

Langebek, Jacob [Hrsg.]

Scriptores rerum Danicarum medii aevi

Bd.: 1

Hafniae (1772)

Regensburg, Staatliche Bibliothek -- 999/2Hist.pol.287(1
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11055079-3

Stadtbibliothek
Regensburg

Hyfloria.

Dania.

No 287.

SCRIPTORES
RERUM DANICARUM
MEDIÆ ÆVI,

PARTIM HACTENUS INEDITI,

PARTIM EMENDATIUS EDITI,

QVOS

COLLEGIT, ADORNAVIT,

ET

PUBLICI JURIS FECIT

JACOBUS LANGEBEK,

SACR. REG. MAJ. A CONSILIIS STATUS ET TABULARII

SANCTIORIS PRÆFECTUS.

TOMUS I.

HAFNIÆ 1772.

TYPIS VIDUÆ ANDR. HARTV. GODICHE,

PER FRIDER. CHRIST. GODICHE.

—

State of New York
Register

SERENISSIMO AC POTENTISSIMO
PRINCIPI, DOMINO
CHRISTIANO
SEPTIMO,
DANIÆ, NORVEGIÆ, VANDALORUM,
GOTHORUMQUE REGI,
SLESVICI, HOLSATIÆ, STORMARIÆ
ET DITMARSIAE DUCI,
OLDENBURGI DELMENHORSTIQUE COMITI,
DOMINO MEO LONGE CLEMENTISSIMO.

SERENISSIME ET POTENTISSIME REX,
DOMINE CLEMENTISSIME,

Dudum celeberrima Europæ Regna, Germania, Italia, Gallia, Anglia, suis Medii Ævi Scriptoribus Historicis publicatis gloriantur. Quantum in universa omnium gentium & particulari cujusque populi Historia lumen accensum sit, postquam edicœperunt Scriptores veteres, optime judicare possunt, qui Historicam scientiam profitentur, quique ad aliquam Historiæ particulam elaborandam iisdem utuntur.

Nostri Dania, imo noster Septentrio, inter illas regiones est, quibus ea gloria, ea utilitas hæcenus denegatur. Habemus Scriptores, sed pauciores forte & minores quam alii. Habuimus plures, sed perditos. Mirum simul & dolendum est, reliquias nostras nimis diu latuisse. Non defuerê viri docti, curiosi, solertes, qui hunc apud nos defectum observarunt, quique eidem medelam adhibere optaverunt. Nec forte defuerê Reges, neque Mæcenates, qui tales tantosque conatus promovissent, si modo feria manus operi accessisset. Sed quicquid sit, nihil talium apud nos hucusque provenit. Nescio,

scio, quo fato, & hæreo, fortunæ an fortitudinis malæ gratiæ hoc infortunium attribuam. Suspendio animi non minus ac lacuna rei familiaris sæpius obex est magnorum conatum.

Tuo ævo, **REX AVGVSTISSIME**, Tuo demum ævo, quod quam vellem beatum prædicare, servata fuit **EDITIO SCRIPTORUM DANÆ MEDII ÆVI**. Spe meliorum temporum, inter omnes turbines, omnesque misérias, quibus proxime præcedenti anno luctabamur, animus mihi incensit talium Scriptorum Collectionem, thesauri mei partem, divulgandi. Incertus, quæ fortuna, ad opus me accinxit. Laborem alacriter persecutus sum, donec prodiit Tomus hic Primus, quem, Regio Tuo Nomini consecratum, Tibi, **REX CLEMENTISSIME**, ea quæ decet subjectione, exhibeo.

Ipse **PATER TUUS** immortalis & gloriosissimæ memoriæ Itineris mei Svecici, cui multa ex jam editis & postmodum edendis Cimelia debeo, auctor fuit & vere augustus promotor. Cur non iis, quæ Magnus ille Rex auspiciatus est, Tu incrementa dares, cui **GLORIAM EX AMORE PATRIÆ** quæ-rere propositum est. Et cui plus, quam Regi, in manu sit, publica & ad gloriam patriæ intenta molimina suffulcire? Tu sumtus meos Subscriptione Tua Regia aliquantum levasti. Tua erit augusta munificentia, quæ & continuationem hujus Libri

& publicationem ceterorum, quibus vitam, valetudinem, fortunasque meas impendi, operum maturabit. Cui ergo potius, quam Tibi, AVGVSTIS-SIME, Tibi Regi meo, Tibi Patri Patriæ, Tibi soli, quod confidimus, studiorum nostrorum Statori maximo optimo, primitias hasce nuncuparem.

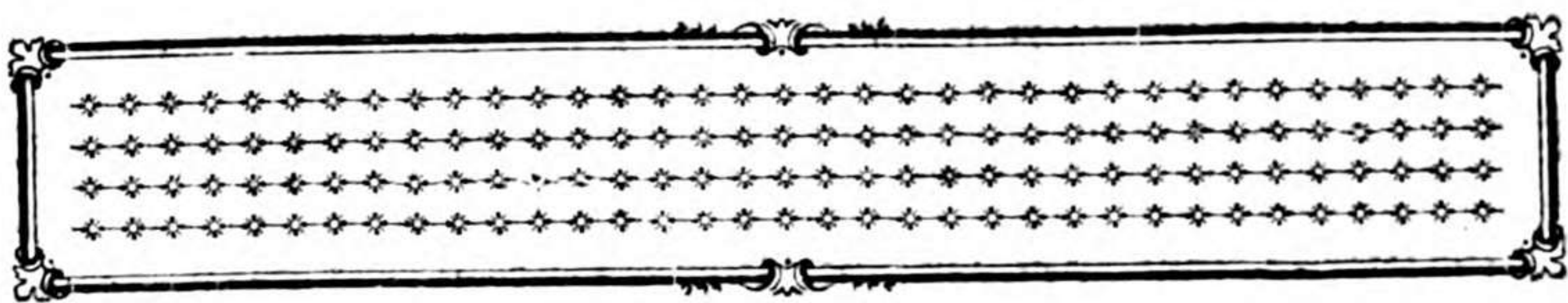
Summus rerum omnium arbiter, cujus digito nos tactos agnoscimus, omnes adversitates, quæ Tuam & nostram patriam affligunt & minantur, feliciter avertat. Ille cuncta consilia Tua in bonos lætosque eventus dirigat. Ille Tuam & nostram Regiam Domum nobis in secula innumerabilia conservet. Ille Te saluum nosque in Tua salute tutos semper & incolumes faciat. Ex intimis cordis recessibus sic voveo, hisce misericordiam altissimi Moderatoris indefinenter imploro,

SACRÆ REGIÆ MAJESTATI TUÆ

Subjectissimus & fidei, quæ par est, devotissimus servus

JACOBUS LANGEBEK.

PRÆ-

P R Æ F A T I O.

Post longam & fere desperatam Patriæ exspectationem, prodeunt in lucem publicam, opella mea secundante, **SCRIPTORES RERUM DANICARUM MEDII ÆVI.** Sub quo titulo comprehendo omnia, tam ab indigenis, quam ab exteris scripta, quæ non modo *Regna Daniæ & Norvegiæ*, eorumque *Provincias & Insulas*, verum etiam *Ducatus, Comitatus, ac Dominia* cuncta, Sceptro **REGIS DANORUM AUGUSTISSIMI** & olim & nunc parentia, concernunt. Majora puto ac minora *Chronica, Annales, Historias* omnis generis, *Regum Series, Personarum illustrium memorabiliumque Catalogos, Genealogias, Vitas, Necrologia, Topographias*, horum omnium *Fragmenta*, &, ut verbo dicam, quicquid talium, nostro ævo ab antiquitate relictum, mihi fors, nisus, & labor, in manus tradiderint.

Fuerê ante me viri eruditissimi, haud pauci, & hoc nostro & præcedentibus Seculis, qui, exemplo Germanorum, Gallorum & Anglorum, excitati, consilia de colligendis edendisque *Medii Ævi Scriptoribus Danicis*, mente volverunt. Viros celeberrimos, *Lindenbrogium, Ludewigium, Westphalium*, aliosque externos, non memoro, qui aliquot tales, sed mutilos & corruptos, collectionibus suis immiscuerunt. De nostris est oratio; ex iis laudare debeo *Joannem Svaningium, Andream Vellejum, Nicolaum Kragium, Joannem Venusinum, Christianum Longomontanum, Ericum Tormium, Petrum Spormannum, Olaus Wormium, Christianum Ostenfeldium, Christianum Wormium, Severinum Lintrupium*. Hi vero an manus operi serio admoverint, & quantum in hoc genere præstiterint, mihi ignotum est. Vereor autem, in primo partu hæsisse eorum consilia, & a plerisque nihil præter nudos Scriptorum Syllabos, ex quibus aliquot videre mihi contigit, chartæ mandatum fuisse. In horum uno Syllabo, An. 1718. scripto, inter alia recensentur, *Andr. Welleji* de scribenda

P R Æ F A T I O.

Historia Danica consilium, *Olai Wormii* Sciagraphia edendorum aliquot Rerum Danicarum Scriptorum, *Christ. Longomontani* Idea dispositionis Historiarum Danicarum. Incertum est, an temporis angustia, laboris operositas ac molestia, multimoda & difficilis Codicum rerumque antiquarum transcriptio & collatio, an manuscriptorum indigentia, an etiam Mæcenatum & nervi rerum gerendarum penuria, quæ magna sæpius molimina morata est, præstantes hosce viros a tam laudabili conatu deterruerint. Utinam vero propositum suum tam felix tamque gloriosum quisque perfecisset, multa illi nobis rara ac chara conservassent, quæ dudum injuria temporum, incuria hominum & ignorantia, blattæ & tineæ, ignis, aqua, mador, putredo, imo ipsa vetustas, aliique casus infortunati abstulerunt. Solum Metropolis nostræ Hafniensis incendium, quod Anno 1728. Bibliothecis Danicis rei que nostræ literariæ universæ funestum adeo fuit, jacturam nobis, etiam in hac parte, irreparabilem adtulit.

Præ ceteris omnibus laudari merentur *Thomas Bartholinus* junior & *Arnas Magnæus*, quorum uterque magnos rerum antiquarum apparatus congescit, editioni sine dubio destinatos, si modo vitæ eorum tempus suffecisset. Horum labores, quorum major pars aut in Codicibus aut in Apographis adhuc superest, amplissimam operi meo auctoritatem & singulare decus tribuunt. Recentiorum adhuc instituta in medium proferam. Illustris *Grammius* noster, nisi eum mors aliique casus prævenissent, Monumenta ejusmodi Patriæ colligenda & edenda olim meditabatur, quod postea probatum dabo. Imo ante haud plures annos Illustrissimus Comes THOTTIUS de Scriptoribus Medii Ævi digerendis & per gregem Eruditorum publicandis plus simplici vice & mihi & aliis desiderium suum exposuit, quod utique dubio procul optatum fortitum fuisset effectum, si non rerum vicissitudines eximia magni Herois cogitata abrupissent. Spem interim ex promissis ejus foveo, hoc opus meum, si quid hujus generis in vastissimo penu ejus librario asservatur, locupletatum & adornatum fore.

Ad *Grammium* ut redeam, illum talia molimina fovisse, non modo me ex ipsius ore sæpius audivisse recordor, verum etiam documento quodam probare possum, quod, si recte memini, ab ipsa ejus manu habeo. Eodem vir summus hujusmodi magnum opus promississe ejusdemque prolegomenorum contenta dedisse videtur. Aptum omnino rei meæ dignumque illud habeo, quod heic in Grammiani nominis memoriam verbotenus inferatur:

P R Æ F A T I O.

„ *Summaria Capitum*: §. 1. De causis, cur Danica Historia pa-
„ rum exteris nota, & cur nostra gens tantam Historicorum copiam
„ non protulerit ab omni ævo, quanta alibi habetur. 2. Quid ju-
„ dicandum de fontibus Historiæ nostræ, quorum *Saxo* in Præfa-
„ tione sua & *Sveno Aggonis* meminerunt, ac de illis, quos laudant
„ *Pontanus*, *Wormius*, aliique recentiores. 3. Unde tanta fabula-
„ rum feges in vetustissimi ævi historiis nostris? Et an jure tales no-
„ bis imputantur præ ceteris nationibus? 4. Unde suas vetustiorum
„ temporum historias habuerint *Saxo* & *Sveno*? [paulo diverse ab
„ §. 2.] & quinam in eis defectus. 5. Quæ fata fuerint Historiæ no-
„ stræ usque ab iis *Saxonis* & *Svenonis* temporibus ad *Arnoldum Hvit-*
„ *feldium*. Et qui postea, in isto scil. intervallo quatuor seculorum,
„ scriptum aliquid reliquerint. 6. Quid de *Hvitfeldio* judicandum,
„ ejusque merita & defectus. 7. Quid de *Pontano*, *Meursio*, *Be-*
„ *ringio*, *Svaningio*, &c. 8. Quid restet, adhuc præstandum, op-
„ tandumque, ut meliorem Historiam, pro manca & mutila, & ni-
„ mium sæpe incerta, habeamus. Qua occasione, de jactura tot
„ Monumentorum facta per ultimum incendium. Item, de *Diplo-*
„ *matibus*, & *Annalibus*, longe pluribus, quam quos ediderit Do-
„ minus *Ludewig* aliique, publicandis. 9. De subsidiis ad nostram
„ Historiam ex Scriptoribus exteris, iis scilicet, quos nec *Saxo*, nec
„ *Hvitfeldius*, aut alii, vel legerunt, vel legere aut habere suo ævo
„ potuerunt. 10. Interim amplectendum grato animo, quod isti
„ egregii viri, *Saxo* inprimis & *Hvitfeldius*, nobis operæ præstite-
„ runt. Absque iis enim si foret, in majoribus tenebris versaremur.
„ Quod exemplis demonstrandum. 11. Quæ factum [sed hoc forsan
„ ad §. 8. rectius pertineret], ut nemini ante *Hvitfeldium*, nemini
„ post eum, in mentem venerit, *Monumenta publica* edere. Ubi
„ de *Svaningio* & *Wellejo*, & *Wormio*, *Er. Tormio*, atque pluribus,
„ varia curiosa & notatu digna. 12. De eximia prorsus cura Regis
„ CHRISTIANI IV. & affectu studioque ejus erga Historiam patri-
„ am. Sed inprimis de sapientissimo consilio Cancellarii ejus Magni
„ *Christiani Frisii* de *Kragerup*, quod tamen optatum effectum haud
„ sortitum est ab omni parte. 13. Cum ejusdem Cancellarii curæ &
„ consilio *Pontanum* Historiographum debeamus, dicendum, quo-
„ modo id factum, & quibus rebus quoque apparatu instructus ad
„ scribendum venerit. Ubi breviter de ejus vita. Vel potius ad
„ eam, quæ nobis jam est ad manus, ablegandus lector. 14. An
„ digne exsecutus id operæ *Pontanus*? ubi de virtutibus ejus & de-
„ fectibus. 15. Animadversiones & stricturæ in varia ejus narrata.

P R Æ F A T I O.

„Sed breviter & carptim, eoqve modo, qvo utuntur *Grævius* &
„*Burmamnus* in Præfationibus ad Scriptores Historicos Italiæ & Sici-
„liæ. 16. Plura possent dici. Sed acquiescet his lector; nam nec
„omnia vacavit percurrere, nec ita tamen rem absolutam daremus.
„Id demum plenius fiet aliquando, ubi *Monumenta illa, quæ adhuc*
„*magno numero latent, exemplo Anglorum Germanorumque publicam*
„*lucem aspicient.* Qvod optandum“.

Non Satis constat, an ex his aliqua aut quanta *Grammius* elaboraverit. Dolendum autem est maxime, nihil eorum, quæ spe præsumsit, in publicum emanasse, hujusque illustris viri, perinde ac ceterorum omnium, egregia in hac parte consilia irrita cecidisse.

Mihi tandem, cui, præter labores a juventute infumos, fere omnia defunt, in sortem venit perficere, quæ viris summis & me apparatu multo instructioribus succedere noluerunt. Et utinam, quæ vellem, præstare valerem. Gloria & amor patriæ meæ, qui uterque, in quamcunque etiam partem systema nostrum vertas, periclitari admodum videtur, mihi stimulos addidit. Ad majores solito ausus opus est certa quædam animi dispositio, certusque fervor, quibus, deficiente etiam Mæcenate neque suppetentibus fortunis, sublevatur tandem industria, laborique assiduo solatium adspergitur. Auspicia meliora diu prospectavi. Spe demum frustratus, animum non demisi, sed in maxime turbidis temporibus, qualia proxime superioribus annis Daniam nostram obscurarunt, promptum in arena cepi consilium, omnibus obstaculis ex oculo remotis, & antequam ab ultima senectute præventus fuero, edendi *Scriptores nostros Medii Ævi Historicos*, quotqvot mihi suppetunt, eaque in parte honori Patriæ, quantum in me fuit, consulendi.

Nec minus utilitatem respexi, quæ inde provenire posset, si omnes adhuc superstites Historiæ nostræ fontes, tam editi, quam hæctenus inediti, in uno corpore digesti comparerent, qvod loco Bibliothecæ iis inserviret, qui in Historiæ nostræ parte aliqua aut scribenda aut emendenda quidquam solito perfectius præstare cupiunt. Sunt enim, qui scatebras ipsas adire aventes, tales manu exaratos thesauros omnesque ejus generis seorsim editos ac partim raritate distinctos libellos habere commode non valent. Sunt, quibus ad vastiora & recondita librorum Sacraria accessio præclusa vel denegata penitus est.

Aliqvot supra triginta anni currunt, ex qvo Chronica & Annales rerum Danicarum conquirere, codicesque obvios exscribere incepti, nullo quidem alio animo, quam ut eisdem Bibliotheculæ

P R Æ F A T I O.

culæ meæ pretium aliquod & ornamentum parerem, privatoque meo amicorumque usui infervirem. Re autem maturius & magis serio considerata, fatius duxi, publicis commodis servire, quam pati, ut ea, quæ longo tempore, multo labore, magnisque sumptibus comparavi, post fata mea appropinquantia dissiparentur & adversis exponerentur casibus. Haud pauca eorum, quæ collegi, amicorum favori debeo. Plura ex Bibliothecis Hafniensibus publicis habeo. Varia etiam, in Itinere meo Svecico, Holmiæ, Upsaliæ, Lundiaque, singulari superiorum & amicorum benevolentia, obtinui. In præmissis singulis opusculis prooemio mancupia eorum, & unde ea nactus fuerim, indicavi.

Fontes, si non omnes, at certe plurimos, quibus usus est *Hvitfeldius*, in hoc opere dubio procul reperiet lector. Diplomata taceo; illa enim diverso ab hoc operi publico destinata sunt, quod, Deo vitam largiente, propediem me foris daturum spero. Interim ex scriptis, quæ tempore *Hvitfeldii*, & usque ad Incendium Hafniense, extiterunt, plura nunc desideramus, & deperdita credimus, nisi præcipuo quodam fortunæ beneficio ex latebris aliquando proreperent. Hinc Registrum aliquot Scriptorum adjungam, qui, licet mihi ex titulis noti sint, aut plane interierunt, aut saltem se manibus meis subduxerunt. Longe plures extitisse, quorum ne quidem tituli hodie cogniti sunt, nullum potest esse dubium.

Chronicorum, quæ nunc edo, ac Fragmentorum pleraque, ut multas novas, hætenus ignotas & majoris momenti res, ita haud paucas minutias ac res nihili, imo absurda plurima & falsa continere, quis non deprehendet. Nihilominus, ut unicuique auctori & opusculo sua fides & auctoritas constet, nihil in eo mutare, nihil excludere, nihil addere volui, nisi urgente necessitate & præcipua quadam ac indicata causa ductus. Omnium nationum veteres Scriptores iisdem nævis, quibus nostri, laborant; Sic enim tempora & corruptus cujusque seculi gustus ferebant. Attamen viri, qui eos ediderunt, eruditi Textum eorum immutatum, & qualis aut in autographis aut in apographis habetur, protulerunt, prudenti & exercitato lectori semper bona mixta malis discernere integrum relinquentes.

Quæcunque aut ex aliorum apographis aut ex libris impressis heic dedi, intacta, & qualia illa inveni, exhibui. In iis autem, quæ ex autographis, membranis & codicibus ipse exscripsi, sepositis abbreviationibus, plena & integra verba & qualiter ad literam legi debent, exaravi, ea de causa, ut ab ignaris & criticis omnem scrupulum omnesque falsas lectiones removerem. Orthographiam de ce-

P R Æ F A T I O.

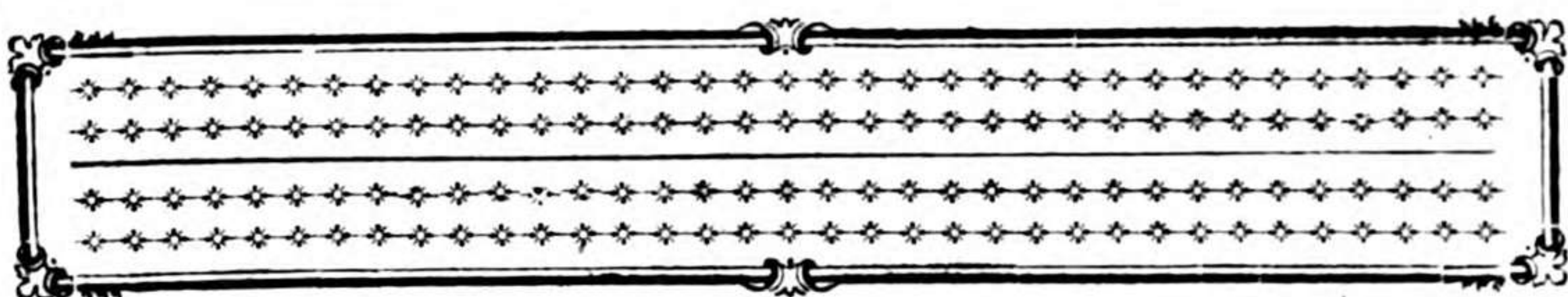
tero eandem, quam codices monstrant, propter majorem antiquitatis fidem, retinui, scribendo scilicet *e* pro *a*, *t* pro *c*, *c* pro *t*, *bo-stium* pro *ostium*, *ymnus* pro *hymnus*, &c. Sententias, quas in autographis aut non aut male interpunctas inveni, ipse ubique, ne ab aliis prave legantur & explicentur, necessariis punctis ac commatibus distinxī; Veteres enim paucis punctis, nullis commatibus, aliisve distinctionis notis, utebantur. Ut autem & operi decus & artis diplomaticæ peritis voluptatem aliquam contraherem, ex præcipuis quibusdam codicibus *Scripturæ Specimina*, tabulis æneis incisa, addidi, unde de codicis vetustate & singulari scripturæ genere facilius judicetur.

Latina omnia huic operi destinavi. Propter affinitatem tamen materiæ paucula, in lingua Saxonica inferiori scripta, subreperunt, e. gr. Legendæ de S. Willehado & S. Anschario. Ne dicam de admodum paucis, quæ lingua Danica veteri sive Islandica & Anglo-Saxonica habentur, quibus versio latina accessit. Ex quo fonte unusquisque libellus exscriptus & unumquodque fragmentum desumptum sit, ubi primitivus codex reperiatur, cujus idem ætatis, fidei & conditionis sit, in præmissis unicuique prologo breviter explicavi. Annalibus, Necrologiis, & ejusmodi librorum generi, eo tutius fidendum est, quo certius res gestæ, quas continent, statim atque contigerunt, iisdem inscripta cernuntur.

Notæ, quas paucas & breviores promisi, alicubi prolixiores evaserunt. Quod, rogo, lectori nauseam non moveat; Nunquam enim, ut spero, ad ostentationem & præter necessitatem sic in immensum creverunt. In iis forte nova aliquot detecta, obscura quædam illustrata, errores veteres discussos, certas quæstiones si non solutas, certe peritiorum disquisitioni propositas, invenies. Neque omnes libellos annotationibus meis dignatus sum, eos solum, quos vel antiquitatis vel materiæ dignitas præ ceteris commendat. In ante editis solum exstantiores notavi errores, leviores collationi uniuscujusque relinquens. Lectiones variantes, ubi necesse fuit, ubique observavi.

Plura in hanc meam Scriptorum veterum Collectionem præfari superfluum duco, cum singulis opusculis sua, ut supra monui, prolegomena præposuerim. Latinitati meæ indulgeat sapiens lector. Sat est bene voluisse, satius potuisse. Feci ego, quæ debui.

Hafniæ die 5. Septembris 1772.

ELENCHUS SCRIPTORUM TOMI PRIMI.

I. Vetustissima Regum Septentrionis Series, *Langfedgatal* dicta, a Japheto ad *Haraldum Harfager* Norvegiæ & *Horda-Knutum* Daniæ Reges. Pag. 1 — 6.

II. Genealogia Regum Anglo-Saxonum ab Odino ejusque majoribus deducta. Pag. 6 — 9.

III. Series triplex Regum Septentrionis, a *Ragnaro Lodbrok* ad *Haqvinum* Magni filium Norvegiæ, *Ericum Menved* Daniæ, & *Birgerum* Sveciæ Reges. Pag. 10 — 13.

IV. Catalogus Regum Daniæ a *Dan* ad *Waldemarum II.* Pag. 13. 14.

V. Series ac brevior Historia Regum Daniæ a *Dan* & *Lothar* ad *Waldemarum II.* Pag. 15 — 18.

VI. Nomina Regum Daniæ a *Dan* ad *Ericum Glipping.* Pag. 19.

VII. Incerti Auctoris Genealogia Regum Daniæ a *Dan* & *Angul* ad *Christophorum I.* Pag. 20 — 25.

VIII. Series Runica Regum Daniæ prima. Pag. 26 — 30.

IX. Series Runica Regum Daniæ altera. Pag. 31 — 34.

X. *Cornelii Hamsfortii* Series Regum Daniæ a *Dano* ad *Fridericum II.* Pag. 34 — 42.

XI. *Svenonis Aggonis* filii compendiosa Regum Daniæ Historia a *Skioldo* ad *Canutum VI.* Pag. 42 — 64.

XII. Catalogus Regum Daniæ brevior. Pag. 64 — 66.

XIII. Series Regum Daniæ ab *Haraldo Klak* ad *Waldemarum II.* P. 66 — 68.

XIV. *Petri Olai* Minoritæ Roskildensis Chronica Regum Danorum a *Dano* ad obitum *Johannis* Regis. Pag. 68 — 148.

XV. Regum & Gentis Danorum Historia a *Dano* usque ad Annum 1288. dicta vulgo *Chronicon Erici Regis.* Pag. 148 — 170.

XVI. *Petri Olai* Minoritæ Roskildensis Annales Rerum Danicarum a *Cimbriorum* exitu ad An. Christi 1541. Pag. 171 — 197.

XVII. Annales, ab Anonymo circa Albiam, ad Annum usque 1265. conscripti. Pag. 197 — 212.

—•—•—•—•—•—•—•—•—•—

XVIII. Annales Rerum Danicarum Esromenses, a Nato Christo ad Annum 1307. Pag. 212 — 250.

XIX. Annales Fratrum Minorum Wisbyenses ab Anno 67. ad An. 1525. Pag. 251 — 266.

XX. Chronologia Rerum Danicarum Secunda, Auctore *Cornelio Hamsfortio* Cimbro, ab An. 687. ad An. 1448. Pag. 266 — 334.

XXI. Annales Danici Bartholiniani ab An. 777. ad An. 1200. P. 334 — 342.

XXII. Vita *Sancti Willehadi* a b. *Anschario* conscripta. Pag. 342 — 360.

XXIII. Legenda de *Sancto Willehado*, lingvâ Saxonica inferiori. Pag. 360-365.

XXIV. De Ecclesia Bremensi Vetus Scriptum. Pag. 366. 367.

XXV. Anonymi Nestvedensis Chronologia Danica ab An. 821. ad An. 1300. Pag. 368 — 372.

XXVI. Anonymi Roskildensis Chronicon Danicum ab Anno 826 — 1157. Pag. 373 — 387.

XXVII. Anonymi veteris Rerum Danicarum & Svecicarum Chronologia ab An. 826. ad An. 1415. Pag. 387 — 398.

XXVIII. *Ermoldi Nigelli* Narratio Metrica de Baptismo HARALDI Danorum Regis An. 826. Pag. 398 — 424.

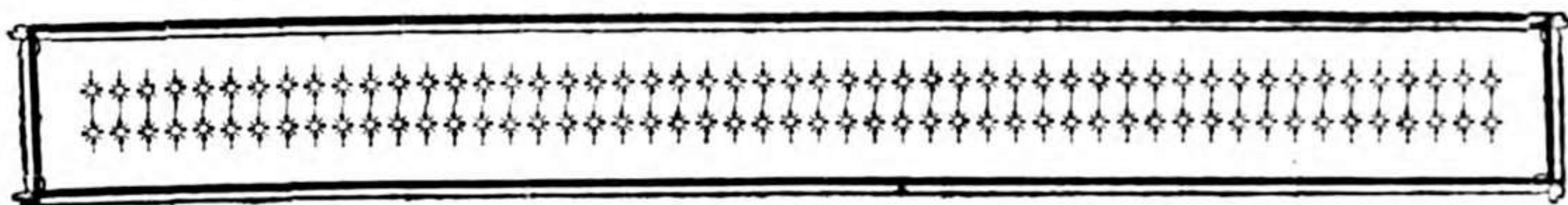
XXIX. Nomina Regum Daniæ ab An. 827. usque ad An. 1171. Pag. 424-426.

XXX. Vita *S. Anscharii* Archiepiscopi Hamburgensis, a *S. Remberto* conscripta. Pag. 427 — 495.

XXXI. Chronologia Rerum Septentrionalium Ævi Anschariani. P. 496-561.

XXXII. *Gvaldonis* Poëma de Vita *S. Anscharii* Archiepiscopi Hamburgensis. Pag. 561 — 621.

XXXIII. Legendæ veteres de *Sancto Anschario*. Pag. 621. sqq.

Registrum

Scriptorum aliquot de Rebus Danicis, qui aut deperditi sunt,
aut mihi ad manus nondum venerunt.

1. Chronicon Rerum Danicarum ab Anno 800. ad 1483, dialecto Saxoniae inferioris conscriptum.
2. Broder Nigels van Sore Danische Rym-Kronike.
3. Diarium S. Anscharii, in quo itinera suae Missionis ad convertendos Septentrionales annoravit. De quo vid. infra p. 428.
4. Poësis Anglo-Saxonica de bellis, quæ Beowulfus quidam Danus, ex Regio Scyldingorum Stirpe ortus, gesit contra Sueciæ Regulos. Vid. Hickeysii Thesaur. Lib. II. p. 219.
5. Gotcelinus Bertinianus de Miraculis Augustini Lib. I. Cum Danorum exercitus. Vid. Baleus de Scriptor. Britan. P. II. p. 128.
6. De Gestis Danorum, qualiter Danemarchia multos procreavit, qui regnum Francorum ab omni parte vastaverunt, incenderunt, subjugaverunt, Libris octo, cum Supplementis. Vid. Th. Smith Catal. Mss. Bibl. Cotton. p. 149.
7. Vetustissima Chronica Danorum in Anglia regnantium. Vid. Thom. Rudborne ap. Wharton T. I. p. 246. Conf. Baleus de Script. Brit. p. 170.
8. Joannis Pyke de Regibus ex Danis Liber unus. Vid. Baleus de Script. Brit. p. 170.
9. Everbelmi Abbatis Altimontis Historia Popponis.
10. Gesta S. Olai, citata ab Erico Olai p. 29. & alibi.
11. Erici Odson Narrata de rebus Norvegicis. Vid. Snorr. Sturl. T. II. p. 326. 331. 333. 335.
12. Guilb. Petiti calumnie de Sverro Rege Norvegiæ. Vid. Bartholini Antiquit. p. 235.
13. Gesta Danorum in duobus Voluminibus, An. 1386. legata Capitulo Roskildensi a Semundo Joannis Canonico. Fuit forte Historia Saxonis Grammatici.
14. Joach. Konninck, Gustroviensis, Cænobii Ottoniensis Scribæ, Historia S. Canuti Martyris latina, ab Historia Ælnothi plurimis in locis diversa.
15. Arnfasti Monachi libellus de Miraculis S. Canuti Regis. Grammi Orat. in Dæn. Biblioth. T. VII. p. 483.
16. Statuta Convivii S. Canuti Regis in Othenfe martyrizati. Uffenbach. Biblioth. Mss. p. 219.
17. Historia Petri Dani, Comitis Scrinnensis, auctore Christophoro Manlio. Felleri Monum. p. 43.
18. Historia S. Canuti Ducis per Eliensem Episcopum Scotiæ.
19. Epistolæ S. Wilbelmi Abbatis de Paraclito.
20. Burchardi de Plexen Vita S. Vicelini eleganter composita. Evermot de Episc. Aldenb. ap. Paulini p. 167.
21. Anonymi Poëma vernaculum de rebus gestis Canuti VI. & Waldemari II. ab An. 1199. ad 1228.
22. Chronologica varia ab An. 1020. ad 1400.

-
23. *Jacobus Mosle* de Miraculis S. *Andree*. Grammii Orat. in *Dán. Biblioth. T. VII. p. 510.*
 24. Carmen de S. Andrea Slaulofienfi.
 25. *Uffonis* Archiepiscopi Literæ. Ex Membrana Acad. Hafn. ante incendium.
 26. Documenta ad Abbatiam Wæ in Scania pertinentia.
 27. De Miraculis S. *Erici* Regis, seu Annales Miraculorum ab An. 1250. ad 1309, auct. *Johanne de Otbonia*. Vid. Grammii Orat. in *Dán. Bibl. T. VII. p. 500.*
 28. De *Waldemaro* Rege in pugna contra *Estones b. Nicolaum* honorante.
 29. De *Tukone* Electo Arufienfi, qvi Historiam S. Clementis complevit.
 30. De S. *Theodgaro* in Thuringia nato.
 31. Liber de Miraculis Reliquiarum osium & vestimentorum S. *Wilbadi* apud *Wiburgenses*, in membrana scriptus. Marm. Dan. T. II. p. 213.
 32. *Nicolai Brun* Episcopi Slesvicensis Annales. Grammii Orat. in *Dán. Bibl. T. VII. p. 499.* Vide & infra p. 266.
 33. Fragmentum Historiæ Monasterii Ryensis S. Laurentio dicati. Pontopp. Marm. Dan. T. II. p. 131.
 34. *Torkilli* Abbatis Monasterii S. Claræ Historia ejus Monasterii, ab aliis continuata. Grammii Orat. in *Dán. Bibl. T. VII. p. 481.*
 35. Chronica *Magistri Eylardi Schonevelt*, citata ab. Herm. Cornero. Grammii Meursius p. 527.
 36. *Job. Ruffi* Chronicon Lubecense anecdotum Saxonice scriptum. Mollerii Cimbr. Lit. T. I. p. 576.
 37. Vita Reginæ *Christinæ*, *Johannis* Regis uxoris, auctore M. *Olao Baggero*, Vicario Ottiniano. Resenii Biblioth. p. 331.
 38. *Hiembeckii & Joannis Draxholmii* Annales. Vid. infra p. 171.
 39. M. *Job. Langii* Annales. Vid. infra p. 266.
 40. *Job. Bugenbagii* Relatio de Itinere suo in Daniam, quam ad Jo. Frid. Elect. Sax. 1539. perscripsit. Servatur adhuc in Biblioth. Helmstädiensi.
- Hæc & ejusmodi plura, si benevolo Lectori obviam fierent, mihi in gratiam patriæ ut communiceret, obnixè rogo.
-
-

I.

Vetustissima Regum Septentrionis Series, *Langfedgatal* dicta, a Japheto ad *Haraldum Harfager* Norvegiæ & *Horda- Knutum* Daniæ Reges.

Series hæc ultimam præ se fert antiquitatem, & licet pauca admodum apud nos monumenta a christianæ religionis initiis ad nostram usque ætatem, iniuria temporum, pervenerint, incredulum tamen adeo neminem esse oportet, ut dubitaret, primos christianismi temporum homines a maioribus suis ethnicis, si non scripto, certe orali traditione, primorum Regum nomina ac gesta præcipua accepisse. Eadem primi scriptores, sive monachi fuerint, sive alii, in literas retulere. Ex horum scriptis, succedentibus seculis, alius post alium apographa fecit, quorum reliquæ quædam ad nostrum ævum feliciter penetrarunt. Tales inter hanc, antiquissimam origine, *Regum Seriem* merito censemus, quam *veteres Norvegi* sive potius *Islandi*, quorum laudabili cura ea nobis cum eiusmodi pluribus conservata est, insigniverunt nomine *Langfedgatal*, quæ vox *Genealogiam* sive *Majorum Seriem* denotat. Ea *Series* quantæ antiquitatis quantæque fidei semper fuerit habita, ex *Snorrone Sturleo* discimus, qui eandem ut primarium inter fontes suos agnoscit. Eadem longe ante usus est *Arius Froda*, primus Islandorum scriptor, sed dolendum est, eum tantum particulam eiusdem libello suo de Islandia, qui solus ex omnibus scriptis eius iam superest, inseruisse, nullo tamen alio fine, quam ut monstraret, se ipsum & conterraneos suos *Breidafjörðs atavis septentrionis Regibus* esse editos. Quod propositum etiam plures Islandorum Historici in originibus coloniarum suarum scribendis prodiderunt. Ideo ipsis, invitis quidem, non tanti intererat, si lapsus memoriæ aut calami irrepserit, sique genealogiæ ipsorum non omnibus numeris absolutæ essent. Erravit certe *Arius*, dum cognomen *Vendilcraca*, quod Ottaro competit, *Egillo* applicavit. Sic forte in pluribus & ille & ceteri. Sed ut ad Seriem nostram *Langfedgatal* redeamus, illam *Stephanus* in Notis ad Saxonem Gramm. p. 106. *Odini Genealogiam* nominat. Et *Torfæo* in Serie Reg. Dan. p. 270. eadem *indubitata auctoritatis monumentum* cluit. Doctissimus ille *Torfæus* ibid. p. 211. sqq. *duplicem* hanc *Genealogiam*, tum *Regum Daniæ*, cum Regis Norvegiæ *Haraldi Pulebricomi* per Sveciæ Reges ab Odino deductam, latine versam, omisis tamen *Odini* majoribus, ac ita non integram, primus apud nos (a) publicavit, usus ad hoc, præter *Origines Norvegicas* in Codice Flateyensi contentas, *duobus perantiquis Codicibus* membranceis, altero Bibliothecæ Resenianæ, qui forte 1728. incendio periit, altera ab *Arna Magnæo* communicato. Ultimus hic Codex, nisi omnino fallor, est idem, qui adhuc in Donatione Magnæana Bibl. Ac. Hafn. No. 415. in 4to superest, & ex quo meum, quod hic integrum, lin-

gva

(a) Ante eum *Verelius* Notis ad *Hervarar Sagam* p. 39. 40. *Langfedgatal* nostrum inseruit, sed etiam quoad *Odini* maiores æque imperfectum, eiusdem posteros solum recensens.

gva autentica, & addita versione latina, exhibeo, apographum exscripsi. Ut autem quanta licuit adcuracione procederem, meum cum exemplari manu ipsius *Arnæ Magnæi* descripto contuli. De præstantissimo hoc & optimæ notæ *Codice* monere habeo, eum jam decem solum integris ac illæsis foliis constare, duorum autem foliorum in fronte relicta frustra maioris olim perfectionis testes sunt. Eodem continentur, (1) *Nomina* omnium *Sinuum maritimarum Islandiæ*, quorum tamen plurima ob foliorum mutilationem defunt. (2) *Catalogus Pontificum Romanorum* a Petro ad Clementem V. qui 1305. electus est. (3) *Computum ecclesiasticum Islandice*, cum variis Astronomicis, inter quæ *Observationes Stiörnu-Odda*. (4) *Annales* a Nato Christo, primo universales, a Seculo vero nono de rebus præsertim septentrionis & Islandiæ usque ad Annum 1313. in quo finiunt, at, quod dolendum maxime est, ii ab Anno 999. ad An. 1270 duorum ad minimum foliorum lacunam habent. (5) *Catalogus Episcoporum & Abbatum Islandiæ* usque ad initium Seculi XIV. (6) *Nomina Provinciarum Norvegiæ*. (7) *Series* antiquissimorum Regum, *Langfedgatal* dicta. (8) *Triples Series* Regum Norvegiæ, Daniæ & Sveciæ, a Regnero Lodbrok ad initium Seculi XIV. continuata. Denique (9) *Fragmentum Historiæ HARALDI BLAATAND & SVENONIS* filii eius, Regum Daniæ, islandice scriptum, & ab Adamo Bremenensi mutuatum. Ad *ætatem Codicis* quod attinet, iurare audeo in verba *Arnæ Magnæi*, qui insertæ schedulæ hanc annotatiunculam inscripsit: *Scriptus est hic liber Anno 1313. & quædam illius ante dictum annum.* Quod tam ex ipsa scriptura, quam ex prædictis catalogis & annalibus, qui omnes circa ea tempora concorditer desinunt, sagacissimus ille vir collegit. Habentur in Bibliotheca Academiæ nostræ plura, sed recentiora, huius *Langfedgatal* s. Genealogiæ exemplaria, nullum vero quoad perfectionem cum hoc comparabile. De *Auctore* sive potius huius Codicis scriptore nihil nobis proditum est, præterquam quod ex lectione Annalium eius conijcere licet, eum *Islandum* fuisse ac librum in Islandia scripsisse. Ut autem maiorem Codici auctoritatem conciliem, scripturæ eius specimen, & quidem hoc ipsum *Langfedgatal* nostrum, ære excusum, adiungere placuit. *Triplici* hocce monumentum *Serie* absolvitur, prima est *majorum Odini* a Noacho, secunda *Regum Daniæ* ab Odino ad Horda-Knutum, tertia *maiorum Haraldi Pulchricomi* Regis Norvegiæ ab Odino usque per Reges Sveciæ. Prima autem *Series* a Noa ad Odinum eadem fere est, quæ exhibetur in Præfatione Eddæ edit. tam Resenii quam Göranssonii, nominibus tamen quibusdam aut diversimode & prave scriptis aut plane omisfis.

LANGFEDGATAL

fra Noa til varra Konunga.

Japhet Noa son, fadir *Japhans*, fadir *Zechim*, fadvur *Ciprus*, f. *Celius* (b), f. *Saturnus* i Krit, f. *Jupiter* (c), f. *Darius*, f. *Erichonii* (d), f. *Troes*, f. *Ilus* (e) *Lamedon*, f. *Priami* (f) *Konungs* i Troeo.

Mimon eda *Memmon* (g) het *Konungur* i Troeo. Han atte dottur *Priami Konungs*.

Þeirra son het *Tror*, er ver *Kollum þor* (h).

GENEALOGIA

a Noacho ad Reges nostros.

Japhet filius *Noachi*, pater *Japhani*, pater *Zechimi*, pater *Cipri*, pater *Celii*, p. *Saturni Cretensis*, p. *Jovis*, p. *Darii*, p. *Erichonii*, p. *Troes*, p. *Ili*, p. *Lamedonis*, p. *Priami Regis Troiæ*.

Mimon sive *Memmon* dicebatur *Rex Troiæ*. Ille habuit filiam *Priami Regis*.

Horum filius erat *Tror*, quem nos *Thor* vocamus.

Han

(b) Mythologi veteres Saturno Coelum patrem tribuunt, hinc maiores nostri Celium quendam finxere.

(c) *Jupiter* a Norrœnu *Thor*, ɔ: lingua boreali *Thor* dicitur, Eddæ Præfat. Ab hoc septimus descendit alter ille *Thor*, qui Memnonis filius & septentrionalium Deus princeps venditatur. Vid. infra Not. (h).

(d) Apollodoro *Erichthonius* filius Dardani & pater Trois.

(e) Hic deest in Codice f. ɔ: *fadvur*, Ilus enim erat pater Laomedontis Regis Troiæ.

(f) Odinum pro Priamo habuerunt veteres, vid. Eddæ Præfat.

(g) *Memmon* notus ille vestutatis heros est, qui Troianis subsidio venit. Prologus Eddæ edit. Dan. nomen scribit *Munon* sive *Mennon*, edit. Svec. *Menon*.

(h) De Thoro illo vid. *Torfai* Ser. Reg. Dan. p. 118. Sicuti Odinum quidam pro Mercurio habent, ita Thorum pro Jove secundum Prologum Eddæ. *Lucano* Pharsal. L. 1. v. 446. *Jupiter Taranes* dicitur, si lectio vera sit.

Langfædgatal þinoa í vappa kga .

Iaphet . noa . s . padir iapha . s . zechun . s . adur . cyrus . s . æl .
 s . satvri . akrit . s . lupit . s . dari . s . erichon . s . troes . s . sluf .
 lamedon . s . pami . s . troeo . Unnon þa memmon het kr
 troeo . hatte docē þannks þrasv het trov ē v kollo
 þoe . h v padir hlōrpa . þra . s . emridi . h . s . s . vungeþōa . h . s .
 vingenet . h . s . s . moda . h . s . s . magi . h . s . s . sēsker . d . Sēseep
 Bēdvig . At hra . Itermañ . heremotr . Sēalona . Beap
 Eac . Gōdølpi . finn . frealap . vōden . þan kollo v ōden .
 þrahm ēō konar þlestar kga et vord alþvna heimsins
 h var tōr kja kgr . h þlōdi þromvion norðr hegat .
 oden . mōdr vōatōm . Sngm þræyr . fiolhvr .
 Vallandē . Dvibui . Domaltōr . domar . dyggvi . Dagr .
 Agm lkalgar boandi . Alrekr . Dugau . Iorvndr . fōv hui
 gamle . Egill tinnadolgr . Ottar . Gendil kraka . Alþis
 at vppilō . Eysteñ . Snguar . Brat onundr . Inguator
 illrādi . Olapr t telgia . haldan hort beñ . Eysteñ .
 h alþdan mittōi . Gvdrōðr gapoglati . h alþ dan svartī .
 Harattōr haffagri .

ōan . Skuotr . h . s . s . fridleyr . h . s . s . fridprode h . s . s . fridleyr . h . s .
 h avar hand rann . h . s . s . frode . h . s . s . varmndr vñ . h . s . s . Olapp
 ltilate . h . s . s . Danr mullate . frode srid sameth . s . s . vñ
 leyr . frode þekm . h . s . s . Inguator starkad . þōk . h . s . s . haly
 dan brōð h . s . helgi i hroar . h . s . s . Rolfr kraki . helgas .
 hrære kr hnaeggvan bāgi . h . s . s . frode . h . s . s . halydan h . s .
 hrære kr llangvan bāgi . h . s . s . Harattōr hittōrōñ . h . s . s . Sigvrðe
 hringr . Randveff . s . s . rad barz . s . s . brodur haratdar . hittōr
 þramōder v . Alðr drophvōð . dōtt . svayf . vidpadma sōñ
 halydan sñalla . sōñ vattdar mittōa . hroar s . s . halydan . s . s . Inguato
 Ragnar lōð brok . sōñ . Sigdar hrīg . Sigvrðe ormr . a . vga . s . stark
 s . s . hōrðakmōtr . h . s . s .

Han var fadir *Hloriþa*.
 þeirra svn *Einridi*.
 Hans svn *Vingþorr*.
 Hans svn *Vingener*.
 Hans svn *Moda*.
 Hans svn *Magi*.
 Hans svn *Seskef* vel *Sescef* (i)
Bedvig.
Aþbra.
Itermann.
Heremotr (k).
Scealdna (l).
Beaf (m).
Eat (n).
Godulfi.
Finn.
Frealaf (o).
Voden (p), þan kollvm ver *ODEN*.
 Fra honom ero komnar flestar Konunga
 ættir i nord alfvna heimfins. Han var
 Tyrkia Konungr. Han flydi firir Rom-
 veriom norðr hegat.

Ille pater erat Hlorithæ.
Filius eorum Einridus.
Eius filius Vingethor.
Eius filius Vingener.
Eius filius Moda.
Eius filius Magus.
Eius filius Seskef vel Sescef.
Bedvig.
Aþbra.
Itermannus.
Heremotus.
Scealdna.
Beafus.
Eatus.
Godulfus.
Finnus.
Frealafus.
Voden, quem nos Odenum vocamus.
Ab eo descenderunt plurimæ Regum stir-
pes in plaga mundi septentrionali. Erat
ille Rex Turcarum. Fugit a Romanis
aquilonem versus.

A 2

ODEN.

fit. Quem tamen locum de *Thoro* nostro loqui recte dubitat *Schöningius* de Orig. Norv. p. 316. Dudo Script. Norm. p. 62. de Gothis asserit: „Sacrificabant olim, venerantes *Thur* Deum suum, cui non aliquod pec-
 „cudum neque pecorum, nec liberi Patris, nec Cereris litantes donum, sed sanguinem maculabant ho-
 „minum, holocaustorum omnium putantes pretiosissimum, &c.“ Conf. quæ *Procopius* edit. Grotii
 p. 261. de *Thulitarum Marte* eiusque humanis hostiis narrat, it. *Matth. Westmonast.* p. 183. Nomina,
 quibus *Thorum* insigniverunt Scaldi nostri s. vetustissimi Septentrionis Poetæ, leguntur Eddæ Parte II.
 Idem liber *Thorum* eiusque gesta prolixè describit *Mythol.* 19. 38. 39. 41. 55. 56. 57. De *Thori* effigie,
 ut cernebatur in fanis Norvegiæ, legatur Ol. Tryggv. Saga P. II. p. 101. 112. Adamus Bremensis ap.
 Lindenb. p. 28. 61. eum & *Thor* & *Thorstan* nominat, ejus cultum apud Sveones copiose describens.
Reginaldus Princeps Danus, Rex Northumbriæ, victoria de Anglis & Scotis circa 743. potitus, minas in
 Religiosos S. Cuthberti jactando, hac formula utitur: *Juro per Deos meos potentes THOR & OTHAN,*
quod ab hac hora inimicissimus ero omnibus vobis, referente Sim. Dunelm. ap. Twysden p. 74. Conf. Sax.
 Gram. p. 23. 41.

- (i) Omnes istæ generationes a *Sescef* ad *Vodenum*, & quidem iisdem nominibus, occurrunt in Genealogia Regum
 Anglo-Saxonicorum proxime sequenti, hoc tantum discrimine, quod quatuor ibi obvia nomina in nostra
 desiderantur.
- (k) Huius nomen *Odinus* abnepos uni filiorum suorum dedit, docente Edda P. II.
- (l) Hunc nostri *Skiold* dixerunt, ut Eddæ Prologus monet, nominans eum *Skialdum*. Est idem, qui in Geneal.
 Regum Anglo-Sax. scribitur *Sceldva*. Ethelverdu L. III. eum *Scyld* nominat. Huius ex atavis suis no-
 men *Othinus* indidit uni filiorum suorum, *Skiold* dicto, quem Regem Danorum fecit. Vid. *Torfæi* Ser.
 Reg. Dan. p. 246.
- (m) De *Beaf*o vid. quæ infra ad Geneal. Reg. Anglosax. Not. (o) dicta sunt.
- (n) *Eat* est idem, qui in Geneal. Regum Anglo-Saxon. *Geat* sive *Geta* vocatur, unus ex veterum heroibus,
 divinis honoribus olim cultus. Vid. infra Geneal. Anglosax. Not. (m).
- (o) Odini patrem nostri *Fridleif* vocarunt, testante Eddæ Prologo, Anglo-Saxones eum *Frisþuwaldum* nominant,
 cujus patrem quædam exemplaria *Frelasium* avumque *Finnum* faciunt, vid. Prolegom. Sim. Dunelm.
- (p) De Odino sive *Wodeno* vid. quæ infra ad Geneal. Anglosaxon. Not. (i) dicuntur. Amicus meus Perill. Submius Lib.
 de Odino p. 49. *Vodenum*, qui in Genealogiis Regum Anglo-Saxonicorum occurrit, diversum omnino &
 recentiore omnibus Odinis nostris esse putat. Sed, ut mihi videtur, *Wodenus* ille Regum Anglo-Saxo-
 num atavus, cuius posterii multis post ipsius ævum seculis Angliam intraverunt, unus idemque fuit cum

Vodeno

ODEN.

NIORDR (q) i Noatvnm (r).

YNGUI FRÆYR (s).

FIOLNER (t).

SVEGDIR.

VALLANDE (u).

VISBVRR.

DOMALLDR.

DOMARR.

DYGGVI.

DAGR.

AGNI Skialfar boandi (v).

ALREKR.

YNGUI.

JORVNDR.

AVN hinn gamle.

EGILL Tunnadolgr (x).

OTTARR Vendilkraka (y).

AþILS at Vppfavlvm.

EYSTEINN.

YNGVARR.

BRAVT ONVNDR.

INGIALLD R Illradi.

OLAFR Tretelgia.

HALDAN Hvitbeinn.

EYSTEINN.

HALFDAN Milldi.

GVDRÖDR Gavfoglati.

*Odenus.**Niordus in Noatuna.**Yngvi Fræyr.**Fiolnerus.**Svegderus.**Vallandus.**Visburus.**Domaldus.**Domarus.**Dygvius.**Dagus.**Agnius Skialfæ maritus.**Alrecus.**Yngvius.**Jorundus.**Aunus grandævus.**Egillus Tunnicida.**Ottarus Vendileraka.**Athilus Upsalensis.**Eysteinus.**Yngvarus.**Braut-Onundus.**Ingialdus Astutus.**Olavus Lignarius.**Haldanus Albipes.**Eysteinus.**Halfdanus Mitis sive Munificus.**Gudrodus Magnanimus.*

HALF.

Wodeno in *Langfedgatal* obvio sive *Orbino* eo, a quo Reges nostri & totius septentrionis descendunt, quod ex collatione utriusque & nostræ & Anglo-Saxonice Genealogiæ haud obscure patet; *Wodenus* enim sive *Orbinus* filium *Baldeg* habuit, quem nostri *Balder* dixere, *Wodenus* etiam utrobique eisdem plane maiores habuit. Si vero inter Odini aut maiores aut posteros, sive in Anglicis sive in nostris Regum Genealogiis, generationes aliquot interierint, hoc in rebus adeo antiquis nemini mirum videatur, nec contra reliquam convenientiam, ut res alicuius momenti, considerandum veniat. *Erbelwerdus* edit. Savillii fol. 474. 476. *Odinum* hunc & *Wodan* & *Worben* nominat, vocans eum priori loco Regem Barbarorum, quem post infanda dignitate ut Deum honorantes, sacrificium obtulerunt pagani victoriæ causa sive virtutis, posteriori loco Regem multarum gentium, quem pagani nunc ut Deum colunt aliqui. Per paganos, ni fallor, intelligit maiores nostros Septentrionales.

(q) Secundum præfationem Eddæ, *Niordus* idem est ac ipse *Odinus*.

(r) *Noatuna*, nomen Sedis regię *Niordi*, superesse putatur in *Noatuna* prædio rurali prope Upsaliam. Edda fab. 2. mythicam explicationem *Noatunæ* profert. *Noatunam* haud procul *Sigtuna* sitam fuisse, colligitur ex *Snor. Sturlæo* p. 6.

(s) In altera Parte Eddæ *Yngvi* & *Freyr* ut duo nomina distinguntur, & credibile est, duas personas fuisse.

(t) Genealogiæ huius *Langfedgatal* exemplar, quod *Verelius* Not. ad *Hervarar Sag.* p. 39. producit, inter *Yngvi Freyr* & *Fiolnerum* lacunam fuisse indicat, his verbis: *bier vantar 3: hic deest aliquid.*

(u) Alii hunc *Vanlandum* scribunt. Vid. *Torfæi Ser.* p. 217. *Snor. Sturl. T. I.* p. 16.

(v) De ratione cognominis huius, lege *Snorr. Sturl. T. I.* p. 23.

(x) Unde *Egillo* hoc cognomen, vid. *Snorr. Sturl. T. I.* p. 34.

(y) Cognomen *Ottari Vendilkraka* patri eius *Egillo* male tribuitur ab *Ario Froda*, vid. edit. *Bussi* p. 76.

HALFDAN Svarti.	<i>Halfdanus Niger.</i>
HARALLDR Harfagri (z).	<i>Haraldus Pulchricommis.</i>
ODEN.	<i>Odemus.</i>
SKIOLDR hans fvn.	<i>Skioldus filius eius.</i>
FRIDLEIFR hans fvn.	<i>Fridleifus filius eius.</i>
FRIDFRODE hans fvn.	<i>Frodus pacificus filius eius.</i>
FRIDLEIFR hans fvn.	<i>Fridleifus filius eius.</i>
HAVARR <i>Handrami</i> , hans fvn.	<i>Havarus Manusfortis filius eius.</i>
FRODE hans fvn.	<i>Frodus filius eius.</i>
VARMUNDR <i>Vitri</i> , hans fvn.	<i>Varmundus sapiens filius eius.</i>
OLAFR <i>Litillate</i> , hans fvn.	<i>Olavus Mansuetus filius eius.</i>
DANR <i>Mikillate</i> (a).	<i>Danus Magnanimus sive superbus.</i>
FRODE <i>Fridsami</i> , hans fvn.	<i>Frodus Tranquillus filius eius.</i>
FRIDLEIFR (b).	<i>Fridleifus.</i>
FRODE <i>Fækni</i> (c), hans fvn.	<i>Frodus Vegetus filius eius.</i>
INGIALDR <i>Starkadar fostri</i> , hans fvn.	<i>Ingialdus Starcadi alumnus filius eius.</i>
HALFDAN brodir hans.	<i>Halfdanus frater eius.</i>
HELGI oc HROAR hans fvnir.	<i>Helgius & Hroarus filii eius.</i>
ROLFR Kraki, <i>Helga</i> fvn.	<i>Rolfus Krake Helgii filius.</i>
HRÆREKR <i>Hnæggvanbægi</i> (d), <i>Ingialls</i> fvn.	<i>Hrærecus Hnæggvanbægius Ingialdi filius.</i>
FRODE hans fvn.	<i>Frodus filius eius.</i>
HALFDAN hans fvn.	<i>Halfdanus filius eius.</i>
HRÆREKR <i>Slængvanbægi</i> hans fvn.	<i>Hrærecus Slængvanbægius filius eius.</i>
HARALLDR <i>Hillitavnn</i> hans fvn.	<i>Haraldus Hilditannus filius eius.</i>
SIGVRDR HRINGR <i>Randveff</i> fvn, <i>Radbarz</i> fvnar, brodur <i>Haraldar Hillitannar</i> . Þeirra moder var <i>Ædr Diæpbugda</i> (e), dotter <i>Ivars Vidsadma</i> , sonar <i>Halfdanar Snialla</i> (f), sonar <i>Valldars Millda</i> , <i>Hroars</i> sonar, <i>Halfdanar</i> sonar,	<i>Sigurdus Ring, Randveri filius, Radbardi filii, fratris Haraldis Hilditanni. Mater eorum erat Auda Prædives, filia Ivari Vidsadmi, filii Halfdani Diserti, filii Valdari Munifici, filii Hroari,</i>

(z) Hanc Genealogiæ Langfedgatal partem, *Verelius* Not. ad Herv. Sag. p. 39 ex Codice, quem *Attarhoga* nominat, edidit, eo tamen discrimine, quod ab Ingialdo Ilrada Sveciæ Reges continentur ad Ericum Emundi filium. Ita *Arius Froda* ab Haraldo Hvitbein discedit ad Aborigines Islandorum. *Torfaus* Ser. Reg. Dan. p. 217. collaterales aliquot ex *Snorr. Sturlæo* addit.

(a) Cur hic non additur, ut de ceteris, *hans fvn*, bene observavit Clariss. *Schöningius* de Chronologia Hist. Norv. p. 50. Conf. Annot. *Torfaei* Ser. Reg. p. 214.

(b) Sicut de *Dano*, ita hic de *Fridleifo* nec dicitur, *hans fvn*, quod probe observandum. Ita se habet exemplar *Verelii* Herv. Sag. p. 40. Idem tamen de *Dano* addit *hans fvn*. *Torfaus* Ser. Reg. Dan. p. 13. 14. 15. *Fridleifum* filium *Frodii* facit.

(c) Ceteri habent *Frakni* s. *Frakne*, quod forte rectius.

(d) Apud *Verelium* Herv. Sag. p. 40. ex hoc *Hrærekr Hnæggvanbægi* male duo nomina fabricantur.

(e) Ceteri omnes *Audam* cognominant *Diæpbugda*, prædivitem. Hoc autem cognomen *Diæpbugda* alium sensum videtur inferre, ut scil. *Auda* fuerit femina *profundi animi*, *magni consilii*, *prudentissima*.

(f) Arnas Magnus hic interferendum vult; *fænar Harallz gamla*, ex alio forte Codice.

sonar, *Ingialdz sonar* (g) *Starkadar foftra* (h).

RAGNAR LODBROK fvn *Sigurdar Hring.*

SIGVRDR *Ormr i auga* hans fvn.

HAVRDA KNVTR hans fvn (i).

Hroari, filii Halfdani, filii Ingialdi Starcadi alumni.

Ragnar Lodbrok filius Sigurdi Ring.

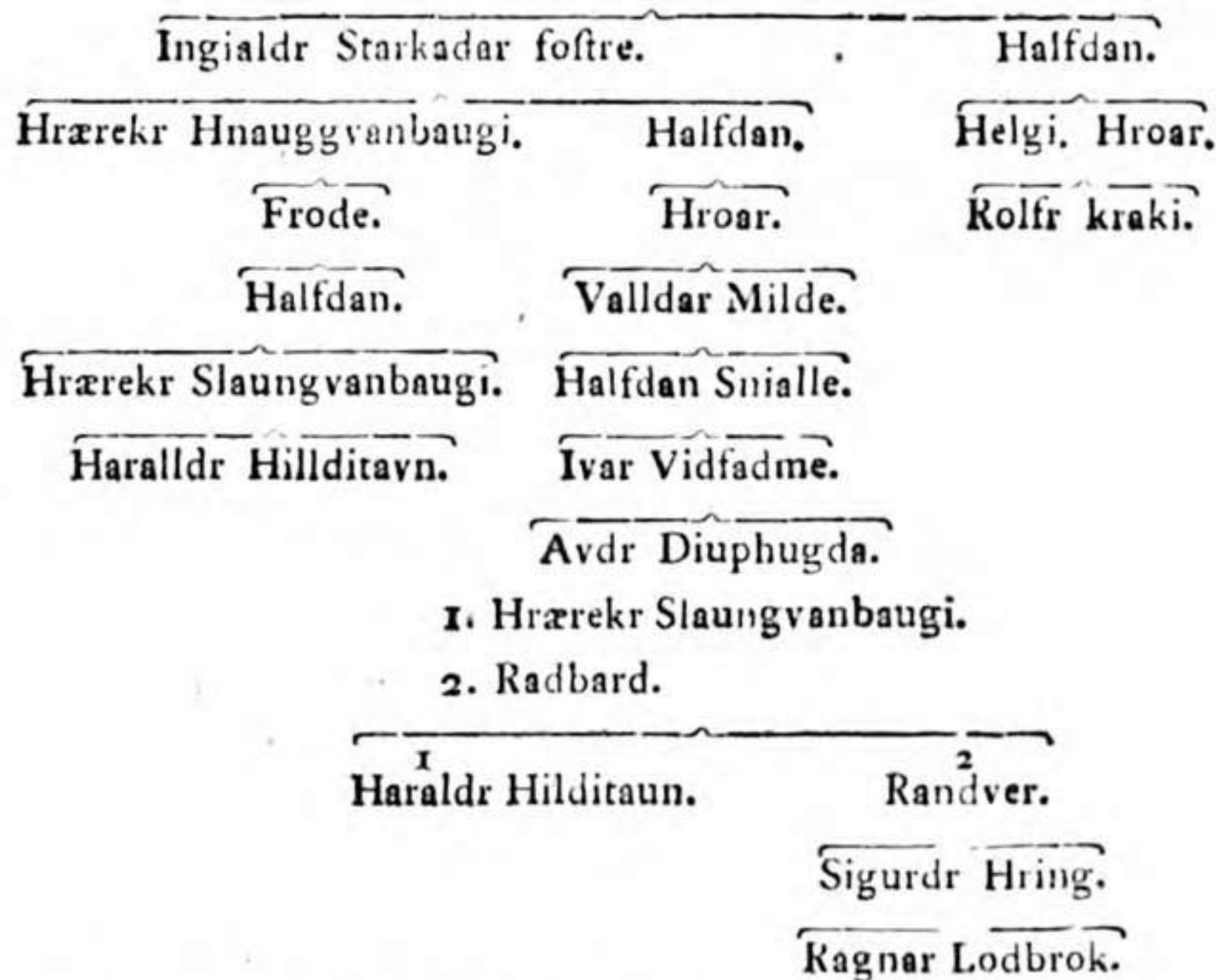
Sigurdus Angvioculus filius eius.

Horda-Knutus filius eius.

(g) Pro *Ingialdz sonar* Arnas Magnæus reponendum vult *brodur Ingialdz*.

(h) Ut eo melius distingvantur generationes, a Frodio Frækne ad Regnerum Lodbrok allata, sequentem inde Genealogiam explicatius contexui, quæ ab illa *Torfæi Ser. Reg. p. 215.* in eo differt, quod hic occurrant duo *Halfdani*, alter frater, alter filius *Ingialdi*, & duo *Hroari*, nepotes eiusdem *Ingialdi*, unus ex filio, alter e fratre, ex quo ultimo *Torfæus* maiores *Regneri Lodbrokii* deducit. Deinde apud *Torfæum* inter *Valdarum Milde* & *Halfdanum Snialle* ponitur *Haraldus Grandævus*, qui hic non occurrit. Sed probe inquirendum, an *Torfæi Series* rectior sit, cui etiam consentiunt correctiones ab *Arna Magnæo* factæ, sed unde illæ sumtæ sint, ipse non significat. En nostram Genealogiam ad ductum *Codicis* factam:

Frode Frækne.

(i) Apud *Verelium Herv. Sag. p. 40.* loco *Hordaknuti*, immediate post *Sigurdum* ponitur *Gorm bin gamle*, qui alias *Sigurdi* nepos habetur.

II.

Genealogia Regum Anglo-Saxonum ab Odino eiusque maioribus deducta.

Propter affinitatem rei, & ut magis vindicetur præinsertæ Genealogiæ Regum nostrorum vetustissimæ, *Langfedgatal* dictæ, auctoritas, adjicere lubet, ex Scriptoribus Anglorum antiquis, Genealogiam Regum Anglo-Saxonum ab inclyro Rege *Ælfredo* ad *Odinum* usque & per huius maiores ad Noachum deductam, quæ ex magna parte cum nostra probe convenit. Differentiam autem in nominum scripione, ut & generationum quarundam hinc & inde prætermissionem, in rebus tam antiquis, præsertim apud auctores adeo longe disitos ac pæne nullam communionem habentes, non est quod adverteremus. Unusquisque enim auctor suum propositum secutus est, plerique nimis brevitati studuerunt, nec omnes æque instructi fuerunt rerum notitia, quidam etiam rem negligentius tractaverunt. Ne dicam de mendis ac defectibus, tam librariorum quam typographorum incuria admisissis. Mirandum potius est, aliquid eiusdem maiorum

iorum gentiliū traditionis apud diversas tamque disjunctas nationes & post tot Seculorum decursum adhuc superesse. Sunt ex nostris docti viri, qui contendunt, Scriptores nostros veteres, quoad Genealogiam *Odini*, sua quædam narrata ex Anglicis sumisse. Cum autem olim nostri Juti, Angli, Dani, & Norvegi sedes suas in Anglia fixerint, Angli e contra non ad nos venerint, mihi verisimilius videtur, nostros notitiam illam de *Odini* apud nos cultu, deque eius propinquis & maioribus, in Angliam secum invexisse, Anglicisque, si non scripto, tamen ore, tradidisse. Adhæc conferendo utrasque, Anglorum nostrorumque, vetustissimas Genealogias, quisque deprehendet, nostros easdem longe pleniores temporumque rationi forte magis consentaneas conservasse. At non ideo primavos nostros scriptores nævis ac erroribus absolvo; cum enim omnia in traditione orali & memoria humana pendebant, non potuit non accidere, quin multa manca, mutila & minus accurata tam in nominibus quam in rebus subreperint. Minime autem spondeo pro remotissimorum temporum generationibus, iis præcipue, quæ *Fapbetum* inter & *Tborum* a nostris recensentur. Instituta igitur collatione, utriusque, quantum fieri potest, conciliationi studendum, unaque ex altera supplenda aut emendanda est. *Genealogia Anglo-Saxonica*, quam hic exhibeo, desumpta est, ut accuratissima & ceteris purior ex vet. *Chronico Saxonico* editionis Gibsonianæ p. 77. & suppleta ex iis exemplis, quæ in sua scripta retulerunt *Afferius Menevensis* p. 3. 4. *Ethelwerthus* Lib. III. *Ordericus Vitalis* Script. Norm. p. 639. *Wilhelmus Malmesbur.* ed Savilii fol. 22. b. *Simeon Dunelm.* ap. Twysden in Prolegom. it. p. 119. 138. *Ailredus Rievall.* ibid. p. 350. *Radulf de Diceto* ib. p. 529. *Joan Wallingford* ap. Thom. Gale T. I. p. 535. *Albericus* Mon. P. I. p. 186. collatis etiam eiusdem Genealogiæ apud alios fragmentis.

Æthelwulf ^(a), væs Ecgbyrhting.
Ecgbyrht ^(b) Ealhmunding.
Ealhmund ^(c) Eafing.
Eafa Eopping.
Eoppa Ingilding.
Ingild ^(d) væs Ines ^(e) brodor, Vest-Seaxna cyninges. And hie væron Cenredes suna.

Cenred væs Ceolvalding.
Ceolwald Cuthaing.
Cutha Cuthvining.
Cuthwine Ceavlining.
Ceavlin ^(f) Cynricing.
Cynric Creoding ^(g).
Creoda Cerdicing.
Cerdic væs Elefing.
Elefa Esling.
Esla Gevifing.
Gevis Viging.
Vig Freavining.

Æthelwulfus fuit *Ecgbyrhti* filius.
Ecgbyrhtus *Ealhmundi*.
Ealhmundus *Eafæ*.
Eafa *Eoppæ*.
Eoppa *Ingildi*.
Ingildus fuit *Inæ* frater, occidentalium Saxonum Regis. Et hi erant *Cenredi* filii.

Cenredus fuit *Ceolwaldi*.
Ceolwaldus *Cuthæ*.
Cutha *Cuthwini*.
Cuthwinus *Cearlini*.
Cearlinus *Cynrici*.
Cynricus *Creodæ*.
Creoda *Cerdici*.
Cerdicus fuit *Elefæ*.
Elefa *Eslæ*.
Esla *Gewifi*.
Gewifus *Wigi*.
Wigus *Freawini*.

B 2

Frea

(a) An. 836. *Æthelwulfus*, pater *Ælfredi* Regis, regnare cœpit. Chr. Sax. p. 73.

(b) An. 800. *Ecgbyrhtus* capessit regnum. Chr. Sax. p. 68.

(c) An. 784. *Ealhmundus* regnavit in Cantio. Chron. Sax. p. 63.

(d) An. 718. *Ingild* moritur.

(e) An. 688. *Inas* capessit regnum.

(f) An. 560. *Cearlinus* regnum capessit.

(g) Chron. Saxon. p. 15. *Creoda* omittitur, & *Cynricus* *Cerdici* filius dicitur. Hi An. 495. appulerunt in Britanniam, An. 519. *Cerdicus* in Westsaxoniam regnare cœpit, cui mortuo An. 534. successit *Cynricus* p. 18. 19.

Freavine Frithugaring.
Frithugar Bronding.
Brond (h) Bældaging.
Bældæg Vodening.
Voden (i) Frithuvalding.
Frithuvald Freavining.
Freavine (k) Frithuvulſing.
Frithuvulſ Finning.
Finn (l) Godvulſing.
Godvulſ Geating.
Geat (m) Tatvaing.
Tatva (n) Beaving.
Beav (o) Sceldvaing.

Freawinus Frithugari.
Frithugarus Brondi.
Brondus Bældægi.
Bældægus Wodeni.
Wodenus Frithuvaldi.
Frithuvaldus Freawini.
Freawinus Frithuwulfi.
Frithuwulſus Finni.
Finnus Godwulſi.
Godwulſus Geatæ.
Geatus Tatmai.
Tatmaus Beami.
Beamus Sceldwææ.

Huius

- (h) Alibi & sæpius *Brand* scribitur. De his *Odini* posteris vid. Eddæ exemplar, quo usus est *Torſæus* Ser. Reg. Dan. p. 109.
- (i) Joanni Wallingford ap. Th. Gale T. I. p. 535. nomen *Odini* scribitur *Guodden*. Chron. Saxon. p. 13. ad An. 449. *Anglorum* Duces fuerunt duo fratres *Hengeſtus* & *Horſa*, qui erant filii *Wibrgilſi*, *Wibrgilſus* *Witta*, *Witta* *Weſſa*, *Weſſa* *Wodeni*. A *Wodeno* originem ducebat omne noſtrum genus Regale, itemque *Suth-hymbrorum*. Sicuti hic quinque ſolum videmus generationes ab *Odino* ad *Hengilſtum*, ita ex eodem Chronico Saxonico monſtratur, fuiſſe ab *Odino* ad *Cerdicum* An. 495. decem generationes, ab *Odino* ad *Idem* 547. decem, ab *Odino* ad *Ællam* 560. duodecim, ab *Odino* ad *Ceolwulſum* 597. tredecim, ab *Odino* ad *Pendam* 626. duodecim, ab *Odino* ad *Offam* 755. ſedecim, ab *Odino* ad *Æthelwulſum* 854. viginti tres generationes, incluſa ubique & prima & ultima perſona. Hanc obſervationem, ut conducibilem ad veram *Odini* Chronologiam inveſtigandam, apponere volui. Ailredus Abbas Rievall. ap. Twysden p. 351. de *Odino* ita ſcribit: „A *Sem* genealogia ducitur uſque ad *Woden*, qui tantæ auctoritatis fuit „apud ſuos, ut *feriam quartam*, quam Romani gentiles diem *Mercurii* appellabant, eius nomini confe- „crarent, quæ conſuetudo ab Angliſ hodieque ſervatur, vocant enim eundem diem *Wodnesdei*, id eſt, „diem *Woden*.“ Conf. Fordun Scorichron. T. II. 491. Ordericus Vitalis addit: *Hic magnæ jublinitatis inter ſuos & potentia fuit*. Rarius anecdoton Genealogiæ *Odini* interſerit Albericus p. 187., hæc narrans: „*Woden*, qui *Mercurius* dictus, & in *Gothlandia* infula habitavit, quæ eſt in illo mari mediterraneo, quod „inter *Daciam* & *Poloniam* ſitum vergit ad orientalem ſeptentrionem, ibi in illa infula dabat reſponſa „quaſi divinus. Unde legitur in *Historia Longobardorum*, quod cum *Ybor* & *Agyon* primi duces eorum „ad iſtum *Woden* veniſſent, prædixit eis, quod fortunati eſſe deberent, & ita quaſi Deus habitus eſt, „licet etiam poſt incarnationem Chriſti extiterit“ Conf. ibid. p. 23. Quæ de Oraculo *Wodeni* ſive *Godan* & uxoris eius *Freæ* Paulus Diaconus Warnefridi habet, leguntur Libro I. cap. 8. 9. De *Odini* effigie & cultu apud *Sveones* Vid. Adam. Brem. ap. Lindenbr. p. 61. 62.
- (k) Pro *Freawino* Aſſer. Menev. habet *Frealaſ*.
- (l) Ex duobus nominibus *Finno* & *Godulfo* Aſſerii Editio p. 4. unum nomen *Fingodwulſ* male compoſuit. Sic Orderico Vitali p. 639. *Finggoldwulſ*.
- (m) De *Geata* ſive *Geta* obſervant Aſſer. Menev. Ordericus Vitalis, & Sim. Dunelm. *paganos* eum jam dudum pro Deo veneratos fuiſſe, citantes Sedulium Poetam ſeculi V. Quibus ſuffragatur Ailredus Rievall. dicens: Ipſe [*Geta*] *tantæ ſapientiæ & virtutis habitus eſt*, ut a *paganis* pro Deo coleretur. Conf. *Nennii* testimoni- um de numine *Geatæ* ap. Th. Gale T. I. p. 105. Idem, qui *Eat* in *Langfedgatal*, de quo ibi Not. (n). In Prologo Eddæ dicitur *ſat*. Forſan hic *Geat* ſive *Geta*, ſi venia coniecturæ detur, fuit primus, anti- quiffimus & verus *Orbinus*, cuius & nomen & numen poſteriores illi ſibi vindicarunt, & a quo forte *Goti*, *Geta* & *ſoti* nominis originem traxerunt. Eam olim opinionem fovit diligentiffimus antiquitatum noſtrarum ſcrutator Jonas Venuſinus, *Gotos* ſcil. a *Guoten* ſive *Orbino* dictos, Vid. Bartholin. Antiqv. p. 70. Mihi eo potius hæc ſententia arridet, quod *Beaf* pater *Geatæ*, teſtante Prologo Eddæ, apud ma- iores noſtros *Biar* ſ. *Baur* dictus eſt, & ex ipſa Mythologia Eddica novimus, *Odini* primi patrem *Bor* vo- catum fuiſſe. Conf. *Leibniz*. Script. Brunſv. T. I. p. 33. Not. (**).
- (n) *Tatva* nec in *Langfedgatal* nec in Eddæ Prologo obviuſ.
- (o) *Beav* ap. Ethelverdum *Beo*, in *Langfedgatal* *Beaf*. De hoc ita Prologus Eddæ: *Biaſ* quem nos dicimus *Biar* ſive *Baur*. Forte eſt idem ille *Bor*, quem antiquiſſimo *Odino* patrem Edda tribuit. At, ſi *Tatva* interſeretur, fit *Geatæ* ſive huius *Odini* avuſ.

Huius Sceldvæ filius *Sceaf* ab Asferio & Auctore Chronici Saxonici, qui historiam eius forte pro fabula habuere, omissus est, sed ab Ethelverdo, Wilhelmo Malmesbur. & Simeone Dunelmensi aliisque restituitur, addita de eo singulari hac narratione (p):

Sceaf iste, ut fertur, in quandam insulam Germaniæ *Scandzam*, de qua *Jordanes* Historiographus Gothorum loquitur, appulsus navi sine remige puerulus, posito ad caput frumenti manipulo dormiens, ideoque *Sceaf* nuncupatus, ab hominibus regionis illius pro miraculo exceptus, & sedulo nutritus, adulta ætate regnavit in oppido, quod tunc *Slasmic*, nunc vero *Haitheby* appellatur. Est autem regio illa *Anglia vetus* dicta, unde *Angli* venerunt in *Britanniam*, inter *Saxones* & *Gothos* (q) constituta. *Sceaf* fuit filius Heremodii &c.

Sceldvea (r) Heremoding.

Heremod Itermoning.

Itermon Hathraing.

Hathra (s) Hvalaing.

Hvala (t) Bedviging.

Bedvig (u) *Sceafing* (x). Thes filius

Noe. Se væs geboren in thære earce *Noe*.

Sceldwea Heremodi.

Heremodus Itermoni.

Itermomus Hathræ.

Hathra Hvalæ.

Hwala Bedwigi.

Bedwigus *Sceafæ*, filii *Noe*, qui

natus est in arca Noe.

- (p) Hæc illsdem fere verbis Matth. Westmonast. p. 166. & Albericus Mon. p. 187. repetunt, excepto tamen, quod ibi pro *Scandza* legitur in *Scania* insula quæ est in *Dacia*. In Malmesburienſi male habetur *Scamphra* pro *Scandza* & *Eitheifi* pro *Haitheby*. Ethelverduſ Scriptor ſeculi X. *Scani* pro *Scandza* habet. Ejuſdem integram narrationem, ut vetuſtiorẽ & ſimpliciorẽ, huc apponere lubet: Ipſe *SCEF* cum uno *dromone* adveſtus eſt in inſula oceani, qui dicitur *SCANI*, armis circumdatus, eratque valde recens puer, & ab incolis illius terræ ignotus, attamen ab eis ſuſcipitur, & ut familiarem diligenti animo eum cuſtodierunt, & poſt in Regem eligunt. Celeb. *Schoningius*, *Sceaf* hunc ipſum *Odinum* fuiſſe, putat, de Orig. Norvegor. p. 298. ſq.

(q) Wilh. Malmesbur. *Giorhos* habet.

(r) *Sceldvea* idem eſt, qui in præcedenti *Langfedgatal* *Scaldna* dicitur, de quo ibi Not. (l). Hunc *Ethelverduſ* ap. Savilium fol. 479. *Scyld* nominat *Scefi* filium. Ni fallor, eſt idem *Scyld Scefiug*, ex cuiuſ poſteris *Beovulfuſ* quidam Danuſ fuit, qui bella cum Regulis *Sveciæ* geſſit, de quo vetuſtuſ Poema Anglo-Saxonicuſ in Biblioth. Cotton. habetur, *Hickeſi* Theſ. T. II. p. 219. Eadem fere nomina, *Skiolduſ Skilfingi* filiuſ, occurrunt in veteri *Hiſtoria Norvegica*, Vid. *Ol. Trygg. Saga* T. II. p. 333. *Torſei* H. N. P. I. p. 178. quod ideo ſolum moneo, ut videant critici, quam facile in erroree ac confuſioneſ propter nominuſ ſimilitudinẽ trahamur.

(s) In *Langfedgatal* *Atra* ſ. *Aibra*. De eo prologuſ *Eddæ*: quem noſ dicimur *Annan*.

(t) *Hvala* in *Langfedgatal* & Prologo *Eddæ* omiſſuſ.

(u) Apud Aſſeriuſ Menevenſem *Bedvig* eſt *Semi* filiuſ, *Noachi* nepoſ. In Prologo *Eddæ* edit. Reſen. vitioſo legitur *Lieding*.

(x) Omneſ *Vodeni* ſive *Odini* maioreſ ad hunc *Sceafuſ* uſque ſunt plane iidẽ, iſdemque fere nominibuſ diſtincti, qui in noſtro ante allato *Langfedgatal* occurrunt, quatuor tamen perſonæ pluereſ in Anglo-Saxonica Serie quam in noſtra comparent. Pro *Sceafo* Aſſeriuſ Menev. & Ailreduſ Rievall. *Sem* legunt, *Langfedgatal* *Sefcef*, Prologuſ *Eddæ* Edit. Dan. *Ceſpberb*, Edit. *Svec. Seſſineg*. Forte rectiuſ ad hunc *Sceafuſ* referenda ſunt, quæ ſupra allata, in quibuſdam exemplariſ interpolata ſunt. Inter hunc & *Noachuſ* Scriptoreſ Angloſ generationeſ quam plurimaſ omiſiſſe, quiſ non videt. Earundẽ quadaſ noſtruſ *Langfedgatal* reſtituit. Ex rebuſ autẽ & nominibuſ tam remoti tamque obſcuroſ temporis aliquot inter-
iſſe, non mirum.

III.

Series triplex Regum Septentrionis, a Ragnaro Lodbrok ad
Haqvinum Magni filium Norvegiæ, Ericum Menved
Daniæ, & Birgerum Sveciæ Reges.

Ex eodem vetusto Codice membranaceo, unde primum monumentum *Langfedgatal* desumptum est, & de quo satis supra dictum, etiam triplex hæc Series meamet manu exscripta est, & postea versione latina aucta. Ubi prior desit, hæc incipit, posterosque RAGNARI LODBROKII, trium horum regnorum Reges, recenset, Norvegiæ scil. usque ad HAQVINUM Magni filium, Daniæ ad ERICUM Menvedum, Sveciæque ad BIRGERUM, qui omnes tres Reges contemporanei ineunte Seculo XIV. floruerunt. Tertiâ trium harum Seriem, Regum scilicet Sveciæ, a Ragnaro Lodbrok ad Birgerum, edidit olim *Ericus Benzelius* ad calcem *Västovii* sui, cum nulla alicuius momenti differentia, nisi in nominum quorundam scriptione, & quod *Ingo Steinkilli* filius ibi ponatur ut solus & seorsim regnans, cum in nostro Codice *Ingo, Halstein, & Blotfvein* ut conregnantes collocantur. Frustrum hoc Seriei Regum septentrionalium *Benzelius* desumpsit ex manuscriptis codicibus Delagardianis No. 12. & 36. Unde etiam, ni fallor, *Verelius* Herv. Sag. p. 39. sua *Langfedgatalii* fragmenta habuit. Ii autem Codices, quantum conjicio, recentiori ævo sunt scripti, & ex partibus nostris in Sveciam superiori Seculo cum reliquis Collectaneis Stephanianis delati. Auctor, quisquis fuerit, sive Norvegus sive Islandus, vixit dubio procul sub auspiciis Seculi XIV. quando scil. tres supradicti Reges, in quibus Series suas terminat, Daniam, Sveciam & Norvegiam regebant. Sed non dubium esse potest, ei ad manus fuisse longe vetustiores Regum septentrionalium Catalogos, quos secutus est. Quod vero Auctor adversariæ olim in Norvegia factioni, quam *Baglos* vocarunt, faverit, a me infra Not. (f) observatum est.

RAGNAR Lodbrok.	<i>Ragnarus Lodbrok.</i>
SIGURDR Ormr i avga.	<i>Sigurdus Angviocuhus.</i>
<i>Aflaug</i> (a).	<i>Afloga.</i>
<i>Sigurdr Hiort.</i>	<i>Sigurdus Hiort.</i>
<i>Ragnildr</i> (b).	<i>Ragnilda.</i>
Norregs Konungar.	Reges Norvegiæ.
HARALLDR Harfagri.	<i>Haraldus Pulchricornus.</i>
EIRIKR Blodæyx.	<i>Ericus Blodöxe.</i>
HAKON Godi.	<i>Haqvinus Bonus.</i>
HARALLDR Grafelldr.	<i>Haraldus Grafeld.</i>
HAKON Jarll en Riki.	<i>Haqvinus Comes Dives.</i>
OLAFR Tryggva fvn.	<i>Olavus Trygvii filius.</i>
<i>Eirikr</i> Jarl. SVEIN Jarl. oc HAKON (c).	<i>Ericus Comes. Sveno Comes. & Haqvinus Comes.</i>
OLAFR hinn Helgi Haralldz fvn.	<i>Olavus Sanctus, Haraldi filius.</i>
KNVTR hinn Riki.	<i>Kanutus Dives.</i>

SVEINN

(a) *Aflauga*, filia *Sigurdi Angvioculi*, nupta *Helgio bin Hvasse*, mater erat *Sigurdi Hiort*. Snor. Sturl. T. I. p. 67.

(b) *Ragnilda*, filia *Sigurdi Hiort* Regis Ringarikiæ, nupsit Regi *Halfdano Svarte*, eiqve peperit *Haraldum Pulchricornum*. Sn. Sturl. T. I. p. 69. 71.

(c) *Haqvinus* Comes junior, nepos *Haqvini* Comitum senioris ex filio, & nepos *KANUTI MAGNI* Regis ex sorore *Gyda*, qui partem illam Norvegiæ regebat, quam, post *Olavi Trygvini* cædem, in regni partitione pater ejus *Ericus* Comes obtinuerat.

SVEINN *Alfri* fvn.
 MAGNUS *Riki* ^(d) *Olafs* fvn.
 HARALLDR hin *Hardradi*.
 MAGNUS hinn *Godi*.
 OLAF hinn *Kyrri*.
 MAGNUS *Barfætttr*. HAKON þo-
ris foftr ^(e).
 SIGURDR *Jorsalafar*. EYSTEINN.
 OLAFR.
 HARALLDR *Gilli*. MAGNUS
Blindi.
 INGI. SIGURDR. EYSTEINN.
 HAKON *Herdibreidr*.
 MAGNUS *Erlings* fvn.
 SVERRIR *Magnus*.
 HAKON.
 INGI. ERLINGR *Steinveg*. PHI-
 LIPPUS ^(f).
 HAKON *Gamli*.
 HAKON *Vngi*.
 MAGNUS hinn *Godi*.
 EIRIKR *Magnus*.
 HAKON *Magnus*.

þesfir ero Dana Konungar.

RAGNAR *Lodbrok*.
 SIGVRDR *Orm i auga*.
 HAURDA KNUTR.
 GORMR hinn *gamle*.
 HARALLDR.
 SVEINN *Tiyguskegg*.
 KNVTR *Riki*.
 HAVRDA KNVTR.
 MAGNUS *Riki, Olafs* fvn.
 SVEIN *Vlfs* fvn.
 HARALLDR *Hein, Sveins* fvn.

Sveno Alfivæ filius.
Magnus Dives, Olavi filius.
Haraldus Imperiosus.
Magnus Bonus.
Olavus Tranquillus.
Magnus Nudipes. Haqvinus Tho-
veri alumnus.
Sigurdus Hierosolymipeta. Eistei-
mus. Olavus.
Haraldus Gille. Magnus Coecus.

Ingius. Sigurdus. Eisteinus.
Haqvinus Robustus.
Magnus Erlingius.
Sverrerus Magnus.
Haqvinus.
Ingius. Erlingus Steinveg. Phi-
lippus.
Haqvinus Senior.
Haqvinus Junior.
Magnus Bonus.
Ericus Magni filius.
Haqvinus Magni filius.

Hi sunt Danorum Reges.

Ragnar Lodbrok.
Sigurdus Angviloculus.
Horda-Kanutus.
Gormus Grandævus.
Haraldus.
Sveno Furcatæ barbæ.
Kanutus Dives.
Horda-Kanutus.
Magnus Dives Olavi filius.
Sveno Ulfonis filius.
Haraldus Hein Svenonis filius.

C 2

KNVTR

- (d) *Magnus* ille, *Olavi Sancti filius*, a *Snorrone Sturlæo* & fere ubique *Bonus* cognominatur, hic vero *Rike* s: dives sive potens. E contra cognomen *Bonus* in hac Serie tribuitur Regibus, *Magno* filio *Haraldi Haardraade*, & *Magno Lagabater*.
 (e) Cognomen *Hakonis* in Codice vix legi poterat, sed ex *Snor. Sturlæo* T. II. p. 196. restitutum est. Erat ille *Haqvinus*, nepos *Haraldi Haardraade* ex filio *Magno* Rege & conrex patruelis sui *Magni nudipedis*.
 (f) Tres isti, *Ingius* ac *Erlingus*, qui se filios Regis *Magni Erlingii* professi sunt, & *Philippus*, fuere Reges *Baglorum*, non totius *Norvegiæ*. Unde patet, primum huius Series Auctorem parti illi favisse, siquidem hos in numerum generalium Regum refert, prætermittens alios, scil. *Gustermum* *Sverreri* ex filio *Sigurdo* nepotem, & *Ingium* *Baardi* filium, *Sverreri* ex sorore nepotem, qui *Birkebenorum* & sanioris partis *Norvegiæ* Reges erant. Prædictos *Erlingum* & *Philippum* Rex *Daniæ Waldemarus II. Anno 1204*. *Tunsbergæ* Homines suos fecit, illum Regem, hunc Ducem *Norvegiæ* constituendo, *Chron. Erici* ad h. s. Conf. *Chron. Norv. Ed. Dan. p. 539*.

12 III. SERIES TRIPLEX REGUM SEPTENTR.

KNVTR *Helgi*, *Sveins* fvn.
OLAFR *Sveins* fvn. VIII. ar.
EIRIKR *Ey godi*, *Sveins* fvn. VIII. ar.

NICKOLASS *Sveins* fvn. XXX.
EIRIKR *Eimuni*. III. ar.
ERIKR *Lamb*. V. ar. (g).
SVEIN *Svidandi*. VIII. ar.
VALDEMARR. XXV. ar.
KNUTR. XX. ar.
VALDEMAR. XXXIX. ar.
EIRIKR. IX. ar.
ABEL. III. ar.
CRISTOFORUS.
EIRIKR.
EIRIKR *Eiriks* fvn.

RAGNAR *Lodbrok*.
BIORN *ǵarnsida*.
EIRIKR *Biarnar* fvn.
EIRIKR *Ræfils* fvn.
EMUNDR. oc BIORN *at Hauge*.
EIRIKR *Emundar* fvn.
BIORN fvn hans. Lara (h).
EIRIKR *Sigrfæli*. oc OLAFR (i).
OLAFR *Sænski* (k).
AVNUNDR JACOB.
EMUNDR *Olafs* fvn.
STEINKELL.
HAKON (l).
INGI *Steinkels* fvn. oc HALL-
STEIN. oc BLOT-SVEINN.

Kanutus Sanctus Svenonis filius.
Olavus Svenonis filius. Oðto annis.
Ericus Eygode Svenonis filius VIII.
annis.
Nicolaus Svenonis filius. XXX. ann.
Ericus Emun. III. annis.
Ericus Lam. V. annis.
Sveno Molestus. VIII. annis.
Valdemarus. XXV. annis.
Canutus. XX. annis.
Valdemarus. XXXIX. annis.
Ericus. IX. annis.
Abel. III. annis.
Christoferus.
Ericus.
Ericus Erici filius.

Reges Sveciæ.

Ragnarur Lodbrok.
Biorno ferrei lateris.
Ericus Biornonis filius.
Ericus Ræfilli filius.
Emundus. & Biorno Hagensis.
Ericus Emundi filius.
Biorno filius eius.
Ericus Victoriosus. & Olavus.
Olavus Svecus.
Anundus Jacobus.
Emundus Olavi filius.
Steinkellus.
Haqvinus.
Ingus Steinkelli filius. & Halstei-
mus. & Blot-Sveno.

INGI.

- (g) In computatione annorum regiminis hujus Regis haud satis exactus videtur Auctor, in ceteris quodam modo defendi potest. Forte ERICO demit eos annos, quibus OLAVUS Regis nomen usurpavit.
- (h) Quid sibi velit hoc *Lara*, difficulter dixerim. Vix credo, illud esse cognomen *Olavi* infra scripti. Vellem id potius ita distingvere *L. ara* & ad *Biornonem* Regem referre, si modo regnum ejus *L. annos* durasset, quod vix fidem meretur. *Arnas Magnus* in suo apographo etiam legit *Lara*, nulla addita explicatione.
- (i) *Olavus* ille, *Styrbiörni* pater, frater & conrex *Erici victoriosi*, obiisse creditur circa An. 964. aut 966. *Wilde* ad Puffend. P. II. p. 352. *Dalin* T. I. p. 587.
- (k) *Olavus* Rex, quem *Sveci* alias *Skotkonung* cognominant, & hic & a *Snorrone Sturleo* sæpius cognomine *Sænski* sive *Sonski* insignitur, quod idem erit ac *Svenske* s: *Svecus*. Quo sensu vox a Scaldis s. Poëtis veteribus *Thiodulfo*, *Thormodo* & *Sigvato* usurpatur, *Sonscri thiod*, populus *Svecicus*, *Kong Sönscan*, Rex *Svecus*, *Her Sönscan*, exercitus *Svecus*, Vid. Sn. Sturl. T. I. p. 37. 42. 274. 672.
- (l) Hunc *Svecorum* Historici recentiores putant fuisse *Haqvinum* illum *Ivari* filium, *Norvegum*, quem Rex *Haraldus Haardraade* Comitem creavit, eiqve *Ragnbildem* filiam *Magni Boni* uxorem dedit. Vetus Catalog. Reg. Svec. quem Illust. *Ibne* edidit, *Haqvinum* *Westrogothum* facit, eiqve cognomen *Röde* s: *Ruffum* attribuit, Conf. *Ast. Lit. Svec.* T. I. p. 256.

INGI. oc PHILIPPUS <i>Hallsteins</i> synir.	<i>Ingus, & Philippus Hallsteini</i> <i>fili.</i>
ROGNVALLDR syn Olafs Nes <i>Konungs.</i>	<i>Rognvaldus filius Olavi Reguli.</i>
KOLR <i>Blotsteins</i> syn, hann Kollo- du Sviar EIRIK ARSÆLA (m).	<i>Kolus Blotsteini filius, hunc Sveci</i> <i>Ericum Arsel nuncupaverunt.</i>
SAVRKVIR <i>Kols</i> syn.	<i>Sverkerus Koli filius.</i>
EIRIKR <i>Helgi, Eatvardar</i> syn.	<i>Ericus Sanctus Eadvardi filius.</i>
MAGNUS <i>Heinreks</i> syn (n).	<i>Magnus Henrici filius.</i>
KARLL <i>Savrkuis</i> syn.	<i>Karolus Sverkeri filius.</i>
KNVTR <i>Eiriks</i> syn.	<i>Canutus Eriki filius.</i>
SAVRKUIR <i>Kars</i> syn. XII. ar.	<i>Sverkerus Karoli filius. XII. annis.</i>
EIRIKR <i>Knutz</i> syn. IX. ar.	<i>Ericus Canuti filius. IX. annis.</i>
JON <i>Savrkuis</i> syn.	<i>Joannes Sverkeri filius.</i>
EIRIKR <i>Eiriks</i> syn.	<i>Ericus Eriki filius.</i>
VALDEMARR <i>Birgiff</i> syn.	<i>Valdemarus Birgeri filius.</i>
MAGNUS <i>Birgis</i> syn.	<i>Magnus Birgeri filius.</i>
BIRGIR <i>Magnus</i> syn.	<i>Birgerus Magni filius.</i>

(m) Gratum Svecis acceptumque vetustioris sui Regis nomen huic *Kolo* inditum est, utpote eo regnante felix terræ fertilitas obvenit, Vid. illustr. *Daln* T. I. p. 536. T. II. p. 73.

(n) *Magnus* ille quoad paternum genus fuit Princeps Danus, filius *Henrici Skateleri* five *Skokalar*, & nepos *Svenonis*, filii Regis SVENONIS ESTRITH, sed maternum genus ex Regibus *Sveciæ* ducens, unde ad hoc regnum dolo & vi diu adspiravit, donec illud tandem An. 1160, interfecto S. *Erico* Rege, capessivit. Sed anno proxime sequenti, prælio inferior, in fuga occisus est.

IV.

Catalogus Regum Daniæ a *Dan* ad *Waldemarum II.*

Ex Apographo *Arne Magnæi*, qui Catalogum hunc exscripsit ex Manuscripto in 4to, quod ante incendium Anni 1728. in Bibliotheca Acad. Hafn. Capsa Cypriani Ord. 3. extiterat. *Auctor* quidem nomine ignotus est, sed circa finem Seculi XII. & initio Seculi XIII. vixisse exinde videtur, quod Catalogum Regum suum cum WALDEMARO II. finierit, & Reges, qui suo parentumque suorum tempore vixere, *modernos* dixerit. Reges nostros *Auctor* in tres classes distinxit. Quoad primam, in numero Regum nimis parvus est. Quoad secundam, in annis & recensione Regum vitiosus. Quoad tertiam vero, in utroque accuratior videtur. *Olavum*, a Scanienfibus Regem electum, in numerum Regum Daniæ refert, unde Scanum genere *Auctorem* fuisse suspicari licet.

In Cathalogo Regum Daniæ, ne inquisitorem nimia verborum implicite urgeam, tres distinctiones faciendas arbitror. Primam in primos, licet sint Pagani, tamen Reges. Secundam in antiquos Christianos, Tertiam in modernos Catholicos; ut ita per singula capita descendens, tam præcedentium quam subsequenitum & nomina & tempora enucleatius investiget.

Incipit prima distinctio in antiquos Reges paganos.

Primus DAN.

Secundus THROUGH.

Tertius HARALD.

Quartus RING.

Quintus SNYO.

Sextus BYORN.

Septimus FROTHER.

Octavus GORM.

Nonus GUTHORM.

Incipit secunda distinctio.

Primus HARALDUS regnavit anno Dominicae incarnationis DCCCXXVII.

Secundus ERICUS DCCCXLII.

Tertius ERICUS DCCCLVII.

Quartus ERICUS DCCCLXXI.

Quintus FROTHER Rex Danorum & Anglorum, regnavit DCCCCIII.

Sextus HARALDUS DCCCCLV.

Septimus SVENO MXXV.

Octavus KANUTUS MXXIX.

Nonus MAGNUS & Danorum & Normannorum Rex erat MXL.

Decimus HARALDUS (*) MXLIII.

Undecimus SVENO Senex MXLV.

XII. HARALDUS filius ejus MLXXIII.

XIII. KANUTUS, alter filius, MLXXXI.

XIV. OLAVUS, tertius filius, MLXXXVII.

XV. ERICUS BONUS, quartus filius, MXCV.

XVI. NICOLAUS, quintus filius, MCIII.

Incipit tertia distinctio in modernos.

XVII. ERICUS EMUNE MCXXX.

XVIII. ERICUS AGNUS MCXXXVII.

XIX. OLAVUS MCXXXIX.

XX. SVENO MCXLVI.

XXI. KANUTUS MCXLVI.

XXII. WALDOMARUS MCLV.

XXIII. KANUTUS filius ejus.

XXIV. WALDEMARUS, alter filius ejus.

(*) *Haraldus* hic vix alius esse potest, quam ille, de quo *Adamus Brem.* ed. Lindenbr. p. 31. ita: „In quo colloquio soror Magni Regis (Dan. & Norv.) *Ordulfo* filio Ducis desponsatur. Qui, vix peractis nuptiis, in gratiam cognati quendam HAROLDUM Danorum Principem, redeuntem ab urbe Apostolorum, trans Albiam obtruncavit innoxium. Cujus mortis causa ea fuit, quod de Regali stirpe Danorum genitus, *sceptro propior*, quam *Magnus*, esse videbatur. Ea res initium calamitatis peperit in familiam Ducis“. *Haraldus* iste, tacentibus licet aut potius nescientibus Historicis nostris, a parte quadam Danorum aut aliqua provincia post mortem *Harde-knuti* electum sive destinatum fuisse Regem, conjicio. Hoc igitur praeter ceteris Auctor noster anonymus praecipuum habet, quod *Haraldo* inter Reges Daniae locum assignet, & forte hic ex nostris unicus est, qui nobis hoc anecdoton reliquit. Quis autem & cujus filius fuerit *Haraldus* ille, omnino ignoramus. Ex mea conjectura, potuit esse nepos *Kanuti Magni*, aut ex fratre *Haraldo*, cujus apud *Ditmarum Merseburgensem*, Auctorem Encomii *Emmæ*, Annalistam Saxonem, Saxonem Grammaticum, aliosque fit mentio, aut forte potius ex filio *Svenone* Rege Norvegiae, cum tantopere ab eo timuerit *Magnus* Rex, ut in ejus gratiam occideretur. Sed tum tenerum adolescentem fuisse *Haraldum* necesse est.

V.

Series ac brevior Historia Regum Daniæ a Dan & Löther ad Waldemarum II.

Ex Apographo *Arnæ Magnæi*, qui Seriem hanc exscripsit ex Manuscripto in 4to, quod ante incendium Anni 1728. fuerat in Biblioth. Acad. Hafn. Capf. Cypriani Ord. 3. *Au-
thor* quidem ignoratur, sed vixit tempore WALDEMARI II. Hanc vero Seriem, post Estlandiam devictam, scripsisse videtur, & quidem circa 1220. vel paulo post, certe ante captivitatem Regis, cujus alias sine dubio mentionem fecisset. Ab *Adamo Bremensi* aliqua eorum, quæ tradit, mutuatus est, ex. gr. de *Legibus Haraldinis*, & plura.

DAN & frater suus LÖTHAR: a quo *Dania*.

BÖGI filius *Dani*.

SKYLD filius *Lödö* ^(a).

GRAM filius *Skild* ^(b).

GUTHORM.

HADDYNGR.

FROTHI hin FRÆGÆ.

HALDAN.

HELGI.

ROLF.

HIARWARD.

HOTHAR filius *Hotbroddar*.

RORIC SLAGANBOGI.

WIGLATH.

WERMUND.

UFFI.

DAN.

HUGLEKÆR.

FROTHI hin FRÖKNE.

DAN hin STORLÆTENE.

FRITHLEVER.

FROTHI hin FEMILDE.

INGELD.

OLAF.

HARALD filius *Olaf*.

FROTHI frater *Harald*.

HALDAN hin BIARRAMI, frater *Harald*.

UNGU filius *Haldan*.

SEWALD.

SIWALD.

SYGAR.

SYWALD.

(a) Legendum forte *Lötharis*.

(b) *Skyl*d & *Skild* idem qui aliis *Skiold* dicitur.

Tunc *quinque Reges* pariter in Dania regnabant,

BURGAR in *Scania*.

HUNDING in *Sialand*.

HANI in *Phiune*.

HATHAR & RÖGNI in *Jutland*.

HARALD HILDETAN.

RING nepos ejus.

OLY hin FRÖKNE.

ÖMUND.

SYWARDUS filius *Ömunder*.

JARMUNREK filius *Siward*.

BRODER filius *Jarmun*.

SYWALD filius *Brother*.

SNIO filius *Sywald*.

BYORN filius *Snio*.

GORM GAMLE.

GÖTRIC hin GIAFMILDI. Hic, *Fresis* itemque *Nordalbingis* & *Slavorum* populis tributo subactis, Karolo Magno bellum minabatur.

OLAF filius ejus.

HEMMING filius *Olaf*. Hic nepos *Getric*, succedens in Regnum, pacem fecit cum Karolo, *Egdoram* fluvium accepit regni sui terminum.

SYWARD, & SYWARD RING, nepotes *Getrici*. Hi ambo prælum inierunt pro sceptro; sed utrique ceciderunt in acie cum undecim milibus.

LOTHBROKI, filius *Siward Ring*.

HARALD CLAC, qui & *Herioldus* dictus est. Hunc expulerunt filii *Getric*, qui & *Godefrid* dictus est; qui fugiens venit ad *Liudemicum* Imperatorem, filium Karoli Magni: a quo Christianam fidem suscepit. Reversus est in Daciam, comite sancto *Ansgario* Episcopo.

ERIC, filius ejus, Christianus. Hujus tempore fertur, Danos transisse per *Ligerim* fluvium: Turonis succendisse: per *Secanam* Parisius obsedisse: Imperatorem timore pulsum eis terram ad habitandum dedisse. Tunc Saxonia vastata est a Danis. *Brun* Dux occisus est cum aliis X. Comitibus. Duo Episcopi truncati sunt. Tunc *Fresia* depopulata est. Trajectum civitas excisa. Coloniam & Treveres incenderunt. Aquisgrani eqvis suis stabulum fecerunt, quod per annos LXXX. permanfit usque ad tempora Ottonis Magni, tunc destructum est. *Magoncia* ob metum eorum instaurari cepit. Persecutionis hujus erant præcipui tyranni *Eric* & *Ormich*, *Godafrith*, *Rodulf* & *Ingvar*. Crudelissimus tamen omnium fuit *Ingvar* filius *Lothbroki*. In Angliam cum misissent unum ex sociis suis *Haldan*; & illo ab Anglis occiso, Dani constituerunt in loco ejus *Gundredum*. Ex eo tempore *Fresia* & *Anglia* sub ditione Danorum permanferunt.

ERIC UNGI, filius *Eric*, Christianus, hic conversus ad fidem constituit primus apud *Sliaswic* cum sancto *Ansgario* Ecclesias.

SYWARD filius Regneri *Lothbroki*.

LOTA CNUT, filius *Eric* & filiae *Syward*.

SVEN LANGFOT filius *Cnut*.

FROTHI victor Angliæ, filius *Sven*.

GORM ENSCI.

HARALD

HARALD filius *Gorm*.

GORM filius *Harald*.

Abhinc *Christiani* fuerunt *Reges*.

HARALD BLATAN filius *Gorm*. Ad hunc *Haraldum* veniens *Unni* Archiepiscopus Bremensis, & accepta ab eo licentia, fidem publice prædicavit, & ecclesias constituit. Ipse *Haraldus* postea a magno *Ottone* devictus, regnum ab eo suscepit, & baptizatus est una cum uxore sua & parvulo filio suo, qui nominatus est *Svein Otto*, eo quod ipse *Otto* Imperator eum de sacro fonte levaverit. Iste *Haraldus* tam populo *Saxonum* quam *Fresis* & *Transalpinis* (c) & *Danis* leges & jura constituit, quæ adhuc pro autoritate Dani servare contendunt. Hic a filio suo, senio grandævus, regno pulsus, vulneratus, ex acie in *Slaviam* fugiens venit, ubi etiam mortuus est. Corpus ejus a suis in patriam reportatum, in civitate *Roskild* tumulatur.

SVEN TIVUSKEG filius *Harald*.

KANUTUS *Senex*, filius *Sven*. Hic contra Sanctum *Olaf* Regem Norveciæ continuum bellum habuit, & victor existens obtinuit *Norwegiam*. Post hæc cum mille armatis navibus transfretavit in Angliam, triennio obsessa insula, *Adelrad* Rex Anglorum obsessus obiit, relinquens filium *Edwardum*, quem suscepit ab *Imma* Regina, quæ soror fuerat *Ricardi* Comitis Normannorum. *Kanutus* victor existens, ipsam *Immam* duxit uxorem, genuitque ex ea filium *Hartheknut*. *Svein* & *Haraldus* concubina geniti fuerant. Post mortem ejus succedunt in regnum ejus filii, *Haroldus* in Angliam, *Svein* in Normanniam, *Hartheknut* in Daniam.

KANUTUS DURUS. Hic erat Regis *Kanuti* Senis & *Immæ* Reginae filius. Hic contra *Haroldum* fratrem suum, Regem Angliæ, a Dacia veniens, in Flandria classem adunavit. Sed *Haroldus* morte præventus bellum diremit. *Hartheknut* Daniam possedit & Angliam. Interea *Svein* obiit in Norvegia frater *Hartheknut*. Tunc Normanni elegerunt *Magnum* filium Sancti *Olaf* a concubina.

MAGNUS BONUS filius Sancti *Olaf* de Norvegia. Qui Daniam invadens, obtinuit duo regna, *Hartheknut* cum exercitu morante in Anglia. Qui mox adversus *Magnum* pugnaturus, consanguineum suum *Svein* præfecit classi. *Svein* victus a *Magno*, cum in Angliam rediret, *Hartheknut* mortuum reperit. Sed electus ab Anglis *Edwardus*, frater *Hartheknut* ex *Imma* Regina, pacem cum *Svein* faciens, constituit eum, se mortuo, Regem & hæredem. Sic *Svein* in Daniam reversus est. *Magnus* Rex Slavos fines suos invadentes ad ulciscendum *Radeburg* Principem eorum, qui a Danis occisus erat, in campestribus *Heideba* XV. milia paganorum occidit. Pax reddita est Christianis.

SVENO MAGNUS, nepos *Kanuti* Senis, hic erat filius *Ulf* Ducis & *Margaretæ*, quæ erat soror *Kanuti* Regis, cum *Magno* multa prælia gesit. Tandem victus *Sveno*, fugiens venit ad *Jacobum* Regem Sveonum. Cujus fultus auxilio, regnum repetens patrum suorum, *Magnum* a Dania expulit. Qui denuo bellum instaurans, in navibus obiit. *Sveno* victor existens, Angliam cum exercitu adiit. Sed *Edwardus*, vir sanctus & justus, pacem eligens quam bellum, Regi Danorum tributum obrulit, & ipsum post se regni hæredem fecit. Sic *Sveno* tria regna obtinuit, Danicum, Normannicum & Anglicum.

HARALD filius *Svenonis*.

KANU.

(c) Legendum *Transalpinis*. Verba *Adami Brem.* Ed. Lindenbr. p. 21. non nihil immutat Auctor.

KANUTUS *Sanctus*, alius filius ejus, hic fugiens a Jutia in Fioniam occisus est in *Othenſe*, in ecclesia Sancti Albani martyr. is.

OLAVUS tertius filius ejus. Hujus tempore *fames* vehemens fuit in Dania. Hic subitanea morte defunctus est.

HERICUS Cyprius, III. filius ejus. Hic propter homicidium peregre profectus Hierosolymam, obiit in insula quadam, quæ vocatur *Kyber* ^(d).

NICHOLAUS, V. filius ejus, hic fugiens a Scania in Jutiam, occisus est in *Hethubu*.

ERIC EMUN, filius Erii Cyprii. Hic, audita morte fratris sui Sancti *Kanuti*, fugit in Norvegiam. Denuo idem reversus in Daniam, cum *Magno Nicholai* Regis filio multa prælia gessit. Ad ultimum eum in Scania cum III. Episcopis & cum multo exercitu occidit in loco, qui vocatur *Fotwic*, & *Nicholaum* Regem fugavit. Qui postea in *Hethubu* occisus est a civibus. Ipse vero *Hericus* postmodum occisus est in Jutia.

ERIC LAMB filius *Hacum* ^(e), nepos *Herici Cyprii*. Hic cum magna prudentia gubernabat Daciam. Deinde firmissima pace facta, in patria sua monasterium adiit, & accepta tonsura & habitu Monachum professus, etiam feliciter hujus mundi miseriis valescit, deinde bono fine quievit in Domino.

SUENO filius *Erii Emun*. Hunc Scanienses & Selandenses elegerunt in Regem. Sed Juti eum reprobantes, elegerunt *Kanutum* filium Magni filii Nicholai Regis, & constituerunt eum super se Regem. Unde facta est longa concertatio inter *Svenonem* & *Kanutum*. Ad ultimum *Sveno* pulsus est. Deinde sub specie pacis reversus in Daciam, *Kanutum* & *Constantinum* dolo occidit *Roscildis*, & prævaricatus est pactum & fœdus & jusjurandum. Postmodum in Jutia cum *Waldemaro* filio Sancti *Kanuti* Martyris, infeliciter occubuit, justo Dei judicio dignum insidiarum suarum consecutus finem.

KANUTUS filius *Magni*, filii *Nicholai* Regis. Hic a *Svenone* dolo occisus est *Roscildis*.

WALDEMARUS *Primus*, filius sancti *Kanuti* Ducis & Martyris, filii *Erii* Cyprii. Hic *Slaviam* vicit, perdomuit, & ad Christianitatem coëgit.

KANUTUS filius *Waldemari* primi. Hic *Nordalbingiam* vicit, & Comitem *Adolfum* captivum abduxit.

WALDEMARUS, frater *Kanuti*, filius *Waldemari* primi. Hic *Estlandiam* vicit, & ex parte ad Christianitatem coëgit.

(d) c: *Cyprus* insula, hinc *Ericus Cyprius* a nostro dictus, qui aliis *Bonus* s. *Eigothe* cognominatur.

(e) De *Haquino* illo vid. infra ad *Sven. Aggonis* Cap. VII. Not. (n).

Hetsint nomma re	Væ
gundanonum	Dan
Dan.	Hughletier
Humli.	Frothi him frothue.
Lother.	Dan him æolatne.
Skuld.	Frothleuer hwar.
Gram.	Frothi frothgothe.
Swibdag.	Huari
Gudhorn.	Frothlet
Hadding.	Frothi him fermtæ.
Frothe him frægha	Iugnað.
Haldan.	Olef.
Roe	Harald.
Hælg.	Froth.
Rolf Kraki.	Harald.
Harward.	Haldan him bærghræm.
Hother.	Vngun.
Roric æanggenbog.	Swald.
Vuglet	Sighæ.
Værmund blind.	Swald

1. The first part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee. The names are listed in alphabetical order, and the addresses are given in full. The list is as follows:

Name	Address
Mr. A. B. C.	123 Main St., New York, N. Y.
Mr. D. E. F.	456 Elm St., New York, N. Y.
Mr. G. H. I.	789 Broadway, New York, N. Y.
Mr. J. K. L.	1010 Fifth Ave., New York, N. Y.
Mr. M. N. O.	1111 Third St., New York, N. Y.
Mr. P. Q. R.	1212 Second St., New York, N. Y.
Mr. S. T. U.	1313 First St., New York, N. Y.
Mr. V. W. X.	1414 West St., New York, N. Y.
Mr. Y. Z. A.	1515 East St., New York, N. Y.
Mr. B. C. D.	1616 North St., New York, N. Y.
Mr. E. F. G.	1717 South St., New York, N. Y.
Mr. H. I. J.	1818 Central St., New York, N. Y.
Mr. K. L. M.	1919 Union St., New York, N. Y.
Mr. N. O. P.	2020 Madison St., New York, N. Y.
Mr. Q. R. S.	2121 Park St., New York, N. Y.
Mr. T. U. V.	2222 Madison St., New York, N. Y.
Mr. W. X. Y.	2323 Park St., New York, N. Y.
Mr. Z. A. B.	2424 Madison St., New York, N. Y.
Mr. C. D. E.	2525 Park St., New York, N. Y.
Mr. F. G. H.	2626 Madison St., New York, N. Y.
Mr. I. J. K.	2727 Park St., New York, N. Y.
Mr. L. M. N.	2828 Madison St., New York, N. Y.
Mr. O. P. Q.	2929 Park St., New York, N. Y.
Mr. R. S. T.	3030 Madison St., New York, N. Y.
Mr. U. V. W.	3131 Park St., New York, N. Y.
Mr. X. Y. Z.	3232 Madison St., New York, N. Y.
Mr. A. B. C.	3333 Park St., New York, N. Y.
Mr. D. E. F.	3434 Madison St., New York, N. Y.
Mr. G. H. I.	3535 Park St., New York, N. Y.
Mr. J. K. L.	3636 Madison St., New York, N. Y.
Mr. M. N. O.	3737 Park St., New York, N. Y.
Mr. P. Q. R.	3838 Madison St., New York, N. Y.
Mr. S. T. U.	3939 Park St., New York, N. Y.
Mr. V. W. X.	4040 Madison St., New York, N. Y.
Mr. Y. Z. A.	4141 Park St., New York, N. Y.
Mr. B. C. D.	4242 Madison St., New York, N. Y.
Mr. E. F. G.	4343 Park St., New York, N. Y.
Mr. H. I. J.	4444 Madison St., New York, N. Y.
Mr. K. L. M.	4545 Park St., New York, N. Y.
Mr. N. O. P.	4646 Madison St., New York, N. Y.
Mr. Q. R. S.	4747 Park St., New York, N. Y.
Mr. T. U. V.	4848 Madison St., New York, N. Y.
Mr. W. X. Y.	4949 Park St., New York, N. Y.
Mr. Z. A. B.	5050 Madison St., New York, N. Y.

VI.

Nomina Regum Daniæ a Dan ad Ericum Glipping.

Hanc Seriem, ex Codice Seculi XIII. & melioris notæ membraneo in 4to minori, qui in Regio Antiquitatum Archivo Holmenſi aſſervatur, manu ſua exſcriptam, mihi ante aliquot annos Holmia tranſmiſit amicus meus b. Dn. Aſſeſſ. *Nicolaus Reinbold Brocman*. Nomen ſuum *Auctor* non prodidit, vixit autem, ut liquet, Seculo XIII. & ſcripſit ſub Rege ERICO GLIPPING, qui eſt ultimus Regum, quos recenſet. Sed quoad remotiores a ſuo tempore Reges, eum ex multo vetuſtioribus fontibus hauſiſſe, nullus ambigo.

Hec ſunt nomina Regum Danorum.

DAN.	VNGWI.
HUMLI.	SIUALD.
LÖTHER.	SIGHÆR.
SKIOLD.	SIWALD.
GRAM.	ÖSTMAR. Tunc quinquepertita fuit
SWIBDAGH.	Dacia.
GUDTHORM.	BURGAR in <i>Scania</i> .
HADDUNG.	HUNDING in <i>Sialandia</i> .
FROTHE hin FRÆGHÆ.	HANI in <i>Fiunia</i> .
HALDAN.	HATHER & RÖGNI in <i>Jucia</i> .
ROE.	HARALD HILDETAN.
HELGHI.	RING.
ROLF KRAKI.	OLI hin FRÖCNÆ.
JARWARD.	ÖMUND.
HÖTHER.	SIUARD.
RÖRIC SLANGGENBÖGHI.	BUTHLI.
VINGLET.	JARMUNDREK.
VUERMUND BLINDE.	BROTHER.
VFFÆ.	SIUALD.
DAN.	SNIO.
HUGHLEKER.	BIORN.
FROTHI hin FRÖKNE.	HARALD.
DAN hin STORLATNE.	GORM hin GAMLÆ.
FRITHLEUER HWATI.	GÖTRIC hin GIEFMILDÆ.
FROTHI FRITHGOTHE.	OLEF.
HIARNI.	EMMING.
FRITHLEF.	SIUARD.
FROTHI hin FÆMILDÆ.	RÆGNÆR LOTHBROKI.
INGGIÆLD.	KLAC-HARALD.
OLEF.	REGHNER.
HARALD.	SIWARD.
FROTHI.	ERIC.
HARALD.	LOTÆ KNUT.
HALDAN hin BLÆRGHRAMMI.	FROTHI Viſtor Anglie.

GORM ENSKÆ.
 HARALD.
 GORM.
 HARALD BLATAN.
 SUEN TIUGHÆSKIÆG.
 GAMLÆ KNUT.
 HARDE KNUT.
 MAGNUS.
 SUEN ÆSTRETHSUN.
 HARALD HEN.
 Sanctus KANUTUS in *Othenfö*.
 OLÆF.
 ERIC hin EGOTHÆ.

NIGLES.
 ERIC EMUN.
 ERIC SPAKÆ.
 SUEN.
 KNUT.
 VUALDEMARUS I.
 KNUT.
 VUALDEMARUS II.
 VALDEMARUS III.
 ERICUS filius *W. Secundi*.
 ABEL.
 CHRISTOFORUS.
 ERICUS.

VII.

Incerti Auctoris Genealogia Regum Daniae a Dan &
 Angul ad Christophorum I.

Brevem hunc de Successione Regum Daniae tractatum primus in lucem protraxit *Stephanus Jobannis Stephanus*, & quidem ex eodem Codice Bibliothecae Regiae Hafniensis membraneo, ex quo *Svenonem* suum *Aggonis* & CANUTIM. *Leges castrenses* exscripsit, & una cum his ad calcem edi curavit, *Soræ* 1642. in 8vo. *Auctor* etsi incertus & anonymus sit, certum tamen est, eum ante & post medium Seculi XIII. sub WALDEMARO II. filiisque ejus Regibus ERICO, ABELE & CHRISTOFORO I. floruisse, ac sub initiis regni ERICI GLIPPINGII scripsisse, quod cuivis ipsum legenti facile patescit; priorum enim Regum pæne nuda nomina, horum autem etiam facta quædam recenser. Religiosum eum fuisse, vix dubitari potest. Quædam ille particularia adfert, alibi haud obvia. Partium ERICI ac CHRISTOFORI strenuum agit fautorem, hoc præ ceteris Historicis singulare habens, quod vitam & gesta CHRISTOFORI I. impensius laudet. Codex, ni fallor, unde descriptus est, fatali urbis incendio Anni 1728. cum plurimis aliis periit.

Præfatiuncula.

Tamet si priscorum Regum Principumque gesta, licet perpetua digna sint memoria, facile oblivionis caligine involvantur, eo quod certæ eorum traditioni nemo feriam impenderit curam. Attamen, ne de cetero certa Regum regnorumque successio oblivioni tradita plane depereat, singulorum *Daniae Regum nomina & successiones*, breviter tantum, enarrare studebo.

Nomina & Successiones Regum.

Primi Danorum Principes extiterunt DAN & ANGUL.

Post quos principatum tenuit LÖTHER filius *Dan*.

Huic successit SKIOLD, filius ejus. Hi omnes *Principatum* tenebant tantum.

Denique

Deinde patrio in regno succedit HADING, qui primus regio sceptro regaliqve decoratus diademate, *Rex* meruit appellari.

Qvo defuncto, succedit filius ejus FROTHO.

Huic succedit HALDANUS.

Hic duos genuit filios, HELGHI Regem, & ROE Ducem.

Rex vero HELGHI geminam suscitavit prolem, videlicet ROLF KRAKI & *Vrsam* sororem ejus.

Post *Rolf* HIARTVARUS.

Post hunc regnum obtinuit HÖTHER filius *Horthbrod*.

Huic succedit filius ejus Rörík.

Post hunc regnavit filius ejus WIKLEK.

Huic succedit filius suus & haeres regni egregius WERMUNDUS, qui ob eximiam virtutis prudentiam *Prudens* est cognominatus.

Hic filium genuit elegantissimum UFFONEM, qui solus contra duos in monomachia egregie triumphavit.

Post quem regnavit filius suus DAN.

Et post hunc filius suus HUGHLEK.

Huic succedit filius suus FROTHI cognomine *Frökne*.

Post hunc filius suus DAN SUPERBUS, qui tributarios fecit *Saxones*.

Huic succedit FRITHEL'S CELER.

Post hunc regnavit FROTHI puer *Bonus*. In cujus temporibus Redemptor mundi carnem suscepit humanam.

Post quem filius ejus FRITHLEPH.

Post hunc filius ejus FROTHE LARGUS.

Huic succedit INGELD.

Post quem OLAVUS.

Hic genuit Regem FROTHONEM.

Cui succedit frater suus HALDANUS.

Post hunc INGI filius ejus.

Deinde filius ejus SIGHAR.

Post quem simul *quinque* regnaverunt.

Proximus his extitit HARALDUS HILDARTAN.

Cui succedit nepos ejus RING.

Post hunc ÖMUNDUS.

Deinde OLY.

Postea filius ejus SIWARDUS.

Huic succedit JARMUNDUS KOKER, filius ejus.

Postea frater ejus BROTHER.

Item secundus BROTHER.

Postea SYWARDUS, filius ejus.

Deinde filius ejus GORM.

Cujus filius extitit GÖTRIK, contemporaneus *Karoli Magni*.

Post hunc frater ejus OLAVUS.

Cui succedit filius ejus HEMMING.

Post hunc filius ejus RÖRIK.

Deinde filius ejus HARALDUS.

Postea filius ejus SNIO.

Huic succesfit filius ejus BIORN.

Post hunc filius ejus SIWARDUS.

Post qvem frater suus, cognomine RING.

Hujus filius extitit REGNER LOTHBROKI.

Post hunc regnum obtinuit ERICUS.

Item secundus ERICUS.

Et tertius.

Postea succesfit SYWARDUS filius *Regneri*.

Deinde ENNÆGNUP.

Postea filius ejus HARALDUS.

Post hunc filius ejus KANUTUS Primus.

Postea SIWARDUS.

Deinde filius ejus GORM.

Succesfit filius ejus HARALDUS.

Cujus filius extitit GORM LÖKE, cujus uxor Regina illa excellens extitit THY-
RA DANMARKEBOT.

Cujus filius extitit HARALDUS BLATAN.

Qvi filium suscitavit SVENONEM TYUGHÆSKÆG, qvem, eo quod patrem
proscripsisset, *Slavi* ter captum in servitutem redegerunt.

Post cujus obitum, regnum hæreditavit KANUTUS *insignisimus*. Qvi, licet
diversis hymenæis, geminos hæredes suscitavit, quorum alteri, id est, KANUTO
DURO, *Datiam* commendavit.

Deinde succesfit MAGNUS BONUS, filius beati *Olavi* Regis & Martyris, qvi
apud *Lyurskog* super *Slavos* & *Saxones* triumphavit.

Huic succesfit SVENO nepos *Insignis Kanuti*.

Post qvem *quinque filii Reges* successive regnum obtinuerunt.

HARALDUS, qvi *Leges Danis* tribuit.

KANUTUS, apud *Othiniam* martyrio coronatus.

OLAVUS FAMELICUS.

ERICUS BONUS, qvi Jerosolymam profectus, in *Cypro* insula requiescit.

NICOLAUS his proximus extitit.

Huic succesfit ERICUS, filius *Erici Boni*.

Hoc in *Vrnenfi Placito* a *Plog Nigro* interfecto, alius ERICUS regnum suscepit,
qvi *Agnus* cognominatus est.

Huic succesfit KANUTUS, *Magni* filius.

Tunc *tres Reges* in *Datia* conregnabant.

KANUTUS supradictus,

SVENO, *Erici* a *Plog* interfecti filius, &

WALDEMARUS, Sancti *Kanuti Ringstadenfis* filius.

KANUTO autem a SVENONE Rege *Roskildis* interfecto, & eodem SVE-
NONE in bello *Gratha* occiso, prædictus WALDEMARUS Primus Monarchiam
Datiæ potestative in magna pace obrinuit.

Qvo defuncto, filius suus eidem succesfit KANUTUS.

Huic succesfit frater ejus WALDEMARUS *Secundus*.

Hic quatuor habuit filios legitimos, diversis tamen conjugibus. Nam a prima
uxore, filia videlicet Regis Bohemiæ, MARGARETA nomine, nobili Regina, fili-
um sibi æquivocum genuit, qvem in Regem electum fecit sibi conregnare. Qvi

parvo

parvo vivens tempore, a seculo nimis mature subtractus est. Post cujus matrem defunctam, aliam duxit uxorem, nomine BERENGARIAM, filiam Regis Portugalliæ, de qua tres genuit filios, his nominibus: Primus nominatus *Ericus*, medius *Abel*, ultimus *Christoforus*. Cumque mortuus esset primogenitus filius suus WALDEMARUS *Tertius*, quem sibi regni consortem esse voluit, ex tribus reliquis *Ericum*, reliquorum fratrum primum, omnium Datia principum consensu secum regnaturum, in regni folio solenniter collocavit. WALDEMARO igitur feliciter quadraginta annis regnante, tandem senex & plenus dierum, regni rebus decenter dispositis, obiens in pace, appositus est ad patres suos, hæredem regni & regiae potestatis reliquens ERICUM majorem, de quo supra fecimus mentionem.

Qvi ERICUS, regni libere nactus habenas, potestatem regiam honestis decoravit moribus, suis benevolus & adversariis terribilis. Sustinuit quoque multas ab æmulis suis adversitates, donec, prævalente malignantium consilio, in *Vigilia Sancti Laurentii*, cum eo, qui se oderat, quasi amico colludens, inopinate capitur, iniuriose trahitur, ferreis mancipatur compedibus, & sic in cymbam, absque Dei reverentia, projectus, per fluvium *Slæ* ad ultiores partes ejusdem fluminis velociter transvehitur. Videns igitur se Rex devotus in lethi constitutum confinio, recogitans annos suos in amaritudine animæ suæ, nautas illos, mortis suæ conscios, obnixè rogavit, tempus sibi vel brevis poenitentiae & confessionis non negari. Quod quidam eorum, nam inter se & in hoc dissidebant, aliis moram temporis causantibus, ad ultimum tamen in hoc, non sponte, sed quasi coacti, consentiunt, ut ad villam, quæ proxima erat, mitteretur, & ei presbyter adduceretur. Quo adveniente, idem Rex vehementer gestiebat. Nihil enim in retro actis temporibus tam ardentè desideraverat, sicut in præsentì articulo, exitum suum devota munire contritione. Nam quantum exiguitas permisit temporis, siquidem vehementer ab interfectores suis, sanguinem suum, canum more lepuleculum insequentium, ardentè sitientibus, urgebatur, confessionem suam prædicto sacerdoti cum maxima cordis contritione agere procuravit, interiorem animi dolorem exteriori demonstrans manifestatione. Capillos siquidem regii capitis, aureo quondam diademate circumvinctos, propriis manibus violenter cepit avellere, oculos lacrimis irrorare, faciem quondam decoram & venustam ungibus crudeliter fulcare, pectus strenui cordis habitaculum pugnis atrociter tundere, & omnia membra, quibus se peccasse meminit, pœnis condignis, prout permittebatur, punire, exorans misericordem misericordiae promissorem, ut solita benignitate & consveta bonitate, sui licet indigni propitiari non abnueret. Post factam igitur confessionem, clamose vocatus ad jugulum, cum ex omnibus divitiis regalibus nihil amplius haberet, diffibulans se, eandem fibulam auream & tunicam, qua induebatur, ultimam eleemosynam daturus, sacerdoti sæpèdicto tradidit, simul se ejus orationibus commendans, animam autem divinae clementiae transmittens bonitati, innuens memorati confessori suo, ut clam fugiens, cursu se celeri absentaret. Quod & facere non distulit. His ita feliciter peractis, mora seposita, statim adsunt ministri diaboli, absque ulla compassione victimam Domini saevis manibus rapientes, & intra navem indecenter trahentes, uni eorum jubent hostiam dominicam decollando victimare. At ille timore perterritus, se aliquantulum, tanquam tali opere indignum, primo cepit velle absolvere. Postquam autem promitteretur ei pecunia, arrepto gladio, bis caput amputavit regium. Peracta igitur cœde tam miserabili & inaudita, tollentes corpus exanime, alligata galea ipsius imposito capite, ne ab aliquo hominum possit inveniri, ad ipsius Martyris brachium dextrum, submerferunt in flumen, & sic ad sce-

leris principem ministri sceleris revertentes, patrati facinoris infaustos reportavere rumores. Tunc factum est gaudium *Abellianis*, luctus & moeror ingens fit *Ericianis*. Statim namque captivantur nobiliores de hominibus ERICI, capti vinculantur, vinculati custodiæ mancipantur. Sed hæc hætenus. Altera autem die, quæ miserandæ neci fuit proxima, piscatores pro opere suo in eundem locum devenientes, & retia sua in capturam piscium laxantes, trahebant ad littus maris Martyris venerabilis venerabile corpus. Et cum animi admiratione intuentes, tum caput a corpore avulsum, tum corpus a capite separatum, hæsitabant præ pavore, quid dicerent. Diligentius autem intuentes caput venerabile, corpusque Martyris & Regis gloriosum, tandem ex ipsis lineamentis, signisque olim sibi notis, agnoverunt illustrem quondam Regem & Dominum suum. Et impositum in navim sic cum caside & indumentis, compedibusque circa tibias existentibus, cum honore, quo poterant, transtulerunt ad *civitatem Slesvicensem*, ad *Ecclesiam Prædicatorum*, sepelientes illud ibidem, eisdem *Fratribus* devote coadjuvantibus, & ad passionem tanti talisque thesauri gaudio exultantibus non modico. Quod ibidem aliquanto tempore requievit humatum, donec per *Episcopum* ejusdem civitatis ad *majorem Ecclesiam beati Petri* apostoli honorifice transfertur, translatum condigno honore colitur, & jugibus miraculis illustratur. Nunc libet misericordis Dei benignissimam super prædicto opere pietatem admirari, admirando glorificare, glorificando laudare, laudando magnificare. Qui verax in promissis, in hoc Rege & Martyre, quod quondam per Prophetam suum amicabiliter & dulciter protestatus est, dicens: In quacunqve hora ingemuerit peccator, salvus erit, fideliter & veraciter adimplevit. Dicendo enim: Quacunqve hora, exclusit extremæ necessitatis dubietatem, & ultimæ confessionis & poenitentiae, dicendo: Salvus eris, spem condonavit veniæ. Confirmavit quoque eximiam beati Augustini sententiam, dicentis: Poenitentia nunquam est sera, si fuerit vera. Quod in hoc Rege & Martyre, ab impiis innocenter & crudeliter occiso, veraciter quotidie demonstratur. Licet enim in ætate juvenili constitutus, vanus fuerit & lubricus, & seculo, tanquam delicatus, non modice deditus, peccata tamen sua abolita, propter probrosæ mortis amaritudinem, & veram cordis, de qua superius diximus, contritionem, crebra testantur miracula, quæ fiunt ad tumulos ipsius, ubi videlicet primo sepultus est, & in loco, ad quem post aliquod tempus translatus est, in loco etiam, ubi Deo donante nunc requiescit. Nam supersunt multi testes veridici, qui ad gloriosam ejusdem corporis glebam viderunt coecos receptis luminibus clare videre, deformiter contractos, usu gradiendi recepto, firmiter ambulare, surdos audire, & mutos loqui, mortuos insuper resuscitari. Cujus necem tam indigne huic Sancto, & tam violenter illatam justus judex Dominus non est passus inultum esse. Nam is, qui ejusdem necis princeps fuit & auctor, haud longo post tempore in suo & a suis truculenter, Domino illi reddente talionem, interfectus est. Qui vero hujus operis consilium & auxilium administravit, in civitate *Kyl* profugus & exul miserabiliter occisus periit ^(a). Qui autem scelestis manibus rem perfecit nefandam ^(b), apud *civitatem Colonensem* in rota pœnali contritus, corpus montibus, animam autem pœnis infernalibus miserabiliter transmisit perpetuo cruciandam.

Hoc ergo piissimo Rege, scilicet ERICO, cum omni reverentia memorando, sicut prælibatum est, ex seculi æumniis tam feliciter ad regna ætherea translato, subrogatur ei frater suus, ABEL nomine, sed re *Cain*, & in regni solium solenniter sub-

levatur.

(a) Conf. *Herm. Cornerus* ap. *Eccard. T. II. p. 894. Alb. Stadenf. p. 222.*

(b) *Hermannus* scil. *Karchwerder*, Vid. *Herm. Corner. l. cit. It. Annal. ap. Lindenbr. p. 260.*

levatur. Cujus opera antea, cum omnibus sint notissima, supervacaneum judico exponere, præsertim cum longe ultra fines Dacie ferocitatis ejus rumores, quam in fratrem suum, *Ericum* prædictum, *Laghi Guthmundi* filio, a quo consiliorum suorum summa dependebat, mediante & instigante, machinatus est, pervenerint. Fertur etiam alius, cujus nominare nomen nolumus (c), ne videamur infamare personam velle, huic consilio pessimo se, plusquam debuit, immiscuisse. Qui licet adeptis tumeat opibus, & sano vigeat corpore, & elatione tumeat potestatis, tamen sanorum credens consilio, utiliter sibi & animæ suæ provideret, ne tempus poenitentiae a Deo sibi indultum, se intra se colligens, perdere, & sic postmodum in manus Dei, in quas horrendum est incidere, quod meruit, incurrere reciperet.

Prædicto ergo ABEL, Rege Danorum, satis strenue quoad seculum regente, tandem infra biennii a nato imperio tempus profectus in *Jutlandiam*, ut rebelles corrigeret, ibidem a *Fresis* interfectus est, bibens & ipse amarum calicem, quem prius fratri propinaverat. Unde a suis ad *Slesmik* translatus, sepultus est ipse in *Ecclesia Sancti Petri*, ubi fratrem suum prius sepultum commemoravimus.

Cui successit ultimus fratrum, quos supra retulimus, re & nomine CHRISTOFORUS, ad nominis sui jugiter attendens etymologiam. *Christ-ffer* enim *Christi oblatio* interpretatur. Patriffans siquidem, patris studuit opera feliciter exercere, patiens ad injurias, nec earundem præproperus vindicator, sed tamen non obliviosus indultor, religionis religiosus cultor, in bello miles strenuus & animosus, eleemosynis pie intentus, castitate a fratribus plurimum discrepans, prudens eloquio, moribus comptus, & omni virtutum honestate præclarus; excepto, quod pugnum contractum raro voluit in palmam ostendendo porrigere. Hic, ut prædictum est, castitatis pudore adornatus, nec nobili, nec alicui ignobili, decus corporis sui tradere voluit polluum, donec consilio fratrum & amicorum, filiam *Zambor*, nobilissimi Slavorum Principis, & fratris *Zvantepolk*, Regis Pomeranorum, MARGARETAM nomine, sibi assumeret in matrimonium. Qui, ut prædictum est, in Regem, communi omnium consensu, in *placito Wigbergensi* rite electus, a nobili *Uffone* Archiepiscopo, *Lundis* in Ecclesia metropolitana solenniter in Regem consecratur, cum eadem, quam diximus, MARGARETA, nobili conjuge sua, ut, sicut prius unus extiterat thor & thalamus, sic postmodum potestatis & regni honor esset idem & unus. Quales is etiam pertulerit ab æmulis suis, se invidiose odientibus, injuriarum contrarietates, testes sunt, qui cum illo belli pericula sustinuerunt plurima. Cum vero aliquanto tempore regnasset, & prædictum regnum in pace sibi esset subiectum, filium suum, quem ei in *Lalandia*, ante regnum acquiritum, prædicta nobilis conjux sua genuit, Regem, cum communi consensu omnium Heroum regni, designavit, & omnium militum, facto eidem hominio, designatum confirmavit. Cui hostis antiquus invadens, membris suis in mortem ipsius persuasit infideliter conspirare, donec persecutione sua & consilio, ipsius exitum sitientes, compellerent morti subiacere. Denique ajunt, eum veneno vitam finivisse. Mortuus est autem in *civitate Ripensi* christianissimus Rex CHRISTOFORUS, Anno Dominicæ incarnationis M.CC.LIX. & sepultus in *Ecclesia sanctæ Mariæ*. Et regnavit filius ejus ERICUS post eum. De ejus profectu & exitu, quoniam nil certi habemus, aliis relinquimus enarrandum.

Explicit Genealogia Regum Danorum.

(c) Quantum conjicere possum, fuit ille, quem nominare non vult, *Tycho Pust*, sub Regibus *Abele* & *Christoforo I.* rei arariæ Præfectus, vir dignitate, divitiis & splendore familiæ conspicuus, qui maligni *Abelis* adversus fratrem consilii particeps fuit, docente *Chronico Sialandæ* p. 65.

VIII.

Series Runica Regum Daniæ prima.

Duplicem hanc & proxime sequentem Regum Danorum Seriem, veteri lingua nostra scriptam, *Olaus Wormius* cum Versione latina & Notis edidit Hafniæ 1642. in folio. Eandem ex vetusto Codice membranaceo, *litteris Runicis* exarato, & unico forte sui generis, exscripsit. Codex iste, qui merito rarissimus dici potest, feliciter adhuc superest, & in Donatione Magnæana Bibl. Ac. Hafn. No. 28. in 4to servatur, lacunas non modo easdem, de quibus conque-ritur *Wormius*, sed & plures, dolenter ostendens. Continet Codex, præter *Legem* nostram *Scanicam* & *Limites inter Daniam & Sveciam*, circa calcem hæc *duas Regum series*, quarum prior post tempora Wormii magnum defectum perpeffa est, adeo ut nihil ejusdem, præter frustum illud a VERMUNDO usque ad HITHINGUM Frothonis filium, jam relictum sit. Qua de causa Wormianam exscripsi editionem, ac cum iis accurate contuli, quæ adhuc in *Codice Runico* supersunt. Runarum autem loco, latinis usus sum characteribus, nulla alia circa scripturam mutatione facta, præterquam quod β Runicum per *th* expresserim. *Versionem Wormianam* retinui quidem, at hic & illic, quod in rebus antiquis malo, simplicitati Textus paulo magis accommodatam. *Auctor* hujus Regum Catalogi *Anonymus* est, sed, cum ultimus, ab eo nominatus, Rex sit ERICUS MENVEDUS, qui An. 1319. obiit, videtur sub eo aut paulo post ejus tempora vixisse. Illum e *Scania* oriundum fuisse opinor, quod *Olavum Haraldii* filium inter Danorum Reges numerat. Non solum Reges, sed etiam, quot resciscere potuit, *Reginas* enumerare, propositum ei fuisse liquet. Mirum autem est, tam de hoc nostro, quam de ceteris omnibus, qui Catalogos Regum scripsere, fere omnes in Regum numero, ordine, & appellationibus ab invicem omnino discrepare; unde satis clare patet, eos communem non habuisse fontem, nec semper unum alterum exscripsisse, sed unumquemque suas traditiones & relictas a majoribus schedulas sequutum fuisse, quas omnes, quoad vetustiores Reges, Saxone Grammatico antiquiores fuisse necessum est; alias enim Historicum tantæ auctoritatis secuti fuissent auctores, quorum plerique post eum vixerunt; nisi dicere velis, Historiam ejus in certis claustris ita sepultam latuisse, ut in paucorum conspectum ac usum prodierit. Sed de omnibus ejusmodi Catalogorum Regum auctoribus dissimulare nequeo, eos quia remotissima tempora multa fabulose, & quia recentiora haud pauca mendose retulisse. Iis nihilominus talibus qualibus carere nequimus, siquidem quilibet semper aliquid, in ceteris non obvium, continet. De *ætate Codicis*, qui solius curiositatis gratia, ut puto, *litteris Runicis* exaratus est, nec propterea majorem auctoritatem ac fidem habere meretur, nihil aliud judicare possum, quam quod Seculo XIV. scriptus sit. *Scriptor* autem sive *Librarius*, qui forte Monachus fuit, nomen suum in fine libri prodidit, hac usus formula: *Var fatbir ther i bimmiriki er, göme TULI fran unt ok vantbe*, ɔ: *Pater noster, qui est in cælis, servet TULI a malo & periculis*. Inferius adhuc iisdem litteris Runicis & cum Notis cantatoriis ita adscriptum: *Drömde mik en dröm i nat um belgi ok erlik KEL*, ɔ: *Somniavi somnium hac nocte de sancto & discreto KETILLO*. Unde enasci potuit conjectura de hujus *Tulii* patria sive habitationis loco, *Wiburgo* forte Jutiæ; Viburgensium enim patronus fuit olim *Sanctus Ketillus*. Ex variis in fronte *Codicis* annotatis apparet, eum ante medium Seculi XVI. fuisse *Antonii Bryske* de Langesö, Cancellarii Regni, ex cujus Sororis *Ceciliæ Bryske* donatione in possessionem celebris illius Medici *D. Petri Severini* ut cimelion aliquod transiit. Postea ad *D. Olaus Wormium* pertinuit, a cujus filio *Wilhelmo Wormio* donatus est *D. Olao Borricchio*, qui illum involucrio pergameneo, quod adhuc habet, vestivisse videtur, & sua manu hunc in tergo titulum scripsisse: *Leges Danicæ scriptæ caractere Runico*.

Handwritten text, likely a ledger or account book, organized in columns. The text is written in cursive and includes various entries, possibly names, dates, and amounts. The columns are separated by vertical lines, and the text is written in a consistent, flowing script. The entries appear to be organized chronologically or by category, with some headings visible at the top of the columns. The handwriting is somewhat faded and the paper shows signs of age.

HER BYRIAS KUNUNGA TALLIT.

DAN heet then förste Kunung i Danmurk, ther var fore gus byrth. Af hannom kallis *Danmurk*. GRETE het Drotning hans ok *Humli* het fadur hans.

Tha var LOTHER Kunung, *Dans* sun. ULUILTH het Drotning hans.

Tha var GRAM Kunung.

Tha var HADINGER Kunung *Grams* sun. HARDGRIPA het Drotning hans.

Tha var FROTHER Kunung *bin Harede*, sun *Hadings*.

Tha var HALDAN Kunung, *Frothi* sun. THORA het Throtning hans.

Tha var ROE Kunung.

Tha var ROLF KRAKA *Helga* sun Kunnung.

Tha var HOTTER Kunung. HYLTHA het Drotning hans.

Tha var RÖRIK *bin Rask*.

Tha var VITHLEFI Kunung *Röraks* sun. ANNA het Drotning hans.

Tha var VERMUND Kunung *Vitlefs* sun.

Tha var UFFI Kunung *bin Starke*, *Vermunda* sun.

Tha var DAN Kunung UFFA sun.

Tha var HUTHLEF Kunung, ok *Uffa* sun.

Tha var FROTHER Kunung *bin Storletan*, *Hugbleks* sun.

Tha var DANKunung *bin Dahfulli*, *Frotha* sun.

Tha var FRITHLEF Kunung, *Dans* sun. FALKA het Throtning hans.

Tha var FROTHER Kunung *bin Frethgothe*, *Fritblefs* sun. ULVILD het Drotning hans.

Thesi varo alli fore Gus byrth, ok var tha Gus byrth i *Frotha* Konungs dahu.

Tha var FRITHLEF Kunung, *Frotha* sun. ERIDA het Drotning hans.

Tha var FROTHER Kunung *bin Harthe*, *Fritblefs* sun.

HIC INCIPIT NUMERUS REGUM.

Dan dictus est primus Rex Daniæ ante Christum natum. Ab eo Dania nomen sortita est. Greta nominabatur Regina ejus, & Humli pater ejus.

Tum erat Lothar Rex, Dani filius. Ulvilda dicta Regina ejus.

Tum erat Gram Rex,

Tum erat Hadingus Rex Grami filius. Hardgripa dicta Regina ejus.

Tum erat Frotho Hirsutus Rex, filius Hadingi.

Tum erat Haldanus Rex, Frothonis filius. Thora dicta Regina ejus.

Tum erat Roe Rex.

Tum erat Rolf Kraka Rex, filius Helgonis.

Tum erat Hotterus Rex. Hylda dicta Regina ejus.

Tum erat Röricus Celer Rex.

Tum erat Vithlefsus Rex, Rörici filius. Anna dicta Regina ejus.

Tum erat Vermundus Rex, Vitlefi filius.

Tum erat Uffo Fortis Rex, Vermundi filius.

Tum erat Dan Rex, Uffonis filius.

Tum erat Huthlefsus Rex, etiam Uffonis filius.

Tum erat Frotho Magnus Rex, Hugleki filius.

Tum erat Dan Clarus Rex Frothonis filius.

Tum erat Frithlefsus Rex Dani filius. Falka dicta est Regina ejus.

Tum erat Frotho Pacificus Rex, Frithlefi filius. Ulvilda dicta Regina ejus.

Hi erant omnes ante nativitatem Domini. Diebus autem Frothonis natus est Christus.

Tum erat Frithlefsus Rex, Frothonis filius. Erida dicta est Regina ejus.

Tum erat Frotho Durus Rex, filius Frithlefi.

Tha var INGELD Kunung, *Frotha* fun. SVARTE het Drotning hans.

Tha var OLAF Kunung, *Ingels* fun ok *Svarto*.

Tha var FROTHE Kunung *hin Frökne*, *Olafs* fun. ALLOFTH het Drotning hans.

Tha var HALDAN Kunung, *Frotha* fun. THORILDA het Drotning hans.

Tha var HITHING Kunung *hin Höueske*, ok *Frotha* fun. HILDA het Drotning hans.

Tha var ASMUNTH Kunung, *Hidins* fun.

Tha var UNGUIN Kunung, ok *Hidins* fun.

Tha var Kunung SUARTBANE *Unguins* fun.

Tha var SIGER Kunung *Suarthe* fun.

Tha var ALF Kunung *Sigers* fun.

Tha var REGNER Konunk *Alfbane*. RATHA het Drotning hans.

Tha var BUTHAR Kunung i *Skane*.

Tha var HUNTHINGER Kunung i *Sielanth*.

Tha var HANMARK Kunung i *Fyen*.

Tha var HAGNAR Konunk i *Jutlanth*.

Tha var RÖREKH Kunung i *Lalanth*.

Alle *Vaidghe Regners* funar af *Rathe*.

Tha var HARALTH Kunung *Hylthetan*, fun^(a). ASA het Drotning hans.

Tha var RING Konung, *Haralths* suster fun *Hylthetans*.

Tha var OLAF Konung *Ringsbane*.

Tha var EMUNDER Konung, *Olafs* fun. ASA het Drotning hans.

Tha var BOTHAR Kunung *Jarmunda* fun.

Tha var SNIE Kunung.

Tum erat Ingildus Rex, Frothonis filius. Svarta dicta est Regina ejus.

Tum erat Olavus Rex, Ingelli & Svartæ filius.

Tum erat Frotho Strenuus Rex, Olavi filius. Allofda dicta est Regina ejus.

Tum erat Haldanus Rex Frothonis filius. Thorilda dicta Regina ejus.

Tum erat Hitbingus Modestus Rex, etiam Frothonis filius. Hilda dicta est Regina ejus.

Tum erat Asmundus Rex, filius Hidini.

Tum erat Unguinus Rex, etiam Hidini filius.

Tum erat Svartbane Rex, Unguini filius.

Tum erat Sigerus Rex, Svartke filius.

Tum erat Alfus Rex, Sigeri filius.

Tum erat Rex Regnerus Alfi interfeñtor. Ratha dicta est Regina ejus.

Tum erat Butharus Rex Scanie.

Tum erat Hundingus Rex Sielandie.

Tum erat Hanmarkus Rex Fionie.

Tum erat Hagnarus Rex Jutie.

Tum erat Rörecus Rex La'andie.

Omnes Regneri Validi ex Ratha filii.

Tum erat Haraldus Hyldetan Rex, filius . . . Asa dicta est Regina ejus.

Tum erat Ringo Rex, Haraldii Hyldetani ex sorore nepos.

Tum erat Olavus Ringonis interfeñtor Rex.

Tum erat Emmundus Rex Olavi filius. Asa dicta est Regina ejus.

Tum erat Botharus Rex, filius Jarmundi.

Tum erat Snio Rex.

Tha

(a) Deest patris nomen.

Tha var BIÖRN Kunung *Jarnsithe*.
Tha var HARALTH Kunung
Biörns sun.

Tha var GORM Kunung *bin Gamle*,
Haralths sun.

Tha var GODRINGE Kunung, *bin Gamle Gorms* sun.

Tha var OLAF Kunung *Goders* sun.

Tha var HEMING Kunung *Olafs*
sun.

Tha var SIUARTH Kunung *Hemming*
sun.

Tha var REGNER Kunung *Lodbroghe*.
THORE het Drotning hans, ok anner
SVANLETHE.

Tha var SIUARTH Kunung sun
Regners Lodbroghe.

Tha var ERIK Kunung, ok *Regners*
sun.

Tha var LOTHNE KNUT Kunung.

Tha var FROTHE Kunung *hin Friskhe*.

Tha var GORM Kunung *hin Enske*,
Frotha sun.

Tha var GAMPI ^(b) Kunung *Gorms*
sun.

Tha var GORM Kunung *Gampi* sun.
THYRI het Drotning hans.

Tha var HARALTH BLATAN Kunung,
förste Kristen Kunung i Danmark.
THORE het Drotning hans.

Tha var SUEN THYGESKEG, *Haralths*
sun, Kunung. *THYRA* het Drotning
hans, ok anner *YMMA* ^(c).

Tha var Gamle KNUT Kunung.
ALUTHA het Drotning hans, ok anner
YMMA.

Tha var HORTHA KNUT Kunung,
Knuts sun.

Tum erat Biorno ferrei lateris Rex.
Tum erat Haraldus Rex, Biornonis
filius.

Tum erat Gormo Grandævus Rex,
filius Haraldi.

Tum erat Godringus Rex, filius
Gormonis Grandævi.

Tum erat Olavus Godrici filius Rex.

Tum erat Hemingus Olavi filius
Rex.

Tum erat Sivardus Rex, filius Hem-
mingi.

Tum erat Regnerus Lodbroghe Rex.
Thora dicta est Regina ejus, & altera
Svanleda.

Tum erat Sivardus Rex, filius Reg-
neri Lodbroghe.

Tum erat Ericus Rex, etiam Reg-
neri filius.

Tum erat Kanutus Hirsutus Rex.

Tum erat Frotho Vegetus Rex.

Tum erat Gormo Anglicus Rex, fi-
lius Frothonis.

Tum erat Gampi Rex filius Gormo-
nis.

Tum erat Gormo Rex, Gampi filius.
Thyra dicta est Regina ejus.

Tum erat Haraldus Blatan Rex, pri-
mus christianus Rex Danie. Thora di-
cta est Regina ejus.

Tum erat Rex Sveno Thygeskeg, Ha-
raldi filius. Thyra dicta est Regina ejus,
& secunda Ymma.

Tum erat Kanutus Senior Rex. Al-
vitha dicta est Regina ejus, & secunda
Ymma.

Tum erat Hortba-Knut Rex, Ka-
nuti filius.

Tha

^(b) In hoc nomine, incertitia auctoris, commissam esse confusionem suspicor, ortam ex cognomine *Gamle*, *Senior*, quod GORMONI tribuitur. In *Serie Runica altera* non occurrit. Vide interim, quæ *Wormius* Ser. Reg. p. 14. ad hunc locum commentatus est.

^(c) In nominibus uxorum SVENONIS TIUGSKÆG toto cælo errat auctor noster, cum prior fuerit *Gunilda*, posterior *Sigrida*.

Tha var MAGNUS Kunung, Eriks
fun hin Iltha i Norghe (d).

Tha var (e) Osritba fun Kunung.

Tha var KNUT Suen fun Kunung.
ETLE het Drotning hans.

Tha var ungi OLAF Kunung Suens
fun.

Tha var ERIK Kunung hin Argeſte
(f), ok Suens fun. BOTILDA het
Throtning hans.

Tha var NIKLAS Kunung, ok Suens
fun. MARGARETA het Drotning hans.

Tha var ERIK EMUN Kunung,
helga Knuts fun (g) i Ringſtatha ligar.

Tha var OLAF (h) Kunung, Ha-
ralts fun Kyfya.

Tha var ERIK LAMB Kunung.

Tha var SUEINR Kunung, Erik
Emunna fun. ETLA het Drotning hans.

Tha var VALTHEMAR Kunung,
helga Knuts fun. SOFIA het Drotning
hans.

Tha var KNUT Kunung Valthemars
fun. GERTHRUT het Drotning hans.

Tha var VALTHEMAR Kunung,
Valthemars fun. MARGRETA het Drot-
ning hans, ok anner BERINGERTH.

Tha var VALTHEMAR hin unge
Valdemars fun Kunung. MARETE (i)
het Drotning hans.

Tha var ERIK Kununk (k). MET-
TILD het Drotning hans.

Tha var KRISTOFER Kunung.
MARGRETE het Drotning hans.

Tha var ERIK Kunung, Kristofers
fun. AGNES het Drotning hans.

Tha var ERIK fun Eriks kunung.
INGEBORG het Drotning hans.

*Tum erat Magnus Rex, filius Eri-
ci Mali in Norvegia.*

Tum erat Astrithæ filius Rex.

*Tum erat Kanutus Svenonis filius
Rex. Edla dicta est Regina ejus.*

*Tum erat junior Olavus Rex, filius
Svenonis.*

*Tum erat Ericus Pesfimus Rex, eti-
am Svenonis filius. Botilda dicta Regi-
na ejus.*

*Tum erat Nicolaus Rex, etiam Sve-
nonis filius. Margareta dicta est Reg. ejus.*

*Tum erat Ericus Emun Rex, filius
Canuti Sancti Ringstadiæ quiescentis.*

*Tum erat Olavus Rex, Haraldi Ke-
ſie filius.*

Tum erat Ericus Lamb Rex.

*Tum erat Sveno Rex, filius Eri-
ci Emun. Edla dicta est Regina ejus.*

*Tum erat Valdemarus Rex, filius
Sancti Canuti. Sophia dicta est Regina
ejus.*

*Tum erat Kanutus Valdemari filius
Rex. Gertrudis dicta est Regina ejus.*

*Tum erat Valdemarus Rex, filius
Valdemari. Margareta dicta est Regi-
na ejus, & secunda Beringaria.*

*Tum erat Valdemarus junior Rex,
filius Valdemari. Mareta dicta est Regi-
na ejus.*

*Tum erat Ericus Rex. Mechtildis
dicta est Regina ejus.*

*Tum erat Christoferus Rex. Marga-
reta dicta est Regina ejus.*

*Tum erat Ericus Rex, filius Chri-
stoferi. Agnes dicta est Regina ejus.*

*Tum erat Ericus filius Erixi Rex.
Ingeborgis dicta est Regina ejus.*

(d) Falso Magnus hic dicitur fuisse filius Erixi Mali, per quem auctor sine dubio intelligit Ericum Haquinum Norvegiæ Comitem; Notissimum enim est, Magnum S. Olavum Regem patrem habuisse.

(e) Hic deest nomen Regis, scil. SVEN Astridæ filius. Hujus filii & succesoris, HARALDI Regis, Auctor oblitus est.

(f) Huic cognomini vitium inesse videtur, sive ab auctore sive a Runarum scriptore admissum. ERICUS alias ab optimis Historicis cognominatur Egoth, Eigothe, Eiegod, sive Bonus. Vid. Grammii Not. ad Meurs. p. 231. Subms Forbedringer p. 121. Et forte pro Argeſte legendum Argote, Vid. Ser. Run. alteram Not. (g).

(g) ERICUS EMUN non filius sed frater erat S. Kanuti Ducis.

(h) Hunc OLAVUM, a Scanienſibus Regem electum, plerique e Regum numero excludunt. Hinc igitur, auctorem hujus Seriei Scanum fuisse, suspicari licebit.

(i) Erratum in hujus Reginæ nomine, quod Eleonora fuit, non Margareta.

(k) Hic ABEL Rex, forte incuria Scriptoris, omissus est, cujus Regina fuit MECHTILDIS; Uxor autem ERICI erat JUDITH sive JUTTA.

[illegible]

IX.

Series Runica Regum Daniæ altera.

Ex eodem Codice membraneo Runico, de quo ad proxime præcedentem articulum necessaria monui, *Olaus Wormius* hoc, una cum priori, edidit fragmentum. Altera hæc Series priore plenior & adcuratior videtur, non enim nuda nomina, sed etiam facta quædam profert, & in multis cum Historia gentis Danorum sive *Chronico Erici* concordat. Licet in numero Regum & nominibus quibusdam dissentiat, adeo ut *Wormius* non dubitet asserere, aut hujus fragmenti auctorem ex *Chronico Erici* sua excerptisse, aut hoc illum locupletasse. Est hæc Series ejusdem cum priore ætatis, scripta scilicet, ut videtur, Seculo XIV. si non tempore Regis ERICI MENVEDI, certe haud longe postea, sed de *Auctore* ejus æque infici esse cogimur. In Codice, hujus Seriei initium deest, & sex ad minimum Reges desiderantur. Quantum autem hujus fragmenti tempore *Wormii* supererat, adhuc An. 1771. integrum in Codice nostro Runico habetur, cum quo exscriptum Textum circumspicte contuli.

. . . Ellefpont ^(a) ok van Dynu burh ^(b) til skat.

Tha var FROTHE Kunung, *Hadings* sun, han drap en draga, ok skata-the annan tima *Thydisfland*, ok *Frisland*, ok *Britanniam*.

Tha var HALDAN Kunung *Frotha* sun, han drap fina bröder, fore thy at han vildi hava rikit.

Tha var RO ^(c) *Frotha* sun, han bygdi föst *Roskeldo*.

Ok HELHE Kunung, hans brother, drap Kunung *Hotbrod* af *Sueriki*, ok skathe thrithia tima *Thybtisflant*.

Tha var ROLF Kunung *Krake*, *Helhe* sun, i hans tima var *Hialti* og *Bierghi*, ok hans magh het *Jarmar*.

Tha var HOTHER Kunung i *Sueriki*, i hans tima var *BALDER Thoubma* sun Kunung af *Sialande*.

Tha var RODRIK Kunung, *Höththers* sun, i hans tima varu *Slenge* ok *Vege*, ok *Orvendel* drap *Slenga*, ok *Ambluthe*

. . . Hellefpontum & Duneburgum tributo subjecit.

Tum erat Frotho Rex, filius *Hadingi*, hic draconem occidit, & secundo *Teutonium*, & *Frisiam*, & *Britanniam* subjugavit.

Tum erat Haldanus Rex, filius *Frothonis*, hic fratres suos interfecit, ut regnum haberet.

Tum erat Ro Rex filius *Frothonis*, hic primus *Roskildam* condidit.

Et Helgo Rex, frater ejus, *Hotbrodum Sveciæ* Regem occidit, & *Teutonium* tertium subjugavit.

Tum erat Rolfo Kraka Rex, *Helgonis* filius. Ejus tempore videbant *Hialte* & *Biarghe*, & socer ejus dictus est *Jarmarus*.

Tum erat Hother Rex *Sveciæ*, cujus tempore *Balderus Thoumæ* filius erat Rex *Sialandiæ*.

Tum erat Rodricus Rex, filius *Höththeri*, cujus tempore vigeant *Slengus* & *Vegus*, & *Orvendillus* *Slengum* occi-

H 2

drap

(a) Islandi veteres *Hellefpontum*, nomine more suo mutato, dixerunt *Ellipalta*, Snor. Sturl. T. II. p. 73. Per *Hellefpontum* autem & Saxo & plures nostrorum in medio ævo, quoad antiquissima tempora, intellexisse videntur *Livoniam* & partem aliquam *Rusie*, ac per fretum *Hellefponticum* partem illam *Maris Baltici*, quæ regiones eas alluit. Vid. *Hvitfeld* p. 6. *Grammii* Not. ad Meurf. p. 109. Conf. *Stephani* Not. ad *Saxonem* p. 49.

(b) Saxo p. 12. *Dunam urbem*, invictis murorum præfidiis vallatam nominat, quæ ad *Dunam* *Livoniæ* fluvium olim extructa & munita fuisse videtur. Conf. *Grammii* Not. ad Meurf. p. 16.

(c) Deest vox *Kunung*.

drap ATER (d) HAN, the varu Kununga i *Jutlande*, ok hans mah het *Vithlek*.

Tha var VERMUND Kunung, *Vithlesth* sun. I hans tima var Göte ok *Vibi Fröthvins* synir, the hefndu fathurs a Kunung *Atilt* af *Sueriki*.

Tha var UFFI STARKI, *Vermunda* sun, han skatathe fiarthe finni *Thydiskulande*.

Tha var DAN Kunung *Uffa* sun, ok HUHLEK Kunung *Uffa* sun, han drap tva höfthinga af *Sueriki*, *Hemoth* ok *Hagrim*.

Tha var FROTHE Kunung, *Hublesth* sun, han drap *Freger* Kunung af *Norhthe* ok ti therra hertva (e).

Tha var DAN Kunung *Dahfulli*, *Frotha* sun, han var a tolfta vintri, tha han skatathe femte finni *Thybtthisland*.

Tha var FRITHLEF *Dans* sun, han skattathe *Britanniam*.

Tha var FROTHE Kunung *Frithgothe*, *Frithlafs* sun, i hans tima var *Jesus Kristus* föd i *Juthalande*.

Tha var FRITHLEF Kunung, *Frithgotha* sun, han drap Kunung *Amend* af *Norehe* ok en grim draka.

Tha var FROTHE Kunung, *Frithlefs* sun. I hans tima kum *Starkathar Storverka* sun, han drap *Visius*.

Tha var INGGIELD Kunung, *Frotha* Kunung sun, i hans tima drap *Starkather* sin synir *Svertings*.

Tha var FROTHE Kunung, *Olafs* sun, han drap sin brother, fore thy at han vildi ratha rikit.

Tha var HALDAN Kunung, *Frotha* sun, han giorte marth dyr thing.

Tha var SIUALD Kunung, i hans tima flythi *Starkather* af strith.

Tha var GUTHRITH *Sibthars* systur sun, i hans tima varo fem höfthingga i *Danmark*, ok *Suerikis* Kunung skipathe en ragge at vartha Kunung i *Danmark*.

dit, & Ambluthus Aterum & Hamum interfecit, qui erant Reges Jutiae, ejusque socer dictus est Vithlegus.

Tum erat Vermundus Rex, filius Vithlethi. Cujus tempore vigeant Götus & Vibus, filius Fröthvini, qui parentis mortem in Atislo Rege Sveciae uli sunt.

Tum erat Uffo Fortis Rex, filius Vermundi, qui Teutonium quarta vice tributariam fecit.

Tum erat Danus Rex, filius Uffonis, & Huglegus Rex, Uffonis filius. Hic duos proceres Sveciae Hemodum & Hagrimum occidit.

Tum erat Frotho Rex, Huglesti filius, qui Fregerum Norvegum decemque ejus duces.

Tum erat Danus Clarus Rex, filius Frothonis. Iste duodecimo aetatis anno Teutonium quinta vice tributariam fecit.

Tum erat Frithlefsus Dani filius Rex, qui Britanniam tributo subdidit.

Tum erat Frotho Pacificus Rex, filius Frithlasi. Quo regnante, Jesus Christus in Judaea natus est.

Tum erat Frithlefsus Rex, Frithgodii filius. Hic Amendum Norvegiae Regem ac immanem draconem occidit.

Tum erat Frotho Rex, Frithlefi filius, cujus tempore venit Starkatherus filius Storverki, ille Visium interfecit.

Tum erat Ingieldus Rex, Frothonis Regis filius, cujus tempore Starkatherus septem Svertingi filios interfecit.

Tum erat Frotho Rex, filius Olavi, Is fratrem suum trucidavit, ut solus regnum obtineret.

Tum erat Haldanus Rex, Frothonis filius, qui multa praeclara patravit.

Tum erat Sivaldus Rex, cujus tempore Starkatherus e praelio fugit.

Tum erat Guthbridus Rex, Sigthari ex sorore nepos, quo regnante quinque Primores regnum Daniae tenuerunt, & Rex Sveciae Raccam Regem Daniae constituebat.

Tha

(d) Hic deesse videtur ok 3: &.

(e) Legendum forte hertuga.

Tha var HALDAN Kunung, han var en thriuin helethe i sin vapn.

Tha var HARALD HILDITAN, han giorte marh dyr thing.

Tha var OLLE Kunung, han var sua grim at asynum, at *Starkathar* fiol nither a sin kne fore han.

Tha var EMUNDER *Olla* sun Kunung, i hans tima lot *Starkathar* drepa sik at *Hathero*.

Tha var SIHER Kunung, ok hans brother BUTHEL.

Tha var LARMUND (f) Kunung, han drap *Ismar* Vinda Kunung.

Tha var SNIO kunung, i hans tima unna *Danir* Lombardi.

Tha var GÖTRIK kunung, han skatathe fiata tima *Thydistland*, ok elte Keifar *Karl*.

Tha var REHINAR Kunung *Lothbroke*, han giorte manlke dyre gerninga, ok hafthe tolf synir.

Tha var ERIK kunung, först Kristen af Danmark af Sancto *Ansgario*.

Tha var LOTA KNUT kunung, han do heden.

Tha var FROTHE Kunung, han van *England*.

Tha var GORM Kunung *Anske*.

Tha var GORM Kunung *Gamble*, ok hans Drotning THYRI.

Tha var HARALD BLATAN Kristin.

Tha var SUEN TIUHHUSKEG.

Tha var KNUT *Gamble*, han förthe först Klostormen i Danmark.

Tha var MAHNUS Kunung *Olafs* sun.

Tha var SUEN Kunung *Estredo* sun.

Tha var HARALD Kunung; ok hans brother KNUT i Othenfö, ok OLAF HUNGER.

Tum erat Haldanus Rex, qui heros fuit strenuus in armis.

Tum erat Haraldus Hildetan Rex, qui multa praeclara perpetravit.

Tum erat Ollo Rex, qui adeo efferus aspectu erat, ut Starcatherus procideret in genua coram eo.

Tum erat Emundus Ollonis filius Rex, cujus tempore Starcatherus se occidi curavit ab Hathero.

Tum erat Siberus Rex, & frater ejus Buthelus.

Tum erat Larmundus Rex, qui Ismarum Regem Slavorum occidit.

Tum erat Snio Rex, cujus tempore Dani Lombardiam occuparunt.

Tum erat Gotricus Rex, qui sexta vice Teutonium tributariam fecit, & Imperatorem Karolum fugavit.

Tum erat Regnar Lothbroke Rex, qui multa praeclara edidit facinora, & duodecim habuit filios.

Tum erat Ericus Rex, primus in Dania ad Christum conversus a Sancto Ansgario.

Tum erat Lota Knut Rex, qui mortuus est paganus.

Tum erat Frotho Rex, qui Angliam vicit.

Tum erat Gormo Anglicus Rex.

Tum erat Gormo Grandævus Rex, cujus Regina Thyra.

Tum erat Haraldus Blatan Rex, christianus.

Tum erat Sceno a Imorse barbe Rex.

Tum erat Canutus Senior Rex, qui primus in Daniam religiosos induxit.

Tum erat Magnus Rex, filius Olavi.

Tum erat Sceno Rex, Estride filius.

Tum erat Haraldus Rex, & frater ejus Canutus Ottoniensis, & Olavus Famelicus.

Tha

(f) Vitis Scriptoris, ni fallor, hic legitur *Larmund* pro *Jarmund* sive *Jarmarus*.

Tha var EREK *Argothe* (g), ok NIKULAS.

Tha var EREK EMUNE.

Tha var EREK LAMB.

Tha var SUEN (h).

Tha var VALMAR, og hans synir KNUT ok VALDEMAR.

Tha var VARDEMAR (i) og hans brother Sankte EREK, er martiliether var vither *Slesvik*, ABEL, ok KRISTOFER.

Tha var ERIK kunung.

Tha var EREK, *Ereks* kunungs sun, *Inggiborhth* het Drotning hans.

Tum erat Ericus Bonus Rex, & Nicolaus.

Tum erat Ericus Emune.

Tum erat Ericus Lamb.

Tum erat Sveno.

Tum erat Valdemarus, & filii ejus Canutus & Valdemarus.

Tumerat Valdemarus, & frater ejus Sanctus Ericus, qui martyrizatus est prope Slesvicum, Abel, & Christoferus.

Tum erat Ericus Rex.

Tum erat Ericus, Eriki Regis filius, cujus Regina dicta est Ingeborgis.

(g) Cognomen *Argothe*, licet illud culpa describentis corruptum ex *Eigorb* censeant *Wormius* Ser. Reg. p. 27. & *Grammius* Not. ad Meurf. p. 231. melius tamen est illo *Argeste* in priori Serie Runica obvio, &, ut credo, studio ab Auctore Regi ERICO, ut honorificum cognomen, tributum; *Argorb* enim idem fere dicere vult ac *Arfell* ɔ: Annonæ ubertate felix, quo cognomine Sveci olim Regem quendam suum dilectum ERICUM dignati sunt, *Dalin* T. I. p. 536. T. II. p. 73. Et sicut huic, ita nostro ERICO BONO magnam terræ fertilitatem, gode *Mar*, obvenisse, ex Historiis certum est. Sic *Olufa* Haraldi Pulchriconi filia *Arbot* cognominata est, ɔ: Annonæ levatrix, quæ annonæ remedium attulit, *Torfai* H. N. T. II. p. 27. § 2.

(h) Hic prætermisus CANUTUS V. Conrex Svenonis & Valdemari, Roskildie occisus.

(i) Vitiose in Codice scriptum *Vardemar* pro *Valdemar*.

X.

Cornelii Hamsfortii Series Regum Daniæ a Dano ad Fridericum II.

Hanc Seriem diligentissimus antiquitatum nostrarum & Historiæ patriæ Cultor D. *Cornelius Hamsfort* Anno 1585. conscripsit, & amico suo D. *Joanni Langio* dedicavit. Auctor ille, etsi ad Medium Ævum proprie non pertinet, nec certissimos ac satis antiquos Scriptores ubique laudat, ut sunt *Jo. Magnus*, *Crantzius*, *Fossius* & *Vellejus*, ad manus tamen semper habuit haud pauca majorum nostrorum vetustiora scripta historica, ex quibus in hoc opusculo *vetus quoddam Chronicon* & *scriptos Annales* citat. Ut *Annales Francicos*, *Anglicos*, *Hirsaugienses*, *Saxonem*, aliosque melioris fidei ab eo allegatos fontes vetustos si leam. Cumque ejusmodi veterum monumentis instructus fuerit, quorum haud pauca nobis jam defunt, ex iisque varia anecdota, vix alibi obvia, retulerit, eo pronior fui, scripta ejus proxime ad vetustiorum Scriptorum classem accensere. Apud magnum gentis nostræ Historicum *Hvitfeldium* magni pretii fuit *Hamsfortius* noster, eique in Historia tam civili quam ecclesiastica quasi auctor classicus & dictator præcipuus. Apographum hujus Scripti Hamsfortiani, ex Ms. Donationis Delagardianæ No. 52. descriptum, ante aliquot annos, procurantibus amicis meis *Brocmanno* & *Lidenio*, Upsalia nactus sum.

Regum Danorum Series,

quorum tempora annorum reperiri possunt.

Reverendo viro, Doctrina, Pietate, Virtute præstanti, D. Joanni Langio (a),
Assonienſi, Liberalium Artium Magistro ac Profefſori S. Theologiæ
ordinario, amico ſuo ſingulari d. d. t.

clō Io xxcv. Cornelius Hamſfortius.
Cimber.

DAN Humeli filius, primus Rex Danorum, inſit regnum anno ab orbe condito 2673. Hoc ex hiſtoria ꝑ. Magni colligitur, qui ab Erico I. Gothorum rege effluſiſſe uſque ad Danum circa annos 660 ſcribit, ac Ericum inſiſſe anno poſt cladem univerſalem diluvii 357 (.) Regnavit Dan Annis . . .

Interjecto inde multorum annorum intervallo apud Danos temporibus Caroli Magni regnavit GOTORICUS Gormonis F. qui & Gotofredus (c) dicitur, pugnavit feliciter contra Saxones, Sveones, Friſeos. Cum Carolo Magno bellum geſſit, tandem in Friſia conſpiratione demetiſticorum occiditur anno Chriſti 808. Villi Heneti deditionem eodem anno Regi Gotorico fecerunt: gloriari ſe Regem non ſolum Danorum, ſed Saxonum, Friſiorum, & Henetum, quibus auxiliantibus, Obotritos oppugnavit; Captum eorum regulum Gattliebum laqueo necavit. Traſiconem coëgit filiam obſidem dare, impoſito tributo. Hoc bello Reinnaltus vel Reinoldus Gotorici e fratre nepos occubuit belli dux. Linones & Smeldingi ſocii Gotorici & Danorum oppugnati a Carolo Cæſaris filio. Cæterum Dani ejusdem Gotorici auſpiciis Rethrum, emporium nobile Henetum, capiunt. Conditum quoque eodem anno val- lum Danicum (d) in Iſthmo Cimbrico. In ſeqvente anno ad limites univerſi regni conveniunt oratores regis cum legatis Cæſaris. De pace fruſtra actum. Cæſar per Eidoram & Trenam fluvios ad fines Danorum delatus claſſe Holingſtadii, Danus Slievici ſubſtitit. Diſtant ea loca inter ſe duobus miliaribus in iſto Iſthmo Cimbrico. Recrudefcente igitur bello, Obotritorum Regulus Thraſico, quod oppugnaffet Villos Danorum Socios Rethre contra fidem datam, confoditur a Danis. Subſtituitur ab iis- dem Schlaomirus in locum Thraſiconis. Sub idem tempus Dani in Britanniam irrup- tionem faciunt. Sed ex Anglia fuſi fugatique. Anno, qui ſecutus eſt, 200 navium claſſe Friſeos oppugnant, atque iis tribus preliis deviſtis tributum annuum imponunt. Villi Danorum ſocii, interfecto præſidii imperialis præfecto Othone, Hamburgum funditus delent, & Gotoricus Rex a ſatellite trucidatur in venatione inſidiis domeſticis.

I 2

OLAUS

(a) Joannes Langius, Aſſenii in Fionia natus, artibus liberalibus operam dedit, in quibus Gradum Magiſtri meruit, factus demum Profefſor Theologiæ ordinarius. Num vero Profefſor Lundeniſis fuerit, ut cum Alb. Bartholin de Script. Dan. nominat, in dubio eſt. Potius fuit primo 1566. Scholæ Otton. Reſtor, deinde Theologiæ Leſtor & Profefſor Ottonienſis, ac tandem Paſtor Hornenſis Fionia, in quo officio obiit circa 1604. Vid. Alb. Bartholin. p. 74. Mølleri Spicileg. p. 22. Wormii Lexicon Erudit. Dan. T. I. pag. 570. Vir multimoda eruditione præditus & rerum inprimis patriæ ſtudioſus fuit. Corn. Hamſfort in Chrono- logia ſua ſecunda, quæ inferius prodibit, Annales a Langio communicatos, qui ad Annum uſque 1314. pertingunt, laudat. Num vero Langius ipſe horum Annalium Auſtor fuerit, an eos inter antiqua Biblio- thecæ ſuæ cimelia habuerit, non conſtat. Iſſander quidem eos inter ſcripta ipſius Langii recenset, Vid. Weſtphal. T. III. p. 475. ſed illius teſtimonio non ſemper fides adhiberi poteſt.

(b) In his, auctoritate Joannis Magni, valde decipitur Hamſfortius noſter.

(c) Saltu præcipiti a Dano ad Gotofredum currit auſtor noſter.

(d) a: Danewerk, notiſſimum Danorum ad Slesvicum munimentum.

OLAUS III. cognomento *Gaardreng* iniit regnum anno 811. patri *Gotrico* succedens, regnavit paucis mensibus ultra cædem paternam, sepultus *Lethræ*.

HEMMINGUS eodem anno regnum iniit. Regnavit annis fere duobus, moritur anno 812. Succedunt SIUARDUS II. RINGO a Scanis & Selandis declaratus, & RINGO Olai filius, qvi *Annulo* in *annalibus Francicis* dicitur, a Cimbris designatus. Uterque regnum capessit anno 813. Uterque regnat annis 5. Bellum fociale & civile oritur inter eos. Anno 815 RINGO Cimbrorum Rex Selandis bellum, absente *Sivardo*, infert. REGNERUS confors paternæ dignitatis fit, ac dux contra *Ringonem* belli constituitur. Ab eo tempore regnavit 40. annos REGNERUS. Hujus æmulus fuit HARALDUS CLAGIUS. Anno 817. Reges commisso proelio occumbunt. *Fossius* habet annum 828. His succedunt per factiones REGNERUS LOTBROGA, qvi in *Anglicis annalibus* nominatur *Lothbrigus*, a Selandis, *Haraldus Clagius* a Cimbris electi. REGNERUS præfuit annis 37. Ejicit regno HARALDUM. Hic anno 819. a Saxonibus vi restituitur, iterum ejectus, Moguntiaci Anno 826. baptizatur.

HARALDUS eodem anno, duce *Regnero* & ejus liberis, regno pulsus, manendi in Saxonia impetrat potestatem & hospitium a *Ludovico* Germano Germaniarum Rege anno 845. Interea Dani diversis studiis secuti partes *Haraldi Clagii*, gliscente adhuc bello civili, SIUARDUM & ERICUM *Haraldi* fratrem reges creant & imperii *Haraldi* absentis consortes. Horum *Ericus* everfam *Slievici* ecclesiam a Regnerianis instaurat, adnitente *Ansgario* anno 848. teste *Velleo*. Anno 850. *Haraldus* exul in gratiam Regneri fit Apostata, qvare perfidiæ & prodicionis infimulatus gravissime punitur a Saxonibus proceribus. *Ericus* & *Sivardus* focii summis nisibus oppugnant Regnerianos & *Juarum* regulum Cimbrorum, *Regneri* filium. Qvi REGNERUS ab *Hella* Hybernorum regulo captus, gravi supplicio afficitur, necatus in carcere anno 854. *Fossius* habet annum 865. Filii *Senardus* & *Juarus* paternum regnum capeffunt.

Hic brevi apud Danos regnat *Senardus*, *Sivardum* & *Ericum* socios & successores *Haraldi Clagii* demisit, occiso *Sivardo*, ad *Sliam* amnem fugato *Erico*, qvi mortuo *Siuardo* Regneri filio succedens, solus regnum anno fere retinuit, devictus & occisus in prelio a *Guthormo* *Haraldi Clagii* filio, ipsius ex fratre nepote & tutore *Erici pueri* anno, ut videtur nonnullis, 858.

Hujus imperium excepit ERICUS II. Siuardi filius, cognomento *puer*. Hujus æmulum fuisse scribit *Fossius* *Canutum Lothnam*. Eodem tempore, *Olaus Tretelia* Rex Sveonum cum filiis *Enigumpo* & *Giurdone* partem Daniæ occupat, defendens per quinquennium *Canutum I. Lothnam* cognomento. *Ericus puer* Christianos vexat. Interea *Olaus Tretelia* moritur anno 863. relictis filiis *Enigumpo* & *Giurdone* in Dania, *Ingone* in Sveonia successoribus. *Enigumpus* tutelam gerebat *Canuti Lothne*. *Iuarus* Regneri filius, postquam reliquisset Daniam, contra Anglos strenue pugnans occubuit anno 868. Reliquiæ Danorum *Iuarum* secutæ in Nortumbris delentur. Paulo post Dani, ducibus *Agnero* & *Ubbone* Regneri filiis, occidunt bello *Edmundum* Orientalium Anglorum Regem, & regno præficiunt *Gothormum* Danum Anno 871.

Mortuo *Erico II.* puero circa annum 873. CANUTUS LOTHNA solus regnum obtinet, *Erici* filius, *Haraldi Clagii* e fratre nepos. Regnat annos 11 *Giurdo*, postquam 10 annis partem Daniæ tenuisset, necatur, *Enigumpo* fratre superstite, tutore regni *Canuti*. Hoc Rege, clades illa memorabilis Germanorum facta est, victoribus

ribus Danis Anno 876. teste *Crantio*. Anno 881. mortuo *Guthormo* Dano apud orientales Anglos succedit *Ericus* Danus. Post excessum *Canuti Lotbnæ*, filius ipsius *FROTO*, ut & *SVENO*, Daniæ regno potiuntur. Dicit *Fossius*, mortuum esse *Canutum* anno 899. sed quam recte videat ipse. *Froto* regnat fere biennio & moritur anno 885. Cui filius *GORMO II. Anglicus* cognomento surrogatur. *Sveno* regnat annis 11. *Gormonis* patruus. Regnavit autem *Gormo* cum patruo *Svenone* annis 6. aliis 4. ut est in *veteri quodam Chronico*. *Rollo* vel *Roes* princeps Danorum, instaurator collapsæ *Roschildiæ*, e Dania in Angliam navigat, suis popularibus ferens opem. Anno 887. *Gormone II. Anglico* regno Danico se abdicante & in Angliam profecto, frater illius *HARALDUS* rerum potitur circa annum 892. *Gormo* interim ad Christi fidem conversus, *Aluredi* Magni Regis Anglorum opera Nortumbris in Anglia præficitur & regnat annis 12. Anno sequente *Rollo* Danus Gallias invadit & 12. annis affligit.

Posthæc moritur *Sveno* circa annum 894. obtinente integrum Danorum regnum *HARALDO V.* per quinquennium, quo etiam defuncto, filius *GORMO III.* regnum accipit, 31. annis regno potitus. Hic *Thyram*, *Edvardi* Anglorum Regis filiam, cognomento *Dan-Bota*, habuit in matrimonio. Interea *Gormone Anglico* apud Nortumbros in Anglia mortuo sufficitur *Sithricus* vel *Sigericus*, qui ducta *Edvardi* filia *Edila*, *Thyræ* Sorore, genuit *Analaphum* & *Gotufridum* Regulos. Anno postero, qui fuit 905. Dani in Anglia contra *Edvardum* bella gerunt, quibus devictis, anno sequente *Edvardus*, occiso a suis *Erico*, Orientalium Anglorum ditionem suo regno adjicit.

Sic maxima ex parte Dani fuerunt Anglia expulsi. Anno 923. *Canutus* & *Haraldus*, principes juventutis, in Angliam profecti, *Gormonis III.* Danorum tyranni filii, ab avo materno *Edvardo*, Rege Anglorum, morituro heredes scribuntur. Hinc Danorum bellum in Anglos renovatum, quo postremo Anglia imperio Danico fuit subacta. Anno proximo *Adelstanus*, *Edvardi* filius nothus, regnum invadens, viētis *Analapho* & *Gothofredo*, Danis, e sorore nepotibus, Nortumbria potitur. *Gormo III.* Tyrannus, audito mortis *Canuti* filii, in bello Hybernico obtruncati, nuncio, in Apoplexin incidit & moritur.

Succedit superstes filius *HARALDUS VI. BLOTAN*, & regnat annis 50. Iniit autem anno 931. Sexennio post *Adelstanus* Anglus Nortumbriam omnem adimit Danis, profligatis iterum *Analapho* & *Gothofredo*. Sequente anno *Haraldus* Rex Danus colonias Saxonum *Slievici* cum præfecto imperatoris delet, & *Slievicum* recipit. Decennio post cum imperatore *Otthone* Magno pugnat, facit inde fedus, & religio Christiana suscipitur, constitutis episcopis in Daniam, *Slievici*, *Ripis* & *Aarbusii*. *HARALDUS* postremo, bello civili excitato, instructus auxiliis Henetum, cum *Svenone* filio infeliciter pugnat ad *Helgones*, & dum comitia habentur pacis constituendæ causa, per insidias a *Tucone Trilla* vel alio dicto *Sagittario* telo trajectus, & *Julinum* delatus moritur Aprili mense anno 980. Corpus *Roschildiam* relatum, in æde *Trinitatis*, quam ipse extruxerat, conditur.

SVENO II. Tiugkega parricida succedit patri pientissimo anno 981. regnat annis 32. Alii ei tribuunt annos 23. sed non recte. 986. Dani religionem suscipiunt, adnitente *Svenone* rege jam patriæ restituto, ac miracula edente stupenda *Popone* Friſio. Anno 989. Angliam invadunt. Rex Anglus pacem emere cogitur pro soluto tributo. Anno 1003. *Sveno* Rex, una cum filio *Canuto* principe juventutis, contractis militibus & exercitu navali in Anglos movet, & eorum regem *Ethelredum* graviter

oppugnat detrectantem tributa. Seqvente anno Angliam *Frode* (e) vastat ferro & flamma, & sic seqventibus annis: donec pulso *Ethelredo* Angliam universam obtineret. Tenet annum unum Angliam, & moritur Anno 1012. sepultus Eboraci.

CANUTUS II. *Magnus*, cognomento alio dictus *Lambertus* (f), regnat annis 24. Toram Angliam in suam potestatem redigit, necato Rege *Edmundo* anno 1017. *Edgari Regis* leges Anglis restituit. In Italiam cum *Cæsare Conrado* anno 1026. proficiscitur. Anno 1028. *Norveciam*, fugato *Haraldg duro*, & *Olao Sancto* trucidato, occupat. Anno 1031. *Canutus* in Daniam *Monachos* inducit, qui ibi nidificare coeperunt; fuerunt autem *Benedictini*. Moritur anno 1036. Succedunt patri defuncto, in Dania

CANUTUS III. dictus *Durus*, inclytus triumphis de *Roxolanis*, *Sembiis*, & *Henetis*. In Anglia *Haraldus Harefota*. *Magnus*, *Olai Sancti* filius, *Norveciam* invadit. Regnat *Canutus III.* annis 6. Anno 1040 fratri *Haraldo Harefotæ* regi bellum inferens, in Morinis classem instruit, eoqve mortuo Angliam obtinet. Eodem anno rebellionem facit *Olai* filius *Magnus* & violat pacta. Ac *Norvecis* annuentibus regium nomen recipit. Contra quem seqvente anno mittit cum exercitu navali *Canutus* consobrinum *Svenonem Efriritum* & *Godofscalcum*, principem *Obotritonum*. Anno altero *Canutus* Rex extinguitur veneno in vico *Lamati* ad *Thamesin* flumen, & *Sveno* re male gesta laceram classem in Angliam reducit, & de successione cum *Edvardo* paciscitur, profecturus in Regnum *Norvecum*, ad Regnum *Danicum* avitum repetendum, quod *Magnus* ex pacto & fœdere cum *Canuto* ante inito faventibus optimatibus occupaverat anno Christi 1042.

Regnat MAGNUS, cognomento *Bonus*, annis 4. perpetuum cum *Svenone* æmulo bellum gerens. Devincit *Henetos*, occiso in acie *Ratiburo* eorum Regulo. Moritur anno 1046. ad *Halmstadum* (g) eqvo excussus fracto thorace. Sepultus *Nidrosiæ* in *Norvecia*.

SVENO III. *Efriritus*, *Magnus* cognomento, iniit Anno 1047. Regnat 28. annis, cum *Haraldo Duro* *Norveco* Bellum gesit feliciter, item cum *Henetis*. Obiit anno 1074. febre absumptus. Ipse *Roschildiæ* situs est juxta monumentum *Gulielmi* episcopi.

HARALDUS VII. *Comitiis Isoricis* rex creatur, & patri succedit. Regnat, secundum *Saxonem* & alios, annos 2. secundum nonnullos, 6. annis. Obiit anno 1076. sepultus *Dalby* in *Scania*.

CANUTUS IV. Sanctus regnat annis 10. Anno Christi 1086. *Otthoniæ* in ade *Albaniana* a *Cimbris* & *Fioniis*, proditione *Blaconis*, 6. Id. Julii confoditur, una cum fratre *Benedicto*. Corpus *Otthoniæ* habetur.

OLAUS IV. *Famelicus* fratri succedit. Iniit anno 1086. regnat annos 10. ac anno 1095. radio vitæ & regni captus, cum natalitia Christi Dei celebrare solenni sacro epulo satis splendide, ut Regem decebat, non posset, se pro salute patriæ devoveret. Sed preces haud inanes, nec carebant (volente Deo) pondere, statim repentina morte decedit.

ERICUS III. *Egota*, *Bonus*, iniit regnum Anno 1096. Regnat aliis 6. annis, aliis 7. aliis 8. aliis 9. annis. Profectus in *Syriam*, in insula *Cypro* morbo extinguitur.

Anno

(e) Hic forte error librarii in nomine *Frode*.

(f) *Lamberti* nomen in Baptismo *Kanutum* accepisse, nos docet vetus Schol. (32) ad *Adam. Brem.* p. 26. Hinc oritur quaestio: Quando & qua occasione hoc nomen obtinuit *Kanutus*, & an in infantia more christianorum non sit baptizatus?

(g) Alii *Axelftadum* sive *Alfred Sialandiæ* habent, *Saxoni* p. 204. oppidum *Alexftadium*.

Anno 1104. Corpus *Famagustæ* humatum. Uxor *Botilda* dividuo toro maritum secuta in Syria moritur, sepulta in *valle Josaphati*. Interregnum biennio tenet *Haraldus Chusa*, *Erici* Regis filius nothus.

NICOLAUS, mortuo in *Comitiis Vibergicis Svenone*, & *Ubbone* imperium & curam Reipublicæ respuente, Rex *Iforicis Comitiis* nominatur, minimus natus *Svenonis Esfritii* filius, Anno Christi 1107. Regnat annis 27. aliis 28. Hoc Rege connivente, anno 1131. cædes *Canuti* Obotritorum Regis commissa est a *Magno* ipsius filio *Haralstadii* 7. Id. Januarii. *Voldemarus*, *Canuti* Obotritorum Regis filius, post cædem patris nascitur 18. Kl. Febr. Bellum civile & sociale ex patricidio *Magni* oritur. *ERICUS*, *Canuti* frater, Rex salutatur *Comitiis Iforicis* a Scanis & Selandis. Anno 1133. die festo pentecostes, *Ericus* a Norvecico exilio reversus, ad *Fotam Sinum* Scaniæ superat regium exercitum, cæsis *Magno* Regis filio, patricida, *Petro* Episcopo Roschildensi, *Thorone* Ripensi, *Henrico* Sveticarum partium Episcopo, & aliis, & 60. presbyteris. *Nicolaus* pater fuga elabitur *Slievicum*: ibi plebis conspiratione perimitur. *Annales Hirsaugienses* annum cladis fatalis 1134. referunt.

HARALDUS VIII. *Chusa* ^(h) dictus, *Eigoti* filius, regnum tenet anno 1. Occiditur a fratre *Erico* cum filiis omnibus, excepto *Olao*.

ERICUS IV. *Emuna*, occiso fratre, regnum iniit Anno 1135. alii habent 1136. Regnat annis 4. Bello inclytus & felix, ut nomen *Fulminis Septentrionalis* meritis fit, sed crudelis. Occisus est a *Plogone Nigro* in *Comitiis Hvedingensibus* Anno 1139. sepultus *Ripis*. Succedit

ERICUS V. *Ovicula*, *Lam*, *Aqvini* filius, *Sumicæ* nepos, *Fioniis* iniit eodem anno. Regnat annis 9. Anno insequente, orto bello sociali, oppugnat *Olavum Haraldii Chusa* filium, repetentem paterna bona & salutatum a *Scaniis* Regem. Duravit bellum sociale quinquennio fere. *Ericus* cum Henetis infeliciter pugnans, in febrem incidit, & fit monachus, ac *Ottthoniæ* 1147. moritur apud *Canutios*, ibi quoque humatus.

SVENO *Erici Emune* filius, & CANUTUS V. *Magni* filius, hic a Cimbris, ille a Selandis & Scaniis electus, regium dominatum iniunt anno 1148. & permagnas discordias & bella civilia socialiaque tenent armis. *Sveno* a *Canuto* & *Voldemaro*, *Canuti* Obotritorum Regis filio, regno pellitur, cum fœdus contra eum percussissent. Anno 1154. ab exilio reversus, triumviratum regium suscepit. *Canutum*, Comestrationibus Roschildensibus dolo circumventum, curat confodi. *Voldemarum* fauciat profugientem, cum quo commisso prelio in *Campo Grathico* occumbit, agrestibus interceptum *Svenonem* capite minuientibus Anno 1157.

VOLDEMARUS I. solus regnum obtinet, cum piratis Henetis bene pugnat, Rugianos domuit Anno 1169. Patrem *Canutum* sequente anno in Apotheosin Deorum referri curat, declarato filio *Canuto* principe juventutis ac ab *Eschillo* Pontifice Lundensi inaugurato. Conspirationem cognatorum *Magni* *Erici* Regis filii & aliorum vindicat. Cum Cæsare *Lubece* Anno 1181. fœdus iniit. Sequente anno 4. Id. Maji febre extinguitur, cum regnasset annos 26.

CANUTUS VI. patri succedit, regnat annis 20, mensibus 5, diebus 23. Bellum gesfit *Vologastiis*, *Pomeranis*, & *Bugislao Bertislai* filio, Anno 1184. ducibus *Absolone* Pontifice & *Jaromaro* Rugiano. Biennio post *Pomerania* tota venit in ditionem Danorum. Dani vastant & populantur *Finlandiam*, quadriennio elapso, 1190. Anno postero *Voldemarus* rebellionem Regi facit, & sequente capitur. Vincuntur a

(h) Apud ceteros omnes *Haraldus Kesa* nominatur.

Rege Teutones: Holfatia, Lubeca & Hamburgum subigitur. Moritur CANUTUS Rex anno 1202. ex veneno sumpto, ut habetur in *scriptis annalibus, Slesvici* 4. Id. Novembr. sepultus juxta patrem *Ringstadii*.

WOLDEMARUS II. Victor fratri succedit anno 1203. e Duce Slievicensi factus Rex, inauguratur ab *Andrea* Pontifice Lundensi. Hic usurpat *titulum Regis Hene-tum* ⁽ⁱ⁾, fuit felix in imperio, devicit Teutones & Henetos. Anno 1215. filium VOLDEMARUM III. Regem & consortem regni designat, jurantibus in illius verba optimatibus *comitiis Haunis*. Triennio post Regem inaugurari *Slievici* jubet. Anno 1223. capitur cum filio *Voldemaro III.* principe juventutis, prodentibus aulicis, ab *Henrico* Comite Sverinensi, Non. Maji, & triennio fere captivus tenetur. Missus e vinculis anno 1227. Cum Holfatis male pugat, amittit omnem *Transalbianam regionem*. Heneti quoque rebellarunt. Triennio post *Woldemaro III.* regnum confirmatur, qui anno postero 4. Cal. Decemb. sagitta percussus ex improvise extinguitur. Anno vero sequente 1232. *Ericus Sextus*, Regis *Voldemari II.* filius, Rex inauguratur a pontifice Lundensi *Offone*. *Abel* Dux Cimbriae nominatur. *Volde-marus* Rex, postquam tulisset *Leges Danicas*, moritur anno sequente VII. Cal. Aprilis 1241.

ERICUS VI. *Sanctus* patri succedit: regnat annis 10. Bellum civile & fraternum cum fratre *Abele*, quod anno 1242. inceptum, quo bello 4to anno 1247. *Othonia* exusta, & finitum caede Regis *Erici*, qui decollatur, fraude circumventus *Slievici* Anno 1250. 5. Id. Aug. Corpus deinde frater *Christophorus* transtulit *Ringstadium Slievico*, ibique sepulturae tradidit.

ABEL fratri surrogatur parricida: inauguratur a pontifice Lundensi *Offone*: regnat triennio, occisus a Frisiis Eiderstadiensibus juxta *Mildam*, Anno 1253. medio mensis Julii, sepultus *Slievici*.

CHRISTOPHORUS Abeli fratri succedit, bellum civile gesit & servile cum subditis. Obiit anno 1259. sepultus *Ripis*.

ERICUS VII. Christophori filius regnat annos 27. Dictus fuit cognomine *Clepping*: libidinosus, crudelis, infelix. Victus acie capitur cum matre ab *Erico* patruale, Duce Slievicensi, Anno 1261. triennio restituitur regno. Anno 1286. occiditur *Finderopi* in Cimbria XI. Cal. Decembr. Autores caedis *Jacobus* Comes Halandiae, *Stigotus* Magister Equitum, & *Ranildus Joannis* frater atque alii. Sepultus est *Vibergi*.

ERICUS VIII. *Menueta*, Erici superioris filius, iniit regnum Anno 1287. Inauguratur *Lundis* a *Joanne Drosio*, Pontifice Lundensi, proscriptis perduellibus. *Eri-cum* Regem Norvecum devicit anno 1289. & Anno 1293. Anno 1311. equestria Certamina *Rostochii* celebrat: aderant 100. Comites & Principes, qui donati sunt insignibus militaribus. Instituit quoque *equestrem ordinem Elephantinum* ^(k) Anno 1314. Coercet suppliciis & proscriptione rebelles Cimbro. Moritur 1319. Id. Novemb. Sepultus *Ringstadii*, cum regnasset annos 33.

CHRISTOPHORUS II. Erico fratri succedit Anno 1320. Inauguratur cum filio ERICO Vortinburgi Anno 1322. Crudelis, vafer, regno pellitur Anno 1326. & VOLDEMARUS, *Erici* Ducis filius, nuper mortui Reguli, Dux Slievicensis, Rex creatus. Anno 1335. filius ERICUS, Princeps juventutis, ab Holfatis casus. Sequente anno Id. Jul. CHRISTOPHORUS Rex moerore moritur *Nicopiae*, cum regnasset

(i) ɔ: Regis Vandalarum sive Slavorum.

(k) Anecdoton, quod alibi legisse non recordeor, sed qua fide proditum, nescio.

nasset annis 17. Sepultus est *Soræ* in cœnobio. *Interregnum* per triennium. Anno sequente post mortem Regis videlicet 1337. capitur ab Holfatis *Otto* Regis filius, bello victus.

VOLDEMARUS IV. Christophori II. filius anno 1340. regnum iniit, tenuit annis 37: Princeps calidus. Abdicavit *Voldemarus* Dux Slievicensis Regni Danici jurisdictione, cujus sororem *Voldemarus* Rex ducit. Anno 1345. *Jerusolimam* proficiscitur. Bellum cum maritimis urbibus gerens, amittit filium *Christophorum*, Principem juventutis, unicum hæredem masculum, Anno 1363. Id. Junii. Moritur pater Anno 1375. 9. Cal. Novemb.

MARGARITA & illius filius OLAUS regnum iniunt. Hic regnat annis 12. illa annis 37. Moritur OLAUS 1387. sepultus *Soræ*. Anno postero MARGARETA Regem Sveonum superbissimum ALBERTUM bello vincit, capit, & in custodiam conjicit, ac *Sveoniam* in potestatem Danorum redigit. Obiit Anno 1412. 5. Cal. Novemb. sepulta *Roschildiæ*.

ERICUS IX. *Pomeranus*, adnitente Regina *Margarita*, Rex Danorum & Norveciæ declaratur Anno 1396. Regnat annis 42. Sequenti anno Rex Sveoniæ inauguratur. Consecratus ab *Henrico*, Pontifice Upsalensi. 1411. contra Holfatos bellum sumpsit. Regno abdicavit 1438. Sepultus *Butoviæ* Pomeraniæ.

CHRISTOPHORUS III. *Bojoarius* iniit Anno 1439. nomine *Administratoris Daniæ*. Sequenti anno *Regium nomen* sumens. Ducatum Slievicensem committit *Adolpho* Holfato. Anno 1442. *Sveoniam* ingressus inauguratur. Insequente *Ripis* coronatur a *Johanne Laxmanno*, Pontifice Lundensi. Moritur Anno 1448. *Helsingburgi* IX. Id. Jan. ac sepultus *Roschildiæ*.

CHRISTIANUS I. Oldenburgicus, *Diterici* filius, *Christiani* Oldenburgici nepos, eodem anno iniit, proclamaturque Rex Danorum, accepto vexillo a *Tucone*, Pontifice Lundensi, 4. Cal. Oct. & Anno Domini 1449. *Hafniæ* ab eodem Pontifice inauguratur. Obtinet *Sveoniam* Anno 1457. sed brevi post amittit. Moritur Anno 1481. 12. Cal. Junii *Hafniæ*, sepultus *Roschildiæ*. Filium *Joannem* consortem regni fecit Anno 1480. *Halmstadii*.

JOANNES succedit patri. Iniit eodem anno. Inauguratur *Hafniæ* a *Joanne Brostorpio*, Pontifice Lundensi, 15. Cal. Junii Anno 1483. Moritur *Alburgi* Anno 1513. 9. Cal. Febr. sepultus *Otthoniæ*.

CHRISTIANUS II. succedit patri. Initiatur anno 1514. a *Birgero* Gunneri filio, Pontifice Lundensi. Profugit regno 1523. mense April. Obiit Anno 1559. *Calundia*, sepultus *Otthoniæ*.

FREDERICUS I. iniit regnum Anno 1523. contra nepotem suum declaratus, captaque *Hafnia*, Anno 1524. inauguratur a *Gustao Trolla* Upsalensi Episcopo. Moritur *Gotorpi* Anno 1533. mens. April. d. X. sepultus *Slievici* in æde Petrina. Regnavit annis X.

Interregnum biennio, vigentibus factionibus Oldenburgensibus.

CHRISTIANUS III. capta *Hafnia*, pulsisque Oldenburgicis factionibus, Anno 1536. Rex designatur, & sequente inauguratur *Hafniæ* cum DOROTHEA Regina mens. Aug. d. XII. a *Johanne Bugenhagio* Pomerano. *Fredericus II.* illius filius, jurantibus cunctis in illius verba provinciis, Anno 1542. Rex designatur. CHRISTIANUS Collingæ moritur Cal. Januarii 1559. Anno Regni 24. sepultus primum *Ottbomia*, deinde *Roschildiæ*.

FREDERICUS II. eodem anno regnum iniit. Hic annus 1585. est, a quo *Fredericus* regnare coepit, 27.

XI.

Svenonis Aggonis filii Compendiosa Regum Daniæ Historia a Skioldo ad Canutum VI.

Celeberrimus & Historiæ patriæ amantissimus, Academiae prioris Soranæ Professor, *Stephanus Johannis Stephanus* Anno 1642. primus Soræ edidit *Svenonis Aggonis filii*, primi Danicæ gentis Historici, bina, quæ exstabant, opuscula, hanc scilicet *Compendiosam Regum Daniæ Historiam*, & *Canuti Magni Leges Castrenses*, accedente *Incerti Auctoris Genealogia Regum Daniæ*, omnes ex vetustissimo Codice Membraneo ms. Regiæ Bibliothecæ Hafniensis. Per hanc intelligenda venit Regiæ Academiae Hafniensis Bibliotheca, quæ Anno demum 1728. in funesto urbis incendio tota deperit, unde de fato prædicti Codicis facile conjici potest. Auspicato autem *Stephanus* ex illo Codice deperdito Textum *Opusculorum Svenonis* bonum ac satis adcuratum nobis tradidit, Notisque historicis pariter & philologicis illustravit. Textum ego Stephanianum integrum retinui, ex Notis vero ejus illa solum, quæ ipsi Historiæ illustrandæ maxime conducunt, philologicas & minus ponderosas suo pretio relinquens, aliasque hinc inde, ubi necesse visum fuit, addens. Horum quidem *Svenonis* Opusculorum exemplar chartaceum ms. quod olim *Lyfscander* exscribi fecerat, in Bibl. Acad. Hafn. adhuc asservatur, sed rudi ita & indocta manu exaratum, mendisque adeo refertum, ut nulli mihi usui esse potuerit. *Svenonem* fuisse primum Danicæ gentis Historicum, *Stephanus* aliique omnes uno ore profitentur, nec ipse idem in Prooemio suo infitatur. Vixisse quidem ante eum, in Dania nostra haud paucos Chronologos, breviorumque Annalium & Genealogiarum Scriptores, nullum est dubium; unde enim alias & ille & Saxo & sequentes Annalistæ sua remotiorum seculorum narrata hausissent? *Sveno* autem primus revera fuit, qui prima Systematis Historiæ patriæ lineamenta ducere & præcipua duntaxat Regum facta luculento verborum compendio prosequi aggressus est. Latino quidem sermone scripsit; exquisitam vero, sunt verba *Stephanii*, dictionis elegantiam non est quod ab eo anxius expectes, quippe quem produxit seculum, quod profunda occupaverat barbaries. Nihilominus supra sordes ævi sui interdum se attollit, vitioque ætatis congenitam dicendi scabredinem politoris facundiæ lima detergere subinde conatur. Ad istam vero dicendi majestatem minime assurrexit, quia contubernalis ejus *Saxo*, omnibus eloquentiæ numeris instructissimus, omnes sui ævi scriptores antecelluit. *Saxonem*, ut ipse fatetur, ad scribendum compulit magnus Danorum Præsul *Abfalon*. Idem etiam *Svenoni*, qui æque ac *Saxo* in ejus clientela ac contubernio vixit, res Danicas in historiam conferendi negotium imposuisse videtur. Cujus imperio *Sveno* modestius quam efficacius paruit: at Saxo patroni sui jussa stupenda coelestis ingenii dexteritate multo felicius & prolixius exsecutus est; fa-

rente.

SVENONIS
AGGONIS.

Toko Dynasta Fionia, Ol. Trygg. Sag. p. 138.
Ux. *Thorvora*. 2. Concubina.

<i>Ako</i> Tokonis fil. Dyn. Fion. iussu Haraldi occisus, ib. p. 139.	<i>Palno</i> Tokonis fil. Dyn. Fion. ib. p. 138. 140. Ux. <i>Ingeburgis</i> , filia Ottari Com. Gothia.	<i>Friolnerus</i> Conflarius Haraldi & Svenonis Regum, ib. p. 138. 151.
<i>Ascerus</i> Akonis fil. Nutritor Thyre filia Haraldi. Sn. Sturl. T. I. p. 320.	<i>Toko</i> Palnonis fil. alias <i>Palnatoke</i> , Nutritor Svenonis, Dyn. Fion. & Praefectus Jomsburgi, Ol. Tr. S. p. 141. Saxo p. 186. Sn. Sturl. T. I. p. 343. Ux. <i>Olofa</i> , filia <i>Stefneri</i> Com. in Britannia.	
	<i>Ako</i> Palnatokonis fil. cum Svenone enutritus, Dyn. Fion. Ol. Tr. S. p. 143. 160.	
	Ux. <i>Thorgunna</i> , filia <i>Weseti</i> Praef. Bornholmia, Sn. Sturl. T. I. p. 243.	
	<i>Vagnus</i> Akonis fil. Dyn. Fion. Ol. Tr. S. p. 154. 194. Sn. Sturl. T. I. p. 243. 258. Knytl. S. p. 72. Ux. <i>Ingeburgis</i> , filia <i>Thorkilli Leire</i> Eqv. Norveg. Sn. Sturl. T. I. p. 247. 258.	
<i>Ako</i> Vagni fil. Praef. Bornholmia & Villicus Svenonis Efricii, Torf. P. III. p. 330.	<i>Thorgunna</i> , Knytl. S. p. 72. 164. Mar. <i>Trugotus</i> , Ulfonis fil. al. <i>Truid</i> , <i>Trund</i> f. <i>Throkils</i> . Sven. Agg. p. 181.	
<i>Ascerus</i> Akonis fil. Stabularius Canuti S. Dipl. 1085.	<i>Sveno</i> Trundsøn f. Throkilsøn, Knytl. S. p. 72. 164. Necrol. Lund. Ux. <i>Inga</i> . Lib. Dat. Lund.	<i>Astradus</i> , Knytl. S. p. 72. 140.
<i>Eskillus</i> Praefectus clasfis Erici Emun, Sn. Sturl. T. II. p. 319. Sv. Agg. p. 181.	<i>Ako</i> , Sv. Agg. p. 181. <i>Christiernus</i> , Sv. Agg. p. 110. 180. Saxo p. 243. sq. Lib. Dat. Lund.	ASCERUS Archiep. Lund. Sv. Agg. p. 181. Knytl. S. p. 164. Saxo p. 2, 0. Lib. Dat. Lund.
<i>Ascerus</i> .	<i>Sveno</i> , Dipl. 1145. Saxo p. 354.	ESKILLUS Archiep. Lund. Knytl. S. p. 208.
<i>Eskillus</i> , Saxo p. 312. 354.	<i>Christiernus</i> , <i>Ascerus</i> Praepo- situs Lundensis, Saxo p. 354. 355.	Uxorem ante interdicta 1120. con- jugia habuit, quæ aut mortua aut dimissa fuit.
	Sv. Agg. p. 70.	<i>Filia</i> anonyma, Saxo p. 348. 350. 355. 356. Mar. <i>Karolus</i> Praef. five Comes Hallandia. Saxo p. 221. 263. 265. 348. Knytl. S. p. 218.
		<i>Kanutus</i> & <i>Karolus</i> .

rentē ipso *Svenone* Cap. V. Unde *Svenonem Saxoni* synchronum fuisse pariter & Seculo XII. vixisse apparet. Scripsisse autem illum circa aut post Annum 1186, testantur ultima hujus Compendii verba, quibus, se præsente, Hominium, quod *Bugislavus* CANUTO præstitit, solenniter peractum edocet. In nonnullis *Sveno* a *Saxone* prorsus dissentit, utpote Islandorum Hypothesin secutus [vid. *Torfæi* Ser. Reg. p. 65.], in plerisque tamen amice cum eo conspirat. Id imprimis observationem meretur, quod eodem facto suam uterque Historiam concludat, nec ultra Homagium Bugislai progrediatur. Habemus jam ævum *Svenonis* quo vixit. Restat, ut circumspiciamus, quis fuerit & cujas. Ipse nobis varia & haud levia vitæ suæ momenta aperit. Dum enim *Saxonem*, Absalonis comitem, *contubernalem suum* proficitur, indicat, se etiam ad magni hujus viri comitatum sacrique ordinis viros pertinuisse, & consequenter æque ac *Saxonem*, gradum & locum aliquem Canonici in Capitulo Lundensi tenuisse, eo quidem probabilius, quod *Eskilli* Lundensis Archiepiscopi nepos ex fratre erat. Varii etiam ejus nominis, ut docet Necrologium Lundense, olim Capituli hujus membra fuere, ut sunt, *Sveno Archidiaconus*, *Svenones Diaconi* tres, *Sveno Longus presbyter*, ex quibus forte unus fuerit, Vid. *Bringii* Mon. Scan. T. I. p. 213, sq. Porro dum narrat *Sveno*, se Hynnisburgi desolationem & Bugislavi actum homagiale m conspexisse, prodit, se, ut virum literarum, in expeditionibus Pomeranicis aliisque etiam bellicis negotiis *Absalonem* ejusque Cancellariam secutum fuisse. Splendorem denique natalium suorum aperte declarat, nominando patrem suum *Aggonem* & avum *Christiernum*, ut strenuos milites & sub Regibus NICOLAO & ERICO EMUN insignita fortitudine conspicuos. Utriusque Saxo sub SVENONE GRATHE & WALDEMARO I. honorificam mentionem facit, *Christierni* scil. p. 243. 250. & *Achonis* p. 279. Idem Saxo familiam ex Jutia oriundam docet p. 225. & 243. duos illos fratres *Afcerum* Archiepiscopum & *Christiernum* splendidissimo *inter Jutos* loco natos perhibens. Ipse etiam *Sveno* in Legibus Cautrensibus Cap. XI. Genealogiam majorum suorum uberius illustrat. Floruere Seculo XII. inter Nobiles Danos tres claritate generis præcellentes & ad summum dignitatis fastigium evectæ familiæ, videlicet, *Petri Botildis*, *Absalonis* Archiepiscopi, & *Eskilli* itidem Archiepiscopi. Daorum priorum genus, aliis arreptis occasionibus, dilucidare conabor. Jam vero, ut illustrissimæ *primi Historici nostri* memoriæ quodammodo consulam, *Genealogiam* patris ejus *Eskilli*, hujusque patris *Afceri*, summorum septentrionis Pontificum & Principum familiæ, quantum ex monumentis patriæ observare licuit, adjuncto Schemate contexam. Conf. *Grammii* Not. ad Meurf. p. 252. *Mollman* de Orig. Eskilli in Act. Soc. Hafn. T. I. p. 197. sqq. *Kil. Stobæi* Tria Mon. p. 25. *Bringii* Mon. Scan. T. I. p. 216. T. II. p. 99.

Prooemium.

Qvum veterum in monumentis, operosa contemplatione, priscorum gesta, stilo conscripta elegantissimo, crebro perspicerem, diutinis suspiravi gemitibus, quod nostrorum Regum Principumque præclarissima gesta æterno deputarentur silentio. Qvippe cum & illi inferiores non extiterint meritis & virtutum experientia, pari præconio utique eos excellere conveniret. Verum crebrescentibus malis sub mundi senescentis interitum, licet, intentione laudabili, memoriæ quis conetur illustria Heroum facta commendare, obtrectationis tamen invidiam neutiquam declinabit. Itaque diu mens mihi, velut in bivio, quod dicitur, fluctuabat, utrum notam non defugiens arrogantia, stilo licet illepido, *Regum Genealogias*, *regnorumque successiones*, sub Compendio, literis mandarem, aut silentio cuncta præterirem. Satiùs etenim autumabam, posteris nostris, qui & vivacis ingenii armabuntur acumine, & doctrinæ floridæ copia fecundabuntur, prævio exemplo, negligentia densitates penetrare, quam committere, ut illustrium gesta Principum vetustatis obfuscarentur caligine.

Sed ut ait Martianus (a): *Ne incomperta falsitatem admiscere videatur assertio*, & ne fabulose videar historiam enarrare, quantum ab annosis & veteribus certa valui inquisitione percontari, compendiose perstringam. Et quia non omnium Regum par claruit victoria, nec simili exultarunt omnes triumpho, (cum & Regum titulos a se non ambigimus discrepare) quorum insignia gesta luce clarius perspexi, eos ad memoriam revocare conatus sum; illorum gestis modicam impendens operam, quos fama gloriosa circumvolans præterit. Nam prout agrestium, ita & principum natura communis est omnium, ut hunc virtutum stimulet titulus, illum desidæ denigrer cupiditas; hic generositatis titulos satagat propagare, ille gloriosæ laudis diminutionem floccipendat. Illum ergo nostra primum retexat oratio, quem priscorum annositas jugi primum commendavit memoriæ.

Cap. I.

De primo Rege Danorum.

SKIOLD Danis primum didici præfuisse (b). Et ut ejus alludamus vocabulo, idcirco tali functus est nomine, quia universos regni terminos *regiæ defensionis patrocinio* (c) affatim egregie tuebatur. A quo primum, modis Islandensibus (d), *Skioldunger* (e) sunt Reges nuncupati. Qui regni post se reliquit hæredes, FROTHI videlicet & HALDANUM. Successu temporum fratribus super regni ambitione inter se decertantibus, HALDAN fratre suo interempto, regni Monarchiam obtinuit. Hic filium, scilicet HELGHI, regni procreavit hæredem, qui ob eximiam virtutum strenuitatem, pyratam semper exercuit. Qui cum universorum circumjacentium regnorum fines maritimos classe pyratice depopulatus, suo subjugasset imperio,

(a) *Martianus Capella* Lib. VIII.

(b) Sequutus hic *Sveno* est *Islandorum Norvegorumque* antiquissimos commentarios, qui non a *DANO*, ut *Saxo Grammaticus*, sed a *SKIOLDO* Odini filio, rerum Danicarum Historiam ordiuntur.

(c) Alludit ad vocabulum Danicum *Skiold* : clypeus, apud veteres præcipuum defensionis instrumentum. Hinc *Skialdmar*, virgo clypeata. *Skialdfein*, Scutiger. *Skialdborg*, munimentum ex clypeis militum compositum, quo olim in bellis tam terra quam in navibus utebantur, Vid. *Snor. Sturl.* T. I. p. 365. 444. 768. 792. T. II. p. 39. Conf. *Bartholini* Antiqu. p. 175. sq. Huc pertinent locutiones: *At Skiolde for sig*, clypeis se munire, *Hvitfeld* p. 140. *Liggia uti um nottina undir Skioldum sinum*, : scutis operti nocte sub dio cubant, *Sn. Sturl.* T. I. p. 770. T. II. p. 33. *Sato their Haraldur undir Skioldum sinum*, : Haraldus cum suis sub clypeis sedebat, *ibid.* T. II. p. 146.

(d) Hoc *Stephanus de Carminibus* sive *Cantilenis antiquis* explicat, quibus *Islandi* fortia Heroum facta in conviviis decantare soliti. *Saxo Grammaticus* *Islandos Tylenses* vocat, eorumque industriam in rebus historicis laudat p. 2. Edit. *Stephanii*. A *Theodorico Monacho* p. 1. 6. *Islandingorum* antiqua Carmina & scripta historica allegantur.

(e) *Saxo Gramm.* p. 6. etiam *Skioldungorum* nomen, vetustis Danorum Regibus tributum, a *Skioldo* deducit. Sic & *Edda*: *Thadan er sua ætt kommin, er Skioldunger heiter, thad eru Danakonger*, : ab ipso prosapia *Skioldungorum* profluxit, hoc est, Regum Daniæ. Conf. *Origines Norvegiæ* ap. *Biörner* p. 12. *Stephanii* Not. ad *Saxonem* p. 31. *Torfæi* Ser. Reg. p. 245. Hinc Danorum Reguli a *Sim. Dunelmensi* in *Hist. S. Cuthberti* ap. *Twysden* p. 69. *Scaldingi* dicuntur. *Skioldunga Saga*, sive *Historia priscorum Daniæ Regum a Skioldo* descendendum, citatur a *Snor. Sturlæo* T. I. p. 39. Ea olim apud Norvegos & Islandos extitit, sed deperdita est & nusquam hodie reperitur, Vid. *Grammii* Not. in *Meurf.* p. 7. In *Bibliotheca Cottoniana* asservatur *Codex membran.* quo inter alia continetur *Poëma Anglosaxonicum vetustum & egregium*, in qua descripta videntur bella, quæ *Beovulfus* quidam *Danus*, ex *Regia Scyldingorum* stirpe ortus, gessit contra *Sveciæ Regulos*, testante *Hickefio* T. II. p. 219. Miror, neminem eruditorum Angliæ curiosum fuisse de tantæ antiquitatis editione, qua & suis propter *Poesin* & nostris *Historiæ* causa infinite gratificarentur. Tanti autem olim fuit *Skioldungorum* appellatio, ut *Rex* per excellentiam *Skioldungr* dictus sit, Vid. *Orvar Odds Saga* p. 48. Alia alias priscis seculis fuit *Skioldungorum* familia, a *Danorum Regum* diversa, *Torfæi* H. N. P. I. p. 178. Ol. Trygg. *Saga* T. II. p. 333.

perio, *Rex maris* (f) est cognominatus. Huic in regno succedit filius ROLF KRA-
 KI, patria virtute pollens, occisus in *Lethra* (g), quæ tunc famosissima Regis extitit
 curia, nunc autem *Roskildensi* vicina civitati, inter abjectissima ferme vix colitur op-
 pida. Post quem regnavit filius ejus RÖKIL (h) cognomento dictus SLAGHEN-
 BACK. Cui succedit in regno hæres, agilitatis strenuitate cognominatus, quem no-
 stro vulgari FROTHI hin FRÖKNI nominabant. Hujus filius & hæres regni extitit
 WERMUNDUS, qui adeo prudentiæ pollebat virtute, ut inde nomen consequere-
 tur. Unde & *Prudens* (i) dictus est. Hic filium genuit UFFI nomine, qui usque
 ad tricesimum ætatis suæ annum fandi possibilitatem cohibuit, propter enormitatem
 opprobrii, quod tunc temporis Danis ingruerat, eo quod in ultionem patris duo
Dani (k) in Sveciam profecti, patricidam suum una interemerunt. Nam & tunc
 temporis ignominiosum extitit improprium, si solum duo jugularent; præsertim
 quum soli strenuitati tunc supersticiosa gentilitas operam fatagebat impendere. Præfa-
 tus itaque WERMUNDUS, usque ad senium, regni sui gubernabat imperium; adeo
 tandem ætate consumptus, ut oculi ejus præ senio caligarent. Cujus debilitatis fama
 cum apud *transalpinas partes* (l) percrebuisse, elationis turgiditate *Teotonica* intu-
 mit superbia, utpote suis nunquam contenta terminis. Hinc furoris sui rabiem in
 Danos exacuit Imperator, se jam Danorum regno conquiritum sceptrum nancisci augu-
 stius conspiciat. Delegantur itaque spiculatorum, qui turgidi principis jussa repor-
 tent præfato Danorum Regi, scilicet WERMUNDO, duarum rerum præfigentes
 electionem, quarum pars tamen neutra extitit eligenda. Aut enim regnum jusse
 Romano resignare imperio, & tributum solvere, aut athletam investigare, qui cum
 Imperatoris Campione (m) monomachiam committere auderet. Quo audito, Regis
 extitit mens consternata; totiusque regni procerum legione corrogata, quid facto
 opus sit, diligenti inquisitione percontabatur. Perplexam se namque Regis autuma-
 bat autoritas, utpote cui & jus incumbere decertandi, & qui regno patrocinari tene-
 batur. Vultum cæcitas obnubilaverat, & regni hæres elinguis factus, desidia tor-
 puerat, ita ut in eo, communi assertionem, nulla prorsus species salutis existeret (*).
 Nam ab infantia præfatus UFFO ventris indulgebat ingluviei, & Epicuræorum more,
 coquinæ & cellario (n) alternum officiose impendebat obsequium. Corrogato itaque

coetu

(f) *Saxo Grammat.* p. 27. sq. Maris possessionem nactus, . . . varios pelagi recessus vago navigationis ge-
 nere perlustrabat.

(g) De *Lethra*, in Islandorum monumentis *Hædre*, vid. *Stephanii* Not. ad *Saxon.* p. 74. Ab hac regni anti-
 quissima Metropoli Reges Daniæ *ῥῆξ ἐξ ὅχου* dicebantur *Lethrarum Reges*, ibid. & p. 103.

(h) Nomen *Rökil Slaghenback* sine dubio librarii culpa corruptum est ex *Rorik Slangenhege*. In *Langfedgatal*
 recte legitur *Hrækr Slængvanbægi*. *Saxoni Grammat.* p. 48. Roricus cognominatur *Slyngbaand*.

(i) In *Langfedgatal* appellatur *Varmundr Vitri* ɔ: Varmundus Sapiens.

(k) *Kero* nempe & *Wigo*, Frowini *Slesvicensium* Præfati filii, *Saxo Gr.* p. 61.

(l) *Transalpinas partes* errore librarii legitur pro *Transalbinas partes*; intelligit enim Auctor noster Gentem
 Teutonicam *trans Allim* habitantem. Nec recte *Transmarinas* reponi voluit *Stephanus*.

(m) Est Danicum *Kæmpe*, & German. *Kämpfer*, Athleta, Gladiator.

(*) Hinc sibi forte in juventute attraxit cognomen *Litilari*, quod non solum *modestum* sive *mansuetum*, sed eti-
 am, quod *parum boni promittit*, quod *parvi momenti est*, & *laudis magnæ spei*. Qui autem hic *Uffo* dicitur,
 in *Langfedgatal* & Monum. Islandicis est *Olavus Litilari*. Hujus *Uffonis* & patris ejus *Wermundi* nomina
 & gesta quædam eadem fere sunt, quæ in veteri Anglorum Historia occurrunt. An vero Historici nostri
 ea ex Anglicis mutuati sint, quod sentit illustr. *Grammianus* Not. ad *Meurs.* p. 31. de hoc disceptari posse
 credo.

(n) *Coquina* & *Cellarium*, Danice *Køken* og *Keller*.

coetu procerum, totiusque regni placito (o) celebrato, *Alamannorum Regis* ambitionem explicuit, quid in hac optione haud eligenda facturus sit, indagatione cumlata senior sciscitatur. Et dum universorum mens consternaretur angustia, cunctique indulgerent silentio, praefatus UFFO in media concione surrexit. Quem cum cohors universa conspexisset, satis nequivat admirari, ut quid elinguis velut orationi gestus informaret. Et quia omne rarum dignum novimus admiratione, omnium in se duxit intuitum. Tandem sic orsus cepit: „Non nos minae moveant laceffentium, „quum ea *Teotonicae* turgiditati innata sit conditio, ut verborum ampullositate glorientur, minarumque ventositate pusillanimes & imbecilles calleant comminatione „consternare. Me etenim unicum & verum regni natura produxit haeredem, cui „profecto novistis incumbere, ut monomachiae me discrimini audacter objiciam, quatenus vel pro regno solus occumbam, vel pro patria solus victoriam obtineam. Ut „ergo minarum cesseret ampullositas, haec Imperatori referant mandata, ut Imperatoris filius & haeres imperii, cum athleta praestantissimo, mihi soli non formidet occurrere“. Dixit, & haec verba dictavit voce superba. Qui dum orationem compleffet, a collateralibus senior sciscitabatur, cujusnam haec fuisset oratio? Cum autem a circumstantibus intellexisset, quod filius suus, prius veluti mutus, hunc effudisset sermonem, palandum eum iussit accersiri. Et cum humeros lacertosque, & clunes, suras atque tibias, caeteraque membra organica crebro palpasset: Talem, ait, me memini in flore extitisse juventutis. Quid multa? Terminus pugnae constituitur & locus. Taliqve responso percepto, ad propria legati repedabant.

Cap. II.

De duello Uffonis.

Supereft ergo, ut arma novo militi congrua corrogentur. Allatisque ensibus, quos in regno praestantiores Rex poterat investigare, UFFO singulos dextra vibrans, in partes confregit minutissimas. Haecine arma sunt, inquit, quibus & vitam & regni tuebor honorem? Cujus cum pater vividam experiretur virtutem, unicum adhuc, ait, & regni & vitae nostrae supereft asylum. Ad tumulum itaque ducatum (p) postulavit, in quo prius mucronem experientissimum occultaverat. Et mox inter signis per petrarum notas edoctus, gladium iussit effodi praestantissimum (q). Quem illico dextra corripuens, hic est, ait, fili, quo numerose triumphavi, & qui mihi infallibile semper tutamen extitit. Et haec dicens, eundem filio contradidit. Nec mora; terminus ecce congressioni praefixus arctius instabat. Tandem, confluentibus undiqve phalangis innumerabilibus, in *Egdorae* (r) *fluminis medianne* (s) locus pugnae consti-

(o) *Regni Placitum*, o: Parlament, Herredag, Rigsdag, Regni Comitia.

(p) *Ducatum* o: ductum, ut duceretur.

(q) Gladio illi nomen erat *Skrep*, Saxo Grammat. p. 64.

(r) Nomen hujus fluminis varie scribitur ap. veteres. Annal. Fuldens. ad An. 811. habent *Egidoram*. Regioni *Agidora*. Adamo Bremenfi *Egdora*, sic & Helmoldo, Arnoldo Lub. & Alb. Stadenfi. Saxoni Grammatico *Eydora*, *Eidorus fluvius*, *Eidorum flumen*. In Diplom. *Eidra*, *Eidria*. Vetus Chron. *Hegdora* Necrol. Nestved. *Egidur*, Ol. Trygg. Saga p. 67. *Egera*, & p. 84. *Aegisdyra*. An vero, ad sententiam Leibnitii, quam plures viri docti arripuerunt, fluminis hujus vetustissimum nomen fuerit *Dina*, unde *Dania* nomen haberet, mihi valde dubium est. Nomen enim *Dina fluvius*, quod occurrit ap. Geogr. Ravenn. edit. Porcheronii p. 171. ibid. p. 161. scribitur *Lina*, & si haec lectio genuina sit, atque de *Linaforda* sive *Sinu Lamico*, qui magnam Jutiae partem interfecat, ac de *Eidora* explicari potest.

(s) *Medianne* vel *Mediamna* est Insula in medio fluminis, Vid. Glossar. Du Fresne in hac voce.

constituitur: ut ita pugnatores ab utriusque cætus adminiculo segregati nullius opitulatione fungerentur. *Teotonicis* ergo ultra fluminis ripam in *Holfatia* confidentibus, *Danis* vero citra amnem dispositis, Rex pontis in medio sedem elegit, quatenus, si unigenitus occumberet, in fluminis se gurgitem præcipitaret, ne pariter nato orbatus & regno cum dolore superstes canos deduceret ad inferos. Deinde emisfis utrinque pugilibus, in *medio anne* convenerunt. Ast ubi miles noster egregius UFFO, duos sibi conspexit occurrere, tanquam leo pectore robusto infremuit, animoque constanti duobus electis audacter se opponere non detrectavit, illo cinctus mucrone, quem patrem supra meminimus oculuisse, & alterum dextra strictum gestans. Quos cum primum obvios habuisset, sic singillatim utrumque alloquitur, & quod raro legitur accidisse, athleta noster elegantissimus, cujus memoria in æternum non delebitur, ita adversarios animabat ad pugnam: „Si te, inquit, regni nostri stimulat ambitio, ut nostræ opis, potentiæque, opumque capessere velis opulentias, comminus te clientem decet præcedere, ut & regni tui terminos amplifices, & militibus tuis conspicientibus, strenuitatis nomen nanciscaris“. *Campionem* vero hunc in modum alloquitur: „Virtutis tuæ experientiam jam locus est propagare, si comminus accefferis, & eam, quam pridem *Alamannis* gloriam ostendisti, *Danis* quoque propalare non cuncteris. Nunc ergo famam tuæ strenuitatis poteris ampliare, & egregiæ munificentiae dono ditari, si & dominum præcedas, & clypeo defensionis eum tuearis. Studeat, quæso, *Teotonicis* experta strenuitas variis artis pugillatoriae modis *Danos* instruere, ut tandem optata potitus victoria, cum triumphi valeas exultatione ad propria remeare“. Quam quum compleisset exhortationem, pugilis casidem toto percussit conamine, ita ut, quo feriebat, gladius in duo disfiliret. Cujus fragor per universum intonuit exercitum. Unde cohors *Teotonicorum* exultatione perstrepebat: sed contra *Dani* desperationis consternati tristitia, gemebandi murmurabant. Rex vero, ut audivit, quod filii ensis disfilivisset, in margine se pontis iussit locari. Verum UFFO, subito exempto, quo cinctus erat, gladio, pugilis illico coxam cruentavit, nec mora, & caput pariter amputavit. Sic ergo ludus fortunæ ad instar lunæ varius, nunc his, nunc illis successibus illudebat, & quibus jamjam exultatione favebat ingenti, eos novercali mox vultu, torvoque conspexit intuitu. Hoc cognito, senior jam confidentius priori se iussit sede locari. Nec jam anceps diu exitit victoria. Siquidem UFFO valide instans, ad *ripam annis* pepulit hæredem imperii, ibique eum haud difficulter gladio jugulavit. Sicque duorum solus victor existens, *Danis* irrogatam multis retro temporibus infamiam gloriosa virtute magnifice fatis abolevit. Atque ita *Alamannis* cum improperii verecundia, cassatisque minarum ampullositatibus, cum probris ad propria remeantibus, postmodum in pacis tranquillitate præcluis UFFO regni sui regebat imperium. Hic filium procreavit, cui DAN nomen indidit, qui *Elatius* vel *Superbus* (†) est cognominatus. Huic successit in regno filius FROTHI, qui & *Senex* dictus est. Post quem FRITHLEVER filius regni suscepit gubernacula. Cujus filius exitit FROTHI hin FRITGOTHÆ, qui & *Largus* dictus est, eo quod largitatem super omnem amplexus sit virtutem. Nam & aurum, & argentum, velut lutum reputabat. Cui in regno successit filius INGILD nomine. Post cujus tempora, longo multorum annorum intervallo, filii patribus in regno non successerunt, sed nepotes. altera parte tamen regali stirpe

(†) In Langfedgatal & Monumentis Islandorum *Dan Mikillari*, cujus cognomen alias interpretantur *Magnanimum* sive *Magnificum*.

editi (u). Cui proxime succesit OLAUS. Hic omnes circumjacentes regiones strenue subjugavit, adeo etiam, ut ultra *Danubium* septem diatas (v) triumphando perageret. Verum ne fabulose, vel mendaciter, Regum redarguar tempora continuare, quos tamen haud modico distare didici temporum interstitio; cum non pigritia, verum potius referentis inopia, multos illustres transcurrerim: diligenti relinquo indagandum successori (x), ut quod ex eclipsi prætermisi memoriæ, sollicitus investigator suppleat. Post hæc SIWARDUS, filius REGNERI LOTHBROKI, regnum invasit Daciæ: commissoque cum Rege prælio, Regem interfecit, & regnum obtinuit. Qui dum regno potiretur conquisito, Regis interempti filiam thoro sibi sociavit. Quam dum more conjugali cognovisset, Regis sciscitabatur filia, quo nomine proles nuncuparetur? Cui respondens monuit Rex, ut post partum, cinguli sui memor genitrix existeret. Quæ dum partus tempus implevisset, Nodi (y) alludens vocabulo, KANUTUM appellavit, utpote quod is primus in *Dacia* hoc nomine functus. Hic solus post FROTHI, cujus supra meminimus, regali extitit oriundus prosapia. In cujus pueritia *Ennignup*, Sialandensis Bondo, custos regni fuit constitutus. Ut autem præfati KANUTI juventus adolevit, regni sceptrum recepit. Successu temporum filium procreavit, quem FROTHONEM voluit nuncupare. Qui filium genuit, quem HARALDUM appellavit. Huic succesit filius & regni hæres GORM LÖGHÆ (z), vir deses, tantumque delitiis & crapulis indulgens. Cui uxor illustris illa extitit regina, THYRE videlicet, quæ *regni decus* (a) est cognominata. Cujus gloriose laudis famam reticere non valeo. Solent enim illorum gesta recenseri, qui præstantioris sunt famæ.

Cap. III.

De Thyra Danmarkebot.

Hæc, quam prædiximus, THYRA, mulier fuit omni virtute conspicua: utpote quam variis animi corporisque dotibus natura beare studuit. Nam & vultum decor eximius venustabat, & rosa lilio maritata purpureum genis colorem inpinxerat. Insuper casta, pudica, faceta, omniqve urbanitate referta erat. Præterea tanto prudentiæ fulgore divina gratia mentem ejus illustraverat, ut Nestoris prudentiam, Ulyssis astutiam, Salomonis sapientiam, uno fonte hausisse crederetur. Et si fonte Baptismatis abluta fuisset (b), vere Regina Sabæ, quæ sapientiam Salomonis rimari venerat, dummodo fuisset Orthodoxa, haberetur. Illis temporibus *Otto* Imperator *Daciam*

(u) En hic causarum unam confusionis ac defectus, qui in vetustissimis Regum nostrorum genealogiis & series dominatur.

(v) 7: septem dierum iter sive spatium.

(x) *Saxonem* forte respicit, quem infra ad finem Capituli V. nominat.

(y) Nodus Danice en Knude.

(z) *Löghe* prisca lingua Danica *desidem* & *ignavum* denotat. Hinc adhuc adjectivum *Löi* & verbum *Löie* in plebeio nostro sermone usitatum pro *ignavum esse*, in otio *hebescere*.

(a) Infra dicitur *Decus Daciæ*. Saxo p. 184. Thyram nominat *Danica majestatis caput*. Ap. Snorr. *Sturleum* & in Monum. Island. Thyra cognominatur *Danmarkarbot*, sic in Monum. Jelling. *Tanmarkarbut*. In ceteris Annalibus, & adhuc apud nos, honorificum agnomen *Danebod* retinet, 7: Danorum Salus. Eodem sensu quo Haraldi Pulchricomi filia Olufa cognominata est *Arbot*, annonæ levatrix, *Torfeii* II. N. P. II. p. 27. 52. & Campana quædam Nidrosiæ *Bearbot* 7: Ornamentum urbis, ibid. P. III. p. 388. Ita S. Margareta Scotiæ Regiæ & Patronæ cognomentum *Anglorum Delicia* datum est, O *Flaberty* Ogygia p. 490.

(b) Saxo aliique Thyram christianæ religioni addictam ejusque sacris initiatam fuisse indicant. Quæ de re ne utiquam dubitari poterat, si constaret, eam Principem Anglicam fuisse.

cium sibi fecerat tributariam, propter Regis, ut arbitror, desidiam, quem supra meminimus gulæ tantum & delitiis inservire. Quinimo eo pervenit insolentiæ, ut infamiæ discrimen toti regno conaretur irrogare. Quippe supra memoratæ Reginæ pudicitiam suis pertentavit illecebris irretire (c). Misisti sunt itaque legati, qui, sub specie censum colligendi, in conclavi Reginam convenirent, pariterque salutes perferrent Imperatoris, & simul ejus donaria regiaque munera offerrent. Ad hæc jussi sunt etiam Reginæ suggerere, quanto satius esset, eam, non solum ob eximiam & luculentam formæ speciem, sed & singularem animi prudentiam, Romano præesse imperio, & Imperatricem existere, quam vel tributariam, vel saltem modici fore regni Reginam. Sit ergo, inquirunt, sanioris consilii propositum, oblatam potentiam haud incircumspecte renuere: sit etiam altioris prudentiæ specimen, tam famosi principis nomen majestatemque in vestræ dilectionis gremio perpetua firmitate fovere, quam ingenti vos honore & amore amplexantem mutuo vicissim non prosequi affectu. Quod cum audisset THYRA Regina, secum deliberandi postulavit inducias, ut benigni & competentis responsi velut æqua lance tam eleganti salutationi satisfaceret. Interea legatis modicam illic moram facientibus, promissorum fides Reginam arctius urgebat finem præsentis investigare negotii. Tandem sciscitantibus illis, quidnam responsi domino suo renuntiarent; præcluis illa Heroïna, & quæ sola dici Regina meruit, generosi pectoris solertia dolum commentata, dulcissimis blandiri cœpit alloquiis, voti-que se executioni paratam esse annuit. Grandem tamen rem se ostendit inchoaturam, dum proprii viri thoro spreto, ad alterius connubium, tanquam adultera, convoleret. Magna igitur pecuniæ summa ad rem tantam, tamque famosum facinus expiandum redimendumque, opus esse significabat. Quare si voti compotes existere cuperent, trium annorum censum sibi indulgerent. Omni itaque mora remota, ad Imperatorem legati celerrime proficiscuntur, ut ipsi & responsum Reginæ, & responsi conditionem renuntiarent. Quo accepto, Imperator alacri vultu, ingentique latitia, quod postulaverat THYRA, spondit; dummodo obsidibus pacti præstaret securitatem. Mox Daciam repetere festinant legati, Imperatorisque voluntatem Reginæ infinuant: simul obsides exigunt, quo constantius pacti firmitudo perseveraret. Nec mora; Heroum filii generosissimi duodecim eliguntur obsides, quos in Saxoniam secum adducebant legati. Interea Regina, per universum regnum, edictum promulgavit, ut totius regni universus populus corrogatus una prope *Slesvicum* conveniret; omnesque, quorum in regno essent domicilia, ingentis valli molem, cujus celerius extruendi consilium cepisset, propriis jussit manibus elaborare. Illos vero, quos rei familiaris urgebat inopia, census fovit subsidio: talique operi pecuniam erogabat, quam dolo impetraverat. Nec cuiquam se excipiendi prærogativam impertivit, quin juvenes, senes, & adulti, cunctique, quos vel infantia tenerior non impediret, vel senii defectus non prohiberet, operi præfato insudarent. Quippe adeo necessitas obsequendi universos urgebat, ut omnes divites & pauperes ejus agris & prædiis culturam, tanquam coloni, impenderent. Nam prout regni regimen obtinuit, ita tunc temporis universam regni tellurem Reges jure domini possidebant. Moenium itaque THYRA prima construxit elegantissimum, quod postmodum *Danis*, velut indagine inclusis, a *Teotonica* rabie tutissimum semper munimen extitit (d). Cui dum

(c) De Dania ab Imperatore tributaria facta, de Thyra pudicitia ab eo pertentata, deque credulitate Imperatoris a Thyra delusa, mera figmenta ac fabulas narrare videtur Auctor noster.

(d) Munimentum hoc Danorum, *Danewirke* dictum, Reginæ Thyra opera & consilio extructum sive potius amplificatum, non *Gormone* vivente, sed post ejus mortem sub imperio *Haraldi Blaataud* confectum esse, docent Saxo aliique Historici veteres.

dum duorum jam annorum operam impendisset, tanti aedificii celebris fama ad aures convolvit Imperatoris: qui propterea legatos iterum in *Daciam* destinavit, qui calide percontarentur, ut quid Regina tali infudaret operi, si pactum violare non moli-
retur? Cui Regina disertissima tale reddidit responsum: Satis admirari non valeo, cur tam eximia prudentia princeps, cujus thronum, ad sidera ferme, divina sublimavit gratia, quique consilio perspicacissimo, tot gentium feritates suo subjugavit imperio, ab inepta muliere dignatur consilii profunditatem rimari! Suam etenim non arbitror latuisse solertiam, quod & vestra jam didicit experientia, commeantium peditum equi-
tumque ad nos nusquam patere aditum, nisi per modici campi planitiem, cui jam immanissimi muri obicem hoc objeci intuitu, ut, quod toti prius regno patebat per-
vium, nunc muri obstaculo strata comminus obstrueta, exeuntes porta cohibeat an-
gustissima. Quippe cum Domini mei votum fideliter explevero, meque voluntati vestrae accommodavero, communi exercitui, quem gentis nostrae saevitia procul du-
bio in me armabit, persequendi nos potestas tanti munimenti objectu facile adimitur. Quo accepto, tam illustris faminae solertiam pariter ac facundiam legati oppido com-
mendabant; & jam de voto securi, hilares ad propria repedabant. Interea Regina operi inchoato vehementius instabat; Sicque Teotonicae turgiditati mulieris illudit astutia. Evoluto autem trium annorum spatio, ingeniosi operis structura, propug-
naculis quam decenter ornatis, penitus consummata est. Cui nomen posterius indide-
runt, *Danævirki* (e) nuncupantes, eo quod *Danorum sudore patratum consumma-
tumque* extiterit. Reginam vero THYRAM, cujus ingenio *Danorum* & parta & aucta libertas, non immerito *Decus Daciae* (f) nominabant. Nec mora, electos im-
perii milites ad Daciam, cum ingenti pompa Imperator jubet in occursum Reginae proficisci. Quos ingenti tripudio cætus comitatur histrionum, in folis, citharis, cho-
ris, & tympanis modulantes. Qui juxta *Eidoram* metitis tentoriis, adventum illius præstolabantur: ad Daciam paucis & potioribus delegatis, qui Reginae voluntatem ex-
plorarent. Quorum cum adventum THYRA comperisset, accersitis sibi regni sui viris sapientioribus, in communi eos audientia sic affata respondit: Quod exigis Impe-
rator, renuo; quod cupit, recuso; quod affectat, devito, ne simul & profuga & adultera, regno faciam opprobrium, sexui verecundiam, subditis improperium. Nam quod Regis & mariti mei desidiam mihi objicitis, non est quod mihi id adversari existimetis; cum meis solius nutibus universum famuletur regnum, & nihil quæstio-
nis aut controversiæ absque nostra terminetur conniventia; ita ut Regis pariter & Regi-
nae me sciatis honore pollere. Regem vero hac saltem generositate florere sciatis, quod Regum undique sit sobole procreatus. Unde licet magnitudini potentia Imperatoriae adæquare se non valeat, regali tamen illo neutiquam est inferior profapia. Et ut brevi concludam eloquio, a tributariæ servitutis iugo ego forti dextera *Danos* pro-
pediem emancipabo, nullam prorsus subjectionis reverentiam vobis exhibitura. Ad
hanc

(e) Hoc munimentum ab ipso *Svenone* infra Cap. IX. vocatur *Danewerk*. Nomen alias apud Auctores nostros varie scribitur. *Ol. Trygg. Saga* T. I. p. 83. sq. T. II. p. 133. & *Snorr. Sturl.* T. II. p. 27. sq. *Knytl. Saga* p. 2. habent *Danævirki*. *Chron. Erii Danævirki*. *Chron. Sial.* p. 73. *Danæwirkö*. *Helmoldus* p. 122. & *Alb. Stad.* fol. 159. *Dinewerch*. *Chron. Holf.* ap. Leibnit. p. 30. 48. *Dennewerk*, *Dannenwerck*. Recentiores quidam nomen detorquent in *Dænnewebr*. *Virki* Islandis est Vallum, Congeries, Munimen, hinc *Ol. Trygg. Sag.* T. II. p. 9. *bid sterkaſta virki*, *bid meſta mannvirki*, munitissimum vallum, solidissimum hominum opus. *Saxoni Gram.* p. 271. Munimentum nostrum appellatur *Danorum structura*, & p. 232. *Danorum opus*. Huic, quoad nomen, congruit Monumentum aliquod a Danis veteribus circa Mosam relictum, *Danorum opus* solitum vocitari, postea corrupte *Danobrium*, de quo *Gesta Abb. Medio-Mon.* ap. Martene T. III. p. 1112. Conf. *Grammii* Not. ad Meurf. p. 149.

(f) Vid. paulo ante Not. (a).

hanc inopinatae responsionis vocem legatorum mentes consternatae obstupuerunt, & ad praefatorum procerum papiliones confusi properabant. Ad quos turmatim procerum turba confluxit, sciscitata, quidnam causae sit, quod cursu tam praepropero reditum accelerarent? At illi non cunctanter omni prorsus se referunt spe frustratos, mulierisque circumventos versutia. Quo comperto, iussi sunt illico capitalem obfides subire sententiam. Nam & huius rei exitum illustris illa Regina, quasi futuri non ignara, diu ante praescivit. Satiis enim decrevit totius regni servitutem paucorum morte redimere, quam extraneis ad internecionem famulari. Mox *Teotonicorum* ambitio, in luctum verso tripudio, confusa, dolens recesit & moerens. Ut autem praeculis illa Regina, cum Rege marito, omnes aetatis suae annos compleisset, HARALDUS BLAATAND, filius superstes, qui & regni extitit haeres, juxta ritum gentilium, in *tumulis gemellis & paribus* (g), quasi *illustribus Mausolaeis*, secus regis curiam in *Jelling* utrumque parentem fecit humari.

Cap. IV.

De Haraldo Blaataand.

Hic HARALDUS, multo post tempore, regali sceptro regni gubernabat imperium. Is primus idololatriae respuens spurcicias, Christi crucem adoravit. Qui dum exercitum emitteret ad immanissimam petram protrahendam, quam matris tumulo, ob memoriale insignium, destinavit erigendam, intestina orta seditione, tum propter novae religionis ritum, tum propter servitutis jugum intolerabile, popularis coepit effervere tumultus, adeo ut ipsum Regem plebs insana regno expelleret. Qui cursu celeri fugam arripens, pedibus enim timor addidit alas, ad *Sclaviam* usque profugus commeavit, ibique, pace impetrata, primus urbem fundasse dicitur, quae *Hynnisburg* (h) nuncupatur. Cujus moenia ab Archipraefule *Abfulone* ego *Sveno*

N 2

folo

(g) *Saxo Grammat.* p. 184. Cujus [*Thyra*] corpus *Haraldus* amplissimo funere elatum — non longe a patris tumulo sepulturae mandavit, — ubi nunc sacrum [*Templum* scil. *Jellingense*] perspicere est, duorum conjugum *socialibus* *hustis* interitum. De Monumentis lapideis *Gormoni* & *Thyra* ibi positis, vid. *Wormii* *Mon.* p. 326. sqq. *Stephanii* *Not.* ad *Saxon.* p. 202. sq. Contra antiquitatem *Inscriptionum Runicarum* horum Monumentorum dubium moverunt *Grammii* *Not.* ad *Meurs.* p. 141. & ante eum *Torfaeus* in *Praefat.* *Trifolii Hist.* aliique. Quibus hac vice aliquid opponere mihi non est animas, licitum autem sit, quaestiones aliquot huc spectantes proponere: 1) Ubi & quoniam sunt genuini illi *Rhythmi* *literis Runicis* eo *avo exarati*, ex quibus de genio linguae nostrae veteris & in specie de Dialecto in Dania & Jutia tum usitata judicare licet? 2) Quae sunt novitatis illa indicia, imperitiam sermonis veteris loquentia? 3) Quis mihi fidem interponat de Sculptoris, qui forte Germanus fuit, peritia linguae & aduratione in literis rite formandis? 4) An certi finis de vera & genuina harum Inscriptionum lectione, qualem eam hactenus habuimus? & denique 5) Si non *avo* *Haraldi* inscriptae sint figurae & literae illae, quo demum *avo* & a quonam Rege factum hoc sit? *Sveno* *Esfirius* est solus, in quem caderet mea conjectura, recentiorum enim vix quidam ejus curiositatis fuerit, excepto *Waldemaro II.* Sed genias linguae vetustior multo mihi videtur quam ille legis Jutiae ab eo latae. Si vero quis ex *silentio Saxonis* aliorumque Historicorum veterum de his Saxonum Inscriptionibus argumentari vellet, is omnino fallitur; dudum enim experti sumus, eos longe majoris momenti res omisisse.

(h) Urbs *Hynnisburg* [si modo haec lectio genuina sit & autographo ipsius *Svenonis* consentanea] eadem est, quam *Historia Jomvicensium* ms. Ol. *Trygg. Saga* p. 152. *Snorr. Sturlaus* passim, aliique *Jomsburgum* appellant. Eam urbem, aut certe magnam ejus partem, cum castellis & munitiombus, *Dani* re. nate HARALDO BLAATAND & quidem ductu *Palnetokii* fundatse dicuntur. Post *Palnetokium* sub SVENONE TIUGSKÆG *Sigvaldius* *Jarl* erat *Jomsburgo* Praefectus. KANUTUS MAGNUS filium suum *Svenonem* Praefecturae *Jomsburgensi* destinat. MAGNUS, Rex *Daniae* An. 1042. factus, cognita *Jomsburgensium*

solo conspexi æquari. Quo exulante, filius in regno surrogatur SVENO, cognomine *Tiugeskeg*, qui sanctæ Trinitatis fidem, quam profugus tamen pater abjecerat, verus

burgensium a Danorum imperio defectione, in Slaviam cum exercitu movet, *Jomsburgum* occupat, urbem cum munimentis succendit, regionemque circumjacentem late depopulatur, Vid. *Snor. Sturl.* T. I. p. 243. 811. T. II. p. 30. 31. Seqventi Seculo ex ruinis aliquantum emeruisse eam urbem videmus, cum ab *Abfalone* mœnia ejus solo æqvarentur, ut hic *Sveno*, testis ipse oculatus, narrat. Hoc ultimum *Jomsburgi* sive [corrupto forte recentiori ævo vocabulo] *Hymisburgi* excidium contigisse videtur sub Rege *Canuto VI.* circa An. 1185. proximo anno, antequam *Bugislaus* Pomeraniæ Princeps ad homagium Regi nostro præstandum compulsus fuit, ut *Sveno* infra Cap. X. collat. cum *Saxone*, quodammodo indicat, qui ipse Actui homagii coram adfuit. Jam redit illa diu disputata quæstio, an *Jomsburgum*, indubitanter in Pomerania situm, eadem urbs fuerit, ac *Julinum*, decantata illa apud Historicos civitas, quam uno quasi ore omnes fatentur situatam fuisse in insula *Wollin*, cujusque particulam in hodierno oppido *Wollino* superesse. De hoc *Julini* situ testes instar omnium sunt *Chytræus* Saxon. p. 10. Conf. *Steph. Not.* ad Saxon. p. 197. & *Schwartzius* in Geogr. med. p. 440. Idem vero Illustr. *Schwartzius* inter *Julinum* & *Jomsburgum* omnino distingvit, ratus, se in ulteriore parte Pomeraniæ in Præfectura Dirlowerfi ad Lacum *Jame* ac in paroecia *Jamensi* verum & situm & nomen *Jomsburgi* veteris reperisse, ibid. p. 348. 378. Conf. ejusd. *Comment. de Jomsburgo* Gryphisw. 1735. editam. Sed huic opinioni, licet satis ingeniosæ, contrariari videntur & loci natura & aliæ graves circumstantiæ. Saxo noster ea omnia, quæ in Hist. *Haraldi Blaazand* & *Svenonis Tiugeskeg* de *Jomsburgo* narrantur, ad *Julinum* refert, & ea ubique pro una eademque urbe habet. In eadem sententia steterunt *Hvitfeldius*, *Stephanus*, aliique plures. An vero Saxo p. 144. per *Jumensem* provinciam & *Imicam* intellectum velit districtum *Julinensem*, incertum est. Quæritur deinde, an *Julinum* eadem civitas fuerit cum *Helmoldi* aliorumque celeberrima *Winneta*? *Torfaus* Trifol. p. 59. in dubio est. *Chytræus* vero l. c. *Micrælius*, & *Schwartzius*, ut duas diversas & circa septem milliaria ab invicem distantes urbes *Julinum* & *Winneta* distinguunt, hanc in littore Insulæ olim *Uznam* jam *Usedom* dictæ collocantes, ejusque locum maximam partem aquis submersum prodentes. Ut meam demum conjecturam proponam, facile iis assentior, qui duas urbes *Julinum* & *Winneta* faciunt. Eas etiam ut diversas urbes invenio in vet. Juris Lubecensis Codice, ubi inter primos Lubecæ Senatores, ab Henr. Leone An. 1158. constitutos, recensentur *Garwinus* ex *Julino* & *Conr. Strale* ex *Winneta*. Westphal. T. III. p. 632. *Julinum* credo in insula *Wollin* &, ut docet Saxo p. 333. in confinio *Camini* situm, eamque fuisse urbem, in qua *Otto* Bambergensis Episcopus circa 1124. docuit, & quam *WALDEMARUS I.* Rex aliquoties expugnavit & evertit. *Julinum* ac *Wollinum* idem fuisse, evincunt etiam Diplomata Seculi XII. idem enim *Wenceslaus*, qui in Dipl. Anni 1168. dicitur *Castellanus Julienfis*, in aliis audit *Castellanus de Wolyn* Vid. *Dreger* Dipl. Pom. p. 9. 19. 35. *Winneta* autem in littore insulæ *Usedom* positam ac Rugiæ propiorem fuisse concedo. Hanc puto eandem fore cum *Adami Bremensis* aliorumque *Jumne*, *Jumpne*, *Jummeta*, sive quacunque alia ratione nomen librariorum incuria detortum sit. Et, nisi fallor, lectio *Jumne* sive *Jummeta* mihi magis placet, quam *Vinneta*, facile enim *ui* pro *iu* legi potuit, simili modo, quo in Bedæ Codicibus aliqui inseite *uiti* pro *iuri* legerunt. Codex ille excellens *Adami Bremensis* Seculi XIII. quem possidet Illustr. *Sevelius*, nullibi *Julinum* sed ubique *Jumne* habet. Sic in egregio, qui meus est, *Helmoldi Codice*, utrobique Cap. 2. & 15. *Jummeta* legitur, ubi in edit. *Bangerti Vinneta*. Ap. *Alb. Stadensem* fol. 110. b. est *Jumne*. Sed in *Chron. Slav.* ap. *Lindenbr.* p. 189. vox libarii insecitia degeneravit in *Lummeta*. Si jam situm illud, quem *Adamus* ap. *Lindenbr.* p. 19. suæ *Jummi* & ex eo *Helmoldus* p. 5. suæ *Jummeta* tribuunt, ac simul Mappam Pomeraniæ veteris apud *Micrælium* penitus inspicimus, *Jumne* s. *Jummeta* deprehenditur haud procul a *Dimino* abfuisse & vicina Insulæ *Rugiæ*, Vid. *Vet. Schol. Adami* p. 59. Cum e contra, ut supra observatum, *Julinum* *Camini*que contermina ac solo fluvio [*Divenaw*] juncta fuerint. Ne dicam de nomine *Jumne* cum nostrorum *Jomsburgo* & provincia *Jomi* Ol. Trygg. Sag. T. I. p. 152. *Snor. Sturl.* T. II. p. 31. pulchre conveniente. Ex his omnibus pene adducor ad credendum, *Vinneta* sive potius *Jumne* aut *Jummeta* eandem fuisse cum nostrorum *Jomsburgo*. Eversionem *Vinneta* sive *Jummeta* per quendam Regem *Daniæ* factam, de qua *Helmoldus* p. 5. eandem fuisse arbitror, quæ in *Jomsburgo* a MAGNO Rege circa 1043. perpetrata fuit, perhibentibus *Snor. Sturlæo* T. II. p. 31. & auctore *Historiæ Knytlingorum* p. 36. Hujus expeditionis MAGNI adversus *Jumne* etiam dilucidis verbit meminit *Vetus Scholiastes Adami* p. 31. Unde patet, nostrorum *Jomsburgum* eandem cum *Jumne* sive *Vinneta* esse urbem. *Alb. Crantzjusz* Vandal. L. II. c. 20. excidium *Vinneta* ad initium Seculi IX. refert, sed aut ille falli potuit, aut urbem hanc pluries affligi. Ex ruinis *Vinneta* s. *Jomsburgi* emeruisse *Visbyam* *Gotlandiæ*, traditio vetus, Vid. Narrationem *Joh. Lubbechii* in *Rangonis* Pomer. p. 294. *Hvitfeldius* p. 49. 50. 52. 53. 74. 78. a *Saxone* seductus *Julinum* cum *Jomsburgo* confundit, ea vero, quæ ibi de *Julino* narrantur, de *Jomsburgo*, *Jumne* sive *Winneta* sunt intelligenda. Et jus illud ac dominium, quod in partem aliquam *Slaviæ* Reges Danorum *CANUTUS Magnus*, *MAGNUS Bonus*, *SVENO Espritius*, & *ERICUS Bonus* sibi vindica-

verus Dei cultor amplexus est, sacrique Baptismatis unda renatus, verbi divini semina universam regionem propagari iussit. Successu temporum interveniunt legati, qui operam darent, ut discordia inter patrem & filium, regio regnantem solio, exorta, ad concordiam revocaretur. Statuit igitur SVENO Rex, ut pater cum *Sclavis* sibi in *Grönesund* (i) de pace tractanda occurreret. Quo cum Rex, ad terminum constitutum, cum *Danorum* exercitu advenisset, patris diu praestolatur adventum. Interea HARALDUS profugus, cujusdam *Palmonis Tokki* (k), consilarii sui, suggestione monitus, liburnum remis aptissimam sibi fabrefecit, quam nautis instruxit probatissimis: cui & gubernatorem praefecit praefatum *Palmonem*, qui Regi festinanter accelerabat occurrere. Is, quum ad *Danorum* pervenisset exercitum, ordinatis per foros remis, dolum commentatus, puppim suam puppi Regis iussit applicari. Quibus sic ordinatis, prima illucescente aurora, Regem in reclinario dormientem clam excitavit. Expergefactus autem Rex, sciscitatur, quidnam esset? Nos, inquit, patris tui legati sumus, ad te de pace tractanda transmissi. Quod cum didicisset, patris statum diligentius cupiens percontari, paulo extra navis suggrundam caput exseruit. Quem illico prataxatus *Palno Toki* per aures & capillos corripiciens, licet frustra renitentem, in suam navim, tunc potentior, attraxit invitum, & quamvis paucillum clamore perstreperet, coeteris ignaris, valido remorum impulsu fugam vehementius accelerabat: nec prius laboris pertæsus destitit, antequam ad urbem praefatam (l) pervenisset. Quem *Sclavi* contuentes, populari orta seditione, diversis captivatum moribus, exquisitisque tormentis adjudicabant. Verum pars electa Primatum saniore praecelebat consilio. Consultius namque autumabant censu eum plurimo redimendum, unde *Sclavia* perenniter locuples, exhaustis *Danorum* opibus gauderet, quam brevi morte trucidatus interiret. Modicum etenim communi cederet utilitati, si captivus mortis damnaretur exterminio. Delegantur itaque legati, qui *Danis* denunciarent, ut Regem suum trino auri & argenti pondere redimerent. Quod diu exequi non distulerunt. Nam universo ferme regni censu coadunato, occurrentibus in *Winningha* (m) cum Rege captivato *Sclavis*, Dani SVENONEM redimere non detrectabant. Ast ubi census ejus solutioni non sufficeret, decreverunt Matronæ suis ornatus summam redemptionis explere. Igitur annulos, armillas, inaures, monilia,

torques,

vindicabant armisque defendebant, omne suspicor profectum esse ex acquisita sub HARALDO Blaaland & SVENONE *Tiugskag ditione Jannensi*, cui forte accessit jus in *Rugiam* insulam longe ante a *Danis* quaesitum, quam haecenus novimus. Quid vero ante WALDEMARUM I. nostris cum *Julino* & *Wolunensi tractu* intercesserit, incertum est. Conf. Grammii Not. ad Meursium p. 92. 145. 225.

(i) In *Knytlinga Saga Grönesund* p. 242. 258. Saxoni Grammatico p. 174. 340. *Sinus viridis* appellatur, p. 187. *Sinus quo Moen insula a Falstria fecernitur*, & p. 371. *Viridis portus*. In hoc freto convenit olim classis Danica, ad expeditiones bellicas in Mari Baltico emittenda. Ab hoc Viridi freto, vulgo *Grönesund*, Falstriae Monæque interjecto, CHRISTIANUS V. Ao. 1687. iter in insulam Boringholm incepit, fol. H. 12. 4.

(k) Qui hic & prænominis & agnomine *Palno Tokke* appellatur, ap. *Saxonem* p. 186. solum *Toko* audit. In *Hist. Jomsvic. Ol. Trygg. Saga, Knytl. Saga*, & ap. *Snor. Sturl. T. I. p. 243.* uno contracto nomine *Palnatoki* dicitur. Verum autem ejus nomen erat *Tokko Palmonis* filius. SVENONIS *Tiugskag* nutricius fuit, Praefectus primo Fioniae, deinde Jomsburgi, cujus pater erat *Palno Tokonis* filius, & avus *Toke*, uterque Fioniae Praefectus. *Toko* hic primus est, a quo genealogia Familiae *Abfalonis* Archiepiscopi deduci posse putatur.

(l) *Hynnishorg* sive *Jomsburgum*, de quo paulo supra Not. (h).

(m) *Amnem Vindingensem, Vindinge Ma*, in Fionia prope Nyburgum intelligi puto. Ibi plures olim Principum conventus celebrati sunt. Apud hunc amnem An. 1353. tractatus inter WALDEMARUM IV. & Comites Holstiae habitus, *Heisfeld* p. 507.

torques, & quicquid illis pretiosum erat, Regi liberando impendebant. Quo expleto, Dani a Rege silvarum & nemorum tum primum communia impetrarunt. Mulieribus quoque, eo quod prius paternæ hæreditatis prorsus essent exsortes, ob præstitum sibi a matronis favorem, & beneficiorum collationem, in posterum primus tribuit, quatenus soror fratri, de cætero, in dimidia familiæ herciscundæ portione communicaret. Omni namque rationi consentaneum duxit, sincere dilectionis exhibitionem pari remunerationis benevolentia compensare ⁽¹⁾.

Cap. V.

De Kanuto Magno.

Mortuo SVENONE, filius ejus KANUTUS in regno succedit, quem & *Senem* ⁽²⁾ cognominabant. Hic regni sui terminos miræ virtutis potentia dilatavit. Nam ab ultima *Thyle* usque ad *Græcorum* ferme imperium, virtute multiplici, circumjacentia regna suo aggregavit imperio. Quippe *Hyberniam, Angliam, Galliam, Italiam, Longobardiam, Teotoniam, Norvegiam, Sclaviam*, cum *Sambia*, sibi subjugavit. Hic primus, dum in *Anglia* pacis tranquillitate potiretur, *leges condidit castrenses*, quas pro modulo ingenioli deinceps libabimus. Hujus filia exitit *Gunnild*, illustris scemina, quam *Henricus* imperator *Conradi* imperatoris filius, sibi matrimonio copulavit. Quem cum Romani tumultuaria seditione a regio pepulissent solio, focerum adiens, ejus auxilium imploravit. Unde nactus occasionem illustris ille præcluisque KANUTUS, assumpto exercitu suo, primo *Galliam* depopulando invasit; deinde ulterius progrediendo *Longobardiam* cum *Italia* devastavit, ac postmodum multimoda virtute compulit Romanos civitatem sibi resignare, tandemque Imperatorem & generum throno suo restituit. Quo peracto, cum ingenti tripudio ad

(1) De dubiis illustr. *Kofod Ancherii* adversus hanc a SVENONE Rege latam Legem, lege ejus *Hist. Leg. Dan.* p. 10. Iqq. Conf. *Grammii* Not. ad Meurs. p. 160.

(2) De variis KANUTI Regis cognominibus, vide, quæ Illustr. *Submius Forbedr. i Hist.* p. 2. differit. Annalista nostri, ut & Series Regum vetustæ, eum cognominant Danice *Gamle-Knut*, latine *Senem*, non ob ætatem, nam quadragenarius obiit, sed ratione junioris KANUTI filii ejus, cujus tempore patrem primum dictum puto *den Gamle*, quod hic idem est ac *den Ældre*, & latine melius *Senior* reddi deberet. Hinc eum *Sveno Agg. Leg. Castr. Cap. XI.* etiam *Veterem Kanutum* nominat. Conf. *Witerlags Ret.* edit. *Resenii* p. 549. Eodem modo tempore CHRISTIANI II. avum ejus CHRISTIANUM I. Dani nominaverunt *Gamle Kong Christiern*, quod latine sonat, *Rex Christiernus Senior*. Ab incerto auctore vetusto, *Svenoni Aggonis* subjuncto, KANUTUS dicitur *Insignissimus*. Alii eum nominant *den Rige*, hinc *Risi, Divitem*, scil. *Snorr. Sturl.* p. 610. *Knytl. Saga* p. 30. alique Islandi veteres. Hinc in *Chronol. vet.* apud *Benzelium* p. 100. *Rex Richerus* vocatur. Conf. *Ericum Olai* ed. *Locc.* p. 36. Quod cognomen Theodoricus Monachus p. 25. per *Potentem* explicat. Tertium cognomen, quod recentiores omnes CANUTO tribuunt, est *Magnus*. Sunt, qui dubitant, an hoc ipsi quidam veterum dederunt. Imo vero. *Saxo* non tantum p. 201. de operum ejus *magnitudine* loquitur, sed etiam eum expressis verbis p. 212. MAGNUM CANUTUM nominat. Quod autem eidem Saxoni p. 205. *Canutus major* dicitur, id forte idem sit ac *senior*. Sic de eo *Radulfus de Diceto* ap. *Twysden* p. 468. Ante eum *tantæ magnitudinis* Rex non fuerat in Anglia. Clarius autem *Magni* cognomen ei vindicare videtur *Henricus de Knyghton* ibid. p. 2317. his verbis de CANUTO loquens: Ante quem Rex nullus natus est in Anglia tam *Magnus* præter *Arthurum Magnum*. Ex nostris ipse *Sveno Aggonis*, si modo Inscriptiones Capitum coarvæ & ab ipsius manu sint, KANUTUM bis aut pluries *Magnum* salutat, hic scil. & ad *Leges Castrenses*. Qui autem omnium evidentissime eum hoc titulo decorat, est *Wilhelmus Abbas* in *Deductione Genealogiæ Ingeburgis*, quam Anonymo adscriptam edidit *Henr. Ernstius*, ibi p. 53. KANUTUS iste cognomento *Magnus* &c. *Adamus Brem.* p. 28. eum *gloriosissimum* Regem KNUT, quod *Heinfeldius* p. 70. danice vertit: *den Store Kong Knud*.

ad *Franciam* usque commeavit, *Turonisqve* profectus, beati *Martini* reliquias *Rothomagum* potenter secum asportavit, eo quod illam præ cæteris specialius diligeret. Præfatus quoque KANUTUS duos filios genuit; quorum alterum suo appellavit nomine: quem cognomine *Durum* vulgo nominabant, non quod austerus vel crudelis extiterit: verum inde, quod tale *provinciae nomen* (p) extiterit, ex qua natalem duxit originem. Hunc pater *Daciae* Regem præfecit. Alterum vero *Svenonem* nominavit, cui *Norvagiam* gubernandam commisit. Ipse vero *Angliam*, quinque ferme lustris, Regia potestate administravit. Interea filii ipsius, quorum jam facta est mentio, patre adhuc superstite, supremum expleverunt diem (q). Quod audiens Rex KANUTUS, patrium regnum gubernatore destitutum, ad *Daciam* reditum accelerabat. Et quia in *Dacia* ecclesiae novella extitit plantatio, multos pontifices & presbyteros secum adduxit; quorum alios penes se detinuit, alios ad prædicandum delegavit. Hi per universam *Sveciam*, *Gothiam*, atqve *Norvagiam* dispersi, nec non ad *Islandiam* transmissi, verbi divini semina propagantes, multas animas Christo sunt lucrati. Inter quos præfules *Gerbrandus* & *Rodulfus* extiterunt: quorum alterum, nempe *Gerbrandum* (r), *Roschildensi* primum præfecit ecclesiae, *Rodulfo* (s) vero

O 2

Slesvi-

(p) Ad provinciam Jutiæ *Hardſſfel* olim *Hartbeſſfel* respicit auctor. Probabile videtur, HARDE - CANUTUM in Dania natum esse; Pater enim ejus An. 1019. in Daniam trajecit, integrum ibi annum moratus, dubium autem esse non potest, eum EMMAM Reginam, quam præcedenti anno duxerat, secum habuisse. Sed qua occasione contigerit, ut Regina in illa Jutiæ parte puerpera facta sit, haud facile conſicitur. Illuſtri *Grammio* Not. ad Meurf. p. 132. dubius est hic Harde - Canuti natalis locus. Credit potius, CANUTUM M. vetustioris Regis ex majoribus suis *Hardecnuti* nomen filio suo boni ominis causa imposuisse, nomen autem *Hardecnuti* primi ortum & compositum esse ex Danico *ſgarde Knude* s: *durus nodus*. Grammius l. c. tres hujus nominis recenset. Vetustiorum *Horda - Knutum*, nepotem Regneri *Lodbrokii*, etiam in illa Jutiæ provincia *Horda* natum perhibet *Auctor Hist. Ol. Trygg. T. I. p. 72.* Islandi veteres nostrum *Haurda - Knut* s. *Hordaknut* nominant, *Adam. Brem. ap. Lind. p. 31. Hardecnut.* In Monetis ejus *Hardecnut. Theod. Mon. p. 47. Hartha - Knut.* Encomiaſtes Emmae inter Scriptor. Norm. p. 171. hanc nominis hujus rationem reddit: „Imponunt ei vocabulum quodammodo obtinens in „dicium futurae virtutis. Vocatur ſiquidem *Harde - Knuto*, nomen patris referens cum additamento. Cujus „ſi etymologia teutonice perquiratur, profecto quis quantusque fuerit, diſcoſitur. *Harde* quidem *Velox* „vel *Fortis*, quod utrumque multoqve majus his in eo uno cognosci potuit, quippe qui omnes ſui tem- „poris viros omnium virtutum præſtantia anteivit. Omnes igitur ejus virtutes enumerare nequeo“. Unde quidam Anglorum Hiſtorici ipſum, ex Gallico *Hardi*, cognominant *Fortem*, alii *Audacem*, Vid. *Lelandi Itiner. T. IV. p. 166. T. IX. p. 78. Spelmani Concil. p. 570.*

(q) Mirum est, *Svenonem* & in hoc & in pluribus Hiſtoriæ CANUTI M. momentiſ adeo hallucinatum eſſe.

(r) De hoc *Gerbrando*, per CANUTUM M. cum aliis Epiſcopis ex Anglia in Daniam adducto, Diœceſi Roſchildenſi præſecto, ſed ab *Umrano* Archiepiſcopo Bremenſi in via capto, vid. *Adam. Brem. ap. Lind. p. 27. An. 1022.* *Gerbrandus* Epiſcopus in Anglia fuit, ibique magno Concilio, quod CANUTUS Rex cum Epiſcopis & Magnatibus Angliæ habuit, interfuit, ac Privilegio Elyenſibus dato ſubſcripſit, hac formula uſus: *Ego Gerbrandus Roſcyldæ parocia, Danorum gente, conſtavi*, Vid. *Tb. Gale Script. Angl. T. I. p. 523. Conf. Saxo p. 195.*

(s) Videntur mihi tres ejusdem nominis *Rodulfi* Epiſcopi, eodem Seculo XI. fuiſſe *Sleſvici*, ſcil. primus hic a CANUTO MAGNO conſtitutus. Hic *Ekkihardo* An. 1025. mortuo, de Coloniænſi Clero electus, ſucceſſit, *Annal. Hildeſb. ap. Leibnit. T. I. p. 725.* Hic An. 1027. in Concilio Moguntino aſſuit, *Joannis Script. Mog. p. 289.* Hic etiam An. 1028. una cum *Reginoldo* Epiſc. Oldenb. interfuit Synodo Francofurtenſi, a CONRADO Imp. celebrato, *Vit. Godehardi ap. Leibnit. T. I. p. 493. Pauli in Chron. Nuenburg. p. 130.* Secundus *Rudolfus*, quem *Bezelinus* Archiep. Hamb. An. 1039. ex Capellanis ſuis ordinavit in *Sleſvig*, *Adam. Brem. ap. Lind. p. 31. Alb. Stad. fol. 115. b.* Is An. 1041. aſſuit in Dedicatore Eccleſiæ Tranſaqvenſis Monaſterii, *Schæten Annal. Paderb. p. 522.* Is Comitibus An. 1042. a MAGNO BONO Rege Dan. celebratis interfuit, *Adam. Brem. p. 31. Alb. Stad. fol. 120. b.* Tertius *Rodulfus* ſive *Ratolfus*, quem, referente *Adam. Brem. p. 55. 56. Adelbertus* Archiep. Brem. de Clericis ſuis ordinavit in *Sleſvig*. Ille An. 1071. Dedicatore Eccleſiæ majoris Mindenſis interfuit, *Chron. Mind. ap. Meibom. T. I. p. 561. Conf. Leibnit. T. II. p. 172. Cypræus Hiſt. Epiſc. Sleſv. duos ſolum ultimos Rodulſos habet, primum neſciens.*

Slesvicensem regendam tradidit ecclesiam. Quum autem pluribus regnis solus non posset operam impendere, nepotem suum SVENONEM, licet impuberem, regio illustravit honore, *Datamque* ei gubernandam commendavit. Cujus pater extitit *Ulf Sprakæleg* cognomine (r), mater vero soror Regis *Estrith*. Defuncto KANUTO rege, nepos ejus SVENO, ab avunculo antea inauguratus, regni gubernacula suscepit. Qui modico tempore rerum tranquillitatem obtinuit. Quippe rex Norvagiæ MAGNUS, beati *Olavi* regis ex concubina filius, instructa classe *Daniam* invasit. Cui Rex SVENO occurrens, juxta *Helghanes* (u) navale cum eo commisit bellum, in quo MAGNUS triumphavit, obtinuitque *Jutiam*, *Fioniam*, & *Sclaviam*. Quem dum victor in *Scaniam* persequi moliretur, in *Sialandia* (v), casu inopinato, equi sternacis præcipitio, arbori illisus interiit. Ac postmodum SVENO restitutus regno, inquiete illius possedit gubernacula. Hunc *Regum Patrem* turba nominavit agrestis, eo quod numerosa filiorum prole uberrimus extiterit. Inter quos successive quinque regio fulserunt diademate. Quorum gesta superfluum duxi plene recolare, ne crebrius idem repetitum fastidium pareret legentibus: quum, illustri Archipræsule *Abfalone* (x) referente, contubernalis meus *Saxo* elegantiori stilo omnium gesta prolixius exponere decreverit. Nec est prætereundum, quod hæc prisca veterum invaluerit consuetudo, ut ad regum inaugurationes, in *Iifore* (y), Danorum universa turba conflueret, ut eo in loco, assentientibus omnium civium suffragiis, regum nomen rerumque summam obtinerent. Mortuo itaque SVENONE Rege, filius ejus HARALDUS, quem ob benignitatis molliem, *Cotem* (z) cognominabant, successit in regno.

Hic

- (r) *Sprakæleg* non *Ulf*, sed patris ejus *Thorgilfis* sive *Thrugilli* cognomen fuit, teste *Saxone* p. 193. *Snor. Sturlao* T. I. p. 627. *Knytl. Saga* p. 6. 36. Nihilominus *Ericus Olai* p. 20. 33. 36. & recentiores omnes eum uno quasi ore *Ulphonem Sprakæleg* appellant. *Ulf* autem, Comes a KANUTO M. creatus, nominabatur simpliciter *Ulf Jarl*. Hunc *Adam. Brem.* ed. Lindenbr. p. 26. *Wolf Ducem Angliæ* nominat, *Chron. Erici* autem *Ulf Comitem Angliæ*. Et facile credi potest, eum jure incolarum in Angliam donatum fuisse, utpote Affinem Regis, & primum inter Proceres, qui CANUTUM in Angliam sequuti fuerant, *Knytl. Saga* p. 12. De hujus Comitum origine disputabili, alia data occasione, meam sententiam aperiam. Cognomen *Sprakæleg*, *Loccenius* Not. ad *Er. Olai* p. 211. explicat de eo, qui est *impedita lingua*. *Gramm. Not.* ad *Meurf.* p. 179. aliique *Agilem* exponunt.
- (u) *Helghanes* est promontorium Jutiæ, & quasi peninsula, inter Arhusium & Ebeltoftam e regione Samsoe sita, cujus descriptionem lege in *Arlante Dan.* T. IV. p. 353. *Saxoni* p. 186. *Helghenes littus* memoratur. Prælium hoc navale, ni fallor, est idem, quod *Knytl. Saga* p. 38. ad oram Jutiæ *supra Arusiam versus austrum* commissum narrat. *Theodorus Mon.* p. 52. ex hoc uno duo prælia facit. Conf. tamen *Snor. Sturl.* T. II. p. 37. De memorabili hac pugna navali Poetæ coevi *Arnor* & *Thiodulfus* carmina cecinerunt, *Sn. Sturl.* T. II. p. 45.
- (v) De circumstantiis & loco mortis Regis MAGNI varie discrepant Scriptores. Cum *Saxone* p. 204. *Sveno* noster facile conciliari potest, uterque enim ex lapsu equi causam mortis arcescit, & in *Sialandia* factum memorat, *Saxo* addit nomen oppidi *Alexstadiam*, quæ est pagus haud procul Sora, jam dictus *Alsted*.
- (x) *Abfalonem* Archiepiscopum Historiæ scribendæ auctorem Saxoni fuisse, ipse etiam *Saxo* p. 1. testatur.
- (y) Celebratissimus in Annalibus nostris locus, ad extremam Sialandiæ oram positus, circa fauces sinus *Iseford*. Ibi olim Reges sæpe electi, ibi conventus populi habiti sunt, aliæque res insignes contigerunt. Eundem *Saxo* p. 42. *Portum Iforam* nominat, p. 189. *Portum cui glaciei frequentia agnomen peperit*, p. 292. 331. *Portum Isörensem* & *Fauces Isoricas*, Conf. p. 213. 229. 242.
- (z) Dani eum nominabant HARALD HEIN, *Knytl. Saga* p. 54. *Sn. Sturl.* T. II. p. 190. *Hein* sive *Heen* in lingua veteri septentrionis est *Cos mollis*, Vid. *Edda Mythol.* 56. Rationem hujus cognominis nimis exaggerat *Saxo* p. 212. 213. deformando HARALDUM, ut obtusi admodum cordis juvenem, perpetuo inertiae sopore oppressum, ignavum, desidem. Hoc HARALDO ob benevolentiam & nimiam indulgentiam cognomen datum frater ejus & successor CANUTUS Rex in Comitibus publicis Danis exprobrat: *Meum*, inquit, jam erit, opprobrium, quo injuste illius benignitatem exceperitis, reponere, ac futurus sum vobis *core* durior, *Knytl. Saga* p. 54.

Hic primus *leges* ^(a) Danis in Regiæ electionis loco, jam dicto, præscripsit atque rogavit.

Cap. VI.

De Sancto Kanuto Othoniensi.

HARALDO defuncto, frater ejus KANUTUS in regno succedit, quem *Othoniensis ecclesia* coronatum gloriatur habere Martyrem: non, ut quidam arbitrantur, propter nimiam crudelitatis sævitiam, vel jugum intolerabile, quod plebi crudelis irrogaverat. Hæc enim causa extitit persecutionis. Tempore, quo potestatis plenitudine floruit, paterni sui avunculi ^(b) se doluit exheredatum potentia. Collecto itaque exercitu, classeque congregata, qua *Angliam* ^(c) expugnaturus invaderet, in *Humla* ^(d), quæ tunc temporis portus maris extitit, totum exercitum jussit convenire. Qui dum instructa classe subfolani prosperitatem præstolaretur, subitus rumor Regis auribus intonuit, qui in *Slesvick* regni prodicionem perdoceret exortam. Qui cursu rapido omniqve festinantia illuc iter accelerabat, quatenus conspirationis pessundaret primordia. Quo cum venisset, & sceleris autores vinctos & captivos suæ mancipasset custodiæ, ad classem, quam casu reliquerat, inopinato cursu præpropere festinabat, suos illic arbitratus reperire, ubi eos reliquerat. Quum autem ad locum venisset prædestinatum, contumaciter & inobedienter universos ad sua didicit remeasse. Qui nimio furore succensus, qua meritorum compensatione tantæ transgressionis notam percelleret, secum sollicitè perscrutatur. Nam anxius divisa mente revolvit, rigori fore detrahendum, ubi plurimorum strages jacet: nec commune scelus tanta noverat austeritate plectendum, quanta foret excessus privatae personæ coercendus.

Prout

(a) HARALDUS ob legislationem suam & ob legum a se latarum severitatem neglectam odium Potentiorum incurrissè videtur. Id haud obscure cliens Abfalonis & Magnatum Saxo p. 213. 214. indicat, *Leges Haraldii* de singulorum congressionum abrogatione deque Jurisjurandi introductione, ut pauperum libertati faventes quidem, sed religioni pestiferas, depingendo. De ea tamen legum emendatione, ut populo accepta & relictis abusibus justitiæ magis consentanea, idem Historicus noster sic fateri cogitat: *Quem morem Dani pertinaciter retentum ad hoc usque tempus obstinate usurpant, adeo ut vita magis quam eo carere cupiant, salutemque suam pro ipsius observatione devoteant.* Auctori anonymo, qui exeunte Seculo XII. vixit, ap. Westphal. T. I. p. 1413. HARALDUS audit *Vir optimus, Rector justissimus*; Hic, pergit ille, *silvas, a solis potentibus obsessas, communes fieri jussit.* Sola hac lege a potentioribus cognomen *inertis* ac *inutilis* Regis mereri potuit, dum *Silvas* olim *communes*, a SVENONE TIUGSKÆG vero privatis venditas, vid. Saxo p. 186. jam publico & communi usui restituit. Audi etiam elegium, HARALDO ejusque legibus ab *Ælnotho Monacho*, scriptore fere coævo, & qui tempore fratrum ipsius vixit, tributum, ita p. 19. habens: „HARALDUS, patrium nactus imperium, populi votis admodum favere, eisqve *Leges & Jura*, non „tam quæ vellent eligere, immo quæ vel quales elegissent, posteris reservandas, regali studebat auctoritate „decernere. Unde *Leges ab eo sancitas Dani usque in hodiernum* ab electis & eligendis sibi Regibus expectant, eumque, veluti *pacis ac libertatis publicæ provisorum*, pro concessis ab eo Legibus, laude & favoribus extollunt“. Conf. quæ de legibus hujus Regis erudite commentatur Illustr. *Kefod Ancher* Hist. Leg. Dan. p. 31. sq.

(b) *Kanuti* videl. *Magni*. In eandem sententiam sunt verba *Saxonis* p. 219. Conf. *Knytl. Saga* p. 78.

(c) De hac a CANUTO An. 1085. in Angliam destinata expeditione, & de præparatione WILHELMI ad defendendam patriam, legantur *Cron. Sax.* ed. Gibson p. 185. *Sm. Dunelm.* ap. Twisden p. 213. *Henr. Knyghton* ibid. p. 2352. aliique Anglicarum Rerum Scriptores, ex nostris *Ælnothus Mon.* p. 27. 30. *Saxo Gram.* p. 217. *Knytl. Saga* p. 78-87. *Sa. Sturl.* T. II. p. 193. *Grammii* Not. ad Meurf. p. 218.

(d) Portus in Jutia ad Sinum Limicum, in paroecia *Humlum* territorii Skodbutgensis, Vid. *Atlas Dan.* T. V. p. 829.

Prout itaque Regis rigor dictaverat, singulis *gubernatoribus quadraginta Marcas* (e) solvendi incumbere necessitas, *Nautas* quoque singulos *trium Marcarum* urgebat satisfactio, eo quod Regis exercitum dissipando destruxerint. Quem dum legis rigore censum, singulas visitans provincias, exigeret, exactionis a *Wandalis* (f) inchoavit primordia. Quæ gens dura & indomita, innocentis sitiens cruorem, pro censu rabiem ministravit. Quippe tanta popularium turba confluxerat, ut ne unicus quidem, qui proprio gauderet domicilio, remanendi haberet prerogativam. Quorum cum Rex comperisset insolentiam, instantis maleficii occasionem declinare statuit. Verum prævaricatores hostis antiqui satanicis suggestionibus imbuti, in caput Regis defæviunt, plebsque profana principi suo lethum machinatur. Sinistri quippe rumoris fama ubique locorum increbuit, Regis favitiam ingentibus injuriis & calumniis universam regni sui gentem exacerbasse & ad iram provocasse. Nec prius plebeculæ rabies furiosa cessavit, quam tota *Jutia* expulsam ultra *medium transitum* (g), *Othoniam* usque persequerentur. Ubi illustris princeps & de patria sua optime meritis, Martyrio coronatus, animam sanctissimam Deo creatori commendavit. Quo defuncto, frater ipsius OLAVUS in regni Danici successione surrogatur. Cujus temporibus fames exitit validissima, adeo etiam, ut vulgaris eum assertio *Famelicum* (h) nuncuparet. Ab OLAVI excessu frater ejus ERICUS BONUS imperium capessit, qui & juxta solennem istius seculi morem, crucis insignia suscepit. Hinc *Ierosolymam* profectus, in reditu, fato concessit, inque *Cypro* insula sepulturam nactus est. Hic regni tempore, generosa natorum sobole, licet variis Hymenæi successibus, parens exitit gloriosus. Nam & *Kanutum Ringstadensem*, patrem WALDEMARI Regis genuit, *Henricum* (i) quoque, patrem SVENONIS Regis, & *Haraldum Kesiæ* (k), patrem *Biörn ferrei lateris* (l), undecimque fratrum ipsius. Post ERICUM frater ejus NICOLAUS regnavit, quem *Grandærum* vulgo nominabant, eo quod septem lustris imperio Danico potitus sit. Hic filium ex legitimo suscitavit matrimonio, quem re & nomine *Magnum* appellabat; Nam ad instar Saulis regis, super universos regni milites & coævos, ab humeris & sursum eminebat.

Cap.

(e) Hæc ita Saxo p. 218. *Gubernatorum* singulis *quadragena nummum talenta*, terna *Remigum* unicuique mulæ loco numeranda proponens. Hinc liquet, *talentum nummorum* ap. Saxonem idem esse atque alias *Marcam* scil. *denarium*.

(f) Saxo p. 219. æque ac noster, eos *Wandalos* appellat, qui provinciam Jutiæ *Wendissyl* dictam inhabitant, olim *Wendelsyl*, Ælnotho Mon. p. 37. *Wendle*, Knytl. Sag. p. 90. *Vandilskaga*. Saxoni alias vocantur *Vendilenses* & Crantzio *Wenzuli*, Vid. *Grammii* Not. ad Meurs. p. 219.

(g) Fretum illud angustum inter Fioniam & Jutiam Auctor indigitat, vernacula nostra *Middelfart-Sund*. Saxoni p. 3. *angusti admodum æquoris interjectus* Fioniam a continenti abruptit. Knytl. Saga p. 62. 102. *Middelfartfund*.

(h) Apud Saxonem p. 223. OLAVUS etiam titulum *Famelici* sustinet, sic & in aliis Annalibus nostris. In Chron. Sial. p. 6. *Olaf Fames*. In Serie altera Runica *Wormii*, ut & in Chron. *Erici*, apud *Petrum Olai* aliosque, vocatur *Olaf Hunger*, quo cognomine eum Dani ob molestum ejus regimen & incidentem famem gravissimam immortalitati commendabant. Conf. *Grammii* Not. ad Meurs. p. 223.

(i) Apud Saxonem & reliquos fere omnes *Ericus* vocatur, qui postea Rex factus cognomento *Emun* decoratus est.

(k) Vocabulum *Kesiæ*, quod cognominis loco *Haraldo* datum est, significat in lingua veteri nostra *basiam*; Danice et *Kæstespjæ*. Huic duo alii cognomines occurrunt *Haraldi Kesiæ*, alter longe vetustior, de quo *Thorst. Vikingf. Saga* p. 88. *Torfæi* H. N. T. I. p. 214. alter recentior circa 1205. in Norvegia, de quo *Chron. Norv.* ed. Dan. p. 546. Ex procero forte ac simul gracili corpore hoc sibi cognomen contraxerunt, *Grammii* Not. ad Meurs. p. 233.

(l) Danis dicebatur *Biörn Fjernside*, Islandis *Jarnsida*, Knytl. Saga p. 170. Ille, teste *Scenone* Cap. VII. ob eximie strenuitatis claritatem *Ferreo* cognominatus est latere. Idem & nomen & cognomen *Biörn Fjernside* plures ante hunc habuere, Vid. *Heitfeld* p. 16. 112. Cognomen etiam *Fjernside*, *Ferream latus*, ob vigorem & fortitudinem *Edmundus* Angliæ Princeps meruit, *Bromton* ap. *Twisden* p. 903. *Knyghton* ibid. p. 2316.

Cap. VII.

De Sancto Kanuto Ringstadenfi.

Regnante in Dania NICOLAO, *Kanutus*, ERICI BONI filius, vir prudens, strenuus, omniqve virtutis probitate pollens, Dux factus Slesvicensis, claruit. Qui & singulari fortitudine efferam Selavorum rabiem compescuit, suæqve ditioni subjugavit. Sed conspicuis ejus virtutibus incitata effervescece cepit invidia, adeo ut extiterint, qui optimo Principi lethum machinarentur. Semper enim Regibus suspecta est recens nata potentia, omnisqve potestas impatiens consortis erit. *Magnus* namqve *Kanuti* patruelis, spreto consanguinitatis vinculo, adhibito sibi *Henrico Skatlar* ⁽¹⁾, *Ubbone* ^(m), & *Haqvino* ⁽ⁿ⁾, aliisque conjurationis sociis, tanquam super arduo regni negotio, de *Kanuto* trucidando, in conclavi quodam pestifera captabat consilia. Deinde *Kanutum* in silva penes *Haraldstathæ* ^(o) sine arbitris sibi obvium venire jubet. Cui intrepidus Christi athleta, nullius sibi criminis conscius, occurrere non detrectavit: sed sanctæ crucis vexillo insignitus, non clypeo protectus aut galea, duobus tantum comitatus satellitibus, luporum rabiem mitissimus agnus, in denunciato occurfus loco, praestolabatur. Mox sceleris autores advenere, lupi ovinis induti exuviis, loricas & galeas pileis contegentes & palliis. Nec mora. Verum Israelitam, & confobrinum, perfidi conjurati trucidare festinant, animamqve celo satagunt transmittere, quæ carnis ergastulo prius extitit inclusa. Cujus exanime corpus postmodum Christi fideles humandum deferunt *Ringstadium*, ubi compluribus rerum in-

P 2

diciis

- (1) *Is Scenone*, filio Regis SVENONIS ESTRITH, fratre ERICI BONI & Nicolai Regum, patruo *S. Canuti* Ducis, erat genitus, Saxo p. 235. *Knytl. Saga* p. 188. Sn. Sturl. T. II. p. 393. Ibi *Henricus* cognominatur *Hallte* : claudus. Dani & Sveci cognomentum ei *Skateler* sive *Skateler*, qs. *Skadelaar*, imponebant, *Chron. Sial.* p. 16. 18. *Eric. Olai* p. 44. vocabulo, ut observat *Torfaus* H. N. T. III. p. 503, ab Islandorum *Skokul* Genitiv. *Skokular* : claudicans excepto. Hinc *Audun Skokul* unus ex primis Islandiæ colonis, *Ol. Trygg. Saga* T. II. p. 89.
- (m) *Ubbø* hic, qui *Haqvinnum* filium habuit, Saxo p. 236. videtur fuisse frater NICOLAI Regis, non ejus gener ejusdem nominis, qui *Ingritham* filiam NICOLAI ex pellice uxorem habuit, Saxo p. 230.
- (n) *Haqvinnus* sororem Canuti Ducis in matrimonio habuit, Saxo p. 238. filiam ERICI BONI ex concubina, Saxo p. 225. nomine *Ragnbildem*, *Knytl. S.* p. 162. *Torfaus* P. III. p. 522. *Hvitfeldius* & *Pontanus* eam *Annam* nominant, unde, nescio. De origine hujus *Haqvini* Scriptores discrepant. Saxo p. 238. eum cognomine & genere *Futum*, *Knytl. Saga* p. 162. eum *Hakon Norræni* : Norvegum appellat. Utqve hac ratione conciliari potest. *Ubbø*, quem Saxo p. 236. *Haqvini* Patrem nominat, non ille *Ubbø*, qui Nicolai gener erat, praefecturam forte aut pradia in Jutia habuit, unde *Haqvinnus* in Jutia natus *Futus* dici potuit. Cum vero maternam originem ex Norvegia traxerit, *Norræni* dictus est. Mater enim *Haqvini* *Sunniva*, Saxo p. 240. *Knytl. Saga* p. 162. fuit filia generosi illius Comitis Norvegi *Haqvini Ivarii*, qui in praelio Nitraensi salutem Regis SVENONIS ESTRITH consuluit, & *Ragnbildis*, cui pater erat MAGNUS BONUS Rex Norv. De *Ubbone* autem marito *Sunnivæ* & patre *Haqvini* mihi suspicio est, eum fuisse majorem fratrem NICOLAI Regis & SVENONIS ESTRITH filium, qui, ERICO BONO mortuo, recordiæ conscientia & ob imbecillitatem animi coronam regni recusavit, Saxo p. 229. Cum enim Dani, post obitum ERICI EMUN, ejus nepotem ex sorore ERICUM LAM Regem elegerint, credo eos ejusdem tam paternum quam maternum genus respexisse. *Haqvinnus* autem cur potius a matre *Sunnifusen*, quam a patre, dictus sit, conjectu haud difficile est. Cum enim pater *Ubbø* nullius frugis & consequenter haud magnæ existimationis fuisse videatur, mirum non est, *Haqvinnum* a matre, utpote virilis animi & excellentioris prudentiæ matrona, cognominatum esse. De *Haqvino* autem notandum, eum, licet consiliorum particeps factus sit, partes tamen *Magni* deleruisse, ac eum amicis *b. Canuti* fecisse, ut Saxo p. 240. indicat.
- (o) *Haraldstathæ* est paroecia & villa ruralis, prope Ringstadium in territorio Ringstadiensi sita, ab *Haraldo* quodam olim loci domino sic dicta, jam *Garrested* dicitur. Saxo p. 239. locum Oppidum *Haraldstadium* nominat. Silva autem, in qua cædes *Canuti* perpetrata est, ab honorifico nomine, quo eum Dani salutabant, postea *Lavards-skog*, Lavardi silva dicta est; illum enim *Knut Lavard* appellabant, *Knytl. Saga* p. 190. *Hvitfeldio* p. 98. silva illa dicitur *Harested-ore*.

diciis ingens sanctitatis ejus splendor eluxit. Verum tanti sceleris immanitas ingentis seditionis fomentum postmodum in regno fuscitavit. Nam in fratris ultionem, ERICUS, cum patruo suo regnante NICOLAO, Dei instigatus digito, ad pugnae certamina fuscitatur: jam omnium suffragiis regio donatus nomine. Qui licet crebro conflixerint, hæc tamen certaminum loca extiterunt famosiora. Primum etenim in *Rynebjerg* (p) prælio decernentibus illis, NICOLAUS obtinuit, avumque meum *Christiarnum* captivavit, ferreisque vinctum compedibus, ad *castrum* quoddam prope *Slesvicum*, custodiæ mancipandum delegavit. Successu temporum ad pontem *Othensbylle* (q) decertantium facta est congressio. Ubi dum acrius confligerent, pars itidem NICOLAI prævaluit. Dum ergo ERICI exercitus terga verteret, captus illico fuisset, nisi *Biörno*, qui ob eximiae strenuitatis claritatem *Ferreo* cognominatus est *later* (r), adjuncto sibi patre meo *Aggone*, pontis in medio viriliter restitisset. Hi namque duo tanta audacia jaculorum imbrem repulerunt, ut quasi columnæ æstimarentur immobiles. Nam incurfantium furorem mirifica strenuitate propulsabant, pontis transitum egregie defensores, adeo ut hinc inde peremtorum cadaveribus amnis gurgitem sicco pede utrimque pertransirent. Nec prius a pontis tuitione desistebant, licet plagis quam plurimis lacesciti, quam Rex fugiendo naves conscendisset. Quem subito insecuti, in *Scaniam* (s) fugitantem comitabantur. Posteaquam vero NICOLAUS Rex bino jam congressu triumphasset, ERICUM nepotem suum & hostem prorsus e regno ejicere nitebatur. Quem dum, classe congregata, in *Scaniam* persequitur, ad sinum appulit, quam vulgus *Fotavik* (t) consuevit nuncupare. Cui plebs Scanienfium semper probitate pollens, universæ terræ multitudine corrogata, caterva decenter ornata, occurrere non detrectavit: initoque congressu, *Magnum* Regis filium, jam dicti sceleris autorem, cum duobus præsulibus (u), ad tartara trucidantes transmiserunt. NICOLAUS itaque Rex victus, nato pariter & hærede orbatus,

Slesvi-

(p) *Rynebjerg*, hodie *Rönneberg*, est villa forte ruralis in Scania, haud procul Landskronia sita, ex qua totum territorium *Rynebjergheret*, jam *Rönnebergherred*, dictum est. Locus montosus est, a situ nomen habens, compositum ex *Hraun* & petrosis & coherentibus montibus, ut *Wesman* in *Skaanske Handlingar* p. 17. Illustr. *Dalén* T. I. p. 418. horum montium, *Runeberga-bogar*, meminit, & cum *Andr. Stobæo* Scan. Antiqu. p. 13. credit, gigantem *Rune* cum sociis sepultum esse in colle *Runeberga*. Falluntur sine dubio, qui locum prælii *Rynebergensis* in Jutia quærent; Connexio enim Historiæ Scaniam præfert, quo ERICUS cum suis, *Slesvicum* deferens, confugerat.

(q) Cetera prælia inter NICOLAUM & ERICUM commissa *Sveno* nescivit, scil. *Jellingense* & illud navale ad Insulam *Seierö*. E contra Saxo hoc campestre prælium apud pontem *Othensbylle* ignoravit, quod paulo post prædictum navale factum est. *Othensbylle* est tractus in Jutia, hodie *Onsild* dictus, urbi *Hobroæ* vicinus, & in duas paroecias sc. *Syndre-Onsild* & *Norre-Onsild* divisus, unde toti territorio nomen *Onsildherred* est. Ibi adhuc pons dictus *Onsild-bro*, Vid. *Atlas Dan.* T. IV. p. 541. Hanc pugnam statim secuta est alia ERICO infelicio, in Sialandia apud *Weram* pontem, *Werebro*, gesta, Saxo p. 245. *Svenoni* ignota. *Holberg* T. I. p. 211. *Werebro* male in Jutia collocat. *Stephanus* & recentiores ex duobus his præliis unum faciunt, quæ tamen ex mea sententia duo diversa fuere.

(r) De *Biörnone ferrei lateris* s. *Jernside* paulo supra Not (l).

(s) Plura memorabilia in Sialandia, Norvegia, & Lalandia ab ERICO gesta, antequam in Scaniam pervenit, a *Svenone* hic prætermittenda sunt, quæ optimo ordine disposita leguntur in Illustr. *Samii* Emendat. Hist. Dan. p. 200. sqq.

(t) *Fotavik*, Saxoni p. 246. *Fota sinus*, Knytl. Saga *Forvik*, Chron. Sial. p. 20. *Fotavig*, est Sinus Scaniæ ad villam *Hammar* haud procul Scanora influens, & a Lunda ac Malmogia versus meridiem aliquanto distans, vicinus portui *Hol*, olim *Hyluminne*, jam *Hollewik* dicto.

(u) Imo longe pluribus. Saxo p. 246. & Chron. Sial. p. 20. sex Episcopos in prælio Fotvicensi occubuisse perhibent, Conf. Knytl. Saga p. 194. *Grammii* Not. ad Meurs. p. 257. Quinque scil. in loco perierunt, videl. *Petrus* Roskildensis, *Henricus* ex Svecia, *Thorerus* Ripensis, *Ulkillus* Arufensis, & *Kerillus* Burglanensis, sextus autem *Adalbertus* Slesvicensis, sesquianno post pugnam, vulnere ibi accepto obiit. *Sveno* autem noster aut duos tantum caecosciivit, aut ex caelis duos tantum ad tartara transmissos voluit.

Slesvicum navigio contendit, ubi cives eum intra mœnii septa receptum perfide trucidarunt. Postquam ERICUS, *æterna dignus memoria* (v), eximia potitus victoria, in pace regnum obtinuerat, præfatum *Christiannum* e vinculis liberavit. Qui tamen paulo post in consanguineos suos inaudita crudelitate deservire cœpit. Quippe germanum suum *Haraldum Kæsie* in curia sua *Jaling* (x) pernoctantem, intempestæ noctis silentio, ad colloquium fecit evocari. Qui de lecto subito se proripiens, plene inermis, nihilque sinistri suspicatus, ad Regem & fratrem suum concitus properavit. Quem illico catholiciani (y) corripientes, caput ejus amputarunt. Modico deinde temporis intervallo, nepotem suum *Biørnonem* (z), iniqua compensatione talionem reddens, captivavit, annexumque molari in profundum abysli demersit. Fratres quoque ejus quosdam adultos, quosdam impuberes, undecim numero (a), ferro jussit, haud patrislando, necari. Quum autem tanti sceleris autor extitisset, Regulosque pullulantes prorsus extirpasset, in Regiæ sublimitatis potestate constitutus, justum divinæ potentiae judicium expertus est. Nam in *Urnenfi placito* (b), *Plogh* quidam,

(v) In hoc encomio, *æterna dignus memoria*, habemus ERICI Regis & cognomen *Emun* rite explicatum & causam ejusdem in *eximia reportata victoria*. *Snorr. Sturl.* eum ubique *Eymuni* appellat, ita & *Knytl. Hist.* p. 200. quæ aliam ejus rationem reddit: Propter severitatis ejus memoriam diu animis inhæsuram, *Eirkr Eymuni* æ: *perpetuo memorandus* dictus est. *Ey* enim Islandis æternum, perpetuum, significat, *muni* recordari, unde *minni* memoria, Vid. *Torfæi H. N. P.* III. p. 490. Optime hujus cognominis & causam & significatum *Helmoldus*, scriptor cœvus, edit. Bangert. p. 124. nobis sic tradit: Et factus est ERICUS *ea victoria insignis*, & creatum est ei novum nomen, ut ERICUS EMUN, hoc est, *Memorabilis* appellaretur; antea enim propter continuam fugam *Ericus Håfenvorh*, Dan. *Erik Harefod* æ: *Pes Leporis*, appellatus erat, ibid. p. 123. Idem ex *Helmoldo* repetit *Alb. Stadenf.* fol. 159. Plura de hoc cognomine Vid. in *Grammii* Not. ad *Meurs.* p. 265. & *Submii Jærbœdringer* p. 182. Paulo infra hic Rex a *Svenone* nominatur *crudelis Ericus*.

(x) Decantata illa in *Annalibus* nostris, villa *Jutix* & paroecia ruralis, sita in territorio *Tyrildensi* Præfecturæ *Koldingensis*, tam propter Monumenta *CORMONIS* & *THYRÆ* sepulcralia, quam propter antiquam Sedem Regiam, aliaque memorabilia in *resquis Jellingensibus* gesta, olim *Jaling*, *Jalungi*, dicta, hodie *Jelling*. Vid. *Atlas Dan.* T. V. p. 987. Hic vero a nostro discedit *Saxo* p. 248. pro *Jaling* substituens *Sjæpetborp*, quem locum *Anonymus Roskildensis*, infra inferendus, *Sjæpyng* nominat, de quo ibi vide, quæ annotavi.

(y) æ: *Spiculatores*, *Satellites*, Ministri aulici, qui simul quondam officio licitorum sive carnificum fungebantur. Quanti olim hoc officium habebatur, docet memorabilis ille *Florentii Wigorniensis* locus ad An. 1040. *Hardecanutus* Rex *Alfricum* *Eboracensem* Archiepiscopum, *Godwinum* Comitem, *Stir* Majorem Domus, *Edricum* Dispensatorem, *Thronum suum Carnificem*, & alios *magnæ dignitatis viros*, *Lundoniam* misit, & ipsius *HARALDI* corpus effodere & in *Gdonnam* projicere jussit.

(z) Filium scil. *Haraldi Kæsie*, *Biørnonem Jernside* sive *Ferrei lateris*, de quo bis supra.

(a) De filiis *Haraldi Kæsie* nemo nos evidentius instruit, quam *Anonymus Auctor* *Chronici* veteris An. 825-1157. & *Scriptor* cœvus, editus ap. *Westphal.* T. I. p. 141. sqq. sed ex puriori fonte in hoc opere proditurus. Ille *turbam quindecim filiorum* *Haraldo* tribuit, quorum tres in prima infantia occubuisse putantur, reliqui duodecim nominatenus recensentur, videlicet 1. *Biørno* [*Jernside*] & 2. *Ericus* *Diaconus*, in portu *Slesvicensi* submersi, 3. *Magnus* in prælio *Fotvicensi* cum *Magno* cæsus, 4. *Sywardus*, 5. *Ericus* alter, 6. *Sveno*, 7. *Nicolaus*, 8. *Haroldus*, 9. *Benedictus*, 10. *Mistivir*, 11. *Knut*, hi octo omnes in insula *Sejerø* occisi & in unam foveam projecti, 12. *Olavus* vestibibus Fratrum Mendicorum evadens in *Sveciam* salvus pervenit. Horum quatuor ex legitima conjuge *Ragnhilde* filia Regis *Norvegiæ Magni Nudipedis* nati sunt, scil. *Magnus*, *Olavus*, *Haraldus* & *Canutus*, *Knytl. Saga* p. 172. *Sn. Sturl.* T. II. p. 262. reliqui omnes ex pelli-cibus, quas plures habuit, *Saxo* p. 242. Hinc apparet, *Svenonem* in circumstantiis quidem, non multum in numero errasse, dum, præter *Biørnonem*, dicit, *ERICUM undecim* ejus fratres ferro necari jussisse. *Sveno* etiam supra ad calcem *Capitis VI. Biørnonis undecimque* fratrum ipsius meminit.

(b) *Urnenfe Placitum*, nobis *Urne-Ting*, *Urneboeds Landsting*, celebre quondam fuit *Jutix Australis* sive ducatus *Slesvicensis* *Dicastrerium* & generale forum. Ibi *Comitia* ejus provinciae, ibi *conventus publici*, ibi *actus homagiales Regum* celebrati sunt. *Saxo* p. 248. & 273. *Unica concionis* mentionem facit. *Hænsfeldio* etiam p. 139. 341. 330. *Urneting* & *Urne-Landsting* memorantur. Locus *Urneboed* haud procul ab urbe *Aabenraa*

dam, cognomento *Niger*, militari corona stipatum, lancea transverberavit. Interempto itaque Rege, mox alius imperium sumit ERICUS, quem ob suavissimos mores *Agnus* (c) cognominabant. Cujus temporibus uberrima cunctarum rerum extitit abundantia. Post illum KANUTUS, *Magni* filius, quem in *Scania* meminimus supra occubuisse, in *Wigbergenſi placito* creatur in Regem, SVENONE a *Scanienſibus* electo, qui filius supra memorati *crudelis* extitit ERICI (d). Qui dum saepenumero inter se decertarent, WALDEMARUS, sacro cruore oriundus, *Ringſtadenſis Kanuti* filius, patris tunc potitus Feödo (e), quasi medius, illis alternum impendebat subsidium. Post multum vero temporis, habito concilio in *Lalandia* (f), decreverunt arbitri aequa portione regnum in tria partiri, pactumque foederis firmitate sacramenti roborare. Nec diu pacti hujus duravit firmitudo, prout rei exitus probavit. Nam tempore autumnali, concilio in *Roschildenſi civitate* celebrato, tres praefati sacrum festum solenniter peragentes una conveniunt, primo apud SVENONEM regem epulantes. Qui dolum commentatus, pacis fideique integritate violata, tempore serotino, post vespertas celebratas, instructis catholicianis, KANUTO & WALDEMARO mortem machinatur. Extinctis vero luminaribus, KANUTUM martyrio coronantes interemerunt. WALDEMARUM autem, dum stricto mucrone transfodere molirentur, in coxa haud modico vulnere percepto, divina elapsum conservavit gratia. Ut vero a vulneris dolore aliquantisper convaluit, in *Jutlandiam* profectus exercitum conscripsit.

Cap. VIII.

De Waldemaro I.

SVENO autem praedictus, Rex Scanienſis, WALDEMARO Regi *Jutiae* occurrens, secus *Gratham* (g), praelium cum eo commisit. Nec diu anceps extitit victoria,

Aabenraa distabat, prope notissimum viatoribus Tolstedium, situs nempe in paroecia Jordkier in territorio Riisherred Praefecturae Apenradensis. Apud *Westphal.* T. IV. in Praef. p. 216. male dicitur villa *Urbovita* prope Wiburgum Cimbriae meridionalis inclaruisset. Num vero *Urnense Placitum* locus necis Regiae fuerit, dubito, potius iis assensum praebens, qui ERICUM in *Placito territorii Hvidingenſis*, *Hvidingherreds Ting*, interfectum perhibent, ut *Hvinsfeldius* p. 102. 258. ex vetustioribus Annalibus docet. Ex *Saxone* p. 250. nihil aliud, quam aut *Ripis* aut prope eam urbem id factum esse, elici potest. Praeterea *Chronicon illud coaevum*, praecedenti nota citatum, expressis verbis dicit: *veniens ad quoddam Placitum juxta Ripam, surrexit quidam nomine Plog &c.* Jam *Placitum territorii Hvidingenſis* *Ripis* proximum erat, in cujus etiam circuitu ipsa civitas sita. Demum ex sepultura ERICI *Ripis* peracta quodammodo etiam argumentari licet, eum aut ibi aut in proxima vicinia occisum fuisse. Quod quidem exemplis CHRISTOFORI I. & ERICI GLIPPINGII illustrari potest.

(c) Nostratibus dictus ERIK LAMB, quo nomine in plerisque Annalium nostrorum venit. Apud *Saxonem* p. 250. ei etiam *Agni* cognomen obvenit. *Helmoldo* p. 153. Ericus cognomento *Spac*. In quibusdam Annalibus *Spakæ*. Danicum *Spag* est *mansuetus*. In *Hist. Knyt.* p. 268. utrumque cognomen *Lamb* & *bin Spaki* tribuitur ERICO, qui & ibi *pacificus*, *Gridsamer*, dicitur. Saxo, ei ex *patientia*, *Sveno*, ob *suavissimos mores*, hoc cognomen obtigisse dicunt. *Chron. vet.* supra laudatum ERICUM *simplicem* & *inconstantem* dicit. Conf. *Grammii* Not. ad *Meurs.* p. 270.

(d) ERICI scilicet *Emun*, de quo supra.

(e) *Feudum Slesvicense* intelligit sive *Ducatum Jutiae Australis*, a Rege SVENONE enim *paterna praefectura* dignitate donatus est, *Saxo* p. 256.

(f) De congressu hoc *Lalandico* legatur *Saxo* p. 274.

(g) Locus in *Jutia*, postea *Graa* dictus, ibi in erica dicta *Gratbebede* & adjacentibus *palustribus*, *Saxo* p. 279. dictis *Gratkemose*, SVENO a WALDEMARO victus, & sepultus in *Capella Gratba*, ut dicit *Chron. Erici*

ria, cum SVENO victus manu rustica perimitur. Sicque Rex WALDEMARUS, gloriosus victor, solus regnum obtinuit, qui postmodum quinque lustris & duobus annis Danicum gubernabat imperium. Hic tanta virtutis gratia totius regni sui terminos pacificavit, ut *Sclavorum* feritatem, qui prius, intestina illa seditione flagrante, universos fines maritimos, nec non & insulas, depopulati fuerant, tuta undique navigatione reddita, suæ ditioni, sibi eos constituens tributarios, subjecerit.

Cap. IX.

De tribus Waldemari insigniis.

Hic licet multa memoria digna patrauerit, trino tamen tanquam syderum fulgore ejus splendescit memoria. Nam primo quidem indomitos *Ryenſes* sacri baptismatis unda renasci potenter compulit. Deinde primus in *Sprona* ^(h) insula de coelis lateribus turrim construxit. Ad ultimum in vallo *Danemerck* ⁽ⁱ⁾ murum erexit lateritium: quem tamen morte præventus imperfectum reliquit. De coetero vir fuit WALDEMARUS vitæ per omnia probatæ, facie venusta, facetus, sagax, in consiliis perspicacissimus, strenuus & egregius miles, omni urbanitate refertus, victoriosus, graciosus, successibus semper abundans, in suos tantum plus justo crudelior. Hic SOPHIAM Reginam, KANUTI Regis Roschildensis germanam, matrimonio sibi copulavit. Cujus eximiæ pulchritudinis formam omni venustatis artificio natura elaboravit. Nam in ejus descriptione *Tullii* deficeret facundia, *Nasonis* exaresceret vena, *Virgilii* defudaret ingenium. Proinde ad eam deprædicandam mendicata non capeſſo suffragia, præsertim quum sapius oculata fide perspexerim, in quibus naturæ concinnam fabricam satis admirari non potui. Porro illustri Regis WALDEMARI famam adeo divina ampliavit gratia, ut circumjacentes reges & principes ei quasi debita certatim impenderent obsequia. Qui quum naturæ debitum persolvisset, filius ejus KANUTUS, jure succedens hæreditario, patrium imperium sumit.

Q 2

Cap.

ad An. 1157. Cujus corpus, dicit *vet. Chron. coævum*, in *Ecclesia villula* terræ commensatum est. *Knytl. Saga* p. 232. locum *Gradarbeidr* nominat, hæc addens: *Is campus non procul Valgera meridiem versus distat.* Ex hoc loco a postulis SVENO nuncupatus est *Grathe* sive *Grathelade*, s. *Grathemye*, *Hvitfeld* p. 100. plebi *Juticæ Sæn Graa*. Ex loco etiam *Bellum Grathicum* appellatum est, *Saxo* p. 348. 354. Scriptores Islandi eum nominant *Scein Svidandi*, quo cognomine, inquit *Torſæus* T. III. p. 519. eum per contumeliam appellarunt, denotat enim eum, qui *lento igne torret*, quod durus & inimitis opes eorum exspilaret. In *Knytl. Saga* p. 212. dicuntur Dani SVENONI imposuisse cognomen *Svidandi*, s. *M læſat*, ad crudelē & impotentē dominatū designandum. In *Grammii* Not. ad Meurf. p. 291. *Svidandi per mœnem* explicatur.

- (h) Insula Maris Baltici, parva quidem, sed navigantibus inter Sialandiam & Floniam notī ſina, quæ ſæpiſſime viatoribus, etiam Regibus, hoſpitiū haud adeo opportunum propter glaciē & Neptunī inclementiam præbuit. Danis dicitur *Sproe*, *Spreve* & *Sproghe*. De detentione R. FRIDERICI II. in hac insula, leg. *Erſt. Lat. Res Dan.* p. 387. ſq. • Etiam CHRISTIANUS IV. in Calend. ſuo Anni 1620. ad d. 19. 20. Januar. annotavit, ſe in insula *Spre* propter glaciē pernoctaviſſe. *Sveno* eſt primus, qui nos docuit, WALDEMARUM I. in insula *Sprove* turrim extruxiſſe. Huc, ni fallor, reſpicit *Saxo* p. 315. Eodem anno, inquit, deturbandæ piraticæ gratia, *Alſalon* inſulam maritimam novo Caſtelli fundamento complexus, exigui munimenti beneficio ingens patriæ præſidium attulit. Hujus torris, ſunt verba *Stephanii* in Not. ad *Sven.* p. 137, ingentia hodieque in eadem insula viſuntur rudera. At hæc etiam potuere eſſe rudera illius munimenti, quod in insula *Sprove* An. 1289. poſuerunt exules Dani, *Hvitfeld* p. 301. *Frid. Lindenb.* ap. *Staphorſt* T. I. p. 364. *Sprogam* ſalutat *Speluncam latronum*, qua auctoritate, nescio.

- (i) De celebratiſſimo hoc *Danorum opere*, a Thyra Regina olim extructo ſive potius amplificato & munitione factō, vid. ſupra Cap. III. Novam hanc per WALDEMARUM I. ex muro lateritio ſolidiorē ſuperinjeclam eſſe ſtructuram, confirmat *Saxo* p. 183. Ita etiam *Cronicon Erſt.* Munitionem *Danwarki* muro circumcinxit, ante enim lignis tantum munitus erat locus ille.

Cap. X.

De Kanuto Waldemari filio.

Erat autem KANUTUS vir religiosus, castus, procerus, formosus, miles eximius, a patria virtute non degenerans. Qui tanta strenuitate *Sclavorum* compescuit saevitiam, ut, universis *Sclavorum Pomeranorumque* finibus classe devastatis, Ducem eorum *Bugezlavum* ad tributum & hominum^(k) sibi exhibendum compelleret. Quod quidem in Regis navi, quæ rostris deauratis coruscabat, non procul ab urbe^(l), quam supra HARALDUM profugum fundasse memini, factum fuisse conspexi. Cujus rei interflumini recolare operæ duxi pretium. Nam tempore, quo fœdus pepigerant, tantus nubium fragor^(m) intonuit, ut elementa confundi existimarentur. Quod quidem ab antiquo prævaricatore pacisque æmulo, divina permissione, factum putavimus. Quippe præfata tempestatis turbinisque violentia Præsulem Caminensem, præfatumque *Bogezlavum*, cum Regis fratre WALDEMARO, elegantissimæ indolis juvene, in lembis existentes, ferme pessundatos submersit. Quo peracto, cum ingenti exultatione remeavimus. Cujus negotii finem cunctorum gubernator in pace sua disponat.

Expliciunt gesta Danorum.

(k) In hoc actu homagii describendo tres primos Historicos nostros, *Svenonem*, *Saxonem*, & *Knytl. Hist. Auctorem*, finem Historiæ suæ imposuisse, notabile est.

(l) Scil. *Hynnishurg* five *Femsburgum*, de quo supra ad Cap. IV. Not. (h).

(m) Ingentis hujus tonitru coelique fragoris, quo Slavici regni interitum portendi a conjecturarum sagacibus existimatum est, etiam *Saxo* meminit p. 384.

XII.

Catalogus Regum Daniæ brevior.

Qui posthac sæpius honorifice nominandus venit, *Petrus Olai*, Frater Ordinis Minorum Roskildæ, brevem hunc Catalogum suo Collectaneorum libro, inter plurima alia, inscripsit. Eundem partim ex Saxone partim ex aliis vetustis monumentis confectum esse fatetur. Num vero ipse eum conscripserit, an ita ab alio conscriptum invenerit, incertum est. Perinde equidem esse potest, quum haud multum nuda hæc nomina ad illustrandum historiam & farciendum Catalogos Regum nostrorum faciunt. Nec tamen, propter collationem cum aliis, hunc omittendum duxi. Poterit enim quis in eo reperire, quod forte laudaverit.

Nomina Regum Daniæ, secundum *Saxonem* & *alios*.

DAN, filius *Humbli* Judicis.

HUMBLUS, filius *Dan*.

LOTHARUS, frater ejus.

SKIOLDUS, filius *Lothari*.

GRAMUS, filius ejus.

SUIBDAGERUS.

GUTHORMUS.

HADIN-

HADINGUS, filius *Grami*.

FROTHO, filius ejus.

HALDANUS, filius ejus.

ROE, filius ejus.

HELGO, frater ejus.

ROLUO, filius ejus.

HIARTUARUS, gener ejus.

HOTHERUS.

OTHINUS.

BALDERUS.

RORICUS, filius *Hotheri*.

HORUENDILLUS.

FENGO.

AMBLETUS.

VIGLETUS.

VERMUNDUS, filius ejus.

VFFO, filius ejus.

OLAVUS, filius ejus.

HUGLETUS.

FROTHO.

DAN, filius ejus.

FRIDLEVUS.

FROTHO, filius ejus.

HIARNUS.

FRIDLEVUS, filius *Frothonis*.

FROTHO, filius ejus.

INGELLUS, filius ejus.

OLAVUS, filius ejus.

FROTHO, filius ejus.

HARALDUS, frater ejus.

HALDANVS, filius ejus.

UNGVINUS.

SIVALDUS, filius ejus.

SIGARUS, filius ejus.

SIVALDUS, filius ejus.

Post hunc regnaverunt. *Judices*.

HALDANUS, filius *Borcardi*.

HARALDUS HYLDETAN, filius ejus.

RINGO.

HETHA.

OLO, sororius *Haraldi*.

OMUNDUS, filius ejus.

SYVARDUS, filius ejus.

BUTHLUS.

JARMEICUS, filius ejus.

BRODERUS, frater ejus.

SIVALDUS.

SNIO, filius ejus.

BYORNO.

HARALDUS, filius ejus.

GORMO, filius ejus.

XIII.

Series Regum Daniæ ab Haraldo Klag ad Waldemarum II.

Hanc Regum Seriem ex Codice Collectaneorum autographo *Petri Olai* Minoritæ exscripsi. Ille vero eidem ex *Libro* quodam *antiquissimo*, ut ipse profitetur, inter sua excerpta locum dedit. Auctorem ex *Scania* forte oriundum fuisse, inde conjicere licet, quod OLAVUM, Haraldi Kesiæ filium, quem *Scani* contra ERICUM LAM Regem elegerant, inter Reges Danorum numerat, ab aliis vero scriptoribus exclusum. Auctor vixisse videtur sub Rege *Waldemaro II.* quocum Seriei suæ finem imponit. Quædam ex iis, quæ in principio annotavit, ab *Adamo Bremensi* mutuatus est.

Item *alius Liber antiquissimus* sic habet.

HARALDUS KLAG, qui & *Herioldus* dictus est. Hunc expulerunt filii GOTRIC, qui & *Godefrid* dictus est. Qui fugiens venit ad LUDOVICUM Imperatorem, filium KAROLI MAGNI, a quo christianam fidem suscepit, reversus est in *Datiam*, comite sancto *Ansgario* episcopo.

ERICUS filius ejus christianus. Hujus tempore fertur, *Danos* transisse per *Ligerim* fluvium, *Turonis* succendisse, per *Secanam Parisios* obsedisse, Imperatorem timore pulsum eis terram ad habitandum dedisse. Tunc *Saxonia* vastata est a Danis, *Brun* Dux occisus est, cum aliis X. Comitibus, duo Episcopi truncati sunt. Tunc *Fresia* depopulata est, *Trajectum* civitas excisa. *Colonium* & *Treveros* incenderunt. *Aquisgrani* eqvis suis stabulum fecerunt, quod per annos LXXX. permansit, usque ad tempora OTTONIS MAGNI, tunc destructum est. *Maguntia* ob metum eorum instaurari cepit. Persecutionis erant precipui tiranni, *Eric* & *Orvic*, *Godefrit*, *Rodulff* & *Ingvar*. Crudelissimus tamen omnium fuit *Ingvar* filius LOTBROCHI. In Angliam cum misissent vnum ex fociis suis *Haldan*, & illo ab Anglis occiso, Dani constituerunt in loco ejus *Gundredum*. Eo tempore *Fresia* & *Anglia* sub ditione *Danorum* permanserunt.

ERIC UNGI, filius ERIC, christianus. Hic conversus ad fidem, primus apud *Sliasvig* cum sancto *Anschario* ecclesias constituit.

SYVARD filius REGNER LOTHBROKI.

LOTA KNUT filius ERIC & filie SYVARD.

SVEN LANGFOT filius KNUT.

FROTHI victor Anglie, filius SVEN.

GORM ENGELSKE.

HARALD filius GORM.

GORM

GORM filius HARALD. Abhinc Christiani Reges fuerunt.

HARALD BLATAN filius GORM. Ad hunc HARALDUM veniens *Unni* archiepiscopus Bremensis, & accepta ab eo licentia, fidem publice predicavit, & ecclesias constituit. Iste HARALDUS postea a MAGNO OTTONE devictus, regnum ab eo suscepit, & baptizatus est una cum uxore sua & parvulo filio suo, qui cognominatus est SVEN OTTO, eo quod ipse OTTO Imperator eum de sacro fonte leverit. Iste HARALDUS tam populo *Saxonum* quam *Fresis* & *Transalpinis* ^(a) & *Danis* leges & jura constituit, quæ adhuc pro auctoritate *Dani* servare contendunt. Hic a filio suo, senio grandævus, regno pulsus, vulneratus ex acie in Sclaviam fugiens venit, ubi & mortuus est. Corpus ejus a suis in patriam reportatum in civitate *Roskild* tumulatur.

SVEN TYWSKEG filius HARALDI.

KANUTUS SENEX filius SVEN. Hic contra sanctum OLAFF regem Norvegie continuum bellum habuit, & victor existens obtinuit *Norvegiam*. Post hec cum mille armatis navibus transfretavit in *Angliam*, triennio obsessâ insula, ADEL-RAD rex Anglorum obsessus obiit, relinquens filium EDWARDUM, quem suscepit ab IMMA regina, quæ soror fuerat *Richardi* Comites Normannorum. CANUTUS victor existens, ipsam IMMAM duxit uxorem, genuitque ex ea filium *Hartheknut*. *Sven* & *Haroldus* a concubina geniti fuerant. Post mortem ejus succedunt in regnum ejus, HAROLDUS in Angliam, SVEN in Normanniam, HARTHECNUT in Daniam.

KANUTUS DURUS. Hic erat regis KANUTI SENIS & IMME regine filius. Hic contra HAROLDUM fratrem suum regem Anglie a Dacia veniens in Flandria. Sed HAROLDUS morte preventus bellum diremit. HARTHECNUT Daniam possedit & Angliam. Interea SVEN obiit in Norvegia, frater HARTHECNUT. Tunc Normanni elegerunt MAGNUM filium Sancti OLAFF a concubina.

MAGNUS BONUS filius Sancti OLAFF de Norvegia classem adunavit, qui Daniam invadens optinuit duo regna, HARTHECNUT cum exercitu morante in Anglia. Qui mox adversus MAGNUM pugnaturus, consanguineum suum SVEN prefecit classi. SVEN victus a MAGNO, cum in Angliam rediret, HARTHECNUT mortuum reperit. Sed electus ab Anglis EDWARD, frater HARTHECNUT ex Imma regina, pacem cum SVEN faciens, constituit eum se mortuo regem & heredem. Sic SVEN in Daniam reversus est. MAGNUS rex Sclavos, fines suos invadentes ad ulciscendum *Radeburg* ^(b) principem eorum, qui a Danis occisus erat, in campestribus *Heydeba* XV. milia paganorum occidit. Pax reddita est christianis. Nota, quod ubique in superscriptis ita scribitur hoc nomen SVEIN.

SVENO MAGNUS, nepos KANUTI SENIS. Hic erat filius VLFF Ducis & *Margarete*, quæ erat soror KANUTI regis. Hic cum MAGNO multa prelia gessit. Tandem victus SVENO fugiens, venit ad JACOBUM regem Sveonum, cuius fultus auxilio regnum repetens patrum suorum, MAGNUM a Dania expulit. Qui denuo bellum instaurans, in navibus obiit. SVENO victor existens, Angliam cum exercitu adiit. Sed EDWARDUS vir sanctus & justus, pacem eligens quam bellum, Regi Danorum tributum obtulit, & ipsum post se regni heredem fecit. Sic SVENO victor existens, tria regna obtinuit, *Danicum*, *Normannicum* & *Anglicum*.

(a) Legendum *Transalpinis*.

(b) Legendum *Ratibor*.

HARALDUS filius SVENONIS.

KANUTUS Sanctus, alius filius ejus. Hic fugiens a Jutia in Fiuniam, occisus est in *Othenſe* in ecclesia Sancti Albani martyr.

OLAVUS, tertius filius ejus. Hujus tempore fames vehemens fuit in Datia. Hic subitanea morte defunctus est.

HERICUS CYPRIUS, quartus filius.

NICOLAUS, quintus filius.

ERIC EMUN.

ERIC LAMB. Hic cum magna prudentia gubernabat Datiam, deinde, firmissima pace facta in patria sua, monasterium adiit, & accepta tonsura & habitu, monachum professus, & feliciter hujus mundi miseriis valefecit, deinde bono fine quievit in domino.

OLAVUS.

SVENO filius ERICI EMUN bellavit contra VALDEMARUM, & infeliciter occubuit, justo dei judicio dignam insidiarum suarum consecutus finem.

KANUTUS filius *Magni*.

VALDEMARUS Sclaviam vicit & ad christianitatem coegit.

KANUTUS Nordalbingiam vicit &c.

VALDEMARUS frater KANUTI &c. Hec omnia ex illo *libro antiquissimo*.

XIV.

Petri Olai Minoritæ Roskildensis Chronica Regum Danorum, a Dano ad obitum Johannis Regis.

Citantur sæpius illustr. *Grammio* aliisque Historicis nostris *Petri Olai Collectanea*, *Paralipomena*, *Chronica*, *Adversaria*, sive *Excerpta Historica*, ut monumenta inedita, & plerisque hætenus minus cognita. Ea omnia uno eodemque Codice chartaceo, sive hujus Auctoris *Libro Collectaneorum autographo*, continentur, qui adhuc in *Donatione Magnæana* Bibl. Acad. Hafn. No. 107. in 8vo superest, scriptus, partim ante, partim sub tempora Reformationis & ante medium Seculi XVI. Ex hoc unico fonte prodierunt omnia fragmentorum exempla, quæ sub nomine *Petri Olai* circumferuntur, quocunque etiam nomine veniunt. In Catalogo *Biblioth. Rosgard.* inter mss. p. 508. No. 635. occurrunt *Paralipomena Chroniconum Petri Olai Roskildensis* in 4to. Idem ni fallor exemplar transit in Bibliothecam *Arnæ Magnæi*, & inter ejus mss. No. 849. 4to reperitur, ibid. & proxime sequenti Num. 850. *Chronicon Danicum ab An. 1320.* est aliud frustum, ex *Libro Petri Olai* exscriptum, & ad Fridericum II. continuatum. Ex eodem descriptus est Codex iste *Andree Welleji*, cui titulum inscripserat: *Paralipomena Historiæ Danicæ Petri Olai*, licet Wellejanum exemplar continetur longe ulterius ad Christiani III. mortem usque. Codex Wellejanus, si recte memini, in Bibliotheca Regia asservatur. Codex autem *autographus*, adhuc, ut supra monui, inter Mss. b. Arnæ Magnæi superstes, fuit olim in *Bibliotheca Rosgardiana*, & in ejusdem Catal. Mss. No. 653. p. 510. compareret, tali titulo notatus: *Liber Collectaneorum Petri Olai olim familiæ Franciscanæ Monachi Dani, Liber rarissimus in 8vo. Codex chartaceus autographus, ad Historiam Danicam utilisissimus, Auctor mortuus est circa 1560.* Codex iste minutis-

minutissimo & passim vix legibili charactere scriptus est, plurima quidem manu ipsius *Petri Olai*, aliqua tamen, ut primo intuitu videtur, alia & paulo vetustiori manu. Ad frontem libri involucro pergameneo inscriptum legitur: *Petro Olavo Sancerpio Minoritano*, unde, librum ab alio ipsi donatum potius, quam ab ipso conscriptum fuisse, conjicerem, nisi viri docti illum dudum Auctorem ejus agnovissent. Adhuc doctus quidam coævus, quem *Grammius Andreæ Wellejum*, *Magnæus* vero *Hemmingium* fuisse conjicit, ultimæ libri paginæ manu sua hæc inscripsit: *Dominus Petrus Olai olim familiæ Franciscanæ hunc librum ex variis monumentis magno labore collegit, ac mihi moriturus sui Μυροῦμεν reliquit*. Mortuum vero fuisse inter An. 1560. & 1570. *Grammius* conjicit. Et hæc sunt omnia, quæ nobis de hoc Auctore innotuerunt, scil. 1) Nomen ejus, 2) locum genitalem, nempe *Sancerpium*, parocciam Sialandiae Præfecturæ Roskildensis, 3) vitæ institutum, quod Monachus Ordinis Minorum fuerit, & denique 4) tempus, quo vixit & verisimiliter obiit. Quod *Roskildie* vixerit & ibi professionis Franciscanæ fuerit, partim exinde colligitur, quod Fratrum Minorum Roskildensium gesta, data occasione, præcipue notaverit, & partim traditione confirmatum est. Ut autem ad uniuscujusque notitiam perveniat, quæ *Codice autographo Petri Olai* continentur, hunc eorum conspectum exhibebo: 1) *Geographica pauca ad regiones septentrionales maxime spectantia*. 2) *Adversaria & Excerpta de origine gentis Danorum, Gotthorum &c.* 3) *Chronica Regum Danorum* ad An. 1500. scriptum, & additamentis marginalibus integrisque foliis interspersis, auctum & illustratum. Tria hæc sub uno numero XIV. comprehensa hic in lucem prodeunt. 4) *Excerpta ex Annalibus vetustioribus*, quorum plurima cuius fere paginæ in margine adscripta. 5) *Incerti Auctoris Chronicon Danicum* ab An. 826. ad 1157. 6) *Excerpta de Normannis* 841-933. 7) *Progenies Svenonis Estritti* in Dania & Sveria. 8) *Historia Martyrizationis S. Kanuti Regis*. 9) *Historia Svenonis Tingskæg & sequentium Regum usque ad Canutum VI.* 10) *Continuatio Saxonis Grammatici a Canuto VI. usque ad An. 1287.* 11) *Historia de origine & propagatione Fratrum Minorum* in Dania & Regionibus Septentrionalibus. 12) *Historia mirabilium in Ecclesia b. Petri Slesvici* factorum 1252. 13) *Annales Danici* ab An. 1274 ad 1410. 14) *Breve Chronicon primorum Archiepiscoporum Hamburgensium & Bremensium*. 15) *Series Episcoporum Roskildensium*. 16) *Duodecim Excellentie Daniæ*. Hæc omnia, licet minutissima scriptura exarata multisque in locis lectu difficillima sint, ipse manu mea & non sine diuturno labore descripsi, eisque sua loca in hoc Opere assignavi. Sunt inter ea multa plane insignia & nullibi edita, etiam quædam levidensia, alibi obvia, & quibus carere possemus. Religioni autem semper duxi aliorum labores trunare, nec mihi in hac parte placet tritum illud *omne nimium nocet*; circumspicere enim lectori facile erit transilire ea, quæ offendunt; & pauca admodum, si comparentur ad reliqua, illa sunt, quæ nulli usui esse possunt. Sed ad Codicem nostrum revertar, comprehendit, præter jam recensita, etiam exotica, quæ sequuntur, & ad Historiam nostram non pertinentia. 1) *Chronologica* quædam ex veteri Historia Romanorum, Martyrum, Paparum &c. quæ alibi meliora habentur. 2) *Series Imperatorum Romanorum* ad Carolum V. 3) *Catalogus Pontificum Romanorum ad Clementem VII.* 4) *De Origine Ordinis Monastici*. 5) *Excerpta ex itinerario Johannis de Mandeville*. 6) *Historia de Inchoatione Ordinis Fratrum Minorum*. 7) *Provincia & Custodia Fratrum Minorum* extra Daniam. 8) *De Ordinum Monachalium singulorum institutione & causis* narratio compendiosa. Præterea reperiuntur in Codice nostro, 1) *Initium Chronici Rhythmici Danici*, 2) Præfatio eidem destinata, cujus hæc inscriptio: *Fortalen offuer then lulle Daniske Chronica, som her vd aff synes att mere først vdgangen oc qvort paa Rhym vdi gamle Kong Christerns Tiid*, 3) Præfatio Chronici minoris Danici, quod hinc videtur primo publicatum & Rhythmis compositum esse tempore Regis CHRISTIERNI Senioris [3: *Christiani I.*], sed hæc ad Danicam Collectionem ablegantur. Quod demum ad *Chronicon Regum Danorum* jam edendum attinet, videtur quidem alia & aliquantum vetustiori manu quam *Petri Olai* scriptum, sed adhibita diligentiori Codicis inspectione, possunt omnia ab ipsius manu esse, sed diversis temporibus exarata, aliqua scilicet circa Seculi XVI. initium, reliqua successive ad-

scripta usque ad primordia regiminis *Christiani III.* In Codice enim nihil recentius Anno 1541. Quæ vero in aliis exemplaribus continuata sunt usque ad Fridericum II. ab alio forte auctore sunt addita. Majorem partem hujus Chronici ab aliis collectam ingenue fatetur Auctor noster, *Saxonem* etiam, *Crantzium*, aliosque suo tempore primum editos scriptores citat, sed plura etiam inedita Chronica & libros antiquos testatur, quorum forte quidam jam dudum deperditi sunt. *Saxonis* Seriem Regum relinquit, ordinem & numerum *vetustioris cujusdam Chronici* servans, additis undecunque supplementis. Huic Chronico præmissi *Geographica* illa & *Excerpta de Origine gentium*, quæ supra, recensendo Codicem, sub No. 1. & 2. nominavi, ea vero ad gustum magis veterum quam nostrum esse confiteor, attamen eisdem omnem usum minime abjudico.

Brevis & subtilis descriptio *Danici germinis.*

Homines sequentes, videlicet *Dani* vel *Goti*, *Daci* vel *Gete*, *Cythi* inferiores, *Cytharum* omnium origo.

Primæva origine, natura, lingua & patria unus naturaliter probantur & idem populus, una simul & eadem gens *Danica*, *Gotica*, *Cythica* seu *Getica*, sic varie veterum auctoritate nominata. Ex Japhettica stirpe antiquitus post diluvium per ejus filium Magog naturaliter propagata. Et hoc in superiori seu orientali plaga Cythie inferioris juxta Meotides paludes, ubi & principium Europe. Illic siquidem illa preclara vetustaque *Danici* germinis primordia ex sanctis patribus veteris testamenti, videlicet *Noe*, *Japhet*, per ejus filium *Magog*, sub *Gotici* nominis vocabulo, divina specialiter ordinante providentia, in hujus mundi lucem felici auspicio initialiter prodierunt.

Vocabulorum Danicalium varietas & proprietas.

Ex *antiqua Chronica Su. Po.*

Dani sunt *Gothi*, *Gothi* *Danique* vocati,
Hos armis genuit hec *Cythica Dania* sevos,
Traditio veterum simul & *Cythas* vocat illos,
His certe nominibus *gens Danica* manifestatur.

Tres nobiles Excellentie a divina pietate

Danis antiquitus tantummodo, non ceteris gentibus, concessæ:

Naturalis Originis sanctitas & claritas,
Seminalis propagationis immensa posteritas,
Mundialis Imperii singularis sublimitas.

Sequuntur metra de proprietatibus diversorum regnorum & civitatum.

Smevia promissa percepta munera frangit,
Vitat turpe loqui, quia nobilis atque superba.
Circa *Spiream Renus* vinosus habundat,
Sed prope *Trajectum* caret omnibus excipe pisces.
Flandria se nimium commendans garrula dives.
Gaudet honestate *Brabancia* milite forti.
In lactiniis *Holandia* pauper abundat.
Audax incipiens est *Frisia* vasta rebellis.
Prodiga lasciva *Bavaria* letaque fallax,
Et hec subtilis inconstans & socialis.
Austria larga datrix clamorosa citoque movetur.

Dicipitur

Dicipitur leniter devota *Normania* multum.
 Infusus niger est timidus bibulusque *Boemus*.
Missina bonos mores habet hospitat estque fecunda.
 Sunt fures terni faccus viniqve *Tyringi*.
Slavia plena cibus, vacuus quoque, si petis, ibis.
 Confidunt in thesauris fragiles *Lybecenses*,
 Et pietate carent, est neqvior is tamen *Hamburg*.
Holfaticus vix catholicus nullius amicus,
 Cum ter dicit ave, sicut ab hoste cave.
Dacia docta dare de dando dicitur, unde
 Ex re nomen habet, sua munera fundit habunde.
Anglicus in tergo caudam gerit, est pecus ergo.
Uplandenses sunt velut enses semper acuti,
 Prelia poscunt & male noscunt ensibus uti.
 Montibus & faxis satis est *Normegia* dives,
 Illuc invenies nocte dieque nives.
 Stultitiam vitat *Saxonia* fida pudica,
 Non indiscrete tribuit sua, prodiga non est.
 Abscondit *Westphalia* res, discreta quietat,
 Sed satis ipsa tenax, ibi regnat femina pulchra.
Hascia de prediis gaudet mendax quoque dura.
 Multum *Franconia* subtilis habet bona vina,
 Diversi generis homines *Polonia* nutrit.
 Sed scio, quod versus talis completur in ipsis,
 Stirpe saporatur pomum, quocunque rotatur.
 Excolit invidiam gens *Dacha*, sed *Anglia* fraudem,
 Multum *Friso* furit, *Saxo* super omne superbit.

Seqvuntur Regna & regiones, quas olim sibi *Danica gens* ^(a) suo imperio potenter subjugavit, primo incipiendo ab insulis oceani in Europa.

Ibernia octo vicibus tributum soluit.

Scotia octo vicibus.

Anglia, quæ nunc major *Britania* dicitur, decem vicibus *Danorum* regibus subiecta, pensionem tributi solvit aliquando CXX. annis continue.

Hispania a littore maris oceani usque *Galiciam* CCLX. annis tempore *Gothorum Danis* serviit.

Burgundia & *Gallia Cisalpina* semel, sed diuturne tributum soluit.

Germania inferior & superior usque alpes *Danorum* frequenter horrendis vastationibus penitus subjacuit fauciata.

Francia regio Europe fortissima antiquitus tempore *Normannorum*, nec non sevisimi regis *Attilæ*, in cujus exercitu erant quinquaginta Millia armatorum, a *Danis* ultra XL. annis ferro, rapinis & incendiis destruitur.

Normania ducatus & pars Francie a *Danis* expugnatur & possidetur usque in hodiernum diem.

Saxonia antiqua emula *Daniæ* 7. vicibus *Danis* tributum soluit.

Sclavia Germanica 24. vicibus *Daniæ* subiecta tributi pensionem soluit.

S 2

Svecia

(a) Fastidiose nimis Auctor jactat, sive ipse Petrus Olai fuerit, sive is alium hic exscripserit.

Svecia 19. ad minus vicibus *Danis* tributaria defervit.

Normegia, *Islandia*, *Grönlandia*, *Orcades* insule, quasi continue ab antiquo, *Danorum* imperio subjacuerunt.

Livonia, *Rugia*, *Estonia*, *Curlandia* frequenter antiquitus tributum reddiderunt.

Ruscia *Danorum* partibus 8. vicibus tributaria militavit.

Pannonia sic olim nominata, modo *Hungaria* ab *Hunnis*, *Danis*, illam usque hodie possidentibus, nominatur.

Italia tota *Romanorum*, peculiares provincie ultra Alpes, *Lombardia*, *Emilia*, *Liguria*, *Tuscia*, *Marchia*, *Teruisia*, *Etruria*, *Marchia Anconitana*, *Campania*, *Sclavonia*, *Calabria*, *Sicilia*, cum ceteris partibus usque mare mediterraneum, quas antiquitus *Dani* temporibus *Gottorum* & *Longobardorum* annis 400. quieto jure tenuerunt & possederunt, & vix aliqua regio invenitur in tota Europa, quæ non antiquitus pro tempore tributaria *Danorum* imperio defervit.

Item de *Asia minori*, quæ, ut fertur, IX. regna includit, quæ majorem partem Græcie comprehendit. Hanc autem Asiam minorem famose illæ bellatrices *Amazones*, *Danie* proles, miliciaque *Daciana* ultra C. annis sub sui juris imperio tenuit vectigalem, in qua 7. urbes pregrandes condiderunt, videlicet *Ephesum*, *Smirnam*, *Sardis* &c. De quibus beatus Johannes in Apoc. mentionem facit.

In Oriente seu *Asia majore*, quæ comprehendit mediam partem mundi,

Sunt homines ratione primi seminis *Dani*, *Danorum* Gothorumque seu posteritas, numero, armis, viribus, divitiis & potentia mundi prevalentes, Videlicet *Cythæ* superiores, *Masgoethæ*, *Amazones* bellatrices, tenentes maximas regiones non procul ab *India*.

Item omnes pene regiones a *Jherusalem*, quæ est in medio mundi, usque ad *Indiam* superiorem *Holgerus* Dux *Danorum* christianissimus prope *Paradisum* *Danica* strenuitate devictas sui christique fidei subjugavit, ipsamque *Indiam* cum toto suo imperio amplissimo, Christo principaliter agente, jam ultimo ad fidem convertit.

Hic advertendum, quomodo illa sublimis *India*, quæ nunquam prius nec post, preter suos proprios principes, alicui regi vel genti tributaria, defervit pro illo tempore *Danis*, sub *Holgero* duce efficitur vectigalis cum toto suo imperio, quod 72. regna maxima includit, cum alio sibi annexo imperio, videlicet *Tartarorum*, quod 12. regnorum latitudine mensuratur. Hec probantur per *Itinerarium Johannis* (b) de *Anglia*, qui personaliter partes illas visitavit a *Jherusalem* usque *Indiam* superiorem prope *Paradisum*.

Item de *Affrica*, quæ est tertia pars mundi; hanc autem *Affricam*, quantum ad omnes ejus partes, *Dani* antiquitus tempore *Wandalorum* cum magna illa *Cartagine*, quæ olim per famosa illa bella punica contra Romanos voluit esse mater mundi, annis octoginta sub 7. regibus libera possessione sub annua tributi pensione tenuerunt & possederunt.

Nota, secundum *Commentatorem super librum de Spera mundi*, quod quantitas orbis circumferentie terre est 252000. milium stadiorum. Ergo & quantitas diametri sui erat 80181. milium stadiorum.

Nota, quod ab ethere usque ad lunam sunt CXXVI. stadia, quæ sunt XV. DC. XXV. miliaria & semis. Inde ad Venerem tantum. Inde ad Solem XXIII. CCC. XXXVI. miliaria. A Sole usque ad Martem XV. DC. XXV. miliaria. Inde ad Saturnum tantum.

(b) *Johannem de Mandeville* indigitat.

tum. Inde ad firmamentum XXII. CCCC. XXXVI. miliaria. Triplicatur itaque a terra usque ad celum miliaria centum & novem & CCC & LXXV. miliaria.

Pax, Lex, Numisma, Status, & Mores *Danorum*

Demonstrant, qualis sit *Rex* & rector eorum.

Nota, secundum *Isidorum* aliosque doctores, quod orbis divisus est in tribus partibus post diluvium a filiis Noe, sc. in *Asiam*, *Europam* & *Affricam*. Primam possedit Sem cum sua posteritate. Secundum Japhet. Tertiam Cham. Hec tamen divisio non fuit aequalis. Nam *Asia* a meridie per orientem usque ad septentrionem pervenit. *Europa* a septentrione usque ad occidentem. Et inde *Affrica* usque ad meridiem attingit. Sicque medium orbem tenet *Asia*, aliud medium *Europa* & *Affrica*, quae ideo due factae sunt, quia inter utramque ab oceano mare magnum ingreditur, quod interfecat eas. Itaque de *Europa* aliquid dicendum est.

Quae pars orbis vocata est *Europa*, a filia Agenoris regis Libie sic vocata. De qua parte scribit *Orosius* dicens: *Europe* regiones & gentes incipiunt a montibus ripheis meotidisque paludibus, quae sunt ad orientem, descendentes ad occasum per litus septentrionalis oceani usque ad Galliam Belgicam & flumen Renum, quod est ad oceanum. Deinde ad *Danubium*, quem *Histrum* vocant, qui est a meridie & ad orientem directus, ponto accipitur. Communius tamen tenetur, quod *Isidorus* dicit, sc. quod incipit a flumine *Dhanai*, descendens ad occasum per septentrionalem oceanum usque ad fines Hispaniae, cujus pars orientalis & meridiana a ponto confurgens tota mari magno conjungitur, & in insulas *Gades*, quae sunt circa Hispaniam, finitur. Prima ergo pars seu regio Europae est *Scythia inferior* seu *Gothia* vel *Dania*, quae incipiens a meotidis paludibus vel a flumine *Dhanai* inter *Danubium* & oceanum septentrionalem usque ad Germaniam porrigit. Et haec terra propter inhabitantium immanitatem, rigiditatem & valetudinem, *Barbaria* & populi *Barbari* nuncupantur. Et sunt gentes in universo LIII. ut dicit *Orosius*, & continet regna, quae nunc vocantur *Dania*, *Svetia*, *Normagia*, & si quae sunt plures regiones. Et haec pars Europe habet tria nomina generalia. Vocatur enim *Gothia*, & populi *Gothi*, a *Magog* filio Japhet, a quo primo populata est. Dicitur etiam *Dania* a *Danao* vel *Thanao* vel *Dano* vel *Thano*, secundum quod habent *diversi libri*, primo Rege, monarcha illius terre, a quo etiam *Thanais* fluvius nomen accepit. Denominatur insuper *Scythia inferior* a quodam nomine *Scythia*. Versus (c):

Gothi sunt *Dani*, *Dani* *Gothi*que vocati,
Hos armis genuit haec *Scythica Dania* sevos,
Traditio veterum simul & *Scythas* vocat illos,
Nomine sic trino *gens Danica* glorificatur.

Et, ut dicit *Isidorus*, veteres istas nationes magis *Gethas* quam *Gothos* nominaverunt.

Ex jam dictis patet error aliquorum Historicorum, quorum unus est *Bartholomeus de proprietatibus rerum*, qui solummodo *Suecos* dicunt nominari *Gothos*, & etiam eorum, qui solis jam *Danis* nominatim attribuunt hoc nomen. Quod provenit partim ex ignorantia historiarum seu gestorum & annalium, partim ex hoc, quod aliqua pars utrarumque regionum vocatur *Gothia*, sicut quaedam pars *Scanie* in *Dania* & una pars *Svetie* in illa regione. Sed hic error removetur per jam superius dicta. Nam omnis populus ille *Scythice* inferioris regionis descendit ab uno patre, sc. *Magog*
filio

(c) Conf. supra statim ab initio, ubi idem Versus cum aliqua variatione legitur.

filio Japhet, a quo & *Gothi* dicti sunt & terra *Gothia*. Quod pene omnes historiographi concedunt. Nam conveniunt multum in *moribus*, *habitu* & *idiomate*. Non ergo usurpet & venditet sibi quis in speciali, quod multis commune est. Nec hoc quempiam in errorem inducat, quod aliqua pars utrarumque regionum denominatur *Gothia*. Nam multis annis non habuerunt aliud nomen ille regiones, donec precedente tempore sortite sunt plura nomina generalia, ut *Dania* & *Scythia*, ut dictum est, & etiam specialia, ut *Norvegia* & *Svetia*, & plura alia. Quod etiam de multis aliis regionibus patet, quorum nomina totaliter desierunt. Priscum tamen nomen sc. *Gothia* remansit penes illas partes terrarum, ubi primo se posuerunt, cum ad illas partes venerunt. Hec jam dicta sunt secundum *Historicos* magis tritos & in historiis apprime expertos & eruditos.

Hoc autem regnum, sc. *Gothorum* vel *Danorum* seu *Scytharum*, est primum & vetustissimum regnum mundi. Non tamen computatur inter quatuor principalia regna mundi, de quibus *Daniel* prophetavit, quia *Barbarorum* fuit. Inchoatum est autem hoc regnum sub Ragau abavo Abrae, vel secundum alios, sub Sarugh filio Ragau & proavo Abrae. Potuit autem inchoari sub utrisque, quia pater vixit cum filio CLX. annis & ultra, & sic incepit hoc regnum five hæc monarchia *Gothorum* vel *Danorum* seu *Scytharum*, prout historici quidam tradunt, anno mundi 3001. vel circa, hoc est, anno vite Ragau CCXXVIII. & anno vite Sarugh filii ejus centesimo quinque minus, anno vero post diluvium DCCLXII. Ragau enim natus est anno mundi 2772. & vixit annis 302. Saruch vero anno mundi 2905, & vixit annis 230. Fuerunt a. iste gentes multis annis sine rege, habentes tantummodo iudices, donec quidam nomine DANUS primus rex & monarcha regnavit super eas. Sub Abdon Judice Israelis *Throya* capta est, & ceciderunt de Throjanorum DCLXXVI. ex parte Grecorum DCCCLXXVI.

Et nota, quod anni jam predicti sunt & accipiuntur secundum majorem computationem sc. LXX. interpretum, quam sequuntur *Beda*, *Ifidorus*, *Orosius* & *Vincentius*, & tenetur communiter. Sed secundum minorem computationem sc. *Hebræorum*, quam *Eusebius* tenet, & censetur verior ab aliquibus. Hoc regnum five hec monarchia incepit anno mundi 1849. anno vite Ragau LXXV. Anno vero vite Sarugh 32. anno a diluvio CXCVI. Ragau enim secundum istam computationem natus est anno mundi 1786. Sarugh vero anno mundi 1818. Sed prima computatio tenetur communius, ut dictum est.

Duravit autem hec monarchia multis annis, donec, ut putatur, illi, qui jam *Sveci*, *Norici*, & plures alii, egre ferentes, quod rex semper assumeretur ex ea parte regionis, que nunc vocatur *Dania*, eo quod primus Rex & monarcha in ea parte natus erat sc. in *Syalandia*, acceperunt sibi Regem vel Reges ex suis, & dabant terris suis nomen ex ipsis, vel ex alio eventu. Illa autem pars, que nunc vocatur *Dania*, non abjecit, sed retinuit antiquum & priscum nomen, unde adhuc vocatur *Dania*. Vel forte hec monarchia partita fuit in plura regna, ut multitudini regie prolis provideretur. Hec autem monarchia multoties postea rediit ad *Danos*, & multis annis apud eos remansit. Unde etiam temporibus istis *Rex Danie* est monarcha *Gothorum*, *Scytharum* & *Danorum*, & tenuerat CXXXVI. annis continuis.

Et sic regnavit primus Rex ejusdem nominis cum primo rege monarcha, sc. DAN vel DANUS, natione *Syalandicus*, filius *Hæmbli* iudicis, primo super *Syalandiam*, *Monam*, *Falsfrian* & *Lalandiam* insulas, cujus regnum dicebatur *Vithestæt*. Et incepit regnare anno XX. Gedeonis iudicis Israel, secundum alios tempore David

David regis, sed primum verius. Accidit autem, ut princeps Theutonie invadere vellet *Jutos*, qui contra eum locum, qui adhuc *Conmerchi* [*Danewircke*] dicitur, fossatis & aliis munierunt, vocantes in auxilium sui DAN, ac promittentes sibi pro victoria super se principatum. Qui latus juxta prædictum locum *Theutonicis* occurrit, plurimisque eorum occisis, reliquos in fugam convertit. Quo facto, *Juti* cum Regem suum constituerunt. Qui etiam *Frisiam*, *Fyoniam*, *Scaniam*, & alias *Danie insulas* sibi subjecerunt. Factus est Rex super omnes provincias *Danie* XVIII. anno Tholæ Judicis Israel. Ab isto putant aliqui *Daniam* habuisse nomen & incolas *Danos* vocatos, nam postea omnium consensu regnum Dan *Daniam* & incolas *Danos* appellare consueverunt. Dicitur etiam, quod *Julius Cesar* primo appellavit illam regionem *Daciam* propter gentis dapfilitatem & hospitalitatem. Quod autem aliqui dicunt, *Daniam* primo populatam fuisse tempore Sarug, omnino caret veritate, & scriptis omnium pene historicorum contradicit. Tunc enim, ut jam dictum est, primo habuit regem, qui usque ad hec tempora per judices regebatur & disponebatur.

De dilatatione progeniei *Gothorum* per totum mundum.

Nota, quod vetustum illud *Gothicæ*, *Danicae*, & *Scythicae* semen per naturalem carnis propagationem & initialiter includit hos sequentes homines seu populos; *Wandalos*, *Hunos*, *Longobardos*, *Normannos*, *Sarmatas*, *Sambos*, *Getulos*, *Massagetas*, *Partos*, *Gepidos*, *Bactrianos*, *Amasones Danicas bellatrices*. Versus:

He quondam *Danicales* duodene cohortes

Imperio mundum substituere suo.

Quibus tres excellentes mundi principes *Danici* seminis subnectuntur: *Aurelianus* Imperator Romanorum, *Vdgerus* Dux christianissimus expugnator Indie, *Johannes* presbiter, sive *Her Johan Prest*, Indorum monarcha. Versus:

Par Alexandro magno Julioque refertur,

Indos convertit rexque monarcha

Danica sceptrata tulit hic ad fines orientis.

Omnes hi prelibati primeva origine, natura & lingua nativa sunt *Gothi*, *Dani*, seu *Scythæ*, quia de illis partibus exierunt. Et ut paucis verbis multa concludam: Maxima pars Europe & Asiæ, teste Isidoro, est soboles *Gothorum* & ab eis populata est.

Dani originaliter descenderunt de *Japhet* tertio filio *Noe*, qui abscondidit nuditatem patris, quare recepit benedictionem patris pro se & pro omnibus a se descendentibus in perpetuum. Iste *Japhet* genuit *Magog*, cujus filii venerunt huc ad *Daciam*, & dicti sunt primo *Gothi* a *Gog*, in *Scania* dicti sunt *Gödinger*, quia ibi primo se receperunt, & postea huc dispersi, tempore Saruch proavi Abrahæ, sed vide de hoc supra, circa MDCCCXLIX. annos post creationem mundi. Hic sederunt multis annis sine rege, habentes judices tantum, qui regebant eos usque ad tempus Gedeonis, quando judicaverat Israel XX. annis, vide de hoc supra. Electus fuit DAN filius *Humbli* in regem super *Syalandiam*, *Monam*, *Falsiriam*, & super loca, quæ dicuntur *Videslet* circa annos bis mille DCCXL. post creationem mundi. Accidit autem, ut princeps &c. ut supra, constitutus est rex super omnes provincias, cum Tola judicaverat Israel XVIII. circa MDCCLXXXIII. annos post creationem mundi, & LIII. antequam *Troya* divisa fuit.

Hi sunt robusti tirones naturales filii provincie Dacie, qui antiquitus sub variis præscorum temporum curriculis hanc *Scythicam Daniam* turmatim egressi, & per mundum dispersi, non solum multas terras & regiones primo populaverunt, ut ante jam dictum est, sed etiam assidua bellorum instantia multas regiones sibi subegerunt.

Et primo tres partes mundi principales, videl. *Asiam*, *Europiam* & *Affricam* armis acrioribus subdiderunt, & etiam quatuor mundi Imperiales monarchias, Videl. *Indorum*, *Affricanorum*, *Grecorum*, & *Romanorum*, armis devictas, preliis edomabant. Insuper quatuor mundi extremitates sub sui juris imperio incluserunt, illosque quieto jure diutissime possederunt. Nam ad orientem possederunt & possident *Indiam* sub *Vdgero* duce christianissimo & etiam successore *Johanne* presbitero Indorum monarcha. Item *Amasoniam*, quam habent *mulieres Danicae* bellatrices, quæ adeo fortes & in armis & conflictibus acres effectæ sunt, quod magnam partem *Asiæ* fere C. annis dominio suo subjecerunt, etiam majorem partem *Europe*, Item *Parthiam*. Ad austrum tenuerunt & tenent totam *Affricam* usque ad littora maris australis sub *Genferico*, *Honorio*, aliisque multis regibus *Vandalorum Danici* seminis, annis 80. Ad occidentem libera possessione *Dani* tenuerunt inclitas regiones multo tempore, & primo totam *Hispaniam* 276. annis sub 27. regibus. Item *Italiam*, *Franciam*, *Normanniam*, *Germaniam*, *Hyberniam*, *Scotiam* 8. vicibus, *Angliam* XII. vicibus. Ad aquilonem tenuerunt & tenent adhuc sub *Danicalis* imperii potestate *Norwegiam*, *Islandiam*, *Grönländiam*, *Orchades* insulas, usque ad sedem *Beruthi*, ultra quam fretum septentrionale sub polo arthico perpetua glaciali duritie congelatur. Hec est illa vetusta sevaque militia *Daciana*, quæ quondam fulgorem *Danicalis* Imperii terra marique per omnes tractus occidentis & orientis usque *Indiam* superiorem inclusive magnifice dilatavit. Et nunquam alia gens mundi sic mundum subjecit, sic mundanas monarchias contrivit, sicut hec seva militia *Daciana*. Quæ etiam ipsam Romam mundi dominam 4. vicibus cepit, spoliavit, & tandem & hominibus evacuatam incendio tradidit comburendam.

Gens *Gothorum* robustissima & fortissima, mole corporum ingens, armorum genere terribilissima, cujus militaris potentia quondam totius fere Asiæ & Europe partem maximam multis temporibus edomuit. Quos aggredi tempore Alexandri Magni Grecorum audacia extimuit. *Julii* etiam *Cesaris* invicta potentia, superatis Gallicis, Alemannis, Britannis, cum *Gothis*, *Danis*, *Svecis*, *Noricis*, & aquilonaribus aliis populis, congregari formidavit.

Nulli umquam hominum gens *Scythica Europea* cesit, imo & Darium regem Persarum fugavit, Cyrum occidit, Siphirionem Alexandri magni ducem delevit, Vesoim Egyptiorum regem cum omni exercitu suo & belli apparatu repulit & fugat, Asiam ter bello subegit, & per annos multos sibi vectigalem fecit. Hec probantur per *Isidorum*, *Orosium*, *Justinum*, *Herodotum*, aliosque Historicos, item per historias & annales *Danorum*, *Grecorum*, *Romanorum*, *Gallicorum*, ceterarumque gentium quam plurimum.

Principium regni Danici est *Jutia*. Hec fines Theutonie habet ad austrum, sed ad aquilonem mari *Norico* terminatur. In hac est *Sinus*, qui *Lymicus* appellatur, ita piscibus abundans, ut nec minus indigenis de alimento, quam omnes agri, prebeat. Huic *Fresia minor* adjacet. Ad orientem *Jutie* modico distincta passagio est insula dicta *Fionia* (Feonia). Deinde ad orientem ultra, intercurrente passagio *baltico*, est *Syalandia*, ubertate rerum necessariarum apprime predata. Quæ provincia seu insula amenitate cunctas nostre regionis provincias antecellit, mediumque Danie locum tenet. Ulterius ad orientem est *Scania*, quam a *Syalandia* separat sinus marinus, omni anno piscibus refertus, adeo ut interdum impacta navigia vix per remiges erui possint, ac pisces retibus & manibus capiantur. Ceterum *Hallandia* & *Blekingia*, quasi duo rami ex uno trunco, ita sunt & prodeunt de integritate *Scanie*,
pertingentes

pertingentes usque *Gothiam* & *Norvegiam*, quæ provincie septentrionali polo subiecte ipsum frigentis Zone paralellum ultima sui porrectione contingunt, nec ultra eas apte humane habitationi regiones propter frigoris levitiam inveniuntur. Ex quibus *Norvegia* propter scopulos & saxeos montes naturalem deformitatem sortita, horridam speciem inspicientibus representat &c. Nota de *sole*.

Danicam insuper regionem aliquando fuisse inhabitatam per gigantes, ostenditur per saxa grandia erecta super sepulcra antiquorum, imo translata supra cacumina montium. Tanta autem diligentia erat antiquis relinqvendi facta sua notabilia notitie posterorum, ut non solum *litteris latinis* post earum inventionem, verum etiam ante ipsarum notitiam *litteris* seu *characteribus patriis* aut *vulgaribus* (d), loco codicum, in magnis *lapidibus* sculperent gesta sua. *Hæc Saxo*.

Et nota, quod tales *acervi lapidum sunt sepulcra gigantum*, prout communiter, sed *colles & monticuli sunt sepulcra nobilium & notabilium personarum*.

Item *Thraci, Rivali, Vironici, Prusci, Semigalli, Kareliani, Cathelani, Aragani*, & multi alii sunt *Dani*.

Dani, Sveones & Normanni, & reliqui *Scythiæ* populi, a Romanis *Yperborei* vocantur, quos *Martianus* extollit multis laudibus.

Sinus, qui ab occidentali oceano orientem versus porrigitur, appellatur ab incolis *balticus*, eo quod in modum *baltei* longo tractu per *Scythicas* regiones tendatur usque in Greciam, idemque *mare barbarum* seu *pelagus Scythicum* vocatur a gentilibus, quas alluit, barbaris. Occidentalis autem Oceanus ille videtur, quem Romani *Britannicum* scribunt, cujus latitudo immensa terribilis & periculosa complectitur ab occasu *Britanniam*, quæ nunc *Anglia* dicitur, a meridie *Fresos* tangit, cum ea parte *Saxonum*, quæ nostre diocesi pertinent *Hamburgensi*.

Sequitur una *Cronica*, ab aliis collecta, quæ plures *Reges Danorum* ponit, quam *Saxo*, cum paucis supplementis. Omnes tamen *Reges* per ordinem sunt ponendi, sicut in dicta *Cronica* ponuntur, ubi autem aliquid speciale ibi additur, hoc in suo loco exprimendum est.

DAN, primus Rex, filius *Humbli* judicis Danie, regnavit tempore David regis Israel. Regnavit usque ad senium, in quo obiit morte naturali. Uxor ejus GRETHÆ.

Iste DAN cum suo fratre *Angul* erant filii *Humbli* judicis Danorum. Qui propter suam probitatem, strenuitatem, & fortitudinem, totius populi assensu, judicabant & principabantur toti regno. Tandem, elapsis aliquot annis, senior frater DAN pugil strenuissimus & magnis operibus preclarus, per electionem totius populi, constitutus & intitulatus est Rex primo super *Syalandiam, Monam, Falsfriam & Lalandiam*, cujus regnum dicebatur *Vithestæth*. Deinde super alias provincias & insulas & totum regnum. A quo regnum dictum est *Dania* & incolæ *Dani*. *Angul* vero, auxilio DAN, terram *Anglie* acquisivit, & rex ibi factus, illi insule nomen a se indidit.

HUMBLUS, filius *Dan*, qui vanus & iners non se exercitabat in armis, propter quod, conspiratione facta, per fratrem & nobiles depositus est de regno, ac postmodum ab eo occisus, ut dicit *alia Chronica*.

LOTHARUS, frater ejus, qui propter tyrannidem a populo est occisus.

Alibi

(d) Intelligit *Litteras Runicas*. Conf. *Saxo* p. 2.

Alibi habetur, quod *Lothar* fuit frater *Dan*, post quem regnavit *BÖGI* filius *Dan*, & post eum *SKIOLD* filius *Bögi*.

SKIOLDUS filius *Lotheri*. Hic primo *Teutonium* (*Saxoniam*) subjugavit ac sibi tributariam fecit, occiso principe ipsorum Alemanorum. Uxor ejus *ALWILDA*. Hic dilexit subditos suos, adjuvabat & confortabat, omnes pauperes sustentabat & miseros, opem ferebat non potentibus solvere debita. Obiit senex. Hic *SKIOLDUS* statum patrie reformavit, homines malam & luxuriosam vitam agentes ad virtutes & continentiam coëgit. Omnium æs alienum ex fisco suo solvebat, magnam curam gesit de infirmis graviterque affectis ac pauperibus. Tante bone indolis erat, & tam solennia & notabilia ejus opera & gesta fuerunt, ut ab ipso ceteri *Danorum Reges* communi quodam vocabulo *Skyoldungi* (e) nuncuparentur.

Hic paterna vitia deseruit, & in vestigiis avi sui ivit, industrius erat. Existens XV. annorum, corpus ac robur viri ætatis provectæ habuit. In juventute ursum maximum cepit & ligavit, multos solennes pugiles interfecit. Patrie statum emendavit, impias leges abrogavit & salutes edidit. Multas gentes & regna debellavit, munificus erat, in victoriis proceribus & militibus dedit spolia, sibi reservans tantum gloriam. Primus edidit legem de manumissione mancipiorum. Hic multis annis regnavit.

GRAMUS filius *Skiold*. Hic fecit *Sveciam* tributariam, regnavit diu. Prima uxor ejus *GROO*, & *SEGNES* 2da. Hic incescit in viis & vestigiis patris sui. Exercitabat se in torneamentis & hastiludiis, ac pugnis & preliis. Hic interfecit Regem *Gödingæ* : *Gothorum*, & multos gigantes. Hic occisus est a *Swibdagero* filio suo, *i ficth*, secundum aliquos. Hic *GRAMUS* bellaturus contra *Sictrugum* regem *Sve-tie*, cum didicisset, ipsum tale donum a deo suo habuisse, ut minime ferro, sed tantum auro ledi posset, fecit sibi fieri magnam clavam ligneam, in cujus fine magnum nodum auri nexit, qua ipsum duello aggressus prostravit, *Sveciamque* sibi subjugavit. Qui etiam principem *Gothie*, ad regnum *Svecie* aspirantem, opprescit, fratresque ejus XVI. necem fratris vindicare volentes, similiter interemit. Qvendam etiam *Syalandicum* militem nomine *Ringonem*, contra ipsum cum multis nobilibus conspirantem, opprescit. Deinde *Henricum* principem *Saxonum*, sponsam ejus nomine *SIGNEM* sibi in matrimonium violenter rapientem, in ipsis nuptiis interfecit, sponsamque suam reaccepit. Demum cum multum preliaretur contra *Suibdagerum* regem *Norvegie*, ob sororis filieque stuprum, ab ipso opprimitur, adjuvantibus *Saxonibus* propter necem principis sui.

Alia Chronica, scil. vulgaris, ponit hic inter *Gram* & *Swibdag* *GOTTORM*, Hic tributarius fuit *Swibdag*, qui fuit frater ejus, quorum pater erat *Gram*.

Saxo dicit, quod *Suibdagerus* ad instantiam conjugis sue filie *Gram* istum *Guttormum* fratrem ejus sub tributo *Danis* prefecit, non tamen Rex erat, secundum ipsum & plures alios.

GUTTORMUS etiam secundum antiquissimos libros erat Rex.

SVIBDAGERUS, Rex *Norvegie*, ex patre *Dacus*, quem occidit *Hading* filius *Gram*. Hic expulit patrem suum de *Norvegia*, & pro eo regnavit. Tandem eundem scil. patrem occidit, & omnia tria regna acquisivit, quem occidit *Hadingus*, *Hans* & *Halsbrodher*. *Saxo* dicit, istum solummodo fuisse *Dacum* ex patre, non quod erat filius *Gram*.

HADIN.

(e) *Saxo Gramm.* p. 6.

HADINGUS, filius *Gram*, regem Svecie & Norvegie *Smibdagerum* occidit, *Hellepontum* subegit. Uxor ejus HARGREPA. Hic Regem Svecie, ut supra, occidit, & loco ejus posuit *Hundingum*. Iste *Hundingus* & *Hadingus* tanta charitate conjuncti erant, ut superstes, audita morte alterius, statim amore ejus se inrerimeret. Itaque *Hundingus*, falso accepto rumore de morte *Hadingi*, fecit magnum convivium, in quo ipsemet pincerna erat, posueratque dolium plenum *medone* in convivio, in quo ipse se projecit & mortuus est. *Hadingus* vero cum hæc audivisset, amore ejus se laqueo suspendit.

Iste HADINGUS patrem imitatus est, *Smibdagerum* Regem Svecie & Norvegie, qui patrem ejus interfecerat, filiosque ejus *Uffonem* & *Asmundum*, interfecit. Hic etiam *Hellepontum* oppugnaturus, cum pre murorum & menium altitudine expugnandum diffideret, fecit capi diversi generis aves, illius civitatis domibus assvetas, earumque pennas fungos accensos igne suffigi curavit, quæ nidos proprios reptantes, urbem incendio compleverunt. Sicque civitatem & regem ejus cepit. Deinde orientalia regna debellavit & sibi subjecit. Hic etiam generum suum aliumque nomine *Tostonem* conspiratores interfecit. Sub isto facit Saxo mentionem de OTHINO (f) Deo falso.

FROTHO *Hin fæmilde* (*Fregge*, *Frögne*) filius *Hadingi*. Hic solus interfecit vivum draconem in *Vendelsyssel*, vicit *Britanniam*, *Scotiam*, *Teutonium*, (*Germaniam* secundo), *Sclaviam*, & *Rutiam*, *Kirland*, *Friislandh*, *oc alle landh som skymde paa Ryn paa baadhe sider*, *oc Hellepontum*. Hic tradidit cuidam nomine *Skoth* sororem suam *Wuildam* in conjugium & dedit eis *Scotiam*. Ab isto *Skoth* denominata est illa terra, quæ jam dicitur *Scotia*. Hic a largitate & munificentia dictus est FRODE HYN GEFFMILDE. Hic FROTHO diversis virtutibus floruit in juventute, abstraxit animum voluptatibus, & armis se exercuit, draconem magnum, in insula quadam magno thesauro incubantem, interfecit, & thesaurum obtinuit. Hic etiam Regem *Curetum* vicit, & regnum *Scetie* tradidit *Regnero* filio *Hundingi* regis, cui etiam desponsavit sororem suam *Suanbuitam*. Insuper duos gigantes conspiratores interfecit. Huic FROTHONI soror sua *Vuilda* vestem ferro infecabilem dedit, qua circumiectus nullo telorum acumine ledi potuit. Denique FROTHO etiam solitus erat adversum familiares veneficorum insidias cibos respergere, fragminibus auri prius contusis atque commolitis. Ultimo FROTHO, dum contra *Regnerum* regem Svecie generum suum bellaret, qui falso apud eum de prodicione accusatus fuerat, non telorum vi nec ictuum, sed armorum pondere & corporis estu strangulatus interiit.

HALDANUS filius *Frothonis*, qui propter regnum habendum omnes fratres suos (duos fratres suos *Roe* & *Scatonem* & fautores eorum) occidit. Obiit senex. Hic licet omne tempus vite sue ad exercenda atrocitatis officia expendisset, vitam tamen non ferro sed senectute finivit.

RO (ROE) filius *Haldani*. Hic condidit civitatem *Roskildensem*, ubi jam sita est. Hic in pace sine bello vixit, & ideo civitatem *Högeköbing* transtulit ad sinum maris *Ifsefiordh*, & vocavit eam ex nomine suo & fontibus ibidem emanantibus *Roskildiam*.

HALDAN filius *Ro*. Hunc *Haldanum* non ponit Saxo.

HELGO, frater *Roe*, secundum *Saxonem*. Hic occidit filium Ducis aff *Landthesassen*, & eam sibi subjugavit. Hic occidit Regem Svecie in ultionem patris sui *Ro*, subjugavitque *Sveciam* & *Teutonium* jam tertio. Hic dicit *Cronica*, quod post

(f) Saxo Gramm. p. 12.

mortem HELGONIS *Atiflus* Rex Svecie Danos tributum imposuit, & in obprobrium dedit eis *canem* pro rege, qvo ab aliis canibus occiso, posuit eis qvendam SNIO pro rege. Sed hoc videtur falsum, qvia a tempore HELGONIS, per totum tempus filii ejus *Rolvonis Kraki*, *Sveci* fuerunt tributarii Danis, ut patet in scriptura *Saxonis*, unde & *Atiflus* rex, ut eo magis haberet occasionem petendi relaxationem a tributo, petivit matrem *Rolvonis* pro uxore. Nec *Saxo*, tantus indagator status regni Danici, facit mentionem de isto *canē* vel de dicto *Snio*. Facit autem longe inferius ante *Haldanum Starcke* mentionem de *canē*, qvem dicit fuisse prepositum *Noricis* per qvendam *Gunnarum* nobilem Svecum, non regem, qvi valde infestus *Noricis* regem eorum occidit & filiam ejus violenter oppresfit. *Saxo* etiam ponit dictum HELGONEM, fratrem *Ro*, non filium. Quamvis ergo probabiliter possit dici, qvod propter odium Danorum mentitum sit de illo *canē* & de dicto *Snio*, tamen qvod de eis dicitur hic dicendum est propter dictam *Cronicam*.

SNIO, cum laceratus fuisset dictus *canis* ab aliis ad mortem, timuerunt Dani significare mortem ejus *Atiflo*. Nihil in re militari perniciosius animadvertitur quam per otium metu vacuum, solutis neglectisque rebus, nimia fiducie præsumptione torpescere. Miserunt ergo istum *Snio* ad eum, ut verbis obscuris intimaret statum regni, qvi cum venisset, qvesivit *Atiflus* de statu Dacie. At ille respondit: *apes sine duce*. Intelligens ex hoc *Atiflus*, *canem* mortuum esse, prefecit illum *Snio* Danis, mandans, ut super eos violentus esset tyrannus. Qvi cum in Daciam rediret, dominum suum timuit *Læ* gigantem, a qvo dicitur *Læfö*, ejus enim pastor fuerat, misitque nuncium, qvi eum suo nomine salutaret. Cumque nuncius venisset ad gigantem, sedentem sub crepidine cujusdam faxei monticuli, salutavit eum ex nomine *Snio*. Audiens *Læ*, eum regem factum, indignatus dixit nuncio, qvod, nisi statim tria vera verba daret, male periret. Qvi ait: nunquam vidi parietem asserem spissiore habentem, nunquam vidi hominem inter oculos latiore, nunquam fui in loco a qvo libentius recederem. Qvibus dictis, extraxit gigas duas cirothecas de sinti suo, & tradidit nuncio, dicens: cave, ne manibus tuis attrahas has cirothecas, sed tradas eas *Snio* pro munere ex parte mea. Redit nuncius, invenit *Snio* sedentem in *placito Wibergensi*, presentavitque ei cirothecas. Qvi gaudens attraxit eas manibus suis, statimque ab infinitis pediculis invasus est. Recedens a placito ad modicum spatium cecidit, ibique consumptus a vermibus expiravit. Dicitur autem ille locus *Lusæhog* usque in præsens. Sic loqvuntur aliqui.

Hic HELGO procerus & robustus erat. Frater vero ROE brevis & macilentus. Qvi sic inter se diviserunt regnum, ut *Roë* terram, *Helgo* vero mare teneret. Danorum reges terra marique justum exercebant imperium. Hic *Helgo* primo regem Sclavorum *Scalcum*, occurrentem sibi, classe & maritimo exercitu oppresfit, sicque omnem *Sclaviam maritimam* sub tributo subegit. Deinde cum victricem classem ubique circumtulisset, ascendit per *Albim* fluvium, & *Saxoniam* ferro & flammis vastabat, quam etiam sub sua potestate obtinuit, rege eorum occiso. Et sic *Jutia* in ditionem Danorum rediit, qvæ post mortem *Frothonis* in potestatem *Saxonum* venerat, cum filii ejus inter se de successione regni certarent, nec ultra Saxones recuperaverunt ditionem super eam. Interea *Regnerus* rex Svecie & uxor ejus *Suanbuita*, soror *Frothonis*, defuncti sunt. His successit filius *Hothbrodus*, qvi genuit *Atiflum* & *Hotherum*. Hic *Hothbrodus* fratrem *Helgonis Roe* tribus preliis provocatum occidit. His cognitis, *Helgo Rolvonem* filium suum in *arce Lethrica* s: *Lethræ* conclusit, ut securus esset ab incurfione hostili. Deinde presides *Hothbrodi* in Dania positos interfecit,

interfecit, atque ipsum *Hotbrodum*, cum omni exercitu, navali pugna delevit. Postea Svecos multis praeliis afflictos tali lege multavit, ut quicumque ex Svecis læderetur, nulla propter hoc emenda vel satisfactio sequeretur. Deinde cum *Helgo* propriam filiam cognovisset, preter tamen scitum suum, propter cuius flagitii ruborem patriam reliquit, & in orientem secessit. Quidam tamen opinantur, quod propter dictum flagitium sibi exprobratum proprio gladio se peremerit. Hic nota, quod piratica olim licita & honorabilis putabatur, arbitrantibus in paganismo barbaris, quibus nulle leges date erant, iuste possidere, quicquid vi aut armis quereretur, quam sententiam inter christianos non solum multi antiquaverunt, armatam presertim militiam sequentes. Quorum ea ratio est, ut inter beluas in agris & saltibus, inter pisces in aquis, & inter volatilia in aere, imbecilliora preda sunt ferocibus, ita reputabant inter homines. De hoc narratur, quod cum Alexander Magnus quendam principem piratarum cepisset, quæsit, cur mare infestum teneret, respondit: Hoc ipsum, Rex, quod tibi, qui orbem terrarum fatigas, sed, quia ego pauculis manibus rem perago, pirata dicor: Tu, quia magnis exercitibus vim facis, Imperator diceris. Ita prorsus res se habet. Verum dixisse libera voce rex comprobabat, impune ipsum dimittens. Quid, rogo te, Romanos adegit infestum sibi facere mundum, nisi libido dominandi & amor habendi.

ROLVO KRAKI, filius *Helgonis*, qui rex sollempnis fuit & probus. Hic habuit Sveciam tributariam. Hic apud *Letram* Syalandie, sicut antecessores sui, sepius moratus est.

Hic *Rolvo* sororem suam nomine *Sculd* (g) secum habuit, cui provinciam *Hortis heret* (h) *Syalantie* ad pascendas puellas suas in expensam dedit, in qua villam edificavit nomine *Skuldelese*, unde nomen sumpsit.

Iste ROLVO erat vir corporis animique dotibus venustus, cujus temporibus *Svetia* Danis subjacuit, cujus rex *Atiflus Hotbrodi* filius matrem *Rolvonis* habuit uxorem; sed ipsa ab eo recessit. Quidam autem, *Biarco* nomine, habens sororem *Rolvonis* in uxorem, ipsum *Atiflum* regem *Svetie* occidit propter ea, quæ *Rolvoni* fecerat. Tunc *Rolvo* quendam probum juvenem *Hiartmarum* nomine, data sibi altera sorore sua *Sculda* in uxorem, impositoque tributo *Svetie* prefecit, a quo *Rolvo* postea infidiose & proditorie in *Lethra* 3: *Leyræ* occisus est cum omnibus suis, excepto uno solo, *Viggone* nomine. Hoc oppidum preclarum Syalandie, scil. *Lethra*, constructum erat a *Rolvone*, atque eximiis ac magnis opibus regni illustratum, ceteras urbes regni precellebat, tam ratione regie foundationis, quam etiam regie sedis & mansionis. *Hiartmarus* igitur, letus de victoria, iussit convivium parari. Et dum epularetur, dixit se multum mirari, quod nemo ex *Rolvonis* servis repertus fuerit, qui vel fugam capere vel se captivitati donare voluerit. Et ex hoc patere fidem eorum ad dominum suum. Adjecitque, se multum infortunatum esse, quod nullum ex tam fidelibus viris potuerit obtinere. Cumque offerretur ei *Wiggo*, qui promiserat se mortem *Rolvonis* vindicaturum, quæsit, an sibi vellet militare. Quo respondente: sic, districtum ei gladium offert. At ille renuens cuspidem, capulum sibi verti & porrigi petit, dicens, hunc modum *Rolvonis* domini sui fuisse. *Wiggo* igitur ens per capulum recipiens, *Hiortmarum* cuspide transfodit, ipseque statim a militibus *Hiartmari* occisus est. Ita convivium verum est in exequias. Eadem itaque

(g) Saxo Gram. p. 3.

(h) Lege *Hornbarred*, in qua villa *Skuldelef* adhuc superest.

itaque die *Hiartuari* regnum incepit & finitum est, fraudulenter enim qveste res eadem forte defluunt, qva petuntur. Nullus diuturnus est fructus, qvi scelere ac perfidia partus fuerit. Quo evenit, ut Sveones, qvi paulo ante Daniam habuerunt, nunc qvidem nec suam salutem retinerent. Protinus enim a *Syalandensibus* deleti & exterminati sunt. Adeo plerumqve fortune sevitia ulciscitur, qvod dolo ac fallacia patrat.

Hic etiam *Rolvo* tante liberalitatis erat, ut ad primam petitionem semper daret, propter qvod adhesit ei athletarum & pugilum maxima multitudo.

HIARWARUS, gener Rolvonis, hic occidit Rolvonem, & regnavit tantum a mane usqve ad horam primam (al. regnavit a mane usqve ad decimam).

HAKI, frater *Hagbarthi*, filius *Hamundi*. Hic occidit *Hiartwarum*, & regnavit pro eo. Aliter hic Saxo.

FRITHLEFF, qvi recepit filiam *Rolvonis* uxorem, & occidit *Hakonem*, & regnavit pro eo. Hunc FRIDLEW non ponit Saxo, & in multis hic discordat a *Cronica* ista.

OTHÆN (*Othinus*). Hic magus erat, i *Rogelspeel* oc then sorte *Konsth*, & qvoqve per totam Europam pro deo colebatur, morte subitanea mortuus est circa *Othens*, & ibi sepultus (i). De hoc loqvitur satis Saxo, non tamen dicit eum Regem. Ad honorem istius *Othen* Dani, postquam fecerant eum regem, denominaverunt unum diem in hebdomada, scil. *Othensdag*. Hic sepultus est in colle circa *annem*, ubi jam fundata est civitas *Othinia* vel *Othenia*, sic enim scribi debet, qvia sic scribitur in *libris antiquis* & in *Saxone*.

Hic *Othinus* vel *Othenus* per totam Europam falso deus credebatur. Apud *Upsalam* tamen maxime morabatur. Qvem septentrionales Reges maxime colebant, feceruntqve statuam auream, cujus brachia multis armillis decorabant, eamqve *Constantinopolim* miserunt. *Othinus* vero de tanta sui celebritate gavisus est. Qvam etiam statuam seu imaginem mira artis industria ad humanos tactus vocalem reddidit. Inter deos autem *Othinus* precipuus erat, non solum in regni sed etiam in divinitatis infulas exaltatus. Et quanquam deorum precipuus haberetur, divinos tamen & aruspices ceterosqve nigromanticos & prestigiosos consuluit, qualiter filium suum *Balderum* occisum vindicare posset. Hic postea genuit filium, qvi nominatus est *Bous*, hic *Balderi* necem vindicat, occidendo *Hotherum*.

BALTHER filius *Othen*, a quo dicitur *mare Balticum*, fuit rex in *Syalandia*. Hic electus est rex a *Syalandicis*, quem *Höther* occidit, & in *Baldhersbrynd* vel *Baldherßjvndb* demersit, a quo *Baldero* nomen sortitus est.

HÖTHER, filius *Hotbroddan*, uxor ejus *NANNA*, a quo dicta est villa *Hötter* (k), qvia ibi occisus a fratre *Boo Balderi*. Hic habuit bellum cum diis, sc. *Othen*, *Baldher* & *Toor*, circa *Roskildiam*, *Hoff Baldhersbrynd*, ubi multi gigantes & multi alii corruerunt de exercitu deorum, & ipsi dii turpiter fugerunt. Hic audiens, Daniam sine rege post mortem *Rolvonis* & *Hiartuari*, profectus est cum magna classe navium *Yforam*, o: *Isæfiordh*, portum *Syalandie*, ubi a Danis rex constitutus est, eo qvod esset Danus genere. Nec multo post, defuncto fratre, *Sveticum* regnum Danico sociavit. Contra hunc in *Svetiam* exeuntem electus est a Danis *Balderus*, sed occisus est ab eo.

Iste

(i) Conf. Saxo Gr. p. 13.

(k) Conf. Saxo Gramm. p. 42.

Iste *Hottherus* fuit filius *Hoddbrodi* regis *Svetie* & frater *Atifli*, & *Scanbuita* soror *Frothonis* regis *Danie* fuit avia ejus, de quibus dictum est supra. Hic *Hottherus* adolescens existens, collacteis & coevis summa corporis firmitate prestabat. Habuit artem sagittandi, natandi, dimicandi. Item erat agilis, nemo illi scientior & subtilior in ludis lire & aliis musicis instrumentis. Hic habuit tunicam ferro infecabilem.

RORICUS filius *Hötteri*, cujus nepos fuit *Ambledus* ex filia. *Rorico* rege facto, *Sveci* ac *Curetes*, qui prius tributarii erant, nunc cogitabant *Daniam* infestare. Que res *Slavis* ac aliis, *Danico* imperio subiectis, audaciam rebellandi tribuebat. Sed *Roricus* congregans exercitum, *Slavos* aggressus, cohercuit, & sub tributo detinuit. Eodem tempore *Gerwendillus* obiit, qui fuit rex *Jutorum*. In cujus loco filii ejus *Horwendillus* & *Fengo* a RORICO Rege surrogati sunt.

SLANGANBOGI rex *Danie*.

ORWENDEL (*Horwendillus*) qui habuit filiam *Rorici*, hic tantum Rex fuit *Jutie*, ut dicit *Saxo*. Hic triennio nauticum bellum exercuit, & multa preclara opera fecit. *Collerum* Regem *Norvegie* sororemque ejus piraticis rebus exercitam & belli peritam occidit. Triennio igitur in fortissimis militie operibus transacto, optima spolia electamque predam regi *Rorico* destinavit. Propter quod *Roricus* multum eum honoravit & dilexit, ut filiam suam ei uxorem daret, de qua ille filium *Amlethum* suscepit.

FENGO, qui etiam fuit Rex *Jutie* secundum *Saxonem*, frater ejus, qui eum occidit, & uxorem ejus sibi conjugem fecit. Hic *Fengo* prosperis successibus fratris sui *Horwendilli* invidens, ipsum occidit, & uxorem ejus sibi tulit, & apud regem *Roricum* hoc factum fallaciter excusavit.

AMLETHUS, filius *Orwendel*, *Fengonem* occidit *Vibergis*, in ultionem necis paternæ. Hic etiam fuit rex *Jutie* secundum *Saxonem*. *Britanniam* & *Scotiam* subjugavit, magis prudentia & astutia, quam potentia. Uxor ejus *Hermintruda*.

VICLÆTUS, vitricus (*Wigletus*, gener) *Ambledi*, ipsum insuper occidit, & uxorem ejus duxit. Hic cum multis annis pacifice regnasset, senio mortuus est.

Hic *Wigletus* regnum adeptus, matrem *Ambleti* jam senem spoliavit regni opibus, eo quod ipse *Ambletus* non acceperat regnum *Jutie* a Rege *Lethrarum*, cui jus esset dandi jura dignitatum atque tollendi, & non acceperat regnum *Jutie* a ipso RORICO monarcha *Danorum* seu Rege *Lethrarum* & *Lethræ* circa *Roskildiam*, ubi fuit sedes regalis regis *Danie*. Ex ipso loco & multis aliis *Cronicis Danorum* colligitur, non esse verum, quod *Jutia* est *Dania*: Sed secundum *Chronicas*, *Syalandia*, *Lalandia*, *Falstria* & *Meonia* est *Dania*, & illas terras primo & principaliter comprehendit hoc nomen *Dania*. *Dan* enim, a quo regnum nomen habuit, multis annis dominabatur istis insulis, antequam acquisivit *Jutiam*. Sed de his alibi latius. *Ambletus* autem, accepta occasione, manifeste rebellavit regi, & ipsum bello superavit. Sed RORICUS fugiens congregavit exercitum ex *Scania* & *Syalandia*, & ipsum *Amblethum* aggressus, in *Jutia* occidit, uxorem ejus sibi accepit.

VERMUNDUS BLINDE, filius *Vicleti*, qui cecus factus est ex senectute.

Hic WERMUNDUS valde tranquille sine bellis regnavit. Cui jam veterano natus est filius *Uffo*, qui quamvis coevos habitu corporis excederet, tamen tam hebes & iners videbatur, ut penitus inutilis ad quæcunque officia reputaretur. Nunquam risit, adeo siluit, ut mutus videretur. Ludentem aut jocantem nemo unquam vidit. Hic etiam WERMUNDUS, mortuo *Frovino* *Slesvicensium* prefecto, qui jam dicitur Dux, filios ejus *Ketonem* & *Viggonem* in paterne dignitatis honoribus exiecit.

Cumque *Wernundus* senio confectus esset, cecitatem etiam oculorum incurrit. Rex autem Saxonie ei per legatos mandavit, ut aut ei regnum resignaret, aut filius ejus cum filio ipsius dimicaret, aut sciat, eum cum exercitu Daniam intraturum. Cum WERMUNDUS hoc audisset, ingemuit. *Uffo* autem filius ejus, qui astantabat, qui hucusque inutilis putabatur, cum videret patrem non habere, quod ad hec responderet, cogitavit, jam adesse tempus, quo probitatem suam monstraret, petivit licentiam loquendi. Qua habita, subjunxit: Quare vos *Saxones* tam superba legatione & patriam majestatem & regiam dignitatem contaminastis. Sciatis enim, frustra regnum Danie a rege vestro appeti, quod tam rege quam fortissimis proceribus abundat. Insuper nec regi filium, nec regno successorem deesse. Addidit etiam, quod filio regis eorum non solum, sed etiam cuicumque fortissimo pugili ex eorum gente secum assumpto occurrere non timeret. Igitur assignatur locus & tempus belli. Congrediuntur, & *Uffo* primo pugilem uno ictu, postea etiam regis filium uno ictu prostravit. Et sic Saxones jugum, quod Danis imponere satagebant, ipsi acceperunt. Ita *Saxonie regnum* translatum est ad *Danos*.

UFFO STARCKE, filius *Wernundi*, qui a septimo anno etatis sue usque ad XXX. non est locutus. Hic in loco, qui dicitur *Kunungskamp* ⁽¹⁾, super *Eydorram* (*Egernæ flod*) duos Teutonicos simul in singulari certamine prostravit. Hic quarto *Teutonium* tributariam fecit. Hic ab aliquibus *Olavus* est dictus, atque ob animi moderationem mansuetus agnominatus. Hic etiam post mortem patris *Daniam* & *Saxoniam* rexit, & multa preclara opera fecit.

OLAVUS (vel DAN) *Storlathen*, filius ejus, qui nimis superbus fuit. Iste ab aliquibus dicitur *Dan*. Hic multas victorias bellando habuit, propter quod in superbiam elatus est. Hic cum dominium suum multis preliis & trophæis dilataisset, longe lateque elatus est in superbiam, a clarissimo patre degenerans, atque regias opes tam patris quam sui ipsius in flagitiis & dapibus ac sumptibus inutilibus consumit.

Hoc loco dicit *Saxo*, magnam fuisse inopiam scriptorum olim in Dania. Insuper nec etiam plurimi eorum scriptorum, qui pro tempore fuerunt, curaverunt redigere notabilia facta patrie in scriptis. Assignatur etiam alia causa, quod patria hec non habuit proprietatem lingvæ latine. Quodsi *scriptores ac characteres latinas* ^(m) habuisset, quasi innumera volumina, gesta notabilia ac miranda *Danorum* continentia, scripta fuissent.

HUGLÆTUS probus in armis, qui interfecit duos tyrannos seu pugiles *Svecie* maritimo confictu.

FROTHO *hin Græckæ*, vel *Sterkæ*, vel *Frogne*, qui multos solempnes pugiles occidit. Hic a corporis animique firmitate cognominatus est *Vegetus*. Hic etiam *Frogerum* regem *Norvegie* decemque duces *Norvegie* occidit.

DAN *hin Storletne*, filius ejus, qui XII. anno etatis sue quinto *Teutonium* tributariam fecit. Hic cum XII. esset annorum, princeps Saxonie sibi mandavit, ut aut secum bellaret, aut tributa daret. Sed ille non segnis, hostem domi expectare nolens, magna classe navium per *Albim* fluvium ascendit, atque eam tanta navium multitudine replevit, quod velut ponte facto navibus de ripa transirent in ripam. Supervenerunt *Saxones*, fit grave bellum, sed Saxones vincuntur, & tributa, quæ Danis intentaverant, ipsi coguntur suscipere.

FRITH-

(1) Conf. *Chronicon Erii* ap. Lindenbr. p. 264.

(m) Conf. *Saxo Gram.* p. 2. 65.

FRITHLÖFF hin raskæ (Snaræ), FRIDLEVUS cognomento *celer*, qvi *Britanniam* & *Yberniam* subjugavit. Contra istum venit *Julius Cesar*, volens pugnare cum magno exercitu. Sed videns exercitum Danorum valde fortem, fecit cum eis pacem, ac rogavit eos, ut festivarent diem sue nativitat. Quod & promiserunt & servaverunt, vocantes *Jml*, in quo usque in hodiernum diem diversi ludi & spectacula exercentur. Hic principem *Hollandie* cum tribus pugilibus Daniam infestantibus occidit.

FROTHO hin *Fritgothæ*, filius *Fridlevi*. Prima uxor HANUNDA filia Regis Hungarie, secunda ALUILDA filia regis Norvegie. Cujus tempore natus est Dominus noster *Jesus Christus* de virgine Maria. Hic subjugavit *Sveciam*, *Norvegiam*, *Britanniam*, *Scotiam*, *Saxoniamque*, & omnia regna tangencia Renum, & omnia regna orientis usque ad *Greciam*. Hic tantam pacem fecit in regno suo, quod (posuit armillas aureas & circulos aureos) unam armillam auream juxta *Eydoram*, alteram juxta *Skanör*, (unam in Norvegia in *rupe Frotonis* & unam circa *Viigh*) & tertiam juxta *Woringburg* in via suspendit communi. Hic strictissimam pacem & justiciam tenuit. XL. annis tantam pacem tenuit, ut nulli feras habere necesse fuerit. Hic etiam cuilibet amittenti aliquid de suo triplicatum reddebat. Contra hunc venit rex Ungarorum cum classe navium *Nisunde tusinde oc tusinde Men trytusinde oc LX. ther til en*. Quos omnes occidit i *Östræ Strand som lober vthen for Blesings Landh*. Postea congregavit exercitum terrestrem &c. Ut in *Saxone*. Hic FROTHO *legem* posuit talem, ut quicumque alienigena *Danum* occidat, ipsemet secundus vita privaretur.

HIARNUS. Hic modico tempore regnavit. Quem occidit filius *Frothonis*. Hic adornavit tumulum *Frothonis*, ponendo super eo lapidem cum epitaphio.

FRITHLEFF (*Fridlevus*) filius *Frothonis*, qvi interfecit regem Norvegie & draconem. Uxor ejus FROGERTA.

FROTHO hin *Fæmildhæ*, filius *Fridlevi*, cujus tempore *Starckatherus* intravit Daciam, qvi adeo Teutonicis infestus fuit, ut III. aut sex complicans ad modum sedis super eos sedit ad purgandum alvum. De hoc *Starkatero* multa habes in *Saxone*. Hic *Frotho* anno etatis sue XII. Teutonium jam sexto vicit. Hic *Starkaterus* occidit gigantem circa *Constantinopolim*. Et tunc *Greci* habebant bellum contra *Romanos*. Sed cum *Starkatherus* venisset, letati sunt, & ex *cupro* fuderunt virum similem ei, mittentes eum Romanis, qverentes, si tali viro aliquem ex suis tante magnitudinis objiciendum haberent, alias desisterent a pugna. Hic coegit *Saxones* rebellantes & tributum negantes, ut quilibet solveret pecuniam unam pro quolibet membro corporis sui.

INGELLUS filius *Frothonis*, qvi a moribus patrum suorum fatis degeneravit. Obiit senio confectus. Uxor SUERTA.

(De istis quinque postremis Regibus inferantur sequentia, in separatis foliis scripta).

FROTHO hin *Fredhegodhe* (defuncto *Fridlevo* patre) cum esset tantum 7. annorum, communi Danorum consensu in Regem est electus. Et quia puer erat, ideo Dani concione prehabita prefecerunt X. solennes illustres viros, fortitudine ac industria pollentes, qvi regni negotia dijudicarent & tractarent, & tutelam Regis peragerent usque ad etatem legitimam. *Westmarus* autem & *Colo*, fratres notabiles, proceres regni, ad educandum regem sunt ordinati. Horum fratrum filii aliique contubernales & aulici *Frothonis* adeo insolenter impudice & luxuriose vixerunt, ut longum esset enarrare. Pene enim omne genus derisionis, ludibrii & flagitii exercuerunt,

comitante semper horrenda luxuria, qua sponſas, virgines & matronas infeſtabant & violabant, eo quod non erat diſciplina in regno. Nihil enim tantam peccandi licentiam protrahit, quantum ultionis peneque dilatio. Tam effrenata militum procacitas non tantum exteris ſed etiam patrie inviſum fecerat regem. Dolenter ſiquidem ferebant Dani ſuperbe ſibi ac crudeliter imperari. *Grep* vero major filius *Veſtmari*, non contentus humili ſcorto, ſed in tantam temeritatem ſe effudit ac regi perfidus erat, ut reginam, que erat filia regis Hunnorum nomine HÜNANDA, in clanculo abuteretur. Quod tamen non latuit regem, nec propter hoc regis amicitiam amiſit. Statuit inſuper ipſe *Grep*, ut nullus de populo ad regem accedere poſſet, niſi pecuniam daret. Gemuit igitur populus, eo quod multe injurie fierent, nulla juſtitia ſeqvente. Inſuper etiam aditus non erat liber. Sed cum FROTHO ad debitam etatem perveniſſet, ſceleſtos punivit, omnia reformavit, ac in bonum ſtatum reduxit. Cum autem *Götharus* rex Norvegie ſupradicta mala de rege & regno Danie audiviſſet, convocatis militibus, refert, Danos proprium faſtidire regem & alium velle habere, ſeqve velle Daniam occupare. Erat autem tunc temporis pugil quidam, nomine *Regnerus*, cui erant duo filii, ſcil. *Ericus* & *Rollerus*, qui poſtea in militiam *Frothonis* venerunt. Iſte *Ericus* erat diſertiffimus & facundiſſimus, & in ſervicio tunc ipſius regis Norvegie. Qui in concione exſurgens, diſſuaſit Regi, ne Daniam infeſtaret, dicens: Sepe alieni appetitores proprio privari meminimus. Sepe aliorum captator utriusque perditor fuit. Prevalidum enim oportet alitem eſſe, qui predam alius ungvibus extrahere cupiat. Animat te fruſtra internus regionis livor, quem plerumque hoſtilis explodit adventus. Nam etſi nunc Dani dividuis eſſe ſententiis videantur, unanimes tamen mox excipient hoſtem. Crebro corrixantes porcos conciliavere lupi. Patrium quisque ducem extero preſert. Provincia omnis regem domesticum quam advenam impenſius colit. Neque enim te FROTHO domi expeſtat, ſed foris excipiet adventantem. His aliisque multis veris auditis, *Götharus* deſtitit ab impugnatione Danie. Attamen eo permittente, quidam nomine *Rafno*, congregata multitudine navium, Daniam infeſtabat, cui occurrens quidam Danus, nomine *Oddo*, vir nauticus, ipſum cum magna parte ſuorum occidit, ita quod ſeptem naves tantum in Norvagiam redirent, documentoque fuere regi ſuo, non facile Danos obteri poſſe. Deinde predictus *Ericus* cum fratre *Rollero* contulerunt ſe ad *Frothonem*, quorum priori dedit ſororem ſuam in uxorem nomine *Gwmuaram*, cui ob eximiam forme puchritudinem *Specioſe* cognomen inditum eſt, 3: *hin Wæne*. Alteri vero, ſcil. *Rollero*, dedit reginam propter adulterium repudiatam uxorem. Deinde *Ericus* & *Rollo* proſecti ſunt Norvagiam atque cum magna aſtutia filiam regis *Göthari* nomine *Alvildam* habuerunt, ut eſſet conjux *Frothonis*. Sed cum *Götharus* pararet, ut ſe vindicaret de *Erico* & *Frothone*, *Frotho* cum magno claſſis apparatu Norvagiam petiit, & *Götharum* occidit, ejuſque regnum contulit *Rollero*, quod ſepteno numero provinciarum tendebatur. His geſtis, *Frotho* ſummam pacem triennio habuit. Interea Sclavos, ſeptem navibus irrumpentes in Daniam, *Ericus* a *Frothone* miſſus omnes interfecit preter XL. viros, quos captivos ſecum duxit. *Frotho* autem maximam claſſem verſus Sclaviam paraverat, cum *Ericus* rediens dixit, ſe de Sclavis triumphaffe. Conſtituitque *Ericus*, ut exercitum terreſtrem tranſire faceret per Jutiam verſus Sclaviam. Reliquus vero exercitus per mare feſtinaret. Tanta autem frequentia navigiorum mare compleverat, ut videretur mare repletum navibus, nec aliquis portus tot capere poſſe. Terreſtris exercitus tantus erat, ut montes complaſſe, paludes meabiles effeciſſe, lacunas aggeribus exequaſſe, profundiffimasque voragines iniectis molibus expleſſe dicatur.

dicatur. Demum fit congressus belli, & *Strumico* rex Sclavorum cum fortissimis sue gentis occiditur, residui subjugantur & in fide recipiuntur. Unde videri potest, permanfisse usque in hodiernum diem Danorum regibus illum titulum, ut se *Gothorum*, *Sclavorum* seu *Wandalorum*, quod idem est, Reges inscribant, quamvis parum in *Sclavia* diu a multis seculis tenuerint. Sed fuit ante hec tempora & est posterioribus seculis multociens renovata ejus tituli causa. Tunc *Frotho* volens provinciam suam Sclaviam purgari malis hominibus, edixit, ut, qui in aliquo scelere genere premineret, aut latrocinio, aut piratica, aut furto, procederet in medium, dicens, se eos magnis muneribus & honoribus honorare, eo quod tali genere militum indigeret contra hostes. Quo audito, prodiderunt se ipsos multi, quos rex per proprios ipsorum cives altissime suspendi fecit. Qui tot referuntur fuisse, ut fere maxima pars illius gentis hoc modo interiit. In hoc autem rerum statu transierunt multi anni & tempora multorum regum scil. circiter XVIII. in quibus tantum incescit in Danos Sclavorum seu Wandalorum obsequium, ut illos non jam tributarios tantum haberent, sed etiam confederatos & socios contra hostes & totaliter sibi subiectos. Postea FROTHO edidit leges. Inter hec rex Hunnorum audiens filiam suam repudiatam, per biennium se parat ad bellandum cum *Frothone*, conjuncto sibi orientalium Rege *Olimaro*. *Frotho* autem hec audiens, non solum congregat indigenas, sed etiam Noricos & Sclavos, mittens *Ericum*, ut hostilem exercitum exploraret. Qui primo invenit *Olimarum* ducem exercitus clasium. *Hun* vero duxit exercitum terrestrem, quos non procul *Ruscia* repperit. Quibus exploratis, reversus, dixit *Frothoni*, se vidisse sex clasium senos reges, earumque clasium quamlibet quinqve millia navium complectentem, quarum unamquamque navium constaret esse capacem trecentorum armatorum. Summa hominum erat novies mille millia & CCC. millia & LX. millia. Summa navium 30. millia & mille ducente. Quemlibet vero millenarium totius summe dicebat continere quatuor alas, ala vero continet trecenta. Et quilibet millenarius totius summe continebat mille & ducenta. Cumque *Frotho* quereret, quid contra tot facere posset, & quomodo eis resistere, respondit *Ericus*, dicens, quod probum audacia juvat, & acri cane occupandus & infestandus est ursus, molossis quippe non imbellibus aniculis opus est. Quo dicto *Ericus Frothoni* consilium clasfis contrahende prebuit. Qua congregata, tenditur navigatio contra hostes, ac insulas, que Daniam & orientem interjacent, preliis subjugant. Unde procedentes inveniunt aliquot naves *Ruthene clasfis*, quibus superatis, ad *Olimarum* veniunt, qui confidens in multitudine sua segniter hostem recipere quam aggredi preoptabat. Sed nec eis profuit, quod multi numero erant. Innumera enim eorum quasi multitudo superata est a Danis, qui pauciores erant numero, sed tamen prestantiores & robustiores virtute & fortitudine ac industria bellandi. In quo bello innumerabilis quasi multitudo *Ruthenorum* & aliarum gentium cum suis Regibus & principibus occubuit, ita ut nullus Regum mortem evaderet preter *Olimarum* & *Dagum*, qui FROTHONI se dederunt. *Frotho* autem, habita victoria, cum in patriam rediret, inauditum navigationis impedimentum & periculum expertus est. Nam omnes sinus maris adeo repleti erant cadaveribus mortuorum & fragmentis scutorum hastarumque & aliis apparatus belli, ut clasfis procedere non posset. Nec remis aut contis cadavera adigi poterant, quin uno amoto statim aliud emergeret eodem loco. Bellum igitur cum mortuis obortum crederes. Igitur FROTHO, convocatis gentibus, quas vicerat, dedit eis *Leges* & cetera. Post hoc FROTHO interrogat *Ericum*, an exercitus terrestris, cui *Hunus* per se preerat, esset equalis exercitui marino, cui *Olimarus* preerat. Respon-

dit, se vidisse exercitum innumerabilem, ut vix crederetur posse capi in terra vel in mari, ad cuius transitum & motum terra videbatur tremere & moveri. Carrus, eqvi, homines, & alia arma emittebant sonitus, strepitus & fragores, ut tonitruum putaretur. Nam dixit se vidisse XV. magna vexilla, sub quorum quolibet erant centum minora, quorum adhuc quodlibet habuit post se XX. erantque tot duces quot vexilla. Interrogante FROTHONE, quid contra tot opponeret, Respondit, patiendum esse, hostes primum propria immanitate seu fame consumi, cum fames in exercitu magis grassari possit quam gladius, sicque invaderet reliquos, quos facile superaret jam fame debilitatos. Igitur *Huni* per devia & solitudines progressi, non inventis victualibus, ceperunt passim inedia periclitari, tandem jumenta comedebant. Insuper non eqvis, non asinis, non fedis nec putridis corporibus pepercerunt, postremo nec canibus, ad ultimum fame exhaustis, etiam clades eis invasit, ita quod cohortes & centuriones regem suum deferere ceperunt. Inter hec *Hithinus* rex cujusdam partis Norvegie cum C. & L. navibus FROTHONI in auxilium venit. Hic postea obtinuit in uxorem filiam *Högini reguli Jutorum*. Interea FROTHO distribuit bellatores per castra, municipia, & curias magnas, ut ibi hybernarent seu hiemarent, & diligentius fecit expensas advehere, sed nec sic quidem expensis suffecit sustentare onerosum exercitum, quin in eo perniciēs (ϝ: Mors) incidit, ut quasi par Hunorum cladi videretur. Igitur ad inhibendum advenorum confluxum classe in *Albiam* missa, ne quid trajiceretur, cure habuit. Soluta hieme, *Hythino* & *Högino* placuit piraticam exercere. Ceterum cum FROTHO adverteret indies difficiliorem sumptum sustentandi exercitus, misit *Rollerum* in Norvagiam, *Olimarum* in Suetiam, *Onevum* regem & *Glomerum* precipuum pyratarum ad *Orcades* insulas pro sumptibus congregandis, & unicuique tradidit magnum exercitum. Triginta reges sequebantur *Frothonem*, qui ipsum amicitia vel obsequio coluerunt. Audiens autem *Hun*, quod *Frotho* divisisset exercitus ad alias terras, cepit ipse contrahere recentem exercitum ad restorationem sui exercitus. Autumno autem tempore veniente, redierunt, quos *Frotho* emiserat pro congregandis sumptibus, locupletiores victoriis & tropheis quam alimentis. *Rollerus* enim provincias *Summoriæ* & *Normoriæ* vectigales fecerat, occiso eorum rege *Arthorio*. *Olimarus* vero, celeberrimus Barbarie domitor, triumphavit & vicit *Thoriam Longum*, *Jamtorum* atque *Helsingorum* regem, duosque alios duces non inferioris potentia, *Hestiam* quoque & *Ölandiam* atque *Curetiam* & insulas *Suetie*. Itaque idem *Olimarus* septingenta reducebat navigia, duplicato eductorum antea numero. *Onevo* vero & *Glomero*, *Hithino* & *Högino* *Orcadum* trophea cessere. Hisdem cum nongentis navibus reditum est. Et jam quesiti sumptus late suppetebant abunde pro exercitiis alendis. Ceterum adjecerant XX. regna imperio FROTHONIS, quorum reges predictis triginta adjuncti Danorum imperio militabant. Igitur *Frotho* tanto exercitu & tanta fiducia virium roboratus, cum *Hunis* congredi incepit, in quibus primo die tanta strages facta est, ut precipui tres fluvii *Ruscie* cadaveribus velut ponte constrati, pervii ac meabiles fierent. Preterea quantum quis itineris per triduum eqvo perficere posset, tantum locorum humanis cadaveribus completum videres, adeo spatiosa cedis vestigia erant. Itaque per VII. dies prelium stetit, in quo *Hun* sive *Hunus* Hunorum rex cecidit. Cujus frater dictus eodem nomine, cum videret inclinatam Hunorum aciem, cum suo exercitu se reddidit FROTHONI. Eo bello C. ac LXX. reges, qui aut ex *Hunis* erant, aut inter *Hunos* militaverant, submiserunt se regi FROTHONI. Quem numerum *Ericus* superiori signorum expressione complexus fuerat, cum Hunorum multitudinem FROTHONE percontante distingveret.

stingeret. Igitur FROTHO vocatis in concionem regibus imponit normam degendi sub uno eodem jure. Prefecit autem *Olimarium Holmgardie*, *Onewum Conogardie*. *Hun* vero captivo *Saxoniam* tribuens, *Revillo* dedit *Orchades*, *Dimaro* provincias *Helsingorum*, *Jarnberorum* & *Jamtorum*, cum utraque *Lappia* procurandas tribuit: *Dago* vero *Hestie* regimen erogavit. Quorum unicuique certum tributum imponebat. Erat itaque regnum FROTHONIS complectens *Rusciam* ab oriente, ad occasum vero *Rbeno* flumine limitatum erat. Eodem tempore *Alricus* rex *Svetie Gestiblundum* regem Gothie bello infestabat. At *Gestiblundus* viribus minor ad FROTHONEM accessit, supponens se ei & regnum suum, dummodo adjutorium sibi daret. Qui misit cum eo *Scalcum* Scanicum & *Ericum* cum magno exercitu. *Ericus* vero primo aggressus est filium *Alrici*, qui *Wernis* & *Solongis* prefectus erat, ac ipsum interfecit. Postea patrem *Alricum* in duello occidit. Deinde rediit ad *Frothonem*, annuntians, *Svetiam*, *Werniam* & *Helsingiam*, ac insulas solis se ejus imperio adjecisse. Quem mox FROTHO devictarum ab eo gentium regem constituit; ac preterea *Helsingiam* ei cum utraque *Lappia*, *Finniam* quoque & *Estiam* annuo stipendiorum jure contribuit. Nemo ante ipsum regum *Svetie Ericus* dictus est, sed ab ipso in posteros derivatum hoc nomen. Post hec FROTHO omnium subjectarum sibi gentium manu contracta classe Norvagiam petit, mittens nuntium ad *Ericum*, ut sibi cum terrestri exercitu obviaret. FROTHO igitur durum bellum cum Noricis tota die usque ad noctem egit. Diluculo autem supervenit *Ericus* cum exercitu, suggerens regi bellum iterandum. Quo bello *Normanni* tanta clade deleti sunt, ut vix quinta pars illius gentis superesse crederentur, reliqueruntque victoriam FROTHONI. Attamen tanta strages in exercitu Danorum facta est, ut de tribus millibus navium sole centum & septuaginta superessent. Victor itaque FROTHO post tot bella pacem per omnes gentes reficere cupiens, ut rem familiarem uniuscujusque a furum incurfu tutam prestaret otiumque regnis post arma defereret. Armillam in rupe, quam *Frothonis petram* nominant, alteram apud *Wig* provinciam, habita cum Noricis concione, defixit, jurans se ulturum in omnes presides regionis, si inde auferrent. Itaque cum summo periculo prefectorum aurum absque custodia mediis triviis & stratis publicis ponebatur, nec accipiebatur. Item statuit FROTHO, & jussit, ne quis edem vel archam feris obfirmatam haberet, aut rem ullam claustrorum custodia contineret, promittens restitutionem triplicem amissorum, furi vero suspenso lupum collateralem affigi precepit, ut malitiam hominis acerbitati bellue similitudo exequaret pene. Post hec FROTHO VII. annis jucundissimam pacem habuit, genuitque filium *Alvonem*, non filiam *Ofuram*. Post hec *Arngrimus*, pugil *Sveticus*, occidit *Eghtherum* regem *Biarmorum* & *Thengillum* regem *Finnimarchie* s: *Finnorum*, & subjecit terras eorum imperio FROTHONIS, eo quod videbantur rebellare. Hic jam facit *Saxo* mentionem de *Sampsø* insula. Cumque pirate pro magna parte destructi essent circumquaque, adhuc tamen oceanus ab his tutus non erat, propter quod FROTHO voluit etiam bellare versus occidentem, cujus omne studium fuit in propaganda pace. Igitur accersito *Erico*, ac omnium regnorum sibi famulantium classe congregata cum innumeris navibus in Britanniam navigavit, & regem eorum cum innumerabili multitudine occidit. Habita Britannia, FROTHO versus Hyberniam proficiscitur, ubi Ducem *Kervillum* Hybernie cum magna multitudine occidit. Cujus frater cum videret, se non posse resistere FROTHONI, terram resignavit. FROTHO vero captivam predam militibus partivit, ut se totius avaritie expertem, & a nimia rerum cupiditate aversum ostenderet, resignans sibi solius glorie lucrum. Itaque post Britannicos trium-

phos & hybernas manubias ꝑ: spolia, FROTHO in Daniam rediit, annisque XXX. in florentissima ac jocundissima pace ab omni bello quieuit. Et tunc Dacia stetit in flore & tanquam candens liliū ac rosa suavissimi odoris rubens, cunctisque terris eximia opera fortitudinis & laudis Danorum innotuerunt, omnesque eorum manum timuerunt, nomenque Danicum cunctis provinciis inclaruit. Volens itaque FROTHO fulgorem imperii sui perpetuo firmitatis statu prorogare primum adversus furta & latrocinia tanquam familiaria mala ac domesticas pestes severitatem exercuit, quibus extirpatis & eliminatis, tranquilliorē vitam homines agerent, ne pax jam propagata & firmata ullo malignitatis obstaculo lederetur. Providit quoque, ne, cessante jam hoste, lues civilis patriam exederet vel deturparet, aut post pacem externam domestica improbitas grassaretur. Denique in *Jutia* tanquam in capite regni sui auream armillam magni ponderis triviis affigi curavit, volens probare, an lex a se edita servaretur, quæ armilla a nemine movebatur. Tanta siquidem auctoritas FROTHONIS majestatis erat, ut etiam aurum sine clausura & custodia dimittebatur, nec diripiebatur nec movebatur. Cujus rei novitas ingentem FROTHONI claritatem adjecit. Hic FROTHO cum patris cedibus longe lateque insignes ubique edidisset victorias, otium & requiem omnibus erogari constituit, ut jocunditas pacis bellorum atrocitati succederet, & finis cladis initium salutis foret. Sed & omnium opes propter hoc maxime munimento edicti vallandas curavit, ne domi raptorem invenirent, quæ foris hostibus caruissent. Per idem tempus publice salutis auctor mundum petendo fervendorum mortalium gratia mortalitatis habitum amplecti dignatus est, cum jam terre & provincie serenissimo tranquillitatis ocio & pace fruerentur, sopitis bellorum incendiis. Creditum est, amplitudinem tam perfusæ pacis equalem ubique nec interruptam ullis partibus orbis non adeo terreno principatui quam divino ortui famulatam fuisse celitusque gestum, ut inusitatum temporis beneficium presentem temporum testaretur auctorem. Inter hec matrona quedam magice rei perita, plus spei in arte sua reponens quam metus in levitia Regis, sollicitat filium suum, ut predam furtim capiat, promittens ei impunitatem, quod FROTHO jam senex & prope mortem esset. Ille vero opposuit magnitudinem periculi, sed illa jubet eum non timere, sed melius sperare, promittens se adinvenire aliquem modum & casum repugnaturum ulcioni. Quibus verbis filius deposuit timorem & matri obedivit. Quod FROTHO ubi comperit, vehementer ex tali contumelia commotus ad diripiendum & devastandum & ad nihilum redigendum predictam matronam cum pueris & possessionibus & omni suppellectili, maximo impetu contendit, premisis militibus, qui eam cum liberis comprehenderent & adducerent. Illa vero, ludificatis hostibus, prestigio transfigurabat se in vaccam maritimam, liberos in vitulos marinos. Hec autem permutatio fuit tantum in oculis videntium, non in rei veritate. Et nota, quod vacca maritima sive bos marinus est piscis quidam similis bovi terrestri, hoc excepto, quod habet squamas. Accedente vero FROTHONE, cum vidisset hec monstra, magna admiratione captus est atque jubet milites circumdare ea atque reditum ad aquas negare. Et descendens de vehiculo, quo utebatur propter senectutem, humi mirabundus confedit aspiciens animalia, quæ tunc in littore pastum vagabunde petere videbantur. At mater, quæ majoris belue speciem sumpserat, pretento cornu Regem veloci cursu validissime aggressa est atque alterum latus ejus confodit. Ex quo vulnere statim exanimatus est, indebitumque exitum tante majestati habuit. Cujus mortem milites ulcisci volentes, confixerunt portenta jaculis. Quibus interemptis, animadverterunt esse humana corpora.

corpora. Qve Rex maxime detexit prestigium ⁽ⁿ⁾. Talis itaqve fuit exitus FROTHONIS toto orbe clarissimi & illustrissimi ac potentissimi Regis. Corpus vero ejus, ejectis visceribus, fallitum triennio procures per regna transferebant in vehiculo regali, quasi adhuc vivus esset, dicentes, eum debere habere tantum honorem a militibus suis, eo quod jam senex esset. Et hoc faciebant, ne regna & provincie a Danorum dominio recederent, & etiam ex magna dilectione, quam ad eum habebant. Tandem cum corpus nimium putrefieret, nec tabes reprimi posset, secus *Weram* Syalandie *pontem* cum maximo honore ac regio funere tumulaverunt eum, affirmans FROTHONEM exoptasse copiam mortis ac busti eo loci, ubi regni ejus prestantissima provincia haberetur.

De HIARNONE Rege.

Defuncto FROTHONE, Dani credentes, filium ejus *Fridlevum*, qui apud Rusciam educabatur, mortuum, determinaverunt eum in regni regimine successorem, qui FROTHONIS tumulum politiori epitaphio decoraret. Tunc quidam HIARNUS nomine Danice poësis admodum peritus, premii magnitudine concitatus, more suo barbarum condidit metrum, cujus intellectum quatuor versiculis editum in hec verba *Saxo* transcripsit:

Frothonem Dani quem longum vivere vellent,
Per sua defunctum rura tulere diu.
Principis hoc summi tumulatum cespite corpus
Ethere sub liquido nuda recondit humus.

Danice:

*Danske the fördhe Koning Frodhe om Land,
Lenge syden han gaff op syn andb,
The giordhe thet for the hadhe hannem kær,
The ville hannem haft i werdhen hær,
Then meethiste höffding som gick aff ry,
Er jordbet hær vndher then vodhe sky.*

Qvo carmine edito, Dani auctorem scil. HIARNUM diademate regni munerati sunt. Ex quo patet magna dilectio Danorum ad FROTHONEM.

De FRIDLEVO Rege.

Dani audientes, FRIDLEVUM Frothonis filium in Daniam adventantem, quem mortuum falso nuncio acceperant, miserunt solennes legatos in occursum ejus, ac jubet HIARNONEM regno cedere. FRIDLEVUS etiam jubet legatos Danorum redire rogatuos HIARNONEM aut regnum deponere, aut acie secum configere. Qui exercitum contra FRIDLEVUM congregans, sed ab eo bis victus, aufugit in insulam juxta *Horffnes*, que ab eo denominata est *Hiarnö*, ac tandem postea ab ipso FRIDLEVO in duello occisus est. Hic XI. fratres latrones in quadam insula interfecit. Qui etiam draconem magno thesauro incubantem, sublato thesauro, interemit. Hic per legatos postulavit *Frogertham* filiam *Anundi* Regis Norvegie uxorem. Quos legatos *Anundus* occidit. Qvo comperto, FRIDLEVUS vocans ad se *Haldanum* regem Suetie & *Biornonem* socium, qui habebat canem tante ferocitatis, ut interdum solus

Z 2

XII. vi-

(n) Hæc infra paginam scripta: *Gestblindus* Gothorum Rex *Ericum* *Difertum* sibi & regno Suetie successorem instituit. *Frotho* autem Rex a malefica, in bovem conversa, dum ejus cornibus in quodam maris littore impetitur, exanimatus occubuit, quod non est verum. Vid. *Saxo*.

XII. viros profterneret, & cum magna claffe navium Norvagiam intravit, & contra *Anundum* in mari & in terra pugnavit. *Biorno* cernens aciem fuorum inclinaram, foluit moloffum fuum & in hoſtes provocat. Norici autem, qvi gladiis reſtiterant, a furore canis territi aufugerunt, magnum opprobrium inde reportantes. Ubi rex Norvegie cecidit, & FRIDLEVUS *Frogertham* accepit in uxorem, ex qva ſuſtulit *Frothonem*, qvi dum adhuc infans erat, propter memoriam avi fui, cujus nomen habebat, tantum ab omnibus diligebatur & charus omnibus erat, qvaſi omnium filius eſſet, nec permittebatur incedere vel ſtare in terra, ſed jugiter ſinu & brachiis & oſculis fovebatur. Hic FRIDLEVUS etiam ad arma victorioſus erat, qvemadmodum & pater FROTHO.

De FROTHONE Rege.

Defuncto FRIDLEVO, ſucceſſit ei FROTHO filius. Hic cum XII. annum ageret, *Saxones* palam rebellare conſiſi ſunt, & jugum *Danorum* a ſe excutere maxima vi armorum contenderunt. Principes tunc Saxonie fuerunt *Smertingus* & *Hanevus*. Sed FROTHO contracto exercitu eos ſuperavit ac ſtatuit, ut qvilibet gentis illorum in ſignum ſervitutis annuatim unum nummum daret pro tributo. Hic FROTHO nomen ex liberalitate ſortitus eſt, adeo enim liberalis erat, ut antiqua ſtipendia militum duplicaret, nec ſe more tyrannorum communibus illecebris viciorum ſeu carnalibus delectationibus objiciebat, ſed qvicqvīd honeſtati pertinebat, ardentem appetebat, opes in aperto habebat, ceteros largiendo precurrebat, omnes humanitatis officiis antevenire, & qvōd difficillimum eſt, virtute invidiam vincere contendebat. Cujus rei gratia in brevi tantam claritudinem apud omnes contraxit, ut non ſolum claritate fame majorum titulos ſeu laudes vel honores exequaret, ſed etiam vetuſtiſſima regum monimenta ſeu memorias vel hyſtorias tranſcenderet. Hiis temporibus *Starcatheus* contulit ſe ad FROTHONEM. Qvi ob incredibilem corporis animiqve precellentiam a FROTHONE collectus eſt, erat enim ſortitus a natura corpus multum excellens alia humana corpora. Ita id animi magnitudine equabat, ut nulli virtute mortalium cedere putaretur. Qvi FROTHO magnam navim contulit precipuis, ut piraticam exercerent. Qvi primo *Vicarum* regem Norvegie interfecit. Deinde capto *Vicari navigio*, acceſſit ad *Bemonem* probiorem piratam Danie, ejusqve focius factus eſt. Qvi adeo ſobrii fuerunt, ut nunqvā potum inebriativum bibere vellent, ne continentia, qve eſt precipuum vinculum fortitudinis, viribus luxurie eluderetur. Cum autem debellaſſent multas provincias, *Ruſciam* invaſerunt, cujus principem *Floccum* nomine montanis latebris, qvibus inerat, ejecerunt & fugaverunt, ubi tantam predam habuerunt, ut nullus eſſet in eis, qvi non auro & argento onuſtus ad naves rediret. Mortuo *Bemone*, contulit ſe *Starcatheus* ad *Haconem* Danie pugilem, cum qvo claſſem in *Hyberniam* duxit, ubi victoriam habuerunt, occiſo rege *Hugleto*. Poſtea Dani *Dufflinam* urbem intrantes, regis erarium confregerunt, ubi tantum pecunie invenerunt, ut, pretermiſſa diſtributione, unusqvīſque reciperet, quantum vellet. Poſt hec *Starcatheus* cum *Wino* principe Sclavorum mittitur a FROTHONE contra orientales populos, jam regi Danorum ſub tributo ſervientes, nunc autem rebellare volentes, ut aut in fide contineret, aut ad juga revocaret, qvi pugnaverunt contra *Curetes*, qvorum natio extat in *Livonia*, & contra *Simbos* 3: *Pruſcos*, & contra *Semigallos* 3: *Tracias*, & poſtremo contra omnes orientales preliati ſunt, & claras victorias longe lateqve reportabant. Interea *Saxones* cogitaverunt, qvōmodo iterum rebellare & jugum Danorum a ſe abjicere poſſent. Sed qvia ſciebant, FROTHO-

NEM

NEM bello invictum, cogitaverunt, quomodo eum preter publici conflictus morem opprimerent, & cum illud optime duello gerendum putarent, miserunt, qui regem ad duellum provocatum occideret. Sciebant enim, eum ita animosum esse, ut omne discrimen semper prompta mente susciperet, nec occurrere dubitaret. Illud tamen fieri in absentia *Starcatheri* consulebant, cujus fortitudinem metuebant. Cumque FROTHO de responso dando cum suis tractaret, supervenit *Starcatherus*, & provocationem Saxonum reprehendit, eo quod ad regem non pertineret cum plebejo aliquo dimicare, sibi que tanquam plebejo dixit hoc potius convenire. Saxones igitur hec audientes, preferebant quendam nomine *Hamam* inter suos illustrem, cui, ut duellum ingredi non recusaret cum *Starcathero*, tantum se auri duros pollicentur, ut molem corporis ejus superaret. Igitur inito conflictu, *Starcatherus* corpus *Hame* uno ictu difsecuit seu diffidit. Quo facto Dani tripudiaverunt. Aggravatum est igitur jugum Danorum in capita Saxonum & tributum ampliatum, adeo ut quilibet pro quolibet cubitalium membrorum stipem s: quoddam genus ponderis, quo olim militibus stipendiariis distribuebatur pecunia, in signum servitutis & pro tributo quotannis exsoluere cogebatur. Quod egre ferens *Hanevus*, alter ex principibus Saxonum, diu apud se cogitans, quomodo patriam liberare posset. Tandem suos ad rebellandum regi Danorum incitavit. Et congregans exercitum FROTHONI bellum denuntiat. Ille vero paratum deduxit exercitum, quem semper paratum habebat. Deinde congregiuntur, & Dux Saxonum cecidit. *Suartingus* vero, alter ex principibus, cum ad liberandum patriam omnibus modis contenderet, nec armis Danis par esset nec fortuna, non quievit tamen omnes vias intentare, quibus patrie libertatem recuperare posset, & cum invenire non posset, dolum & prodicionem parabat, invitavitque FROTHONEM ad convivium nil dubitantem, sed armis suorum premunitus nihil hostile formidaret, statuens eum incendio consumere, sed a FROTHONE preventus occiditur, simulque ibidem FROTHO ab ipso peremptus est. Sicque invictissimus princeps FROTHO dolo & fallaciis occubuit. Querit hic *Saxo*, utrum ille, qui sic intendebat liberare patriam, bene fecerit an male. Et respondet non solum ipse, sed etiam jura & doctores, quod etsi patrie libertatem querere valde utile & bonum est, ad hanc tamen dolo ac prodicione, deceptione vel insidiis contendere non licet. Et hoc est indubitatum, quando quis habet injustam causam seu injustum bellum, fecus in bello justo, dummodo tamen mendacium non dicat, nec fidem promissam frangat, facit c. utilem simulationem XXII. q. II. XXIII. q. II. c Dominus & q. VII. in summa XIII. q. V. dixit Vide glo. in ca. cupientes in verbo malignande elec. L. VI. Plura vide in *Saxone*.

De INGELLO Rege.

INGELLUS filius FROTHONIS succedit ei. Qui a probitate patrum suorum degenerans vitia pro virtute complexus, intermissis regie majestatis officiis, solummodo epulis & libidini & carnalibus delectationibus intendebat, quicquid bonis moribus contrarium erat, excoluit, paterna avitaque preclara opera fedissimarum libidinum assuetudine polluebat. Clarissimos titulos majorum suorum improbisimis operibus obscurabat, adeo namque libidini ventris obnoxius erat, ut nec patris mortem ulcisci nec hostium injurias propulsare gestiret. Egregiam nobilitatem suam & dignitatem otio & inertia corruptit, fluxam & voluptariam vitam degens, arma vero, militiam, bella nec ipse quidem usu nec alios exercitio colere sustinuit, nec minus luxuria fedus, quam FROTHO militia clarus erat. Propter quod *Starcatherus* ipsum deseruit,

& contulit se ad regem Suetie *Haldanum*. Filii vero *Svertingi*, timentes, ne *Ingellus* vindicaret mortem patris, sororem suam ei dederunt in uxorem. *Starcatherus* autem cum audiret in Suetia, INGELLUM non solum necem patris sui non vindicantem, sed etiam interfectores ejus amicitia, favoribus & humanitate prosequentem, indignatione permotus, dolenterque ferens, juvenem tante indolis, tam incliti patris filium exuisse, magnum onus carbonum humeris gestans, in Daniam redire cepit. Interrogatus ab obviantibus, quare tantum onus insolitum portaret, respondit, se *Ingelli* regis hebetudinem ad acumen carbonibus perduciturum. Veniens igitur in Daniam, intravit curiam regis. Nocte vero INGELLO cum filiis *Svertingi* cenante, senex ab eodem invitatus est ad convivium. Sed cum vidisset, luxuriosas dapes cumulari, vetustos mores continens, omnemque habitum pristinae consuetudinis novo luxu & epularum magnificentia ac cibis delicatis corrumpi animadverteret, & assa & frixa multiplicia alternari, sprexit omnia, & fumido & rancido & cibo rusticano contentus & usus est, quo famem pelleret, non qualiter saperent cibaria curans, ne nervos vere virtutis deliciarum contagione remitteret, aut normam prioris frugalitatis inuitate gula superstitionibus abrogaret, neve bellicam claritatem convivalibus illecebris absumendam permetteret. Erat enim fortitudo ejus amatrix frugalitatis, aversa ab immoderato usu dapum, aliena nimie abundantie ciborum, utpote quae nunquam in aliquo momento vacavit luxurie. Sed semper omissa voluptate, virtutibus insistebat. E contrario vero INGELLUS, relictis majorum & predecessorum suorum exemplis, innovando mensarum ritu licentius indulgit, quam mos patrius sibi permittebat. Postquam se enim Theutonie moribus permisit, ejus efferate lascivie succumbere non erubuit. Ex *Theutonia* enim in patriam nostram non parva luxurie nutrimenta fluxerant. Inde enim splendidiores mense, lautiores coqvine, fordida ministeria cocorum, varieque sordes farciminum manaverunt. Inde usurpatio licentioris cultus a patrio ritu peregrinata est. Itaque regio nostra, quae continentia in se tamquam naturalem aluit, luxuriam, libidinem, voluptatem & carnalitatem a finitimis depoposcit & per extraneos luxuriam accepit. Cujus INGELLUS illecebra captus, injurias sibi in ipsius patris morte illatas beneficiis rependere non erubuit, nec in corde ejus miseria ipsius patris clades cum aliquo suspirio amaritudinis versata est. Videns autem *Starcatherus* eos, qui FROTHONEM oppresserant in firmissima regis dignatione & gratia versari, magnitudinem concepti furoris acerrimo oculorum respectu prodidit, internosque motus externo oris locutione & indicio patefecit. Denique INGELLUS, cupiens eum delenire regiis dapibus, misit ei ferculum, de quo comedebat, quod ille repulit indignanter. Interrogatus autem, cur tam proterve regis honestatem contempsisset, respondit, se propter hoc in Daniam venisse, ut FROTHONIS filium inveniret, non aliquem gluttonem, qui non nisi ventri deserviret, nec ejus filium, qui ingluviem petulantis stomachi operosa ubertate dapum farciret. Hoc enim familiaris luxus Theutonum regi egerat, ut excoctas epulas aquis, studio diliciose satietatis rursus igni torrendas preberet. Post hec *Starcatherus* INGELLI mores acerbissime tangens in ejus caput omnem reprehensionis amaritudinem transtulit, qualiter se libidini & crapule dedisset, Saxoniamque imitatus illecebram a sobrietate amplissimis excessibus oberasset, adeo virtute vacuus, ut nec minimam quidem virtutis umbram sectaretur. Maxime autem cumulum turpitudinis illi accedere dicebat, quod necem tanti patris oblitus & neglecta lege nature non solum occisores charissimi patris dimitteret impunitos, sed etiam benivolentia & officio amplecteretur, quod filiam interfectoris patris sui in uxorem duxerat, fratresque ejusdem in summa veneratione haberet, dicens se

in

in nulla re magis cupere beari, quam si videret eum suscipere penas de interfecto-
 patris sui. Deinde rogat & obtestatur, ut mentem virilem induat, & sit memor &
 ultor paterne necis, dicens, eum adhuc nichil virile egisse nec triumphasse de aliquo,
 & ideo inter honestos non posse recitari, nec proprie FROTHONIS filius & heres
 nominari, cujus mentem & virtutem exuerat. Cumque his verbis multisque aliis re-
 gem aggressus esset & exacerbasset, rex ipse tantum profecit ex ejus verbis, ut ab
 enervi & frigescenti animo velut quadam filice reprehensionis ardentissimum fortitudi-
 nis ignem excuteret. Primum enim rex verba non multum ponderabat, deinde al-
 tius cogitare & ruminari cepit, calorem ultionis in animo contraxit, oblitusque con-
 vive, hostem induit. Ad ultimum vero INGELLUS a mensa exiliens, omnem ire
 sue commotionem in commensales effudit, ita ut septem *Svertingi* filios trucidaret,
 temerans sanguine sacra hospitii & mensæ sue. Sicque ex abjectissimo luxurie manci-
 pio truculentissimus ultionis minister evasit, ostenditque audaciam suam & fortitudi-
 nem jam latitantem. Exulaverat enim probitas INGELLI, non expiraverat, que
 in lucem senis suffragatione producta est. Quam porro industrium existimemus hunc
 senem, qui disertissima ammonitione immensum vicium regalis animi expugnavit.
 Ipse vero *Starcatheus* ipsum adjuvit, cum videbat ipsum animosum factum ad vindi-
 candam necem patris. Quo pacto *Starcatheus* INGELLUM laudavit & extulit,
 dicens, eum nunc melius quam tempore preterito mereri dici & nominari *Dominus*
Lethrarum (scilicet: *Ledbræ* circa Roskildiam, ubi quondam fuit sedes regalis) & *Dominus*
Danie. Deinde *Starcatheus* monuit Regem, ut repudiaret uxorem, germanam in-
 terfectorum, ne, sicut ipsa esset mala, consimilem fetum generaret, qui proprio pa-
 renti nocere posset. Alia autem *Chronica* dicit, quod *Starcatheus* accepit reginam,
 & caput ejus & collum posuit subter cingulum suum, tamquam esset gallina, sicque cin-
 gulum ita fortitur ad se strinxit, quod suffocata est. Unde:

*Tha Drotninghen saa thet byrthings badh,
 Tha wor hun ey meghet gladh,
 Thet gaff Starcatheer intet gem,
 Men setthæ hennæ vnder syn beltthe rem,
 Alth som en hönæ met hoffuet oc halff,
 Saa giordhe hand segh förædhen fals,
 Hand giorde segh tha saa meghet indh,
 At hwn mysthæ tha baadhe liff oc syndh.*

OLAVUS, filius *Ingelli*, cujus gesta non multa inveniuntur. *Ingellus* qua-
 tuor filios habuit, sed tribus eorum bello consumptis, quartus scilicet iste *Olavus* in regno
 successit, quem quidam perhibent natum sorore *Ingelli*. Hujus gesta non inveniun-
 tur inopia & vitio scriptorum, sicut nec gesta plurimorum aliorum. Istud tamen de
 eo invenitur, quod, cum proximus erat morti, vocavit ad se filios suos *Frothonem*
 & *Haraldum*, regnumque inter eos dividens, ordinavit, ut unus eorum *terre*, alter
 vero *mari* regia ditione preesset, hecque dominia non diutina usurpatione, sed singu-
 lis annis inter se mutuo commutarent.

HARALDUS filius *Olavi*, probus in armis, quem occidit frater suus *Frotho*.
 Iste *Haraldus* stabit post fratrem *Frothonem*. Hic interjecto tempore maris dominium
 sortitus, elegit milites conjugio carentes, cum quibus tot victorias & predas reporta-
 vit, quot frater suus opprobria & damna habuerat. Que res fraternam ei invidiam
 peperit, atque ab eo occisus est. Sed filii ipsius HARALDI *Haldanus Biergram* &

Haraldus ipsum *Frothonem* occiderunt. Hic etiam *Haraldus* filius *Olavi* habuit filiam regis Gothie in uxorem SIGNES.

FROTHO Rathbane, frater *Haraldi* (filius *Haraldi*, secundum aliquos, sed contrarium dicit *Saxo*), qui occisus est a filiis ejusdem *Haraldi*. Iste *Frotho* stabit ante *Haraldum* precedentem. Hic habuit filiam Regis *Svetie* in uxorem. Hic etiam primitus habuit dominium maris, in quo frequenter multa damna habuit, pro eo quod ejus focii connubia contraxerant, propter quæ magis thoros conjugum quam militiam dilexerunt. Uxor ejus VLUILDA.

ERICUS rex *Svetie*, quem occidit HALDANUS filius *Haraldi*.

HALDANUS hinc BIARGHRAM, filius *Haraldi*. Hic dictus est *Rockebanæ*, qui multa & maxima probitatis opera fecit, sicut superius satis habes in *Saxone*. Uxor ejus THORILDA.

Nota hic de HALDANO, de quo habes in capite sequentis folii.

Hic aliquot annis patrie prefuit. Deinde fratri suo *Haraldo* administrationem regni committens, *Svetiam* & omnes insulas ejus debellavit & sibi subjugavit, rege *Svetie* occiso. Cujus nepos rex *Svetie* factus ERICUS, cum bellare vellet contra ipsum HALDANUM, & ipse HALDANUS intellexisset, esse quendam pugilem in acie *Erici*, qui artem gladios hebetandi haberet, fecit sibi fieri magnam clavam ferreis nodis confertam, qua hostes aggressus sine galea & scuto, quicquid sibi obvium fuit, totum comminuit, & frustratim obtrivit, ubi & dictum pugilem prostravit. Cumque iterum adversus *Ericum* bellaret in quadam valle, habente circa se altos montes & preruptos, & videret aciem suam inclinatam, rupem cum socio *Thorone* ascendit, atque moles lapidum super hostes devolvit & oppresit, ob quod dictus est *Biergramus*. *Ericus* autem provincias *Haldani* ac *Daniam* infestavit. Audiens autem *Haldanus*, fratrem *Haraldum* ab *Erico* tribus preliis devictum, quarto vero occisum, timens, ne imperium *Danie* amitteret, *Svetiam* deseruit & *Daniam* petiit. Quo audito, *Ericus* *Svetiam* petiit. Iterum HALDANUS magna classe navium *Svetiam* repetiit, *Ericum* cepit, & ad loca feris & bestiis pervia relegavit. HALDANUS igitur, habens dominium *Danie* & *Svetie*, tribus honestatis gradibus preminebat. Nam rex erat & pugil maximus & disertus peritia condendorum poematum patrio more. Audiens autem, piratas duos fortissimos circumpositas infestare provincias, eos maritima pugna oppresit. Nichil enim veteres claritate magis expetendum reputabant, quam non quod opes sed quod armorum industria acquisivisset. Itaque reputabant esse magne virtutis, seditiones amplecti, instaurare lites, otia fastidire, militiam anteferre paci. Clarissimis quoque viris quondam cure extitit, plurimum voluptatis in preliis reponere, minimum autem in conviviiis & epulis. Postea quidam Svecus, *Syvaldus* nomine, concitavit Svecos contra *Haldanum*. Contra quem ipse *Haldanus* bellare volens, cum per opacum nemus transiret, quercum humo radicitus extraxit, atque ramis amputatis in maximam solidam clavam transformavit. Cum qua *Syvaldum* & septem filios ejus aggrediens exitio tradidit. Ea tempestate HALDANUS quendam pugilem, XI. cubitos altitudinis habentem, stupratorem per vim filias regum, & septem pugiles focios, malleo mire granditatis contusit & occidit. Post hec quidam *Egbertus* *Finnenfis* Svecos infestavit. Quem *Haldanus* tribus aggressus navigiis oppresit. Deinde HALDANUS filiam *Hotheri* reguli *Norvegie* liberavit a pugile fortissimo & in uxorem duxit, & genuit ex ea filium *Asmundum* nomine, a quo se *Norvegie Reges* originem duxisse magni estimant, ab *Haldano* solennem generationis sue

sue feriem retexentes. Post hec *Ebbo* quidam pirata plebei generis fiducia fortitudinis sue concitatus, filiam *Ungvini* Gothensium regis, consobrini *Haldani*, postulabat uxorem & cum ea dimidium regni ejus, & accepit. Sed *HALDANUS* superveniens ipsum prostravit, & nuptias in exeqvias mutavit. Qui interjectis annis in patriam revertens, cum esset sine prole & liberis, regias opes *Ungvino* consobrino suo supra dicto testamento legavit, eumque Regem Danie constituit.

HUGNO, frater *Haraldi*, hunc vocat *Saxo* *UNGVINUM*, nec fratrem ejus fuisse. *Haldanus* cum esset sine prole & liberis, regias opes *Ungvino* regi Gothorum, consobrino suo, testamento legavit, eumque regem Danie constituit. Hic ab aliquibus vocatur *Hugno*. Qui postmodum ab emulo suo, cui *Regnaldo* nomen erat, in bello occisus est.

SIWALDUS, filius *Hugnonis*, cujus tempore *Starkaterus* de prelio fugit. Inter istum *Syvaldum* & *Regnaldum*, qui patrem *Syvaldi* occiderat, gravissimum bellum ortum est tribus diebus apud *Syalandiam*, & cum nulla pars victoriam haberet, continuo *Otharus* nobilis cum mortis contemptu aciem hostium fortissimam irruit, & inter maximos pugiles consistentem *Regnaldum* trucidavit. Sicque Danis potitis victoria, *Sveci* fugerunt. Insigne hoc prelium fuit ignavia maximorum procerum & pugilum, adeo grave & acre bellum fuit, ut XL. fortissimi pugiles *Svecorum* terga verterent & fugam inirent, quorum precipuus *Starchaterus* fuit, qui nulla sevitia rerum aut magnitudine periculorum perterreretur solitus erat. Nunc vero nescio, qua formidine in eum irruente, ut fugeret.

SIGARUS, filius *Sivaldi*, qui mortuus est in bello. Venit *Hako* filius regis *Hybernie* inopinate super *Sigarum*, a quo occisus est, eo quod non habuit tempus congregandi exercitum. Eo tempore Rex Gothorum &c. In *Historia Sigari* Regis *Saxo* dicit sequentia de mulieribus bellatricibus: Fuerunt quondam apud Danos femine, quae formam suam in virilem habitum convertentes, omnia momenta temporum pene ad excolendam militiam conferebant, ne virtutis fortitudinem & firmitatem contagione luxurie hebetari vel debilitari paterentur. Quae cum essent delicate, corpus & animum patientia & labore durare solebant, totamque molliciem femineae levitatis abdicantes, ingenium muliebre cogeant uti sevitia virili. Sed & tanta cura captabant notitiam rei militaris, ut feminas exuisse quilibet putaret. Precipue autem hec faciebant ille, quibus aut vigor ingenii aut decora proceritas corporum erat. Hec ergo immemores native suae conditionis, rigoremque blanditiis anteferentes, bella probasti intentabant, sanguinemque non oscula delibantes, officia armorum potius quam amorum frequentabant, manusque, quas in telas aptare debuerant, telorum obsequiis exhibebant, ut jam non lecto sed leto studentes spiculis appeterent, quos mulcere spem potuissent. Vide plura de hoc in *Bertholomeo* & *Anthoino* de mulieribus *Amosonibus*, quae fuerunt *Dani*.

SYVALDUS, filius *Sigari*, secundum *Saxonem*. Hic audiens patrem occisum, congregavit exercitum, & duobus diebus cum *Hakone* pugnavit. Tandem ambo corruerunt, & totus exercitus *Hakonis*, & *Dani* victoriam obtinuerunt.

GOTRIC, nepos *Sigari*. De hoc *Gotrico* non loquitur *Saxo*, sed dicit, *Sivaldum* filium *Sigari* regnasse post patrem, postea regnum *Dacie* est divisum. Per multa discrimina bellorum adeo apud Danos regia stirps exhausta est, ut ad solam *Giritham* filiam *Alfi* filii *Sigari* regis. *Dani* autem cum se viderent defectos consvete nobilitatis regie, regnum popularibus tradiderunt, creatis ex plebe principibus, *Ostmaro* *Scanie*, *Hundingo* *Syalandie* procuracionem attribuerunt, *Hanonem* *Fyonie*

Haraldus ipsum *Frothonem* occiderunt. Hic etiam *Haraldus* filius *Olavi* habuit filiam regis Gothie in uxorem SIGNES.

FROTHO *Rathbane*, frater *Haraldi* (filius *Haraldi*, secundum aliquos, sed contrarium dicit *Saxo*), qui occisus est a filiis ejusdem *Haraldi*. Iste *Frotho* stabit ante *Haraldum* precedentem. Hic habuit filiam Regis *Svetie* in uxorem. Hic etiam primitus habuit dominium maris, in quo frequenter multa damna habuit, pro eo quod ejus focii connubia contraxerant, propter quæ magis thoros conjugum quam militiam dilexerunt. Uxor ejus VLUILDA.

ERICUS rex *Svetie*, quem occidit HALDANUS filius *Haraldi*.

HALDANUS hinc BIARGHRAM, filius *Haraldi*. Hic dictus est *Rockebanæ*, qui multa & maxima probitatis opera fecit, sicut superius satis habes in *Saxone*. Uxor ejus THORILDA.

Nota hic de HALDANO, de quo habes in capite sequentis folii.

Hic aliquot annis patrie prefuit. Deinde fratri suo *Haraldo* administrationem regni committens, *Svetiam* & omnes insulas ejus debellavit & sibi subjugavit, rege *Svetie* occiso. Cujus nepos rex *Svetie* factus ERICUS, cum bellare vellet contra ipsum HALDANUM, & ipse HALDANUS intellexisset, esse quendam pugilem in acie *Erici*, qui artem gladios hebetandi haberet, fecit sibi fieri magnam clavam ferreis nodis confectam, qua hostes aggressus sine galea & scuto, quicquid sibi obvium fuit, totum comminuit, & frustratim obtrivit, ubi & dictum pugilem prostravit. Cumque iterum adversus *Ericum* bellaret in quadam valle, habente circa se altos montes & preruptos, & videret aciem suam inclinatam, rupem cum socio *Thorone* ascendit, atque moles lapidum super hostes devolvit & oppresit, ob quod dictus est *Biergramus*. *Ericus* autem provincias *Haldani* ac *Daniam* infestavit. Audiens autem *Haldanus*, fratrem *Haraldum* ab *Erico* tribus preliis devictum, quarto vero occisum, timens, ne imperium *Danie* amitteret, *Svetiam* deseruit & *Daniam* petiit. Quo audito, *Ericus* *Svetiam* petiit. Iterum HALDANUS magna classe navium *Svetiam* repetiit, *Ericum* cepit, & ad loca feris & bestiis pervia relegavit. HALDANUS igitur, habens dominium *Danie* & *Svetie*, tribus honestatis gradibus preminebat. Nam rex erat & pugil maximus & disertus peritia condendorum poematum patrio more. Audiens autem, piratas duos fortissimos circumpositas infestare provincias, eos maritima pugna oppresit. Nichil enim veteres claritate magis expetendum reputabant, quam non quod opes sed quod armorum industria acquisivisset. Itaque reputabant esse magne virtutis, seditiones amplecti, instaurare lites, otia fastidire, militiam anteferre paci. Clarissimis quoque viris quondam cure extitit, plurimum voluptatis in preliis reponere, minimum autem in conviviiis & epulis. Postea quidam *Svecus*, *Syvaldus* nomine, concitavit *Svecos* contra *Haldanum*. Contra quem ipse *Haldanus* bellare volens, cum per opacum nemus transiret, quercum humo radicitus extraxit, atque ramis amputatis in maximam solidam clavam transformavit. Cum qua *Syvaldum* & septem filios ejus aggrediens exitio tradidit. Ea tempestate HALDANUS quendam pugilem, XI. cubitos altitudinis habentem, stupratorem per vim filias regum, & septem pugiles socios, malleo mire granditatis contusit & occidit. Post hec quidam *Egbertus* *Finnensis* *Svecos* infestavit. Quem *Haldanus* tribus aggressus navigiis oppresit. Deinde HALDANUS filiam *Hotheri* reguli *Norvegie* liberavit a pugile fortissimo & in uxorem duxit, & genuit ex ea filium *Asmundum* nomine, a quo se *Norvegie Reges* originem duxisse magni estimant, ab *Haldano* solennem generationis sue

sue feriem retexentes. Post hec *Ebbo* quidam pirata plebei generis fiducia fortitudinis sue concitatus, filiam *Ungvini* Gothensium regis, consobrini *Haldani*, postulabat uxorem & cum ea dimidium regni ejus, & accepit. Sed *HALDANUS* superveniens ipsum prostravit, & nuptias in exeqvias mutavit. Qui interjectis annis in patriam revertens, cum esset sine prole & liberis, regias opes *Ungvino* consobrino suo supradicto testamento legavit, eumque Regem Danie constituit.

HUGNO, frater *Haraldi*, hunc vocat *Saxo* *UNGVINUM*, nec fratrem ejus fuisse. *Haldanus* cum esset sine prole & liberis, regias opes *Ungvino* regi Gothorum, consobrino suo, testamento legavit, eumque regem Danie constituit. Hic ab aliquibus vocatur *Hugno*. Qui postmodum ab emulo suo, cui *Regnaldo* nomen erat, in bello occisus est.

SIWALDUS, filius *Hugnonis*, cujus tempore *Starkaterus* de prelio fugit. Inter istum *Syvaldum* & *Regnaldum*, qui patrem *Syvaldi* occiderat, gravissimum bellum ortum est tribus diebus apud Sylandiam, & cum nulla pars victoriam haberet, continuo *Otharus* nobilis cum mortis contemptu aciem hostium fortissimam irruit, & inter maximos pugiles consistentem *Regnaldum* trucidavit. Sicque Danis potitis victoria, Sveci fugerunt. Insigne hoc prelium fuit ignavia maximorum procerum & pugilum, adeo grave & acre bellum fuit, ut XL. fortissimi pugiles Svecorum terga verterent & fugam inirent, quorum precipuus *Starchaterus* fuit, qui nulla sevitia rerum aut magnitudine periculorum perterreretur solitus erat. Nunc vero nescio, quia formidine in eum irruente, ut fugeret.

SIGARUS, filius *Sivaldi*, qui mortuus est in bello. Venit *Hako* filius regis Hybernæ inopinate super *Sigarum*, a quo occisus est, eo quod non habuit tempus congregandi exercitum. Eo tempore Rex Gothorum &c. In Historia *Sigari* Regis *Saxo* dicit sequentia de mulieribus bellatricibus: Fuerunt quondam apud Danos femine, quæ formam suam in virilem habitum convertentes, omnia momenta temporum pene ad excolendam militiam conferebant, ne virtutis fortitudinem & firmitatem contagione luxurie hebetari vel debilitari paterentur. Quæ cum essent delicate, corpus & animum patientia & labore durare solebant, totamque molliciem femineæ levitatis abdicantes, ingenium muliebre cogeant uti sevitia virili. Sed & tanta cura captabant notitiam rei militaris, ut feminas exuisse quolibet putaret. Precipue autem hec faciebant ille, quibus aut vigor ingenii aut decora proceritas corporum erat. Hæc ergo immemores native sue conditionis, rigoremque blanditiis anteferentes, bella probasti intentabant, sanguinemque non oscula delibantes, officia armorum potius quam amorum frequentabant, manusque, quas in telas aptare debuerant, telorum obsequiis exhibebant, ut jam non lecto sed leto studentes spiculis appeterent, quos mulcere spem potuissent. Vide plura de hoc in *Bertholomeo* & *Anthonino* de mulieribus *Amosonibus*, quæ fuerunt *Dani*.

SYVALDUS, filius *Sigari*, secundum *Saxonem*. Hic audiens patrem occisum, congregavit exercitum, & duobus diebus cum *Hakone* pugnavit. Tandem ambo corruerunt, & totus exercitus *Hakonis*, & *Dani* victoriam obtinuerunt.

GOTRIC, nepos *Sigari*. De hoc *Gotrico* non loquitur *Saxo*, sed dicit, *Syvaldum* filium *Sigari* regnasse post patrem, postea regnum Dacie est divisum. Per multa discrimina bellorum adeo apud Danos regia stirps exhausta est, ut ad solam *Giritham* filiam *Alfi* filii *Sigari* regis. *Dani* autem cum se viderent defectos consueve nobilitatis regie, regnum popularibus tradiderunt, creatis ex plebe principibus, *Ostmaro* Scanie, *Hundingo* Sylandie procurationem attribuerunt, *Hanonem* Fyonie

Dominum constituerunt, *Rorichum* & *Hatherum* posuerunt in *Jutia*. Hec *Saxo*. Iste autem, ut videtur, non erant reges proprie, sed procuratores seu iudices.

BORCARDUS, qui habuit filiam *Sivaldi* TOLÆ in uxorem, regnavit in *Scania*. Alius liber habet, quod *Ostmer* regnavit in *Scania*. Hoc etiam dicit *Saxo*, & forte ambo principabantur simul vel successive. *Saxo* dicit: Olim apud Danos continentia visus puellarum magnopere petulantiam & lasciviam edomare solebat, ne integritas mentis oculorum vagatione corrumpere, affectabaturque, ut oris modestia cordis castimoniam fateretur. Item tanta pudicitia in feminis & puellis prioris seculi fuit, ut nec quidem ad lenem motum oculorum maximis amatorum irritamentis adduci potuerunt.

HUNDINGUS regnavit in *Syalandia*, qui semper invadendo alios perdidit, sed se defendendo vicit, a quo tractum est proverbium: *Hunt ær byemme rickæst*.

HANO regnavit in *Fionia*. Ea tempestate quidam *Rötho* pirata Ruthenorum *Daniam* infestabat. Qui adeo turpis & crudelis erat, ut ceteris extreme nuditati captorum parcentibus, hic etiam braccas hominibus auferebat. Unde adhuc graves & immanes rapinas *Röthoran* appellare solemus. Quem *Hano* Fyonie princeps, dum gloriosum titulum sibi acquirere vellet in debellando eum maritimo prelio, ab ipso superatus est, & fugit cum uno socio. In cujus exprobrationem proverbium emanavit: *In proprio plus lare Hanonem valere*. Tunc *Borcarus* ulteriorem civium jacturam sustinere nolens *Röthoni* se objicit prelio, in quo ambo corruerunt.

REGNER regnavit in *Norjucia*. Alius liber habet, & etiam *Saxo*, quod RORICUS regnavit in *Norjucia*.

HATHERUS regnavit in *Sinjucia*, a quo dicta est *Hatherlöff*. Regnum *Danie* ita rediit ad sanguinem Regum: *Borcardus* nobilissimus Danorum occidit quendam tyrannum *Svetie*, qui *Drotam* filiam Regis *Norvegie* violenter in uxorem acceperat. Ex qua ipse *Borcardus* genuit *Haldanum* *hin Sterkæ*.

HALDANUS *HIN* STARCKÆ, quem *Saxo* dicit filium *Borcardi*. Hic cum obvios habuisset XII. pugiles, nec arma haberet, quercum radicitus evulsit, *oc gaffther affbuer een snertb, thee trumlede offwer andhen som en erth*, quos etiam occidit. Hic accepit GYURITHAM filium *Alfi* filii *Sigari* regis Danorum, ex qua genuit *Haraldum* *Hylletan*. Hic etiam jovit *Ruthenos*, qui habuerunt bellum contra regem *Svetie*. Ubi primo die prostravit unum pugilem, secunda die duos, tertia die tres, quarta quatuor, quinta quinque, sexta sex, septima septem, nona novem. Uxor GYRITH.

HARALDUS HYLLETAND (*Hölletan*), quem *Saxo* dicit filium *Haldani*. Hic regnum *Danie* ad monarchiam revocavit, regnavit annis XL. (alibi L.), adeoque potens factus est, ut omnes reges citra vel usque mare mediterraneum darent ei tributum annis L. De hoc multa habes in *Saxone*. Hic subjugavit sibi *Svetiam* & *Norvegiam*, *Sclaviam*, *Britanniam* & *Angliam*, *Scotiam*, *Franciam* & *Italiam*, omnes civitates & castra devicit, muros civitatis Romane destruxit. Item subjugavit *Hyberniam*, *Alemaniam*, *Frisiam*, *Franciam* valde vexavit, *Italiam* totam vastavit, *Valentem* Imperatorem interfecit. Tempore ejus terror *Danici* nominis erat per omnes provincias. Item, *jeg holt saa manghen Kempæ sterk, som klogher wor i alt hoffwerk, oc trösthæ oc fasth i kierte oc hw, til rigens gaffn oc mith behw, om en then andhen i næsen sloo, met en sverd kloddhæ ther noghet droo, eldher met en staal handskæ oc hand, thet hand them i hans næsæ fandh, blinkede hand tha met syn braa, tha skullæ hand ickæ for fulde gaa, men gardhen fly*. Hic in bello adversus *Rin-*
gonem

gonem habuit Danos, Noricos, Scotos, Frisones, Hybernos, Anglicos, Alemanos. Item, *jeg hadæ oc met meg tryhundber mör, hwær som en kempæ sterk oc för, Jonfrw Hetbæ hed hwn theris baner bar, ath skywdbæ oc fla wor hwn saa snar, Skelmör ther woer theris howeste naffn i orloff oc kri giorde the goth gaffu.* Uxor ASA. Bellum istud fuit apud *Suetiam* juxta *Bravolla*. Iste *Haraldus* habuit dominium super omnes terras usque ad mare mediterraneum. Hic HARALDUS HYLDETAN erat eximie forme & magne granditatis & roboris. Quoniam autem donum accepit ab *Othino* deo falso, ut ferro ledi non posset, post hec cum Haraldus audiret, *Wesetum* occisorem patris sui apud Scaniam nuptias acturum, illuc iuit & ipsum occidit. *Vesetus* vero ei duos dentes excusit fuste. Quorum loco dum alii duo eminenter crescerent, HYLDETAN est vocatus. Alii dicunt duos dentes cerulei seu glauci coloris recrevisse, & ob hoc HYLLETAN vocatum. Deinde *Haraldus Hatberum* principem Synderjucie & *Roricum* Norjucie occidit. Postremo *Hundingum*, Danie principem principalem s. *Lethrarum* Syalandie, prelio devicit, ubi & reledit. Sicque regnum *Danie* prius per multa dominia divisum in pristinum corpus reformavit & reintegravit, & ad monarchiam reduxit. Hic etiam regem *Vicarorum Norvegie* regno suo pulsum restituit.

Nota hic de HARALDO HYLDETAN.

Interea rex *Svetie Alverus* moritur, relictis filiis *Olone*, *Ingone*, & *Ingeldo*. Quorum *Ingo* paterno regno non contentus, Danis bellum denunciat. Cujus belli eventum cum *Haraldus* oraculis explorare vellet, occurrit ei senex, qui hispido habitu indutus erat, dicens se *Othinum*, bellorumque usu callere testatus, deditque eidem *Haraldo* utilissimum modum ordinandi milites in acie, tam in bello maritimo quam terrestri. Quem modum vide in *Saxone*, si placet. Cumque *Olavus* & *Ingo* pararent se ad bellandum, *Haraldus* nolens expectare eos domi, profectus est *Svetiam*, ibique eos oppresit. Quorum frater *Ingeldus*, cum *Haraldus* contra eum bellare vellet, simulavit se infirmum, bellique inducias poposcit & obtinuit. Cumque postea rapuisset sororem *Haraldi*, & ipse ob hoc contra eum bellaret, tandem multis arbitris intervenientibus, sororem suam ei concessit, in amicitiam recepit, sociumque contra hostes habuit. Posthec quum inter *Olavum* *Thronorum* regem & virgines *Sticlum* & *Rusilum* bellum audiret esse pro regno dividendo, feminea presumptione permotus, bellum pro Olavo gesit, virgines interfecit, premiumque victorie ab Olavo oblatum repudiavit. Deinde *Ubbonem* pugilem *Fresie*, *Jutie* fines crebra populorum strage vastantem, aggressus, in bello cepit, quem considerans virum probum accepit sibi in militem, deditque ei sororem suam in conjugium, elegitque ex *Frisonibus* fortissimos pugiles, qui secum sibi militarent. Cum quibus finitimos *Rheno* populos tributo submisit, & *Sclaviam* bello vicit, Ducesque *Sclavie Duc* & *Dal* cepit, quos propter virtutem & fortitudinem ad miliciam suam recepit. Deinde *aqvitaniam* armis perdomuit, moxque *Britanniam* petens, *Humbrorum* Regem prostravit, & fortissimos devicte gentis in commilicium recepit. Quorum precipuus *Orm* cognomento *Britannicus* habebatur. Post hec athlete & pugiles ex variis orbis partibus ad HARALDUM confluxerunt. Haraldus autem terrore nominis sui cohibuit motus omnium regnorum, ita ut Reges & Principes non solum contra Danos non bellarent, sed nec inter se preliari auderent. Sed nec quisque maris dominationem absque *Haraldi* nutu usurpare presumpsit. Quippe quondam in Danorum republica dividuum terre & pelagi imperium fuit. His temporibus terror Danici nominis per

omnes terras & provincias erat. Interea apud Svetiam moritur *Ingeldus*, relicto *Ringone* parvulo admodum filio, quem ex *Haraldi* sorore sustulerat. Quem *Haraldus*, datis ei tutoribus, paterno regno prefecit. Ita HARALDUS, provinciis principibusque perdomitis, quinquaginta annos in pace jocundissima & tutatissima habuit. (Quorum tempore ne militum animos in desidium resolvi pateretur, constituit, ut assidue dimicarent, hastiludia & torneamenta exercerent, artem canendi inferendique ictus a gladiatoribus perdiscerent. Quorum quidam insigni dimicationis arte callentes, adverse frontis supercilium infallibili ictu ferire solebant. Quo recepto, si quis versilitate palpebre timidius conniveret, mox aula ejectus stipendiis defungebatur). Translator autem *Saxonis* sic transtulit: Ne autem in tanta pace milites ignavia premerentur, iussit eos omni dimicationis genere exercere. Quorum aliqui adeo in dimicando periti erant, ut infallibiliter supercilium adversarii gladio auferrent, sine frontis lesione. Quod si quis eorum talem ictum recipiens palpebras ex timore moveret, de aula ejiciebatur, militaribus stipendiis privatus. Talia exercitia tunc habebant, ne ignavia torperent. Eo tempore *Olo* filius *Symardi*, natus ex sorore *Haraldi*, venit de Norvegia in Daniam pro avunculo visitando, sed de eo postea dicitur &c. Temporibus illis *Bruno* quidam omnium consiliorum *Haraldi* unice conscius fuit, eratque internuncius inter *Haraldum* & *Ringonem* Svecie Regem (qui erat nepos *Haraldi* ex sorore) quotiens aliquid secretum invicem intimabant. Quo semel in flumine submerso, *Othinus* quidam ejus nomine & habitu subornatus, legationem malam inter Reges fecit, adeo ut qui amicissimi fuerant, interim discordes fecit, ut sine bello sopiri non posse videbatur. Denunciatis igitur adinvicem inimiciis, septem annis ex utraque parte res bellice parantur. Sunt tamen, qui dicunt, *Haraldum* non propter aliquam inimicitiam vel invidiam seu regni affectatione cum *Ringone* nepote suo bellare voluisse, sed existens senex & habens tedium de vita, voluntarie questivit causam mortis sue, volens potius in acie, quam in lectulo mori, ut consentaneum exitum seu mortem haberet operibus preterite vite, & ideo ut mortem suam clario-rem efficeret, inferosque comitator peteret, & ut plures socios mortis haberet, ultro in bello mori voluit &c. *Hystoriam belli Svetici*, quod inter *Haraldum* & *Ringonem* gestum est, *Starkatherus* (qui & ejusdem belli ex parte *Ringonis* ductor erat) primus *Danico* digessit *eloquio* sive *vulgari*. Habuit autem *Haraldus* in acie sua circiter LX. athletas seu pugiles, quorum VIII. erant ex *Syalandia* seu *Lethris*, X. & octo navigio *Lethram* advehi sunt. Habuit etiam *Hetham* virginem bellatricem cum multis (CCC) ejus sodalibus, a qua *Hedheby* est dicta, que nunc dicitur *Sleswigh*. Habuit insuper *Visnam* puellam de Sclavia, cum multis aliis, quam aquiliferam fecit. Ex hoc loco videtur, & etiam aliis, quod *arma Danica* olim fuerat *Aquila*, quia in vexillo *Aquila* depicta erat. Numerus autem militum & procerum aliorumque bellatorum quasi innumerabilis erat. Nam habebat *Danos*, *Sclavos*, *Livos*, *Saxones*, & multas alias gentes. Nam *Sclavi* ac *Livi*, *Saxonomque* VII. milia classem scil. *Danicam* auxerant. Igitur centuriatim *Danicus* confluit exercitus. Septem Reges pari ingenio, sed dispari voto, alii *Haraldo*, pars *Ringoni* presidio fuerunt. Classis autem *Danica* ad opidum *Calmaria* applicuit, sed *Scanienses* per aridam venerunt. Ex parte denique *Ringonis* erat numerus athletarum & pugilum LXXX. & eo amplius preter alios bellatores. Numerus navium in tota *Ringonis* classe duo milia quingente. Itaque *Ringo* ducebat terrenum agmen. *Oloni* autem precepit preesse navalibus copiis. Copia 3: multitudo, abundantia. Quem *Olonem* VII. reges stipaverunt 3: circumdederunt, sequebantur. Habuit autem *Ringo* in exercitu suo *Svecos*, *Gothos*,
Gothicos

Gothicos seu *Guthicos* vel *Gutos*, *Noricos*, *Ruthenos*, *Pannonios*, preter alias gentes. Item habuit *Curetos*, *Estones*. Dum igitur exercitus utriusque partis ad locum pugne circa *Verundiam* & *Varendi* convenisset, animabat *Ringo* suos ad prelium, dicens, eos hilariter debere contra Danos pugnare, quorum Dux cecus esset, dixit etiam, eis necessitatem pugnandi incumbere, utpote pro liberis & uxoribus, pro patria & libertate, Danos autem ex sola superbia, temeritate & insolentia, pugnam inire, & *Haraldum* jam senem alieni imperii cupiditate correptum esse dixit, nec minus mente captum quam luminibus fore, nec opibus satiari posse, quasi annos respiciat tumulo pene contentus esse debeat, & insuper in exercitu ejus perpaucos esse Danos, Saxones vero aliasque gentes nimis effeminatas molles ac fragiles esse, nec formiter ac viriliter staturos. Per talia verba & hiis similia *Ringo* multum accendebat animos suorum militum. *Haraldus* vero surgens stetit in curru, ac suos animavit ad bellum, quantum potuit alta voce, conquerens, quam injuste sibi *Ringo* rependeret scil. injurias pro beneficiis. Nam ab ipso rex factus non solum gratus non esset, sed etiam sibi jam seni & cecutienti bellum inferret, non recolens etiam vinculum naturalè, eo quod avunculus suus esset. Meminisse etiam Dani deberent, quam victoriosi semper fuerant, & quod finitimis magis dominari quam obsequi solerent, hortaturque, ne decus tante glorie sustineant labefactari insolentia devictæ gentis, nec imperium, quod sibi in juventute pepererant, jam senectute confecto demi permittant. Deinde canentibus tubis, buccinis & lituis, bellum inchoatur summa vi utriusque exercitus cum tanto strepitu & fragore armorum, ut celum & terram conquassari aut celum scindi & labi super terram crederes, silvas camposque subsidere, misceri omnia, antiquum rediisse chaos, divina pariter & humana tumultuosa tempestate confundi, cunctaque simul in perniciem trahi. Tantus pulvis de terra, tantus vapor de vulneribus exiuit, tantaque multitudo telorum (*Piil*) & lapidum in aere erat, ut celum videri vix posset, ut diem in noctem versum reputares, sanguisque fluebat instar fluminis, mucronumque crepitacula eminus exaudiebantur, nec parum in acie funditorum opera valuit. At ubi pila manu aut tormentis excussa sunt, comminus bellabant gladiis ac clavis ferratis. Illis *Starcatheus*, qui belli hujus seriem *sermone patrio* primus edidit, prior erat in acie *Ringonis* dimicans, quatuor procures seu pugiles *Haraldi* prostravit, *Visneque* dexteram, que vexillum portabat, abscidit. Item tres adeo vulneravit, ut exinde postea morerentur. *Haconem* etiam fortissimum Danorum in terram dejecit. Sed *Haco Starcatheum* adeo vulneravit, ut pulmo exterius dependeret, collum ejus mediotenus abscidit, unum etiam digitum ei amputavit, adeoque debilitavit, ut bello se subtraheret, ac diu hyscens federet, cujus plaga nec cicatricis capax nec medele habilis videbatur, qui tamen postea convaluit. Similiter puella *Weghbrogth Soth* pugilem *Ringonis* prostravit, quam quidam de *Telmarchia* telo trajecit. *Guttones* & belatores de *Gothlandia* sive *Guthlandh*, ut puto, tam vehementes arcus habebant, ut clipeos, loricas, galeas, ac deinde inermia corpora penetrarent, nec alio efficacior cedis exitit causa. Interea *Ubbo Fresicus*, promptissimus miles *Haraldi* ac pre aliis habitu corporis insignis, preter XI. quos in acie vulneravit, XXV. electos pugiles interfecit, qui *Sveti* fuerunt sanguine vel *Gothi*. Deinde aggressus aciem *Ringonis*, hostes gladio & hasta hac atque illac dispulit, adeoque exercitum divisit, ut pene omnes fugissent. Quod videntes tres pugiles *Ringonis*, statuerunt suo privato periculo redimere perniciem publicam, ipsumque *Ubbonem* athletam aggressi, non tamen prope ad eum accedere ausi, sed a remotis stantes, ipsum crebris jaculis confodiebant. Fuerunt autem CXLIII. sagitte pectori ejus infixæ, antequam genibus laberetur. Deinde

Throndi, & illi qui *Dala* provinciam colunt sive *Dalenses*, maximam stragem in Danis cum sagittis perfecerunt. Nam summa sagittariorum vi recrudit bellum: invault, nec alia res Danis perniciosior fuit. Audiens autem HARALDUS, qui cecus in curru sedebat, triste murmur suorum, intellexit, hostibus superiorem arrisisse fortunam, quæsit a *Brunone*, fungente per insidias officio aurige, qualem modum *Ringo* in ordinanda acie habebat. Qui, paululum in risum soluto vultu, corniculata acie illum preliatum respondit. Quo audito, Rex trepidare animo cepit, ac percontari, quo auctore *Ringo* talem modum ordinandi exercitum contraxisset vel habuisset, maxime cum *Othinus*, hujus artis inventor & traditor, sibi solummodo & non alteri hunc modum & ordinem tradidisset. Ad quod silente *Brunone*, subiit Regem ac intra se cogitare cepit, hunc *Brunonem* esse *Othinum* Deum, qui olim sibi familiaris fuerat, nunc vero impresentiarum gratia opis dande vel subtrahende versiformi corporis habitu tegi. Cui HARALDUS mox supplicare obnixius cepit, uti Danis, quibus ante clementer affuerit, etiam nunc victoriam tribuat, complementumque beneficii origini exequaret: promittens se interfectorum manes pro munere eidem dedicaturum. At *Bruno* nichil obsecrantis precibus motus, repente excussum curru Regem arietavit in terram, ereptamque cadenti clavam in ipsius caput detorsit, proprioque eum gestamine interfecit. Jacebant autem circa curru Regis innumera interfectorum corpora in tanta multitudine & congerie, ut summitatem rotarum excederent. Nam in acie *Ringonis* ad XII. milia procures extincti sunt. Ex parte vero HARALDI, præter populares, ad XXX. milia procures corruerunt. Audiens autem *Ringo*, HARALDUM mortuum, dato signo, suos aciem laxare bellumque remittere jubet, Danisque svasit, ut desisterent, eo quod Rex eorum mortuus esset, dicens, frustra bellum sine duce protrahi, fedusque cum eis iniit. Deinde precepit *Sveonibus* sive suis, ut corpus HARALDI requirerent, ut regaliter tumularetur, & ne regium funus debitis fraudaretur inferiis. In qua inquisitione dimidium diei extractum est. Tandem cum corpore reperta clava, *Ringo* rogi extrui precepit, jubetque Danis inauratam navim injicere in fomentum flamme. Cumque corpus super ignem positum consumeretur, precepit *Ringo*, ut omnes procures rogi cum merore & lacrimis circumirent, ac in nutrimentum ignis injicerent liberaliter arma, argentum, aurum, & quæcunque preciosa in venerationem tanti taliterque apud omnes meriti Regis. Cineres quoque perusti corporis in urna positos in *Lethram* perferri, ibique cum eqvo & armis regaliter sepeliri preceperit. Talibus exequiis avunculo persolutis, Danorum sibi favorem acquisivit, odiumque hostium ad gratiam deflexit. Post hec Dani ab eo petebant, ut *Hetham* virginem *Danie* preficeret. Quod & fecit. Sed ne Dani citius rebellandi occasionem haberent, *Scaniam* a Dania abruptit & *Oloni* tradidit, ipsum *Scanis* preficiendo, *Syalandiam* vero reliquosque regni fines *Hethe* duntaxat parere jussit.

RINGO Rex Svecie, sororius *Haraldi*, quem ipse in Svecia fecerat regem. Hic transtulit ossa HARALDI ad *Ledbræ*, & ibi cum eqvo & armis, ut moris erat, sepelivit. Nota, quod post *Ringonem* ponitur HETHA virgo, quæ etiam regebat Daniam, sed per *Syalandos* a regno deposita, prout *Saxo* dicit, & etiam *alii Historiographi*. Hec edificavit juxta *Slæthen* villam, quæ dicta est *Hetheby*, quæ nunc dicitur *Slesvigh*.

HARALD frater *Ringonis*. De hoc *Haraldo* non facit mentionem *Saxo*.

OLO HIN FRÖGNÆ, alter sororius *Haraldi Hylletand*. Hic adeo agilis fuit, ut scanforium ad cellam habere nollet, fuitque tam ferus in aspectu, ut *Starcharerum*
solo

solo visu prosterneret, quem idem *Starckaterus* turpiter in balneo occidit, inductus ad hoc per alios, a quibus accepit in premium aurum CXX. marcharum.

OMUNDUS filius *Olonis*, cujus tempore *Starckatherus* mortuus est, de quo sciter habes in *Saxone*. Hujus dens, scil. *Starkateri*, per *Henricum Hamethorp* militem de Dacia in *Teutoniā* pro miro est portatus, habens VI. pollices in magnitudine per circuitum. Uxor *Omundi* ESA. Hic cum exigeret tributum a Ruscis, miserunt ei canes & corvos. Ob hoc bellavit contra eos, in quo bello occidit VII. Reges. Ad hunc accessit *Starckatherus*, offerens ei aurum, quod pro morte patris sui *Olonis* petivit, ut mortem ejus super se vindicaret. Insuper obtulit ei gladium proprium. Quod ipse accipiens, ipsum statim interfecit.

SIWARDUS filius *Omundi*, qui per *Sclavos* & alios fuit tributarius factus.

BWTHEL (*Butblus*), frater *Sivardi*, parum utilis, quem Dani de regno deposuerunt.

JARMERICUS (vel *Jarmarus*), filius *Sivardi*, qui *Ysmarum* regem Slaviae interfecit, & terram vastavit. Hic pugnans cum *Hellepontis* in *Öresund*, in bello est occisus. Hic edificavit castrum in *Hielm*. Uxor ejus SWANILDA.

Nota hic aliqua de Regibus *Olone*, *Omundo*, *Sivardo* & *Jarmerico*.

Syalandenfes vero, ad quos semper electio Regis principaliter pertinebat, qui ante tam preclarum Regem habuerant, cum adhuc prioris fortune spes animis oberaret, femineis parere legibus probrosum existimantes, ad *Olonem* accedunt, postulantes, ne pateretur eos jugo muliebri habere obnoxios, quos ante tam clarissimi Regis milicie assuetos fuisse constaret, promittentes se fortiter cum eo stare, si pro deformitate condicionis eorum tollenda arma suscipere bellum & eum pro Rege habere. Quibus ille libenter consentiens, *Hetham* ad se vocavit, & cunctis Danie insulis & terris cedere ante minis quam armis coëgit preter *Jutiam*, quam, ne ei liberum usum regni tribueret, vectigalem seu tributariam fecit. Et sic Dania de potestate Sveonum liberata est. Hic *Olo* erat filius *Syvardi* Regis Norvegie & nepos *Haraldi Hylletand* ex sorore. Qui cum XV. annum ageret, adeo visu efferus erat, ut quod aliis armis ipse oculis in hostem ageret, ac fortissimum quemque vibrante oculorum acritate tereret. Hic *Gunnonem* Telemarchie Ducem cum filio occidit. Ea tempestate erant duo pugiles adeo insolentes & luxuriosi, ut excellentis forme virgines parentibus eriperent atque violarent. Quo evenit, ut *Esam*, *Olavi* Regis Vermorum filiam, rapere vellent, sed *Olo* eos cum X. famulis eorum occidit, virginemque liberavit, quam etiam in uxorem accepit, & ex ea *Omundum* generavit. Deinde *Olo* patrem visitare volens, occidit *Thoronem* Regulum, qui patriam ejus infestabat. Postea recepit a patre dominium maris, ubi LXX. maritimos Reges clasico bello occidit. Propter cujus rei famam plurimi pugiles ei sociabantur, quorum unus *Starckaterus* erat. Cum quibus ita finitimorum Regum petulantiam castigavit magnitudine sue opinionis, ut inter se preliari non auderent. Post hec ad *Haraldum Hylletand* avunculum suum profectus, maris dominationem etiam ab eo recepit. Tandem *Ringoni* in commilitium delegatur, & fuit in bello Svetico ex ejus parte. Tandem finito bello, *Ringo* prefecit eum *Scanie*, & demum totum regnum Danie per electionem *Syalandenfium*. Cum igitur *Olo* totam Daniam obtinuisset adeo impie & crudeliter rexit, quod omnes peniterent, quod *Hetbe* Regine dominium abjecissent. Propter quod XII. duces Danie contra *Olonem* conspiraverunt. Sed quia intentum suum per se tacere non valebant nec audebant, dederunt *Starckatero* CXX. libras auri, ut regem spoliarent vita.

Dum ergo Rex balneo uteretur, *Starckaterus* ad eum intravit, mortem ei illaturus. Cumque *Olo* contra eum respiceret, territus ille retrocesit. Itaque *Starckaterus*, qui tot ducum tot pugilum arma protriverat, unius inermis viri aciem oculorum ferre non potuit. At *Olo* hec advertens, textit oculos atque iussit eum accedere propius & dicere, quid nuntii afferret. Non enim suspicionem aliquam ad eum habebat, eo quod diu fuissent familiares amici. Accedens igitur ad Regem, eum statim gladio suo transverberavit, nitentisque assurgere jugulum ferit. Postmodum *Starckaterus* penitentia & pudore percussus, tantum doluit de isto facto, quod, quandoque de hoc recordabatur, a lacrimis se continere non potuit. Propter quod aliquos ex his, qui eum ad hoc instigaverant, occidit.

Post *Olonem* Dani fecerunt filium ejus *Omundum* Regem, plus parentis ejus nobilitatem, quam merita attendentes. Hic, postquam ad legitimam etatem pervenit, in nullo a paternis operibus strenuis & probitatibus in armis defecit. Siquidem res ab *Olone* gestas aut equare aut transcendere cure habuit. Hic *Ringonem* Regem Norvegie & amicos ejus occidit, peculiaria bona ejus rapuit & filiam ejus accepit in uxorem. Inter omnia autem preclara opera, que gesit, nunquam, quibus multitudine exercitus precellebat, vim inferre sustinuit, memor se fortissimo patre editum, virtute non numero bella gerere oportere. Deinde cum omnibus consuetum a Sclavis tributum exigeret per legatos, illi non solum legatos occiderunt, sed etiam eum apud *Jutiam* bello fatigabant. In quo tamen bello *Omundus* septem Reges superavit, solitumque jus tributi per victoriam confirmavit. *Omundus* autem obiit, dispositis regnis in integra pace & summa tranquillitate, duobus filiis & totidem filiabus relictis.

Ex quibus maximus natu *Syvardus* regnum hereditate consequitur, fratre ejus *Butlo* adhuc existente tenero. Quo tempore *Gotharus* Rex Svecie misit legatum in Daniam pro filia *Omundi* sibi adducenda in uxorem. Qui legatus cum ea in via apud quendam tirannum hospitatus, omnibus fociis amissis, vix solus evasit. *Gotharus* autem, hoc reputans ex instinctu *Syvardi* evenisse, contra eum bellum movit. Quo *Syvardus* expugnatus apud *Hollandiam*, fugit in *Jutiam*, ubi cum venisset, *Sclavi* sine duce bellum in eum moverunt, quos ille superavit feliciter & effugavit, sed *Sclavi* postea eligentes sibi ducem, *Syvardum* apud *Fioniam* debellaverunt. Adversum quos ipse iterum in *Jutia* preliatus, infelicem eventum belli habuit, nam exutus *Scania* & *Jutia* est, & *Jarmericus* filius ejus ac due filie ejus in predam Sclavorum venerunt. Itaque Danorum regnum fortissime propagatum, tantis etiam majorum titulis seu preclaris operibus illustratum, tot victoriis auctum, propter unius viri inertiam ex summo nitore fortune & florentissimo rerum statu ad tantam ignominiam pervenit, ut tributum, quod ab extraneis recipere solebat, jam exolvere cogebatur. *Syvardus* autem sepius victoria cassus, considerans casus suos adeo infelices & deformes, statuit in corde suo magis viriliter mori, quam tam probrosam ducere vitam. Igitur congregato exercitu, cuidam *Symoni* procuranti Scaniam sub *Gotharo*, bellum denunciat, in quo, occiso *Symone* ac magna strage hostium facta, & ipse pariter interiit, non tamen patria a tributo liberata fuit. *Jarmericus* autem filius Regis, cum socio *Gunnone*, diu apud Regem Sclavorum detentus est in carcere, sed ob probitatem & egregia opera inde levatus, assumptus est inter amicos Regis. Qui attendens, se etiam inter opes positum miserabile Regis mancipium fore, cogitavit, quomodo captivitatem evaderet. Deinde habita oportunitate, cum Rex convivium faceret, *Jarmericus* cum socio vigilibus largiter propinavit, & sic occidit, erarium Regis spoliavit, Regem & Reginam cum curia & omnibus suis ex ebrietate dormientibus incendit, sicque in Daniam fugit.

Ea tempestate *Buthtus*, *Syvardi* frater, Danie perfunctorie preerat. A quibus Danis *Jarmerico* venienti regnum tradere coactus, ex Rege privatus evasit. Hic *Jarmericus Gotharum* Regem *Svetie* occidit, & *Svetiam* sibi subjugavit. Deinde *Sclavos* aggreditur. Quorum XL. captos, applicatis eis totidem lupis (canibus), laqueis suspendit, atque terram eorum opportunis presidiiis firmavit. Inde profectus contra populum *Sembonum*, *Ruscorum*, *Curetum*, plurimarumque orientis gentium, magnam cladem in eis fecit. In cujus absentia *Sclavi* audaces facti, primo presides supra se constitutos occiderunt. Deinde *Daniam* infestabant. Rediens autem *Jarmericus*, classem eorum delevit, optimatesque eorum alligatos pedibus immanium taurorum, magnisque canibus insequentibus & latrantibus, festinanter in lutum tribulos spinas tuberes voraginesque pertractos lacrimabili & horribili spectaculo consumpsit. Ea re territi *Sclavi* cum summa trepidatione Regem servierunt, & ejus imperium coluerunt. *Jarmericus* igitur, tot gentium spoliis & rapinis locupletatus, firmum castrum fecit construi in alta rupe opere mirifico, scil. *Hielm*, ubi thesaurum suum ponebat. Deinde navibus lustrans mare, cum quatuor fratribus de *Hellefponto* triduo pugnavit, quos vincens, eos ad solvendum tributum coegit ac sororem eorum ab eis extorsit. Demum iterum *Sclavi* se contra Regem erexerunt, sed Rex duces eorum captos ligari fecit ad caudas equorum ac per cursus eorum discerpi & lacerari. In hunc modum consumpti principes distractu corporum suorum pertinacis animi penas dederunt. Que res *Sclavorum* obsequia in suo statu equali ac solida subjectione continuit. Interea qui ex furore *Jarmerici* apud Germaniam orti fuerunt, arma contra eum sumpserunt, dicentes ad se regnum Danie pertinere, sicut ad ipsum. Quorum munitiones Rex apud *Germaniam* machinis demolitus, opidis ac civitatibus multis aut obsessis aut captis, nonnullis etiam solo adequatis, incruentam victoriam ad Daniam reportavit. Post hec *Bicco* filius Regis *Livorum* se ad *Jarmericum* fraudulenter contulit, intendens ei malum, eo quod fratres suos olim occidisset, *Jarmericus* eum benigne recepit ac in brevi adeo charum habuit, ut fieret conscius omnium secretorum ejus. Quod cum *Bicco* persensisset, quod monitis ejus & consiliis acquiesceret, ejus animum malitiose ad omnia perversa concitavit in tantum, ut Rex fieret odiosus omnibus. Interea dum absens esset Rex, *Broderus* filius ejus ex alia uxore noverce curam fideliter & sine fraude exercuit. Quem *Bicco* accusabat coram Rege de incestu cum noverca, adducens falsos testes. Quod Rex credens de consilio *Bicci*, ipse suspendio, Regina vero calcibus equorum interficienda adjudicati sunt, taliqve horrendo genere mortis ipsa innocens vitam finivit, filius vero servatus est modo mirabili. Quod cum fratres Regine de *Hellefponto* audirent, venerunt contra Regem cum magno exercitu. Igitur inito conflictu, uterque exercitus cum Rege & ducibus consumptus est.

BROTHERUS, frater *Jarmerici*, quem dicit *Saxo* & plures alii, filium ejus fuisse. Hic patri successit in Regnum, parum idoneus.

SIWALDUS, cujus gesta non habentur. Forſan modico tempore regnavit. Filius *Brotheri*.

SNYO filius *Sivaldi*, cujus tempore exiverunt de Dacia propter famem, qui postea *Longobardi* dicti sunt. Exiverunt anno Domini DCLXXXVI. Hoc etiam dicit *Cronica vulgaris*. Hic devicit *Gothiam* s: *Göttinge landh*, ut dicit *Cronica vulgaris*. Hujus tempore quilibet nonus vir, cui fors obvenit, exivit de Dania propter nimiam caritiam, que tunc deservit in Dania, & navigio in Lombardiam venerunt, qua devicta, ibidem habitationis sedem posuerunt. Postea tempore *Karoli Magni* etiam Apuliam obtinuerunt, ibique etiam permanent usque hodie.

(*Plura de Snione.*)

Postea regnavit SNIO filius *Syvaldi*. Hic, senescente patre, strenuum piratice opus complexus, patrie res non solum servavit, sed etiam diminutas in pristinum statum revocavit. Duos pugiles perdomuit. *Scaniam* ab integritate Danice jurisdictionis submotam cum victoria reduxit. Qvi etiam mutuum amorem cum filia Regis Gothie contraxit. Misfisqve occulte nuntiis attemptavit, si eam de paterna domo abducere possent. Qvos pater puellae capiens suspendio consumpsit. Igitur SNYO eorum necem vindicare volens, cum exercitu versus Gothiam est profectus. Cui occurrens Rex Gothie, predictorum pugilum provocatione bellum per athletas seu pugiles geri posse convenerunt, ea conditione, ut cuius pugiles vincerentur, ipse alteri regno cederet. Sicqve factum est, ut Rex Gothie, pugilibus suis victis, regnum suum Danis reddere cogeretur. Audiens autem SNYO, filiam ejus, cogente patre, Regi Svetie nuptam, quendam egenum misit, ut animum ejus subtiliter exploraret. Qvi more pauperum juxta hostium sedens, dum Regina circa eum transiret, exili voce ait: *Amat te Snio*. Quam vocem ipsa callide intelligens, nec visu nec pede relato, ulterius procescit in aulam, statimqve quasi de ambulando regrediens, tenui voce ait: *Amantem me reamo*. Sicqve procescit. Gavisus egenus de responso. Seqventi die procedente Regina, ea calliditate ait: *Res locum expetit*. At ipsa non minus callide regrediens ait: *In Böckerör cito veniam*. Inde enim fugere intendebat. Interim occasione habita, egenus de tempore requisivit. Qve initium hiemis nominavit. Hec omnia cum SNIO didicisset per egenum, predicto tempore ad locum nominatum cum navibus venit. Regina vero, sublatis opibus mariti, simulabat se velle ire ad lavandum. Quam SNIO recipiens, remeavit in Daniam. Propter quod diu varia fortuna Rex Svetie & SNYO ad invicem bellaverunt. Ea tempestate corrupta ubertate agrorum propter aeris intemperiem, incidit seu venit magna caristia seu caritas annonae in Dania. Cumqve populus inedia victualium affligeretur, Rex anxius, quomodo populo succurreret. Advertens autem, bibulorum majorem quam edacium multitudinem esse, parcitatem populo intulit, convivia deposuit, edixitqve, ut de frugibus nullus potus fieret, ut eo magis esca iis suppetere posset. Tunc quidam ebrietati deditus do . . . nter bibere non posset, novum calliditatis modum adinvenit, ut . . . forbens usque ad facietatem potum sumeret. Conventus coram Rege, quod ejus edictum violasset, respondit, se contra edictum Regis non bibisse, sed forbuisse. Sed cum prohibitus esset de forbitione, modum iterum novum adinvenit, ut panem porosum potu repletum quodammodo exhauriret, usque quo satis haberet. Cumqve & hoc sibi prohibitum esset, nec jam excusationis velamen excogitare valeret, potum magis quam vitam diligens, braxari fecit de frugibus contra edictum Regis, atqve palam ad calicum usum & ciphorum evacuationem est reversus absque timore. A quo cum Rex quereret, cur totiens edictum suum sprevisset, respondit, se hoc non ex aviditate potus fecisse, sed ex benivolentia, quam erga eum habebat; novi enim, quod exequie tue magno peragentur convivio, ideo ne epulum, quo peragentur exequie tue, careat usu solenni potionis ob fermenti inopiam, quadam industria potius quam voracitate ductus, providi temperamento prohibiti liquoris, te autem ante alios inedia perituum non ambigo, & priorem sepulchro opus habiturum, firmiter teneo, cum ob hoc inusitatam legem parcitatis posuisti, quod times tibi primum deficere alimoniam. Tibi quippe non aliis consulendo novum auctorem avaritiae agere sustines, & propter commodum tuum non aliorum hec facis. Per talia autem verba vir iste iram Regis in ruborem convertit. Rex autem, cum conspiceret, decretum, quod pro publica

lica salute hominum fecisset, in ludibrium sui venisse, omisso consilio communis utilitatis, revocavit edictum, volens illud potius relaxare, quam offensam civium contrahere. Cumque inedia & fames invalescerent, plebiscito edictum est, ut senibus ac parvulis occidis, omnibusque ineptis ad arma regno expulsis, solummodo robustis patria donaretur, nec nisi habiles armis aut agris colendis retinerent domos parentum suorum. Quod cum quadam matrona *Magga* vel *Gambaru* audisset, damnavit hanc sententiam tanquam turpissimam & inhumanam, dicens, non oportere necessitatem redimi parricidio, asserens fore consilium propius honestati & expetibilius esse virtuti animorum & corporum, ut servata erga parentes & liberos pietate forte eligerentur, qui patriam exirent. Que fors si super senes & invalidos veniret, robustiores se loco eorum offerrent. Ceterum dixit, indignos esse vita, qui illam scelere & sacrilegio comparare vellent & sustinerent persequi parentes ac prolem tam iniquo & crudeli sententie genere. Postremo cunctos asserens male patriam demereri, apud quos charitas proprii spiritus preponderaret amore parentum aut liberorum. Quod consilium omnes approbaverunt tanquam rationabile, sicque omnes, quos fors invenit, regnum exiverunt. Primum itaque *Blekingiam* advehti, deinde preternavigantes *Moringiam*, ad *Gutlandiam* se appulerunt. Tandem ad *Rugiam* se applicantes, ubi navibus derelictis, multas terras peragrati sunt, omnia armis depopulati sunt. Postremo post factas late strages, in *Italia* sedem posuerunt, & priscum illius gentis vocabulum, ubi se posuerunt, suo nomine permutaverunt, vocantes *Longobardos*, a quibus & terra *Lombardia* quasi *Longobardia* dicta est. Interea *Danorum* tellus, deficientibus jam cultoribus sufficientibus, occupatur densitate nemorum, fructuorum & virgultorum, quod etiam hodie apparet. Et ubi olim fruges creverunt, nunc ibi arbores videntur, manentibus vestigiis veteris culture, scil. fulcis aratro factis, cum distinctionibus seu divisionibus agrorum. Colles quoque, quos in plano seu planicie humanorum cadaverum cura veterum labor extruxerat, nunc congeries silve occupat. Cernere etiam est acervos petrarum silvarum saltibus interfitos, quas petras quondam agriculatores in unam congeriem sublegerant, vel accumulaverant, eligentes potius exiguum agri perdere, quam totum difficile reperire. Ex quibus perpenditur populus prioris evi postero numerosior extitisse. Hec de SNIONE sufficiant.

BIORN (*Byorno*), cujus etiam gesta non habentur, quia forsitan de memoria deleta sunt. Filius *Snionis*, dictus *Jernside*. Parum regnavit, hic parum industrius erat.

HARALDUS, filius *Biornonis*, qui modico tempore regnavit.

GORM (*Gormo*) GAMLE, qui fuit investigator mirabilium, que audivit. Fuit etiam filius *Haraldi*. Huic *Gormoni* inter priores *Danorum* reges titulus rerum ab eo strenue gestarum non infime laudis locum tribuit. Hic enim novum audacie genus complexus est, ut rerum mirabilium veritatem & certitudinem, que audivit, investigaret & scrutaretur. Nam ut alii reges exercuerant se in armis, ita iste posuit se ad probandum ea, que fama vulgabat. Et habet iste prolixam Hystoriam. Vide in *Saxone*. Nota quod *Torkillus* dicitur fuisse primus Christianus in *Dania*, nuntius enim fuit istius *Gormonis* Regis, ubi incidit in multis periculis, que invocato Deo celi & omnium evasit. Tandem ad Germaniam appulsus, divini cultus rudimenta & baptismum accepit, & factus est primus Christi fidelis *Dacie*. Et extunc per eum & alios conversi creduntur fuisse occulti in *Dania* christiani. Sed creditur, quod parum tunc profecit fides Christi. Istius *Gormonis* filius dicitur fuisse *Ogerus Danus*, qui fuit unus de principibus exercitus *Karoli Magni*.

GOTRICUS, filius *Gram* (*Gorm*) *bin giæffmilde*. Hic etiam dictus est *Godefridus*. Hic subjugavit *Sveciam*, cum omnibus vicinis, & *Fresiam* majorem, occiso principe eorum *Erico*, & *Teutonium* jam septimo tributariam fecit sibi. Anno Domini DCCLXXVI. occurrit *Karolo Magno* Imperatori ultra Albiam in bello, & fugavit eum de Saxonia, & terram totaliter devastavit. Qui *Karolus* volebat *Alemania* eripere de dominio ejus. Demum tenuit bellum cum eodem *Karolo* de regno ejus scil. *Francorum* annis XXX. & quasi ad solitudinem redegit, similiter *Frisiam*. Hic CCC. *holckæ* semper habuit in mari preter exercitum terrestrem. *Sclavos* & *Nordalbingos* ad tributa coegit, ecclesiam Christi afflixit. Hic non solum in armis probissimus fuit, sed etiam adeo liberalis, ut *bin familde* sit vocatus. Fuit insuper mansuetus. Hic volens sibi acquirere *Svetiam*, misit ad eos legatum suum, quem illi occiderunt. Quibus singulis, qui huic facto interfuerant, XII. talenta auri, cuilibet vero ex plebe unam unciam auri imposuit & accepit. Nota de *Gotrico* Rege. Accidit, ut rex *Francorum Karolus* debellatam Germaniam non solum ad fidem, sed etiam ad serviendum sibi compellebat. Quo comperto, *Gotricus* finitimas gentes *Albie* aggressus, *Saxoniam* tentavit recuperare. Adversus quem *Karolus* profectus. Sed cum a *Leone* Papa in presidium urbis tuende accersitus fuisset, paruit mandato ejus, filium vero *Pipinum* reliquit contra *Gotricum* pugnaturus, contra quem & *Saxones*. GOTRICUS speciosam victoriam habuit. Qua confortatus, congregata multitudine exercitus bellatorum, non solum in Saxones, sed etiam in omnem Germanie populum intendens vindicare, quod a suo dominio recessissent. Primo igitur in *Frisiam* classe navigans eam devicit, cui & inusitatum tributum imposuit. Cumque ulterius in alias Germanie partes & provincias procedere statuisset, insidiosè a proprio satellite interfectus est. Quo audito, *Karolus* exultans, nunquam jucundiorum eventum fortune sue accidisse testabatur. Quod sine dubio divina ordinatione factum creditur, ne christianissimo principi in dilatanda fide impedimentum prestaret. Hic GOTRICUS cum per multa prelia multas regiones sibi subjugasset, precipue Germaniam, hanc legem tributi Saxonibus primo victis dedit, ut quociens Rex novus in Dania crearetur, vel novus Dux Saxonibus preficeretur, semper Duces eorum deberent Regi Danie C. equos albos in signum subjectionis presentare. Hic cum *Fresis* itemque *Nordalbingis* & *Sclavorum* populis tributo subactis *Carolo Magno* bellum minabatur.

OLAVUS GOTHDRÆNG, filius (frater) *Gotrici*, qui nil magni extra regnum fecit. Sed mortem patris intra regnum vindicavit, & regnum in bona tenuit pace. Hujus corpus collis congestus circa *Lethram* continet, quod dicitur *Collis Olavi*.

HEMMING, filius *Olavi*, nepos *Gotrici*, qui pacem fecit cum *Ludovico* Imperatore, & ut fluvius *Eydora* sit limes regni Danici. Nota, quod *alia Chronica* dicit, quod iste regnavit post *Gotricum*, & erat patruelis ejus, & fecit pacem cum *Karolo Magno* Imperatore, & *Egdradam* fluvium regni sui terminum accepit. Post *Karolum Magnum* succesit filius *Ludovicus*. Hujus anno I. mortuo *Henningo* Rege, *Sigefridus* & *Anilo*, nepotes *Gotrici*, prelio interierunt. Pars *Anilonis Reynfredum* & *Haraldum* in regnum posuit. *Ludovico* Imperatore mortuo &c. Postea hec videntur veriora saltim aliqua. Hic erat Rex tempore *Karoli Magni*.

RINGO, qui erat nepos *Gotrici* ex filia, regnavit tantum in *Jutia*.

SIWARDUS, similiter nepos *Gotrici*, & regnavit in *Scania* & *Sialandia*. Hic cognominatus est RINGH. Isti duo prelium inierunt pro sceptro, sed ceciderunt ambo cum XI. milibus.

REGNER LOTHBROG, filius *Sivardi*. Hic subjugavit *Angliam* bis, *Scotiam*, *Yberniam*, *Norvegiam* bis, *Sveciam*, *Teutonium* jam VIII., *Slaviam*, *Jutiam*, & omnia regna occidentis, ita quod IX. filios suos singulos in singulis terris prefecit Reges, & ipse ab uno regno ad aliud inter eos transivit. Etiam subjugavit *Gwdland*, *Grönland*, & Insulas *Orcades* & *Örkenöo*, cum pluribus insulis in *Westrasöo*, etiam *Saxoniam*, ubi Imperatorem fugavit, relictis armis. Hic per XL. annos urbes *Francie* vastavit, & *Parisiis* veniens in ecclesia sancti Germani & in *Aquis grani* in palacio Imperatoris stabulum eqvorum fecit. Hic *Franciam* uni filiorum suorum tradidit. *Fra Danmark oc saa til maret vdh jeg offwermand* &c. Hic XV. filiis suis tradidit singulatim suum regnum, quorum nomina sunt hec: *Ornick*, *Godefredh*, *Wlff*, *Byörn*, *Rament*, *Sigefredh*, *Sywer*, *Jmer*, *Radwlff*, *Erick Wedherhat*, *Agner*, *Vbbe*, *Ingwer*, *Fritla*, *Dumuald*. Filii istius REGNERI, duce *Ingvaro*, devicta *Norvegia*, in *Anglia* Regem Umborum occiderunt, aliis duobus Regibus fugatis, Anno Domini 867. Post hec sanctus *Eadmundus* Rex Anglie ab *Ingvaro* flagellatus & decollatus.

Nota hic de RINGONE, SIWARDO & REGNERO Regibus
in alio latere positis.

Post *Hemmingum* SYWARDUS cognomento RING regnat. Quem pater ejusdem nominis Norvagie Dux genuit ex filia *Gothrici* Regis Danie. Hic *Syalandiam* & *Scaniam* & alias insulas habuit. Sed RINGO consobrinus ejus, qui etiam nepos erat *Gothrici*, *Jutiam* occupabat. Quibus invicem discordantibus, exteri ceperunt non solum spernere *Daniam*, sed etiam infestare. Contra quos *Sywardus* quinque annos bellavit. *Ringo* autem nichil cogitans, nisi qualiter totum regnum usurparet, provincias *Sywardi* invasit. Igitur *Syalandenses* volentes *Sywardo* abeunti fervare fidem, filium ejus parvulum nomine *Regnerum* Regem statuunt, non quod ignorarent eum nondum aptum pro regno, sed ut caput haberent, & ut ejus ductu adversus *Ringonem* torpentium animos sociorum excitarent. *Ringo* autem audiens, *Sywardum* redeuntem ab expeditione, *Syalandenses* invasit, antequam rediret, minas proponens, quod nisi se dederent & ei servirent, gladio perirent. At *Syalandenses* inducias respondendi & deliberandi se postulaverunt, eo quod diffidebant se propter paucitatem posse resistere. Quibus impetratis, cum reputarent indignum dimittere *Sivardum* & inhonestum amplecti dominium *Ringonis*, diu inter metum & pudorem solliciti jactabantur. Sed cum in consistorio de hoc tractarent, *Regnerus* tunc assistens, ait: *Brevis arcus subito spiculum jacit*. Ego vero etsi puerili ausu videar ante majores respondere, precor tamen mihi ignoscendum. Verum prudentie monitor etsi despicabilis videatur, respuendus tamen non est, docili quippe animo forbella est disciplina utilium. At quoniam deferere & transfugere a *Sywardo* patre meo turpe est, ita supra vires audere & attentare contra *Ringonem* temerarium est, & utrobique par culpa convincitur subesse, & ideo simulate transeundum est ad *Ringonem*, idemque, cum primum facultas advenerit, derelinquendus. Satis ergo & melius erit iram adversarii figmento obsequii precurrere quam negatione eundem in nosmet ipsos puniendos & exterminandos acrius armare. Quid enim agimus detrectantes & abjicientes imperium fortioris, nisi quod nos ipsi in jugulum nostrum arma sponte prestamus. Sepe involutioribus studiis efficacissima fraus alitur, calliditate & dolo illaqueanda est vulpes. Cujus prudentiam omnes admirati sunt, audientes, tantam industriam esse in puero. Cujus etiam consilium acceperunt. Sed instante periculo, ne *Regnero* puero aliquid mali contingeret, in *Norvagiam* educationis gratia transtulerunt.

Postea *Syvardus Ringonem* bello invasit. Quo occiso, etiam ipse paucis interjectis diebus ex vulnere decessit.

Cui *Regnerus* in regnum succedit. Quo tempore Rex *Svetie Frö*, interfecto *Syvardo* Rege Norvegie, avo *Regneri*, ipsum regnum occupat, sed *Regnerus* in Norvagiam proficiscens ipsum prostravit, ubi uxorem accepit, ex qua genuit duas filias & filium *Fridlevum*. Sicque in illa terra feriatum est triennium. Cujus ob recentes nuptias reditu desperato, *Juti* gens insolens, adjunctis sibi *Scanis* in societatem, *Syalandos*, qui *Regnero* fidem tenebant, bello invadere tentabant. Quod *Regnerus* audiens, cum XXX. navibus rediit, & *Scanos* primo obtinuit. Deinde transacto hieme cum *Jutis* prope *Lymfiorthinum fretum* pugnavit & devicit. Tertio item & quarto *Scanos* & *Halandos* perdomuit. Post hec repudiata ob causas priori uxore, accepit THORAM, *Herothi* Regis *Svetie* in uxorem, & genuit ex ea filios, *Rathbarthum*, *Dun*, *Warthun*, *Syvardum*, *Biornum*, *Agnerum*, *Ivarum*. Interea *Juti* & *Scani*, abjecto dominio *Regneri*, quendam *Haraldum Klag* super se Regem fecerunt. Quo audito *Regnerus* in Norvagiam mittens, auxilium precabatur. Tunc prior uxor ejus immemor repudii sibi facti, sed memor pristini amoris, cum viro ac filios ei cum classe CXX. navium in auxilium venit. *Regnerus* autem victoriam habuit, & *Haraldus* per fugam evasit. In quo bello *Ivarus* filius Regis, septimum agens annum, virilia facta in bello gesit. Mortua est autem THORA uxor *Regneri*, qui ex dolore cepit propter eam infirmari. Cogitans autem, hujusmodi dolorem per militare exercitum expellendum, edixit, ut quicumque paterfamilias haberet filium vel servum minus valentem aut pigrum, eum sibi daret in stipendiarium, intendens per hoc inertes & desides trahere ad probitatem. Contracto igitur exercitu, *Britanniam* petiit, Regemque ejus *Hamam*, patrem nobilissimi juvenis *Helle*, in bello occidit. Deinde *Scotie* ac *Petie* aliarumque insularum australium duces interfecit, preficiens eis filios suos *Syvardum* & *Rathbarthum*. Norvagie vero & *Orchadibus* prefecit *Fridlevum* filium suum. Interea quidam Danorum revocaverunt *Haraldum* supradictum profugum contra *Regnerum*, contra quos *Regnerus* veniens, rebellium agmen elisit, ac *Haraldum* in Germaniam fugavit. Denique implorato filiorum auxilio, *Saxoniam* invasit, eo quod refugium *Haraldi* aliorumque sibi rebellium videretur, ubi *Karolum Magnum* Imperatorem invenit, cum quo pugnavit atque fugavit. Sicque *Karolus*, qui pene totam Europam armis domuit, multasque gentes & civitates devicit, jam a *Regnero* vincitur & fugatur. *Regnerus* autem supposuit *Saxones* gravi tributo. Audiens autem *Regnerus*, *Herothum* Regem *Svetie* mortuum, ac filios ejus per *Sorlum* quendam, qui regium diadema sibi imposuerat, patrimonio privatos, assumpsit secum filios *Byornum*, *Fridlevum* & *Rathbartum*, & in *Svetiam* profectus est, atque *Sorlum* & *Scartum* pugilem cum VII. filiis prostravit, filiumque suum *Byornonem* fortissimum *Svetie* prefecit. Deinde *Regnerus* ex alia uxore genuit filium *Ubbonem*. Post hec *Regnerus*, assumptis secum filiis, preter *Ubbonem* & quemlibet valentiorum filium cujusque patrisfamilias, in *Hellepontum* transivit, Regemque ejus *Dyan* debellatum occidit. Cujus filii *Dyan* & *Daxon*, habentes filias Regis *Ruthenorum* uxores, assumptis secum *Hellepontis*, *Ruthenis* & *Scythis*, necem patris nitebantur vindicare, sed *Regnerus* eos superavit, provinciamque eorum contulit filio suo *Withferco*. *Ruthenorum* autem Rex diffidens, se posse resistere *Regnero*, fugam iniit. Postea REGNERUS *Byarmenses* sibi subjecit, Rege eorum interfecto. Que omnia REGNERUS grandibus saxis insculpi fecit. Interea *Ubbo* filius ejus contra eum insurrexit, sed captus est & incarceratus. Interea *Daxon*, filius Regis *Helleponti*, in ultionem ne-

cis paterne *Withfercum* filium Regneri, Svetie principantem, insidiosè occidit. Quod cum *Regnerus* audisset, pre dolore infirmari cepit. Quem uxor ejus arguens dixit, mortem filii armis non fletibus vindicandum. Committens igitur *Ivaro* filio tutelam Danie, *Ubbonemque* recipiens in gratiam, in *Ruschiā* cum classe est profectus. Sed mira humanitate erga *Daxonem* interfectorem filii usus est, quippe cum occidere posset, in gratiam recepit reddiditque ei patriam, sub tali tributo, ut annuatim ipse *Daxon* cum XII. patribus censum humiliter offerret. Inde profectus, filium *Ericum*, cognomento *ventosi pilei* 3: *Wædberbath*, Svetie prefecit. Audiens autem, Noricos & Scotos rebellare, primo in *Norvegiā* transivit, ejusque Duce interfecto, filio suo *Biorn* eam dedit. Deinde, receptis secum *Biorn* & *Erico*, *Orcades* devastabat. Postea *Scotiā* invadens, Regem ejus *Murial* triduo prelio exhaustum interfecit, ubi filii ejus *Dunuath* & *Rathbartus* in bello ceciderunt. Cumque in Daniam rediret, audivit *Ivarum* filium de regno expulsū. Nam *Galli*, fugato *Ivaro*, quendam nomine *Hellam* filium *Hamonis* Regem fecerant. *Regnerus* autem classe venit, ubi tribus diebus bellans *Hellam* fugavit, plurimis Gallis interfectis. Post hec in *Hyberniam* arma movit, cujus Rege occiso, *Dublinam* civitatem obsedit & cepit, ubi per annum permansit. Deinde per mediterraneum mare usque ad *Hellepontum* navigans, intermedias regiones cum solennissimis victoriis pertransivit. Inter hec supradictus *Haraldus* per quosdam Danos, qui militiam & absentiam *Regneri* egre ferebant, usurpavit sibi regium nomen, qui dum a facie *Regneri* redeuntis ab Helleponto aufugeret, adiit Imperatorem *Ludovicum* &c. Quomodo iste *Haraldus* fidem introduxit, & *Regnerus* expulit, habes in folio sequenti. Interea *Hella* ad Hybernos transiens, omnes ibi *Regnero* fideles occidit. Contra quem *Regnerus* cum classe, justo Dei iudicio propter repudium fidei christiane, ab *Hella* comprehensus est, & in carcerem conjectus, ac demum colubris objectus, ut ab ipsis consumeretur. Qui dum corpus ejus devorarent, omnem cursum operum suorum animosa voce recensuit, & tandem in fine adjecit: Si fucule seu porcelli scirent supplicium verris, disruptis haris 3: stabulis, ad liberandum afflictum festinarent. Quod audiens *Hella*, advertens ipsum habere filios superstites, misit, qui ipsum a serpentibus liberarent. Sed antequam ipsi venirent, *Regnerus* spiritum exalavit. Pro cujus morte vindicanda *Ivarus* filius ejus in *Angliā* transivit, nec longe post, alii filii ejus, *Sywardus* & *Biornus*, cum quadringentarum navium classe supervenientes, bellum *Helle* denuntiant. Quo in bello capto, dorsum ejus plaga aquilam figurante incidi jusserunt atque vulnere sal insperferunt, talique tormento *Hella* propter necem *Regneri* vitam finivit. *Sywardus* igitur & *Biorn* ad sua regna redierunt. *Ivarus* Angliam biennio tenuit. Interea Dani *Sywardo* cui-dam atque *Erico*, regio sanguine natis, regium diadema contulerunt. Contra quos filii *Regneri* cum mille septingentis navibus venientes, ipsos apud *Slesvicum* bello sex mensium deleverunt. Jamque preter *Regneri* filios sanguis regius prope interierat. *Biornone* autem & *Erico* ad sua regna reversis, *Ivarus* atque *Sywardus*, ut Danos rebelles compescerent, in Dania resederunt, *Agnerum* Anglie preficientes. Quo ab Anglicis expulso, opitulante sibi *Sywardo*, Angliam incolis vacuefecit & vastavit. Post hec *Erico* in Svetia occiso, dum *Agnerus* necem ejus vindicare vellet, etiam ipse post fratrem interemptus est. *Sywardus* autem consensu omnium Danorum paternum apprehendit imperium. Qui post multas strages & victorias in diversis terris factas tandem ad pacem se contulit, adeoque fortuna imitationem ejus persecuta est, ut sicut ipse nullum, ita nullus ipsum invasit. Hic moriens infantulum filium *Ericum* reliquit, qui dictus est *Ericus Barn*. *Ericus* autem frater *Haraldi Klag* ipsum spernens, con-

spirantibus secum quibusdam Danis, regium insigne occupavit. Sed subito inter ipsum & *Guthormum Haraldi* filium tante cede dimicatum est, ut utriusque ducibus cum innumeris aliis occisis, regia stirps Danorum, excepto *Syvardi* filio *Erico Barn*, totaliter interiret. De isto ERICO habes in alio folio. Nota, quod iste *Regnerus* multas fecit expeditiones, & diu erat aliquando in aliis terris, ideo non solum iste *Haraldus Klag* regium nomen habuit, sed etiam plures alii. Unde *Chronica* isto tempore multum confusa est quoad Reges.

INGVARUS filius *Regneri*, qui crudelissimus omnium suorum fuit. Hic, audita morte patris, congregavit cum suis fratribus naves MMCCCC. & mortem patris vindicaverunt. Postea Angliam petierunt, ubi sanctum *Eadmundum* decapitaverunt. Demum ad Alemaniam venerunt, ubi omnes a Cesare *Arnulpho* occisi sunt, & hanc victoriam miraculose habuit.

SIVARDUS frater *Ingvary*, qui post magnas strages in pace regnavit. Post istum, regni invaloris mutuo consumptis, *Ericus Barn* regnat, primo crudelissimus in Christianos &c.

AMILO, qui dicitur nepos fuisse Regis *Godrici*. Isti duo (scil. *Amilo* & *Sigefridus*) cum inter se de primatu convenire non possent, prelio ambo interierunt. Pars tamen *Amilonis* cruenta potita victoria *Reynfridum* & *Haraldum Klag* fratres in regnum posuit. *Reinfridus* vero mox a fratre pulsus, classem piraticam exercuit. *Haroldus* autem a filiis *Gotrici* (alibi habetur *Sigefridi*) regno privatus, ad *Ludovicum* Imperatorem confugit, petens auxilium &c.

SIGEFRIDUS nepos ejusdem *Godrici*. Hic pugnavit 4 annis contra *Amilonem* propter regnum. Tandem in bello ambo ceciderunt, & cum eis XI. milia hominum. Erat Rex tempore *Karoli Magni* anno Domini DCCLXXX. Hoc dicit *Historia Saxonum*. Sed ego credo, quod erat *Godefridus*.

REINFRIDUS (*Reinfredus*), contra quem pugnavit quidam *Haraldus* 14. annis & expulit eum de regno.

HARALDUS KLAG, quem filii *Sigefridi* de regno expulerunt, fit Rex 821. Qui ad Imperatorem *Ludovicum* supplex confugit, recepitque *Maguncie* baptismum cum uxore & fratre suo *Erico*, atque per Imperatorem in regnum restitutus est, moxque reliquit christianitatem. Sed veniens in Daciam beatus *Ansgarius* Anno Domini DCCCXXXIII. iterum reduxit eum ad fidem. Obiit 846. Nota, quod *Regnerus Lodbrog* Rex Danie plures expeditiones fecit ad alias terras sibi subjugandas, & ideo Dani, & maxime *Futi* & *Scani*, ejus militiam & absentiam egreferentes, hunc HARALDUM super se Regem fecerunt.

De predictis ante, *Amilone*, *Sigefrido*, *Reinfrido*, *Saxo* nullam mentionem facit. Sed de dicto HARALDO, quem ponit fuisse receptum in Regem per aliquos Danos tempore *Regneri Lothbroc*, & frequenter fuisse fugatum per eum, ponitque, statim post *Siwardum*, *Ericum* fratrem dicti *Haraldi*.

HARALDUS igitur expulsus, ut dictum est, venit ad Imperatorem *Ludovicum*, filium *Karoli Magni*, *Maguncie*, petens auxilium ab eo, ut in regnum restitui posset. Qui statim ibi ad instinctum Imperatoris baptizatus est ab Archiepiscopo illius civitatis *Othgario*, alibi habetur *Rabano* archiepiscopo & doctore, & ab Imperatore est a fonte susceptus. Cum quo frater ejus *Ericus* & uxor Regina, cum magna Danorum multitudine illuminati sunt, & christiane fidei conjuncti. Alibi habetur, quod baptizatus est HARALDUS cum uxore, & fratre, & filiis, & magna parte Danorum nobilium. (Nota, quod fides pluries rejecta fuit a nobilibus etiam vulgaribus, multi

multi martirio coronati, proscripti, variis injuriis affecti). Quo facto, Imperator dedit ei *Frisiam*, & cum magno exercitu misit in *Jutiam*, & cum eo sanctum *Ansgarium* patrem ex monasterio Corbejensi, qui ipsum Regem & populum veram catholicam fidem doceret, cum socio *Authberto*. Veniens igitur *Ansgarius* in Daniam, cepit constanter verbum Dei predicare, cujus ex ore & doctrina multi crediderunt, & ad dominum convertebantur. Quo etiam tempore Rex Sveonum BERN fidem Christi suscepit per *S. Ansgarium*. Ludovico Imperatore mortuo, filii ejus successerunt. Qua tempestate Sanctus *Ansgarius* baptizavit Regem Danorum ERICUM fratrem *Haraldi*, & eum christianissimum suo reddidit populo. Qui statim ecclesiam in portu maritimo, qui est *Slesmig*, erexit, data pariter licentia, ut quisquis vellet, in suo regno christianus fieret. Promulgata itaque Regis sententia, gentilium credidit infinita multitudo & baptizati sunt, plurimique infirmi, ubi aqua baptismatis loti sunt, ab omni egritudine liberati sunt. Hujus tempore Rex Sveonum OLAVUS baptizatus est, & in *Birco* oppido primus ipse ecclesiam edificavit. Hujus etiam tempore Principes Nortmannorum *Gotricus*, *Hericus*, & *Gunthramus* vel *Guttormus* Galliam, Lotharingiam & Friesiam invaserunt. Sed *Gunthramus* Fresones tribus preliis vincens, quarto victus ab eis in Daniam transfretavit, & patrum suum ERICUM Regem christianissimum bello provocans, patriam devastavit. Quibus inter se certantibus, tanta utrinque cede tactati sunt, ut vulgus omne caderet. De stirpe autem regia preter unum puerum *Ericum* nullus remaneret. ERICUS autem christianissimus Rex cum suis omnibus martyrio est coronatus. Et ERICUS PUER in regnum levatus. Qui mox super christicolas efferatus, eos supra modum persequeretur, rebus & bonis spoliavit, suppliciis affecit, exilio relegavit, sacerdotes expulit, & ecclesias claudi precepit. Ad quem *S. Ansgarius* intrepidus venit, & crudelem tyrannum de feroci leone in agnum mansuetum convertit, adeo ut christianus fieret, & suis omnibus per edictum christianos fieri mandaret. Tunc sacerdotes revocati & ecclesie sunt reperate. Insuper apud *Ripam* Basilica extructa est, post *Slesmig* secunda. Cum autem tunc beatus *Ansgarius* cum suis populum baptizaret, multi a diversis infirmitatibus liberabantur, demones ab oblesis egrediebantur, clamantes & conqverentes horribiliter, quod diutius in suis mansionibus jam diu tentis habitare non possent. Tandem iste multum evexit fidem, & vitam bene finivit. Quo mortuo, iterum fides rejecta. Post hunc ERICUM duo fratres SIGEFRIDUS & HALDAN regnum Danie susceperunt. Quos ad fidem Christi beatus *Rembertus* Archiepiscopus, qui *Ansgario* successerat, pluribus exhortatus sermonibus, christicolis placabiles reddidit, utque Cesari Ludovico 2do amici essent, munera ei regalia mitterent, fidus mediator effecit. *Arnulpho* imperante, quidam mirabilis, FRITLEVUS nomine, regnum Danorum obtinuit. *Henrico I.* regnante &c. in alio folio.

Iste HARALDUS KLAG primus introduxit fidem christianam, ecclesiam in territorio *Slesvicensi* construxit, delubra diruit, idolatriam destruxit, sacerdotes idolorum proscripsit anno Domini DCCCXXVI. Sed *Regnerus Lodbrog* rediens de expeditione, *Haraldum* fugavit, fidem extirpavit, idolatriam revocavit. *Haraldus* autem jam profugus fidem Christi rejecit, sed per sanctum *Ansgarium* revocatus, ecclesiam *Hetbeböthe* fundavit. Regnavit annis 16.

ERICUS Secundus, frater *Haraldi*. Hic Rex factus 846. statim ecclesias claudi fecit, regnum sibi usurpavit, omnesque ecclesias *Francie*, *Fresie*, *Anglie*, *Teutonie*, cum episcopis & clero truncatis, succendit & destruxit. Postea Christianus & martyr. Obiit 856. regnavit XVI. annis, alibi XIII. Hujus tempore *Rolvo* Dux

Danorum *Franciam* intravit, & *Karolum* Regem Francie impulit dare terram, que nunc Normannia dicitur. Iste ERICUS & *Guthormus* Rex Norvegie bellaverunt simul, ubi ipsi ambo, omne vulgus, & stirps regia corruerunt, preter *Ericum Barn*. Et fuit iste *Guthormus* filius *Haraldi* fratris *Erici*.

ERICUS Ildus *Barn*, filius supradicti *Simardi* secundum *Saxonem*. Hic plurima mala fecit contra fidem Christi, propter quam vastavit Saxoniam, *Brun* Ducem occidit & XII. Comites, & duos episcopos cum multis aliis jugulavit, ecclesias diruit, christianos occidit, juniorem Imperatorem *Ludovicum* interfici fecit. Urbes cum civibus, ecclesie cum fidelibus incense sunt. Episcopi cum grege trucidati sunt. In Francia & Sclavia debellavit & vicit omnes civitates, item Frisiam tributariam fecit. Tenuit Daciam & Angliam XXXVI annis. Sed anno Domini DCCCXCII. *Arnulphus* Imperator anno imperii 2do occurrens Danis in Teutonia, prostravit ex eis C. milia hominum. Eodem anno mortuus est ERICUS BARN.

Hic in vestigiis avi sui *Regneri* incescit. Fuit enim probissimus in armis, mare tenuit. Et utinam in abolendo cultum Christi spiritum *Regneri* non habuisset. Sed egit penitentiam, ut dictum est alias. Hic filium *Kanutum* vel *Knutonem* ex filia *Guthormi*, que erat neptis *Haraldi*, dereliquit. Hic edificavit ecclesiam sancte Marie *Ripis*. Item fundavit ecclesiam *Slesvig*, ut dicitur. Fit Rex DCCCLVII. alibi habetur 856. regnavit XLVI. annis. Obiit 901.

Temporibus istius ERICI BARN, erant crudelissimi Principes Danorum, filii *Regner Lotbrochi*, quorum nomina hec sunt: *Erick*, *Orwick*, *Godefryt*, *Ingvar*, *Rotulph*, *Sigefryt*, *Ymar*, *Vbby*, *Wlff*, *Byorn*. Isti fratres, duce *Ingvaro*, qui crudelissimus omnium fratrum erat, primum *Norvegiam* sibi subjiunt. Deinde ad *Angliam* veniunt, & duos Reges Northanhimbriorum *Ellam* & *Osbertum* occiderunt, & alii duo, scil. *Ethemald* & *Bertinwald* fugam inierunt. Postea *Ödmundus* Rex Sanctus ab *Ingvaro* captus, ligatus & flagellatus, & demum decollatus. Hec prima Danorum plaga taliter in Anglia gesta est. Inde promotus *Ingvarus*, cum IX. aqvilonis Regibus classes divisit, alios Reges in *Galliam*, alios in Germaniam destinavit, qui fere omnes urbes Gallie atque Germanie aut sibi subdiderunt aut destruxerunt, & ecclesias cum clericis incenderunt, omnemque populum sibi resistentem cum mulieribus & parvulis in gladii ore trucidaverunt. Dum hec agerentur, ERICUS dictus *Barn* obiit, relinqvens filium parvulum, nomine *Lotnekmwt*.

OLAVUS Rex Svecie, qui violenter regnum Dacie V. annis sibi usurpavit, quem occiderunt Dani. Iste *Olavus* Rex Sverie, audita morte *Erici* Regis *Barn* Dacie, cum valida manu Daciam intravit & obtinuit, & regnavit 5. annis &c.

GIURTH (*Gereth*) nepos *Olavi*, natione Dacus, X. annis regnavit, quem occiderunt Dani. De istis OLAVO & GIURT *Saxo* nihil loquitur.

SYWARDUS consobrinus *Olavi*, regnavit X. annis. Interfectus a Danis. Tempore ejus fuit factum *dæding* inter Danos & Francos, cum Dani tunc *haffdhæ kriit paa them* in LXX. annis. De isto Rege nihil dicit *Saxo*.

LOTHEKNUT, filius *Erici Barn*, regnavit XI. annis. Hujus tempore quilibet tertius de servis & popularibus exivit de Dacia, totamque *Pruciam*, *Semigaliam*, *Kareliam*, aliasque plures terras vicerunt, occisis viris, remanentque ibi usque in presens. Hic juvenis erat in morte patris. Ideo electus est unus a Danis, scil. nobilis, dictus *Ennignupus*, vir magne virtutis & industrie, qui negotia regni ac tutelam pueri administraret. Sed cum *Kanutus* ad etatem adultam pervenisset, ostendit magnam probitatem, & solerter & strenue in omnibus se habuit. In hoc solummodo deffendus, quod sine fide christiana decescit.

SWENO

SWENO LANGHÆFODH filius *Kanuti*, regnavit X. annis. In morte patris erat in Normannia.

FROTHO filius *Kanuti* vel *Svenonis*, qvi XX. annis regnavit in Anglia & Dacia, bene fortunatus erat, victor Anglie. Hic adeo probus & strenuus erat, ut terras, qve a dominio Danorum recesserant, recuperaret. In Anglia ad fidem conversus & baptizatus, misitqve nuntios ad *Agapitum* Papam, ut predicatorum fidei in Daniam destinaret. Sed anteqvam nuntii redirent, ex hac vita migravit, recipiens meritum bone voluntatis, quantum ceteris paratur ex opere. Hic *Agapitus Ildus* electus est anno Domini DCCCCXLVI. (vel 948) Episcopi autem per Papam missi dioceses distraxerunt. Hic fundavit ecclesiam sancte Trinitatis *Arus*. Hic etiam subjugavit *Norvegiam* & *Scotiam*.

GORM ÆNGILSKÆ (Gormo Anglicus), filius *Frothonis*, qvi & dictus est *Harthefnutæ*, natus & baptizatus est in Anglia, sicut & pater suus, regnavit III. annis. Sub eo Anglia recesit a Danis, qve jam ab annis centum ultra tributaria fuerat Danis. Hic post mortem patris *Angliam* obtinuit, sicut pater ante eum habuit, sed cum in Daniam transiret, ut eam modo debito ordinaret & disponderet, *Anglia* ab ejus dominio recesit, nec aliquid fecit umquam pro ejus recuperatione.

HARALDUS filius *Gorm*, qvi nihil nobile fecit. Hic fuit regiarum opum magis servator, quam propagator, regnavit brevi tempore.

GORM HIN GAMLE, filius *Haraldi*, cujus uxor fuit THYRA DANEBOOT, filia Regis Anglie *Adelradi*, de quibus satis habes in *Saxone*. Erat Rex sub *Henrico I.* Hic cum procaretur THYRAM, ut uxor ejus fieret, responsum ab ea accepit, ut eam in uxorem non obtineret, nisi christianitatem & baptismum reciperet. Quod & fecit. Hujus filii subjugaverunt sibi Alemaniam & Hyberniam, & Angliam vexabant. Quorum probitate delectatus Rex Anglie avus eorum *Edelradus*, adeo eos dilexit, ut *Angliam* in testamento legaret eisdem. In diebus hujus GORM feruntur Dani in centis ecclesiis sacerdotes ante altaria trucidasse, aut in captivitatem duxisse, ac cruces truncatas ludibrio habuisse. Hic audita morte senioris filii sui *Knutonis* sibi amantissimi, cecidit & expiravit. Hujus temporibus fere tota christianitas in Dania deleta fuit. Iste GORM obiit DCCCCXXXVI. (al. 926.) THYRA regnavit post mortem mariti.

HARALD BLATAN, filius *Gorm*, qvi regnavit L. annis super Daciam, Angliam & Alemaniam. *Angliam* subjugavit, qve tempore *Gorm Ængelskæ* a dominio Danorum recesserat. Hujus tempore Imperator *Otto Primus* Magnus paravit se ad invadendum Daciam, cujus Legatos Daci occiderant *Sleswig*, & unum Marchionem, & castrum & civitatem ab eo vocatam *Colonia* diruerant, loco cujus *Slesvig* erexerant. Ad quod ulciscendum Imperator intrans *Juciam*, vastavit eam usque *Otsund*. Veniens autem HARALDUS de *Hallandia*, Cesarem fugavit Anno Domini DCCCCXXXVIII. Hic procuratore filii interfectus est, ter conflictum habuit cum filio & perdidit. Divisit *Jutiam* in tres Episcopatus, scil. *Aars*, *Ribe*, *Slesvig*. Hic habuit *Geritham* (*Gyrde*) filiam Regis Svie *BYORNONIS* in uxorem. Hic etiam juxit quendam *Haraldum*, ut Norvagiam obtinere posset, cum duobus ducibus & LX. navibus. Interfectus est a filio, cum adhuc primus *Otto* Imperator superesset. De isto HARALDO sic dicit *qvædam Chronica*: Anno Domini CMXXXIII. Sanctus *Rumbertus* convertit ad Christum HARALDUM filium *Gorm*, tunc constructe sunt ecclesie per *Rumbertum* & sacerdotes ordinati. HARALDUS vero propter christianitatem a filio expellitur & occiditur. Hic Danorum populo primus christianitatem indixit efficaciter & autorisavit, septentrionem ecclesiis & predicationibus replevit, in-

nocens vulneratus martir effectus, obiit in festo omnium Sanctorum, sepultus *Roskildis* apud Sacrarium ab ipso constructum. Cepit regnum DCCCCXXVI. regnavit XV. annis vivente patre, sed L. post mortem patris.

(Porro de proxime præcedentibus Regibus.)

Henrico I. regnante Rome, FROTHO, de quo in isto latere habetur, ut credo, regnavit in Dania, qui etiam sibi subjugaverat *Angliam*. Quem Cesar bello & federe sibi conjunxit, & ut christianitatem, quam Dani rejecerant, reciperet & sacramento constrinxit. Quem adiens *Hunni* Archiepiscopus Hamburgensis, qui *Remberto* successerat, baptizavit, & duos filios ejus *Eliph* & *Frothi* cum magna parte & turba Danorum. Itaque reedificantur ecclesie pridem destructe scil. *Slesvig* & *Ripis*. Et tertiam Rex in honore sancte Trinitatis fecit *Arusen*.

Post *Henricum* succedit *Otto I.* Rome. FROTHONE mortuo, succedit HARALDUS in Dania. Qui violato federe legatos *Ottonis* occidit, & christianos a suis finibus expulit. Tunc *Otto*, collectis regni copiis, Daniam ferro & igne vastavit, *Hethæby* maximum sibi bellum (*). *Haraldus* victus, condiciones victoris suscepit, scil. ut christianus fieret cum populo suo. Itaque Rex devotus & christo fidelissimus, non solum baptizatus est, sed etiam, ut Episcopi per suum regnum constituerentur, per nuntios deprecatus est. Qua Deo placita petitione gaudens Archiepiscopus Hamburgensis *Hadaldagus*, consilio Regis, & ipse tres in Dacia ordinavit Episcopos, *Henricum* in *Slesvig*, *Lefdagum* in *Ripa*, *Reynbrandum* in *Arusia*. Quibus singulis Rex *Otto* precepta, *Agapitus* Papa roboravit privilegia. Post hec *Otto* obiit. Cui succedit *Otto 2.* Post quem *Otto 3.* Interea *Sven* quidam Northmannorum Regis transfuga, collecta manu latronum, *Angliam* invasit, Regem *Eldredum* expulit, & ipse regnum obtinuit. Hujus filii *Gorm* & *Hartbeknut* primo non contenti latrocinio, Daniam infiliunt, occisoque Rege Danorum *Haldan* cum filiis ejus, *Knutus* & *Sigefridu* regnum Danorum partiti sunt. Quibus tamen frequenter ad invicem contentibus, *Knutus* & *Sigefridus* occiduntur. Tunc vero *Gorm* & *Hartbeknut* soli regnum tenentes, tali pactione conveniunt, ut *Gorm* Daniam, *Hartbeknut* *Angliam* possideret. *Gorm* crudelissimus Rex infestissimus christianis erat, eos variis injuriis & suppliciis & calumniis insequendo renovavit idololatriam, ecclesiam in *Slesvig* evertit funditus. Hujus filius, *Haraldus Blotand*, mitissimus fuit, qui contra patris imperium christianis amicus erat, eosque pro viribus undique susceptos in persecutione fovit, quos etiam periculo capitis sepe defendit. Item patre in malis perseverante, *Haraldus* post mortem ejus christianus factus ecclesias erexit, sacerdotes tam ab *Anglia* quam a *Saxonia* recepit, & Christum colere publice cepit. Nota, quod alia Chronica videtur dicere, quod iste *Gorm* conversus fuit per uxorem, & *Haraldus* in principio non erat christianus. Hic HARALDUS *Adaldago* Archiepiscopo Hamburgensi & *Ottoni* augusto amicus & familiaris fuit. *Adaldagus* autem ordinavit in *Slesvig* post *Henricum Marconem*, post quem equivocum suum *Adaldagum*, inde *Folbertum*. In *Ripa* vero post *Lyafdagum Folbertum*, inde *Harecum*. Post *Reinbrandum* autem Episcopatus defecit in *Arusia*. Mortuo enim christianissimo Rege *Haraldo*, filius ejus SWENO in Regno succedit, christianis valde inimicus, qui eos a finibus suis expelli precepit. Sed & eum Cesar bello domitum inter fines suos christianis fecit placatum. Qui tandem postea ter a *Sclavis* captus, Deum per flagella cognovit, & exinde cepit Christum querere & populum christianum diligere. Plura

require

(*) Videtur hic aliquid deesse.

require postea. In Anglia mortuo *Hartheknut*, *Ethmund* filius *Edelradi* successit, cui *Ethwardus*, quem expulit *Knut* Rex, cui *Edwardus Sanctus*.

Mater istius *Haraldi Blatan*, dicta TYRÆ, mulier incomparabilis, virilem habens animum, fecit fossam vel vallum, cum munimento terreo a *Slesvig* usque ad occidentalem oceanum, quod dicitur *Danewirki*. Cui postea *Waldemarus I.* fecit murum apponi. Hec etiam TYRA *Scaniam* Svecis tributariam per bellum liberavit. Hic *Haraldus* Slaviam vicit, & apud *Julinum* nobilissimum oppidum illius provincie presidia militum collocavit. Qui milites multa prelia per terram & mare exercebant, adeo ut continuis cladibus nautarum septentrionalem replerent oceanum. Que res plus auxit Danicum imperium, quam aliquod negotium terrene militie. Hic habuit filios *Svenonem* & *Haqvinum*. Qui *Haqvinus Sembos* aggressus, occidit omnes mares, feminas vero *Dani* sibi nubere coegerunt. Propter quod non injuste *Sembi* genus suum a *Danis* numerant. Post TYRA Danicæ majestatis caput obiit, & sepulta est cum viro GORMONE in duobus collibus in *Yalinge*, inter quos jam est Ecclesia constructa. HARALDUS autem fecit trahi magnum lapidem a militibus suis & multis bobus ad decorandum sepulcrum ejus in *Jutia*. Supervenientem quendam interrogat, an alias tantam molem a manu mortali tractari prius viderat. Quo respondente, se majorem vidisse, cum nuper interfuisset, ubi *Dania* sibi subtraheretur. Quo audito, precepit militibus, ut secum contra filium, dimisso lapide, irent. Qui noluerunt pro eo, quod christianismum introduxerit, & eos bobus adequasset. Aliqui tamen secuti eum contra filium, sed bino prelio superati. Tandem occisus est pro curatione filii, ut dicunt quidam, alii a *Tockone* emulo ipsius Regis. Cujus corpus deportatum est *Roskildiam*, atque in Ecclesia sancte Trinitatis, quam ipse edificaverat, sepultum. Hic postquam Imperatorem ex *Jutia* fugaverat, pacem cum eo fecit, & Christi fidem recepit. Filius etiam ejus *Sveno* baptizatus est, & Imperator fuit ejus compater, & vocatus est *Sven Otto*, addito nomine Imperatoris honoris gratia. Sub isto SVENONE *Norvegia* fidem Christi suscepit per *Bernardum* Anglicum, Rege OLAVO. Idem convertit *Olavum* Regem Svecie.

SWENO 2. THIUGESKÆG, filius *Haraldi*, qui christianis in principio infestissimus fuit, propter quod ter a *Slavis* captus, & per Regem Svecie a Regno fugatus fuit. Pro prima redemptione dedit tantum auri, quantum ponderare potuit indutus armis, & bis tantum argenti. Pro tertia vice redemptus est precibus dominarum, matronarum, domicellarum, & puellarum. Sed postea ad Deum perfecte conversus, in regnum restitutus est, Regemque Norvegie OLAVUM (*Fragebeen* dictus & Augur) qui Daciam occupaverat & eum expulerat, in *Öresund* occidit. Fuit autem Rex Dacie, Svecie, Norvegie & Anglie. Hic dicitur sepultus *Roskildis* in Ecclesia cathedrali in choro juxta majus altare. Hic accersito a Nortalbingia *Bernardo* Episcopo, in *Scania* Ecclesiam erexit. Qui Episcopus mortuus est in *Syalandia*. Post hec *Otto* Cesar obiit, cui successit *Henricus*. Interea SWENO Rex obiit. Ille Sweno jussit *Noricos* suscipere fidem, & posuit *Guthedum* Anglicum Episcopum doctorem in *Scania*, qui etiam in *Norvegia* & *Svecia* predicavit. Postremo *Angliam* invasit, & *Etelradum* expulit, vix tres menses supervixit.

HARALD, filius *Svenonis*, qui fuit effeminatus & libidini deditus. Ideo Dani eum deposuerunt. Hunc *Haraldum* non ponit *Saxo*. Ungari convertuntur MX.

GAMEL KNUT (KANUTUS II.), alter filius *Svenonis*. Regnavit annis XXXIII. Erat Rex anno Domini MXX. & MXXV. Ille vocatur MAGNUS KANUTUS a *Saxone*. Ille *Angliam* vicit, fugato *Ethelrado* Rege, & *Esfones* sibi sub-

didit, *Norvegiam* optinuit, occiso *Sancto Olavo* Anno Domini MXXVIII. Hic KANUTUS fuit omnium Regum pulcherrimus, strenuissimus, largissimus, qui primus religiosos recepit in Dacia & Episcopos de Anglia. Uxor YMA. Uxorem Regis Anglie mortui accepit, & genuit ex ea *Harteknut* & *Gunnildam*. Sed hoc ponit *Saxo* de patre ejus. Cum mille navibus appulit Angliam, & tribus annis cum eis pugnans devicit. Romani expulerunt *Henricum* Imperatorem, qui habebat *Gunnildam* filiam KANUTI in uxorem, quem KANUTUS ipse restituit. Omnes ejus nomen & famam audientes, terrebantur. Dictus est *Durus*, quia exercuit virgam & prelium. *Haraldus* filius ejus post mortem patris regnavit 4 annis super Anglos, cujus regnum obtinuit *Hardeknut*. *Sveno* regnavit V. annis super *Noricos*, cujus regnum suscepit *Magnus* &c. Hic jure bellum habuit cum OLAVO Rege *Norvegie*, qui jam sanctus colitur ab ecclesia, omnibus diebus eorum. Interea *Libentius* Archiepiscopus ordinavit in *Slesvigh* *Poponem*, qui ferrum candens accepit &c. Vide in alio folio. Deinde *Esiconem*. In *Ripa* vero ordinavit *Othenkarum*. Hic regali stirpe genitus, multis inter Barbaros fulsit virtutibus. Qui etiam latissimo patrimonio suo Ecclesias ditavit. Insuper circuivit per *Syalandiam* & *Scaniam* predicando fidem, paratus etiam ad mortem. Alter *Othenkarus* Sveonum Episcopus fuit ipso tempore, qui ecclesias Dei procuravit in *Scania* & *Syalandia*. Mortuo *Henrico* Cesare, successit *Conradus*, & hic filium suum *Henricum* consortem regni fecit, & ei filiam KANUTI Regis Danorum *Gunhild* assumpsit in uxorem, & Italiam gubernandam tradidit. Idem KANUTUS Rex, mortuo Rege Anglorum *Eadnuundo*, expulsoque filio ejus *Ethmardo*, solus duo regna obtinuit, & per XXII. annos strenue gubernavit. Hujus tempore *Unmanus* Archiepiscopus consecravit primum Episcopum in *Syalandia* *Gerbrandum*, in *Sleswig* *Rodulphum*. Eodem tempore Rex KANUTUS multos ab Anglia duxit Episcopos, quorum unum *Regnerum* statuit Episcopum in *Phionia* insula. Post quem ordinatus est *Eilbertus* Monachus. Alios secum retinuit. Alios misit per *Svetiam*, *Gothiam* & *Norvegiam* & *Islandiam*, qui multos populos Christo lucrati sunt. Tres filii successerunt. Post KANUTUM in Anglia sanctus *Edwardus*. Post quem *Wilhelmus* Dux Normannie.

HARTHE KNUT, filius ejus, regnavit super *Daciam*, *Sveciam*, *Slaviam*, & *Angliam*, qui, preter cotidianam familiam, tenuit continue VI. millia armatorum. Aliter *Saxo*. Hic, antequam Rex erat, fuit in *Ruscia*, & ibi VII. annis fortiter pugnavit, & plures victorias obtinuit. Item vicit *Estoniam*. Regnavit annis IX. (VIII.) Sed secundum *Saxonem* regnavit tantum biennio. Exercitus istius KANUTI cum LX. longis navibus ad domandum regna estate discurrebat, sed hieme in castris manebat. Unde tempore suo super omnes Reges terribilis & laudabilis fuit. Hic cum Imperatore domabat *Ytalian*.

MAGNUS, filius sancti *Olavi* regnavit parum post *Kanutum*, & dictus est *byn Godhæ*.

SVENO ESTRITSON (*Magnus*), sororius *Harteknut* (nepos *Gamble Knut*), contra quem bellavit MAGNUS sancti *Olavi* filius & vicit. Qui MAGNUS, dum in *Öresund* incaute de navi in navim transiret, cecidit & submersus est. Aliter tamen loquitur *Saxo* de eo. SVENO igitur, habita *Norvegia*, dum in ea moraretur, *Slavi Jutiam* vastaverunt usque *Ripis*. Qui casu rediens de *Norvegia*, occurrit eis juxta *Sleswig*, prostravit ex eis XV. millia hominum. Hic erat liberalis, beneficus, humanus, devotus, ecclesias erexit cum ornamentis & redditibus. Divinum cultum super modum ampliavit. Clerum & Pontifices tam adaugere quam & venerari ope-

ram

ram duxit. Orphanis & viduis, egenis & advenis, & maxime pauperibus clericis regalibus succurrebat stipendiis. Obiit 1074. 4. Kalend. Maji, anno regni XXVIII. Iste, ut melius operam divinis daret, non se exercitabat in preliis & guerris. Hic in multis ditavit *ecclesiam Roskildensem*. Contra SVENONEM bellaverunt *Magnus* filius sancti *Olavi*, & postea *Haraldus* frater sancti *Olavi*, sed cito divina ordinatione de medio sublati sunt, ne SVENONI totaliter divinis incumbenti impedimento essent. Huic SVENONI tributum dedit Rex Anglie *Edwardus*. *Adalbertus* Archiepiscopus Hamburgensis ordinavit post *Rodulphum Radulphum*, post *Arnonem* sive *Arachum Vilhelmum*. Ante sua enim tempora regnum Danorum tres tantum Episcopatus habuit, scil. in *Slesvig*, *Ripa* & *Selandia*. Nam longo post tempore *Arusiensis Episcopatus* defecit. Postquam vero *Wal* Ripensis Episcopus obiit, gloriosi Regis SVENONIS ESTRITSSON institutione & Archiepiscopi auctoritate idem *Ripensis Episcopatus* in 4. dioceses partitus est. Ripensis Ecclesia *Otthoni*, Arusiensis *Christiano*, Vibergensis *Hereberto*, Burglanensis *Magno* credita est, cui succedit *Albricus*.

HARALD, filius SVENONIS, cujus tempore recedit *Anglia* a dominio Danorum, postquam CXX. annis continuis subdita fuerat Danis. *Saxo* dicit, hoc accidisse tempore SVENONIS. Regnavit tantum duobus annis. Hoc etiam dicit *Saxo*. In *legenda Sancti Kanuti* habetur, quod regnavit annis VI. Sepelitur *Dalby* Scanie. Fit Rex 1074. Iste dictus est HARALDUS HEEN. Fugavit fratrem suum *Kanutum* de regno.

KANUTUS III. alter filius SVENONIS, qui occisus est *Ottonie* in Ecclesia sancti *Albani* martyris, paulo ante per eum de *Anglia* in Daniam transvecti, Anno Domini MLXXXVI. pro zelo christiane religionis & justitie operibus, VI. Idus Julii, VI. feria, manibus extensis in modum crucis, & canonizatus per curiam Romanam. Occisus est cum eo frater ejus *Benedictus* & alii XVII. sui commilitones. Requievit in ecclesia *S. Albani* annis VIII. & mensibus fere ter ternis, *Olavo* regni ejus successore regnante, usque dum crebrescentibus virtutum miraculis, communi consilio & pari voto totius cleri & populi, singulis Pontificibus cum multitudine aggregatis, sacrisque ostibus igne examinatis, ex terra sustollitur, & ad *Basilicam australem*, ejus nomini consecratam, sed nondum penitus constructam, advehitur, ibique saxeo sarcophago impositus, in cripta reconditur. ERICUS EYGOT frater ejus Rex procuravit canonizationem ejus. Cujus regni anno VI. translatus est de cripta in capsam miro opere factam. Canonizatus est per *Pascalem* 2. & translatus MC. *Hubaldus* tunc erat Episcopus Othoniensis. Fit Rex 1080. occiditur X. anno.

OLAVUS HUNGER, tertius filius SVENONIS, qui conspiravit in mortem sancti KANUTI fratris sui, propter quod Deus plagavit terram maxima fame in diebus ejus, adeo quod multi mutuo se jugulabant pro herbis & radicibus. Hic anno regni sui VII. cum in vigilia nativitatis Domini solummodo tres panes haberet, oravit, ut mortem fratris sui super eum vindicaret, & tandem sic populo suo miseretur. Quod & factum est. Nam cito post una nocte in lecto suo obiit. Regnavit VII. annis. *Saxo* autem dicit, quod regnavit fere X. annis. Obiit 1095. ut dicit *Chronicon vulgare*. Toto tempore regni ejus fuit tanta fames, ut homines litigarent pro agrestibus herbarum.

ERICUS EGOTHE, quartus filius SVENONIS, qui obiit in via ad terram sanctam. Electus Rex 1095. Obiit MCII. Duo libri habent MCIV. sed unus habet MCIII. Anno Domini MCIII. missum fuit *Pallium* Lundis a Papa *Pascale* cum bulla, procurante illustrissimo Principe Rege Danorum Sclavorumque ERICO EGO-

THE, Duce Estonie & Domino Nordalbingie, Reverendo in Christo patri ac domino *Aspero* Lundenſi Archiepiſcopo, Svetie Primati. Qvi ſedit annis XXXIII. ERICUS obiit in itinere Iherosolymitano, ſepultus in *Cypro* Anno Domini MCI. anno regni VIII. Hic dictus eſt ERICUS BONUS.

NICOLAUS, quintus filius SVENONIS, cujus filius *Magnus* occidit ſanctum *Kanutum* Ducem, filium ERICI EGOTHÆ. In cujus ultionem ERICUS EMUN, ſancti *Kanuti* frater, occidit dictum *Magnum* in bello, Rexqve NICOLAUS in *cimiterio ſancti Petri Sleswiic* eſt occiſus MCXXXV. anno regni 32. Factus eſt Rex MCVII.

Nota, qvod de iſtis Regibus, ſcil. HARALDO, KANUTO Sancto, OLAVO HWNGHER, ERICO EGOTHE, & NICOLAO, diverſe ſunt opiniones. Una dicit, qvod HARALDUS regnavit tantum duobus annis. Hoc etiam dicit *Saxo*. Sanctus KANUTUS martyrizatus eſt 1086. anno regni ſui X. OLAVUS HWNGHER ſecundum *Saxonem* regnavit fere X. annis. Obiit 1095. vel 1094. ERICUS EGOT fit Rex 1095. obiit 1101. vel 1100. Elapſis duobus annis, rumores venerunt de morte ejus. Et ſic NICOLAUS factus eſt Rex, & interfectus eſt 1135. anno regni 32. Alia eſt opinio, qvod HARALDUS regnavit III. annis, & hoc habetur in *legenda ſancti Kanuti*. KANUTUS Sanctus 1087. martyrizatur, fit Rex 1080. OLAVUS ſucceſſit, regnavit VII. annis, obiit 1094. ERICUS fit Rex 1095. obiit 1102. NICOLAUS fit Rex 1107. Sed prima opinio verior. ERICUS EGOT obiit 1100. Hec ex *libro antiquo* 1533. item alibi etiam ſic.

ERICUS EMUNE, filius ERICI EGOTHE, qvi occiſus eſt a *Plogh Smorthe Ripis*.

ERICUS 5. LAMB, ſororius ejus. Hic habuit bellum contra *Olavum* filium *Haraldi* fratris ERICI EMUN tam frequens, ut ter uno die ac XIII. vicibus uno anno ad invicem pugnarent, & ſemper fugit *Olavus*. Tandem in bello eſt occiſus. ERICUS vero LAMB factus Monachus in *Othonia*, obiit in pace, & regnavit annis IX.

KANUTUS V. filius *Magni* filii *Nicolai*, qvi regnavit in *Jucia*. KANUTUS & SVENO bellaverunt XII. annis.

SVENO, filius ERICI EMUN, qvi regnavit in *Scania* & inſulis, & KANUTUS. Inter hos fuit pugna XII. annis, ſub qvo tempore KANUTUS conſtruxit caſtrum *Midelburg* in *Friſia*. Eo tempore 1150. mortuus eſt ſanctus *Ketillus Vibergis*. Sanctus *Bernardus* etiam obiit. Poſtea Dani fecerunt dictum KANUTUM & WALDEMDRUM filium ſancti *Kanuti* Ducis ſuper ſe Reges. SVENO autem eis inſidians, occidit KANUTUM *Roskildis* prodiſioſe, WALDEMARO graviter vulnerato, ſed poſtea in *Gratbebethæ* per eundem WALDEMARUM circa *Vibergis* in bello eſt occiſus. Uxor ejus ETHEL. Hic cepit Archiepiſcopum *Eſkillum*, & in eccleſia Lundenſi ſuſpendi fecit ſub teſtudine, ſed intercedentibus proceribus regni, & iram Dei timens, & ſententiam excommunicationis, ſoluit eum, ſibi ſueqve Eccleſie & ſucceſſoribus ſuis caſtrum *Oms*, cum *villa Omſienſi*, & *Lyugnitzherith*, cum ſuis pertinentiis, perpetuo poſſidendum, & jure etiam Regio donavit.

VALDEMARUS, filius ſancti *Kanuti* Ducis, qvi fuit Princeps valde glorioſus. Hic munitionem *Danmirki* muro circumcinxit, qve ante raptum lignis munita fuit. Hic obtinuit ab Imperatore *Frederico* dominium totius *Nordalbingie*, & omnem terram ad aqvilonarem partem *Albie* 1181. ſcil. qvando maritavit filiam ſuam filio Imperatoris. Super qvo habuit literas Papales Domini *Tertii Innocentii* & literas Imperiales ſub aureis bullis, qvas MECTILDIS Regina, relicta Regis ABEL, poſtmodum in odium Danorum deſtruxit. Hujus tempore martirizatus eſt ſanctus *Thomas* Archiepiſco-

chiepiscopus in Anglia 1171. *Abfalon* Episcopus Roskildensis factus est Archiepiscopus post *Eskillum*, & tenuit utrasque Ecclesias tempore suo, coactus ad hoc per Papam. Hujus tempore per eundem & suffraganeos clericosque suos *cantus Daciane Ecclesie* concordatus est, Breviarius scriptus Anno Domini 1189. (1188). Hic sepe hostes regni debellavit, & semper victoria potitus est. Qui etiam cum Rege WALDEMARO *Slaviam* & *Rugiam* ad fidem Christi convertit. Ipse etiam beatam *Margaretam* a viro suo *Herlog* interemptam Anno Domini 1177. quinto Nonas Novembris, & in extremo littore orientali *Ölshöue*, ubi adhuc Ecclesia antiqva cernitur, defossam, ad *Ecclesiam sancte Marie Roskildis* transtulit, fundavit *Sore* & necessariis adauxit. Obiit Sanctus *Nicholaus Arus*. Regnavit autem WALDEMARUS annis XXVI. relinqvens filios *Kanutum* & *Waldemarum*.

KANUTUS VI. filius WALDEMARI, in qvo *Saxo* Historiographus Danorum terminat opus. Fuit Rex probissimus sicut & pater. Subjecit sibi potenter *Slaviam* ditione perpetua, qvod nullus Regum ante ipsum perficere potuit. Humiliavit *Estones*. *Adulphum* Comitem *Holfacie* sibi subjecit cum *Holfatia* & *Lubeca*. Contra hunc opposuit se *Waldemar* Episcopus *Sleswic*, fugiensqve in *Norvegiam*, rediit postmodum cum XXXV. navibus, contra Regem pugnaturus. Sed a Rege captus, in turri *Syöburg* est incarceratus, ubi sedit XIII. annis. Hujus Regis tempore incepit *Ordo Fratrum Minorum* Anno Domini MCCI. Regnavit autem XXII. annis.

WALDEMARUS SECUNDUS, frater KANUTI, qvi multa preclara gessit. Hic anno regni sui III. anno Domini MCCIII. transivit in *Norvegiam*, fecitqve ibi *Erlingum* Regem ac *Philippum* Ducem, qvi ambo ei homagium fecerunt juxta *Tunsburg*. Anno IIIto s. Anno Domini MCCV. duxit DAGMAR filiam Regis *Boemie* in uxorem, eodemqve anno transivit cum exercitu ultra *Albiam*, & destruxit *Ercenburgh*. Anno sequenti scil. 1206. liberatus est Episcopus *Waldemar* de carcere ad preces *Damar* Regine, sub condicione, qvod nunquam *Daciam* intraret. Qui postea, factus Episcopus *Bremensis*, opposuit se Regi. Propter qvod ad preces Regis a Papa depositus & excommunicatus. Anno VIto, scil. Anno Domini 1207. occurrit Imperatori & fugavit eum. Anno sequenti scil. 1208. quidam Dani intraverunt *Sveciam*, qvi deberent juvare *Sverconem*, ad pugnandum, & ceciderunt circa villam *Lenæ* Anno Domini MCCVIII. Anno suo VIII. sc. An. Domini 1210. misit exercitum in *Pruciam* & *Finland*, & subjugavit sibi terras illas. Anno ejus XI. obiit DAGMAR Regina. Anno XII. secundas nuptias celebravit cum BERRANGARIA sorore *Fernandi* Comitis *Flandrie*. Anno XIII. Imperator fidem violans, & contra juramentum suum *Holfaciam* sibi subjicere volens, eam intravit. Cui Rex occurrit cum magno exercitu 1214. habens secum de solis *Frisonibus* LX. millia hominum. Imperator non audens resistere, fugit ultra *Albiam*, maxime qvia in singulari certamine amiserat duos meliores pugiles imperii, qvos prostraverant *Sveno Starchi* & *Brotherus* *Frisones*. Anno XV. transivit ultra *Albiam*, vastavitqve terram Comitis *Henrici* & sibi subjugavit, edificavitqve duo castra ultra *Hamburgh*, quam & cepit. Fecit etiam construi castrum *Trafimune*, & castrum in *Thetmarcia*. Anno XVII. convocatis multis Principibus & Episcopis, omnibusqve nobilibus regni, fecit filium suum primogenitum WALDEMARUM 3. *Slesvic* coronari in Regem. Anno XVIII. cum MD. navibus longis intravit *Estoniam*, & post multa bella & labores eam victam ad

Christum contulit, Danisque subdidit usque in presentem diem (*). Accidit posthec, ut Comes *Henricus*, iturus peregre ad terram sanctam, committeret Regi terram suam interim defendendam, Rex autem, eo absente, uxorem ipsius, ut dicitur, carnaliter cognovit. Reversus igitur Comes, cum didicisset injuriam factam, insidiosè cepit Regem in *Löthö*, dum dormiret in lecto suo, anno regni sui XXII. ac filium ejus WALDEMARUM Regem, posuitque eos in castro *Sverin*, ubi manserunt fere per triennium, donec per Danos redimerentur pro LX. millibus marchis puri argenti. Sed & equi & vestes & alia clenodia, quæ dederunt omnibus melioribus Saxonie in die exitus, in duplo plus valebant. Insuper coacti fuerunt jurare pro se & suis super corpus Domini, ut hæc injuria eis facta nunquam vindicaretur. Et nota, *Teuthonicos* nunquam aut raro prevaluisse Danis & triumphos duxisse, nisi per prodicionem & fraudem, quam ex natura habent, sicut patet in captivacione dictorum Regum duorum & in aliis multis. Rex autem ad terram reversus, incepit cogitare de vindicta, misitque nuncios ad curiam Pape pro relaxatione juramenti. Qua impetrata, congregavit magnum exercitum, atque Anno Domini MCCXXVII. qui fuit annus regni sui XXVI. pugnavit contra *Henricum* Comitem in *Borendbehoffuit*, ubi in penam perjurii Dani corruerunt, ipseque Rex, amisso uno oculo, extra sensum percussus fuit, fuissetque iterum captus vel occisus, nisi unus miles Teutonicus ipsum transversum coram se in eqvo positum in *Kilonem* per vias occultas fugiens retulisset. Anno sequenti 1228. (1229.) Rex WALDEMARUS junior celebravit nuptias *Ripis* cum *Elionora* filia Regis Portugalie, die Johannis baptiste, cum qua cum vixisset annis V. mortuus, & ipsa cito post eum. Anno autem regni sui XXXI. WALDEMARUS Rex fecit ERICUM filium suum secundum 1232. coronari in Regem per *Uffonem* Archiepiscopum Lundensem, ac *Abel* filium suum tertium constituit Ducem *Jutie*. Habuit enim III. filios, scil. *Waldemarum*, *Ericum* & *Abel* jam nominatos, & *Christoforum* minimum natu. Habuit & filium ex concubina *Nicholaum*, quem Comitem *Hollandie* fecit. Eodem anno, scil. An. Domini MCCXXXII. *Fratres Minores* Daciam intraverunt, & locum *Ripis* receperunt. Rex ERICUS recepit uxorem JUDIT vel JUTTAM filiam Ducis Saxonie. *Abel* vero duxit *Mečildam* filiam *Adolphi* Comitis Holfacie. Hæc nequissima & turpissima mulier, cum Dani eam cum viro ad regiam dignitatem exaltassent, illa pro honore sibi impenso, literas super dominio regni Wandalorum a WALDEMARO procuratas destruxit & dilaceravit. Quæ affinitas multa mala in Dacia braxavit. Quod pater ejus WALDEMARUS moleste ferens, timebat enim per hoc futurum scisma inter fratres, quod & evenit, nam ab illo die nunquam defuit bellum intestinum inter Reges in Dania & *Duces*, Comitibus eos instigantibus, qui semper querunt malum Danie. Dicitur autem, quod WALDEMARUS pater eorum Rex, semel ascensus eqvum pro via, stetit juxta eqvum per magnam partem diei fixus profunda cogitatione. Tandem cum ad se redisset, quæfivit ab eo quidam miles familiariter, quid tam profunde cogitasset. Qui respondens, mandavit militi, ut statim in *Sveciam* festinaret, atque a quodam milite ibi, quem sibi nominavit, hujus rei notitiam exploret. Admirans miles de tam insolita legacione, ivit in *Sveciam*, atque a dicto milite honeste per dies aliquot habitus, tale responsum accepit: Dicas Regi WALDEMARO, quod cogitabat de filiis suis, qualiter post mortem ipsius concordare deberent. Ad quod respondeas ex parte mea, quod pessime concordarent, tamen successive omnes Reges erunt. Hic WALDEMARUS inter

(*) Hinc apparet, *Petrum Olai* hæc ex vetustiore auctore sumpsisse, qui ante 1346. vixit, quo anno *Eslonia* a WALDEMARO Rege divendita est.

inter cetera notabilia facta sua edidit *Leges Danorum*, atque in gloria mortuus est anno XXXIX. regni sui. In morte istius WALDEMARI vere cecidit corona capitis Danorum, nam ab illa die bellis intestinis & destructioni mutue vacantes, omnibus in circuitu nationibus facti sunt in dirisum. Sed & terre, quas patres eorum gladio suo gloriose acquisierant, non solum ab eorum dominio recesserunt, verum etiam plagas maximas regno intulerunt, & idem miserabiliter confuderunt, principibus regni non obstantibus, sed se invicem lacerantibus & vastantibus.

ERICUS VI. *Sanctus*, qui succedit ei in regno, largissimus omnium Regum, erat simplex ac rectus & timens Deum ac recedens a malo. Statimque facta est dissensio inter eum & *Abel* fratrem, multisque pugnis habitis, terram contra se mutuo devastabant. Hic ERICUS Lubicenses in Scania piscantes & civitatem infestavit, sed & illi Daciam clandestinis incurfibus satis molestabant, *villamque Hassnensem* devastabant 1249. (al. 1248.). Ipso ERICO tunc existente in insula *Imbria*, & nuptias fratris sui *Christofori* ibidem faciente. Tandem anno regni sui X. prodiciose & dolose ac nequiter captus est *Slesvic* Rex ERICUS per fratrem suum *Abel* in vigilia sancti Laurentii, atque per *Sliam* abductus navigio, primo decollatus est, facta prius confessione, postmodum corpus ejus submersit Anno Domini 1250. prout in *uno libro* inveni & verum credo, licet aliqui habent 1251. quod tandem a piscatoribus inventum, cum miraculo incorruptum & quasi eodem die decapitatum, cum capite relatum est, & in *ecclesia b. Petri* sepultum *Slesvic*. Habuit semper manum dexteram elevatam super aquam. Sed postea per *Christoferum* Regem fratrem ipsius in *Ringstatb* est translatum 1257. Hic non reliquit aliquem filium, sed multas filias, que in diversis terris Regibus & Principibus juncte fuerunt. Qui dum decapitari deberet, interrogatus a satellitibus de thesauro suo, dixit, majorem thesaurum, quem haberet in mundo, esse in quadam cista apud *Fratres Minores Roskildis*, tradiditque eis clavem ad cistam. *Abel* autem frater ejus gaudenter ab eis clavem recepit, veniensque *Roskildis*, nihil aliud in dicta cista invenit, quam unum habitum cum corda pro Fratre Minore, intelligensque per hoc propositum ejus de intranda religione, graviter de nece ejus dolebat. ERICUS Sanctus, filius WALDEMARI 2. mortuo patre, attendens, Danicalem imperium diminutum, attemptavit, ut tenebatur, revocare *Nordalbingiam* seu *Holfatiam* & *Lubecenses* sub corona Danie, sed in his invenit fratrem suum *Abel* Ducem Slesvicensensem sibi adversantem & infidelem, qui defendebat *Holfatiam*, eo quod Comites illius terre *Johannes* & *Gerardus* erant fratres uxoris sue scil. *Meftildis*. Et hec est una causa dissensionis inter ERICUM & fratrem *Abel*. Tandem ipse *Abel* ad tam abhominabile & horrendum genus peccati prolapsus est, ut fratrem a se prodiciose & dolose captum non solum decapitari fecerit, sed etiam in mare projectum sepultura privaverit. Sed cito Deus super eum hoc punivit. Nam anno regni sui 2do vel 3o, cum *Frisiam* debellare vellet, ab ipsius terre incolis superatus & occisus, inter corpora occisorum & corpus ejus sine sepultura permansit bestiis & avibus dilacerandum. Corpus vero b. ERICI, Deo id agente, inventum est cum capite incorruptum, & pompa duplicis sepulture honoratum, primo in *Ecclesia b. Petri Sleswig*, demum inde cum magna solennitate translatum est ad *Ecclesiam b. Virginis Ringstalis* ac juxta parentes depositum. Hic ERICUS ex ardenti amore & devocione ad Deum & ad b. Franciscum & ordinem ejus elegit sepeliri apud eosdem fratres *Roskildis* in habitu ordinis. Super quo dedit literas majestatis sue sigillo munitas (*). Dicitur etiam, quod postea simpliciter fecit votum, quod regno renunciaret & ordinem intraret. Sed hoc mors

H h 2

ejus

(*) Ipse litera data sunt *Roskildis* 1241. Nonas Junii.

ejus tam inopinata & accelerata impedivit. Item tempore *Ottonis* Imperatoris *Wenzelaus* Dux Boemie claruit iustitia & sanctitate. Cujus piis actibus frater ejus *Bozlaus* invidens, ipsum occidit, & principatum usurpavit. Hic *Wenzelaus* post CCC. annos passionis sue huic ERICO quiescenti per visum apparuit, eique, quo genere mortis deberet mori, revelavit, precipiens, ut in honorem ipsius, qui *Wenzelaus* diceretur, monasterium construeret. Rex autem a somno surgens, cepit de *Sancto Wenzelao*, de quo nunquam ante audiverat, ab Episcopis & aliis, quis esset, perquirere, & certificatus, quod fuisset Princeps Boemie a fratre occisus, cepit ad honorem ipsius in *Revalia* Cisterciensis Ordinis monasterium magnarum possessionum construere, sed antequam totaliter consummasset, fratre suo *Abel* procurante, sicut Sanctus revelaverat, est peremptus. Hic ERICUS creditur dedisse & adjutorio fuisse *Fratribus Minoribus Roskildis* pro loco conventui erigendo, & suis sumptibus incepisse construere, sed morte preventus, & guerris & preliis impeditus, non potuit totaliter perficere, ideo diu stetit in structura. Regnavit annis XIX. cum patre & post mortem patris.

ABELL, frater ejus, succedit ei in regno, cujus anno secundo 1252. mortuus est *Fredericus* Imperator. Sed anno suo tertio ivit cum exercitu in *Eyderstat* ad pugnandum contra *Frisones*, ibique in penam necis fraterne est occisus, die Apostolorum Petri & Pauli Anno Domini 1252. Regnavit annis duobus & parum minus. Sub isto ABEL *Regnerus* Ordinis Minorum factus est Episcopus Otthinienfis per presentationem ipsius Regis.

CRISTOPHORUS, frater ejus, succedit ei in regno 1252. simplex, humilis, despectui habitus. Qui modicum habuit de industria naturali, & ideo rustici inceperunt inolescere, destruentes fortalicia, municiones, pugnabantque contra eum. Hic anno suo II. 1253. tradidit *Waldemaro*, filio *Abel*, Ducatum Jutie cum vexillo apud Kalding. Anno ejus tertio 1253. mortuo *Uffone*, qui Fratres Minores posuit *Lundis*, *Jacobus* factus est Archiepiscopus Lundensis, qui postmodum ibidem apud eosdem fratres in bello est occisus. Anno regni sui IX. cepit *Jacobum* Archiepiscopum, & incarceravit in castro *Hakenskog*, propter quod regnum fuit suppositum interdicto fere per IX. annos. Eodem anno, quo cepit Archiepiscopum 1259. mortuus est Rex CRISTOFERUS *Ripis* & sepultus. Dicitur fuisse occisus prodiciose. Secundum alios veneno interiit.

ERICUS VIII. Mærethson, filius CRISTOFORI, succedit ei in regno Anno Domini MCCLX. Iste dictus est ERICUS GIPPINGH (*), sic enim habent *libri antiqui*. Hic decimas ecclesiarum tulit, nullam fecit justitiam, monasteria per equos suos & canes depauperavit, totusque lubricus, uxores nobilium violavit, propter quod divino judicio *Comites Holfatie* & *Jarmarus* Princeps Rugie multa mala contra regnum fecerunt. Hujus anno secundo *Ericus* filius *Abel* factus est Dux Jucie, mortuo *Waldemaro* fratre ejus, ac *Olavus* Episcopus Burglanensis occiditur in Ecclesia per quendam militem *Johannem Glop*. Anno IIItio factum est bellum *Lobethæ* inter *Regem* & Ducem *Ericum* (filios *Abel*) in profesto sancti Olavi 1261. & cecidit nobilitas Danorum ex parte Regis propter prodicionem *Petri Finson*, qui principalis fuit in exercitu Regis, captusque est Rex cum matre sua Regina MARGARETA *Sprenghest*, & *Nicolaus* Episcopus Sleswicensis, & multi alii & plures occisi. Sed sequenti anno 1262. *Regina* liberata est, que statim per *Mathiam Florthorp* capi fecit 1263. *Petrum Finson* & altissime suspendi ante castrum *Nyburgh*. Sequenti anno 1264. liberatus

(*) Forte legendum *Glippingh*.

ratus est Rex ea condicione, ut AGNETEM sororem Marchionis Brandenburgensis, virginem pulcherrimam, in uxorem reciperet sine dote. Erat filia *Alberti* Marchionis Brandenburgensis. Anno regni ejus VII. *Guido* Cardinalis, legatus Pape, fuit in Dacia, supponens regnum interdicto propter captionem *Jacobi* Archiepiscopi Lundensis. Anno regni ejus IX. edificatum est castrum *Kolding*. Post hoc mortuus est Dux Jucie *Ericus*. Rex autem ERICUS pro parvulis Ducis administrationem suscipere volens, arces & dominia cepit occupare. Quod etiam *Comites Holfatie* facere attentaverunt, ob quod bellum inter eos oritur. Anno ejus XVI. celebratum est *Concilium generale Lugduni* per Gregorium Papam X. anno Domini MCCLXXIII. Etiam eodem anno mortuus est *Jacobus* Archiepiscopus in reversione de exilio, cui successit *Erlandus*. Anno ejus XVII. anno Domini 1275. die Viti & Modesti, alius liber habet 1274. Dani, duce *Stigoto* Marskalco pugnauerunt in *Suecia Örebro* contra Svecos juxta oppidum *Houe*, ac devicerunt, deposueruntque Regem Suecie *Waldemarum*, & captivaverunt cum uxore *Margareta*, ac *Magnum* fratrem ejus Regem fecerunt. Anno XIX. 1275. obiit *Erlandus* Archiepiscopus, qui sedit quasi uno anno, obiit ante promotionem suam, cui successit *Thrugotus*, consecratus a *Johanne* Papa 1277. qui cum duobus annis presuisset, mortuus est 1280. & eodem anno successit ei *Johannes Droos*, qui sedit annis X. obiit 1289. Anno ejus regni XXIII. *Waldemar* filius *Erici* Ducis factus est Dux Jucie 1283. qui anno Ducatus sui secundo 1285. captus est cum Domino *Tukone Apeldegart* per Regem & incarcerationatus, & *Horsnes* spoliata, sed sequenti anno 1286. ad preces nobilium liberatus, conspirare cepit cum *Jacobo* Comite, & *Stigoto* Marskalco, & *Ranone*, & aliis aliquibus nobilibus regni, in mortem Regis, qui & interfectus fuit per aliquos ab eis missos juxta *Wiberg*, & truculentissime jugulatus a suis propriis in sempiternum opprobrium Danorum, dum dormiret in lecto suo clam in nocte sancte Cecilie Anno Domini MCCLXXVI. anno vero regni sui XXVII. sepultusque *Vibergis* in ecclesia cathedrali, recepit autem vulnera mortalia LVI. quorum fuit nullum infra pectus preter unum. Reliquit autem tres filios, scil. *Ericum*, qui fuit Rex ante mortem patris, *Christoforum*, & *Waldemarum*, qui mortuus fuit apud Marchionem in Teutonia avunculum suum. Anno sequenti fugati interfectores ejus &c. ut infra. Regina AGNES post interfectionem mariti nupsit *Johanni* nobilissimo Comiti Wagrie, que est pars Holfatie, ex quo genuit *Christoferum*, qui in fossatum corruens cervicem confregit, & *Johannem* cognomento largum. Hec *Krantz. Chronica nostra* dicit, quod sepulta est *Ringstalis* ad sinistram filii ERICI MENWET, que obiit 1304. Kalendis Octobris. Item *Krantz* dicit in alio loco, quod iste Johannes habuit filiam ERICI Regis in uxorem, & forte fuit filia beati ERICI Regis. Sed alibi sic inveni: 1293. *Gerardus* Comes Holfatie duxit AGNETAM Reginam in uxorem.

ERICUS IX. primogenitus, cognomento *Pius*, successit patri 1286 (1287.) in regnum, & *Christoferus* frater ejus factus est Dux Hallandie. Et quia multum juvenis erat, Dux Jucie *Waldemar* habens fautores plerosque nobiles regni, juveni Regi insidiabatur. Sed Regina AGNES mater Regis prudenter se gerens, ac aliqui nobiles, quorum corda Deus tetigerat, constanter pro Rege stabant. Propter quod dictus Dux habens secum potiores regni, occurrit Regine in *Skelfiscör*, nunc corrupte dicitur *Skelfkör*, tanquam de bono statu regni cum eo tractaturus 1288. in Aprili. Sed pugna ibi orta inter homines Regine & Ducis, Dux cepit Reginam, que infra paucos dies per subtilitatem manus Ducis evasit. Anno autem II^{do} regni ERICI, in pen-

tecoste, *Jacobus* Comes Hallandie, *Stigotus Anderson*, & *Mastinus* (*), & *Rano*, atque *Ago Kake*, & alii, & *Uffo Dyre* Camerarius, *Jacolus Bloofoot*, & aliqui solempnissimi Dani milites & armigeri in Parlamento *Nyburgh* rei judicati sunt pro morte Regis & pace privati, & bona eorum fisco regio adjudicata, & proscriptione damnati & expulsi. Isti homicide per Cefarem *Radulfum* pace privati sunt & proscripti. Qui fugientes 1287. per Regem Norwegie *Ericum* collecti sunt, quibus & concessit *castrum Kongeldense*, ac sequenti anno cum eis venit versus *Aleburgh* cum maximo exercitu navali, sperans sibi terram subjugandam. Sed occurrentibus indigenis ac bellum ei exhibentibus, ad propria est reversus. Dicti autem profugi muniverunt & edificaverunt insulam *Hiehm* 1290. de qua frequentes insultus fecerunt in partes Jucie ac in naves per mare transeuntes. Sed Deo agente, cito de medio sublati fuerunt, aliqui naturaliter mortui, aliqui rotati vel decapitati. Anno regni sui tertio 1288. coronatus fuit *Lundis* in die natalis Domini. Qui & pacis amator, & malos punivit, & bonos dilexit, castus & justus, quamvis multos graves emulos haberet, scil. *Waldemarum* Ducem Jucie & *Ericum Langbeen* fratrem ejus Ducem Langlandie, nec non & proprium germanum *Cristoforum* Ducem Hallandie, & multas infidias sibi frequenter fecerunt, tamen in omnibus protexit eum Deus. Hic in juventute sua *Slaviam* potenter devastavit incendiis & rapinis, cepitque civitatem *Rostok* & multas civitates & municiones circumquaque. Edificavit turrim fortissimam in *Werneminne*, ubi postea fecit Marchionem Militem cum maxima solemnitate. Humiliavit 1316. civitatem *Sundensem*, multaque alia fecit, propter quod in multis regnis famosissimus erat. Hic 1296. (1297.) duxit sororem *Birgeri* Regis Svecie INGEBURGH, que fuit filia *Magni* Regis Svecie, in uxorem. Qui etiam vice versa habuit sororem ERICI Regis uxorem *Margaretam*. Propter quam affinitatem magnas expensas postmodum ERICUS Rex fecit. Nam dictus *Birgerus* Rex cum uxore sua per germanos suos *Ericum* & *Waldemarum* Duces captus, & in turri positus fuit. Qui postea manus eorum evadens in Daciam ad ERICUM Regem confugit. ERICUS igitur bis exercitum contra dictos Duces misit in Sveciam, sed propter facilitatem Danorum nichil ad intentum suum factum fuit. Tertia autem vice personaliter venit in Sveciam cum duobus millibus & quingentis dextrariis, & erat numerus totius equestris exercitus LX. millia equitum. Statim autem dicti Duces a facie ejus fugerunt ad castra sua maritima, parati ulterius fugere extra regnum, si eos insequutus fuisset. Transivit igitur pacifice per *Smalandiam* & *Osgothiam*, nullo presumente resistere, intravitque superiorem *Sveciam*, ac potenter obsedit *castrum Nycopense*, adeoque illud machinis impugnavit, ut ab intus manentibus defendi non posset. Cumque ad eum exire vellet & castrum resignare, ecce quidam Dani pociores occulte corrupti promissionibus dictorum Ducum, exercitum Regis diviserunt, atque Regem verbis graviter invadentes, ab eoque cum majore parte exercitus recesserunt, in tantum, ut ibi vel captus, vel peremptus fuisset, nisi extraneos *Teutonicos* secum habuisset, qui secum fideliter permanferunt. Coactus igitur redire, dictos proditores post reditum suum in Dacia juste vita privavit. Cum autem esset in redeundo, premisis Legatis, occurrit ei alter dictorum Ducum, scil. *Ericus*, sicque cum eo placitavit, ut Rex *Birgerus* tertiam partem regni Svecie meliorem pacifice possideret. Cum autem dictus Rex *Birgerus* in parte sibi assignata maneret, intellexit, quod dicti Duces iterum in malum suum machina-

(*) Nomen hoc erroneum est, & confectum ex nomine præcedentis *Stigori Anderson Marescalci*, illum enim Danice vocabant *Marfk Stig*, contracte *Marsti* s. *Masti*, unde ignarus quidam latinum nomen *Mastinus* finxit.

machinarentur. Sed astute preveniens eos ad se invitatos cepit 1317. sicut ipsum prius ceperant, prodiciose, ac posuit in turri in *castro Nycopensi*, ubi ipsum prius captum posuerant, ibique fame miserabiliter mortui sunt. Qui autem in terra pro dictis Ducibus zelabant occulte exercitum congregabant, atque subito supervenientes, Regem *Birgerum* de terra fugarunt cum uxore & quibusdam liberis. Veniens igitur 1318. in Daciam, ibi mortuus est, ac cum Regibus Dacie *Ringstadi* sepultus. Rex autem ERICUS iterum misit fororium suum Domicellum *Magnum*, filium dicti *Birgeri* Regis, in Sveciam cum exercitu ad pugnandum. Qui dum Vestgothiam intrassent, occurrentes sibi in bello trucidabant, atque venientes in Östgothiam intrassent castrum *Stacheborg*, populus autem prophanus illius regni superveniens, castrum obsedit ac oppugnavit, ut intus manentibus evasio nulla esset, propter quod dictus Domicellus pro liberatione Danorum, qui secum erant, Svecis se ipsum 1318. tradidit, ea conditione, ut non ledatur in vita vel in membris, super quo jurabant omnes nobiles illius regni, facientes super hoc publicum instrumentum sub sigillis suis. Sed mortuo ERICO Rege, quem plurimum metuebant perfidissimi & perjuri, dictum Domicellum, cui homagiati fuerant, dum pater suus in regno potens erat, tamquam hostem regni & invasorem publice judicantes, decollabant. Qui sepultus est cum avo suo Rege Magno *Stokholmis* in Ecclesia Fratrum Minorum. Anno regni ERICI IX. captus est per *Cristoferum*, Ducem Sampsö & Hallandie, de voluntate Regis, *Johannes Graand* Archiepiscopus Lundensis, feria 2. ante palmas, in propria curia Lundensi, pontificatus sui anno VI. ac positus in castro *Syöburgh* 1294. sed sequenti anno 1295. altera die Lucie, occulte evasit, ivit ad curiam contra Regem conqvesturus. Nuncius igitur Pape *Yfarnus* in Daciam veniens, posuit interdictum, quod a paucis servabatur, super regnum 1299. ex parte Pape, & excommunicavit Regem, quod duravit circa annos V. (al. 4.) Iste *Yfarnus* Gallicus erat, legatus Pape in Dania, & postea Archiepiscopus VII. annis. Postea idem nuncius rediens 1303. regnum ab interdicto & Regem 1304. ab excommunicatione sub *Benedicto* Ordinis Predicatorum absolvit. Postea 1303. (al. 1302.) factus est Archiepiscopus Lundensis, *Johanne Graand* translato ad *Sedem Rigensem*. Hic ERICUS fecit *Ericum*, filium *Waldemari* Ducis, Ducem Jucie. Hic etiam, quamvis multam prolem cum uxore sua habuerit, nullam tamen post se reliquit, mortuus est autem in magna gloria anno regni sui XXXIII. Anno Domini 1319. in festo Brietii episcopi & confessoris, idus Novembris, sepultus est cum aliis Regibus *Ringstadi* ad pedes beati ERICI Regis. *Waldemarus* Marchio Brandeburgensis rem super concordia & federe cum ERICO Rege MENWET ab *Otthone* fratre inchoatam implevit, veniens cum splendore multo ad opidum *Rostockium* 1311. ubi Rex fecit Marchionem militem & DCXLVIII. cum eo. Sed cum neque Rex a mari neque Marchio a terra finerentur urbem ingredi, eo quod cives timerent, opprimi suam libertatem, in vicino loco urbi tetenderunt, ibique rem curialem multo splendore peregerunt, creatis a Rege militibus, quod erat constitutum, & donariis largissimo per omnes gradus nobilitatis distributis. Rex autem magnifice in *Rostockenses* postea vindicavit, quod non sinebant eum ingredi urbem. Erant enim tunc ipsi Regi subiecti, ut dicitur. Dominus de Rostockio, dictus *Nicolaus*, cum timeret invadi ab Marchione *Alberto* ex aliquibus causis, submitit se 1312. Regi ERICO ad defensionem. Quod Rex non vilipendit, sed exercitum misit per mare, quem opposuit Marchioni. Sed cum *Rostockenses* postea rebellassent, nec literis Regis paruisent, obsedit civitatem a terra & mari. Cives ubi prospexere se inclusos, quod neque terra neque mare finerentur egredi, fecerunt, quod solent irri-

tati canes, in proximum versi se vindicant. Itaque tumultuantes, in senatum sue urbis arma vertunt, pretendentes causas, multos ex eis occidentes, & civitatem dedentes 1316. misfis solennibus nuntiis ad Regem cum magno ere, qui etiam gratiam Regis imploraverunt. Et edificavit castrum *Wernemunne*. Erat autem tunc tertius decimus post M. trecentos a nato Christo annos. Dum hec aguntur ad *Rostockium*, *Jutie* procures pro sua consuetudine conspirant in Regem, literis desuper confectis. Moritur inde *Dux Lalandie* (*), & relicta ejus literas Regi consignat. Rex sevit in conjuratos. Insurrexit autem grave bellum inter ERICUM Regem & Marchionem, qui jam inimici erant. Regi militabant *Ericus* Dux Saxonie, *Wentzlaus* Dominus Rugianorum, *Holfatie* Comites *Gerardus* & *Johannes*, *Henricus* de Zuerino Comes, *Cives Gripeswaldenses*. Marchioni autem herebat *Otto* de Stetino & *Werslaus* de Wolgasto Duces, cum *Sundenfibus*, atque aliis pluribus. *Lubicenses* neutrales erant, eo quod Regem in defensorem acceperant, ut dicitur, & Marchioni repugnare non poterant propter imperium, cui suberant. Sed Princeps Magnopolensis *Henricus* se interposuit, & reconciliavit Regem & Marchionem. Anno Domini 1315. Ericus Rex misit Mariscalcum suum *Hermannum* de Jutia cum expeditione magna versus *Stralesundum*, videlicet octoginta liburnos cum infinitis aliis navibus & VII. millibus armatorum, excepto vulgo, & obsedit civitatem in festo Walburgis virginis, & devastavit omnes regiones circumquaque & totam terram *Rugie* usque ad festum Martini ejusdem anni. Iste ERICUS MÆNWET, Princeps magnificus & pacificus, vocatis undecunque de conterminis finibus omnium graduum Principibus, generalem terrarum pacem firmare constituit. Profecit autem plurimum. Nam inter *Comites Holfatie* & *Cives Lubicenses* pacem reformavit, & inter Ducem Saxonie *Albertum* & Comites memoratos. Quapropter *Cives Lubicenses* defensorem suum illum fecerunt, annuasque mille marchas illi in decennium consignaverunt. Sed cum discordia inter eosdem repararetur, iterum ERICUS, ut erat Zelator pacis, medium se interposuit, & inventis undecunque compositionis mediis, firmat pacem inter disidentes, & etiam inter Militares *Holfatie* & Comites eorum. Hic ERICUS Rex MÆNWET, licet vir rigidus fuerit, & inimicis suis & regni gravis & durus extiterit, tamen utilitati communi prudenter prospiciens, regnum strenuissime gubernavit, & in pace bona quievit, in superna felicitate locandus. Iste ERICUS habuit 8. pueros cum Regina INGEBURGE, qui omnes sunt mortui in infantia. Unus vero illorum, cum haberet 16. hebdomadas, translatus est de *Abramstorp* ad *Holbeck*, sed in via conculcatus est currus cum puero, & fractum est collum ejus, propter quod Rex iratus contra Reginam, fecit illam includi *Roskildis* in quodam muro in *monasterio sancte Clare*, ut ibi puniretur usque ad mortem. Quod cum percepisset Dominus *Olavus* Episcopus Roskildensis, venit ad illam, & interrogavit, si vellet hinc exire. Respondit: Nolo, quia moritura sum isto anno, & melius est mihi hic esse & ad mortem me preparare & Deo servire, quam redire ad mundum. Respondit Episcopus: Scitis pro certo, vos morituram isto anno. Respondit: Utique scio pro certo, scio etiam, quod dominus meus Rex & etiam vos isto anno sine dubio estis morituri. Episcopus vero *Olavus* apud Regem suis precibus Reginam inde eripuit. Contigit autem, sicut ipsa predixit, & mortui sunt Rex, Episcopus, & Regina eodem anno. Hec Regina erat specialissima amatrix, promotrix, benefactrix, & protectrix *Fratrum Minorum*. Hoc in quodam libro vetusto scripta inveni.

CRISTO-

(*) Supra scriptum: *Langlandie* ut credo.

CRISTOFORUS 2. frater ERICI succedit ei in regno Anno Domini MCCCXX. electus in *Parlamento Wibergensi*, in festo conversionis sancti Pauli, anno 4. ab expulsiōe reversus & electus, & coronatur. Hic anno regni sui 4. Decimam omnium bonorum notabilium in Dania recepit. Christopherus Rex Anno Domini 1324. expulsus fuit & filii ejus de Dania. Et regnabant pro eo crudelissimi *Comites Holfatie* multis annis, videlicet *Johannes* in *Scania*, *Hollandia* & *Blekingia*, *Syalandia* & *Lalandia*, *Gerardus* in *Fyonia*, *Norjutia* & toto *Ducatu Jutie*, cum omnibus insulis earundem, annis 15. Qui quidem Comites eorumque servitores omnem substantiam, omnia clenodia, & omne, quod pulchrum erat visu in regno, ad partes externas abduxerunt. Hic nullam justitiam fecit, sed magis tyrannidem exercuit, veritatem in verbis non habuit, nimium lubricus fuit, comitatem graviter taliavit, nobiles indifferenter cepit vel proseripit. Propter quod quantumcunque sibi fidelis de se securus erat. Hic habuit tres filios, scil. *Ericum*, *Ottonem*, *Waldemarum*, quorum primum Regem constituit, ac secum *Voringburgh* 1322. per *Esgerum* Archiepiscopum Lundensem coronari fecit, & sequenti die rupit omnia juramenta facta Archiepiscopo, & ipsum cum suis mortaliter diffidavit. Sed cito gloriam postea suam amisit, nam anno regni sui VII. filius ejus ERICUS Rex per Nobiles regni captus in *Tornborgh* & incarceratus in *Hadherstreff* fuit 1327. Quo audito, CRISTOFORUS in Teutonium fugit, nunquamque postea pristinam gloriam est adeptus. Dani vero assistentiam Comitum Holfacie *Gerardi* & *Johannis* pecunia conduxerunt, ac in odium CRISTOFORI & prolis sue *Waldemarum* filium parvulum relictum post *Ericum* Ducem Regem creaverunt. Sequenti anno post fugam suam CRISTOFORUS cum magno exercitu Teutonicorum navigio in *Sialandiam* venit, potenterque terram illam optinisset, si fraus Teutonicorum, qui secum erant, non fuisset, quia volebant pugnare contra Teutonicos, qui cum Danis erant. Igitur bello facto, in Teutonium est reversus. Dani igitur securi, inceperunt proteruire, nullum jam timentes, transiveruntque in *Sinderiutiam*, ac castrum *Hatherstreff*, in quo homines Comitis *Gerardi* erant, incendunt. Perrexerunt ulterius in *Gothrop*, & illud castrum similiter habuissent, nisi quidam Dani, qui pro dicto Comite zelabant, populum avertissent. Quamvis enim dictus Comes contra CRISTOFORUM eis fideliter assistit, ipsi tamen perfidi jam a CRISTOFORO liberati, non solum Comiti, quod sibi promiserant, negaverunt, sed etiam ipsum & terram suam destruere intendebant. Igitur Anno Domini MCCCXXIX. convenerunt omnes *Jutenses* in bello ante castrum *Gothrop* contra Comitem Gerardum, ibique victoriam propter prodicionem quorundam Danorum amiserunt, multis prostratis, innumerisque captis, qui per diversas partes Teutonic sunt abducti. Ex tunc incepit fieri gravissimum jugum Teutonicorum super regnum, qui non solum terram, sed & castra regni optinebant, Nobilesque regni, qui sperabant se post expulsionem CRISTOFORI regnatos, jam per Teutonicos, quos introduxerant, arcebantur, capiebantur, & servi fiebant. Propter quod latenter in odium Teutonicorum CRISTOFORUM revocabant, etiam illi, qui potiores & principales fuerunt in expellendo eum. Sed ipse revocatus, memor injurie sibi facte, cum Comite in odium Danorum concordabat, in cujus concordie signum & fomentum filius ejus Rex ERICUS, jam de carcere liberatus, recepit sororem Comitis, *Ducissam Saxonie*, uxorem. Resedit autem in *Scanderburgh* CRISTOFORUS. ERICUS autem filius ejus in *Nyborgh*. Longum est autem enarrare de malis, que fiebant super indigenas terre. Cepit autem CRISTOFORUS quendam *Tukonem* Episcopum Burgalensem, propter cujus captionem clerus regni tenuit interdictum annis VII.

Postmodum orta est discordia inter CRISTOFORUM & Comitem, repudiavitque Rex ERICUS sororem ejus. Igitur Anno Domini MCCCXXXI. a principio regni CRISTOFORI anno XII. bellaverunt CRISTOFORUS & filius ejus contra Comitem *Gerardum* in *Lohethe*, & propter falsitatem Teutonicorum, qui cum eis erant, ut dicitur, victoriam amiserunt, multisque de sociis eorum captis, aufugiunt. Sed statim postea eodem anno Rex ERICUS miserrime in *Kilone* defunctus est, delatumque est corpus ejus in *Sialandiam*, & in *Sora* monasterio sepultum. CRISTOFORUS vero in *Lalandiam* veniens (*), turpiter a Danis & Teutonicis captus, & in castro *Aaleholm* incarceratus est. Sed cito postea liberatus, transivit in *Falstria*, ibique in castro *Nycöbing* mortuus est 1331. secundum *Chronicon vulgare*, & in supradicto Monasterio sepultus, die Donati Episcopi. Circa hoc tempus *Scanienses* plurimos Teutonicos occiderunt *Lundis*, & circa *Helsingburg*, miseruntque *Teutonici* nuncios ad Regem Svecie MAGNUM, filium *Erici* Ducis Svecie, exhibentes *terram Scaniensem*. Qui annuens, promisit *Teutonicis* pro dicta terra & *Helsingburg* LXX. millia marchas puri argenti, datis multis obfidibus Dacis & Svecis, quousque dicta summa solveretur. Post ERICUM MENWET, quia prolem non habuit, CRISTOFERUS frater suus factus est Rex. Qui cepit Dacos spernere & odire ultra modum, ita quod de omnibus malum sibi favorem acquisivit. Tandem cum vellet ad *Terram Sanctam* proficisci, misit nuntium ad fratrem suum Comitem *Johan*, & duxit illum secum per totam Daciam, & commisit sibi omnia castra regalia in bona fide, quia ipse frater suus *Holfatus* erat ex parte matris. Cum autem Rex reversus esset, nichil de omnibus, quae fratri suo commiserat, potuit rehabere. Et quia malum favorem de omnibus in regno sibi acquisierat, & ad nullum locum tutum refugium in regno haberet, incepit fugere. Et dum venisset ad *Saxköbing* in *Lalandia*; misit Comes *Johan* nuntios suos Regem captivare. Quod cum vidisset Rex, fugit ad quandam domum lapideam, quae tunc recta erat cum arundinibus, & inceperunt se servitores Regis viriliter defendere, quod nuntii Comitis non potuerunt eum extrahere, antequam Comes *Ellemose* & alii plures secum ignem miserunt in domum illam & fecerunt ita magnum fumum, quod destructus fuit Rex totus, & inde evasit per unam fenestram super duas phalangas per quandam clientulum sibi porrectas, & post biduum mortuus est *Nicopie*. Tali modo venit totum regnum ad manum Comitis *Johan* supradicti & ad manus *Holfatorum*, usque ad WALDEMARUM Regem filium CRISTOFORI. Hec in quodam *libro vetusto*. Sed non omnia puto vera, quae hic dicuntur, nam contradicunt aliis *Annalibus*, quae veriora esse censentur.

Sequentia de CRISTOFORO Rege jam dicto extracta sunt maxime de *Hyftoriis* Sclavorum & Saxonum, per *Albertum Krantz* Decanum *Hamburgensem* compositis. Et sunt hic aliqua, quae videntur contrariari suprapositis de eodem Rege CRISTOPHORO. ERICUS igitur Rex moriens, mandavit proceribus, ne fratrem *Christopherum*, regno suis meritis exactum, Regem ullo modo eligerent. Sciens ipsum instabilem & aliis de causis regno inhabilem. Sed erant inter proceres, qui CRISTOFERO favebant. Illi adjuti armis illustrissimi Comitis *Vagrie Johannis*, fratris CRISTOFERI uterini, ipsum CRISTOFERUM in regnum provexerunt anno Domini 1320. Per quae tempora Rex CHRISTOPHERUS Principibus confederatus obsedit *Urbem Sundensem* cum multis aliis Principibus. Circa idem tempus cum controversia inter CRISTOFERUM & *Henricum*, dominum de *Magnopoli*, ex quibusdam causis suborta durasset, Rex finem rebus dare constituens, permisit in compensationem

(*) Supra lineam scriptum: *Cristoforus fugit in Lolandiam atque in Saxköpin captus.*

nem damnorum illi irrogatorum omne jus, quod in *Rostokcensi Dominio* illi esset. Submiserat enim jam dudum se Dominus Rostokcensis *Danorum Regi*, quod supra diximus, cum a Marchione sibi timeret. Deinde CRISTOFERUS desponsavit filiam suam *Ludovico* Marchioni, filio *Ludovici* Imperatoris, quorum nuptias fecit *Wartingburgh*. Quo etiam tempore *Werflaus*, Dominus Rugianorum, obiit sine herede, cujus terre dominium vicini Principes omnes ambierunt, Rex CRISTOFERUS, *Dux de Wolgasto*, *Dominus Magnopolensis*, *Princeps Wandalie*, pro se quisque contenderunt. Sed *Regi* tunc obvenit, eo quod esset majoribus viribus, & in eo antiquum feudum collocasset. Obierat per ea tempora *Ericus* Dux Sleswicensis, relicto filio *Waldemaro*, nato matre, germana *Gerardi* Comitis *Holfatie*. Qua de re CRISTOPHERUS Rex, quod multi ante eum Reges tentavere, *Ducatum* adunare querens Corone, specie administrationis pro parvulo, arces Ducatus cepit possidere, & ceteris quidem jam in manu Regis collocatis. Sola *Gottorp* arx munitissima restabat, quam Rex obsedit magna suorum manu. *Gerardus* autem Comes pro nepote arma sumens, eam tueri aggreditur, & soluta est obsidio. Cum autem CRISTOFERUS Rex omnium suorum in se odia provocasset in regno, ita ut ejicere illum conarentur. *Danorum* proceres in Regem provocare Comites *Holfatie*, qui, expeditione instituta, primum *Fionie* insulam apprehenderunt, arcem ejus *Nyburg* oppugnantes & demum expugnabant. Rex autem cernens, intus & foris omnia in se ardere conflagrandum, magno are sumpto, scil. immensam argenti & auri copiam, & quicquid preciosum in thesauris regiis habebat, secum abduxit, navigavit in Germaniam, & *Rostockium* applicans, cum Principibus Magnopolentibus egit, ut conducto exercitu in Daniam armis reduceretur, armavit classem, & rediit in regnum 1327. CRISTOPHORUS iste rediit cum nongentis XXXVI. dextrariis & intravit *Vartingburg*, sed mox obsessus est ab innumerabilibus *Syalandensibus*, sed *Henrico* Magnopolenti placitante dimissus est, & occupavit *Falstria*, sed & ibi obsessus est, donec iterum *Henrico* placitante transivit in *Rostock* cum filiis. Sed tanta fuit conspirantium manus, ut nichil proficeret, iterumque armis ejectus est. Tunc *Danie* proceres, habito cum *Holfatie* Comitibus consilio, *Waldemarum* Sleswici puerum duodennem Regem creaverunt. Is novus Rex, habito in *Fionia* regni conventu, *Gerardum* Comitem avunculum suum creavit pro se *Ducem Sleswici*, *Johanni* Comiti permisit *Lalandiam*, *Falstria*, & *Cimbria*, insulas minores in regno tres. *Gerardus* in arce *Lalandie* *Werdingburg* militem quendam reperit Germanum, quam arcem solutis 4. marcharum millibus de manu illius recepit, & donec solveret summam memoratam, in pignus tradidit arcem *Zegeberg*. Idem Comites *Johannes* & *Gerhardus* egerunt, ut CRISTOFERUS Rex Lubicam accederet, & per internuntios transigeret cum eis, ut, si vellet eis dare octoginta millia marcharum argenti, regnum illi permitterent incolume, & pro viribus illi assisterent in rebelles, reddentes terras cum arcibus, quas teneret, utque WALDEMARUS junior, quem Regem creaverant, voluntate *Gerardi*, ex cujus arbitrio adolescens totus penderet, in Ducatum rediret. Rex autem arbitratus, si Comitum illi accederent arma, *Danorum*que decederent, partibus facile se obviaturum adversantibus. Et quoniam argentum promptum non erat, dedit Comitibus pignus pro eo *Sylvam Danicam* cum parochiis octo non contemnendis, quoad argentum solveret. Quibus ex sententia constitutis, Regem Comites reduxere in arcem *Warthingborg*. Qui autem ex proceribus contraria sentiebant, Regem in arce circumfedere. Sed tunc fuit ea potentia Rex, cum sibi Comites devinxisset, ut facile *Danis* superior esset. Jutie tamen proceres indigne ferentes, quod gerebatur, &

Regi & Duci suo simul & Comitibus ausi rebellare, arcem *Gottorp* iterum obsidione cinxerunt. Sed Comites supervenientes cum magno exercitu, obsidionem solverunt & nongentos ceperunt, ceteris partim cesis partim fugatis 1329. CHRISTOFERUS deinde Rex, vir inquieti animi, pro nichilo duxit *Gerardum* adversantem sustinere, igitur magno iterum exercitu conscripto in *Waldemarum* Slesvici Ducem movens, obsedit *Gottorp*. Sed *Gerardus* superveniens cum exercitu, fit prelium acre, & peracta multorum strage, Rex fugam iniit in *Kylonem* ad fratrem uterinum *Johannem*. Alii dicunt, Regem captum. Sed hic erat exitus rerum, ut *Johannes* Comes, Regis frater uterinus, interposita opera, captivi omnes laxarentur, data in possessionem *Gerardo* *Fionia* & aliquot arcibus. Dani interim iniquo ferentes animo tantam in se Holfatorum insolentiam, quotquot repererunt Lundis, facto impetu omnes peremerunt, arcem *Helsingborg*, quam *Gerardus* tenebat, obsidentes capiunt, & deinde alios, quotquot ille de manu Regis tenuit, recipiunt, pulsus custodibus. Rex per propinqua tempora obiit. Deinde *Gerardus* venit cum exercitu, & occisus est *Randrus*. Filii autem ejus *Henricus* in Syalandia & *Nicolaus* in Jutia multa fecerunt in ultionem patris. Item duo millia Danorum dicuntur cesa circa *Scandherborg*, ubi *Nicolaus Ebbeson*. *Henricus* autem in Syalandia existens, cum exercitu aliqua opida immunita occupavit, arces etiam aliquot obtinuit. Exorta autem contentione inter Danos & Holfatos, quidam ex primoribus Danorum multis charus opprimitur ab Holfatis. Ea re in brevi per longinquum divulgata, conclamatur ad arma, execratur omne nomen Holfatorum, & cesi sunt a Danis Syalandis una nocte trecenti viri. Que res exterruit Holfatos, ita ut *Henricus* ipse Comes inde abiret. Erat autem annus post mille trecentos quadragesimus secundus. Comites autem attendentes, quod urebat Danorum oculos cernere in regno Theutonicos, qui arces & opida possiderent, quodque jugum Germanorum ferre nollent, permiserunt vel egerunt, aut coacti sunt, ut WALDEMARUS filius CRISTOFERI in Regem promoveretur, vel forte tunc venerat in regnum. Item iste CRISTOFERUS vertit curiam *Knardorp* in Monasterium Anno Domini 1326. Uxor istius CRISTOFORI dicta est EUFEMIA.

Anno Domini MCCCXXXIII. *Otto*, secundus filius CRISTOFORI, venit cum societate de Lalandia in Norjuciam, sperans terram cum indigenarum adjutorio optinere. Sed bellantibus contra eum circa *Vibergis* Teutonicis, scil. *Gerardo* Comite Holfatie cum suis, & quibusdam Danorum famulis, non solum victoriam perdidit, sed etiam captus est, & in castro Holfatie *Sægberg* positus fuit. Hic *Otto* postea laxatus vinculis, cum in conspectu ejus esset universum Danie regnum, unde facile consequeretur Ducatum, qui in eo multi fuerunt olim, maluit, accepta veste sacre religionis, Deo atque dive Marie in Ordine Fratrum Teutonicorum militare, idque perfecit, & fratri *Waldemaro* reliquit soli sceptrum regni. Anno Domini MCCCXL. *Gerardus* Comes Holfacie *Caluus* intravit *Juciam* cum maximo exercitu, habens secum plusquam XII. millia expeditorum bellatorum, & intendens totam *Juciam*, nobilitatem Jucie extirpare, & illam terram suis Teutonicis assignare. Partem autem exercitus secum habuit, partem autem duobus filiis suis in aliis locis Jucie dimisit. Dum autem ipsemet *Randrus* cum 4. millibus moratur, ecce quidam nobilis Jutensis, nomine *Nicholaus Ebbeson* habens secum tantum LXVII. *Chronicon vulgare* dicit XLVII. socios, 1. die Aprilis, tempore nocturno, scil. in diluculo, villam *Randrusensem* per pontem intravit, cubiculumque dicti Comitis adiens, percussis tympanis (campanis) incendioque posito in villam, illud validissime effregit, ipsumque Comitem intus cum aliquibus aliis audacter interfecit, cum tamen ibidem in villa exercitus Comitis esset

esset quatuor millium armatorum. Quo facto, dum per eundem pontem evadere vellet, insequuti fuerunt ex fociis Comitis cum plurimis vexillis, quos adeo valide represit, ut interficeret ex eis duos solempnes milites cum aliquibus aliis, sicque tabulas pontis post se dissolvens, cum suis evasit, non amittens aliquem preter unum. Dicto autem Comite interfecto, totus ille grandis exercitus cum verecundia ad propria remeavit, stipendiis promissis & habitis destitutus, nec non & plurimi ex eis occisi per latentes incurfus Danorum. Eodem anno, secundo die Maji, idem *Nicholaus Ebbeson* interfecit multos Teutonicos circa *annem Skiern*, qui nitebantur ibi castrum edificare in malum Danorum. Sed & eodem anno, dum idem *Nicholaus* obsideret castrum *Skandorburg*, congressus est cum magno exercitu Teutonicorum superveniente, in die animarum magnam stragem in eis fecit. Attamen ipse cum aliquibus Danis ibidem occubuit.

Post longam & diutinam tumultuacionem & tribulacionem Danici regni, exigentibus demeritis incolarum, placuit Deo, ut ad suum statum rediret. Igitur Dani plures per literas & nuncios sollicitaverunt WALDEMARUM, filium CRISTOFORI, tunc in curia Imperatoris existentem, ut rediens acciperet solium paternum, & eos a duro jugo & tyrannide Alemannorum educeret. Eo tempore venerat *Ludovicus* Marchio, *Ludovici* Imperatoris filius, qui sororem WALDEMARI habuit uxorem, in *Lubecani*. Hic cum Comitibus *Holsatie Johanne & Henrico*, & Duce *Slesvicensi Waldemaro*, qui pridem Rex appellatus erat, ad se vocatis egit, ut WALDEMARUS filius CRISTOFORI, jam diu regno exulans, per factionem *Gerardi* Comitis cesi in *Randrus Jutie*, reduceretur in regnum paternum. Quod & factum est. Nam WALDEMARUS predictus, filius minor & tertius CHRISTOFORI, Anno Domini MCCCXL. veniens, ut omnia ad tranquillitatem & pacem melius redirent, accepit *Helwigem* sororem Ducis predicti, que sepulta est in *Æsbyrom*, in uxorem, & nuptiis regalibus cum ea in *Synderborgh* peractis, intravit Daciam circa Pentecosten, & in *placito Wiburgensi* omnes proceres ei homagium prestiterunt, sicque *Syalandiam* intravit, & ibi similiter ut Rex consalutatus est ab omnibus, ut obtineret de manibus Teutonicorum, sed quasi per annum in Syalandia manens, nichil ad intentum obtinuit, propter fraudulentiam Teutonicorum & fallaciam aliquorum Danorum, quamvis tamen maximam summam argenti exponeret pro castris ibidem sitis. Deinde rediens ad *civitatem Vibergensem*, Sabbato ad diem Primi & Feliciani, *Legem* renovavit, videlicet *municipalem, Handfestning*, & postea debellando *Holfaticos, Alemannos, Svecos*, & quosque &c. Iste WALDEMARUS accepit unum calicem cum patena de qualibet ecclesia, & cum illo auro & argento redemit ad se castra de *Holfatis*. Iste WALDEMARUS Rex contulit Prepositure *Roskildensi ecclesiam beati Michaelis Slaglosie*. Hic extitit regni Danorum magnificus liberator & recuperator de tyrannide Alemannorum. Nam virili animo, contra omnem spem, debellando omnes Alemannos, *Holfatos, Svecos*, & quoscunque alios extraneos de omnibus castris, arcibus & municionibus a mari adriatico usque ad terminos Svecie ejecit a regno. Liberata est Dania ab omnibus Teuthonicis 1350. Et primo exhibuit habentibus castra pecuniam, argentum & aurum, ut illa dimitterent, & ad propria redirent. Sed cum nollent justis condicionibus acquiescere, violenta & armata manu ea accepit, & detinentes expulit. Et primo *Kalundeborgh* obsedit & expugnavit. Postea *Söborgh*. Deinde vicit *Frisiam* in profesto XI. Millium virginum. Demum tres arces accepit in *Jutia*. Volens autem exturbare *Holfatos* de *Lalandia*, obsedit prius arcem *Wartingborgh*. Sed dimissa obsidione, eam cum *Lalandia* pro

VIII. millibus marcharum redemit, quia forte pro tot inignorata fuerant. Deinde accepit *Korsör & Pedeborgh*. Interim WALDEMARUS Rex cum magno exercitu, Duce Saxonie *Erico* concomitante, navigavit in *Prusiam*, constituit autem cum fratribus ordinis Teuthonicorum, in quo ordine jam habebat fratrem germanum scil. *Ottonem*, invadere *Letuaniam*, Christo non credentem, Christo militaturus & dive virgini, sed quoniam vel treuge erant, vel aliis justis causis, dimissa ibi militari manu, & hybernis peractis in *Prusia*, *Erico* Duce & decenti familia ingressus est longinquam peregrinationem in *terram sanctam*, perveniensque ad dominicum sepulchrum, & ibi de manu Ducis *Erici* factus est miles Christi, qui ante fuit Rex seculi, die beate Marie Magdalene Anno Domini MCCCLV. Reversus autem WALDEMARUS, redemit castra & arces a Theutonicis. Deinde WALDEMARUS fecit expeditiones in *Sclaviam*, & vastavit insulam *Pole*, tunc parentem *Alberto* Magnopolensi Duci, inter quem Ducem & *Ludovicum* Marchionem, qui habebat in uxorem sororem Regis WALDEMARI, bellum erat. 2da vice devicit & debellavit hostes generi sui scil. ejusdem Marchionis. 3tia vice concordavit eum cum duobus Comitibus in *Stetiin*. Sed fecit ei *hoffmodh*. Item WALDEMARUS concordavit insimul *Ericum* Ducem Saxonie & *Albertum* Ducem Magnopolensem. Eo tempore Rex accepit *Traneker & Nörreburgh*. Et vicit *Femernæ*. Demum WALDEMARUS manu valida intrat *Scaniam*, & castrum *Helsingborg* in profesto Kanuti Regis obsedit, & *Scaniam* totam, *Hallandiam* & *Blekingiam*, cum castris, arcibus & municionibus suis obtinuit, & Regem *Svetie Magnum* de finibus illis expulit Anno Domini 1350. (1356.) vel circa. Sed tamen postea Rex *Magnus* *Svetie* literas injuste empcionis super terra *Scanie* Regi WALDEMARO reddidit in *Helsingburg*, facta desponsatione filie Regis WALDEMARI *Margarete* cum filio Regis MAGNI *Haqvino* Rege Norvegie. Item WALDEMARUS accepit *Borringholm* & totam terram. Hic WALDEMARUS tradidit *Henrico* Duci Magnopolensi filiam suam *Ingeburgam* in uxorem, qui genuerunt *Albertum*, bonum principem & regno dignum, nisi MARGARETA, altera Regis filia, relicta Regis Norvagie, jam vidua (*), regnandi avida, *Albertum* exclusisset. Anno Domini 1364. Rex WALDEMARUS, tempore *Urbani* Pape 5ti cum solenni apparatu visitavit curiam Romanam. Et eodem anno *Nundine Scanör* in tantum desolate sunt, exceptis duabus *bodher de Stetiin*, unus quidem mercator non comparuit. Maritime tunc civitates apertum bellum indixerunt WALDEMARO, ideo, ut quidam dicunt, quod non fineret mercatores eorum sine novis impositionibus agere. Qua de re civitates ille navibus expeditis duxerunt in regnum. Nec segnior Rex, navibus impositum exercitum obviam iussit proficisci. Cui filium suum prefecit *Christophorum*. Congrediuntur navali pugna fortiter certantes, durassetque in longius tempus pugna, nisi Regis filius *Christoferus*, ictus *bombarda*, quod bellicum tormentum tunc nuper inventum erat, graviter vulneraretur. Quo accepto incommodo, Regia clasfis se pugnae subduxit. Ex quo vulnere brevi diem suum obiit. Clasfis autem urbium ad predam in terras Danie applicuit, & exposito exercitu in longinquum per terram excurrerant. Qua opportunitate accepta, clasfis Regis, cum cerneret classem civitatum non satis custoditam, invadunt, & sex majores naves abduxerunt 1361. Redeuntes autem, qui predatum abibant, omissa preda, in reliquis navibus cum dedecore revertuntur. Ex *Chronica Sclavorum*: Rex WALDEMARUS aberat, qua oportunitate adepta, maritime civitates miserunt classem navium in Daniam, & fiunt excursiones per eos, oppugnantur arces, capiunturque *Haffnia*, *Helsingör*, *Nycopia*,

(*) Hinc patet, scripta hæc esse sub MARGARETA Regina post mortem HAQVINI Regis vidua.

pia, Falsterbodh, Schanör, Alsholm. Sed procures cum eis convenerunt, ut reditis arcibus, quas acceperant, *Scaniam* per annos XVI. tenerent, cum omnibus obventionibus Regiis in compensationem damnorum, que Rex mercatoribus irrogaverat. Hec si vera sunt, ignoro. Anno Domini 1360. (1363.) WALDEMARUS fecit nuptias filie sue MARGARETE, cum esset XI. annorum, cum Rege Norwegie HAQVINO, qui erat filius MAGNI Regis Sverie, cum quo habuit filium OLAVUM, & sic *regnum Norvegie* hereditavit, quod etiam usque hodie sub dominio & fide *Danorum* perseverat. Cum autem WALDEMARUS multa preclara & mirabilia opera gesisset, illud erat non parve estimacionis, quod *Gothlandiam* & *Wisby* accepit, ubi omnia bona in habundancia habuit, nam ibi tunc erat emporium sive Stapula (*Stavel*) civitatum maritimarum. Ob quod gravissime diffidatus est ab eis. Quibus ita rescripsit cum eodem nuncio, nec plus nec minus: *Seuen unde seuentig hensen hefft seuen unde seuentig gensen, wo mii de gensen nicht en biten, na den hensen vrage ick nicht en skiten.* Igitur cum magna classe navium veniunt, & *Helsingborgh* erectis XVI. machinis valide oppugnant. Sed WALDEMARUS super eos irruens cum expedito agmine, ad naves cum rubore & dedecore redire coegit, multis captis & occisis. Habebat autem, ut dicit *Chronica Saxonum*, a Rege Danie *Nicolaus* Comes *Holsatie Fyoniam* in pignus, ubi cum obsideret arcem *Bramberg* (*Mambergh*), WALDEMARUS hoc audiens irruit super obsidentes, occisis pluribus ex eis, multos cepit, & *Nicolaus* Comes amisso oculo in pugna, a Dano quodam eqvo deturbatur & capitur, sed non cognitus, quis esset, arma victori victus tradit, ipse abire permissus, vix in sua magno labore revertitur. De isto WALDEMARO ita inveni scriptum: Hujus WALDEMARI tempore, cum redisset de curia, omnis traditio seniorum, & leges paterne, & libertas Ecclesie Daciane abolite sunt, militarium, mercatorum, & rusticorum quies in tantum abrogata erat, quod non daretur tempus in toto regno comedendi, quiescendi aut dormiendi, quin ad labores per officiales & advocatos ejus excitarentur sub obtentu Regis gratie, recuperatione vite ac bonorum omnium dilapidacione. Qui Rex ob demerita, divina ultione urgente, fugit seu exulavit diu de regno, nemine persequente, Anno Domini 1368. in cena Domini, & rediit post quartum annum, & supervixit postea tribus annis. Dicitur tamen, quod occulte ei dictum erat, quod sui eum intoxicare vellent, & ob hoc locum dedit eis ad tempus. Demum Anno Domini 1375. in festo Crispini & Crispiniani, obiit in castro *Gorffue*, & sepultus est *Wartingborg*. Sed postea per MARGARETAM filiam translatus in *Soram*, & juxta patrem tumulatus in choro sub campana. Succesit MARGARETA cum filio *Olavo* intrans Daniam & obtinens regnum.

Cui succesit OLAVUS, nepos WALDEMARI ex filia MARGARETA Anno Domini MCCCLXXVI. in festo invencionis sancte crucis in *Parlamento Slaglosie* celebrato a potioribus regni & popularibus. Sed quia juvenis erat, & mater erat mulier sagacissima & magnanima, ideo ipsa quodammodo omnia disponebat & gubernabat, tam sub OLAVO filio naturali, quam sub ERICO POMERENSI filio adoptivo. Et hinc est, quod scribitur, ipsam regnasse pluribus annis, qui etiam filiis ascribuntur. Obiit OLAVUS adolescens, in damnum & dolorem, in *Falsterbodhæ*, die inventionis Stephani, ante festum Laurentii martyris, Anno Domini 1387. sepultusque est *Sore* in summo choro ad partem borealem. In quo defecit sanguis regius Danorum & progenies regalis sancti *Kamuti* Ducis, que a WALDEMARO PRIMO usque ad hec tempora Sceptra Danie tenuerat.

Mortuo OLAVO, mater regna Danie & Norwagie gubernabat. Erat enim femina prudentissima & ingentis spiritus, ac animo pollens virili, perfecitque industria singulari, ut tria regna post multorum memoriam seculorum femina conjungeret, quod divi & excellentes viri non poterant. Eo tempore Comites Holsatie, qui tunc sex erant, convenerunt coram MARGARETA Danorum & jam Norwagie Regina, obsecrantes, quatenus, totius Danie procerum voluntate, *Ducatus Slesmicensis*, qui tunc vacabat, uni eorum, quem ipsi eligerent, in beneficium concederetur, utque Comites perpetuo federe juncti maneant in fide corone Danice, nec per ullam occasionem ad bella quisquam profiliat. Sed cum aliquid invicem natum fuerit questionis, Dani ex Holsatis, & vicissim illi ex Danis binos eligant, qui rem in controversia positam dirimant. Quod si non poterunt, habeant facultatem quintum assumendi, cujus votum alteri parti accedens, rem omnem absolvat. Comites autem elegerunt ad hanc dignitatem *Gerardum* filium *Henrici* filii *Gerardi* in *Randrus* cesi sive interfecti. Quem Regina cum filio OLAVO investivit, *Ducemque Slesvici* instituit & appellavit Anno Domini 1388. Hec dicit *Krantz*. Erat a Christo nato post mille trecentos LXXXIX. annus, cum ALBERTUS Rex Svetie, qui erat filius *Alberti* Ducis Magnopolensis ex sorore MAGNI Regis Svetie, jam feliciter regnaret. Hic invidens femineum principatum Danie, multis contumeliis Regine MARGARETE illatis, vocando eam *Regem inbrachatum* 3: sine femoralibus, juravit se non gesturum caputium, priusquam illi sceptrum Danie ademerat. Unde & bellum ei indixit. Hoc dicit *Chronica nostra*. Alia causa istius belli traditur a Sclavis talis, ut sequitur, & potuit esse utraque: Rex iste *Albertus* erexit opportuno loco municionem, unde posset Danorum in sua transitum arcere. Regina nulli cedens viro, prudentia & animi magnitudine multos superans, non passa ullum ab Rege prejudicium, adversum novam Regis arcem in suo solo erexit aliam, unde commeatus possent intercipi in novam Regis arcem convehendi. His de rebus primum prefectorum jurgia, deinde etiam excursions fiunt invicem, quae adeo creverunt in immensum, ut ipsi inter se Principes, hinc *Rex*, inde *Regina*, totis regnorum viribus concurrerent, eduxere acies, fit bellum acerrimum die Mathie apostoli, sed *Danis victoria* relicta est, qui & justum bellum habebant. Capitur Rex cum filio *Erico*, & tribus Comitibus, & multis nobilibus, militibus, armigeris, & in arctissima custodia recluduntur, VII. annis in carcere manentes. Interim multa fiebant, & tractatibus & armis ad ejus laxationem, non tamen poterant ulle condiciones reperiri, quae femineum animum possent permollire, nisi quod regno renunciaret. Et quia juraverat, se non portaturum caputium, antequam Reginam regnis Danie & Norwagie privasset, ideo ipsa fecit ei fieri caputium de burello XV. ulnarum cum liripipio XIX. ulnarum. *Johannes*, patruus Regis, de Stargardia Dominus, multum laborabat pro laxatione Regis. Manserat autem solummodo in fide *Stockholm*, quod Dani obsidebant. Intravit mare dictus *Johannes* cum multitudine navium, ut veniens obsidionem solveret. Sed seva tempestate exorta, vix ipse cum paucis salvatus est. Sed anno sequenti idem, expeditione iterum instituta, assunt cum eo cives *Rostockenses* & *Wismarienses*, quanta poterant virtute, pro Rege, nativo Principe suo omni nisu contententes, ut captivitate Rex laxaretur, sed nichil profecerunt. Demum urbes *Rostockium* & *Wismaria* proclamaciones faciunt in suis & vicinis locis, ut, quotquot forte propria militare vellent in navibus contra Danos & Svecos & Noricos, venirent, & portibus suis & urbibus uterentur pro refugio, quatenus male vexati, Dani, Norici, cum Svecis, ad laxationem capti Regis inclinentur. Venit subito multitudo magna gregariorum & vitalianorum, & mare intrant. Sed

sine

sine discrimine obvios quosque in mari depredabant, neque memoratarum urbium civibus deferentes. Multa inde urbibus provenire incommoda, multe ab exteris quærimonie, nonnullæ excitatæ ex illa radice in lite causæ, quæ per juris strepitum agerentur apud Imperatorem, per multa mox secuta tempora duraverunt. Erat tunc annus a Christo nato *nonagesimus quintus* post *Mille trecentos*, a captivitate vero Regis septimus, cum de ejus laxatione multa variis locis placita haberentur. Tandem interventu septem urbium, *Lubece*, *Sundensis*, *Gripeswaldensis*, *Gdanensis*, *Turriane*, *Elbingensis*, & *Revalie*, quæ se vades in hanc rem interpoluere, spondentes, ut Rex laxatus intra triennium Regine voluntatem expleret de sua filiiqve ac concaptivorum redemptione, aut urbes sexaginta millia marcharum argenti persolverent, aut urbem *Stockholm* cum pertinentiis suis in manus Regine consignarent. In eas condiciones Rex cum filio & concaptivis laxatus 1395. proficiscitur in suam Magnopolim. Demum obiit *Ericus* filius ejus. Jam inceperat impleri triennium, quo Rex *Albertus* Regine arbitratu de sua captivitate exiret, eiqve satisfaceret. Igitur VII. urbes, quæ fidem interpoluere, Regem adeunt, optionem ex tribus faciunt, quid malit, aut in captivitatem redire, aut sexaginta argenti marcharum milia numerare, aut urbem *Stockholm* & perinde regnum dimittere. Ipse autem urbem Regine permisit, cum reliqua regni jam illa teneret. Ita est regno ad plenum absolutus. Anno tunc proximo, qui erat a Christo nato post *Mille trecentos nonagesimus nonus*, ingens rigor brume, & a multo tempore incompertum frigus erat, ut pedestri itinere a *Lubica* per mare in urbem *Sundensem*, & inde in *Daniam* perveniretur. Circa idem tempus urbium Sclavicarum Oratores navigarunt in Daniam, convenientes Reginam MARGARETAM, jam tribus regnis imperantem, quam adorti sunt, reperientes in Syalandia, ut apud illam transigerent & repararent, quæ diuturno bello infracta fuere, mercatorum in regnis privilegia, propter eorum demerita. Quam benivolam invenientes, omnia recuperaverunt. Cometes per ea tempora, in quadragesima, toto fere mense terruit orbem, cum *primus* ageretur post *M. quadragintos annus*. Se-cute sunt multorum Principum neces & mala in orbe. Per idem tempus MARGARETA eadem, trium regnorum aqvilonarium potens Regina, juvenem quendam, qui forma corporis & etate vero filio ejus OLAVO non dispar videretur, cum secretissima quæque, & quæ non solent nisi inter matrem & filium constare, signa prodidisset, instructum ab OLAVI filii nutrice, quod se filium ejus simularet. Ipsa mortis filii certissima, convictum de falsitate in *Falsterbode* iussit concremari 1402. Annus jam agebatur *quartus post mille quadringentos* (alibi 1408.), cum *Gerardus* Dux Sleswici & Comes Holsatiae duxit in *Thietmarsfos*, ubi etiam occisus est. Quod MARGARETA audiens, cogitavit, jam tempus advenisse, quo Ducatum regno suo Danie adunaret. Recepit autem aliquot arces, scil. *Tundber Lutke*, *Obenraa*. Habuit iste *Gerardus* tres filios, scil. *Gerardum* nondum natum, & *Adolphum* trimum, & *Henricum* agentem VII. annum, quem Regina misit in regnum educandum, obsidem habitura, si quid ab Holsatis intentaretur. Habuit & filiam, quæ tradita est Domino de Sclavia Principi *Baltasar*. Cumque ille non diu superfuisset, nupsit *Theodorico* Comiti de Aldenborg, & peperit *Christiernum*, *Mauricium* & *Gerardum* filios, quorum primus postea Rex Danie factus est, & genuit JOHANNEM Regem Danie & FREDERICUM Ducem, postea Holsatiam tenentes. Nam tres filii *Gerardi* supradicti sine prole obierunt. Demum MARGARETA Regina mulier prudentissima, quæ triū, ut dictum est, aqvilonis regnorum sceptrâ conjunxerat, cum jam prolem superstitem non haberet, & senesceret, adoptione sibi querebat filium, ut sic vel san-

gvis Regius fervaretur. Igitur, de voluntate Procerum, Pomeranie Ducem duodenem, ERICUM IX. sibi adoptavit in filium, qui erat filius filie sororis sue quondam Ducisse Magnopolensis & consobrinus *Sigismundi* Imperatoris. Pater enim ERICI & mater *Sigismundi* soror & frater fuerunt. Qui veniens, accepit gubernacula istorum trium regnorum, quamvis quodammodo ipsa omnia rexit cum ERICO, quodam vixit. Hic perficere volens, quod mater inceperat, de adunatione Ducatus Corone. Dicebat enim Rex, beneficium fuisse personale, scil. soli Gerardo permissum, nec transire ad posteros. E contra filii Ducis, seu tutores eorum, dicebant, feudum legitimo jure ad filios pertinere. Que res infinitos peperit utrisque labores per annos supra XXX, & utinam hodie finem haberet. Dux autem *Gerardus* ante mortem suam commisit filios tribus militibus, ut essent tutores eorum. Sed frater *Gerardi* Comes Holsatie sibi hoc usurpavit, ob quod inter eos oritur magna discordia. Cum igitur & Ducatus ipse & Holsatia sine legitimo capite, in quo plena resideret potestas & auctoritas videretur, multa invicem Dani Holsatis, & vicissim ipsi Danis & damna & incommoda intulerunt, propter quod Rex ERICUS *Henricum* Comitem, (qui sibi indebite usurpavit & vendicavit Ducatum administrandum ex parte nepotum, cum pater eorum tribus militibus ipsis in tutores commiserit, ut dictum est,) evocavit, redditurum rationem eorum damnorum, que Dani ab Holsatis passi dicerentur, que ad undecim aureorum millia sunt taxata. In cujus solvende summe pignus opidum *Flensborg*, cum vicina *Novo domo*, quod presidium *Nicolaus* Comes firmavit, deponeretur. Sed Holsati postea opidum dolo recuperaverunt. Quo comperto Rex iussit validius incumbere de monte & recuperavit opidum, & sevens in quosdam ex civibus, majores rotis & gladio, quod perfidiam illis adversus sacramenta imputaret, enecavit. Quo tempore quidam ex Holsatorum Primoribus ad Regem transierunt. Rex inde arces, munitiones & presidia locis oportunis, quibus non erant, erexit, & que ante fuerant, firmavit. Eo tempore Archiepiscopus Lundensis Dominus *Petrus Krusæ* constituerat in *Slesmico* officium Metropolitanum peragere, in quam rem vasa argentea sancte Sedis Lundensis una cum pretiosa mitra & baculo pastoralis, cum aliis pontificalibus navi impositis iussit petere locum memoratum. Sed quidam Holsati navibus egressi de *Kilone* excubabant ad predam, dictamque navim aggressi ceperunt, inque portum *Kilonensem* perduxerunt. Aurum & argentum inesse putabatur non parvi ponderis. Circa illud tempus Rex de mandato Imperatoris cepit *cives Lubicensis* in *Scania* piscantes, non pauciores quadringentis ex mercatoribus, eo quod crexerant se contra senatum suum, & plurimos ex illis expulerant, quorum scil. piscantium arestate merces conscripte sunt, aliquot ex his carceri injecti, alii, sacramentis prestitis, ut in regno libere diversentur, sunt permisi, alii *Lubicam* remisii, ut inter ejectum concilium & communitatem agerent de pace, quam si perficerent, omnia illico sua essent reddenda cuique. Sin autem, ipsi in constituta loca ad captivitatem redirent. Per que tempora, opera Lubicensium, civitates maritime, usque in orientem *Gripeswald*, Regi Daniæ confederarentur, hoc modo: Si bellum ingruat Regi, paratusque sit stare in iustitia ad arbitros idoneos, mille armatis ei militabitur ex eis urbibus. E diverso, ubi civitatibus quid tale immineat, Rex idem faciet, dummodo iusticiam eorum ipse in manibus habeat. *Hamburgenses* etiam, qui jure suberant *Comitibus Holsatie*, ceteris civitatibus consensere, audientes, Regem habere iustam causam, & etiam pro tempore *Thietmarfi*. Rex autem, contracta multitudine bellatorum, centum millia, obsedit urbem *Slesvicum* & arcem *Gottorp*. Sed urbe expugnata & recepta, arcem dimisit, eo quod audiverat, jam *Hamburgenses* fedus & pacem cum

eo initam rupisse turpiter, & simul cum Thietmaris contra se venire. Deinde etiam alie civitates maritime Sclavie federa & fidem violantes a Rege recesserunt & Holfatis juncti sunt. *Lubicenses* tamen steterunt diu, sed tandem aliis civitatibus adheferunt. Rex autem propter hoc nolens cedere, armavit naves suas, & mare civitatibus satis angustum fecit, nec tamen ipse sine damnis & insule sine depredacione, quod aliter esse non potuit, fuerunt.

Anno Domini MCCCCXII. illustrissima Principissa Domina MARGARETA, Danie, Svetie & Norwegie Regina, ipsorum regnorum coadunatrix potentissima & sagacissima, defensorix invictissima, promotrix constantissima, conservatrix prestantissima, auctrix divini cultus & paramentorum ecclesiasticorum devotissima mater & benefactorix cleri singularissima, quoad vixit, ex hac vita migravit, in navi existens cum exercitu suo contra Holfaticos in portu *Flensborgh*, in *vigilia Simonis & Jude* apostolorum, sepulta primo in Sora, sed postea ad annum, procurante *Petro* Episcopo Roskildensi, portata est ad Roskildiam, in medio chori ecclesie cathedralis tumulata. Circa illud tempus Rex tenebat *insulam Cimbriae*, quam quidam *Femberiam*, corrupte *Fimbriam*, alii *Imbriam* nominant. Erat annus XVI. post mille quadringentos, cum Holfati eam habuerunt, quibus etiam incole terre homagium fecerunt. Sed quomodo Holfati eam habuerunt, armis, dolo, vel de voluntate inhabitantium, non pro certo inveni. Sed Rex proximo reversus anno ferocissime se vindicavit in gentem. Nullum discrimen in sacris & prophanis. Altaria everfa. ecclesie execrate. abducte virgines & matrone. lacrimabilis virorum strages, quam etiam Rex omni evo suo in oculis semper fertur habuisse, allacrimans, quotiens illius diei recordaretur. Scriptores autem Dani tradunt, *insulam Femberiam* seu *Ymbriam* victam & subjugatam a Danis Anno Domini 1420. Unde versus: *Anno Milleno quadringenoque viceno, Femberiam Dani vastant festo Kyliani* 5: VIII. Idus Julii. *Chronica vulgaris* dicit 1419. Deinde ERICUS Rex causam suam de Ducatu Sleswicensi apud Imperatorem Romanorum *Sigismundum* egit, evocavitque Duces Sleswicenses, ut de Ducatu coram illo transigatur. Ille re & causa examinata, per aliquos jurisperitos & principes ac barones sententiam promulgavit, *Henricum, Adolphum, Gerardum*, Holfatie Comites, Ducatum Sleswicensem injuste possidere, eisque abjudicavit, & ad illum Regi Danorum restituendum condemnavit. Sed illi nichilominus in pertinacia sua manentes, causam coram summo Pontifice proposuerunt. Quam commisit *Theoderico* Colonienfi Archiepiscopo examinandam. Sed nichil actum est. Sigismundus indignatus Summo Pontifici, quod auderet falcem in non suam messem dimittere, & causas coram se per sententiam terminatas attrahere tentaret. Multa fecit, ut Papa commissionem revocaret. Nota quod si Dania vel jure vel consuetudine uteretur Romanorum, tunc plana videbatur causa & expedita, ut filii patri surrogarentur. Sed quoniam jus aut consuetudinem Romani feudi Dania non agnoscit, ideo concessio *Gerardo* patri facta non erat realis sed personalis. ERICUS Rex obsidebat arcem *Synderborg* non sine gravi suarum copiarum jactura.

Octavus decimus erat annus in hoc seculo scil. post mille quadringentos, cum in urbe *Lubica*, sicut ante sepe & post, solennis erat conventus oratorum ab urbibus de communione *Hanse Teutonice*. Hii cum convenissent, primum missis ex suo numero quibusdam in Daniam pertentaverunt & laboraverunt pro pace habenda. Jam enim civitates Sclavie se rebus implicaverunt pro Ducibus Sleswicensibus in magnum & irreparabile dispendium eorum. Sed nichil tunc illa legacio promeruit. Postea Duces fecerunt aliqua damna in partibus Jutie. Circa illud tempus fuit in mariti-

mis regionibus tanta aquarum inundacio, ut Noe tempora in memoriam redigerentur. Circa *Dordracum* oppidum Hollandie magna pars terre palustris interiit. Sedecim dicunt tunc parochias cum innumera populi multitudine fuisse interceptas 1418. quod dictu miserabile est. Treuge erant inter Regem & urbes. Anno 1423. vel circa gelu fuit per brumam incomparabile & inauditum, quæ usque adeo mare constrinxit, ut equites a Gdano Prusie in Lubicam per viam navigantes transirent incolumes. Ferunt & a Magnopoli in Daniam glacie tunc stratum stetisse mare.

Anno Domini 1427. urbes emisunt classem magnam, quæ insulas Danie adorta pauca bona reportavit. Oppidum quoque *Flensborg* ea tempestate obsidetur a Ducibus & urbibus seu urbicis. Sed *Henricus*, senior frater Ducum, ibi interfectus est, sicque obsidio soluta est. Eadem estate 1428. urbici seu civitates maritime magnam classem confecerunt, ut mare securum navigantibus prestarent. Venturas enim sciebant onerarias naves magnas de occidentis partibus, multorum opes subvecturas. Sed qui classi preerant, obliti mandatorum, cum infeliciter in *Öreswnd* cum Danis confliscent, *Hamburgensibus* captis, fugam non satis decoram inierunt, naves, quas tutari debebant, tunc hostibus Danis permittentes. Vix enim discessere de solito sue stationis loco, ecce adnavigant naves onerarie, quæ expectabantur, & Danis incurrentibus ad predam patuerunt. Ita duplici victoria tunc Dani sunt potiti per unum diem, multis & variis bonis locupletati. Per eandem estatem Rex ERICUS, misit literis in communitates urbium memoratarum accusavit, quod adversus antiqua & etiam jam nova federa & permissiones plurimas in regno, quæ magno incremento essent urbibus & profectu, iniquo bello ab urbium senatibus premeretur, & nisi ipsi bello averterent suos consulares & ad leges pacis & federa implenda & tenenda converterent cogitaturum se, quomodo invitatis aliarum nacionum mercatoribus, excluderet omni regno suo cives urbium Sclavicornum. Cumque communitas urbium has literas accepisset, insurrexit contra senatum suum & consulares, & aliquot occisis plurimisque depositis, nonnullis etiam expulsis & proscriptis, novum sibi concilium & senatum creaverunt. Proxima estate scil. 1428. ut videtur *Krantz* dicere, sed *Chronica nostra* dicit 1430. emisunt ex urbibus (ex liga) grandem classem ducentarum sexaginta navium, quarum capitaneus erat *Gerardus* Dux Slesvici, germanus *Henrici* jam occisi, & duxerunt in insulas Danie (*Öreswnd*) predatum, & ut mactarent vaccam Danam. Duodecim milia militum erant ad pugnam, veneruntque in portum, quem vocant *mercatorum* (*Haffnensem*). Sed multum diuque ibi laboratum est inaniter. Conferuerunt enim Dani trabes in mare demissas, & ibi velut in terra pugnantium, bombardas imposuerunt, viriliter pugnantes. Nec poterant urbici ad interiora penetrare prohibiti fixuris trabium & asfiduis ictibus bombardarum. Quia de re ut portum interciperent & obstruerent, & aditum & exitum intercluderent, naves veteriores elegerunt, quas injectis grandibus faxis in portu demergerent. Igitur cum hoc attemptarent perficere, Dani eos viriliter impugnaverunt, horribiliter detonantes bombardis, & navibus, quas jam communierant, invaserunt, perfeceruntque, ut intermisso opere tanti conatus fugam inirent cum magno detrimento & dedecore Daniam & ejus vaccam relinquentes intactam. Circa idem tempus vel diu ante Rex ERICUS per oratorem summo Pontifici missum accusari curavit, legitimis modis archiepiscopum Upsalensem gravibus irretitum criminibus, depositione dignis convictumque aut facti notoreitate aut aliis competentibus viis, quibus possunt crimina inclarescere, depositum iussit abstinere pontificalibus, fratremque ordinis Birgitte in ejus locum obtinuit consecrari. Interim urbes sex Sclavice 1429. inuitant Ducem Luneburgensem, ut quadringentis

dringentis lanceis *Jutiam* ingrediatur vastaturus. Sed cum aliqua pauca discrimina fecisset ibi, Dux Brwnswigensis invasit terram ejus. Per id tempus cum Rex ERICUS abesset apud Romanorum Regem & deinde in peregrinatione terre sancte, & familia Regine *Philippe* multas in conspectu naves, quibus uteretur si vellet, haberet. Igitur septuaginta quinque navibus perarmatis urbem Sundensem ibant Dani exterrere. Quo cum venissent, omnes naves in portu inventas incenderunt, & crebris ictibus bombardarum in urbem jaciebant. Cives autem se continuerunt urbe. Sed cum jam Dani recedere vellent, vi ventorum detrusi sunt in *Panum* fluvium. Interim venerunt naves de *Lubica*, & superfuerant aliquot incendio. Quibus preparatis, invaserunt Danos jam constrictos a mari & terra. Sed illi viriliter pugnant, & se defendunt. Attamen Sundenses habuerunt aliquot ex navibus Danorum & aliquot demersae fuerunt. Ceterae fuga elabuntur. Una autem de majoribus navibus Danorum cum capta esset & impositi in ea aliqui viri ex civibus, qui jam captos tutarentur, ab aliis ne ledantur. Sed Dani, qui inerant, non satis obstricti a victoribus, ventum nacti secundum, abeunt, custodibus secum abductis pro captivis. Cum autem Rex rediret, graviter indignatus est contra *Reginam*, quod id vel procurasset vel non interdixisset negotium. Addunt nonnulli impregnantem tunc Reginam indigne ab Rege tractam inde mortem obisse, quod tenera mulier & pregnans, torvo etiam vultu, poterat satis ledi. *Urbes* interea, quae vocantur *Sclavice*, diuturno bello in Danos fatigate & malis multiplicibus vexatae, saepe fecerunt mentionem & postulacionem pro pace, quippe qui nichil sibi proficere possunt, nisi tutam navigationem habent, constitutus est locus in *Nycoping*, miserunt oratores ex quaque urbe. Diu tractatum est de compensandis damnis, de satisfactione in Regem, eo quod federa rupissent, deque ipsis reformandis. Hec enim omnia Rex deposcebat. Sed *Rostockenses* soli pacem ab Rege voluere, ejusque constituta acceptaverunt, ceteris sibi deliberandum dicentibus. Deliberacione habita cum majoribus, miserunt omnium nominibus *Sundensem Proconsulem* Regi satis familiarem, qui cum eo cuncta perageret. Sed & ille, uti Regem in suam sententiam flectere non potuit, transivit in placita Regis, pacem & ipse pro sua urbe approbans. Circa illud tempus 1431. auxilio aliarum civitatum Duces Sleswicenses obsidebant *Flensborgh* & Montem, quod tandem obsessi dediderunt, fame eos ad hoc perurgente. Demum cum quidam miles, nomine *Broderus Swendh* esset prefectus classi Danorum, venerunt quatuor magne naves de *Riga* mercibus onustae preciosis, quas aggressus *Broderus*, tres ex eis cepit, quarta elabente in portum suum *Lubicensem*. Dani alacres partiuntur opimam predam retinentes mercatores, ut suo se ere redimant. Sed *Lubicenses* dolum instruunt, ut Danis vicem rependant, naves *Revaliam* petere solitas perarmant impositis satellitibus, adjungunt alias celeres ad cursum armatos stipendiarios mercatoribus jungunt in naves onerarias, ceteras solis armatis ad pugnam implent. Procedunt in mare, sed *Broderus* primas majores naves sivit preterlabi, postremas invadere constituens, sed infiliunt armati latitantes, & fit pugna gravissima, sed *Broderus* capitur 1432. vel circa, cum multis aliis, & *Lubicam* deducuntur. Fama volat, captum cum commilitonibus militem, qui nuper tres e *Livonia* naves cepisset, tota obviam civitas effunditur, hostem captum videre cupiens, qui statim omnes vinculis alligantur, finunturque pro fortuna cujusque ere suo se redimere. Sed miles *Broderus* diutius in vinculis manet, eo quod nauticus vir esset, qui laxatus quieturus non videretur. Tentatum est eo anno 1433. iterum concordia, misis in Daniam oratoribus ex *Sclavicis* quatuor urbibus, *Lubica*, *Hamburgo*, *Luneburgo*, *Wismaria*, in arcem *Zuineborgh*, ad Regem, sed fru-

strati sunt oratores, quia faciem Regis non viderunt, nec ille verba eorum dignatur audire. Sequenti anno vix civitates treugas impetrare potuerunt. Anno Domini 1434. vel circa, conventum *Lubice* habuerunt mercatores de communione *Hanse* tractantes, si aliquo modo pax posset fieri inter Regem & Duces Slesvici, quibus Ducibus quatuor civitates Sclavice deesse volebant. Sed quia Duces Ducatui renuntiare volebant, nichil actum est. Eodem anno 1434. iterum misi sunt proconsules quatuor civitatum predictarum in arcem *Warthingborgh* ad Regem, qui secum honoris gratia ducebat duos pontifices *Werdensem* & *Raceburgensem*. Rex autem jam advocaverat ex amicis principibus, *Bavarie*, *Pomeranie*, *Stetinensem*, *Magnopolensem*, *Saxonie* Duces, ac de suis *Lundensem*, *Roskildensem*, *Aboensem*, *Ripensemque* Pontifices. Cumque diu multumque invicem contulissent sermonem, nichil venit in medium, in quo utrisque partibus complaceret. Deinde Anno Domini 1435. iterum navigabant Ducum & memoratarum urbium oratores in *Daniam* in *Warthingborg*. Ubi diu tractatum est sine fine, Ducibus, quibus quatuor civitates deesse volebant, feudi successionem obtinentibus omni legitimo jure comprobata. E contra Rex cum proceribus regni dicebant, *Daniam* non subesse Romano Imperio, nec regnum hereditarium, & per consequens nec jus aut consuetudinem Romani feudi agnoscere, & sic concessionem Ducatus *Gerardo* factam non esse realem sed personalem, & pro hoc se habere sententiam Romani Imperatoris. Sed dum multi dies in eo tractatu sine fructu consumerentur, proceres regni jam dudum bellorum pertesi, & nichilominus timentes, ne civitates conjungerent se *Svecis*, qui jam contra Regem se erexerant, & sic graviores incumberent regno, ideo adeunt Regem, dicentes esse tempus de pace cogitandi, aut de treugis, multos suorum esse prelio consumptos, vastatas insulas, nullam securitatem incolas habere, dum semper suspicarentur hostes, suum quemque privatim sentire incommodum, obsecrantes, ut sibi suisque consulat ad temporum tranquillitatem. Quorum consiliis Rex annuens permisit, ut ipsi constituerent de pace vel treugis cum civitatibus & Ducibus. Nec iste *ERICUS* ulterius tenuit bellum cum eis, sed non post multos annos scil. Anno Domini 1438. regnis cesit, cum jam multis & variis laboribus & incommodis affectus esset ex eo die, quo primum est ingressus regna. Nam diuturno cum Ducibus *Sleswici* & *Sclavicis* urbibus bello, ultra XXX. annos, successit in *Svetia* nova perturbatio, cum ibi proceres novum sibi gubernatorem constituerent. Itaque tribus opulentissimis regnis ille cesit, plurimos thesauros regni secum asportans, & *Gothlandiam* intravit, quam insulam permissus est habere a *CRISTOFERO* successore suo, ubi aliquot annis mansit. Aliqui dicunt, eum expulsus, aliqui, eum sponte recessisse. Tandem ibi diffidatus est a *Karolo* filio *Kanuti*, quem jam *Sveci* erexerant in Regem super se, & tandem obsesus. Sed *CHRISTIERNUS* Rex eum liberavit, *Svecis* fugatis, & partim occisis, partimque captis. Qui tandem rediit in suam *Pomeraniam*, ubi & mortuus est. Regnavit annis 50. (XLI.)

CHRISTOPHORUS 3. Dux *Bavarie* & Comes *Palatinus Rheni*, nepos predicti *ERICI* ex germana sorore, in ejus loco electus est Anno Domini 1439. (1440.) Qui statim post paschalia *Lubicam* intravit, ibique usque in diem visitationis *Marie* commoratus est. Sicque in regnum perductus est, Rex consecratus *Ripis* 1443. in die circumcisionis domini per Dominum *Johannem Laxmand* Archiepiscopum, qui tunc celebravit primam missam metropolitanam. In cujus regni principio rustici *Noriutie* volebant regere & dominari, insurgentes & vilipendentes & contemnentes Regem, clerum & proceres. Quos in *Jutia* simul conspiratos & conjuratos Rex aggressus perdomuit

domuit & punivit, aliquot occisis, scil. duobus millibus 1441. die mensis Maji scil. feria 5ta pentecostes, sub principe suo *Henrico Tageffon*, & interfectus est cum MCCCC. ita habet *alius liber*. Per ea tempora Dux Sleswicensis & Comes Holfatie *Adolphus*, qvi difficili & diuturno bello pro eo Ducatu cum Rege ERICO dimicasset usque ad novissima ipsius Regis tempora, accessit ad hunc CHRISTOFORUM jam novum Regem, postulans ab eo Ducatum in feudum. Qvi attendens multa mala exorta pro concertatione ipsius Ducatus tempore avunculi sui ERICI predicti, simulque se novum Regem nec prolem habentem, cui conferret. Nonnullis etiam aliis de causis & rationibus, concessit ei Ducatum in beneficium & ablata per predecessorem ejus ERICUM denuo concessit. Limes Ducatus ab aliquibus dicitur *Pons Caldingensis*. Dux autem *Adolphus*, accipiens de manu Regis Ducatum, homagium ei prestitit & fidelitatis juramentum. Hic CHRISTOFORUS accepit in uxorem filiam Marchionis Brandenburgensis *Johannis*, nomine *Dorotheam*, & celebravit nuptias in castro Haffnensi 1445. dominica ante Michaelis. Multa per ea tempora sunt innovata in regnis Danie Svetieque, Slaviciis urbibus & earum mercatoribus adversa. CHRISTOPHORUS enim iste liventi semper oculo *Lubicam* fertur aspexisse, multum undecunque thesaurum congregavit, cum quo proceres suspicabantur ipsum recessurum, quemadmodum predecessor ejus & avunculus ERICUS fecerat. Sed ille jam perveniens ad extrema jussit adesse ex primoribus procerum, en, inquit, ego morior, thesaurus, quem me composuisse arbitrabamini, ut emitterem, habetur in illo loco. Eum mihi impendere semper in animo fuit ad recuperandam regno *urbem Lubicensem*, qve, ut audio, Danici juris aliquando fuit. Obiit *Helsingborg* 1448. regni sui anno VII. in festo trium Regum, sepultus *Roskildis*.

Cui eodem anno succedit CHRISTIERNUS Comes in Aldenborg & Delmenhorst, nepos *Adulphi* Ducis supradicti ex sorore, in profesto beati Michaelis in *Parlamento generali Lundis* electus, & in monte *Trälajiebardzhöy* confirmatus. Cui Dominus *Two* Archiepiscopus vexillum regni tradidit, & sequenti anno circa festum Symonis & Jude in *ecclesia Haffnensi* in Regem coronavit, ipsi insignia regalia conferendo. Hic Princeps magnificus, humanissimus, & liberalissimus erat. Quamquam enim multotiens multis possessiones, res, vitam, actus legitimos, patria proferbere, adimere potuisset, destitit tamen, sciens, scriptum esse, Regem bene regere volentem super omnes misericordem esse oportere. Sveci audientes, Danos elegisse Regem sibi, & ipsi similiter *Karolum* filium *Kanuti* eodem anno evexerunt ad sceptrum, literis nec suis nec predecessorum, qvi hec tria regna conjunxerant, deferentes. Et statim *Karolus* obsedit ERICUM POMERENSEM in *Wiisby*, sed Rex CHRISTIERNUS veniens, eum eripuit, Svecos fugavit, multis occisis & captis, & insulam postea possedit 1449. in die Olavi Regis. CHRISTIERNUS dehinc fecit nuptias in *castro Haffnensi* cum Domina DOROTHEA relicta CHRISTOPHORI Regis. Demum tenuit bellum cum Svecis, antequam eum eligere in Regem voluerunt, annis VIII. Sed interim Anno Domini 1450. coronatus est in Regem Norwegie in *Tronthem* in die sancti Olavi. Et Anno Domini 1452. *Karolus* Rex Svetie modicum ante carnisprivium *Scaniam* cum multis millibus hominum manu hostili fraudulenter intravit, & magnam partem Scanie combusit, & quasi omnia bona sedis archiepiscopalis incineravit, & curias episcopales *Helsingborg*, *Borgeby*, *Werpinge*, & *Galtoftæ* totaliter combusit, & feria 5. ante carnisprivium *civitatem Lundensem* obsedit, & magnam ejus partem combusit. Sed archiepiscopus cum suis ecclesiam & curiam *Lundensem* manu armata defendit. Cujus etiam famuli multos de comitatu *Karoli*, scil.

mille, captivaverunt, tempore quo idem Rex jacuit in *Dalby*. Sicque *Karolus* rediit in *Syetiam*, & in redeundo *Gerherrit* & *Villandzherrit* quasi totaliter combustis. Item Anno Domini 1455. CHRISTIERNUS obtinuit castrum *Elvisborg* die apostolorum Petri & Pauli. Eodem anno, die Purificationis, natus est JOHANNES filius CHRISTIERNI. Et modicum post *Scanienses* edificaverunt castrum *Dæneholm* circa *Toftabro*. Anno Domini 1457. Rex CHRISTIERNUS fecit expeditionem in *Öland* & castrum *Borcholmen* obsedit, & tandem expugnavit & cepit machinis & bombardis. Eodem anno misit classem navium in *Findlandiam*, & castrum *Wiborg* conflagravit. Eodem anno Sveci KAROLUM regem expulerunt. Qui navigio venit ad civitatem *Dantzken* circa medium XLme. Eodem anno Sveci elegerunt CHRISTIERNUM in Regem, in festo Johannis baptiste, in *Morensteen*, & coronatus est postea in *Upsalia*. Eodem etiam anno nata est *Margareta* filia Regis, que postea tradita fuit Scothorum Regi in uxorem. Anno Domini 1459. die Barbare virginis, obiit *Adolphus* Slesvicensis Dux & Comes *Holsatie*, nullo herede legitimo sui corporis relicto, & sic *Ducatus* Corone consolidatur, quod diu a Regibus per multos labores erat quesitum. Sed filii Regis *Johannes* & *Fredericus* eundem Ducatum, patre moriente, denuo a Corona separatim, inter se per partes diviserunt, sicut & *Holsatiam*. Quod utique erit causa multorum malorum futuris temporibus. Et mirum est, quod Consiliarii regni hoc permiserunt. Videant, quanta mala sub ERICO POMERENSI exorta ex divisione Ducatus a regno. De Comitatu autem *Holsatie* pervenit res in contencionem de jure succedendi inter CHRISTIERNUM Regem, germana sorore *Adolphi* natum, & *Ottonem* de *Scovenborg* Comitem, qui longiore quidem gradu distabat, sed tamen ex masculino latere. Sed *Holsati* militares tunc suum rati esse arbitrium eligere, quem vellent, super ea re consultaverunt, & elegerunt *Ripis* CHRISTIERNUM Regem 1460. ut esset Comes *Holsatie* in hebdomada Dominice invocavit, data a Rege ingenti pecunia XLIII. milium aureorum *Ottoni*, qui juri suo renuntiaret. Anno Domini 1463. Dominus *Johannes* Archiepiscopus *Upsalensis* captus fuit in castro *Stockholmensi* per Dominum CHRISTIERNUM Regem, de consensu & voluntate pociorum militum regni *Svetie*, & captivus ductus navigio ad castrum *Haffnense* circa festum Martini, & anno secundo liberatus. Postea Sveci rebellaverunt, revocantes KAROLUM Regem, quem ante expulerunt. CHRISTIERNUS autem pluries intravit *Sveciam*, non causa belli, sed ut tractaret de pace pro communi bono, unde & magnum damnum reportavit, quia Sveci habita oportunitate invaserunt exercitum ejus, sed ipse eis vicem reddidit, majora damna & cedes inferendo eis. Semel habuit de eis magnam victoriam in *Herliongh*, & obtinuit vexilla eorum quinque, que suspendi fecit in Ecclesia beate virginis *Haffnensi*. Iterum venit in *Svetiam* pro pace facienda, & ut in Regem acciperent eum, sicut & ante elegerant. Cum autem diu prestolasset in monte *Brunckenberge* bona responsa, sicut Sveci quotidie ei promittebant, interim ipsi congregaverunt exercitum, & subito super eum irruerunt, ubi multi ex utroque exercitu corruerunt 1470. Plures etiam per quendam magum & maleficum Doctorem *Ryning* fascinati & maleficiati se mari precipites dederunt. Ubi etiam ipse Rex CHRISTIERNUS graviter vulneratus est. Tandem considerans Rex, Svecos nec fidelitatem aut juramentum literis vel verbis prestitum servare, & quia ipse pacem & quietem diligebat, elongavit se ab eis, dimittens eos sibi ipsis. Anno Domini 1466. (1467.) Sabbato Trinitatis idem Sere-nissimus Rex CHRISTIERNUS fecit filium suum JOHANNEM eligi in Regem in placito generali Skanie *Lundis*. MCCCCLXVII. Dominus *Ivarus Abfalonis* miles diffidavit

diffidavit CHRISTIERNUM Regem circa festum penthecostes. Qvi quidem Rex circumvallavit castrum *Silvisborgh* & castrum *Lilleö*. Et obtinuit *Silvisborg* die sancti Michaelis eodem anno. Et castrum *Lilleö* obtinuit 1468. circa medium XLme. quod proxima estate desolatum est. Circa idem tempus (1475.) quidam Legatus apostolicus, nomine *Marinus*, collegit ex Dania *libros*, quos a memoria Gothorum ibi diceretur reperisse. Eodem eciam tempore CHRISTIERNUS cepit, circa festum Johannis baptiste, quatuor *Anglicorum naves* de *Prusia* navigantes cum rebus non paucis, eo quod proximo anno *Anglici* in *Islandia* ejus Prefectum occidissent. Per idem tempus seviebat *pestis* gravissima per Sclavicas urbes, cui ab hominum memoria nulla par erat lues. Nullis ea remediis potuit placari, refugerat omnem opem medicam, potuerunt pauci superare vim veneni beneficio nature. Sed ubi manus medentis accessit, ilico furens venenum atrocius seviebat in omnem partem corporis. Profuit abstinere medicamentis. Opem ferre non potuit ulla cura. Multa hominum centena milia brevi periire hoc malo. Habuit autem CHRISTIERNUS Rex duos fratres germanos, scil. *Gerardum*, & *Mauricium*. *Gerardus* habuit *Altenburg*, *Mauricius Delmenhorst*. Et cum hoc Rex dedit XL. milia nummum, ut contentarentur, eo quod dicebant se eqve jus habere in *Holsatia* cum Rege. Nec diu superfuit *Mauricius*. *Gerardus* autem omnibus modis & conatibus, quibus potuit, laboravit, ut excluderet Regem *Holsatia*, sed non prevaluit. Interdum autem captus fuit a Rege, & aliquando capi potuit, sed Rex sinebat eum recedere & elabi, eo quod germanus ejus esset. Anno Domini 1469. vel circa convenerunt Rex & Sveci *Lubice*, ut de pace tractaretur, sed nichil actum est. Ubi Lubicensēs egerunt apud Regem de multis incommodis & damnis, que in mari mercatoribus suis per satellites Regis irrogata dicerentur, & cum esset humanissimus Princeps, passus est superari, promisitque damnificatis aliquot milia, *opidum Kylonense* tradens illis in pignus. Anno Domini 1474. serenissimus & christianissimus ac devotissimus Rex CHRISTIERNUS visitavit limina apostolorum Petri & Pauli, excipitur ubique magnis honoribus, trium regnorum titulis insignis, & qvi in sua ditione teneret Gothos, quorum tam celebre nomen ab antiquo fuit per omnes provincias, quorum etiam opera Rome nunc visuntur in demolienda urbe, si voluissent. Sed illi reliquerunt Romam. Quam postea Italici *Normanni* de *Apulia* in eam deformitatem & vastitatem, que hodie cernitur, perduxerunt. Romam veniens Rex excipitur honorifice ab omnibus, & a Papa *Sixto* 4. ordinis minorum in palatium suscipitur, & primo, confessione facta, absolvitur a Pontifice ab omnibus peccatis, casibus & censuris. Deinde contulit ei jurisdictionem erigere & instituere in una civitatum regni publicum gymnasium cum privilegio. Quod *Haffnie* postea ad effectum reductum fuit. Dehinc contulit ei multa privilegia & Sanctorum reliquias pro capella sua *Roskildis*, multaque alia donaria. *Fredericus* autem Imperator contulit ei *Thietmarsiam*, & erexit eam & *Holsatiam* in *Ducatum*. Quare *Thietmarsii* comperta miserē nuntium, qvi doceret Imperialem Majestatem, eam terram esse subjectam Ecclesie *Bremensi*, qvi eciam suis in terram prefectis uteretur, laboravitque nuntius ille, ut revocaretur illa donacio vel concessio, sed non obtinuit. Deinde post aliquot annos Rex vocavit *Thietmarsos* in *Rendesborgh* & ostendit eis Imperiales literas, quod terra eorum *Ducatus Holsatie* incorporaretur, & quod juberentur parere Regi & heredibus suis legitimis, requisivitque, ut prestarent homagii sacramenta. Erat tunc quintus annus post impetrationem literarum. *Thietmarsii* responderunt, terram suam subjectam ecclesie *Bremensi*, cujus etiam Archiepiscopi prefectos nunc in terra sua haberent. Ad quod Rex respondit, subjectionem, quam

pretenderent, magis esse in verbo quam opere, & prefectos in terra esse ad variam speciem, nichil administracionis, nichil obedientie habere, quotiens urgeantur illo refugere, non recognoscere Archiepiscopum, quando illis omnia sunt tranquilla. Proinde nisi pareant imperialibus literis, hoc se facturum, quod necessarium fuerit ad extorqvendam obedientiam. Sed tunc interventu eorum, qui Regi aderant in concilio. Annales treuge constituuntur pro deliberacione. CHRISTIERNUS autem Rex rediens ab urbe Roma, nova vectigalia instituit exemplo regionum, quas peregrinatus viderat per Italiam perque superiorem Alemaniam, sed incole Sclavicalium urbium allegabant privilegia sua ab olim indulta, promissionem eciam Regis preferentes, quod nullis novis ab illo vectigalibus in futurum tempus gravarentur. Respondit Rex, quod ex novis supervenientibus causis, ubi evidentia facti testaretur, posse constitutum odiosum antiqvare. Quis enim sibi legem dicet, a qua non liceat rationalibus de causis discedere. Facile tamen cepto destitit Princeps semper humanissimus, & qui, preter profusionem suarum rerum, non haberet, quod in eo carperetur. Postea, tertio anno post reversionem, Rex CHRISTIERNUS, misis solennibus nunciis ad illustrissimum Marchionem Misnensem & Ducem Saxonie *Ernestum*, egit, ut filia ejus *Christina*, puella moribus, nobilitate & forma prestantissima, desponderetur filio suo *Johanni*. Quam eciam *Albertus* Dux Saxonie & Marchio Misnensis, germanus *Ernesti*, insigni agmine duxit per *Rostochium*, ibi navigium inscendens & in Daniam se transferens, multi fuere cum eo Comites & Pontifices, octingentis eqvis ingressus, auratis curribus, puellam regiam, regio more deduxit. In *Haffnia* regia regum nuptie sunt peracte Anno Domini 1478. VIII. Idus Septembris. Plura possent scribi de isto illustrissimo Principe, sed causa brevitatis jam dicta sufficiant. Unum tamen est, quod Anno Domini 1468. regularis observantia, quo ad Fratres Minores, introducta fuit in Daniam per reverendum patrem fratrem *Laurentium Brandere*, ipso Rege ad idem summe post regem celi cooperante. Quam observantiam fovit, protegit, & auxit usque ad mortem totis viribus & conatibus. Demum ex hac vita ad celi fastigia migravit Anno Domini 1481. 22. die mensis Maji, 3: altera die Bernardini confessoris, in *castro Haffnensi*, sepultus *Roskildis* in capella sua regia. Regnavit laudabiliter annis 33. (34.).

Cui succedit filius suus senior JOHANNES, qui jam ante mortem patris coronatus erat Rex. Hic non multum patri dissimilis, imo in multis excedebat. Sveciam potenter devicit, ubi & Rex tandem coronatus est 1497. die Katherine in *Stockholm*. Sed illi pro more conspiraverunt in eum, & pene interceptus fuisset ab eis, nisi Deus ipsum protexisset. Regina autem, ipso evadente, diu obsessa fuit in arce Stockholmensi, & tandem arcem & se dediderunt, atque aliquandiu in regno, prestita fide, evagati, antequam recedere potuerunt. Rex autem *Johannes* concepit magnam indignacionem contra *Lubicenses*, quod dicerentur agi occultis consiliis & machinationibus, ut Sveci minime ei parerent, sed magis rebellionem ipsi ostenderent. Quo fiebat, ut non tam prompte Rex de justitia satisfaceret Lubicensibus, querulantibus se damnificatos a Danis, Rege tamen id ignorante. Demum cum ageretur annus MD. Rex JOHANNES cum fratre *Friderico* Duce jam dudum *Thietmarsis* insinuarunt literas Imperiales, quod subiecti per Imperatorem Holsatice dicioni dicerentur. Illi vero refragati sunt, ad ecclesiam Bremensem se pertinere contententes. Jam hostilia illis Principes memorati nuntiarunt. Igitur Rex cum fratre, omnibus apparatis, movit in *Thietmarsiam* post principium Februarii. Peditum gregariorum 3: *Rytheræ* pene sex milia predicabantur eorum, qui stipendiis militarent. Ceterum

ex *Jutia*, *Phrisia*, *Holsatia*, ex opidis & agris, qui accefferant, numerari non poterant. Tam certa spe victorie venerant nonnulli, ut pecuniam comparandis rebus ex preda secum in Zonis portarent, una cum sigillis ad dandas literas, ubi pecunias expendissent. Equites splendidi ex *Holsatia*, *Jutia* & omni *Dania* illo splendore ibant in armis, quibus solet ad magnas nuptias properari, secum aurum in marsupiiis deferentes. Accefferunt nonnulli ex *Marchia* & *Luneburgensi* ac *Brwnfwickensi* terris. Nemo dubitabat, tantis viribus *Thietmarsos* protinus cessuros, & si ad statariam pugnam ventum fuisset, non erat ambiguum. Igitur cunctis ex re & pro temporum & locorum qualitate constitutis, magno agmine ducunt Principes in terram hostilem XIII Februarii, & opidum *Meldorp* occupant. Fugierê, qui poterant. In alios omnis etatis, ordinis & sexus, est levitum, ut terrore excitato promptius dederentur. Miserunt Principes speculatores, ex quibus unus captus cogitur fateri, quo itinere hostes sint ingressuri. Id cum accepissent, proxima nocte fodientes, vallum opponunt venturis per lutosissima itinera. Ibi aliquot hominum milia servavere excubias. Alii locis aliis. Igitur pessimo auspicio mota sunt castra die lune, quæ fuit XVII. Februarii, multis reclamantibus, qui nossent vadosa itinera. Sed prevaluit consilium capitaneorum de guardia, qui precesserunt (tria millia), cum civibus & agricolis majori numero. Sequitur agmen equitum, tam certam presumentium victoriam, ut vehicula quoque post se venire sinerent. Per angustum quoque sunt ingressi tramitem, quæ res infinitam cladem peperit equestribus. Nemo cogitabat periculum esse, ubi precesserunt pedites de guardia, sed rem omnem habuerunt pro expedita. Lutosum ac profundum iter, septum ex lateribus grandibus fossatis, supra genua turbavit equites, qui in pressura magna ibant, sperantes & expectantes in solida pervenire. Jam *Thietmars*i post aggerem delitescentes, tormentis missis sonuerunt non sine discrimine venientium. Primi tamen agminis pedites pluteos confertos preferebant, subjectisque hastis, transibant fossata, & jam in solido constiterant, sed anguste stabant, ut pugnare non possent. Dies erat nebulosa, pluvia grandine mixta, ventis levientibus de celo pugnabatur. Terra autem crebris fossatis discissa non sinebat aciem extendere aut excursionem facere. Regia tormenta jam erant collocata, sed pluvia cum ventis impediante, emitti saxa non poterant. Procurrerunt nonnulli ex *Thietmars*is ut everterent, sed cæsi sunt. Interim aggere tuti tonuerunt illi bombardis, ruperuntque ordines stantium peditum. Sed cum ambiri se ex hostibus cernerent *Thietmars*i, pauci egressi non plures trecentis aut ad summum quadringentis, pugnam conferunt adversus tot milia hominum luto & frigore & angusto loco constrictorum. Transilientes incole fossata, pugnaverunt pauci in multos, bis retropulsi revertuntur, bis ex fuga se colligunt, & hostes loco captos, frigore & luto madidos, cedunt, detrudunt in fossata. Deinde auxerunt aquam catharactis apertis, ut fossatorum nullum jam videretur discrimen, multis pereuntibus. Primi ex guardia pedites fugam ineunt, in qua tamen multi ceduntur. Tunc animosi effecti *Thietmars*i, in reliquam collecticiam manum astantium ex urbibus & agris seviunt ad internecionem, cedentes aut mergentes aquis, quæ maxima turba fuit. Denique invadunt turmam equestriam angustia loci pressam, nec se commovere potentem aut fugere. Nam antea pedites cæsi, postera parte curribus constricti, ex utroque latere fossatis inclusi stabant immobiles presente morte pallidi. Circumfusi *Thietmars*i ex latere lanceis & sagittis, primum equos vulneraverunt. Jumenta, ubi senserê ferrum, seviunt, proculcant, dejiciunt sessores. Fit strepitus miserabilis & horribilis vapor ascendens ex sudore oculos obfuscavit. Principes ipsi cum multis elapsi sunt, pluribus ignorantibus, quomodo evaserint. Nam

pluvius & nebulosus aer, simul nives cum ventis, mixto ex sudore fumo, visum omnibus ademerunt. Nam ne quisquam retrocederet, impediverunt currus. Creditum est per densa cesorum & merforum cadavera nonnullos evasisse. Incredibile est memoratu, quanta trium horarum spacio peracta sit cedes. Sed major pars inventa est sine vulnere. Qve res declarabat, aqvis demersos quam plurimos. Nemo satis explicat ordinem rei geste, omnibus de suo periculo conterritis, nebula, nox ingruens, bombardarum fumus & ipsorum jumentorum vapor exuberans, visum ademerê. Mox alii ex *Thietmarsis* sequuti prostratos nudaverunt armis, vestibus, zonis, marsupiiis, & quos spirantes reppererunt, trucidabant. Deinde ad extremum eciam camisis nudaverunt. Hoc immanissimo crudelitatis genere sevierunt in mortuos, aliquot milia peditum tumulaverunt, sed equitibus hoc negaverunt. Inerant duo Comites de Aldenborgh, *Adolphus* & *Otto*, Milites plurimi tam Dani quam Holsati, Militares sine numero. Ipse flos militie Holsatie periit, infinito suorum gemitu, maxima commiseratione omnium. Cesorum numerum nemo satis explicavit. *Thietmars* maximum dicunt. Alii negant, ad pauca milia redigentes. Causas istius cedis potes advertere ex jam dictis, scil. superbiam in proficiscendo ad bellum, & crudelitatem factam in *Meldorp* in omnes utriusque sexus etatis & ordinis. Tercia causa erat, Militares jam adeo multiplicati erant, ut vix statui suo necessaria plurimi haberent. Quapropter conspiraverant, ut aliqua bona ecclesie adimerent, & inter se dividerent, sed morte preventi non perfecerunt, Deo sic ordinante. Insuper plurimi conjuraverant in mortem Serenissimi & Illustrissimi Domini JOHANNIS Regis, ut ipsi sine Rege regnarent, & bona corone sibi usurparent, ad quod sine dubio secutura erat exactio injusta & oppressio violenta pauperum rusticorum. Sed Deus adjutor & protector pauperum hoc impedivit. Sveria victa est per JOHANNEM Regem, & coronatus est *Holmis* in crastino sancte Katharine in ecclesia sancti Nicolai 1497. Eodem anno *Johannes Brostorp* Archiepiscopus obiit. Et *Magister Birgerus*, Cancellarius Regine DOROTHEE & post Domine CHRISTINE, fit Archiepiscopus. JOHANNES Rex obiit 1513. X. Kal. Marcii in castro *Aleburgensi*. Item 1481. 2da die mensis Julii natus est CHRISTIERNUS 2. Rex Dacie, filius JOHANNIS Regis & CHRISTINE Regine. Item 1495. obiit Domina DOROTHEA Regina Dacie &c. circa festum Martini. Item 1501. fuit capta Domina CHRISTINA Regina in Sveria per triennium. Item obiit 1521. circa festum conceptionis beate virginis, sepulta *Otonie* apud virum & filium.

XV.

Regum & Gentis Danorum Historia a Dano usque ad Annum 1288. dicta vulgo *Chronicon Erici Regis*.

Hujus Chronici nullus apud nos, quantum scio, Codex authenticus hodie superat. Primus illud ex tenebris, & quidem ex Codice quodam *Henrici Ranzovii*, protraxit *Erpoldus Lindenbrogius* Hamburgi 1603. in 4to, deinde inter Scriptores Rerum Germanicarum Septentrionalium, Francof. 1609. in folio edidit, iterata per *Joannem Albertum Fabricium* Editione

Editione Hamburgi 1706. Editio autem illa Lindenbrogiana tot mendis crasrioribus in personis & rebus scatet, ut *Stephanus Joannis Stephanus*, qui illud Syllogi suæ Elzevirianæ, Lugduni Batavorum 1629. editæ, denuo inseruit, necesse duxerit, lectorem de libelli emendatione his verbis ad frontem admonere: *Ex codice manu descripto recognita, & sexcentis in locis debita integritati restituta.* Sed ut pace *Stephanii* dicam, bonus ille vir, etsi aliqua in melius mutaverit, multa tamen, quæ ipsi non placuere, aut data opera omisit, aut exemplar mancum nimis & mutilum habuerit. Falluntur omnino, & *Lindenbrogius*, & eum sequentes, *Stephanus*, *Wormius*, aliique plures recentiores, qui Chronicon istud Regi ERICO POMERANO, ut Auctori, tribuunt (*). Nam, ut recte monet *Jo. Grammius* (a), ejus Auctor & vetustior est, quam vulgo creditur, & diu ante vixit, quam nasceretur *Ericus Pomeranus*. Hinc cum *Grammius* fere ubique *Pseudo-Ericum* nominat. Vixisse autem Auctorem sub auspiciis regni *Erici Menvidi* Regis & quidem circa Annum 1288. quo Historiam suam consummavit, eo minus dubitari potest, quod *Estonium* suo tempore adhuc dominio Danorum fuisse dicat. Porro Auctorem fuisse *Monachum* Ordinis Cisterciensis & quidem e Ducatu Slesvicensi *Monasterii Ryensis*, nomine *Ruris Regii* olim adpellati, facile patet iis, qui aliquam in pagellis istis perlegendis attentionem adhibere volunt (b), cum non tantum omnium septentrionis *Cænobiorum Cisterciensium* origines, sed etiam specialia quædam *Ducatus Slesvicensis* & *Ruris Regii* facta studiose adeo annotet. Ut sic hos *Annales Ryenses* merito appellare liceret. Clausula illa: *Hactenus Ericus Rex Daniae*, qua Chronicon nostrum finitur, ut & Inscriptio Codicis Ranzoviani: *Liber Erici Regis*, quam adfert *Grammius*, *Lindenbrogium* ejusque seqvaces seduxit. Si vero genuina sit prædicta clausula, & antiqua manu primitivo Codici adscripta fuerit, credo omnino, *Ericum* illum *Regem* esse non *Pomeranum*, sed ERICUM MENVEDUM, non quod hunc libelli auctorem agnoscam, sed quod ejusdem, ut puto, auctoritate & adhortamento Monachi præcipuorum claustrorum ad scribendos Annales allekti fuerint. Hujus enim Regis tempore, & ni fallor ut curioso Regi complacerent auctores, haud paucos Annalium nostrorum, qui adhuc supersunt, scriptos reperio. Et forsan hoc Chronicon olim ad collectionem eam pertinuit, quam Historici nostri *congesta Menvedi* nominant (c). *Hvitfeldius* noster eodem diligenter, & sapius ad verbum, usus esse dinoscitur. *Hermannus Cornerus* ap. Eccardum T. II. p. 475-489. Chronicon nostrum quasi ad verbum exscripsit, & ad *Ericum Pomeranum* continuavit, sed corruptis misere, forte librariorum culpa, plerisque nominibus. *Seriem Regum*, quæ in hocce Chronico compareret, ex *Saxonis* & *Adami* libris imperite confarcinatam, affirmat *Grammius* Not. ad Meurs. p. 125. Titulus, qui præmittitur, non videtur ipsi Chronico coævus, sed dubio procul ab ipso *Lindenbrogio* additus, & a *Stephanio* postea adoptatus.

Historica Narratio, de origine gentis Danorum, & de Regibus ejusdem gentis, deque eorundem rebus gestis.

Dani, ut testantur *veteres Historiographi*, tempore *Saruch*, proavi Abrahamæ, regnum, quod nunc *Dania* (d) dicitur, intraverunt, venientes de *Gothia*. Qui quidem *Gothi*, ut dicit *Papias* (e), de *Gog* filio *Japhet* orti sunt. Quod autem quidam dicunt, *Danos* a *Danaitis* i. e. Græcis venisse, verisimile est, sed usquequaque certum non

(*) *Stephanus* postea, meliora edoctus, id potius ERICI jussu a *Monacho* quodam istius ævi conscriptum confitetur, Not. ad Sven. Agg. p. 152.

(a) Vid. GRAMMII Not. ad Meursium p. 1. 91. 264.

(b) GRAMMII Not. ad Meursium p. 91. 601.

(c) WESTPHAL. Monum. Cimbr. T. III. Præfat. p. 9. putat, *Congesta Menvedi* fuisse Documenta ex Archivis publicis, consilio Regis ERICI MENVEDI collecta.

(d) *Lindenbrog.* addit: vel *Dacia*, &, ni fallor, sola vox *Dacia* in autographo scripta fuit.

(e) Lexicographus, qui floruit medio Seculo XI.

non est, nisi ab initio dicti sunt *Dani*, sed quælibet terra habuit nomen speciale, quod habet adhuc, donec tempore *David* Regis habuerunt Regem DAN. Nam tempore illo, DAN, filius *Humblæ*, de *Svecia* veniens, regnavit super *Sialandiam*, *Monen*, *Falster*, & *Laland*, cujus regnum dicebatur *Withesleth*. Eo tempore Rex quidam potentissimus ad invadendum *Jutos* venit. Quo audito, *Juti*, timentes valde, locum, qui adhuc *Kovvirki* ^(f) dicitur, fossatis & fragis ligneis munierunt, miseruntque nuncios ad DAN Regem *Withesleth*, ut eis ferret auxilium, pollicentes ei, victoriam si reportaret, dominium super se. Qui cum suis veniens, apud *Kowirki* hostibus occurrit, occisis plurimis, & reliquis in fugam actis. Dominus *Jutorum* factus DAN, cum *Jutis Fyoniam*, *Scaniam*, ac omnes alias *insulas Daciæ* sibi subjugavit, & postmodum, communi omnium decreto, regnum suum *Daniam*, & incolas *Danos* a se, qui DAN dicebatur, appellavit.

Primus ergo Danorum Rex fuit DAN, filius *Humblæ*, a quo *Dani* & *Dania*, quæ nunc *Dacia* dicitur, nomen habet. *Julius* enim *Cæsar* primo fertur eam *Daciam* appellasse, propter hospitalitatem & dapfilitatem hujus gentis ^(g). DAN ergo primus Rex fuit pugil fortissimus & giganteus, cunctis in circuitu terribilis, & prælia clarissima gesfit hinc inde. Huic succedit secundus

HUMBLÆ filius ejus. Hic erat vanus & iners, & pauca notabilia fecit. Unde *Lothar*, frater ejus, facta conspiratione Danorum contra fratrem, eum de regno deposuit, & pro eo regnavit.

Tertius LOTHER nimis durus fuit incolis regni, & in multis se nequiter gesfit, & ideo tyrannidem ejus Dani non ferentes, eum occiderunt. Huic succedit *Skiold* filius ejus.

SKIOLD. Iste, antequam haberet quindecim annos ætatis, occurrens solus magno urso, eum cingulo suo ligavit. Hic primo *Teutonicos* Danis subjugavit, & servire fecit sub tributo, & multa strenue gesfit. Huic succedit filius ejus *Gram*, quintus.

GRAM, a quo *Grambæreth* ^(h) dicitur. Iste cum quodam gigante in *Svecia* pugnans, solus occidit eum. Regem etiam *Sveciæ* occidit & XVI. fratres ejus, & *Sveciam* tributariam Danis fecit. Postea cum *Suibdager* Rege Normannorum bellum gesfit ^(*) . . . quod quando aliquis est multum durus, dicitur de eo: ipse est unus *Gram* ⁽ⁱ⁾. Huic succedit in regnum *Suibdager*, qui eum occiderat, sextus.

SUIBDAGER. Ipse ex patre *Dacus* fuit & ex matre *Noricus*, qui patrem proprium, in *Norwegia* regnantem, de regno expulit, & pro eo regnavit. Hunc in *Dacia* regnantem occidit *Haddinger* filius *Gram*, in ultionem patris, & pro eo regnavit, septimus.

HADDINGER filius *Gram*. Iste Regem *Svetiæ* & *Hellefonti* interfecit. *Norwegiam* & urbem *Dymin* subjugavit, & multa clarissime fecit, & post multas victorias indignum ducens mori in lecto, quasi pecus, propter laudem mundi & posteritatis memoriam, seipsum suspendit. Huic succedit *Frothi* filius ejus, octavus.

FROTHI

(f) *Kowirke* videtur fuisse primum & antiquissimum nomen foveæ illius, ad Slesvicum olim aut a Rege *Godefrido* aut ante eum ductæ, operibusque ligneis munitæ, & forte adhuc superstes in hodierno nomine *Kograben*. Ceteræ recentiores munitiones cum castellis, muris vallisque, a *Thyra* Regina, *Waldemaro* I. aliisque Regibus constructæ, communi nomine *Danewerk* s. *Danewirki* veniebant.

(g) Hæc de *Julio Cæsare* a *Stephanio* omiſſa, utpote fabulosa.

(h) Territorium sic dictum in Præfectura *Hadersleviensi* Ducatus *Slesvicensis*.

(*) Hæc lacuna suppleri potest ex *Hermann*o *Cornero* ap. *Eccard*. T. II. p. 476.

(i) *Gram* adhuc Danice est *iratus*. *Gramur* Islandice est etiam moestus, tristis, hinc *Græme* sig, *Græmelse*.

FROTHI HIN FÆMILDÆ (k). Iste postquam seipsum & totum regnum in bellis depauperaverat, audito, quod in *Wendelsyssel* (*) draco quidam super thesauros jaceret, draconem solus adiit, & superatum occidit. Acceptisque thesauris, *Britanniam*, quæ nunc dicitur *Anglia*, *Scotiam*, *Teutonium*, *Slaviam*, *Rusciam*, & plurimas alias terras subjugavit. Postmodum in *Scania* pugnans, non manibus inimicorum, sed æstu & pondere armorum suffocatus, interiit. Huic succedit *Hal-danus* filius ejus.

HALDANUS. Iste cupiditate regnandi omnes fratres interfecit. Huic succedit *Ro* filius ejus.

RO. Iste transtulit civitatem, quæ prius dicebatur *Hökæköping*, de loco, qui dicitur *Hökæbyerg* (1), ædificans eam in portu *Ysæfiorth*, & vocavit eam *Roskelda*, fermone composito ex nomine suo & ex *fonte*, juxta quem sita est. Huic successerunt duo filii ejus, *Haldan* & *Helgi*.

HALDAN & HELGI. Isti dividerunt inter se regnum, ita quod HALDAN regnaret in terra, & HELGI in mari. HALDAN vero pauca notabilia fecit. Huic succedit HELGI frater suus.

HELGI Rex maximus. Iste strenuus bellator, *Hotbbrodum* Regem Sveciæ occidit. *Teutonicos* tertium subjugavit, & marinis discursibus multa ardua perpetravit. Hic ad portum quendam *Lalandiæ* veniens, filiam cujusdam rustici, nomine *Rolfkarl*, sibi adduci fecit, de qua filiam genuit, nomine *Thora*, ex qua dicta est *Thororum insula* (m), quia ibi sepulta est. Iterumque post XV. annos illuc veniens, prædictam filiam adduci fecit, nesciens, quod filia sua esset, ex qua genuit filium, nomine *Rolfkraki*. Cumque hoc postea cognovisset, præ nimia verecundia se ipsum suspendit.

Interea dum *Rolf Kraki* adhuc puer esset, Rex Sveciæ *Athiflus* Danis tributum imposuit, & in signum abjectissimæ servitutis prefecit eis *canem* quendam, *Racki*, nomine, quem cum canes occidissent, *Athiflus* posuit eis Regem pastorem quendam, nomine *Snyo* (n).

SNYO. Iste multa mala & innumera fecit Danis, sicut *Athiflo* promiserat, qui tandem sedens in *placito Wiburgensi*, in loco, qui *Lusæhögh* dicitur, coram omnibus melioribus regni, a pediculis est corrolus. Huic succedit *Rolf Kraki* filius *Helgi* prædicti.

ROLF KRAKI filius *Helgi*. Ipsi post multas præclaras victorias ab *Hiartmaro* (o) Comite Scaniæ, qui sororem ejus habuit in uxorem, in lecto suo proditiose est occisus, in *Lethra* curia regali in Sialandia, cum quo & *Biarki* & *Hialti*, pugiles clarissimi, cum tota familia regia, sunt occisi. Huic succedit *Hyarwarus*.

HYARWARUS regnavit brevi tempore, scil. a mane usque ad horam primam. Hunc occidit *Haki* filius *Hamundi*, & factus est Rex Danorum.

P p 2

HAKI

(k) *Stephanus* legit: FROTHI GEFMILDE ɔ: Frotho munificus.

(*) Sic dicitur ultima & maxime septentrionalis pars Jutiæ, hodie *Vendsyssel*. *Adamo Bremenfi* Edit. Lind. p. 55. 56. 58. *Wendila*. *Ælnotho Mon.* p. 37. *Wendle*. *Knytlinga Saga* p. 62. 90. 194. *Vendli* & *Vendilskaga*. Incolæ hujus provinciæ a *Saxone Gr.* p. 314. 329. 353. vocantur *Vendilenses*, adhuc Danice *Vendelboer*.

(1) *Stephanus* habet *Hagekiöping* & *Hagebiorg*.

(m) Insula adhuc *Thoro* nominatur, ita apud *Saxonem* p. 28. Sita est prope *Svenoburgum* Fionia. *Messenus* eam falso ad littus Hallandicum collocat, *Richardson* Deser. Hall. p. 17. Alia ejusdem nominis insula prope *Assenium* jacet.

(n) Hos duos articulos de *Cane* & *Snione* non habet *Stephanus*.

(o) Apud *Lindenbrog*. *Hyarwardo*.

HAKI igitur regnante, venit quidam de partibus septentrionalibus, nomine *Fritblæf*, & filiam *Rolf Kraki* duxit in uxorem, & occidit *Hakonem*.

FRITHLÆF. Huic succedit *Othen*.

OTHEN. Iste morte subitanea prope locum, qui nunc *Othens* (p) dicitur, interiit, ibique sepultus est. Hic magnus incantator & magus erat, ita quod ab omnibus circa nationibus pro Deo colebatur, unde & *Græci* imaginem ejus auream a Danis sibi pro magno munere missam, cum reverentia maxima susceperunt. Huic succedit *Balder* filius ejus.

BALDER, a quo *Balderfund* (q) dicitur *Mare Balticum*, pro eo quod ibi pugnavit. Huic succedit *Hotther*, qui eum occidit (r)

HOTHER. Iste invenit in quodam nemore Sveciæ gladium, qui *Minning* dictus est, cum quo *Balder* occidit. Ab isto *Hotther* villa *Othera* (s) dicta est, & illuc fugiens, occisus est a *Boyo* Rege Sveciæ, qui etiam post eum regnavit.

BOYO. Huic succedit *Rorik* filius suus.

RORIK. Huic succedit *Ormendel*.

ORWENDEL. Iste vir victoriosus erat, & multa præclara gesit. Hunc occidit frater suus *Fæggi*, & regnavit.

FÆGGI (t). Iste copulavit sibi uxorem fratris occisi. Hunc occidit *Ambletus*, filius dicti *Ormendel*, in ultionem patris, & cum eo omnes meliores regni cum tota curia regali combussit, ita quod unus superstes non fuit.

AMBLETUS, qui vir astutissimus erat, Regemque Angliæ bello occidit, & *Daciam*, *Angliam*, & *Sveciam*, in ditione sua tenuit. Hunc *Wichlethus* Rex Norwegiæ, vitricus ejus, occidit in *Oresund* in prælio, & regnavit.

WICHLETHUS. Iste accepit uxorem *Ambleti*, propria uxore repudiata. Huic succedit filius ejus *Wermundus bin Blinde*.

WERMUNDUS BLINDE (u). Hic vir bellicosus erat. Hujus tempore *Keto*, & *Wiggo*, filii *Fromini* Præfecti Sleswicensis, occiderunt *Athislum* Regem Sveciæ, in ultionem patris sui. Huic succedit *Uffo Starke* filius ejus.

UFFO STARKE. Iste a septimo ætatis anno usque ad trigesimum noluit loqui, quousque in loco, qui adhuc *Kunengikamp* (v) dicitur, super *Eydoram* cum filio Regis Teutonicorum & meliore pugile totius Teutoniæ solus certans, ambos occidit, & sic conditione utriusque gentis, *Teutonia* Danis jam quarto tributaria facta est. Huic succedit *Olaf* (x) filius ejus.

OLAF,

(p) De *Misrobino* in *Fionia* occiso, vid. *Saxo* p. 13.

(q) *Saxo* p. 41. 42. solum de *Portu Balderi* & de scaturigine a *Baldero* nomen trahente, *Baldersbrönd*, loquitur. Conf. *Hvitfeld* p. 8. *Grammii* Not. ad *Meurf.* p. 24.

(r) Quinque illi articuli de *Hyarwaro*, *Hakone*, *Fritblefo*, *Osbeno*, & *Baldero*, apud *Stephanium* non apparent.

(s) *Hotthera* forte legendum, & potest esse villa *Höyer* in Præfectura *Tunderensi*, quæ olim dicta est *Hotther*. *Stephanius* vero legit *Hottherslef*, civitatem *Haderslev* indigitans. Prius vero mihi magis arridet.

(t) *Stephanius* legit *Fengi* & *Horwendel*. Ab hoc nomen adhuc obtinent *Fæggesund* & *Fæggekli* in *Morfia* insula *Jutiæ*, Vid. *Atlas Dan.* T. V. p. 566. *Saxoni* p. 54. *Fengo* dicitur.

(u) *Wermundo* hic cognomen *coecus* datur, ex eo quod ætatis vitio oculis orbaretur, *Saxo* p. 63. Alias cognominatur *bin Vitri*, *den Vise*, ɔ: sapiens.

(v) *Paroecia Kampen* prope *Rensburgum* olim nota erat, cujus tempus circa 1690. destruebatur, quando *Christianus V.* munitiones *Rensburgenses* ampliavit. Vid. *Westphal. Mon.* T. I. p. 1895. *Noodts Beyträge* T. I. p. 239. 455. Ab hoc duello regio locus nominabatur *Campus Regis*. In *Chronico Petri Olai* locus dicitur *Kunungskamp* super *Eydora*. In *Chronico Corneri* ap. *Eccard.* T. II. p. 478. corrupte legitur *Koningbeslap*.

(x) *Stephanio* DAN.

OLAF, qui dictus est DAN HIN STORLATENE. Huic successit *Hughelet* (y).

HUGHELET. Iste occidit *Heghmodum* & *Hagrimum* tyrannos Sveciæ. Huic successit Frothi.

FROTHI HIN FRECNE. Iste interfecit *Fregerum* Regem Norwegiæ & X. duces ejus. Huic successit *Dan* filius ejus.

DAN. Iste VII. anno ætatis suæ *Teutonium* jam quintum tributariam Danis fecit. Huic successit *Frithlevus*.

FRITHLEVUS. Iste urbem *Difflinum* & *Britanniam* subjugavit. Huic successit *Frothi* filius ejus.

FROTHI HIN FRITHGOTHÆ. Hujus tempore *Jesus Christus* natus est. Iste subjugavit *Sveciam*, *Britanniam*, *Hyberniam*, *Scotiam*, *Norwegiam*, *Saxoni- am*, *Frisiam*, *Ungariam*, & omnia orientis usque ad *Græciam*, quorum Reges & incolæ omnes servierunt ei. Hujus tempore venit in Daciam *Erik Ortbiloghe* & *Rolf* frater ejus, filii *Regneri*. Illi interfecerunt *Grep* cum V. fratribus suis. Contra hunc FROTHI venit Rex *Humorum*, cum aliis LXIX. Regibus, qui ex se VI. Reges fecerant duces belli. Quorum quilibet habuit sub se 5000. navium, & quælibet navis habebat CCC. armatos. Summa navium XXX. millia. Summa virorum novies mille millia hominum. Hos omnes occidit FROTHI, pugnans cum eis in mari juxta *Bleking*. Hic tantam pacem in regno suo fecit, quod unam armillam auream (z) juxta *Eydoram*, alteram juxta *Scanör*, & tertiam juxta *Warthingborg* in via communi suspendit, nec erat, qui eam nocte vel die auderet tollere. Hunc occidit una vetula. Huic successit *Hiarne*.

HIARNE. Iste modico tempore regnavit, occidit enim eum *Frithlevus* filius *Frothi Frithgothæ*.

FRITHLEVUS, filius *Frothi Frithgothæ*. Iste occidit *Amundum* Regem Norwegie & unum draconem. Post quem *Frothi* filius ejus regnavit.

FROTHI HIN FREKNÆ. Hujus tempore venit *Stercaterus* filius *Stormerki* in Daciam, qui interfecit *Wifinum* gladiatorem apud *Rusciam*, & *Tanam* gigantem apud *Byzantium*, & in *Polonia Wase* pugilem, & in *Saxonia Hamam* pugilem, & *Teutonicis* infestissimus fuit adversarius, & multa eis opprobria intulit. Nam quatuor aut sex ex eis complicans ad modum sedis ad purgandum alvum, & multa alia præclara gesit (a). Iste FROTHI anno ætatis suæ XX. *Teutonium* jam sexto subjugavit, & multa alia præclara armis fecit. Hunc FROTHONEM occidit *Swertingus*. Huic successit filius ejus *Ingellus*.

INGELLUS. Hujus tempore *Stercather* interfecit septem filios *Swertingi* in ultionem Regis *Frothi*. Ipsius etiam tempore occidit *Anganturum* cum septem fratribus. Huic successit *Olaf* filius ejus.

OLAF. Huic successit *Haraldus* filius ejus.

HARALDUS. Hunc occidit frater suus *Frothi Rechbane*, & regnavit.

FROTHI RECHBANE (b). Hunc interfecit *Haldan hin Biergram*, filius sui fratris *Haraldi*, in ultionem patris sui. Huic successit *Ericus* Rex Sveciæ.

ERICUS.

(y) Stephanio *Huglet hin lilde*.

(z) Saxo p. 94. armillam auream triviis in *Jutia* affixam narrat. *Rimbegla*, vetus scriptum Islandicum, in campis *Julangrensilus* factum vult. De *Ælfredo* Rege Angliæ eadem fabula narratur. Num vero inde nostri suam mutuati sint, valde dubito, Vid. *Grammii* Not. ad *Maurf.* p. 43.

(a) Hæc *Stephanus* omisit, ut indecorum & meram fabulam.

(b) Apud Stephanium FROTHI ROTHBACHNE.

ERICUS. Hunc occidit idem *Haldan Harald* filius, & pro eo regnavit (c).

HALDAN BIERGRAM (d). Iste strenuus pugil fuit, unde provocatus a *Simaldo* pugile Sveciæ, ut contra eum & septem filios ejus dimicaret, acceptavit, & omnes pariter occidit. Abiecto enim gladio, quercum radicitus avulsit, & cum ea omnes conquassavit. Alia quoque vice cum quodam gigante de Svecia, qui habebat undecim cubitos altitudinis, nomine *Harthbeen*, dimicans, occidit eum, & cum eo XII. contubernales ejus, & multa alia præclare fecit, unde dictus *hin Byerngram*. Huic successit *Hugni* frater ejus.

HUGNI (e). Huic successit *Simald* filius ejus.

SIWALD. Hujus tempore *Sterkather* fugit de prælio. Hunc occidit *Hako*. Huic successit *Sigerus* filius ejus.

SIGERUS. Hic constituit bellum contra *Hakonem*, in quo ipse & *Hako* pariter corruerunt. Huic successit *Simald* filius ejus (f).

SIWALD (Lindenbr. GOTRIC). Post cujus mortem regnum Danorum in quinque regna divisum est.

BORGARDUS, qui habuit filiam *Simardi*, nomine *Role*, in uxorem, regnavit in *Scania*.

HUNDENGER in *Sialandia*. Iste semper impediendo alios perdidit, & defendendo se vicit. Unde & ex eo tractum est proverbium illud: *Hund er bemæ rikæst* (g).

HANI regnavit in *Fyonia*.

HOTHER in *Sunder-Jutia*.

REYNER in *Nor-Jutia*.

HALDANUS HIN STERKÆ surrexit post *Borchardum* in regnum, & fuit valde strenuus in armis. Hunc occidit *We fetus* in *Sialandia*. Huic successit *Harald Hildetan* filius *Borchardi* (h).

HARALD HILDETAN. Iste hos quinque Reges occidit, & ita potens factus est, quod omnes Reges contra mediterraneum mare ferebant ei tributum, cui cum *Ringer*, nepos suus, Rex Sveciæ, tributum negaret, Sveciam intravit, ibique in bello corruit, & cum eo corruerunt *Ubbo* Rex Frisonum, & alii plures Reges, & XXX. nobilium de exercitu suo. De exercitu vero *Ringer* Regis XII. procerum corruerunt. Ibi cum HARALDO pugnaverunt CCC. virgines, quæ *Skioldmör* dictæ sunt, quarum vexillum portavit *Hethæ*, quæ postea civitatem ædificans *Hethæby*, appellavit. Inde etiam dicitur *Hesceppe* (i). Huic HARALDO, postquam L. annis regnaverat, successit ei idem *Ringer* nepos suus.

RINGER. Huic successit *Harald* frater suus.

HARALD. Huic successit *Oli* frater suus.

OLI HIN FRACKER s. FRECNE. Hic adeo agilis erat, quod scanforium ad fellam habere noluit. Iste adeo efferus fuit, quod *Starkatherum* solo visu super genua prostravit. Hic etiam Sveciam intravit, & provocatus ad singulare certamen, primo die contra unum pugnavit, secunda die contra duos, tertia contra tres, quarta contra
qua-

(c) *Stephanius* hæc præterit.

(d) Lindenbrogio *Byerngram*. Rationem cognominis *Biergram* quære ap. *Saxonem* p. 122.

(e) *Stephanio* UNGVIN. *Saxoni* p. 125. *Ungvinus*.

(f) Lindenbrogio *Goldrie* nepos ejus. Pro *Goldrie* legendum GOTRIC.

(g) ɔ: Canis domi potentior est.

(h) In veteri *Langfedgaral*, pater *Haraldi Hylletan* dicitur *Hrærecus Slangvanbauge*.

(i) *Hesceppe* sive *Hetheskeppe*, modius ab olim Slesvicensibus usitatus, cujus nomen hodie superest in *Heitscheffel*.

quatuor, quinta contra quinque, & sic usque ad XI. & omnes superatos occidit. Quidum in *Lathra*, curia Regia in Sialandia federet in balneo, venit *Starkather*, magno pondere auri corruptus a Rege Sveciæ, & petita licentia loquendi aliquid secrete Regi, accessit, Regemque nihil mali suspicantem gladio transfodit. Unde præ nimia verecundia, post tam vilem tanti viri occisionem, se a lachrymis nunquam potuit continere, donec idem pondus auri^(k), quod acceperat, occisori suo, ut eum occideret, impendisset. Huic OLI successit *Omund* filius ejus.

OMUNDER. Hujus tempore *Starkather* senio confectus, indignum reputans, more aliorum hominum in lecto mori sine gladio, & præcipue propter occisionem *Oli* Regis, multis precibus persuasit cuidam *Hother*, cujus patrem ipse occiderat, ut eum occideret, objiciens ei, quod patrem ejus occiderat, quod ille vindicare teneretur, obtulitque insuper memoratum pondus auri pro mercede, & sic *Other* victus spe mercedis & Zelo vindicandi patrem, *Starkatherum* gladio proprio, qui *Skum* dicebatur, præcisa cervice, occidit apud pontem Scaniæ, qui *Wellingbro* ⁽¹⁾ dicitur, accinctusque gladio, pontem transiens, cum esset in medio pontis, *Skum* de vagina in aquam cecidit, nec inde levare potuit usque in presens, tamen aliquando videtur ibi in defluxu aquæ. Iste *Starkather* venit de Svecia tempore Regis INGELLI, portans congeriem carbonum in dorso ad acuendum, quemadmodum ipse per jocum dicere solebat, nasum dicti Regis, ut vindicaret patrem suum. Idem *Starkather* pertransiit multas partes orbis pro prælio singulari. Unde & *Græci* imaginem ejus æream in *Italiam* miserunt, dicentes, eos non posse ei resistere, nisi haberent unum, qui posset pugnare cum tali pugile. Hujus *Dens* ^(m) per *Henricum Æmelthorp* ⁽ⁿ⁾ militem de Dacia in Teutonium est portatus pro miraculo, habens sex pollices in magnitudine. Post *Omund* regnavit *Symard* filius ejus.

SYWARD. Huic se opposuit *Simon*, Præfectus Scaniæ, & tandem convenerunt in prælium, in quo, utrisque viriliter certantibus, Principes ambo corruerunt. Post quem regnavit frater ejus *Butel*.

BUTEL. Post hunc regnavit *Jarmarus* ^(o) filius *Symardi*.

JARMARUS. Iste valde bellicosus erat. Intravit enim Slaviam cum exercitu, & *Ysmarum* Regem Slavorum occidit, & totam *Slaviam* vastavit. Postea *Hellespontici* Daciam cum exercitu intraverunt, quibus JARMARUS Rex occurrere non audens, munivit montem maritimum Scaniæ, qui *Kolle* ^(p) dicitur, ibique cum melioribus regni se inclusit. Tandem cum regnum vastassent, exivit ad eos, & negotium fortunæ committens, commisit cum eis prælium in *Oresund*, ibique corruit. Huic successit *Brother* frater ejus.

Q q 2

BROTHER.

(k) Vid. Saxo p. 148. 153.

(1) Lindenbrogio *Boyllingbro*. Saxoni p. 153. *Starcatherus* in campo *Raallung* sepulturæ mandatus dicitur. Qui campus, ni fallor, situs est circa amnem *Ran* in Scania.

(m) Quomodo *Starkatherus* duos suos dentes molares amiserit, narrat *Torfaus* Hist. Norv. P. I. p. 454. quorum alterum *Nornagestus* excidentem sustulit, qui in Dania posterioribus seculis catenæ pulsandis campanis adhibitæ alligatus spectaculum præbuit, utpote ponderis septem unciarum. Conf. *Nornagesti Sagam* ap. *Biörner* p. 17. & *Ol. Trygg. Sagam* T. II. p. 141. Idem forte dens *Starcatheri* fuit, quem *Henr. Æmelthorp* in Germaniam pro miraculo portavit, Vid. *Heitfeld* p. 14. 238. qui dentem eum in Scania repertum fuisse scribit, ac unum cum dimidio pollicem in longitudine, in circuitu vero duodecim pollices tenuisse. Conf. *Bartholini* Antiqv. p. 95.

(n) Miles ille bellicosus in Historia nostra notissimus est Seculo XIII. sub Regibus *Erico*, *Abele* & *Christoforo* I.

(o) Lindenbrogio *Jarmarus* Rex. Saxoni p. 154. *Jarmericus*.

(p) Promontorium Scaniæ nominatissimum, hodie *Kullen* dictum, cujus descriptionem dat *Linnaeus* Itin. Scan. p. 322. Saxoni *Grammatico* p. 185. *Kolla rupes* nominatur.

BROTHER. Post quem regnavit *Simald*.

SIWALD. Huic succedit *Snio* filius ejus.

SNIO. Hujus tempore tanta fames erat in *Dacia*, quod ex edicto Regis omnes viri & mulieres, non apti ad portandum arma in bellis, occidebantur. Tandem ex consilio cujusdam mulieris Scanienfis, nomine *Magge*, quilibet nonus homo exivit de regno, & omnes terras obtinuerunt usque Romam. Isti propter longas barbas dicti sunt *Longobardi*, qui tandem terram, quæ nunc *Longobardia* dicitur, intraverunt, ibique remanserunt. Postea tempore Caroli M. Apuliam obtinuerunt, ibique usque hodie manent. Anno Domini DCXXXVII. exierunt de *Dacia Dani*, qui modo dicuntur *Longobardi*. Post *Snio Biorn* regnavit.

BIORN. Huic succedit filius *Haraldus*.

HARALDUS. Post quem *Gorm* filius ejus.

GORM. Iste erat mirabilis investigator novarum rerum, unde & assumptis CCCC. probissimis satellitibus, navigavit versus aqvilonem ad sedem *Geruthy*, ubi vidit stupenda mirabilia, & multa pericula passus est (q). Tandem consumptis omnibus fociis usque ad XXX. per diversa monstra, vix cum vita in *Daciam* rediit. Huic succedit *Godric* filius ejus.

GODRIC HIN GYAFMILDE, qui GODEFRITH dictus est. Hic bellicosissimus erat, & totam *Teutoniam* jam septimo tributariam fecit. Subjugavit etiam *Sveciam* & *Frisiam*.

Anno Domini DCCLXXVI. venit *Carolus* Imperator cum toto Imperio suo contra GODEFRITH Regem *Daciæ*, cui idem GODEFRITH ultra *Albiam* occurrens, fugavit *Carolus* de *Saxonia*, & eam totam vastavit, quod eodem anno *Saxonia* conversa fuerat ad fidem Christi per *Carolus*, postquam contra *Francos* XXVI. annis continuis pugnaverat. Postea idem GODEFRITH, fugato Imperatore & *Saxonia* vastata, ibidem a proprio milite cultro transfixus est in ventre. Post ipsum regnavit *Olaf* filius ejus.

OLAF dictus *Gotbdranker* (r). Huic succedit *Henning* filius ejus.

HENNING (s) regnavit XXVIII. annis (*), qui cum Imperatore pacem faciens, *Eydoram* terminum regni sui accepit. Huic successerunt duo reges, *Ring* & *Siwardus*.

RING regnavit in *Jutia* (t).

SIWARDUS regnavit in insulis. Isti duo Reges inter se diu pugnaverunt, & tandem in bello mutuo ambo corruerunt, quibus succedit in regnum *Reyner* filius *Ring*.

REYNER LOTHBROKI. Iste subjugavit *Angliam*, *Scotiam*, *Hyberniam*, *Normegiam*, *Sweciam*, *Teutoniam*, *Slaviam*, *Rusciam*, & omnia regna occidentis. Ita quod IX. filios suos singulos in singulis terris Reges fecit, & ipse de uno regno in aliud inter eos pertransivit. Tandem in *Hybernia* occisus est, & filii ejus fere omnes in diversis locis sunt occisi. Hic per XI. annos urbes *Franciæ* vastavit, & *Paris*

(q) De hoc *Gormonis* Itinere maritimo, lege, quæ narrat *Saxo Grammat.* p. 160. sqq.

(r) Ita apud *Lindenbrogium*, sed *Stephanus* habet *Goddreng*, quod rectius. *Gotbdranker* enim est *Bibo*, Potator egregius. Sed *Gotbdrang*, *Goder Drenger* est nomen honorificum, *Virum strenuum*, & honestum, ac *Militem fortem* significans. Vid. *Worpii Lexic. Run.* p. 26. *Ibre vet. Catal. Reg. Svec.* p. 109. sqq.

(s) *Saxoni* p. 168. & aliis *Hemmingus* nuncupatur.

(*) De prava & inepta computatione annorum, quos Auctor noster Regibus inter *Godefridi* mortem An. 810. & *Haraldi* baptismum 826. tribuit, vid. *Grammii Not. ad Meurs.* p. 96.

(t) *Saxo* p. 168. ex *Ring* & *Siwardo* unum Regem facit.

rifiis veniens, in Ecclesia S. Germani, & Aquisgrani in palatio Imperatoris stabulum eqvorum fecit, & multa mala Ecclesiæ intulit. Huic successit *Ingvar* filius ejus.

INGVAR filius *Lothbroki*. Iste omnium fratrum suorum crudelissimus fuit. Cui successit *Symardus*. Huic successerunt *Anulo* & *Sigefridus*.

ANULO & SIGEFRIDUS. Isti duo nepotes fuerunt Regis *Godefridi*. Inter quos pugna fuit X. annis, & cum inter se de primatu regni convenire non possent, sceptrum prælio dividerunt, in quo Reges ambo corruerunt, & cum eis XI. Millia hominum. Pars autem *Anulonis* cruenta victoria posita, *Reinfridum* & *Haraldum* in regnum posuit, & facta est pugna inter eos IX. annis.

HARALDUS tandem *Reinfridum* de regno expulit, & solus regnavit. Tunc filii *Sigefridi Haraldum* de regno expulerunt. Qui ad Imperatorem Lodewicum supplex confugit.

Anno Domini DCCCXXVI. baptizatus prædictus Rex HARALDUS apud Maguntiam, cum uxore & fratre suo *Erico*, & per auxilium Imperatoris in regnum restitutus est, moxque christianitatem reliquit.

Anno Domini DCCCXXVIII. Sanctus *Anscharius* veniens ad Daciam, revocavit prædictum Regem HARALDUM ad christianitatem, & *Ecclesiam in Hadeboth* (u) construere fecit. Post quem regnavit *Ericus* frater ejus.

ERICUS. Iste mox ut regnum accepit, Ecclesias claudi iussit, sed & omnes Ecclesias Franciæ, Frisiæ, Angliæ, Lothoringiæ, Teutoniæ, cum Episcopis & Clero truncatis, succendit & destruxit. Hujus etiam tempore *Rollo*, *Dux Danorum* (uu), Franciam intravit, & Carolum Regem Franciæ compulit dare sibi terram, quæ nunc *Normannia* dicitur. Tunc ortum est bellum inter *Ericum* & filium fratris sui *Guthorm* Regem Norwegiæ (*), in quo tanta cæde mactati sunt utrique, ut vulgus omne caderet, sed & Reges ambo corruerunt, nec aliquis de stirpe regia remansit, nisi unus puer (**), nomine *Erik Barn*.

ERIK BARN. Iste ut regnum Danorum suscepit, multo plura mala fecit, quam patres ejus in omnibus regnis. Vastavit enim *Saxoniam*, *Brun* Ducem occidit, & XII. Comites. Quia plures urbes cum civibus, Episcopi cum grege truncati sunt, Ecclesiæ cum fidelibus incensæ sunt, *Theodoricus* & *Narwardus* Episcopi truncati sunt.

Anno Domini DCCCCII. *Arnulphus* Imperator *Danis* in Teutonia occurrens, prostravit ex eis cis C. hominum milia, bello cœlitus administrato. Eodem anno obiit ERICUS BARN, & regnavit pro eo *Olaf* Rex Sveciæ.

OLAF Rex Sveciæ. Iste vi & armis obtinuit regnum in Dacia, & regnavit V. annis. Huic successit *Gyurth*.

GYURTH

(u) Stephanio *Heideby*, alio nomine *Slesticum* civitas. Vestigia antiqui nominis urbis supersunt in Ecclesia rurali *Hadeby* prope Slesvicum, ubi olim vetustissima hujus civitatis pars sita fuerat.

(uu) Auctor hujus Chronici nec primus nec unicus est. qui *Rollonem Ducem Danorum* appellavit. A multis autem veterum non solum ipse *Danus* salutatur, sed etiam in Actis Archiep. Rothom. ap. Mabill. Vet. Analect. p. 223. *Dux Danorum*. Imo filius ejus *Willelmus* apud *Dudonem* Scriptor. Norm. p. 92. *Dux Dacorum* dicitur. Ipse quoque *Rollo* pro se & sociis respondet: *Dani sumus, Dacia huc advecti*, ib. p. 76. 228. Quod quidem ratione linguæ Danicæ, quæ utebantur gentes boreales, verum erat, non vero natalis soli *Rollonis*, quod erat *Norvegia*.

(*) *Adam. Brem.* p. 9. *Guthormum* vocat *Normannorum Regem*, unde Auctor hujus Chronici *Norvegiæ Regem* insecute fecit. *Saxo Gram.* p. 177. solum *Guthormum Haraldii filium* nominat, Conf. *Grammii* Not. ad Meurs. p. 123.

(**) *Unicus puer*, sic habet Edit. Stephanii, conf. *Adam. Brem.* p. 9. *Saxo Gr.* p. 177. Pro quo in Edit. *Lindenbergii* vitio librarii sive Typothetæ irrepsit monstrosa vox *Grici*, cujus loco *Grammii* Not. ad Meurs. p. 123. legendum mavult *Erici filius*, putans scil. *Ericum* Puerum fuisse *Erici I.* filium.

GYURTH nepos *Olavi*, & ipse natione Danus, regnavit V. annis. Hunc occiderunt *Dani*. Post quem *Lothene Knut*.

LOTHENE KNUT filius *Erici Barn*. Iste bellicosus erat multum & versutus, & regnavit XI. annis. Hujus tempore quilibet tertius de servis & plebeis hominibus exivit de regno, & venientes, totam *Pruciam*, *Semigaliam*, & *terram Carelorum*, aliasque quam plures terras subjugaverunt sibi, & delectati terrarum ubertate noluerunt redire, sed ibi remanent usque in præsentem diem. Iste *Lothene Knut* mortuus est paganus. Huic succedit *Frothi* filius ejus.

FROTHI, victor *Anglia*. Iste XX. annis hæc duo regna tenuit, & in *Anglia* fecit se baptizari. Post quem filius ejus *Gorm*.

GORM HIN ENSKE (v). Hic dictus est *Orm Harthifnute*, & regnavit IV. annis, in *Anglia* baptizatus. Post hunc *Haraldus* filius ejus.

HARALDUS. Huic succedit *Gorm Gamele*.

GORM GAMELE. Cujus uxor fuit *THYRE DANEBOT*, quæ post mortem mariti nobiliter regnum tenuit, & munitionem, quæ *Danewirki* (x) dicitur, fecit lignis tantum. Isti ambo mortui sunt pagani, sepulchrique in duobus collibus juxta *Jalenge* (y). In diebus hujus GORM ferunt, *Danos* incensis Ecclesis sacerdotes ante altaria trucidasse, & clerum vulgo mixtum aut occidisse, aut in captivitatem duxisse. *Cruces* etiam truncatæ ludibrio sunt habitæ a Danis. Anno Domini DCCCCL. obiit GORM GAMELE, cui succedit *Harald Blatan* filius ejus.

HARALD BLATAN regnavit L. annis. Iste cum exercitu magno subjugavit sibi *Angliam*, & rediit. Tunc Imperator *Otto*, qui dictus *Otto Magnus*, paravit se ad invadendum *Daciam*. Cumque Legati ejus venissent *Sleswic*, *Dani* occiderunt eos, & unum Marchionem cum eis, ad quod ulciscendum Imperator cum exercitu *Daciam* intravit. Et quum HARALDUS Rex in extremis finibus regni sui erat, scilicet in *Hallandia*, Imperator totam *Jutiam* vastavit usque mare, quod ab eo *Odesund* dicitur. Ibi enim lanceam suam in mare misit, ad perpetuam rei memoriam. Quo audito, HARALDUS vehementer commotus, versus *Jutiam* festinavit cum furore magno. Quod intelligens Imperator fugit, & in *Lobete* superveniens HARALDUS, occidit *Ypponem* (z) ducem exercitus Imperatoris, reliqui vero Teutonici fugerunt. Quo facto, ipse de consilio matris suæ vallum *Danewirki* cœpit instaurare. Hunc HARALDUM filius ejus *Sven* de regno expulit, quod ad prædicationem *Popponis*, capellani Domini Papæ, baptizatus fuerat, cum quo pater conflictum habuit, & semper perdidit, & tandem miles filii patrem occidit in *Scania*, qui miles *Hako* (a) dicebatur, & regnavit pro eo *Sven Tyugeskeg* filius ejus.

SVEN TYUGESKEG. Iste propter scelera sua a *Slavis* ter captus est, & redemptus, semel tanto pondere auri, quantum in armis ponderabat, & bis tanto pondere argenti. Novissime de regno expulsus, apud Regem *Sveciæ* XIV. annis exulavit. Tandem ad Christi fidem conversus, baptizatus est, & mox, Deo favente, regnum suum recepit, occiso Rege *Norwegiæ* in *Mesund* (b), qui regnum ejus tenuerat. Et ita SVEN duo regna *Daciæ* & *Norwegiæ* invasit, & *Angliam*, & obtinuit illud

(v) Stephanio GORM ENGELÆNDER. De hoc vid. *Saxo* p. 178.

(x) Vide, quæ supra dicta sunt de *Kowirki* p. 150. Not. (f), & quæ ad *Sven Aggonis* annotentur.

(y) Vid. *Saxo* p. 184. & *Sveno Aggonis* Cap. III.

(z) *Saxo* p. 182. *Epponem* eum nominat.

(a) *Saxoni* p. 186. *Toko* dicitur. *Svenoni Aggonis* Cap. IV. *Palno Toki*. In *Jomsburgensium Historia Palnerokke*.

(b) *Mesund*, hodie *Miffund*, est fretum sive trajectus brevis in sinu *Slesvicensi* sive flumine *Slia*. In *Chron. Sial.*

illud regnum, & ibidem mortuus est, & portatus *Roskildis*, ibique sepultus est. Huic successit filius ejus

HARALDUS (c). Iste homo fuit effeminatus & totus libidini deditus, hac de causa *Dani* eum deposuerunt de regno, & *Gamele Knut* fratrem ejus Regem fecerunt, quod bellicosus homo fuit, sed radio affecti super eo, quod raro in regno fuit, & continue extra regnum in bellis, quod tamen pro gloria regni libenter tolerare debuissent, *Kanutum* deposuerunt, & HARALDUM effeminatum & nihil valentem regno praefecerunt, qui tamen cito post mortuus est, & successit ei dictus *Gamele Knut* frater ejus.

GAMELE KNUT. Iste cum mille navibus invadens *Angliam*, eam subjugavit. *Estonicam* etiam gentem subdidit. *Ricardum* etiam Ducem Normanniae de Francia expulit, & uxorem Regis Anglorum expulsi & mortui accepit, & genuit ex ea filium, nomine *Harthe Knut*, & filiam, nomine *Gunnibild*, quam *Henricus* filius *Conradi* Imperatoris uxorem accepit.

Anno Domini MXXVIII. *S. Olavus* Rex Norwegiae martyrizatus est, cujus regnum obtinuit idem **GAMELE KNUT** Rex Daciae, & regnavit super tria regna, *Danorum*, *Anglorum* & *Norwegiae*. Fuit autem omnium Regum pulcherrimus, strenuissimus & largissimus. Hic primus *Religiosos* in Daciam induxit, & multos Episcopos de Anglia in Daciam adduxit. Obiit autem **GAMELE KNUT** anno regni sui XXXIII. relinquens tres Reges filios, videlicet,

HARTHE KNUT in Dacia, *Haraldum* spurium in Anglia, *Svenonem* spurium in Norwegia. *Harald* vero IV. tantum annis regnavit, & mortuus est. Cujus regnum **HARTHE KNUT** Rex suscepit. *Sven* vero quinque annos in Norwegia regnans obiit. Cujus regnum accepit *Magnus* filius *Sancti Olavi*. Quod audiens **HARTHE KNUT**, cum Anglis & Danis Norwegiam intravit, sed per amicos reconciliati sunt **MAGNUS** & **HARTHE KNUT**, tali pacto, quod, qui diutius viveret, superstes regnum defuncti acciperet. Iste **HARTHE KNUT** regnavit super *Daciam*, *Svecciam*, *Slaviam*, & *Angliam*. Qui praeter quotidianam familiam suam *FL. millia armatorum* continue tenuit. Qui cum *LX. longis navibus* ad domandum regna aestate discurrebant, hyeme vero in *castris* manebant, quibus, quasi religiosis, *leges & Statuta* (d) praescribebat honestatis. Unde tempore suo super omnes Reges mundi terribilis & laudabilis extitit. Transivit etiam cum Imperatore in *Italiam* ad

R r 2

doman-

p. 73. & al. *Chron.* ap. Ludewig T. IX. p. 30. dicitur *Myosund*, ibi *ERICUS* An. 1250. capite truncatus & submersus fuit. Praelium autem navale, in quo occubuit Rex Norwegiae *OLAUS TRYGVINIUS*, non in freto *Mesund*, sed, ut tradunt melioris fidei rerum Norvegicarum Historici, commissum est prope insulam quandam Pomeraniae *Svold* dictam & *Gripsvaldo* vicinam, unde a posteris *conflictus Svoldrensis* appellatum est.

- (c) *Haraldus*, filius junior *Svenonis Trygkeg*, testante *Encomiaste Emma* p. 155. 166. 167. & a patre Rex Daniae destinatus est, a Danis vero propter inertiam regno privatus. Variis tamen cum fratre Rege *Kanuto* expeditionibus bellicis interfuit, eundem in Angliam An. 1016. secutus, teste *Dumaro Merseburg* ap. Leibn. T. I. p. 410. Dum jam in Anglia moratur, una cum fratre Rege *Kanuto* circa An. 1017. a Religiosis Ecclesiae Christi in fraternitatem assumptus est, *Hickesti* Theaur. T. II. p. 181. Paulo post, *Kanuto* in Anglia occupato, *Haraldus* videtur secunda vice a Danis regno praefectus, sed statim mortuus. *Knytunga Saga* p. 10. eum ante patrem mortuum falso refert. Historici nostri, praeter Meursium, & plerique eorum, qui Regum Series nobis reliquerunt, *Haraldum* hunc ex numero Regum expungunt. Conf. *Grammii* Not. ad Meursium p. 173. 175. *Salmi* *Forbedringer* p. 13. 14. 15. 21. 29.

- (d) Harum Legum fragmenta, sub nomine *Legum castrensium* live *curialium*, quarum auctor fuit *CANUTUS MAGNUS*, non vero *Hardeknut*, collecta sunt a *Svenone Aggenis* & cum ejus opusculis a *Stephano* ecclesiae Danicae vero sub nomine *Witerlagb* a *Resenio* publicata, Conf. *Grammii* Not. ad Meurs. p. 189. 190.

domandum nationes exteras (e). Obiit autem in Anglia. Huic succedit *Sven Esfeth*, scilicet filius sororis *Gamele Knut*.

SVEN ESTRETH, scil. filius *Ulf* Comitis Angliæ, regnavit post *Harthe Knut* (f). Quod audiens MAGNUS Rex Norwegiæ prædictus, non immemor patris sui, quod fecerat cum *Harthe Knut*, venit contra SVEN & vicit eum & subjugavit sibi. Sanctus tamen *Edwardus*, Rex Angliæ, frater *Svenonis*, coactus est tributum solvere, & declarare eum heredem regni post se. Tunc iterum *Magnus* Rex Norwegiæ ad bellandum *Svenonem* venit, cum exercitu innumerabili quasi arena maris, navigio in *Oresund*, sed cum incaute de navi in navem transiret, cecidit in mare, & submersus est. Quo audito, SVEN regnum ejus obtinuit. Item dum idem SVEN in *Norwegia* moram faceret, *Slavi* vastarunt *Jutiam* usque *Ripas*. Qui casu rediens de *Norwegia*, hostibus cum præda exituris prope *Slesmic* occurrit, prostravit ex eis VI. millia hominum, ceteris fugientibus.

Anno Domini MLXXIV. obiit Rex SVEN ESTRETH scilicet. Huic succedit *Harald* filius ejus.

HARALD filius *Sven*. Hujus tempore recesit Anglia a dominio *Danorum*, postquam CXX. annis continuis subdita fuerat *Danis*. Post hunc regnavit *Knut* frater ejus.

KNUT regnavit octo annis. Qui vir bonus erat, & multas ecclesias in regno construxit, & homines ad cultum Dei pro viribus induxit, sed aliquas partes regni nunquam inducere potuit, ut solverent decimas. Cum expeditionem autem congregasset in *Fiskebek* juxta *Wibergh*, ut *Angliam* debellaret, frater ejus *Olavus* Dux *Jutiae* totam dissipavit proditiose, & eum occidi procuravit.

Anno Domini MLXXXIII. Ordo *Cartusienfium* exordium sumpsit.

Anno Domini MLXXXVI. martyrizatus est S. KANUTUS Rex Danorum in *Othens*, per prodicionem fratris sui *Olavi* Ducis, in *Ecclesia S. Albani* martyr, & frater ejus *Benedictus* cum eo. Cui succedit frater suus idem.

OLAVUS. Hujus tempore facta est tanta *fames* in Dacia, ut homines pro herbis agrestibus litigarent. Nam segetes VII. annis regni ejus per aëris intemperiem perierunt. Anno VII. regni sui inventus est in lecto suo subitanea morte præventus OLAF HUNGER. Huic succedit *Erik Egothe* frater suus.

Anno Domini MLXXXVIII. Translatio *sancti Nicolai* de Myrra in Barum.

Anno Domini MXCVIII. Exordium *Cysterficiensis Ordinis* sumpsit XII. Kalend. Aprilis.

ERIK EGOTHÆ. Qui sic dictus est primo, quod mox, ut regnum accepit, tanta fertilitas terræ reddita est, ut modius parvus cujuslibet blandi (g) non valeret ultra duos denarios usuales. Secundo dictus est *Egothæ*, quod ita magnus homo fuit, quod super omnem populum ab humero & sursum videri potuit, habens in se fortitudinem, quantum quatuor fortiores regni. Tertio, quia ita bonus fuit regno, quod cum ad terram sanctam proficisci pararet, Dani tertiam partem omnium bonorum terræ voluerunt dare terræ sanctæ pro redemptione crucis, ad hoc, ut ipse in regno maneret, sed noluit manere. Immo iter arripuit magna militia, & veniens Romam,

(e) *Harthe - Cnutum* cum *Canuto Magno* confundit Auctor noster, facta quædam patris præcipua filio assignans. De *Canuti Magni* Itinere Romano vid. *Acta Societ. Hafn.* T. I. p. 25. sq. Conf. *Grammii* Not. ad Meurs. p. 185.

(f) Ap. *Lindenbrog.* *Gamele Knut* minus recte.

(g) Legendum forte *bladi*, id est segetis, frumenti, tritici, filiginis, ut habent Medii ævi Scriptores, vid. *Bladum* in Glossariis *Du Fresnii* & *Spelmanni*.

Romam, *Ecclesiæ Lundensi Archiepiscopatum & Primatum super tria regna* obtinuit. Inde *Constantinopolim* veniens, ab Imperatore Græcorum honorifice est receptus.

Anno Domini MC. fedit *Paschalis II.* annis XVIII. mensibus quinque, diebus VII.

Anno Domini MCI. obiit ERICUS EGOTHÆ in *Cypro* insula, cum uxore sua, ubi & miraculis corruscant. Post quem frater suus *Nicolaus*.

An. MCIII. *Afcerus* factus est primus Archiepiscopus Daciæ.

NICOLAUS Rex, cum filio suo Rege *Magno*, *Kanutum*, filium fratris sui *Erici Egothæ*, juxta *Ringsteth* occidit.

Anno Domini MCXI. *Paschalis* Papa captus est ab *Henrico* Rege.

Anno Domini MCXIII. Beatus *Bernardus* Ordinem intravit.

Anno Domini MCXV. Conventus venit in *Claram vallem*. *Sanctus Kanutus* fit Dux in Dacia.

An. MCXVIII. *Gelasius* Papa uno anno fedit.

An. MCXIX. *Calixtus* Papa II. annis V. mensibus X. diebus VIII.

An. MCXX. *Ordo Præmonstratensium* incepit.

An. MCXXV. *Honorius* Papa II. fedit annis V. *Henricus* Imperator obiit.

An. MCXXVII. *Tartari* Ungariam invaserunt. Cardinales cum Abbatibus capti sunt.

An. MCXXX. *Sanctus Kanutus* Dux martyrizatus apud *Harelfsteth* a *Magno* filio *Nicolai* Regis. ERICUS enim factus est Rex in *Scania*. Eodem anno filius SANCTI KANUTI Regis, Dux Flandriæ^(h), occisus est a propriis militibus in Ecclesia.

Vivente adhuc prædicto NICOLAO Rege, filius ejus *Magnus* factus est Rex *Danorum & Gothorum*. Scanienſes vero elegerunt prædictum *Ericum Emune*, filium ERICI EGOTHÆ in Regem. Contra quem venerunt Reges *Nicolaus & Magnus* filius ejus, & bello inito in *Fothwik* Anno Domini MCXXXV. ubi corruit *Magnus*, & cum eo VI. Episcopi, quatuor de *Jutia*, unus de *Syalandia*, unus de *Svecia*, & multi nobiles de *Dacia* cum eis. NICOLAUS vero fugiens, venit *Sleswic*, ibique occiderunt eum *futores Sleswicenses*. Huic succedit *Ericus Emune* memoratus.

ERICUS EMUNE. Qui causa regnandi occidit *Haraldum* & liberos ejus.

Anno Domini MCXXXVII. *tenebræ* factæ sunt in *Qvadragesima* in omni terra. *Afcerus* primus Danorum Archiepiscopus obiit, & *Eskillus* electus est.

Anno Domini MCXXXIX. ERICUS EMUNE occisus est quadam die in palatio⁽ⁱ⁾ a quodam *Plog Sworthe*. Huic succedit *Ericus Lamb* filius sororis ejus.

Anno Domini MCXL. OLAVUS filius *Haraldi*, quem quadam pars fecerat Regem, surrexit contra ERICUM LAMB. Et IV. Kalend. Aprilis *tenebræ* factæ sunt per totum orbem.

Anno Domini MCXLI. *Eskillus* Archiepiscopus posuit *Olavo* obfides.

Anno Domini MCXLII. bellum fuit *Diffling*^(k) ter uno die, & uno anno XIII. vicibus, inter *Ericum & Olavum*, & semper fugit *Olavus* ante *Ericum*.

Anno

(h) Plerique eadem *Karoli* Comitis Flandriæ ad An. 1127. referunt.

(i) Pro palatio hic legendum puto *placito*, paa *Tinget*, *Hvedingenſi* scil. apud Ripam, ubi comitia tum celebravit.

(k) Sic & *Lindenbrogius* & *Stephanius*, sed alibi *Dyfling*, *Dyſing* sive *Dyſiæ*. Forte prælum istud in campo circa amnem *Dyſiæ* in *Scania* commissum est, quasi in *Dyſielyn*. Alii *Annales* habent *Selunge*.

Anno Domini MCXLIII. *Olavus* occidit *Rikonem* Episcopum Roskildensem. *Olavus Harald*i filius in bello occiditur.

Anno Domini MCXLIV. ERICUS duxit sororem *Henrici* ⁽¹⁾ *Bremen*sis Episcopi. Conventus missus est in *Herivadum* & in *Nidal*. *Celestinus* Papa sedit mensibus tribus. *Lucius* Papa II. annis.

Anno Domini MCXLVI. *Eugenius* Papa sedit IX. annis. Conventus missus est in *Lyusæ* VII. Idus Julii.

Anno Domini MCXLVII. Conventus mittitur in *Hofvæthe*. Bellum fuit *Slangthorp*. ERICUS LAMB obiit, factus Monachus in *Othens* ^(m). Quo mortuo, *Juten*ses nomen Regis imposuerunt KANUTO filio *Magni*. *Scanien*ses vero majoribus insulis SVENONEM filium *Erici Enune* elegerunt, & facta est pugna inter eos XII. annis.

Anno Domini MCXLVIII. Sanctus *Malachias* migravit.

Anno Domini MCXLIX. *Eskillus* Archiepiscopus captus est a SVENONE Rege. Bellum fuit apud *Arcunæ* in *Slavia*.

Anno Domini MCL. Sanctus *Ketillus* migravit *Wibergis*. Bellum fuit in *Slangthorp* & fugit KANUTUS. Conventus mittitur *Kalendis Maji*, qui professus est postea in *Esrom*.

Anno Domini MCLI. bellum fuit *Wibergis*, & iterum fugit KANUTUS.

Anno Domini MCLII. exulavit KANUTUS in *Rusciam*, qui assumpto auxilio de Saxonia, pugnavit, & fugit.

Anno Domini MCLIII. S. *Bernardus* Abbas Clarevallis migravit. Conventus venit in *Esrom*. KANUTUS Rex rediens de *Russia* venit in *Frisiam*, ibique construxit castrum *Mildeborgh* cum auxilio Frisonum. Quo audito, SVENO cum tota expeditione Danorum venit *Sleswic*, & adductis inde navibus per terras usque *Huchlftieth* ⁽ⁿ⁾, prædictum castrum *Mildeborgh* obsedit, & magnam partem *Frisiæ* incendio vastavit. Cui occurrens KANUTUS cum *Frisonibus*, superavit eum in bello, in quo plurimi *Scanien*ses corruerunt, cum aliis nobilibus.

Anno Domini MCLIV. desponsavit WALDEMARUS filius S. *Kanuti* SOPHIAM sororem KANUTI Regis. Dani omnes elegerunt duos Reges, scil. KANUTUM memoratum & WALDEMARUM filium S. *Kanuti*. Tunc SVENO Rex fugit in Saxoniam.

Anno Domini MCLV. Anastasius Papa sedit annis tribus. Rediens de Saxonia SVENO cum Duce *Henrico*, venit *Simerstath* ^(o), sed fuga arrepta, Dux cum Rege iter 15. dierum veniendo sub compendio duorum dierum fugiens compleverunt.

Anno Domini MCLVI. facta est inter Reges pax, diviso regno in tres partes. KANUTUS obtinuit *Jutiam*. WALDEMARUS *Scaniam*. SVENO *Sialandiam*. Post paucos autem dies idem SVEN Rex *Sialandiæ* invitavit KANUTUM Regem *Jutiæ* & WALDEMARUM Regem *Scaniæ* ad festum suum *Roscildis*, ubi, omnibus vino prægravatis, tempore nocturno, cum adhuc chorea duceretur in aula regia, occidit KANUTUM Regem & *Constantinum* cognatum ejus, in *Vigilia S. Laurentii*. WALDEMARUS vero vulneratus fugit in *Jutiam*, quem SVEN infecutus est cum exercitu. XL. millia virginum passæ sunt in Colonia.

Anno

(1) Legendum *Hartvici* *Bremen*sis Archiepiscopi.

(m) Et *Lindenbrog*ius & *Stephan*ius hic male legunt *Denscb*.

(n) Legendum *Hollingsteth*, ubi olim statio navium ab oceano Britannico ad oram *Slesvicen*sem venientium.

(o) Hodie *Sommersted*, paroecia provinciæ *Gramherred Jutiæ* australis.

Anno Domini MCLVII. convenerunt SVEN & WALDEMARUS Reges in campo, qvi *Grathæbethæ* dicitur, in prælio, in qvo SVEN occisus est, & sepultus in *Capella Grathæ*, & WALDEMARUS obtinuit monarchiam totius Daciæ.

Anno Domini MCLVIII. Adrianus Papa fedit annis qvatuor. *Absalon* factus est Episcopus Roskildensis. Conventus mittitur in *Vitæscola* Nonis Aprilis.

Anno Domini MCLX. Conventus venit in *Saba* (p).

Anno Domini MCLXI. Conventus missus est *Soram* Idus Julii.

Anno Domini MCLXII. *Tuta vallis* fundatur.

Anno Domini MCLXIII. natus est KANUTUS filius WALDEMARI Regis. Rex WALDEMARUS ivit ad consilium Imperatoris *Metis*, ubi multos dolos Imperatoris expertus est, sed suis strenuissime & cautissime in omnibus se gerentibus, nutu divino & directione *Henrici* Ducis Brunsvicensis fretus, in Daciam sanus rediit. Tunc Rex malitias Teutonicorum prævenire volens, munitionem *Danwarki* muro circumcinxit, ante enim lignis tantum munitus erat locus ille.

Anno Domini MCLXIV. conventus missus est in *Gutualiam* VI. Idus Septembr.

Anno Domini MCLXV. conventus venit in *Om*, qvæ *Cara insula* dicitur. WALDEMARUS subegit *Slavos*.

Anno Domini MCLXVII. *Burifius* captus est, & effossis oculis castratus.

Anno Domini MCLXX. natus est WALDEMARUS filius WALDEMARI. Sanctus *Thomas* Archiepiscopus Angliæ martyrizatus. *Ro* (q) a Danis adquisita est, & ad fidem Christi conversa. *Jarmarus* baptizatus. *Leges Danorum* editæ sunt. Conventus mittitur in *Dobran* Kalendis Martii.

Anno Domini MCLXXI. Sanctus *Kanutus* Dux & martyr translatus est *Ringstet*.

Anno Domini MCLXXII. conventus venit in *Dargun*, & in *Insula Dei*.

Anno Domini MCLXXIII. conventus venit in *Locum Dei*, qvi dicitur *Loum*. *Christophorus* Dux obiit. Maximus *terræ motus* fuerat in Dacia.

Anno Domini MCLXXIV. conventus venit in *Colbar* (r), qvi dicitur *Mera-vallis*, 4. Nonas Februarii.

Anno Domini MCLXXVI. *castrum Stettin* a Danis obsessum est.

Anno Domini MCLXXVII. Sancta *Margareta Roskildis* passa est. KANUTUS filius WALDEMARI Primi factus est Rex *Scaniae* & *Hallandiae*, patre innuente & consentiente.

Anno Domini MCLXXVIII. *Eskillus*, secundus Archiepiscopus Daciæ, recessit, factus Monachus Clarevallis. *Absalon* fit Archiepiscopus. Eodem anno *sol obscuratus* est in vigilia sanctæ crucis, feria quarta.

Anno Domini MCLXXX. Obiit S. *Nicolaus* in *Arus*. Bellum fuit in *Flyse*.

Anno Domini MCLXXXI. Rex WALDEMARUS occurrit *Fritherico* Imperatori apud *Thraven*, ubi duas filias suas maritavit, unam filio Imperatoris, aliam Comiti *Sifrido*, ubi etiam obtinuit ab Imperatore dominium totius *Nordalbingiæ*, hoc est, omnium terrarum ad æquilonarem partem *Albiæ*, super qvo habuit *litteras Imperiales cum bulla aurea* & *litteras Papales*, videlicet, Domini *Innocentii* Papæ *Tertii*, de confirmatione dictæ collationis pro jure perpetuo habendæ, sed has litteras, post mortem Regis ABEL, qvædam mulier Teutonica, filia diaboli, destruxit in odium Danorum.

(p) Stephanio *Saby*. Monasterium illud postea *Julita* dictum est, situm in Dioecesi Strengenenfi in Svecia.

(q) Stephanio *Rugia*.

(r) Legendum *Colbar*, olim Abbatia in Pomerania.

Anno Domini MCLXXXII. obiit WALDEMARUS Primus, filius Sancti *Kanuti* Ducis, anno regni sui XXV. post quem

KANUTUS filius suus. Obiit etiam *Eskillus* Archiepiscopus in Claravalle.

Anno Domini MCLXXXIV. Expeditio facta est in *Walgust*.

Anno Domini MCLXXXVI. conventus missus est in *Olivam*. Obiit *Suno Ebbonis* filius.

Anno Domini MCLXXXVII. Hierosolyma a Soldano capitur, & christiani delentur. *Eclipsis solis* facta est.

Anno Domini MCLXXXVIII. *Sanctus Kanutus* translatus est ^(s). Dux WALDEMARUS factus est miles.

Anno Domini MCLXXXIX. expeditio facta est in *Slaviam*.

Anno Domini MCXC. obiit *Magnus Ulf*. Conventus mittitur in *Reigneveld* Kalendis Novembris.

Anno Domini MCXCI. expeditio facta est in *Flandria* ^(t), quam vicerunt Dani.

Anno Domini MCXCII. *Waldemarus* Episcopus, nullo cogente, Regi se opponens, ivit in *Norwegiam*. Indeqve rediens cum XXXV. longis navibus, captus est, & in turri *Syöburg* positus, ubi fedit XIV. annis. Conventus mittitur in *Gulholm*. *Petrus Sunonis* fit Episcopus. Primum incendium in *Esrom*.

Anno Domini MCXCIV. Conventus venit in *Afylum* ^(u). Expeditio facta est in *Estoniam*. Comes *Adulphus* factus est *homo Regis*, tributarius Daciæ.

Anno Domini MCXCV. Conventus venit in *Olivam* ^(v). Gregorius VIII. diebus XXXIII. fedit. Ventus vehemens fuit.

Anno Domini MCXCVI. Clemens Papa II. annis. KANUTUS Rex duxit exercitum in *Estoniam*. Obiit GERTHRUD Regina.

Anno Domini MCXCVII. *Ordo sanctæ Trinitatis* incepit.

Anno Domini MCXCVIII. Innocentius Papa III. fedit annis XIX. Obiit SOPHIA Regina. *Petrus* Episcopus captus est, & frater ejus *Thorbernus* occisus. *Terræ motus* fuit in Dacia.

Anno Domini MCC. *Ordo fratrum Minorum* incepit. Castrum *Reynsberg* ^(x) acquisitum est, & *Thitmerskia*.

Anno Domini MCCI. obiit *Abfolon* tertius Archiepiscopus Daciæ, & consecratus *Andreas*.

Anno Domini MCCII. *Sanctus Wilhelmus* Abbas migravit. Comes *Adolphus* captus est. Castrum *Segheberg* acquisitum est. 2. Idus Novembris obiit KANUTUS Rex filius *Waldemari*, & Comes *Albertus* factus est Miles.

WALDEMARUS coronatus est in Regem eodem anno.

Anno Domini MCCIII. Comes *Adolphus* liberatus est, positus obsidibus ad X. annos. Redditum castrum *Lovenborg*.

Anno Domini MCCIV. expeditio facta est in *Norwegiam* per Regem WALDEMARUM, qui *Erlingum* constituit ibi Regem, & *Philippum* Ducem, qui ambo facti sunt *homines Regis* apud *Thunsbyærgh*. Obiit *Esbermus Snare*. Secundum incendium in *Esrom*.

Anno

(s) Conf. supra ad An. 1171.

(t) Sic habet & Lindenbrogius & Stephanius, sed pro *Flandria* omnino legetur *Finlandia*, ut ex aliis Chronicis patet.

(u) Monasterium Hallandiæ, dictum *Aas-Kloster*, Vid. *Chronicon Sialandia* p. 49.

(v) Conf. supra An. 1186.

(x) Leg. *Rensburgum* s. *Reynoldesburg*.

Anno Domini MCCV. Rex WALDEMARUS duxit DAGHMAR, filiam Regis Boemiæ, in uxorem. Dani *Albiam* transeuntes, destruxerunt *Ertenborg*.

Anno Domini MCCVI. *Waldemarus* Episcopus liberatus est ad preces DAGHMAR Reginae, ita tamen, quod iuravit, se nunquam Daciam intraturum. Postea vero factus Archiepiscopus Bremensis, cum se Regi opponeret, ad instantiam Regis WALDEMARI depositus est, & excommunicatus a Papa. *Andreas* Archiepiscopus duxit exercitum in *Rivaliam*.

Anno Domini MCCVII. conventus venit in *Tuta Insula*. WALDEMARUS fugavit Imperatorem.

Anno Domini MCCVIII. Dani corruerunt in *Lene*. Rex WALDEMARUS castrum *Buyzenburg* destruxit. Pons ultra *Albiam* factus. Castrum *Hereborg* iussu WALDEMARI factum est.

Anno Domini MCCIX. natus est WALDEMARUS III. filius *Secundi*. Conventus mittitur in *Dargin de Doberam*.

Anno Domini MCCX. Expeditio facta est in *Pruciam* & *Samland*. *Mistwin* Dux *Poloniae* factus est homo Regis. *Swerkerus* Rex *Sweciae* occiditur. Conventus venit de *Aurea Insula* in *Rus Regium*.

Anno Domini MCCXI. Dani castrum *Dymin* reaedificant & *Nytenborg* (y) destruunt.

Anno Domini MCCXII. obiit MARGARETA Regina, quæ propter præcipuam formæ pulchritudinem dicta fuit DAGHMAR.

Anno Domini MCCXIII. obiit *Johannes* filius *Esberni Snare*.

Anno Domini MCCXIV. *Petrus* Senior, Roskildensis Episcopus, & *Nicolaus* Episcopus Ripensis, obierunt. Comes *Guncelinus*, & Comes *Henricus* frater ejus, terram suam a Rege receperunt, & ei fidelitatem iuraverunt. Dani obtinuerunt castrum *Stetin*, & castrum Marchionis *Muten*. Rex WALDEMARUS secundas nuptias celebravit cum BERENGARIA sorore *Ferandi* Comitis *Flandriae*, quæ *Beengerd* (z) est dicta.

Anno Domini MCCXV. WALDEMARUS TERTIUS eligitur in Regem. Imperator *Otto* fidem violans, & contra juramentum suum veniens, *Helsatiam* sibi subigere volebat. Contra quem venit Rex WALDEMARUS cum exercitu copioso, habens secum de solis *Frisonibus* sexaginta millia hominum. Quo audito, Imperator non est ausus expectare congressum belli, sed fugit ultra *Albiam*, perditis in singulari certamine duobus melioribus pugilibus imperii, quos dejecerunt duo *Frisones*, videlicet *Sven Sterke* & *Brother Ganling* (a).

Anno Domini MCCXVI. *Petrus* filius *Jacobi* fit Episcopus Roskildis. Gelu super *Albiam* viam præbente, Rex WALDEMARUS cum exercitu transivit ad terram *Henrici* Comitis Palatini, quam vastavit incendio, donec eam sibi totam subjugavit. Item duo castra contra *Hamborg* construxit, & tandem civitatem cepit. Natus est *Ericus*, filius WALDEMARI Regis, cui pater eodem anno *Ducatum Jutiae* contulit, & *Nicolao* filio illegitimo *Comitatum Hallandiae*.

Anno Domini MCCXVII. Comes *Albertus* ex mandato Regis *Waldemari* adificavit castrum *Travenemunde*, & Dani castrum in *Thytmerjk* (b) construunt.

Anno

(y) Hvitfeldio p. 179. *Nytenborg*.

(z) *Lindenbrog.* monstrofe *Bringremle*.

(a) Hvitfeldio p. 183. *Gauling*, quod forte rectius.

(b) *Stephanus* habet *Fritthierg*.

Anno Domini MCCXVIII. obiit Imperator *Otto*. Rex WALDEMARUS, convocatis totius regni primoribus, 15. Episcopis, tribus Ducibus, & tribus Comitibus, Abbatibus etiam, aliisque quam plurimis, WALDEMARO filio suo in *Sleswic* diadema regni imposuit in festo b. Johannis Baptistæ. Obiit Comes *Nicolaus*.

Anno Domini MCCXIX. Rex WALDEMARUS, congregato exercitu permaximo, cum mille quingentis longis navibus *Estoniam* intravit, & post multa bella totam terram illam ad fidem Christi convertit, & Danis subdidit usque in præsens.

Anno Domini MCCXX. *Sanctus Thomas* Archiepiscopus Cantuariensis Angliæ translatus. *Hierosolyma* a christianis recuperatur.

Anno Domini MCCXXI. obiit BERENGARIA, mater Regum ERICI, ABEL, & CHRISTOPHORI. Obiit *Rikece* Regina.

Anno Domini MCCXXII. *Gregorius* Cardinalis fuit in Dacia. *Andreas* Archiepiscopus cesit. Abbas *Gunnerus* Caræ insulæ electus est in Episcopum.

Anno Domini MCCXXIII. Rex WALDEMARUS, una cum filio suo WALDEMARO TERTIO, a suis proditi, capti sunt in lectis suis a Comite *Henrico* in insula *Lyuthe* (c), Joannis ante portam latinam, & in *Slaviam* ducti in castrum *Zverin*, manserunt ibi fere per triennium, & tunc redempti sunt per Danos pro LX. millibus marcarum in pondere Lubecensi, sed equi, vestes, & alia jocalia, quæ dederunt omnibus melioribus Saxoniarum, in die exitus sui, in duplo plus valebant. Nota Lector: *Teutonicos* nunquam aut raro prævaluisse & triumphos duxisse nisi per prodicionem & fraudem, quod habent ex natura, sicut patet in captivitate dictorum duorum Regum, & in aliis multis.

Anno Domini MCCXXIV. *Petrus Saxonis* fit Archiepiscopus. Obiit *Andreas* Camerarius.

Anno Domini MCCXXV. obiit *Petrus Jacobi* Episcopus Roskildensis. Cui succesit *Nicolaus Stigfun*.

Anno Domini MCCXXVI. soluti sunt duo Reges. Obiit Sanctus *Franciscus*. Multi *Frisones* corruerunt in *Thidmerskia*, & tamen *Thidmerskia* Danis subjugata est.

Anno Domini MCCXXVII. in *Bornhovet* Dani corruerunt. Nam *Thidmerskienses*, in ultimo exercitus collocati, prodicionem facientes, exercitum Danorum, cum quibus erant, a tergo percusserunt. Gregorius IX. Papa sedit.

Anno Domini MCCXXVIII. *Andreas* & *Petrus* Archiepiscopi obierunt.

Anno Domini MCCXXIX. Rex WALDEMARUS III. celebravit nuptias cum filia Regis Portugaliæ ELIENOR, *Ripis*, in festo beati Johannis Baptistæ.

Anno Domini MCCXXX. *Otto* Cardinalis fuit in Dacia. *Uffo* fit Archiepiscopus. *Eclipsis solis*. Et *pestilentia* hominum & jumentorum magna fuit.

Anno Domini MCCXXXI. obiit Rex WALDEMARUS III. filius WALDEMARI SECUNDI, & Regina ELIENOR cito post eum in partu.

Anno Domini MCCXXXII. ERICUS Rex, filius WALDEMARI SECUNDI, coronatus est a Domino UFFONE Archiepiscopo, & frater ejus *Abel* Ducatum Jutiæ accepit. Eodem anno *Fratres Minores* nudis pedibus Daciam intraverunt, & domum *Ripensem* fundaverunt.

Anno Domini MCCXXXIII. *Esbernus Snerling* obiit. Obiit piæ memoriæ *Nicolaus* Cancellarius, Episcopus Slesvicensis.

Anno Domini MCCXXXIV. *Fratres Minores* domum acceperunt *Sleswik. Lund* & *Roskild* igne perierunt.

Anno

(c) Stephanio *Lydœ*, nunc *Lyøe* dicitur, insula ad australe littus Fioniarum sita.

Anno Domini MCCXXXVI. *Waldemar* Episcopus obiit, humilis monachus in *Lyke* (d). Conventus missus in *Paradiso*.

Anno Domini MCCXXXVII. Dominus *Petrus* Abbas *Ruris Regii* omnes possessiones dictæ domus eatenus acquisitas, cum villicis & colonis omnibus, absolute libertati restituit, ab omni impetitione exactoria & jure regio eximens eos, pro quinquaginta tribus marcis denariorum usualium, quas Domino *Abel*, inclito Duci Jutiæ, pro jam dicta exsolvit libertate, ita quod non sit ejusdem Ducis posterius liberum nec licitum, hanc pactionem aliquo tempore infirmare, juxta intestationem privilegii Principis memorati. Eodem anno Dux *Abel* duxit *Mathildem* filiam Comitis, quod Rex WALDEMARUS pater moleste tulit, timens, per hoc futurum schisma inter fratres, quod & evenit. Nam ab illo die nunquam defecit bellum intestinum in Dacia inter Reges & Duces, Comitibus eos incitantibus, qui semper quærent mala Daciæ. Bellum fuit in *Skanoæ* inter Danos & Nordmannos. Tempestas fuit in die sancti Clementis.

Anno Domini MCCXXXVIII. Translatio *S. Wilhelmi* Abbatis in *Æppelholt*.

Anno Domini MCCXXXIX. Rex ERICUS duxit JUDITH, filiam Ducis Saxonie, in uxorem, cum quibus dispensatum est in quarta linea consanguinitatis per Dominum Papam *Gregorium*. Hierosolyma capitur a paganis.

Anno Domini MCCXL. *Sculo* Dux Norwegiæ cum filio occisus est a Rege HAQVINO.

Anno Domini MCCXLI. obiit inclytæ recordationis Rex WALDEMARUS II. in Cena Domini, in cujus morte vere cecidit corona capitis Danorum (e). Nam ab illo tempore bellis intestinis & destructioni mutuae vacantes, omnibus in circuitu nationibus facti sunt in derisum, sed & terræ, quas patres eorum gladio suo gloriose acquisierant, non solum ab eorum dominio recesserunt, verum & plagas maximas regno intulerunt, & illud miserabiliter confuderunt, Principibus regni resistentibus, sexies se invicem lacerantibus & vastantibus. ERICUS Rex, filius WALDEMARI II. monarchiam Daciæ obtinuit. *Eclipsis* fuit. *Petrus Stigi* (f) obiit.

Anno Domini MCCXLII. ortum est bellum inter fratres ERICUM Regem & *Abel* Ducem. Claustrum *Ringstath* igne periit.

Anno Domini MCCXLIII. Claustrum Monialium *Roskild* incensum est. Innocentius V. fedit.

Anno Domini MCCXLIV. Rex ERICUS duxit exercitum *Kalding*.

Anno Domini MCCXLV. generale Concilium fuit *Lugduni*. *Nicolaus* Episcopus *Roskildensis* fugit de Dacia.

Anno Domini MCCXLVI. *Jacobus Sumonis* obiit. Rex ERICUS movit exercitum contra fratrem suum, illo cum exercitu Teutonico occurrente, sed treugæ factæ sunt ad tempus.

Anno Domini MCCXLVII. *Sora* & *Colbas* (g) igne perierunt. *Othonia* a Teutonicis incensa est. Rex ERICUS oppidum *Swineborg* occupavit. Quid plura, cum regnum miserabiliter destruxissent, tandem fraterno sanguine, non multo post, sibi & regno infamiam perpetuam facere non timuerunt.

T t 2

Anno

(d) Hic neque *Luyck* s. Leodium in Westphalia, ut nonnulli, nec *Lucca* in Italia, ut alii volunt, intelligitur, sed Monasterium *Lucka*, *Albaria Luccensis*, hodie *Stift Loßum* in Principatu Calenbergensi, Vid. *Leuckfeld*. de Monast. Amelunxborn & Luckem p. 89. 122. sqq.

(e) Eadem totidem verbis repetit *Hvitfeldius* p. 208. in hoc tamen errans, quod mortem Regis *Waldemari II.* ad An. 1242. referat.

(f) *Lindenbrogio* *Stegit*, quod æque falsum ac *Stephanii Stigi*, legendum autem est *Petrus Strangonis filius*, quod recte habet *Chronicon Sialandiæ* p. 64. & *Hvitfeldius* p. 208.

(g) *Stephanius* pro *Colbas* habet *Holbeck*, quod sine dubio minus recte.

Anno Domini MCCXLVIII. *Haven* ^(h) a Lubecenſibus incenſa eſt. Obiit *Olavus* Pincerna. *Nicolaus* Epifcopus Roſkildenſis obiit in *Clarevalle*.

Anno Domini MCCXLIX. obiit ERICUS Rex *Sveciæ*.

Anno Domini MCCL. Dux *Abel* fratrem ſuum ERICUM Regem proditioſe captivavit in *Sleswik*, in nocte b. Laurentii, qvem quidam miles ejusdem Ducis, *Lagho Gutmundſun*, navigio deportavit uſqve *Myoſund*, ibiqve eum occidit, & Duce ignorante, eum in *Slia* ſubmerſit. Eodem anno *Waldemar* ſilius Ducis *Abel*, a Scholis Pariſiis domum pergens, captus eſt per milites Domini Epifcopi Colonienſis.

Dux ABEL in Regem electus eſt & coronatus.

Anno Domini MCCLI. *Frethericus* Imperator obiit. Obiit Comes *Nicolaus*. *Ludewicus* Rex Franciæ captus eſt, & frater ejus Robertus occiſus.

Anno Domini MCCLII. Rex ABEL cum exercitu intravit *Eydarſtath* ad pugnandum, ibiqve occiſus eſt. Obiit *Uffo* Archiepiſcopus.

CHRISTOPHORUS fit Rex Anno Domini MCCLIII. Rex CHRISTOPHORUS tradidit *Waldemaro* filio Regis ABEL Ducatum cum vexillo apud *Kalding*. Bellum fuit *Skelfiſkôr* inter *Chriſtophorum* & *Heinricum Emeltthorp*.

Anno Domini MCCLIV. obiit *Innocentius* Papa IV. *Alexander* Papa confecratus. *Jacobus* fit Archiepiſcopus, & *Petrus Skielmi* filius Epifcopus Roſkildenſis.

Anno Domini MCCLVI. *Kothkarle ware alle galne meth kylver* ⁽ⁱ⁾. *Wilhelmus* Imperator in Friſia obiit.

Anno Domini MCCLVII. HAKINUS Rex Norwegiæ fuit in Dacia. Obiit *Waldemar* Dux.

Anno Domini MCCLVIII. Rex ERICUS ab *Eccleſia S. Petri* transfertur a CHRISTOPHORO fratre ſuo, Epifcopo *Nicolao* abſente. Bellum fuit inter Regem & ruſticos. *Civitas Ripenſis* ^(k) judicio Dei cum omnibus attinentiis periit.

Anno Domini MCCLIX. captus eſt *Jacobus* Archiepiſcopus Lundeniſis, & carceratus in caſtro *Hakenſcog*. Obiit CHRISTOPHORUS *Ripis*. Poſt qvem

ERICUS filius ejus regnavit, qvi multa mala fecit, Eccleſias ſpoliando, læſis & injuriam paſſis juſticiam nullam faciendo. Monasteria quoqve, qvæ patres ejus per ſe & ſuos ædificaverant, per eqvos & canes miſerabiliter attenuavit. *Comites Holſatiæ* magnam partem Ducatus vaſtaverunt. *Jarmarus* Princeps Rujanorum magnam partem *Sialandiæ* vaſtavit.

Anno Domini MCCLX. *Jarmarus* fecit ſtragem magnam ruſticorum apud *Nefwith*. Qvi etiam eodem anno obiit. *Olavus* Epifcopus ^(l) occiditur. Dux *Eri-*
cus, filius ABEL Regis, receptus eſt in Ducatum.

Anno

(h) Stephanio *Copenhagen*.

(i) Hæc a *Stephanio* omiſſa, utpote in editione *Lindenbrogiana* nimis corrupta & ab ipſo non intellecta, ſed ita latine vertenda: *ruſtici omnes clavis inſaniebant*, ſive ut in *Chron. Sial.* p. 67. habentur: *Ruſtici ſaxierunt in Milites cum clavis*. Conf. *Hvitfeld* p. 243. *Vet. Chron.* in *Benzel. Monum.* 148. At *Hvitfeldius* p. 247. fideliter ſequentibus *Pontano* p. 350. *Holbergio* T. I. p. 333. *Pontopp. Annal.* T. I. p. 690. vocem *Kothkarle* male detorſit in *Cbor-Karle*. Veteribus Norvegis & Islandis *Kot* erat ruſculum, tugurium, *Kotkarl*, ruſticus, tugurii incola, Vid. *Gudmundi* & *Verelii* Lexica Islandica, it. *Speculum Regale* p. 254. Conf. qvæ de his docte commentatur *Grammius* Not. ad *Meuſf.* p. 427. Apud *Holfatos* & Germanos inferiores vigent appellationes *Kote* ſive *Kathe*, tugurium, *Kotener* ſ. *Kathener*, infimum genus ruſticorum. De *Colvekerlis*, militibus clavatis, Vid. *Hiſt. Comit. Gviſnenſ.* ap. *Ludewig* T. VIII. p. 419. Conf. *Annal. Wiſhyenſ.* ad annum 1256.

(k) Et *Lindenbrogius* & *Stephanus* habent *Civitas Repin*, errore forte librarii.

(l) Scil. *Burglanenſis* in *Jutia*, Conf. *Hvitfeld* p. 260.

Anno Domini MCCLXI. Bellum fuit *Lobete* inter Regem ERICUM, filium CHRISTOPHORI, & *Ericum* Ducem, filium ABEL, in vigilia Sancti Olavi, & contrita est pars Regis, qui ibidem captus est cum matre sua MARGARETA Regina.

Anno Domini MCCLXII. Rex ERICUS traditur Marchionibus. Regina liberata est. *Dux de Brunswik* ^(m) fuit in Dacia. *Eclipsis solis* fuit Nonas Augusti. Episcopus *Nicolaus* captus est.

Anno Domini MCCLXII. *Ivarus Takifun* & *Petrus Fynfun* ⁽ⁿ⁾ suspensi sunt. Episcopus *Nicolaus* liberatus est.

Anno Domini MCCLXIV. Rex ERICUS venit de captivitate. *Arwescogh* destruitur.

Anno Domini MCCLXV. *Clemens* Papa IV. fedit. *Jacobus* Archiepiscopus Curiam adiit. Obiit *Nicolaus* Episcopus Slesvicensis. Electus est *Bondo*.

Anno Domini MCCLXVI. venit *Guido* Cardinalis in Daciam, & excommunicavit *Regem* & *Reginam*. *Birger* Dux Sveciæ obiit.

Anno Domini MCCLXVII. obiit Domina *Ingiborg* de Kalundeborgh. Consecratus est Episcopus *Bondo*.

Anno Domini MCCLXVIII. *Jacobus* Archiepiscopus secundo Curiam adiit. Castrum in *Kalding* ædificatum est. Clastrum *Loum* igne periiit.

Anno Domini MCCLXIX. captus est *Conradus* nepos Fretherici Imperatoris, & decollatus est. Obiit *Clemens* Papa.

Anno Domini MCCLXX. vacabat sedes Romana. *Eclipsis solis* fuit in mane, Latere Hierusalem.

Anno Domini MCCLXXI. combusta est *civitas Ripensis*. Obiit *Ludemicus* Rex Franciæ. Domicellus *Nicolaus* ^(o) obiit.

Anno Domini MCCLXXII. obiit Dux *Ericus*, & redditus est Ducatus ERICO Regi cum filio Ducis. *Andreas* Pincerna obiit. Creatus est Papa *Gregorius*, qui colligavit Ecclesiam. Eodem anno, XII. Kalendis Septembris, Teutonici occupaverunt civitatem *Sleswik* multitudine copiosa, & VI. Kalendas, quibusdam de exercitu amissis, cum magno spolio & præda pecorum diversi generis recesserunt. Obiit *Gvido* Cardinalis. Obiit Ducissa *Margareta* ^(p) in partu.

Anno Domini MCCLXXIII. obiit *Esgerus* Episcopus Ripensis. Obiit Dominus *Michael* Abbas *Ruris Regii*. Comes *Rodulfus* electus est in Imperatorem.

Anno Domini MCCLXXIV. obiit *Jacobus* Archiepiscopus Lundensis. Generale Concilium *Lugduni* celebratum est. Et tota *Græcia* ad fidem est conversa.

Anno Domini MCCLXXV. duæ turres *Ecclesiæ S. Petri in Sleswik* corruerunt, & magna pars ejusdem Ecclesiæ. Obiit Dominus *Johannes* Abbas. Cardinali relatum ^(q) est *interdictum* per regnum Daciæ. Expeditio facta est ad *Sveciam*, & victi sunt Sveci.

Anno Domini MCCLXXVI. obiit *Erlandus* Archiepiscopus electus Lundensis, & successit *Thrugotus*, IX. Archiepiscopus. Obiit Papa *Gregorius*. *Innocentius* fedit. Post quem *Otto Bonus* fedit quinque septimanis. *Ericus* Dux Sveciæ obiit. *Waldemar* Rex Sveciæ exulavit in Dacia cum uxore & filiis.

Anno

(m) Scil. *Albertus Magnus*, qui aliquo tempore regni administrationi præfuit.

(n) *Lindenbrogius* ubique pro *sun* sive *son* mendose habet scilicet.

(o) Comes Hallandiæ.

(p) Ducissa Slesvicensis, Conjux *Erici* Ducis, Vid. *Hvitfeld* p. 274.

(q) Legend. *relaxatum*, sed in voce *Cardinali* videtur error esse, forte *A* præponendum.

Anno Domini MCCLXXVII. creatus est Papa *Johannes XXI.* Obiit *Petrus* Episcopus Roskildensis. Et *Stigotus* eligitur.

Anno Domini MCCLXXVIII. Rex *Waldemarus* rediit ad Sveciam, filio pro obfide relicto. Obiit Papa *Johannes.*

Anno Domini MCCLXXIX. Domicellus *Abel* & Dux *Albertus* de Brunswick obierunt.

Anno Domini MCCLXXX. obiit *Nicolaus* Papa III. Obiit *Thrugotus* Archiepiscopus Lundenfis. Et succesit *Johannes Droos X.* Obiit *Stigotus* Episcopus Roskildensis, & succesit *Yngvarus.*

Anno Domini MCCLXXXI. creatus est Papa *Martinus.*

Anno Domini MCCLXXXII. obiit *Bondo* Episcopus Sleswik. Electus est *Jacobus.* Major Ecclesia Roskildensis succensa est. Lis oritur inter Regem ERICUM & Principes.

Anno Domini MCCLXXXIII. pax reformatur *Wartbingborg.* *Waldemarus* filius *Erici* Ducis Ducatum obtinuit, & *Jacobus* Comitiam *Hallandiae.* *Jacobus* Episcopus Sleswicensis privavit Monachos *Ruris Regii* decimis, & nonnullos eorundem fecit verberari.

Anno Domini MCCLXXXIV. Conventus domus *Ruris Regii* dispersus est.

Anno Domini MCCLXXXV. Rex ERICUS, filius CHRISTOPHORI, captivavit *Waldemarum* Ducem Jutiæ & ejus Dapiferum.

Anno Domini MCCLXXXVI. Dux *Waldemarus* restituitur de captivitate. Rex ERICUS occisus est in lecto, in nocte S. Cecilie, a suis, quos maxime dilexerat, inflictis sibi vulneribus quingvagina sex. Obiit *Johannes* Episcopus Ottoniensis (r). Claustrum Monialium (s) incensum est.

Anno Domini MCCLXXXVII. convocato consilio regni, Dux *Waldemarus* recepit omnia, quæ pater ejus habuerat ante eum. Obiit *Jacobus*, tyrannus plus quam Episcopus dicendus. Orta est magna dissensio inter meliores regni de morte Regis. Eodem anno in Pentecoste Concilium celebratum generale in *Nyborg.* Comes *Jacobus*, *Stigotus* Marschalcus, *Petrus Jacobsen*, & alii plures potentiores regni, ex communi omnium decreto, vel addicti sunt pro morte Regis, vel proscripti. Quos collegit ERICUS Rex Norwegiæ in castro *Kuneghel.* Eodem tempore Dux *Waldemarus* factus tutor regni.

Eodem anno ERICUS filius ERICI Regis coronatur in die natalis Domini. Hic dictus *Erik Menewet.*

Anno Domini MCCLXXXVIII. *Stigotus* Marschalcus cum suis multa mala fecit in *Norjutia* clandestinis incurfibus. Obiit Domina MECHTILDIS Regina. Dux *Waldemarus* duxit filiam Ducis Saxonie, uxorem suam, in *Daciam*, cum qua priori anno celebraverat nuptias in *Molne.* *Slesmik* periit igne proprio, quam Dux *Waldemarus* muniri fecit in circuitu, ex lignis, quæ tulerat de castro *Gottorp*, & destrui fecit castrum *Gottorp*, quod pater ejus Dux *Ericus* sumptibus maximis ædificaverat, & erat quasi clavis & custodia totius Danie. Castrum *Almethorp* destructum est.

Haftenus ERICUS Rex Dacie.

(r) Et *Lindenbrogius* & *Stephanus* minus recte legunt *Orconensis*, Vid. *Hvitfeld* p. 292.

(s) Scil. *Slesvicense*; Anno enim 1287. eleemosynæ ad restaurandum hoc Monasterium igne deletum collectæ sunt, Vid. *Westphal.* T. III. p. 361.

XVI.

Petri Olai Minoritæ Roskildensis Annales Rerum Danicarum,
a Cimbrorum exitu ad An. Chr. 1541.

Horum Annalium non tam ipse diligentissimus *Petrus Olai* Auctor dici potest, quam potius eos ex multis aliis, partim longe vetustioribus libris, quorum quidam in hoc opere comparent, quidam forte dudum perierunt, compilavit, suisque inseruit egregiis Collectaneis, ubi singulis marginibus, ut & spatiis supra ac infra paginas, sparsim sunt adscripti. Res vero suo tempore & paulo ante gestas ipse adjecit. Præter *Libros vetustos*, quos hic & ibi *Petrus Olai* allegat, duos nominat incognitos Annalium Auctores, scil. ad An. 1272. *Hiembeckium* quendam, & ad An. 1517. *Joannem Draxholmium*. Ego hos Annales, haud exiguo labore exscriptos, in aliqualem ordinem chronologicum redegi; multis enim in locis, propter scripturæ minutiam, sordes ac vetustatem, vix legi possunt, nec ubilibet annorum ordo observatus est. Ex antiqua & exterorum tam civili quam ecclesiastica Historia, ut & de successione Pontificum Romanorum, quæ refert *Petrus* noster, ea fere omnia studio omisi, utpote quæ apud centum vulgatos auctores, & quidem partim longe meliora, leguntur. Annorum numeris promiscue Arabicis & Romanis utitur, quos etiam, uti eos inveni, retinui. Multis in locis dubius fuit *Petrus*, ad quem annum certa facta referret, ideoque alium annum lineæ superscripsit, quem anni numerum ego parenthesi inclusum alteri adposui. Illud autem de Auctore nostro & quibusdam ejus Fontibus monendum volo, eos in Chronologia rerum præcipue vetustiorum non ubique clasficos esse.

Marcus Tullius *Cicero* nascitur anno urbis 648. Quo anno *Cimbri* ingressi fines Imperii Romani, Aurelium Scaurum, cæso exercitu, captum interfecerunt, anno ante natum Christum 103. Hæc *Gellius* & ipse *Cicero*.

C. Marius, cujus virtute & calliditate Romanum Imperium adversus *Cimbrorum* & *Teutonum* irruptionem defensum fuerat.

Anno ante natum Christum 98. *Cimbri* ad Vercellas ingenti prelio superati sunt.

Anno post Christum natum 176. *Britones* primo conversi.

An. 238. Sancta *Ursula* cum sodalibus passa est. Ex *majori Legenda*.

An. 251. *Fabianus* Episcopus Romanus pro fidei christiane confessione mortem subiit. Is scripsit ad ecclesiarum ministros, ut *Martyrum Historias* diligenter colligerent.

Anno Domini CCCVIII. *Constantinus*, filius *Constantii* & *Helene*, Imperator factus est, & regnavit XXX. annis & X. mensibus. Hic a beato *Silvestro* Papa baptizatus est.

An. 314. *Constantinus* Imperator cum Romanis ad fidem conversus est.

An. 397. *Scoti* acceperunt baptismum.

An. 407. *Alaricus* Rex Gothorum destruxit Romam, & partem accendit igne, quæ steterat annos 164.

An. 412. capta est Roma ab *Alarico* Rege Gothorum post biennii obsidionem. Et anno XLIII. postquam *Alaricus* ipsam cepit & predatus est, capta est a *Genferico* Rege Wandalorum.

An. 438. S. *Patricius* venit Hyberniam, obiit 463.

Anno Christi 467. *Genfericus* Wandalorum Rex obiit.

Anno post Christum 468. decessit *Remigius* Episcopus Remensis, qui *Cladoveum* Francorum Regem, recipientem fidem christianam, una cum magno Francorum numero baptizavit.

An. 536. *Burgundiones* cum *Francis* ad fidem conversi sunt.

Anno Domini DLXVIII. tempore *Tiberii II.* Imperatoris, *Longobardi*, qui prius in Pannonia diu resederant, intraverunt Italiam, ceperunt & depopulati sunt eam. Hæc ex quodam *libro vetusto*.

DCIII. *Alemanni* conversi per *Gallum* Abbatem.

642. *Oswaldus* Rex occisus.

645. obiit *Dagobertus* Rex Francorum, sepultus in ede *Dionisii*, quam ipse construxit & dotavit.

DCXC. *Bagvarii* & *orientales Franci* conversi.

DCCXIX. *Fresi*, *Basanes*, & *Thyringi* conversi a *Bonifacio*.

DCCXXV. *Beda* scripsit *Kalendarium* & *Martyrologium*.

732. obiit *Beda* monachus & presbiter in Anglia, post multa & varia, non in uno literarum genere, scripta & edita volumina.

Anno post natum Christum 755. *Bonifacius*, christiani dogmatis in *Frisia* seminator, ab incolis ethnicis interfectus & martirio coronatus est.

770. *Karolus Magnus* factus est Rex Francorum.

778. *Karolus M.* venit Saxoniam.

779. *Saxonia* capta est.

779. (alibi 776.) *Saxones* conversi.

780. *Karolus M.* vadit Romanam.

800. obiit in montibus Pyreneis fortissimus heros *Rolandus*, Comitis *Cenomanni* e *Caroli Magni* Imperatoris sorore filius, post multa preclare gesta in Saxonia & Hyspania, quam ex magna parte tenebant tunc temporis Saraceni.

800. *Karolus Magnus* Imperator factus est.

814. *Karolus* Imperator obiit, constitutis Scholis Bononiensi, Parisiensi, & Papiensi.

815. Mortuus est *Carolus Magnus Aquisgrani*.

816. Dani ^(a) cum HARALDO rege suo ad fidem Jesu Christi conversi sunt per *Poponem* Diaconum, qui candens ferrum nudis manibus illesus, cunctis stupentibus, portavit, credideruntque omnes, qui aderant, & *Popo* Episcopus est factus. Ita habent *aliqui libri antiqui*.

821. HARALDUS fit Rex Danorum. Dictus est etiam HERIOLDUS.

826. HARALDUS Rex Danorum baptizatus cum uxore, fratre *Erico*, & multis Danis, *Maguntie*. Vito anno regni apostatavit, regnavit 16. annis post baptismum.

827. Sanctus *Ansgarius* evangelizat genti *Danorum*.

829. *Dani* primo fidem receperunt, predicante *S. Ansgario*, & baptizatus est HARALDUS KLAG cum uxore & fratre & multis aliis.

845. Sanctus *Ansgarius* predicavit *Svecis*.

846. HARALDUS KLAG Rex Danorum obiit, regnavit annis XX. ERI-CUS succesit.

856.

(a) Hic omnino fallit Auctor noster aut Fons ejus; Si enim de Rege *Haraldo Klak* scribat, erit Annus 826. Sin vero de *Haraldo Blaatan*, cujus tempore *Poppo* floruit, longe ultra integrum Seculum errat. Vide infra ad An. 966.

856. ERICUS Rex Danorum interfectus est, regnavit annis X. ERICUS PUER succesit.

876. *Rollo* cum suis Normanniam venit, ex *Libro vetusto*. *Carolus Calvus* coronatus est Imperator.

880. Fides sub ERICO BARN reformata.

896. mortuus est *Leo* Papa, qvi *Carolus Magnum* coronavit.

899. obiit *Arnulphus* Imperator.

DCCCCI. ERICUS PUER obiit, qvi regnavit XLVI. annis. FROTHO succesit.

DCCCXV. FROTHO obiit. *Secundus* FROTHE succesit. *Boemi* converfi.

927. FROTHO Rex misit ad *Agapitum* Papam, ut Episcopos mitteret in Daniam.

DCCCCXXXI. FROTHO obiit, regnavit XXVII. annis. GORM succesit.

DCCCCXLII. GORM obiit. HARALDUS, qvi dictus est *Blatan*, succesit. *Adaldagus* Bremensis Archiepiscopus ordinavit tres Episcopos in Daniam, *Horredum*, *Liaffdagum*, *Rehinbrandum*.

Anno Domini 955. Rex Sverie OLAVUS cognomento *Schotkomung* baptizatus a sancto *Sigfrido* Eboracensi Archiepiscopo, ex Anglia ob fidem Christi predicandam ad eundem OLAVUM Regem, ELDREDI sive MILDREDI Regis Anglie exhortatione ac petitione, misso.

DCCCCLV. HARALDUS BLATAND cepit regnare, bonus christianus hic fuit.

964. *Otto I.* vicit & intravit Romam.

DCCCCLXVI. Dani ad fidem converfi sunt per *Popponem*, qvi ferrum &c. Qvod videns Rex HARALDUS credidit cum toto populo, & *Poppo* Episcopus factus est. Hæc in quodam *libro vetusto*. Alibi etiam inveni, qvod *Poppo* predicavit HARALDO. Et potest dici, qvod predicavit tam HARALDO, quam SVENONI. SVENO Rex rediens de exilio, parum profecit de introductione christianitatis. Cui dominus *Popponem* capellanum domini Pape & legatum Cesaris pro pace misit. Dani enim tunc totam virtutem Saxonum obtinuerant, capto Marchione *Sigfrido* cum Comite *Tyderico* & aliis illustribus, quos, victis post terga manibus, Dani traxerunt ad naves. Et cum Marchio evasisset auxilio piscatoris, omnes captivi, truncatis manibus & pedibus, & naribus precis, ad terram projiciuntur. *Poppo* igitur sanctus & prudens in concione Danorum apud *portum glaciale* ferrum ignitum portavit, &c.

974. *Otto Primus* Imperator obiit.

983. Obiit *Otto II.* Imperator.

MII. obiit HARALDUS. SVENO filius ejus, qvi dictus est *Tyunesceg*, fit Rex.

1003. Mortuus est *Ottbo III.* Imperator.

M.VI. Dani vastaverunt Angliam, sanctum *Elphelum* Cantuariensem Archiepiscopum occiderunt.

M.X. *Vngari* ad fidem convertuntur.

M.XX. SVENO Rex obiit. KANUTUS filius ejus, qvi vocabatur *Senex*, succesit, Rex Danorum & Anglorum, MXXI.

1036. obiit KANUTUS Rex.

1037. HARTHEKNUT filius ejus succesit, Rex Danorum & Anglorum.

M.XL. circa tempora Gregorii VI. & Clementis II. floruit *Hermannus* dictus *Contractus*, religiosus pater, patria Alemannus, ingenii prestantissimi vir sua tempe-

state in divinis exercitissimus. Qvi multos quidem & egregios composuit hymnos, atqve in honorem virginis Marie nonnullas celebresqve composuit, inter quas *Salve Regina* precipua habetur. Sed de *Quadratura Circuli* multa & docte & acute descripsit, ac quedam alia.

1043. obiit HARTHEKNUT.

1044. SVENO MAGNUS factus est Rex Danorum. alii 1046.

1050. *Sigfridus* (*) predicavit Svecis. OLAVUS Rex Svecie misit nuncios MILDREDO Regi Anglorum pro predicatoribus christiane fidei. Quod onus sanctus *Sigfridus* Eboracensis archiepiscopus acceptavit, assumens secum tres nepotes suos, & convertit Regem & baptizavit cum tota familia & multis aliis. Eo tempore erat novella plantatio christianitatis in *Dania*, ubi tunc conversabatur cum Rege vir magne sanctitatis & religionis ac fidei catholice prædicator, qvi assiduus monitis & sancta predicatione populum in timore domini roborabat. Locutus est autem *Sigfridus* cum *Ansgario* (**), antequam intravit *Svetiam*.

1056. obiit *Henricus II.* Imperator.

1066. *Guillelmus* Normannie Dux *Haraldum* Regem occidit.

Anno Christi 1066. aut forsan 1067. incipiente, *Villelmus* Nordmannie Ducis nothus, post victum & interfectum in acie HARALDUM, ultimum Anglorum ex Danica prosapia Regem, CANUTI videlicet II. e sorore nepotem, *Londini* regia corona decoratus est. Ab hoc Anglie Reges annos circiter 480. in hunc usque diem (***) progeniem ac stirpem ducunt.

1074. obiit SVENO MAGNUS, filius *Estridis* Regine, sororis KANUTI *Senis*. Qvi *Ecclesiam Roskildensem* in multis dotavit. Et Regina MARGARETA, qve contulit fratribus bona, qvæ habuit in *Gytingehæret*.

1075. HARALDUS filius *Svenonis* succesit.

1080. obiit HARALDUS Rex. Sanctus KANUTUS fit Rex.

1081. Sanctus KANUTUS frater *Haraldi* succesit.

1086. S. KANUTUS Rex martirizatus est in *Othenia*, prout dicit *Legenda* in Monasterio ejusdem *Othinie*, & sic habent *Breviaria*. al. 1090.

1090. S. KANUTUS occisus est in *Othinsbö*.

1091. succesit OLAVUS HUNGER.

1098. obiit OLAVUS Rex. ERICUS BONUS succesit 1099.

1100. *Hierusalem* capta est a christianis.

1101. S. KANUTUS Rex canonizatus & translatus est.

MCIII. *Ascerus* fit Archiepiscopus, obiit 1137. vel 1138. Succesit *Eskillus* Episcopus Roskildensis.

1103. ERICUS BONUS obiit VI. Idus Julii.

M.C.III. beatus *Magnus* Comes Orchadie passus est. Alibi habetur 1102. XIII. Kalend. Maji.

1104. NICOLAUS succesit ERICO BONO, regnavit annis XXVII. cum pace.

M.CXI. captus est *Pascalus* Papa ab *Henrico* Teuthonicorum Rege, qvi regnavit & imperavit annis XV.

MCXII.

(*) Conf. supra ad An. 955.

(**) Toto cælo errat Auctor; quomodo enim *Ansgarius*, qvi Anno 865. obiit, cum *Sigfrido* circa medium Seculi XI. colloqui potuit.

(***) Ergo hæc a *Petro Olai* Anno 1546. scripta sint.

MCXII. (al. 1113.) *S. Bernardus* intravit Ordinem Cisterciensem, a constitutione Domus Cisterciensis XV. annos natus circiter XXII. cum focis amplius quam XXX.

MCXIII. (al. 1115.) *Caravallis* fundata est. Primus Abbas erat *S. Bernardus*, & fundavit CLX. monasteria sui ordinis.

M.C.XVII. translatus est *sanctus Thugarus Westermick Jutie*. Beatus *Theodgarus* natus est in *Thyringia*. Qui adultus factus, reliquit propter Deum parentes & patriam, & transivit in *Angliam*, postea in *Normegiam* ad *Sanctum Olavum*. Quo mortuo, transivit in *Daniam*, ut corda infidelium fluentis celestibus irrigaret, ubi multos ad fidem convertit. Venit autem in *Westberwic*, cum adhuc nulla esset ibi ecclesia, ipse tanquam pauper Christi de virgis & viminibus parvum in honore Dei erexit ecclesiam. Obiit VIII. Kal. Julii. *Alfricus* tunc erat Episcopus, & SVENORex.

1117. MARGARETA Regina obiit. *Sanctus Kanutus* factus est Dux Jutie.

MCXXI. *Sanctus Kanutus* factus est Dux. alibi habetur 1115. vel 1114.

M.C.XXIII. interfectus est beatus *Karolus* (*) Comes Flandrie, filius S. KANUTI Regis, pro justitia & vite virtuositate, in ecclesia S. Donatiani Pontificis Romanorum, VI. Nonas Martii, a *Borkardo* & *Bertulpho* Preposito, & eorum complicitibus tyrannis.

MCXXV. *Novum Monasterium* fundatur. *Lotharius* Saxo Aquisgrani coronatus est Imperator.

Anno Christi 1127. *Carolus* Flandrie Comes, cognomento *Bonus*, CANUTI martiris Danorum Regis filius, *Brugis* ante aram Donatiani a conjuratoribus quibusdam mactatus est.

1040. *Sanctus Kanutus* Dux occisus est. Natus est WALDEMARUS I. Rex, filius S. *Kanuti* Ducis.

1131. Bellum *Jalingi*.

1132. Bellum in *Syrö*, & aliud *Runibiarg* (al. *Rinebeck*.)

1133. Castrum *Haralsborg* destructum est.

1134. *Roskildia* devastata & depopulata est per *Sclavos*, per *Haraldum*. Ali-
bi 1133.

1134. *Magnus* occisus est in prelio, & NICOLAUS Rex in Jutia.

1135. HARALDUS Rex occisus est in Jutia.

MCXXXVII. (al. 1144.) *Tenebre* fuerunt in quadragesima per universam terram, nullus movebat se de loco, in quo erat, sed multum angustiabatur, donec evanuerunt.

1137. (vel 1138.) *Aspero* successit *Eskillus* in Archiepiscopatu, qui prius fuit episcopus *Roskildensis*. Hic sedit annis XL. Ipse fundavit hec monasteria, *Beccheskow*, *Tomerup*, & *Heritzwadh*.

1139. ERICUS EMUN occisus est.

1140. ERICUS LAM fit Rex. *Lubica* fundata est, ubi nunc sita est, per *Adolphum II.* Comitem.

M.C.XLII. Bellum fuit *Dysfing*, ter in die. Uno anno tredecies pugnaverunt ERICUS Rex & *Olavus* filius *Haraldi Kyæse*, & semper fugit *Olavus*.

1143. *Olavus* filius *Haraldi* occisus est.

MCXLIII. *Herivadum* (*Herritzwat*) monasterium fundatur. Item *Nova val-
lis* & *Aluastra* Abbatie fundantur uno die.

(*) Vide infra rectius ad An. 1127.

1145. Corpus *sancti Kanuti* Ducis humatum jacuit XV. annis, & sic levatum est de sepulcro per WALDEMARUM filium ejus & SVENONEM nepotem ejusdem Sancti, tempore ERICILAM, reclamante *Eskillo*, eo quod nondum auctoritatem Romani Pontificis habebant.

1147. ERICUS LAM obiit. Conventus venit in *Hometöön*.

MCXLVIII. SVENO factus est Rex super *Syalandiam* & *Scaniam*. Quod audientes *Juti*, indignati, KANUTUM acceperunt sibi Regem.

M.C.L. Sanctus *Ketillus* obiit. In 2do anno electionis KANUTI & SVENONIS pridie Kal. Augusti (*) meliores omnes de *Scania* occisi sunt a Sclavis apud *Rö* in Sclavia.

1150. Conventus venit in *Varnhem*.

1151. Beatus *Henricus* Episcopus Finlandie passus est.

1152. Exulavit KANUTUS in Svetiam & Rusciam.

1153. KANUTUS, assumpta militia de Saxonia, pugnavit contra SVENONEM apud *Giezbec*, & fugit. alibi 1152.

1153. Rex KANUTUS de Ruscia rediens, venit in *Frisiam*, & construxit ibi castrum *Mildeburg* cum auxilio *Frisorum*. Sed SVENO venit & castrum obsedit, & magnam partem *Frisie* incendio vastavit, & KANUTUM fugavit.

M.C.LIII. Sanctus *Bernardus* obiit etatis sue LXIII. Eodem anno *Esrom* monasterium fundatur.

1154. *Norvegia* convertitur per *Adrianum*.

1154. WALDEMARUS desponsavit SOPHIAM sororem KANUTI, & reconciliati sunt.

1154. Sanctus ERICUS Rex Svecie & sanctus *Henricus* Archiepiscopus Upsaliensis converterunt *Finlandiam* ad Christum.

1154. SVENO & KANUTUS concordati sunt, prestito utrinque horribili jurisjurandi sacramento, quo per SVENONEM violato, ipse per KANUTUM & WALDEMARUM pulsus est in Saxoniam.

1155. WALDEMARUS & KANUTUS electi sunt Reges, fugato SVENONE. Alibi 1154.

1155. SVENO rediit de Saxonia cum Duce *Henrico*, sed festinanter & turpiter fugierunt. Al. 1156.

1156. KANUTUS & WALDEMARUS creati sunt Reges ex consensu totius regni.

1156. SVENO rediit de Saxonia, pacem fecit, KANUTUM dolo occidit, WALDEMARO evadente.

1156. SVENO iterum rediit de Saxonia cum exercitu. Sed bellum verum est in colloquium, & divisum est regnum inter eos, & reconciliati sunt. Sed paucis diebus elapsis, dum Roskildie epularentur, SVENO KANUTUM interfecit in *vigilia S. Laurentii*. Sed WALDEMARUS evasit, & venit *Jutiam*. Contra quem SVENO transfretans, bellavit in *Gratemose*, sed victus est & occisus *die beati Severini* episcopi. Et sic WALDEMARUS solus obtinuit monarchiam Danie. Alibi habetur 1157.

1157. WALDEMARUS celebravit nuptias cum SOPHIA *Wibergis*, & bellum apud *Grathemose* vel *Grathehethe*, quo SVENO occiditur, & WALDEMARUS solus optinuit monarchiam Danie.

M.C.LVII.

(*) Alii hæc ad An. 1149. referunt.

M.C.LVII. *Abfalon* fit Episcopus Roskildensis. Alibi 1158. Fuit Episcopus Roskildensis XXI. annis, & simul Roskildensis & Lundensis XXIII. annis & uno mense, & sic utrasque rexit XLIII. annis. Dedit ecclesie Roskildensi castrum *Haffn*. Fundavit *Sore* in solo patrimonii sui, & necessariis adauxit, ubi & obiit M.CC. alibi 1201. sepultus ibidem. Hostes regni debellavit, & semper victoria potitus est. Cujus vexillum nunquam sine hostium fuga spectatum est. *Sclaviam* quoque cum WALDEMARO ad fidem Christi convertit.

MCLVIII. Murus *Danewirki* edificatus est per WALDEMARUM.

MCLVIII. (vel 1159.) *Vitescola* fundatur.

MCLX. Beatus ERICUS Rex Sueuorum interfectus est XV. Kalend. Junii, anno regni X. *Alexandro* Papa 3. presidente. Conventus venit in *Saba*.

Anno Domini M.C.LXI. misit *Abfalon* Episcopus Roskildensis *Saxonem* Prepositum Roskildensem *Parisius* ad ecclesiam beate Genouefe, & adduxit fratrem *Wilhelmum*, cum aliis tribus fratribus, & factus est Abbas sanctus *Vilhelmus* in *Eskilffö*, ubi erant Canonici regulares, nichil preter nomen & habitum habentes, qui ante habuerant *Priorem* pro Prelato. Obiit sanctus *Wilhelmus* XL. anno, postquam curam pastorem suscepit, sepultus *Eskilffö* M.CC.II. VII. Idus Aprilis, sub matutinis resurrectionis Domini.

M.C.LXI. (vel 1162.) Claustrum *Sora*, & *Tutavallis*.

MCLXII. Rex WALDEMARUS abstulit *Eskillo* Archiepiscopo castrum *Siobwrg*.

1162. Fundatum est Monasterium *Wreta* a CAROLO Rege, filio SVERCKERI Primi.

M.C.LXIII. consecratus est *Stephanus* primus Archiepiscopus Upsalensis, qui fuit monachus in *Alvaastro*, anno CAROLI regis quinto.

M.C.LXIII. WALDEMARUS adiit Imperatorem FREDERICUM apud civitatem *Metensium*.

M.C.LXIII. (al. 1162.) natus est *Kamutus* filius regis WALDEMARI.

1163. Episcopatus *Aldenburgensis* translatus est *Lubicam*.

1163. Conventus mittitur in *Gutualiam*.

M.C.LXIII. primo venit *pallium* ad regnum *Svetie*.

Eodem anno canonizata est sancta *Helena* ab *Alexandro III.* per *Stephanum* archiepiscopum Upsalensem, qui archiepiscopus obiit 1185. sepultus in *Alvaastro*, unde & postulatus erat.

M.C.LXIII. prima expeditio WALDEMARI ad *Norwegiam*.

MCLXV. *Öm* fundatur a Rege, que vocatur *Cara Insula*.

MCLXVII. CAROLUS Rex *Svetie* interfectus est in *Visingxö* a CANUTO Rege *Svetie*, filio sancti ERICI Regis & martiris. *Burifius* captus est per WALDEMARUM.

M.C.LXVIII. WALDEMARUS excecari & castrari fecit *Burifium*, & vastavit provinciam *Tribusanam*.

M.C.LXVIII. *Castellum Haffnense* constructum est per *Abfalonem* episcopum Roskildensem. Corpora Sanctorum trium Regum translata sunt de Parthia seu India per *Helenam Constantini* matrem ad *Constantinopolim*. Et dehinc beatus *Eustachius* miraculose transtulit ea *Mediolanum*, ubi quieverunt annis DCLXXI. Sed cum *Fredericus* Imperator funditus destruxisset *Mediolanum*, *Reginaldus* Archiepiscopus *Colonientis*,

loniensis, qui tunc erat in exercitu *Frederici*, transtulit illa *Coloniam* Anno Domini 1168. (al. 1164.) ubi permanent in hodiernum. *Anthoñinus* vero dicit 1156.

M.C.LXIX. Secunda expeditio WALDEMARI in *Norvagiam*.

M.C.LXX. WALDEMARUS fecit *Leges Syalandie*. Filius vero ejus, scil. WALDEMARUS 2. fecit *Leges Jutie* diu postea.

M.C.LXX. natus est WALDEMARUS 2. filius regis WALDEMARI *primi*, 4. Kalend. Julii.

M.C.LXX. *Rugia* capta est a *Danis* & ad fidem conversa, & baptizati sunt *Jarimarus* Princeps eorum cum ceteris *Sclavis*.

M.C.LXX. (vel 1171.) Sanctus *Kanutus* Dux & martyr translatus est in crastino Johannis baptiste. Et Rex KANUTUS filius WALDEMARI coronatus est in Regem. Presentibus *Eschillo* Lundenfi & *Stephano* Upsalensi Archiepiscopis.

1170. fundatur *Andvordskog* a WALDEMARO I. & *Abfalone* Episcopo Roskildensi.

MCLXXI. Sanctus *Thomas* Cantuariensis interfectus est. *Christophorus* duxit expeditionem in *Olandiam*.

MCLXXII. Bellum fuit *Dysæ* Scanie. Venit Conventus in *Ölmi* (*).

M.C.LXXIII. (al. 1174. al. 1176.) obiit *Christoforus* Dux Jucie, filius WALDEMARI & SOPHIE, sepultus ad dextram ipsorum, 3. Idus Aprilis.

M.C.LXXIII. Conventus missus est de *Herivado* in *Seem* (**). 4. Idus Decembris.

MCLXXV. Translatus est Conventus de *Seem* in *Locum Dei*. alibi 1173.

1176. Castrum *Stetin* obsessum est a *Danis*.

M.C.LXXVII. *Suercko* (***) sacerdos, filius fabri, invasit regnum *Norvegie*.

M.C.LXXVII. *Kanutus* filius WALDEMARI regis factus est rex *Scanie* & *Hallandie*, patre acquiescente.

M.C.LXXVII. *Eskillus* Archiepiscopus renunciavit Archiepiscopatu, & discessit ad *Clarevallem*, & factus est ibi monachus, obiit 1182.

1177. *Abfalon* electus Archiepiscopus, sed consecratus 1178.

M.C.LXXVII. (al. 1178.) *Beata Margareta* vel *Margareta Roskildensis* martirizatur 5. Kal. Novembris a viro suo *Herlogo* fornicario, & circa *Kögis*, ubi adhuc antiqva ecclesia cernitur, sepelitur, sed *Abfalon* transtulit eam ad ecclesiam sancte *Marie Roskildis*.

1179. Facta est dissensio inter Archiepiscopum & *Scanienfes*.

MCLXXX. Obiit Sanctus *Nicolaus* in *Arus*, filius KANUTI Regis, a SVE-NONE Rege *Roskildis* interfecti.

1181. *Magnus* & *Kanutus* occisi sunt.

1181. (alibi 1180.) Rex WALDEMARUS occurrit Imperatori *Frederico* apud *Traffen*, ubi duas filias suas maritavit, unam filio Imperatoris, & aliam Comiti *Sifrido*.

M.C.LXXXII. obiit inclite recordationis Rex WALDEMARUS I. filius sancti *Kanuti* Ducis 4. Idus Maji, sepultus ad pedes patris *Ringstadis*. Regnavit annis XXVI. Succesit filius ejus KANUTUS, jam pluribus annis antea coronatus.

M.C.LXXXIII. *Harald Skrenck* quidam, a *Scanis* Princeps creatus, fugatur.

Eodem

(*) Forte Monasterium *Holm*, *Infula Dei*, in *Fionia*.

(**) Prope *Ripas Jutiae*.

(***) *Sverro* s. *Svererus*, magnus ille Rex *Norvegie*.

Eodem anno *Waldemarus* 2. filius WALDEMARI I. & germanus KANUTI regis, factus est *Dux Jucie*.

MCLXXXIII. Facta est expeditio ad *Valegastum* per KANUTUM.

MCXXXV. *Abfalon* triumphavit contra *Bugislaum* Ducem Sclavie & Pomeranie, habentem classem quingentarum navium.

MCLXXXVI. *Suno* filius *Ebbonis* obiit. *Bugislaus* subjecit se totaliter KANUTO Regi, & ei homagium prestitit. Conventus venit in *Olivam*.

MCLXXXVII. Venerunt heredes *Bugislai* ad Regem KANUTUM pro beneficiis habendis. *Hierusalem* capta est a Soldano, & Crux sancta, & Rex terre illius.

MCLXXXVIII. Dux *Valdemarus* factus est miles VII. Kal. Januarii.

MCLXXXVIII. (al. 1189.) Anno KANUTI Regis VI. *Abfalon* Archiepiscopus, anno Episcopatus sui in Roskildensi 30. Archiepiscopatus vero X. composuit & concordavit officium ecclesiasticum, coadjuvantibus aliis episcopis & clericis. Et *Cantus Daciane ecclesie* concordatus est, & *Breviarius* scriptus.

MCLXXXIX. Expeditio facta est ad *Sclaviam*. Eodem anno Sanctus *Ketillus* translatus est.

MCXC. Monasterium *Reynfeldt* fundatur. *Dani* *Finlandiam* acquisierunt.

1191. *Petrus* filius *Sumonis* fit Episcopus Roskildensis.

M.C.XCI. (al. 1192.) Expeditio facta est in *Finlandiam* per Regem KANVTVM, & vicit.

Eodem anno obiit *Nicolaus* Vibergensis Episcopus.

MCXCI. Conventus venit in *Rus Regis*.

MCXCII. (al. 1193.) Episcopus *Waldemarus* fugit de Dacia in *Norvegiam*. Episcopus *Waldemarus* captus est in die Sancti Stephani.

M.C.XCIII. (al. 1194.) Episcopus *Waldemarus* reversus est cum exercitu, scil. cum 35. navibus, sed victus est & captus, & in turri *Sioburg* incarceratus, ubi fedit XIV. annis.

MCXCIII. Venit conventus in *Rythia* (*). Eodem anno venit conventus in *Afilum* (**). Et *Sora* incenditur primo. Alibi scribitur, quod MCCIII. fundatum est Claustrum *Afilum*.

MCXCIV. expeditio prima facta est ad *Estoniam*. Item ad *Holsatiam*, in qua Comes *Adolphus* subdidit se potestati Regis KANUTI, & coactus est pecuniam reddere, & factus est tributarius.

MCXCIV. (alii 1193. alii 1195.) Potentissimus, Serenissimus ac Christianissimus Rex Francorum PHILIPPUS misit nuncios ad KANUTUM Regem Danorum, ut unam de sororibus suis mitteret ei, quam ille acciperet in conjugium. Qui misit ei INGEBURGEM, puellam speciosam, sanctam, & bonis moribus ornatam, quam Rex duxit in uxorem, & in Reginam coronari fecit. Sed mox, instigante diabolo, Rex ipse quibusdam maleficiis per sortitarios impeditus, uxorem, tamdiu cupitam, exosam habere cepit. Nec multo post consanguinitatis linea per *Karolum* Flandrensiem Comitem ab episcopis & baronibus computata, matrimonium separari fecit. Regina tamen ad Danos redire nolens, in locis Gallie religiosis manere decrevit, malens conjugalem continentiam perpetuo servare, quam alii juncta prima matrimonii federa violare. Sed quoniam istud conjugium dicebatur injuste dissolutum, Papa *Celestinus* ad conquestionem *Danorum* misit duos legatos in Franciam, qui de reformando con-

(*) *Ryde* s. *Rye Kloster*, Monasterium in Ducatu Slesvicensi, latine *Rus Regis* dictum.

(**) 3: Monasterium *Aus-Kloster* in Hallandia.

jugio tractarent, sed pelli sue timentes ac tepidius agentes, nichil ad profectum duxerunt.

MCXCV. Orta est *tempeſtas*, qva etiam nemora corruerunt, in craſtino b. Dionyſii. Item *turbo* vehemens die b. Gregorii.

MCXCVI. PHILIPPUS Rex Francie duxit aliam uxorem, qvin potius adulteram. KANUTUS Rex profectus eſt ad *Heſtlandiam* cum exercitu. GERTRUDIS Regina obiit.

1197. Cardinalis *Fidentius* obiit in Scania.

MCXCVII. Expediſio ad *Eſtoniam* facta eſt, & devaſtata per Regem KANUTUM.

Eodem onno Regina GERTRUDIS uxor Regis KANUTI obiit, ſepulta in civitate *Wæ*, qve fuit filia *Henrici Leonis* Ducis Saxonie, alibi habetur, *Henrici* Ducis de Brunſwig.

MCXCVIII. captus eſt *Petrus* Episcopus Roſkildeniſis. Et *Marchio* fugit. Et *terre motus* fuit in Dania.

MCXCIX. (al. 1198.) SOPHIA Regina, uxor WALDEMARI I. obiit 3. Idus Maji, ſepulta ad finiſtram viri *Ringſtadis*. Eodem anno *Petrus* Episcopus liberatus eſt.

MCC. *Theomerſia* acquiſita eſt. Et caſtrum *Reynoldesburg* captum eſt per Regem KANUTUM.

MCCI. die Benediſti, *Absalon* archiepiſcopus obiit. Al. 1200.

1201. conſecratus *Andreas* filius *Sunonis*, qvi in Archiepiſcopatu Lundenſi ſucceſſit *Absaloni*, ſedit annis XXVIII. *Holfatia* ſubjugata eſt, & Comes *Adulphus* captus eſt.

MCCI. prodita eſt *Theomarſia*, & iterum acquiſita.

MCCI. (al. 1200.) Acquiſita & viſta eſt *Holfatia*, *Hamburgum*, & *Lubeca*, *Haddenberg*, *Vittenburgum*, & *Godebuſch*, & terra *Raſceburg*, in feſto omnium Sanctorum, a *Danis*, & Comes *Adolfus* captus eſt in die Stephani prothomartyris in natali Domini.

MCCI. PHILIPPUS, gratia Dei ad ſe reverſus, INGEBURGEM, tanquam veram & legitimam uxorem ſuam, in gratiam reaccepit, & aliam ſuperinductam a ſe ſeparavit, quam jam quinque annis contra Dei decretum & legem tenuerat, qve etiam non longe poſt defuncta eſt. Hec *Anthoſinus* & *Historici Francorum*. Et nota, qvod noſtri *Historici* dicunt, qvod M.CC.XIII. INGEBURGIS ſoror WALDEMARI & KANUTI in gratiam Regis Francie PHILIPPI eſt recepta.

M.CCI. *Zegeberg* acquiſitum eſt a *Danis*.

1201. conſecratus *Andreas Sunonis* filius, qvi *Absaloni* in Archiepiſcopatu Lundenſi ſucceſſit, ſedit annis 28. Hic ceſſit *Petro* filio *Saxonis* 1222. Hic *Petrus* Prepoſitus factus eſt Archiepiſcopus 1224. Obierunt ambo 1228. Hic *Andreas* ſanctus eſt, & fecit miracula.

M.CCII. obiit *Sanctus Wilhelmus*. Et Comes *Albertus* miles factus eſt.

MCCII. obiit inclitus KANUTUS Rex Danorum & Sclavorum, Dux Pomeranorum, *Holfatie* & *Eſtonie*, 2. Idus Novembris, anno regni XXII. ſepultus *Ringſtadis* infra valvas chori.

Eodem anno coronatus eſt Rex WALDEMARUS II. Dux Jutie & *Holfatie*, filius WALDEMARI I. & frater KANUTI in Regem. Alibi habetur 1203.

1202. WALDEMARUS Rex electus, ſed conſecratus & coronatus 1203.

1203.

1203. VALDEMARUS, frater KANUTI, Dux Jutie, fit Rex.

M.CCIII. Comes *Adolphus* liberatus est, positus obsidibus ad X. annos, & deditum est *Louenburg*.

MCCIII. (al. 1204.) obiit *Esbernus Snare*, fundator urbis *Kalundeburgensis*.

1203. obiit SVERCO Noricus.

Anno Domini MCCIV. Expeditio facta est ad *Norvegiam*.

MCCIV. Obiit Episcopus *Homerus* XI. Kal. Augusti. *Olavus* electus est in Episcopum Ripensem. Prepositus *Skielm* electus in Episcopum Arusiensem.

MCCIV. Incenditur *Esrom* secundo.

M.CC.V. Rex duxit MARGARETAM Reginam, filiam Regis Bohemie JOHANNIS, qve propter pulchritudinem dicta est *Damar*.

Eodem anno *Andreas* Archiepiscopus duxit exercitum *Revalie*.

1206. Episcopus *Valdemarus* solutus a vinculis, discescit a Dania.

M.CCVI. Incepit Ordo fratrum *Minorum*.

Eodem anno Archiepiscopus Lundensis *Andreas* cum suffraganeis suis in civitate *Othinienfi* celebravit concilium.

1208. pugnatum est acriter in *Lenæ* Vesgothiæ, duce *Suerchero* filio regis Svetie CAROLI, cui junctæ erant *Danorum* copie fortissime sub principibus belli *Ebbone Sunonis* & *Laurentio* fratre illius, filiis domini *Sunonis* Syalandici de *Knarretorp*. Facta est magna utriusque exercitus strages, cecideruntqve in eo prelio ipsi belli principes, cesitqve victoria *Suerchero*, verum maxima sui exercitus jactura.

M.CC.IX. natus est WALDEMARUS 3. filius Regis WALDEMARI 2.

M.CC.IX. Episcopus *Waldemarus* est ejectus a Sede Bremensi, & iterum excommunicatus. Et *Nicolaus* bone memorie electus est in episcopum Slesvicensem, unde prius ejectus fuit *Waldemarus*, qvi postea etiam factus est illustris WALDEMARI Regis Cancellarius.

Eodem anno obiit *Afcerus* episcopus Vibergensis. *Asgotus* electus est ibidem.

1210. pugnatum est rursus in *Gylstynfreen*, ubi Rex SVERCHERUS dictus *Hach*, CAROLI regis filius, occubuit. Et *Folcho* Dux, alii quoque multi viri nobiles de *Folchungis*, cesitqve victoria *Svevis*.

Eodem anno coronatus est ERICUS 2dus, filius CANUTI Regis, in regem Svetie, duxitqve uxorem RICHISAM filiam WALDEMARI I. regis Danorum, qve genuit ERICUM LESPE Svetie Regem.

MCCXI. natus est KANUTUS filius Regis.

M.CC.XII. (al. 1213.) Regina MARGARETA cognomento DAGMAR obiit IX. Kal. Junii, sepulta ad levam marici.

MCCXII. *Johannes* filius *Esberni Snare* obiit.

MCCXIII. Expeditio in Dacia quievit. Eodem anno *Johannes* Episcopus Otheniensis obiit. Et *Abbas Ringstadensis* electus & consecratus.

1214. (al. 1213.) Secunde nuptie Regis WALDEMARI cum BERENGARIA, ex qua genuit *Ericum*, *Abel*, & *Christoforum*.

MCCXIV. *Olavus* Ripensis Episcopus obiit. Et *Skielm* Episcopus Arusiensis obiit.

M.CC.XV. (al. 1214.) Rex VALDEMARUS in *Sampfö* cum melioribus Regni. OTTO Imperator fidem violans &c.

M.CC.XV. Concilium generale celebratum est *Rome* sub *Innocentio III.* in ecclesia *Lateranenfi*, in quo interfuerunt MCCC. Prelati, cum Hierosolimitano &

Constantinopolitano Patriarcha, Metropolitani LXX. Episcopi CCCCXII. Abbates, Priores, Conventuales DCCC. Greci & Romani, Imperii Legati, Regum, Hierusalem, Francie, Hispanie, Anglie & Cipri oratores.

1216. Obiit *Ericus 2us* Rex Svecorum filius CANUTI.

M.CC.XVI. Obiit *Nicolaus* Comes. Alibi 1217. vel 1218. Item alibi habetur, quod obiit 1252. & forte fuerunt plures ejusdem nominis.

1217. *Petrus* filius *Jacobi* fit episcopus Roskildensis.

M.CC.XVII. Palatinus *Henricus* & *Gerardus* Bremensis Archiepiscopus Regi WALDEMARO apud *Slesmig* occurrunt. Et Comes *Albertus* ex mandato Regis WALDEMARI castrum super amnem construxit.

1218. *Nicolaus* Comes Hallandie obiit.

1218. *Roskildia* vastatur.

M.CC.XVIII. (al. 1217.) WALDEMARUS 3. coronatus est in Regem. Et OTTO Imperator obiit.

1219. Prima expeditio facta est ad *Hestlandiam*.

M.CC.XIX. WALDEMARUS II. a mari *Estoniam*, que est provincia in *Livonia*, cum mille quingentis navibus longis impugnavit & intravit, & post multa bella eam victam ad Christum convertit, & populum baptizari iussit, & in eam duxit sacerdotes de *Dania*, *Reffualiamque*, civitatem nunc precipuam & satis egregiam & notam, in ea construxit. Vnde factum est, ut *Reualiensis Ecclesia* usque in hanc diem permanet sub Archiepiscopo *Danie Lundensi*, quamvis temporale dominium successu temporis pervenerit ad Fratres Ordinis Teutonicorum in eadem provincia. Igitur cum Rex WALDEMARUS cum exercitu terram in *Estonia* ascendisset, territo de multitudine gentilium Episcopus Arusiensis dixit, ut promitteret se emendare erga subditos suos & beatum *Nicolaum Arus*, cujus oblationes sibi vendicaverat, si victoria potiretur. Idem iussit ei venerabilis *Andreas* Archiepiscopus Lundensis, vir mire simplicitatis & innocentie, qui tam in vita quam in morte multis claruit miraculis, quibus Rex consentiens, ita vovit & victoriam obtinuit. Archipresul igitur, convocatis magnatibus, fecit eos vovere, ut pueri duodennes & supra vigilia b. Laurentii ieiunarent in pane & aqua in perpetuum, si victoriam obtinerent. Invocatis igitur beatis *Laurentio* & *Nicolao*, commissum est prelium die Viti & Modesti. Metropolitanus igitur cum suffraganeis & clericis in monte utrumque exercitum prospectans, tamquam alter Moyses, elevatis in celum manibus, pro christianis cum lacrimis orabat. Quo levante manus in oratione, vincebant *Dani*. Cum vero pre lassitudine seniles manus demitteret, *Dani* cedebantur. Episcopi vero & sacerdotes senem fulciebant. Et sic Rex triumphans, in alium virum mutatus est, ibi faciens fidem Christi predicari, ecclesias construi. Deinde cum mansuetudine & iusticia terras rexit, leges condidit, & beatum *Nicolaum* honoravit. Alibi habetur, quod tempore istius WALDEMARI 2. Anno Domini 1208. cum *Dani* fideles in *Livonia* in loco, qui *Felin* dicitur, bellarent contra Livones infideles, & jam fere debellati implorarent devote divinum auxilium, statim vexillum e celo lapsum cruce candida consignatum vellerique impressum recipere meruerunt, vocemque in aere audientes, quod, eo in aere altius elevato, confestim contritis adversariis, plenam victoriam reportarent. Quod & factum est. Illud autem vexillum *Danebroge* usitato vocabulo nuncupari solet. Hac victoria putatur esse illa, quam *Dani* habuerunt in *Estonia*, de qua jam proxime dictum est, sed erratum in Annis Domini &c. Item alibi inveni, quod WALDEMARUS Rex & *Andreas* archiepiscopus fecerunt expeditionem in *Estoniam* 1220.

1220. RICHICE Regina Svetie, & BERENGARIA Regina Danorum obierunt.

1220. *Iherusalem* restituta est Christianis.

M.CC.XX. obiit RICHISA uxor ERICI Regis Svetie, sepulta *Ringstadis* ad levam fratris sui KANUTI Regis Danorum, 8. Idus Maji.

MCCXX. obiit *Asgotus* Vibergensis Episcopus.

1221. beatus *Dominicus* obiit.

Eodem anno *Andreas* Archiepiscopus dedit fratribus *Predicatoribus Lundis* curiam suam cum capella. Et fundatus est *Conventus Lundensis*, qui primus omnium est illius Ordinis in regnis aqvilonis.

M.CC.XXI. (al. 1220.) VI. Kal. Aprilis, obiit Regina BERENGARIA, sepulta ad dextram viri.

M.CC.XXII. obiit *Torstanus* Vibergensis episcopus. Et *Gunnerus* abbas Care Insule eligitur.

1222. Cardinalis *Gregorius* fuit in Dania.

1222. *Andreas* Archiepiscopus cesit *Petro* filio *Saxonis*.

1223. Obiit *Andreas* Camerarius Domini Regis, filius Domini *Jacobi*.

1224. *Petrus Saxonis* Prepositus factus est Archiepiscopus *Lundensis*.

1225. Comes *Adolphus* Holfatiam optinuit. Et Comes *Albertus* capitur.

MCCXXV. *Nicolaus Stigoti* factus est Episcopus *Roskildensis*, sed 1226. consecratus est. Fugit de Dacia 1244. Obiit *Clarevallis* 1249.

1226. *Albertus* Dux Saxonum & *Raceburg* & *Lubek* recepit. *Dithmersia* subjugata est.

M.CC.XXVII. confirmatus est Ordo *Predicatorum*. Chronica eorum dicit 1226.

1227. Liberata est *Lubeca* a Danis.

M.CC.XXVII. bellum fuit in *Bornehovede*, vel apud *Hegdoram*.

1228. *Andreas* Archiepiscopus *Lundensis* obiit. Hic *Andreas* Sanctus est, & fecit Miracula.

1228. *Petrus Saxonis* Archiepiscopus obiit die Kanuti Ducis.

1228. Dani capti sunt in *Holfatia* a Saxonibus.

1228. missus est *Conventus Fratrum Predicatorum* de domo *Lundensi* ad domum *Ripensem*.

1228. *Offo* succesit *Andree* in *Lundensi* Archiepiscopatu, sedit annis XXV. consecratus est 1230. obiit 1252. vel 1253.

M.CC.XXX. *Thmo* Ripensis Episcopus obiit. Succesit *Magister Gunnerus*. Et eclipsis solis facta est, & magna mortalitas hominum. Et fugatus est ERICUS Rex Svetie.

M.CC.XXX. Cardinalis *Otto* fuit in Dacia legatus, & celebravit Concilium *Slesvig*.

1231. Obiit *Anthoni* Paduanus, canonizatus per *Gregorium XI*. Pontificatus anno VI. in festo penthecostes.

1231. beata *Elizabet* obiit, canonizata ab eodem 1236. & translata eodem anno.

1231. *Predicatores* venerunt *Roskildis*.

M.CC.XXXII. obiit *Johannes*, marscalcus Regis WALDEMARI, filius *Ebonis*, in terra sancta in Achon, & sepultus est in Cimiterio b. Nicolai, qui contulit fratribus *Predicatoribus Roskildis* ad ecclesiam & claustrum construendum quadraginta marchas puri argenti.

M.CC.XXXIII. obiit bone memorie *Nicolaus* Episcopus Slesvicensis, Cancellarius Regis WALDEMARI, VI. Nonas Julii. Succesit *Thuco* Prepositus ejusdem ecclesie.

M.CCXXXIV. missus est conventus fratrum *Predicatorum Roskildis*. Et *Lundensis ecclesia* combusta est. Et KANUTUS tyrannus in *Svetia* obiit.

1234. Ecclesia *Lucii Roskildensis* & *Laurentii Lundensis* incendio perierunt.

1235. canonizatus est *b. Dominicus*.

M.CC.XXXVI. (al. 1235.) obiit *Waldemarus* Episcopus, monachus factus in *Lucha* Ordinis Cisterciensis.

1236. bellum fuit *Scanör* inter *Danos* & *Noricos*. Eodem anno *tempestas* magna fuit.

M.CC.XXXVII. (al. 1236.) fratres *Minores* venerunt *Roskildis*. Et facta est interfectio civium *Roskildis*, & *Normannorum Scanör*.

1237. bellum fuit in *Scanör* inter *Normannos* & *Danos*.

1237. Idus Julii, celebratum est Concilium provinciale apud *Kalundeburgis* ab *Uffone* archiepiscopo & Suffraganeis & aliis Prelatis.

1238. Comes *Adolphus* Livoniam intravit, & inde rediens statim Ordinem fratrum Minorum intrat.

1238. *Wismaria* fundata est.

1239. *Jerusalem* capta est a paganis.

M.CC.XL. obiit *Gregorius* Papa, & *Johannes* filius *Jacobi*.

1241. Incendium erat *Ringstadis*.

M.CC.XLIII. *Innocentius* 4. factus est Papa in crastino b. *Johannis baptiste*.

M.CC.XLIII. ERICUS Rex duxit exercitum contra *Abel* in *Kalding*.

1243. incensum est claustrum *Holm* (*).

1244. celebrate sunt nuptie ERICI III. regis *Svetie*.

1244. obiit *Johannes* Slesvicensis Episcopus. Electus est Prepositus *Eskillus* & consecratus. Item *Jherusalem* devastata est a paganis.

1244. obiit *Henricus Harpestreng* medicus, Canonicus *Roskildensis*.

1244. *Randrus* igne periit.

1245. celebratum est Concilium *Othenie*.

Eodem anno celebratum est Concilium *Lugduni*. Et *Ripis* capta est a Duce *Abel*.

M.CC.XLV. orta est discordia inter ERICUM Regem & Episcopum *Nicolaum*, & eodem anno fugit in *Norwegiam*.

1246. obiit felicitis recordationis *Jacobus Sunonis*, qui de villa *Ostathæ* prebendam unam fecit, & duos mansos terre in *Aubatör* ad vivum contulit ad celebrationem divinorum per diocesim *Roskildensem*.

1246. obiit Dominus *Jacobus Sunonis* & Domina *Estrid*.

M.CC.XLVII. combustum est claustrum *Sor* miserabiliter secunda vice, & *Ecclesia Sancti Kanuti Othenie*.

M.CC.XLVII. 4. Kal. Maji, Dux *Abel* cepit civitatem *Ripensem*, in qua captus est Dominus *Esgerus* episcopus ejusdem civitatis & multi milites & pueri Domini regis. Eodem anno, 3tio Nonas Junii, rex ERICUS eandem civitatem rehabuit.

M.CC.XLVII. Rex ERICUS movit exercitum contra *Abel* Ducem, illo cum exercitu occurrente Teutonico, sed treuge facte sunt ad tempus.

1247.

(*) *Insula Dei, Holm-Kloster* in *Fionia*.

1247. generalis guerra fuit in *Dania*. Et *Othenshö* a Teutonicis incenditur.

1247. capti sunt duo filii Regis, scil. *Christoferus* domicellus & Dux *Kanutus*, a Rege ERICO.

1247. *Ripa* capta est a Duce *Abel*, & iterum reddita Regi ERICO. Et *Sora* combusta est. *Slesvig* capta est a Rege ERICO, & iterum reddita Duci *Abel*.

1249. *Gunnerus* episcopus Ripensis obiit.

Eodem anno obiit *Nicolaus* episcopus Roskildensis in *Clarevalle*. Cui successit Prepositus Lundensis *Jacobus*.

M.CC.XLIX. obiit Episcopus Roskildensis *Nicolaus*. Dominus Papa Prepositum *Jacobum* fecit Episcopum, & Rex ERICUS, & aliqui Canonici *Magistrum Asgotum*, super episcopatum Roskildensem.

1250. obiit ERICUS Rex Suetie. Et WALDEMARUS successit, & sequenti anno coronatur in ecclesia Lincopeni.

M.CC.L. ERICUS Rex fecit capi civitatem Slesvicensem & devastari, & bona episcopalia confiscari, eo quod *Eskillus* episcopus ab ipso regalia non accepit, sed Domino Duci *Abel* adhesit. Et episcopus exulavit apud *Innocentium* 4.

1250. *Eskillus* episcopus Slesvicensis rediit de exilio.

1250. ERICUS Rex feria 3. ante pasca a *Scaniensibus* fugatur de *Lundis*, qui 2do die pasce rediens multavit *Lundenses* ad XV. millia marcharum.

1251. *Kanutus* Dux Lalandie filius WALDEMARI II. obiit idibus Octobris, sepultus *Ringstadis*. Et cum ipso jacet filius ejus *Ericus* Dux Hallandie, qui obiit 1304. Ad pedes istorum jacet Domicellus *Waldemarus*, filius CHRISTOFORI regis filii WALDEMARI II. qui obiit XII. Kal. Januarii.

1252. *Henricus de Henmeltorp* occupavit *Möen*. Omnia regalia ablata sunt de *Möen* & *Falstria*, preda maxima facta est.

1252. (al. 1253. vel 1254.) *Jacobus* Episcopus Roskildensis factus est Archiepiscopus Lundensis.

1252. *Nicolaus* Comes obiit.

1252. CHRISTOPHORO Rege regnante, venit *Henricus Hembletorp*, & abstulit ei *castrum de Möen* cum insula, nec modicum illo anno ipsum tribulavit.

1252. coronatus est CHRISTOFERUS in Regem & MARGARETA in Reginam, die nativitatis domini.

M.CC.LIII. fratres *predicatores* domum in *Wartingburg* ceperunt edificare.

M.CC.LIII. Soror *Agnes* se reddidit religioni, que fuit filia ERICI Regis.

1253. *Jacobus Erlandi* genere nobilis factus est archiepiscopus post *Uffonem*. Hic sedit annis XXII. Hic fuit ante Episcopus Roskildensis.

1254. *Bundones* multas munitiones destruxerunt.

Eodem anno obiit *Innocentius* Papa. Et *Jacobus* factus est archiepiscopus. Et ERICUS filius CHRISTOFORI electus est in regem.

1254. Dedicatio ecclesie S. *Katerine* fratrum *Predicatorum Roskildis*.

1254. (al. 1253.) *Swineburg* destruitur. Eodem anno bellum *Skelskör*.

1254. *Svevi* & *Normanni* voluerunt invadere *Daciam*, sed reversi sunt sine honore.

1255. obiit *Eskillus* Episcopus, 5to Nonas Aprilis.

1256. *Petrus* filius *Ebbonis* obiit. Et HAQVINUS rex fuit in *Dania*. Et *Jacobus* archiepiscopus celebravit Concilium provinciale apud *Wæthel* eodem anno.

M.CC.LVI.

M.CC.LVI. Domicella *Juttha* religioni se reddidit.

1256. *clava ferit* (*).

1257. reconciliatus est Rex CHRISTOFORUS cum *Rege Norvegie*, qui & CHRISTOFORO spopondit fidelitatem.

1259. *Marchio & Dani* reconciliati sunt, & Concilium fuit *Rostock*.

1259. ERICUS, filius CHRISTOFORI regis, coronatus est XI. etatis sue anno.

1259. in nocte b. Agathe, *Jacobus Erlandi* Archiepiscopus in domo sua violenter captus est, VIII. pontificatus sui anno, a *Henrico de Melchelborgh* satellite & a *Nicolao* prefecto Lundenſi, jussu regis CHRISTOFERI & MARGARETE Regine. Propter quod fuit interdictum, quod pauci servaverunt in diocesi Lundenſi & Roskildenſi, in *Jutia* vero nulli. Defuncto Rege CHRISTOFERO, aggravatum & innovatum fuit interdictum super MARGARETAM reginam & suos, sed anno 1261. relaxatum per archiepiscopum, nisi solum in locis, in quibus *Regina*, *Henricus* aut *Nicolaus* essent.

1259. *Jarimarus* princeps Rugianorum devastavit *Syalandiam*, & cepit opidum *Nestwet*, procurante *Petro Bangh* Episcopo Roskildenſi nepote ejusdem. *Albertus Krantz* dicit, quod CHRISTOFERUS a suis invisus regno ejicitur. Jam enim per hec tempora *Dania* in illum contemptum venerat, ut facile a quovis impugnaretur.

1259. *Jarimarus* fecit magnam stragem rusticorum juxta *Nestveth*.

1260. *Jarimarus* turpiter suffocatur per quendam mulierem.

1260. *Jarimarus* Sclavus, cum *Petro* episcopo, filio *Skielm*, *Syalandiam* ingressus, interfecit ibi CC. duo millia virorum, magnam predam abducens.

Eodem anno ERICUS filius CHRISTOFORI consecratus est in Regem *Viber-gie* die natalis domini.

1261. combustum fuit *claustrum Nestwet*.

1261. iterum *Randrus* combusta est.

1262. *Jacobus* Archiepiscopus recurrit de curia, & 1266. it Romam.

1262. *Ingeburg* de *Kalundeburgis* expulsa est.

1262. factus est Dux *Albertus* de Brunsvig Princeps Danorum.

1263. Dux de Brunswig fuit in Dacia. Castrum *Aruskog* destruitur.

M.CC.LXIII. obsessum est castrum *Aos*, ubi multi perempti & plurimi graviter vulnerati sunt.

M.CC.LXIV. castrum *Aos* destructum est. Et Dux Brunsvig in *Syalandiam* per relictam CHRISTOFORI adductus est, qui omnia castra ibi atque urbes suis militibus munivit, *Scaniam* invadere volens, a Scanienſibus est repulſus.

1266. instituta est *Cantoria* in ecclesia *Arbusiensi* per *Thuconem* episcopum.

M.CC.LXVI. solutus est Rex ERICUS quinque millibus librarum puri argenti.

1266. *Gwido* veniens in *Daniam*, multum laboravit pro pace reformanda inter Regem & Archiepiscopum, sed nichil profecit. Igitur festinavit egredi, excommunicans Regem & Reginam matrem ejus cum eorum fautoribus, & regnum supposuit ecclesiastico interdicto. Ipsas tamen sententias pauci servaverunt. Canonici tamen Ripenses, & Moniales ibidem, & claustra Ordinis Cisterciensis, & Fratres Minores totius Dacie, per VIII. annos cum dimidio servaverunt.

1267. Domina *Ingeburgis* obiit *Hetheby*.

(*) Vide supra. p. 168.

1268. magna *siccitas* fuit ab annuntiatione beate virginis usque ad festum Botulphi, non pluit, & tamen fuit *fertilitas*. Et Rex *Dacie* & *Svetie* occurrerunt ad invicem apud *Fauradale*.

1270. *Andreas* Pincerna obiit.

1271. Domicellus *Nicolaus* obiit.

1271. Combustum fuit *Nestveth*.

1271. *Marchio* duxit uxorem sororem Regis *Dacie*.

1271. *Thomas* Cantuariensis occisus est.

1272. mortuus est *Ericus* Dux *Jutie*. *Joannes* Dapifer *Witing* duxit exercitum magnum ad *Slesvig*. Eodem anno *Erlandus* archidiaconus electus est archiepiscopus *Dominica* Misericordia. Et eodem anno Concilium generale celebratum est *Lugduni*, quando statutum est, decimam solui sex annis ad terram sanctam.

1272. die b. Bernardi (*) miserrime combusta fuit *Ecclesia Roskildensis*. Ex *Hiembeck*.

1274. *ERICUS* filius *CHRISTOFORI* duxit *AGNETEM* filiam Marchionis. Et eodem anno magna *fames* fuit.

1274. obiit *Magister Henricus*, frater in *Paraclito*, quondam Canonicus & Cantor.

1274. *RODULPHUS* Comes *Habspurgen* coronatus est *Aquisgrani* Romanorum & Germanie Rex.

1275. missus fuit conventus in *Holbek* crastino Prothi & Jacincti. Sequenti anno, 18. die Aprilis, consecratum est cimiterium fratrum ibidem per *Petrum* episcopum *Roskildensem*.

1275. tanta captura erat *alecum* in *Scania*, quod *plaustrum* emebatur pro *ora denariorum*.

Eodem anno obiit *Erlandus* Archiepiscopus.

1275. *Trugotus* electus, consecratus 1276. Eodem anno obiit *Gregorius X.* Papa. Ex libro antiquo.

1275. fundatur *Conventus Holbeccensis*.

1276. Regina *AGNES* peperit secundum filium Regi. Et *Scania* a *Suevis* vastatur.

1277. *MAGNUS Ladelaas* coronatus est, & obiit 1290.

1277. bellum fuit inter *Danos* & *Noricos* in *Scanör*, & pugnaverunt *Dani*, & ceciderunt de *Noricis* ultra V. millia.

1277. *Magnus* Dux *Svetie* factus est Rex, qui *Scaniam* sibi subdere volens, tres de ea provincias incendit & spoliavit, sed, Dapifero *Uffone* superveniente, repulsus est.

1278. (alibi 1279.) Domicellus *Abel* filius Regis *ABEL* obiit.

1278. Coreizantes submersi sunt fracto ponte.

1279. obiit *Trugotus* Episcopus *Revaliensis*, quondam Canonicus *Roskildensis*.

1279. *Thrugotus* Archiepiscopus, quinto sui Pontificatus anno, provinciam suam visitavit, celebravit *Concilium Veyla*, sedit annis sex. Hic primus inter Archiepiscopos consecratus est a Papa. Ecclesia sua ad 2. millia florenorum taxata fuit, Antecessores autem sui a Suffraganeis infra provinciam consecrationem susceperunt. Sedit annis sex.

1280. combusta est *Nestvet* in majori & meliori parte ex utraque parte annis, & major ecclesia.

(*) Conf. ad Annum 1282.

1280. obiit *Thrugotus* Archiep. sequenti die *Valburgis* virginis. Electus est *Joannes*.

1280. filia *Regis Dacie* data est filio *Regis Svetie*.

M.CC.LXXXII. commoti fuerunt omnes principes regni contra Regem.

1282. (non 1272.) *Ecclesia beati Lucii* combusta circa meridiem, aliqui habent die *Bernardi*, alii *Augustini*, alii sequenti die *Lucii*, alii *Ruffi*. *Ecclesie* sanctorum *Laurentii Lundis* & *Lucii Roskildis* perierunt incendio.

1282. die *Bernardi* miserrime combusta fuit *Ecclesia Roskildensis* tota exterius & interius, & plures residentie canonicales, domus campanarum, qve tunc stabat super capella b. virg. Et venit ex coquina in curia Archidiaconi.

1282. in profesto *Augustini*, succensa est & combusta *Ecclesia S. Lucii Roskildis*, & multe curie canonicorum.

Eodem anno *MARGARETA* Regina obiit.

M.CC.LXXXIII. Concilium fuit *Helsingburg* & *Nyköping*, item *Vartingburg* cum Rege & v. Episcopis. Et *Jutenses* cum domino Rege reconciliati. Et *Ericus* factus Dux *Jutie*.

1283. Cecidit ecclesia b. virginis *Ripis* in nocte nativitatis domini post primam missam, ubi multi viri & mulieres obruti sunt.

1283. divisus est *Ducatus Jutie* a regno *Danie*, *Valdemaro* illum obtinente.

1283. *Jacobus* factus est Comes *Hallandie*.

M.CC.LXXXIII. *Parlamentum* ordinatum est *Varthærbö*, in quo congregati fuerunt *Reges* scil. *Dacie* & *Norvegie*, cum multis navibus & exulibus.

1284. *Parlamentum* factum est *Vartingburg*, presente Rege & Episcopis & optimatibus regni, die Ascensionis domini. Et *Jutenses* cum domino Rege reconciliabantur ex integro. Et *Ericus* *Ducatus* gubernaculum possessorie suscepit.

1286. mare balticum nimio gelu constringitur.

1286. interfectus est iste *ERICUS*, ruri agens venationis gratia, cum graviter soporatus dormiret in horreo quodam, dormientibus etiam omnibus, qui cum illo erant, ingressi sunt clam septem viri previa laternula de industria armati, quorum unus *Regis* caput manu innixum, gravi pugione perfodit. Ceteri autem invadentes regium cadaver jam exanime, intulerunt illi LXX. vulnera &c.

M.CC.LXXXVII. incensum est claustrum fratrum *Predicatorum Lundis*, & magna pars ville.

1287. juratum est in *Dacia* a XXVII. nobilibus viris, Dominum *Jacobum* Comitem *Hallandie*, Dominum *Stigotum* *Marscalcum*, Dominum *Nicolaum Hallandtzfar*, Dominum *Petrum Porssè*, aliosque multos illorum complices, veros esse *Regis ERICI* interfectores.

1287. craftino *Agapiti*, combusta fuit domus fratrum *Predicatorum* & tota civitas *Holbeccensis*.

1288. *Abfalon Andersson* obiit.

M.CC.LXXXVIII. *Sleswigh* periit igne proprio.

M.CC.LXXXVIII. *MAGNUS* Rex *Svetie* sedavit bellum inter *Visbyenses* & populum terre.

1289. *ERICUS* filius *ERICI* coronatur *Lundis* per *Johannem* archiepiscopum, in die natalis domini.

1289. *Johannes Grand* *Syalandensis* *Prepositus* succedit in archiepiscopatu *Lundenfi*, qui sedit annis XIII. consecratus a sede Apostolica.

1289. ERICUS Rex Norvegie obsedit *Haffniam*, sed frustratus recessit.

1290. obiit *Johannes* archiepiscopus, qui contulit mense canonicorum curiam suam in *Kattinge*.

M.CC.XC. *Aluerus* pirata captus est & rota fractus apud *Helsingeburg*.

1290. obiit *Johannes Dros* archiepiscopus in *Aos*. Et Prepositus *Johannes Grand* electus dominica quasi modo geniti. Et bellum fuit *Skelfiskör*, ubi *Petrus* a Duce *Valdemaro* capitur. Et Rex *Norvegie* navali exercitu *Daniam* infestat, & multi fuorum occiduntur in *Strughshet* & *Scanör*.

1290. secunda expeditio ERICI Regis Norvegie.

1290. *Adolphus* (s: *Alff*) *Ætlingson* rotatur *Helsingburgis*.

Eodem anno MAGNUS Rex *Svetie* obiit.

MCCXCI. *Saraceni* ceperunt *Akers* ultra mare, interfectis christianis.

1292. *Skielm* Dapifer interfectus est in presentia Regis.

1292. *Ericus* Dux *Langlandie* Interfecit Dapiferum *Skælm*.

Eodem anno exules regni spoliaverunt *Hollebec* & combufferunt.

Eodem anno fuerunt duo *Parlamenta* scil. Regum & Archiepiscopi, in quibus convocati sunt omnes Prelati & alii multi.

1293. *Gerardus* (*) Dux *Holsatie* duxit AGNETEM Reginam.

Eodem anno captus est *Joannes* archiepiscopus & cum eo *Jacobus* Prepositus dictus *Lang* in annuntiatione dominica, & sequenti anno clanculo evasit de turri *Sioburg*.

1293. tertia expeditio ERICI Regis Norvegie in *Daniam*.

1294. *Stigotus Andersson* obiit in *Hielm*. Et *Jacobus* captus est. Et Rex misit exercitum in *Hynebals*.

M.CC.XCIV. *Jacobus* captus est, forte iste fuit Comes.

1295. quarta expeditio ERICI Regis Norvegie in *Daniam*.

1295. *Rano Jonæsson* rotatus est.

M.CC.XCV. Rex habiturus bellum, taliavit monasteria & civitates graviter.

M.CC.LXXXVII. facta est magna discordia inter Regem & fratrem ejus, quod patuit in expeditione facta ad *Kalundeburg* circa festum nativitatis beate virginis.

1298. ALBERTUS Cesar regnare cepit, & imperavit annos X. Ejus temporibus genus *Othomanni* apud *Turcas* potentia & estimatione excrecere cepit, ex cujus sanguine illi *Turcici* Reges, qui hodie imperant, originem ducunt.

1299. ERICUS Rex Norvegie obiit. HAQVINUS frater ejus successe. ERICUS Rex fuit *Rostok*. Gravis pestilentia pecorum fuit in *Dania*. Rex HAQVINUS Norvegie fuit in *Dania*.

1302. *Waldemarus* filius Regis obiit.

1303. *Christoforus* frater Regis factus est Dux *Estonie*.

Domicellus *Waldemarus* frater Regis obiit *Rostok*, sepultus *Sore*.

1303. *Martinus* Cancellarius regis & Canonicus *Roskildensis* fundavit altare beati *Martini*.

1304. solenne *Parlamentum* fuit in *Knarrit*, ubi Reges & Regine *Dacie* & *Svetie* convenerunt, & AGNES quondam Regina *Dacie*.

1304. *Ericus* Dux *Hallandie*, filius *Kanuti* Ducis *Hallandie*, filii WALDEMARI 2. obiit.

1305. magna mortalitas hominum fuit per universum mundum.

1306.

(*) Comes legendum.

1306. ERICUS totam *Sveciam* usque ad castrum *Stegith* hostiliter devastavit. Et tanta fuit *hiems* asperissima, quod inter omnes terras & insulas Dacie & Svecie omnes portus per XIV. septimanas & ultra quasi in solidos pontes conversi, & tunc Dani primo habuerunt usum *caputiorum*.

1306. *Rex Svecie* captus est cum *Regina* & liberis & fratribus.

1306. Hospitalarii sancti Johannis occupaverunt insulam *Rhodi*, expulsis *Turcis*, qui eam tenuerunt. Sed anno Domini 1524. *Turci* eam recuperaverunt.

1307. Prima expeditio ERICI Regis in *Sveciam*. Secunda 1308. Tertia 1309.

1309. *Predicatores* habuerunt locum *Helsingburgis*.

1309. *Hospitalarii* divi Joannis *Rhodum* insulam *Turcis* ereptam occuparunt. Unde postea *Rhodiorum Equitum* nomine appellari ceperunt.

1310. *Ericus Langbeen* Dux duxit filiam Domini *Nicolai* de Sclavia, fororiam Domini Regis *Danorum*. Uxor istius *Erici Langbeen* dicta est *Sophia*, & fuerunt vivi, etiam post evasionem Archiepiscopi *Johannis* de carcere.

1310. ditior pars & melior *civitatis Roskildensis*, cum quinque ecclesiis & clauistro fratrum Minorum incendio periit.

1310. instituta est *Cantoria*, quarta dignitas in ecclesia *Roskildensi*, cum ante erat officium.

1310. (1314.) *Esgerus Jul* Episcopus *Arusiensis* in Concilio *Avinioni* factus est Archiepiscopus post *Ysarnum*, & fedit annis XI. Cui succedit *Karolus* Prepositus *Lundensis*, qui fedit annis IX.

1310. *Johannes Grand* per Papam *Clementem* 5. factus est Archiepiscopus *Bremensis*. Et *Ysarnus* translatus ad Archiepiscopatum *Salernitarum*.

1312. *Helsingör* incenditur, *Amage* & *Scanör* cum castro & quibusdam insulis, a civitatibus stagnalibus.

Eodem anno Rex ERICUS fecit multos rusticos suspendi circa *Haffn*. Et *Waldemarus* Dux *Slesvicensis* obiit. Et *Agnes* filia Ducis *Christofori* obiit & sepelitur *Sore*.

1312. *Waldemarus* Dux *Slesvicensis* obiit.

1314. Ecclesia b. virginis *Kalundeborgis* casuali incendio miserabiliter comburebatur 2. Nonas Novembris, VIII. scil. die ante Martini.

Eodem anno *Kalffhö* edificatur.

1314. rustici *Syalandie* suspendio interierunt. Multi proceres decollati, multi proscripti per Regem, sed insidiantes ei.

1315. LUDOVICUS Bavarus *Aquisgrani Romanorum* & *Germanie* Rex coronatus est.

1316. (al. 1313.) *Bondones Norjutie* succubuerunt in bello, instinctu *Nicolai* Dapiferi.

1319. Nonis Aprilis obiit INGEBURGIS uxor ERICI MENWET, filia MAGNI Regis *Svecie*, sepulta *Ringstadis*, Et juxta eam ad austrum jacet Germanus suus BIRGERUS Rex *Svecie*, qui obiit 1321. pridie Kal. Junii, Et cum eo jacet uxor sua MARGARETA filia Regis ERICI & AGNETIS predictorum, que obiit 1341. nonis Martii.

M.CCC.XIX. bellum fuit *Hæstebergh*, ubi multi *Dani* corruentes, ultimum diem viderunt.

1323. Ecclesia fratrum *Predicatorum* in *Holbeck* edificata est per CHRISTOFORUM Regem, & consecrata est per Nicolaum Episcopum *Burglanensem* in festo assumptionis b. virginis.

1323. *hyems* sevisima in Martio fuit, quod mare eqvitarunt.

MCCCXXIV. Solenne *Parlamentum* fuit die Kanuti Regis in *Nyköbing* per Regem & filium & alios.

1326. *Karolus* Archiepiscopus, *Concilio Scaniensi* fretus, Regem MAGNUM Svecie in *Scaniam*, *Hallandiam* & *Blekingiam* potenter introduxit, occisis *Holfatis*.

1327. vel, ut alii quidam scribunt, 1328. obiit ad saltum Vicenarum prope Lutetiam CAROLUS *Pulcher* Francorum Rex, *Philippi Pulchri* filius, qui, duobus fratribus natu majoribus absque masculini sexus heredibus defunctis, jure successerat. Quia vero nec ipse filium post se relinqvebat ullum, factum est, ut in ejus locum *Philippus Valefius*, *Caroli* filius, surrogaretur, erat enim patruelis, quo non erat vicinior stirpi Regie. Qve quidem res miras postea turbationes excitavit inter Gallos & Anglos, eo quod horum Rex *Edvardus II.* *Isabellam Caroli* Regis proxime defuncti sororem, ex qua & *Edvardum III.* susceperat, uxorem habebat, cujus nomine regnum Francie ad se devolutum contendebat.

1328. crastino Georgii submersi fuerunt 30. persone inter *pontem Holbeccensem* & villam *Marckitzlöff*.

1328. LUDOVICUS Bavarus Imperator Rome coronatus est.

1330. & 1336. *Ingeburgis* Ducissa Svecie, *Hallandie*, *Holbek* & *Samsjö* dedit fratribus Predicatoribus *Roskildis* in testamento pro reparatione ecclesie & emendatione mense C. marcas puri argenti, & pro reparatione claustri LX. marcas puri argenti anno Domini 1350.

1333. obfessa fuit *Ecclesia Uby* a Comite *Gerardo*.

1337. *Johannes Grand* Archiepiscopus *Lundensis* & *Bremensis* obiit, qui de bonis suis patrimonialibus sex *prebendas* fundavit in ecclesia *Roskildensi*, dum erat Prepositus *Roskildensis* 1290.

M.CCC.XXXVII. crastino XI. mill. virginum, solutum fuit interdictum ecclesie cathedralis *Ripis*, quod duraverat per VII. annos & sex menses.

1342. obsessum fuit *castrum Kalunde*, tentum per *Holfatos*, a VALDEMARO, & non victum.

Eodem anno combusta fuit *ecclesia Helsingæ* per *Holfatos*, & multi bondones ibi propter metum illorum congregati, alii cremati, alii occisi, plurimi captivati.

1344. *b. Birgitta* primum habuit *revelationes*.

1346. *b. Birgitta* ivit Romam, precepto Christi.

1348. fuit *subitanea mors* per omnem terram, ita quod fere, ubi transivit, nullus illius ville vel opidi evadere potuit. Et quicumque se de rebus alicujus mortui intromittebat, nequaquam per noctem vivere valebat.

1349. tanta erat *mortalitas hominum* per totum orbem, quanta fuerat a tempore diluvii, vix in aliquibus terris reliquit centesimum hominem.

1350. Deservit prius inaudita *mortalitas* in *Dacia*.

1359. obiit Dominus *Johannes Kraack*, Decanus *Haffnensis*, prius *Canonicus Roskildensis*.

M.CCC.LIX. Dominus *Nicolaus Buggi* interfectus est in *Medelfar*.

1360. devicta fuit *Scania* per *Svecos*.

1361. detenta fuit *Gotlandia* per Regem WALDEMARUM.

1363. die *Barnabe* apostoli, obiit *Christoforus* Dux *Hallandie* & *Lalandie*.

1363. *Gunnarus* Canonicus *Haffniensis* obiit.

1363. Rex *Albertus* Svetiam intravit & occupavit per 26. annos, ac demum captus est a MARGARETA Regina Danie.

1367. obiit *Magister Hemmingus* archidiaconus Roskildensis, qui fundavit altare Sancti Vincentii & dotavit.

1368. ALBERTUS Rex Svetie intravit *Scaniam*.

1373. obiit *b. Birgitta* Rome in crastino Marie Magdalene. Et anno sequenti translata est ad *Vasteen*. Alibi inveni, quod *b. Birgitta* obiit Rome 1371. & 1375. translata ad *Vasteen*.

1375. obiit *Nicolaus Johannis* Archiepiscopus, prius Canonicus Roskildensis, dedit curiam cum domo lapidea in vico sancti Olavi. Obiit Agathe virginis. Dedit sub hac spe & conditione, quod quicumque Canonici dictam residentiam tenuerit inhabitando, Canonicis, qui in suo anniversario vigiliis & misse interfuerint, duos solidos grossorum, unum solidum grossorum perpetuis vicariis & non perpetuis vicariis, pauperibus scholaribusque, qui similiter interfuerint, & duos solidos grossorum fabrice annuatim de eadem residentia in usuali moneta solvere sit astrictus.

Anno Milleno ter C. sic septuageno

Quinto, profesto *Crispini*, tunc memor esto

VALDEMAR decessit Rex, cum Christo requiescit.

1379. impetravit *b. Katerina*, filia *b. Birgitte*, ab *Urbano VI.* confirmationem *Regule Sancti Salvatoris*.

1384. *Vasten* fundatum est.

1384. cursus populi ad *Wilsenacum* incepit.

1388. Item ALBERTUS Rex Svetie, rogatus a Principibus inferioris Germanie, ut a mari eorum ejiceret potentissimos piratas *Vitalianos*, inpignoravit hanc insulam (Gotland) *Magistro Pruscie* pro XX. millibus duplonum 3: Nobilionum, quorum Summam MARGARETA Regina solvit.

1389.

Mille ter centeno, ter terno, bis quadrageno,

Matthie festo, magne letis memor esto,

ALBERTI Regis captivi dum cadit egis,

Dumque suus natus *Ericus* fit superatus,

Cum triplici Comite, cum multo milite rite,

Armigeri numerus quotus est, vix novit Homerus.

1391. *b. Birgitta* fuit canonizata per *Bonifacium IX.* vii. die Octobris.

1393. ERICUS intravit *Daniam*.

M.CCC.XCVI. fundata est Capella *b. Andree* Apostoli *Roskildis* per *Folmarum Jacobi* & *Andream Jacobi* dictos *Lunge* Milites, & *Nicolaum Jacobi Lunge* Canonicum Roskildensem, & *Arvum Jacobi Lunge*, quatuor fratres germanos, & *Jacobum Olavi* & *Petrum Olavi* dictos *Lunge* fratres germanos & filios *Olavi Lunge* de *Skioldenas*, & *Sophiam* & *Rigeze* sorores & filias Domini *Jacobi Oleffson* Militis, in honorem Dei, Marie matris Christi, beatorum Johannis baptiste & Andree Apostoli, nec non in remedium animarum progenitorum suorum, & pro sepultura in perpetuum.

1396. tantum erat *frigus* in die conversionis Pauli, quod multi in silvis & campis mortui sunt.

1396. ERICUS electus est in *Regem Svetie*, & 1402. coronatus (*) *Calmarie*.

1397.

(*) Vide ad An. 1397.

1397. *festum Visitationis beate virginis* institutum est in *Diocesi Roskildensi*.

1397. ERICUS Rex coronatus *Kalmarnie* dominica Trinitatis ab Archiepiscopis Lundensi & Upsalensi. Sic alibi inveni.

1398. MARGARETA Regina per deditionem accepit *castrum & civitatem Holmensen*, fuitque honorifice & magna procesionis pompa introducta.

1398. *Domini de Prutia* occupaverunt civitatem *Wishy*, expulsis inde piratis.

M.CCCC. in octava apostolorum Petri & Pauli, & postridie octavarum, tanta fuit in *Osgothia* ac circumiacentibus provinciis *pluvia*, ut homines multi in *Sudercopia* peterent montana, metuentes novum quoddam diluvium, quod illi civitati videbatur imminere. Repleverat enim omnia loca cimiteriorum & platearum usque ad genua transeuntium. Dejecti sunt etiam omnes pontes ad universa molendina illius regionis.

1401. ERICUS Rex regnum Suetie pertransiens, regiis sacramentis se populo obstrinxit, promittens & jurans, se observaturum *patrie Leges*.

1402. *Cometa* a principio anni usque pasca apparuit. Villa *Swaversteff* igne celesti devorata est. *Scania* rotavit & cremavit *Regem Ruthenorum*. Sanguis effluxit de Cruce in *Bistorp* circa Roskildiam. Versus:

Annus erat Domini semel MCDque secundus,
Roskildis Jubileus ovans donis fit habundus.
Stella Cometa rubet satis ingens nec sine signis.
Swaversteff villam celestis devorat ignis.
Skania Prutenum Regem rotat atque cremavit.
Curia magnatum stans *Helsingburg* placitum.
Angli cum *Danis* tractant sponsalia bina,
 Que det divina pietas fore federa pacis.
Grecus adest *Preful* mendicans barbifer exul,
Crux admiranda de *Bistorp* sanguine fluxit,
 Quo plures duxit per signa Deus memoranda.
 Et mentitur *anus Rugie* fore se genitricem
 Prefulis, in lingua suscipit illa vicem.

1406. (al. 1404.) in crastino Crispini & Crispiniani martyrum, Dominus ERICUS IX. Rex Danie Suetie Norwegieque Sclavorum Gothorumque Rex, & Dux Pomeranensis, celebravit nuptias suas in episcopali curia Lundensi cum Regina PHILIPPA filia Regis Anglie. Unde:

Crispini post cras noster Princeps fit ERICK mas.

1408. obiit Dominus *Johannes Andree* miles de *Aesendorp*, qui fundavit *altare Katherine* in *Capella sancti Sigfridi*, & sufficienter dotavit, annectendo illud cuidam Prebende, que *Rota* nuncupatur.

1408. *Verona* urbs Mediolanensi dominio prodiciose abrepta est, & in Venetorum manus devenit.

M.CCCC.X. die b. Clare virginis apud . . . *mölle* bellum fuit inter Dacos & quendam Comitem de *Scovenburg*, in quo multi *Dani* corruerunt, videlicet, Dominus *Magnus Munk*, Dominus *Nicolaus Thuonis* de *Fyonia*, & multi nobiles captivati. Ab eodem bello Dominus *Luderus Kabel* cum suis fugiebat.

Item eodem anno, Dominus *Abraham* miles jussu Regis ERICI Danorum decollatus est apud *Sönderborg* propter tyrannidem.

MCCCCXII. Crispini eis cras MARGARETA necis bibit urnas.

1419.

Rex vir magnificus sit Dux Pomerensis ERICUS,
 M. quadringeno Domini nono quoque deno,
Femariam freno victor domuit alieno.
Haffnis Psalterium statuit Rex ipse legendum
 Tempore perpetuo, quo Christus regnat in ewo.

M.CCCC.XX. feria 2da proxima [*ante vel post*] festum visitationis Marie,
 ERICUS Rex Danorum occidit omnes in *Fynnmern*, exceptis pueris & paucis mulie-
 ribus, & totam terram per incendium devastavit.

1423. *Maribo* incepit.

1423. in festo Laurentii, ERICUS Rex arripuit iter versus *Jherusalem*, & re-
 diit 1425. infra octavas ascensionis.

1423. ceperunt maritime civitates pugnare contra ERICUM Regem.

1423. ERICUS Rex fecit construi tumulum MARGARETE Roskildis.

1423. obiit *Boetius* episcopus Arusiensis.1425. habuerunt *Predicatores* locum *Helsingore*.

1425. *Franci* superati sunt ab *Anglis*. *Francorum* celi 5000. capto duce,
 aliis nobilibus 200. *Anglorum* 2000. desiderati.

1426. ERICUS Rex construxit castrum *Auensborg* (*Avensberg*) circa *Gottorp*.1427. Civitates Saxonie cum *Holfatis* opposuerunt se Regi injuste.

M.CCCC.XXVII. crastino sancti Kanuti Regis, *Aleman*i in multitudine navi-
 um & copiosa plebe contra *Dacos*, qui habuerunt paucas naves in conflictu & in tri-
 plo pauciorum populum. Illis tamen prevaluerunt *Daci* per Dei gratiam.

1428. *Tiberis* fluvius adeo excrevit Rome, ut totam urbem inundaret, mul-
 taque damna intulit civitati.

1429. *Civitates* cum Duce Lönburgensi intraverunt *Juciam* & optinuerunt
Openraa.

1430. obiit PHILIPPA Anglicana, uxor ERICI, in festo trium Regum, se-
 pulpta *Vassteen*.

Anno Milleno CD simul X triplicato,
 Anglica PHILIPPA *Wadsteen* dormit tumulata,
 In festo Regum, linquens mundi data legum.

1430. fundata est civitas *Lantzkrone*.

M.CCCC.XXXI. fuit tam magnum *frigus*, quod cursus factus fuit a *Scania*
 in *Syalandiam* cum curribus & equitibus.

1432. Civitates treugam inierunt cum Rege in *Parlamento Horsnes*.1433. erat *hyems* intolerabilis.1434. quidam *Engelbertus* de Svetia opposuit se Regi, sed 1436. occiditur.

1437. obiit SIGISMUNDUS Imperator.

1438. ERICUS Rex cepit fugere in *Gotland*.

1438. ALBERTUS Austrie Dux, gener *Sigismundi* Imperatoris, designa-
 tus Cesar, Boemie quoque Rex, coronatus est Prage.

1439. ERICUS expellitur de regno, & CHRISTOFORUS introducit.

1440. CHRISTOFORUS electus in Regem V. Idus Aprilis, habuit omagi-
 um a Danis *Lundis*.

1440. *Ars imprimendi* libros inchoata est. Initium artis imprimendorum
 librorum typis eneis ponunt sub FREDERICO III. Et hanc ipsam artem excudendi
 libros

libros *Moguntie* primum repertam ferunt anno 1440. ut in *Chronica Mundi* habetur. *Ars tormentorum* bellicorum multo vetustior est, scil. Anno Christi 1380. excogitata. Hec *Johannes Carion*.

1440. Expulsus ERICUS, sed non credo.

1441. VI. Nonas Junii, CHRISTOFORUS Rex interfecit rusticos &c. videlicet, *Henricum Tageffon* cum suis numero quindecim.

1442. CHRISTOPHORUS habuit omagium a *Svecis* & *Noricis*.

1443. combusta fuit ecclesia cathedralis (*) cum turribus, campanis, fenestris, & aliis ornamentis exterioribus, cum residentiis Canonorum, preter tres, & septem parrochias.

1443. 14. die mensis Maji combusta fuit *ecclesia Roskildensis* exterius, cum campanis & turribus, & omnes residentie canonicales preter tres, & omnes residentie vicariorum, cum majori parte totius civitatis.

1443. anno regni CHRISTOFORI 3tio erexerunt se primo *rustici Syalandenses*, quibus pacificatis, erexerunt se *Jutenses* &c.

1446. Galli cum Anglis congressi, cladem longe maximam & luctuosissimam acceperunt.

1448. CHRISTOFORUS Rex obiit, & CHRISTIERNUS electus. Versus: M.CD. quater X. sunt 8. CHRISTOFORUS Rex.

1450. fuit magna *mortalitas*.

1452.

Anno Milleno CD semel Lqve secundo

CAROLUS Rex Svecie predo fuit *Scanie*.

1453. *Constantinopolis* post longam obsidionem capta est a *Turcis*.

1457. expulsus est Rex KAROLUS, & CHRISTIERNUS introductus.

1460. optinuit CHRISTIERNUS Rex totam *Holsatiam* ad Coronam regni Dacie.

1461. nata fuit Domina CHRISTINA Regina.

1464. consecrata est *Roskildensis Ecclesia* per *Olavum Martini*.

1475. expulsi sunt Monachi sancti Benedicti de *Othenia*, & Canonici obtinuerunt locum.

1481.

MCDXL quater X CHRISTIERNUS morte ruit Rex,

His unum jungas Junii Kalendas.

1481. eo anno fuit gravissima *pestis animalium*, ita quod tertia pars periit, & magna *charistia*.

1483. *morbis gallicis* sevit super christianos.

1489. expulsi sunt Canonici & Monachi reintroducti (**).

1494. *Andreas* scriptor Regis suspensus fuit.

1495. *Hyems* sevisissimus fuit, multe domus totaliter nivibus tegebantur, & homines desuper incedebant & quadrigabant.

1495. Angli cum Dacis sunt confederati.

1497. die divisionis apostolorum natus est *Franciscus* filius Johannis Regis *Hassnie*, qui tandem Anno D. 1511. obiit, sepultus *Othenie* apud fratres Minores.

(*) Scil. *Roskildensis*.

(**) Scil. *Ottome* Vid. An. 1475.

1500.

MD post Christum, Juliane luce secunda,
Holfati sunt prostrati, dolo superati,
Dytmaricus proprium dum vult defendere nidum.

1502. JOHANNES Rex dedit filiam suam *Joachim* Margravio. Et *Fredericus* Dux Slesvicensis & *Holfatie* accepit sororem *Joachim*.

1502. Dominus *Paulus Laxmand* miles interfectus est *Haffnie* in *Höuebro* ab *Ebbone Strangeffon* militari.

1510. *Lubicenses*, *Rostoccenses*, *Sundenses*, *Vismarienses*, *Luneburgenses*, miserunt classem contra Regem JOHANNEM, sed nichil profecerunt, immo innumera damna inde incurrerunt.

1515. dominica oculi, XI. die mensis Martii, erant *venti* fortes.

1515. fuit *terra motus* magnus sabbato post festum Kanuti Ducis.

Et eodem anno fuit ingens & horrida *tempestas* dominica oculi per diem naturalem.

Item eodem anno nuptie Regis CHRISTIERNI erant *Haffnis* cum Regina ELIZABET sorore KAROLI Imperatoris, dominica post Laurentii, 3: ipso die Clare.

1516. nobilis vir *Torbernus Oxe* decollatus fuit.

MDXVII. *Torbernus Oxe* decollatus est. Ex libro *Jo. Drax*.

M.D.XVIII. in profesto cathedre Petri, natus est Dominus *Johannes* primogenitus Domini CHRISTIERNI 2di Regis *Datie* & *Svetie* & *Norvegie*.

1518. CHRISTIERNUS Rex misit classem CXX. navium contra *Svecos*, sed parum profecit, sed Anno Domini 1520. potenter *Svetiam* debellavit & optinuit.

Annos Verbigene MD semel X legis octo

Tegmine sub cupri noscitur aula tegi

Roskildis, summa CHRISTIERNNO sceptrum tenente,

Antistes *Lago* Doctor & ingenuus.

M.D.XIX. obiit Domicellus *Maximilianus* secundo genitus Regis CHRISTIERNI, sepultus apud fratres minores *Haffnis*.

M.DXX. obiit *Philippus* tertio genitus Regis CHRISTIERNI & ELIZABET, sepultus apud fratrem *Haffnis*, ut supra.

M.D.X. gemina Rex Danorum sceleratos

CHRISTIERNUS *Svecos* ense peremit heros.

Nota quod in *Svetia* in monasterio dicto *Skyuning* in vetustissimo choro habentur infra scripta metra sculpta:

Anno Milleno quingentenoque vigeno,

Mundus oberrabit vix urbs sit Presule digna,

Papa cito moritur, Cesar regnabit ubique,

Sub quo tunc magna cessabit gloria cleri.

1522. *Helsingör* comburitur.

1522. Rex CHRISTIERNUS habuit bellum cum *Civitatensibus*.

1522. *Theodericus* Hollandrinus, Archiepiscopus intrusus, comburitur *Haffnie*, die Agnetis.

MDXXIII. feria secunda post Quasimodogeniti, 3: die Tiburcii, CHRISTIERNUS 2dus Rex *Datie*, *Svetie* & *Norvegie*, cum Regina ELIZABET & liberis, & immensa auri & argenti multitudine cesit regnis, & petiit exilium. Nam tunc tota *Jutia*, tam vulgares quam nobiles, cum *Lubicensibus* crexerant se contra Regem, & de

Datia

Datia exturbare nitebantur, sed audiens prophetatum, quod expelleretur, sponte recessit.

Anno Milleno quingentenoque vigeno

Ac terno, cesit CHRISTIERNUS luce Tiburci,

cum Archiepiscopo Lundensi *Magistro Johanne* Hollandrino intruso.

1523. FREDERICUS obtinuit *Haffniam*, die Donati coronatus.

MDXXIV. die vitalis martyris, violata fuit *Ecclesia Lundensis* a Nobilibus Scanie.

1525. captus est FRANCISCUS Rex Gallorum ab Imperatore KAROLO 5. in prelio.

Eodem anno, centena millia rusticorum perierunt in prelio, qui sibi libertatem acquirere voluerunt.

1529.

MDX. ternis minus I. defungitur anno

Lago die Presul martiris ecce Petri.

1530. quarta feria antepentecosten, *Alburgia* pro majori parte incendio periit.

MDXXXIV. *Christophorus* Comes intravit *Roschildiam* in vigilia Joannis baptiste.

M.DXXXVI. die sanctorum Abdon & Sennen, aperta est *Haffnia* coram Rege CHRISTIANO, famis urgente acerbitate, commestis ultra trecentis eqvis & omnibus canibus & cattis.

Anno Domini 1541. in vigilia S. Jacobi apostoli, hoc est, in die dominica, hora secunda postmeridiana, sævus *terre motus* factus est.

XVII.

Annales, ab Anonymo circa Albiam, ad Annum usque
1265. conscripti.

Hi Annales in quibusdam cum iis conveniunt, qui Auctorem agnoscunt *Albertum Abbatem Stadenfem*, ex cujus Chronico Anonymus hic, qui *Alberto* supervixit, haud pauca mutuatus esse videtur. Quædam tamen vix alibi obvia profert. Quis & ubi domi fuerit Auctor, ignoratur, sed, si conjecturæ locus detur, vixit in *confinibus Holsatiæ*, & quidem aut *Stadæ* aut *Hamburgi* aut *Lubece*, aut forte Monachus in *Novo Monasterio*, res enim *Holsaticas*, & quæ circa *Albiam* gesta sunt, præcipue tractat, unde *Annales Albianos* eos inscribere licebit. Vixisse Auctorem circa & forte post 1265. quo anno finem Annalium suorum imposuit, non dubitari debet. *Lindenbrogius* p. 251-261. eos inter Scriptores suos Rerum Germanicarum edidit, unde ego illos desumsi, & aliquibus in locis emendavi, quidam enim annorum numeri incuria typothetæ depravati erant. Nonnulli, qui Annales hosce in scriptis suis citarunt, illos *Chronici Slavici* nomine notaverunt. Seducti autem sunt errore typographi, qui in Editione Lindenbrogiana hunc titulum: *Incerti Auctoris Chronica Slavica*, qui ad proxime præcedens Chron. Slav. pertinet, supra omnes paginas horum Annalium in seite continuavit. Demum de hoc Auctore notandum est, illum desisse, ubi *Continuator Alberti Stadenfis*, quem *Hoyerus* edidit, incipit, Annis scil. 1264. & 1265.

Anno gratiæ I. prima ipsius die, Augusti Cæsaris XLII. orbis conditi quinqvies M.CXCIX. Repromissionis M.DCCCCXL. Romæ conditæ DCCLI. Decemnovennalis cycli II. Indictione quarta, Concurrente V. Epacta XI. natus est summi patris & Marie virginis intemeratæ filius.

Anno gr. II. Herodes occidit infantes.

Anno VI. Herodes moritur XLVIII. annorum.

Anno VIII. Augustus moritur LXXV. annorum.

Anno XVI. Tiberius privignus Augusti regnavit annis XXIII.

Anno XVIII. Ovidius in exilio moritur.

Anno XXX. Tiberii XV. Johannes baptizavit Salvatorem.

Anno XXXI. Johannes decollatur.

Anno XXXIII. Dei filius crucifigitur, resurgit & ascendit.

Anno XXXIV. Jacobus Hierosolymis Episcopus ordinatur.

Anno XXXVII. Petrus Antiochiæ in Episcopum levatur. Stephanus lapidatur.

Anno XXXVIII. Gajus fit Cæsar.

Anno XL. Judæi cladibus exagitantur.

Anno XLII. Matthæus scribit Evangelium in Judæa.

Anno XLIII. Claudius regnat, & Symon Magus venit Romam.

Anno XLIV. fundata est Antiochia.

Anno XLIV. XLV. Petrus sedem Pontificatus Romæ accepit.

Anno L. Paulus post passionem Domini anno II. baptizatus, apud Athenas prædicavit, Dionysium convertit.

Anno LVII. Nero regnavit XIV. annis. Et Simon auctor Simoniacæ hæresis claruit.

Anno LVIII. Paulus vinctus Romam mittitur, & Petrus ei occurrit.

Anno LXIII. Jacobus lapidatur.

Anno LXIV. Marcus patitur. Anno LXV. Persius moritur.

Anno LXVI. Lucanus moritur. An. LXVIII. Seneca patruus Lucani incisione venæ moritur.

Anno LXX. Lucas Evangelium scripsit. Petrus crucifigitur, Paulus decollatur.

Anno LXXII. Vespasianus regnat, & in Judæa Imperator ab exercitu proclamatur.

Anno LXXIV. Hierusalem a Tito capitur.

Anno LXXXI. Titus regnat, vir omnibus valde amabilis. Nicolaitarum hæresis a Nicolao, cujus mentio fit in Actibus Apostolorum, oritur.

Anno LXXXIII. Domitianus frater Titi regnat, sub quo Johannes Apostolus in exilium relegatus. Iste demens factus est, ita ut, omnibus amotis & palatio clauso, muscas persequeretur.

An. LXXXIX. Dionysius apud Gallias decollatur. An. XCIX. Johannes Ephesum rediit. Anno C. Johannes Apostolus apud Ephesum obdormivit.

Anno CLXXXVIII. Origenes Alexandria nascitur.

Anno CCVII. Perpetua & Felicitas Chartagine bestiis deputantur.

Anno CC.XXIV. Alexander regnavit. Hujus mater Mammæa conversa est ad fidem Origenis doctrina.

Anno CCXLVII. Philippus regnat. Hic primus Imperator cum filio suo Philippo christianus effectus est.

Anno

Anno CCLVII. Origenes Presbyter ætatis suæ LXX. moritur, & in Tyro sepelitur. Hieronymus dicit, se *quinque millia librorum* ejus legisse.

Anno CCLXXXII. Probus regnat, cujus pater rusticus & hortorum cultor fuit.

Anno CCXC. Diocletianus regnat, qui Maximianum, quamvis de rustico genere, Cæsarem fecit. Mauritius & socii ejus passi sunt.

Anno CCCXI. Constantinus regnat, quem Sylvester Papa baptizavit. Anno CCCXVII. b. Nicolaus claruit.

Anno CCCXLV. Athanasius Alexandria Episcopus a Constante fugatur, a Treverorum Episcopo suscipitur, ubi in crypta latens, Psalmum *Quicumque vult* composuit, sed Anno Domini CCCXLIX. Alexandriam rediit.

Anno CCCLXV. Martinus Turonensium fit Episcopus. An. CCCLXXXIV. Synodus Constantinopoli sub Damaso Papa. An. CCCC. Martinus migravit ad Dominum.

Anno CCCCIV. Synodus Alexandria propter doctrinam Origenis. Johannes Chrysostomus claruit, quem Arcadius, instinctu uxoris suæ Eudoxiæ, misit in exilium.

Anno CCCCVII. Severus vitam beati Martini scripsit. Iste silentium usque ad mortem tenuit, quia a Pelagianis deinceps fuit.

Anno CCCCXVIII. Corpora sanctorum Stephani, Gamalielis, & aliorum Luciano revelata sunt.

Anno CCCCXXIII. Hieronymus obiit. An. CCCCXXVII. Augustinus obiit. Anno CCCCXLVI. Brictius obiit. An. CCCCLIII. caput Johannis Baptistæ revelatur. An. DIII. Boetius claruit.

Anno DXXVII. Benedictus pater in Monte Casino claruit. Priscianus librum suum complevit. An. DXXXII. Dionysius Abbas Romanus *paschalem cyclum* inchoavit. An. DXLI. *Hypapante Domini* sumpsit initium apud Byzantium.

Anno DXLIII. Quidam Italus Andreas, per villas discurrens cum *canis rufo & cæco*, stetit in medio populi, & astantes posuerunt in terra annulos cujuslibet metalli, quos ille cooperuit, & ad ejus præceptum canis singula tulit, & unicuique, quod posuerat, dedit. Similiter diversorum Imperatorum numismata jussus secundum nomina porrigebat. Interrogatus ostendebat fornicarios, adulteros, avaros, magnanimos, deverneatos, ita quod dicebant, quod spiritum Pythonis haberet.

Anno DXLIX. coepit *festum Divisionis Apostolorum* in Constantinopoli. An. DLXX. Gregorius M. floruit & Moralia scripsit.

Anno DCIII. *Anglia* convertitur cum Eberto Rege. *Tunica Domini* inconfutilis invenitur in Zaphat, quam Gregorius Antiochenus, Thomas Hierosolymitanus, & Johannes Constantinopolitanus Hierusalem perduxerunt.

Anno DCVI. *Longobardi* destruxerunt monasterium b. Benedicti in Monte Casino. Anno DCXLII. b. Gertrudis obiit. An. DCLXII. Oswaldus martyrio coronatur.

Anno DCLXX. Constantinus regnavit. Beatus Lambertus claruit. Tunc celebrata est VI. Synodus universalis Constantinopoli sub Papa Agathone & principe, residentibus CL. Episcopis, contra Pyrrhum hæreticum & socios ejus. Prima fuit in Nicæa contra Arrium cum CCCXVIII. patribus sub Papa Vigilio & Principe Constantino. Secunda Constantinopoli CL. patrum contra Macedonium sub Damaso Papa & Gratiano Principe. Tertia in Epheso CC. patrum contra Nestorium Augustæ urbis Episcopum, sub Theodosio M. Principe & Papa Cœlestino. Quarta in Calcedone pa-

trum DCXXX. contra Eutychen, sub Leone Papa, temporibus Martiani Principis. Quinta in Constantinopoli contra Theodorum sub Vigilio Papa & Justiniano Principe. Sexta, de qua jam diximus.

Anno DCXCIII. *Beda* Venerabilis Anglorum pater claruit. An. DCCXVIII. Leo regnat. *Beda* Venerabilis presbyter obiit. An. DCCXLV. *Voldense* Monasterium fundatum est.

Anno DCCL. b. *Bonifacius* passus est. *Willehadus* properavit in *Frisiam*.

Anno DCCLVI. *Karolus* tendit in Italiam, deinde *Saxoniam*. *Saxones* baptizantur, & postea fidem violant.

Anno DCCLXXXVIII. fundata est *Ecclesia Bremensis*, & ibidem Episcopus constituitur *Willehadus*, & duobus annis sedit.

Anno DCCXCVII. *Karolus* venit in locum *Albiæ*, qui ab eodem ejus adventu *Karlesjandt* dicitur. *Willericus* in *Brema* fit Episcopus, & sedit annis L.

Anno DCCLXXXIX. Translatus est b. *Maria Magdalena* in *Wizcliacensem* Ecclesiam a quodam Monacho, *Babilon* appellato.

Anno DCCCX. fundata est *Ecclesia Hammenburgensis*.

Anno DCCCXV. *Ludewicus* Karoli filius regnat. Beatus *Anscharius* claruit.

Anno DCCCXXXIII. *Anscharius* Hammenburgensis Ecclesiæ Archiepiscopus ordinatur, & ibidem *Metropolis omnium aquilonarium regionum* constituitur.

Anno DCCCXL. *Normanni Hamburg* cremaverunt, omnibus consumptis, & *Anscharius* vix evasit.

Anno DCCCXLI. *Lodewicus* filius *Lodowici* regnavit XXXVI. annis, & fratres quatuor regnum diviserunt. *Lotharius* cum nomine Imperatoris possedit Italiam, *Lothewicus* Germaniam, *Pipinus* Aquitaniam, *Karolus* Galliam. *Anscharius Ramensloensem* fundavit Ecclesiam in possessione cujusdam matronæ.

Anno DCCCXLIV. *Leudericus* Bremensis Ecclesie Episcopus obiit. *Anscharius* ei succesit. Nam *Nicolaus* Papa *Bremensem* Ecclesiam a *Colonienfi* exemit, & eam cum *Hamburgensi* adunavit, ibique *Anscharius* annis XVIII. sedit. In *Hammenburg* autem XVI. annis. Statim *Anscharius Sleswic* fundavit^(a), & multos *Danorum* convertit.

Anno DCCCLXV. Beatus *Anscharius* obiit, qui annis XVII. post compositionem suæ & Bremensis Ecclesiæ vixit. *Reimbertus* Diaconus ejus succesit.

Anno DCCCLXXXII. *Buccensis* Ecclesia fundatur a *Remberto*.

Anno DCCCLXXXVIII. beatus *Reimbertus* obiit. *Adelgarius* Corbejenfis Monachus ei succesit.

Anno DCCCCIII. *Slavi Hamburgensem parochiam* destruxerunt.

Anno DCCCCXXXVI. *Otto M.* filius *Henrici* regnat. *Unni* Archiepiscopus obiit. Cui *Adeldagus* succesit.

Anno DCCCCLXI. *Otto* Rex coronatur Romæ a Leone Papa in Imperatorem. *Adeldagus* Episcopus rediens de Italia, *Benedictum* Papam ab *Ottone* depulsum secum duxit, qui in *Hammaborg* permanfit. Qui cum esset, Romanis poscentibus, reducendus, apud *Hammaborg* in pace quievit IV. Nonas Julii.

Anno DCCCCLXXXVIII. *Adeldagus* Archiepiscopus obiit. Cui succesit *Libentius*.

Anno MI. fundata est Ecclesia *Herseveldensis* a Comite *Henrico*.

Anno

(a) Deest Ecclesiam. Alb. Stadenf. hæc ad An. 845. refert.

Anno MXIII. *Libentius* Archiepiscopus obiit. Cui *Unwanus* succedit, qui *Ecclesiam Hammenburgensem* penitus desolatam renovavit, Canonicis ibidem institutis.

Anno gratiæ MXXI. in villa *Colbize* in Saxonia, in Monasterio S. Magni martyris, completis matutinis, in nocte nativitatæ Domini, coeperunt corizare XV. viri & III. mulieres in coemiterio. Presbyter cum primam massam inchoaret, non cessaverunt a cantilenis & chorea, donec ipse volens insolentiam eorum compescere, accessit ad eos, rogans, ut quiescerent. Nolebant. Quibus presbyter imprecatur: Det dominus, ut potentia Dei & meritis sancti Magni martyris sic inquieti annum ducatis. Qui verba ejus subsanantes, persistenter cantando. Erat autem una trium mulierum filia presbyteri, nomine *Merfindis*, quam, jubente presbytero, frater matris ejus *Johannes* brachio apprehendens nitēbatur extrahere a chorea, & brachium ejus detraxit a corpore, nec tamen gutta sanguinis emanavit. Quæ tamen cantando & pedibus strependo cum aliis in chorea per annum remansit. Sex mensibus evolutis, terræ usque ad genua sunt immerfi. In illo anno nec comederunt, nec biberunt, nec pluvia eos irrigavit, tegumenta facta super eos dejecta sunt, vestimenta & calceamenta eorum non sunt attrita, ungues eorum & capilli non creverunt. Anno evoluta, immerfi sunt terræ usque ad latera. Tunc die nativitatæ Domini venit ibidem *Herbertus* Colonienfis Archiepiscopus, & orationem fecit super eos, & ante altare S. Magni ductos reconciliavit, sed ante altare sopor invasit eos, & ibidem tribus diebus & noctibus continuis dormierunt. Unus vero ex eis, *Johannes* nomine, cum filia presbyteri, & cum duabus aliis fæminis, solo prostrati, statim spiritum emisit. Alii post excitationem se levantes, ad propria redierunt, cibum sumentes, sed in recordationem hujus signi mirifici, usque in diem mortis non sunt a tremore capitis liberati. Quidam ex eis emendati sunt in tantum, ut ex divina gratia post mortem miraculis coruscant.

Anno MXXXII. *Libentius* Archiepiscopus obiit, cui *Hermannus* succedit, & fedit tribus annis.

Anno MXXXV. *Hermannus* Archiepiscopus obiit, cui *Bezelinus* cognomine *Alabrandus* succedit.

Anno MLI. *Albertus* Archiepiscopus fundavit *Ecclesiam beati Pauli* juxta *Bremam* de bonis, quæ hospitali pertinebant. Item *Sanctorum Willehadi & Stephani in Sullenberghe* (b), cujus fundamenti vestigia adhuc apparent in eodem monte.

Anno MLXVIII. *Albertus* Archiepiscopus curiæ Imperiali, a qua alienus fuerat, restitutus, Episcopatu suo duodecim Episcopatus facere disposuit, absque his, quos in *Dacia* habuit. Primum in *Palmis*, II. in *Hiligenstat* (c), III. in *Racisborgh*, IV. in *Haldenborch* (d), V. in *Mikilinborch*, VI. in *Stadio*, VII. in *Lismona*, VIII. in

(b) Mons *Sullenberg* situs erat in Ducatu Holfatiæ, Comitatu Pinnenbergenfi, paroecia *Nienstedt*. Ibi circa medium Seculi XI. *Adalbertus* Archiep. Hamb. *Ecclesiam & Præposituram Sanctorum Willehadi & Stephani* fundavit, ibi quoque Castellum erexit, & Congregationem sacram facere disposuit, quæ mox in turmam latronum conversa est, ideoque locus postea tumultu comprovincialium destructus est, *Adam. Bremens. Lindenbr. p. 35. 40. Albert. Stad. p. 124.*

(c) Paroecia *Hiligenstede*, Adamo Brem. *Heiligenstad*, sita est in Ducatu Holfatiæ, provincia Stormariæ & Præfectura Steinburgenfi. Ibi *S. Angarius* ante medium Seculi XI. in Ecclesia recens constructa corpus *S. Martiani*, sibi ab *Elbone* Archiep. donatum, reposuit, unde Ecclesiæ illi nomen impositum esse, vix dubitari potest. Eundem locum Seculo postea XI. *Adalbertus* Archiepiscopus in Episcopatum erigere destinaverat, vid. *Adam. Brem. p. 7. 41. Alb. Stad. p. 90. 133.*

(d) Est oppidum vetustum provinciæ Wagriæ in Ducatu Holfatiæ, adhuc *Oldenburg* dictum. Saxoni Gram. p. 342. *urbs antiqua* in provincia *Brammesiorum*. Teste *Helmoldo* p. 237. oppidum illud Danice *Brandeburg* appellatum est, sed Slavica lingua *Starigard* æ: antiqua civitas, ibid. p. 33. Ibi circa An. 952. ab

in *Wildenhufen*, IX. in *Brema*, X. in *Verda*, XI. in *Ramsola*, XII. in *Fresia*. Sed in *Hammaborch* Patriarchatum efficere cogitabat.

Anno MLXXII. *Albertus* Archiepiscopus obiit. Cui *Liemar* de Bavaria succedit. Item *Hammaborg* incensa & vastata est, & Pagani *Nordalbingiam* libere possederunt.

Anno MLXXVI. Principes Imperii apud Oppenheim Regi *Henrico* renunciant, quod apostolice vocatus nec venit nec satisfecit, qui sacrificare Romam venit, & mandatum accepit a Papa, ut poenitentiam in Roma ageret, obedivit. Cardinales interea suadent Papæ, regnum in alium transferre, cuius hortatu quidam Principum Ducem Svevorum *Rodolfum* elegerunt, cui Papa auream misit coronam, sic inscriptam: *Petra dedit Romam Petro, tibi Papa coronam.* Præcepit interea Maguntino & Coloniensi, ut statuerent eum Regem. Saxones & Svevi consenserunt, ceteri non, propter juramentum, quod *Henrico* juraverant.

Anno Domini MLXXX. Bellum inter Regem & *Rodolfum* geritur apud fluvium *Ellestram*, ubi *Rodolfus* in manum dextram vulneratur. Fugit *Mersborch*, & jam moriens ait: *Hac manu domino meo Regi fidem sponendi, hac manu fidem violavi, eadem manu mortis articulum incurri: & mortuus est.*

Anno Domini MLXXXII. Rex *Henricus* Romam cepit, Romani dant obsides, Papa fugit in *Salernam*, ubi moritur.

Anno MLXXXIV. *Henricus* Rex *Wicbertum* *Rauensem* Episcopum Papam eligi fecit, *Clementem* vocatum, a quo ipse cum Regina *Bertha* in die Paschæ coronatur.

Anno MLXXXV. Synodus Maguntiae, Imperator interfuit cum Papa *Clemente*, vir *Gregorius* excommunicatur, sed eodem anno moritur apud *Salernam*, eligunt *Desiderium*, quo mortuo, *Urbanum*, eo defuncto, *Paschalem*, & Schisma duravit XXV. annos.

Anno MLXXXVIII. Translatio sancti *Nicolai* de *Mirea* in *Barum*.

Anno MXCVIII. XI. Kalend. Aprilis, luna paschali XIV. Indictione VI. Epacta XV. Concurrente IV. *Cisterciense Collegium* sumpsit initium (e).

Anno MXCIX. Dux *Godefridus* in die divisionis Apostolorum *Jerusalem* & terram sanctam recuperavit, unde versus:

Anno Milleno cum Centeno minus uno

Jerusalem scribo captam Duce sub *Godefrido*.

Monasteria & Ecclesiae in terra sancta renovantur.

Anno MC. Dux *Godefridus* obiit. *Baldwinus* Rex frater ejus in regno ei succedit. Item in *Hersevelde* Monachi sunt pro Clericis instituti.

Anno MCVI. quidam Dux, *Magnus* nomine, obiit. Et *Henricus* Rex Ducatum dedit *Ludero* Comiti, quia *Magnus* filium non habuit, sed duas filias. Quarum una *Eileke* nupsit *Ottoni* Comiti, genuitque *Albertum* Marchionem cognomento *Ursun*. Altera *Wilfildis* nupsit Duci Bavariae *Welp*, & peperit ei *Henricum Leonem*, patrem Ducis *Henrici*, qui *Bruneswich* quiescit. Item Comes *Holsatiae* *Godefridus* a Slavibus occiditur, & *Luderus* Dux Comitiam illam Comiti *Adolfo* de *Schowenborch* contuit (f).

Anno

Ottone M. Episcopatus institutus est, ibid. p. 30. sq. Hunc Seculo XI. *Adalbertus* Archiep. in tres divisit Episcopatus. *Adam. Brem.* p. 18. 38. 41. *Alb. Stad.* fol. 108. b. 133. Conf. *Helmold.* p. 157. sq. Episcopatus *Aldenburgensis* postea *Lubecam* translatus est.

(e) Vid. *Albert. Stad.* fol. 143. b.

(f) Conf. *Helmold.* *Bangerti* p. 89. 90. *Alb. Stad.* fol. 150. b.

Anno MCXXIV. *Novum Monasterium* (g) instituitur. Item *Henricus* Imperator obiit, & in Spira sepelitur juxta patrem *Henricum*, avum *Henricum*, & proavum *Conradum*. Unde hoc adhuc super tumbas eorum invenis scriptum:

Filius hic, Pater hic, Avus hic, Proavus jacet istic.

Anno MCXXXIII. *Vicelinus* sacerdos claruit, postea in *Haldenborch* Episcopus ordinatur.

Anno MCXXXIV. *Luderus* Imperator pascha in *Halverstat* celebrat. Et *MAGNUS* Rex Danorum venit ad eum, qvi nepotem suum *Canutum* occiderat. Hæc autem est illa progenies: *NICOLAUS* & *HENRICUS* (h) fratres. *NICOLAUS* pater *Magni* & *Kamuti*, *ERICUS* pater *Kamuti* & *Waldemari*, *WALDEMARUS* pater *Erici*, occisi a fratre suo *Abel*, & *Abelis* & *Christophori*. *Luderus* Imperator castrum & claustrum *Seghebergbe* construxit.

Anno MCXXXVII. *Luderus* Imperator obiit.

Anno MCXXXVIII. *Conradus* filius *Frederici Ducis*, nepos *Henrici* Imperatoris ex sorore, regnavit annis XV. Latrones de *Lubeke* novum oratorium in *Zegebergbe* exusserunt.

Anno MCXXXIX. *Henricus* Dux Saxonie obiit. Comes *Adolfus* renovavit castrum *Zeghebergbe*, cingens illud muro.

Anno MCXLIII. Ecclesia b. virginis fundata est in suburbio *Stadensi*.

Anno MCXLV. *Bernardus* Abbas *Clarevallis* virtutibus insignis claruit. Item facta est expeditio versus terram sanctam.

Anno MCXLVIII. *Eugenius* Papa *Cisterciense* Monasterium dedicavit. *Albero* Archiepiscopus obiit, cui *Hartwicus* major Præpositus succesit.

Anno MCXLIX. *Hartwicus* Archiepiscopus proposuit reedificare Episcopales sedes a Barbaris destructas, scilicet, *Aldenburgensem*, *Mikilenburgensem*, *Raceburgensem*, e quibus *Haldenburgensem* magnus *Otto primus* instituerat, subjiciens ei *Polabos*, *Obotritos*, a terminis *Holfatorum* usque ad *Penam* fluvium & civitatem *Dymn*, posuitque in *Haldenborch* primum Pontificem *Marconem*. Post hæc surrexit in Ecclesia *Hamburgensi* magnus *Albertus* Archiepiscopus, qvi de peregrinis Episcopis, qvos in sua habuit mensa, *Johannem* in *Mikelenborch* constituit, quæ sedes erat in *Swerin*, *Aristonem* posuit in *Raceborch*, & sic *Haldenborch* sedes divisa est in tres Episcopatus. Post hæc propter insultus paganorum LXXXIV. annis vacaverunt hæ sedes, usque ad tempora *Hartwici*, de quo jam diximus. Hic auxilio Ducis *Henrici* magni *Leonis* cepit Episcopatus abolitos suscitare, & *Vicelinum* in *Aldenborch*, *Emchardum* in *Mikelenborch*, Episcopos consecravit. Unde Dux *Henricus* hos tres Episcopatus, quod negotium conversionis illius regio tam a Papa quam a Romano Principe tenuit, matri suæ *Hamburgensi Ecclesie* suo privilegio assignavit. Et hoc Privilegium est in Ecclesia *Hamburgensi*.

Anno MCL. *Bernardus* *Clarevallis* Abbas in Domino obiit.

Anno MCLII. *Conradus* Rex obiit. Tempore *Conradi* Regis & *Eugenii* Papæ, puella quædam, *Hildegardis* nomine, juxta *Pingueram* celebris erat, quæ spiritu sancto inflammata tres libros edidit, Librum *Scinias*, Librum *divinorum operum*, Librum *Epistolarum*. In libro *Epistolarum* multa miracula ventura prædixit,

E e e 2

& tur-

(g) *Alb. Stad.* ad An. 1125. refert. Locus olim tribus nominibus appellatus est, *Faldera* scilicet a Slavis, *Wippenhorp* ab Holfatis, & denique *Novum Monasterium*, quod demum in *Bordesholm* translatus est, Vid. *Helmold.* Bangerti p. 114. 115. sq. 212. *Alb. Stad.* fol. 157. 161.

(h) *Legend.* *ERICUS* scil. *Bonus*. Plures in hac Regum Genealogia errores Auctor committit.

& turbationes, quæ universo clero evenient, per quendam populum currentem, cuius dispositionem & ordinem satis describit, & similiter de Antichristo. Virgo autem *Hildegardis* in principio libri *Scinias* sic de se dixit: Factum est in MCLI. filii Dei incarnationis igneum lumen, aperto cælo veniens, totum cerebrum meum transfudit. Obiit autem sub Adriano Papa, qui sedit anno Domini MCLIV. & obiit MCLIX. regnante *Friderico* Imperatore.

Anno MCLIV. *Vicelinus* Episcopus obiit, cui *Geroldus* capellanus Ducis *Henrici* succesit. Item *Raceburgensis* Episcopatus renovatur.

Anno MCLVIII. *tempestas* maxima, & plurimi submerguntur.

Anno MCLXI. *Gero* Halverstadenfis Episcopus dignitatem ferendi Pallii a Victore Papa suscepit.

Anno MCLXII. *Petrus Longobardus* librum sententiarum composuit, unde versus:

MC sex decies annosque recollige binos,
Tunc *Petrus* sparsit istius odore libri nos
Addideris si forte novem, quod passio Thomæ
Pontificis sit ibi, quem cantat Cantua pro me.

Anno MCLXIII. *Henricus* Dux castrum *Werle* cepit. Item postulante *Geroldo* Episcopo, Dux *Henricus* Sedem de *Aldenborch* in *Lubeke* statuens ibi XII. Præbendas & Præpositum *Adelonem*, cuius XIII.

Anno MCLXIV. orta est *tempestas* maxima XIV. Kal. Martii, & aqua involvit omnes fines *Fresia*, *Hadeleria*, & terram palustrem *Albia*. Item strages in *Dymmin* *Adolfi* Comitis & plurimorum. Item *Reinoldus* Colonienfis Electus corpora trium Magorum de Mediolana in Coloniam deportavit.

Anno MCLXV. *Hartwicus* Archiepiscopus dedicavit Monasterium b. Virginis juxta *Stadium*.

Anno MCLXVIII. *Hartwicus* Bremensis obiit. Duo sunt electi, *Syfridus* Alberti Marchionis filius, & *Otbertus* Decanus. *Balduinus* capellanus Ducis *Henrici* intruditur, & ab Apostolico confirmatur.

Anno MCLXX. castrum *Horeborch* destruitur.

Anno MCLXXI. *Thomas* Cantuarenfis Archiepiscopus occiditur.

Annus Millenus centenus septuagenus

Primus erat, Primas cum ruit ense *Thomas*.

Anno MCLXXIII. Terra circa Bremam arsit in fervida æstate, fere per mensem. Item equus locutus est seßori suo dicenti: Bibe diabole, invitum me potes ad aquam ducere, sed invitum me non potes adaquare.

Anno MCLXXV. Veneti cum Imperatore discordant, tamen *Venetia* insula non natura sed arte facta & sic inchoata. Rex *Attila* Aquilegiam obsidens, habitatores hujus fugavit, qui ad locum illum venientes, ibidem insulam congesserunt, & eam venalitate vel venatione vocaverunt. Erant ibidem duo concives, unus pauper & alter dives, dives ire volens mercatum quærebat a concive suo, si quid vellet mittere secum pro mercimonio, pauper respondit: non habeo nisi duos catos. Quos dives secum attulit, & casu in quendam locum venit, ubi mures fere locum vastaverant, ibi catos pro multa pecunia vendidit, cum qua mercatus multa bona socio reportavit.

Anno MCLXXVII. *Novum Monasterium* exuritur. Item Imperator offensus Mediolanensibus, vocavit in auxilium Principes, & quia Dux *Henricus* erat ei gravis, ad pedes ejus procedit, & dum eum levare contempsit, Imperator eum levavit,

vavit, dicens: Surge, mi domine, & memor esto hujus casus, & memor sit Dominus. *Jordanus* Dapifer glorianter dixit Duci: Domine, corona Imperii ad pedes vestros venit, adhuc in caput vestrum ascendet. Sed fortuna Ducis ab eo tempore cepit labefactari. Item *Alwardus* primus Abbas Stadenfis obiit.

Anno MCLXXVIII. Ecclesia in Alverstat plena clericis, matribus & infantibus, a Duce *Henrico* incenditur, & ipsa civitas.

Anno MCLXXX. Imperator *Werceborch* curiam habens, abjudicavit Duci omne pheudum, quod ab Imperio tenuit, & ab Episcopis. Item *Bernardus* Comes de Hanehalt suscepit Ducatum *Saxoniae*.

Anno MCLXXXI. Imperator *Lubeke* veniens, civitatem in deditionem accepit. Item *Henricus* Dux se in potestatem Imperatoris dedit, & fines Imperii ad tres annos abjuravit, & Angliam intravit.

Anno MCLXXXIII. octo Principes, & multi nobiles, & plusquam C. milites, submersi sunt in cloaca Erfordiae, Imperatore vix se quadam fenestra salvante, nullo tamen Episcopo vel clerico ibi periclitante. Comes *Heinricus* de Swarceborch ibi profundius corruit, quia assidue sic juravit: Si hoc fecero, submergar in latrina.

Anno MCLXXXV. Lucius Papa obiit, cujus epitaphium est:

Luca dedit lucem, Luci tibi Pontificatum

Hostia, Papatum Roma, Verona mori.

Anno MCLXXXVI. inchoatum cenobium *Reinvelde* (i) juxta fontem *Cuferin*.

Anno MCLXXXVIII. Abbas Joachim sic de antichristo prophetavit: Cum fuerint expleti M. anni & CCLX. nascetur Antichristus.

Anno MCLXXXIX. *Bardewich* a Duce *Henrico* destruitur die Simonis & Judae.

Anno MCXCI. *Fredericus* Imperator in flumine Thessaliae submergitur, & tunc dicitur exclamasse: Benedictus crucifixus Dei filius, quod aqua me suscipit, qui me regeneravit, & me facit martyrem, qui me fecit christianum, & haec dicens exspiravit.

Anno MCXCII. *Waldemarus*, Episcopus Sleswicensis, regnum affectans Daciae, a *Waldemaro* Duce capitur, & vinculis mancipatur.

Anno MCXCIII. *Richardus* Rex Angliae in Austria capitur, in civitate Wien ad ignem sedentem, & pro servo gallinam affans Imperatori traditur, & ipse pro centum & quinquaginta librarum argenti se redemit.

Anno MCXCV. Imperator cepit Salernam, cepit & Margaretam potentissimum pyratam, & caecavit eum. Cepit & filium Tancredi Regis, & matrem ejus, & filiam Regis Constantinopolitani, desponsatam filio Tancredi, nomine Ceciliam, quam postea duxit *Philippus* Rex. Item *Henricus* Dux obiit, relictis post se filiis, *Otone*, *Henrico*, & *Wilhelmo*.

Anno MCXCVI. Imperator Jordanum quendam Siculum in sedem candentem ferream posuit, & coronam ignitam clavis ferreis capiti ejus incussit, quia miserat Imperatrici clenodia, & quaedam receperat. Gloriabatur enim se Regem futurum, & ducturum Constantiam. Quendam etiam Richardum per plateas tractum suspendi fecit, quod eum, ut dicebatur, consilio constanti impotionare proposuit.

Anno MCXCVII. Rex Jerusalem nocte surgens, ut urinam projiceret, de fenestra cadens mortuus est, & cliens similiter, qui eum retrahere voluit. Item Principes

(i) Monasterium *Reinfeld* est filia *Lucensis* in Ducatu Brunsvicensi, *Leuchfeld* Antiqv. Walkenied. p. 507. Ej. Besch. von Lucem p. 94. Conf. *Helmold*. p. 339. *Glücksstädte Anzeigen* 1753. p. 10. sq.

cipes elegerunt *Fredericum* filium Imperatoris Henrici, vix quatuor annos habentem. Vocabatur autem alio nomine Constantinus, a nomine matris, quæ Constantia dicebatur. Principes Alemanniæ elegerunt *Philippum* fratrem Imperatoris, excepto Adolfo Coloniensi Archiepiscopo, qui cum suis complicibus elegit Ducem Zaringiæ, qui noluit acceptare. Unde *Ottonem* elegit, filium Ducis de Brunewich, consilio & auxilio Regis Angliæ *Richardi* avunculi ejus & *Henrici* fratris sui & Ducis Brabantia. *Otto* Aquisgrani, *Philippus* Moguntia coronatur, & multiplicata sunt mala in terra.

Anno MCXCIX. *Hartwicus* Archiepiscopus, rediens de peregrinatione, tulit Bremæ *gladium Petri*, quo Malcho amputaverat auriculam. Item *Otto* & *Philippus* inter se præliantur. *Richardus* Rex Angliæ juvit multa pecunia. Item KANUTUS Rex Danorum *Hamborch* & *Stadium* expugnare proposuit, sed *Hartwicus* Archiepiscopus & Comes *Adolfus* ei ad *Eidoram* fluvium obstiterunt. Item *Elverus* Abbas Stadenfis obiit, cujus Prior ejusdem Ecclesiæ *Christophorus* subrogatur.

Anno MCC. Rex *Philippus* Brunewich obsidet, nec obtinet.

Anno MCCI. *Philippus* & *Otto* circa Mosellam vires suas sunt experti. *Hamborch* & *Lubeke* a Duce WALDEMARO capitur, & Comes *Adolfus*, & ad *Walde-marum* Episcopum ponitur.

Anno MCCII. KANUTUS Rex Danorum obiit, cui WALDEMARUS frater ejus succedit.

Anno MCCIII. Homines Comitatus *Adolfi* reddunt castrum *Lovenborch* WALDEMARO Regi Danorum pro absolutione Comitatus. Item *Albertus* Livoniensis Episcopus Rigam ædificavit.

Anno MCCV. *Philippus* & *Otto* circa Coloniam vires suas probant, & *Otto* graviter vulneratur.

Anno MCCVI. Coloniensis venit in gratiam *Philippi*, *Ottone* relicto.

Anno MCCVII. *Philippus* & *Otto*, duobus Cardinalibus præsentibus, pro reconciliatione tractant, sed nichil proficiunt.

Anno MCCVIII. Rex *Philippus* a Comite de Wixelbach occiditur in Bavenberch XI. Kal. Julii, & in Spirea sepelitur. Item Rex *Otto*, desponsata sibi Regis *Philippi* filia, in Imperio confirmatur, qui statim in Frankenvorde curiam habuit, leges innovavit.

Anno MCCIX. *Otto*, Ducis *Henrici* filius, Romæ a Papa Innocentio coronatur. Item eodem tempore cœpit *Ordo Prædicatorum* & *Minorum* fratrum, & Innocentius Papa vitam & regulam b. *Francisci* approbans annotavit.

Anno MCCX. *Theodoricus* Lubicensis Episcopus obiit, cui *Bertholdus* ibidem Canonicus succedit, quem *Yso* Verdensis Episcopus in Ecclesia b. Virginis apud *Stadium* consecravit.

Anno MCCXII. Papa Innocentius Imperatori redeunti in Alemanniam suscitavit adversarium *Fridericum* Sicilia Regem, Imperatoris Henrici filium, cui per Papam multæ civitates Italiae accesserunt. Imperator duxit filiam Regis *Philippi*, quæ statim post nuptias obiit. Item *Wilhelmus* de Lunenborch obiit, relinquens *Ottonem* infantulum.

Anno MCCXIV. pueri de diversis regionum villis & civitatibus sine certo rektore & duce versus transmarinas partes avidis gressibus cucurrerunt, & dum quæretur ab ipsis, quo currebant, responderunt, versus Jerusalem requirere terram sanctam. Papa, his auditis, ingemuit, & ait: Per hos pueros nobis Deus imperat, quod

quod ad recuperationem terræ sanctæ eis currentibus nos dormimus. Unde mulieres circa Rhenum de loco ad locum nil loquendo vagabantur. Item Imperator cum Rege Franciæ conflictum habuit, sed victoriam perdidit.

Anno MCCXV. *Rex Danorum Albiam* cum exercitu intrat, *Stadium* invasurus, sed prohibet Palatinus. Imperator, cum fratre, & Marchione de Brandenburg, & *Waldemaro* Episcopo, *Hamborch* obsedit, & in pace recepit. Innocentius Papa *generalem Synodum* celebrat in *Lateranensi Ecclesia* S. Salvatoris cum CCCCXII. Episcopis. Et eodem anno Perusii obiit. In eadem Synodo duo Episcopi dicuntur ex pressura mortui. Unde quidam dixit:

Non intrant tuti iussum Papale secuti,
Nostri cornuti, quia prodest cornibus uti,
Cum pressentur uti pecudes jaceantque voluti
In squalore luti, mors est vicina saluti.

Succesfit autem Innocentio Honorius.

Anno MCCXVI. *Ordo Prædicatorum* confirmatur. *Rex Danorum Albiam* glacie rigentem transiens, *Stadium* expugnare voluit, sed antequam gelu solveretur, rediens, vires suas in *Hamborch* convertit, fecitque *castrum* infra civitatem super *Albiam*, & Comes *Albertus* aliud super urbem. Unde *Hamburgenses* affecti tadio, se dederunt.

Anno MCCXVIII. *Otto* Imperator magna contritione in castro *Haresborch* moritur, a *Sifrido* Hildenshemensi Episcopo absolutus. Item *castrum Vorde* a Bremensis Ecclesiæ ministerialibus occupatur, & tali casu juxta idem castrum in loco, quæ dicitur *Bokele* super *Bevernam* fluvium, quidam simplicissimus rusticus habitavit, quæ cepit benedicere infirmos cum verbis quibusdam rustice compositis, & tandem confluxerunt homines infirmi quasi peregrini de diversis partibus, & fere omni die factus est in turba cantus & clamor magnus, tanquam aliqui fuerint de suis morbis liberati, & multi crediderunt ei. Dux autem *Henricus* defendit eum & advocatus ejus *Henricus* de *Offenhufen*, & quæstum infinitum de oblatione habebant. Interea Ministeriales Bremenses quasi versus *Vorden* euntes, requisiti, quo tenderent, dixerunt, se de remotis partibus venire, & visitare limina Sancti *Otberti*, cujus dicunt balneum potatum conferre mirificam infirmis sanitatem, ascendunt in castrum *Vorde*, & homines Ducis ejecerunt. Rusticus *Otbertus* fugit in *Stadium*, & ita venit postea in *Lubeke*, inde in *Rigam*, & ibi obiit. Item *Rex Fredericus* Erfordiæ curia celebrata Imperio confirmatur.

Anno MCCXIX. *Rex Fredericus*, habito conventu apud *Goslariam*, gavisus est valde, Duce *Henrico* ei imperii insignia præsentante. Item *Gerardus* Bremensis Archiepiscopus *Frankenvordæ* obiit. Eiqve *Gerardus* *Palburnensis* Præpositus, filius *Bernardi* de *Lippia* post Comitum, post Abbatis, tandem Episcopi, subrogatur.

Anno MCCXX. *Fredericus* *Rex* *Siciliæ*, *Henrici* Imperatoris filius, *Romæ* a Papa *Honorio* coronatur. Quidam dicunt, eundem *Fredericum* fuisse filium *Henrici* magis vocalem quam realem, cum *Henricus* *Constantiam* duxit, sexagenaria fuit, unde non credunt eam in tali ætate peperisse. Item *Henricus* filius Imperatoris, patre volente, *Frankenvordæ* in Regem a Principibus eligitur. Item *Horborch* destruitur.

Anno MCCXXIII. *Rex Danorum WALDEMARUS* a Comite *Henrico* de *Sverin* in propria terra capitur, & in *Danneborch* gravi custodia coarctatur.

Anno MCCXXIV. *Philippus* *Rex* *Franciæ*, obiit, cui *Lodewicus* succesfit. Item quidam venit in *Flandriam*, dicens, se esse *Baldvinum* Comitem, sed utrum

fuerit, an non, adhuc sub iudice lis est. Comitissa vero, quæ filia ejus esse debuerat, eum suspendi fecit.

Anno MCCXXV. Comes *Adolfus*, auxilio *Gerardi* Archiepiscopi, & Comitum *Henrici* de Sverin, & *Henrici* de Werle, invitatus a potentioribus *Holsatiæ*, terram occupat *Transalbam*. Item Comes *Albertus* a Comite *Henrico* de Swerin *Molne* capitur, & cum avunculo suo Rege *Danorum* custodiæ mancipatur. Item Rex *Daciæ* pro LXV. marcarum millibus se redemit, exceptis aliis clenodiis circa tria millia marcarum æstimatis. Item *Engelbertus* Colonienfis Episcopus a Friderico Comite de Ysenborch occiditur.

Anno MCCXXVI. beatus *Franciscus* migravit ad Dominum. Item Comes *Fredericus* de Ysenborch rotatur Colonia. Item Domini *Nordalbingiæ Albertum* Ducem Saxonie vocant, eique *Raceborch* & *Lubeke* resignant.

Anno MCCXXVII. prælium in *Bornehovede* Regis *Danorum* contra *Bremenensem* Archiepiscopum, & Ducem Saxonie *Albertum*, & *Henricum* Comitem de Swerin, die *Mariæ Magdalene*. Rex per fugam elabitur, sed Dux *Lunenborch* a Comite *Henrico* de Swerin capitur.

Anno MCCXXVIII. *Henricus* Comes de Swerin obiit, *Ottone* Domino de *Lunenborch* non dimisso. Volebant enim Confiliarii *Guncelini* eum dimittere, sed Dux *Albertus* renititur, donec ei *Hedenfaken* (k) traderetur.

Anno MCCXXIX. *Parisiis* inter clerum & populum maxima orta dissensio, multis clericis trucidatis, ita ut Studium in *Andegaviam* transferretur.

Anno MCCXXX. *Bertoldus* Episcopus *Lubicensis* obiit, cui *Johannes* ejusdem Ecclesiæ Decanus succesit.

Anno MCCXXXII. *Christophorus* Abbas *Stadensis* obiit, cui *Albertus* succesit.

Anno MCCXXXIV. *Stedingi* deleti sunt a peregrinis. Item Rex *Danorum* contra *Lubicenses* super *Travennam* ædificavit duo castra.

Anno MCCXXXVI. *b. Elizabeth* translata est Kalendis Maji, præfente Imperatore *Frederico* & multis Principibus. Item in *Livonia* strages peregrinorum multa, circa festum *Mauritii*.

Anno MCCXXXVII. Dux *Abel*, filius *WALDEMARI* Regis, duxit filiam Comitum *Adolfi* in terra *Holsatiæ*. Item Ecclesia *Reineveldensis* dedicata est.

Anno MCCXXXVIII. Comes *Adolfus* cum uxore sua *Heilewiga* *Livoniam* ivit.

Tres ubi crescit olus, nec erant tunc sydera, solus
Abbas *Albertus* posuit radiantia quercus.

Anno MCCXXXIX. Comes *Adolfus* de *Schowenborch* se in *Hamborg* reddidit ad Fratres *Minores*, die *Ypoliti*, Sabbato, relinqvens post se pueros, *Johannem*, *Gerardum*, & *Ludrum*, quibus tutorem dedit generum suum Ducem *Abel*.

Anno MCCXLI. *Tartari* tantum terrorem hominibus incusserunt, ut Papa, ad instantiam Regis *Ungariæ*, generalem daret sanctæ terræ indulgentiam contra eos. Item *Johannes* filius *Adolfi* fratris, filia Ducis *Alberti* sibi promissa, receptus est *Hamborg* cum magno gaudio cleri & populi. Item *Eclipsis solis* per totum mundum Octava *Michaelis*, die dominica.

Anno MCCXLIV. frater *Adolfus*, olim Comes, sedem adiit apostolicam pro dispensatione, & rediens Subdiaconus, a *Johanne* Episcopo, Magistro Ordinis *Prædicatorum*, in Diaconum, & a *Johanne* *Lubecensi* Episcopo est in Presbyterum ordinatus,

(k) Helmoldo p. 304. *Hidesacker*.

dinatus, & in *Hamborg*, ubi Comes fuerat, missam apud Fratres Minores die Gregorii celebravit ⁽¹⁾.

Anno MCCXLV. Papa *Lugdunum* veniens concilium celebravit, & quintam partem reddituum ab Ecclesiis requisivit. In eodem Concilio Lugdunensi *Octavam nativitatis b. Virginis* instituit per universam Ecclesiam celebrandam, & decreto firmavit. In eodem etiam excommunicavit Imperatorem, quibusdam reclamantibus, & dicentibus, ad Papam non pertinere destituere vel instituere, sed electum a Principibus coronare. Sunt autem ii, quorum interest, Trevirensis, Maguntinensis, Colonienfis, deinde Palatinus, quia Dapifer est, Dux Saxoniae, quia Marscalcus est, Marchio de Brandenborch, quia Camerarius. Rex Bohemiae, quia Pincerna, non eligit, quia non est Teutonicus.

Anno MCCXLVI. cum Papa sollicitavit Principes, ut aliquis eorum imperium assumeret, tandem Henricus Landgravius dictus Raspe imperium acceptavit, & statim a Moguntino & Colonienfi in Regem eligitur. Item Dux Austriae, habito conflictu contra Regem Ungariae, occubuit, & Ducatum sine haerede reliquit. Unde quidam in quodam lapide scripsit hos versus:

Anno Milleno centeno terque triceno,
His quinquaginta si misces, tunc bene disces,
Austria quod tota sit Principibus viduata,
Terraque cornuto discet servire tributo.

Item *Johannes* & frater ejus *Gerardus*, Comites Holsatiae, de Parisiis redierunt, & octava Francisci, cum magno cleri plebisque tripudio, in *Hamborg* sunt recepti.

Anno MCCXLVII. *Henricus* Landgravius, noviter in Regem electus, sine haerede mortuus est.

Anno MCCXLVIII. Papa Henricum mortuum intelligens, Petrum Caputium de aureo velo misit in Teutonium, quo promovente, *Wilhelmus* frater Comitissae Hollandiae in missa in Regem est electus. Bernardo Paderbornensi Episcopo mortuo, *Simon* eligitur, & frater Simonis Monasterienfi Episcopo subrogatur.

Anno MCCXLIX. maxima tempestas cum inundatione aquarum orta est nocte puerorum.

Anno MCCL. Comes *Johannes*, cum Bremensi Archiepiscopo, & avunculo suo *Simone*, expeditionem in Daciam ordinavit. ERICUS Rex ludens in alea cum *Hermann*o Milite, amicabiliter invitatus a fratre suo *Abel*, & hostiliter captus, & in navim projectus, a quodam Dano, dicto *Lagone*, missus est decollari, & corpus ejus multo ferro onustum in aquae illius profundum est submersum, cui parcat Deus. Hoc turpe factum & inhumanum contigit in nocte *b. Laurentii*. Hujus Regis corpus inventum fratres Praedicatorum in Ecclesia sua *Sleswich* sepelierunt, sed frater ejus *Abel* postea fecit eum ibidem in nova Ecclesia Monialium sepeliri ^(m). Item in die omnium Sanctorum ABEL coronatur in Regem, & uxor ejus MECHTILDIS in Reginam, filio ejus *Waldemaro* puerulo, quem redeuntem de Rothomago Colonienfis Archiepiscopus ceperat, quem Comes *Johannes* sex millibus marcarum puri argenti redemit. Item Fredericus Imperator obiit, & in Palermitana Ecclesia, quae est in Sicilia, ab ejusdem loci Archiepiscopo tumultus. Et dicunt quidam, quod resipuerit ante mortem. Tunc steterat Roma per duo millia annorum.

Anno

(1) Vid. *Alb. Stadenf.* fol. 217.

(m) Conf. *Alb. Stadenf.* fol. 221. b.

Anno MCCLI. orta est nova secta hæreticorum, & primo visa est in villa Parisiensi. Qui se pastores nominaverunt, quorum non erat numerus, venerunt circa principium Parisiis quasi viri sancti, & sunt a laicis recepti, & tandem cum ipsis contra fidem senserunt. Dicebant se habere auctoritatem benedicendi, consecrandi & baptizandi, ligandi & solvendi, & dum clerus eorum erroribus resisteret, irruerunt in eos, & plurimos occiderunt, Prædicatores & Minores a loco prædicationis turpiter amoverunt, & in ipsum Episcopum fecerunt insultum, sed juvante Deo, tota repressa est eorum præsumptio, & tandem a populo interfecti. Item *Wilhelmus* Rex duxit filiam *Ottonis* Ducis de Brunswich, & nocte Palatium, in quo sponsus & sponsa quieverunt, ex incuria succensum est, & Rex cum Regina vix evasit, & duo factores incendio perierunt.

Anno MCCLII. *Otto* Dux de Brunswich, die dominica, Primi & Feliciani, obiit, relictis post se filiis quatuor, & *Albertus* major eorum Ducatum accepit. Item ABEL Rex Danorum, die Apostolorum Petri & Pauli, turpissime a *Strantfresia* rusticis est occisus, & CHRISTOPHORUS frater ejus regnum accepit. *Lago* interfectus ERICI Regis cum multa pecunia ab *Abel* collecta fugit in Holsatiam, & ibidem est occisus ⁽ⁿ⁾. Item *Hermannus* Miles de *Kerecmerdere* ^(o), qui cum ERICO Rege luserat in alea tempore, quo captus erat, a rusticis, quos terram fodiendam compulit, fossoriis, quæ rustici gestabant in manibus, est occisus.

Anno MCCLIII. *Albertus* Dux de Brunswich *Horeborch* reedificat, & hoc contra patris promissum *Ottonis*. Item Comitissa Flandriæ multam militiam misit contra Regem *Wilhelmum*, & victoriam perdidit.

Anno MCCLIV. Rex cum *Petro* Legato laborabat, ut Colonensem Episcopum *Simonem* absolutum dimitteret. Archiepiscopo contradicente, tantus rancor surrexit, quod Colonienfis, applicato igne ad domum, in qua legatus erat cum Rege, voluit ambos incendio suffocare. Contigit hoc in Nussia, vix autem evaserunt. Item Dux Baviariæ uxorem suam fecit decollari in Werden, falsum imponens ei crimen.

Anno MCCLV. Quidam validus civis in Maguntia cepit hortari concives suos, ut se invicem ad pacem restaurandam constringerent, & ad idem civitates vicinas & remotas invitarent. Hic vocatus est *Woltbodo* Rex. *Wilhelmus* & Papa *Alexander* his consensit. Hujus vero successus satis notus est.

Anno MCCLVI. *Wilhelmus* Romanorum Rex a *Fresonibus* occiditur, & vi raptus a *Fresonibus* occultatur.

Anno MCCLVII. *Richardus* Rex Angliæ fortiter cepit ad imperium aspirare, tunc Moguntinus erat captus, quem *Richardus* redemit octo millibus marcarum, ut ad suam esset benevolus electionem. Hic effudit pecuniam ante pedes Principum sicut aquam. Quidam eorum, scilicet Trevirensis Archiepiscopus, *Albertus* Dux Saxoniae, *Johannes* & *Otto* Marchiones, ei hac vice non consenserunt. Colonienfis vero & Trajectensis pro adducendo transeunt in Angliam, & redeuntes cum ipso Aquisgrani veniunt, & eum cum infinita pecunia Principibus sibi faventibus, præsentant, & die ascensionis domini ipsum in Regem Romanorum elevant, & consecratum cum uxore sua coronant. De pecunia ejus multa incredibilia sonuerunt, certe tantum olei, quantum infusum est ejus capiti, potuisset in sua terra pretio emisse minori. Stulta *Anglia*, quæ tot denariis sponte est privata. Stulti Principes Alemanniæ, qui nobile jus suum pro pecunia vendiderunt. Item *Simonem* Paderbornensem accepit
Bremenfis

(n) Conf. *Alb. Stadenf.* p. 222.

(o) Conf. *Herm. Corner. ap. Eccard. T. II. p. 894. Hvitfeld p. 222. 225.*

Bremensis Archiepiscopus in tutorem, de consensu Capituli & ministerialium. Qui statim impetivit *Albertum* Ducem de Brunswich, pro eo, quod *Horeborch* reedificans contra fidem patris & sui ipsius venit, sed Dux super eo treugas impetravit. Item *Fredericus* Raceborgensis Episcopus obiit, cui *Olricus* successe.

Anno MCCLVIII. Comes *Bernardus* de Berneborg duxit filiam Regis ABEL (p), die Basilii, in *Hamborch*. Item *Gerardus* Bremensis Archiepiscopus obiit. Qui cum esset in Parbornensi Ecclesia simplex Canonicus, occurrit ei quidam, habitu incultus, & primo nec turbidus, nec latus, & dixit: Considera diem istum, anno evolutum, in Præpositum eligeris Parbornensem, & cum possessor fueris, dabis mihi duas marcas. Et factum est ita. Secundo venit iterum ad eum, & dixit: anno evolutum, & tali die, eligeris in Archiepiscopum Bremensem, & cum possessor fueris, dabis mihi V. marcas. Sic evenit, & ille dedit. Et ille dixit ei tertio: Duas res tibi prædixi, quæ evenerunt, tertiam rem dico tibi sine remuneratione, Quinquaginta annis vives Archiepiscopus, & post hos non vives uno die. Mentita est iniquitas sibi. Nam XXXVIII. annis sedit, & tricesimo nono obiit, in die Panthalionis, quæ Sabato tunc erat. Quo defuncto, facta est dissensio in electione. Capitulum enim Bremense, excepto Scholastico & Cantore, elegit Præpositum *Hildebaldum*, Præpositus Bremensis se ipsum postulavit. Decanus Hamburgensis, nomine totius Capituli sui, postulavit Præpositum Bremensem, Scholasticus Hamburgensis elegit *Hildebaldum*, quem multis triumphis prætermisissis Papa confirmavit.

Anno Domini MCCLIX. CHRISTOPHORUS Rex Daciæ moritur, & filius ejus ERICUS septennis coronatur. *Ericus* filius ABEL Regis in Ducatum recipitur. Item Bremensem Electum in vigilia Palmarum confirmavit, & in Episcopum die Dominica benedicta ordinatur, & dato pallio ad patriam remisit. *Simon* Episcopus Parbornensis venit *Hamborg*, &, auditis literis Papalibus, appellavit. *Johannes* & *Gerardus* Comites Capitulum Hamburgense & cives Hamburgenses appellaverunt, & omnes quieverunt, nihil eorum, quæ proposuerant, exequentes. Item Postulatus Bremensis in *Lubeke* obiit. Et *Engelbertus*, Bremensis Ecclesiæ Canonicus, in Præpositum est institutus ab Archiepiscopo, & paulo post ipsum destituit, eique fratrem *Alberti* Ducis de Brunswich subrogavit.

Anno MCCLX. *Richardus* Rex in Angliam cum uxore sua rediit, & investituram Episcoporum Archiepiscopo Colonienfi commisit. Item Archiepiscopo Bremensi ultra *Albiam* misit viros validos in locum, qui *Wildestearne* dicitur, ut ex illo Comites *Holfatiæ* expugnarent. Comites vero illo obsequio omnes se dare coegerunt.

Anno MCCLXI. Regina Daciæ MARGARETA cum filio suo Rege venit contra Comites *Holfatiæ* cum magna populi multitudine super *Loheide*, sed Comites per Dei gratiam, adepta victoria, Reginam ceperunt, & in *Hamborg* in honesta custodia deduxerunt. Statimque dux *Albertus* de Brunswich per auxilium Lubicensium & quorundam *Holfatiæ* infidelium *Holfatiam* intravit, & castrum *Plone* expugnavit. In cujus defensione quidam probus & fidelis, cui parcat Deus, cadens mortuus est, & primo *Segeberghe* sepultus, sed Canonici Hamburgenses, quod eorum Canonicus fuerat, *Hamborg* defunctum sepelierunt, ipse requiescat in pace. Item civitatem *Kil* obsedit, sed non profecit.

Anno MCCLXII. Regina *Hamborg* in captivitate detenta, fit tractatus de pace. Dux & Marchiones, *Johannes* & *Gerardus* Comites conveniunt in *Qvedelingeborgh*, & postea in *Saltwedele*. Regina quoque interfuit, sed tamen postea reversa est *Hamborg*,

(p) Hæc de nuptiis filiz Regis ABELIS cum *Bernardo* Anhaltino vix alibi occurrunt.

borg, & colloquium, redeunte *Regina*, ad placitum sic finem accepit, quod *Holsati* transgressores reconciliati sunt Comitibus, bonis suis obtentis, & *Regina* reversa est in Daciam. Item *Helprandus* Præpositus *Hamburgensis* obiit. Item *Rodolfus* Episcopus *Sverinensis* obiit.

Anno MCCLXIII. Comes *Johannes* *Holsatiæ* obiit, & est sepultus in *Reinvelde*. Item *Eclipsis solis* in die dominica, & in die *Oswaldi* Regis. Eodem anno Dux *Luneburgensis* (q) de *Dacia* rediens, cum magna multitudine ingressus est fines *Marchionis Misnensis*, & captus est ab eo, cum multis Comitibus & dominis terrarum, & detentus est uno anno & sex septimanis, captus est in vigilia *Simonis & Judæ* apostolorum.

Anno MCCLXIV. solutus est Dux *Johannes* de *Luneborch*. Item *Novum Monasterium*, quod est in terra *Holsatiæ*, per multas provincias, tam de hospitalitate, quam de bona conversatione personarum, famosum, incendio devastatur, in nocte *Sancti Martini*. Item vina perierunt in *Francia*. Item Papa *Urbanus* mortuus est, & vacabat *Sedes* XVII. septimanis. Cui succedit *Clemens*.

Anno MCCLXV. Dux *Johannes* de *Bruneswich* duxit filiam *Comitis Gerardi* (r), cum magna solemnitate, in *Hamburg*.

(q) Scil. *Alb. Magnus*, qui ab An. 1262. regni *Dani* administrationem tenuerat.

(r) Conf. *Contin. Alberti Stadi* p. 2.

XVIII.

Annales Rerum Danicarum Esromenses a Nato Christo ad Annum 1307.

Codex membraneus, ex quo sequens Chronicon descripsi, in Bibliotheca Academiae Hafniensis, inter Cimelia ab *Arna Magnæo* donata, No. 841. in 4to asservatur. Constat 41. foliis scriptis, & formam habet Quartam majorem. Codex ille exaratus videtur Seculo XIV. haud diu post ipsius Auctoris ævum, manu quidem haud ineleganti, sed nimis incuriose & sæpius ita mendose, ut verus sensus vix obtineri possit. Unde liquet, hunc Codicem non esse Auctoris autographum, sed per alium, nitidum quidem, sed rudem ac incitum librarium exscriptum fuisse. Ego, ex collatione cum aliis Annalibus, menda librariorum, quæ potui, sustuli; ut Textus minimum intelligibilis & aliquvaliter emendatus prodiret. Inter optimos, & qui in Historia nostra insignem usum præstare possunt, Annales patriæ merito hi censerī debent, præsertim in rebus, quas ab exeunte Seculo XI. usque ad finem aut ex antiquioribus Chronologis Auctor congescit, aut suo ævo gestas ipse adjecit. Iis autem, quæ præcedunt, etsi facile carere possemus, omnia tamen potius edenda duxi, quam ut aut Codex noster, cujus generis haud multi apud nos sunt, mutilus & non integer haberetur, aut objiceret quidam, me temere aliquid omisisse, quod aliis aut jucundum aut utile foret. Quæ ab initio mundi ad Christum & a Christo Nato usque ad Seculum VIII. & Karoli Magni tempora produxit Auctor, cuncta ab exteris & universalibus Chronicis mutuo sumpta sunt, & apud alios Scriptores multo meliora & correctiora leguntur. In Chronologia tam Imperatorum quam Pontificum Romanorum crassos errores lector offendet. Pauca illa, quæ de *originibus gentis & Regum Danorum* Seculo VIII. inter Annos 762. & 768. inserta sunt, longe vetustiores fontes sapiunt, & partim cum

Saxone

Saxone partim cum aliis nostris Annalibus conveniunt. Ex illis, quæ a *Karolo Magno* usque ad medium Seculi XI. narrantur, incautus lector facile ad credendum adduceretur, Auctorem partis horum Annalium Regi SVENONI ESTRITIO coævum fuisse. Sed rem penitus inspicienti hoc nihil est, & qui *Adamum Bremensem*, levi saltem oculo, perlegit, cum hic omni pagina loquentem, ac omnia fere ex eo verbotenus exscripta, deprehendet. Adeo etiam improvidè egit Auctor, ut ea quasi sibi dicta memoraret, quæ *Adamus* sibi ab ipso SVENONE rege narrata referat. Ceterum, quoad *Adamus* suppetit, nihil fere præstitit Annalista noster, præterquam quod facta historica chronologicæ & annis additis disposuerit. Interim tamen ad collationem textus Adami Annalista noster inservire potest. Binas horum Annalium editiones jam diu habemus, utramque autem mancā, vitiosā, & initio decurtatā. Alterā, quæ paucis cognita inter rarissimos libros locum meretur, & cujus unicum solum exemplar, in Bibliotheca videlicet Perill. *Klevenfeldii*, vidi, procuravit Summe Venerab. D. *Christianus Wormius* olim Sialandiæ Episcopus, quam ideo *Editionem Wormianam* appello. Alterā *Ludewigianam* voco, quia eam Illustriss. *Jo. Pet. de Ludewig* inter Reliquias Manuscriptorum suas Tomo IX. No. 1. nobis dedit, sed quam plurimis defectibus & tam librariorum quam typothecæ nævis scatentem, quorum quidam adeo sunt deformes, ut verum eorum sensum conjectura assequi fere impossibile sit, ex. gr. *Osbuconos* pro *Turones*. *Unicus* pro *veniens*. *Siort Falle* pro *Giurth*. *Sclavoniam* pro *Saxoniam*. *Hordeknude* pro *Hordeknude*. *Captivans* pro *Captivos*. *Exerceret* pro *execraret*. *Arena magna* pro *maris*. *Alius* pro *filius*. *Æmiliam* pro *Emmam*. *Respueret* pro *resipisceret*. *Sustinuit* pro *suscitavit*. *Godium* pro *Godvini*. *Reynsberrigh* pro *Rynabiergh*. *Grotbesæa* & *Grotbensæe* pro *Grathæbeth* & *Grathæmosæ*. *Röbe* pro *Röbo*. *Ringisiam* pro *Ryebizam*. *Arneskog* pro *Arueskog*. *Vlffo* pro *Vffo*. *Emelborn* pro *Emeltborp*. *Schiefskeorff* pro *Skielsi-jkæöre*. *Saasse* pro *Samsö*. *Rindelzbola* pro *Hindsbolm*. *Vocatus* pro *rotatus*. *Rauo* pro *Rano*. *Jacobi & Oleff* pro *Jacobus Olaffson*. Plura tædet enumerare. *Editio Wormiana* emendatior quidem est, sed in plurimis non multo perfectior. Attamen *Editio* & *Ludewigii* & *Wormiana* paucula quædam [Vid. inter 1256. & 1259.] habet, quæ in Codice nostro non comparent. Videtur ergo utraqve Editio ex alio fonte derivata. Utramque Editionem cum Codice nostro magna cura contuli, & inde notabiliores variantes in Notis annotavi. *Editio Wormii*, quæ solum quatuor plagulis in 8vo constat, capite & calce caret, sed pag. 1. hunc præfert titulum: *Incerti Authoris Chronicon*, & inferius ad oram paginæ legitur: *Annal. Hist. Tom. II.* unde liquet, hoc fragmentum majoris operis esse, quod *Wormius* edendum molitus fuerat, sed aliquo infortunio non continuatum. Huic Editioni subnexæ sunt *Leges Canuti Magni*, tam Ecclesiasticæ, quam Politicæ, quæ in Articulo 47. abruptæ desinunt. Quinimo Editorem hodie nesciremus, nisi Venerandus Senex Dn. Præpositus *Laurentius Terpager*, qui juvenis quondam in familia Wormiana familiaris degit, prædicto unico Exemplari loco Tituli adscripsisset: *Editor hujus Chronici fuit D. Christianus Wormius*. Quando autem & ubi hocce fragmentum impressum fuerit, & quo casu tela abrupta sit, penitus ignoramus. De *Editionis Ludewigianæ* origine ipse Editor in Præfatione p. 5. ita loquitur: „Membranam illius possedit olim vir nobiliss. *Stigotus Pors*, sed apographum superesse dicitur „in Bibliotheca Hafniensi. Libellus *Chronici* nomen meretur ideo, quod temporum & annorum habeat rationem singularem. Neque tamen est *unius Auctoris*, sed *plurium*. Quod „lector facile intelliget ex eis, quæ 1046. habentur. Nam isto anno provocat Scriptor ad ea, „quæ ipse sermone acceperit a Rege. Unde posteriorum temporum seriem alii continuaverunt, sed methodo eadem.“ Sed, ut pace magni viri dicam, ille se insigniter decipi passus est, dum credidit, auctorem partis horum Annalium fuisse Regi SVENONI coævum, nec observavit, eundem nimis imprudenter & fere ad verbum *Adamum Bremensem* exscripsisse. Quod *Stigotus Porsius* olim membranā quādam hujus Chronici possederit, illud Celeberr. Svecorum Historico *Jacobo Wildio* aliisque ansam dedit ad appellandum illud *Porsii* Manuscriptum, *Manuscriptum Porsianum*. Ego illud potius *Chronicon Esromense* l. *Annales Esromenses*

romenses inscribere vellem, fretus non tam mea ipsius suspicione, quam potius conjectura *Thomæ Bartholini* Antiqv. Dan. p. 670. ita de eodem loquentis: „*Annales* de Rebus Danicis in „*membrana*, conscripti, ni fallor, in *Monasterio Esromensi*, in Anno 1307. desinentes, „quos in Museo meo asservo.“ Hoc *Bartholini* exemplar credo fuisse ipsum Codicem nostrum, in Bibliotheca Acad. Hafn. etiamnum superstitem. Præter eum, aliud etiam fragmentum ejusdem Chronici membraneum inter Manuscripta Magnæana superest, integro illi Codici nec ætate nec aduratione cedens, sed prohi dolor nimis mancum & paucis solum foliis constans. Cum eodam quoque ipsum Codicem, quousque procedit, contuli, & inde præcipuas lectiones variantes in Notis annotavi. De *Auctore* nihil notum est, nisi quod *Anonymus* sit & forte *Monachus Esromensis*. Minimum in Sialandia vixisse videtur. Vixisse autem, credibile est, circa ea tempora, quibus Annales suos finivit, initio scil. Seculi XIV. regnante ERICO MËN-WEDO. Unde opus ejus Monumentis illis annumerari potest, quæ *Congesta Menmedi* quibusdam Historicis nominare placuit, si modo aliqua unquam extiterint tali nomine dicta.

Ad inveniendum omnes annos ab exordio creationis mundi.

Prima etas ab exordio sui continet creationem mundi.

De opere prime diei.

Primo enim die Deus in lucis nomine angelos condidit.

De opere secunde diei.

Secundo in firmamenti appellatione celos.

De opere tertie diei.

Tertio in discretionis vocabulo superficiem aquarum & terre.

De opere quarte diei.

Quarto luminaria celi.

De opere qvinte diei.

Qvinto animantia ex aquis.

De opere sexte diei.

Sexto animantia, ex terra & hominem, quem appellavit Adam.

Adam anno ducentesimo tricesimo genuit Seth, a quo filii Dei. Ducenti triginta anni. Seth Anno ducentesimo quarto genuit Enos, qui cepit invocare nomen Domini. Quadringenti triginta quinque anni. Enos Anno centesimo nonagesimo genuit Caiman. Sextingenti viginti quinque. Caiman anno centesimo septuagesimo genuit Malaleel. Septingenti nonaginta novem. Malaleel Anno Centesimo sexagesimo V. genuit Jareth. Nongenti sexaginta. Jareth Anno centesimo septuagesimo secundo genuit Enoch, qui translatus est in celum. Mille centum viginti duo anni. Enoch Anno centesimo sexagesimo V. genuit Marufalam. Mille ducenti octoginta VII. Marufalam Anno centesimo vicesimo septimo genuit Lamech. Mille quadraginta quatuor. In hac generatione gygantes nati sunt. Lamech Anno centesimo octogesimo VIII. genuit Noe, archa edificatur. Mille sexcenti quadraginta duo. Noe autem anno qvingentesimo genuit Sem, Cham & Japhet. factum est autem diluvium Milia ducenti quadraginta duo anni.

Secunda etas a diluvio usque ad Abraham.

Sem anno secundo post diluvium genuit Arfaxat, a quo Caldei. Duo milia ducenti XLIV. Arfaxat anno centesimo XXXV. genuit Sala, a quo *Samarite* & *Indii*. Duo MMXXXLXXIX. Sala anno CXXX. genuit Heber, a quo Eber. MMDIX. Heber anno CXXXIII. genuit Phalech. *Turris babilonis* edificatur. MM. sexcenti XLIII. Phalech anno CXXX. genuit Ragam. *Dii* primum adorantur. MM. septingenti

genti LXXIII. Ragan Anno CXXXII. genuit Saruch^(a). Regnum inchoatur *Scitarum*. MM. nongenti V. Saruch CXXX. genuit Nachor. Regnum *Egyptiorum* nascitur. MMMXXXV. Nachor anno LXXIX. genuit Thare. Regnum *Asfircum* nascitur. MMMCXIV. Thare anno LXX. genuit Abraham. Zoroastras magicam reperit artem. MMMCLXXXIV. anni.

Tercia etas mundi ab Abraham usque ad David.

Abraham anno C. genuit Ysaac & Ysmael, a quo Ysmahelitar. MMMCCLXXXIV. Ysaac anno LX. genuit Jacob. *Argivorum* regnum inchoat. MMMCCCXLIV. Jacob anno nonagesimo primo genuit Joseph. Phareoneus dedit *leges Grecia*. Tria millia quadringenti XXXV. Joseph anno CX. *Grecia segetes* habere cepit. MMM. DXLV. Hebreorum servitus in Egipto, anni CXLIII. Achlas *astrologiam* invenit. MMM. sexcenti LXXXIX. Moyfes anno XL. rexit populum. *Hebrei literas & leges* habere ceperunt. MMMDCCXXIX. Josue anno XXVII. Eriktionius in Troya quadraginta jungit. MMMDCCCLVI. Gothomel anno XL. Cachinus *literas Grecis* dedit. MMMDCC. nonaginta VI. Ayoth anno LXXX. Fabule fictæ. Apollo autem *medicinam* invenit & *Cytharam* reperit. MMMDCCCVI. Gedeon anno XL. Mercurius *li-ram* condidit. MMMDCCCCLVI. Abimalech anno tertio. Iste septuaginta fratres suos interfecit. Chorus in Grecia inventus est. MMMDCCCCLIX. Thola annis XXII. primus regnavit in Troya. MMMDCCCCLXXX. unus. Jayr annis XXII. Carmentis nympa latinas reperit. Quatuor M. tres anni. Jepte anno VI. Hercules flammis se injecit. MMMMIX. anni. Abessa anno VII. Alexander Helenam rapuit MMMMXVI. Jabdon anno VIII. Troya capta est anno III. regni ejus. Eneas ytaliam venit. IV^M. XXIV. Sampson anno XX. Askanus Albani condidit IV^MXLIV. Ely sacerdos anno XL. Archa testamenti rapitur. IV^MLXXXIV. Samuel & Saul anno XL. *Omerus* ruisse putatur IV^MCXXIV.

Quarta etas mundi a David usque ad transmigrationem Babilonis.

David annos Quadraginta regnavit. Cartago a Dydone conditur. Gad, Nathan, Asaphat prophetabant IV^MCXLIV. Salomon annis XL. regnavit, templum Hierosolymis edificatur IV^MCCIV. anni. Roboam anno VII. X. regnum Israel & Juda dividitur, id est, decem tribus a duabus. IV^MCCXXI. annus. Abya anno tertio, sub quo Abimalech pontifex fuit. IV^MCCLXXIV. Afa XLI. Ysaïas, Amos, Naum, Johel & Azarias prophetaverunt. IV^MCCLXXV. Josaphat anno XXV. Prophetarunt Helias & Helizeus, Abdyas & Mycheas. IV^MCCXC. Joram VIII. prophetabat. IV^MCC. XCVIII. Helyas rapitur anno uno. IV^MCCXCIX. Otholia annis VII. Jonadab sacerdos claruit. IV^MCCCVI. Joas anno XL. Heliseus moritur & zacharias interficitur. IV^MCCCXLVI. Amasias anno XXIX. Alia Karthago conditur. IV^MCCCLXXV. Ozias anno LII. *Olympias* a Grecis instituitur. Tunc Fidon Arginus *tonsuras*^(b) & *pondera* invenit. IV^MCCCCXXVII. Joatham anno XVI. Romulus & Remus nascuntur. IV^MCCCCXLIV. Achaz anno XVI. Roma conditur. IV^MCCCCLIX. Ezechias anno XXIX. Senatus Rome sit L. centum nobilissimi viri Senatores. IV^MCCCCLXXXVIII. Manasses anno LV. Sibilla Samia claruit. Tunc Numa Pompilius Januarium & Februarium adjecit CCCC. quingenti XLIII. Amon anno XII. Censum primum agitur IV^M. quingenti LV. Josias anno XXXII. Tales Philosophus efficitur vel agnoscitur.

H h h 2

IVMD

(a) Fragm. vet. in Margine, vetusta manu: *Tempore Saruch cepit inhabitari Dacia per quosdam profugos & relegatos.*

(b) Forte legendum *mensuras*.

IV^MDLXXXVII. Joachim Anno XI. Anno ejus tertio Nabugodonozor Judeam.
IV^MDXCVIII. Sedechias XI. anno ejus secundo templum Jerosolimis incensum est.
Anno edificationis quadringentesimo LIV. MMMM milia sexcenti IX.

Quinta etas mundi a translatione Babilonis usque ad Christum.

Hebreorum captivitas anno LXX. Judith historia conscribitur. IV^MDCLXXIX. Darius anno XXXIV. Iste Darius filius fuit Ydaspis. Judeorum captivitas solvitur. IV^MDCCXII. anni. Xerxes anno XX. Sophocles & Evripides tragohedi celebrantur insignes IV. milia DCCIII. Artarserfes anno XL. Hefdras incensam legem renovat. IV^MDCCLXXIII. Darius & Notus anno XIX. Hec etas habuit *Platonem*. IV^MD. CCXC. duo Artarserfes anno XL. Hester ystoria expletur. Iste altero nomine Assuerus ab Hebreis vocatur, qvi fuit maritus Hester. IV^MDCCCXXXII. Artarserfes qvi & Othus anno XXVI. *Demosthenes* & *Aristoteles* predicantur. IV^MDCCCLIX. Arces anno IV. *Senocrates* illustris habetur usque regnum Persarum stetit. IV^MDCCCLX. duo, Darius Arsami filius anno VI. Alexander Jerosolymam cepit, dehinc reges Grecorum esse ceperunt. IV^MDCCCLXVIII. Alexander anno V. Asyam obtinuit. IV^MDCCCLXIII. Tholomeus anno LX. Machabeorum liber primus inchoatur. IV^MDCCCCXIII. Philadelphus Tholomeus anno XXXVIII. septuaginta interpretes agnoscuntur. IV^MDCCCCCL. unus. Evergetes anno XXVI. Jhesus filius Syrac librum sapiencie composuit. IV^MDXCCCLXXVII. Filopater anno XVII. Machabeorum secundi libri componitur hystoria. IV^MDCCCCXCIV. Epiphanes anno XXIII. Romani Greciam obtinuerunt. MMMMMXVIII. Filometor anno XXXV. Scipio Africam devicit. V^MLIII. Evergetes anno XXIV. Brutus Hyspaniam subegit V^MLXXXII. Socher anno XVII. Traces Romanis subjiciuntur. V^MXCIX. Alexander anno X. Syria Romanis subiecta est. V^MCIX. Tholomeus ann. VIII. *Rethorica ars* Rome cepit. V^MCXVII. Dionisius Anno XXX. Pompejus Judeam cepit, templum crematur. V^MCXLVII. Cleopatra anno II. Egyptus romanis subjicitur. V^MCXLIX. Julius Cesar Augustus (c) Anno quarto. Hic prior monarchiam tenuit, ex quo Imperatores esse ceperunt Romanorum. Invenimus igitur ab inicio mundi usque ad nativitatem Christi per libros Cronicos Vqve Milia CL. qvatuor annos.

Sexta etas ab Adam usque Christum.

Unde versus: *Milia sunt quinque centum nonaginta novemque. Annos ad Christum si numerare velis.*

Octavianus Augustus an. LVI. Natus est Christus anno Octaviani Augusti quadragesimo secundo, Indictione quarta, anno secundo Cicli decem novenalis, Epacta undecima, Concurrente V. Tertiae lineae bysextilis, Octavo Kalendas Januarii, in die prima Sabbati, luna tertia decima, ab urbe condita septingentesimo quinquagesimo secundo anno. Pro salute vero hominum passus est Dei filius anno Tiberii Augusti privigni ejusdem octaviani octavo decimo, Indictione quarta, anno Cicli decennovenalis nono decimo, Epacta duodecima, Concurrente septimo, Tertiae lune bysextilis, sexta Sabbathi, hora sexta crucem ascendit, luna quinta decima.

Octavianus

(c) In Fragm. vet. manu vetusta adscriptum: *Anno ante incarnationem L. JULIUS CESAR subjugavit DANOS, non tamen vi prelii, sed terrore & astucia, & edificavit juxta SLYASWIK castrum, quod dicitur JURÆSBURGH, quod tamen deberet dici JULÆSBURGH, qvi Julius vir bellicosissimus fuit in tantum, quod preter illos, quos in bellis civilibus occidit, quos notare noluit, cum tamen plurimi essent, dixit se occidisse in preliis undecies centum nonaginta duo milia hominum.*

Octavianus Cefar Augustus Romanorum secundus regnavit annis qvinqvaginta VI. & mensibus sex, & in qvadragesimo secundo anno regni ejus

I. *Christus natus* (d) est in Bethleem, & sancta Maria etatem XIII. annorum, & natus est Sanctus Johannes.

II. Hic optulerunt Magi Domino aurum, thus, & mirram.

III. Hic Herodes interfectus est & Archelaus filius ejus regnavit pro eo IX. annis, & Joseph & Maria redierunt ab Egypto in Galyleam.

VI. Ab initio mundi usque modo V. milia centum anni.

XII. Hic Philippus & Herodes filius Archillai Lyfiam & Judeam diviserunt in III. & obiit Archillaus.

XV. Hic cepit regnare Tiberius privignus Augusti & regnavit XXIII. & in duodecimo anno regni ejus Pylatus preses factus est, & Tyberius accepit matrem Herodis Tetrarche, qve vocata est Lybia, & ipse Herodes regnavit Judeos annis XXIII.

XXVI. Hic accipit Pylatus potestatem super Judeos.

XXX. Hic Christus baptizatus est & elegit XII. Apostolos.

XXXIII. Hic fuit Johannes Baptista decollatus VIII. X. anno regni Tyberii passus est Dominus noster Jhesus Christus.

XXXV. Hic sanctus Paulus conversus est & sanctus Stephanus lapidatus.

XXXVI. Hic sanctus Petrus Cathedram episcopalem suscepit.

XL. Hic cepit Gayus regnum & regnavit III. annis & octo diebus & in diebus suis Matheus in Judea Evangelium scripsit, & Herodes obiit.

XLIII. Hic Claudius Imperator cepit regnum & regnavit annis XIII. mensibus VII. diebus XXVIII. & Marcus Evangelium scripsit & beatus Apostolus suscepit Cathedram episcopalem Rome & tenuit XXV. annis, mensibus duobus, diebus IV. & in quarto anno regni Claudii Lucas Evangelium scripsit.

LI. Hic assumpta est sancta Maria in celum.

LV. Hic sanctus Philippus Apostolus passus est.

LVI. Hic Nero imperium suscepit & regnavit XIII. annis & VII. mensibus & XXVIII. diebus.

LX. Hic Gajus Julius ante adventum Domini defunctus est.

LXII. Hic Jacobus, frater Domini dictus, passus est, & tenuit Cathedram episcopalem in Jerusalem triginta annis, & ejus etas octoginta annorum.

LXVIII. Vespasianus accepit regnum & tenuit IX. annis & IX. mensibus & XXII. diebus.

LXIX. Hic Petrus & Paulus martirizati sunt, & Nero periit, & Sanctus Linus. Papa succedit Petro.

LXX. Hic Tytus Vespasiani filius suscepit regnum & tenuit II. annis, & II. mensibus, & ipse interfecit Judeos trecenta Millia & IX. M. in Jerusalem.

LXXIX. Hic Domitianus frater Tycii suscepit regnum, & tenuit annis XV. & V. mensibus & in diebus suis.

LXXXI. Lynus Papa martirizatus est, & Sanctus Cletus suscepit Cathedram.

LXXXII. Hic Johannes Apostolus in Phatmos insula Apocalipsin scripsit.

LXXXVII. Hic Cletus Papa passus est & Clemens Papa ordinatus est.

XCII. Domitianus de *Dacis* triumphat, perduto tamen prius bis toto exercitu Romanorum cum suis principibus (e).

XCIII.

(d) Hic incipit computatio Annorum a nato Christo.

(e) Hoc ex Fragmento vet. additum.

XCIII. Nerua succesit Domiciano & regnavit I. anno & IV. mensibus & VIII. diebus, & sanctus Johannes apostolus venit in Ephesum.

XCVI. Hic Trajanus succesit Nerve & regnavit X. & VIII. annis & IV. mensibus & XV. diebus. Hic de Dacis triumphat. Symon Apostolus passus est, & Johannes Apostolus assumptus est.

XCVIII. Hic Clemens Papa passus est, & Alexander suscepit Cathedram.

CVI. Hic Ignacius episcopus passus est, qui tertius fuit episcopus in Antiochia post Petrum.

CXIII. Hic cepit regnare Adrianus filius sororis Trajani & regnavit XXI. anno, & in diebus suis scripta est *Bibliotheca*. Hic per Quadratum discipulum Apostolorum & Aristidum Atheniensem, virum fide & sapientia plenum, & per Serenum legatum libris de christiana religione instructus. Precepit per epistolam Christianos sine objectu criminum non dampnari, & Judeos rebelles ultima cede perdomuit, etiam introeundi eis licentia ablata Jerosolimam, quod ipse in optimum statum murorum exstruptione reparavit & Helyam de nomine suo vocari precepit. Idem eruditissimus in utraque lingua Bibliothecam Athenis miri operis extruxit, Jerosolimam primus gentibus constituit. Episcopus Marchus cessantibus hiis qui fuerint ex Judeis numero XV. & prefuerunt a passione Domini annis fere C. & VIII. vel VII.

CXXXIV. Telesphorus Episcopus qui Gloriam in excelsis Deo constituit.

CXXXVI. Hic cepit regnare Antonius cum tribus filiis suis, Aurelio & Lucio & Romulo, & regnavit annis XXII. & III. mensibus, & in diebus suis multi Romani baptizati sunt, per documentum Alexandri Pape, & ipse martirizatus est. Et in diebus Alexandri scriptus est liber, qui vocatur *Pastoralis*, & in diebus ipsius regis, Policarpus & Valentinus fuerunt Rome, & ipse precepit martirizare sanctam Felicitatem cum septem filiis suis.

CLX. Hic suscepit regnum Magnus Anthionius Verus cum fratribus Lucio, Aurelio & Commodo, & regnavit annis XIX. & mense uno, & imperavit martirizare Policarpum & Pyonium & plures alios in Gallia, & ipse predavit Ytaliam & Romam, & in diebus illius venit *Lucius* in *Britanniam*.

CLXVI. Eleuther Rome presul factus, XV. annis ecclesiam gloriosissime rexit. Cui literas Rex Britannie *Lucius* mittens, ut christianus efficeretur, petiit & imperavit &c.

CLXXX. Post Antonium regnavit Commodus.

CLXXXIX. Severus Imperator factus, XVII. annis regnavit, qui *Britanniam* vallo a mari usque ad mare precinxit, apud *Eboracum* opidum morbo obiit.

CXC. Helius pertinax cepit regnare & regnavit VI. annis.

CXCI. Hic Juliam matris merfus periti scelere occiditur (f) mense VII. postquam ceperat regnare.

CXCII. Severus apud pontum millium bello civili victum interfecit.

CXCIII. Victor tertius decimus Rome Episcopus, datis late libellis, constituit *Pascha* die Dominica celebrari. Sicut & predecessor ejus Eleuther a quarta decima luna primi mensis usque in vicesimum primum, cujus decretis favens Theophilus caesarie Palestine episcopus, scripsit adversus eos, qui quarta decima luna cum Judeis *Pascha* celebrant cum ceteris, qui in eodem consilio erant, episcopis.

CCVII. Synodicam & valde utilem episcopalem.

CCVIII. Hic cepit regnare Antonius cognomento Caracalla, Severi filius & regnavit annis VII.

CCXI.

(f) Error hic in constructione.

CCXI. Alexander Episcopus Capadocie cum desiderio locorum sanctorum Jerosolimam venisset, vivente adhuc Narcisso ejus urbis episcopo, per senilem etatem viro & ipse sibi ordinatus est episcopus. Domino ut fieri deberet per revelationem monente Tecularius affert Centurionis proconsularis filium omnium ecclesiarum sermone celebratur.

CCXV. Hic Macrinus cepit regnare, & tenuit anno I.

CCXVI. Abgarus vir sanctus regnavit Edisse, & vult Affricanus Macrinus cum filio Dyaclimeno, cum quo imperium invasit, apud Archelaudem militari tumultu occiditur.

CCXVII. Hic Marchus Aurelius Antonius cepit regnare, & IV. annis regnavit, & in diebus illius civitas Emaus edificatur.

CCXX. Hic Alexander suscepit regnum & tenuit XIII. annis, & in diebus suis Urbanus Episcopus Rome & sancta Cecilia, que convertit Tyburcium & Valerianum ad fidem Christi, & sanctus Cyriacus & sancta Vilieta mater ejus martirisati sunt.

CCXXIX. Hoc anno Kalixtus Papa passus est, & Sixtus suscepit Cathedram.

CCXXXI. Hic cepit regnum Maximianus & regnavit III. annis, & ipse fuit VI. de nequissimis Imperatoribus contra amicos Dei, ipse fecit occidere Potentianum Presbyterum, qui sepultus est in Cimiterio Kalixti.

CCXXXVII. Hic cepit Gordianus regnum, & regnavit VI. annis.

CCXLIII. Hic accepit regnum Philippus & tenuit VII. annis, & tertio anno regni ejus ab urbe condita mille anni sunt completi.

CCL. Philippo succedit Decius, & regnavit anno I. & III. mensibus, & ipse fuit unus de persecutoribus contra fideles Dei, quia ipse interfecit Philippum & patrem ejus & fecit occidi Sixtum Papam cum Felicissimo presbytero & Agapito Diacono, & cum IV. subdiaconibus, Januario, Magno, Vincentio, & Stephano. Dyonisius suscepit cathedram episcopalem. Adhuc precepit Decius Fabianum episcopum in Roma martirizare, & Cornelius suscepit Episcopatum & postea martir effectus est. Et Alexander Jerosolimorum episcopus fuit in Cesaria Palestine & Antiochie, & babillas, & precepit martirizare sanctum Laurentium & Romanum atque Ypolitum cum sociis suis, & plures alios administrandos.

CCLII. Decio Gallus & Volucianus succedit & regnavit II. annis & IV. mensibus, & Dyonisius fuit episcopus Alexandrie in diebus suis, Cornelius Rome Episcopus & Luciana religiosa femina. Isti duo acceperunt corpora Apostolorum & catacumbas & tulerunt nocte, & corpus beati Pauli absconferunt in via, que dicitur Ostensis, qui fuit decollatus, & sancti Petri corpus secus locum qui fuit crucifixus inter corpora sanctorum Episcoporum in templo Apollonis in monte Aurelio in vaticano Pallacii Neroniani tertio Kalendas Julii.

CCLXIX. Hic Claudius suscepit regnum & regnavit anno & IX. mensibus & fuit de *Gotis* natus, & XV. anno, antequam regnum accepit, predavit & destruxit Illiricum & Macedoniam & ipse habuit scutum aureum & galeam auream, & Marcion presbiter in Antiochia, & scripsit librum qui vocatur *Dyalogus*. Et ipse fecit martirizare XL & VI. milia hominum propter fidem Christi.

CCLXXI. Hic cepit regnare Aurelianus & tenuit V. annis & VI. mensibus, & ipse erat bonus de persecutoribus. Ille fecit interficere trescentos martires, quos Eutycianus propriis manibus sepelivit, in cimiterio Kalixti Pape, & ipse ibidem sepultus est.

CCLXXVII. Aurelio succedit Tacitus & regnavit anno I.

CCLXXVIII. Tacito succesfit Probus & regnavit V. annis & IV. mensibus & ipse fuit bellator contra Paganos.

CCLXXXI. Probo succesfit Carus cum duobus filiis Karmo & Munerario & regnavit duobus annis.

CCLXXXV. Caro Dyoclecianus cum Hercule Maximiano succesfit, tricesimus tertius ab Augusto Imperatore, qui fuit ab exercitu electus, XX. annis regnavit. Maximianumque cognomento Herculem socium creavit Dyoclesiano in oriente. Maximianus in occidente vastari Ecclesias, effugi interficique Christianos. Que persecutio omnibus fere anteaetis diuturnior atque immanior fuit, nam per X. annos incendiis ecclesiarum, proscriptionibus innoxium, cedibus martirium incessabiliter acta est. Et in diebus suis Gayus Papa, Cosmus & Damianus & alii innumerabiles martirizati sunt. His temporibus Constantius, qui vivente Dyocleciano Galliam Hyspaniamque regebat vir summe mansuetudinis & curialitatis in *Britannia* obiit.

CCCIV. Hic Maximianus suscepit regnum sub Dyoclesiano, & ipse interficere precepit uno mense VII. milia martirum, & in *Britannia* post Albanum, Aaron, Julium, & Fenum, & alios plures viros, & in diebus suis passus Marcellus Papa.

CCCVI. Hic Galerius accepit regnum, & tenuit primo anno.

CCCVII. Hic cepit regnare Constantinus filius Constantii vel Elene & regnavit XXXI. anno & X. mensibus & a sancto Silvestro baptizatus est, & tunc fuerunt ab urbe condita mille sexaginta anni & unus annus. Translatio sancti Nicholai, sanctus Silvester Papa hujus temporis celebratur. Nicenum Concilium & Arelatense primum, in quo fuit Anicianus Rothomagensis Episcopus.

CCCXXVIII. Constantino succesfit Constantius cum fratribus suis, Constantino & Constante & regnavit XXIV. annis & V. mensibus & XIII. diebus, & in diebus suis Anthonius natus in Heremo fuit & vixit C. & V. annis. Constantius accepit corpus sancti Andree & Luce Evangeliste, & corpus Thimothei & sancti Hilarii Pictaviensis episcopi & secum tulit ad Constantinopolim, quia gens sua illum dejecerunt, & ille fugit ad Constantinopolim, donec recordatus est cum eis, & redit ad regnum.

CCCXLII. Hic natus est sanctus Martinus.

CCCXLIII. Hic incipit Theophilus Pascalem suum centrum.

CCCLI. Hic incipit supputatio Romana ab Antonio.

CCCLIII. Constantino succesfit Julianus & regnavit II. annis & VIII. mensibus & precepit occidere Johannem & Paulum, & postea baptizatus est, & occidit omnes Paganos, qui fuerunt in Sabastia Palestine, qui ossa sancti Johannis Baptiste sparserunt, & destruxerunt, & imperavit colligere omnia ossa insimul, quæ potuerunt invenire, & edificavit Ecclesiam ibi. Et hoc anno sanctus Martinus baptizatus est.

CCCLXIX. Juliano succesfit Jovinianus, & regnavit I. anno.

CCCLXXII. Joviniano succesfit Valentinianus cum fratre suo Valente, & regnavit XI. annis, & in diebus suis Damascus fuit episcopus Rome. Ordinatio sancti Ambrosii Episcopi.

CCCLXXIII. Valentino succesfit Gratianus cum Valentiniano fratre, & ipse predavit *Hunos* & *Gotos*. Et in diebus suis Geruasius & Prothasius martirizati sunt, & reversus est in Galliam, & occidit Valentinianum fratrem Graciani.

CCCLXXX. Hic Maximianus accepit regnum, qui fuit natus in *Britannia*.

CCCLXXXIII. Hic Theodosius accepit regnum, & tenuit XI. annis, & Valentinianus cum eo, & hi ambo occiderunt maximum tyrannum.

CCCXCIII. Hic cepit regnare Archadius, & tenuit XIII. annis, & Innocentius Papa edificavit Ecclesiam sanctorum Geruasii & Prothasii. Et in secundo anno regni ejus, scilicet Archadii, obiit sanctus Ambrosius Mediolanensis Episcopus.

CCCXCVII. Hic acceperunt *Scoti* baptizari.

CCCCV. Archadio succedit Honorius, & regnavit XV. annis.

CCCCVII. Hic *Alaricus* Rex Gothorum destruxit civitatem Rome & partem accendit igne VIII. Kalendas Septembris, & tunc fuerunt ab urbe condita mille centum & sexaginta IV. Et posthac Romanus nunquam regnavit in *Britannia*.

CCCCXII. Hic est invencio corporis sancti Stephani, & sanctorum Gamalielis atque Abydon. Ob. sanctus Martinus & sanctus Jeronimus.

CCCCXVI. Hoc Pascha sub Papa & Ozonio sol defecit hora tertia XIV. Kalendas Augusti, & apparuit stella ardens ab oriente usque Kalendas Septembris.

CCCCXVII. Hic Bonifacius Episcopus Rome edificavit Ecclesiam in cimiterio Felicitatis, & ornavit sepulcrum ejus, & Jeronimus presbiter obiit, & ejus etas nonaginta primus annus.

CCCCXXI. Hic suscepit regnum Theodosius minor filius Archadii & regnavit XXVI. annis, & in tertio mense regni ejus translatus est sanctus Augustinus doctor Yponiensis V. Kalendas Septembris, & ejus etas septuaginta septem anni, post ordinationem XL. annum.

CCCCXXV. Incipit exordium Regum *Francorum*. Primus *Farramundus*.

CCCCXXX. Hic Palladius Episcopus transmissus est a Celestino Papa ad *Scotos* evangelizare.

CCCCXXXI. Hic cepit regnum *Loygarus* secundus Rex *Francorum*.

CCCCXXXVI. Hic *Genfericus* Rex Wandalorum destruxit Cartaginem.

CCCCXXXVII. Hic *Patricius* venit in *Yberniam*.

CCCCXLV. Exitus Sixti Episcopi Romane Ecclesie, qui vixit VIII. annis in Episcopatu suo.

CCCCXLVII. Hic dies tenebrosa fuit.

CCCCXLIX. Hic suscepit Martinianus regnum, & tenuit VII. annis, & in IV. anno regni ejus cepit *Giurtogyrius* regnare in *Britannia*.

CCCCLII. Huc usque *Prosper Cronica* suam producit.

CCCCLIII. Quo anno *Genfericus* Romam ingrediens rebus omnibus expoliavit.

CCCCLIV. Martiniano succedit Leo, qui regnavit XVII. annis. Hoc anno Victorius suum *circulum Paschalem* composuit.

CCCCLV. Victorius jubente Papa Hylario scripsit *Paschalem circulum* quingentorum XXX. annorum duorum.

CCCCLXI. Hic nata est sancta Brigitta.

CCCCLXIII. Sanctus *Patricius* ad Dominum migravit, peractis annis ab initio mundi quinque milia DCCXIX, & ejus etas CXXXI. annum.

CCCCLXVI. Leo papa obiit, & fuit in episcopatu suo XXI. anno & primo mense, & XVIII. diebus.

CCCCLXIX. Hylarius Episcopus Romane Ecclesie obiit, qui tenuit cathedram VI. annis & mensibus III. & diebus X.

CCCCLXXI. Leoni succedit Zenon, & regnavit XVIII. annis.

CCCCLXXXVIII. Zenoni succedit Anastasius, & regnavit XXVIII. annis.

DXIV. *Theodorico* succedit *Theodebertus* Rex *Francorum*.

DXV.

DXV. Anastasio succedit Justinus & regnavit octo annis, & diebus suis obiit Johannes Papa, & Benedictus suscepit cathedram post eum.

DXXIII. Justino succedit Justinianus & regnavit XXXVIII. annis.

DXXVII. Obiit sancta Brigida virgo.

DXXX. Hic corpus Antonii Monachi divina revelacione repertum Alexandriam perducitur.

DXXXII. Hic Dionisius cepit *circulum* suum *paschalem*, & continet tot annos, quot transacti sunt a nativitate Domini, id est quingenti XXXII.

DXXXVII. *Eclipsis solis* facta est VII. Kalendas Marcii, ab hora prima usque ad horam terciam.

DXL. Hoc anno *Eclipsis solis* facta est XII. Kalendas Julii, & apparuerunt stelle pene horam mediam ab hora diei tertia.

DLXIV. Justiniano succedit Justinus minor & regnavit XI. annis.

DLXVII. Columba presbiter de *Scotia* venit in *Britanniam* ad docendos Pictos & in Nisilahii monasterium fecerunt.

DLXXVII. Justino succedit Tyberius Constantinus & regnavit VII. annis, & in diebus suis *Albanus* Rex *Longobardorum* predavit Romam.

DLXXXII. Tyberio succedit Mauricius Plagus Papa.

DLXXXV. *Childebertus* Rex Francorum.

DLXXXVIII. Hic anno sanctus Adocius natus est.

DXCL. Gregorius major Papa. Hic augmentavit in precatone canones diesque nostros.

DXCVI. Gregorius Papa misit in *Britanniam* Augustinum cum Monachis, Mellito & Justo, & Laurentio, & Deus dedit, ut *genti Anglorum* evangelizaverint regnum Dei.

DCI. Hoc anno misit Gregorius pallium in *Britanniam*.

DCIII. Mauricio succedit Focas.

DCIV. Hic *orientales Saxones* fidem Christi perciperunt.

DCV. Hic obiit Gregorius Papa, pater ejus vocabatur Gordianus & mater ejus Sylina.

DCVIII. Bonifacius Papa effectus est.

DCIX. Item Bonifacius petiit a Foca cesare templum pateon, & constituit solemnitatem omnium sanctorum.

DCXII. Hic tempore sanctus *Columbanus* claruit.

DCXVI. Hic tempore occisus est *Theodebritus* Rex Francorum, & facta est pugna gravissima inter eos. Mortuo *Theodebrito* succedit *Clodoveus*.

DCXXXIII. *Clodoveo* succedit *Dagobertus*.

DCXXXV. Sanctus Romanus obiit, succedit Andoetus.

DCXXXVIII. Heraclio succedit Heraclonas.

DCXL. Heraclone succedit Constantinus, post quem Constantinus filius ejus.

DCXLIII. Sanctus *Osvaldus* Rex Anglie occisus est.

DCLV. *Penda* periit, & *Mercii* facti sunt Christiani.

DCLXIV. *Eclipsis solis* facta est V. nonas May.

DCLXVI. Hic sanctus *Chutbertus* ordinatus est.

DCLXVIII. Theodoricus ordinatus est Archiepiscopus, regnavit Rome & tenuit XVIII. annis.

DCLXXIII. Constantinus filius Constantini superioris regis.

DCLXXIX.

Primo tempe inuaderit daciam impatore in etate
 dauid: preside iuxta. feonia. Sialandia. oion. faldter.
 laland. Scania. non dicebant danua uel dacia. Sed postea
 uocabim. qz nullo uocabant impio. qz ad regem sueethie ha-
 buerunt respatum. fuit. n. in ipsa auitate sueethie rex
 quida ygnole. tres filios hñs: quoz un non. alit ostem. ti.
 dan. dicebat. Quem pat' suus misit in has ptes que nunc
 dñt dacia. ad uigendas insulas alij. s. sielandra men. faldia.
 Alandia qoms uno uocabulo uocabant. wihelletho.
 Imposuerit n. yppij alit hñamabz uehanc plagam. s. wi-
 thelletho filio suo dan clareat ad sedem regni. Quo fñd regna-
 uit dan in wihelletho sielandie ciuitate. struens lethra
 noie. qua magnus opibz ditauit. fñt alit dan rex sedis illi.
 regulus p r mñu.

Qunc uero scire uolum' rñ dacia no m alitp fñ. Et testat
 eqdem nobis antiquoz memoria pñdas pres istas. si-
 cam. feonia. scania. wihelletho. anullo erntisse sub
 edas. excepto añ lodo uico. p pare r bñuolentia baptizato
 haroldo rege apud magnitiam danu xpianitate recepit.
 alit nec suo subsequite. n añ cessore aliq unñ eñt subiecte.
 Si resistentes quibz ciuitatibz i iuse ab omibz ipñ ci-
 pio pmanerit. Erant q uidaqz pñculis prima quoda
 ligno y frangore minuta ut nñc t danawerch p m fidus.
 augusti pñm cesaris ad q ipñ augustus collecta multi-
 tudine pñmo stituebat pñia. Cui resistentes nitones
 dan pñcipi wihelletho iunauit ut eis ueniret i anni-
 lū. Quo nñcio dan magno repletus gaudio suos cōuo-
 cans ei tñ sine mora pñdebat ad plūm. Cūqz dan

+ uolens regē capere

* uolens

- DCLXXIX. *Clotario* succedit *Childericus*.
 DCLXXXII. *Childerico* succedit *Theodoricus* Rex Francorum.
 DCLXXXIV. Constantino succedit Justinianus.
 DCLXXXVII. *Pipinus* primus major Dominus efficitur. Fiunt anni secundum Ysidorum ab initio mundi V. milia nongenti nonaginta VIII.
 DCXCIII. Hic sanctus *Chutbertus* obiit.
 DCXCIV. Justiniano succedit Leo, & regnavit III. annis.
 DCXCV. Hoc anno conversa est luna in sanguinis colorem.
 DCXCVII. Leoni succedit Tyberius, & regnavit VII. annis. Sergius Papa. *Theoderico* succedit *Clodoveus*.
 DCC. *Clodoveo* succedit *Childebertus*.
 DCCI. Hoc anno ignis de celo cecidit super duas civitates in Gallia.
 DCCIV. Tiberio succedit Justinianus.
 DCCIX. Justiniano succedit Philippus, & regnavit I. anno & VI. mensibus.
 DCCXI. Philippo succedit Anastasius. Constantius Papa obiit.
 DCCXIV. Anastasio succedit Theodosius.
 DCCXV. Hic anno nox habuit lucem diei duabus horis.
 DCCXVI. Theodosio succedit Leo. *Childeberto* succedit *Dagobertus*.
 DCCXVII. *Karolus* filius *Pipini* fit major Dominus.
 DCCXXIV. Leoni succedit Constantinus.
 DCCXXV. Hoc anno *Beda* scripsit *Calendarium* & *Martyrologium*.
 DCCXXX. Hoc anno sanctus *Beda* scripsit *Historiam Anglorum*.
 DCCXXXIII. *Eclipsis* facta est solis XVIII. Kalendas Septembris circa horam tertiam, ita ut pene totus orbis obscuritate solis quasi in gremio horrendo videretur esse coopertus.
 DCCXXXVI. Luna sanguineo rubore perfusa quasi hora integra, II. Kalendas Februarii, circa gallicantum, deinde nigredine subsequente ad propriam lucem.
 DCCXLI. Karlo-Magnus & *Pipinus* in majoratu Dominio succedunt.
 DCCXXIII. Zacharias Papa.
 DCCXLVII. Karlo-Magnus Romam perrexit.
 DCCLII. *Pipinus* rex efficitur. Stephanus Papa.
 DCCLXII. Hoc anno *hyems* maxima fuit.

Primo (g) tempore invadente *Daciam* Imperatore in etate David, partes iste, *Jutia*, *Feonia*, *Sialandia*, *Mön*, *Falster*, *Laland*, *Scania*, non dicebantur *Dania* vel *Dacia*, sicut postea docebimus, quia nullo regebantur imperio. Sed ad regem *Svechie* habuerunt respectum. Fuit enim in *Upsala* civitate *Svechie* Rex quidam *Ypper* (h) nomine, tres filios habens, quorum unus *Nori*, alter *Östen*, tertius *Dan* dicebatur. Quem pater suus misit in has partes, quæ nunc dicuntur *Dacia*, ad regendum insulas quatuor, scilicet, *Sialand*, *Mön*, *Falster*, & *Laland*, quæ omnes uno vocabulo nuncupabantur *Witthesleth*. Imperavit enim *Ypper* hic ab intus habitantibus, ut hanc plagam, scilicet *Witthesleth*, filio suo *Dan* darent ad sedem regni. Quo facto, regnavit DAN in *Witthesleth Sialandie* tantum, civitatem construens *Lethram* nomine, quam magnis opibus ditavit. Fuit autem DAN Rex sedis illius, & regnavit per triennium.

K k k 2

Nunc

(g) Hic incipit Fragmentum illud membraneum, quocum collatus est Textus Codicis usque ad hæc verba: *ad uxoris exhortacionem Hiararæ Sialandiam classe petiit.*

(h) *Ypper* idem sit, ac *Humbilus* alius.

Nunc vero scire volumus, unde *Dacia* nomen assumpsit, adtestatur equidem nobis antiquorum memoria, predictas partes istas, *Juciam* scilicet, *Feoniam*, *Scaniam*, & *Withesleth*, quae nunc dicitur *Dacia*, a nullo extitisse subiectas, excepto tantum *Lodowico*, cujus pace & benivolentia baptizato *Haroldo* rege apud Maguntiam christianitatem *Dani* receperunt. Aliter nec suo subsequente, nec antecessore aliquo unquam erant subiectae, sed resistentes quibuslibet invadentibus invise ab omnibus in principio habebantur ⁽ⁱ⁾. Erat ergo *Jucia* quasi periculis proxima quodam lignorum fragore munita, ubi nunc est *Danawirchi*, pre insidiis *Augusti* ^(k) Cesaris primi circumsepta, ad quam iste *Augustus* ^(l), collecta multitudo, primo constituebat prelia. Cui resistentes *Jutones*, DAN Principi Withesleth nunciaverunt, ut eis veniret in adiutorium ^(m). Quo nuncio DAN magno repletus gaudio, suos convocans exercitus sine mora procedebat ad prelium. Cumque DAN venisset ad fragorem, *Jutones* cum eo sua movebant castra ad Cesarem, & cum eo grave prelium commiserunt. Quo plerosque ejus in ore gladii dejecerunt. Ceteros autem fugaverunt. Videntes autem *Jutones* DAN strenuum virum, fortem, & virtuosum, duxerunt eum ad lapidem, qui dicitur *Danærugb* ⁽ⁿ⁾ posueruntque eum super lapidem imponentes ei nomen regis ^(o). Sequentesque eum *Jutones*, *Feoniam*, *Witheslef* ^(p), *Scaniam*, cum aliis adjacentibus insulis, subdiderunt. Vidit autem Rex DAN regionem suam, super quam regnavit, *Juciam*, *Fiuniam*, *Withæsseff*, *Scaniam*, quod esset bona, vocavit primates ^(q) suos & exactores, & ait: Bene placet mihi regio mea, quo nomine appellabimus eam. Respondentes principes terræ dixerunt: Rex in eternum vive, *Tu es Danus*, Regio tua *Dania* vel *Dacia* vocabitur, quod nomen in eternum non delebitur.

Erat ergo DAN Rex in Dacia per triennium. Anno tandem tercio cognovit uxorem suam *Daniam*, genuitque ex ea filium nomine *Ro*. Qui post patris obitum hereditarie possidebat regnum. Patrem vero suum DAN colle apud *Lethram* tumulavit Sialandie, ubi sedem regni pro eo pater constituit, quam ipse post eum divitiis multiplicibus ditavit. Tempore illo civitas magna erat in medio Sialandie, ubi adhuc mons desertus est, nomine *Hökæbiærb* ^(r), ubi sita erat civitas, quae *Hökæköpyng* nuncupata est, ad quam ut mox RO Rex venit, vidit, quod mercatores a navibus in via currus conducentes multum expenderent, a loco illo civitatem amoveri iussit ad portum, ubi tenditur *Ifesforth*, & circa fontem pulcherrimum domos disponere. Edificavit ibi RO civitatem honestam, cui nomen partitivum imposuit post se & *Fontem*, partem capiens fontis partemque sui, *Roskildam* Danice vocans, quae hoc nomine vocatur in eternum. Vixit autem Rex *Ro* ita pacifice, ut nullus ei aciem opponeret, nec ipse usquam expeditionem direxit. Erat autem uxor ejus fecunda sobole, ex qua genuit duos filios, nomen primi *Helhgi* & secundi *Haldan*. Cumque cepissent pueri robore confortari & crescere, obiit pater eorum RO, & sepultus est tumulo quodam *Læthrae*, post cujus obitum partiti sunt regnum filii, quod in duas partes dividentes,

(i) Fragm. vet. habet *permanferunt*.

(k) Fragm. vet. in margine: *Vesoris Regis Egipti*.

(l) Fragm. vet. in marg. *Ipse Vesotes*.

(m) Fragm. vet. *auxilium*.

(n) Fragm. vet. *Danarig*. Hvitfeldio p. 5. locus ille in Jutia, ubi primi Reges eligebantur, rectius scribitur *Danerliang*.

(o) De hoc electionis ritu, Vid. Saxo p. 5. & *Stephanii* Not. p. 29.

(p) *Wirbeslef* non exstat in Fragm. vet.

(q) Fragm. vet. *Principes*.

(r) Loco *Hökæbiærb* & *Hökæköpyng* Fragmentum vet. habet *Hekebiærb* & *Hekeköpyng*.

dividentes, alter terras, alter mare possidebat. Rexit itaque terras HALDANUS, & genuit filium nomine *Simardum*, cognomine *Album*, qui patrem suum HALDANUM *Lethræ* tumulavit mortuum. HELGI autem Rex erat marinus, & multos ad se traxit malificos navali bello bene adeptus diversas partes, quasdam pace, quasdam cum piratica classe petisse perhibetur. Tempore igitur quodam contingebat, ut indigens portu HELGI, venit ad portum quendam juxta *Lalandiam* lassus remigio, ubi per tres noctes in regno fratris sui quiescens cum exercitibus suis, tentoriis interea extensis, cum pace commovit. Qui carnali captus concupiscentia, milites regi aptam quesituros puellam mittit, qui cujusdam Baronis *Rolf Karl* filiam, *Thoræ* nomine, prosequente patre, regi adducunt. Que ab illo fecundata, postmodum peperit filiam, quam *Yrsum* ^(s) nominavit. Rex quoque HELGI inde procedens, diversas cepit vastare regiones. Contigit autem iterum, ut post multa annorum curricula idem HELGHI portui predicto injectus, facti prioris immemor, exhiberi sibi puellam jusset, qui propriam filiam, quam a *Thora Rolfi* filia accepit, violavit. Que patris femine suscepto fecundata filium edidit, quem avi nomine *Rolf* nominavit. Interea obiit *Thora* uxor ejusdem HELGHI & socrus, & in insula humata est, quæ *Thoræ* ^(t) dicitur, & postea etiam sepultus est ibi pater suus senex *Rolff*. HELGI quoque gener suus rex marinus ibi tumulatus est. Filius autem ejus & *Yrse* ^(u) puer crescebat *Rolf* & fortitudine vigebat. Mater vero ejus *Ursula*, velo viduitatis deposito, data est Regi Sveciæ ATHISLO, qui ex ea filiam sibi genuit, *Rolf* vero ex matre ejus sororem nomine *Skuld*. Interea dum hec de Rege marino HELGI agerentur, frater ejus Rex Dacie mortuus est HALDANUS. Postquam Rex Sveciæ ATHISL a Danis suscepit tributum. Quibus constituit catulum quendam latrabilem regem, nomine *Rake*, nimis dilectum. Qui dum una die federet cum exercitu suo, regali servicio honoratus, vidit canes in funda luctantes, quos dum a lesione separare vellet, profiliens de mensa inter eos *Rachi* ad mortem oppressus est. Quod nullus *Athislo* nunciare audebat. Quia si quis nunciaret interitum *Rache*, decollatione protinus interiret. Erat autem Gygas quidam nomine *Læ* in insula, que vocatur *Lesbö*, pastorem quendam habens nomine *Snyo*, quem in Sveciam misit, regnum petiturum a Rege. Qui in Sveciam veniens, prima sciscitatione ab *Athislo* diligenter interrogatus, qualis esset in Dacia rumor, figurative respondit: Apes equidem omnes sine principe existunt errantes. Secunda autem sciscitatione, ubi pernoctavit, interrogatus respondit: ubi oves lupum devorantes manderunt. Vidit enim medicum infirmis dantem ovibus ex lupo pocula cocto. Interrogatus iterum ab *Athislo*, ubi prius pernoctaverat, *Snyo* respondit: ubi lupi currum comederunt, boves autem in silvam fugerunt. Vidit enim lymbiferos tres ligna colligentes, quorum unus, qui servus dicitur, scilicet *Biauerthrel*, extensis pedibus resupinus in terram cecidit, cui illi duo inter crura ejus ligna congregabant, illumque quasi boves precedentes traxerunt, quos disperferunt lupi currumque devoraverunt. Adhuc ab *Athislo*, ubi preterito pernoctavit interrogatus, respondit: Ubi securim mus rosit, cujus hasta remansit, scivit enim, se securim a caseo fabricasse. Quesivit iterum rex, quis esset rumor in Dacia, cui *Snyo* respondit: Apes equidem ibi omnes sine principe existunt errantes. Quod intelligens *Athisl*, ait: mortuus ne est rex *Raka*? Cui respondit *Snyo*: Tu dicis. Et iterum Rex ait. *Racki* mortuus est.

Videns

^(s) Fragm. vet. *Ursulam*.^(t) *Thora* insula prope Svenoburgum Fioniz.^(u) Fragm. vet. *Ursule*.

Videns autem Rex *Athisl*, quod esset Promptus ad loquendum *Snyo*, & non posset eum capere in sermone, *Regem Danorum* predestinavit eum, dicens: Vis Rex esse in Dacia. Cui respondit *Snyo*: Fiat voluntas tua. Rex autem *Athisl* regali nomine decoravit eum, dicens: Ingredere tu *Snyo* in Daciam, & esto ibi Rex robustus & furore flagiciosus, multas iniquas leges illis & injustas instituens, ut memores Dani, *Snyo*, sint nominis tui per evum. Regnavit igitur SNYO, secundum jussu regis, crudeliter in Dacia, superbus, iniquus, elatus, & in malicia nimis potens, per omnia terribilis, more fluminis incedens. Flentibus, si quid videbantur habere, abstulit. Habentibus & male ridentibus sparsit. Multas iniquas leges instituens & injustas. In judicio minime rectus SNYO plebem sustinere cogens compatiqve pessundavit. Erat enim ei omnis plebs subdita & favens. Unus tamen nomine *Röth* resistebat ei contrarius. Quem in insulam misit ad quarendum a gygante *Læ*, qua morte moriturus Rex SNYO esset, ea intencione, ut ne iterum rediret vivus *Röth*. Qui in insulam veniens, dicta salutatione regis, quesivit a gygante, qua morte esset moriturus Rex. Cui, priusquam tria veridica proferret, Gygas *Læch* nihil respondere de morte volebat. Dixit ergo *Röth*, in monte sedens, nusquam spissiores se vidisse parietes, parietibus domus illius. Aliud dixit, prius nunquam se ullum plura capita habentem vidisse & minorem numerum familie. Adhuc tertium, quod fuit verissimum, si illinc esset, nunquam redire vellet. Dictis hiis tribus veridicis, vaticinavit ei gygas, moriturum Regem morfu pediculorum. Cui sedenti in pretorio apud *Jutlandiam* Regi SNYO, *Röth* nunciavit, quod instanter apparuit coram omnibus, exierunt enim pediculi de naribus & auribus, quorum multitudine totum corpus tegebatur. Erat autem Rex SNYO mortuus morfu pediculorum, cujus nominis memores Dani sunt per evum.

Interea dum regnaret *Raky* & *Snyo*, confortabatur filius HELGI, ROLFF, cognomine *Krake*. Quem post mortem *Snyo* Dani regem assumpserunt. Qui *Sialandie* apud *Lethram*, sicut antecessores sui, sepiissime moratus est. Sororem suam nomine *Sculd* secum habuit, *Athisl* regis filiam, & sue matris *Ursule*, de qua superius dictum est, quam fraterno amore dilexit. Cui provinciam *Hornsharæth* Sialandie ad pascendas puellas suas in expensam dedit, in qua villam edificavit, nomine *Sculdelef*, unde nomen suscepit. Hoc tempore erat quidam Comes Scanie, nomine *Hiarwarth*, theotonicus genere, ROLF tributarius, qui ad eum pro eo misit, ut sororem suam *Sculd* *Hiarwardo* daret uxorem. Quo nolente, propria ipsius voluntate puelle clanculo eam raptam sociavit sibi. Unde conspiraverunt inter se deliberantes *Hiarwart* & *Sculd*, quomodo ROLF interficeretur, & *Hiarwardus* superstes regni heres efficeretur. Non post multum vero temporis animosus ad uxoris exhortacionem *Hiarwart* Sialandiam (v) classe peciit. Genero suo ROLFF tributum attulisse simulavit. Die quadam dilucescente ad *Lethram* misit, ut videret tributum, ROLFF nunciavit. Qui cum vidisset non tributum sed exercitum armatum, vallaçus est Rolff militibus, & a *Hiarwardo* interfectus est. *Hiarwardum* autem Syalandenses & Scanienfes, qui cum eo erant, in Regem assumpserunt. Qui brevi tempore a mane usque ad primam regali nomine potitus est. Tunc venit *Haky* frater, *Hagbradi* filius *Hamundi*, *Hiarwardum* interfecit & Danorum Rex effectus est. Quo regnante, venit quidam nomine *Fritleff* a partibus Septentrionalibus & filiam sibi desponsavit ROLFF *Crake*, ex qua filium nomine *Frothe* genuit cognomine *Largus*.

Postquam

(v) Lacuna heic in Fragm. vet., quo cum Codex collatus est, usque ad An. DCCXCIX.

Postquam genuerat filium *Frothi Aki* Regem interfecit *Frittleff*, & in eundem gradum levatus est. Quo etiam defuncto, ei in regnum *Frothi* filius succesit. Quo a *Smertlyngy* filiis interempto, filius ejus *INGYALD* in regno levatur. Huic quoque defuncto succesit *OLAUS* filius ejus, & ipsi filia nomine *Afa*. De qua proverbia multa dicuntur. Mortua *Afa*, qve Patri *Olavo* succesit, Rex Danorum factus *HARALDUS*, qvi & *Hyldedan* dicebatur, iste dominium habuisse dicitur, factis sibi tributariis omnibus regnis usque ad mare mediterraneum. Cumque ad *Smeciam* exigendorum tributorum causa profisceretur, bello excepit eum Rex *RING* in campo nomine *Brarmel*, ubi ex parte *HARALDI* vexillifere puelle pugnasse feruntur. Quarum prima *Heltd* (*), altera *Wyfnæ* dicebatur. In congressu illo *HARALDUS* occubuit & ex permisso *RING* regis Swecie Dani puellam *Helt* regem super se constituerunt. Qve etiam Dacie imperans, civitatem sui nominis *Hethaby* apud *Jutlandiam* in portu statuit *Slesvicensi*.

Hic transit imperium Romanorum ad reges *Francie*.

DCCLXVIII. Septingentesimo sexagesimo octavo. *Pipinus* rex obiit. Et eodem anno initium *Karoli* regis. Et quidem mentionem Danorum fecimus. Dignum memoria videtur, quod victoriosissimus Imperator *Karolus*, qvi omnia regna Europe subjecerat, novissimum cum *Danis* bellum suscepisse narratur. Et in tempore illo erat ferocissimus Rex in Dacia nomine *GODEFRIDUS* pater *Ozzyari Dani* (†). Jam ante *Fresis*, idemque *Nordalbingis*, *Obodridis*, & aliis *Sclavorum* partibus tributo subactis, ipse *Karulo* bello minatus est. Hec dissensio voluntatem Imperatorum retardavit.

DCCLXXI. *Karolus Magnus* obiit. *Brema* construitur, *Fresia* a *Willibrordo* convertitur.

DCCLXXII. *Adrianus* Papa obiit, & succesit *Leo* Papa.

DCCLXXVI. Conversio *Saxonum*. Et hoc anno obiit *GODEFRIDUS* Rex Danorum, & *HÆMMINGUS* patruelis ejus succesit, & regnavit XXVIII. annis, qvi mox pacem cum Imperatore faciens, *Eydorani* fluvium accepit terminum regni.

DCCLXXVII. *Karolus* Yspaniam intrat.

DCCLXXVIII. *Karolus* *Saxoniam* venit, & *Saxonia* capta est.

DCCLXXX. *Karolus* Romam vadit.

DCCLXXXVI. Signum *crucis* in vestibus.

DCCLXXXVII. Item *Karolus* Romam perrexit.

DCCLXXXVIII. *Karolus* Dux per *Allemanniam* venit ad fines *Britannie*.

DCCLXXXIX. *Tafylo* Dux venit in *Franciam* & *Bavaria* capta est.

DCCXCI. *Karolus* perguit in *Sclavos*, qvi dicuntur *Wilci*.

DCCXCIII. *Karolus* Rex *Mangorum* regnum vastavit.

DCCXCVI. Hic fuerunt visi tres circuli circa solem.

DCCXCIX. Hoc (†) anno linguam *Leonis* Pape amputaverunt, & oculos ejus eruerunt, & expulerunt eum.

DCCCI. *Karolus* imperator factus est, & a Romanis appellatus *Augustus*.

DCCCIII. Hoc anno obiit *HEMMINGUS* Rex Danorum, & surrexerunt *Dani* & elegerunt duos Reges *SIGAFRIDUM* & *ANULONEM*, nepotes *GODEFRIDI*, & facta est inter eos pugna X. annis. Cum inter se de primatu regni con-

LII 2

venire

(*) Legendum *Herba*.

(†) s: fabulosi illius Herois *Oligeri Dani*.

(†) Hic iterum incipit collatio cum veteri Fragmento.

venire non potuerunt, prelio sceptrum diviserunt. In qua congressione XI. milibus hominum interemptis, Reges ambo ceciderunt. Pars aurem ANULONIS cruenta victoria potiti, REGNIFRIDUM & HARALDUM CLAK in regnum posuerunt, & facta est pugna inter eos IX. annis. Moxque REGNIFRIDUS ab HARALDO depulsus, classe piraticam exercuit, & HARALDUS totum regnum obtinuit.

DCCCXI. Hoc anno fuit maxima nix & fulgura maxima.

DCCCXII. Hic acceperunt regnum *Reginfridus & Haraldus Clac.*

DCCCXIV. Hoc anno obiit *Karolus*, qui regnavit XLV. annis, & succesit ei *Lodovicus* filius ejus, qui regnavit annis XXVII.

DCCCXVI. Hic Leo Papa migravit, & Stephanus succesit ei.

DCCCXVII. Stephano succesit Paschalis.

DCCCXIX. *Lodovicus* Britanniam perrexerit, interfecto *Normanno*, & obsedit.

DCCCXX. Paschalis Papa obiit.

DCCCXXI. Hoc anno expulsus est REGINFRIDUS, & HARALDUS cum Imperatore fedus iniit.

DCCCXXIII. Hoc anno *fames* valida fuit.

DCCCXXVI. Hoc anno HARALDUS CLAC Rex Danorum a filius GODEFRIDI regno spoliatus ad *Lodovicum* Imperatorem supplex venit. Qui & mox christiane fidei cathezismo ^(a) imbutus, apud *Magonciam* cum uxore & fratre *Herico*, ac magna Danorum multitudine, baptizatus est. Iste fuit primus christianus Rex inter omnes reges Danie. Hunc Imperator a sacro fonte suscipiens, cum eum decrevisset in regnum suum restituere, dedit ei potestatem *trans Albiam*, fratrique ejus *Herico*, ut piratis obsisteret, partem *Fresie* concessit, quam adhuc ^(b) *Dani* reposcunt quasi legitimam juris sui. Hoc factum est VI. anno regni HARALDI Regis Danorum, & regnavit XX. ^(c) annis. *Dani* acceperunt cristianitatem anno XII. Imperatoris *Lodovici*. Post annos aliquot venit *Ansgarius* episcopus, & verbum Dei *Danis* predicavit.

DCCCXXXII. Hoc anno reliquerunt *Lodovicum* Franci, & elegerunt *Lotharium*. Tunc HARALDUS rediit in Daciam, & dimisit christianitatem, & accepit regnum suum. Cum autem nemo doctorum facile posset inveniri, qui cum illis ad Danos vellet venire propter crudelitatem barbaricam, qua gens illa ab omnibus fugitur. *Sanctus Ansgarius* divino, ut credimus, spiritu accensus, & qui ad martirium aliqua occasione vellet pertingere, cum socio se ultroneum obtulit *Auberto*, non solum inter barbaros, verum etiam in carcerem & in mortem pro cristo ire paratus. Hoc regalis munificentie dono confessor Dei *Ansgarius* valde gavisus, in Daniam festinavit, ubi regem Danorum inveniens, cristianum reddidit. Iste Ecclesiam erexit in portu marino in *Sleswic*, data pariter licentia, ut, si quis vellet in regno suo, christianus fieret. Unde infinita gentilium multitudo credidit, de quibus in hoc libro memoria relatum est. Plures, qui in aqua baptismi loti sunt, ab omni corporis infirmitate liberati sunt. Nunc ad cetera, unde incepimus, regrediamur. Hoc autem factum est anno *Lodovici* novissimo, qui regnavit annis viginti septem.

DCCCXXXIII. *Eugenius* Papa obiit & succesit ei *Gregorius*.

DCCCXXXV. *Gregorius* Papa obiit, & succesit ei *Sergius*.

DCCCXL. Hoc anno *Lodovicus* Imperator obiit, & regnum in contentione remansit, multa inter fratres discordia extitit.

DCCCXLI.

(a) Fragm. vet. *exorzismo*.

(b) Sunt verba *Adami Bremensis* edit. Lindenbr. p. 6.

(c) Edit. Ludewig. habet XXI.

DCCCXLI. Hoc anno obiit HARALDUS Rex Danorum, & succesit frater ejus ERICUS, qvi regnavit decem annis. Interea *Dani* piraticis excursionibus usque quam ^(d) degrassati, *Fresones* tributo subjiunt. Eodem tempore per Renum vecti, *Coloniam* obsederunt. Per *Albiam* vero *Hamburgh* incenderunt. Inclita civitas illa tota aut preda aut incendio disperiit. Ibi Ecclesia, ibi claustrum ^(e), ibi bibliotheca summo collecta studio consumpta est. *Sanctus Ansgarius*, ut scribitur, cum reliquiis sanctorum virorum nudus evasit. Excidium *Hamburgh* Hystoria Francorum non tacet & privilegia Romanorum. Post hec scribitur in *vita sancti Ansgarii*, qualiter in *Daniam* veniens, HERICUM Regem in regno reperit. Cui tempori congruit *Ystoria Francorum*, qve sic de *Danis* meminit: Regem potentissimum Francie timore compulsus, terram eis dedisse ad habitandum. Deinde *Lothoryngia*, inquit, vastata & subacta *Fresia* in sua victrici conversos viscera dextra. Contendentibus namque ad invicem *Guthorm* principe Normannorum ^(f) cum patruo suo, scilicet Rege Danorum HERICO, tanta cede utrique mactati sunt, ut vulgus omne cederetur ^(g). De stirpe autem regia nemo omnino remaneret, preter unum puerum nomine HERICUM.

DCCCXLII. *Lotharius & Carolus* pugnaverunt.

DCCCXLV. Hoc anno *Lotharius* rex obiit.

DCCCXLVIII. Hoc anno fuit *Fames* valida & magna *mors hominum*.

DCCCXLIX. Item *fames & mortalitas* hominum & *pestis* animalium.

DCCCL. Obiit *Sergius* Papa & succesit *Leo*.

DCCCLIII. Obiit *Leo* Papa.

DCCCLIV. *Karolus* Imperator obiit & *Arnulfus* Rex Imperator efficitur.

DCCCLV. Obiit *Lotharius* Rex.

DCCCLVI. Hic cecidit frater *Haraldi* HERICUS Rex Danorum in bello, qvoad constituit contra *Guthorm* filium fratris sui, & succesit ei HERICUS *puer*, & regnavit XLVI. annis. Iste Rex HERICUS, mox ut regnum Danorum suscepit, ingenti furore super cristicolas efferatus est, sacerdotes Dei expulit & ecclesias claudi precepit. In diebus illis erant ferocissimi & crudelissimi principes Danorum, filii *Lothbrochi*, qvi piraticis excursionibus Galliam vexabant, quorum precipui erant *Aryc* ^(h), *Sigbafrith*, *Ulf*, *Byorn*, *Ormyc* ⁽ⁱ⁾, *Godefrid*, *Juar*, *Rothmlf*, *Inguar* & *Vbbi* ^(k). Crudelissimi fuerunt, *Iuar* & *Ingvar*, filii *Lothbrochi*, qvi ubiqve christianos per supplicia necabant ^(l). *Dani* autem federibus compressos eo modo retinuerunt. *Dani* per *Lygerim* succendisse *Turonos*, per *secanem* ^(m) *Parifios* obsidisse, & totam Franciam vastaverunt. Post mortem vero Imperatoris effera barbaries laxis regnabat habenis. Et modo *Dani* cum *Normannis* *Hamburgensi* Ecclesie pastoralis cura subiecti sunt. Preterire neqveo, quanta mala Deus per eos illo tempore fieri permiserit, & quam late pagani super christianos extenderint potentiam suam, qve

(d) Edit. Ludew. usque quaque.

(e) Fragm. vet. pro ibi claustrum habet cum claustro.

(f) Edit. Ludew. habet Danorum.

(g) Fragm. vet. caderet.

(h) Pro Aryc Fragm. vet. habet Horich, Edit. Wormii Myrbe.

(i) Pro Ormyc Edit. Ludew. habet Ermyc, Edit. Wormii Arnic.

(k) Pro Vbbi Edit. Wormii habet Ebhi.

(l) Conf. Adam. Brem. ed. Lindenbr. p. 10.

(m) Edit. Ludew. & Wormii Segvanam.

que omnia lamentabiliter scripta sunt in *Historia Francorum* & in aliis libris⁽ⁿ⁾. Tunc *Saxonia* vastata est a *Danis* & *Normannis*. *Brun* dux occisus est, cum aliis XII. Comitibus. *Theodoricus* & *Marwath* ^(o) Episcopi truncati. Tunc *Fresia* populata, *Trajectum* civitas excisa. Sanctus *Rabodus* urbis Episcopus cedens ^(p) persecutioni *Davandrie* sedem constituit. Ibiqve consistens, anathematis gladio in paganis ultus est. Tunc *Pirate Coloniam* & *Treviris* incenderunt. *Aquisgrani* palacium Imperatoris stabulum eqvis suis fecerunt. *Magoncia* vero propter metum instaurari cepit. Quid multa? Urbes cum civibus, Episcopi cum toto grege, simul obruti sunt. Ecclesie cum fidelibus incense sunt. *Lodovicus* cum paganis dimicans, Victor exitit, & victus occubuit. Hec tragédico planctu scripta sunt in *Annalibus Cezarum*. Nos propter *Danorum* mencionem perstrinximus. Hec scripta sunt in *gestis Francorum*. In illo tempore *Normanni Apuliam* possederunt, & una pars *Danorum* possedit *Lombardiam*. Daniqve in *Fresia* se receperunt, totum imperium ulturi cum principibus *Sigefrido* & *Godofrido* per *Renum* ^(q).

DCCCLXXXVIII. Karolus Imperator obiit, & Arnolfus Rex Imperator efficitur. Et ^(r) Mosam & Scaldam fluvios Galliam invadentes, miserabili cede christianos obtruncaverunt, ipsumqve regem *Karolum* bello petentes, ludibrio nostros habuerunt. In *Angliam* quoqve miserunt unum ex inimicis ^(s) nomine *Haldan*, qui dum ab Anglis occideretur, Dani constituerunt in locum ejus *Gotredum*. Hic autem *Hishumbriam* expugnavit. Atqve ex illo tempore *Normannia*, *Fresia*, & *Anglia* in ditione *Danorum* esse feruntur. Tunc surrexit Imperator ARNULFUS de Roma contra Danos, Deo auxiliante, tribus fratribus in bello perseverantibus, Videlicet *Godefrido*, *Sigafrido*, & *Ymaro*. *Arnulfus* nutu Dei cum expeditione occurrit, fratres duos diffidentes de victoria tertius consolatus est, includens se in papilione sua, instigavit eos & precepit eis viriliter pugnare nichil metuentes. *Godefridus* quidem, ne inconsulte ad bellum accederet, majus consilium ab eo querere disposuit. Aperuit hostium papilionis, consulendi gratia fratrem suum super hiis, que agenda erant, & invenit eum in figura urfi albi pavementum papilionis deambulantem & terram unguibus fulcantem, & tam in opere quam in specie inique ^(t) fere effigiem pretendentem. Quo viso, deformis ille & deformata species fratri inquit, frater mi, bellare poteris, sed expers victorie pro certo eris. Isti principes & ceteri hostes cristianorum ab *Arnulfo* imperatore gravibus preliis usque ad internecionem deleti sunt. Bellum celitus administratum est. Siquidem centum milibus paganorum prostratis, vix unus de cristianis cecidisse repertus est. Et ita restincta est persecutio *Danorum*, Domino vindicante sanguinem fervorum suorum, qui effusus est. Hec narrat *Historia Francorum*.

DCCCXCVII. *Arnulfus* rex imperator obiit, & *Lodovicus* in regem elevatur.

DCCCCII. Hoc anno obiit HERICUS PUER Rex *Danorum*, & succedit OLAFF, qui veniens a *Smecia* ^(u) regnum obtinuit Danicum vi & armis, habuitqve filios multos, & regnavit in *Dacia* quinque annis.

DCCCCIII. *Lodovicus* filius *Arnolfi* obiit.

DCCCCIV.

(n) Hæc omnia verbotenus ex *Adamo* ed. Lindenbr. p. 10. 11.

(o) *Fragm. vet. Harwardus*, sed *Adam. Brem.* p. 10. rectius *Marquardus*.

(p) Edit. Ludew. *evadens persecutionem*.

(q) Edit. Ludew. *ascenderunt*.

(r) Edit. Ludew. *Dani*.

(s) *Fragm. vet. nunciis*.

(t) Pro *iniqua* *Fragm. vet.* habet *undique*.

(u) *Fragm. vet. Svethia*.

DCCCCIV. Hoc anno factum est bellum Carnotis cum *paganis* III. Idus Marcii.

DCCCCV. Hoc anno facta est pax inter Francos & Normannos.

DCCCCVI. Hic OLAF mortuus est, & surrexit quidam de Dacia, & electus est in Regem, nomine *Gyurth* (v), & regnavit X. annis.

DCCCCXI. *Conradus* rex obiit, & *Henricus* succesit.

DCCCCXIV. *Karolus* pugnavit cum Roberto.

DCCCCXV. Hoc anno facta est pax inter *Francos* & *Danos*. Interfectus est *Gyurth* Rex Danorum, cumque paruo tempore regnasset, HARDEGON (x) filius *Herici* Regis surrexit, & regnavit XI. annis. In diebus illis immanissima persecutio Saxoniam oppressit. Cum hinc *Dani* & illinc *Slavi* laniarent Ecclesias. Nobis autem scire sufficiat, non omnes paganos fuisse, ac in tanta regnorum mutatione vel executione barbarorum cristianitatem in Dania, qve a sancto *Ansgario* plantata est, aliquantulum remansisse, non totam defecisse.

DCCCCXXV. Hoc anno obiit HARDEGON (y) Rex Danorum, & succesit ORM, qui dicebatur *Harthæsmuthæ*, & regnavit VII. annis. Ille cristianitatem, qve in Dania fuit, prorsus delere molitus est. Sacerdotes Dei a finibus suis depulit, plurimos necavit tormentis. *Dani* quoque, *Slavos* secum habentes, primo *trans-albinos Saxones*, deinde cis *Albin* vastantes, magno *Saxoniam* terrore quassabant.

DCCCCXXVI. *Henricus* obiit, & *Otto* succesit.

DCCCCXXXI. Hoc anno obiit *Orm Harthæsmuthæ* Rex Danorum, & succesit GORM *Anglicus*, & regnavit V. annis. In diebus ejus *Dani* feruntur, incensis Ecclesiis, sacerdotes ante altare trucidasse, & clerum vulgo mixtum aut inpune occidisse aut in captivitatem duxisse. Tunc etiam cruces truncate a paganis ludibrio sunt habite. Tanti autem Reges Danorum immo tyranni fuerunt, alter post alterum, utrum simul aliqui regnaverunt. Tunc confessor Dei Sanctus *Rembertus* venit ad Danos, ubi crudelissimum GORM regnantem invenit, illum quidem pro ingenta flectere sevicia non potens. Filium autem regis, HARALDUM *Blatan*, sua dicitur predicatione lucratus. Quem ita fidelem cristo perfecit, ut cristianitatem, quam pater ejus semper odio habuit, ipse publice haberi permetteret, quamvis nondum sacramentum baptismi perceperit. Ordinatis itaque per singulas ecclesias sacerdotibus, sanctus Dei multitudinem credentium commendasse fertur HARALDO. Cujus etiam fultus adjutorio & legato, omnes *Danorum insulas* penetravit, Evangelizans verbum Dei gentibus, & fideles, quos invenit illic captivos, in cristo confortans (v).

DCCCCXXXIV. Hoc anno occisus est *Villelmus* Dux Normannorum, filius *Rollonis*, cui succesit *Ricardus*, qui dicitur *vetus*.

DCCCCXXXVI. Hoc anno obiit GORM Rex Danorum, & succesit HARALDUS filius ejus L. annis. Et surrexit HARALDUS cum exercitu magno, perrexit ad Angliam, & fecit ibi plagam magnam, & subjugavit eam sibi, & postea rediit.

DCCCCXL. In diebus illis, postquam reversus est HARALDUS ab Anglia, surrexit *Otto Magnus* de Roma, & venit ad Daniam. Tunc *Dani* rebellare moliti sunt apud *Hethæby*, legatos *Ottonis* cum Marchione trucidaverunt, deinde Saxoniam

M m m 2

usque

(v) Edit. Ludew. *Siguard*.

(x) Edit. Wormii legit *Hardegorm*, Edit. Ludew. *Hardeknud*.

(y) Edit. Wormii *Hardegorm*, Edit. Ludew. *Hardeknud*.

(z) Hæc omnia ex *Adamo Brem.* p. 14.

usque ad Coloniam depredantes (a). Ad quam rem ulciscendam Imperator cum exercitu magno statim invadit Daniam, transgressusque terminos Danorum apud *Sleswic* olim positos, ferro & igne totam vastavit *Jutlandiam* usque ad mare novissimum, quod (b) *Normannos* a *Danis* dirimit, & usque ad presentem diem a victoria *Ottonis Oddesund* dicitur.

DCCCCXLIII. Cui egredienti HARALDUS apud *Sleswic* occurrens, bellum intulit, in quo, utrisque viriliter certantibus, Saxones & Romani potiti sunt victoria. Dani autem victi ad naves cesserunt. Tandem, conditionibus ad pacem inclinatis (c), *Haraldus* Ottoni subicitur, & ab eo regnum suscipiens christianitatem in Dania recipere spondit. Nec mora, baptizatus est ipse HARALDUS cum uxore sua GUNNILD & filio parvulo *Sven*, quem Imperator a sacro fonte susceptum *Sven Otto* vocavit. Eo tempore Dania cismarina, quam *Jutland* incole appellant, in tres divisa Episcopatus, Hamaburgensi Ecclesie subiecta est & Archiepiscopatus. HARALDUS (d) Rex Danorum, religione & fortitudine insignis, christianitatem jam dudum in regno suo habitam benigne suscepit & constanter tenuit usque ad finem vite. Unde & regnum suum sanctitate & iustitia confirmans, ultra mare in *Normannos* & *Anglos* dilatavit terminos suos (e). *Ædmund* (f) filius *Ring* tunc regnavit in Swecia. Hiis *Haraldus* (g) confederatus, christianis convenientibus placabilis fuit. In *Normegia* erat princeps, *Hakon* (h) nomine, quem dum Normanni superbius agentem regno depulerunt, *Haraldus* sua virtute restituit & cristicolis placatum effecit. *Hakon* iste crudelissimus de genere *Ingvar* & gyganteo sanguine descendit, & primus inter *Normannos* regnum arripuit, cum antea regerentur Ducibus. Igitur *Hakon* in regno triginta annis exactis obiit, HARALDUM (i) relinquens heredem, qui simul *Daniam* possedit atque *Normanniam*. *Anglia*, ut supra diximus, & in *gestis Anglorum* scribitur, post mortem *Guthedi* (k) & filiorum ejus *Anlaf*, *Sigerich*, & *Reginold*, annos fere centum permansit in ditione *Danorum*. Tunc (l) vero *Ring* filium suum *Haraldum* misit in *Angliam* cum exercitu. Qui subacta insula tandem proditus & occisus est a Nordumbris. Novissimis temporibus HARALDI christianitas turbata est in Dania, pulchrisque divine religionis iniciis invidens inimicus homo super seminare & zizaniam conatus est (m). Nam tunc SWEN OTTO, filius *Haraldi* regis Danorum, multas in patrem molitus insidias, quomodo eum jam longevum & minus validum regno privaret, consilium habuit cum eis, quos pater ejus ad christianitatem coegit invitos. Subito igitur facta conspiracione, *Dani* christianitatem abdicantes,

SWEN

(a) Etiam hæc ex *Adamo Brem.* ed. Lindenbr. p. 16. Sed notandum, quod *Fragmentum vetus* ex integriori *Adami exemplari* ultimam hanc periodum sumxisse videatur, quæ a vulgatis editionibus differt, magnique in Historia nostra interest, ad extirpandam scil. fabulam de *Marchione & Colonia Ottonis Slesvici* positis.

(b) In margine Codicis, manu recentiori, forte *Magni Marthie*, ita notatum: *Pars Daniae ultra Ottesund olim Nordania, Nordostdani, vel Normanni dicti, itaque eo tempore totum regnum non dicta Dania fuit, sed novissimus Daniae limes Ottesund fuit.*

(c) Hæc ex *Adamo Brem.* p. 16.

(d) *Fragm. vet.* in margine: *Nota de Haraldo Rege christianissimo.*

(e) Hæc & sequentia ex *Adamo Bremensi* p. 20. sed cum aliqua differentia.

(f) *Fragm. vet. Emund.* *Adam. Brem.* l. c. *Emund* filius *Erici*.

(g) *Adam. Brem.* *Is Haraldo.*

(h) *Adam. Brem.* *Hacquin.*

(i) *Adam. Brem.* male *Hartildum* legit.

(k) Edit. Wormii *Guthredi*, *Adam. Brem.* *Gundredi*.

(l) Hæc ita melius *Adam. Brem.* l. c. Tunc vero HAROLDUS *Hiring* filium suum misit in *Angliam*. Conf. *Grammii* Not. ad Meurs. p. 143.

(m) Totus hic articulus ex *Adamo Bremensi* Edit. Lindenbr. p. 20. 21. desumptus est.

SWEN Regem constituerunt, & HARALDO bellum indixerunt. At ille, qui ab initio regni sui totam spem suam in Deo posuerat, tunc vero maxime, commendans Deo rei eventum, cum bellum execraretur, armis se tueri decrevit, & quasi alter David procedens ad bellum, filium lugebat Absalon, magis dolens ipsius scelus, quam sua pericula. In quo miserabili morte & plusquam civili bello victa est pars HARALDI. Ipse autem vulneratus, fugiens ex acie, ascensa nave, elapsus est ad civitatem Slavorum, quae dicitur *Jumpne* ⁽ⁿ⁾. A quibus contra spem, quia pagani erant, humane receptus. Post dies aliquot ex eodem vulnere deficiens, in confessione Christi migravit. Corpus ejus in patriam deportatum ab exercitu, apud *Roskildam* civitatem sepultus est in ecclesia, quam primus construxit in honorem sancte trinitatis. De cuius fine cum istum pronepotem suum, qui in Dania regnat, *Swen* interrogare maluerim ^(o), velut alter Tydeus crimen avi reticuit, me vero parricidium exaggerante, hoc est, inquit, quod nos posteri luimus, & quod ipse parricida suo piavit exilio. At iste gloriosus Rex HARALDUS ^(p), qui primus Danorum populo christianitatem indixit, qui totum septentrionem predicatoribus & Ecclesiis replevit, ille inquam innocens vulneratus & pro Christo de regno expulsus, martirii palma, ut spero, non carebit. Regnavit autem annis quinquaginta. Obitus ejus contigit in festo omnium sanctorum.

DCCCCXLVI. Hoc anno *Otto* Ytaliā ingressus, & eam sibi subjugavit.

DCCCCLII. *Liutdulfus* Ottonis filius, subjugata sibi Ytalia, ibidem obiit.

DCCCCLVI. *Otto* puerulus in regem levatur Aquisgranis palatio.

DCCCCLXVI. Nota ^(q) Anno Domini DCCCCLXVI. Dani ad fidem sunt conversi per *Popponem* sub isto Rege HARALDO, qui *Popponem* fecit Episcopum.

DCCCCLXVII. *Otto* Imperator obiit.

DCCCCLXXVII. *Otto* Imperator obiit, & *Otto* filius ejus infans ei successit.

DCCCCLXXXV. Hoc anno mortuus est HARALDUS Rex Danorum & successit filius ejus SWEN. Cumque cepisset regnare SWEN Rex ^(r), & persecutionem christianorum exercuisset in Dania, fertur Archiepiscopus supplicibus legatis & crebris muneribus laborasse, ut ferocis animum Regis christianis mansuetum redderet. Quibus ille relictis ^(s), in sua crudelitate ac perfidia sevir ^(t) cepit, secuta est ultio divina Regem Deo rebellem. Nam cum bellum ^(u) susceperet contra Slavos, bis captus & in *Slaviam* ductus, tociens a Danis ingenti pondere argenti redemptus est, nec tamen reverti voluit ad Deum, quem primo in morte patris offendit, & deinde in nece fidelium irritavit. Et iratus est furore Dominus, & tradidit eum in manus inimicorum suorum, ut disceret non blasphemare Deum. Tunc ERICUS Rex Svehie, frater *Ædmund* ^(v) filius *Ring*, cum exercitu magno, sicut arena maris, *Daniam* invadit,

(n) Adam. Brem. edit. Lindenbr. p. 21. habet *Julinum*, sed melioris notæ Codices Adami habent *Jumne* sive ut hic *Jumpne*, de quibus vide supra, quæ ego sentiam, Not. (h) ad Cap. IV. Svenonis Aggonis.

(o) Auctor Annalium Thorum loquitur in persona *Adami Bremensis*, quem p. 21. hic verbotenus exscripsit, nullo autem modo hinc de auctoris ætate, qui multo serius vixit, argumentari licebit.

(p) Inferius in pagina Fragmenti veteris, sequentia manu vetusta notantur: *Nota de HARALDO Rege christianissimo, qui fuit a proprio filio infideli existente & apostatante a fide in bello vulneratus primo, & exinde mortuus sanctus martir. SWEN filius HARALDI SANCTI.*

(q) Hæc in margine Fragmenti veteris annotata sunt vetusta manu.

(r) Quæ sequuntur, maximam partem, sunt verba *Adami Bremensis* Edit. Lindenbr. p. 21. 22. 23. 24.

(s) Ad. Brem. pro *relictis* habet *rejectis*, quod rectius.

(t) Edit. Wormii *perseverare*.

(u) Edit. Ludewigii *expeditionem*.

(v) Fragm. vet. *Ömund*, Edit. Wormii *Æmund*, Edit. Ludew. *Amund*. Hæc non ap. Adamum.

invadit, & occurrit ei SWEN derelictus a Deo, frustra sperans in Ydolis suis. Multa utrinque bella navalia, sic enim ea gens configere solet. Copiisque Danorum omnibus contritis, HERICUS Rex victor obtinuit *Daniam*. SWEN Rex a regno depulsus dignam factis suis adeo zelote suscepit mercedem (x). Et hec nobis (y) recitavit SWEN junior in avo suo contigisse iusto Dei iudicio, quoniam Deum dereliquit, quem pater suus bonum defensorem habuit, post vindictam ergo scelerum, quae in ecclesias Dei & in christianos commiserat SWEN Rex victus & a suis desertus, quippe quem Deus dereliquit, errabundus & inops auxilii, venit ad *Normannos*, ubi tunc filius *Haconis* TRUCHO regnavit. Is, quoniam paganus erat, nulla super eum misericordia motus est. Ita ille infelix & a toto orbe relictus (z), in *Angliam* transfretavit, frustra ab inimicis solatium querens. Quo tempore Britannis *Athelether* (a) filius *Aedgaris* imperavit, is non immemor injuriarum, quas *Dani* ex antiquo *Anglis* infligerant, exulem repulit. Quem tandem, misertus infortunii Rex *Scotorum*, benigne recepit, ibique *Swen* bis septem annis exulavit, usque ad mortem HERICI. Ferunt, eo tempore classem piraticam, quos nostri *Ascomannos* vocant, Saxonie appulsam, vastasse omnia *Fresie* atque *Hadule* maritima. Cumque per *Albie* fluminis ostium ascendentes irrumperent provinciam, tunc congregati *Saxonum* magnates, exercitu egredientes a navibus barbaros exceperunt apud *Stadium*, quod est oportunum *Albie portus* presidium. Magnum & memoriale nimisque erat infelix illud prelium, in quo utrisque viriliter certantibus, *Dani* victores totam virtutem *Saxonum* obtinere. Capti sunt ibi Marchio *Sigefridus*, Comes *Theodericus*, & alii illustres viri, quos, victis post terga manibus, barbari traxerunt ad naves, & pedes eorum catena strinxerunt, totam exinde provinciam depredantes impune. Sed cum de captivis solus Marchio *Sigafridus* cuiusdam piscatoris auxilio furtim noctu evaderet, pirate in furorem conversi (b), omnes, quos in vinculis tenuerunt, meliores ad ludibrium habentes, manus eis pedesque truncaverunt, ac nare precisa deformantes ad terram semivivos proiciebant. HERICUS inquam duo regna tenuit, *Sweonum* & *Danorum*, & ipse paganus christianis valde inimicus. Ad eum fertur legatus fuisse Caesaris quidam *Popo* nomine vir sanctus & sapiens ad regnum *Danorum* seu pro pace christianorum Caesaris partes exoptulans. Ajunt eum pro assercione christianitatis, cum barbari suo more signum quererent, nil moratum, statim ferrum ignitum gestasse manu & illesum apparuisse. Dumque hoc facile omnem gentilibus ambiguitatem erroris videretur collere, iterum sanctus Dei pro submovendo illius gentis paganismo aliud dicitur ostendisse vel (c) magnum miraculum. Tunicam indutus cereatam, cum staret in medio populi circo, in nomine Domini precepit eam incendi, ipse vero oculis ac manibus in celum tensis liquentes flammam tam patienter sustinuit, ut, veste prorsus combusta & in favillam redacta, hylari & jocundo vultu nec fumum incendii sensisse se testatus est. Cujus novitate miraculi credidit ipse Rex ERICUS & omnes *Dani* usque in hodiernum diem. Post mortem vero diu ERICI oblatam (d) SWEN ab exilio regressus obtinuit regnum patrum suorum anno depulsionis suae vel peregrinationis suae XIII. & accepit

(x) Fragm. vet. *ultionem*.

(y) Hic iterum *Adamum Bremensem* p. 22. loquentem audi.

(z), *Adam. Brem.* p. 22. *relictus*.

(a) *Adam. Brem. Adelrad*.

(b) Huc usque Fragmentum illud vet. membran. quocum collatio textus instituta fuit.

(c) *Adam. Brem. atque magnum*, Edit. *Ludew. majus*.

(d) Forte legend. *optatam*.

a. 10. Iste rex fuit Dani. & elegerunt Hammet regem qui
 a. 11. regnavit 100 annis. Tunc de novo bellum molitur
 in Anglos. Olamius a normannis clausit regem. Sepat &
 a regno danorum tunc ad Hammet anapiti casu timbatus
 pactu fuit in Olano filio crici qui regnavit 100 annis

a. 11

a. 12

a. 13

a. 14

a. 15

a. 16

a. 17

a. 18

a. 19

a. 20

a. 21

a. 22

a. 23

a. 24

a. 25

a. 26

a. 27

a. 28

a. 29

a. 30

a. 31

a. 32

a. 33

a. 34

a. 35

a. 36

a. 37

a. 38

a. 39

a. 40

a. 41

a. 42

a. 43

a. 44

a. 45

a. 46

a. 47

a. 48

a. 49

a. 50

a. 51

a. 52

a. 53

a. 54

a. 55

a. 56

a. 57

a. 58

a. 59

a. 60

a. 61

a. 62

a. 63

a. 64

a. 65

a. 66

a. 67

a. 68

a. 69

a. 70

a. 71

a. 72

a. 73

a. 74

a. 75

a. 76

a. 77

a. 78

a. 79

a. 80

a. 81

a. 82

a. 83

a. 84

a. 85

a. 86

a. 87

a. 88

a. 89

a. 90

a. 91

a. 92

a. 93

a. 94

a. 95

a. 96

a. 97

a. 98

a. 99

a. 100

a. 101

a. 102

a. 103

a. 104

a. 105

a. 106

a. 107

a. 108

a. 109

a. 110

a. 111

a. 112

a. 113

a. 114

a. 115

a. 116

a. 117

a. 118

a. 119

a. 120

a. 121

a. 122

a. 123

a. 124

a. 125

a. 126

a. 127

a. 128

a. 129

a. 130

a. 131

a. 132

a. 133

a. 134

a. 135

a. 136

a. 137

a. 138

a. 139

a. 140

a. 141

a. 142

a. 143

a. 144

a. 145

a. 146

a. 147

a. 148

a. 149

a. 150

a. 151

a. 152

a. 153

a. 154

a. 155

a. 156

a. 157

a. 158

a. 159

a. 160

a. 161

a. 162

a. 163

a. 164

a. 165

a. 166

a. 167

a. 168

a. 169

a. 170

a. 171

a. 172

a. 173

a. 174

a. 175

a. 176

a. 177

a. 178

a. 179

a. 180

a. 181

a. 182

a. 183

a. 184

a. 185

a. 186

a. 187

a. 188

a. 189

a. 190

a. 191

a. 192

a. 193

a. 194

a. 195

a. 196

a. 197

a. 198

a. 199

a. 200

a. 201

a. 202

a. 203

a. 204

a. 205

a. 206

a. 207

a. 208

a. 209

a. 210

a. 211

a. 212

a. 213

a. 214

a. 215

a. 216

a. 217

a. 218

a. 219

a. 220

a. 221

a. 222

a. 223

a. 224

a. 225

a. 226

a. 227

a. 228

a. 229

a. 230

a. 231

a. 232

a. 233

a. 234

a. 235

a. 236

a. 237

a. 238

a. 239

a. 240

a. 241

a. 242

a. 243

a. 244

a. 245

a. 246

a. 247

a. 248

a. 249

a. 250

a. 251

a. 252

a. 253

a. 254

a. 255

a. 256

a. 257

a. 258

a. 259

a. 260

a. 261

a. 262

a. 263

a. 264

a. 265

a. 266

a. 267

a. 268

a. 269

a. 270

a. 271

a. 272

a. 273

a. 274

a. 275

a. 276

a. 277

a. 278

a. 279

a. 280

a. 281

a. 282

a. 283

a. 284

a. 285

a. 286

a. 287

a. 288

a. 289

a. 290

a. 291

a. 292

a. 293

a. 294

a. 295

a. 296

a. 297

a. 298

a. 299

a. 300

a. 301

a. 302

a. 303

a. 304

a. 305

a. 306

a. 307

a. 308

a. 309

a. 310

a. 311

a. 312

a. 313

a. 314

a. 315

a. 316

a. 317

a. 318

a. 319

a. 320

a. 321

a. 322

a. 323

a. 324

a. 325

a. 326

a. 327

a. 328

a. 329

a. 330

a. 331

a. 332

a. 333

a. 334

a. 335

The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various positions in the various departments of the Government of the State of New York, for the year 1900.

[The page contains extremely faint, illegible markings that appear to be bleed-through from the reverse side.]

cepit uxorem ERICI relictam, matrem OLAFF, qve peperit ei KNUT (e). Sed nichil profuit ei illa affinitas connubii, cui Deus iratus est. OLAFF sane, qvi post obitum sui patris HERICI regnum super Swenos accepit, exercitu superveniens infelicem SWEN a regno expulit, & ipse obtinuit *Daniam*. Cognovit autem SWEN, ipse est Deus &c. & reversus in semet ipsum, peccata sua pre oculis habuit pepitens oravit ad Deum, & Deus exaudivit eum. Dedit ei gratiam in conspectu inimicorum suorum, & restituit eum OLAF in regnum, eo qvod matrem suam habuerit, feceruntqve pacem ad invicem firmissimam, ut cristianitatem in regno suo plantatam retinerent, & in exteras effunderent naciones. Audiens autem OLAF filius *Trugy* Rex Normannorum de conjunctione Regum, iratus est contra SWEN, ratus est, eum, qvasi derelictum a Deo, totiesqve depulsum, a sua etiam multitudine facile posse depelli. Collecta igitur classe innumera, bellum intulit Regi Danorum. Hoc factum est inter *Scaniam* & *Syaland*, ubi solent Reges navali bello configere. Est autem brevis *trajeetus Baltici maris* apud *Hælsingæburgh*, in qvo loco *Seland* a *Scania* videri posset, familiare latibulum piratis. Ibi ergo congressi, *Normanni* a *Danis* victi & confusi sunt. OLAF Rex, qvi solus remansit, in mare se precipitans, dignum finem vite invenit. Narrant eum aliqui fuisse cristianum, sed cristianitatis desertorem. Omnes autem affirmant, peritum auguriorum, fervatorem sortium, & in avium pronosticis omnem spem suam posuisse. Quare etiam cognomen accepisse narratur, ut OLAF *Crakæben* diceretur. Nam & artis magice, ut ajunt, studio deditus, omnes, qvibus illa patria habundat, magicos habuit domesticos, eorumqve deceptus errore periit (f). Swen interfecto OLAVO *Crakæben* duo regna possedit. Ipse igitur mox destructo ritu Ydolatrie cristianitatem in *Normanniam* (g) per edictum suscipere iussit. Tunc etiam *Guthebaldum* qvendam ab *Anglia* venientem episcopum in *Scania* posuit doctorem. Qvi etiam in *Smecia* sepe dicitur evangelizasse, & in *Norwegia*. SWEN Rex *Danorum* atqve *Normannorum* veteres injurias fratris *Ring* (h), quam sue repulsionis ulturus, classe magna transfretavit in *Angliam*, ducens secum filium suum *Knut* & *Olaf* filium *Crakæben*, de qvo scriptum est. Jamqve multo tempore preliis adversum *Anglos* exactis, veteranum regem depulit *Adelredum*, & insulam tenuit in sua ditione brevi tempore. Nam tercio mense postquam victoriam adeptus est, ibidem morte preventus occubuit (i).

MVII. Hoc anno mortuus SWEN in Anglia. KANUTUS filius ejus & *Olavus Krakæben*, & omnes *Dani* reversi sunt ab Anglia, & surrexerunt *Dani*, & elegerunt KANUTUM in Regem, qvi regnavit XXXIII. annis. Tunc denuo bellum molitur in *Anglos*. OLAVUS a *Normannis* electus in Regem, separatus est a regno *Danorum*. Tunc vero KANUTUS ancipiti casu turbatus pactum iniit cum OLAVO filio *Erici*, qvi regnavit in *Smecia* (k).

MXV. Hoc anno victoriosissimus Rex KANUTUS cum exercitu magno collecto *Angliam* invadit, & subjugavit eam sibi. Itaqve mille navibus armatis KANUTUS oceanum transilivit britannicum, per qvem, sicut *Dani* (l) referunt, a *Dania* in

N n n 2

Angliam,

(e) Hæc ex Adamo Brem. p. 23. At fallitur hic Adamus; *Knut* enim erat filius Svenonis ex *Gunbilde* Slavica, non ex *Sigrilde* relicta *Erici* Regis Sveciæ.

(f) Hactenus ex Adamo Bremenli p. 23. 24.

(g) Edit. Ludew. *Norwegiam*.

(h) Ad. Brem. p. 26. *tam occisi fratris*, scil. *Hiring*, de qvo ante p. 20.

(i) Adam. Brem. p. 26.

(k) Ibidem.

(l) Pro *Dani* legitur *Nautæ* ap. Adam. Brem. p. 26.

Angliam, flantibus euris, triduo vela panduntur. Hoc mare magnum & valde periculofum a leva *Orcadas* habens, dextrorfum attingit *Frefiam*. Triennio KANUTUS oppugnavit *Angliam*. Postquam regnavit KANUTUS, omnium pulcherri-
mus, multorum populorum tyrannorum depulfor, robustus armis, largior ceteris, in nimia probitate preclarus, & Domini ^(m) fe invifum exhibuiffet, *Athelrad* Rex Anglorum apud *Londoniam* obfeffus obiit, fimul cum regno vitam amittens, iufto Dei iudicio, qvi, fratre per martirium confummato, duo de quadraginta annis fcep-
trum fangvine polluit, is parricidium taliter expiavit. KANUTUS regnum *Adelredi* accepit, uxoremque ejus *ÆMMAM* nomine, qve fuit foror Comitis Normannorum *Ricardi*. Cui Rex Danorum & Anglorum KANUTUS fuam dedit germanam *Margaretam* pro federe. Qvam deinde KNUTH, repudiatam a Comite, *Vlff* ⁽ⁿ⁾ Duci Anglie dedit, ejusdemque *Vlff* fororem alteri Duci *Guthwino* copulavit, calide ratus, *Anglos* & *Normannos* per connubia *Danis* fideliores. Qve res eum non fefellit, & *Ricardus* Comes declinans iram KNUTH Jerofolimam profectus, ibidem obiit, re-
linquens filium in Normannia *Robertum*. Cujus filius eft ifte *Willelmus*, qvem Fran-
ci *Baftardum* appellant. *Vlf* ex forore regis KNUTH filios fufcepit, *Bern* ducem & *SWEN* regem. *Godwin* dux a forore *Vlf* Ducis genuit parricidas *Swen*, *Tofte*, & *Haraldum*. Qvam generationis feriem qvoniam fecutire lectioni utilem judicavimus, hoc inferere dignum videbatur ^(o).

MXXIV. Viſtor KNUTH ab *Anglia* rediens, in ditione fua per multos an-
nos regnum *Dacie* & *Anglie* poſſedit. Quo tempore Epifcopos multos ab *Anglia* duxit in *Daniam*. Eo tempore Imperator *Conradus* cum Rege *Danorum* & *Anglo-
rum* fecit pacem. Cujus etiam filiam Imperator filio fuo depoſcens uxorem. Inter KNUTH & OLAF regem Normannorum continuum bellum fuit, neque ceſſavit omnibus diebus vite eorum, *Danis* pro imperio certantibus, *Normannis* vero pug-
nantibus pro libertate. In qva re juſtior mihi viſa eſt cauſa ^(p), cui bellum neceſſarium magis fuit quam voluntarium. Si quando autem a bellorum motibus quietum ^(q) erat, idem OLAF iudicio & juſticia regnum gubernavit. Et poſt paucos annos mortuus eſt OLAF in bello, & regnavit KANUTUS in *Norwegia* fimul & *Dania*, &, qvoad nulli Regum prius contigit, & in *Anglia*. Simili religionis amore alter OLAF in *Swecia* dicitur floruiſſe: Is ſubditos ſibi populos ad criſtianitatem convertere volens, magno laboravit ſtudio, ut templum *Ydolorum*, qvoad in medio *Sweonum* ſitum erat, in *Upſalæ*, deſtrueretur ^(r). Tempore illo *Conradus* Imperator filiam CANUTI re-
gis *Henrico* filio fuo accepit uxorem. Cum qvibus ſtatim regio faſtu *Ytaliæ* ingreſ-
ſus eſt ad faciendam regno juſticiam, comitem habens itineris KNUTH, Regem po-
tentia trium regnorum barbaris gentibus valde terribilem. Ille quidem, cum tres filios haberet, ſingulos ſuper ſingula regna poſuit. Ipſe aliquando viſitans *Danos*, aliquando vero *Normannos*, ſepiſſime autem fedit in *Anglia* ^(s).

MXXXVII. Hoc anno mortuus eſt *Conradus* Imperator, & ſucceſſit filius ejus gener KNUTH Regis Danorum. Et eodem anno mortuus eſt KNUTH in *Anglia*. Tenuitque regna *Danorum* in ditione ſua per XXII. annos, & ſucceſſit
HARTH.

(m) Edit. Ludewigii *ut dominum*.

(n) Ad. Brem. p. 26. *Wolff* pro *Vlf* habet.

(o) Ex Adam. Brem. p. 27.

(p) Adam. Brem. p. 27. recte addit *Regis Olaph*.

(q) Edit. Wormii *quietus eſſet*.

(r) Ex Adamo Brem. p. 27.

(s) Ex Adamo Brem. Ed. Lindenbr. p. 29.

HARTHKNUTH, & regnavit VIII. annis. Post mortem KANUTI regis Danorum, ut ipse disposuit, succedunt in regnum ejus filii, HARALDUS in *Anglia*, SWEN in *Norwegia*, HARTHEKNUTH in *Dacia*. Ille cum esset filius ÆMMÆ Regine, sororem habuit, quam Cæsar *Conradus* desponsavit filio suo *Henrico*. Ceterum vero SWEN & HARALDUS a concubina geniti erant, qui, ut mos est barbaris, eam tunc inter liberos KNUTH sortiti sunt partem hereditatis (r). HARALDUS in *Anglia* per triennium regnavit. Contra quem frater veniens de *Dania*, in *Flandria* classem adunavit (u). Sed *Rex Anglorum* morte preventus, bellum dirimit. HARTHÆKNUTH *Angliam* simul possedit & *Daniam*. Interea filius KNUTH, qui regnavit in *Normannia*, SWEN obiit. Tunc *Normanni* elegerunt MAGNUM, qui filius OLAF martiris a concubina. MAGNUS statim invadens *Daniam* cum exercitu magno, HARTHEKNUTH morante in *Anglia*, qui mox pugnaturus adversus MAGNUM, consanguineum *Smen* classi prefecit. SWEN victus a MAGNO, cum in *Angliam* remearet, HARTHEKNUTH mortuum reperit. In cujus locum *Angli* elegerunt fratrem ejus *Eduardum*, quem de priori marito ÆMMA genuit, vir sanctus & timens Deum. Isque suspectum habens SWEN, quod sceptrum *Anglorum* sibi reposceret, pacem cum tyranno fecit, constituens eum proximum se mortuo regni heredem *Anglorum*, vel si filios susceperit. Tali pacto mitigatus SWEN in *Angliam* (v) remeavit.

MXLII. Clemens Papa obiit, & succesit Damasus Papa.

MXLV. Damasus Papa obiit, & succesit Leo.

MXLVI. Hoc anno mortuus est HARTHÆKNUTH Rex Danorum, & succesit SWEN nepos ejus, & regnavit XXIX. annis. Multa prelia SWEN cum MAGNO Rege Normannorum fuerunt. SWEN a MAGNO ter victus, cesit fortune, & factus est homo victoris, faciens ei sacramentum fidelitatis. Sed cum denuo rebelare cepisset, consilio *Danorum* nichilo minus a MAGNO superatus est.

MXLVIII. Eo tempore *Racæburgh* (x) Dux Sclavorum interfectus est a *Danis*. Ad cujus mortem ulciscendam jam tunc cum toto exercitu *Sclavi* venientes, usque ad *Ripam* vastandam (y) progressi sunt.

MXLIX. Qui mox, *Danorum* copiis undique Collectis, egredientes a *Dania* paganos in campestribus recepit *Hethaby*. Quindecim milia feruntur ibi occisa, & facta est leticia in *Dania*. De Rege Danorum contra *Normannos* (z) denuo bellum instaurans MAGNUS Rex obiit in navibus (a). SWEN duo regna possedit, classemque parasse dicitur, ut *Angliam* suo juri subiceret.

ML. Verum sanctissimus Rex *Ædvardus* cum regnum gubernaret, tunc quoque pacem eligens, SWENO tyranno obtulit tributum, statuens eum post se regni heredem (b).

MLI. Cumque Rex SWEN tria regna pro libitu suo teneret, mox succedentibus prosperis oblitus est celestis regis, consanguineam a *Swecia* duxit uxorem.

MLII.

(r) Ex Adamo Brem. p. 31.

(u) Edit. Ludewigii *armavit*.

(v) Omnino legendum *Daniam*, ut etiam habet Adamus p. 31.

(x) Edit. Ludew. recte legit *Ratibor*, ita Ad. Brem. p. 32.

(y) Adam. Brem. *vastando*.

(z) Hic videtur aliquid deesse.

(a) Ex Adamo Brem. p. 35.

(b) Ibidem p. 36.

MLII. Quid Domino Archiepiscopo valde displicuit. Furentemque regem, misis ad eum legatis, de scelere terribiliter increpavit, postremo, nisi resipuerit, excommunicationis gladio feriendum esse (c). Tunc ille conversus in furorem, minabatur omnem parochiam Hamaburgensem vastare & incendere. Ad quas minas interterritus Archiepiscopus arguens & obsecrans perstitit immobilis. Donec tandem flexus *Danorum* tyrannus per literas Pape, librum (d) repudii dedit consobrine. Nec tantum Rex sacerdotum aurem prebuit admonicionibus. Sed mox, ut consobrinam a se dimisit, alias itemque alias uxores & concubinas assumpsit. Quare suscitavit ei Deus inimicos in circuitu multos, sicut Salomoni proprios servos. Hoc nobis (e) de se rex ipse narravit.

MLIII. Eo tempore separabant se *Angli* a regno *Danorum*, filiis *Knúth* (f) rebellionis auctoribus, quos amite Regis *Danorum* filios esse diximus. Et quorum sororem *Edvardus* duxit uxorem. Hii namque sua conspiracione fratres SWEN Regis *Danorum*, qui in *Anglia* Duces erant, alterum *Bern* statim obtruncant, alterum *Osbern* cum suis omnibus ejecerunt a patria, & tenuerunt *Angliam* in ditione sua. *Edvardo* tantum vita & inani Regis nomine contento (g). SWEN Rex *Danorum* sola mulierum incontinentia laboravit, non tam sponte, ut arbitror, quam vicio gentis, nec tamen illi malo aliud malum per peccatum defuit, quia una ex concubinis *Thora GYTHÆ* reginam veneno extinxit (h). Cumque Rex SWEN filium *Thore*, *Magnum* vocabulo, (i) transmitteret, ut ibi consecraretur in regem, infelix puer in via mortuus est. Postquam mater impia non suscepit alium filium. Gratulabatur Archiepiscopo de novella plantacione ecclesiarum, misitque de suis episcopis & presbiteris viros ad principem (k) sapientes, qui rudem in cristianitate populum confortarent. Preterea cum ipse veniret in *Hamburgh*, *Guthscalcum* principem invitavit ad colloquium, magnopere illum exortans, ut inceptum pro Cristo laborem constanter ad finem perducatur, victoriam illi pollicens affuturam in omnibus. Postremo si quid paciatur adversitatis pro nomine Cristi, fore beatum. Multa illi de conversione paganorum in celo reposita premia, multas coronas de singulorum salute venturas. Eisdem verbis & ad studium idem hortabatur metropolitanus *Regem Danorum*, qui ad eum, juxta *Æydoram* fluvium consistentem, multocius venit, omnia, que de scripturis ab illo proferebantur, subtiliter notans, retinensque memoriter, excepto quod de gula & de mulieribus, que vicia naturalia sunt illis gentibus, persuaderi non potuit, ad cetera Pontifici Rex obediens fuit & moriger (l).

MLIII. *Leo* Papa obiit, succedit *Victor* Papa. Eodem anno bellum apud mortuum mare.

MLVI. Obiit *Henricus* Imperator, succedit *Henricus* filius ejus.

MLVII. Obiit *Victor* Papa. Succedit *Stephanus*.

MLIX. *Stephanus* Papa obiit. Succedit *Nicholaus*.

MLX.

(c) Adam. Brem. p. 36. addit *minatus est*.

(d) Adam. Brem. *Libellum*.

(e) Loquitur hic Adamus Bremensis.

(f) Adam. Brem. p. 36. recte legit *filiis Gudwini*, hujus enim uxor *Gysla* erat amita SVENONIS ESTRITII Regis *Danorum*.

(g) Ex Adamo Bremensi p. 36.

(h) Vid. Vet. Schol. ad Adam. Brem. p. 36. 39.

(i) Edit. Wormii *Romani*. Ita Adami vet. Scholiastes Edit. Lindenbr. p. 39.

(k) Sunt verba Adami Bremensis p. 30. de *Godescalco* Slavorum Principe, sed ab Auctore horum Annalium male intellecta de SVENONE Rege *Danorum*.

(l) Hactenus Adamum Bremensem noster exscripsit.

MLX. Obiit *Henricus* Rex Francorum. Succesit filius ejus *Philippus*.

MLXI. *Nicholaus* Papa obiit. Succesit *Alexander* Papa secundus.

MLXV. Hoc anno sanctus *Ædvardus* Rex Anglorum obiit. Succesit HARALDUS (*).

MLXVI. *Willelmus* Dux Normannorum obtinuit *Angliam*, & Rex effectus est, occiso in pugna HARALDO rege.

MLXXIII. Hoc anno obiit SWEN Rex Danorum, & succesit filius ejus HARALDUS, & regnavit VIII. annis (m).

MLXXV. *Alexander* Papa obiit. Et succesit *Gregorius*, *Hildebrandus* dictus.

MLXXVII. X. Kalendas May factus est *terremotus*, feria VI. luna XIII.

MLXXVIII. *Eclipsis lune* II. Kalendas Februarii, luna XIII.

MLXXX. Hoc anno obiit HARALDUS Rex Danorum. Et succesit frater ejus KANUTUS, & regnavit VI. annis.

MLXXXVI. Hoc anno occisus est KANUTUS Rex Danorum a populo suo in *civitate Othonienfi* in ecclesia sancti *Albani* martiris, & in ipso loco corpus ejus requiescit, & cum eo frater suus *Benedictus* martirizatus est. Et *Ericus* fugit ad *Selandiam*. Et succesit frater ejus OLAF, & regnavit VII. annis (n). Eodem anno obiit *Willelmus* (o) Rex Anglorum, cui successerunt filii, *Willelmus* in Anglia & *Robertus* in Normannia. Et ipso anno *translatio sancti Nicolai* Episcopi. Et eodem anno ordinatus est *Ascerus* (p) Lundenfis Archiepiscopus. Et tempore predicti *Olaf* Regis *fames* valida fuit in regno Dacie.

MXCV. Hoc anno mortuus OLAF Rex Danorum una nocte in lecto suo. Et succesit frater ejus ERICUS EGOTHE, qui regnavit IX. annis.

MXCVII. Hoc anno fuit mocio cristianorum euntium *Jerusalem* super paganos.

MXCVIII. Exordium *Cysterciensis ordinis*.

MXCIX. Hoc anno capta est *Jerusalem* a cristianis Idus Julii.

MC. Hoc anno *Urbanus* Papa obiit. Et succesit *Paschalis*.

MCI. Item mocio facta est euntium *Jerusalem*.

MCII. Hoc anno obierunt ERICUS Rex Danorum & uxor ejus BOTILD in itinere *Jerusalem* VI. Idus Julii. Et succesit frater ejus NICOLAUS, qui regnavit XXVII. annis. Post mortem SWEN regis, regnaverunt V. filii ejus, alter post alterum, HARALDUS, KANUTUS, OLAVUS, ERICUS, NICHOLAUS.

MCIV. Hoc anno missum est pallium *Aspero* Archiepiscopo Lundenfi a *Paschali* Papa.

MCVI. Hic bellum fuit inter *Henricum* & *Robertum* Comitem Normannorum, in quo victus est *Philippus* Rex Francie.

MCVIII. Obiit *Philippus* Rex Francorum. Cui succesit *Lodovicus* filius ejus.

MCIX. Hoc anno Dux Danorum *Kanutus*, ERICI EGOTHE filius, a patruo suo rege NICHOLAO factus est.

MCXI. Hoc anno captus est *Paschalis* Papa ab *Erico* (q) Theotonicorum Rege.

MCXIII. Hoc anno sanctus *Bernardus* monasterium intravit.

MCXVIII. Obiit *Paschalis* Papa, & succesit *Gelasius*.

O o o 2

MCXIX.

(*) Edit. Ludewigii addit *Godum*, pro quo *Godvini* legendum.

(m) Edit. Ludewigii ita hic notat: *Alii non sic habent*.

(n) Edit. Ludew. addit: *Alias X*.

(o) Scriptores Anglici obitum *Wilbelmi I.* ad An. 1087. referunt.

(p) Incertum est, quo anno *Asperus* Episcopus Lundenfis ordinatus sit. Vix autem ante An. 1090. factum est.

(q) Legend. *Henrico*.

MCXIX. Obiit *Gelasius*. Cui succedit *Kalixtus* Papa.

MCXX. Hic incipit *Ordo Premonstratensis*.

MCXXV. Obiit *Kalixtus* Papa, succedit *Honorius II.* annis V. mensibus tribus.

MCXXVIII. *Haraldus* (r) Dux Flandrie interfectus est a suis, qui fuit filius KANUTI Regis & martiris, qui jacet *Othenfö*, per consilium (s) *Magni* filii NICHOLAI regis.

MCXXXI. Sclavorum Rex & Dux Danorum *Kamutus* filius ERICI EGO-
THE, qui lupos in agnos, predones in pacificos, bellum in pacem, paganos in christianos convertit, a cognato suo *Magno* filio NICOLAI fraude preventus, fraterno ense peremptus est. Cujus mortis causa invidia fuit. Tanta veneratione, tam pro pace facta in Ducatu suo, quam pro morum & operum honestate habebatur, quod tota regio Regem futurum cum optaverat. Tantam enim pacem fecerat in patria illa, in qua piratis & predonibus infestantibus nullus vel in terris vel in aquis tutus erat, quod ubi armati & bene muniti mortem metuebant, tam viri quam mulieres sine metu incedebant. Et unusquisque tam mobilia, quam immobilia, latronibus suspensis, raptoribus abdicatis, terra mundata ab injuriatoribus sua libere possidebat. Eodem anno ERICUS EMUNE Rex effectus est. Obiit *Honorius II.* succedit *Innocentius II.* annis XIII.

MCXXXII. Bellum fuit *Yalinggi* inter *Magnum* & HERICUM. Et in utroque fugit ERICUS.

MCXXXIII. Bellum fuit inter *Magnum* & ERICUM apud *Syrum* insulam fertia IV. & aliud *Rynæbyergh* (*). Eodem anno fuit bellum *Fotwic* Scanie. ERICUS a Scanienfibus in Regem electus est, quem cum ceteris Danis Rex NICHOLAUS in *Fotwic* preliando aggressus est, cecideruntque ibi *Magnus* Regis filius, & Episcopi V. multique alii, paucos quidem cum Rege NICHOLAUS fuga tenuit, perveniensque *Sleswic*, paucis peractis diebus,

MCXXXIV. NICOLAUS Rex a civibus neci traditur. Quo mortuo, ERICUS *Erici* filius Regis regnum Dacie totum obtinuit, & regnavit IV. annis. *Roskildis* devastata est a *Sclavis*. Eodem anno fractum est *castrum Haraldi Roskildis*.

MCXXXV. Hic *Haraldus* interfectus est.

MCXXXVI. Obiit *Ascerus* primus Archiepiscopus Lundensis. Et tenebre facte sunt in quadragesima per universam terram. Et eodem anno *Eskillus* Archiepiscopus Lundensis electus est.

MCXXXIX. ERICUS EMUNI interfectus est. Et electus est ERICUS LAMB, & regnavit IX. annis.

MCXL. Surrexit OLAVUS filius *Haraldi* contra ERICUM.

MCXLI. *Eskillus* Archiepiscopus OLAVO obsides posuit.

MCXLIII. OLAVUS filius *Haraldi* interfectus est cum suis.

MCXLIII. Conventus missus est in *Hæruuadum*. Obiit *Innocentius* Papa, succedit *Celestinus III.* ERICUS duxit sororem Bremensis Episcopi *Henrici* (t).

MCXLV. Obiit *Celestinus*. Succedit *Lucius* Papa II. & regnavit annis II.

MCXLVI. Obiit *Lucius*, succedit *Eugenius* Papa annum IX. Hic Monachus fuit & sancti Bernardi discipulus.

MCXLVII.

(r) Legendum *Karolus Comes Flandrie*.

(s) Notatu dignum est, *Magnum* etiam, si hoc verum est, procurasse eadem *Karoli* patruelis sui.

(*) Locus in Scania, hodie *Ronneberg* dictus, Vid. supra *Sven. Aggonis* Cap. VII. Not. (p).

(t) Leg. *Hartvici* Archiepiscopi.

MCXLVII. ERICUS LAMB Monachus factus est, obiit *Othenshe*. Quo mortuo, *Jutenses* in unum convenientes KANUTO filio *Magni* nomen Regis imposuerunt. *Scanienses* & *Syalandenses* cum minoribus insulis sibi SWENONEM in Regem elegerunt. Et facta est pugna inter eos XII. annis. Eodem anno bellum fuit *Sclangætorp* Syalandie.

MCXLVIII. Sanctus *Malachias* Archiepiscopus migravit a seculo.

MCXLIX. Captus est *Eskillus* Archiepiscopus a SWENONE.

MCL. Bellum fuit *Thorstinsthorp*, & fugit KANUTUS Rex.

MCLI. Bellum fuit *Wybergis*.

MCLII. KANUTUS pugnavit contra SWENONEM, & devictus est, & exulavit in *Smeciam* & *Juciam* ^(u).

MCLIII. Conventus missus in *Esrom*. Sanctus Bernardus obiit.

MCLIIII. Hic rediit KANUTUS, & assumpta milicia pugnavit contra SWENONEM, & WALDEMARUS desponsavit sororem KANUTI *Sophiam*.

MCLV. Hoc anno convenerunt omnes *Dani*, & elegerunt duos Reges KANUTUM & WALDEMARUM. Et fugit SWEN in *Saxoniam*, & fuit ibi. Obiit *Eugenius* Papa, & succesit *Anastasius* annis tribus.

MCLVII. Hoc anno rediit SWEN de *Saxonia* cum duce *Henrico*, venit *Symerstath* ^(v) & facta est pax.

MCLVIII. Hoc anno interfectus est KANUTUS in civitate *Roskildensi* V. Idus Augusti, in vigilia beati Laurencii, & cum eo *Constantinus* cognatus ejus. Et WALDEMARUS Rex vulneratus evadens, occultansque se per tempus, postea *Juciam* pervenit. Illuc eum armata manu SWEN persequens aggressusque, in bello victus ab eo eodem anno in *Grathæbeth*, fugit in *Grathæmosæ*, & ibi interfectus est. Et WALDEMARUS totum regnum obtinuit, & regnavit XXV. annis & dimidio. Obiit *Anastasius* Papa, & succesit *Adrianus secundus*, qui fuit annis tribus. Et eodem anno *Abfalon* Episcopus factus est *Roskildis*.

MCLIX. Hic incipit Cisma.

MCLXI. Conventus missus est in *Soram*. *Adrianus* Papa obiit. Succesit *Victor* scismaticus annum II.

MCLXIII. WALDEMARUS adivit Imperatorem. Natus est KANUTUS Rex, filius WALDEMARI *primi*.

MCLXIIII. Obiit *Victor* scismaticus, & succesit *Alexander* annis XIII. Et *Eskillus* Archiepiscopus ivit *Jerusalem*.

MCLXV. Hoc anno, in die Ascensionis Domini, *Abfalon* Episcopus *Roskildensis* divicit *Sclavos*, qui dicuntur *Röbo* ^(x).

MCLXVII. Hoc anno *Burius* captus est. Hic *Sclavi Röbo* acceperunt christianitatem, jubente WALDEMARO Rege, XVIII. Kalendas Julii.

MCLXXI. Sanctus *Thomas* Cantuariensis Archiepiscopus martirizatus est. Hoc anno *translatum* est corpus sancti *Kanuti Ringstadis*, filii ERICI EGOTHE. Die illo *Danis* omnibus gaudium duplicatur, ex parte una, quod pater Regis autorizatur ^(y), ex parte alia, quod Regis filius KANUTUS in Regem inungitur. Interfuerunt

(u) Legendum *Rusciam*, sic habent alii Annales.

(v) s: *Sommersted* in *Jutia* australi. Edit. Wormii male legit *Simmersbafn*.

(x) s: *Ryani*, *Rugia* incolæ.

(y) Edit. Wormii & Ludew. *canonizatur*.

fuerunt diei illius solempnitati, Rex ille WALDEMARUS, Archipresul *Eskillus* de Lundis, Archipresul de Swecia *Stephanus*, lator literarum martirem sanctum autorizantium autoritate Domini Pape *Alexandri*, & cum eis *Abfalon* Roskildensis, *Symon* Ottonienfis, *Swen* Arufienfis, *Ralf* Ripenfis, *Tucho* Burgulanenfis, *Nicholaus* Wibergensis, *Frithericus* Hethebyenfis, *Hellique* electus de Norwegia, qvi die eadem pronunciavit pacem inter *Daciam* & *Norwegiam*. Aderant eciam, cum primis & primatibus terre, tam cleri, quam plebis populus innumerabilis. Eodem anno matirizatus est, in matre Ecclesia Canturiensi, a quatuor militibus Regis, imperio *Henrici*, die V. natalis Domini, Archiepiscopus preciosus martir *Thomas*.

MCLXXII. Lundis succensa est.

MCLXXIII. *Terre motus* factus est in Dacia. Obiit *Cristophorus* Dux Jucie.

MCLXXVII. *Eskillus* Archiepiscopus discescit & Monachus in claravalle factus est. Eodem anno *sancta Margaretha* interfecta est in ⁽²⁾ *Köcæ*, & KANUTUS filius WALDEMARI Regis Rex effectus est super *Scaniam* & *Hallandiam*, consensiente patre cum melioribus regni ^(a).

MCLXXX. Hoc anno facta est diffencio maxima inter *Scanienses* & Archiepiscopum *Abfalonem*, ita ut expulsus a Scania per Syalandiam redire posset.

MCLXXXI. Hoc anno, fretus tandem consilio & auxilio Regis WALDEMARI, cum manu valida & exercitu magno terram intravit, hostes suos apud *Anædælef* ^(b) expugnavit, & partem illorum maximam prostravit, reliqui manum dederunt, & deinceps universe terre reconciliatus est, & sic sedem Archiepiscopatus sui in pace obtinuit. Eodem anno WALDEMARUS Rex occurrit Imperatori apud *Tranf* ^(c).

MCLXXXII. Hoc anno Rex gloriosus WALDEMARUS *primus*, filius sancti *Kanuti* Ducis, qvi *Ringstade* requiescit, vir strenuus & victoriosus, qvi seviciam *Sclavorum* manu armata reprimens, non solum *Daciam* ab eorum infestacione tutam reddens, sed & eos sub tribute *Dacie* reddens obnoxios, anno XXV. regni sui de vita temporali ad eternam transiens. Cui succcescit filius ejus KANUTUS.

MCLXXXIII. Hoc anno expeditio facta est ad *Walægust*.

MCLXXXVII. Obiit *Alexander* Papa, succcescit *Lucius* Papa III. annis V. mensibus III. diebus XIII. Jerusalem a Salandino capitur, Rex in captivitatem ducitur, patriarcha neci traditur, cecideruntque cum eo clerici & Layci, monachi & moniales utriusque sexus & etatis & conditionis, quorum non est numerus, & effusus est sanguis sanctorum in circuitu Jerusalem, & non erat, qvi sepeliret. Crux vero sancta manibus ablata est prophanis. *Eclipsis solis* eodem die. Obiit *Suno* pater *Jacobi* filius *Ebbonis*.

MCLXXXVIII. Dux *Waldemarus* factus est miles VII. Kalendas Januarii.

MCXCI. Expeditio facta ad *Finland*, qve victa est a *Danis* manu forti.

MCXCII. Episcopus *Waldemarus* sibi doli conscius, nemine fugante ^(d), ad *Regem Swecie* fugam tenuit.

MCXCIII.

(2) Edit. Wormii & Ludew. rectius prope *Kökä*.

(a) Hic in Edit. Ludew. adjectum: *Jam multa dicebantur de Abfalone & WALDEMARO, quæ alias habui in aliis libris, & de Rege WALDEMARO etiam multum.*

(b) Chron. Sial. p. 48. *Anundælef*, hodie dicitur *Annelöf*, parœcia & pagus ruralis in territorio Onsiöherred Scania. Conflictus ille, in quo plebs Scaniensis cecidit, vocatur alias *Dysiefal*, quia ad pontem *Dysie annis* habitus est, Vid. Saxo p. 368. 373. *Andr. Wellejus* in Vers. Dan. Saxonis male reponit *Falkenberg Bro*, pontem *Falkenbergensem* in Hallandia.

(c) Legend. *Trafu*, Travenam fluvium ad Lubecam.

(d) Edit. Worm. & Ludew. *persequente*.

MCXCIII. Et bellum in pace exercens, armata manu rediit sequenti anno, Regisque nomen sibi usurpavit. Et prout ratio postulavit, digno victoria victore existente, a rege KANUTO est captus VIII. Idus Julii. Obiit *Lucius* Papa, successit *Urbanus II.* annis III. Et cenobium omnium sanctorum *Lundis* combustum est.

MCXCIV. Prima expeditio in *Holfaciam*. Conventus missus est in *As* ^(e).

MCXCV. Obiit *Urbanus* Papa, successit *Gregorius III.* diebus XXXIII.

MCXCVI. Obiit *Gregorius*, successit *Clemens* Papa annis XIX. menses dies XI.

MCXCVII. Cardinalis *Fidancius* mortuus est in Dacia, *Lundis* sepelitur.

Eodem anno Rex KANUTUS cum exercitu magno ad *Estlandiam* profectus est.

MCXCVIII. Obiit SOPHIA Regina, & *Petrus* Episcopus Roskildensis captus est. Eodem anno obiit *Clemens* Papa, successit *Innocencius* annis XIX. Terre motus in Dacia.

MCXCIX. *Holfacia* Danis subjugata est.

MCC. Incepit *Ordo fratrum Minorum*. Comes *Adulfus* captus est. Et comes *Albertus* miles factus est.

MCCI. Obiit *Abfalon* Lundenfis Archiepiscopus.

MCCII. *Sanctus Wilhelmus* migravit a seculo.

MCCIII. Hoc anno obiit Rex KANUTUS. Successit frater ejus WALDEMARUS. Comes *Adulfus* incarceratus est. Eodem anno obiit *Waldemarus* ^(f) Rex Norwegie.

MCCIV. Obiit *Esbermus Snaræ* frater *Abfalonis* Archiepiscopi.

MCCV. Rex WALDEMARUS duxit uxorem filiam Regis Boemie *Dagw-march* ^(g). Et expeditio facta est in *Sclaviam*.

MCCVI. Solutus est *Waldemarus* Episcopus de carcere. Et *Andreas* Archiepiscopus Lundenfis eodem anno duxit exercitum in *Estlandiam*.

MCCVII. Incepit *Ordo fatrum Predicatorum*.

MCCVIII. Bellum fuit in *Lenæ*.

MCCIX. Hoc anno *Waldemarus* Episcopus ejectus est de sede Bremensi, & iterum excommunicatus. Et expeditio facta est in *Pruciam* & *Samlandiam*. Et *Waldemarus bonus* natus est, filius *Dagwamarch* ^(h), & ERICUS Rex Swevorum duxit RYCHIZAM sororem regis WALDEMARI.

MCCX. Hic anno SWÆRCHERUS Rex corruit in *Gyestilren*.

MCCXII. Obiit *Dagw-march* ⁽ⁱ⁾ Regina Dacie de Boemia.

MCCXIII. Obiit *Petrus* Episcopus Roskildensis *senior*, filius *Sunonis* ^(k). Et eodem anno Rex WALDEMARUS duxit BERINGERAM Reginam de Portugala. Et claustrum *W.* combustum est.

MCCXV. Hoc anno generale consilium celebratum est *Rome* ab *Innocencio* Papa.

MCCXVI. Obiit Episcopus *Skelm* Arufiensis, & *Petrus* Episcopus factus est Roskildensis, filius *Jacobi*. Et *Ericus Plogpænning* natus est. Eodem anno dabatur *vicefima* a Sacerdotibus.

Ppp 2

MCCXVII.

(e) Latino nomine dicitur *Afylum*, *Ans-Kloster*, in Hallandia, ex bonis *Waldemari* Episcopi Slesvicensis fundatum.

(f) Errore librarii aut lapsu calami irrepsit hoc nomen, nullus enim *Waldemarus* fuit Rex Norvegiæ, sed legendum hic omnino aut *Sverrerus*, qui præcedenti, aut *Haquinus*, qui sequenti anno obiit.

(g) Legendum est DAGMAR.

(h) Iterum leg. DAGMAR.

(i) Leg. DAGMAR.

(k) Edit. Ludewigii, aliiqve Annales hoc ad An. 1214. referunt.

MCCXVII. Obiit *Innocencius* Papa. Succesit *Honorius* annis X.

MCCXVIII. Hoc anno WALDEMARUS *tertius* consecratur. Obiit *Otto* Imperator. Et eodem anno obiit Comes *Nicolaus* de Hallandia.

MCCXIX. Hoc anno WALDEMARUS cum exercitu magno ivit ad *Estlandiam*.

MCCXX. Hoc anno Jerusalem capitur a cristianis. RYKIZÆ Regina Svevorum obiit. Rex WALDEMARUS secundo ivit ad *Estlandiam*. Et *Andreas* Archiepiscopus recessit ⁽¹⁾.

MCCXXI. Hoc anno obiit BÆRINGARIA Regina Danorum. Urbs *Reuate* obfessa cum primo.

MCCXXII. Hoc anno Cardinalis *Gregorius* fuit in Dacia.

MCCXXIII. Hoc anno captus est Rex WALDEMARUS cum filio suo WALDEMAR.

MCCXXIII. Hoc anno obiit *Petrus* Episcopus Roskildensis in itinere Jerusalem, & sepultus est in *Flandria* in clauistro Griforum Dos ^(m).

MCCXXVI. Hoc anno solutus est Rex WALDEMARUS cum filio suo, & redemit se XC. libris argenti examinati, hoc est XLV. milibus marcharum. Eodem anno *Nicholaus* consecratus Episcopus Roskildensis.

MCCXXVII. Hoc anno capti sunt *Dani* apud *Bornahofeth* in die beate Marie Magdalene, & Rex amisit victoriam. Eodem anno obiit *Honorius* Papa. Succesit *Gregorius IX*.

MCCXXVIII. *Andreas* & *Petrus* Archiepiscopi obierunt. Et *Vffo* electus est in Archiepiscopum.

MCCXXIX. Hoc anno *Vffo* Archiepiscopus consecratur. Et ERICUS Rex Swevorum de *Olostru* ⁽ⁿ⁾ bello in Daciam fugit.

MCCXXX. Hoc anno *Otto* Cardinalis fuit in Dacia. *Eclipsis solis* facta est die Dominico.

MCCXXXI. Obiit WALDEMARUS junior III. Rex Danorum & Regina.

MCCXXXII. Hoc anno ERICUS Rex coronatur. Et *Abel* Dux factus est. Et ERICUS Rex Swevie rediit in terram suam.

MCCXXXIII. Hoc anno majus incendium fuit *Lundis*, Ecclesia totaliter combusta est.

MCCXXXIII. Obiit *Nicolaus* Episcopus Sleswicensis, Regis Danorum Cancellarius.

MCCXXXVI. Hoc anno Dux *Abel* duxit uxorem filiam Comitis *Adulfi* de Holfacia. Et *tempestas* in die Clementis fuit maxima.

MCCXXXVII. *Translatio sancti Willelmi*. *Fratres minores* veniunt *Lundis* primo.

MCCXXXVIII. Jerusalem capitur a Paganis. ERICUS Rex duxit uxorem.

MCCXXXIX. Obiit *Johannes* filius *Jacobi*, & *Sculo* Dux Norwegiæ occiditur.

MCCXL. Obiit Rex WALDEMARUS II. V. Kalendas Aprilis, in Vigilia Cene Domini, & *Eclipsis solis* eodem anno fuit. Et *Petrus Strangonis* obiit *Ripis* in itinere Jerusalem.

MCCXLII.

(1) Edit. Ludew. addit: *scil. Sede Lundensi*.

(m) Legendum sine dubio *Dam*, vid. Pontopp. Annal. T. I. p. 566. & potius ad An. 1225. referendum.

(n) Ericus Olai edit. Loccen. p. 58. habet *Olostrum*. Chron. Rhytm. Svec. majus *Alvastra*, sed alius Codex hujus Chronici legit *Oluffstrom*, edit. Hadorphii p. 29. Dalinus incertus est, an fuerit *Alvastrum* monasterium T. II. p. 196.

MCCXLII. Hoc anno obiit *Gregorius* Papa, succedit *Innocencius* Papa IV.

MCCXLIII. Hoc anno ERICUS Rex duxit exercitum ad *Kaldinge* contra *Abel* fratrem suum.

MCCXLIV. Hoc anno ituri erant Rex ERICUS & Dux *Raffaliam* (*), & venientes *Ystathæ* reversi sunt.

MCCXLV. Hoc anno *Nicholaus* Episcopus Roskildensis, non suis meritis exigentibus, sed ex malignitate Regis & suorum, de diocesi sua injuste fugatus est (o). Eodem anno obiit *Wang Gunnæ* (p). Celebratum est *Concilium* generale ab Innocencio Papa IV. Lugduni.

MCCXLVI. Obiit pie memorie Dominus *Jacobus* filius *Sunonis*. Et orta est Guerra inter Regem ERICUM & fratres suos, videlicet *Abel* & *Cristoforum*.

MCCXLVII. Hoc anno *Claustrum de Sora* cum monasterio totaliter concrematur. Et capta est *Ripis* a Duce *Abel* cum melioribus Dacie, & iterum revicta a Rege ERICO.

MCCXLVIII. Hoc anno facta est expeditio ad *Aruæschogh* (q). Et occupat Rex ERICUS omnia castra fratrum suorum & bona.

MCCXLIX. Hoc anno obiit pie memorie Episcopus *Nicholaus* Roskildensis in *Claravalle*, & Rex ERICUS contulit totam Daciam ad *denarios redarios*, sive *Ara-traleff* (r). Et veniens in *Scaniam* idem petens, & fugatus est a rusticis cum multa strage suorum a *civitate Lundensi* feria III. ante Pascha, III. Kalendas Aprilis. Et post hec rustici obsederunt eum in *Helsingeburgh* Dominica in (s) Paraceve, & tunc in nocte Rex clam fugit in *Syalandiam*. Et postea in secunda die Pasche rediit in *Scaniam* ante *Civitatem Lundensem*, & facta est compositio inter *Scaniam* & Regem.

MCCL. Hoc anno Rex ERICUS a *Fresia* est fugatus, militibus suis quam plurimis interfectis. Et postea in nocte sancti Laurentii in dolo apud *Slæfwic* per *Launem* & complices suos est captus, & compedibus ligatus, facta bona confessione, capite detruncatur, in *Myosund* precipitatur, V. Idus Augusti. Et parum post hoc frater ejus ABEL in Regem eligitur, & in die omnium sanctorum coronatur.

MCCLI. Hoc anno *Folkungi* interfecti sunt in *Svecia* (t).

MCCLII. Hoc anno ABEL Rex Danorum interfectus est a *Fresionibus* in *Jutlandia* juxta *Hvnsenbro*, in die Apostolorum Petri & Pauli. Et eodem anno obiit pie memorie

(*) o: *Revaliam* Estoniæ.

(o) Auctor fugam *Nicolai* Episcopi excusat. Hujus fugæ sive expulsionis, ut eam *Chron. Sial.* p. 64. nominat, veræ causæ ambiguntur a *Hvitfeldio* p. 213. Veras autem detexit *Waddingus* *Annal. Minor.* T. I. p. 661. dicens, *Nicolaum* a Rege ERICO apud Pontificem graviter accusatum esse, quod Regi *invidias strueret*, *fiscum defraudaverit*, & tandem scelerum conscientia alio clam delapsus fuerit. Conf. *Grammii* *Not. ad Meurs.* p. 403.

(p) Legendum *Wogn* filius *Gunni*, ut in *Dipl.* 1216. sive *Wagn Gunnerson*, ut *Dipl.* 1241. Fuit ille *Wagn* fil. *Gunnonis* unus ex Proceribus Daniæ, qui compositionem de liberatione filiorum WALDEMARI II. 1230. subscripsit, Vid. *Orig. Gvelf.* T. IV. *Præfat.* p. 89.

(q) Arx antiqua s. Castrum *Fioniæ*, quam olim *Abel* Dux hæreditario jure possedit. Hinc a Rege ERICO An. 1248. impetitur. Postea eadem arx, quæ tum ad infelicem belli Ducem *Petrum Finson* pertinuit, An. 1264. destruitur, *Chron. Sial.* p. 68. *Hvitfeld* p. 264. Est adhuc prædium nobile, nomen *Arreskov* retinens, situm in territorio *Sallingensi* in parocia *Öster-Hælsinge*, vid. *Atlas Dan.* Tom. III. p. 543.

(r) Sine dubio legendum *aratrales*, ut *Edit. Wormii* habet. Hoc tributum, Danice *Plogpenning*, adeo exosum erat populo, ut inde cognomen Regi impositum sit. Vid. *Hvitfeld* p. 219.

(s) *Edit. Wormii* habet *donec ad*, & *Edit. Ludew.* *donec in parascève*, quod utrumque rectius quam *Dominica*.

(t) Vid. *Dalini* *Hist. Svec.* Tom. I. p. 226.

memorie Archiepiscopus *Wiffo* Lundensis XVII. Kalendas Januarii. CRISTOFORUS in Regem electus est ^(u).

MCCLIII. Hoc anno *Jacobus* in Archiepiscopum electus est.

MCCLIV. Hoc anno *Svinæburgh* prostrernitur. Et *Henricus Æmalthorp* edificavit castrum in *Skyælfiskæörth* & tenuit, & conflictum habuit cum Rege CRISTOFORO, & fugavit eum. Obiit *Innocencius* Papa IV. & succesit *Alexander IV*.

MCCLV. Hoc anno rustici exasperati sunt contra nobiles.

MCCLVI. Hoc anno obsessum fuit castrum *Ræffalæburgh* ^(v) & destructum ^(x).

MCCLIX. Hoc anno captus est Archiepiscopus *Jacobus*, in nocte sancte Agathe virginis, in curia *Gyslæbyærgb* ^(y) per mandatum Regis CRISTOFORI. Et eodem anno Rex CRISTOFORUS mortuus est. Et Archiepiscopus exivit de carcere. Eodem anno *Jærmarius* venit *Kopmænbaugen* cum exercitu magno in VI. feria ebdomade Pasche.

MCCLX. Bellum fuit in *Næflmeth*.

MCCLXI. Hoc anno *Birgerus* Dux Sweuorum venit *Köpmannæhaffn* cum exercitu magno. Et eodem anno captus est Rex ERICUS cum Regina MARGARETA in *Loheeth*, & meliores regni Dacie interfecti & quidam capti, & *Episcopus Sleswicensis* captus & carceri mancipatus.

MCCLXII. Hoc anno Archiepiscopus *Jacobus* exulavit in *Sveciam*. Et Dux *de Brunswic* ^(z) venit in *Daciam*, & operatus est multa mala. Et per mandatum dicti Ducis, & Magistri *Gerardi* & *Johannis* dicti *Parui*, omnia bona Lundensis & Roskildensis Ecclesiarum sunt spoliata, similiter & bona Canonorum confiscata. Presbiteri vero ignominiose capti & captivitati ducebuntur, & omnibus suis sunt spoliati. Quanta mala Deus permisit fieri per dictos Ducem *de Brunswic* & complices suos, longum est enarrare per singula. *Domus Aos* ^(a) oblecta est & destructa per *Scanienses*.

MCCLXIII. Hoc anno *Scanienses* obsederunt *Hælsinburch*, & *Scanienses* castrum ceperunt. Dux *de Brunswic* recessit de Dacia cum magno dedecore, & captus est a *Marchione Misinenfi* justo Dei judicio.

MCCLXIV. Hoc anno Rex ERICUS de captione liberatus est. Et Archiepiscopus *Jacobus* iter arripuit ad curiam Romanam.

MCCLXVI. Hoc anno venit *Gurvydo* Cardinalis ad *Daciam*.

MCCLXVIII. Obiit Dominus Papa *Clemens* circa festum beati Andree.

MCCLXIX.

(u) Edit. Wormii & Ludewigii hic addunt: „An. MCCLII. venit *Henricus de Milderop* in *Daciam*, & abs-
tulit Regi CHRISTOFORO *Castrum de Monn* cum insula, & multum isto anno turbavit Regem.“

(v) *Refshaleborg*, olim castellum munitum, portum Hafniensem defendens.

(x) Editiones Wormii & Ludewigii heic interferunt sequentia:

„An. MCCLVII. reconciliatus est Rex CHRISTOFORUS cum Rege *Norwegia*, qui & CHRISTOPHORO
promisit fidelitatem.

„An. MCCLVIII. *Marchio* & *Dani* reconciliati sunt, & *Consilium* fuit *Rostoch*.

„An. MCCLIX. ERICUS filius CHRISTOFORI coronatus est in Regem XI. etatis suæ.

(y) *Hvitfeldio* p. 254. *Gisleborg* prope *Landskroniam* *Scania*, erat olim Arx five potius Curia ruralis Archiepiscopi Lundensis. *Gislebiærg Lan* inter bona Archiepiscopalia, quæ tempore Reformationis fisco Regio addicta sunt, *Hvitfeld* p. 1489.

(z) Scil. *Albertus Magnus*. *Hvitfeldius* pag. 263. confundit tres *Albertos*, scil. *Saxoniam* Ducem, *Marchionem* *Brandenb.* & Ducem *Brunsvicensem*.

(a) *Domus Aos* five *Abusium*, Arx cum oppidulo, olim ad Sedem Archiepiscopalem Lundensem pertinens, eidem a Rege SVENONE GRATHE donata, *Hvitfeld* p. 104. in *Scania* ad ostium amnis *Helga* sita. Nomen varie in Monumentis nostris scribitur, *Aosia*, *Abuus*, *Aabus*, *Auosia*, *Aawos*, *Aws*, *Awis*, Conf. *Hvitfeld* p. 264.

MCCLXIX. Hoc anno circa assumptionem sancte Marie, venit Domina SOPHIA Regina *Swecie* ad patrem suum beatum ERICUM regem ^(b).

MCCLXXI. Post obitum istius *Clementis* Pape sedes romana per triennium vacabat.

MCCLXXII. *Gregorius Papa X.* electus est Letare Jerusalem.

MCCLXXIV. *Consilium generale* celebratur *Ludonia* ^(c) sub Papa Gregorio X. Obiit Dominus *Jacobus* Archiepiscopus Lundenfis, & eligitur *Erlandus*.

MCCLXXV. Bellum fuit *Hobro* ^(d) in profesto vici & modesti, & fugati sunt *Sweui* a *Danis*. Et post breve Rex WALDEMARUS & Regina uxor sua capti sunt. Obiit *Erlandus* Electus Lundenfis, & *Thrugotus Thorstani* eligitur. Eodem anno obiit *Hericus* Dux *Swecie*.

MCCLXXVI. Rex HERICUS obtinuit castrum *Almethorp*. Et convocato generali concilio *Nyburgh*, filius ejus ERICUS accepit nomen Regis, & principes, excepto *Stigoto* Marefcalco suo, sub juramento sollempni fecerunt ei fidelitatem. Eodem anno natus est CRISTOFORUS *secundus* filius ejus in die Michaelis. Eodem anno MAGNUS Sweorum Rex duxit filiam Comitis G. Holstzacie in uxorem, & celebratis nuptiis, *Sweui Hallandiam* & *Scaniam* furtive cum exercitu intraverunt. Devastatisque quibusdam villulis in extremis finibus, iidem audientes, adversum se indigenos congregari, solo metu vulnerati, & in fugam conversi, cum dedecore recesserunt. Eodem anno *Thrugotus* Archiepiscopus est a summo pontifice consecratus.

MCCLXXVII. HERICUS Rex Dacie *Sveciam* a die Epyphanie usque ad Pascha diversis insultibus impugnavit, depredacione & incendio devastando, tandem personaliter ingressus, Civitatem *Scare* cepit, ibidem tamdiu moratus, donec cum donata pace & inito federe placaverunt. Eodem anno redit Dominus Archiepiscopus *Thrugotus*, & missam suam in festo Apostolorum Petri & Pauli celebravit.

MCCLXXVIII. Consecrati sunt in *Ecclesia Lundenfi*, Archiepiscopus *Swecie*, & *Stigotus* Roskildensis Episcopus, a *Thrugoto* ejusdem Ecclesie Archiepiscopo.

MCCLXXIX. Celebratum est *Concilium* in *Wedel* cum prelati Ecclesiarum sub Archiepiscopo *Thrugoto*. Obiit Domicellus Abel.

MCCLXXX. MAGNUS Rex Norwegie obiit, cui succedit ERICUS filius ejus. *Thrugotus* Archiepiscopus obiit. Eodem anno est *Johannes Dros* electus in Archiepiscopum. *Stigotus* Episcopus Roskildensis obiit, cui succedit *Ingvarus* Episcopus ibidem.

MCCLXXXII. *Johannes Dros* est consecratus. *Ecclesia sancti Lucii Roskildis* incensa est. MARGARETA quondam Regina, & Magister Nicolaus *Juto* Cancellarius, & *Cecilia* uxor *Abfalonis*, obierunt.

MCCLXXXIII. *Waldemarus* filius Ducis *Erici* factus est Dux *Jucie*. *Jacobus* filius *Nicholai* Comitis factus est Comes *Halandie* in parlamento apud *Worthingaborgh*.

MCCLXXXIV. Rex adjecit libro legis quosdam articulos multum necessarios in parlamento apud *Nyburgh*. *Aluerus* filius *Ærlingi* de Norwegia egit pyratiam, & depredatus est omnes, quos invenit, scilices *Danos*, *Theutonicos*, *Frisones*, & aliarum parcium mercatores. Quidam surrexit juxta Renum, qui se gerebat pro *Federico* quondam Imperatore ante XXXV. annos mortuo, cui adheferunt multi. *Ericus* filius *Kanuti* Ducis habuit Ducatum in *Hallandia*.

(b) o: Sepulcrum patris sui, SANCTI ERICI Regis, Ringstadiæ visitavit, dona offerens, Vid. Hvitfeld p. 273.

(c) o: *Lugduni*, Vid. Hvitfeld p. 275.

(d) Legendum *Hova*, locus in Westrogothia in territorio Wasboenfi. Hvitfeld p. 278. Dalin T. II. p. 259.

MCCLXXXV. *Aluerus* pyrata de Norwegia depredatus est *Horsnæs* & *Kalendaburgh*, & supervenientibus mercatoribus de *Sclavia* cum XXX. vel amplius magnis coggonibus & manu valida bellatorum, reversus est Norwegiam cum preda, quam rapuerat. Dicti autem mercatores locaverunt classē, quam adduxerant apud *Helsingæör*, nihilque dignum memoria vel laude facientes, post octo septimanas vacui honore & laude redierunt. *Jacobus* Comes Hallandie factus est miles ab ERICO Rege Norwegie. ERICUS Rex Dacie captivavit *Waldemarum* Ducem Jucie, & subvertit castrum *Tunder*. *Ericus* Dux Hallandie factus est miles a MAGNO Rege Swecie. PHILIPPUS Rex Francie oppressus est in bello, quod habuit contra PETRUM Regem Arogonum.

MCCLXXXVI. *Waldemar* Dux Jucie solutus est a captivitate in parlamento apud *Nyburgh* habito. Interfectus est Rex ERICUS in lecto suo a suis militibus in nocte beate Cecilie.

MCCLXXXVII. Privati sunt occisores Regis pace ex consensu totius regni ipso die Penthecostes, & ad modicum post idem Regis occisores receperunt se in Norwegiam. Hoc anno venit Rex Norwegie *Helsingör* in quarta (e) feria post octavam Apostolorum Petri & Pauli, & interiit in mari *Culben* dictus *Kattæryggær*, & alii multi, apud *Helsingæburgh* capite sunt truncati. Et in crastino Rex cum populo residuo ipsam villam *Helsingör* incendebant, recedentesque *Kopænæhafn*, incusso eis timore ab inexistentibus (f), ad villam accedere non audebant, sed in sabbato post insulas *Hwæthan* & *Amakæ* combusserunt. Quo facto ivit ex iis magna pars versus *Scanör*, ubi cum duce exercitus *Thorth Cryter* (g) circiter LXX. sunt occisi. Circa idem tempus mariscalcus *Stigotus* fregit castrum *Samsö*. Hincque divertens, *Thornburgh* (h) cum Ecclesia incendebat. Et hinc abcedentes, paucas reliquias cinerum & apud *Skiælskör* inventas igni concremabat. Et sic recedentes ad *Falstriam*, *Nyköping* incendebant. Et eodem tempore venerunt *Norwegi* ad *Lalandiam*, ubi ab incolis terre multi interfecti sunt. Post obsidionem autem *Nyköping* regiravit (i) Mariscalcus *Stigotus* ad Regem *Norwegie* apud *Amakæ* existentem, & hoc erat feria V. ante diem beati Petri ad vincula (k), & cum eo venit *Öthan Hæstæcorn*. Et in sabbato proximo iverunt omnes simul ad *Grönæfund* (l), ibique Castrum Domini *Wislau* (m) per diem & noctem impugnabant, multisque interfectis de Norwegis, veligantes, *Stubbæköping* combusserunt. Et in die Assumptionis beate virginis confusi in *Norwegiam* sunt reversi. Hoc anno post festum beati Johannis Baptistæ (n) venit Rex *Norwegie* cum suis ad *Alaburgh*, ibique mora facta per quindenam in pace, ad *Swinæburgh*

(e) Edit. Ludewig. quinta feria. Hvitfeldius p. 299. male: femte Dagen efter S. Peders Dag, 5: quinto die post festum S. Petri; Nam feria quinta post octavam Petri & Pauli est proximus dies veneris post d. 6 Julii, qui Anno 1287. erat dies XI. Julii. Si quarta feria legetur, erat d. 10. Julii. Sin vero, ut vult Hvitfeldius, hæc Anno 1288. acta sint, feria 5ta post octavam Petri & Pauli erat d. 9. Julii.

(f) Hæc perverse intellexit Hvitfeldius p. 299. qui & in eo errat, quod in Sabbato vertat om Søndagen 5: die dominico, cum Sabbatum apud Mediævi scriptores sit dies Saturni, Løverdagen.

(g) Edit. Ludew. Kort Cryter, Hvitfeld l. c. Kort Krytter.

(h) Castrum olim prope Korforam Sialandiæ, cujus nomen adhuc residuum est in villa rurali & paroecia Taarnborg.

(i) Edit. Wormii remigavit, superius autem melius.

(k) Si hæc Anno 1287. contigerint, erat d. 31. Julii; Sin vero 1288, quod rectius videtur, fuit d. 29. Julii.

(l) Fretum ad Monam insulam, adhuc Grönfund, sed apud Saxonem promiscue Sinus viridis & Portus viridis dictum.

(m) Scil. Stekæburg five Stegeburgum, Arx munita olim ad oppidum Stege Monæ insulæ sita, quæ tum Wislavo Principi Rugiæ loco pignoris pro dote concessa erat, Vid. Hvitfeld p. 300. 348. 379.

(n) Hæc Hvitfeldius ad An. 1289. refert p. 301.

Swinæburgh veligantes, eam incendebant. Ad modicum etiam ante, partem de *Langæland* incendio devastabant & spolio, parsque residua pecunia est redempta. Quibus expletis, transtulerunt se *Normegi* ad Norwegiam, & exules ad *Hialm*, ipsamque insulam rebus & instrumentis bellicis instruxerunt. Hoc anno intendens *Rex Normegie* impugnare *Daciam*, collecto navigio, moram fecit apud *Ekrö* (o) VI. septimanis. Et cognito defectu suo, redierunt, unde venerunt. Et medio tempore exules *Mæthælfar* & *Hænxbolm* (r) incendebant.

MCCLXXXVIII. *Abfalon Anderson* (q) obiit.

MCCLXXXIX. Rex ERICUS Norwegie *Syalandiam* venit cum exercitu, & combussit *Skælfiskör*, *Thornburgh*, *Hælsingör*, *Niköping*, & multas alias *insulas*. Archiepiscopus *Johannes Dros* obiit.

MCCXC. *Johannes Grand* in curia consecratur in Archiepiscopum. *Ingvarus* Episcopus Roskildensis obiit, cui succedit *Johannes Krak*. *Alff Ællingefun* rotatus est in *Helfinburg*. *Kopmanæbaffn* munitum fuit.

MCCXCI. *Akon* victa fuit a *Soldano*, omnibus interfectis, & tota terra sancta devastata est.

MCCXCIV. A rege ERICO Danorum missus exercitus in insulam *Hifinge*, vastavit medietatem ejus. Archiepiscopus *Johannes Grand* & prapositus *Jacobus* capti fuerunt.

MCCXCV. *Rano Jonæfun* (r) captus fuit & rotatus *Roskild*. Archiepiscopus clam evasit de *castro Syöburg*. *Yfarnus* nuncius Domini Pape venit in *Daciam*.

MCCXCVI. Rex ERICUS fecit nupcias cum INGEBURG sorore BIRGERI Regis Swecie.

MCCXCIX. Dominus *Johannes Grand* Archiepiscopus & *Yfarnus* nuncius, redeuntes a curia, supposuerunt totum regnum interdicto a sexta feria proxima post festum beate Agathe (s), quod duravit per annos quatuor & decem ebdomadas.

MCCC. Rex ERICUS accepit terram *Roslok* in potestatem suam. Obiit Dominus *Johannes Krak* Episcopus Roskildensis, & cassata electione cujusdam *Florencii*, Dominus Archiepiscopus supradictus elegit Dominum *Olavum*, & confirmatum misit ad Ecclesiam Roskildensem de *Borendebolm* (t).

MCCCII. Facta est translacio domini *Yfarni* de *Rigenfi* Archiepiscopatu ad *Lundensem*, & Domini *Johannis Grand* predicti de *Lundensi* ad *Rigensem*, quem noluit acceptare. Hanc translacionem fecit Dominus Papa *Bonifacius octavus*. Obiit Dapifer *David* (u) Regi suo fidelis.

MCCCIII.

(o) Insula haud procul Bahusio & Kongella sita, ad Norwegiam olim pertinens, ubi portus transquillus erat, dicta *Ekeri*, Vid. Comm. de protectione Danor. in terram sanctam p. 139. hodie *Ekerö*.

(p) Peninsula Fionia, hodie *Hindsbolm* appellata.

(q) Unus de Magnatibus Dania, qui floruit sub imperio ERICI GLIPPING, cujus uxor *Cecilia*, ut supra dictum est, Anno 1282. obierat.

(r) Unus de Proceribus Dania sub Rege ERICO GLIPPING, cujus proditor factus est, de quo vid. Hvitfeldium p. 292. 298. 304. 373. Erat Regis *Camerarius* sive *Præfectus arario*, non autem *Kamer-Junker*, ut Hvitfeldio audit.

(s) 3: a die 6. Februarii 1299.

(t) Ibi tum in Castro *Hamersbus* morabatur, a Curia Romana redux, *Joannes Grand* Archiepiscopus *Lundensis*, Vid. Hvitfeld p. 310.

(u) Dn. *David Thorstenfson*, ex familia nobili *Hak*, erat Dapifer Regis ERICI MENVED & Præfectus *Scania*, Dan. *Rigets Drost og Giælfær i Skaane*. Hujus fratres, ut credo, fuere Dn. *Thrugotus Thorstani* Archiep. *Lundensis*, qui obiit 1280. & *Nicolaus Thorstanfson* dictus *Hak* Dipl. 1295.

MCCCIII. Regnum *Dacie* absolutum est ab interdicto per dictum Dominum *Ysarnum*, *Nyburgh*, in cena Domini. Dominus *Jon litle* (v) rediit de via *Romana*.

MCCCIV. *Rex* absolutus fuit ab excommunicatione, qua tenebatur pro captione supradicti Domini *Johannis Grand*. *Expedicio Koggonum* (x) indicta fuit toti regno. Oblecta fuerunt *castra Hallandie* in hyeme, sed non potuerunt expugnari.

MCCCV. Clerus *Dacie* denuo ab irregularitate fuit absolutus. Obiit domina mater Regis, quondam *Dacie Regina* (y).

MCCCVI. Multitudo *Noricorum* apud *Thornburgh* gladio & submersione periit. In quo conflictu Dominus *Jacobus Olaffson* (z) miles strenuissimus, incaute navem hostilem infiliens, submersus est. *Ericus* & *Waldemarus* Duces *Svechie* captivaverunt fratrem suum *BIRGERUM* Regem, comedentes cum eo in die beati Michaelis. *Magnus* primogenitus ejusdem *BIRGERI* Regis pridem in Regem electus, clam ductus est in *Daciam*.

MCCCVII. Rex *ERICUS* in nativitate Domini duxit validissimam expeditionem in *Svechiam*, sed gravissima hyeme impeditus rediit, acceptis Treugis. Hoc anno obiit Dominus *Jon Litle* miles devotissimus & preclarissimus Regni *Dacie*, pridie nonas Augusti. Obiit Domina *Cecilia* Domini *Joon* dicti *Litle* in quinta die natalis Domini circa mediam noctem. Cujus corpus sepultum est in choro monasterii *Æsrom* prope patrem suum. Requiescat in pace. Amen.

Industria (a) Domini *SVENONIS ESTREDSON*, Regis christianissimi, *Dania* divisa est in octo *Episcopatus*: ipse primus *Dalbyensem ecclesiam* edificavit.

Primus Episcopus fuit *Henricus* in *Dalby*, secundus *Eginus* *Lundensis*, tertius *Richualdus*, quartus *Ascerus*: Ejus pater dictus est *Thorchillus*, qui etiam vocatus est *Suend Truendsfön*.

Apud villam *Hammer* est quidam vicus, qui dicitur *Fodewigk*, ubi magnum praelium factum est 1134.

(v) De hoc infra ad An. 1307.

(x) Hanc *Hvitfeldius* p. 322. Danice explicat *Skibseiding*. *Koggo* erat navigii genus, dictum adhuc *Kog*, cujus præcipue usus in Sinu *Lymico* *Jutiae* viget.

(y) *AGNES* scil. *Brandenburgica*, quæ, post obitum mariti Regis *ERICI GLIPPING*, Comiti *Holfatiae* *Gerardo Coeco* An. 1293. nupserat, Vid. *Contin. Alberti Stadenf.* p. 37. Conf. *Hvitfeldium* p. 392. qui tamen ante p. 304. 1314. errat in *Agnetis* secundo marito, putans eum *Johannem* Comitem *Wagriae* fuisse.

(z) *Jacobus Olafsson* erat *Marescalcus* Regni sub *ERICO MENVED*, Conf. *Hvitfeld* p. 331.

(a) Hæc, quæ sequuntur, folio pergameneo, ad calcem Codicis involuero adfixo, manu recentiori & forte *Jonæ Turfson* Canonici *Lundensis* inscripta sunt, sed, ut videtur ex vetustis *Fastis* *Necrologicis* *Lundensibus* desumpta.

XIX.

Annales Fratrum Minorum Wisbyenses ab An. 67. ad 1525.

Hosce Fratrum Wisbyensium Annales Illustr. *Job. Petr. de Ludewig* Reliquiarum suarum Medii Ævi Tomo IX. pag. 175-197. it. p. 212-217. No. IX. & No. XII. sub nomine *Diarii Fratrum Minorum* inseruit. Sed, ut ipse in Præfatione p. 15. fatetur, exemplar, quo usus est, mutilum fuit, neque a pluribus librarii mendis liberum: Annales autem ipsi, pergit, in ultimorum Seculorum eventis pleniores & fecundiores sunt, quam in principio. Codex ipse autographus, qui adhuc in Archivo Regio Antiquitatum Holmensi adservatur, continet *Necrologium Fratrum Minorum Wisbyensium*, in membrana exaratum & Kalendario Romano adscriptum, cui hæc facta chronologia, sed indigeste, nec optimo annorum ordine observato, non ab uno Auctore, sed a pluribus, & successive, sunt subjuncta. Codex est optimus, & multa egregia ad Historiam Daniæ, Sveciæ & Norvegiæ illustrandam comprehendit, quorum tamen aliqua ex aliis Annalibus desumpta sunt, antiquus quidem, non vero dici potest antiquissimus, cum circa 1340, ut ex collatione manuum & annorum patet, primum inceptus sit, & maximam partem Seculis XIV. & XV. continuatus, pauculis quibusdam Seculo XV. additis. In speciali rerum *Gotlandiæ & Wisbyensium* Historia prolixior est, insignemque indigenis usum præstare potest. Apographum, quod ego habeo, multo plenius est & accuratius, quam illud a *Ludewigio* editum. Idem mihi ante aliquot annos Holmia ab amico meo, tum in vivis, Dn. Ass. *Nicolao Reinholdo Brocmano* transmissum, ipsius manu transcriptum, sed a me ex inordinato in ordinem redactum, ita ut annorum numeros & eventa hinc inde dispersa suo quæque loco disposuerim, annotatis inferius iis, quæ bis, & diversis locis, ac cum aliqua differentia in codice inveniuntur.

Anno Domini LXVII. prima persecutio Christianorum sub Nerone. Paulus decolatus & Petrus crucifigitur.

LXXVI. Jerusalem a Romanis destruitur, quæ stetit annis MLXXXIX.

LXXXV. secunda persecutio sub Domiciano.

CIII. Tercia persecutio sub Trayano.

CXXI. Jerusalem reedificatur ab Adriano Imperatore, quam Helyam vocavit.

CXLIV. quarta persecutio sub Antonio pio.

CXCIII. quinta persecutio sub Severo.

CCXL. sexta persecutio sub Decio.

CCLVI. octava persecutio sub Walleriano & Gallieno.

CCLXXIII. nona persecutio sub Aurelio.

CCXC. decima persecutio sub Dyocleciano.

CCCXXXII. Sanctus *Nicholaus* migravit a seculo.

CCCXXXIII. Inuencio sanctæ Crucis ab Helena.

CCCLXXVII. S. Servazius, S. Martinus, S. Ambrosius, S. Jocundus, S. Augustinus, S. Maximinus claruerunt.

CCCCV. Halaricus Romam devastavit, quæ stetit annis MCLXIII.

CCCCIX. & X. *Attila* devastavit ecclesiam.

DIX. sanctus *Benedictus* migravit.

DXXXIII. sanctus *Dyonisius* Abbas tabulam suam incepit.

DXCII. sanctus *Gregorius* Doctor Papa fuit.

Anno Domini DCLXXXVI. *Longobardi* exiverunt *Daciam*, & fuerunt pro majori parte *Futones*. Fames pervalida ad hoc ipsos compulit, sicut & *Hunos* de *Smecia*. Accidit hoc tempore *Snyonis* Regis Dacie per sortem electi. Primo venerunt ad *Gotlandiam*, deinde ad *Rugyam*, ubi reliquerunt naves, & ad *Ytaliā* devenerunt, unde *Lombardia* dicitur terra eorum. Tempore Caroli Magni *Apuliam* intraverunt, & sunt ibi usque modo.

DCCXIII. Crux Domini exaltatur ab Eraclio.

Anno Domini octingentesimo quinto decimo, *Dani* cum HARALDO Rege ipsorum ad fidem conversi sunt.

DCCCXXXIV. *Sanctus Ansgarius* claruit, qui *Dacos* ad fidem convertit.

MXXVIII. *Sanctus Olavus* martirizatus est.

MXCVIII. *Ordo Cystericiensis* inchoatus.

MCI. ERICUS EGOTHÆ obiit in Cypro insula, cui succedit frater ejus NICHOLAUS. *Ascerus* factus est primus Archiepiscopus Danorum.

MCIV. *Sanctus Bernardus* monasterium intravit.

MCV. Conventus mittitur in *Claram vallem*.

MCXX. *Ordo Premonstratensis* oritur.

MCXXIX. *Sanctus Kanutus* martirizatur.

MCXXXI. bellum fuit in *Jalinge* inter NICHOLAUM Regem & ERICUM EMUNE, fratrem Sancti Kanuti.

MCXXXII. fuit bellum *Syræ*, & in utroque fugit ERICUS.

MCXXXIII. *Roskild* vastatur a *Sclavis*.

MCXXXV. fuit bellum in *Fothæmich*, ubi *Magnus* occiditur, & VII. Episcopi cum eo, & fugit NICHOLAUS, & occiditur in *Sleswich*.

MCXXXVI. ERICUS EMUNÆ occidit fratrem suum *Haraldum*.

MCXXXVII. Tenebre erant in XLma per universam terram.

MCXXXVIII. *Ascerus* Archiepiscopus obiit, cui succedit *Eskillus*.

MCXXXIX. ERICUS EMUNÆ in *Jucia* occiditur, cui succedit ERICUS.

MCXL. *Olavus* filius *Haraldi* rebellavit contra ERICUM SPAKÆ Regem.

MCXLII. bellum fuit in *Dysterlinge* ter uno die & XIII. vicibus uno anno.

MCXLIII. *Olavus* occidit Episcopum *Roskildensem*.

MCXLIV (a). *Stephanus* factus est primus Archiepiscopus *Upsalensis*.

MCXLVII. ERICUS Rex obiit Monachus, cui succedit SWENO in *Scania*, KANUTUS in *Selandia*. KAROLUS Rex interfectus est.

MCL. bellum fuit in *Slangathorp*, & bellum fuit *Torstensthorp*.

MCLI. bellum fuit *Wibergis*, & semper fugit KANUTUS.

MCLII. KANUTUS fugit in *Rysciam*.

MCLIII. Conventus venit in *Esrom*.

MCLIV. WALDEMARUS, filius *sancti Kanuti*, duxit SOPHIAM filiam (b) KANUTI Regis.

MCLV. KANUTUS Rex occiditur *Roskildis*, & WALDEMARUS vulneratur a SVENONE.

MCLVI. bellum fuit *Grathæ*, ubi SVENO occiditur, & WALDEMARUS fit Rex Danorum.

MCLX. *Sanctus Ericus* martirizatus est.

MCLXII.

(a) Potius referend. ad 1164. Vid. *Rhyzel*. Episcoposc. Svec. p. 29.

(b) Legendum *fororem*, scil. KANUTI V. Regis.

- MCLXII. Conventus venit in *Soram*. Et conventus venit in *Tutam Vallem*.
 MCLXIII. WALDEMARUS occurrit *Frederico* Imperatori.
 MCLXV. Conventus venit in *Öm*.
 MCLXVII. *Burifius* captus est, & oculis effossis castratus.
 MCLXX. *Rö* subjugatur a Danis & ad fidem convertitur.
 MCLXXI. Translatio SANCTI KANUTI Regis (c) *Ryngstadis*. Sanctus *Thomas* Cantuariensis martirizatur in Anglia.
 MCLXXII. Conventus venit in *Holm* (d).
 MCLXXIII. Conventus venit in *Logum* (e).
 MCLXXVI. Castrum *Stythin* obsessum est a *Danis*.
 MCLXXVII. Passio sancte *Margarete Roskildis*.
 MCLXXVIII. *Eskillus* Archiepiscopus recesit a *Dacia*.
 MCLXXXII. WALDEMARUS PRIMUS obiit.
 MCLXXXIV. KANUTUS duxit expeditionem in *Walghust*.
 MCLXXXVI. *Suno* filius *Ebbonis* obiit.
 MCLXXXVII. combusta est civitas *Sigtoniensis* a paganis, & *Johannes*, secundus Archiepiscopus Upsalensis, in *Almarnstech* ab eisdem occisus est. Et tunc civitas *Stokholmensis* edificata est.
 MCXC. primo, KANUTUS (f) duxit expeditionem in *Fynland*.
 MCXCVI. KANUTUS duxit expeditionem in *Estoniam* (g).
 MCXCVIII. SOPHIA Regina obiit.
 MCC. incepit *Ordo Fratrum Minorum* per b. *Franciscum*.
 MCCII. *Adulfus* Comes *Holsacie* capitur, & fit tributarius Regis. Obiit *Birgerus primus*, Dux regni *Swecie*.
 Hic nota, quod de SWENONE Rege *Dacie* nati sunt, KANUTUS Rex & martir, & ERICUS EGOTE, qui sepultus est in *Cypro* insula cum Regina sua, quorum prior unum habuit filium, nomine *Karolum*, Comitem *Flandrie*, & duas filias, *Ceciliam*, & *Ingegert*, que nupsit *Folqvino* Sweuorum nobilissimo, qui ex ea genuit *Benedictum*, patrem *Byrgeri* Ducis, qui videlicet *Birgerus* genuit filium, nomine *Magnum*, postea Regem *Swecie* & dictum *Ladelas*, & *Waldemarum*. ERICUS autem EGOTE genuit *Kanutum* Ducem & martirem. Cujus filius WALDEMARUS genuit *Rygizam* Reginam *Swecie*, que genuit *Ericum* Regem *Swecie* & *Ingeburgh* Ducissam, uxorem *Byrgeri* Ducis, ex qua genuit *Magnum* Regem *Swecie* & *Waldemarum*.
 MCCIII. KANUTUS Rex obiit, cui successeit WALDEMARUS II. frater ejus.
 MCCIV. WALDEMARUS duxit expeditionem in *Norwegiam*.
 MCCV. WALDEMARUS duxit DAGMAR.
 MCCVI. Dani destruxerunt *Arcenzborgh* (h).
 MCCVII. Dani corruerunt in *Lenæ* (i).

MCCVIII.

(c) Scilicet Regis *Slavorum* & Ducis *Slesvicensis*.

(d) Chron. Eri: in insula Dei, s. *Holm-Kloster* in *Fyonia*, magnum olim Fratrum *Cisterciensium* Monasterium, post Reformationem *Rantzovholm* dicta, jam *Brabetrolleborg*, Vid. *Atlas Dan.* T. III. p. 546.

(e) Monasterium *Cisterciensium* in Ducatu *Slesvicensi*, dictum *Locus Dei* sive *Lygum Kloster*.

(f) Scil. KANUTUS VI. Rex *Daniæ*, ut plures *Annalium* nostrorum habent.

(g) Alio loco hæc ita in Codice nostro leguntur: Anno Domini MC. nonagesimo septimo, Rex KANUTUS *Dacie* cum exercitu ivit in *Estoniam*.

(h) Alii *Annales Erteneburg*, quod rectius.

(i) Hæc superflua sunt, & ad An. sequentem referenda.

MCCVIII. bellum fuit in *Lenum* in *Wesgocia* inter Dacos & Swecos tempore WALDEMARI II. Regis Dacie, pridie Kalendarum Februarii, ubi SWERCHERUS Rex fugatus est, & strages *Danorum* magna facta est.

MCCX. WALDEMARUS duxit expeditionem in *Prysciam* & *Sameland*. Fuit bellum XV. Kalend. Augusti in *Gielfteren*, ubi occisi sunt SWERKERUS Rex & *Fulco* Dux & multi nobiles. Eodem anno coronatus est Secundus ERICUS Rex Swecie, & duxit uxorem RYGIZAM, sororem Regis Danorum.

MCCXL WALDEMARUS iussit castrum *Dumyn* reedificari.

MCCXII. DAGMAR Regina obiit.

MCCXIV. WALDEMARUS duxit BERENGARIAM Reginam.

MCCXV. WALDEMARUS vastavit terram *Henrici* Comitis.

MCCXVI. incepit *Ordo Fratrum Predicatorum* per —

MCCXVIII. WALDEMARUS III. Rex Danorum *Sleswich* coronatus est.

MCCXIX. expeditio per eum [*Wald. II.*] facta est in *Estoniam* cum mille quingentis longis navibus, & cepit *Revaliam*, & terras circumjacentes convertit ad fidem (k).

MCCXXII. *Gregorius* Cardinalis fuit in Dacia. *Andreas* Archiepiscopus cesit.

MCCXXIII. WALDEMARUS furtive capitur cum filio per *Henricum* Comitem Swerynensem (l). [*Alio loco ita:*] MCCXXIII. captus est prodiciose Rex Dacie WALDEMARUS, cum filio suo WALDEMARO, a Comite *Henrico* de Sweryn, & abductus furtive Nonas Maji, & regnavit annis XXII. Et Anno Domini MCCXXVI. liberatus est a captivitate pro XL. millibus marcarum puri argenti. Ille cum filio pugnaverunt cum Lubycensibus & Holfatis in *Bornahöueth*, & victus fuit.

MCCXXVI. Rex rediit de captivitate.

MCCXXVII. bellum fuit in *Bornahouet* inter Lubycenses & Regem WALDEMARUM, ubi Rex fugatus est, & amisit unum oculum, & nobiliores ex Danis capti sunt. Al. Dani corruerunt in *Bornahövet*.

MCCXXX. *Otto* Cardinalis fuit in Dacia.

MCCXXXI. *Predicatores* venerunt *Roskildis*.

MCCXXXII. ERICUS filius WALDEMARI coronatur.

MCCXXXIV. Ecclesia S. Laurentii *Lundensis* & *Roskildensis* incendio perierunt.

MCCXXXVII. bellum *Scanör* inter Danos & Normannos.

MCCXXXIX. ERICUS duxit JUTTAM, filiam Ducis Saxonie.

MCCXLII. WALDEMARUS II. obiit, cui succedit filius ejus ERICUS.

MCCXLIII. Guerra inter ERICUM & fratrem ejus Ducem *Abel* oritur.

MCCXLVII. *Sora* incenditur pene totaliter.

MCCXLVIII. *Hafn* vastatur a *Lubycensibus*.

MCCL. Sanctus ERICUS martirizatur, cui succedit ABEL frater ejus. Electus est WALDEMARUS, germanus *Magni* Ducis, in Regem Swecie.

MCCLII. Rex ABEL occiditur in *Fryfia*, cui succedit frater ejus CHRISTOFORUS.

MCCLIII. Rex CHRISTOFORUS evertit castrum *Swinaburgh*.

MCCLIV. Obiit *Ingeburgis* Ducissa Swecie. Et natus est *Benedictus II.* Episcopus Lyncopensis & Dux Finlandensis.

MCCLVI.

(k) Alibi hi Annales Wisb. habent: MCCXVIII. *Waldemar* subjugavit *Estoniam* & ad fidem convertit.

(l) Idem Annales ita alio loco: MCCXXIII. Rex *Waldemar* dolo captus est cum filio suo, & ductus in *Slaciam*, & anno Domini MCCXXVI. liberatus est.

MCCLVI. *Kotkarle waræ galnæ met Kyluebang* ^(m).

MCCLVII. HAQVINUS Rex Norwegie fuit in Dacia.

MCCLVIII. bellum fuit in *Kystorp* inter Regem & rusticos.

MCCLIX. Archiepiscopus captus est a Rege CHRISTOFORO, & Rex obiit, cui succesit ERICUS filius ejus. Et bellum fuit *Nestwidis*.

MCCLX. *Jarmarus* Princeps Ryanorum obiit.

MCCLXI. bellum fuit *Lobet* inter Regem & Ducem *Ericum*, ubi Rex cum matre sua captus est.

MCCLXII. *Regina* soluta est. *Dux Brunswic* fuit in Dacia.

MCCLXIII. *Petrus Fynson* suspensus est. Eclipsis Solis n. Kal. Augusti ⁽ⁿ⁾.

MCCLXIV. castrum *Arwescogh* destruitur. Et Rex rediit de captivitate.

MCCLXVI. *Guido* Cardinalis fuit in Dacia.

MCCLXXII. *Dux Ericus* obiit.

MCCLXXIII. Rex duxit AGNEM filiam Marchionis Brandenburgensis.

MCCLXXV. WALDEMARUS Rex Swecie habuit bellum contra *Dacos*, victus est, & Anno MCCLXXIX. rediit ad regnum suum. Prelium fuit in *Hoef* inter WALDEMARUM Regem Swecie & fratrem ejus Ducem *Magnum*, ubi victoria cesit Duci *Magno*, & WALDEMARUS fugatus est in *Norwegiam*, & Dux in Regem est electus, & coronatus *Vpsalie* in die Pentecostes Anno Domini MCCLXXVI. Et eodem anno in festo Sancti Martini idem Rex duxit Dominam *Helemych*, filiam Comitis *Holfacie* in uxorem, & nupcie fuerunt in *Kalmarnia*.

MCCLXXVII. intravit ERICUS Rex Dacie *Wesgociam*, volens juvare WALDEMARUM Regem contra fratrem suum, & venit in *Axamal*. Sed facta suis quadam confusione ac destructione apud *Ethagy*, confusibiliter reversus est ad Daciam. Et eodem anno reconciliati sunt Rex MAGNUS & Dominus WALDEMARUS, ita quod WALDEMARUS haberet *Wesgociam* & *Osgociam*, Dominus autem MAGNUS partes superiores, & ipse Rex diceretur, & non WALDEMARUS.

MCCLXXIX. resignavit Dominus WALDEMARUS Rex partem suam de regno ad manus fratris sui Regis MAGNI, & in *Daciam* propter quandam *Christianam* recessit.

MCCLXXX. natus est Regi MAGNO *Byrgerus* primus filius. Sortitus est nomen avunculi ^(o) sui, qui postea in Regem Swecie coronatus est. Eodem anno in mense Augusti, in *castro Stokholmensi* decollati sunt Dominus *Johannes*, Dominus *Byrgerus* filius *Philippi*, & Dominus *Johannes* sororius eorum, & *Holingerus* miles & multi alii, per Regem MAGNUM.

MCCLXXXIV. electus est in Regem Swecie *Scheningie* BYRGERUS, filius Regis MAGNI, & *Ericus* frater ejus factus est Dux, licet ambo parvuli essent. Dominus autem *Benedictus*, frater Regis, factus est Dux *Fynlandensis*.

Eodem tempore Dominus *Aluerus* de Norwegia multas naves cepit cum aliis *Noricis*, & multas villas in Dacia spoliavit, & fuit guerra inter *Noricos* & *Lubycenses* ac alias *civitates maritimas*. Sed sequenti anno treuge recepte sunt inter *Lubycenses* & *Noricos*, & reconciliati sunt per Regem MAGNUM *Calmarne*, in festo Michaelis. Sed Anno Domini MCCXC. idem *Aluerus*, cum iteraret maliciam suam,

S s s 2

spoliando

(m) Vid. *Chron. Eri* supra pag. 168. quæ ibi in Notis dicta sunt, quibus addatur, *Kyluebang* compositum esse ex *Kylve* s. *Kolve*, clava, & *Bang*, quod in veteri nostra lingua est, percussio, verbera, ictus.

(n) Legendum puto *Nonas Augusti*.

(o) Legendum *avi sui*.

spoliando naves, per Dominum *David Thorstenson*, Dapiferum regni Dacie, juxta *Helsingeborch* rotatus est.

MCCLXXXV. Guerra fuit inter *Teutonicos & Normannos*. Et Dux *Waldemarus* capitur a Rege.

MCCLXXXVI. Dominus *Benedictus*, Dux Fynlandensis, in *Stokholm* in Episcopum Lyncopensem consecratus est.

Nota, quod Anno Domini MCC. octogesimo septimo, occisus est ERICUS Rex Dacie, filius CHRISTOFORI, in nocte sancte Cecilie, in *Noriucya*, in villa, quæ vocatur *Fynnethorp*, a *Palnone Lytlæ* focero Domini *Stygoti* militis, Marscalci ipsius Regis, & hoc per procuracionem ipsius Marscalci, racione uxoris sue. Qvi Marscalcus propter homicidium a Danis de regno cum suis expulsus, in insula dicta *Helm*, quæ sita est in *passagio Baltico*, grande castrum edificavit, de quo toto tempore, quoad vixit, gravissimam piraticam exercuit, civitates maritimas ac terras circumiacentes crudeliter depredando. Quo mortuo, filii ejus inter se divisi, dictam insulam deseruerunt, & ad diversa loca fugerunt. Et qvi ex eis capiebantur, occidebantur. Post ERICUM regnavit CHRISTOFORUS, pater WALDEMARI Regis ultimi, qvi in castro *Tornaborch* in Selandia per suos emulos fumo extinctus est. Dehinc WALDEMARUS Rex, qvi pluribus annis a regno exulatus, in *Bohemia* ac aliis terris latitabat, tandem, fultus auxilio Marchionis Brandenburgensis, Daciam armata manu intravit, & *Holzatos*, qvi *Selandiam*, *Fyoniam*, & *Juciam* occupabant, potenter debellavit, & *Scaniam* ac *Hallandiam* de Rege Swecie MAGNO cum quadam placitatione optinuit circa Annum Domini MCCLX.

Nota (p) ante nativitatem Christi *Theutonici* fuerunt quinqvies subjugati a *Regibus Danorum*. Item *Hartben* (q) erat decem cubitis, & *Haldanus* cum XII. tribunalibus suis.

MCCLXXXVIII. captus est *Waldemarus*, frater Regis MAGNI, & positus in castro *Nycopie*.

Eodem anno fuit magna guerra in *Gotlandia* inter cives *Wisby* & bondones terre, pugnaveruntque ad invicem in mense Aprili, tertio Sabbato post pascha, & vicerunt cives (r). In cujus facti memoriam fit procesio per civitatem cum ymagine beate virginis. Et tandem reconciliati sunt per Dominum Regem MAGNUM, & permissum est civibus murare civitatem.

MCCLXXXIX. Dominus Rex MAGNUS fecit filium suum *Byrgerum* militem, & *Ducem Brunswicensem*, in *Stokholm*, & multos alios nobiles, tam de *Alamannia*, quam de *Swecia*. Et tunc venerunt *Sorores sancte Clare* in *Stokholm*.

MCCXC. in mense Decembri, XV. Kal. Januarii, in *Wyfingbzö*, obiit vir magnarum virtutum & memoria dignissimus, Rex MAGNUS dictus *Ladalaas*, & regnavit BYRGERUS, primus filius ejus, pro eo, XI. annum agens etatis, cum regnare cepisset.

MCCXCIII. expeditio BYRGERI Regis Swecie facta est in *Kareliam*, & *Kareli* fidem susceperunt, & facti sunt tributarii Domino Regi Swecie, & edificatum est castrum *Wyborch* in *Karelya*.

MCCXCIV.

(p) In margine manu vet. adscriptum: *Ex Cronica*. Hæc vero ad longe vetustiora tempora pertinent.

(q) De *Hartbeno* vid. Saxo p. 124. Conf. supra *Chron. Erici* p. 154.

(r) Alio loco iidem Annales hæc ita: *Anno Domini MCCLXXXVIII. prelium ante Wisby, in IIIto sabbato post pascha, inter civitatenfes & rurenfes, in die sancti Aniceti martiris*. In margine vero sic annot: *Anno Domini 1278*.

MCCXCIV. Dominus *Johannes* Archiepiscopus Lundensis per Regem Dacie captus est & incarceratus.

MCCXCVII. fuit Capitulum provinciale *Skaris*. Et edificate sunt sex testudines ^(s) super quatuor pillaria proxima novo choro. Et procurata est Tabula major pro summo altari per fratrem *Albertum*.

MCCXCVIII. celebrate sunt nupcie Domini BYRGERI Regis in *Stokholm* cum filia ERICI Regis Dacie, prius interfecti in Jucia crudeliter.

MCCXCIX. obiit ERICUS Rex Norwegie. Et frater ejus HAQVINUS in Regem est electus. Eodem anno totum regnum Dacie fuit sub *Interdicto* propter Archiepiscopum per Regem captivatum.

MCCC. omnia pecora in *Gutlandia* moriebantur.

MCCCII. Coronatus est BYRGERUS Rex Swecie in *Sudhercopia*. In nocte sancti Mathei Ewangeliste fuit maxima *tempestas*, ita quod naves fluxerunt de portu in *Garna* sine lesione.

Item Anno Domini MCCC. secundo, fuit Capitulum provinciale *Ystadis*. Et in nocte Sanctorum Tybureii & Valeriani ceciderunt in ecclesia nostra sex testudines antiquae, & edificate sunt reliquae sex testudines in medio ecclesie de novo, de elemosina fratris *Alberti* bone memorie.

Eodem anno, circa diem corporis Christi, cecidit pro dolor funditus *Ecclesia cathedralis Upsalie*. Et illo anno visa est Stella *Cometes* fere a festo Purificationis usque Pasca.

MCCCIV. Guerra fuit inter Regem BYRGERUM & Dominos Duces *Ericum* & *Waldemarum*, & fugati sunt de regno in *Norwegiam*. Et Rex BYRGERUS optinuit castrum *Dalæborch*.

MCCCV. combusta est tota *civitas Sudhercopensis*. Et Duces ad regnum sunt revocati.

MCCCVI. fuit hyems maxima, ita quod mare inter *Ölandiam* & *Gutlandiam* & *Estoniam* exstitit congelatum. Et una foca fuit vivens inventa apud *ecclesiam Yskaleem*. Captus est BYRGERUS Rex, Regina, & liberi eorum, in *Hatumum*, per Dominos Duces, in die Michaelis.

MCCCVIII. BYRGERUS Rex dedit fugam in *Wisby*, deinde in *Daciam*, ibi quoque cum suis latitabat. Interim Duces devastaverunt *Scaniam*.

MCCCX. obiit Dominus *Swantapulk*. Rex Dacie intravit *Sweciam* cum omni potencia sua, ascendens usque in *Nycopengh*, ubi moratus aliquibus septimanis, cum nichil proficerent, ipse & sui Dani inglorii redierunt.

MCCCXI. combusta est fere tota *civitas Wisbyensis*. Et pax reformata est inter BYRGERUM Regem & Duces.

MCCCXII. celebrate sunt nupcie Dominorum Ducum apud *Asloyan*, quorum primus videlicet *Ericus* duxit filiam Regis HAQVINI, secundus scilicet *Waldemar* duxit filiam ERICI Regis, fratris dicti Regis HAQVINI prius mortui. *Ducisse* cum magno honore intraverunt regnum *Swecie*.

Eodem tempore BYRGERUS Rex armata manu cum exercitu suo intravit terram *Gotlandie*, & reversus est cum magna dejectione.

MCCCXIV. III. Idus Maji, tota *civitas Wisbyensis* combusta est.

MCCCXVI.

(s) Scil. in templo Fratrum Minorum in Wisby.

MCCCXVI. Rex Dacie civitatem *Stralefundb* obsedit, quam minime optinuit, & in nullo profecit.

MCCCXVII. III. Idus Decembris, captivati sunt *Nycopie* Duces *Ericus* & *Waldemarus*, & ibidem fame & inedia affecti, vinculati moriuntur.

Immediate post, in mense Februarii, sub Anno Domini MCCCXVIII. preliatum fuit in *Karleby lange* cum BYRGERO Rege, ubi multi *Wesgoti* ceciderunt. In estate sequenti destructa sunt castra *Stakeborch* & *Nycopungh*, & *Magnus* Domicellus, filius BIRGERI Regis, captivatur in *Stakaborch*, & *Johannes* dictus *Brunka*, Dapifer Regis BIRGERI, rotatur apud *Stokholm*. Insuper BIRGERUS Rex, cum uxore & liberis, fugam peciit, & amplius Sweciam non intravit.

MCCCXIX. VIII. Idus Julii, MAGNUS, filius *Erici* Ducis, quartum etatis annum agens, apud *Mora Engh*, juxta antiquum modum Swecie, in Regem est electus. Et *Magnus* Domicellus, filius BYRGERI Regis, apud *Stokholm* decollatus.

MCCC trigesimo primo, CHRISTOFERUS Rex Dacie per *Gerardum*, Comitem Holfacie, de Dacia turpiter est expulsus. Nam *Scaniam* & *Selandiam* Comes *Johannes* occupavit, *Juciam* totam ac alias partes Comes *Gerardus* possedit.

MCCCXXXII. Rex MAGNUS, de consensu Archiepiscopi Lundensis & Scanienfium, redemit *Scaniam* de Comite *Johanne* pro XXX. quatuor millibus marcarum puri.

MCCCXXXV. in *Stokholm* coronatus est Rex MAGNUS, filius *Erici* Ducis, cum consorte sua BLANCHA, filia Comitis Nemurcensis, a Domino *Petro* Archiepiscopo Upsalensi.

MCCCXXXIX. *Gerardus* Comes Holfacie a *Nicolao Ebbosson* Jutone noctu interfectus est.

Nota, quod circa Annum Domini MCCCXL. Rex MAGNUS Swecie cum magno exercitu *Rusfiam* intravit, & castrum Rutenorum, quod *Pekensfare* dicitur, cepit, & partem terre sibi subjugavit. *Ruteni* vero anno sequenti castrum predictum obsederunt, & qui in eo erant, a *Rutenis* trucidati sunt. Tunc enim beata *Birgitta* Sweciam reliquit, & ad Romam ivit. Post hec Rex MAGNUS quendam nobilem, *Benedictum* nomine, ad instinctum Regine, contra voluntatem Consiliariorum regni, Ducem fecit. Quapropter nobiles regni maxime commoti, dictum Ducem, Rege ignorante, in *Scania* in *Rönaholm* occiderunt.

MCCCXLII. decollati fuerunt duo Proconsules, Dominus *Hermannus Swertingh* & Dominus *Johannes Moop*, & multi alii.

MCCCXLIV. Predicatores receperunt locum in *Stokholm*.

Eodem anno, in festo sancti Nicholai, Domicellus *Ericus*, patre vivente Domino MAGNO, in Regem Swecie est electus, & frater suus Domicellus *Haqvinus* factus est Rex Norwegie. Et postea dissensio magna facta est in regno Swecie.

MCCCL. fuit maxima pestilencia per totum mundum, sicut unquam fuit ante annos LXXXta (t).

Circa Annum Domini MCCCLX. WALDEMARUS Rex Dacie, optenta victoria de Holfatis, ac tota Dacia pacificata, in Scania Regem MAGNUM quandoque minis, quandoque promissionibus in tantum vexabat, quod ei totam *Scaniam*, cum omnibus castris, Consiliariis sui regni minime requisitis, gratis tribuebat. Insuper & sibi annuit, ut etiam *Gotlandiam*, si eam capere posset, optineret. Jam enim ERICUS Rex, filius dicti MAGNI, obiit.

Anno

(t) *Brocmannus* ad marg. annotavit: Ergo hæc scripta Anno 1430.

Anno Domini MCCCLX. primo, idem WALDEMARUS veniens in *Gotlandiam* cum magno exercitu, ducens secum quam plures Duces de Alemannia, in festo sancte Marie Magdalene, & in crastino S. Jacobi cum bondonibus terre ante australem portam civitatis pugnavit, & ex illis mille octingentos in bello occidit, & immediate *civitatem Wisbyensem* cum placitatione optinuit. Demum in die S. Augustini recessit, ducens secum maximum thesaurum auri & argenti, quem de civitate & terra accepit.

Eodem anno civitates maritime se Regi WALDEMARO opposuerunt, & castrum *Hafnis* destruxerunt, & tunc Rex de civitatibus XII. liburnos cepit, & omnes, quotquot in eis erant, captivavit, & in Selandiam misit, ubi ipsos labore & fame gravissime afflixit. Et continuo ante *Helsingaborch*, quod castrum tunc Theotunici circumvallaverant, inter Regem & civitates pax est reformata. Iste WALDEMARUS a DAN primo Rege Danorum erat centesimus duodecimus. Cui successeit OLAVUS Rex, filius HAQVINI Regis Norwegie, qui parvo tempore vixit.

Anno Domini MCCCLX. primo (u), WALDEMARUS Rex Dacie cepit *Gotlandiam* & *Wisby*, ubi circa mille octingentos rusticos in vigilia sancti Jacobi in bello occidit, qui accepto secum maximo tesauo de civitate & terra, cum suis ad propria est reversus. Et anno sequenti incinerata est civitas, & turres ecclesie beate virginis cum campanis ab incendio perierunt.

Anno Domini MCCCLX. primo, capta *Gotlandia* & *Ölandia* per Regem WALDEMARUM, Nobiles Regni Swecie se Regi MAGNO opposuerunt, maxime ob hoc, quod Rex HAQVINUS, filius ipsius, de consensu patris, contra promissum Confiliariorum regni, Comitibus Holfacie factum, MARGARETAM, filiam Regis WALDEMARI duceret in uxorem. Quapropter idem Rex HAQVINUS Confiliarius regni Swecie adherens, patrem suum in ecclesia parochiali *Calmarie* in die S. Martini captivavit, & in castro posuit, & in die Ascensionis Domini ipsum de dicta captivitate penitentia ductus liberavit. Rex igitur MAGNUS, post suam liberationem de captivitate, concordans cum filio in omnibus, omnes nobiles regni, qui in hoc concordabant, ut captivaretur, de regno expulit, ac ipsos exules fieri fecit, quorum nomina sunt hec: Dominus *Nicholaus* Episcopus Lyncopensis, Dominus *Nicholaus Turæson* Dapifer regni Swecie, *Boecius Jonson*, qui postea factus est Dapifer, Dominus *Karolus* de Tuphtæ, Dominus *Karolus* de Vlfasum, Dominus *Ericus Karlson*, Dominus *Benedictus Philippeson*, & quam plures alii, qui per Regem expulsi, ad *Gotlandiam* devenerunt, que protunc regno Dacie erat subiecta, ibidemque per hyemem manserunt. Et abhinc immediate post pascha se ad *Wismariam* ad Dominum *Albertum* Ducem Magnopolensem sive de Mekelenborch transtulerunt. Habuit enim idem Dux sororem Regis MAGNI, nomine *Eufemiam*, in uxorem, de qua genuit tres filios, videlicet *Albertum*, *Hinricum*, & *Magnum*. Hinricus duxit in uxorem filiam Regis WALDEMARI, cujus filia fuit nupta Duci Pomeranie, de qua fuit ERICUS Rex Dacie Swecie & Norwegie.

Item Anno Domini MCCCLXIII. idem Dux, assumpto secum filio suo seniori, Domicello *Alberto*, una cum militibus prenominais, ad *Stokholm* cum exercitu venerunt, ac totam Sweciam sibi subjugaverunt.

Anno sequenti Sweci castrum *Aboense* obsederunt, & tandem optinuerunt, ubi Dapifer regni Swecie Dominus *Nicholaus Stureson* (v) a castrensis occulte oc-

(u) Hæc alio loco narrant iidem Annales, quæ tamen eadem sunt, quæ supra.

(v) Paulo supra *Turæson*, quod rectius. Erat ex familia veteri *Bielkiorum* oriundus.

cifus est. Interim Rex MAGNUS in *Normegia* exercitum collegit, & ad *Stokholm* ire proposuit. Quod quidem milites predicti Ducis, *Sweci* ac *Stokholmenses*, percipientes, cum exercitu contra ipsum versus *Arosiam* ire disposuerunt. Sed Rege MAGNO cum suo exercitu de *Arosia* egresso, ac multis de suis post tergum relictis, in *Arosia* & circumqvaque in diversis locis, milites sepedicti cum Domino Rege MAGNO, in die S. Lucii Pape & martiris, in quodam prato penes *Gatu* prelium commiserunt, ubi victoria cesit militibus Ducis. In quo prelio Rex Magnus captus fuit cum suis, & ad *Stokholm* perductus, filio suo Domino HAQVINO Domicello vix euadente de prelio. Post hec Domicellus *Albertus*, filius Ducis Magnopolensis, in Regem Swecie eligitur, & guerra magna in regno Swecie per Domicellum HAQVINUM, filium Regis MAGNI ac protunc Regem Norwegie, excitatur, qui valida manu Sweciam intrans, *Osgociam* ac *Wesgociam*, bona ecclesiarum diripiens, nec clenodiis parcens, ecclesiis ab antiquo elargitis, nec bonis nobilium, seu monasteriorum, qui pro liberatione patris toto conamine laborans, patrem *Stokholm* in vinculis fere septem annis dimisit. Et tandem cum placitatione callida ac sagaci de dicta captivitate liberavit patrem, ducens ipsum secum ad *Normegiam*, qui paulo post in scopulis in una insula prope *Bergensem civitatem*, dicta *Lyrngholm*, de navi sua, que pro tunc periclitabatur, incaute in aquam exiliens, & per servitores suos extractus, & ad litus perductus, palpitando vitam finivit. Post hoc non diu Domicellus HAQVINUS ac Rex Norwegie *Osloye* defunctus est. Post hoc Domicellus OLAVUS, filius HAQVINI Regis in Regem Norwegie eligitur. Et Domina MARGARETA, Regina Norwegie, ac filia WALDEMARI Regis, regnum Dacie jure hereditario post mortem patris suscepit gubernandum, licet pro tunc regnum Dacie multis guerris, tum a Duce *Henrico*, qui sororem habuit dicte MARGARETE Regine, quam a nobilibus regni fuit multipliciter afflictum. ALBERTUS igitur Rex Swecie *Scaniam* & *Hallandiam* sibi ac regno Swecie subjugare desiderans, quam pluries eas invasit, incendiis & spoliis devastando, eo quod ad regnum Swecie olim pertinebant. Sed *Danis* ac *Scanienfibus* viriliter resistentibus, in nullo profecit. Quapropter a Dacis ac Noricis fere tota *Wesgocia* fuit vastata, ac *civitas Skarenfis* cum ecclesia cathedrali & *Junecopia* per incendium perierunt, & treuge fuerunt facte inter ALBERTUM & *Reginam*, licet pauco tempore durabant.

MCCCLXXV. fuit maxima *tempestas*, in nocte sancti Martini, & in nocte sancti Nicholai.

MCCCLXXVI. in die sancti Donati martiris, inchoatum est edificium chori, & primum lapidem fundamenti Dominus *Nicholaus Hermanni*, bone memorie, Episcopus Lyncopenfis personaliter posuit, & postea in XII. annis sequentibus idem chorus cum magno labore fuit consumatus. Item locus, super quem chorus est edificatus, & circumjacens area, ubi quondam erant duo balnea communia, constant conventui centum marcas argenti, *Gutenfis monete*, que vendidit dicto conventui Dominus *Arnoldus Stoltevoet* junior, Proconsul Wisbyensis, ob salutem anime sue, licet patre invito & nesciente. Et hec acta sunt Anno Domini MCCCLXXIII. per fratrem *Albertum* Gardianum.

MCCCLXXXVI. obiit *Boëcius Jonsfon*, Dapifer regni Swecie, vir strenuus in armis, & multum liberalis, qui quasi totum regnum ac totam *Fynlandiam* sub manu sua tenebat, qui circa *festum Assumptionis Marie* obiit, & *Wasten* sepultus est. Post cujus mortem milites & optimates Swecie cum Rege ALBERTO discordare ceperunt, eo quod idem Rex ab ipsis quandam partem bonorum regalium, quam

quam ipsi a multis retroactis temporibus, ac progenitores eorum tempore guerrarum sibi usurpaverant, juridice exigebat, quod quidem predicti nobiles regni indigne ferentes, contra Regem conspirare ceperunt, allegando, quod Rex patrimonia ipsorum vellet diripere, ac Theutonicis suis elargiri. Insuper voluerunt, quod Rex nullo modo aliquod castrum vel beneficium in regno quibuscunque personis extraneis committeret seu conferret, sed tantum Swecis in regno Svecie natis. In quo Rex in nullo acquievit seu consensit. Videntes igitur Sveui, quod Regem non potuerunt ad ipsorum voluntatem inclinare, ab ipso recesserunt, & ad Dominam MARGARETAM, Reginam Dacie & Norwegie, cujus maritum HAQVINUM olim de Svecia expulerunt, se diverterunt, ut & ipsam Sweciam cum adjutorio Sveuorum de manu dicti Regis eriperet, ac eam possideret. Ipsa vero, misso exercitu ad Sveciam, quamplura castra obsedi fecit. Rex ALBERTUS exercitum collegit, & in *Wesgociam* venit, & in *die sancti Mathie* apostoli cum Dacis, Svecis, & Noricis, bellum iniit, & victus cum suis ac captus, cum filio suo *Erico*, & *Alberto* Comite Holfacie, & *Guntero* Comite de Reppyn, & ductus cum ipsis ad *Reginam* versus *Lodofiam*, per ipsam ad *Selandiam* & in *Helsingaborch* in captivitatem sunt transmissi Anno Domini MCCCLXXXIX. Post hec maxima guerra suborta est in terris & in mari per confanguineos ac servitores Regis ALBERTI, & per civitates, scil. *Rosbok*, *Wismariam*, & *Stokholm*, que Daciam, Sveciam ac Norwegiam igne & ferro hostiliter devastabant. Nam pro tunc quamplures mercatores *Bergis* fuerunt in prelio ibidem interfecti, & civitas, ecclesie, ac monasteria depredata. In Svecia despoliata *Nicopia*, *Arosia* combusta. Item in Dacia *Swinaborch*, *Malmö*, *Helsingaborch*. Item *Wisby* fuit capta a Stokholmenfibus & servitoribus Regis ALBERTI Anno Domini MCCCXCIV.

MCCCLXXXVII. obiit Rex OLAVUS Dacie, filius MARGARETE Regine.

MCCCXC. primo, in crastino sancti Aniceti martyris, Dominus *Wernerus Grodervelt* fuit decollatus in foro, Proconsul civitatis Wisbyensis, & sepultus est apud beatam virginem.

Item Anno Domini MCCCXC. primo, fuit Capitulum provinciale *Kunegeldis*, in die S. Olavi. Et consecratum fuit summum altare in choro (*) per venerabilem patrem Dominum *Henricum* Archiepiscopum Upsalensem in die dedicationis ecclesie.

MCCCXCIV. optinuerunt Theutonici *Wisby*.

MCCCXCV. liberatus est Rex ALBERTUS, & hoc ante festum sancti Michaelis, de captivitate, cum filio suo Domicello *Erico*, qui in Dacia in diversis castris a Regina in captivitate fere septem annis fuerunt detenti, cum multis de suis, qui per placitacionem civitatum maritimarum evaserunt, sic quod infra tres annos *Regine* darent pro sua liberatione *sexaginta mille marcas puri argenti*. Pro qua quidem pecunia Regine fuit assignata *civitas Stokholmenfis* cum *castro*, & extunc ipsa optinuit totum regnum Svecie. Et capitulum provinciale fuit *Upsalie*.

MCCCXCVII. fuit Capitulum provinciale *Skaris*. Et feria quinta post Marie Magdalene Dux *Ericus*, filius ALBERTI, obiit in *Gutlandia* in *Clyntæ* in castro suo, quod edificavit, dicto *Landeskronæ*, & sepultus *Wisby* apud beatam virginem. Et eodem anno Rex ERICUS, filius Ducis Pomeranie, *Kalmarnie* a Domino *Hinrico* Archiepiscopo Vpsalensi, die Trinitatis, coronatur super tria regna.

Item

(x) Scil. in templo Fratrum Minorum in Wisby.

Item nota, quod Anno Domini MCCCXCVII. Dux *Ericus*, filius ALBERTI Regis, feria secunda post Pentecosten, armata manu abstulit duas turres de civitate, & tamen in morte eas civibus restitui, suis mandavit, quod & factum fuit. Similiter easdem turres, scilicet, *Zeletorn* & aliam, Dux *Johannes* & *Sweno Sture* armata manu, feria quarta, in profesto sancti Benedicti, receperunt, & hoc Anno Domini MCCCXCVIII.

MCCCXCVIII. in festo sancti Benedicti abbatis, venerunt Domini de *Prucya* ad *Gotlandiam* cum exercitu magno, & optinuerunt a Duce *Johanne* & servitoribus Regis ALBERTI cum placitatione civitatem & terram.

MCCCXC. nonagesimo octavo, in festo Pasche, optinuerunt Domini de *Prucya Wisby* & *Gutlandiam* a Rege ALBERTO cum exercitu magno.

MCCCXCIX. fuit Capitulum provinciale *Ripis* celebratum per fratrem *Ankarum Christierni*. Et facta est maxima tempestas in mari, ita quod in oceano mari ultra CC. naves perierunt, in die S. Lucie virginis.

MCCCCIII. fuit Capitulum *Sudercopie*. Et completum est edificium refectorii estivalis, de procuracione fratrum Conventus. In crastino sancti Martini, ceperunt Dani & Sweci *Gutlandiam*, & civitatem a festo conversionis S. Pauli usque ad Cathedram S. Petri fortiter obsederunt, sed civibus prevalentibus, & Dominis de *Prucia* eis in adjutorium cum maximo exercitu circiter quindecim millium armatorum supervenientibus, dictos *Dacos* & *Sweuos*, destructis omnibus castris eorum, amissis armis & eqvis, de *Gutlandia* effugabant, & post hec pax inter *Reginam* & Dominos est reformata.

MCCCCIV. fuit maxima tempestas in die sancti Galli abbatis, & multe naves de diversis partibus sub *Prucya* periclitare sunt.

Item Anno Domini MCCCCIV. fuit Capitulum provinciale *Flensburgis*. Et facta sunt organa nova per fratrem *Johannem Rigensem* pro ecclesia nostra.

MCCCCV. in die sancti Augustini, & decollationis sancti Johannis, fuit maxima tempestas de vento dicto vulgariter *Sudwest*, & multi sunt submersi, & similiter in die sancti Clementis, & Cecilie, & in vigilia nativitatis Christi, fuit consimilis tempestas.

Anno Domini Millesimo quadringentesimo quinto, fuerunt misi ad *Lyvoni- am*, pro elemosina petenda, fratres *Hermannus Skoningh* & *Bernardus Stake*.

Isti sunt recommendandi: Magister *Lyvonie Dominus Conradus de Vittingehoue*, Dominus *Henricus Wytte* advocatus de *Soneborch*, Dominus *Johannes Waldenrader* Archiepiscopus *Rigenfis*, Dominus *Wynricus* Episcopus *Osiliensis*, Dominus *Adulfus* Commendator in *Ouerpalen*. *Gerardus Söye*, *Tyle Asserye*, *Gerardus Tuue* cum consorte *Mechtolde*, *Tydericus Sorssjeven*, consors *Elizabeth*, *Wilhelmus Asferye*, consors *Margareta*, *Waldemarus Porse*, consors *Gertrudis*, *Henricus Tuue*, consors *Yde*, *Henekinus Aytis* cum *Lubbo*ldo, *Otto Wodrus*, consors *Margareta*, *Johannes Loede*, consors *Elizabeth*, *Otto Tuve*, consors *Helena*, *Johannes Tuue*, consors *Magdalena*, *Sander Myksæ*, consors *Anneke*, *Bertoldus Waffschel*, *Waldemarus Wrangel*, consors *Helewy*, *Bertoldus Wrangel*, consors *Elizabeth*, *Hennekinus Wrangel* de *Ögel*, *Waldemarus Tuve*, consors *Gertrudis*, *Tydekinus Wekebrod*, consors *Margareta*, *Hermannus Soye*, consors *Elisabeth*, *Rutgerus Bremer*, consors *Ermegart*, *Nicolaus de Treyden*, consors *Gertrudis*, *Bertram de Treyden*, consors *Alheydis*, *Hermannus Rysbyter*, consors *Mechtildis*, *Henekinus Wyrkes*, consors *Elisabeth*, *Otto Brakel*, consors *Margareta*, *Otto Soye*, consors *Anna*,

Anna, cum *Elisabeth* matre, *Herbordus Donehof*, confors *Anna*, *Engelbertus Wekebrod*, confors *Alleneke*, *Hermannus Lytel*, confors *Katerina*, *Henricus Hane*, confors *Jutta*, *Eylardus Boltman*, confors *Elisabeth*, *Bertoldus Tetdome*, confors *Margareta*, *Fikko Wrangel*, confors *Margareta*, *Röle Jackewalde*, confors *Elena*, *Nicholaus de Berge*, confors *Elisabeth*, Dominus *Otto* miles, confors *Katerina*, Dominus *Johannes de Lechtis* miles, cum consorte Domina *Margareta*, Dominus *Jacobus Diekn* miles, cum consorte *Elena*, Dominus *Henricus Rebuk* miles, cum consorte *Ragnild*, Dominus *Goswinus Rysbiter* canonicus Reualiensis. Isti omnes morantur in *Estonia*.

MCCCCVIII. fuit maxima hyems, ita quod mare fuit congelatum inter *Gutlandiam* & *Ölandiam*, inter *Rostok* & *Ghetesör*, & multi delphines fuerunt capti ante *Wisby*, & multa pecora ac bestie tunc fame & frigore perierunt. In festo sancti Michaelis, rehabuerunt *Daci Gotlandiam* a *Dominis Prucie* pro IX. millibus nobiliorum aureorum. Et tunc Stalla & chorus ligneus fuit completus.

Anno Domini MCD. nono (y), obiit frater *Hermannus Sasse*, quondam Curatus ad sanctum Laurentium, de *Brandenborch* ortus, qui reliquit tria volumina sermonum in papiro videlicet *Osfencop*, promptuarium *Herman Sasse*, item *Coswicum* (z) de Sanctis in pergamento, item Dietam salutis, Postillam super Ewangelia, Summulam Juris, Ovidium moralizatum, Breviarium cum duabus parvis missalibus. Item dedit ad Sacristiam, pro vino & oblatis, XX. marcas argenti. Item dedit ad vestes meliores X. marcas argenti. Item ad vestes missales XXX. marcas argenti. Item ad vestes Sacristie XXIV. marcas argenti dedit, & ad vestes meliores X. marcas argenti. Item comparavit duo superpellicia pro I. marca argenti. Item ad tectum dormitorii australis dedit X. marcas argenti.

MCCCC. decimo, decollatus fuit Dominus *Abraham Brodberfon* miles strenuus per Regem ERICUM, pro forefactis suis, in *Sunder Jucia* ante castrum *Sunderborgh*, qui pluribus annis fuit Advocatus *Hallandie*, *Wærendie*, ac plurium terrarum, & multa gesit.

MCCCCX. in vigilia divisionis apostolorum, fuit in *Prucia* crudeliter preliatum per *Dominos Prucie* contra *WLADIZLAUM* Regem Polonie, *WITHOLDUM* Regem Litfanie, Imperatorem seu *Cesarem Tartarorum*, ac contra *Rutenos*, *Sametas*, & *Walochos*, qui habuerunt in exercitu ipsorum ultra quadringentena millia bellatorum, qui optenta victoria de *Prutenis* ac Magistro ipsorum, Marscalco, & aliis ultra sexcentis cruciferis, cum aliis secularibus, circa XX. millibus virorum occisorum, statim post VIII. dierum spacium obsederunt famosissimum castrum *Marienborch*, & alia castra per prodiciones hovalium & civium eo tempore optinuerunt, ut *Melvingh*, *Thorun*, *Kerfeborch*, *Reeden*, *Strateborch*, & plura alia. Sed tandem, Marscalco de *Lyvoniam* cum suo exercitu *Polonis* in adiutorium superveniente, predicti *Poloni* cum suis paganis terram *Prucye* deseruerunt, & ad propria redierunt, cum maximis spoliis & captivis. Tandem pax reformata &c.

MCCCC. undecimo, die sancti Olavi, ERICUS Rex Dacie, Swecie & Norwegie, veniens personaliter ad civitatem *Wisbyensem* cum exercitu magno, turres prenominate (a) optinuit, & Castrum in die S. Petri ad vincula edificare cepit.

U u u 2

MCCCC.

(y) Hæc habentur in Scheda separata.

(z) Alii legunt *Codicem*. Vid. *Pontopp. Annales T. II. p. 508.* ubi & plures lectiones discrepantes.

(a) Vid. supra ad An. 1397.

MCCCC. duodecimo, obiit ALBERTUS Rex Swecie, in Cena Domini, & sepultus in monasterio *Doberaan*. Et facta est maxima guerra inter Reginam Dacie & Holfatos, & capta est *civitas Flensburgensis* ab Holfatis, & de claustro fuit castrum edificatum, & in magna parte a Danis destructum.

Anno Domini M. quadingentesimo duodecimo, Dominica ante Michaelis, scilicet VII. Kal. Octobris, consecrata fuit denuo Ecclesia cum novo choro per venerabilem patrem Dominum *Albertum* Episcopum Schopiensem ac vicarium in spiritualibus venerabilis in Christo patris Domini *Johannis* Archiepiscopi Rigenfis, & hoc de consensu & beneplacito venerabilis patris Domini *Kanuti* Dei gracia Episcopi Lyncopenfis, ad honorem & gloriam omnipotentis Dei, beate Katerine virginis, beate Marie Magdalene, & beati Francisci confessoris, beati Anthonii, beati Ludowici episcopi & confessoris, & sancte Clare virginis. Cujus *Dedicationis dies* annua celebrabitur dominica proxima ante Marie Magdalene, immediate post Dedicacionem Fratrum Predicatorum. Patrini autem ecclesie predictae, in die consecracionis ejusdem, fuerunt persone infraascripte, scilicet: Proconsules ^(b), Dominus *Conradus de Monte*, cum consorte Domina *Mechtilda Vootes*, Dominus *Johannes Lippus*, cum Domina *Gerdele Danielis* vidua, Dominus *Nicholaus Ofenbrugge*, cum consorte Domina *Elizabeth*. Consules ^(c), Dominus *Hermannus Mundtepenningh*, cum consorte Domina *Hezeke*, Dominus *Heyno de Aken*, cum consorte Domina *Elizabeth*, Dominus *Gotschalcus Crowel*, cum consorte Domina *Elizabeth*, Dominus *Hermannus Münter*, cum consorte Domina *Aghata*, Dominus *Johannes Duzeborch*, cum consorte Domina *Christina*, Dominus *Conradus Ekeman* cum consorte, *Rutcherus Middeldorp*, cum consorte, *Wernekinus de Brinke*, cum matre, *Johannes de Brinke*, cum consorte, *Marquardus Steen* Advocatus castri, cum consorte sua *Katerina*. Et sunt XIII. Nota, quod eodem tempore recondite sunt *Reliquie* de sancta *Maria Magdalena* in Summo Altari per Dominum Episcopum prenominatum.

Anno Domini MCCCCXII. ante festum omnium Sanctorum, Crisanti & Darie ^(d), obiit Domina MARGARETA Regina, filia WALDEMARI Regis Dacie, que multis annis rexit tria regna, videlicet *Daciam*, *Sweciam* & *Norwegiam*, que obiit *Flensborgis* in navi, facta pace cum Holfatis & Theutonicis. Et sepulta est in *Selandia* in choro summe ecclesie *civitatis Roskyldensis*, in tumba eburnea, ut viderur. Post cujus mortem Dominus ERICUS Rex, filius *Wladizlai* Ducis Pomeranie, suscepit gubernacula trium regnorum predictorum.

Anno Domini M. quadingentesimo tercio decimo, circa festum sancti Antonii confessoris, incepta fuit missa animarum cantanda pro *Convivio Sancte Katerine in Bredesethr terre Ölandie*, & hoc singulis secundis feriis ^(e) in perpetuum, pro qua IV. marcas argenti conventus singulis annis habebit. In die Divisionis apostolorum, Ecclesia nostra fuit completa in testudinali opere, scilicet in profesto Dedicacionis nostre Anno Domini MCCCCXIII. opus est completum.

Anno Domini MCDXIX. constructa est nova domus a parte orientali conventus.

Karissimi patres & fratres ^(f), regracior vobis omnibus, quod tempore, quo vobiscum fueram, bene me tractastis. Et si aliquem vestrum offendi verbo vel facto, dico homiliter culpam meam, rogans, ut me ad professionem regule vestre sancte dignemini colligere propter Deum.

MCDXXXIV.

(b) ɔ: Borgemeistere.

(c) ɔ: Raadmænd.

(d) ɔ: Die 25. Octobris, s. die S. Chrysanthis & S. Darie virginis.

(e) ɔ: Singulis diebus lunæ, alle Mandage.

(f) Sine dubio loquitur hic *Auctor alicujus partis horum Annalium*.

MCDXXXIV. obiit frater *Johannes Nicolai*, in die Sancti Henrici, Sacerdos & bonus Scriptor. Eodem anno obiit frater *Matheus Hönth* Sacerdos & bonus Predicator.

MCDXXXVI. obiit frater *Nicolaus Stenbrink*, in die sanctorum martirum Sixti, Felicissimi, & Agapiti.

MCDXXXVII. obiit frater *Jacobus Brill*, feria sexta ante festum Thome, quondam Sacrista.

MCDXXXVII. feria quarta majoris ebdomade, obiit frater *Laurencius Jacob* Terminarius.

MCDXXXVII. die Sancti Botulphi, obiit reverendus pater, frater *Abraam*, quondam Gardianus Sudherkopenfis, qui optimam elemosinam contulit *Conventui Wisbycensi*.

MCDXXXVII. obiit nobilis vir, Dominus *Trmdh Hase*, miles, & Capitaneus totius *Gotlandie*, qui maximam partem castri *Wesborg* fecit edificare. Hic legavit *Conventui* eqvum, cum omnibus armis sibi personaliter attinentibus, & dedit *Conventui* C. marcas argenti pro anima sua & animabus omnium parentum & amicorum suorum, qui etiam in vita fuit *Conventui* multum favorabilis, pro quibus sit anima sua recommendata omnipotentis Dei misericordie & favori.

MCDXXXVIII. Sabbato in Octavis Corporis Christi, obiit frater *Gregorius Turgilli* Organista.

MCDXXXIX. obiit frater *Johannes Conradi* Suderkopenfis Dyaconus, circa festum omnium Sanctorum.

MCDXLI. in festo exaltationis sancte Crucis, fuit coronatus CRISTOPHORUS in Regem Swecie.

MCDXLII. in vigilia S. Andree, obiit notabilis vir *Laurencius Kreyenscoth*, qui dedit *Conventui* pro edificiis II. marcas argenti in testamento, & cuilibet Sacerdoti tunc conventuali unum florenum, & cuilibet juveni dimidium florenum.

MCDXLII. in die beati Stephani prothomartiris, obiit Dominus *Hermannus Funth*, Proconsul Wiisbicensis.

MCDXLII. reparata & edificata fuit *nova libraria* (g). Et sequenti anno major pars librorum fuerunt cathenate de elemosina fratrum, & pars de elemosina post Dominum *Henricum Ribbenes*.

MCDXLIII. ambitus fuit reformatus, & sequentibus duobus annis cum fenestris vitreis competenter ornatus.

MCDXLIII. feria secunda post Dominicam Judica, hora quasi XII. obiit frater *Petrus Öninghe* vel dictus *Suart.e*.

MCDXLIII. Dominica Palmarum, inter horam secundam & tertiam ante meridiem, obiit frater *Thidekinus* dictus *Bezsteskredher*, qui reliquit post se reliquiarium unum, crateram argenteam, coclear argenteum, missale unum, diurnale, X. florenos, XII. marchas argenti, & plura utensilia, videlicet, amphoras, peluim &c. & sepultus est juxta *altare sancti Andree*, cujus anima in pace requiescat. Aureus numerus XIX. litera dominicali.

MCDXL. quarto, obiit notabilis vir & promotor *Conventus*, Dominus *Henricus van der Lippe*, Proconsul Wiisbicensis, sabbato ante festum Botolphi, cujus anima in perpetua pace requiescat.

MCDLXXIX.

(g) *Bibliotheca* scilicet *Monasterii Fratrum Minorum Wisbyensis*.

MCDLXXIX. obiit venerandus pater, frater *Swerkerus*, Lector Wisbicensis, & quondam Gardianus Lyncopensis, cujus anima in pace quiescat.

Anno Domini 1524. a festo Erici Regis usque Michaelis obsessa fuit *civitas Wisbyensis* per *Sweuos*, tamen non capta, & hoc mediantibus *Danis*, illis tamen ad maximum dampnum. Quia anno sequenti Capitaneus Gotlandie, videlicet Dominus *Severinus* dictus *Norby* miles intravit *Scaniam* & *Blekingiam*, volens sibi subjugare totam *Daciam* ex parte CRISTIERNI quondam Regis ibidem expulsi. Sed resistentibus sibi *Danis* cum *Holfatis*, victus & captus mansit cum suis, & naves ejus combuste fuerunt per *Lubicenses*, quia civitatibus stagnalibus per aliquos annos maxima dampna per suam piraciam fecit.

Anno Domini 1525. sabbato ante Dominicam Cantate, capta fuit *civitas Wysbicensis* per *Lubicenses*, & totaliter despoliata, absente predicto milite & Capitaneo D. S. (h), nam erat in Scania.

Nota, quod multi, tam nobiles, quam alii, fuerunt interempti ex utraque parte, videlicet non una via, tamen dispersim, veritate me constante, qui *tunc temporis eram Curatus ad S. Joannem* & confrater majoris convivii (i).

(h) s: Dominus Severinus Norby.

(i) Hic habes unum & forte postremum ex iis Auctoribus, qui aliquid huic Codici Annalium Wisbyensium adscripsit.

XX.

Chronologia Rerum Danicarum Secunda,

Auctore

Cornelio Hamsfortio Cimbro

Ab Anno Christi DCLXXXVII. ad Annum MCCCCXLVIII.

Ex Codice Mscr. Bibliothecæ Regiæ Hafn. signato E 32.

De hac *Chronologia Hamsfortiana*, quam Auctori *secundam* appellare placuit, respectu forte *Seriei* illius *Regum* huic operi superius sub Num. X. insertæ, eadem præfari licet, quæ ibi dicta sunt, quo etiam lectorem remitto. Hanc una cum illa, ex Ms. Donat. Delagard. Bibl. Acad. Upsal. cura Amicorum supra laudatorum obtinui, ex apographo forte *Stephanii* exscriptam. *Stephanius* autem suum exemplar ex Codice Bibliothecæ Regiæ Hafniensis olim transcripsit. Id tantum hic monere habeo, Auctorem in primis lineis fere in eo esse, ut lectori, *Lyfscandrum* testando, nauseam moveret, nisi mox, antiquos & meliores fontes adeundo, fidem suam egregie tueretur, optimos enim & nulla non fide dignissimos, ubique citatos, fontes usurpavit, ut sunt, *Diplomata Loci Dei*, *Diplomata Ringstadensia*, *Literæ Canutinæ*, *Diarium Minorum*, *Ephemerides Roskildenses*, *Schediasmata* varia, *Membrana Nasco-vii*, & aliæ *membranz veteres*, *Annales* usque ad An. 1314. ipsi a M. *Johanne Langio* communicati, *Nicolai Bruu* Episcopi Slesv. *Annotata*, *Annales Sveonum*, *Annales Holfatici*, *Annales Frisie*, *Annales Slesvicenses*, *Annales Slavorum*, ne dicam de *Saxone*, *Arnoldo*, aliisque editis & autenticis Scriptoribus. *Annalibus* etiam *Eiderstadenfibus* usus est, qui tamen, ipse inquit, ita sunt conscripti, ut illis parum fidei tribuat. Ex omnibus istis ad-

miniculis,

miniculis, quorum magna pars dudum penitus interiit, non potuit non permulta particularia, alibi que non obvia, nobis conservasse. Hinc est, quod in ecclesiasticis & rebus monasteriorum enarrandis copiosior aliis sit. Hinc etiam factum est, ut in *Hamsfortio* nostro inter Annalistas vetustate commendabiles collocando nullus hæsitaverim. Dolendum tamen est, librariorum forte culpa aliquot, præcipue in nominibus hominum & locorum, falsas lectiones irrepsisse, quarum alias, ut potui, emendavi, alias emendare non ausus.

Anno Domini DCLXXXVII. BIORNO Rex Danorum LXX. novæ regię familiæ conditor & auctor, regnat annos 24. aliis, ut *Lyfcandro*, XI.

Anno Domini DCCXI. HARALDUS IV. Biornonis filius, Rex LXXI. regnat annos XXVII. *Lyfcandro* XXIII.

Anno Domini DCCXXXVIII. GORMO I. Rex LXXII. Haraldi Filius, Biornonis Nepos, regnat annos XXXIII. Hic a *Sylvestri Giraldo* Cambrensi *Gurmundus*, & ipse legatus rerum bellicarum *Torchillus Turchefius* appellari videtur. Hinc facile colligi potest, *Gormonem* in Britannia & Hybernia Duce *Torchillo* bella gessisse & utriusque insulæ gentes armis domuisse. Fuit enim *Gormo* rerum obscurarum solertissimus indagator, ad quas inveniendas uti mirabiles usus est *Torchillo Athelfare-ro*, indagatore novarum rerum callidissimo.

Anno Domini DCCLXXI. SIGERICUS, qui & *Sigefridus* & *Haraldus* appellari videtur, ac GOTORICUS, qui *Godfridus* dicitur, cognomento *Largus*, frater, *Gormonis* filii, *Haraldi* nepotes, Reges Danorum LXXIII. & LXXIV. Regnat hic annos XL. aliis XLI. An. DCCLXXI. *Gotoricus* bellum facit Saxonibus. Anno Domini DCCLXXVI. *Videkindus*, Saxonum Rex, bellum gerens cum *Carolo Magno* Cesare, ad *Sigericum* Sororium suum in *Daniam* confugit.

Anno Domini DCCLXXVII. *Dani* Saxonibus auxilium denegant publicis comitiis.

Anno Domini DCCLXXXII. *Dani* Oratores suos & Legatos, *Asmundum* & *Blonem*, ad Cesarem mittunt. Exules in *Daniam* veniunt, *Aribo Vnellionis* filius, *Beringarius Balesstadiani*, *Vidichindus* Rex, & *Abbo*, Regulus Saxonie Transalbinæ, *Edelhardi* filius.

Anno Domini DCCLXXXIV. hi, acceptis auxiliis Danicis, bellum renovant Saxonicum in *Carolum Magnum*.

Anno Domini DCCLXXXVI. defuncto *Sigerico*, Danorum Rege, regnum ejus iniit HEMMINGUS illius filius. Nam huic in Annalibus quibusdam ascribuntur anni XXII. & hic *Henningus* regnat cum patruo cum minore potestate in quibusdam Danorum provinciis. Hic etiam cum fratribus conspirasse in *Gotoricum*, ejus vitæ insidiantibus, traditur.

Anno Domini DCCCI. GOTORICUS, potentissimus Danorum Rex, hortatur Saxones, ut Francis rebellionem faciant, promittens suppetias.

Anno Domini DCCCIV. Fædus Danus cum *Carolo Magno* icit.

Anno Domini DCCCVIII. *Longus murus* in Istmo Cimbrico condi cæpit. *Gotoricus* bello lacescit *Carolus Magnus*.

Anno Domini DCCCIX. de pace actum in finibus, *Carolo* Cesare *Holingstadii*, *Gotrico Sliuic* commorantibus.

Anno Domini DCCCX. *Gotricus Frisios* oppugnat, & suorum fraude occiditur. Cui OLAUS III. filius succedit, Rex Danorum LXXV. Regnat paucis mensibus. Huic substituitur

Anno Domini DCCXI. HEMMINGUS Sigerici filius, Rex Danorum LXXVI. Regnat annos II.

Anno Domini DCCCXII. moritur *Hemmingus*. Huic succedunt

Anno Domini DCCCXIII. SIVARDUS II, *Annulus* cognomento, a Schaniis & Selandiis, & RINGO Olai filius a Cimbris, designati Reges Danorum LXXVII. & LXXVIII. Regnant annos V.

Anno Domini DCCCXV. bellum intestinum in Dania. REGNERUS confors imperii fit cum patre absente. HARALDUS CLACHUS fugatus e Dania.

Anno Domini DCCCXVII. *Ringo* & *Sivardus*, bellum sociale & intestinum gerentes, occumbunt mutuis vulneribus. *Haraldus Clachus* Ringoni, *Regnerus Lotbroga* patri Sivardo substituuntur Reges LXXIX, XXC. Hic regnat annos XXXVII. aliis XL.

Anno Domini DCCCIX. *Haraldus Clachus* regno pulsus, a Saxonibus restituitur, & regnat annis XXXII.

Anno Domini DCCCXXVI. persecutio Regneriana contra Novitios Christianos.

Anno Domini DCCCXLV. Dani diversis studiis secuti partes *Haraldi Clachi*, gliscente bello civili, ERICUM RODE, Haraldi fratrem, & SIVARDUM reges creant & collegas Haraldi. *Ericus* ab eo tempore regnat annos XIV.

Anno Domini DCCCLIV. *Regnerus* occiditur ab Hella.

Anno Domini DCCCLV. SIVARDUS III. & IVARUS Regneri filii, Reges Danorum XXCI. & XXCII. Regnat ille annos III.

Anno Domini DCCCLVII. moritur *Sivardus* Rex. Succedit ERICUS I. Haraldi Clachi frater, Rex Danorum XXCIII. cognomento *Rode*. Regnat annum unum, solus oppressus bello ab *Erici II.* tutore *Guthormo*, Haraldi Clachi filio.

Anno Domini DCCCLIX. ERICUS II. *puer*, Sivardi filius, Rex Danorum XXCIV. Regnat annos XIV. Hoc anno regnare incipit *Olaus* (crediderim *Treteli-am* fuisse Regem Sveonum) & cum filiis *Eningnupo* & *Giurdone* partem Daniae occupat, defendens *Canutum Lotnam*. Erat *Canutus Lotna* Erics Rode filius, æmulus *Erics* Regis II.

Persecutio II. Ericiana biennio duravit.

Anno Domini DCCCLXIII. mortuo *Olao*, filii *Giurdo* & *Eningnupus Canuti* defensionem & tutelam suscipiunt.

Anno Domini DCCCLXXXII. moritur ERICUS II. *puer*. Succedit CANUTUS I. *Lotna* dictus, Erics Rode vel Clachi filius, Rex Danorum XXCV. regnat annos XI.

Giurdo, cum annos X. in parte Daniae regnasset, necatur. *Eningnupo* fratre superstite, & tutore *Canuti Lotnae* Regis.

Anno Domini DCCCLXXXIII. *Canutus* Rex moritur. Succedentibus FROTHONE VI. & SVENONE fratribus, Regibus Danorum XXCVI. & XXCVII. *Frotho* regnat annos 2.

Anno Domini DCCCLXXXV. *Frotho VI.* moritur: cui succedit filius GORMO II. *Anglicus* cognomento dictus, Rex Danorum XXCIIX. Regnat cum *Svenone* patruo annos VI. aliis IV. ut in *veteri* quadam *membrana*.

Anno Domini DCCCLXXXXI. *Gormo* Rex in Angliam proficiscitur, & regnum committit fratri *Haraldo*.

Anno Domini DCCCLXXXII. HARALDUS V. Frothonis VI. filius, Rex Danorum XXCIX. Regnat annos circiter octo. *Gormo* apud Northumbros regnat annos XII. in Anglia, abdicato Regno Danico.

Anno

Anno Domini DCCCLXXXIV. moritur *Gormo*. Regnum Danicum obtinet solus HARALDUS annos V.

Anno Domini DCCCLXXXIX. moritur *Haraldus*, quem sequitur GORMO III. filius. Regnat crudeliter annos fere XXXI. Rex Danorum XC.

Anno Domini DCCCLXXXX. persecutio III. Gormoniana, quæ ædes Sacræ *Slieuici* dirutæ.

Anno Domini DCCCCXIV. moritur *Gormo* Danus in Anglia, succedente filio *Siderico*, qui ducta *Edditta*, *Tyræ* forore, genuit *Olaum* & *Gotoricum*.

Anno Domini DCCCCXXI. *Gormone* mortuo, Haraldus filio, Rege XC. Danorum, succedit & regnum iniit HARALDUS VI. BLATAN, Gormonis III. filius. Rex Daniæ, Angliæ & Norvegiæ XCI. Regnat annos L.

Anno Domini DCCCCXXX. *Haraldus Blatan* insidiis *Tuconis Trillæ* telo trajicitur Kl. Novembr. Corpus *Roschildiam* delatum, in æde Trinitatis, quam ipse nuper condiderat, sepelitur.

Anno Domini DCCCCXXXI. SVENO II. *Bifurcalis barbæ* regnum init. Haraldus filius, Rex Danorum XCII. Regnat secundum quosdam annos XXIII. sed re-ctius XXIV. Persecutio IV. Svenoniana.

Anno Domini clōXII. *Sveno Bifurcalis barbæ* tota Anglia potitur.

Anno Domini clōXIII. *Sveno* Rex Danorum, Angliæ & Norvegiæ moritur, qui & alio nomine *Sven Otto* dicitur. Alii habent annum clōXIV.

Anno Domini clōXIV. CANUTUS MAGNUS II. hoc nomine, cognomento *Lambertus*, Rex Daciæ, Angliæ, Norvegiæ & totius septentrionis potentissimus, regnum (*Sven Ottonis* filius) iniit. Regnat annos XXIII. aliis XXIV.

Anno Domini clōXV. *Canutus* Anglos bello vexat & eorum Regem *Ethelredum*.

Anno Domini clōXVII. necato *Edmundo*, Ethelredi filio, totam Angliam occupat & regno Danico subijcit.

Anno Domini clōXXX. *Sodales Benedictini* in Daniam opera *Canuti* introducuntur.

Anno Domini clōXXXVI. moritur *Canutus Magnus* Rex Danorum. Succedente *Canuto Duro*.

Anno Domini clōXXXVII. CANUTUS III. DURUS, Canuti Magni filius, Rex XCIV. iniit regnum, *Magno Bono* Norweciam, *Haraldo Harefota* Angliam occupantibus. Regnat annos VI.

Anno Domini clēXL. *Canutus*, post excessum Haraldus fratris consanguinei, potitur regno Anglico biennium.

Anno Domini clōXLII. moritur *Canutus Durus*, cui ex pacto substituitur

Anno Domini clōXLIII. MAGNUS, Divi Olai filius, Rex Danorum XCV. & Norveciæ: regnat annos IV. In hoc *Canuto* desit familia *Biornonis*, quæ regnavit annos CCCLVII.

Moritur hoc anno *Odincarus Junior*, qui alias, imprimis in *Diplomatibus Coenobii Loci Dei*, vocatur *Ottbo Carolus*, Episcopus Ripensis; succedente *Valone* Frisio.

Anno Domini clōXLVI. *Magnus*, Rex Daniæ & Norveciæ moritur, & regno potitur Danico SVENO III. ESTRITICUS, qui & *Magnus* cognomento dicitur, *Ulfonis Spragalogis* filius, *Trugilli Svenonis* nepos, *Biornonis* pronepos, *Biornonis Urfi* abnepos, Rex Danorum, Norvecorum & Anglorum XCVI. regnat annos XXVIII.

Anno Domini clōL. *Haraldus Durus*, Divi Olai frater uterinus, Rex Norveciæ, populatur insulas Balchici maris, vastat oras Henetum & cum Danis pugnat bene.

Anno Domini clōLVII. Heneti a Saxonibus, qui laborabant bello civili inter Cycinos & Circipanos ac Tholensios & Rhedarios, quibus, scilicet Tolensii & Rhedariis opem ferunt *Sveno* Rex Danorum, *Bernhardus* Elector Saxonie Regulus, & *Godeschalcus*, Obotritorum Dynasta.

Anno Domini clōLXI. *Rudolpho*, Slieuiensi Episcopo, succedit *Sivardus*, homo Danus, auctoritate & consensu *Svenonis* Regis creatus, cum Hamburgensis Pontificis auctoritatem Rex nihili faceret, docens, incolas male instrui religione ab iis, qui ab Hamburgensi mitterentur, lingvæ patriæ & Danicæ rudibus. Moritur item *Henricus* Dalbientis Episcopus, & ejus Ecclesiam cum Lundenfi *Eginus* conjungit.

Anno Domini clōLXVI. magni motus & mutationes fuerunt in Anglia, Norvecia, Sveonia, & in Henetum Obotritorum oris.

Anno Domini clōLXXI. *Sveno* Rex *Henricum VI.* Cæsarem ad Lunæburgum convenit. Fœdus contra rebelles Saxones initum.

Anno Domini clōLXXII. moritur *Edbertus*, Episcopus Fiuniæ. Hic *Reinaro* successerat.

Anno Domini clōLXXIV. *Sveno* Rex moritur & *Roschildiæ* sepelitur, quem sequitur 8. Idus Maji *Gvilhelmus* Episcopus Roschildensis. In locum *Svenonis* substituitur Rex ejus filius HARALDUS VII. cogn. *Piger*, Rex Danorum XCVII. Regnat annos VI. *Saxoni* & aliis II.

Anno Domini clōLXXX. moritur *Haraldus* Rex & in Scania *Dalby* sepulturæ traditur: cui succedit CANUTUS VI. *Sanctus*, *Svenonis* Estritici alter filius, Rex XCII. Regnat annos VI. *Saxoni* annos X.

Anno Domini clōXCIV. *Carthusianorum* religio initium habuit. *Eginus* Episcopus Lundenfis & Dalbientis moritur. Ejus locum tenet *Ricaldus*.

Anno Domini clōLXXXVI. Feria Sexta A. D. VI. Idus Julii, prodicione *Blacconis* trucidatur *Canutus* Rex *Otthoniæ* in æde Albani, una cum fratre *Benedicto*, occiduntur alii sedecim Equites cum Rege consternatione Cimbrorum: *Asmundus*, *Sveno*, *Acho*, *Turgatus*, *Bernhardus*, *Gutmarus*, *Eschillus*, *Tocho*, *Datno*, *Attilus*, *Suno*, *Rostenus*, *Milo*, *Rudolphus*, *Altejus* & *Vilrampus*: cadit etiam *Blacco* proditor. *Ericus Eigotta*, alter Regis frater, ferro viam sibi parat & evadit.

OLAUS VI. FAMELICUS, *Svenonis* Estritici filius tertius, Rex Danorum XCIX, regnat annos IX. menses V. dies II.

Anno Domini clōLXXXVII. annonæ inopia insigni laboratum per decennium.

Anno Domini clōXCV. *Olaus* Rex captus vitæ & regni tædio, cum natalitia Christi præ inopia solenni sacro epulo satis splendide celebrare non posset, se pro salute populi devovet: Verum preces haud inanes neque carebant, Deo ita volente, pondere; statim enim repentina morte decedit.

Anno Domini clōXCVI. ERICUS III. EIGOTA, id est, nomine & virtute *Bonus* (ut appellatur in *litteris Canutinis*) *Svenonis* Estritici filius 4. Rex Danorum C. Regnat annos IX. aliis VIII. nonnullis VII.

Ricaldo Episcopo Lundenfi vita functo succedit *Ascerus* *Svenonis* filius, Cimber, homo nobilis.

Anno Domini clōXCVII. magna annonæ ubertas & copia ubique locorum, ut modius frumenti denario veniret unico.

Anno

Anno Domini clōXCVIII. *Sodales Cistercienses* primum in Dania, favente Rege, introducuntur. Piraticæ excursiones Henetum. *Henricus* Godscaldi filius, auxiliantibus Danis, & *Magno* Saxonum Regulo Electore, Henetos & *Cruconem* bello lacescit, paternam ditionem repetens.

Anno Domini clōXCIX. *Ida*, fœmina nobilissima, de Ecclesia Roëschildenſi optime merita, VIII. Kal. Septembr. moritur, juxta *Ephemerides Roëschildenses*.

Anno Domini clōC. *Canutus* Rex Danorum, defunctus a Pontifice *Paschali II.* in Apotheosin refertur Divisqve ascribitur rogatu *Erici* Regis, qvi litem habebat cum *Liemaro*, Pontifice Hamburgensi. Ab hoc tempore quotannis *Othoniæ* VI. Id. Julii Divalia celebrari cœpit.

Anno Domini clōCIII. *Frisia Eydorensis* excoli coepit templis, in primis in territorio (*).

Anno Domini clōCIV. *Ericus Eigota* Rex in Græciam proficiscitur, liberaliter ab Imperatore Constantinopolitano *Alexio Commeno* exceptus. Moritur tandem in *Cypro*. BOTILDA Regina, Sacri itineris Comes, fatum viri sequitur, & in valle Josaphati tumulatur. *Afcerus* Lundensis Episcopus a Legato Sedis Apostolicæ Pontifex Danorum creatur, Primas Sveoniæ & Norveciæ, & Apostolicæ sedis legatus.

Anno Domini clōCV. Interregnum in Dania per biennium: cui præerat *Haraldus Keisa*, *Erici* Regis filius nothus. *Cruco* senex, tyrannus obotritorum Henetum, a Dano eqvite in comestationibus Plonensibus, infidiis uxoris *Slavinae* Pomeranæ, *Svantibori* filia, & *Henrici* Godscaldi filii, Regni consortis, trucidatur.

Anno Domini clōCVII. NICOLAUS, Svenonis Estritici filius natu minimus, Rex Danorum CI. regnat annos XXVIII. aliis XXVII.

Anno Domini clōCIX. in *Frisia Eydorensi* Sacellum condi cœpit in *Cleve* ad *Garfandum* in honorem D. Christiani, Mariæ Magdalenæ & Bartholomei.

Anno Domini clōCX. Clarissimi viri eminent in Dania, *Arnoldus*, Episcopus Roëschildensis, qvi obiit in exilio, cui succedit *Petrus: Hubaldus* Anglus, Sodalis Benedictinus, Episcopus Othoniensis, *Gunnarus* Slieucensis, *Thoro* Ripensis.

Anno Domini clōCXIII. in *Frisia Eydorensi* *Boyemanni* suum pastorem verbi divini trucidant, nomine *Hermannum Lutke*. Condi coeperunt sacella *Popenbulla*, *Tetenbulla*, *Osterbevera*, *Weltæ*, *Fullervici*, & in agro *Chatarinæ*, testibus *Annalibus Eyderſtadensibus*, qvi tamen ita sunt conscripti, ut illis parum fidei tribuam.

Anno Domini clōCXVII. dederat, hoc fertur anno, *Nicolaus* Rex Cœnobio *Canutio*, qvodd est *Otthoniæ*, ab *Erico Eigota* extrui coepto, privilegia, additis bonis & beneficiis: cui donationi subscripserant *Ubbo Esberni* filius, Comes, Gener *Nicolai* Regis ex *Ingerta* filia, *Carolus* Regis frater, *Acho* camerarius, & alii. Hujus Regis pietatem erga Sodales Benedictinos *Paschalis II.* Pontifex Maximus, approbans, scribit *Hubaldo*, Episcopo Othoniensi 3. Id. Oct. & omnia a Rege Benedictinis Cœnobii *Canutii* attributa rata esse jubet, eosque in libertatem asserit. Laudat etiam piam voluntatem *Hubaldi*, de Sodalibus intercessione & largitionibus optime merentis. Postremo excommunicationis minas adjicit, qvi male mereri de Sodalibus non verentur. Contulit his *Nicolaus* Rex, iisdem Benedictinis Othoniensibus, alia bona pro filii *Ingonis* inferiis celebrandis, sed qvo anno incertum. Extructo delubro D. *Christiani* in *Frisia Eydorensi*, oppidulum *Gardinga* crescere & augeri cœpit.

Anno Domini clōCXIX. *Canutus*, *Erici Eigothæ* filius, Slieucensium Regulus, bellum contra *Henricum*, obotritorum & vagriorum regulum gerit, confobri-

(*) Territorii nomen desideratur.

num suum. Mox inita pace & fœdere *Henricus Canutum* filiorum tutorem & successorem regni instituit, accepta pecunia pro bonis paternis, quæ *Henrici* in Dania erant, reconciliatur etiam Regi *Nicolao* avunculo opera *Canuti*.

Anno clōCXX. *M. C. bisque decem*, *Danorum Clerus abegit uxores ductas non sine clade gravi*. Qvi sacerdotes id facere recusarent, appellabantur *Nicolaitæ*.

Anno Domini clōCXXIV. bellum *Nicolai* Regis contra Henetos Pomeranos.

Anno Domini clōCXXV. *Alberus*, Episcopus *Slieucensis*, templis per *Cimbriam Slieucensem* condendis dat operam. Hic succedit *Gunnero*.

Anno Domini clōCXXVIII. *Canutus* *Regulus Slieucensis*, cognomento *Lavardus*, *Erici* filius, diademate & regiis insignibus donatus, a Cæsare *Lothario* Saxone, regnum *Obotritorum* & *Vagriorum* iniit.

Anno Domini clōCXXIX. conspirationes in *Canutum* a *Magno*, Rege *Sveonum*, *Nicolai* filio, & aliis susceptæ.

Anno Domini clōCXXX. *Canutus Lavardus*, Rex *Obotritorum*, Dux *Daciæ*, 7. Id. Janv. *Harelstadii*, dolo *Magni*, *Nicolai* Regis filii, trucidatur, & procurantibus *Scialmonis Magni* filiis *Ringstadi* sepelitur. Hinc bellum civile ortum. *Volde-
marus* *Canuti* filius 8. Kal. Febr. nascitur matre *Ingeburgi*.

Anno Domini clōCXXXI. bello intestino durante in Dania *Lotharius*, Cæsar opem fert *Erico* contra *Nicolaum* Regem ejusque filium *Magnum*, oppugnat *Slieicum*. *Nicolaus* copias *Erici Emunnæ* ad *Jalungam* profligat, capto exercitus duce *Christiano*. *Sveones* deficiunt a *Magno*, & *Sverconem* Regem creant.

Anno Domini clōCXXX. *Nicolaus* Rex *Ericum* adversariorum partium ducem Dania expellit cum sua factione, qvi in Norweciam exulatum it.

Anno Domini clōCXXXIII. *Ericus*, infidiis evadens *Magni* Regis *Norwecorum*, in Dania, bellum restaurat civile. *Ubbonem*, *Esberni* filium, Comitem, Regis generum, præfectum insularum, fracta laqueo gula necat.

Anno Domini clōCXXXIV. *Magnus*, *Nicolai* Regis filius, fit circa Pasca Imperatori Cæsari *Lothario* supplex. Circa Pentecosten III. Non. Junii ad *Sinum Foticum* pugnans cadit. Perierunt 4. Episcopi *Cimbriæ*, *Petrus* *Roescildensis* & 60. Presbyteri. *Nicolaus* Rex fuga in *Cimbriam* elabitur, & *Slieuici* a calcariis conficitur. Cui succedit adoptatus a *Nicolao* HARALDUS IIX. KEISA, Rex *Danorum* CII. Regnavit fere annum unum. In locum defunctorum Episcoporum, *Petri* *Roescildensis* *Eschillus*, *Thoronis* *Ripensis* *Notaldus*, *Elloci* *Arhusii* *Eschillus* substituuntur. Floret *Ricolphus*, Episcopus *Otthoniensis*, qvi *Hermann* succedit.

Anno Domini clōCXXXV. *Haraldus Scipetorpi* a fratre *Erico Emuna* capitur & cum omnibus liberis securiferitur, excepto *Ola*. Corpora sine ullo honore in foream projiciuntur.

ERICUS IV. EMUNA, qvi & *Fulmen Septentrionale* dicitur, Rex *Danorum* CIII. regnat annos IV. Hic privilegiis, immunitate & bonis cumulat *Coenobium Ringstadenſe*, primum auctum in honorem & memoriam *Canuti* *Obotritorum* Regis, testibus *Petro Botildæ*, *Ricone* *Sacellano* Regis, *Ebbone Stigothi* filio, *Acone Richio*, & aliis. Hic *Richo* *Sacellanus*, hoc anno defuncto *Albero*, Episcopo *Slieucensi*, in ejus sufficitur locum.

Anno Domini clōCXXXVI. *Ericus* *Rugianis* bellum infert. *Haraldus Gylla* fugatus a *Magno* Rege *Norwecorum*, auxilia impetrat ab *Erico*.

Anno Domini clōCXXXVIII. *Ericus* Rex *Sialandia* pellitur, excitata seditione ab *Eschillo* Episcopo *Roescildensi* & *Petro Botilda*. *Ascerus*, Pontifex *Lundensis*, moritur.

moritur. Schanii in ejus locum *Eschillum* Roeschildensem postulant. *Ericus* Rex *Riconem*, Episcopum Slieucensem eligit. Erant gravissimæ inter *Albanianos* & *Sodales Canutios* controversiæ *Oththoniæ*, quas, ut Rex tolleret, scribit *Linoni* Præposito & omnibus Albani Parochianis, ac Basilicam Albani a Sodalium Canutiorum dominio liberam pronunciat, quam ante legitimo possessionis jure tenuerant, ac pro hujus jurisdictionis amissione, certos duarum librarum redditus e quibusdam agris, qui solvebantur Basilicæ Albanianæ, Sodalibus attribuit. Præterea audivimus, inquit, hinc iterum inter vos contentiones oriri, quod profecto dolemus; quia in nullo fratrum quietem turbari volumus vel patiemur. Quocirca Te, *Lino* Præposite, per gratiam perque fidem, quam mihi debes & inter nos est, rogo ac incunctanter præcipio, omnibusque vobis amicitiae tenore denuncio, ut pactum intra vos firmatum nullo modo irrumpetis, sed, ut dictum est, Ecclesiam vestram libere possideatis. Fratres autem præfatas 4. marcas cum aliis XVI. nostræ Eleemosynæ, quæ simul sunt XX. annuatim accipiant. Quod si quis nostris præceptis contrarium facere certaverit, divinæ ultioni & nostræ subjacebit.

Anno Domini clōCXXXIX. *Innocentius II.* Pontifex Romanus, scribens *Ormoni*, Priori Coenobii Ringstadiensis, Sodales illius loci in tutelam suam recipit, & jus immunitatis & bona a Regibus concessa Sodalibus Disciplinæ Benedictinæ Ringstadiensibus, concedendaque, approbat & confirmat Kl. Martii, Subscriptibus 10. Cardinalibus. *Ericus* Rex *Comitiis Vedingensibus*, dum contributionem agrariam decernit, indignante plebe, a *Plogo Nigro* Cimbro armato inermis transfoditur. Corpus *Ripis* sepultum in Basilica principe. Fuit de Sodalibus religiosis, maxime de *Canutiis Othoniensibus*, bene meritis, ut ejus literæ ostendunt.

ERICUS V. OVICOLA, *Aqvini* filius, *Suniuæ* nepos, *Fionis* Rex Danorum CIV. regnat annos IX.

Eschillus, secessionem molientibus *Scaniis*, Pontificatum *Lundensem*, *Rico* Roeschildensem, *Hermannus* Slieucensem, Episcopatus iniunt.

Anno Domini clōCXL. *Concilium Lundis* habitum ab *Eschillo* Pontifice. Interfuerunt *Deodignus*, Pontificius Legatus, *Rico* Roeschildensis, *Gislo* Lincopensis, *Sveno* Vibergius, *Notaldus* Ripensis, *Silvester* Burglanensis, *Sigvardus* Bergensis, *Ormo* Faroensis, *Hermannus* Slieucensis. Ibi inter alia rerum sacrarum negotia, V. Id. Augusti, confirmantur omnia privilegia & bona concessa *Sodalibus Canutiis Oththoniæ* & attribuuntur prima creando Episcopo suffragia, at singularia Priori proprio. Etiam designatur his litteris annus I. *Eschilli*, secundus *Erici* Regis, qui ibidem *Tertius* nominatur: adjicitur indictio II. rectius III. *Olaus* Haraldii Keisæ filius, ab exilio Norwecico reversus, a Rege bona paterna repetit. Denegante Rege, bellum oritur. A copiis profligatur regiis, profugit in *Sveoniam*.

Anno Domini clōCXLI. OLAUS, e *Sveonia* reversus, *Comitiis Arnensibus* Rex proclamatur, Rex Danorum numero CV.

Eschillum Pontificem bis profligat, & alium constituit Pontificem Presbyterum quendam, qui etiam *Eschillus* dicitur. Exitu anni *Ericus* Rex *Oththoniæ* fuit, & *Sodalibus Canutiis* redditus Regios Insulæ *Syltiæ* liberaliter attribuit 7. Id. Decembr. Testibus *Aspero* Sacellano, *Acone Pichio*, *Ubbone Bodildæ* filio, *Tuchone Scafnonis* filio. Præsentibus quoque illustribus filiabus *Canuti*, *Obotritorum* quondam Regis, *Christina*, *Catharina*, cum Domina *Margaretha*, *Bodilda*, ac pluribus aliis.

Anno Domini clōCXLII. *Ericus* Rex 6. Kal. Maji, qui fuit dies dominicus in Albis, iterum *Sodalibus Canutiis* donationes *Nicolai* Regis, maxime piscationem *Lun-*

neburgicam approbat & sancit perpetuo habendam. Aderant *Eschillus* Pontifex, *Petrus Botildæ* filius, *Aco Pichius*, *Helias* Præpositus Eggasleuensis, *Tucho Scafno-*
nis filius Thesaurarius, *Ascerus* Sacellanus, *Gumma* & *Rico* Cimbri. Inde Rex pro-
cinctum in *Olaum* facit, Scaniam perturbantem: *Eschillum* vitio creatum novum Pon-
tificem necat suspendio: *Olaum* divincit & fugat, cæsis Lundensibus. Per mortem
Asceri, *Helias* Flandrus e Præposito Eggasleuensi fit Episcopus Ripensis. *Tutavallis*,
Coenobium Cisterciensium, condi cæpit.

Anno Domini cl̄CXLIII. *Olaus* in Selandiam irruens, *Riconem*, Episcopum
Roeschildensem *Ramsolæ* occidit; igitur a Cimbricis Episcopis excommunicatur. *Riconi*
succedit *Hermannus*. Rex scribit præfectis suis, *Eschillo* & *Ebboni*, ut a violentia se
cohibeant, & *Sodalibus Canutiis* piscari *Löneburgi* permittant, a *Nicolao* & *Erico* Re-
gibus donationem eis piscandi eodem in loco esse concessam.

Anno Domini cl̄CXLIV. *Ericus* Rex matrimonio dat operam, ducens
LUDGARDIM, *Rudolphi* Comitis Limitanei Ditmarsii filiam, sororem *Rudolphi II.*
Ditmarsii & *Hardvici* Præpositi, postea Pontificis Bremensis. *Olaus* ab *Erico* cum
suis deletur. *Rudolphus* Ditmarsus, Reginæ frater, a Ditmarsis popularibus trucidat-
ur, in arce Boclenburgensi. *Coenobium Herivadenſe* a Sodalibus Cisterciensibus,
impensis *Eschilli* Pontificis, extrui coeptum.

Anno Domini cl̄CXLV. expeditio in *Henetos* suscepta infeliciter, quampluri-
mis Danorum captis, Rex insigni erga eos sibi militantes liberalitate usus, regios redi-
tus diminuit. Eminent magni viri, *Georgius Muncus* & *Elius Comes de Vestatorp*,
inter eqvites clarissimos Selandiæ, de Sodalibus Canutiis benemeriti. Hi *Basilicam Ca-*
nutiam Othoniæ agris & redditibus cumulant. *Elius* Saxoni Præposito de vico *Vi-*
singo appellatur.

Anno Domini cl̄CXLVI. *Heneti* in Freto Balthico exercent piraticam, qua
fere Rex captus fuisset, inter Selandiam & Fioniam trajiciens, nisi industria nautarum
& vento secundo usus evasisset. Forte hoc tempore *Thomas*, Prior Canutiorum *Otho-*
niæ, bona, quæ sunt *Svertetorpi*, quæ *Elius* de Vico *Visingo* & *Georgius Muncus*
Ecclesiæ donarant, *Ricolpho* Episcopo Othoniensi concedit, facta permutatione. *Ri-*
colphus vero *Ascerus*, Episcopo Roeschildensi, auri puri libris duabus & semisse con-
sensu Canutiorum mancipat. Aderant præsentēs: *Hubaldus* Cardinalis, missus in
Daniam a Pontifice Maximo, ut *Ericum* Regem ad belli sacri commercium (quod Di-
vus *Bernhardus* Clarevallenſis per Germaniam Principibus persuaſerat) invitaret: *Eschil-*
lus Pontifex Lundensis & cæteri Danorum Episcopi.

Anno Domini cl̄CXLVII. Expeditio in *Henetos*, *Obotritos* & *Luticios*, su-
scepta a Germanis Principibus, cui *Dani* se adiungunt focii. *Ricolphus*, Episcopus
Othoniensis, Sodales Canutios magnis affecit donariis. Donatio hæc *Othoniæ* die Eu-
charistiæ sacro facta, testibus *Linone* & *Hermann* Præpositis, *Acone Pichio*, *Ubbone*
Bondonis filio. *Ericus* Rex habitum Sodalicium *Othoniæ* apud Canutios sumit, &
paulo post moritur.

Anno Domini cl̄CXLVIII. SVENO IV. Erii Emunæ filius, a Selandis, cum
insulis minoribus & Scaniis, CANUTUS V. Magni filius, Nicolai Regis nepos, a
Cimbris, Reges Danorum CV. & CVI. salutantur. Regnant annos IX. Hinc bellum
sociale. *Comitia Harelstadii Sveno* a partium suffragiis confirmatus celebrat. Ibi
Coenobium Ringstadienſe multis beneficiis afficit, & a parente attributa approbat au-
getque, & *Johannem* rite electum Abbatem confirmat, comprobante *Eschillo* Ponti-
fice & Innocentii II. Pontif. Max. decreto satisfaciente, testibus *Tucone* Episcopo Vin-
niliorum,

niliorum, *Absolone* Priore, *Aspero* Sacellano, *Carolo* viro illustri, *Petro Thorstani* filio, *Ulfone* Ripensi, *Magno* Erii Ovicolæ Regis filio Notho, & aliis, eas litteras per Selandiam publicat. *Eschillus* Pontifex ad *Canutum* in Selandiam irruentem deficit. *Comitia Lundis* de pacificatione inter Reges habita.

Anno Domini cl̄CXLIX. *Sveno* Rex *Eschillum* Pontificem bello superat & capit, & *Canutum* æmulum de Selandia expellit, pugna ad *Slangetorpum* edita.

Anno Domini cl̄CL. *Sveno* & *Canutus*, factis inter sese induciis, una cum Saxonibus, expeditionem in *Henetos* suscipiunt. *Rugiani* hoc bello *Ascerum* Episcopum *Roeschildensem* in fugam conjiciunt. *Canutus* reversus ab expeditione *Heneta* Selandiam, capit *Roeschildiam* non satis munitam; sed a *Svenone* ad *Torstorpum*, auxiliante *Eschillo* Pontifice, profligatur. *Valdemarus*, *Canuti* Lavardi filius, a *Svenone* Cimbria *Slieui* censi donatur, qvi bellum cum *Canuto*, *Henrici Scateleri* filio, ea de dignitate & honore insignito, gerit. Bellum *Northalbingis*, adnitente *Ethelero* *Ditmarso*, *Sveno* facit.

Anno Domini cl̄CLI. *Ebbo Schialmonis magni* filius moritur, præfectus *Roeschildensis*, relictis liberis, *Tucone*, *Svenone* de *Giarderopo*, *Petro*, & *Guta Olao Gluggio* nupta. *Coenobium Herivadense* ædificiis & agris augeri cœpit. *Sveno*, capto oppido *Vibergio* deditioe, in Cimbria *Transgudiana* ad hoc oppidum tertio adversus *Canutum* pugnat bene. Victus *Canutus* ad *Sverconem* Regem *Gothorum*, *Vitricum*, hinc in *Sarmatiam* ad *Boleslaum IV. Crispum* Avunculum profugit. Rediens, *Hardtvici* Pontif. *Bremensis* auxiliis & *Henrici Leonis* instructus, quarto ad *Vibergum* funditur & fugatur, & exulatum in *Saxoniam* abit.

Anno Domini cl̄CLII. *Sveno* Rex duo propugnacula, unum in *Fionia*, alterum in *Selandia*, ad fretum *Balticum*, molitur contra piratarum *Henetum* irruptiones. In *Fionia* contra *Henetos* piratas pugnat bene *Canutus*. Ab exilio *Saxonico* rediens, ad *Mildam* amnem propugnaculum erigit. *Frisii*, fuga evadente *Canuto*, a *Svenone* vincuntur, capiturque propugnaculum. *Canutus*, spe omni destitutus, ad novum Cæsarem, *Fridericum Ænobarbum* confugit. Is *Svenonem* ad *Comitia Marsburgica* invitat. Accito humaniter *Svenoni* *Canutus* abjecto regio nomine reconciliatur: *Woldemarus*, *Regulus Slieuiensis* vades additur. Reversus in regnum *Sveno*, omnem promissam obedientiam & fidem Cæsari denegat, quasi dolo malo extortam, *Canuto* fraudem facit; sed intercedente *Woldemaro*, ei promissa restituit bona. Ducit in matrimonium *Adelheidam*, *Conradi*, *Comitis Bythini*, *Marchionis Mysniæ* & *Lusatiae*, filiam. Exitu anni in *Sverconem*, Regem *Gothorum*, procinctum suscipit. In *Norvegia* *Johannes* primus Pontifex *Nidrosiensis* creatur a *Nicolao Brespeare*, *Cardinali Albano*, qvi paulo post in *Daniam* venit, Regi dissuadet bellum *Sveonicum*, & *Eschillo*, ob dignitatis suæ diminutionem offenso, promittit *Sveoniæ* primatum.

Anno Domini cl̄CLIII. *Sveno* Regis *Gothorum* provincias populabundus invadit, *Finniam* & *Verendiam* ferro & flamma vastat, *Svercone* Rege nusquam apparente. *Scanios* secessionem facientes pacat. *Canutus*, inita singulari amicitia, *Woldemaro* sororem uterinam *Sophiam*, *Sverconis* Regis filiam, despondet. Uterque, permittente Rege, in *Gothorum* & *Sveonum* provincias fortunas suas visum proficiscitur. *Canuto* filia *Sverconis* e priore uxore despondetur. Celebratis sponsalibus, *Sveno* cum piratis *Henetis* bellum gerit. *Comitiis Sumbiensibus* armatis inter Principes & Regem de concordia actum. *Svenoni* nascitur filius nobilissimus puer. In *Saxoniam* proficiscitur, comitante *Woldemaro*, ad Socerum *Conradum* *Marchionem*.

Anno Domini cl̄CLIV. CANUTUS & WALDEMARUS *Comitiis Wiber-* gicis a Cimbris Reges creati, *Duumviratum* *Reipublicæ* regendæ contra *Svenonem*

iniunt. *Sveno* bellum parans, deficientibus suis, profugit ad Socerum exulatum in Saxoniam. *Æmuli* regnum occupant.

Anno Domini cłoCLV. *Sveno* in Saxonia exulat, frustra *Henrici Leonis* auxilia implorans, in Italiam cum Imperatore Cæsare *Friderico* abeuntis, Socero Republicam abdicante & Monachum induente. Anni fine, impetratis auxiliis, occupat *Longum murum*, *Slieuicum* diripit IX. Kal. Janv. *Sverco*, Rex Gothorum Sveonumque, a Cubiculario suo *Tolstada* noctu trucidatur.

Anno Domini cłoCLVI. *Sveno* Regno Danico auxiliis Saxonum restituitur. Comitibus *Lalandicis Sveno*, *Canutus* & *Waldemarus*, triumviri Reip. regundæ Regio nomine constituuntur. In Comestationibus Roeschildensibus V. Idus Augusti, iussu *Svenonis* Tyranni, *Canutus* a *Detlevo* Dithmarso confoditur, *Waldemarus* elabitur & in Cimbriam profugit, ac suos ad arma contra Tyrannum vocat, unde bellum sociale renovatum.

Anno Domini cłoCLVII. *Waldemarus Vibergi* cum *Sophia*, sorore uterina *Canuti* Regis, celebrat nuptias: in *Campo Grathico* exercitum Tyranni fundit, fugatque. Ipse *Sveno* Tyrannus, latibulo extractus, ab agrestibus securi feritur, ibique sine ullo regiae dignitatis honore terræ traditur. *Waldemarus*, *Canuti* Lavardi filius, solus regnum obtinet, Rex Danorum CVII. Regnat annos XXVI. Hoc anno *Waldemarus* procinctum primum in Henetos facit sine fructu.

Anno Domini cłoCLVIII. *Waldemarus* Rex veris principio alterum procinctum in Henethos suscipit, *Barthia* regiuncula Henethum vastatur. *Coenobium Vitiscola* condi cœpit. Autumno *Waldemarus* procinctum III. facit. Ager Rugianorum & Oppidi *Arconæ* vexatur ferro & igne. Hexamilio *longum murum* imponunt Rex & *Absalon*, Episcopus Roeschildensis, qui nuper *Aspero* successerat.

Anno Domini cłoCLIX. *Waldemarus* quartum in Henetos procinctum suscipit; sed intermittitur, *Damboro* Rugianorum oratore bellum deprecante. Comitibus *Iforæ* belli Heneti causa habentur.

Anno Domini cłoCLX. *Waldemarus*, procinctu V. inito, bellum *Nicloto*, Obotritorum Dynastæ, infert, auxiliante una *Henrico Leone*, Saxonum & Bojoariæ Regulo. Dani agros Polaborum populantur. Rex *Henricum Leonem* convenit, & splendide accipitur. *Rugiani* iterum bellum deprecantur. *Hermann* Episcopo *Slieuicensi* defuncto, diversis Collegiis, Sacerdotum suffragiis, *Occo* & *Esbernus* Episcopi creantur. *Occo* consecratur a *Victore IV.* Pontifice Maximo, permittente Rege, sed *Eschillo* Pontifice excommunicante & proscribente.

Anno Domini cłoCLXI. bellum in Dania intestinum inter *Waldemarum* & *Eschillum* Pontificem. *Elleholmum* capitur. Miles *Esberni* Episcopi *Nicolaum Razi* filium, præfectum *Slieuicensem*, trucidat. *Esbernus* in Saxoniam exul confugit. Idibus Julii *Coenobium Sora* condi cœpit, impensis *Tuconis* jam demortui, auctoribus *Absalone* Episcopo & *Esberno Celeri*, fratribus.

Anno Domini cłoCLXII. *Waldemarus*, expeditione VI. suscepta, Henetis arma infert, capit *Wolgastum*. Simultas inter *Waldemarum* & *Henricum Leonem* oritur, *Bernhardus*, Pontificius Nuncius, Concilium *Slieuici* habet, cupiens Danicorum Episcoporum suffragia colligere. Comitibus *Waldemarus Othoniæ* habet, *Hofiumque* Sodalibus *Ringstadiensibus* jure sacro & profano attribuit. Aderant *Magnus* Erici Ovicolæ Regis-filius, *Eurifius* Comes, Regis cognatus, *Elias* Episcopus Ripensis, *Rodolphus* Regis Scrinii Magister, *Stephanus* Prior Otthoniensis, *Lino* Præpositus, *Fridericus* Notarius Regius. *Tutavallis* *Coenobium* condi cœpit.

Anno

Anno Domini cłoCLXIII. moriuntur *Elias* Kal. Martii Ripensis & *Ricolphus* Otthoniensis Episcopi. Huic *Lino* Præpositus, illi *Rudolphus* Anglus Regis *Waldemari* Confiliarius succedunt, sed non confirmantur ab *Eschillo* Pontifice. *Waldemarus* a Cæsare invitatus, mense Augusti ad *Concilium Bisuntinum* proficiscitur. Hoc anno Hexamilio *murian longum* impositum, alii volunt in Istmo Cimbrico. Regi nascitur filius *Canutus* nobilissimus puer. *Waldemarus* bellum in *Erlingum Scaccum* & ejus filium *Magnum* Norvecosque sumit, ab adversa factione *Aqvini Herdebreði* accitus. *Eschillo* Episcopo Arufiorum mortuo succedit *Sveno*.

Anno Domini cłoCLXIV. *Waldemarus*, cum sociis, *Henrico Leone* & *Alberto Urso*, in Henetos expeditione VII. bellum resumit. *Deminum* expugnatum. In hoc bello *Adolphus* Holfatiæ & *Reinoldus* Dithmarsie Comites pereunt, & *Pomerani* hujus belli calamitatis haud expertes erant, Danis in eos favientibus. In *Comitiis Ringstadii* Rex Sodalibus Ringstadiensibus privilegia, ab Innocentio II. Papa & bona ab *Erico Emma* filioque *Svenone* Regibus attributa, liberaliter asserit & confirmat: majora quoque adjicit VI. Id. Septembr. *Gutvalia Coenobium* condi cæpit.

Anno Domini cłoCLXIV. in *Rugianos* Henetos, Danis rebelles, authore *Henrico Leone*, procinctus IIX. veris initio, & autumnii principio IX. suscipitur. Hostes, datis obsidibus, in officium redacti. *Canutus*, Regis filius, nobilissimus puer, *Comitiis Roeschildensibus* Princeps Juventutis designatur, solo *Burisio* Sacramentum dicere detrectante. Is *Vinnilios* Cimbros obtinebat. *Chara Insula* (*Omum* Coenobium vocatur) condi cæpit.

Anno Domini cłoCLXVI. Vere appetente procinctus X. ductu *Absolonis* Episcopi, *Christophori*, Regis filii, & *Magni*, *Erici* Ovicolæ filii, fit: quo diripitur fœde *Tribasana* Henetum provincia. Æstate Rex procinctum X. instaurat contra *Henetos*, *Wologastios* & *Leuticios*. *Burisius* crimine læsæ Majestatis a *Tucone*, Episcopo Winniliorum, accusatus, carceri *Letrico* impingitur. Norveci, duce *Erlingo Scacho*, irruunt populabundi in Daniam. *Absolon* Episcopus in Insula *Sproa* munitionem condit contra Piratarum excursiones. Rex & *Henricus Leo* ad *Crempinum annem* Stormariæ conveniunt, & illorum amicitia fœdusque dissolvitur. *Rudolphus* Episcopus Ripensis ab *Eschillo* Pontifice consecratur.

Anno Domini cłoCLXVII. *Burisio* Regulo, propter crimen læsæ Majestatis, jussu *Waldemari*, oculi & testes adimuntur, & paulo post mari submergitur. Rex cum Saxonibus XI. Henetis & Norvecis bellum habet. Piratæ Daniam vexant incursionibus. Renovata demum amicitia, Rex & *Henricus Leo* ad *Eidoram* conveniunt. Rex arma in Henetos *Wologastios* sumit, facto procinctu XII.

Anno Domini cłoCLXVIII. Veris principio *Waldemarus* alterum in Norvecos *Erlingumque Scachum* procinctum facit classe, ductu *Absolonis* Episcopi, qui hoc anno *Haffniam* condidit. *Rugiani* deficiunt.

Anno Domini cłoCLXIX. *Rugiani* bellum deprecantur, sed frustra. Rex procinctum XIII. in eos facit, & capta *Arcona*, repudiatis Idolis, Christo nomen dare coguntur & fiunt tributarii, *Tetislao* & *Jaromaro* Fratribus, cum nobilitate, in Regis verba jurantibus.

Mense Septembri Oratores Regii & *Stephanus* Pontifex Upsalensis Roma in Daniam redeunt cum literis *Alexandri III.* Papæ, quibus ille Archiepiscopo, Episcopis aliisque sacratissimis viris scribit Beneventi VI. Id. Novemb. ut *Canutum*, Obotritorum Regem, *Waldemari* Patrem, Apotheosi celebrata, in Deorum numerum recipiant propter miracula & fonticuli Scatebram ipso cædis die exortam, diem ipsius natalem VII.

Kal. Julii sacrum & celebrem omnibus ceremoniis habeant, ipsum precibus, votis nuncupandis, uti tutelarem & genium loci, colant, venerentur.

Anno Domini cl̄CLXX. *Waldemaro* Regi filius nascitur a *Sophia*, *Waldemarus II.* postea dictus. *Abfolon* Episcopus cum piratis pugnat ad *Olandiam*. Circa Solstitium æstivum *Comitia Ringstadii* Rex habet, & VII. Kal. Julii *Canutus*, Obotritorum Rex defunctus, ex mandato Pontificis Maximi ab *Eschillo* in Apotheosin refertur. *Canutus*, Regis filius, Princeps Juventutis, ante ossa avi jam sacratu inauguratur & Rex salutatur puer septem annorum. Iis Comitibus VIII. Kal. Aug. *Leges agrariae & sacrae latae Selandis* a Rege & Absolone. *Waldemarus* etiam Rex rogationem fert, qui de substantia bonorum suorum summa dederint *Collegio Ringstadiensi*, liberos & immunes fore ab omni regalis justitiæ debito & exactionis jure. Iis Comitibus interfuit *Stephanus*, Pontifex Upsalensis, coram eo *Rudolphus*, Episcopus Ripensis, accusat Canonicos suos perfidiæ. Pax Norvecis datur & *Erlingus Scachus* Regem convenit. Procinctus XIV. in Henetos Pomeranos duce *Absolone* fit: *Julinum* *Caninumque* oppida vastantur. Eodem anno *Eschillus* Pontifex Comitibus *Lundenfibus*, quibus aderant *Baldvinus*, Episcopus Vexionensis, *Marcus* Abbas omnium Sanctorum, & *Palni* Præpositus Hallandiæ, bona quædam cum jurisdictione *Sodalibus Ringstadiensibus* elargitus: Notum esse volumus, inquit, Universis Sanctæ matris Ecclesiæ dilectis filiis, tam præsentibus quam futuris, quod ego *Eschillus*, S. Lundensis Ecclesiæ Metropolitanus Archiepiscopus, Apostolicæ Sedis Legatus, Duorum Regnorum Primas, credens me in resurrectione justorum partem habiturum cum eis, qui dilexerunt decorem & libertatem domus dei & collationibus amplificare studuerunt, memento mei Deus in bonum, qui per nos collatum est *Ecclesiæ S. Mariæ de Ringstad*, quod Monachi fratres ibidem Deo famulantes obtinent Capellam unam, in *Hallandia* sitam, ad usus fraternos, cum omnibus attinentiis suis tam decimationum quam piscationum infra terminos Parochiæ in *Hof* perpetuo jure possidendam & alia. *Abfolon* quoque munificus in Collegium Ringstadiense fuit. *Neoburgum* in Fionia a *Canuto*, Præbislai Obotriti filio, Regulo Lalandiæ & Insularum, condi cœptum. Sub id tempus *Seemii* ad urbem Ripensem erant *Benedictini Sodales*, Coenobiis *Herivadensis* coloni, vitæ sanctimonia illustres, *Torstanus* Prior, *Ascerus*, *Jordanus*, *Serlinus*, *Johannes*, *Petrus*, *Athlinus*, & eorum Abbas *Helfius*. Fere omnes *Seemi* mortui: imprimis *Ascerus* & *Jordanus II.* transferuntur a *Rudolpho*, Episcopo Ripensi, eos bonis cumulante, in *Locum Dei* coenobium, commorantes Gangriæ, consensu *Eschilli* Pontificis, ubi brevi post *Locum Dei* coenobium condidere.

Anno Domini cl̄CLXXI. *Eschillus Lundis* cum *Marco* Abbate omnium sanctorum, *Ascerus* Præposito *Ædis Laurentianæ*, & *Petro* Diacono approbat & confirmat bona & privilegia *Sodalibus Canutiis Otthoniensibus* a Regibus, Episcopis, & viris illustribus concessa, idque jussu *Alexandri III.* Papæ facit. *Waldemarus* procinctum XV. in Henetos Pomeranos suscipit. *Stetinum* capitur, *Bertislao* deditionem faciente. *Eschillus* Pontifex in Syriam proficiscitur religionis ergo. XVI. Kal. Martii moritur *Rudolphus*, Episcopus Ripensis, fundator *Coenobii Loci Dei*. Ejus locum tenet liberis collegii suffragiis *Stephanus*, patria Bronstiensis, conditione Abbas *Herivadensis*.

Anno Domini cl̄CLXXII. Coenobium *Insula Dei*, a *Rudolpho* condi cœptum, absolvitur. *Waldemarus* ad *Eidoram* amnem *Henricum Leonem* convenit, qui paulo post in *Sveciam* proficiscitur. Coenobium *Dargum* in *Hildam* translatum extrui cœptum VII. Kal. Julii. Procinctus XVI. in Henetos *Bramesios* bis resumitur, ducibus

ducibus *Absolone* & *Christophoro*, Regis filio Notho. Inde fiunt Induciæ in reditum usque *Henrici Leonis* peregrinantis.

Anno Domini cl̄CLXXIII. 3. Idus Aprilis moritur *Christophorus*, Regis filius Nothus, Regulus Cimbrorum, sepultus *Ringstadis*. *Woldemarus*, procinctu XVII. inito, oppugnat Henetos *Circipanos*. Æstate convenit *Henricum Leonem*, ad *Eidoram*, reversum Syria, magnos gerentem spiritus. *Absolon Hafniam* munit, piratas captos capite plectit. *Eschillus Legem Scaniis* fert V. Kal. Augusti, & inde in Gallias *Clara vallem* proficiscitur, amicos videndi causa. *Waldemarus* procinctum XIX. in Henetos *Pomeranos* resumit. Capitur *Julinum* & flammæ traditur. Fuit hoc anno *Abbas Loci Dei*, *M. Eberhardus*, de Sodalibus optime meritis, qui auxit eorum redditus pecunia & agris: tandem abdicavit.

Anno Domini cl̄CLXXIV. Veris initio, procinctus XIX. in Henetos *Pomeranos* suscipitur, sed iis in biennium induciæ conceduntur pacem petentibus. Rex conventum more solito ad *Eidoram* agit cum *Henrico Leone*. *Suerus* graves motus, sumptis in *Erlingum Scachum* Satrapam & *Magnum III.* Regem, *Erlingi* filium, armis, in Norvecia excitat. Infidiæ *Waldemaro* Regi nectuntur a suis.

Anno Domini cl̄CLXXV. infidiæ a *Magno*, *Erici* Ovicolæ filio, *Carolo* & *Canuto*, *Caroli*, viri clarissimi, *Nicolai* Regis fratris uterini, filiis structæ, Regi per indicem aperiuntur. *Waldemarus Comitiam Syelverstadii* habet, & VII. Kal. Julii, quo die *Canuto* ejus Patri Divalia peragebantur *Ringstadii*, inter alia actum de bonis, quæ Rex permutatione Collegio *Canutio Othoniæ* dederat: ut sunt, *Hethium*, *Ornumma*, *Repa*, *Casattunga*. Præterea ubi Cives *Othonienses* frumentum pistrino *Canutio* apportent pinsum, & non alio. Cuncta privilegia *Canutiis* confirmata, testibus *Henrico Scherpio*, *Thurone Schialmi* filio, *Strangone* Juvene, *Tacone Algoti* filio, referente *Omero* Regio Sacellano. Aderant *Simon*, Episcopus *Othoniensis*, qui excommunicationis fulmine decretum Regium corroborat: *Fridericus*, *Slieuicensis* Episcopus, *Thomas*, *Abbas Insulæ Dei*, & *Ottbo*, *Sacellanus regius*, Indictione VIII, Concurrentibus II, Epactis XX & VI.

Anno Domini cl̄CLXXVI. *Eschillus* e Galliis rediens *Ripas* appellit, *Carolus* & *Canutus* exulatum in Sveoniam profugiant. *Magnus* in Saxoniam abiens, in Conubernium *Henrici Leonis* se confert, revocatus publica fide *Comitiis Arbusiis* conjunctionis crimen confitetur & absolvitur. *Carolus* & *Canutus* fratres proscribuntur & damnantur: eorum bona in fiscum rediguntur. In exilium quoque conjiciuntur *Christianus*, *Svenonis* filius, & *Ascerus* Præpositus *Lundensis*, fratres. *Calunda* condi cæpit.

Anno Domini cl̄CLXXVII. veris initio, *Waldemarus* filia suæ nuptias, præsentibus Danorum Sveonumque optimatibus, facit. *Comitiis Lundensibus* *Eschillus* Pontificatu se abdicat, & *Absolonem* successorem, quamvis renuentem, nominat. Inde Rege amicisque valedictis, in Gallias proficiscitur, & *Clara vallem* Coenobium ingreditur. Rege, *Absolone*, & optimatibus *Roeschildiæ* II. Kal. Maji festum Pascatos celebrantibus, novi conatus *Magni*, Regi iterum insidiantis, deteguntur. Igitur jussu Regis capitur & in carcerem *Letricum* conjicitur.

X. Kal. Junii *Comitiis Ringstadis* habitis, Rex Coenobio *Ringstadiensi* attribuit bona quam plurima, ædis *Halstadiensis* jus, & bona sacra concedit, prærogativas renovat & approbat. Aderant *Pain*, *Abbas* illius Coenobii, *Homerus* *Sacellanus* *Regius*, *Henricus* Regi a Cubiculo, *Turo*, *Ascerus*, *Rotingerus*, *Thoterus*, *Martinus*, *Stabularii* Regis. Confirmatæ etiam sunt Cimbrorum in Divalia & honorem

Canuti institutæ viscerationes. Ea de re *Otto* Sacellanus honoris ergo ad Cim-
bros mittitur.

III. Kal. Augusti moritur *Stephanus* Episcopus Ripensis. Hic auxit redditibus
Coenobium *Loci Dei*. *Waldemar*us procinctum XX. in *Henetos* facit, socio *Henrico*
Leone. Delentur *Julinum*, *Guconium*, & alia oppida incendio. *Galandus* Ponti-
ficius Legatus *Roeschildiæ Comitatus* habet, & *Absolonem* Pontificem pronuntiat.

Anno Domini clcCLXXVIII. *Lundis* inde consecrat, qui consecratus *Homerum*
Electum e Præposito Burglanensi Episcopum Ripensem inaugurat. Hyeme elapsa
Galandus Romam revertitur. *Sverus Magnus Erlingi Scacci* filium, Regem Nor-
wecorum, bello devincit, ac eo submerso rerum per Septentrionem potitur.

Anno Domini clcCLXXIX. *Fridericus* Episcopus Slieuiensis in *Selandiam*
navigans ad delectum, quem Rex indixerat, cum classe Cimbrorum Meridionalium,
vento procelloso eversa nave, in freto Baltico cum suis perit. Corpus XIII. Kal. Jan.
inventum pietate *Absolonis Soræ* sepulcro traditur. Subito delectu Classis Regiæ du-
cibus *Absolone* & *Canuto* Regis filio, procinctu XXI. inito, *Wordeburgo* solvit & *Po-*
meranis magnum infert vastitatem, donec *Casimirus* & *Bugislaus* pro violatis Lega-
tis magnam pecuniæ vim paciscerentur. *Carolus* & *Canutus*, arma Scaniis inferen-
tes, ab *Hallandis* vincuntur. *Carolus* in prælio oppetit, *Canutus* captus, ad perpe-
tuum Carcerem, *Magno* Erici Ovicolæ filio associatus, damnatur.

Anno Domini clcCLXXX. *Comitia* II. Id. Febr. *Hyuleby* Rex habet. Inter
alia de Sodalium *Canutiorum Othoniæ* immunitate ab omni exactione non solum sacris
initiatorum sed etiam inservientium iis actum. Triginta jugera (mansos vocant) &
alia a Rege concessa per *Fioniam* beneficia, exceptis liberalitate Episcoporum & alio-
rum piorum largitionibus, attributis libere regiis tributis scribuntur: sic tamen, ut te-
neantur Sodales alere Regi, cum *Othoniæ* fuerit, denos eqvos gratitudinis ergo. Ap-
probantur hæc omnia Regis *Canuti* consensu, testibus *Henrico Scherpio*, *Thurone*
Scalmi filio, *Nicolao Stigoti* filio, *Petro Palmi* filio, *Strangone* juvene, *Tacone Al-*
goti filio Præatore, *Esberno Haconis* filio, *Nicolao Torchilli* filio. Aderant *Symon*,
Episcopus Othoniensis, *Carolus* Magister Scrinii Regis, *Omerus* Sacellanus Regius,
Jonas, *Andreas*, *M. Johannes*, *Baldvinus*, Clerici Regis, *Esgerus* Præpositus,
Thomas Abbas Insulæ Dei, *Saxo Grammaticus* Præpositus Roeschildensis. Hæc Re-
gis beneficia, prærogativas & liberalitatem, *Canutiis* concessa, *Absolon* Pontifex *Co-*
mitiis Lundensibus ut rata sint decernit, præsentibus *Stenaro* Episcopo Vexioensi,
Marco Abbate omnium sanctorum, *Johanne* Abbate ædis trinitatis, *Hugone* Abbate
Tumetorpio, *Nicolao* ædis Laurentianæ Decano, *Ascerico* Priore Monialium ædis
Mariæ & *Petri* *Lundis*, *Walberto* Abbate Esromensi, *Johanne* Notario Pontificis,
Andrea Diacono Pontificis, *Paine* Abbate Ringstadiensi, *Saxone Grammatico* Roe-
schildensi Præposito. Subscriptio continet Indictionem XIII. Epactam XXII. *Henri-*
cus Leo a Cæsare proscriptus, Comitibus ad *Eidoram* habitis, *Waldemarum* rogat, ut
sibi contra hostes auxilio & usui foret; Rex denegat. In *Scania* plebs rustica & oppi-
dana seditionem excitat ob tributa, decimas pendere renuit, Sacerdotibus conjugia
decernit, ne uti hæctenus per libidinem filiabus & conjugibus abuterentur illorum.
Paulo post Rege in *Scaniam* veniente, *Absolonem* accusant seditiosi, predia Pontifica-
lia & nobilium diripiunt. Ea de causa excommunicantur ab *Absolone*, quem nihili
faciunt. Rex & Pontifex cum seditiosis *Scaniis* & *Hallandis* ad Pontem *Disum Fal-*
chebergi, mense Februario, prælium iniunt bene: ad *Gedingam* deditibus veniam
dant secessionis, acceptis obsidibus, sed decimarum solutionem denegantibus. Rex
Imperato-

Imperatorem *Fridericum*, *Lubecam* obsidentem, accidit, svasu Reginae *Sophiæ*, & filiae Regis filius Imperatoris promittuntur. *Sifridus* Comes provincialis Turingiæ majorem natu Regis filiam, celebratis *Slieuici* nuptiis, in matrimonium ducit. In hoc Regis & Imperatoris conventu ante *Lubecam* in castris confirmasse Regi Imperatorem omne jus obtinendæ *Transalbinæ Regionis* traditur.

Anno Domini c^{lo}CLXXXII. contra Henetos piratas, in *Peni* & *Sveni* amnium ostiis propugnacula extruentes, procinctum XXII. Rex valetudinarius instituit, ducibus *Canuto* filio & *Absolone*, & paulo post IV. Id. Maji, qvi fuit dies Mercurii post Dominicam *Spiritus Veritatis* & Sanctæ Crucis, *Vordeburgi* vita excedit. Corpus *Ringstadii* sepulturæ traditur. In ejus locum CANUTUS VI. ejus filius Rex fit Danorum CII. Regnat annos XX. Menses 7. Dies XXIII. Hic in privilegiis *Canutiis Quartus* nominatur.

Canutus Rex *Comitiis Vibergicis*, deinde *Urniciis* confirmatur. *Scanii*, auctore *Acone*, *Tuconis* filio, secessionem iterum facere occupant, libertatem proclamantes, nobilium fortunas diripiunt: accitum e Sveonia quendam *Haraldum*, regio sanguine clarum, sed indolis ignavæ & remissi ingenii juvenem, belli ducem creant, mox ei Regium nomen deferunt. Hi ad *Lunniam*, autumno in hyemem prolapsi, a nobilitate profligantur, & non levi clade afficiuntur, cæsis & captis quam plurimis.

Anno Domini c^{lo}CLXXXIII. *Canutus*, rebus in Cimbria & Selandia compositis, movet in rebelles Scanios, *Frostiorum* agros prædæ & incendio pro militis libidine concedit: Cæteris imposita multa pecuniaria gratiam facit. *Hiuleby* A. D. XII. Kal. April. donaria quam plurima *Canutiis Sodalibus* a majoribus data approbat, ac pariter majora attribuit, consensu matris *Sophiæ* & Germani *Waldemari*, nobilissimi pueri, annum ætatis agentis XIII. Aderant Regi *Homerus* Ripensis, *Sveno* Arhusius, *Simon* Othoniensis, *Nicolaus* Vibergius, *Henricus* Hetlandiæ Episcopi: *Marcus* omnium sanctorum, *Thomas* Insulæ Dei, *Acho* Herivadenensis, *Goto* Horensis, *Simon* Soræ, Abbates: *Andreas* Othoniensis, *Saxo* Roschildensis Præpositi. Subscriptio Indictionem primam, annum regni *Canuti* primum continet. *Sifridus* Turingus Regis Sororius a Cæsare in Daniam mittitur, qvi Regi persuadeat Imperatorem adire & nominis Danici omne imperium potentia augustali subicere: nihil effecit. Exitu anni *Canutus*, *Præbislai* principis filius, Lalandiæ Dynasta, condito Testamento, *Canutios* Sodales bonorum in *Alfia* Insula & aliorum quorundam scripsit heredes, ac XII. Kal. Decemb. sacris illorum initiatus *Othoniæ*, assumpto habitu monastico, non diu postea supervixit. Adfuit his ceremoniis *Simon*, Episcopus Othoniensis. Testes fuerunt, *Esgerus* Præpositus, *Henricus* Sacellanus & Medicus *Canuti* Principis, *M. Hilarius*, *Robertus* Sacerdos Heslagriensis, *Ubbo*, *Gotfredus*, *Taco*, Stabularii Principis, *Thuro Scalni* filius, *Petrus Vangi* filius, *Wilhelmus Saxonis* filius, *Hemmingus Elevi* filius, *Grinmo Taconis* filius. Hoc anno *Canutus* Rex, Regis Pannoniæ filiam in thalamum regiam duxisse traditur.

Anno Domini c^{lo}CLXXXIV. *Scanii* & *Selandi* Piratis *Æstionibus* arma inferunt. *Absolon*, auspiciis *Canuti*, *Bogislao* Pomerano, qvi *Jaronaro* Rugiano vim fecerat, bellum infert & classem Pomeranicam memorabili victoria A. D. XII. Kal. Junii, qvi erat festo Pentecostes celebris, fundit fugatqve, depressis 13. captis 447. navibus: inde in *Wolgastios* ducit. Regem a procinctu Pomeranico reversum adiit *Sifridus* Pontifex Bremensis, *Friderici* Imperatoris nomine petebat, Sororem Regis septuennem filio Imperatoris tradi ex pacto cum patre inito.

Anno Domini cl̄CLXXXV. *Canutus* alterum in *Pomeranos* procinctum facit: *Circipanis* fœda infertur vastitas & omni belli clade fœvitur in hostes: petenti *Bugislao* induciæ conceduntur. *Homerus* Episcopus Ripensis accipit confirmationem a *Lucio III.* Papa.

Anno Domini cl̄CLXXXVI. Vere adventante, Rex in *Bugislaum* tertium ducit: *Grosvinum* oppidum exscindit. *Caminum* deditione capit, & *Bugislaum* bello victum, supplicem cum liberis, conjuge & suis, in suam redigit potestatem. *Henricum* inde *Burevinum* a *Jaromaro* Rugiano & *Bertislaum* a *Bugislao* captos, libertati & patriæ ditioni restituit, in verba sua jurare adaectos. *Soror Regis* a Cæsare in Daniam remissa, & *Sophia* Regis mater a marito *Ludovico* Comite provinciali Turingiæ repudiatur.

Anno Domini cl̄CLXXXVII. *Suno*, *Ebbonis* filius, de *Cnarderopio*, vir illustris moritur, pater clarissimorum virorum, *Andreae* Pontificis, *Petri* Episcopi Roeschildensis, Magistri regii *Scrini*, & aliorum.

Pridie Nonarum Septembris Solis defectio incidit tanta, Luna orbem subeunte, ut cœlestia sydera interdium perinde ac noctu micuerint. *Annales*, quas mihi communicavit *Langius*, annotant hoc diliquium, cujus *Gerardus Mercator* & *Vincentius* meminerunt.

Anno Domini cl̄CLXXXVIII. Æstate media *Comitia Lundis* publica *Absolon* Pontifex habet, sacris per Daniam constituendis & dissonis collapsisque ceremoniis in consentientem formam redigendis habet. Fuit is annus *Canuti* Regis (ut legitur in *membrana Nascovii*) sextus, *Absolonis* in Episcopatu Roeschildensi XXX, Pontificatus Lundensis decimus. Venerant ad ea *Comitia* patres peritissimi sacrorum Pontificiorum, a *Nicolao* Vibergio *Sveno* Præpositus, a *Svenone* Arhusio *Esbernus* Præpositus & *M. Thomas*, ab *Homero* Ripensi *M. Rudolphus* & *Thomas* Presbyter. *Trugothus*, Episcopus Burglanensis, *Achonem* Presbyterum & *Johannem* Canonicum, *Johannes* Otthoniensis *Petrum* & *Gotifredum* Presbyteros, *Woldemarus*, *Canuti V.* Regis filius, Electus *Slieucensis* *Svenonem* Præpositum miserunt. Ex ecclesia Roeschildensi aderant *Abrahamus* & *Albertus*, Presbyteri: e *Dalbieni* *Johannes* & *Benedictus* Canonici: E *Metropolitana* *Sveno* Archidiaconus, *Andreas* Diaconus & *Martinus* Presbyter. Hujus rei meminit *Arnoldus* Lib. IV. Cap. XVIII. his verbis: *Absolonis* industria omnes ecclesiæ totius Daniæ prius discordantes, uniformes in officiis Divinis factæ sunt, & cætera. Hoc anno *Chetillus* in Divos refertur, & illius Apotheosis peragitur. *Roeschildiæ* *Comitiis* publicis *Waldemarum*, Regulum Cimbro-
rum *Slieucensium*, Rex frater militaribus insignibus exornat. *Dani* classe L. navium cum *Frisiis* circumnavigant *Hispaniam* & *Suriam* petunt.

Anno Domini cl̄CLXXXIX. Liber, continens ritus sacros Ecclesiæ ab *Absolone* publicatur. Expeditio facta in *Henetos*. Rex *Canutus* *Henrico Leoni*, oppugnantem *Bardovicum*, fert suppetias: quo vi V. Kal. Novemb. capto, ossa *Egisti Evangelistæ* *Petri* Apostoli discipuli a sacro Victore obtinet dono, qui ea secum in Daniam transfert. *Fidentius* Cardinalis, a Pontifice missus in Daniam, moritur & *Lundis* sepelitur.

Anno Domini cl̄CXC. *Magnus* *Erici* *Ovicolæ* Regis filius vita excedit. *Gavfridus*, Abbas *Soranus*, bona in *Rimma*, quæ ex pia largitione *Ulfo*, *Ingertæ* filius, *Coenobio* dederat, *Sodalibus Canutiis* *Othoniensibus* permittit.

Anno Domini cl̄CXCI. bellum *Henetis* illatum. Moritur *Nicolaus* Episcopus *Vibergius*.

Anno

Anno Domini cl̄CXCII. *Celestinus III.* Papa, scribens *Ansgario* Abbati & Collegio *Ringstadiensi*, omnia illorum privilegia approbat, & insuper concedit, ut liceat Sodalibus, cum universale terræ interdictum fuerit, sacra facere clausis januis & non pulsatis campanis suppressaqve voce. Literæ promulgatæ IV. Kal. Martii indictione XI. Pontificatus Celestini anno II. Inter alios, Cardinalis subscripsit *Fidentzius* tit. S. Laurentii in Lucina Presbyter, qvi postea Legatus Pontificius in Dania fuit. *Petrus Sunonis* filius fit Episcopus Roschildensis, resignante Absolone. Grex *Sodalium Nigrorum* apud ædem *Michaëlis Sliuici* mittitur in *Insulam auream*, auctore *Waldemaro* Episcopo, qvi, inita contra Regem agnatum cum Cæsarianis conspiratione, profugit in Norveciam, sollicitatum auxilia a *Svero* Rege.

Anno Domini cl̄CXCIII. *Comitia Neoburgi* adulta hyeme habita. Aderant *Waldemarus* Regis frater, *Slieuicensium* Regulus, *Sverco II.* Princeps Sveonum, & alii. Iis Comitibus bona quædam Sodalibus Canutiis ab *ERICO III.* cognomine & virtute *Bono*, proavo & patre, liberaliter concessa, atqve alia *Virginibus Coenobii Burgii Othoniæ* data XI. Kal. Febr. Rex confirmat. Subscribunt confirmationi Regiæ præter nominatos, *Henricus Scherpius*, *Gunno Balthius*, *Ago Vind*, *Torbernus Cry*, *Olaus Pribbe*, *Petrus Strangi* filius, *Elinus de Sproa*: item *Nicolaus de Walhum*, Regis Sacellanus, *Nicolaus de Torstan* Diaconus Regis, *Ascerus* Sacellanus Reginæ matris Regis. Diploma publicatum de manu *Asceri*, Stabularii Ducis per *Nicolaum* Sacellanum de Vestni. *Woldemarus* Episcopus classe 35. navium e Norvecia rediens, dolo circumventus, capitur & in custodiam *Soburgicam* traditur. *Adolphus* Comes Holfatiæ, socius Episcopi, Regis viribus impar, pecunia mulctatur.

Anno Domini cl̄CXCIV. in bellum piraticum contra *Æstiones* Canutus proficiscitur. *Asylum Cænobium* condi cœpit.

Anno Domini cl̄CXCV. *Ingeburgim*, Regis Canuti sororem, *Philippus Augustus* Rex Galliarum ducit & brevi post repudiat, quare *Cælestinus* Pontifex Maximus, petente Dano, Galliam excommunicat. *Petrus* Episcopus Roschildensis & *Torbernus* fratres infeliciter cum *Othone* Marchione pugnant: Capto *Petro*, *Torbernus* prælio oppetit, & omnem Henetum oram Danis subditam hostis fœde vastat. Rex hujus belli exitum in *Mona* operiebat. Cladem hanc *Danorum* alii in annum cl̄CXCVIII. referunt.

Anno Domini cl̄CXCVIII. moritur III. Maji *SOPHIA* Regina, *Sverconis* filia, *Canuti* Regis mater, *Ringstadii* sepulta. *Dania* gravem terræ concussionem passa. Mittuntur Legati Romam ad Concilium ab *Innocentio III.* Papa inductum.

Anno Domini cl̄CXCIX. *Cænobium Esromense* conflagrat incendio fortuito. *Canutus* Rex, duce *Waldemaro* *Slieuicensium* Regulo fratre, *Transalbinos* bello aggreditur, contra *Adolphum Daslaum*, *Burevinum* Obotritorum, & *Nicolotum* Cicinorum Dynastas, patruelles, mittit. Qvi, edita in *Campo Varfcovenfi* pugna, *Daslaum* vincunt, cadente *Nicoloto*. Autumno adulto *Waldemarus* *Adolphum III.* Holfatiæ Comitem, gravi edita strage in *Campo Stilnovio*, superat: capit *Iffœum*, *Plonam*, & alia oppida.

Anno Domini cl̄CC. *Transalbina* regio data *Danorum* potestati cedit. Exitu anni capitur *Hamburgum*, & *Adolphus* in Daniam victus, a *Waldemaro* Regis fratre quasi in triumpho ducitur. Sub id tempus floret *Vagenus* Abbas Loci Dei, cui *Abfolon* Pontifex & *Homerus* Episcopus Ripensis multa privilegia ad Cænobii usum largiuntur, ut testantur literæ, quæ sine annorum annotatione extant. *Flensburgum* condi cœpit. Nonis Decembris *Roeschildiæ M. Gerardus*, Canonicus ejusdem loci, de Ecclesia bene meritus, obiit.

Anno Domini clōCCI. moritur *Abfolon* Pontifex XII. Kal. April. succedente *Andrea Sunonis* filio, Doctore S. Theologiæ. Hujus anni exitu captum volunt *Adolphum* Comitem Holfatiæ. *Ingeburgis* Canuti Regis & Waldemari Reguli foror, restituta post repudium in thalamum regium, aliquot *Sanctorum reliquias* seu oscula *Nicolao* Episcopo Slieuicensi dono dat.

Anno Domini clōCCII. *Waldemar* Regulus *Othonis IV.* Cæsaris sororem ducit uxorem, & vicissim *Helena* foror Regis nubit *Gvilhelmo*, *Otthonis* Cæsaris fratri, celebratis *Hamburgi* nuptiis. *Canutus* Rex III. Id. Novembr. decedit: cui succedit frater WALDEMARUS II. *Victor*, Rex Danorum CIX. Regnat annos XXXIX. Inauguratur Rex *Lundis* ab *Andrea* Pontif. VIII. Kal. Janvar.

Anno Domini clōCCIII. *Waldemar* Rex multis privilegiis & confirmatis veteribus cohonestat *Sodales Canutios*. *Lubecam* splendide ingreditur mense Augusto. Capit *Luneburgum* deditione, demisso *Adolpho III.* Holfato.

Anno Domini clōCCIV. moritur *Esbernus Snare* vel *Celer*, sepultus *Soræ*. *Olaus Homero* Episcopo Ripensi succedit, Notarius Regius, de *Cænobio Loci Dei* optime meritus, quia ei multa legavit.

Anno Domini clōCCV. Rex in *Norvecos* movet expeditionem. Dani *Vedam* ad *Tunsbergum* exstruunt. *Esromense Cænobium* iterum incendio absumitur. In *Frisia Eydorensi Oldenarti* Sacellum condi cœpit. *Innocentius III.* Papa cuncta *Cænobii Loci Dei* privilegia confirmat, quod & *Andreas* Pontifex facit, *Paulo* Abbati scribens. Holfati oppressi a Danis in *Vilstermarforum* terram uliginosam & palustrem confugiunt.

Anno Domini clōCCVI. *Waldemar* *Dagmare*, Regis Boëmiæ filiam, in thalamum regium ducit, cujus & *Andree* Pontificis precibus *Waldemar* Episcopus carcere *Soburgico* emittitur certis conditionibus. *Andreas* & fratres Colonias in *Livoniam* ducunt & *Revaliam* condunt. Holfati, munito oppido *Isseo*, contra Danos se & libertatem suam defendunt. IV. Kal. Augusti *Saxo Grammaticus* Præpositus moritur *Roeschildiæ*, ibidem sepultus.

Anno Domini clōCCVII. *Waldemar*, Bononiæ exulans, salutatur Episcopus Bremensis, sed excommunicatur ab *Innocentio III.* Papa. *Adalbertus*, Regius per Transalbinas regiones Præfectus, jussu Regis, Sverinensibus *Henrico* & *Guncelino*, propter *Johanni Gansio* de Graboe, Potliziæ Dynastæ, illatas injurias, bellum facit. *Ertenburgum* expugnatur & *Boiceburgum*.

Anno Domini clōCCVIII. Dani, *Ebbone Sunonis* filio cum *Laurentio* & *Jacobo*, fratribus, ducibus, opem ferentes *Sverconi* Sveonum Regi, ad *Lenam* gravem accipiunt stragem. *Waldemar* Rex auxiliatum venit *Burcardo* Præposito contra *Waldemarum* Episcopum. *Wittebergum* excindit, *Horeburgum* munit, & *Albin* ponte sublicio trajicit.

Anno Domini clōCCIX. nascitur Regi filius e *Dagmare*, cui Avi nomen imponitur, appellatque Parens *Waldemarum*. Reditus Cænobii *Insulæ Aureæ* transferuntur ad *Cænobium Ruris Regii* die S. Magni. Transmutatio confirmatur *Comitiis Husbyensibus*, approbante *Nicolao*, Episcopo Slieuicensi. Sodales erant *Ruris Regii* ex Cænobio *Aureæ Insulæ*. Regula & Disciplina proponitur pridie S. Thomæ Apostoli. Egit Quæstorem Sodalium *Sivardus* Monachus Laicus. Totam hanc actionem *Innocentius III.* Papa & *Andreas* Pontifex Lundensis comprobarunt &c.

Anno Domini clōCCX. Dani populantur *Borusiam*. *Stralsundum* a *Waldemaro* Rege & *Jaromaro* condi cœpit.

Anno

Anno Domini clōCCXII. *Dani* condunt *Deminum*, & *Nienburgum* evertunt.

Anno Domini clōCCXIII. *Stetinum* vi capiunt & *Mutonum* Marchionis propugnaculum. IX. Kal. Junii DAGMAR Regina moritur. Item moriuntur *Petrus Senior* Roschildensis, Magister Regis Scrinii, & XIII. Kal. Maji *Olaus* Ripensis Episcopi: hic sepelitur in *Loco Dei*. Hujus tempore fuit Abbas Loci Dei *Tuco* & huic succedit *Nicolaus*. Cum eis Episcopus egit de quibusdam bonis, quæ data Cœnobio fuerant, transferendis *Horum*. Hoc anno Comites Sverinenses *Guncelinus* & *Henricus*, belli calamitate adducti, veniam commissi expetunt, quare a Rege restituuntur in integrum, jurejurando verbis conceptis, se in fide Regis & Danorum semper fore.

Anno Domini clōCCXIV. *Waldemar*us, tertiis celebratis nuptiis, *Beringariam*, Sanctii Lusitanæ Regis filiam, uxorem ducit, insigni venustate & nitore virginem. Hujus fratrem *Ferdinandum*, Comitem Flandriæ, *Ottboni* Cæsari opem ferentem, in proelio Bovenensi capit Rex Galliæ *Philippus*. *Fridericus II.* Cæsar omnes regiones *Transalbinas* dono dat Regi *Waldemaro*, datis in urbe Mediomatris literis, ut ferunt.

Anno Domini clōCCXV. nascitur *Waldemaro* e *Beringaria* filius *Ericus*, qui postea *Plockpenninga* dictus est. Comitibus in *Samo* Insula *Waldemar*us, Regis filius, princeps juventutis declaratur, & optimates in ejus verba jurant. Rex Cæsari *Ottboni* in *Hollatiam* irruenti occurrit & vi militis Danici expellit. Eo in bello virtus Frisiorum *Svenonis Stercke* & *Broderi Gauling* eminebat. *Olaus* Episcopo Ripensi III. Kal. Maji vita functo succedit *Turo* Archidiaconus. Hic cum Sodalibus *Loci Dei* Cisterciensibus & *Nicola*o Abbate egit super bonis quibusdam, quæ consensu Collegii obtinuit & facta permutatione *Horum* transtulit.

Anno Domini clōCCXVI. *Waldemar*us Rex Albim glacie congelatum trajiciens, venit populabundus in ditionem *Henrici* Palatini, cuncta obvia occupans, *Hamburgum* duobus propugnaculis oppugnat & deditione in potestatem redigit, adjuvante fortiter *Adalberto C.* Orlamundio. *Ericus*, Regis filius, puer nobilissimus, a parente *Regulus Cimbrorum* nominatur. *Nicolaus*, filius nothus, *Comes Hallandiæ* constituitur.

Anno Domini clōCCXVII. *Adalbertus* Orlamundus, Præfectus *Transalbinorum* regius, *Travemundum* munit. *Dani* in *Dithmarsia* arcem extruunt.

Anno Domini clōCCXVIII. Comitibus *Slievici* publicis, jussu Patris, *WALDEMARUS III.* filius Rex Danorum CX. coronatur, IIX. Cal. Julii, præsentibus XV. Episcopis, tribus Regulis, tribus Comitibus & innumeris Abbatibus & Optimacibus. Obiit *Nicolaus* Comes. *Hamburgum* *Adalberto* Orlamundio dono datur ob rebellionem a Rege accipiente CCC. argenti libras. Exundatio per *Frisiam*.

Anno Domini clōCCXIX. Rex ingenti sua navium longarum classe conflata *Æstnionibus* & aliis Paganis bellum Piraticum infert, & ad Religionem Christianam victos adducit.

Anno Domini clōCCXX. *Dani* in *Livonia*. Rex bello incumbit. *Beringaria* uxor marito conjuncta ex improvise sagitta percutitur VI. Kal. April. Tum *Danopolis*, *Revalia*, *Leale*, & alia oppida in *Livonia* a *Danis* condi cœpta.

Anno Domini clōCCXXI. Regina *Richeffa* moritur. *Andreas* Pontificatu *Lundensi* se abdicat, succedente *Gunnaro* Abbate *Omensi*.

Anno Domini clōCCXXII. moritur IX. Kal. Febr. *Homerus* Roschildensis Archidiaconus. *Gregorius* Diaconus Cardinalis, Legatus Pontificius, per omnes Danorum Episcopas vagatur, & Kal. Novemb. *Slievicum* rediens, in Concilio generali

Sacerdotum liberos exhereditat & iis stricte matrimonium inhibet. *Tuuo*, Episcopus Ripensis, *Rivalia* rudes Christiana religione instruit per hiemem.

Anno Domini clōCCXXIII. in Daniam e *Livonia* rediit, *Revalia* *Canuto* Regis filio relicta, *Duci Aestnionum*. Rex *Waldemar* cum filio *Waldemaro* III. capitur *Lytho* in Selandia ab *Henrico* Comite Sverinensi pridie Non. Maji, & captus *Daneburgum* ducitur, ubi vinculis asservatur biennio. Prædiores fuerunt aulici Regis.

Anno Domini clōCCXXIV. *Petrus Saxonis* filius Pontifex Lundensis creatur. Moriuntur *Andreas* Camerarius & *Hugo* Præpositus Arhusiensis & Canonicus Roeschildensis.

XIII. Kal. Septemb. *Henricus* Cæsar, Imp. Friderici II. filius, in Saxoniam proficiscitur, cum *Cunrado*, Episcopo Portuensi, Cardinale tit. S. Rufinæ, & *Engelberto* Coloniensi Pontifice, & aliis Principibus, pro liberatione *Waldemari* Regis & restitutione terræ injuste ablata. Venientes ad *Albim* præmittunt reconciliationis gratia *Hermannum* Magistrum Hospitalitatis Teutonicorum. Cujus svasu persuadetur Rex, ut omnem terram ablatam reddat Imperio, & det quinquaginta millia librarum argenti. At Comes de Orlamunda *Adalbertus* & Barones Daniæ reprobantes, ascensis navibus, cum indignatione recedunt, ingentem pecuniam, quam ad redimendum Regem attulerant, secum deferentes. *Holsati*, inito cum vicinis Regulis fœdere, arma pro libertate expediunt contra *Danos*.

Anno Domini clōCCXXV. mense Januarii, *Adalbertus* C. Orlamundus configit cum *Henrico* C. Sverinensi, & capitur cum multis Danorum nobilibus, custodiaque *Dannebergicæ* traditus, associatur Regi. *Adolphus* IV. auxilio Pontificis Bremensis *Gerardi*, *Henrici* C. Sverinensis, & *Henrici* Heruli, invitatus etiam a Potentioribus *Hollatiæ*, *Albim* transit & Regionem *Transalbinam* occupat. XV. Kal. *Petrus Jacobi* filius, Episcopus Roeschildensis, ad Danubium in exilio, pridie Kal. Junii *Syundo Saxonis* Præpositi filius, Canonicus Roeschildensis moriuntur. Redierunt ambo Reges e custodia *Dannebergicæ*, magno lytro persoluta.

Anno Domini clōCCXXVI. Rex libertati restitutus, immemor juramenti, auxiliante *Ottone*, *Henrici Leonis* nepote, Principe Lunæburgensi, regionem iterum invadit *Transalbinam*. *Frisii* complures cæduntur in *Dithmarsia* & *Danis* fiunt subditi.

Honorius III. Pontifex Maximus *Sodalibus Camutiis* omnes, quas tenebant in *Fionia*, *Lalandia*, *Herro*, *Halße*, *Jutia*, *Rimo*, *Sild*, possessiones confirmat, de Electione Prioris addit, & Cœnobium facit *Afylum* esse periclitantibus. Diploma divulgatum per manus *M. Simbaldi* XVIII. Kal. Decemb. Pontificatus Honorii III. anno XI.

Anno Domini clōCCXXVII. *Lubecenses* in Carnevallibus rebellionem *Danis* faciunt, & fraude capiunt Arcem, ejecto Danorum præsidio aut occiso. Rex *Transalbinis* bellum infert, opem ei ferente fororis filio *Ottone*, Leonis nepote. *Holsatis* suppetias ferebant *Gerardus* Bremensis Pontifex, *Albertus* Saxonie Elector, *Henricus* C. Sverinensis, *Adolphi*, Schaumburgius & *Holsatus*, pater & filius, *Henricus* Herulus *Burevini*. Dux Lubecensium erat *Alexander* Soltvedelensis. Et, commisso in *Campo Bornchovitico* prælio, *Dani* vincuntur perfidia & defectione *Dithmarsorum*. Rex, amisso oculo, fuga evadit cum filio. Inter alios capiuntur *Ottho* Lunæburgicus Princeps & *Tuuo* Episcopus Ripensis: hic se CCCL. argenti libris redemit, ille deposito Saxonie Ducis titulo. Prælium est commissum XI. Kal. Augusti, feria quinta post Dominicam Justitiæ Christianæ & Pharisaicæ, anno Regni *Waldemari* II. Vicesimo sexto ineunte, qui de suis desideravit eo prælio quatuor millia hominum.

Anno

Anno Domini clōCCXXVIII. moriuntur *Andreas*, qui abdicaverat, & *Petrus Saxonis* filius, Lundenses Pontifices: hic VI. Idus Julii.

Anno Domini clōCCXXIX. *Otto* Cardinalis fuit in Dania, & *Offo* Pontifex Lundensis creatur.

Anno Domini clōCCXXXI. Pridie Idus Martii *M. Johannes* Canonicus Roefchildensis: X. Kal. Maji *Adela*, fœmina illustris, de ecclesia Roefchildensi bene merita: III. Idus Maji *Leonora*, *Waldemari III.* Regis Conjux, in puerperio, ac IV. Kal. Decemb. ejus maritus *Waldemarus* Rex, in *Sylva Resnica* improvise sagitta percussus, moriuntur.

Anno Domini clōCCXXXII. Jussu parentis *ERICUS* Regis filius Rex nominatur, & ab *Offone* Pontifice regio diademate insignitur, & *Abeli*, alteri Regis filio, Cimbriæ Slievicensis ditio attribuitur, Reguli seu *Ducis* titulo. *Franciscani* irrepunt in Daniam & nidulos suos primum *Ripis* ponunt. Ecclesiæ, *Lundensis* & *Roefchildensis*, incendio vastantur.

Anno Domini clōCCXXXII. fuit singularis per orbem Christianum in Ecclesiis Latinis religionis devotio plena superstitionis.

Anno Domini clōCCXXXIV. Collegium Franciscanorum *Slieuici* fundari cœpit.

Anno Domini clōCCXXXVI. *Waldemarus*, olim Episcopus Slievicensis & Bremensis, qui *Afylum* Cœnobium condidisse fertur, *Luca* moritur in Hetruria. Conventicula Franciscanorum *Randrusii* in Cimbria Cisgudiana & *Sceneburgi* in Fionia extrui cœpta. III. Idus Martii moritur *Ludgerus* Canonicus Roefchildensis bene meritus.

Anno Domini clōCCXXXVII. *Adolphus IV.* Comes Holsatiæ filiam *Machtildim* elocat in matrimonium *Abelis* Reguli Slieuicensis, quam contra parentis Regis voluntatem filius duxisse traditur, & eum terræ Transalbinæ tutorem constituit. Prælium ad *Scanoram* inter Danos & Norvecos: cæsi *Norveci*. Horrenda ventorum tempestas die Clementis. Conventiculum Franciscanorum *Roefchildiæ* fundari cœpit sub Rege *Erico*, *Nicolao* Episcopo & Pontifice *Offone*, illorum fautoribus & patronis. Bellum *Waldemari* Regis contra *Lubecenses*, Transalbinis suppetias ferentibus.

Anno Domini clōCCXXXVIII. VI. Idus Janvar. *Jordanus*, Canonicus & Cantor Roefchildensis, IIX. Kal. April. *Nicolaus*, Præpositus ejusdem Ecclesiæ, moriuntur. Conventicula Franciscanorum *Lundis* ab *Offone* Pontifice & *Hafniæ* poni cœpta.

Divus Wilhelmus refertur in Apotheosin *Apelholti*. Pax & Concordia inter Regem *Waldemarum II.* & *Hermannum*, Præceptorem ordinis Teutonici in Livonia, de *Revalia*, *Gervia*, *Harria* & *Vironia*, VII. Idus Septembris sancitur datis literis. *Offoni* Pontifici III. Id. Septemb. scribens *Tuco*, Episcopus Slieuicensis, omnia Cœnobio *Loci Dei* & Sodalibus Cisterciensibus privilegia corroborat, addito excommunicationis fulmine adversantibus, & testatur se litem inter Cœnobium & *Ubbonem*, illustrem virum, disinvisse, cum ad eum accederet comitatus Dei, *Johanne* Trugilli filio, *Matthia Urna*, *Ivaro Cabrico*, *Lagone de Karlsura*, & aliis.

Anno Domini clōCCXXXIX. Franciscanorum Conventicula *Nestvedæ* in Selandia & *Calundeburgh* extrui cœperunt. *Ericus* Rex & Consors Regni paterni celebrat nuptias cum *Juditta*, Ducis Saxoniae filia. Quamvis essent cognati quarto gradu, tamen illis matrimonium concessum permissu Pontificis Max. *Gregorii IX.* qui hoc anno Ecclesiæ *Frauticæ* liberaliter attribuit indulgentias in *Fionia*. III. Idus Septembr. obiit *Magister Petrus*, frater *Remberti* Canonici Roefchildensis, bene meritus de Ec-

clesia Roeschildensi: alias nomen ipsius in libitinam non pervenisset: Sic & de aliorum Canonorum nominibus sentiendum.

Anno Domini cl^oCCXL. Veris principio, Rex *Vordeburgi Comitum* habet & *Leges Danicas evulgat*, quæ jam in omnium manibus versantur. Interfuerunt Comitibus *Ericus* Rex confors Regni, *Abel* Regulus, *Christophorus* tertius Regis filius, *Offo* Pontifex, *Nicolaus* Roeschildensis, *Ivarus* Othoniensis, qui Loio succedit, *Johannes* Slieucensis, *Gunnarus* Ripensis, *Petrus* Arhusius, *Gunnarus* Vibergius, *Johannes* Burglanensis, Episcopi. *Aquinus Sveri* nepos, Rex Norweciae *Sculonem* Regulum seditiosum a filio trucidari curat bello victum. *Abel* Regulus Cimbriae Slieucensis confirmat *Ripis* XIV. Kal. Martii Sodalibus *Loci Dei* omnia privilegia & VII. Kal. Septemb. idem iisdem omnia jura per majores attributa *Slieuci* corroborat.

Anno Domini cl^oCCXLI. moritur WALDEMARUS II. Cogn. *Victor*, Rex celeberrimus Danorum, V. Kal. April. die Sacrosanctæ Eucharistiæ Sacro. Cui succedit ERICUS VI. Waldemari II. filius, Waldemari I. nepos, cogn. *Plochpenning*, Rex Danorum CXI. Regnat annos X.

Waldemarus II. primus honorifice *Minores* seu *Franciscanos* in Daniam recipit, testante eorum *Diario*. Moriuntur *Petrus Strangonis*, Vir Illustris & IV. Kal. Oct. *Petrus Ingvari* filius, Præpositus Roeschildensis. Arsit *Cometa* juxta solem, cujus deliquium etiam fuit.

Anno Domini cl^oCCXLII. Pridie Id. Januarii *Petrus* Canonicus, IX. Kal. Febr. *Paulus* Canonicus & Cantor Roeschildiae, XIII. Cal. April. D. *Johannes Johannis* filius, vir nobilis, *Lundis*, beneficus in Ecclesiam, nonis Maji *Jordanus* Canonicus & ædificiis Procurator, *Roeschildiae*, vita excedunt. Cœnobium *Ringstadii* cum villa & S. *Mariæ Roeschildiae* conflagravit. *Ericus* Rex confirmat *Canutiis Othoniensibus* privilegia & potestatem piscandi in *anne* præterfluente facit: Actum *Othoniæ* III. Idus Novemb. Idem facit *Abel* Regulus, Regis frater. Bellum sociale & fraternum inter *Regem* & *Abelem* cœpit. IV. Non. April. *Ripæ* exusta.

Anno Domini cl^oCCXLIII. *Ericus* Rex bellum in *Abelem* fratrem meditatur. *Tundera* jus municipale *Lubecense* ab *Abele* Regulo obtinet.

Anno Domini cl^oCCXLIV. IV. Non. April. obiit M. *Henricus Harpestreng*, Canonicus Roeschildensis bene meritus. Legatus Pontificis Max. in Daniam venit. Expeditio fit in *Revaliam*. Innocentius IV. Papa omnia privilegia a Regibus concessa *Sodalibus Canutiis* approbat & libertatem illis concedit ab omnibus exactionibus: omnes redditus illis a Regibus & piis hominibus datos corroborat, & facit, ut illorum Ecclesia sit *Cathedralis*, dato Diplomate XIII. Kal. Martii Lugdun. Subscripserunt Cardinales XIII. per manum M. Marini S. R. E. Vice-Cancellarii: Indictione II. Pontificatus Innocentii IV. Papæ anno II. Rex *Ericus* copias ducit in fratrem *Abelem* ad *Coldingam*. Cœnobium Franciscanorum ab *Adolpho IV.* jam Sacris Minoritarum initio *Chilonii* condi cœpit.

Anno Domini cl^oCCXLV. Episcopus Slieucensis *Johannes* moritur, succedente *Eschillo Nigro*. *Petro Jacobi Sunonis* filio, Episcopo Roeschildensi, subrogatur *Nicolaus Stigoti* filius. *Concilium Othoniæ* ceremoniis constituendis facit post XI. Kal. Febr. Interfuerunt *Offo* Pontifex, *Gunnarus* Vibergius, *Nicolaus* Roeschildensis, *Petrus* Arhusius, *Gunnarus* Ripensis, *Johannes* Burglanensis, *Eschillus* Slieucensis, M. *Petrus Dacus* Coadjutor, *Ivarus* Othoniensis Episcopi, M. *Johannes de Placentia*, Pontificis Maximi nuncius. *Johanni* Burglanensi Episcopo succedit *Eschillus* Præpositus. Generale *Concilium Lundis* ab *Offone* habitum. *Nicolaus*, Episcopus Roeschildensis, Concilium hoc fugiens, e Dania aufugit in Gallias. Anno

Anno Domini cl^oCCXLVI. *Sora Cænobium* combustum. XVI. Kal. Junii obiit Dominus *Jacobus Sunonis* filius, vir illustris, beneficentia & meritis erga ecclesiam Roschild. clarus. Rex *Ericus* denuo exercitum ducit in fratrem *Abelem*: cui occurrit *Abel*, copiis Teutonum septus; nam ei militabant *Gerardus*, Pontif. Bremensis, & *Johannes*, Comes Holfatiæ, sororius, & alii. Commisso prælio, cecidere multi. VII. Idus Augusti Rex in *Alfia* Insula erat, ubi Cænobio *Loci Dei* privilegia corroborat.

Anno Domini cl^oCCXLVII. Kal. Febr. *Godechinus Scredera*, Roschildensis Civitatis Magister, moritur. Capiuntur *Ripæ* ab *Abele*, recipiunturque. *Sora* & *Colbas* Cænobia comburuntur. Teutones milites *Othoniam*, Rex *Sveneburgum* totum exurit. Magnæ calamitates miseriæque, vastationibus ubique locorum illatis, dum frater fratris vitæ infidiatur.

Anno Domini cl^oCCXLVIII. Teutones exurunt *Hafniam*. *Olaus* Pincerna obiit. *Christophorus* & *Canutus*, fratres Regis, capiuntur a Rege. *Nicolaus* Episcopus Roschild. in *Clarævalle* altero die Lucii Papæ decedit.

Anno Domini cl^oCCXLIX. *Ericus* Rex Sveoniæ moritur. Scribit Pontif. Max. Innocentius IV. *Rudolpho*, Canonico Ripensi, Non. Augusti Lugduno, ut litem dirimat inter *Virgines Dalumenses* & *Taconem*, *Gudmundi* filium, *Tuconem de Bageberet*, & alios, & nisi injuriis faciendis superfedant, excommunicet: item ut judicium ferat in *Piperam* militem, *Tuonem Hermannii* filium, *Nicolaum Halde* & *Achonem Sa*: qui Priorissæ bona & Monasterii *Dalumensis* invadebant, sita in *Wendelsberet*, *Huusherret*, *Vinningherret*, *Sundsberret*, litteris datis Lugduni XII. Kal. Augusti: item ut judicium ferat pro Virginibus de bonis in *Torshund*, *Langeland*, *Laland*, contra *Matthiam Brochi*, *Nicolaum Tosingh*, *Rech* & *Henning de Ottensberret*: Item de bonis in *Erre*, *Alse*, *Imbre*, contra *Ingvarum Tuxigrum*, *Christianum Ellaffi* filium, *Bennered de Galter*. IX. Kal. Augusti moritur *Gunnarus*, Episcopus Ripensis, de Cænobio *Loci Dei* bene meritus, ubi sepulturæ datus est.

Anno Domini cl^oCCL. *Abel* Regulus dolo malo fratrem *Ericum* Regem accedentem *Slieuici* capit, & quidam militum *Abelis* captum abducit navigio, *Lago Gudmundi* filius, & securi occidit V. Idus Augusti feria tertia septimanæ post Dominicam *Pharisei* & *Publicani* in templo precantium: Corpus in *Slyam* projicit multo ferro onustum. Eo anno rediit *Parisiis* e Schola *Waldemarus Abelis* filius, sed capitur ab Episcopo Colonienfi. ABEL Rex eligitur Danorum CXII. Regnat annos tres, aliis duos. Coronatur mense Novembri. Nemo ex his, qui hujus cædis auctores fuerunt, sua morte defunctus est.

Anno Domini cl^oCCLI. *Abel* Rex IV. Idus April. *Ripis* Cænobium *Loci Dei* privilegiis & beneficiis afficit. VII. Kal. Junii Prædicatoribus Sodalibus *Lundis* multas prærogativas erogat. *Neoburgi* Confirmatio pactorum, a *Waldemaro II.* Rege Parente cum Teutonicis initorum, per *Abelem* sancitur 17. Idus.

Anno Domini cl^oCCLII. moritur *Jacobus* Episcopus Othoniensis, cui *Regnerus* ex ordine Franciscanorum Minorum Sodalium, adnitente *Abele* Rege, succedit. *Abel* Rex hieme in *Frisios Eydorenses* movet sibi rebelles, sed tepore aëris glacie colliqvata intermittere expeditionem cogitur.

Anno Domini cl^oCCLIII. in *Frisios Eydorenses*, juxta eorum *Annales*, denuo resumit expeditionem, & ad *Mildaburgum* hostilem regionem init VII. Idus Julii. Die postero *Eydoram* trajicit ad *Osdersmortum* pagum, ibique castrametatur. Ei obviam procedunt *Frisii*, actisque aggeribus se fortiter defendunt: Ipse sex diebus omni belli clade hosticum vexat. Demum XVI. Kal. Augusti, commisso cum *Frisiis* præ-

lio, in fugam agitur ad *Coldebutelam* & terra ejicitur, ac, cum omni periculo defunctus, videretur, in aggere *Mildæ* amniculi circumventus opprimitur. Alii referunt cædem parricidæ contigisse superiori anno. Hæc secundum Relationem *Annalium Eyderstadenſum*. Alii diem hujus cladis & cædis exprimunt III. Kal. Julii. Hujus frater CHRISTOPHORUS I. Rex Danorum CXIII. creatur: Regnat annos VII.

Christophorus Rex *Waldemaro*, *Abelis* fratris filio, *Ducatum Cimbriæ* dato vexillo concedit *Coldingæ*. Pugna inter Regem & *Henricum Amelthorp* ad oppidum *Schelfſcoram*. Eo in bello *Svenoburgum* & *Skelfſkora* capiuntur in bello intestino.

Anno Domini clōCCLIV. Idibus Martii *Haffnia* ab Episcopo Roeschildenſi *Jacobo* privilegia & jus municipale obtinet. *Offo* Pontifex Lundensis moritur, cui substituitur *Jacobus Erlandi*, de quo diximus, Episcopus Roeschildensis, consensu Innocentii IV. Pontif. Max.

Anno Domini clōCCLV. moriuntur *Roeschildiæ* *Petrus Sybilla* Kal. Jan. *Petrus Ruffus* XIII. Kal. Febr. *Andreas Everbaltſon* XIII. Kal. Martii, omnes Canonici. Eodem die, scilicet XIII. Kal. Martii iniit Pontificatum Lundensem, in Insula *Rugia*, *Jacobus Erlandi* filius, Episcopus Roeschildensis. Pridie Kal. Jan. moritur *Petrus* Regis Canonicus Roeschildensis. *Esgerus* Episcopus Ripensis privilegia cuncta Cœnobio *Loci Dei* confirmat.

Anno Domini clōCCLVI. Agrestes bellum servile excitant, armati fustibus sudibusque, vocanturque *Kotkerlæ*, ac nobilitati cleroque arma inferunt ac multas arces demoliuntur. Iterum *Esgerus* Ripensis Sodalibus *Loci Dei* omnia concessa corroborat privilegia. Reges Daniæ & Sveoniæ *Hafniæ Comitibus* publicis conveniunt, amicitiam & fœdus ineuntes.

Anno Domini clōCCLVII. Cadaver Regis *Erici VI.* fratris sepulcro educit Rex *Christophorus*, & e Basilica Petrina *Slieuico* transfert *Ringſtadium*, præſente *Nicolao* Episcopo Slieucenſi, qui hoc anno successerat *Eschillo Nigro*. *Othoniæ Tuco Lycky* & ejus filius *Petrus*, *Tuuo Ostenſon*, *Tuuo Bertraſſon*, *Matthæus Broky*, *Johannes Torendofz*, Senatores eminent, homines religiosi. Ab his sibi comparant pratum *Aconis* Canutii Sodales. *Aqvinus* Rex Norweciæ fuit in Dania. *Christophorus* Rex *Ripis* Cœnobio *Loci Dei* VI. Nonas & V. Idus Maji privilegia corroborat & aliis auget, additis majoribus donariis.

Anno Domini clōCCLVIII. pugnat Rex *Christophorus* cum agrestibus ad *Kutzedorpium*. Grave damnum ex inundatione patiuntur *Ripæ*.

Anno Domini clōCCLIX. VII. Idus Febr. *Roeschildiæ* moritur *M. Alexander* Canonicus. Orta lite inter Regem & *Jacobum* Pontificem ob decimas, capitur Pontifex & in custodiam *Hagenſcoviam* conjicitur. *Petrus Bang*, Episcopus Roeschildensis aufugit e Dania, quo procurante, *Jaromarus* Rugianus Selandiam vastat, & prælium ad oppidum *Nestvedam* editur. *Christophorus* Rex *Ripis* IV. Kal. Junii moritur (ut volunt nonnulli) veneno, & *Ripis* in Basilica sepelitur. In ejus locum substituitur ERICUS VII. Cognomento *Cleppinga*, Christophori filius, Rex Danorum CXIV. Regnat annos XXVII. Menses VI. Ob Pontificis Lundensis custodiam & vincula a Pontifice Maximo Dania sacrorum communione eximitur.

Anno Domini clōCCLX. *Olaus* Episcopus Burglanensis in Ecclesia per qvendam militem *Johannem Glob* confoditur. Pridie Nonas Martias Comitia *Helsingburgi* publica. XI. Kal. Octobr. *Waldemarus* Regulus Cimbriæ privilegia confirmat *Loci Dei* Cœnobio. Moriuntur *Absolon* Provincialis, *Jaromarus* Rugianus & *Waldemarus* Regulus Cimbrorum. *Ericus*, *Abelis* filius, obtinet *Ducatum*. Obiit quoque Idibus Oct. *Canutus* Dux Lalandiæ, relicto filio *Erico Longipede*. Anno

Anno Domini cl̄CCLXI. Rex bellum in *Ericum* Regulum Cimbrorum sumit, & conferta in *Campo Leonico* V. Kal. Augusti manu, Rex victus & Regina mater *Margareta* capiuntur & complures Dani trucidantur. *Ericus* hujus praelii Victor *Sunderburgi* VII. Kal. Decemb. praesentibus *Andrea Petri* filio, quondam Magistro Equitum, *Nicolao Henrici* filio, *Helmerico* Diacono, *Magno Grummesio*, Sodalibus Canutiis Othoniae concedit immunitatem more majorum ab omni tributi exactione. Moritur *Adolphus IV.* Comes Holfatiae & Scaumburgi jam Franciscanus pridie Nonas Julias,

Quondam nostrorum pater & speculum dominorum,

Laus Holfatorum, Comes *Adolphus*, Regula morum,

Fragrans flos florum, Lux, Scumberus, Gemma bonorum:

Sertum Doctorum cui contulit Ordo Minorum.

Ne Fraus Ranorum seducat Deemoniorum,

Nos prece justorum conducat ad alta Polorum.

Anno Domini cl̄CCLXXII. Regina *Margarita Sprengheft* liberatur vinculis & in Daniam rediit. Matrona nobilissima *Ingeborgis de Kalendborg* in exilium proferibitur.

Anno Domini cl̄CCLXIII. Conventiculum Franciscanorum *Flensburgi* fundari coepit. *Regina*, mater Regis, curat comprehendi *Petrum Finsson* & *Ivarum* ob prodicionem, & ad *Neoburgum* laqueo necari. Scanii obsident *Helsingburgum*.

Anno Domini cl̄CCLXIV. III. Id. Aprilis vita excedit *Nicolaus Iuriffon*, Canonicus Roeschildensis, qui construxit & dotavit aram Divorum *Andreae* & *Thomae* de bonis matrimonii. *Ericus* Rex vinculis emittitur liber. *Aruescovum* evertitur.

Anno Domini cl̄CCLXV. IIX. Idus Maji decedit *Philippus* Stabularius, qui dedit Ecclesiae Roeschildensi mansum in *Havertorp* ad aram Michaelis. *Mogeltundera* arx solo aequatur & destruitur.

Anno Domini cl̄CCLXVI. Pridie Id. April. decedit *Nicolaus Peterfon*, quondam Camerarius. Hujus filius fuit *Jacobus* Archidiaconus Roeschildensis. III. Non. Jul. moritur *Tuco* Pastor bene meritis de Ecclesia Roeschild. In *Sconia* Conventiculum Franciscanorum extrui coepit *Istadii*. *Gvido* Presbyter Cardinalis tit. Laurentii, Legatus Apostolicus, fuit in Dania, & *Ripis* comprobavit privilegia Cœnobio *Loci Dei*. XV. Kal. Septemb. anno Pontificatus Clementis Papae IV. secundo. *Birgerus* Dux Sveoniae decedit vita.

Anno Domini cl̄CCLXVII. *Nicolao*, Episcopo Slievicensi, vita functo succedit *Bundo*. Moriuntur *Ingeburgis* Matrona in exilio *Hatheby*, & XIV. Kal. Nov. *Gvilhelmus* Uplandensis, Canonicus Scholasticus Roeschildensis, bonarum artium Magister.

Anno Domini cl̄CCLXVIII. Rex arcem *Coldingæ* extrui curat.

Anno Domini cl̄CCLXIX. *Ripis* IIX. Kal. Febr. Cœnobium *Loci Dei* privilegiis & bonis auget Rex *Ericus*, præter antiqua a majoribus concessa.

VII. Kal. Febr. obiit *Christina*, uxor quondam *Nicolai* Camerarii. Mense Martio Comitibus *Helsingburgi* Rex habet, ubi *Leges sumptuariæ* & *vestiariæ latæ sunt*.

VI. Kal. Julii *Neoburgi Comitibus* publice habita: ibi quoque quædam *Leges rogantur agrariæ* & *oppidanæ*. *Benedictus* Legatus Pontificis Maximi fuit in Dania pro decimis colligendis. Cœnobium *Holbeci* & *Helsingburgi* deductis Sodalium coloniis condita.

Anno Domini cl̄CCLXX. moriuntur *Roeschildiæ* III. Kal. Augusti *Michaël* Canonicus & Cantor, 3. Id. Novemb. *Petrus Otthefon* Archidiaconus: Item *Andreas*

Pincerna, *Olai* Pincernæ filius. *Christina*, nobilissima fœmina, vidua illustris viri, *Nicolai* Camerarii, legaverat testamento quædam bona *Monasterio Dalumenfi* octavâ Epiphaniæ, testibus *Tuone* Dapifero & *Waldemaro* Priore Canutiorum. Ea offerunt *Henricus Crember*, Civis Otthonienfis, & *Jacobus Tacheson*, Canonicus Ripenfis, *Monasterio* hoc anno. Obiit *Abel*, Regis *Abelis* filius, sepultus *Svenoburgi*.

Anno Domini cl̄CCLXXI. X. Kal. Oct. *Benedictus* Decanus moritur *Roschildiæ*, qvi construxit & dotavit *aram Johannis Evangelistæ*. *Urbs Ripensis* conflagrat. *Terræ motus* gravis in quibusdam *Sveoniæ* partibus. Rex *Ericus* Cimbriam Slieuiensem populatur & ferro flammaque vastat. *Othoniæ* Canutiorum Prior *Hennechinus* fuit de Scholis puerilibus bene meritus.

Anno Domini cl̄CCLXXII. *Johannes Erlandi* filius in vinculis moritur: item *Ericus* Regulus Slieuiensium Cimbrorum. *Gregorius X.* Papa Cœnobio *Loci Dei* privilegia comprobât anno Pontificatus I. Fuit insignis *annonæ caritas*, quæ ab esurialibus diebus usque ad messem duravit, & complures *Lubecæ* & iis in locis fame extincti sunt.

Anno Domini cl̄CCLXXIV. *Roeschildiæ* moriuntur III. Idus Martii *Petrus Unæson* Præpositus & XV. Febr. *M. Henricus* frater in Paradiso Canonicus & Cantor.

Anno Domini cl̄CCLXXV. *Concilium* Universale fuit *Lundis* contra Clericos tempore *Gregorii X.* Papæ. Moriuntur Pontifex *Jacobus Erlandi* in reversione ab exilio, *Ascerus* Canonicus & Sacrista *Roeschildiæ* VI. Idus Augusti & XVI. Septemb. *M. Nicolaus Trugothi* filius, Canonicus ejusdem loci. In Pontificatu *Jacobo* substituitur *Erlandus*.

Anno Domini cl̄CCLXXVI. Interdicto, in quo fuerunt, *Dani* eximuntur. Bellum in *Sveonia* civile. Circa Solstitium æstivum *Dani*, duce *Stigotho*, Magistro Equitum, *Sveones* devincunt. Rex *Waldemarus* regno pellitur. *Magnus*, Rex *Sveoniæ*, *Scaniam* populatur.

Anno Domini cl̄CCLXXVII. moriuntur *Roeschildiæ* IIX. Kal. Maji *Conradus* Diaconus, XIV. Kal. Julii Dominus *Henricus* Presbyter, dictus *Lamb*, IIX. Kal. Julii *Petrus Bang* Episcopus: In *Sveonia* *Ericus* Dux. *Trugothus*, *Torstani* filius, Pontifex *Lundensis* creatur. *Norveci* vincuntur a *Danis* ad *Scanoram*.

Anno Domini cl̄CCLXXVIII. *Trugothus* consecratur Pontifex, persolutis *Nicolao III.* Papæ Cathedratibus. *Alfus* nobilissimus obiit. *Trugothus* *Concilium Velæ* celebrat, præsentibus Clericis & Prophanis. X. Kal. Decemb. moritur *Jacobus*, *Nicolai* Camerarii filius, Archidiaconus *Roeschildensis*.

Anno Domini cl̄CCLXXIX. Rex IIX. Kal. Feb. *Neoburgi* Cœnobio *Loci Dei* complura beneficia largitur & Sodalium privilegia confirmat. *Andreas*, *Nicolai* Camerarii filius, oppugnabat Testamentum matris *Christinæ*, quo Virgines *Dalumenfes* bonis dotaverat, & *Andreas*, *Dalumenfis* Prior, litis procuratorem *M. Jacobum* Canonicum *Lundensem* fecerat, testibus adhibitis *Johanne* Archidiacono *Lundensi* & *Nicolao* Præposito *Otthonienfi*. Inde gravis actio instituta, ut *Trugothus* Pontifex constituerit *Tuonem*, Episcopum *Arhusium*, ejus rei judicem, & demum mense Martio litigantibus coram se diem dixerit *Helsingoræ*, postremo totam causam æstate dijudicandam Episcopo *Arhusio* & *Waldemaro* Præposito reliquerit: Ipse pro Virgibus Idibus Aprilis pronunciavit. VI. Non. Julii obiit *Trugothus*, Episcopus *Revaliensis*, quondem *Roeschildensis* Ecclesiæ Canonicus. Collegium *Franciscanorum Othoniæ* extrui cœpit, jubente & permittente Rege: & a *Tucone* Episcopo *Ripensi* V. Id. Augusti consecratur, Sodalibus Minoribus illud ingredientibus XIIX. Kal. Sept.

Anno

Anno Domini clōCCLXXX. XII. Kal. Maji pridie Paschatos, *Tonderne Wolde-
marus* Regulus Slieucensis Cœnobio *Loci Dei* privilegia confirmat. *Roschildiæ* mo-
riuntur IV. Kal. April. D. *Tuco Jurisson*, III. Idus Septemb. *Stigothus* Episcopus Ro-
schildensis, Pridie Kal. Novemb. *Nicolaus Hvid* Sacrista. Moritur quoque *Trugotus*
Pontifex, de Collegio *Sodalium Canutiorum* optime meritus. *Trugoti* locum obtinet
Johannes Droos.

Anno Domini clōCCLXXXII. Privilegia, *Urbi Hafniensi* a superioribus Epi-
scopis concessa, approbat *Ingvarus* Episcopus Roschildensis. Comitia mense Julio
Neoburgi celebrantur, juri dicundo indicta a Rege, & aderant præter Regem, *Wolde-
marus*, Regulus Slieucensis, *Johannes Droos* Pontifex, *Petrus Vibergius*, *Tuco Ar-
husius*, *Tuco Ripensis*, *Nicolaus* Electus Burglanensis, *Ingvarus* Roschildensis, *Ja-
cobus* Slieucensis, Magister regii scrinii, *Johannes Othoniensis*, Episcopi, *Waldema-
rus* Dynasta Rostochiensis, Comes Ravensburgius, & alii, ut *Ivarus Fossius* & *Sti-
gotus Pors* Judex. IIX. Kal. Julii obiit *Andreas Erlandi* Dapifer: cui surrogatur *An-
dreas Jonson*. VI. Kal. Septemb. exurit *Basilica Luciana Roschildiæ*. MARGA-
RITA Regina vita excedit, mater Regis.

Anno Domini clōCCLXXXIII. Ducatus Slieucensis dividitur a Daniæ Regno
& eum obtinet *Woldemarus*. *Jacobus* fit Comes Hallandiæ. Turris *Ripis* secedit, &
complures homines oppresit. XVI. Kal. Novembris moritur D. *Jacobus Syoburus*
Archidiaconus Roschildiæ.

Anno Domini clōCCLXXXIV. Februarii mensis principio, Sodales Cœnobii
Ruris Regii in Anglia Cimbrorum ejiciuntur nidulis suis cum dolore & moerore.

VI. Idus Aprilis, pridie Paschatos, *Waldemar* Regulus Slieucensis *Tonder-
næ* privilegia vetera Sodalibus *Loci Dei* approbat, nova addit, quod & *Tuco* Episco-
pus Ripensis etiam facit. *Tuco*, Episcopus Arhusius, in *Conventu Neoburgensi*, Ca-
nutiorum Cœnobio & Basilicæ indulgentias quadraginta dierum largitur, quibus fru-
untur, qui erga Sodales & Basilicam liberales fuerint munerum, ubi sic scribit: Om-
nibus præfens scriptum cernentibus, *Tuco*, Dei gratia Arhusiensis Episcopus, salutem
in Domino Sempiternam. Universitati vestræ intimamus, quod nos omnibus & singu-
lis (*), ad Ecclesiam B. Canuti in Othensö diebus Dominicis, Apostolorum Solennitatibus
ac aliis diebus interfuerint supradictis, ipsos ad devotionem ac pietatis opera, quasi
quibusdam muneribus affectivis, cupientes excitare, dummodo pœnitentes fuerint
& confessi, qui etiam ad dictam Ecclesiam manum porrexerint adjutricem, XL. dies
ipsis de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus. Datum *Nyborgh* in hebdo-
mada ascensionis Domini, ab Incarnatione ejusdem MCCLXXX. quarto. *Waldemar*
Regulus *Flensburgi Oppido* jus & privilegia fert XVII. Kal. Sept. In quibus inter
alia irrogatur multa vulnera infligentibus & homicidis, & fures recens capti suspen-
duntur. Miles vel Baro *Flensburgi* habitans subicitur omnibus Civitatis oneribus.

Anno Domini clōCCLXXXV. moritur *Acho*, Prior Provincialis Daniæ. Rex
Waldemar Regulum *Helsingnoræ* capit & in compedes mittit *Soburgum*. *Tun-
derne* solo æqvatur. *Alfus Ellingson* Norwecus exercet piraticam, deprædatur *Ca-
lundburgum* & multas Danorum insulas spoliatur. *Jacobus* Comes Hallandiæ a Rege
Norweciæ creatur Eqves auratus. III. Kal. Julii *Gulbergisbethæ*, *Brynulphus* Sca-
rensis, *Bouo* Lyncopensis, *Amundus* Strengenensis, Episcopi, concedunt indulgen-
tias iis, qui *Basilicam Canutiam* visitaverint causa *Canuti* & in Ecclesiam & Sodales
Canutios liberales fuerint.

(*) Aliquid deesse videtur.

Anno Domini cġCCLXXXVI. Idus Martii moritur *Godeca Decken*, Canonicus Roeschildensis. III. Kal. April. obiit *Trugillus* Archidiaconus Slieucensis. Conventiculum Franciscanorum *Nystadii* in Lalandia institui cępit. *Gysico* fit Episcopus Othoniensis. Rex *Othoniæ* XVI. Kal. Septemb. conventu cum *Petro* Nestvedensi, *Jurisio Irifiano* Ringstadiensi, *Olao* Holmenfi Abbatibus & *Petro Jacobi* filio habito, promittit se reliġturum electionem & postulationem Episcopi Othoniensis Priori & Collegio Canutio, & conservaturum Sodalibus sua privilegia. Hoc tempore *Sigtunæ* in Sveonia *Concilium* a Clericis celebratur. *Johannes* Sodalis Prior Collegii Sigtunenſis creatur Episcopus Findlandiæ, pręſente Rege *Magno* Ladalaas, & Prior Roeschildensis *Olaus* fit Prior provincialis ejusdem loci. Pridie Kal. Novemb. tres soles viſi, portentum mirum, & qvi erat ultimus, ascendit medium cęli & qvaſi iris factus. Paulo post conspirantibus *Stigoto Andreæ* filio, Magistro Equitum, *Jacobo Porſio* Comite Hallandiæ, *Ovone Dyræ*, *Jacobo Blafot*, *Aggone Caggo*, D. *Petro Porſio*, D. *Nicolao Hallando*, D. *Tucone Abildgard*, *Renildo Johannis* filio, *Finderopi*, cum venerationi indulgeret, Rex ERICUS occiditur, LVI. vulneribus confectus XI. Kal. Decemb. feria qvinta post Dominicam *Cęſaris confirmati a Christo*. Monialium monasterium *Slieuici* conflagratur, & *Waldemar* Regulus Vinculis Soburgicis emittitur.

ERICUS IIX, Erii VII. filius, Christophori I. nepos, in locum Patris substituitur. Cognomen habuit *Menvetæ*: a Franciscanis, ut invenitur in illorum *Diario*, *Pius* dicitur. Rex Danorum CXV. Regnat annos XXXIII.

Anno Domini cġCCLXXXVII. Episcopus Slieucensis *Jacobus*, Regii Scrinii Magister, decedit, succedente Archidiacono *Bertoldo*, patria Haffniensi. *Comitiis Skelfiscoricis* ERICUS Princeps, Erii Regis occisi filius, & AGNES mater in vitę periculum incidunt qvorundam conspiratione. *Comitiis* inde *Neoburgicis* ERICUS definit litem, ex agro qvdam Othoniensi ortam inter *Priorem Canutiorum* & inter *Michaelem* & *Nicolaum Ascerſon*, VII. Kal. Apr. judicium ferente *Petro* Regis Dapifero. Iisdem Comitiis ab *Ottone* Marchione avunculo Eqves auratus creatur, & ipse eodem die *Waldemarum* Ducem iisdem ornamentis Equeſtribus ornat. Inde *Jacobus* Comes Hallandiæ, *Stigotus Andreæ* filius, Magister Equitum, *Acho Cagge*, & alii, ob cędem Regis proſcribuntur, bona regio fiſco adjudicantur. Paulo post Dux *Waldemar* nuptias cum filia Reguli Saxonię celebrat. Die natalicio Christi *Comitiis Lundensibus* ERICUS a *Johanne* Pontifice consecratur. Hoc anno, nonis Junii, moritur *Otto* Diaconus, Canonicus Roſchildensis.

Anno Domini cġCCLXXXVIII. *Waldemar* Dux Slieucensis cum Coniuge Ducis Saxonię filia, qvam superiori anno duxit, in Daniam progreditur. *Slieicum* incendio conflagratur, ad cujus instaurationem demolitur Dux *Gotorpum*. Idem IV. Nonas Febr. *Haderslebiæ* privilegia vetera & nova confirmat Cęnobio *Loci Dei*. Conventiculum Franciscanorum *Coldingæ* a Regina AGNETA fundari cępit.

Pridie Kal. Octobr. decedit *M. Rano* Decanus Roſchildensis. XIV. & IX. Kal. Decemb. ERICUS, Othonię commoratus, confirmat & auget privilegia *Canutiis*, & concedit immunitatem a solutione telonei & paſſagio Baltici freti, & alia de molendinis & piſcationibus attribuit, teſtibus *Petro* Dapifero & *M. Martino*, Cancellario Regni. Qvidam impostor in Daniam venit, prędicans se eſſe *Fridericum II.* Cęſarem. Rex ERICUS celebrat nuptias cum filia Regis Sveonię, INGEBURGI. *Tucones*, Ripenſis & Arhuſius, moriuntur Episcopi.

Anno Domini cġCCLXXXIX. Hoc anno volunt in feriis nataliciis ERICUM inauguratum fuiſſe in Regem Danorum; sed ego, ſecutus *Langii annales*, superiori anno

anno posui. Pridie Idus Martii obiit *D. Nicolaus*, per plurima de Ecclesia Roeschildensi bene meritus Civis. ERICUS, Norwecorum Rex, *Haffniam* obsidet classe, & multi Norwecorum trucidantur. Norwecus denique discedit amissa victoria. Moritur *Alfus Grandis*, vir insignis.

Anno Domini clōCCLXXXX. IV. Kal. Maji moritur *Johannes Droos* Pontifex, de Ecclesia Roeschildensi bene meritus. *Alfus, Erlingi* filius, Norwecus, Piratarum nobilissimus, in Scania capitur, & ad *Helsingburgum* supplicio rotæ afficitur. Proscripti Piraticam exercent in Danos. *Hielmia* ab iis capitur & munitur.

Anno Domini clōCCLXXXI. *Hereuadum* Cœnobium suo igne conflatur. VI. Kal. Julii diem obiit *M. Johannes Ade*, Archidiaconus Roeschildensis.

Anno Domini clōCCXCII. *Haderslebia* a *Waldemaro*, Duce Slieucensi, accipit privilegia & jus municipale. X. Kal. Septemb. interficitur in præsentia Regis *Schialmo Dros* seu Dapifer ab *Erico Longipede*, Duce Lalandiæ, de Ecclesia Roeschildensi optime meritus. *Concilium Lundis*. Comitissa *Elizabeta* moritur.

Anno Domini clōCCXCIII. *Norweci* tertiam in Danos expeditionem faciunt & regnum bello maritimo & piratico vexant.

Anno Domini clōCCXCIV. *Johannes Grandis* Pontifex capitur a *Christophoro*, Regis fratre, Duce Scaniæ & Hallandiæ. Capitur una Canonicus Lundensis *Jacobus Langius*, captus fuit in curia sua *Lundis*, qui rediens Lundas, capto Episcopo, frangit & spoliat templum, Litteras & Privilegia in ignem conjicit. Moriuntur *Stigotus Andreae*, Magister Equitum in *Helmia* proscriptus, & IX. Kal. Novemb. *Nicolaus Hermanson. Ranildus Jonson* supplicio rotæ afficitur.

Anno Domini clōCCXCV. XI. Kal. Martii *Flensburgensibus Waldemarus* Regulus Leges dat de mensura, modiis medimnisque frumenti, easque publicat *Flensburgi*. *Johannes Grandis* Pontifex custodia Soburgica clam evadit. *Waldemarus* Regulus arcem *Gotorpum* restaurat. *Ifarnus* nuncius Papæ fuit in Dania. V. Kal. Julii *Andreas Jonson*, Præpositus Roeschildensis, V. Kal. Octob. *M. Johannes Sybrandi*, Canonicus Roeschildensis & Lundensis, moriuntur. Pontifex Romanus, *Bonifacius VIII.* jubet mense Octobri Præpositum Utinensem Ecclesiæ Lubecensis, ut bona adempta vel oppignorata restituat *Monasterio Dalumensi*.

Anno Domini clōCCXCVI. Pridie Kal. Januariæ *Slieucum* totum incendio absumitur. Dux *Ericus* celebrat nuptias cum filia Regis *Magni Sveonis*. Rex & Dux occurrunt obviam cum exercitu in *Somerstetheret* (*).

Anno Domini clōCCXCVIII. XIII. Kal. Maji obiit *Petrus Olai* de Berketong, bene meritus de Ecclesia Roeschildensi. *Bertoldus*, Episcopus Slieucensis, *Hochtenibus*, propter injurias Cœnobio *Loci Dei* illatas, *Conventu Haderslebiensi*, communione sacrorum interdicat.

Anno Domini clōCCXCIX. *Ifarnus* Papæ Nuncius iterum in Daniam venit. Dania interdicto Pontificio subjacet, & excommunicata sacrorum communione privatur. *Tonsbergi* ERICUS Rex Norweciæ moritur IIX. Idus Maji, & regnum capessit AQUINUS frater.

Anno Domini clōCCC. *Jobilaus Romæ* publicatur, concessis liberalissime indulgentiis. Moriuntur Non. Augusti *Johannes Craagus*, Episcopus Roeschildensis, sepultus *Soræ*: III. Kal. Oct. Regina AGNES, mater Regis, *Alberti* Brandenburgici filia. III. Idus Novemb. *Magnus* Decanus Roeschildensis. *Neoburgi* Rex privilegia Ecclesiæ *Lundensis* reformat.

(*) Legendum forte *Somerstethesbe*.

Anno Domini clōCCCI. VI. Idus Febr. D. *Josephus Magneson* miles, de Ecclesia Roeschildensi optime meritus, sepultus apud Prædicatores *Lundis*.

IX. Kal. Aug. *Yagrus* dictus *Foot*, Archidiaconus Roeschildensis & *Magister in Decretis*. III. Non. Novemb. *Petrus Ramloson*, Canonicus & Sacrista Roeschildensis moriuntur. Bellum in *Henetos* eorumque Principes Rex parat, & jubet, ut defenderetur *Rostochium*, quæ urbs in Regis clientela erat.

Anno Domini clōCCCII. XVI. Kal. Maji obiit *Botilda*, *Martini Jonson* uxor, de Ecclesia Roeschildensi bene merita: hujus filius fuit *Jacobus* Canonicus. *Ifarnus* iniit Pontificatum Lundensem, *Johannes Grandis* Rigensem.

Anno Domini clōCCCIII. Dania absolvitur interdicto & publicatur *Comitiis Neoburgicis* die Cœnæ Dominicæ. Pridie Non. April. moritur *Vislaus* Princeps Rugiæ in Norwecia, & Regis frater *Christophorus* nominatur *Dux Estoniæ*. Pridie Id. Maji moritur *Joon Billa*, Canonicus Roeschildensis. Othoniæ VII. Kal. Maji *Johannes Barthe*, Vir nobilis, condito Testamento, magnam partem suarum fortunarum *Franciscanis* legat & Prædicatoribus *Dominicanis* & sibi Anniversarium constituit. Testes facti sunt Viri nobiles: *Petrus Nicleson*, Prior Dalumensis, quondam Camerarius, *Johannes Vinning*, *Petrus Friis*, *Hennechinus Kirchedorp*, & *Simon Tucionis*: consensu & voluntate *Haubardi* filii *Barthæ* & *Ingridis* uxoris. Hoc anno volunt nonnulla *Schediasmata* obiisse Reginam AGNETAM.

Anno Domini clōCCCIV. *Woldemarus*, Regis frater, juvenis nobilissimus, *ERICI Cleppingæ* filius, moritur in Marchia Brandenburgica, sepultus *Ringstadii*. *M. Olaus* Episcopus Roeschildensis consecratur Romæ. Moriuntur quoque *M. Martinus* Theologus, Canonicus Roeschildensis & Parisiensis, ibi ad Dominam sepultus, Cancellarius Regis Daniæ, bene meritus de Ecclesia Roschildensi, Non. Octob. *Olaus Thurberni* filius, Decanus Roschildensis. Graves motus in *Sveonia*. Basilica Canutia *Othoniæ* conflagrât.

Anno Domini clōCCCV. XVIII. Kal. Maji obiit *Abfolon Nicolai* miles. XIV. Kal. Novembr. ejus uxor decedit *Christina*. VII. Idus Maji *Comitiis Skelfiskoricis*, *Henricus*, Revaliensis Episcopus, Litteras indulgentiales contribuit Sodalibus Canutiis pro *Basilicæ exustæ* instauratione: quod idem faciunt, in *Comitiis Helsingburgicis*, *Petrus Vibergius* & *Olaus* Roeschildensis, Episcopi. IV. Idus Septembr. cunctos ad Fabricam *Basilicæ exustæ Canuti* instaurandam adhortantes. Hoc anno *peste* laboratum.

Anno Domini clōCCCVI. *Birgerus*, Rex Svioniæ, sororius *Erici*, Regina *Margareta* & liberi capiuntur a fratribus Comitibus *Erico* & *Waldemaro*, solo elabente industria *Arvidi* Gothi Magno puero nobilissimo. Magnum gelu & frigus, ut omnia maria inter insulas Danorum & Sveoniam Norweciamque congelarentur. Tumulus *capuciorum* in Dania cœpit. Rex Danus bellum in *Sveones* molitur.

Anno Domini clōCCCVI. Pridie Kal. Maji *Johannes Foot* Junior, Canonicus, Pridie Non. Augusti D. *Joon Litle* Junior, alterius *Joon Litle* filius, de Ecclesia optime meriti, moriuntur. Hic reditus suos in Insula *Mona* legavit Roschildensi Ecclesiæ, optimus Senex. *Ifarnus* Pontifex *Comitiis Ripensibus* V. Kal. Junii, Feste Trinitatis, indulget Ecclesiæ *Altorp* (*) piacula quadraginta dierum concedenda iis, qui liberalitate uterentur ad ædificationem ejus. Nam lapidea extruebatur, & hortatur, ut structuræ opem ferant. Rex magnum exercitum contrahit & contra *Sveones* proficiscitur auxiliatum Regi sororio, & hostilem oram ad castrum *Stegit* populabundus vastat. Urbem *Lubecam* in tutelam & defensionem suam suscipit in decennium. XVI. Kal. Jan. moritur *Bertoldus* Episcopus Slieucensis, succedente *Johanne Bocholto*.

(*) Legendum forte *Altorp*, nisi potius sit *Allerop* in Fyonia.

Anno Domini clōCCCVIII. Rex ERICUS iterum *Sveoniam* hostiliter ingreditur, exercitu ingenti stipatus, quibus duces erant, ut volunt *Sveones*, *Comes Holfatus* & *Woldemarus* *Slieuicensis* Regulus: populatur provincias & oppida. *Petrus* Episcopus *Othoniensis* ad structuræ Ecclesiæ *Altorp* promotionem XVI. Kal. Maji, Feria tertia Pascatos, concedit Litteras indulgentiales, & *Orchilla* III. Id. Julii scribit *Fyoniiis*, quod Cambium, quod Dominus *Canutus*, quondam Camerarius, cum Dominabus in *Dalum* fecit, cum nullius Prælati consensus ad hoc accesserit, renore præsentium cassum & irritum judicamus, prohibentes discrete hæredibus dicti Camerarii, ne se de bonis dictis a Monasterio permutatis, quia hæctenus minus legitime tenuerunt, quomodolibet intromittant, prout satisfactionem condignam voluerint evitare &c. Prædie Octob. hortatur & jubet *Othonienses*, ne suis sterquiliniis sint Prædicatoribus *Dominicanis* molesti, additis anathematis minis.

Anno Domini clōCCCIX. *Olaus* Episcopus *Roeschildensis* VII. Kal. Feb. concedit Ecclesiam Parochialem in *Cverkeby*, salvo tamen jure Episcopali, *Sodalibus Ringstadiensibus*. ERICUS Rex tertio ingreditur *Sveoniam* populabundus per *Gothiam Orientalem*. *Esgerus* Jul, Episcopus *Arhusius*, fit Pontifex *Lundensis*, & *Johannes Grandis* init Pontificatum *Bremensem*. Episcopus *Othoniensis* *Petrus* irritam declarat permutationem cum Virginibus *Dalumenfis* *Canuti* Camerarii feria 2da & 3tia post Pascha 3: prædie & ipsis Kal. April. *Blansvetæ*. Sed hæ res privatae sunt, nescio num pertineant ad Historiam, quæ nihil nisi ampla & illustria sapit. *Birgerus* Rex *Sveonum*, libertati restitutus, a *Sveonia* in *Daniam* aufugit.

Anno Domini clōCCCX. Nonis Jan. obiit *Canutus* Jul Miles, bene meritis de Ecclesia *Roeschildensi*. IV. Id. Junii instituta est *Cantoria*, quarta dignitas in Ecclesia *Roeschildensi*, cum ante erat officium. ERICUS Rex reducturus sororium *Birgerum* in *Sveoniam*, sexaginta millibus bellatorum, tam *Danorum* quam *Teutonum Sveones* oppugnat. *Birgerus* restituitur. Pax *Sveonibus* datur. Comitia *Helsingburgi* indicta litibus inter *Sveones* dirimendis. Conveniunt ERICUS Rex *Daniæ* cum fratre *Christophoro*, *Birgerus* Rex cum fratribus *Erico* & *Waldemaro*, *Henricus* *Megapopolus*, *Gerardus* Comes *Holfatus*. Actum de pace æstate media. His Comitibus Rex *Normeciæ* aderat: fratres discordantes fœdus & pacem iniunt. Obierunt *Henningus* Abbas *Sorensis* & *Ericus* Dux *Lalandiæ* cogn. *Longipes*. *Ericus* Dux *Cimbrorum* *Slieuicensium*, *Woldemari* filius, desponsavit sibi *Nicolai* de *Slavia* filiam, sororiam Regis *Erici*. *Ifarnus* Pontifex revertitur ad Episcopam *Salernitanam*.

Anno Domini clōCCCXI. Rex *Rostochii* Comitia celebrat: eduntur ibidem extra urbem ludi equestris splendide, ubi VIMCCCC. eqvites cataphracti congressi dicuntur uno certamine. Ex iis centum militaribus insignibus a Rege decorantur ob virtutem, ac inter eos Marchio *Brandenburgicus* *Waldemarus* Eqves auratus creatur.

Anno Domini clōCCCXII. V. Kal. D. *Adamus* *Boss* Canonicus, Prædie Non. Martii *Thordo* Archidiaconus *Roschildiæ* moriuntur. In Regnis *Arctoïis* gravissima pestilentia lue laboratum. Bellum in rebelles *Rostochianos* Rex parat, auxiliantibus Marchione *Brandenburgico*, *Megapoleo*, & aliis *Henetum* Principibus. Caterum urbes maritimæ prævenientes classe instructæ, *Danorum* insulas diripiunt, ac imprimis *Scaniæ* agros & oppida in littore sita, ferro, direptionibus & flamma vastant. Rex *Danus* Turrim *Varnemindam* expugnat, ac inde facit sibi propugnaculum contra hostes. Vita excedunt *Waldemarus*, Regulus *Slieuicensis* & *Agnes* *Christophori* Reguli filia. *Ericus* & *Woldemarus*, Reguli *Sveonum* XIX. Kal. Septemb. in *Cænobio Warnamensi* tribuunt *Lubecensibus* immunitates & libertatem per annum *Nyam* na-

vigandi *Nougardiam* & exercendi per *Sveoniam* negotiationes & recipiendi bona naufraga, confirmatis insuper veteribus privilegiis. Testes fuerunt R. Lincopensis, *Styrbermus* Strengenensis, Episcopi, Fr. *Henricus de Stromberg* ordinis Domus Teutonice: Domini quoque *Philippus Olafson*, *Birgerus* Pater Sanctus, *Gutmarus* Legifer, & *Gotscalcus de Kiren*, milites.

Anno Domini clōCCCXIII. *Conventu Nascoviī* Lalandiæ habito, *Margarita*, D. *Torberni Stert* vidua, sua bona legat Virginibus *Dalumenfibus* IV. Id. Martii, testantibus *Canuto* Priore Halstadii, *Gotscalco* Sacerdote Sandbyensi, Præposito Lalandiæ. Primæ sunt *literæ*, quæ a me visæ sunt *Danice* scriptæ: ibi *Margarita* intitulatur *Høederlig och Høffuist Frue*. Eodem tempore & die *Ericus* Dux Slicuicensis privilegia vetera comprobat & bona concessa Cœnobio *Loci Dei Nortborgi* Alsiæ Insulæ, & eadem faciens *Burgi* vetera novis augens privilegiis. *Exundatio Oceani* Kal. Maji XV. Kal. Jun. quæ fuit feria VI. post Dominicam *Cantate*. *Esgerus Julius* Pontifex promittit se fore in potestate Regis, & obligat se facturum ad nutum regium. *Roschildenses*, trucidato magna ex parte Senatu, dedunt se Regi. Is hoc anno valida fortissimorum Bellatorum manu *Cimbriam inferiorem* invadit, punitum eos, qui contra ipsum fœdus iniissent, multos vexat & patria expellit, & imponit tributum grave, quod vocatur *Gulkorn*. VI. Id. April. moritur sepultus *Slieuici* Inclytus Holsatus, *Wolrodus Plona* vocatus, Miles honoratus, jacet hic incineratus. VI. Non. Octob. obiit D. *Olaus Biornszon* Decanus Roschildensis. *Johannes* Episcopus Slicuicensis, imitatus facilitatem *Esgeri* Pontificis, quædam promittit Regi.

Anno Domini clōCCCXIV. *Henricus* Dynasta Megapoleus, nomine Regis Daniæ, occupat *Rostochium*, fontes supplicio afficit vel expellit urbe. XVI. Kal. Junii moritur M. *Johannes Glungfio* dictus, homo nobilis, Præpositus Roschildensis. Rex ERICUS Cimbria ejicit familiam *Appelgardianorum*, quia fœdus fecissent contra ipsum. Et inter *Wislaum*, Rugianum Principem, & *Waldemarum* Marchionem bellum componit. Huc usque perveniunt *Annales*, quos mihi communicavit M. *Johannes Langius*, quos magna ex parte sumus secuti. In hoc scripto Episcopus Othoniensis, *Petrus Paghus*, jus patronatus ecclesiæ Frauticæ ab *Ingvari* abdicatione *Johanni* Priori & *Canutiis* attribuit *Othoniæ*.

Anno Domini clōCCCXV. Pridie Non. April. feria VI. post Dominicam in *Albis Vordingburgi* Rex mandat, procurante Episcopo *Petro*, ne *Canutii Othoniensis* aliquem cum equis & canibus hospitio recipiant, nec quivis eorum hospitium subeat. Mittit *Hermannum* de Jutia, Magistrum Equitum, cum XXC. liburnicis & aliis navibus infinitis & VII. M. armatorum, excepto gregario milite, contra *Stralsundum* oppugnandum, & obsidio inchoatur Kal. Maji, & vastat omnem circa regionem usque ad præcipitem autumnum. *Wislaus* Rugiæ Princeps resignat Regi bona sibi pignori tradita, & promittit se in potestate Regis fore. A Rege quoque *Lubecæ* privilegia conceduntur. VIII. Id. Decemb. moritur *Olaus* dictus *Hixvthe præst*, Canonicus Roschildensis.

Anno Domini clōCCCXVI. Rex renovat tutelam urbis *Lubecæ* in quadrienniū. XIII. Kal. Januarii erat Rex *Neoburgi*, ut indicat *Diploma* Regium de *Stenlesa* Ecclesia, attributa *Canutiis* pro sustentatione studiosorum, concessio patronatus jure Sodalibus.

Anno Domini clōCCCXVII. Mense Febr. ipso die Cinerum, Rex despondet *Elisabetam*, *Nicolai*, Principis Rostochianorum, filiam, *Wordingburgi*, *Christiano* Comiti Delmenhorstio. XI. Kal. Martii *Ascerus Sumpii* Canonicus, VII. Kal. Maji

Jonas

Jonas Wick, civis egregius, *Roschildiæ* moriuntur. Concilium peragunt *Petrus Wi-bergius*, *Olaus Roschildensis*, *Petrus Othoniensis*, *Nicolaus Burglanensis*, *Johannes Slienicensis*, *Johannes Ripensis*, Episcopi. *Christina* Relicta D. *Canuti Mule*, Regis *ERICI* Camerarii, vendit & attribuit sua bona *Petro* Abbati Ringstadiensi, & Collegio Sodalium ejusdem loci, omnia in *Spracklofe*, confirmantibus subscriptione *Ingvaro Hiort*, *Carolo Peterfön*, *Canuto Nilson*, *Canuto Mule*, *Petro Herlugson*, *Magno Siundeson*, *Benedicto Bille* & *Nicolao Jonson*. VII. Id. Decemb. *BIRGERUS* Sveonum Rex capit fratres, fugatur in *Daniam*. Filius *Magnus* captus gladio feritur. Naves Danorum incenduntur. Rex concedit *Lalandiam* titulo pignoris uxori *INGEBURGI*, resignat *Rostochium* *Henrico* Megapoleo. *Wisby* in Gothia Insula prætorium condi cæpit.

Anno Domini clbCCCXVIII. *Petrus Brand*, pro suæ animæ salute & uxoris *Elsæ* legat Ccenobio *Loci Dei* multa bona.

Anno Domini clbCCCXIX. Rex in Marchionem Brandenburgicum *Woldemarum* bellum molitur. *MAGNUS SMECK* regnum Sveonum init, & mortuo *AQUINO* Rege Norwecorum, regnum Norwecicum capesit. Privilegia ab Episcopis Roschildensibus, *Jacobo* & *Ingvaro*, concessa *Urbi Haffniæ*, augentur a Rege *ERICO*, a quo etiam *Bornholmenses* auxilium petunt contra *Esgerum* Pontificem & ejus fautores. XV. Kal. Julii obiit *Martinus Jonson*, Civis Roschildiæ, bene meritus de Ecclesia. Idibus Novembris moritur *ERICUS* IIX. Rex Danorum, sepultus *Ringstadii*. Huic succedit ejus frater *CHRISTOPHORUS* II. *Erici* VII. filius, *Christophori* I. nepos, Rex Danorum CXVI. Regnat annos XVI.

Anno Domini clbCCCXX. Comititia *Vibergi* habita, Regi creando mense Jan. interfuerunt *Christophorus* Dux Daciæ, *Petrus Vibergius*, *Nicolaus Burglanensis*, *Esgerus Bondo* Arhusius, *Johannes Ripensis*, *Nicolaus Tarpathensis*, Episcopi: *Ludovicus* Magister Equitum, *Lago Opponis* filius, qui Magistratu Equitum abdicarat, *Petrus Mule* de Bægh, *Nicolaus Hens*, *Johannes Nicolai* filius de Caas, *Johannes Canna*, qui *Scaniæ* præfecturam tenuit &c. *CHRISTOPHORUS* iis Comitibus Rex designatur, & multæ Leges feruntur, exilium *Nicolai Olai* filii comprobatur Dapiferi. XVI. Kal. Martii *Johannes Thytæbergus*, Canonicus Roschildensis, & VI. Id. Mart. *Olaus* Episcopus Roschildensis moriuntur. *Johannes* XXII. Papa Privilegia Ccenobio *Loci Dei* confirmat. In *Scania Malmogia* condi cæpit. Comitibus *Holmensibus* in *Sveonia Magnus*, Birgeri Regis filius, capite plectitur.

Anno Domini clbCCCXXI. *Esgerus* Pontifex Roma in *Daniam* revertitur cum *Bernhardo*, nuncio Pontificis Maximi: reconciliatur Regi. Pridie Kal. Junii *Spicaborgi* moritur *BIRGERUS*, Rex Sveonum exul, & Ringstadii sepelitur.

Anno Domini clbCCCXXII. XII. Kal. Febr. *Petrus Wæther* Armiger, D. *Absolonis* filius, *Nicolai* nepos, bene meritus de Ecclesia Roschildensi. III. Id. Oct. *Gvilhelmus Matthæi*, Consul & Senator, *Roschildiæ* moriuntur. *Wordeburgi* publicis Comitibus *Esgerus Julius* Pontifex consecrat *CHRISTOPHORUM* Regem & filium *ERICUM*. Sequenti die Rex perjurium committit, fide jurejurandoque neglecto, ac Pontifici & suis, nisi suæ voluntati obtemperent, minatur extrema. Kal. Julii *Holfati* in *Dithmarsia* gravem patiuntur stragem. *Canutus Porfius* & *Nicolaus Olfön* conducto exercitu in *Holfatia* & oris *Henetis* in *Scaniam* irruunt, omnia vastantes.

Anno Domini clbCCCXXIII. *Gerardus* Comes *Holfatiæ* multis beneficiis & liberalitate Ccenobium *Loci Dei* decorat XII. Kal. Febr. *Othonia* IV. Non. Febr. moritur *Tuuo* Decanus, de *Canutiis* bene meritus: corpus illius in *Basilica Canutia* hono-

rifice sepulturæ datur. Rex exactiones graves omnibus, tam ecclesiasticis & nobilibus quam plebeis, imponit, & decimas omnium bonorum exigit. VII. Kal. Augusti obiit nobilis Vir D. *Clemens Herlugson* miles.

Anno Domini clōCCCXXIV. CHRISTOPHORUS Rex *Cnarderopum* mutat in Cœnobium, idque matri magnæ Virgini dedicat. *Esgerus* Pontifex, ob tenuitatem reddituum, bona attributa Scolaſticorum laboribus & studiis concedit *Collegio Othonienſi*, ut possideant, XII. Kal. Sept. *Slieuici* II. Non. Novemb. moritur *Isaacus* Canonicus. *Henricus* Abbas Loci Dei, acceptis beneficiis & redditibus, promittit *Erico* Duci Jutiæ, celebraturum pro eo Miſſam quotidie, & post obitum anniversaria, præſentibus *Gerardo* Comite Holfatiæ, *Gysicone* fratre suo, *Jacobo*, *Rosteno* & aliis.

Anno Domini clōCCCXXV. IV. Idus Martii moritur *Ericus* Regulus Cimbrorum Slieuiensium: Cui ſubſtituitur filius *Waldemar*, puer decem vel duodecim annorum. *Esgerus* quoque Pontifex, poteſtate pontificali ex perturbatione in priſtinum ſtatum & tranquillitatem reſtituta, contraque Regis perjurium ſingulari moderatione deſenſa, atque pro honore bene geſta, vita excedit: cui Comitibus creando Pontifici habitis ſubſtituitur *Carolus*, cogn. *Ruffus*, Præpoſitus.

Anno Domini clōCCCXXVI. ob Tyrannidem CHRISTOPHORI Regis, orta conſpiratione optimatum, *Torningi* capitur ERICUS Princeps, Regis filius, & *Haderslebiæ* in cuſtodiam deducitur. Pater id audiens profugit in Germaniam, a *Rostochienſibus* benigne exceptus. WOLDEMARUS, *Erici* Reguli Slieuiensis filius, Rex designatur. Fuit Danorum Rex CXVII. Regnat titulo tenus annos XIV. cum CHRISTOPHORO. Is XVIII. Kal. Septemb. Comitibus *Neoburgi* publica habet. Intererant *Carolus*, Pontifex Lundensis, *Nicolaus* Burglanensis, *Petrus* Othonienſis, *Johannes* Slieuiensis, *Johannes* Ripenſis, *Johannes* Roſchildenſis, *Tuco* Viburgius, *Sveno* Electus Arhuſius, Episcopi, *Laurentius* Dapifer, *Ludovicus* Magiſter Equitum, *Canutus* Porſius, *Johannes* Offeſön, *Albertus* Dux Saxonie, *Johannes* & *Adolphus*, Holfatiæ, Stormariæ & Scumburgi Comites, *Henricus* & *Nicolaus* Comites Sverinenſes, *Walterus* de Werningeroda, *Burchardus* de Svalenberg, Comites, *Petrus* & *Andreas* Sticki, fratres. His teſtibus & præſentibus, WALDEMARUS avunculo ſuo, *Gerardo* Comiti Holfatiæ, Ducatum Cimbriæ Slieuiensis attribuit, *Lalandiam* & *Falſtriam* *Johanni*, Comiti Vagriorum, agnom. *Largo*, concedit. Moriuntur XVII. Kal. *Petrus* Ræienſon de Gabno miles, bene meritis de Eccleſia Roſchildenſi, Pridie Kal. Septemb. *Petrus* de Cungby Sacriſta, IX. Kal. Octob. D. *Hemmingus* *Petri* filius, miles B. M. de Eccleſia Roſchildenſi. *Gerardus* Holfatus, promiſſis Præſecto Teutonici generis duabus millibus argenti libris, *Wordeburgam*, minutiffimam arcem, in ſuam poteſtatem redigit. *Carolus* Pontifex, *Othoniæ* V. Idus Auguſti moratus, Eccleſiæ *Frauticæ* expiationes ſcelorum ad XL. dies concedit, iis tribuendas, qui liberalitate uſi fuerint in Eccleſiam *Frauticam*. *Johannes* Lycky, Præpoſitus Othonienſis, citat juſſu Papæ *Johannis* XXII. qui bona habent a Monasterio *Dalumenſi*, coram ſe & *Petro*, Priore *Dalumenſi*, ut *Othoniæ* veniant & rationem reddant. Citati ſunt Idibus Decemb. *Petrus* Falſter, *Johannes* Braachus, *Petrus* Jonæ filius, *Andreas* Diaconus Ballinenſis.

Anno Domini clōCCCXXVII. *Holfati*, poſtquam Regem & liberos regno ejecerunt, opera optimatum regnant impotenter annis multis, *Johannes* in Scania, Hallandia & Bleckingia, *Gerardus* in Fionia, Nor-Jutia & Jutiæ Ducatu, & quicquid præclarum & pulchrum abducunt in partes exteras. Hæc ſunt verba *Chronici Lundensis*. Conſtrui cœpit *Sacellum Dionyſii*, Baſilicæ Laurentianæ adhærens, a
Carolo

Carolo Pontifice. Is, postquam est factus Pontifex, MAGNUM SMECK, Regem Sveoniæ in *Scaniam*, *Hallandiam* & *Bleckingiam* potenter introducit, fretus consilio Scaniorum. CHRISTOPHORUS, instructus auxiliis Germanorum, in Selandiam reversus, cito repellitur & in Henetum oras redire cogitur. IV. Kal. Junii Luteciæ Parisiorum moritur *Johannes Grandis*, Pontifex quondam Lundensis, nunc Bremensis, de Ecclesia Roschildensi optime meritus. Dani ejicere regno Holfatos moluntur, sed frustra. *Christina*, quædam fœmina nobilis, moritur, sepulta *Anderfcovii*. WOLDEMARUS designatus Rex, dum Regnum & Fioniam perlustrat; *Neoburgi* XVIII. Kal. Septemb. supplicantibus *Welleis* immunitates & privilegia confirmat, alia etiam largitur, postea continentibus itineribus Cimbriam inferiorem peragrans. *Horseni* demum iisdem *Welleis* VII. Kal. Jan. concessa a se privilegia corroborat.

Anno Domini clōCCCXXVIII. Cimbri, ægre ferentes Holfatorum impotentiam, irruunt in Cimbriam Slieucensem, *Håterslebiam* oppugnant, in quo oppido erat præsidium Holfatorum. In *Norwecia* pridie Non. Aprilis *Basilica Nidrosiensis* conflatur incendio. IIX. Kal. Novembr. *Petrus Frisius* Sacerdos ædis Botulphi *Roschildiæ* moritur.

Anno Domini clōCCCXXIX. Dani, infesti Holfatis, vincuntur. De restitutione CHRISTOPHORI Regis exulis & liberorum agi cœptum. *Roschildiæ* vita excedunt IV. Idus Augusti *M. Johannes Gedrost*, V. Non. Octob. *D. Johannes Ulfterp*, ambo Canonici. Hic dedit prædium *Ulfterpium* Ecclesiæ Roschildensi.

Anno Domini clōCCCXXX. VII. Kal. Augusti moritur EUPHEMIA Estonica, CHRISTOPHORI Regis Conjux, sepulta *Soræ*. Depositis armis, *Jacobus*, Episcopus Ripensis, reconciliatur WOLDEMARO Regi designato, Duci Slievicensi, & *Gerardo* Comiti Holfatiæ, & cum iis in gratiam redit Kal. Octob. Comites *Johannes* & *Gerardus*, intercedentes pro *Arnoldo Pinnovio*, Sacellano suo, apud *Petrum* Episcopum Otthoniensem: ei scribentes IV. Non. Augusti, impetrant, ut Episcopus *Pinnovio* Ecclesiam *Nybelensem* concederet XI. Kal. Octob. administrandam. *Hermanus Jura* in Fionia Vir Magnus de Virginibus *Dalumenfibus* bene meretur.

Anno Domini clōCCCXXXI. XVI. Kal. Junii *D. Peperus* Canonicus, IX. Kal. Octob. *Schialmo*, Præpositus, *Roschildiæ* moriuntur. *Johannes XXII.* Papa Avenione IIX. Kal. Junii scribit *Henrico de Lutre*, Canonico Lubecensi, ut bona restituere curet adempta Monasterio *Dalumenfi* & Priori ordinis Benedictini, addita excommunicationis pœna. Episcopi Gallici XII. Avenione largiuntur Ecclesiæ *Ingeslafficiæ* S. Dionysii quadraginta dierum indulgentias Liberalibus in Ecclesiam concedendas & visitantibus, rogatu Domini *Nicolai* Rectoris ejusdem Ecclesiæ, V. Kal. Januarii. In his litteris præter cætera festa fit mentio festi corporis Christi. *Petrus Pagbus*, Episcopus Otthoniensis, subscribit litteris his, addito sigillo XIII. Forte adfuisse Avenione videtur hoc anno. Rex & Dani ob *Svenonis* Episcopi Burglanensis vincula diris & inferiis per omnium Sacerdotum religiones a Johanne XXII. Papa devoentur.

Anno Domini clōCCCXXXII. XII. Kal. Octob. *Laurentius*, *Germodisii*, viri docti & clari, filius, Sacerdos de Ecclesia Roschildensi bene meritus. II. Non. Maji *Johannes* dictus *de Bocholte*, Episcopus Slieucensis, obiit. Huic succedit *Helimbertus*, solvens Cathedralica Pontifici *Carolo*. Rex totus erat in eo, ut regnum integrum reciperet ope Holfatorum, plurimas per Daniam munitiones & agrôs pignoris nomine obtinentium. Cæterum Cimbris Slievicensibus & compluribus Danorum, qui WALDEMARO, novo Regi designato, adhærebant, adversantibus, exigua spes pacis & otii videbatur, metuentibus plerisque, hanc disceptationem perjurio, libidine & sævitia

CHRISTOPHORI incendium grave excitare facile posse, præsertim cum adhuc factiones gliscerent. *Scaniam* Sveonibus vendunt Holfati.

Anno Domini clōCCCXXXIII. *Gerardus Magnus*, Comes Holfatiæ, Fionię cum *Woldemaro*, regno abdicante, Cimbriæ Slieuicensis causa transigit. IV. Nonas Maji *Gythæ*, *Petri Henningii*, civium Roschildensium primi, de Ecclesia Roschildensi bene meriti, uxor decedit. *Christina* e familia, cujus *insigne duobus diversis per rectum coloribus distinguitur*, fœmina nobilis, viro claro *Esgoni* nupta, defuncto marito, *Othoniæ Dominicanos* prædicatores muneribus cumulat non exiguis. *Petrus* Episcopus Othoniensis, petentibus Frauthicis, eorum delubro IV. Kal. Augusti *Blansvetæ* XL. dierum expiationes ab omnibus delictis tribuit.

Anno Domini clōCCCXXXIV. *Halstanus*, Episcopi Othoniensis Officialis, Othoniæ moritur, cujus munus obtinet *Arnoldus Pinnovius*. VII. Id. Martii *Jacobus Martini* filius, Canonicus Roschildensis, XVII. Kal. Junii *Carolus* Pontifex Lundensis, sepultus in Basilica Laurentiana, III. Kal. Novemb. *Johannes Starlofius*, Canonicus & Cantor, XIV. Kal. Decemb. *Johannes Julius*, moriuntur. *Carolo* Pontifici *Petrus* substituitur. *Petrus*, Episcopus Othoniensis, *Alevathi* III. Id. Novemb. *Sodalibus Canutiis*, qui litteris *Luteciæ* operam daturi essent, proventus, juxta voluntatem Regis ERICI MENVETÆ, Ecclesiæ *Stenlosæ* annectit & concedit in Stipendium. *Othoniæ* in magna æstimatione tum temporis erat *Canutus*, *Ivari* filius, *Colbergius*, qui hoc anno magnis donariis *Franciscanos* & *Dominicanos* affecerat. *Petrus Danus* Monachus, Commendator Johannitarum, *Nicolaus* Vicarius ædis magnæ matris virginis. In Cimbria Slieuicensi *Waldemar* Regulus VII. Kal. Maji concessa antiquitus *Sodalibus Loci Dei* privilegia comprobat, & his alia adjicit in *arce Törningica*.

Anno Domini clōCCCXXXV. orta inter *Johannem Largum*, Comitem Vagriæ, Regis fratrem Uterinum, & *Gerardum Magnum*, Comitem Holfatiæ & Fionię, dissensione, bellum grave excitatur inter agnatos: cujus Dani fiunt participes, Rege fratri uterino opitulante. *Gerardo* militant *Guilielmus* Comes Orlemundius, *Burchardus* Svalenbergi, *Henricus* Brunchovsii & *Guncelinus* Wittenbergi Comites. Ductabat equitum turmas *Burchardus Iccenda*. Autumno adulto Rex *Slieuico* in *Gerardum* ducit, confertaque pugna in *Campo Leonino* prid. Kal. Dec. funditur, fugatur. Cæsa exercitus Danici magna parte & quamplurimis captis, ERICUS, princeps juventutis, Confors imperii paterni, vulneribus confectis innumeris, *Chilonii* extinguitur in maximis animi & corporis cruciatibus. Corpus elatum sine ulla funeris pompa sepulturæ ibidem datur, sed paulo post *Soram* translatum, regiis exequiis tumulo materno infertur. Pugna hac ex Holfatis *Witichinus Ostenius*, homo nobilis, *Gerardi* familiarissimus cadit. Rex fuga evadens, adjuvante *Johanne Largo*, in regnum infelix revertitur. Moriuntur Idibus Febr. *Soræ Bondo Strangonis* filius, Sodalitatis Cisterciensis, Sacerdos, qui, abdicato Canonicatu Roschildensi, ordinem Sodalitatis iniit, vir multis meritis præstans. Pridie Id. Aprilis *Roschildiæ Nicolaus Stenbo*, VII. Kal. Decemb. *Nicolaus Aconis* Sacerdos, Canonici ambo. *Petrus*, Episcopus Othoniensis, Ecclesiæ Uberaticæ jus patronatus, Collegio Canutio Othoniæ, cum omnibus redditibus, XIX. Kal. Septemb. confert. In Lalandia *Ravinsbergum* condi cœpit.

Anno Domini clōCCCXXXVI. Rex in Daniam restitutus, in Lalandiam pervenit, *Saxcopiæ* commorans, ab Holfatis & Danis, illorum sociis, oppugnatur & obsidetur. Captus *Aleholmum* ducitur: inde *Nicopiam* venit. Ibi prid. Id. Julii morbo & curis confectus moritur. Funus, *Soram* delatum, juxta conjugis & filii tumulum humatur. *Roschildiæ* moriuntur VII. Kal. Martii *Petrus Henningii* filius, Non. April.

April. *M. Petrus Herba*, Archidiaconus. Hujus erant fratres *Boëtius Crefia*, *Esbernus Ricolfson* & *M. Henningus*, qvi in Archidiaconatu fratri succedit. Benedictus XII. Papa, misit ad Abbatem & Collegium *Ringstadiense* litteris XIV. Kal. Aprilis, eorum prærogativas, immunitates & principum donationes corroborat. Statu Reipublicæ Danicæ perturbato, internis & externis armis, ut sine discrimine sexus & conditionis fierent injuriæ, *Petrus* Pontifex id malum inhibiturus, edictum promulgat, quo excludit omnes cætu Christianorum & simul diris execrationibus devovet, qvi Sacerdotum Collegiis, ædibus Sacris & hominibus Deo dicatis vim & damna intulerint. Edictum IV. Id. Octob. promulgatum.

Anno Domini clōCCCXXXVII. *Otto*, defuncti Regis filius, collectis copiis e Lalandia, movet in Cimbriam Cimbrosque ad libertatem revocat: occurrens hosti *Gerardo*, cum eo ad *Vibergum* manus conferit, sed infelicititer. Victus enim, fufis suis, in hostis potestatem venit, qvi eum mittit *Segebergum* in custodiis habendum. Æstate ineunte *Sidus crinitum* arsit ultra duos menses in parte cæli Septentrionali.

Anno Domini clōCCCXXXVIII. Cæsar *Ludovicus* Bajarus, misit *Johanne* Comite Hennebergio & *Lubecensibus* in Holsatiam, de liberando custodia *Segebergensi* & restituendo in integrum *Ottone* cum *Gerardo Caluo*, Comite Holsato, agit, sed frustra. Apud *Frisios Eidorenses*, *Dithmarscos* & vicinas palustres regiunculas fame & annonæ penuria laboratum, ex ingentibus pluviis imbribusque, XL. dies perdurantibus, continue exorta. Erat & falis inopia non levis. Nati vermes in hominum corporibus e magna putredine: quo malo multi exstinguebantur. E quorum mortuorum ore vermes repebant, horrendo visu. Assidui etiam imbres in his uliginosis regionibus magnam cladem hominibus & pecoribus intulerunt, disruptis aggeribus. VIII. Octobr. decedit *Elsa*, fœmina nobilis, *Canuti Nicleson* militis vidua, de Collegio Roschildensi bene meriti.

Anno Domini clōCCCXXXIX. XVI. Kal. Feb. *Petrus* Episcopus Otthoniensis *Ragelundam* adjungit Parochiæ *Asymorum* a *Marslobica* detractam, petentibus *Haraldo* Sodali, Commentatore Collegii Johannis Baptistæ *Otthoniæ*, *Conrado Messec*, *Nicolao Rantzovio*, & aliis. Kal. April. moritur *Roschildiæ Guilielmus Frisius* Canonicus, & paulo post Prid. Kal. Junii, qvi fuit dies proximus festo Trinitatis, Episcopus Parochiam *Paterpicam* ascribit usui Sodalium Canutiorum, qvi peregre in Gallias profecti libris operam darent. *Assero* Priore per annulum & baculum investito, accedente consensu *Gerardi Calvi*, Comitis Holsatiæ & Stormariæ, ac liberorum, in primis admittente *Ottone Splitt*, milite, qvi jus patronatus haberet. Eodem *Gerardo*, ob immensum æs alienum solvendum, Fioniis omnibus tributum imponente, & nulli hominum dignitati parcente, Status Ecclesiasticus pariter gravabatur, ac maxime Sacerdoti *Asymorum* onus intendebatur, uti cæteris diiori, qvōd ædium suarum, præter aliarum calarum Plebejorum hominum morem, frui immunitate videretur: ea de re consultus *Petrus* Episcopus, III. Kal. Octobr. ædificium id adhærens Ecclesiæ *Asumicæ*, uti dotem Ecclesiæ, oportere uti sua libertate more consveto & liberum esse ab omni annua pensione & exactionibus pronunciat: nec longo post temporis spatio in morbum incidit Episcopus, quo ingravescente, XII. Kal. Januar. absimitur. Corpus ante aditum *Basilicæ Canutiæ* Sepulchro Marmoreo conditum. *Petrus Nilsson Lycke* monasterium Dalumense & Sodales Johannitarum ordinis Hierosolymitani multis afficit beneficiis *Otthoniæ*.

Anno Domini clōCCCXL. Post varia de eligendo Episcopo in locum defuncti *Petri Paghi* certamina, Comitibus creando Episcopo habitis *Otthoniæ*, cum suffragia

Andreae Prioris Dalumensis & Teutonicorum repudiarentur & rejicerentur, *Nicolaus Suderovius* Præpositus, qvi dignitatem ambiebat, *Nicolaus Jonæ* filius, Sodalis Franciscanus, a Collegio Canutio nominatur Episcopus Ottoniensis, obscuro loco & plebejo genere natus. *Otto*, Regis CHRISTOPHORI filius, emissus custodia Segeburgica, cum pactis non staret, irritatus *Gerardus Calvus* Comes, bellum in Cimbrosum resumit, & exercitu fortissimorum juvenum, qvi *Gunsheren* vocabatur, omnia occupat cis & trans *Gudium* amnem. Tandem *Randrusia*, ubi castra habebat, noctu dormiens, in cubili opprimitur & a *Nicolao Jepsen* de Norengrise confoditur XV. Kal. Aprilis, die Sabbathi ante Dominicam, quam vocant *Oculi*, perierunt una Sacellanus Comitum & *Henricus de Wittinghove* miles. V. Kal. Maji *Roschildia* *Johannes Jonæ* filius vita excedit. WALDEMARUS IV. Christophori II. filius alter, ab exilio Brandenburgico in Daniam reversus, ineunte æstate reconciliatur *Waldemaro*, Cimbrorum Slieucensium Regulo, nomen Regium ferenti, & ejus sororem HELUIGIM, celebratis *Sunderburgi* nuptiis, in matrimonium ducit: unde in Cimbriam inferiorem profectus, *Comitiis Wibergicis* VIII. Kal. Julii Rex proclamatur. Fuit igitur WALDEMARUS IV. Danorum Rex CXVIII. Regnat annos XXXV.

Proclamatio illa facta *Wibergi*, circa Kal. Quintiles *Waldemarus* Regulus regio nomine se plane abdicat, fancitur oblivio præteritorum & supplicationes habentur, *Simone* Episcopo Wibergio sacra faciente. Proficiscitur inde in Selandiam, sed cito rediit in Cimbriam. VI. Kal. Septembr. *Roschildia* obiit *Johannes Brunus*, civium primus, de Collegio Sacro & æde Luciana bene meritus. *Henricus* & *Nicolaus*, Comites Holsatiæ, *Gerardi Calvi* filii, datis V. Id. Decemb. ad *Nicolaum*, Episcopum Ottoniensem litteris, Parochiam & templum *Nybelense* Monasterio *Dalumenfi* abdicunt & largiuntur, nullo non patrocini jure simul concessio, ut virgines piis manibus *Gerardi* patris & majorum parentarent, & bene merita pro illorum salute Deo optimo maximo largius ponerentur. Erant autem tum temporis in magnis fortunis positæ virgines *Dalumenfes*: quare *Giselbertus* Holsatus, Præpositus Bremensis, quem Pontifex Maximus *Johannes XXII.* Episcopum Halberstadensem designarat, negotiis rerum tam profanarum, quam sacrarum, nomine Comitum cognatorum per *Fioniam* incumbens. Hoc anno XIX. Kal. Januarii magnum pecuniæ numerum ab *Andrea*, Priore Dalumenfi, virginum nomine mutuatur: Cujus solutionem *Flensburgi* aut *Bremæ* pollicetur; sed litteræ non exstant. In *Fionia* eminent *Otto Hardenbergius* miles, *Nicolaus Jonæ* filius de Cheldebachæ, *Olaus Elevi* filius, cujus insignia bini obliqui transversî bacilli, quorum extrema liliis exornantur: fuerunt de virginibus Dalumenfibus bene meriti.

Anno Domini c10CCCXLI. VI. Non. Martii MARGARITA, *Birgeri* Regis Sveonum Conjux, *Waldemari* Regis Amita, moritur, *Ringstadii* apud maritum sepulta. *Benedictus XII.* Papa mandat III. Non. Junii Episcopo Arhusio litteris *Avenione* scriptus, ut Abbatissæ & monasterio *Dalumenfi* opem ferat contra eos, qvi bona monasterii ex contractu ad vitæ tempus, vel definitum, possidebant, eaque illis adempta curet restitui Monasterio, addita anathematis pœna & sublata provocatione. *Petrus de Winilis* Diploma hoc monasterio impetravit. Legata *Nicolai Alverstorpii*, coloni *Imbria* Insulæ, ad Fabricam *Basilicæ Canutiæ*, *Conventus Imbriensis* VI. Kal. Julii rata esse decernit, approbante *Nicolao* Episcopo Otthoniensi & antecessoris sententiam confirmante. VIII. Kal. Septemb. *Jacobus Splithafus*, Episcopus Ripensis a Rege WALDEMARO in defensionem suscipitur, qvi etiam *Haffnienfibus* vetera privilegia ab Episcopis & Rege ERICO MENVETA Patruo concessa confirmat & novis auget.

auget. *Roschildiæ* VII. Kal. Decembr. vita excedit *Laurentius Olufsson* de Tromels-
torp, bene meritis de Ecclesia.

Anno Domini clōCCCXLII. in Selandia VII. Id. Aprilis moritur nobilissima
fœmina, *Christina*, *Nicolai Booson* filia, militis, *Johannis Duuæ* de Sestibölle uxor,
corpus in Delubro Herfulgenſi ſepultum, bene merita de Ecclesia Roſchildenſi. *Ro-
ſchildiæ* IIX. Id. Maji *Petrus Pauli* filius, Canonicus, moritur. In *Friſia Eydoreſi*
& vicina *Dithmarſia*, *Eydora* & *Albis* facta inundatione omnes agros depopulantur,
& haud exiguum hominum pecorumque numerum opprimunt. *Ottthoniæ ædes Fran-
ciſci* ſplendidius reſtaurari cœpit. Turbulenti motus in Hoſſatia propter prædones,
quibus maritimæ urbes, *Lubeca* & *Hamburgum*, infectæ erant.

Anno Domini clōCCCXLIII. in Cimbria Slieui cenſi Non. Januar. vita excedit
Marquardus Skinckel cognomento *Vosben*, ſepelitur *Slieui* in ade Petrina cum hoc
epitaphio: In vigiliis Epiphaniæ obiit *Marquardus Skinckel* dictus *Vosben*, cujus ani-
ma per Jeſu Chriſti piam miſericordiam requieſcat in pace. In Livonia *Revalia* urbs,
regno Danico ſubjecta, a Præfecto Regio ab Agreſtibus Magiſtratui rebellionem fa-
cientibus oppugnatur. VI. Kal. Auguſt. *Ottthoniæ*, *Nicolaus Jonæ* filius Epicoſopus
ædem Franciſci, abſoluta ejus fabrica, & aram principem dedicat, atque ſolenni ritu
magnæ matri virgini conſecrat. WALDEMARUS Rex Oratores in *Sveoniam* mittit
ad Regem MAGNUM, pecuniæ grandem vim, in debitum Hoſſatis promiſſum
& belli ſumptum, mutuatum. Iis benigne reſpondet Rex Sveonum & certum definit
diem. Comitibus *Wardebergi* XIV. Kal. Decemb. adfuerunt *Petrus* Lundeniſis, *Hem-
mingus* Upſaleniſis, Pontifices, & alii ex Scania & Sveonia. WALDEMARO Regi
iis Comitibus XXXV. millibus librarum argenti puri mutuo datis, (cui ſummæ alia
magna auri vis, pro trecentorum militum & ducentum eqviturum e vinculis liberatione,
Scaniis numerata, a Rege Sveone adiciebatur) tota *Scania* cum *Hallandia*, *Blekin-
gia*, *Lyſtria*, & Inſula *Hvena*, MAGNO Regi Svenonibusque adjudicatur. Rex in-
ſuper MAGNUS, acceſſione Scaniæ oppignoratæ imperio auctus, cœpit uti largitio-
nibus, & WALDEMARO Regi dono dat IIX. millia pondo argenti. *Canutum*, *Bry-
nolphi* filium, Magiſtrum Eqviturum, Scaniæ imponit. XII. Kal. Januarii *Johannes*
Duuæ, *Bondonis Vycræ* militis filius de Toſtebola, moritur, beneficus in Eccleſiam Ro-
ſchildenſem: ſepelitur juxta conjugem in Delubro *Herfuglæ*. *Roschildiæ* moritur
XVII. Kal. Sept. M. *Petrus Strangonis* Cantor.

Anno Domini clōCCCXLIV. MAGNUS Rex Sveonum, Norwecorum &
Scaniæ, *Trællaburgi* Kal. Sept. *Lubecenſium* privilegia corroborat & civibus ejusdem
urbis poteſtatem concedit per *Nyam* annum proficiſcendi *Nougardiam* & per omnes
Sveonum oras mercaturam exercendi. In Norwegia *Nidroſiæ* urbis pars magna &
Michaelis ædes fortuito incendio conflagrat. WALDEMARUS Friſios Cimbrios
ſubigit armis XIII. Kal. Novemb. & magnum pecuniæ numerum a MAGNO Rege
Sveonum pro *Scania* accipit.

Anno Domini clōCCCXXXV. WALDEMARUS Rex in *Boruſſiam* navigat,
comitatus *Erico* Juniore, Regulo Saxonie ad Lauenburgum, & fratrem *Ottonem*,
militiæ Teutonici ordinis adſcriptum inviſit atque in *Boruſſia* hiemat. VII. Feb. *Her-
mannus Gurſtorp*, vir nobilis, Canonicus Roſchildeniſis, moritur. Veris initio WAL-
DEMARUS cum ſocio *Erico* Juniore per Sarmatiam in Suriam proficiſcitur. Iſdem
diebus Comitibus publica *Helſingburgi* celebrantur: eo cum Senatu & Optimatibus ve-
niunt *Petrus* Pontifex Lundeniſis, *Sveno* Arhuſius, *Nicolaus Jonæ* filius Outhonien-
ſis, *Andreas* Burglaneniſis, *Jacobus Pauli* filius Roſchildeniſis, *Petrus* Wiſbergius,

Episcopi, consultatum, peregrinante WALDEMARO, ne quid detrimenti Respublica Danorum capiat, restituaturque regni dignitas in pristinum statum. Inter hæc negotia patres, referente *Nicolao* Episcopo, tenuitati reddituum *Basilicæ Canutiæ* Ottoniensis inopiæque advertentes animum, ad illius fabricæ absolutionem, a multis retro annis inchoatæ, facultates non sufficere proprias, sine piorum beneficentia. Igitur datis pridie Idus Maji litteris, precio precario impetratis, cunctis de *Basilica Canutia* bene mereri volentibus expiationem scelerum XL. dies usque liberaliter tribuunt: Iis etiam, quos delictorum pœniteret, aut solutis piaculo, habita coram Sacrifico Sodalium omnium criminum pronuntiatione, aut qui religionis opinione vel votis nuncupandis Basilicam frequentarent, sacris Concionibus, Sacrificiis, Litationi interessent, inferias celebrando manesque defunctorum expiando, aut qui libo Christo Deo dicato panarioque inter Lithurgiæ misteria, ante Sigillaria Divorum, superstitione nova supplicarent, aut circumferentem libum oleumque sacrum Sacerdotem sequerentur, Basilicæ structuram adjuvarent, ponerent oscilla, donaria inferrent, aut bona testamento negarent, aut qui ad serotinum *nolæ timnitum* (is mos tum inolevit primo adductus Roma) orationem a Christo traditam & salutationem magnæ matri virgini dicatam triniviciis vicibus recitarent, precesque pro Reipublicæ Christianæ tranquillitate & ocio & populi Danici salute Deo immortalis flexis genibus funderent, his vitia animique sublata labes & data peccatis venia. Rex interim Syriam & Palestinam perlustrat & Hierosolymis ad monumentum Servatoris ab *Erico* Juniore, itineris socio, insignibus militariis XI. Kal. Augusti donatur, leni ensis ictu humeris incusso; is vicissim Comites iisdem insignibus exornat pauloque post patriam repetit.

Anno Domini clōCCCXLVI. *Henricus Ferreus*, Holsatiæ Comes, navigat in *Britanniam*, militatum *Edvardo III.* Regi contra Gallos, & arces & munitiones omnes, quas in Dania pignori habebat, committit fratri suo *Nicolao* defendendas. Rex WALDEMARUS, reversus e Suria, totus in eo erat, ut integre recuperaret patriam, ejectis Holsatis & Teutonicis, sed deerant nervi. XVI. Kal. Apr. *Roschildiæ Otto Johannis* filius, primus ædiculæ magnæ matris virginis Sacellanus, & *Machtildis, Guilielmi Prychii* primi Decuriorum uxor, fœmina religiosa, prid. Kal. Julii moriuntur. *Ottoniæ Hennochinus Chermerus*, magnæ auctoritatis vir, cum uxore, & filio, *Nicolao Chermero*, *Franciscanos* magnis afficit beneficiis, & Testamento aream domumque iis legat. In *Fionia* magna existimatione vigeat *Boëtius* Abbas Insulæ Dei.

Anno Domini clōCCCXLVII. in *Fionia Heina de Hov*, virgo nobilis, Sacris *Dalumi* initiata, acquirat sibi quædam bona de *Ottone, Randulphi* filio, Ottoniensi, & *Magno*, sibi emit, & monasterio Dalumensi post mortem ejus integre obtinenda. Ipsa vitæ superstes usum fructum retinet. WALDEMARUS ætate inita iterum in *Borusfiam* navigat, ut fratrem conveniret & sibi pecuniam, cujus erat inops, de Equitum Marianorum vectigalibus conficeret, & *Livoniæ* partem pro mutuo data pecunia iisdem pignori daret, ac cujus ipse defensionem propter itineris longinquitatem navigationisque tædium atque pericula subire non poterat, traderet propugnandam. Igitur Commercio *Marieburgi* IIX. Kal. Jul. inito, WALDEMARUS Rex & *Otto* fratres *Henrico Tyfemero*, Magistro equitum Marianorum, & Collegis Marianis *Livoniæ* provincias Danici nominis, *Harrigiam, Virlandiam*, & urbem *Revaliam, Narvam, Veseburgum*, IX. millibus & quingentis pondo argenti puri puti vendunt, ea tamen lege, ut beneficiarii clientelam harum provinciarum a Regibus Danis accipiant, confectis ea de re tabulis. *Otto* ante biennium Sacris Equestribus initiatus, jure suo, quod in Regno Danico habere videbatur, decedens, assumpto sacro ordinis habitu, cruce

cruce insignito in verba *Tufemiri* jurat. His actis, WALDEMARUS in regnum revertitur. Kal. Novemb. praesidia Danorum *Revalia* & e *Livonia* deducuntur secundum praescriptum tabularum WALDEMARI, & conscensis navibus in Daniam redeunt, Marianis *Burchardum Dreilevum Revaliae* & omni orae *Estonicae* Commendatorem imponentibus.

Anno Domini clōCCCXLVIII. MAGNUS, Sveoniae, Norvegiae & Scaniae Rex cum *Roxolanis* bellat, & capto castro *Baccenhard*, Regulum *Roxolanorum* capit quingentis hominibus. Prid. Id. Aprilis, qui fuit dies Sabbathi ante Dominicam *Palmarum*, *Dalumi Helvigis* & *Berta*, *Johannes Wermeseri* filiae, sacris iniciantur. His bona tribuit *Andreas*, Prior *Dalumenfis*, de *Johanne Esberno Marsvino* cive *Ottoniensi* emta, testimonio adhibiti, qui inaugurationi & viscerationibus interfuerunt, *Ottonia* acciti, *Andreas* Prior *Canutius*, *Ascerus* Officialis Episcopi, *Elivus* Prior *Dominicanorum*: e civium numero, *Widolphus Frisius*, *Johannes Bang*, *Otto* & *Hennichinus*, *Randolphi* filii, fratres. Pestis per totum terrarum orbem grassatur, cujus acerbitate *Dania* funeribus completur. Mense Octobri *Ottoniae Concilium* celebrat *Nicolaus Jonæ* Episcopus: cui assidebant *Andreas*, Prior *Canutius*, *Martinus* Praepositus, *Christianus* Praepositus *Toftensis* & *Canonicus Lundensis*, *Amundus* Sacellanus, & *Matthæus*, *Notarii Caesarei*: Actum & probatum, nemini jus esse eligendi Episcopum *Ottoniensem* praeter *Canutios* Sodales, & *Andreae* Prioris *Dalumenfis*, qui aderat, pravitas damnatur, se cum quibusdam *Teutonicis* suffragiis immiscantis. Latæ sententiae testes fiunt: *Nicolaus* in *Lundosa*, *Johannes* in *Scamby*, *Nicolaus* in *Sonderfou*, *Johannes* in *Lunde*, *Petrus* in *Heringe*, *Ballo* in *Sunderby*, *Johannes Locker* in *Hæriæstedt*, *Hennechinus* in *Metelby*, *Herbordus* in *Flesby*, *Ericus* in *Sonderbroby*, *Johannes* in *Dalby*, & *Petrus* in *Wyby*, Ecclesiarum supradictarum Rectores, tanquam Seniores.

Anno Domini clōCCCXLIX. IIX. Kal. Martii, Parochiae *Marsloviensis* reditus ludo literario & *Scholasticis Ottoniensibus*, loco stipendii tribuit *Nicolaus*, Episcopus *Ottoniensis*: quam donationem *Petrus*, Episcopus *Ottoniensis*, Antecessor iisdem fecerat, consensu *Esgeri* Pontificis, cum visitaret Ecclesias. Comitibus *Neoburgi* mense Majo habitis interfuerunt *Petrus* Pontifex, *Sveno* *Arhusius*, *Nicolaus* *Ottoniensis*, *Andreas* *Burglanensis*, *Jacobus* *Roschildensis*, *Petrus* *Wibergius*, & *Petrus* *Ripensis*, Episcopi. Ab iisdem conceduntur indulgentiae XL. dies delictorum bene merentibus de Ecclesia *Brendrup*. *Nicolaus*, Episcopus *Otthoniensis*, potestatem indicandi *Hennechino* Priori & Collegio *Canutio* in jurisdictione sua concedit Non. Septemb. & prohibet *Scholasticos* pauperes quicquam solvere Magistris pro labore, III. Kal. Dec. quæ fuit prima Dominica *Adventus*. Moriuntur *Roschildiæ*, XV. Kal. Junii *Boetius Joneson* de *Alloff* in reditu de terra sancta, XI. Kal. Decemb. *Johannes Areldson*, cujus frater, D. *Hennechinus* Presbyter, bene meritus fuit de Ecclesia *Roschildensi*. Rex graves exactiones omnibus ordinibus sine discrimine imponit, quæ vocantur *precariæ*: has exegerunt *Nicolaus Jura* *Neoburgi* & *Hermannus Jura* *Nesboiticus*, Praefecti. Erat tum Justiciarius *Nicolaus Joneson* de *Kieldebeck*.

Anno Domini clōCCCL. Exactiones adhuc durant, quas colligebat *Hermannus de Jura*, *Nesboiticus* Praefectus. Romæ secundus celebratur *Jubilæus*: eo proficiscuntur multi Dani. In *Dania*, in Ducatu *Slieuicensi*, *Frisia Eydorensi*, & *Norvegia*, peste laboratum gravissime bubonaria. Abdicante *Helimberto*, Episcopo *Slieuicensi*, ejus locum tenet *Nicolaus Brun*. Hic fuit diligens Vir, & multa annotavit, quæ suo tempore acciderant in *Cimbria Slieuicensi*. WALDEMARUS Rex in

Germaniam proficiscitur, & *Carolus* Imperatorem Buddisfinæ convenit mense Februario, præsentibus *Ludovico* Seniore, *Ludovico* Romano, Electoribus Brandenburgicis, *Roberto* Comite Palatino Reni, fratribus, *Erico* Juniore Duce Saxonie ad Lauburgum. Imperator WALDEMARUM Regem & illius Amicos in gratiam recipit, & si quicquam ab iis contra Imperatorem commissum sit, XIV. Kal. Martias, ac ei annuam pensionem urbis *Lubecæ*, Imperatori debitam, tribuit pro certo pecunie numero, quod etiam *Ludovicus* Bavarus, Elector Brandenburgicus, facit, pensionem ejusdem urbis annuam III. M. librarum argenti ei ascribens: item *Ericus* Saxonum Dux, quicquid *Lubecæ* habebat a Marchione *Ludovico*, Regi oppignorat VII. Kal. Martii. Imperator etiam eadem de re Praga scribit *Lubecensibus* IV. Kal. Mart. Clemens VI. Papa, qui Romæ secundo celebravit instinctu *Birgittæ* Sveonice jubileum, Avénione scribit Decano Roschildensi XII. Kal. Jun. ut contra injurias Monasterium Dalumense defendat & bonorum monasterii raptores excommunicet. Obierunt XIII. Kal. Junii Romæ *Nicolaus Plade*, Canonicus Roschildensis, V. Id. Oct. D. *Tychemannus* Presbyter, Prid. Id. Oct. *Nicolaus Brun* & *Johanna* uxor de Kalendburgo, optime de Ecclesia Rosch. meriti. XV. Kal. Nov. *Paulus Dychn* Civis Roschildensis.

Anno Domini c10CCCLI. Kal. Maji WALDEMARUS Otthoniæ fuit: operam litibus judicandis dabat. In his actionibus forensibus nominantur *Christinæ*, Relictæ *Hennichini Randulfsen*, Creditores, *Willechinus* & *Hermannus*, dicti *Skyttæ*, fratres, *Andreas*, Prior Dalumensis. Prid. Id. Julii iterum Otthoniæ juri dicundo operam dabat Rex WALDEMARUS, & afficiebat beneficiis Prædicatores Sodales, præsentibus oppidi decurionibus. Erant autem tunc Otthoniæ nomine clari cives, de Franciscanis & Prædicatoribus bene meriti, *Johannes Bang*, Procurator & Advocatus, *Nicolaus Michelson*, *Hermannus Röd*, *Lucius*, *Hins Schoneberg*, *Hins Gryfs*, *Nicolaus Petersen* de Klintrop, *Jacobus Papæ*, *Petrus* Pistor; *Nicolaus Jonsen*, Regis Justitiarius, de Keldebeck, subscripsit judicio. VII. Id. Nov. obiit *Tucho Tollfson*, de Ecclesia Roschildensi bene meritus.

Anno Domini c10CCCLII. *Andreas* Prior Dalumensis, bona ad *Nonneberg* posita, quæ *Bertholdus Schermer* habebat, & oppignorata fuerunt *Hennechino Fredæ* & *Alberto Grotæ*, attribuit prid. Kal. Apr. virgini moniali Dalumensi, *Margaritæ Sunstorpæ* filiæ, quæ ipsa sibi comparaverat & alia. Hoc anno de Franciscanis bene meriti, ut in litteris nominantur judicialibus, *Johannes Esberni Marsvin*, *Johannes Gittonis* fratrum majorum Otthoniæ, *Petrus Astradi*, ordinis ejusdem Sodalis, *Albertus Grotæ* origine Lubecensis, *Hennechinus Vetta*, *Rigwardus Parne*, *Rigwardus Regniksen*. VII. Id. Aug. obiit Roschildiæ *Regmorch Gyncechini*.

Anno Domini c10CCCLIII. Exactio Regia, quæ *precaria magna* vocatur, adhuc viget, colligentibus Regis nomine tributum *Hemone* & *Hemmingo Splitiis*, militibus per Fioniam: Qvitanciæ, ut vocantur, id testantur. VII. Id. Septemb. moritur Roschildiæ *Olaus* dictus *Dusæ* Presbyter.

Anno Domini c10CCCLIV. Otthoniæ floret vir dives *Richardus Reynigsen*. Comitibus publicis *Neoburgi* Kal. Julii Rex WALDEMARUS habet. Aderant *Nicolaus* Otthoniensis, *Petrus* Ripensis, *Petrus* Wibergius, *Henricus* Roschildensis, & *Paulus* Arhusius, Episcopi, *Nicolaus Lembeck* Dapifer, *Palno Jensen* Magister equitum. Decretum, ut *Leges Waldemarinæ* in consuetudine permanere debeant. *Henricus Ferreus* & *Nicolaus*, Comites Hollatiæ, ascitis in Societatem Cimbris, WALDEMARO Regi bellum inferunt. Moriuntur Roschildiæ VII. Kal. Augusti, *Andreas Nicleson*, Sacrista & perpetuus Vicarius Otthoniæ, XI. Kal. Sept. Civium primus & magnus

magnus vir *Albertus Grotæ*, sepultus in æde magnæ matris virginis: iterum Roschildiæ *Nicolaus Bone*, Canonicus, X. Kal. Oct. Durant adhuc in Dania exactiones, restantibus litteris qvittanciarum.

Anno Domini cl̄CCCLV. XVII. Kal. Maji moritur *Petrus* Pontifex Lundensis: cui substituitur *Jacobus Nicolai* filius. *Henricus* & *Nicolaus*, Comites Holsatiæ, & Cimbri cum WALDEMARO pacem ac amicitiam iniunt. *Nicolaus*, Episcopus Otthoniensis, de Ecclesia Frautica bene merentibus concedit indulgentias 40. dierum. VII. Id. Oct. & IIX. Id. Decemb. visitat *monasterium Dalumense*, & virginum mores & disciplinam inspicit atqve corrigit.

Anno Domini cl̄CCCLVI. Principes *Lubecæ* conveniunt, invitante Rege WALDEMARO: ibi certamina eqvestria eduntur, choreæ ducuntur, teste *Crantzio* Lib. 8. Vandaliæ, Cap. XXXVI. Daniæ Lib. 7. Cap. XXXVI. Aderant e Dania *Henricus* Regulus Cimbriæ Sliuicensis & *Canutus* Dux Hallandiæ. *Otthoniæ* clarent *Nicolaus Juta*, Sodalis Ordinis Hierosolymitani, *Hermannus de Gbolmar*, Commendator S. Johannis Baptistæ, *Smale Hintze* & *Johannes Nyborgh*. Idibus Junii obiit *Botildis Henningi* uxor, de Ecclesia Roschild. bene merita. Dedit enim curiam, qvam maritus habuit a *Nicolao Johannis* filio, dicto *Hvide Krembere*.

Anno Domini cl̄CCCLVII. XIV. Kal. April. ipsa die Dominica Lætare *Petrus* Wibergius, *Petrus* Ripensis, *Paulus* Arhusius, Episcopi, evulgato Diplomate: Pia mater (inquiunt, concedentes piacula) Ecclesia, de animarum salute sollicita: devotionem fidelium per qvædam munera spiritualia, remissiones videlicet & indulgentias, irritare consuevit, ad debitum famulatus honorem Deo & sacris ædibus impendendum, ut fidelis populus eo melius delictorum suorum veniam & gaudia consequi mereatur æterna. Hi cunctis, qui aut dederint ad *Sacellum Benedicti* in Basilica Canutiæ *Otthoniæ*, aut quid testamento legaverint, aut sacris interfuerint, plenam tribuunt indulgentiam, accedente Diocesani voluntate & consensu.

Roschildiæ III. Kal. Martii obiit *Saxo Saxonis* filius, civis, homo privatus bene meritus. *Comitiis Calundborgensibus* VI. Kal. April. concedunt iis, qui Ecclesiæ Dalbicæ in *Hinsholmia* benigni fuerint, indulgentias 40. dierum, *Nicolaus* Otthoniensis, *Petrus* Wibergius, *Petrus* Ripensis, *Henricus* Roschildensis, *Paulus* Arhusius, *Crafto* Macharensis, & *Magnus* Burglanensis, Episcopi: idem & Ecclesiæ *Calenstrop* concedunt VII. Id. Apr. ipsa die Passionis Domini. III. Kal. Octob. *Elerus* & *Hardvicus Porsfeldii*, *Abelem* & *Helenam*, sorores, *Nicolai* fratris filias, mittunt in monasterium Dalumense & iisdem virginibus adjungunt, additis bonis, qvæ *Andreas* Prior suscepit.

Anno Domini cl̄CCCLVIII. moriuntur VI. Non. Oct. *Petrus Tonandi*, Canonicus Roschildiæ bene meritus, sepultus in sepulchro avunculi, Præpositi *Scialmari* VI. Id. Novemb. *Henningus Bryggere*, Civis Roschild. VII. Kal. Jan. *Strango Jonson*, *Monetarius Lundensis*, bene meritus de Ecclesia Roschildensi.

Anno Domini cl̄CCCLIX. V. Non. Martii *Wilhelmus Capella*, Decanus Haffniensis, prid. Kal. Dec. D. *Johannes Kraak*, Decanus Haffniensis, prius Canonicus Roschildensis, bene meriti de Ecclesia Roschildensi. *Jacobus* Pontifex, dolo circumventus ab *Erico*, Principe Sveoniæ, Rege designato, capitur *Arosiæ*. Mediapthori (*) *Nicolaus Buggi*, vir magni nominis, jussu Regis WALDEMARI occiditur a civibus & conventu Venficorum.

Anno

(*) ɔ: *Medelfarti* in Fionia.

Anno Domini clōCCCLX. IV. Non. Martii moritur *Johannes de Alenfeld*, Armiger, sepultus *Nystadii* apud Franciscanos, de quibus bene meritus, in Lalandia. Florent in Scania *Johannes Botulson*, *Petrus Botulson*, Canonicus Lundensis, & *Nicolaus Akeson*, Sacerdos Lundis. Ineunte æstate Comitia publica *Calundburgum* Rex indicit. Eo accedunt, Rex ipse, *Christophorus*, Regis filius, Dux Lalandiæ, *Waldemar* pater & *Henricus* filius, Duces Cimbriæ Slieucensis, *Nicolaus Otthonien*sis, *Petrus Wibergius*, *Petrus Ripensis*, *Henricus Roschildensis*, *Paulus Arhusius*, *Magnus Burglanensis*, Episcopi. *Stigotus Anderßon*, *Nicolaus Lembeck*, *Henningus Pudebusch*, *Ericus Barnefon*, *Benedictus Anefeld*, Senior, milites. Rex iis Comitibus de regni diminutione conqueritur: privilegia omnium Statuum confirmantur. XVI. Kal. Oct. *Nicolaus*, Episcopus Otthoniensis, rogante *Andrea* Priore Canutio, Sodalibus Canutiis redditus Parochiarum *Paterp*, *Asumorum*, *Stenlosæ* & *Uberatæ* computationem comprobat. XI. Kal. Oct. *Waldemar*us, Dux Slieucensis, *Openradæ*, privilegia Sodalibus Cœnobii *Loci Dei* confirmat. Moriuntur IV. Non. Sept. D. *Nicolaus Torchilli*, Presbyter & Vicarius perpetuus Roschildiæ, Idibus Sept. *Michael* de Ringstadis, Cantor Roschildiæ, XVIII. Kal. Oct. *Johannes Sartor*, dictus *Syoborgh*, Kal. Oct. *Nicolaus Sartor*, *Johannis Sioborgi* filius, Cives Roschild. bene meriti. *Malmogia* privilegium vacationis a telonio solvendo accipit a WALDEMARO Rege.

Anno Domini clōCCCLXI. IIX. Kal. Apr. moritur *Tucho Juul*, dictus *Alsing*, Roschildiæ. WALDEMARUS Rex Scaniam iniit. VI. Id. Julii *Helsingburgum* obsedit, & totam Scaniam, Hallandiam, Blekingiam, ejecto MAGNI Regis præsidio, obtinuit. Gravis pestis per Daniam grassatur, qua vigente, *Jacobus* Pontifex exstinguitur, succedente *Nicolao*, *Johannis* filio, Canonico Roschildensi. Æstate media *Gotiam Insulam* Rex classe adoritur, & edita ingenti *Gotensium* strage VI. Kal. Aug. ante portus urbis Wisbicensis, *Wisbiam* longe clarissimam urbium Septentrionis capit, occisis agrestibus MCCC. Expugnat quoque *Borholmium* Oelandiæ.

Anno Domini clōCCCLXII. Id. Febr. moritur Roschildiæ *Johannes Bernhardi* filius, Canonicus & Sacrista. Comitia *Calundburgi* celebrantur. Iis Comitibus IX. Kal. Septemb. *Nicolaus* Pontifex, *Nicolaus* Otthoniensis, *Petrus Wibergius*, *Petrus Ripensis*, *Henricus* Roschildensis, *Paulus Arhusius*, *Magnus Burglanensis*, Episcopi, omnibus, qui de Ecclesia *Solinge* bene mereri cupiunt, largiuntur indulgentias quadraginta dierum.

Autumno medio inundatio gravissima fuit & inaudita in *Frisia Eydorensi*, *Strandania*, *Risimoria*, & illis oris, quas incolunt *Frisii Cimbrici*, Oceano Britanico vicinis, quam annotavit Episcopus Slieucensis, *Nicolaus Brun*, qua multi pagi & regiones submersæ sunt. *Nicolaus* Pontifex a Rege WALDEMARO pignoris loco obtinet *Insulam Burgundam* cum *Castro Hamerensi* VI. Id. Decembr.

Anno Domini clōCCCLXIII. WALDEMARUS Rex in *Sarmatiam* invitatus proficiscitur. Cohonestat sua præsentia nuptias CAROLI IV. Imperatoris, ad liberalia *Cracoviæ* celebratas, cum aliis Regibus & Regulis. Cum *Casimiro* Rege Sarmatiæ & Imperatore fœdus icit. Repudiata *Elizabeta*, *Henrici Ferrei* Comitis sorore, desponsata AQVINO Regi Norwecicorum, Magni Regis filio, Magnoque Rege WALDEMARO armis libertati restituto, AQVINUS, celebratis *Hafniæ* nuptiis, ducit WALDEMARI Regis filiam, nomine MARGARITAM, puellam undecim annorum. Aderat nuptiis BLANCA Regina, *Aqvini* mater, quæ *Hafniæ* in ipsis solennibus moritur. *Christophorus*, Dux Lalandiæ & Hallandiæ, commisso prælio navali
ad

ad *Helsingoram* cum urbibus maritimis, fauciat, & paulo post extinguitur 3. Idus Junii. Bellum intestinum in *Sveonia*. MAGNUS SMEK regno privatur, & ALBERTUS Megapoleus, Alberti filius, Rex *Holmiæ* proclamatur prid. Kal. Decembr.

Anno Domini clōCCCLXIV. Rex WALDEMARUS in Germaniam proficiscitur, & circa Theophania *Imperatorem* convenit. Confirmantur illi ab Imperatore omnia privilegia & litteræ, Regibus Danorum a Cæsaribus concessa Pragæ. Aderant *Rudolphus*, Elector Saxonie, *Arnoldus* Pontifex Pragensis, *Johannes* Olomucensis, *Petrus* Florentinus, Episcopi, *Stephanus* Baronie, *Boleo* Suitnicensis, *Barnimus* & *Bugislaus* Sedinorum, *Prinslaus* Fesligensis, Reguli. Diebus esurialibus Rex MAGNUS ab ALBERTO nepote suo ad oppidum *Oenocopiam* capitur dolo. Tum temporis Rex WALDEMARUS, in Gallias profectus, ab Urbano V. Papa *Avenione* honoratur *aurea Rosa*. Dania oppugnatur ab *urbibus maritimis*. *Petrus Ænobarbus*, Clasfis Regiæ Præfectus, capitur a *Wismariensibus*, sed hostibus arte delusis, custodia evadit. *Ericus*, Regulus Saxonie ad Laoburgum, *Wordinburgum* Regem convenit, & VI. Kal. Sept. Regi omnes litteras Imperatorias corroborat sua subscriptione, ex mandato Imperatoris. *Henricus* Abbas Loci Dei multa bona, hoc & præterito anno, comparat sibi suoque Cœnobio.

Anno Domini clōCCCLXV. Hoc anno scribunt *Sveones* pugnam inter ALBERTUM Regem & MAGNUM SMECH, stipatum Danorum auxilio & AQVINI filii, & fugato AQVINO captum fuisse VI. Kal. Mart. & *Holmiam* deductum. XVIII. Kal. Sept. *Ericus Johannis*, Episcopus Otthoniensis, omnia privilegia a majoribus concessa Sodalibus Canutiis approbat, & promittit neminem evecturum ad Præfecturam Otthoniensem & Prioratum Dalumensem, qui aliquid damni dare velit sodalibus & se immiscere suffragiis, & nullum jus præpositum habere in Collegium Sodalium testatur. Summam denique potestatem illis concedit. Reliquit tamen suo poenitentiaro judicium de homicidio & puerorum oppressionibus. XII. Kal. Novemb. *Henricus* Regulus Slieucensis approbat privilegia Sodalibus *Loci Dei*. XI. Kal. Febr. *Nicolaus Brun*, Episcopus Slieucensis, omnes proscribit, excommunicat, qui injuriam Cœnobio *Loci Dei* fecerant: erat tum Abbas Loci Dei *Olaus*.

Anno Domini clōCCCLXVI. *Calundburgicis Comitibus* IIX. Kal. Febr. *Nicolaus* Pontifex, *Henricus* Roschild. *Paulus* Arhusius, *Nicolaus* Slieucensis, *Petrus* Wibergius, *Magnus* Ripensis, *Ericus* Otthoniensis, *Johannes* Burglanensis, Episcopi, indulgentias tribuunt iis, qui beneficiis afficiunt Ecclesiam *Helderup*. *Nicolaus*, Prior Dalumensis, conqvestus literis fuerat de injuriis sibi & *Monasterio Dalumensi* illatis coram Pontifice Maximo *Urbano V.* quare is scribit Episcopo Otthoniensi, ut curret addicta pœna excommunicationis restitui Monasterio adempta. XIII. Kal. Maji *Nicolaus* Prior, *Heilæ* & *Birgittæ*, Virginibus sacris Monasterii Dalumensis attribuit ea, quæ fuerunt illis adjudicata in *conventu publico Fionie*. *Mercatus* publicus *Sca-norensis* in totum desolatur *inundatione*, exceptis duabus tabernis Stettinensium: unus Mercator nunquam comparuit. Magnæ in Dania ærumnæ, premente Rege suos subditos, quos timebat. XVI. Kal. Novemb. moritur *Petrus Strangonis*, Canonici Roschildensis, opt. m. Hujus Sororius fuit *Petrus Henrici*.

Anno Domini clōCCCLXVII. *Magnus* Episcopus confirmat Cœnobio *Loci Dei* sua privilegia. VI. Kal. Julii *Nicolaus* Episcopus Slieucensis Divorum oscicula & reliquias colligit & in thecas redigit, ut in honore habeantur. *Urbanus V.* Papa mense Octob. Viterbio scribens, mandat Decano Roschildensi, ut Monasterio Dalumensi restitui bona adempta curet. IIX. Id. Junii *Elias* Magister Prædicatorum *Avenione* Da-

lumenſibus virginibus piacula quadraginta dierum indulget. V. Id. Decemb. moritur Roſchildiæ *M. Henningus* Archidiaconus.

Anno Domini cl̄CCCLXIX. *Nicolaus*, Prior Dalumenſis quædam bona ad vitæ tempus attribuit virginibus nobilibus, *Ingertæ* & *Margaritæ*, Sororculis Monafterii Dalumenſis. WALDEMARUS Rex, nemine proſequentē, actus ſcelerum conſcientia, e regno aufugit. Moriuntur Roſchildiæ XVI. Kal. Octob. OLAUS JOHANNIS Cantor, Sextus in illa dignitate, III. Non. Oct. *M. Machonius*, Archidiaconus, de Eccleſia Roſchildenſi bene meritus, Id. Oct. D. *Johannes Eſchilli*, Canonicus, XV. Kal. Nov. *Henricus Gerardi*, Episcopus Roſchildenſis, ſuccedente *Nicolao Jacobi*, qui fuit e familia Ulfeldiorum.

Anno Domini cl̄CCCLXIX. VI. Kal. Mart. *Ericus*, Episcopus Otthonienſis, decernit, petentibus *Johanne* Priore & Sodalibus Canutiis, ut *Ragelunda* vicus pertinere debeat ad *Aſumorum Parochiam*. Civitates de *Hanſa* (hæc ſunt verba Annalium Slavorum) potenter fugarunt WALDEMARUM Regem de Regno ſuo, & Daciam fortiter oppugnarunt, capto caſtro *Copenhagen* cum pluribus aliis. Nobiles regni dederunt civitatibus terram *Scania* cum omni jure & redditibus per XVI. annos, quibus ilapſis, rediret ad regnum pro damno mercatoribus illato. Eodem anno *Nicolaus Brutzeon* Lubecæ in Eccleſia B. Mariæ interfecit *Bernhardum Oldenborg* Conſulem & alios duos vulneravit: captus afficitur ſupplicio rotæ, & in partes quatuor dividitur. Moriuntur Roſchildiæ Kal. April. *Laurentius Olai* Hafnienſis Canonicus, Prid. Id. Octobr. D. *Chriſtophorus Erici* miles bene meritus.

Anno Domini cl̄CCCLXX. *Olaus* AQVINI Regis & MARGARITÆ filius naſcitur. Prædones, *Wogensmanni* dicti, ejeſti ex *Strandania* ab *Ingvardo*, præfecto potentiffimo Welandiæ, propter ſcelera, condiderunt in Territorio *Westerheuer* propugnaculum *Wognsmansborg*: inde agebant prædas, & *Friſiorum Eydorenfium* conjuges & filias rapiebant, ſtuprabant, & totum tractum *Westerheuer*, *Utholmia* & *Euerſcopis* vaſtabant rapinis, & *Strandaniæ* moleſtabant incolas, quæ Inſula Friſiæ Eydoreniſi ad *Westerheuer* & *Pilluororum* erat ponte *Bollenbruggico* juncta. Raptis igitur hoc anno XIV. puellis honeſtis, Friſii, duce *Ouone Heringe*, Præfecto *Utholmiæ* & *Everſcopii*, terra marique oppugnant prædonum arcem: III. Id. Julii expugnant, prodente quadam rapta. Prædonibus LX. captis, ſupplicio affectis: raptæ incorruptæ, & nati ex illis legitimi judicantur. Arx ſolo adæquatur.

Anno Domini cl̄CCCLXXI. *Henricus* Regulus Cimbriæ Slieuiſenſis Cœnobium *Loci Dei* auget privilegiis. Prid. Non. Maji Roſchildiæ obiit vir magnus D. *Johannes de Capella*, Presbyter optime meritus de Eccleſia. Prid. Non. Julii *Ericus* Otthonienſis, *Johannes* Ripenſis, *Jacobus* Wibergius, & *Olaus* Arhuſius, Episcopi, Eccleſiæ *Collenſtrup* in Fionia piacula indulgent quadraginta dierum, quorum participes fiunt, qui de Eccleſia bene merentur. *Margarita*, *Jacobi* filia, ſcæmina illuſtris, Relicta *Erici Selandfar*, reſidens in Lalandia, legat ſua bona fere omnia Franciſcanis *Otthoniæ* & *Nafcovii*, teſtibus D. *Henningo Meinſtrop*, milite, *Henrico* & *Otthone Meinſtropiis*. XIX. Kal. Sept. poſtquam diu oppugnaffet ALBERTUM Sveonum Regem AQVINUS Rex Norweciæ, vinculis Holmicis emittitur MAGNUS SMEK, & quasdam fortunas in agro Scarenſi retinet, & ſe ad filium AQVINUM in Norweciam confert.

Anno Domini cl̄CCCLXXII. *Henrico* Episcopo Slieuiſenſi vita functo ſuccedit *Johannes Sconeſleue*, Doctor Theologiæ. Hic ſedit annos 49. Prid. Non. Julii *Otthoniæ* Episcopi conveniunt, *Ericus* Otthonienſis, *Johannes Laxman* Ripenſis, *Jacobus*

Jacobus Wibergius, & *Olaus* Arhusius, Ecclesiis *Stenstorp* & *Drechlet* piacula indulgent. Clarent ibidem *Petrus Magni* filius, Advocatus Otthoniensis, *Johannes Bang* *Erici* filius, *Henricus Silou*, *Smale Hintze*, *Langus Nicolaus*, *Hinserus Calleson*, Consules: item *Nicolaus Calchoyft*, *Hennechinus Vestalius*: Hi postremi de Prædicatoribus *Otthoniæ* bene meriti sunt.

Anno Domini clōCCCLXXIII. *Cerevisia Hamburgensis* in pretio haberi cœpit, vilesciente *Bremenfi*. Roschildiæ IV. Kal. Julii moritur *Olaus Nicleson*, de Ecclesia Roschildensi bene meritus.

Anno Domini clōCCCLXXIV. V. Id. Febr. WALDEMARUS Rex, copiis conductis, in *Frisiam Eydorensen*, *Eueriscopium* & *Utholmiam* irruit, vexat, rapit & cogit, ut quælibet domus locuples daret ei I. Pd. *Engelsch*, & admittit illis antiqua privilegia & immunitates, ac complures captos abducit. Causa hujus mali, quod illi tributum debitum annis XIV. non persolvissent. *Johannes* Episcopus Ripensis privilegia Cœnobio *Loci Dei* corroborat. Comitia *Neoburgi* publica peraguntur æstate. Iis interfuerunt *Nicolaus* Pontifex, *Ericus* Otthoniensis, *Johannes* Ripensis, *Jacobus* Wibergius, *Olaus* Arhusius, *Nicolaus* Roschildensis, *Sveno* Burglanensis, Episcopi. Hi concedunt piacula quadraginta dierum sive indulgentias Ecclesiis *Elvested*, *Solinge* III. Kal. Julii, & jubent preces fieri pro *Hardvico Hummelsbuttel* & uxore ejus *Alheidæ*, qui litteras impetrarunt, qui ex Holsatia pulsi fuerant. Præterea largiuntur indulgentias Ecclesiæ *Eknæs* in Conventu Meridionali *Lundia* Fionia die Procesfi & Marci niani. Iisdem Comitiiis III. Non. Julii *Magnus Nicolai* Decanus Lundensis & *Johannes* Episcopus Ripensis facti Judices arbitrarii, *Ragelundam* adjudicant Parochiæ *Afsumorum*. De isto vico enim erat inter Sodales Canutios & Tutores Parochiæ *Marslewicæ* controversia, & nolunt esse in potestate Prioris Canutiorum. WALDEMARUS Rex *Risam* Ecclesiam concedit *Marquardo Bullæ* Bremensi Sacerdoti, collatione facta per *Ericum* Episcopum Otthoniensem, reprobantibus *Canutiis*. Erant autem *Otthoniæ* in magna exultatione *Johanes Jul*, Prior Canutiorum, *Andreas* Sodalit Officialis Episcopi, *Henricus Tailou* civis.

Anno Domini clōCCCLXXV. IX. Kal. Nov. moritur *Gorræ* WALDEMARUS IV. Rex Danorum: sepelitur primum *Wordingborgi*, deinde *Soræ*. Comitia *Slavlosæ* post mortem Regis habentur: iis VI. Id. Decemb. litteras piaculares tribuunt Ecclesiæ *Eknæs* in Fionia *Nicolaus* Pontifex, *Johannes* Ripensis, *Nicolaus* Roschildensis, *Olaus* Arhusius, Episcopi. III. Non. Martii obiit Roschildiæ *Paulus Johannis* civis. Otthoniæ florent *Echardus Puge* & *Hennechinus Fechte*, cives. Regina MARGARITA accitur e Norwecia cum filio OLAO a patribus, juxta decretum Comitiorum. MARGARETA, AQVINI Regis Norwecia Vidua, WALDEMARI Regis filia, & OLAUS V. Aqvini filius, Reges Danorum CXIX & CXX. Regnant, hic annos XII. illa XXXVI.

Anno Domini clōCCCLXXVI. Comitia *Slavlosæ* V. Non. Maji Regi creando habita. Exactiones tolluntur iis Comitiiis, & confirmantur omnium privilegia & leges. Florent Otthoniæ *Matthæus Effonis* filius, *Smek* cognomento, *Wernerus Alberti* filius *Grota*, *Richardus Frisius*, *Michaël Tuchonis* filius. Erat in Dania tum temporis Equitum Magister *Palli Jensen*.

Anno Domini 1377. *Nicolaus*, Prior Dalumensis, conforori suæ *Helenæ Hoefsten* & *Dieterico Hoefsten* attribuit de monasterio quædam bona ad vitæ tempus possidenda. Comitia publica litibus judicandis, *Neoburgi* Kal. Julii, OLAUS Rex Danorum, MARGARITA mater, Regina Norwecia & Sveonia, habent. Aderant

Nicolaus Pontifex, *Johannes* Ripensis, *Jacobus* Wiburgius, *Olaus* Arhusius, *Nicolaus* Roschildensis, *Sveno* Burglanensis, & *Waldemarus Poddibuschius* Otthonienfis, Episcopi, *Henningus Poddibuschius* Dapifer, *Everhardus Moltikius* Dapifer, *Tuuu Gallen* Præfectus Scaniae, *Petrus Munck*, *Boëthius Hoeg*, & 39. milites, & militares 86. Omnia jura & privilegia approbantur. Iis Comitibus Pontifex & cæteri Episcopi largiuntur iis, qui benefici fuissent in Ecclesiis, *Dalumensem* & *Asumorum*, veniam delictorum Prid. Non. Julii, ac Ecclesiae *Frauticæ* litteras piaculares concedunt VI. Id. Julii & *Gerlefficæ* in Cimbria, Dioceses Ripensis, Id. Julii. Iisdem quoque Comitibus XI. Kal. Aug. coram *Johanne* Episcopo Ripensi, delegato a Sede Romana iudice, litem movet *Johannes Jull*, Prior Canutius, *Marquardo Bullæ*, Bremensi Sacerdoti, de Ecclesia *Risa Insulæ Erræ*, & causam obtinet. Subscribunt iudicio cum Episcopo D. *Magnus* Decanus Lundensis, *Olaus* Archidiaconus Ripensis, *Laurentius* Præpositus Hardefyllæ, *Trugillus* Canonicus Ripensis, *Johannes Jacobi*, Canonicus Lundensis. Id. Nov. immoderata tempestas & vehemens ventus fuit, qui magnam cladem dedisse terra marique traditur.

Anno Domini cl̄CCCLXXVIII. Matrona nobilis *Margarita Jacobi*, in Lalandia habitans, multa bona legat Franciscanis, qui sunt *Otthoniæ*, uxor Vidua *Erici Selandfari*. III. Non. Maji moritur illa uxor quondam *Pauli Skyodeberg*, bene merita de Ecclesia Roschildensi. Clarent Otthoniæ *Johannes Hennixon* Pro-Consul, *Herbertus Johannis* filius, Advocatus, & *Hennechinus Westvalus*. Kal. Oct. Concilium Otthoniæ celebrat *Andreas* Sodalis, Officialis Episcopi *Waldemari* in spiritualibus generalis, & accusante *Nicolao*, Priore Dalumensi, *Henricum Speck* cum complicibus, diro anathematis fulmine percutit, & sacrorum communione privat, quod armata manu *Monasterium Dalumense* invaserit violaveritque, & alia crudeliter fecerit.

Anno Domini cl̄CCCLXXIX. Non. Febr. moritur *Nicolaus*, Pontifex Lundensis, cui succedit *Magnus Nicolai* filius, Decanus Lundensis, Patria Fionius. *Nicolaus* Pontifex optime fuit meritis de Ecclesia Roschildensi. Otthoniæ Advocatus erat *Hennichinus Gallefon*. Quidam impostor permeabat Daniam, nomine *Conradus*, Nuncius Sodalium Ordinis Antonii. Hic omnes in triumphum recipiebat dantes pecuniam: Et hoc anno Id. Dec. *Virgines Dalumenses* suo ordini ascribit & illis veniam delictorum impertit.

Anno Domini cl̄CCCLXXX. Non. Kal. Maji obit Roschildiæ D. *Nicolaus Duue*, Decanus bene meritis. Kal. Maji Oceanus inundat *Insulas Oelandicas Frisorum*, submersis hominibus & pecoribus innumeris. Non. Kal. Aug. moritur Roschildiæ *Mathildis*, *Hennechini Cosfeld* uxor, bene merita.

Anno Domini cl̄CCCLXXXI. moriuntur Id. Aug. Roschildiæ *Hennechinus Cosfeld*, bene meritis de Ecclesia: Otthoniæ XI. Kal. Januarii *Elizabeta*, mater *Henrici* & *Johannis*, Dominorum de *Papen*: in Holsatia *Henricus Ferreus* Comes, tribus filiis relictis, e quibus major natus erat *Gerardus*.

Anno Domini cl̄CCCLXXXII. Otthoniæ clarent *Johannes Hennechini* filius, Consul, *Hennechinus Rinckeby*, *Andreas Hennechini* filius.

Anno Domini cl̄CCCLXXXIII. Hyemem & æstatem commorando *Neoburgi* absumit OLAUS Rex, uti testantur ejus rescripta. Nam paulo post Epiphaniam quædam bona adjudicat cuidam *Waldemaro Skinckelio*, & mense Junio ibidem Comitibus publica celebrat, & III. Kal. Jul. Prædicatoribus quædam bona largitur, teste *Nicolao Drage* Justitiario, & VII. Kal. Septemb. bona quædam *Andree Stigifon*, viro illustri, adempta restituit, quæ ejus avus *Kettillus Petrifon* habuerat in Norreby: *Nicolaus Urna*,

Urna, *Johannes Bryms*, *Nicolaus Draco*, Justitarius. Initio mensis Martii *Adolphus*, Comes Holfatiæ, erga Cœnobium *Loci Dei* se beneficium præstat multis donariis. VII. Kal. Maji *Magnus* Pontifex beneficiis afficit delubrum Franciscanorum, & Ecclesiæ, suo arbitratu, sacerdotem imponit, *Malmogiæ* commorans. *Lubecæ* hoc anno mirum accidit portentum Papisticum, cruce Christi lignea ad hominem maleficum perjurantem se convertente.

Anno Domini cl̄CCCLXXXIV. æstate ineunte, OLAUS Rex *Comitia* publica litibus judicandis *Neoburgi* habet. Floret Otthoniæ Præpositus *Johannes Brintzori*. IV. Non. Sept. moritur Roschildiæ D. *Jacobus Falster*, Canonicus.

Anno Domini cl̄CCCLXXXV. *Nicolaus*, Prior Dalumentis, elocat quædam bona Monasterii *Hincero*, dicto *Lille Hintze*, civi Orthoniensi. XI. Kal. Martii Roschildiæ *Nicolaus Petrus* Sacrista & IV. Non. Mart. D. *Semundus* Canonicus moriuntur. Exitu anni OLAUS Rex Otthoniæ fuit: apud eum conqveruntur Prior *Canutius* & Collegium de injuriis, ob Parochiam *Risam Erræ* Insulæ, a Clericis & Laicis illis illatis, & petunt, ut illorum defensionem suscipiat. Rex igitur eorum postulatus annuens, prohibet injurias amplius fieri & majorum donationes ratas esse vult probatqve IV. Non. Decemb.

Anno Domini cl̄CCCLXXXVI. IV. Idus Maji moriuntur Roschildiæ *Tucho Esberni* dictus *Ympar*, XIV. Kal. Junii *Thomas Lamberti*, Presbyter, Sacrista & perpetuus Vicarius, XIIX. Kal. Julii *Nicolaus Arvini* dictus *Snöfot*: omnes de Ecclesia Roschildensi bene meriti. *Comitia* publica majorum more consveto *Neoburgi* celebrantur æstate media, quibus interfuit OLAUS Rex, operam juri dicundo dans. Hic bona in *Hillestoft* a *Margarita*, *Jacobi* filia, prædicatoribus concessa, confirmat IX. Kal. Julii, & ea pariter, quæ dederant Franciscanis *Ivarus Christenson* & *Ivarus Cnutson* de *Saurorum* familia Armigeri. Iis Comitibus *Gerardus*, Henrici Ferrei filius, Comes Holfatiæ, ab OLAO & MARGARITA Regina *Dux Sliuicensis* creatur. Literas iisdem Comitibus piaculares *Magnus Lundenfis*, *Nicolaus Nidrosiensis*, Pontifices, *Henricus Gardenfis*, & *Johannes Sliuicensis*, Episcopi, Cœnobio *Loci Dei* communicant. IV. Kal. Aug. & paulo post iidem Pontifices, *Johannes Ripensis*, *Secno Burglanensis*, *Jacobus Wibergius*, & idem Sliuicensis & Gardenfis nominati, indulgentias Ecclesiis *Brendrop*, *Harby*, & VII. Kal. Aug. *Stendorp* largiuntur. Volunt etiam, ut supplicationes habeantur pro statu Reipublicæ & pro salute Regis OLAI. IV. Kal. Septemb. moritur in Fionia vir magnus, *Nicolaus Frisius* Armiger, sepultus Otthoniæ apud Franciscanos. Hujus uxor fuit *Tora*: ab his trahit originem *Johannes Frisius*, Cancellarius Christiani III. Regis. Eminent Otthoniæ hoc tempore *Petrus Nicleson Frisius*, dictus Advocatus, *Henricus Fylaun* Pro-Consul, *Nicolaus Otteson*, *Hennechinus Hanson*, *Thomas Stége*, *Lille Hintze*, *Johannes Marsein*, *Wernechinus Grota* & *Petrus Care* Consules, *Nicolaus Petri* dictus *Kulben* & *Johannes Rigvardi Fryfs*, *Robertus Richardi*, vir magnæ æstimationis, cives.

Anno Domini cl̄CCCLXXXVII. moritur OLAUS, Rex Danorum & Norweciæ, sepultus *Soræ*. XIII. Kal. Oct. Roschildiæ decedit *Johannes Hennechini*, Præpositus Roschildensis. Hic dedit Ecclesiæ Roschildensi, quæ habuit a *Johanne Benedicti* & a *Gyncelino*. *Lubecæ* conveniunt hoc anno, ut vult *Crantzius*, ALBERTUS Rex Sveoniæ, MARGARITA Regina Daniæ, *Ericus Saxo*, *Nicolaus* & *Adolphus*, Comites Holfatiæ. IX. Kal. Decemb. anathematis fulmine ferit *Magnus*, Pontifex Lundenfis, propter injurias Cœnobio *Loci Dei* factas, *Olaum Ivari*, dictum *Stensten*, & complices.

Anno Domini clōCCCLXXXIIX. MARGARITA Regina sola in Dania & Norwecia regnat. *Magnus* Pontifex & *Sveno* Abbas Herivadenſis beneficiis cumulant *Thomam* Abbatem Loci Dei & Sodales Cisterciēſes, & *Hennechinus Limbeck* erga Cœnobium *Loci Dei* hoc anno beneficus & liberalis extitit. *Comitiis Neoburgicis* principio æſtatis more conſveto habitis, MARGARITA Regina Ducatum Slieuicēſem *Gerardo* confirmat, & XVI. Junii ſcribens *Petro Bejero*, *Tuuoni Michelson*, *Burchardo Lembeck* & *Avoni Bundo*, de Bonis in *Hollerſtoft* Prædicatorum Otthoniæ, & Sodalibus adjudicat habenda extra omnem controverſiam. Bello Sveonio exorto, MARGARITA Regina cum ALBERTO Sveonum Rege, XI. Kal. Oct. prælium committit, duce *Ivaro Lycheo*, qvo, fuſis fugatiſque hoſtibus, capitur in *Follonia* Weſtergotorum ALBERTUS Rex cum *Erico* filio. Veniunt quoque in Danorum poteſtatem *Comes Rupenſis*, *Bouslaus* Dominus Stargardiæ, & *Gerardus* Comes Holſatiæ. Captus Rex cuſtodix datur *Bahufii*. *Magnus* Pontifex ſancit X. Kal. Oct. ut *Riſam*, Inſulæ Erricæ Parochiam, Sodales Canutii retineant perpetuo: Lundis id actum.

Anno Domini clōCCCLXXXIX. VI. Kal. *Luderus Coboltus* miles moritur. Hic diu decubuit vulneribus, in prælio contra ALBERTUM Regem contractis: conſectus ſepelitur ad Franciſcanos *Nyſtadii* in Lalandia. MARGARITA Regina magnam partem Sveoniæ occupat, ubi vigeabant ſeditiones, cum Megapolei & Albertiani inſidiarentur incolis. Non. Oct. cives *Holmenſes* necantur a Teutonibus.

Anno Domini clōCCCXC. VI. Non. Martii *Magnus Nicolai* filius, Pontifex, decidens de ponte minore *Caſtri Aofia* moritur: Corpus Lundas relatum ſepulturæ traditur: Cui ſurrogatur Dominus *Petrus*. Kal. Aug. obiit *Andreas Sivedeſon* de Kerſtrop in Lalandia: ſepelitur *Nyſtadii* apud Franciſcanos: cui uxor *Chriſtina* Familiæ *Ulfeldicæ* monumentum poni curat. Florent in Fionia *Chriſtianus Friſius*, dictus *Lumby*, *Eſcio Nicleſon* miles, *Johannes Urna*, *Hermannus Karkendorp*, Otthoniæ *Matthæus* Provincialis Daciæ ordinis prædicatorum, *Johannes*, Prior ejusdem ordinis, *Matthæus Bagener* civis.

Anno Domini clōCCCXCI. XI. Kal. Febr. *Andreas Emich*, Prior Canutius, moritur. *Comitiis* publicis more conſveto *Neoburgi* habitis interfuert *Nicolaus Roſchildenſis*, *Johannes* Slieuicēſis, *Petrus Lodebat* Arhuſius, *Eſchillus* Ripenſis, & *Thorſtanus* Scarenſis Epifcopi. Hi litteras Prid. Non. Julii piaculares Eccleſiæ *Alldorp* & die poſtero *Gardisloſicæ* conferunt liberaliter. XVI. Kal. Dec. *Petrus*, Epifcopus Olenſis, ejusdem generis litteris Eccleſias *Helderop* & *Solinge* cohoneſtat. Prid. Kal. Jan. *Petrus* Pontifex moritur *Helsingburgi*.

Anno Domini clōCCCXCII. in *Petri* locum fit Lundēſis Pontifex *Jacobus Gerardi* filius. Ipſo die feſto Hypopantes in Fionia conveniunt hi nobiles viri: *Sabel Karkendorp*, miles, qvi reſignat bona ſua in Conventu Juridico *Gumæorum* uxori *Cæcilie*, *Johannes Urnæ*, filius *Lagonis Nicleſon Urnæ*, Armiger, *Nicolaus Nicleſon* de Kereby miles, *Ottho Stiigeſon*, *Paulus Nilſon*, *Chriſtianus Friſius*, *Offo Wineſtorp*, *Nicolaus Urna*, Armigeri. XII. Kal. Maji moritur *Waldemar* *Podebuſcius*, Epifcopus Otthonienſis, & ſepelitur *Nyſtadii* ad Franciſcanos. Æſtate inita *Wordingburgi* *Comitia* celebrantur publica. In iis *Comitiis* IV. Kal. Julii *Jacobus* Wibergeſis, *Nicolaus* Roſchildenſis, *Sveno* Burglanenſis, *Bouo* Aroſienſis, *Petrus* Arhuſius, *Tezo Podibuſchius*, qvi *Waldemaro* ſucceſſerat Patruo, Otthonienſis, & *Eſchillus* Ripenſis, litteras piaculares Eccleſiis *Aſumorum* & poſtridie *Synderbroby* ac Prid. Kal. Julii *Helderop* & *Frauticæ* ac paulo poſt Prid. Non. Julii Eccleſiæ *Pedſted* Ripenſis

Ripensis Dioeceseos in Cimbria largiuntur. Iis Comitiis de emissione e Carcere ALBERTI Regis actum. *Vitaliani*, e quorum numero *Rostochiensis* & *Wismariensis* fuere, in Danos & Sveones in mari Sarmatico seu Venedico & Baltico piraticam faciunt propter ALBERTI vincula.

Anno Domini clōCCCXCIII. quam & hoc anno crudeliter exercent.

Anno Domini clōCCCXCIV. VII. naves piraticæ *Vitalianorum* Rostochiensium & Vismariensium, glacie constrictæ, se egregie contra Danos defendunt, donec glacies dissolveretur. *Comitia* fuerunt publica *Helsingburgi* a MARGARITA indicta æstate media. Iis Comitiis inter alios præsentēs *Jacobus* Pontifex, *Petrus* Arhusius, *Thezo* Otthoniensis, *Eschillus* Ripensis, *Thordo* Strengenensis, *Augustinus* Avsloensis, *Hemmingus* Wexionensis, *Henricus* Orkadensis, *Wigboldus* Farenensis, & *Johannes* Christopolitanensis, Episcopi, litteras octo Id. Aug. attribuunt piaculares Ecclesiis *Elfvested*, & IV. Id. Aug. *Kerndorp*. Actum inter alia de ALBERTI Regis capti liberatione, multorum præsentibus Principum & Urbium Maritimarum Legatis. IV. Kal. August. *Jacobus* Constantianensis Episcopus, *Thezonis* Episcopi Otthoniensis in Pontificalibus Vicarius, iis, qui Ecclesiæ *Hoydorp* bene faciunt donis, indulget veniam delictorum ad dies 40. Et XVII. Kal. Nov. *Brendorpi* consecrat altaria Mariæ Magdalænæ & aliorum divorum ac brevi post circa martinalia tribuit iis indulgentias 40. dierum, qui Ecclesiam ornarint *Haderslebicam* largitionibus inviserint ibique festa peregerint. Fit iis litteris mentio corporis Christi.

Anno Domini clōCCCXCV. XV. Kal. Febr. moritur *Nicolaus*, Episcopus Roschildensis, succedente *Petro Johannis* filio. In Fionia *Jacobus*, Episcopus Constantianensis & Vicarius Episcopi Otthoniensis, piaculares litteras indulget Ecclesiis *Helderop*, *Solinge*, Kal. Jun. & triduo post *Elfvestad*, ibique altaria atque imprimis magnæ matris virginis consecrat, confirmans insuper omnium Pontificum Lundensium & Episcoporum indulgentias. Benedictus XIII. Papa corroborat omnia privilegia & bona, a MARGARITA Regina *Cænobio Gabeno* ordinis S. Augustini concessa. VI. Kal. Julii *Jacobus* Episcopus-Constantianensis, Vicarius Episcopi Otthoniensis, Ecclesiæ *Callenstrop* indulgentias confert, iis concedendas, qui liberalitate in Ecclesiam uterentur. Post *Comitia Helsingburgi*, dein *Aleholmi*, celebrata, quibus aderant, *Johannes* Megapolensis & urbium maritimarum legati. Primis Novemb. diebus ALBERTUS, Rex quondam Sveonum, custodia emittitur, cum filio *Erico* & Comite Rupensi, ejurato Regno Sveonico, vadibus factis urbibus *Lubeca*, *Stralsundo*, *Gripsvalda*, *Gedano*, *Turronio*, *Elbinga*, *Revalia*. Regina totum *Sveonum* regnum obtinet.

Anno Domini clōCCCXCVI. *Nicolaus Thageson*, nobilis in Fionia de Godorp dictus *Pegn*, quædam bona Prædicatoribus Otthoniæ Sodalibus legat Testamento. Testes facti sunt cives Otthonienses *Richoldus Jensen*, *Jacobus Vitne*, *Magnus Aspersen*, homines clari. Tum temporis in Scania Prætor erat *Johannes Andrea*, cujus insigne fuit *virgo coronata*, *plumis pennisque* obsita. ERICUS Dux Pomeraniæ Orientalis, auctore MARGARITA Regina ejus Matertera magna, ad *Mora Sten* Rex nominatur Sveoniæ & Gothorum. Hunc *Bogislaum* ante fuisse dictum volunt *Annales Sveonici*: coronatur juxta eosdem *annales* XI. Kal. Aug. qui dies hoc anno est dies Sabbathi seu feria VII.

Anno Domini clōCCCXCVII. *Comitia* publica *Calmarniæ* celebrantur, seu *Parlamentum* generale (ut habetur hoc verbum in litteris piacularibus) per Coronationem Regis *ERICI Pomerani* æstate media. Interfuerunt inter alios Procures Danorum & Sveonum, *Jacobus* Pontifex Lundensis, *Petrus* Roschildensis, *Thezo* Ottho-

nienfis, *Eschillus* Ripenfis, *Boetius Porfus* Arhufius, *Petrus* Burglanenfis, *Lago* Wi-bergius, & *Johannes* Orcadenfis, Epifcopi. Hi litteras piaculares Ecclefiae *Drexletæ* indulgent Prid. Non. Julii. Crediderim hoc anno in *Comitiis Calmarnicis* coronatum ab *Henrico* Pontifice Upfaleni ERICUM, quia in litteris indulgentialibus habetur, hoc anno datis, Epifcopos conveniffe ad Parlamentum Calmarniae generale per coronationem Regis ERICI celebratum: Deinde quia XI. Kal. Aug. illius inauguratio facta eft, ut fcribunt omnes, quæ dies hoc anno eft Dominica V. poft Trinitatis feu *Retis ejefti in nomine Chrifti*: ut hoc tempore eundem morem fervaiffe homines, qui adhuc fervatur, opinor, fi quid magnum & aufpicatum fieri debeat, folenni die fufcipiatur id, ut eft dies Dominica. Autumno trium regnorum unitio fuit. In *Frifia* Cimbriae *Slie-uicenfis* IV. Non. Mart. turris Ecclefiae *Lundbergenfis* corruit. In *Fionia* *Johannes* Epifcopus Chriftopolitanenfis, in pontificalibus Vicarius *Thezonis* Epifcopi Otthonienfis, litteras piaculares Ecclefiis *Synderbroby* V. Id. Decemb. & *Horby* XIII. Kal. Jan. tribuit, viciatim per *Fioniam* obambulans. *Rofchildiæ* Id. Novemb. moritur *Olaus Pant* Decanus. Idem *Johannes*, Epifcopus Chriftopolitanenfis, *Jerfleuæ* indulget Ecclefiae *Hadersleuæ* literas piaculares XIII. Kal. Nov.

Anno Domini clōCCCXCVIII. *Johannes*, Epifcopus Chriftopolitanenfis, Epifcopi *Thezonis* in Pontificalibus Vicarius, IV. Id. Febr. Ecclefiae *Alterpicæ* litteras contribuit piaculares, eademque communicat Ecclefiis *Solinge* XV. Kal. April. & *Elvefted*. Fuit quædam nobilis virgo in monafterio *Dalumenfi*, nomine *Berta*. Hæc fua bona, confenfu Prioriffæ *Helenæ*, vendit nobiliffimæ fœminæ *Idæ*, *Henrici Sturæ* Armigeri Relictæ: pecuniam acceptam in commodum fuum & monafterii collocat mense Martio. Bonifacius IX. Papa Ecclefiae *Frauticæ* magnas confert indulgentias Non. Aprilis, & paulo poft fcribens Pontifici *Lundenfi*, donationem *Gladfaxe* ab *Idæ*, nobiliffima fœmina, factam, Viduam *Johannis* de *Snackenborg* militis, Diocefeos *Lundenfis*, ad virginum monafterium ratam vult eſſe. *Arensbocum* Cœnobium in *Vagria* Carthufianorum condi cœpit.

Anno Domini clōCCCXCIV. hujus anni initium & algoris vi & hyeme folito afperiore inſigne fuit, ut per mare glacie concretum iter pateret omnibus pedestre ex *Henetum* oris in *Daniam* & *Sveoniam*. Hujus frigoris occasione uſus *Albertus* Comes *Holfatiæ*, regionem *Friſiæ Eydorenfis* flamma & ferro vaſtat & ingenti ære hoſtes mulctat. Mense Januarii *Eschillus* Ripenfis Epifcopus Cœnobio *Loci Dei* privilegia corroborat. Tum temporis *Andreas* & *Laurentius*, *Trugilli* filii, *Matthias Haldani*, ſua bona legant Cœnobio *Loci Dei* pro anniverſariis. XII. Kal. Julii moritur *Rofchildiæ* *Johannes Smeet*, bene meritus de Eccleſia. Florent in *Fionia* *Magnus Andersſon* Prætor, *Lantdommer*, *Olaus Stura* Armiger, *Jacobus Stigeſon*: Otthoniæ *Johannes Clementſon*, qui poſt fuit Pro-Conſul, *Andreas Jenſſon*, *Johannes* & *Benedictus Echardi* filii, de *Franciſcanis* bene meriti.

Anno Domini clōCCCC. *Jubilæus* IV. *Romæ* celebratur, juffu Pontificis Maximi, Bonifacii IX. qui ante decennium peregerat Jubilæum III. Arſit *Syduſ crinitum* menſis Martii principio. MARGARITA Regina & *Petrus* Epifcopus conſtruunt Monafterium *S. Agnetis* virginum Prædicatorum ordinis *S. Auguſtini*, facta translatione e *Scania*, (ubi *Idæ*, vidua uxor *Torchilli Nicolai*, dein *Johannis Snakenborg* militis, ex bonis *Gladfax* condere voluerat) in *Selandiam*. Id confirmat Bonifacius IX. Papa anno Pontificatus XI. ſcribens *Petro*, Epifcopo *Rofchildenſi*, de *Idæ* voluntate ultima *Gladfax* mutandi in monafterium virginum; ſed Regnam *Daciæ*, *Sveciæ* & *Norweciæ*, MARGARITAM alio transferre conſtituiſſe *Annes*, quod inde *Gabno* fuerit

fuerit translatum, bono suo consensu. Erat autem Regina Testamenti Executrix. *Geta* Prior Canutius Otthoniæ moritur. Hic novas veteri structuras addidit ædi.

Anno Domini clōCDI. circa XIX. K. Feb. *Comitia* litibus judicandis, MARGARITA & ERICUS *Pomeranus*, Reges Danorum & Sveonum, *Helsingburgi* habent. Præsentēs erant *Petrus Laxmannus*, *Johannes Duue*, *Nicolaus Ivari* filius, *Ericus Nilsson*, milites. V. Kal. Julii obiit D. *Matthias Benedicti*, Canonicus Roschildensis.

Anno Domini clōCDII. *Johannes Avonis* filius, Episcopus Ottoniensis, cum visitaret Ecclesias suæ jurisdictionis, prid. Kal. April. *Roslinge* commorans, Ecclesiæ *Solingæ* liberaliter concedit litteras piaculares. Dies erat, qva dedit indulgentias, feriæ IV. post festum Paschatos. Moriuntur Roschildiæ V. Id. April. *Henricus Jensen* miles, Canonicus, XIV. Kal. Maji *Wilhelmus*, Canonicus Stenninge, V. Id. Maji *Petrus* Medeldierg, XIV. Kal. Jul. *Margarita Brunichini* vidua bene merita. Otthoniæ florent, & de Franciscanis & de Prædicatoribus bene meriti, *Bero Olufson*, miles, Præfectus Nesboiticus e Familia *Biornonum*, *Johannes Magni* Prior Prædicatorum, *Robertus Richardson* Pro-Consul, *Johannes Clementis*, Consul. *Falsterbodæ* in Scania jussu MARGARETHÆ Reginæ crematur ille, qvi se *Olaum* Reginæ filium mentiebatur.

Anno Domini clōCDIII. Monasterium ab *Ida*, *Torchilli Nicolai* filii Laici Vidua, fundatum, sed *Gabnoam* translatum & ab ERICO Rege, MARGARITA Regina, & *Petro* Episcopo Roschildensi dotatum, Bonifacius IX. Papa ratum esse jubet, Pontificatus anno XIV. & scribens *Petro*, Episcopo Roschildensi, approbat, qvōd ipse & Regina MARGARITA Monasterium, ab *Ida* cœptum in *Gladfaxe*, transferre constituerint ad *Gabno*, & institui secundum Regulam Prædicatorum ordinis S. Augustini, in honorem Divæ Agnetis: Litteræ datæ sunt Pontificales XI. Kal. Maji. *Ditmarsii* ulturi injurias sibi illatas, in *Frisiam Eydorensē* irruunt, capiunt oppidum *Tonningum*, ferro & flamma vastitatem regioni inferunt. *Albertus*, Comes Holstatiæ, populabundus *Dithmarsiam* invadens, lapsu eqvi extingvitur III. Kal. Octobr. Corpus *Ithzoi* sepelitur. *Johannes*, Episcopus Otthoniensis, *Orchillæ* commorans, litteras piaculares Ecclesiis *Brendrop* V. Kal. Nov. & postridie *Ocetæ* largitur. Otthoniæ eminent *Jacobus Gotenz*, dictus *Cleavel*, de Prædicatoribus bene meritus, *Petrus Marfvin*, *Nicolaus Clauson*, Sacerdos Albanianus, *Henricus Petri*, *Johannes Sulte*.

Hoc anno a Regina MARGARITA, ducibus *Algotto Magnifon* & *Abrahamo Broderfon*, oppugnatur *Insula Gotia*, sed resistente fortiter urbe *Visbyo*, rejiciuntur fuganturqve *Sveones*: Sed paulo post pecunia pax redimitur.

Anno Domini clōCDIV. *Gerardus*, Regulus Cimbriæ Slievicensis, *Dithmarsis* bellum infert & omni belli clade sævit; tractus in insidias in *Suderhama* ab hostibus obtruncatur Non. Aug. cum qvingentis armatis. Bonifacius Papa IX. privilegia Cœnobio *Ringstadiensi* corroborat III. Id. Martii.

Anno Domini clōCDV. Kal. Martii moritur *Johannes Palnonis*, Armiger, de Ecclesia Roschildensi bene meritus. Moriuntur Roschildiæ VII. Kal. April. *Tuuo*, Archidiaconus, VI. Apr. *Aqvinus Ailonis* Canonicus. Otthoniæ *Petrus Jensen Marfvinus* magnis afficit beneficiis sodales Prædicatores. Executores Testamenti constituuntur *Robertus Richardi*, Pro-Consul & Advocatus, & *Johannes Clementis*, Consul. Fuerunt tum temporis alii Consules seu Decuriones Otthoniæ, *Thorstanus*, *Johannes*, *Johannis* filii, *Johannes Lyrus*, *Nicolaus Jensen*. *Sabel Carchendorp*, miles, multa legat bona ædi sacre *Neoburgensi*. Asidui & magni imbres hujus anni fuerunt in media æstate usque ad principium novi anni. Canonici Ripenses ultimis

Septembris diebus contra *Johannem Scarpenbergium*, militem de Troyborg, excommunicationem exequuntur propter injurias, *Svenoni* Abbati & Cœnobio Loci Dei factas.

Anno Domini clōCDVI. VI. Id. Januarii *Siggerus Petri*, Presbyter & Canonicus, moritur: III. Non. Febr. *Laurentius Olai* contulit beneficia Ecclesiæ Roschildensi. X. Kal. Julii *Wilhelmus* Presbyter Roschildiæ obiit. XVI. Kal. Julii horrendum *Solis deliquium* accidit, ut diem mortalibus adimeret. In Fionia *Voborgi* ad Xenodochium extruendum bona contribuunt *Vonsletus* Advocatus Voborgensis, *Johannes Petri* de Lauismos, Prætor Fioniæ, *Eilerus Rantzov*, *Thymo Gumidich* dictus *Vitterop*, *Marquardus Scutte*, & *Nicolaus Hart*, qui postremus postea Magister Civium fuit Otthoniæ. VIII. Id. Sept. Roschildiæ moritur *Gunnarus* Canonicus. VII. (rectius ut arbitror IX.) Kal. Nov. *Lundis* ERICUS, Reginae Margaritæ Regni confors, nuptias cum PHILIPPA, Henrici IV. Angliæ Regis filia, celebrat. IIX. Id. Nov. obiit *Laurentius Olai* Roschildiæ Canonicus. Hic contulit *Aræ Lucianæ* omnia sua bona, quæ emit ab *Andrea Petri* de Svaneholm.

Anno Domini clōCDVII. Regina MARGARITA, postquam regnasset in Dania annos XXXII. ERICO Pomerano omnem potestatem per Dania & Norweciam regnandi concedit. ERICUS IX. Pomeranus, Wartislai VII. Ducis Pomeraniæ Orientalis filius, Bugislai V. nepos, Wartislai IV. Pomeraniæ in Wolgast Ducis pronepos, Bugislai IV. abnepos, Barnimi primi adnepos, Rex Danorum CXXI. regnat annos cum MARGARITA 5.

Johannes, Episcopus Ottoniensis, *Orchillæ* promulgatis litteris, in Fionia Ecclesiis indulgentias & peccatorum remissionem, bene meritis concedendam, confert *Horstorpicæ* Non. Junii, *Brendorpicæ* X. Kal. Oct. *Frauticæ* III. Non. Oct. *Altorpicæ*, quæ dicata erat *Divo Jacobo* prid. Non. Oct. Iis in litteris præfatur: Devotum Domino populum facere cupientes, ipsum ad exercitia pia indulgentiis & peccatorum remissionibus invitamus, qui opera ergo indulgentiarum perpetraverint. *Lubeca* Senatus ejicitur. Hoc anno *hyems* admodum aspera fuit.

Anno Domini clōCDVIII. XIII. Kal. Febr. *Johannes*, Episcopus Otthoniensis, litteras piaculares Ecclesiæ *Svaningicæ* concedit: fit in iis mentio salutationis ad sonitum ferotinum Campanæ Mariæ virginis, quæ pro delictorum venia fieri debeat. *Bertramus Schinkelius* miles moritur, & *Otthoniæ* ad Johannem Baptistam sepelitur. Hujus uxor fuit *Catharina* e *Grumporum* familia. In Selandia XI. Kal. Junii obiit Dominus *Johannes Andersson* de Esendorp miles, qui aram Sanctæ Catharine Virginis in Sacello *Petri* Episcopi fundavit *Roschildiæ* & dotavit. *Johannes Gerechini* filius Danus, adnitente ERICO Rege, creatur Pontifex Upsaliensis. Aggripinenses, auctoribus *Henrico Smalenburgico*, Decretorum Doctore, Decano S. Mariæ ad gradus, & *Hermann*o Abbate monasterii S. Pantaleonis, reliquias & ossicula Sociorum Gerionis & Ursulæ mense Augusto *Malmogium* Scaniæ transmittunt, & deferuntur a *Martino Plone*, sodale Prædicatorum, quæ reliquiae postea *Gabnoam* transferuntur. Eminent in Fionia *Abfalon Andersson* de Kerstorp, *Nicolaus Sigvertsson*, *Henningus Gebolus*, milites.

Anno Domini clōCDIX. *Johannes Michael*, Confessor Marieboensis, monasterio *Gabno* indulget litteras piaculares. Æstate ERICUS Rex Daniæ, Sveoniæ & Norweciæ *Arhusii* fuit & XV. Kal. Julii omnia privilegia Cœnobii Canutii approbat & confirmat. Diploma hoc Regium *Danice* est scriptum. *Abrahamus Brodersson*, miles inter Sveones vir magnus, jussu ERICI Regis contra voluntatem Reginae MARGARI-

TÆ capite plectitur. XII. Kal. Sept. Roschildiæ obiit *Sigerus Dandeman*, civis bene meritus.

Anno Domini c10CDX. IIX. Kal. Febr. obiit *Marina* vidua *Torflani Wunffman* de Havelse, optime de Ecclesia Roschildensi merita. XIV. Kal. Maji *Lundis* moritur *Jacobus Gerardi* filius Pontifex: in ejus locum surrogatur *Petrus Cruse*. Hic principio pontificatus ingentes thesauros & opes, quas Antecessor reliquerat, amisit, dum *Slieuicum* deferuntur, captas a piratis & *Chilonii* distractas. XIX. Kal. Julii Roschildiæ *Petrus* Episcopus Roschildensis, *Suinö* Insulam dat virginibus S. Agnetis *Gabenensibus*, consensu Collegii Roschildensis, aliis bonis ejus Insulæ loco Ecclesiæ restitutis. *Trugillus* Abbas Loci Dei in magna auctoritate viget. Otthoniæ moritur *Laurentius Nilsen*, Prior Sodalium Canutiorum. Hoc anno bellum in Holsatos ab ERICO Rege, ut volunt *Annales Sveonum*, susceptum. Id. Oct. decedit Roschildiæ Dominus *Matthæus* Canonicus.

Anno Domini c10CDXI. Bellum Holsaticum juxta *Annales Holsaticos* hoc anno ab ERICO Rege Danorum primum geri cœptum. Johannes XXIII. Pontifex Maximus monasterii Gabnoensi donationes a *Petro* Episcopo Roschildensi factas approbat, Pontificatus anno XI.

Anno Domini c10CDXII. V. Id. Febr. obiit *Josephus Johannis*, perpetuus Vicarius Roschildiæ. *Petrus* Episcopus Roschildensis multa donaria & bona dat *Gabnøensibus* virginibus prid. Kal. Junii: subscribunt Canonici Roschildenses, *Laurentius Johannis* Decanus, *Christianus Henningæ* Præpositus, *Nicolaus Bille* Archidiaconus, *Gerardus Henrici*, *Nicolaus Boëtii*, *Andreas Gerechini*, *Nicolaus Lagonis*, *Magnus*, *Petrus Clementis*, *Laurentius Nicolai*, *Johannes Gerechini*, *Gerardus Petri*, *Johannes Petri de Laxman*. Erant in magna gratia MARGARITÆ & ERICI Regum, *Eilerus* & *Antonius Romnovii*, milites, qui ex Holsatia in Daniam se contulerant. *Johannes* Episcopus Otthoniensis festum Paschatos in III. Non. April. *Dalumi* apud virgines sacras celebrat, & earum monasterio largitur litteras piaculares. Id. Julii *Sedenæ* aram summam magnæ matri virgini & Clementi Papæ dedicat & litteras Ecclesiæ *Sejenensi* piaculares attribuit. V. Kal. Nov. MARGARITA Regina potentissima in portu Flensburgensi peste moritur. Corpus in Daniam relatum, *Soræ* primum sepulturæ datur. Exundatione tempestatis accolis violentia Oceani damnum magnum infert X. Kal. Decemb. vocaturque ea tempestas *Cæciliana*.

Anno Domini c10CDXIII. ERICUS IX. *Pomeranus* solus regnat annos XXVI. *Landora* seu *Coronia* in Scania ab ERICO Rege condi cœpit. Oceanus ruptis aggeribus in *Krempermarfia* exundavit. Mensis Martii initio, quo celebrantur Hilaria, *Frisii Eydorenses* cum sociis *Euer scopiis* & *Utholmiis*, trajecta glacie, *Svauestadum* oppugnant, sed capiuntur & profligantur. MARGARITÆ Reginae cadaver Roschildiæ a *Petro* Episcopo translatum, sepelitur honorifice IV. Non. Julii in templo Lucii. Prid. Non. Julii *Petrus* Pontifex, *Canutus* Lincopensis, *Boëtius* Arhusius, *Johannes* Otthoniensis, *Petrus* Ripensis, *Lago* Wibergius, indulgent monasterio *Gabno* S. Agnetis litteras piaculares. *Frisii Eydorenses* quinque captos indicta causa suspendunt, quos intererat *Hebbeco Fokerleson*. Hanc injuriam *Ditmarsii* ulturi IX. Kal. authoribus matre *Hebbeconia*, fratre *Rigvardo* ad Bargunt, irruunt in Frisiam, sed clade afficiuntur, amissis 1500. Biduo post reversi, *Holmerios* trecentis & quinquaginta libris argenti, *Euer scopios* ducentis & quinquaginta mulctant, vicum *Catharinæ* & reliquos *Eydorenses* direptos incendio vastant, qui insuper centum septuaginta quinque libras argenti dare coguntur: duravit postea id bellum vastitate & incendiis fœdum

in triennium. In Fionia moritur *Nicolaus Thomisfon* de Bolmer & Sandager miles: hujus uxor *Maria*, parens *Thomas Nicolai* de Bolmer Armiger fuit.

Anno Domini clōCDXIV. *Petrus Locke* Armiger fuit. Episcopus Ripensis multis beneficiis afficit Ccenobium *Loci Dei*. Hic cum *Johanne*, Episcopo Slieucensi, interfuit Concilio Constantiensi. *Johannes XXIII.* Papa IX. Kal. Sept. Bononii monasterio & Ecclesiæ *Dalumensi* indulgentias concedit, & ibidem XIX. Kal. Octob. *Johanni Ringcoby* Parochiali, Rectori Ecclesiæ Scagenensis, Burglanensis Dioceseos, tribuit potestatem habendi & circumferendi altare portatile.

Anno Domini clōCDXV. III. Kal. April. scil. prid. ante Paschatos festum, *Johannes*, Episcopus Otthoniensis, *Hennechinum Torchilli*, Diaconum Otthoniensis Diocesis in Parochiali Ecclesia *Gostædtæ*, in sacrum Presbyteratus ordinem, per manuum suarum impositionem, titulo matrimonii sui, rite & canonice promovit, divina illis gratia suffragante. ERICUS Rex cives *Lubecenses*, a Cæsare *Sigismundo* proscriptos, fere 400. pro captura halecum in *Scania* exeuntes captivat, & bona eorum ibidem arreat. Mittit Berginam *Johannem Kroppelin*, virum nobilem, ad Magistratum civitatum de *Hansa*, ut bona & homines retineant *Lubecensium*. Magistratus Regis mandatum secutus IX. Kal. Nov. *Lubecenses* ibi commorantes capit & in vincula conjicit aut circumscribit, bona eorum ad 3414. librarum argenti in fiscum redigit. Dani vastant agrum *Halstadiensem*, *Brechelingensem* Frisiorum, ut referunt *Annales Frisæ*. In *Scania* florent *Magnus Baat* Prætor, *Laurentius Jacobi*, *Trugothus Has*, milites: in Fionia *Johannes Hennechini Ringcoby*, Prior *Dalumensis*, cum sua portatili ara, & *Ingerta Nielsdotter* Abbotissa. *Ditmarfi* capto *Oldensvorto*, pago *Frisiæ Eydorensis*, ædem sacram diripiunt & omnibus ornamentis spoliant, sed illi sacrilegi male perierunt.

Anno Domini clōCDXVI. *Severinus*, Episcopus *Trangilliensis*, Vicarius Episcopi Otthoniensis *Johannis* in sacris, quædam altaria in Ecclesia *Ortica* dedicat IX. Kal. April. & Ecclesiam *Batisleticam* quibusdam litteris piacularibus ornat IV. Non. Maji & consecrat. Et Kal. April. altaria in Ecclesia *Horbiensi* ac Id. Maji aram *Nicolai* in *Brendorp*, IV. Id. Aug. altaria in *Halstorp*, IX. Kal. Sept. in *Elvastrio* altaria *Mariæ Magdalænæ*, *Catharinæ*, *Nicolai* & *Laurentii*, VII. Id. Sept. in *Alstorp*, VI. Id. Oct. in *Gadberg* dedicat, & IV. Non. Nov. Ecclesiis *Fendorp* & *Hunstorp* concedit expiationes. VI. Id. Nov. in *Svaninge* & X. Kal. Decemb. in *Sunde Broby* altaria consecrat, & Ecclesiæ *Heldorp* indulgentias largitur, & alia per Fioniam obambulans pontificalia agit. Mense Sept. *Ditmarfi* in *Frisiam Eydorensis* ad *Coldebutelam* erumpunt, cædibus & incendiis omnia vastant: ab *Coldebutelis Oldenvorticis*que atque aliis 1525. librarum argenti exigunt. Quibus actis, pacem cum *Frisiis* faciunt. XII. Kal. Nov. moritur Episcopus *Roschildensis*, *Petrus Johannis Lodehatt*. XV. Kal. August. *Frisii Eydorenses*, paulo ante *Ditmarforum* eruptionem *Frefeburgum* expugnant, occiso *Reinero Sestedio*, milite, fuga evadente Domino *Tymone Ronnouio* cum fratre. Præterea Dani *Gotorpum* obsident, castris in *Monte Cabbalino* & *Georgiana* positis; sed audita suorum strage in *Frisia* fugam, arripiunt. XII. Kal. Martii obiit *Roschildiæ* Domina *Christina Billmanna* bene merita. VII. Kal. Jan. exundatio in *Frisia Eydorensi*.

Anno Domini clōCDXVII. XVI. Kal. Febr. *Wordenburgi* ERICUS Rex privilegia monasterio *Gabnoensi* confirmat. Non. Mart. conveniunt *Nestvedii* Dominica Reminiscere, ut id confirment, quod *Gabnoensibus* virginibus Episcopus *Petrus* dederat, *Matthæus* Abbas *Nestvedii*, *Gallandus*, Prior *Prædicatorum*, *Petrus Matthæi* Vicarius perpetuus *Roschildensis*, Curator Ecclesiæ *Petri* & *Martini Nestved.* Ecclesiam

Ecclesiam *Gadbergicam* muneribus afficiunt *Otto Tedyndusen*, dictus *Scinkel*, *Henricus Nicolai* in *Kyle*, & *Henricus Nicolai* in *Sandagger*, Armigeri: Testes fuerunt *Rinkeby*, Præpositus Otthoniensis, *Robertus* & *Johannes Clementson*, Consules Otthonienses. Dani occupant *Imbriam* vi. ERICUS Rex capit *Slieuicum* & *Hamburgenses Gotorpum* mittunt primum 600. sagittarios & paulo post copias militum ad arcis præsidium.

Anno Domini clōCDXVIII. moritur *Petrus Cruse* Pontifex prid. Non. April. quæ fuit feria secunda post Dominicam in Albis. In ejus locum *Petrus Löcke*, Episcopus Ripensis, substituitur: videtur fuisse ex illustri *Billorum* familia. Hic condidit Sacellum Georgianorum adhærens Basilicæ Laurentianæ, & recuperavit Pontificatui *castrum Elleholm*, oppignoratum *Abfaloni Petri*, militi de Herloff. Mense Februario, dum celebrantur Hilaria, Frisii Eydorenses *Euer scopii* & *Utholmiae*, trajecta glacie, *Svauestadium* occupare conantur, sed caduntur fuganturque. *Magnus Munco* & *Luderus Caballus* milites, instructi octo millibus Danorum, populantur agrum *Brestadiensem* & *Hufensem* & vicina loca Frisorum, & prædam *Flensburgum* deducere parant, sed postero die 5. XIII. Kal. Sept. a quadringentis militibus & septingentis Frisiis, duce Scamburgico Comite *Adolpho*, in campo *Soldorpico* funduntur, fugantur, cadentibus *Magno Munco* & MCCCC. Danorum, captis trecentis & quingvagina: cæteros cum *Ludero* fuga servavit. IX. Kal. Sept. *Hermannus Rinkeby*, Præpositus Otthoniæ, moritur, sepultus ad *Deiparam*. *Johannes Rinkeby* Prior & *Ingerta* Priorissa Dalumensium virginum IIX. Id. Decemb. nobilissimæ fœminæ, Dominae *Idæ Bromersdotter*, attribuunt quædam bona ad vitæ tempus. In Scania floret vir magnus *Bundo Jacobson* de *Kragholm*, miles.

Anno Domini clōCDXIX. *Severinus*, Episcopus Tranqvilliensis, *Johannis* Episcopi Otthoniensis in Pontificalibus Vicarius, Ecclesiæ *Kerndorp* litteras attribuit piaculares: & prid. Id. Maji, quæ fuit Dominica Spiritus Sancti arguentis mundum de peccato, de justitia & judicio, renovatam ecclesiam consecrat. VII. Kal. Martii *Greta*, vidua *Johannis Petri*, Prætoris Fioniæ, magnam suorum bonorum partem legat Sodalibus Dominicanis, pro mariti & aliorum cognatorum piis manibus: filii ejus *Laurentius Jensson*, *Petrus Jensson*, *Henricus Brocdorp*, parens *Gretæ*, & *Ingerta*, mater *Gretæ*, *Henricus Barsbek*, & *Cæcilia*, fœmina nobilissima, auctores facti Otthoniæ. Bene merentur hoc anno de iisdem Sodalibus *Tucho Tauson*, *Borgvardus Lembeck*, *Cbetillus Tauson*, *Tuconis* frater, Armigeri, constitutis anniverfariis. VI. Non. Martii Roschildiæ moritur *Laurentius Johannis* Decanus. Hic fecit *librariam* in Sacello S. Sigfridi. Roschildiæ moriuntur X. Kal. Apr. *Johannes Gorfinge*, XVII. Kal. Aug. *Jacobus Nicleson* dictus *Skat*, cives bene meriti. IIX. Kal. Nov. Otthoniæ Concilium habent *Petrus* Pontifex Lundensis, *Johannes* Otthoniensis, *Johannes* Roschildensis, *Johannes* Slieuicensis, *Boetius* Arhusius, *Christianus* Ripensis, & *Lago Wibergius*, Episcopi. In hoc die Ecclesiæ *Egenfi* in Fionia litteras communicant piaculares. *Petrus* Pontifex, supplicantibus Sodalibus Canutiis, omnia jura & privilegia Collegio corroborat. Non. Nov. quæ fuit Dominica XXI. post Trinitat. *Insula Imbria*, a Danis capta, fœde vastatur, incolis ad unum omnibus occisis, paucissimis servatis & in captivitatem abductis, relictis mulieribus & pueris. In eodem Concilio Otthoniensi Pontifex *Petrus*, & cæteri nominati Episcopi, & *Naffno*, Arofiensis in Sveonia Episcopus, Ecclesiæ *Frauticæ* indulgentias 40. dierum concedunt. *Severinus*, Episcopus Tranqvilliensis, *Christiani* Ripensis Episcopi jam factus in Pontificalibus Vicarius, V. Kal. Junii litteras Ecclesiæ *Garsloff* piaculares tribuit. Fuit

in hoc tempore *Rex* in Pomerania, & Regem Sarmatiæ, bellum in Borussia gerentem, in castris convenit, & fœdus cum ipso facit contra utriusque partis hostes. *Steno Bassè* de Virginibus Dalumenfibus bene meretur.

Anno Domini clōCDXX. moriuntur Roschildiæ IV. Non. Maji *Bertoldus Mucke*, bene meritus. VII. Kal. Decemb. *Jacobus Johannis*, Canonicus in Fionia. *Johannes Avonis*, Episcopus Otthoniensis, sepultus in Basilica Canutia. *Jacobus Andreae Lunge*, miles, accipit mediam partem Insulæ *Leenig* a Collegio Roschildensi. Pulpita Chori Basilicæ Lucianæ Roschildiæ condi cœpta impensis *Johannes* Episcopi. Circa solstitium æstivum *Nascovia*, oppidum Lalandiæ arsit: *Templum S. Spiritus* adustum, paucis casulis servatis.

Anno Domini clōCDXXI. III. Non. Jan. *Jacobus Petri*, Proconsul Roschildensis, & XIV. Kal. Aug. *Petrus Steg*, Canonicus, moriuntur Roschildiæ. Moritur item *Johannes Scoeneleue*, Episcopus Slieuiensis, succedente *Henrico II.* hoc nomine. Ad *Tonderum* in prælio oppetit *Antonius Ronnouius*, miles. *Bondo Ipsen*, Miles de Kragholm, bona, quæ obtinuit a morte *Johannis* Episcopi Otthoniensis, dividit cum conjugis *Ceciliæ* fratre, *Andrea Nilson* de Dronningholm, mense Februario in *Carnevalibus Malmogiæ*, præsentibus *Euerhardo Brællerhano*, Advocato Malmogienfi, *Johanne Dæne* & *Ostrado Jensen*, Consulibus. *Nicolaus Mörk*, Prior Canutius, XIX. Kal. Sept. Conventum Juridicum apud *Asumos* habet: Aderat *Johannes Rutt*. Erat autem tum temporis Ecclesiæ Otthoniensis Oeconomus *Laurentius*, Sodalitæ Canutius. Vacante sede sub autumnum, *Naffno*, *Johannis* filius, ex Episcopo Arosienfi fit Episcopus Otthoniensis, adnitente *Petro* Pontifice, cui solvit Cathedratica. Hic mense Decembri *Asnes* largitur Ecclesiæ *Engesloff* litteras piaculares.

Anno Domini clōCDXXII. Piratæ Holsati capiunt XVI. naves Regis ERICI, onustas variis rebus. *Henricus*, Regulus Slieuiensis, arci *Torningæ*, a Rege obsessæ, com meatum infert. Rex ERICUS disceptionem juris de *Ducatu Slieuiensi* omnibus proponit dijudicandam: Privilegia *Haffniensibus* concessa olim confirmat & auget. *Arnerus*, Episcopus Scalatensis, cum esset *Hensgaule*, IV. Kal. Aug. Ecclesiæ *Brendorp* indulgentias largitur. Exitu hujus anni *Henricus*, dictus *Rumpoldus*, Regulus Glogoviensis in Silesia, mittitur a Cæsare SIGISMUNDO in Daniam, ut pacem inter Danos & Holsatos tentet.

Anno Domini clōCDXXIII. gelu fuit per brumam ingens & inauditum, ut Eqvites Gedano Lubecam per viam navigantium transirent (inquiunt *Annales Slieuiçi*) incolumes: Deinde e Megapoli in Daniam per mare hospitia habentes in glacie. Kal. Januarii *Henricus Rumpoldus*, Dux Glogoviensis, Cæsaris Sigismundi legatus, edito scripto *Flensburgi*, quam ob causam in Daniam venerat, explicat. ERICUS Rex, *Henrico Rumpoldo*, Cæsaris nomine, inter se & Comites Holsatiæ judicandi potestatem, item Duces Slieuienses plane concedunt, & in lite inter se & Regem Daniæ Cæsarem Sigismundum judicem constituunt, & ejus Legato *Rumpoldo* potestatem faciunt judicandi. Sed hic *Rumpoldus Flensburgi* ab Holsatis, urbem occupantibus, ducibus *Henrico* Regulo, *Wilhelmo* Lunæburgensi, & *Adolpho* Comite Scumburgico, fere circumvenitur. Sed iis pacatis, comitante *Johanne* Episcopo Lubecenfi, Regem accedit, rem omnem pacat. *Henricus* Regulus Slieuiensis in Regis ERICI gratiam venit. Comitæ habentur, accipit donaria Rex, præsentibus oratoribus, amicitiam & fœdus init cum *urbibus maritimis*, filiam ducis Pomeraniæ *Rumpoldo* despondet, sed is paulo post peste correptus moritur, & *Haderslebiæ*, jubente Rege, splendide tumulatur,

latur, multis illius interitum dolentibus. IV. Non. Martii litteras indulgentiales Ecclesiæ *Dalby* in *Hinsbolmia Naffno* Episcopus Otthoniensis concedit. XVI. Kal. April. *Petrus Lycke*, Pontifex Lundensis, *Naffno* Otthoniensis, *Johannes Roschildensis*, & *Olaus Arosiensis*, Episcopi, Ecclesiæ *Aldorp* indulgent litteras piaculares, quibus ita præfantur: Quoniam sensus hominum ad malum semper sunt proclives, ideo ineffabilis Dei misericordia vias ejus ostendit multimodas, per quas resurgere valeant a peccatis. Opera, quibus mereri possunt indulgentias, hæc enumerantur: Pœnitentia, Confessio, Templorum causa devotionis visitatio, Missas & divina officia audire, Cœmeteria pro defunctis orando circuire, sepulturis mortuorum interesse, Corpus Christi & sacrum oleum, dum ad infirmos portatur & reportatur, sequi, ferotina pulsatione Campanæ flexis genibus Angelicam salutationem devote dicere trina vice, ad fabricas templorum & ornamenta boni aliquid donare, legare vel legari procurare, pro statu Christianitatis & gubernatione Regni Daciæ & incremento Ecclesiarum Danicarum & statu Deum pie exorare. Remissio peccatorum est in nomine Dei omnipotentis & Petri & Pauli. *Naffno* præterea Otthoniensis Episcopus tribuit VI. Kal. Apr. videlicet Pridie Palmarum, Ecclesiæ *Horstorp* indulgentias. *Roschildiæ* sumptibus ERICI Regis in Basilica Luciana MARGARITÆ Reginae de marmore monumentum positum. Illic etiam moriuntur XIX. Kal. Febr. *Ericus Jacobi* de Spongagre Armiger. XVII. Kal. Decemb. *Lucia Relicta Jacobi Petri* Proconsulis. V. Kal. Decemb. *Ingevarus Andreæ* Proconsul bene meritus de Ecclesia. Kal. Maji in Cœnobio *Scovenfi* commorans privilegia dat virginibus *Gabnoensibus* ERICUS Rex. Otthoniæ eminet Decurionibus gratus *Echardus Salslovius*.

Anno Domini clōCDXXIV. Rex in Sarmatiam proficiscitur & interfuit Coronationi Reginae Poloniae, Regis *Uladislai Jagellonis* uxoris, Prid. Id. Feb. Tentatum eo conventu de *Heduige*, Regis Sarmatiæ filia, *Bogislao* Stolpensium Pomeranorum Regulo, Cæsaris SIGISMUNDI & Regis Daniæ ERICI Agnato & Necessario, collocanda; sed frustra. X. Kal. Januar. *Boetius*, nobili *Possorum* ortus familia, Episcopus Arhusius, moritur, & in Basilica sepelitur Clementina: Huic *Ulricus* succedit. II. Kal. Martii *Naffno*, Episcopus Ottoniensis, visitat Ecclesiam *Hadersloff* & ei indulgentias liberaliter tribuit. XVII. Kal. Maji, quæ fuit dies Sabbathi ante Palmarum Dominicam, ejusmodi litteras indulget Ecclesiæ *Svaning*. Rex profecturus in Suriam æstate primum invisit patriam: inde per Sarmatiam in Pannoniam progreditur, comitante *Barmino*, Pomeranorum Wolgastensium Duce, & Cæsarem *Sigismundum* Budam convenit. Citat *Henricum* Regulum Slieucensem a fratribus *Adolpho* & *Gerardo*. Cæsar, petitioni Regis satisfaciens, Budæ consensu tribunali, referente nomine Regis ERICI *Erico Crumedigio* milite & accusante *Holfatos*, de Ducatu *Slieucensi* sententiam fert per *Franciscum* Præpositum Strigonensem, Vice Cancellarium, & Ducatum Regi adjudicat, rejectis *Holfatis*, IV. Kal. Julii die Mercurii indictione II. Aderant *Guntherus* Magdeburgensis, *Georgius* Strigonensis Pontifices, *Ludovicus* Dux Tehenensis, Patriarcha Aquileiensis, *Ferdinandus* Episcopus Lucensis, Papæ Nuncius, & alii *Holfati* mittunt Episcopum Lubecensem *Johannem*, ut pro illis disceptaret. Rex obtenta sententia in Suriam proficiscitur & sacra loca invisit.

Anno Domini clōCDXXV. litem inter illos ortam *Nascovii* componunt *Gerardus Ketelbot*, (hujus insignia fuere tres pilei rubri) Armiger in Lalandia, *Ivarus Vos* Justitiarius, *Gerardus Bryske*. Ea transactio facta VII. Kal. Junii, pridie scilicet Pentecostes. Comitia publica *Haffniæ* litibus judicandis & rebus publicis constituendis æstate celebrari cœpta. Aderant patres ex ordine Ecclesiastico, *Petrus Lycke* Pon-

tifex, *Canutus* Lyncopenfis, *Lago* Vibergius, *Petrus* Burglanenfis, *Aslacus Bolt* Bergenfis, *Johannes* Rofchildenfis, *Thomas* Orchadenfis, *Naffno* Otthonienfis, *Chriftianus* Ripenfis, *Johannes* Asloënfis, *Ulricus* Arhufius, *Severinus* Tranquillienfis, Epifcopi. Ex iis Danici: *Lundenfis*, *Wibergius*, *Burglanenfis*, *Rofchildenfis*, *Otthonienfis*, *Ripenfis*, *Arhufius*, & *Henrici* Slieuicenfis Epifcopi Oratores, *Hermannus* Dene & *Johannes* Selle, Vicarius perpetuus, *Statuta Synodalia* reformant & ordinis Ecclefiaftici privilegia corroborant V. Id. Julii: & abfentia Epifcopi Revalienfis damnatur. VII. Kal. Aug. omnes hi Epifcopi, exceptis Orchadenfi & Asloënfis, litteras piaculares Ecclefiae *Afumorum* quadraginta dierum: atque hi omnes, nemine excepto, Ecclefiae & monafterio *Dalumenfi* ejusdem generis diploma III. Non. Aug. tribuunt. Iisdem Comitiiis *Gerardus Brysk*, propter eadem *Jacobi Nilfon* Armigeri, in *Longa Infula*, pacifcitur cum fratribus occifi, *Sivardo* & *Alberto Nilfon*. Testes facti funt: *D. Andreas Goig*, *Jens Grym*, *D. Eylerus Ronnou*, miles, *Steno Baffe*, *Petrus Lycke*, *Lago Jernfön Grimle* & *Ericus Erichfön*. ERICO reverfo e Suria & bellum in Holfatos renovante, ac tum in obfidione urbis *Slieuici* & *Gotorpi caftri* conftituto, *Urbes maritimae* cunctae bellum indicunt, mifsis litteris fecialibus. Quibus acceptis, omnes in obfidione vallum, quod fecerant, relinqvunt, obfidionemque folvunt. Sparguntur etiam in Regem ERICUM famofi libelli ob *monetae diminutionem*, nam *Cupream* cudere cepit. Ac *Halecum* captura in *Scania* evanefcebat.

Anno Domini clōCDXXVI. *Barlofi* in Fionia Ara Leonardi pofta, dedicante *Nafnone*, Epifcopo Otthonienfi. III. Kal. Octob. *exundatio* Oceani Frifiis Eydorenfibus damnum dedit. XVI. Kal. *Pinnebergi* moritur *Adolphus* Comes Scavenburgicus, qui militabat Holfatis contra Danos, feptus *Hamburgi*.

Anno Domini clōCDXXVII. Holfati inftituti ope urbium maritimarum oppugnant *Flensburgum*. Rofchildiae V. Id. April. *Tuco Bagner* cives & prid. Non. April. *D. Michaël Clementis* Canonicus moriuntur. In obfidione Flensburgenfi IX. Kal. Junii *Henricus* Dux Slieuicenfis occiditur, quod obfidebant omnes maritimae duce *Gerardo* Poftumo Holfato. Eodem anno *Hamburgenfes* in vincula conjiciunt *Johannem Kletzeke*, Confulem, quod feciffet primum oppugnationis infultum & author oppugnationis fuiffet, cujus occasione periiffet Dux *Henricus*. Aeftate adulta *Hamburgenfes* cum maritimarum, urbium claffe ingrediuntur *Hellefpontum Danicum*; fed fugata claffe maritimarum vincuntur *Hamburgenfes*, & IV. Id. Julii capiuntur a Danis victoribus *Henricus Hejfor* Proconful & *Johannes Vos* Conful & plures alii: capitur etiam Clafsis fummus dux, *Gerardus* poftumus Holfatus, ut habetur in *veteri charta*. Multo plures etiam *Hamburgenfes* defiderarunt: Circa Kal. Aug. *Comitia* litibus judicandis *Haffniae* peraguntur: inter alios illuftres viros, qui Comitiiis interfuerunt, & qui litibus judicandis operam dabant, nominantur *Andreas Gojus*, *Ericus Crumedig*, milites, *Magnus Gojus*, *Henricus Walkendorp*, Armigeri. *Vismarienfes*, facta fecesione, per ERICUM Regem excitata, capiunt fuum Proconfulem, *Johannem Rantzcoven* & *Henricum de Haren* Prid. Kal. Decemb. & in foro publice capite plectunt. *Roftockienfes*, *Vismarienfium* rebellionem imitantes, pellunt urbe Senatam, & publicatis bonis proferibunt. *Johannes Simonis* Sodalif, facerdos novitius ordinis Prædicatorum, ordinatur Concionator Latinus & Danicus pro virginibus *Gabnoenfibz* confenfu *Olai* Prioris Arhufii.

Anno Domini clōCDXXVIII. Anni novi initio, *Johannes Cletzeke* Conful capitis fupplicio *Hamburgi* afficitur. VI. Kal. Maji Rofchildiae Dominus *Nicolaus Bille* Archidiaconus moritur. Hujus frater fuit *Benedictus Bille*. Vere *maritimae urbes*
Clafsem

Classem 260. navium duce *Gerardo* Posthumo, *Adolphi* Reguli Slievicensis fratre, in Danos educunt e Portu Vismariensi, oppugnant *Hafniam*, imprimis arcem magno conatu & molibus, sed frustra: tandem in portu *Haffniensi* naves inutiles, faxis onustas, submergunt. Huic classi maritimarum adjuncti erant Piratæ 800. *Vitaliani*. Hi post *Haffniæ* oppugnationem, duce *Bertholomæo* quodam, in Norweciam vellicant, & *Berginum* populantur. *Adolphus* Holfatus, Regulus Slievicensis, comitatus *Gvilhelmo* Brunsvicensi Regulo, Cimbriam inferiorem populantur per mensem integrum, abducta ingenti pecorum vi & auri argentique numero. Comitibus *Haffniensibus* VII. Kal. Junii PHILIPPA Regina causam inter *Magnum Göje* & *Martinum Jensen* dijudicat. *Neoburgi* Adytum ædis sacræ in honorem magnæ matris virginis & Gertrudis & aliarum virginum cœlitum a *Nafnone* Episcopo Otthoniensi consecratur.

Anno Domini clōCDXXIX. V. Id. Januar. *Nafno* Episcopus Otthoniensis in Ecclesia *Frautica* aram principem dedicat, quæ fuit dies Dominica prima post Epiphaniam. In *Conventu Nycopiensi*, in quo de pace inter Danos & Holfatos actum est, litteras piaculares III. Id. Junii Ecclesiæ in *Orta* indulgent *Petrus Lycke* Pontifex, *Canutus* Lyncopensis, *Johannes* Roschildensis, *Nafno* Otthoniensis, *Christianus* Ripensis, *Johannes* Asloënsis, *Syggo* Scarenensis, *Olaus* Arosiensis, *Christianus* Ofiliensis, *Nicolaus* Vexionensis, & *Severinus* Tranqvilliensis, Episcopi. *Henrico II.* Episcopo Slievicensi vita functo, ejus locum obtinet *Nicolaus Volsius*, Decretorum Doctor, *Hennechini* e *Greta* filius, patria Rensburgensis. Hic de Ecclesia Slievicensi, cujus fuit XXXVII. Episcopus, optime meritus est. Roschildiæ IIX. Id. Julii *Andreas Gerichini* Canonicus, V. Id. Julii D. *Jacobus Hofman*, perpetuus vicarius, decedunt. PHILIPPA Regina Clasiarios ad 1400. contra *Sundenses* emittit, sed in portu a *Sundensium* navibus 7. expugnantur 15. naves Danicæ, quæ ante portum *Sundensium* naves spoliaverant: & capiuntur Danorum tria millia, cæteris oppressis. *Vitaliani* etiam piratæ intercipiunt regiam navem, tributo Sveonico onustam, ac devictis propugnatoribus quadringentis, *Rostochium* & *Wismariam* distrahunt, quæ in navi inventa erant bona. Hi quoque duce *Bartholomæo* iterum vastant *Normeciam* & *Berginum* diripiunt. *Gvilhelmus* Brunsvicensis Regulus, Holfatis opem ferens, obsidet *Brunlundam* & una cum oppido *Appenrada* capit.

Anno Domini clōCDXXX. Nonis Januarii, moritur Regina PHILIPPA in Sveonia, & sepelitur in monasterio *Vastenenfi* Divæ Birgittæ. *Rostochienses* & *Sundenses*, a cæteris quatuor urbibus maritimis deficientes, pacem cum Danis & ERICO Rege faciunt: quare cæteri, *Lubecenses*, *Vismarienses*, & alii, bellum deprecantes, in Daniam legatos mittunt iis. *Conventus* iterum *Nycopiæ* constituitur, pacis ineundæ causâ, ut de ea certis conditionibus tractaretur. Sub id tempus *Gerardus* Posthumus Holfatus, in Germaniam conjugem secutus, *Embricæ* IX. Kal. Augusti moritur, ut habent *Annales Eydorenses*. In *Conventu Nycopiensi* Kal. August. indulgent Ecclesiæ de *Holdorp* litteras piaculares *Petrus* Pontifex, *Johannes* Roschildensis, *Nafno* Otthoniensis, *Thomas* Strengenensis, *Hermannus* Vibergius, Episcopi. Et hic *Hermannus*, Episcopus Vibergius, Otthoniæ Ecclesiis in *Altorp* VII. Kal. & *Frauticæ* IV. Non. Octob. confert indulgentias iis, qui in easdem Ecclesias munifici fuerint, concedendas. Florebant tum Otthoniæ *Nicolaus Jensen*, Proconsul, *Tylo Aschenbergius*, *Hennechinus* Tuconis, *Ludovicus* de Mezen. Hujus anni exitu *Alfia Insula* a Classe Regia oppugnatur nequicquam, nam vento dissipatur, submersis X. navibus. Dux Classis, *Ivan Bryschius*, pacem inter Regem & maritimas urbes impediēbat. In Sveonia, duce *Engelberto Engelberti* filio, rebellio in Danos excitatur.

Anno Domini clōCDXXXI. Vigente in *Sveonia* rebellione, *Adolphus* Regulus *Slieucensis* obsidet *Flensburgum* terra, mari piratæ *Vitaliani* oppugnant: capitur IIX. Kal. Aprilis circa meridiem. Ob rem bene gestam Dux multos, qui bene se gesserant, ornat *militaribus insignibus*. Postea arx summis oppugnatur viribus. VI. Non. Julii *Basilica Nidrosiensis* in Norwecia arsit. Idibus Julii *Johannes Andreæ* filius Episcopus *Roschildensis*. Pridie Kal. Septemb. *Arx Flensburgensis* defendebatur a 140. militibus deditione, expugnatur ab *Hollatis*, qui paulo post capiunt *Novam domum* & *Runthoff* delent. Peregrini ex *Anglia* & *Batavia* negotiationes in Dania cum maritimarum urbium detrimento exercent. Fuit tum temporis *arcis Crogicæ* ad *Helsingoræ* Præfectus, & in *Fionia Dalumensis* Monasterii Priorissa *Gertrudis* de suo ordine optime merita.

Anno Domini clōCDXXXII. IV. Non. Febr. *Roschildiæ* obiit *Johannes Petri* Sacrista. *Hamburgenses* captivi libertati restituuntur, e quorum numero erat Proconsul *Henricus Heisor*, facta captorum permutatione. Classis Regia, ducibus *Sven* & *Erico Crumedio* militibus, naves *Lubecensium* e *Livonia* solventes invadit & diripit; sed paulo post *Lubeca* contra Danos clasarios emittit, qui in mari capiunt *Broderum* cum ducentis & quadraginta viris, reliquis submersis, qui in navi erant, evadente cum fuga cum suis D. *Erico Crumedio*. VI. Non. Julii ERICUS Rex concedit *Landorensibus* Magistratum: scilicet duos Magistros civium & Decuriones Reip. regendæ & oppidum denuo restaurat & condit.

Anno Domini clōCDXXXIII. II. Id. Martii obiit *Christina* Relicta *Awonis Stæg*, de Ecclesia *Roschildensi* bene merita. Comitibus *Svenoburgi* publicis conveniunt Regem Legati Civitatum *Lubecæ*, *Vismariæ*, *Hamburgi* & *Luneburgi*, sed frustra, cum in Regis conspectum non admitterentur. Iis Comitibus XII. Kal. Junii Ecclesiis, *Dalbicæ* in *Hinsholmia*, & aliis, & IX. Kal. Junii *Collenstorpicæ*, *Cherndorpicæ*, in *Allerup*, & in *Hörby*, litteras concedunt piaculares *Naffno* Otthoniensis, *Ulricus* Arhusius, *Johannes* *Roschildensis*, *Siggo* *Scarenensis*, *Nicolaus* *Vexionensis*, & *Nicolaus* *Slieucensis*, Episcopi. *Adolphus*, Dux *Slieucensis*, fratribus defunctis, duxit sororem *Comitis de Honstein*.

Anno Domini clōCDXXXIV. Rebellio *Sveonum* recrudescit, authoribus *Dalecarolis* & duce *Engelberto*, *Engelberti* filio, contra Danos & ERICUM Regem: capiunt rebelles arces & munitiones. Comitibus æstate ineunte publica *Wordingburgi* celebrantur, Principibus præsentibus *Bavariæ*, *Pomeraniæ*, *Sedinorum*, *Megapoleorum* & *Saxoniarum*. Aderant Legati maritimarum urbium. Iis Comitibus pax maritimis data: iisdemque Comitibus IIX. Kal. Julii Ecclesiæ *Svaningicæ* piacula largiuntur, *Petrus* *Locca* *Lundensis*, *Aslacus* *Nidrosiensis*, Pontifices, *Johannes* *Roschildensis*, *Johannes* *Werdenensis*, *Pardanius* *Razeburgensis*, *Nafno* Otthoniensis, *Siggo* *Scarenensis*, *Audoënus* *Stavangrensis*, *Johannes* *Asloënsis*, *Thomas* *Strengenensis*, *Hermannus* *Wibergensis*, *Petrus* *Hamerensis*, *Severinus* *Farenensis*, & *Gerardus* *Burglanensis*, Episcopi. Hi quoque Ecclesiis *Canutiæ Otthoniæ* Prid. Kal. Julii & VI. Non. indulgent litteras piaculares *Dalbicæ*, ac *Petrus* *Lundensis* Pontifex VII. Id. Julii scribit Clericis Otthoniensibus jubetque eos, ut diligentius sacra faciant & intersint, ac prohibet insuper, ut plures scholas habeant quam unam, subscribente *Nafnone* Episcopo. Sodales quoque *Canutios* in suam defensionem & tutelam suscipit litteris V. Id. Julii datis *Vordingburgi*. Moriuntur hoc anno XVI. Kal. Augusti D. *Lambertus Nicolai*, Decanus *Roschildensis*, VI. Kal. Decemb. D. *Johannes Petri*, Archidiaconus ejusdem loci, Cancellarius Regis ERICI, de Ecclesia *Roschildensi* optime meriti.

Moritur

Moritur item suæ familiæ ultimus *Andreas* Pincerna de Tiustoft. Initio autumnii navigat in Sveoniam *ERICUS* Rex & tempestate *Holmiam* appellit. Circa Martinalia revertitur in Daniam. Tum temporis habentur *Arbogæ* in Sveonia *Comitia*. *Arx Malmogiæ* condi cœpta jussu Regis. Ad *Concilium Basiliense* Legati mittuntur ab *ERICO* Rege, *Johannes Ivari* Arhusius & *Petrus* Ripensis Episcopi.

Anno Domini clōCDXXXV. Pax inter Regem Danorum & *urbes maritimas* publice proclamatur. Otthoniæ IIX. Kal. Julii moritur *Waldemarus Unsletus*, vir nobilis, sepultus ad Franciscanos in habitu Sodalicio. Illic quoque florent *Johannes Mulæ*, *Petrus Lille*, Proconsules Otthonienses, *Johannes Hartenberg*, *Henricus Duncker*, *Sveno Lasfi*, *Strango Judæ*, *Andreas Laurentii*, *Ottho Grotte*, *Matthæus Canuti*, *Ludovicus de Mezen*, *Petrus Lidle Nilson*, de Franciscanis & Prædicatoribus bene meriti. XIII. Kal. Julii, quo die celebratur festum Trinitatis, virgines *Marieboenses* & Sodales Brigittini se donatos esse concedendis expiationibus publicant, teste *Petro Peterson*, quæstore Cænobii. In Sveonia mense Februario *Comitia Siētunæ* habentur: aderat Regis nomine Præfectus Holmii, *Johannes Croppelinus*, Marianus miles. Rex circa initia mensis Maji *Halmstadium Comitia* publica indicit trium regnorum causa: ibi renovatur *ſædus trium regnorum antiquum*. Autumno medio Rex *Holmiam* venit, eo se conferunt Sveonum optimates: tum *Christianus Nilson* e familia *Stormvasiana*, Dapifer, & *Carolus Canuti* Magister Equitum creantur, & deposito *Croppelino*, Præfectus Holmii constituitur *D. Ericus Nilson*. Rex autumno præcipiti in Daniam revertitur e Sveonia. Totus in eo erat, ut regna traderet fratris filio *Bugislao*, Pomeranorum Stolpensium Regulo, qui ante triennium duxerat filiam Ducis Massoviorum, faciente nuptiarum sumptus *Uladislao Jagellone* Poloniæ Rege.

Anno Domini clōCDXXXVI. moriuntur Otthoniæ *Botilda*, *Joachimi Henrichson*, de Franciscanis bene merita, sepulta ad Franciscanos. Lundis *Petrus Lycke* Pontifex sepulturæ in Sacello novo magnæ matris virginis datus. Huic succedit *Johannes Laxmannus*, Decanus Lundensis. Paulo post XIII. Kal. Febr. *Comitia Arbogæ* habita a Sveonibus. Inde *arx Holmii* obsidetur, & rejectis *Engelberto* & *Erico Puke*, præficitur Regni Sveonum gubernationi *Carolus Canuti*, Magister Equitum in *Conventu Holmenſi*. *Engelbertus* Scaniam populatur, cui occurrit infestis armis *Petrus Oxe*. Redeuntem in Sveoniam æstatis initio occidit *Matthias Benedicti*, & in oppido *Oerebroenſi* sepulturæ traditur. *Nycopia* expugnatur & *Calmaria* & *arx Holmiensis* obsidentur. Paucis diebus ante Kal. Augusti Rex *ERICUS Calmarniam* venit & arcem *Benedicto Stensön*, patri parricidæ *Engelberti*, tradit: inde in *Gothiæ Insulam* navigat, sed gravem passus tempestatem, *Carlsoam* appellit. Interea Sveones *Sudercopiæ Comitia* habent. Deditionem Gubernatori *Carolo Canuti* faciunt *Stegeburgum*, *Secheholmum*, *Axeluoldum*, *Elsburgum*, *Aranes*, *Abo*, & *arx Holmii*. Kal. Novemb. *exundatio* Oceani Frisiæ Eydorenſi ingentem dedit cladem; nam *Tetenbuli* CXXC. homines submersi dicuntur. Gravis adjungebatur exundationi venti africi violentia, qua per aggerem transfertur ante *Detleuus* Consul oppidi *Tonningi* vectus dolio, factoque voto commeandi *Vilsenacum* servatur. Anni exitu *Carolus Canuti*, Sveoniæ Interrex seu Gubernator, ad *Aranes Ericum Puke* profligat.

Anno Domini clōCDXXXVII. V. Kal. Martii obiit *Thorbernus Jensen*, vir nobilis. Hic *Soræ* sepelitur cum uxore *Catharina*. Æstate *Martinus Johannis*, Canonicus Roschildensis, Monasterio S. Agnetis *Gabnoenſi* indulget litteras piaculares, ex auctoritate Concilii Basiliensis, jussu *Nicolai*, Episcopi Vexionensis. Regulus *Slie-*

uicenis *Frisios Eydorenses*, ad Heveram Orientalem habitantes, quod aggeres reparare detrectarent, oceani violentia disruptos, gravi afficit pœna, imprimis *Gardingenses*, *Tetenbulenses*, *Poppenbulenses* & *paganos Catharinæ*: ex his triginta sex capitibus supplicio afficit, & XV. in vincula abducit, ac insuper MCCL. libris argenti mulctat. In Sveonia bellum civile renovat *Ericus Puke* cum sociis moniakis contra *Carolus Canuti*. Caterum factis induciis, auctoritate *Thomæ* Episcopi Strengensis, capitur dolo *Ericus Puke*, & ab agrestibus *Iustus Erichsön*. Hic ab istis, ille *Holmii* a Dapifero *Christiano Nilson* capite plectuntur. Comititia inde Sveonum Optimates post Stregnesensia *Calmaria* indicunt circa IIX. Kal. Julii. Eo evocant ERICUM Regem, sed non venit: mittunt Legatos ad eum *Olaum* Pontificem Upsaliensem, *Magnum* Episcopum Aboensem, *Christianum Nilson*, Dapiferum, & *Johannem Croppelinum*, ut eis eo venire persvadeant, sed eos spernit & rejicit. *Christianus Nilson* Dapifer cum sororio *Nicolao Stenson* contra superbiam gubernatoris conspirant. Hoc anno opinor convenisse *Johannem Laxmannum* Lundensem, *Olaum* Upsalensem, *Aslacum* Nidrosiensem, Pontifices, *Absolonem Peterson* Senatus Dani- ci, *Christianum Nilson* Dapiferum Sveonici, & *Endratum Erlandsen* Norwecici Principes, ac fœdus trium regnorum renovasse, & constitutiones de forma Regem eligendi & de Magistratibus ordinandis promulgasse.

Anno Domini clōCDXXXVIII. circa Natalitia Christi, *Christianus Nilson* Dapifer a gubernatore *Carolo* dolo intercipitur & *Oerebroum* captus duci jubetur: restitutus libertati arces omnes, quas habebat in sua præfectura, dedere cogitur, & *Vibergum* in Findlandia recipit earum loco. *Nicolaus Stenson*, sororius Dapiferi, arma in gubernatorem sumens, profligatur & regno expellitur. Is fugit in *Gotiam Insulam* ad ERICUM Regem, qui eum Magisterio Equitum Sveoniæ imponit & in Sveoniam remittit. Hic in *Ostro Gothia* magnos tumultus & motus excitat. *Elsburgum* jussu Regis ERICI a Norwecis & *Thurone Stenson* oppugnatur, quibus occurrit Gubernator & feliciter resistit. Capitur *Nicolaus Stenson* & in carcere moritur. *Broderus Svenson* propter nimiam libertatem gladio feritur. *Olaus* Pontifex Upsalensis, studens partibus ERICI Regis, veneno necatur VII. Kal. Julii in itinere, cum ad ERICUM Regem cum aliis commearet. ERICUS Rex in *Insulam Gotiam* se confert, & *Stecheburgum* accedens, ad se evocat, sed frustra. Dani ægre ferentes secessum ERICI Regis ad *Insulam Gotiam*, ei scribunt, ut quam primum redeat ad regni administrationem, sed tergiversanti renunciant fidem & obedientiam. Viderur hoc factum sequenti anno. XV. Kal. Novemb. in *Conventu Corserensi* *Johannes* Roschildensis, *Nafno* Otthoniensis, *Christianus* Ripensis, *Ulricus* Arhusius, *Gerardus* Burglanensis & *Thorlakus* Vibergius, Episcopi, concedunt ad aram Jodoci in Basilica Canutia *Otthoniæ* expiationes. Fuit tum temporis Otthoniæ Proconsul *Henricus Tugeson*.

Anno Domini clōCDXXXIX. Causa metus fuit ira vetus, cur cessat ERICUS. In hoc versu annus continetur, quo regno abdicavit ERICUS Rex. *Nafno*, Episcopus Otthoniensis, quædam altaria Ecclesiæ *Horbiensis* dedicat VI. Id. Martii & Divis *Olao* & *Severino* consecrat, & ibi celebrat Sacra. Postridie Ecclesiæ partem Septentrionalem dedicat & Sacris operatur, & expiationes largitur omnibus de eadem Ecclesia bene merentibus. *Christophorus*, Dux Bojoariæ, Comes Palatinus Rheni, ab optimatibus Danicis accitus, *Lubecam* venit primis mensis Aprilis diebus ibique commoratur usque ad Kal. Julias. In *Conventu Lubecensi* IX. Kal. Jul. publico *Johannes Laxmannus* Pontifex, *Nafno* Otthoniensis, *Christianus* Ripensis, *Ulricus* Arhusius, *Gerardus* Burglanensis, Episcopi, *Benedictus* Prior Andersevensis, *Ericus Nilson*,
Henricus

Henricus Canutson de Stellanis, *Luderus Caboltus*, *Martinus Jonson* & *Esgo Brock*, milites, *Avo Lunge*, *Petrus Lycke*, *Ottho Nilson* de Rosariis, *Gerardus Brysike*, *Johannes Basse*, *Paulus Laxmannus*, *Olaus Axelsson*, *Andreas Hack*, & alii &c. Armigeri, scribunt *ERICO Pomerano* Regi, & ei fidem renunciant, nec se amplius in illius potestate fore, & alium in ejus locum electurum Regem profitentur. Æstate adulta *CHRISTOPHORUS* cum Proceribus in Daniam proficiscitur decente apparatu & ad regni castra deducitur & Gubernator Regni fit. *Johannes* Pontifex *Lundas* reversus, approbat judicium *Nafuonis* Episcopi de jurisdictione Ecclesiarum *Reslingensis* & *Retingensis* Nonis Augusti. *Petrus Oxe*, Præfectus *Crogen* ad *Helsingno-*ram, deditionem Gubernatori Regni Danici *Christophoro Bojoaro* facit invitus. Comitibus *Haffniensibus* *Christophorus* Administrator regni, *Johannes* Episcopus *Roschildensis*, *Benedictus* Prior *Anderscoven*ensis, *Martinus Jensen*, *Luderus Caboltus*, milites, *Avo Lunge*, *Paulus Laxmannus*, & *Olaus Axelsson*, Armigeri, nomine Senatus & Populi Danici, diem dicunt *Ivaro Jensen*, Præfecto *Corfœ* & Sociis, ut deditionem faciant, *Haffniam*que veniant, addita rebellibus pœna vitæ & confiscationis bonorum, & fidem datam *ERICO Pomerano* ejurent, VI. Id. Augusti litteris publicatis. *Johannes Rinckeby* Sacerdos, Canonicus *Albungen*ensis, Prior *Dalumen*ensis, de monasterio bene meretur donariis conferendis, nec diu postea vixit. Misit in *Sveoniam* ad Gubernatorem, *Calmarniæ* commorantem, *Carolus Canuti*, *Johannes Laxmannus* Pontifex & *Claudius Nilson* affinis Gubernatoris.

Anno Domini cl̄CDXL. Comitibus *Arbogæ* in *Sveonia* *Carolus Canuti* habet de *CHRISTOPHORO* in Regem eligendo: iis Comitibus *Findlandia* & *Oelandia* Gubernatori traduntur. IIX. Kal. Martii *Roschildiæ* *Jacobus Petri* Canonicus moritur, & moritur *Martinus Johannis*, Senator Regni, sepultus *Roschildiæ* in *Adyto*. IIX. Kal. Maji, quæ fuit Dominica IV. post Pascha, *Adolphus* *Regulus* *Slieucensis* in verba *CHRISTOPHORI* Regis designati jurat, qui ei prid. Kal. Maji *Coldingæ* *Cimbriam* *Slieucensem* committit, ut feudum & clientelare beneficium Regni Danici. *Carolus Canuti*, Gubernator *Sveoniæ*, *CHRISTOPHORUM* Regem designatum *Halmstadii* convenit.

Anno Domini cl̄CDXLI. moritur *Detlevus Unsflæus*, miles, *Woldemari* filius, sepultus *Oththoniæ* apud Franciscanos. Comitibus æstate media *Haffniæ* peraguntur: iis Comitibus V. Kal. Aug. *Johannes Laxmannus* Pontifex, *Johannes* *Roschildensis*, *Ulricus* *Arhusius*, *Thorlacus* *Vibergius*, *Hennechinus* *Oththonien*ensis, *Severinus* *Faren*ensis, Episcopi, concedunt frequentantibus devote altaria trium Regum & *Jodoci*, in *Basilica* *Canutia* *Oththoniæ*, indulgentias quadraginta dierum. XII. Kal. Sept. moritur *Gerardus Brysell*, sepultus ad *Johannem Baptistam* *Oththoniæ*. Hujus uxor *Elseba*, *Henrici Cabolti* filia, non diu post mariti obitum superstes fuit. Florent *Oththoniæ* *Johannes Mulæ* Proconsul, *Johannes Nilson*, Advocatus, *Henricus Grota*, *Jacobus Clementson*, Decuriones, *Olaus* Prior *Dalumen*ensis, *Johannes Brun*. Anno hoc, in *Annalibus* reperio, coronatum *CHRISTOPHORUM* in Regem *Sveciæ*.

Anno Domini cl̄CDXLII. Plebs & Villani *Cimbriæ* seu *Jutiæ* cum militaribus in discordiam venientes, quendam potentem militem *Ezeconem Brock*, qui pluribus annis per Tyrannidem oppresserat, in pedias diviserunt. *CHRISTOPHORUS* agre ferens cum iis pugnat occisis DC. cæteros capit & ad obedientiam compellit IX. Kal. Junii paulo post festum *Pentecostes*: hæc sunt verba *Slavicorum Annalium*. *CHRISTOPHORUS* Comitibus *Calmarnicis* Rex *Sveonum* salutatur initio mensis *Septembris*, ac *Idibus* *Sept.* *Holmii* inauguratur a *Nicolao Ravaldi*, Pontifice *Upsalien*si,

omnibus Sveonibus in ejus verba jurantibus. Ibi coram novo Rege *Carolus* Gubernator graviter accusatur a *Christiano Nilson* Dapifero, & aliis. XVII. Kal. Julii obiit *Ingemar* *Tuonis*, Canonicus Roschildensis. Conveniunt *Ripis* ad Comititia publica *Johannes* Pontifex, *Christianus* Ripensis, *Ulricus* Arhusius, *Nicolaus Volfius* Slieucensis, *Gerardus* Burglanensis, *Thorlakus* Vibergensis, *Hennechinus* Ottoniensis. Hi, peractis nataliciis Christi, V. Kal. Januarii Ecclesiæ in *Ortha* litteras piaculares liberaliter tribuunt.

Anno Domini cl̄CDXLIII. Kal. Januariis in publicis *Ripensibus* Comitibus coronatur & inungitur in Regem Daniæ CHRISTOPHORUS III. ab *Johanne Laxmanno* Pontifice. Et CHRISTOPHORUS III. *Bojoarus* fuit Rex Danorum CXXII. *Johannis* Comitum Palatini filius, *Roberti* Cæsaris nepos. Regnat ante coronationem IV. annos, post coronationem V.

His Comitibus *Ripensibus* Rex & Pontifex sententiam dicunt VI. Id. Januar. de quibusdam quintis, quæ vocantur vulgo *donaria Episcopalia*, quæ Episcopis dabantur. Lis ab una parte erat apud Episcopos, qui sua defendebant: Erant *Christianus* Ripensis, *Ulricus* Arhusius, *Gerardus* Burglanensis, *Thorlakus* Vibergius, *Hennechinus* Otthoniensis, Episcopi, nomine suo & Clericorum. Ab altera parte Senatus plebem defendebat. Erant hi Domini: *Ericus Nilson* de Thym, *Henricus Canutson* de Refstrup, *Andreas Nilson*, *Olaus Axelsson*, *Nicolaus Erichson* de Asdall, *Andreas Hack*, *Nicolaus Erichson* de Langetind, *Eggardus Frille*, *Nicolaus Ronnou*, milites, & alii militares & nobiles. Episcopi dicebant, plebem rusticam & urbanam de bonis suis dare partem *quintam* & non *decimas*. Quare Rex & Pontifex ex regio edicto & Senatus Consulto sanciunt abrogationem *donorum Episcopaliū* & *decimas* dare jubent, ac eas in tres dividi partes: ita ut unam accipiat *parochia*; altera *Episcopo*, tertia *Parocho* cedat. Paulo post, convocatis per CHRISTOPHORUM Regem Vilsenacum, Prignitiæ, *Frederico* Electore Brandenburgico, *Henrico* Megapoleo, *Othone*, *Gvilhelmo* & *Henrico* Brunsvicensibus Regulis & aliis Principibus ad fœdus ineundum contra *urbes maritimas*, quibus Rex infestus erat. Initio mensis Feb. in habitu peregrini cum XXC. Equitibus *Lubecam* ingreditur Rex, continuatoque ulterius itinere, sed *Adolpho* duce Slieucensi etiam vocato & venire renuente: frustrati fuerunt principes in malo eorum proposito, testibus *Annalibus*, quorum hæc verba sunt, *Slavorum*. VI. Id. Aprilis *Bartholomæus de Montecuculo*, Nuncius & Prædicator Sanctæ Sedis Apostolicæ S. Spiritus in Saxea, indulgentias largitur monasterio *Gabnoensi*. Pridie Id. Maji arsit *Roschildiæ* Basilica Luciana cum turribus & campanis ac Canonicorum residentiis & media parte civitatis. Flisingæ III. Kal. Junii vita excedit *Johannes Laxmannus* Pontifex ac Lundis in novo Sacello humatur. Hujus tempore in Lundensi Ecclesia fundatur Antiphona de Beata virgine &c. inviolata. In ejus locum substituitur VII. Id. Junii *Thuo* Vibergius Cimber, Magister Equitum, Theologiæ Doctor, Archidiaconus Lundensis. CHRISTOPHORUS Rex jus municipale & privilegia *Haffniensibus* & aliis Civitatibus confirmat. XIII. Kal. Decemb. Otthoniæ moritur *Jacobus Magni* Præpositus, ad magnæ matris virginis sepultus.

Anno Domini cl̄CDXLIV. Æstate *Brenxdorpii* CHRISTOPHORUS Rex erat, & Civi Otthoniensi *Johanni Brun* quasdam ædes dono dat. Subscripsit donationi *Johannes Tomæ*, Regni Cancellarius. *Tuuo* Pontifex, cum esset Lundis XV. Kal. Nov. omnia bona & privilegia a Regibus, Episcopis & Pontificibus rite data Cœnobio Canutio & Episcopæ Otthoniensi confirmat, & autoritate Ecclesiæ Metropolitanæ & suæ *Nicolaus Bomehagen* constituitur Otthoniæ Præpositus: Fuit vir nobilis.

Anno

Anno Domini clbCDXLV. *Orchillæ* XIX. Kal. Feb. *Hennechinus* Episcopus Otthonienſis Aræ Laurentii concedit piaculares litteras in *Stendorp*. CHRISTOPHORUS Rex *Hilaria Neoburgi* peragit: Aderant ei, quibus publice committebat negotia, *Olaus Axelſon* & *Nicolaus Romovius*, milites. *Nestvedæ* III. Kal. Maji monaſterio *Gabnoenſi Andreas* Episcopus Gardenſis indulgentias & expiationes tribuit. *Otto Splitius*, dum litibus judicandis incumbit in *Friſia Eydoreſi*, ab incolis circumvenitur, vitæ ejus inſidiantibus. Sed ante evadit & ſeditioſi magna mulctantur pecunia, & LXII. ſupplicio afficiuntur. XIII. Kal. Sept. obiit D. *Johannes Wolæ* Canonicus Roſchildenſis bene meritus. Exitu æſtatis Comitia publica Rex *Haffniam* indicit: eo inter alios optimates Senatorii ordinis conveniunt hi patres: *Tuuo* Pontifex, *Johannes* Roſchildenſis, *Chriſtianus* Ripenſis, *Ulricus* Arhuſius, *Johannes* Aſloënſis, *Gerardus* Burglanenſis, *Thorlakus* Vibergius, *Ericus* Strengenſis, *Hennechinus* Otthonienſis, Episcopi. Hi liberaliter conferunt indulgentias Eccleſiis Idibus Septemb. *Bregendorpicæ* & *Cherndorpicæ* & poſtridie *Dregsleticæ*, quas Dominus *Andreas Erici* miles in *Nielstrup* impetravit: orate pro eo: item *Horbienſi* & XVII. Kal. Octob. *Hadersleſenſi* in Fionia, ac brevi poſt iisdem Comitiiſ CHRISTOPHORUS Rex quatriduo ante Michaelis, quæ fuit Dominica Exæqvationis Decalogi & Meſſiæ Domini Davidis, videlicet VI. Kal. Octob. cum DOROTHEA Brandenburgica nuptias celebrat *Haffniæ*, præſentibus ſponſæ patre, *Johanne* Marchione, cogn. *Alchymista*, *Gvilhelmo* Duce Brunsvicenſe, *Ludovico*, Comite provinciali Haſſiæ, *Friderico* Duce Bojoario, *Balduafare* D. Sileſiæ, *Erneſto* C. Horſtenio & aliis, ac Legatis Civitatum maritimarum. Poſt has nuptias in *Sveoniam* Rex proficiſcitur.

Anno Domini clbCDXLVI. Tuco, Abbas *Loci Dei*, in ſodales ſuos beneficus extitit. X. Kal. Julii in *placito Lalandico* conventum habent, & quædam capita & leges conſtituunt de rebus agrariis, *Hennechinus* Episcopus Otthonienſis, *Martinus Jenſön* Ravensburgi, *Olaus* Aleholmi, Præſecti, *Tuco Lunge*, *Andreas Hack*, milites, *Henningus* Prior Cænobii Halſtadienſis, *Henricus Stauerſcov*, *Magnus Gojus*, *Magnus Glob*, *Joachimus Henrichſon*. Rex in Sveonia magnum colligit theſaurum, & colloqvium cum ERICO Rege deſcripto in *Gottica Inſula* habet, quo finito, & Daniam e Sveonia repetens, in mari magnum patitur naufragium: amiſſis theſauris & ingenti hominum numero, ipſe vix periculum evadit.

Anno Domini clbCDXLVII. Sodalis *Offo Grippus*, Prior Michaelis Otthoniæ, pueris, qui non excedunt annum ætatis XV. (ſed neminem ex Albanianis in ſuam ſcholam admittit) aperit ludum litterarium, permittentibus *Jacobo Geta*, Priore Canutiorum, & Collegio Sodalium: teſtes facti ſunt Kal. Febr. *Jacobus* Abbas Inſulæ Dei, *Andreas Ivari* Armiger, & *Johannes Mulæ* Proconſul. Idibus Aprilis dedicat partem occidentalem Eccleſiæ *Horſtorpicæ* *Hennechinus* Episcopus Otthonienſis, & confert Eccleſiæ S. Dionii in agro *Aſumorum* indulgentias iis tribuendas, qui erga Eccleſiam benigni fuerint largitionibus, X. Kal. Junii *Chriſtianus* Episcopus Ripenſis expiationes concedit & indulgentias monaſterio *Gabnoenſi* Prid. Kal. Junii, quæ fuit feria quarta a Pentecoſte. X. Kal. Auguſti obiit *Jacobus Johannis*, Canonicus Roſchildenſis, de Eccleſia bene meritus. *Petrus Hiortus* & *Johannes Hajsſon*, Decuriones Otthonienſes, de Sodalibus Dominicanis, donariis monaſterio concedendis, bene merentur. Florent in Dania *Helena*, vidua Comitſ *Johannis* (credo Mansfeldium fuiſſe), filia *Woldemari Lungæ*, *Aco Lungæ* & *Olaus Grupendal*, viri illuſtres. Exitu anni CHRISTOPHORUS Rex Comitia *Junecopiam* in Sveonia habenda, ad quæ proficiſci cogitabat, indicit.

Verum Anno Domini cl̄CDXLVIII. *Helsingburgi* IIX. Id. Januar. moritur Rex. Corpus in Selandiam delatum *Roschildiæ* in Basilica Luciana sepulturæ datur. A morte *Christophori I.* Regis Danorum usque ad *Christophori* hujus excessum, anni numerantur seculares, CXXCIX.

XXI.

Annales Danici Bartholiniani An. 777 - 1200.

Hosce Annales *Bartholinianos* voco, eo quod *Thomas Bartholinus* junior, magnus ille Antiquitatum & Historiæ patriæ nostræ indagator, eos ex variis antiquioribus monumentis collegit. Illis autem inter reliquos antiquos hic locum concedere volui, non tanquam vetusti alicujus auctoris labori, sed eo fine ut ceteris lumen aliquod & firmamentum adferant, & quia haud pauca ex vetustioribus ac jam dudum deperditis Danorum Annalibus *Bartholinum* excerpisse suspicor. *Arnas Magnæus*, ex cujus apographo meum habeo, & qui ipse suum ex *Bartholini* autographo exscripsit, ita de iis judicat: *Sunt ipsius Annotata, sed non satis ubique perpenſa.* Hic & illic auctores suos citat, inter quos quidam antiqui & integri, ut sunt *Annales Francorum*, *Ditmarus*, *Adamus*, *Sigebertus*, alique, quidam etiam recentiores & in rebus antiquis minoris auctoritatis, utpote *Hamsfortius*, *Baronius*, *Henschenius*, *Baluzius* &c. Insignem igitur tam in investigandis & conferendis quam in probandis factis historicis utilitatem præstare posse hos Annales, minime dubito. Longe his uberiores *Annales Danicos* ex Auctoribus vetustis congescit idem Nobilissimus *Bartholinus*, qui adhuc in Bibliotheca Academiæ Hafniensis supersunt, digni omnino, qui lucem aliquando aspicerent.

- An.** 777. SIGEFRIDUS Rex Danorum.
 788. *Willebadus* fit Episcopus Bremensis.
 789. *Ludgerus* Danos convertere voluit.
 798. SIGEFRIDUS Rex Danorum.
 804. GODEFRIDUS Rex Danorum.
 807. *Alfdeni* Dux Normannorum *Carolo Magno* se subdit.
 808. GODEFRIDUS Abotritos vincit: Vallum constituit.
 809. Colloquium Danorum & Francorum in *Badensliet*.
 810. GODEFRIDUS Frisiam vastat. *Reverſus* interficitur.
 811. Pax inter HEMMINGUM & *Carolum*.
 812. SIGIFRIDUS, nepos *Godefridi*, & ANNULO, nepos *Heriholti* Regis, in pralio cadunt. Fratres *Annulonis*, HERIOLDUS & REGINFRIDUS, Reges facti, fratrem *Hemmingum* a *Carolo* remitti petunt.
 813. Filiis *Godefridi* ex *Svecia* reversis, fratres *Annulonis* pulsi.
 814. REGINFRIDUS & major filius *Godefridi* cadunt. *Ludovicus* HERIOLDUM, ad se fugientem, in *Saxoniam* mittit.
 815. Franci HERIOLDUM reducunt. Filios *Godefridi* timent.
 817. HERIOLDUS cum Francis infestat filios *Godefridi*.
 818. *Turgesius* Hiberniam invadit.

819. Duo filii *Godefridi* regno pulsi. Cum reliquis duobus simul regnare permissus *HERIOLDUS*, ut tamen *HORUC* Regem pro domino agnosceret.

823. *Manderus*, filius Regis *Daniæ*, *Jonam* insulam diripit. *HERIHOLTUS* contra filios *Godefridi* auxilium *Ludovici* petit.

825. *Ludovicus* pacem cum filiis *Godefridi* facit.

826. *HERIHOLTUS* *Moguntia* cum uxore baptizatur. Cui Imperator *Rhinfridi* Comitatum *Frisiæ* donat. *Horuc*, frater *Heriholti*, simul baptizatus, partem *Fresiae* accepit. *Adam*. Filii *Haraldi* baptizati. *Sigeb*.

827. *HERIHOLDUS* ad confinia *Danorum* venit, quem filii *Godefridi* de consortio regni & patria ejiciunt. *HORICH*, unus filiorum *Godefridi*, tunc *Monaarcha Daniæ*.

828. Filii *Godefridi* *Francos*, *HERIHOLDUM* redukturos, fugant.

829. *Anscharius* in *Sveciam* missus. *Gislemarus* cum *HERIOLDO* manet.

831. *Anscharius* ordinatus Archiepiscopus. *Dani* cum *Ludovico* foedus firmant.

837. *Hemmingus*, *Halpdani* filius, in *Walebra* occiditur.

839. *HORICUS* nepotem cum muneribus ad *Ludovicum* mittit.

841. *Lotharius* *HERIHOLTO* *Gaula Crusalia* in beneficium dat. *Bier Coſtæ Ferreæ*, *LOTHBROCI* Regis filius, cum *Hastingo* *Gallias* invadit.

845. *Hamburgum* a *Danis* vastatum, cum prius esset *RORIC* Rex *Normanorum* a *Saxonibus* victus, qui deinde pacem cum *Ludovico* facit.

846. *Anscharius* *Prædicatores* mittit in *Daniam*. *Adam*.

847. *Hamburgensis* & *Bremensis* *Sedes* unitæ. *Reges Francorum* *Legatos* ad *HORIC* Regem *Danorum* mittunt. *Ragenarius* direptionem *Galliarum* *HORICO* Regi referens, moritur. Eum esse *REGNERUM* *LODBROC* suspicatur *Henschenius*.

848. *Anscharius* *HORICUM* Regem ad Christum inflectit.

849. *Ecclesiam* in *Slesvic*, permissu *HORICI*, extruit *Anscharius*. *Leo* *Papa Septentrionem* *Sedi* *Hamburgensi* subijcit.

850. *Anscharius*, cum *Misso* *HORICI* Regis, ad *OLAUM* Regem *Sveciæ* venit. *HORIC* Rex impugnantes se nepotes regni parte placat. *Roruc* *Dorestadum* occupat, *Lothario* annuente. Hunc *Roruc* *Annales Fuldenſes* & *Metenſes fratrem* faciunt *HARALDI* *Moguntia* baptizati: *Bertiniani nepotem*: *Henschenius filium*, qui addit ei fratres *Rodulfum* & *Godefridum*, ab *Danis* confundi cum *HORICO* seu *ERICO* Seniore, patrem ejus *HARALDUM* ante hunc annum, post 843, mortuum. *Godefridus* a *Carolo Calvo* in societatem regni aſcitur.

852. *HERIALDUS*, *Ludovici* opera dudum baptizatus, occiditur. *Godefridus*, *HERIOLDI* filius, *Frisiam* aggreditur.

854. *HORIC* Rex *Danorum* & ejus fratris *Regneri* filius *Gudurnus* mutuo prælio cadunt. *HORICUS* Junior fit Rex.

855. *Religio christiana* supprimitur. *Hovi* Comes *Slesvicensis* *Ecclesiam* ibi claudit. *Presbyter* fugit. *Roric* & *Godefridus*, *Dania* tenta, *Dorestadum* redeunt.

856. *HORICUS* Junior, *Hovi* pulso, *Burchardum* propinquum facit *Comitem Slesvicensem*, & *Presbyterum* illuc reaccessit. *Ripis* *Ecclesia* ab *Anschario* extruitur.

857. *Roruc* ab *HORICO* provinciam inter *Mare* & *Egdoram* accipit.

858. *Nicolaus* *Papa* *HORICO* Regi, licet necdum baptizato, pro munere gratias agit, & conjunctionem *Sedium Hamburgensis* & *Bremensis* confirmat.

862. *Rimbertus* Danus, Presbyter Sveciæ. Hincmarus scribit *Rorico* Normanno nuper converso.

864. *Rodulfo* Herjoldi filio locarium datur.

865. *Sigefridus* Dux Normannorum Galliam vastat. *Anschario* defuncto *Rimbertus* succedit.

866. *Ingvar* & *Hubba*, *LOTHBROCI* filii, *Codrinc* fratres, ab *Bruern Bocardo* propinquo vocati, Angliam petunt. *Rembertus* Danis prædicat. *Adam*. *Rorigus* frater *Gauzfridi* cæsus. *Ann. Bert*.

867. *Rorigus* a Frisiis pulsus, Daniam petit. *Ann. Bert*.

870. *Rorigus* cum *Carolo* fœdus facit. *Ann. Bert*.

872. *Caroli* colloquium cum *Rorico* & *Rudolfo* Normannis.

873. Fœdus inter *Ludovicum* & *Sigifridum* Danorum Regem ejusque fratrem *Halbdeni*. *Rudolfus* Normannus Regii generis occisus.

875. *Rollo*, Ducis Daniæ filius, Dania egreditur.

876. Normanni a Frisiis cæsi, orante *Remberto*.

881. *Godefridus* & *Sigefridus* Gallias vastant. *Gvarannundus* Rex Normannorum cæsus. *Chr. Cent*. Malbrang *Gormonem* vocat.

882. *Wrm* Dux Normannorum in Galliis.

883. *Christianus*, nepos *HORICI*, Legatus a Francis ad Danos.

885. *Godefridus* in Batua trucidatur.

886. *Sigefridus* in Frisia interficitur.

888. *Adalgarius* Episcopos in gentes ordinavit.

891. *HELLIGO* regnat. Tum *OLAF* Svecus, ejusque filii *Ehno* & *Giurd*. *Adam*.

896. *Hundeus* Rex Normannorum baptizatur. *Sigeb*.

911. *SIGERICH*, post filios *OLAVI*, regnat in Dania. Tum *HARDEGON* filius *Sveni* pagani. *Adam*.

923. *Ragenoldus* Normannus Franciam vastat.

928. *Sifridus*, *CNUTO* Daniæ Regis fratri carus, Morinos occupat.

934. *Gormoniana* persecutio.

935. *Henricus Auceps*, *GORM* terrefacto, Marchionem Slesvici constituit. *Ditmarus* Regem Danorum *CNUTONEM* vocat. *Vnni* Danis prædicat. *Adam*.

936. *GORMONI HARALDUS BLATAN* succedit. *Vnni* in Sveciam penetra-

938. *Adaldagus Ottonem* ad conversionem Danorum instigat.

941. *Inger* Rex Normannorum *Byzantium* obsidet.

954. *HAIGROLDUS* Rex Daniæ Normannos juvat.

948. (*) *Haroldus* ad *Sliasvic*, *Liafdagus* ad *Ripam*, *Reginbrandus* ad *Arhusiam*, ab *Adaldago* ordinantur.

950. *Leofdago* Ripensi *Fulbertus* succedit. *Annal. Eccl. Rip*.

955. *Otto Marconi* Aldenburgensi Episcopo Slesvicum subdit. *Helm*.

958. Fratres, qui cum *Adaldago* in prædicatione Danorum fuerant, cathedris inthronizantur. *Adam*.

965. *Ottonis M.* præceptum de Episcopatibus Daniæ. *Edvardus* Episcopus Slesvicensis.

966. *Popponis* miraculum.

968.

(*) Arnas Magn. adstripsit: prius puro.

968. Dani Normannis auxiliantur, & Saxoniae graves.
 971. *Slesvic*, quæ sub *Marcone* fuerat, ipsa Episcopum accipit.
 973. Legati Danorum ad *Ottonem I.* cum muneribus.
 974. (*) *Ottonis II.* expeditio in Danos. Ad *Slesvic* venit.
 975. *Otto II.* habet conventum in *Wemare*.
 980. HARALDUS filium *Hiringum* in Angliam mittit. *Adam*.
 982. Urbs contra Danos ab *Ottone II.* condita capitur.
 985. Post *Haraldum SVEIN* quiete regnat.
 986. *Adaldagus* in Daniam ordinat Episcopos, *Harig*, *Stercolf*, *Folbraët*, *Adalbrict*, *Merba*, *Odincarum* Seniore, qui in *Feonia*, *Seland*, *Scane* prædicat. *Odinkarus* Senior nepotem *Odinkarum* Bremis scholis tradidit, ab *Adaldago* baptizatum.
 988. *Libentius SVENONEM*, christianos persequentem, frustra muneribus placare nititur. De *SVENONIS* captivitate & exilio. *Adam*. *Jutia* in duos Episcopatus divisa, *Poppo* ad *Slesvic* ordinatur. *Otto III.* Episcopatum Daniæ possessiones confirmat.
 993. *SVEN* captus a subditis redimitur. *Ditmar*.
 994. *SVEN* in Angliam venit.
 996. Commemoratio *Sanctæ Sunnivæ*. *Johannes* Episcopus ex Anglia venit in *Norvegiam*. *Adam*.
 1000. *Lundiae* hypogæum extructum. *Gotebaldus* fit *Scaniae* Episcopus. *Adam*.
 1003. *Odincarus* Junior in Angliam a *CANUTO* ducitur.
 1004. *S. Godebaldus* *Norvegiæ* Episcopus moritur.
 1007. *Ekkehardus* Episcopus *Slesvicensis*. *Conc. Gen*.
 1012. *Odincarus* ordinatur a *Libentio* Episcopus *Ripensis*. *Esico* apud *Slesvic* *Popponi* succedit. *Adam*. *Poppo* *Bremæ* sepultus. *Folquardus* in *Svecia* & *Norvegia* prædicat. *Sclavi* in *Nordalbingos* grassantur.
 1013. *Unvanus* Episcopos ordinat in *Norvegiam* & *Sveciam*.
 1014. *GULRING* ex Diacono Rex *Aquilonis*. *Ditm*.
 1015. *Ekkihardus* Episcopus *Slesvicensis*. *Chron. Hild*.
 1019. *Bernardus* Episcopus *Scaniae*. *Gerbrandus* *Selandiæ*. *Regnerus* *Fioniae*.
 1020. *S. Sigfridus* ex Anglia in *Norvegiam* venit. *Gerbrandus* munera *Unvani* perfert ad *CANUTUM*.
 1022. *Sigafrid*, *Grimchil*, *Rodulf*, & *Bernard*, in *Norvegia* prædicant. *Grimchil* fuit Episcopus *Norvegiæ* post *Johannem*. *Sigafridus* post *Grimchilum*. *Ekkihardus* Episcopus *Slesvicensis*.
 1025. *Ekkihardus* Episcopus *Slesvicensis*. *Marca Slesvicensis* resignatur *CANUTO*.
 1026. *Ekkihardo* *Slesvicensi* *Rodulfus* succedit.
 1027. *Rodulfus* *Slesvicensis* interest Concilio *Frankofurtenfi*. *Godescalcus* Dux venit ad *CANUTUM*.
 1029. *Avoco* fit Episcopus *Selandiæ* & *Scaniae*. *Sigafrid* in *Sveciam*, *Rodulfus* in *Norvegiam*, remittuntur. *Afa* soror *Odincari* obit. *Popponi* defuncto *Ezyco* succedit. *Adam*. *Rimbrandus*. *M. Matth*.
 1030. *Benedictini* in Daniam veniunt.

1033.

(*) Arn. Magn. 976. *Ditmarus*.

1033. *Ezico* Heideby ordinatus, mox obit. *Adam*.
 1034. *Rodulfus* fit Episcopus Slesvicensis. *Val* Ripensis. *Adam*.
 1037. Ad tumbam *B. Olavi* fiunt miracula.
 1040. SVENO, ubi in Angliam tendit, a *Bezelino* capitur & dimittitur.
 1042. *Godescalcus* in Slavoniam revertitur. *Haraldus* Princeps Danorum Roma redux obtruncatur. *Adam*.
 1043. *S. Halvardi* martyrium. Vinuli a MAGNO Rege cæsi.
 1045. *Valdemarus* & *Jareld* de Sede Ripensi discordes.
 1046. *Edbertus* Episcopus Fionix. *Vilhelmus* Selandix. *Adam*. Vel Ann. 1048.
 1048. SVENO fit Rex Daniæ: Ab *Edvardo* placatur tributo. *Adam*.
 1049. Norvegi maritima Daniæ vastant.
 1050. SVEN consanguineam ductam dimittit. *Adam*. SVENONIS & *Henrici* colloqvium.
 1051. GIUTHE, separata SVENONIS, Legatos *Adalberti* fovet, ab *Thora* concubina SVENONIS veneno extincta. *Thoræ* filius *Magnus*, Romam puer transmissus, in via obit.
 1053. SVENO cum Papa agit de proprio Archiepiscopo. *Adam*.
 1055. *S. Alfwardus* in Norvegia occiditur. *Adam*. Vide supra 1043.
 1056. *Isleph* fit Episcopus Islandix. *Turolphus* Orcadum. *Johannes* Insularum maris. *Gronlandia* fit Christiana.
 1058. *Adalvardas*, Episcopus Norvegiæ, piratam ibi, ante 70. annos in excommunicatione mortuum, absolvit.
 1060. *Henricus*, prius Orcadensis, fit Episcopus Lundensis. *Egino* Dalbyensis. Vel Ann. 1048.
 1061. *Alexander* Papa scribit HARALDO Norvego. *Godescalcus* ducit filiam Regis Danorum. SVENO conversioni Sclavorum expeditionem impendit.
 1062. *Rudolfo* Slesvicensi *Sivardus* Danus succedit. *Hamsf.* Lundensis & Dalbyensis Ecclesiæ junguntur. *Asgotus* Episcopus Norvegiæ. Et *Bernardus*. *Adalbertus* propositum habuit eundi in Islandiam, Gronlandiam. *Alexander* Papa SVE-
 NONI pro censu regni scribit. *Rodulfus* ordinatur ad Slesvic. *Oddo* ad Ripam. *Christianus* ad Arhusiam. *Heribertus* ad Wiburgam. *Magnus* ad Wendilam. *Tolf* & *Sivardus* in Norvegiam. *Meinhardus* & *Albertus* in Norvegia & Insulis prædicant.
 1065. Synodus Slesvici. *Adalvardus* Episcopus Scarenfis. In ejus locum *Tadico* ordinatur.
 1066. *Godescalci* martyrium. Episcopus *Scania* procurat Ecclesias *Gothorum*, & *Lundis* sedem constituit. *Albrictus* fit Episcopus Burglanensis.
 1067. *S. Theotgari* reliquiæ elevantur. *Adamus* Bremam venit. SVENONI Regi fit familiaris. *Curlandia* opera SVENONIS conversa. *Alphricus* Episcopus Burglanensis.
 1068. *Turgotus* fit capellanus OLAVI Regis Norvegiæ.
 1069. *Christianus* Episcopus adest expeditioni Anglicanæ. *Henrici* & SVE-
 NONIS famosum colloqvium. Vid. supra 1050.
 1071. *Rudolfus* Episcopus adhuc fuit Slesvicensis.
 1072. *Egino* Lundensis, *Edbertus* Fionix Episcopi moriuntur.
 1073. SVENONIS expeditio irrita in Saxoniam.

1074. *Magnus* SVENONIS ex *Thora* filius moritur. *Gregorius Liemaro* infensus, Archiepiscopum Dano promittit.

1075. *Gregorius* filio Dani provinciam in Italia promittit.

1079. Hoc anno KANUTUS erat Rex, si *Baronio* fides.

1081. KANUTUS HARALDO succedit, ut alii volunt. Sed prius rectius. Translatio capitis *S. Lucii*. J. fuit Rex Sveciæ. L. & A. Reges Visigothorum.

1083. Ecclesiæ Lundensis fundamenta jacta. *M. Matth.*

1085. *Radulfus* fit Episcopus Orcadensis. CANUTUS in Angliam venire disposuit.

1086. CANUTUS Ecclesiam Lundensem ditat. CANUTUS Otthoniæ martyrizatur. *Henricus* Episcopus Burglanensis.

1087. *S. Nicolaus* Arusiæ elevatur.

1089. *Richvaldo* Episcopo Lundensi *Ascerus* succedit.

1093. *Svenoni* Episcopo Roskildensi *Arnoldus* succedit.

1094. Circa hunc annum Lundensis Metropolis erecta. *Baluz.*

1095. OLAVO succedit ERICUS.

1098. *Svanus* filius Regis Daniæ a Turcis cæsus.

1100. S. CANUTUS canonizatur. Al. 1101. Canutium Cœnobium conditur Ottoniæ. *Hubaldus* Episcopus Ottoniensis.

1102. ERICUS EGOTHE moritur.

1103. *Ascerus* accipit pallium.

1104. NICOLAUS fit Rex.

1105. (al. 1106.) *S. Magnus* Orcadensis Comes cæsus.

1107. *Canutus* Dux ad *Lotharium* transit.

1108. *Sivardus* Norvegus iter sacrum incipit.

1110. *Arnoldus* Episcopus Roskildensis obit in exilio (vel 1125.) *Petrus* succedit. *Thoro* est Episcopus Ripis. *Gunnarus* Slesvici.

1112. Tres Episcopi Danorum in Albia submersi.

1115. *S. Canutus* factus Dux Jutiæ. Vel 1126. *Eschillus* Episcopus Vibergensis floret.

1117. *Margareta* Regina obit. NICOLAUS Cœnobio Canutio dat Privilegia.

1119. Episcopi Daniæ adsunt Concilio Remensi.

1120. Danorum Clerus uxores abigit.

1123. Crypta Lundensis dedicatur ab *Aszero*.

1125. *Alberus* Episcopus Slesvicensis templa condit.

1126. Altaria cryptæ Lundensis dedicata.

1128. CANUTUS fit Rex Obotritorum. *Gregorius de Crescentio* legatus in Daniam.

1130. *Magnus* infidias *Canuto* molitur.

1131. *S. Canutus* cæsus. Prælium in *Jaling*.

1132. Prælia in *Syre* & *Runibiorg*.

1133. Castrum *Roskildis* fractum. ERICUS Slesvici obsidetur. *Innocentius* Papa Daniam *Adalberoni* Hamburgensi vult subijcere. *Ascerus* præbendas Ecclesiæ Lundensis instituit. *Eskillus* Episcopus Vibergensis occisus.

1134. Prælium Fotevicense. *Martinus* Legatus Papæ in Dania.

1135. NICOLAUS cæsus. ERICUS Lundensibus beneficus. *Albero* Slesvicensi succedit *Rico*. Monasterium *Nestvet* fundatur.

1136. *Haraldus* occisus.

1138. *Ascerus* moritur. ERICUS Rex Selandia pulsus ab *Eskillo*, qui fit Archiepiscopus.

1139. ERICO occiso ERICUS LAMB succedit. *Hermannus* sede Roskildensi pulsus accipit Slesvicensem. *Eschillus* de Cœnobiis condendis cogitat.

1140. *Olavus* contra ERICUM furgit. *Deodignus* Legatus Papæ Concilium celebrat cum *Ricone* Roskildensi, *Svenone* Vibergensi, *Notaldo* Ripensi, *Silvestro* Burglanensi, *Sigvarde* Bergensi, *Ormone* Farœensi, *Hermann*o Slesvicensi, *Ricolf*o Ottoniensi. *Hamsf*.

1141. *Olavus* in *Eschilli* locum alium ponit Archiepiscopum. *Occo* fuit Episcopus Slesvicensis.

1142. *Olavo* 12. fugato, falsus Archiepiscopus suspenditur. *Helias Ascer*o Ripensi mortuo succedit. *Hamsf*.

1143. *Richo* Episcopus Roskildensis & *Olavus* falsus Rex occisi. *Alvastrum* fundatur.

1144. *Herivad* & *Nydal* fundantur. ERICUS duxit sororem *Hartvici* Brementis. *Helias* Ripensis Episcopus Canonicos instituit.

1145. Ecclesia Lundensis dedicatur. Adest *Hermannus* Slesvicensis. *Præmonstratensis* Ordo ante hunc annum in Dania.

1147. ERICO defuncto SVEN & CANUTUS succedunt. Prælium *Slange-thorp*. Expeditio in Slavos. Cœnobium in *Hmæthæ* fundatur.

1148. *Nicolaus* Legatus in Septentrione.

1149. SVENO *Eschillum* capit, mox dimittit. SVENO *Wagriam* invadit. Conventus venit in *Wernæm*.

1150. Prælia in *Thorstenstorp* & *Slangethorp*. CANUTUS fugit. *S. Ketilli* Legenda. Conventus venit in Daniam, postea in *Efrom* confidens. *Henricus* Archiepiscopus Nidrosiensis fit Religiosus S. Viçtoris. Fundatores *Soræ* de constructione Monasterii consultant.

1151. Bellum *Viburgis*. *Sora* fundatur. *Efrom* fundatur. *Eskillus* Bernardum visitat.

1152. SVEN & CANUTUS apud Imperatorem concordantur. *Helie* Ripensi mortuo *Radulfus* succedit. *Hamsf*.

1153. CANUTUS apud *Gierbec* victus. *Sveno* Episcopus Vibergensis, & frater *Eschillus*, in Terra Sancta obeunt.

1154. *Nicolaus* fit Episcopus Vibergius. WALDEMARUS desponsat SOPHIAM & fit Rex. SVENO fugit. *Eschillus* Claram Vallem visitat, fit Legatus Apostolicus.

1155. SVEN Simerstat venit, sed protinus fugit. *Eschillus* Carthusienses in Daniam sollicitat.

1156. Pax & divisio Regni. CANUTUS occisus. *Helias* Ripensis adhuc vivit. *Helm*. *Eschillus* cum alio Episcopo Roma rediens capitur.

1157. SVENO occiso, VALDEMARUS solus Rex. Discordia inter Papam & Imperatorem ob captum *Eschillum*.

1158. Vitescola fundatur. Tunc erant Episcopi: *Ascerus* Roskildensis, *Helias* Ripensis, *Eschillus* Arusiensis, *Nicolaus* Vibergensis, *Tocho* Burglanensis, *Osbarnus* Slesvicensis.

1159. *Aspero* defuncto in S. Thomæ Eskilsö *Abfalon* succedit. *Eschillus* Hierosolymam peregrinatur.

1160. Conventus venit in *Saba*. S. ERICUS martyrizatur. Turbæ ob amissum thesaurum Gallicum *Eschilli*.

1161. Cistercienses veniunt *Soram*. VALDEMARUS Munitionem *Eschilli* capit.

1162. *Tuta Vallis* fundatur. Lex Ecclesiastica Scaniæ.

1163. VALDEMARUS fuit apud Imperatorem. *Canutus* nascitur. *Ricolfo* Ottonienfi *Linus* succedit. Fœdus inter VALDEMARUM & *Henr. Leonem* renovatur.

1164. *Gutvalia* conditur. VALDEMARUS Pomeraniam usque ad Stolpe populatur.

1165. *Öm* sive *Cara Insula* fundatur. S. *Wilhelmus* venit ad *Eskilsö*. Colloquium ad *Eidoram* inter VALDEMARUM & *Henricum*.

1166. *Christophorus* Dux Jutiæ obit. Vel 1173.

1167. *Burifius*, erutis oculis, submergitur.

1168. *Eschillus* Hierosolyma redux Regi reconciliatur. *Rugiani* converfi. *Helm*.

1169. Sclavi, licentia *Henrici*, super Danos prædantur. *Helm*.

1170. *Paulus*, Episcopus Bergensis, ossa S. *Sunnivæ* transfert *Bergas*. Translatio S. *Canuti*. *Valdemarus* nascitur. *Christophorus* Circipanam regionem vastat.

1171. Colloquium VALDEMARI & *Henrici* apud *Egdoram*. Filia Ducis Filio Regis desponsatur & in Daniam mittitur. *Rodolfo* Ripensi *Stephanus* succedit.

1172. Cœnobium *Dargum* & *Insula Dei*.

1173. *Locus Dei* fundatur.

1174. Cœnobium *Colbatz* seu *Meravallis* fundatur.

1176. *Stetin* a Danis obsessum. S. *Margaretæ* Passio. *Carolus* & *Canutus* proscripti. *Eschillus* Regi Franciæ pro pecunia sua scribit.

1177. *Homerus* Episcopus Ripensis. *Eschillus* Claram Vallem discedit. *Canutus* factus Rex Scaniæ & Hallandiæ.

1178. *Abfalon* fit Archiepiscopus. S. *Vilhelmus* venit Paraclitum.

1179. Dissensio inter *Abfalonem* & Scanienses. Vel Ann. 1180. *Fridericus* Slesvicensis in Mari Balthico submersus. *Omerus* Burglanensis adest Concilio Lateranensi.

1180. Obiit S. *Nicolaus* in Årus, filius Regis CANUTI.

1181. VALDEMARUS Imperatori apud *Träsn* occurrit. *Magnus* & *Canutus* occisi. Scanienses fugati. *Eskillus* obit.

1182. VALDEMARO defuncto CANUTUS succedit. *Valdemarus* Electus Slesvicensis.

1183. *Haraldus Skreng* fugatur.

1184. CANUTUS expeditionem facit ad *Walgust*. CANUTUS sororem suam mittit ad Imperatorem. *Niclotus* & *Borvinus* Duces Sclavorum capti.

1185. *Bugislaus* Dux Pomeranorum fit homo CANUTI. *Stephano* Ripensi *Homerus* succedit.

1186. *Simoni* Ottonienfi *Johannes* succedit. Conventus venit in *Olivam*.

1188. Imperator CANUTO sororem remittit. Mater CANUTI a Landgravio repudiata. Translatio S. *Ketilli*. Concilium Lundense.

1189. Dani in Terram Sanctam. Expeditio in Sclaviam. *Ditmarfi Valde-mar*o Slesvicensi se subdunt.

1190. *Valdemari*, Dux & Slesvicensis, Holsatiam intrant.

1191. Bremenses *Valdemarum* eligunt. Expeditio in Lante Wenden. *Petrus* filius *Sunonis* fit Episcopus Roskildensis. *Petrus Vogensön* Arhusiensis fit anno sequenti. *Nicolao* Vibergensi mortuo *Ascerus* succedit. *Stephanus* Abbas Genovefæ *Canuto* Duci Daniæ scribit de morte fratris ejus *Valdemari*.

1192. *Aurea Insula* fundatur. *Valdemarus* Episcopus Slesvicensis capitur.

1193. *Philippus Ingeburgim* ducit & repudiat.

1194. Conventus venit in *As* seu *Afylum*. CANUTUS contra Estonos proficiscitur.

1195. CANUTUS Papæ queritur de divortio *Ingeburgis*.

1196. CANUTUS proficiscitur in *Estland*. GERTRUD Regina obit.

1197. Monasterium *S. Trinitatis* ædificatur. *Fidencius* Cardinalis obit in Scania. Nuncii Danici erant apud Cælestinum Papam.

1198. SOPHIA Regina obit. *Petrus* Episcopus Roskildensis capitur. *Thorbernus* cadit.

1200. *Valdemarus* Lubecam ad deditionem cogit.

XXII.

Vita S. Willehadi a B. Anschario conscripta.

Inter primos Septentrionis nostri Apostolos merito censeretur *Sanctus Willebadus*, primus Bremensis Episcopus a *Carolo M.* circa Annum 788. constitutus, utpote qui, testante *Adamo Bremensi* (a), primus omnium doctorum *maritimas & boreales Saxonie partes* ac *Transalbinos populos* ad christianam provocavit fidem. Hujus Vitam *S. Anscharius*, primus Archiepiscopus Hamburgensis & post simul Bremensis Episcopus, scripsit; Ipse enim in principio Capituli XIII. nomen suum profiteretur. Honorificam Vitæ ejusdem mentionem *Adamus Bremensis* (b) facit: *Extat*, inquit, *Vitæ actuumque ejus insignis liber, quem successer ejus quartus fidei stilo exaravit Anscharius*. Et infra: *Ipse [Anscharius], qui transtulit, & Vitam & Miracula ejus singulis libris comprehendit*. Duplex igitur causa me movit, ut *Vitam S. Willehadi* inter Scripta Rerum Septentrionalium adoptarem, prima scilicet, quod *Willebadus Nordalbingorum* sive *Holsatorum nostrorum Apostolus* fuerit, secunda, quod ejus *Vita sit opus S. Anscharii Danorum Svecorumque Apostoli*. Quibus causis tertia addi potest, quod *b. Willebadus* in Comitatu Oldenburgensi, dum Ecclesias Diocesis suæ ibi constitutas visitavit, mortuus sit. Vitam hanc, una cum Vitis Sanctorum Anscharii & Remberti, ex perversto Ecclesiæ Hamburgensis Codice (c), primus integram in lucem produxit *Philippus Cæsar*, in Opusculo, quod titulo *Triapostulatus Septentrionis* insignivit, edito Colonia 1642. Ante hunc Editorem eadem, stilo mutato & contracto, usi sunt *Krantzius*, *Surius*, ac forte plures, & sua, quæ de *S. Willebado* tradunt, inde transcripserunt. Post Phil. Cæsarem autem Editionem Vitæ S. Willehadi iterarunt, *Mabillonius* in Actis Sanctor. Benedict. Sec. III. P. II. p. 401. ex Codice ms. Monasterii Corbeiensis, & *Jo. Alb. Fabricius* in Memoriis Hamburg. T. II. p. 652. sq. ex Phil. Cæsare. Duobus hisce Editionibus, in adornanda mea, usus sum; Editio enim Colonienfis & primaria in oris nostris adeo rara est, ut eam videre mihi nunquam contigerit. Ego in hac mea Editione fere nihil aliud præstiti, quam ut annotationes quasdam addiderim.

Caput I.

(a) *Adam. Brem.* Ed. Lindenbr. p. 3. 9.

(b) *Ibidem* p. 5. 9.

(c) Vitæ & Miraculorum S. Willehadi Codices, adhuc suo tempore, Bremæ haberi, testatur *Henr. Wolterus Chron. Brem.* ap. Meibomium T. II. p. 25.

Vita S. Willehadi.

Caput I.

Prologus in vitam Sancti Willehadi.

Cum Sanctorum laudes & actus religiosa fidelium depromit affectio, Christum profecto in eis prædicare, Christum nititur glorificare. Ipsius enim facti sunt virtute victores, cujus gratia probati fuerant in bona conversatione fideles. Gratia namque Dei, secundum Apostolum, sunt sancti quod sunt. Et quia gratia ipsius semper est bona, per hanc quoque fiunt homines voluntatis bonæ. Ipsa quoque Dei fit gratia, ut ipsa bona voluntas, quæ jam cœpit esse, augeatur in bono, & ita crescendo multiplicetur, quo possit justus quilibet divina implere mandata, quæ voluerit, plene perfecteque voluerit. Laudandi itaque sunt sancti propter bona merita ipsorum, quin imo magis in eis Christus est laudandus, cujus gratia perceperunt, ut boni ac sancti fierent. Quæ tamen laudis præconia cum multis in hac vita pie religioseque viventibus fidelium devotione merito impertiantur, melius tamen ac rationabilibus post bene peractam ac feliciter consummatam hujus seculi periculosisimam vitam sanctis exhibentur hominibus. Quia tunc potissimum sanctitatem cujusque convenit extollere ac prædicare, quando nec, qui laudatur, elatione tentari, nec laudans adulatione poterit notari. Unde & mos sanctæ Ecclesiæ justissimus inolevit, ut sanctorum, qui in hac vita miraculis & fidei devotione ac bonorum operum perfectione clari ac laudabiles extiterunt, post eorum discessum conversatio ac religiositas describatur, ut posteri habeant, in quo exemplum virtutis imitentur, habeant etiam, in quo gratiam divinæ miserationis contueantur, nec desperent, se posse, quæ forte impossibilia videbantur, cum hæc in illis cernant impleta, quæque, ut ipsi fragili hic carne circumdati, mira atque eximia divina adjuti gratia perpetrarunt. Cum vero hæc a fidelibus cunctis jure impendenda sint Sanctis illius, videlicet supernæ patriæ beatissimis civibus: diligentius tamen hoc unusquisque illis exhibere debet, quorum patrociniis specialius se tutari atque adjuvari, nempe indubitanter atque fideliter credit. Unde & nos Beati patris nostri *Willehadi*, primi Bremensis Ecclesiæ Episcopi, religiosam, & in omnibus Deo devotam, dignum duximus conscribere vitam, quo triumphum virtutis ejus enarrantes, & divinam prædicimus in eo gloriam & exemplum sanctitatis ad imitandum aliis proponamus.

Incipit

Vita S. Willehadi Episcopi & Confessoris.

Caput II.

De Patria ejus, & quid in ea egerit.

Fuit itaque vir venerabilis de gente *Anglorum*, ex *Nordhumbris*, nomine *Willehadus*, qui ab infantia sacris eruditus literis ac spiritualibus instructus disciplinis, studiose in Dei cœpit cultura vivere; & jejuniis vigiliis atque obsecrationibus die noctuque intentus, in Dei omnipotentis servitio devotus extitit, fueruntque ejus acta cunctis illic habitantibus, sicut honesta & bona, ita quoque amabilia & laudabilia. Quique etiam, succedente ætate, cunctorum favore per electionis gratiam ibidem ad honorem est provectus Sacerdotalem. Quod ille Sanctitatis merito, ac præcipuis bonorum operum exercitiis, magis ac magis semper exornare atque augmentare studebat.

R r r r 2

Denique,

Denique, accepta consecratione Presbyterii, audivit, quod *Fresones* atque *Saxones*, populi hactenus increduli atque pagani, relicta idolorum cultura, fidei catholicæ quodammodo jam cœpissent ambire ministeria, ac baptismi Sacramento vetustatis cuperent maculis emundari. Hoc itaque audito, magno vir Dei repletus est gaudio, & intimo succensus amore, inhianter quærere cœpit, qualiter pro Dei amore illas in partes sese transferret. Et quia divino instinctus Spiritu servus Dei, hujusmodi Zelo de die in diem exardescibat, non potuit lucerna accensa latere sub modio in tenebris, sed posita est super candelabrum, ut luceret palam omnibus, qui vel tunc vel futuri erant in domo domini. Accessit ergo ad *Regem*, qui tunc temporis in gente *Anglorum* dominabatur, nomine *Alachræt* ^(d), & quo ad Domini esset servitium Zelo accensus, illi lacrimabiliter intimavit, petivitque, ut ejus permissu atque licentia ad prædicandum verbum Domini patrias jam prædictas sibi adire liceret. Qui, comperta ejus sanctissima voluntate, convocato ad se Episcoporum aliorumque Dei fervorum non minimo conventu, coram omnibus ejus ferventissimam insinuavit devotionem, omniumque pari consensu, quippe quia & cunctis jam pridem ejusdem Beati viri probabilis sanctitas fuit, eum supernæ commendatum gratiæ ad prædicta loca causa prædicandi verbum Domini destinavit.

Caput III.

Quomodo in *Fresiam* venerit, & quomodo res ei procedere ibi cœperit.

Quam ille peregrinationem libentissimo suscipiens animo, quantocius mare quod erat adjacens transmeavit, venitque in *Fresiam* ^(e), ad locum, qui dicitur *Docyncirca* ^(f), quod est in pago *Hoftracha* ^(g), ubi & Dominus *Bonifacius* ^(h) Episcopus jam olim Martyrio coronatus fuerat. Ibi ergo, quum per prædicationem memorati martyris multi ante ad fidem instructi fuerant, cum magno ab eis est honore susceptus, ibique docens ea, quæ Dei sunt, multo tempore habitavit. Nam & plurimi Nobilium infantes suos ipsi ad erudiendum ibidem tradiderunt: quos ille tam verbo doctrinæ quam exemplo piæ conversationis ad divinum jugiter incitabat amorem, multosque errantes olim a fide ad veram & catholicam revocavit scientiam: seqve maximum lumen supernæ claritatis eodem in loco exhibuit. Gentilium quoque quam plurimam catervam, verbo sanctæ prædicationis instructam, ibidem baptizavit.

Ca-

(d) Anglorum ille Rex fuit *Alchred* five *Alredus*, qui in Northumbria ante & post Ann. 770. regnavit, de quo *Jø. Bromton* ap. *Twisden* p. 796. & *Sim. Dunelm.* ibid. p. 11.

(e) Migrationem b. Willehadi ex Anglia in Frisiam *Car. le Cointe* Ann. Franc. T. VI. p. 16. ad Annum 772. refert.

(f) Oppidum Frisæ, quod hodie dicitur *Dokkum*. Ex nomine *Docyncirca* colligitur, jam tum Dockumi fundatam fuisse Ecclesiam christianam.

(g) Frisæ Provinciæ Fæderati Belgii pagus orientalis, *Oostergo* etiam hodie dictus, Vid. *Büfching.* Geogr. T. IV. p. 154. In *Vita S. Anscharii* dicitur *Ostargao*, a Gvaldone *Ostargo*, in Dipl. Ottonis II. *Asterga*, Vid. *Staphorst* T. I. p. 128. 190. 309. In Dipl. Caroli M. *Ostergoe*, a Vet. Schol. Adami *Ostraga*, Vid. *Adam. Brem.* Lindenbr. p. 4. 5.

(h) Martyrium S. Bonifacii evenit An. 755. ad amnem Bortnam non procul a pago Doccumensi in Frisia, Vid. *Gudenii* Diss. de Bonifacio p. 95. 96. Ita *Adamus Brem.* p. 3. „Post passionem S. Bonifacii, *Willebadus* „& ipse Angligena, fervens amore martyrii, properavit in *Fresiam*, ubi consistens ad sepulcrum beati *Martyris*, paganos facti poenitentes suscepit, & credentium multa millia baptizavit.“

Caput IV.

Quomodo occidendus & forte divinitus liberatus sit.

Inde voto procedens, transivit fluvium *Lovecke* ⁽ⁱ⁾, venitque ad locum, qui dicitur *Humarcha* ^(k), ibique *Barbaris* coepit nomen Domini prædicare, ac persuadere, ut, relicta superstitione Idolorum, unius veri Dei notitiam susciperent; quo per sacri Baptismatis absolutionem peccatorum suorum veniam promereri potuissent, dicens: insanum esse & vanum, a lapidibus auxilium petere, & a simulacris mutis & surdis subsidii sperare solatium. Quo audito, gens fera & idololatriis nimium dedita, in ira magna pariter omnes excitati, stridebant dentibus in eum, dicentes: non debere prophanum longius vivere, immo reum esse mortis, qui tam sacrilega contra Deos suos invictissimos proferre præsumisset eloquia. Quidam tamen inter eos saniori consilio suadebant cæteris, dicentes: Ignotam sibi hanc esse religionis normam, utrum ex divina sit voluntate proposita, virum quoque ipsum nulli prorsus obnoxium crimini; qva de re nec oportere eum tam dubia nece perire, verum magis mittendam esse *fortem* ^(l), quo demonstraretur cœlitus, an dignus esset interitu: Sin alias, ut dimitterent eum liberum, & ipsi in nullo penitus noxii probarentur. Factum est ergo, uti persvaserant, ac secundum morem gentilium missa est *fors* super eo, vivere an mori debuisset. Gubernante itaque divina providentia, *fors mortis* super eum cadere non potuit, quapropter nec nocere illi in aliquo sunt ausi, sed, inito consilio, dimiserunt eum a se abire illæsum.

Caput V.

Quomodo plagis & gladio cæsus miraculose servatus sit.

Qui inde transiens, venit *Thrianta* ^(m), ibique dum prædicaret verbum Domini, plurima multitudo gentilium credidit, ac Baptismi sacramentum percepit. Quo in loco ipse diutius immorans, & non credentes instruere etiam credulos in via veritatis, tam verbis quam & exemplis, sedulus corroborare studebat. Cœperuntque plurimi bonam vitam Magistri, & errores gentilium odio habere, & christianam, quam profitebantur, religionem devota intentione venerari. Unde contigit, ut quidam Discipulorum ejus, divino compuncti ardore, sana in morem gentilium circumquaque erecta cœpissent evertere, & ad nihilum, prout poterant, redigere. Quo factò, *Barbari* ⁽ⁿ⁾, qui adhuc forte increduli persistebant, furore nimio succensi, irruerunt super eos repente cum impetu, volentes eos funditus interimere. Ibiqve Dei famulum fustibus cæsum multis admodum plagis affecere. Quorum etiam unus, evaginato gladio, super servum Dei irruit, conatus ei caput abscindere. Verum beatus vir

(i) Iste fluvius hodie *Laumers* dicitur, olim *Lovecke*, *Lavica*, & *Labeke* dicta.

(k) Est idem locus, qui in *Altfredi Vita S. Liudgeri* dicitur *Hugmerthi*, & fuit inter quinque *Frisæ* pagos ab orientali parte fluminis *Labeke*, quorum doctor Liudgerus An. 787. constitutus est, Vid. *Cointe Ann. Franc. T. VI. p. 335.*

(l) De *Sortilegiis* veterum, vide infra ad Cap. XXIV. *Vita S. Ansharii.*

(m) Hodie *Drenthe*, provincia Belgii Fœderati. Vetus Diplomata Pagum hunc sive Comitatum vocant *Tbreant* & *Thrente*, vid. *Falke Tradit. Corbei. p. 434.*

(n) Hæc ita *Adamus p. 3.* persequitur: „Deinde eundam in circuitu provinciam cum discipulis perlustrans, „*idola confregisse*, populosque ad culturam veri Dei evangelizasse dicitur. Tunc & gentilium Zelo fustibus percussus, & gladio legitur ad jugulandum proscriptus. Licet gratia Dei majoribus eum prædestinaret titulis, sua tamen voluntate & studio nihilominus ad martyrium impiger erat.

vir ipso in tempore capsam cum sanctis reliquiis in collo suspensam habebat: cumque ictus ferientis super collum ejus decideret, corrigiam quidem capsae praecidit, ipsum vero in nullo penitus vulnerare potuit. Quo miraculo pagani exterriti, ipsum ac socios ejus illaesos abire passi sunt, nec ulterius in aliquo eis molesti esse praesumerunt.

Caput VI.

Quomodo a Carolo Imperatore in Saxoniam missus sit.

Posthac vero gloriosissimus Francorum Rex CAROLUS, qui tam multotiens in gente *Saxonum* elaboraverat, quo ad fidem christianae religionis converterentur, sed illi aversi semper cordibus, susceptam fidem saepius deferentes, pristinis magis implicabantur erroribus, audita fama viri Dei, ad se eum accersiri praecipit. Quem ad se venientem honorifice, ac reverenter suscipiens, ejus confabulationi ac doctrinae libenter animum attendebat, probatumque sanctis moribus ac fidei non fictae constantia misit^(o) in partes *Saxoniae*, ad pagum, qui dicitur *Wigmodia* (p), quo inibi auctoritate Regali & Ecclesias instrueret, & populis doctrinam sanctae praedicationis impenderet, atque viam salutis aeternae libere cunctis illic habitantibus nunciaret. Quod ille ministerium devote susceptum officiosissime peregit, ac pertransiens cunctam in circuitu dioecesin, multos ad fidem Christi evangelizando convertit; ita ut in secundo anno tam *Saxones*, quam & *Fresones*, in circuitu commorantes, omnes se pariter fieri promitterent Christianos. Hoc itaque factum est Anno incarnationis Domini DCCLXXXI. Regni vero memorati Principis CAROLI XIV. Qui tamen nec dum Imperiali fuerat apice sublimatus. Quem postea per manus reverendissimi *Leonis* Apostolici Imperatorem Romae consecratum^(q) anno regni ejus XXXIV. Catholica Europae consistens Christi venerata pariter & gratulabunda suscepit Ecclesia. Siquidem Imperialis potestas, quae post *Constantinum* piissimum Augustum apud Graecos in *Constantinopolitana* haecenus regnaverat sede, cum, deficientibus jam inibi viris Regalis Prosapia, foeminea magis directione res administraretur publica, temporibus ipsius per electionem Romani populi, in maximo Episcoporum aliorumque Dei servorum Concilio, ad *Franconum* translata est Dominium: quoniam & ipse eandem, quae caput Imperii fuerat, & multas alias tunc in orbe videbatur tenere Provincias, ob quod & jure Caesarea dignus esset appellatione. Praefato itaque regni ejus tempore, servus Dei *Willehadus* per *Wigmodiam* Ecclesias coepit construere, ac Presbyteros super eas ordinare, qui libere populis salutis ac Baptismatis conferrent gratiam^(r).

Ca-

(o) Primum b. Willehadi adventum ad Carolum M. & missionem in Saxoniam ad An. 780. recte refert *Carle Cointe*. Annal. Franc. T. VI. p. 179.

(p) *Wigmodia* s. *Wichmodi* pagus circa Bremam, tempore *Caroli M.* a Saxonibus habitatus, erat regio illa inter *Wifurgim* & *Albim* sita, postea Archiepiscopatus, hodie Ducatus *Bremenensis* dicta. Nominatur a *Regione* ad An. 804. In *Chron. Moisiac.* ap. *Du Chesne* T. III. p. 142. pagus ille scribitur *Wintmodi*, ibidem nominantur *Vacmodingi*, sed in utroque error librarii latere videtur. *Annales Bertin.* & *Fuldens.* ad An. 804. habent *Wimbuodi* & *Wigmodi*. Tradit. *Corbeiens.* *Falkii* p. 13. *Wimoa*. De Pago *Wimodi* s. *Wigmodia* vid. *Gruppen* Orig. Germ. T. II. p. 225. 227. 233. 235.

(q) *Carolus M.* fit Rex An. 768. d. 24. Septemb. Imperator d. 25. Dec. An. 800. Ergo hic pro Anno regni ejus XXXIV. legendum erat XXXIII. Sed, ut bene observavit *Cointius* T. VI. p. 213. *Anscharius* ubique annos incompletos instar completorum numerat. Quum igitur *Carolus* fit Rex Anno 768. & Imperator acclamatur An. 800. die Natalis Christi, quo die *Franci* veteres Annum 801. incepterunt, potest eo modo *Anscharii* computatio defendi.

(r) Haec, & quae sequuntur, ab *Adamo* p. 3. sic narrantur: „Post haec missus a *Carolo* Rege in *Saxoniam*, pri-

Caput VII.

Quomodo Widdikindi persecutionem fugerit & quid
Socii ejus passi sint.

Verum sequenti anno, instigante Diabolo totius boni invidio, quidam exitit perversioris consilii *Widdikindus* ^(s), qui rebellare contra Regem visus CAROLUM, multam secum *Saxonum* multitudinem aggregavit: qui etiam unanimiter eos, qui in fide Christi stabiles videbantur, persequi ac punire, servos quoque Dei per loca quæque vagantes dispergere, atque a finibus suis effugare cœperunt. Qua persecutione commota, servum Dei contigit, secundum mandatum Domini, præcipientis: *Si vos persequuti fuerint in una civitate, fugite in aliam; de Wigmodia transire in Utriu- stri* ^(t). Ibiqve conscendens navim, mare circa *Fresiam* transfretavit, sicque, opitulante Christi gratia, persecutionem eorum evasit. Porro *Saxones* crudelitatem, quam circa Magistrum nequiverant, in Discipulos ipsius, exardesciente ira, ferventius exercuerunt. Siquidem *Folcardum* presbyterum, cum *Enningo* Comite, in pago denominato *Leri* ^(u), *Benjamin* autem in *Cibbriustri*, *Atrebanum* ^(v) vero Clericum in *Thiatmaresgabo* ^(x), *Germalum* quoque cum lociis suis in *Brema*, odio nominis Christiani gladio peremerunt. Et ipsis quidem ita ad regna cœlestia effusione proprii sanguinis feliciter evocatis, persecutionis tamen procella diutius postmodum rebellantibus delævit *Saxonibus*.

S s s s 2

Ca-

„mus omnium doctorum *maritimas & boreales Saxonie partes ac Transalbinos populos ad christianam provo-*
„cavit fidem. *Septem annos* prædicasse dicitur eam regionem, usque ad annum rebellionis Saxonum XII.
„cum *Widuchind* persecutionem movens in christianos, Francorum terminos usque ad Rhenum vastabat.
„In qua persecutione discipuli *Willehadi* sancti quidam *Brema*, quidam per *Fresiam*, cæteri *trans Albiam*
„passi leguntur“. Quomodo autem *septem anni*, quibus *Willehadus* Saxonibus prædicaverit, computandi
sint, haud video, nisi aut duos ultimos vitæ ejus annos, quibus Episcopus Bremensis vixit, aut illos an-
nos, quibus Romæ & in Monte Cassino moratus fuit, connumeremus.

- (s) De *Witkindi* rebellionem & fuga in Daniam Anno 882. legantur *Annales Francorum* omnes, Bertiniani, Metenses, Fuldenses &c. ad hunc Annum.
- (t) *Riustri*, *Utriuistri*, *Cibbriustri*, *Upriuistri*, quæ in hoc & sequentibus Cap. IX. & XX. occurrunt, fuere partes veteris Comitatus Oldenburgensis, quorum nominum vestigia supersunt in *Rustringia*. De Comitatu *Riustri* sive *Hriustri*, Regi Danorum HARALDO KLAK, Moguntia An. 826. baptizato, ab Imperatore in beneficium dato, vide quæ infra ad *Vitam S. Ansharii* Cap. VII. commentatus sum.
- (u) Pagus *Leri* idem esse videtur ac *Larus*, de quo infra Cap. IX. Idem etiam qui pagus *Leriga* in Dipl. Ottonis III. ap. *Falke* Trad. Corbei. p. 718. 721. 725. & quærendus circa Weseram in vicinia Comitatus Oldenburgensis ad fluvium Huntra & circa monasterium Wildeshusen. Conf. idem *Falke* p. 83. 85. 202. 253. 296. 691.
- (v) Habemus hic primum *Dizmarforum Martyrem*, Anno 782. peremptum, a S. *Willebado*, ut videtur, Evangelistam ibi constitutum.
- (x) Hic primum omnium apud Scriptores occurrit denominatio *Dizmarfia*. In Diplomate Adelberti Hamburgensis Archiepiscopi Anni 1059. nominatur pagus *Thietmaresca*. Adamo Bremensi Edit. Lindenbr. p. 18. *Thiatmarsgoi*. Helmoldo p. 67. *Thetmarchii*. Saxoni p. 225. 232. *Dytmerfi* & *Dytmerfibi*. Conf. *Meibom.* de Pagis Saxonie T. III. p. 109. Etymologiam nominis inquirat Perill. *Submias* in *Rord. Golls Oprind.* p. 263. Si conjecturæ locus detur, S. Willehadus inter Ecclesias, quas auctoritate *Caroli M.* fundavit, etiam aliquam in *Dizmarfia* constituit, quæ sine dubio *Milintorp*, hodie *Meldorp* dicta, fuit. Illud non solum hic Vitæ S. Willehadi locus indicare videtur, sed adhuc clarius idem elicitur ex testimonio *Adami Bremensis* p. 5. de *Willerico* Successore S. Willehadi ita loquentis: „Legimus in Libro Donatio-
„num Bremensis Ecclesiæ, *Willericum* Bremensem Episcopum Transalbanis, etiam ante Ansgarium præ-
„dicasse, & Ecclesiam *Milintorp* frequenter visitasse.

Caput VIII.

Quomodo durante persecutione Romam profectus sit,
& in Fresiam redierit.

Quo facto vir Dei, cognoscens nullam sibi tunc temporis prædicandi oportunitatem inesse, arrepto itinere, PIPPINUM, *Longobardorum* Regem adiit; sicque prospero cursu *Romam* (y) pervenit: ubi consistens multis lacrymis & precibus ad sedem sacratissimam Beati Petri Apostolorum Principis, se cunctamque fidelium turmam sedulus ac devotus divinæ commendabat clementiæ; illos præcipue, quorum cura maxime cordi erat, ne forsan suscepta in partibus *Saxoniae* Christianitas machinatione diabolica tunc penitus annullaretur. Inde autem discedens, & consolatione venerabilis Papæ *Adriani* non modice corroboratus, servus Dei gaudens repedabat in *Franciam*. Quo itinere contigit, divinam in eo etiam operatam fuisse virtutem. Namque minister viri Dei, vocabulo *Aldo*, qui alimenta procurabat Magistri, quandam habebat patinam ligneam, quæ vulgo *scutella* vocatur, quam jugiter mundam ac nitidam ad mensam ipsius coram eo ponere solitus erat. Quam præfatus minister quodam die casu fractam repperit. Tempore itaque refectionis cum eam vir Dei requireret, minister negligentiam, quæ contigerat, nequaquam ei celare voluit; sed hanc fractam fuisse narravit: quam ille ad se, qualis erat, statim deferri præcepit. Sed minister ad locum, ubi jacebat, rediens, quam antea fractam reliquerat, ac si nihil unquam detrimenti habuerit, integram repperit. Quam allatam coram ipso latus ac hilaris posuit, qui antea tremebundus & pavens, iram justæ correptionis pertimuit. Quod ob gratiam sancti viri cœlitus factum non dubitatur: quamvis ipse elationem fugiens, magis in abscondito, quam publice id fieri cupiverit. Igitur ab itinere concepto reversus, transivit ad locum, qui dicitur *Asternacha* (z), ibique discipuli ejus, qui propter metum persecutionis passim dispersi fuerant, ad eum sunt denuo copulati. Quos ille benigna consolatione refocillans, ut pro fide Christi constanter in omnibus se agerent, pie ammonere studuit. Quique in eodem loco duobus fere annis demoratus elegit solitariam inlausus ducere vitam: ubi etiam non mediocriter vivens, cum lectioni atque orationi operam daret, tum præcipue scriptioni interdum deditus erat. Nam scripsit ibi Epistolas beati Pauli in uno volumine, aliaque quam plurima, quæ a successoribus ipsius ob monumentum sanctæ recordationis ejus servata, hætenus manent inconvulsa. Multi quoque in eodem loco exemplis ejus & monitis ad meliorem sunt vitam correcti & ad servitium Domini non ignaviter accensi.

Caput

(y) B. Willehadum Romam accessisse Anno 782. *Car. le Cointe* T. VI. p. 253. affirmat. Mihi haud improbabile videtur, illud Anno 783. evenisse. *Adamus Brem.* p. 3. addit, Willehadum cum *Liudgero Romam venisse*. Hoc negat *Coinrius* ibid. p. 254. Non autem video, cur Adamo fides negetur; potuit enim Liudgerus diu post abitum Willehadi Romæ moram traxisse, ac tandem circa finem Anni 784. ad Montem Casinum secessisse, unde demum An. 787. post moram duorum annorum & sex mensium in Frisiam a Carolo M. remissus fuit, conf. *Cointe* ibid. p. 335. En verba Adami, quæ huc faciunt: „Unde Confessor Dei, majus adhuc lucrum expectans de conversione plurimorum, legitur secundum evangelicum „præceptum de civitate in civitatem fugisse, dispersisque ad prædicandum sociis, ipse Romam cum Liudgero venisse. Ubi sanctissimi Papæ *Adriani* consolatione relevati, *Liudgerus* in Montem Casinum recesit „ad confessionem S. *Benedicti*, *Willebadus* in Galliam ad sepulcrum sancti repedavit *Willebrordi*. Itaque „biennio uterque reclusi contemplativæ vitæ operam dabant, apprine orantes pro persecutoribus & gente „Saxonum.“

(z) Alias *Epternacum*, Abbatia olim Diœcesis Trevirensis, ibi b. Willehadus Roma redux ab Anno 783. usque ad 785. latuit. *Annal. Metenses* ap. Du Chesne T. III. p. 313. nominat *Absternacum Monasterium Sancti Willibrordi*. Hinc *Adamus Brem.* p. 4. ita scribit: *Willebadus* in Galliam ad sepulcrum sancti repedavit *Willebrordi*.

Caput IX.

Ordinatio Sancti Willehadi in Episcopum.

Post hæc autem iterum venerandus Domini Sacerdos Regem adiit CAROLUM, qui tunc forte in castello confederat Saxonie *Eresbur* (a), proponens voluntatis suæ devotissimam in præparatione Evangelii pacis affectionem: atque ipsius in hoc æquisimam requirens præceptionem. Qui pro consolatione laboris ac præsidio subsequen- tium ejus, dedit ei in beneficium quandam *Cellam* in *Francia*, quæ appellatur *Ju- stina*: præcepitque ei, ut iterum pro nomine Christi cæptam repeteret Parochiam. Quod ille grater ac religiose suscipiens, rursus venit *Wigmodiam* (b), & fidem Do- mini publice ac strenue gentibus prædicabat. Ecclesias quoque destructas restaura- vit, probatasque personas, qui populis monita salutis darent, singulis quibusque locis præesse disposuit. Sicque ipso anno, divino ordinante instinctu, gens *Saxonum* fidem Christianitatis, quam amiserat, denuo recepit. Sed & totius mali auctor incentorque perfidiæ *Widikindus* (c), eodem anno regi se subdens CAROLO, Baptismi est grati- am consecutus: Sicque ad tempus sedata sunt mala, quæ illius fuerant ingesta perniciæ. Posthæc vero cum omnia pacifica viderentur, & subleni jugo Christi *Saxonum* ferocia, licet coacta, jam mitescerent colla; memoratus præcellentissimus Princeps in *Worma- tia* (d) positus civitate, servum Dei *Willehadum* consecrari fecit *Episcopum* (e) *tertio Idus Julii* (f), constituitque eum Pastorem atque Rectorem super *Wigmodiam* (g) & *Laras* (h) & *Riustri* (i) & *Asterga* (k), nec non *Nordendi* (l) ac *Wanga*, ut inibi au- ctoritate

(a) Hoc factum est Anno 785. cujus tota hieme *Heresburgi* Carolus M. residebat, Vid. *Annal. Bertin. Metenf.* aliosque ad hunc Annum.

(b) De *Wigmodia* vide supra p. 346.

(c) De Baptismo *Witekindi*, Anno 785. in palatio Attiniaco peracto, vid. *Chron. Moisiac.* ap. Du Chesne T. III. p. 139. Conf. *Annal. Bertin. & Metenf.* ibid. p. 158. 284. *Adam. Brem.* p. 4.

(d) Omnes Francorum Annalistsæ in hoc conveniunt, *Carolus M.* An. 787. *Wormaria* Synodum celebrasse. *Chronicon* autem *Moisiacense* ap. Du Chesne T. III. p. 139. insigne testimonium de Inauguratione *Wille- hadi* Episcopi addit. Cujus Chronici verba, quum nomina misere corrupta sint, ita legenda puto: *Rever- sus est Rex ad Warmatiam. Et beatus Willehadus ordinatus est Episcopus III. Id. Julii super Wimoda, & su- per Riustri, & Asterga, & Lara, & Nordendi, & Wanga, & ibi docuit verbum Dei, & baptizavit eos in primis.* Locus iste mire confirmat, quæ *Anscharius* noster in Vita Willehadi heic retulit. Conf. *Caroli M. Diploma* foundationis Ecclesiæ Bremensis apud *Adamum* p. 4. 5. ubi pro Anno 788. forte legendum puto 787. ut ita Diploma Caroli datum sit proxime sequenti die post Ordinationem Willehadi, pridie scil. Idus Julii five d. 14. Julii, Imperatore die illo *Nemeti* five *Spiræ* existente. Sic quoque & clausula de Hildebaldo & *Indiælio* & Annus regni Caroli correctione indigent, si modo genuini sint characteres isti chronologici, Diplomati subjuncti, nec potius a manu quadam recentiori additi, quod haud immerito suspicatur *Car- le Cointe* Ann. Franc. T. VI. p. 368. Ille autem Diplomati Carolino Annum 788. assignat.

(e) Hæc eadem confirmant ipsa *Carolini Diplomatis* ap. *Adam.* p. 4. verba: „Sibi que in *Wigmodia*, in loco Bre- „non vocato, super flumen *Wirrabam* Ecclesiam & Episcopalem statuimus *Cathedram*. Huic parochiæ de- „cem Pagos subjecimus, quos etiam, abjectis eorum antiquis vocabulis & divisionibus, in duas redeimus „provincias, his appellantes nominibus, *Wigmodiam* & *Largæ*. — Adhuc etiam summi Pontificis & uni- „versalis Papæ *Adriani* præcepto, nec non & Mogontiacensis Episcopi *Lullonis*, omniumque, qui affuere, „Pontificum consilio, eandem *Bremensem Ecclesiam*, cum omnibus suis appendiciis, *Willebado*, probabilis „vitæ viro, coram Deo & Sanctis ejus commisimus. Quem etiam primum ejusdem Ecclesiæ *III. Idus Ju- „lii consecrari fecimus Episcopum* &c.“

(f) *Adamus Brem.* p. 5. Ordinatio ejus *III. Idus Julii* celebratur.

(g) De *Wigmodia* vid. supra p. 346.

(h) *Laras* idem sit ac *Largæ* in Dipl. Caroli M. An. 788. ap. *Adam.* p. 4. pars Episcopatus Bremensis circa Vi- furgim fluvium sita, vid. *Gruppen Orig. Germ.* T. II. p. 234. 235. & sine dubio idem etiam qui *Pagus Leri*, de quo supra Cap. VII. cujus incolæ *Laringi* dicti sunt, Vid. *Falke Tradit. Corb.* p. 85. In *Diplomate*

etoritate Episcopali & praeesset populis, &, uti cœperat, doctrina salutari operibusque eximiis speculator desuper intentus prodesse studeret. Sicque ipse primus in eadem dicecesi sedem obtinuit Pontificalem. Quod tamen id tamdiu prolongatum fuerat, quia gens credulitati divinæ resistens, cum presbyteros aliquotiens secum manere vix compulsâ fineret, Episcopali auctoritate minime Regi patiebatur. Hac itaque de causa 7. annis ^(m) prius in eadem Presbyter est demoratus Parochia: vocatus tamen Episcopus, & secundum quod poterat, cuncta potestate Præsidentis ordinans. Percepta vero consecratione Pontificali, cœpit in omnibus etiam devotus se agere, & virtutum studia, quæ prius exercuerat, multiplicius augmentando cumulare.

Caput X.

Continentia ejus & alia pia opera.

Namque a primævis temporibus magnæ vir iste fuit continentiae, ac devote Domino omnipotenti ab ineunte servivit ætate. Vinum & ficeram, ac omne, unde inebriari potest, non bibit. Esca autem ejus erat panis & mel, holera & poma. Namque ab esu carnum, a lacte & piscibus temperabat. Nisi quod memoratus Apostolicus *Adrianus* ei jam in novissimo propter valetudines, quas in corpore tolerabat, frequentes, quo piscem comederet, præcepit: cujus auctoritati ipse obtemperans, paululum indulgentius in hac parte agere cœpit. Præterea nullus fere dies transivit, quo non sacra missarum solemnities cum magno fletu ac contritione cordis celebraret. Intentus erat jugiter lectioni atque meditationi sanctæ doctrinæ. Psalmodiæ quoque pariter studiosissime invigilans, ita ut pene quotidie *Psalterium* ⁽ⁿ⁾, aliquando etiam duo vel tria, decantaret. His itaque & aliis bonorum operum exercitiis vir Dei suffultus, magnam populis in suimet ostentatione gratiam Domini prætendebat: Sicque doctrina ejus duplici præfulgebat oraculo, dum, quod prædicabat ore, confirmabat exemplo. Pertransivit itaque in circuitu suæ Dicecesis vir iste Beatus, confirmans populum christianum, qui olim baptizatus, & prædicationis verbo multorum ad viam salutis errantium corda compungens. Ædificavit quoque domum Dei ^(o) miræ pulchritudinis, in loco, qui dicitur *Brema*, ubi & sedem esse constituit Episcopalem, ac dedicavit eam *Calendis Novembris*, die Dominico ^(p), in honorem Domini nostri Jesu Christi sub invocatione *Sancti Petri* Apostoli.

Ca-

Caroli M. videtur Imperator sub nomine *Largoe* comprehendisse totam illam partem *Fresie*, septem pagis constantem, quam Episcopatus Bremensi subjecit. Septem illos Fresonum pagos recenset *vetus Adami Scholiastes* (3).

(i) Vide supra p. 347.

(k) Idem pagus *Frisiæ*, qui supra Cap. III. *Hoftracha* dicitur.

(l) *Nordendi* & *Wanga*, partes *Frisiæ* Episcopatus Bremensi subiectæ, Vid. *Cointe* Annal. Franc. T. VI. p. 369. *Falke* Trad. Corb. p. 11. *Vet. Adami Schol.* 3. habet *Wanga* & *Nordi*.

(m) De septem illis annis, quos & *Adamus* numerat, vide supra ad Cap. VI.

(n) Codex *Psalterii Davidici*, aureis literis exaratus, quo olim Seculo octavo S. Willehadus usus est, & qui per integra octo Secula in Ecclesia Bremensi asservatus fuit, adhuc in Bibliotheca Imp. Vindobonensi superest. *Carolus M.* illum *Hadriano I.* Pontifici Romano obtulit, hic autem cum consensu *Caroli* eundem *Willebado*, Episcopo Bremensi factò, dono dedit. Vid. *Lambecii* Biblioth. Vindob. T. II. p. 295. sq.

(o) Ædem hanc sacram, quam b. Willehadus ligneam extruxit, successor ejus Willericus lapideam fecit, restante *Adamo Bremensi* p. 7. Vix ergo fidem meretur, quod *Nota* quædam in *Memor. Hamburg.* T. II. p. 668. narrat, illam ædem, quam ædificavit S. Willehadus, in hodiernum usque diem salvam stare, ac in lupuli domum mutatam esse.

(p) Dedicatio Ecclesiæ b. Petri Bremensis fiebat Anno 789. die 1. Novembris, qui dies eo anno in Dominicam vicesimam post Trin. incidit.

Caput XI.

Quomodo in Plexem ægrotaverit, & mortuus sit,
Bremæ autem sepultus.

Posthæc vero cum studio piæ intentionis cunctam in circuitu perlustraret Parochiam, ac docens ea, quæ Dei sunt, plurimos in fide corroboraret: pervenit ad locum, qui dicitur *Pleccateshem* ^(q), ibique consistens, gravi cæpit corporis febre vexari, & de die in diem languor crescebat fortissimus, ita ut cum eo positi discipuli illius de vita ejus ulteriore jam desperare cæpissent. Quorum unus, qui beato viro forte familiariter loqui solebat, nomine *Egifrik*, accedens ad eum, quasi de obitu ejus trepidatione metuerent, ei lacrymabiliter ac questuose innotuit; intentans etiam plebis commissæ destitutionem admodum periculosam, quæ sub Pastoris regimine tunc tandem divino cultui parere videbantur. Noli, inquit, venerande Sacerdos, quos nuper Domino acquisisti, tam cito deferere: Noli populum vel Clerum tuo studio aggregatum tam mature relinquere, ne grex adhuc in fide tenellus luporum pateat moribus devorandus: Noli nos humiles clientulos tuæ Sanctitatis defraudare præsentia, ne videamur, sicut oves non habentes pastorem, errabundi vagari. Cui beatus vir in hæc compunctus verba respondit: Noli, ait, fili mi, me a Domini mei diutius avocare conspectu; noli mihi temporali molestiam vitæ questuosis depromere vocibus: Nec hic longius vivere appeto, nec mori pertimesco; tantum Deum meum, quem toto corde semper dilexi, cui tota intentione servivi, precari volo, ut mercedem bonæ remunerationis, qualem ipsi placuerit, mihi pro laboribus meis clemens ac propitius conferre dignetur. Oves autem, quas mihi credidit, ipsi tuendas committo, quia & ipse, si quid boni facere potui, illius potius virtute peregi: Non deerit ejus clementia, cujus misericordia omnis plena est terra. Pia ergo devotione vir domini cælo semper intentus, & orationis suæ ad Deum jugiter vota pramittens, VI. Idus Novembris ^(r), die Dominico, post solis ortum, Confessor Domini pretiosus in Christi requievit nomine. Cujus ad exsequias plebs undique devota accurrens, Patrem ac Doctorem beatissimum cum laudibus & hymnis ad sedem devehunt *Bremenenses* ^(s), quæ eum in *Basilica nova* ^(s), quam ipse ædificaverat, cum honore & reverentia digna sepulturæ tradiderunt.

T t t t 2

Ca-

(q) *Pleccateshem*, contracte *Plexem*, hodie *Blexum* sive *Blexen*, est advocatia & parocchia Comitatus Oldenburgensis, in provincia Butjadingerland sita. *Adamus Brem.* p. 5. ita: Obiit senex & plenus dierum in *Fressa*, in villa *Pleccazze*, quæ sita est in *Rustris*. Nescio, an alium locum indiget Nota hæc in *Memor. H. m. burg.* T. II. p. 669. Nunc dicitur *Plexem*, quasi *Pleccensee*, & est ibi in *Visurgi*, infra *Bremam* & nomen eorum portum *Fegehak*, secunda navium statio.

(r) Obiit *b. Willehadus* An. 789. die 8. Novembris, qui erat Dominica vicesima prima post Trinitatis, & octavus dies a Dedicatione Ecclesiæ Bremensis.

(s) *Adamus Brem.* p. 5. ita: Corpus ejus *Bremam* deportatum, in *Basilica S. Petri*, quam ipse ædificavit, sepultum est. Postea corpus ejus bis translatus est, primo a *Willerico*, dum Templum ex lapide reedificavit, in australe oratorium, *Adam. Brem.* p. 7. secundo a *S. Anschario* d. 8. Nov. An. 861. in novam *S. Petri Basilicam*, quam tunc *S. Anscharius* dedicavit, testantibus ipso *Anschario* infra Cap. XXI. & *Adamo Bremensi* p. 9.

Caput XII.

Miracula circa eum post mortem ejus tam in sua, quam altera, in quam translatus est, Basilica.

In quo loco multis & evidentibus persæpe demonstratum est signis, quod isdem beatus vir vere Domini sit miles electus. Quæ tamen incuria & negligentia prætermissa, non sunt alicubi descripta: licet non pauci extiterunt, qui se scisse faterentur, divinam in eodem loco sæpius apparuisse virtutem. Sed & in *alteram* postea translatus ipse *Basilicam* (t), temporibus successoris ipsius bonæ memoriæ *Willerici* Episcopi, cum inibi quam plura etiam per divinam dicatur operatus potentiam, non sunt ab aliquo recondita memoriæ, quæ multorum assertio veraci probat impleta miraculo (u). Non est tamen occultandum silentio, quod ad gloriam beati viri divinitus patrefactum hætenus in *Bremensi* conservatum manet *ecclesia*. Siquidem baculus hominis sancti, quem Episcopali more ipse gestare consueverat, post obitum ejus, fidelium devotione in quadam fuerat arca repositus. Contigit autem, domum, in qua hæc eadem arca degebat, subitaneo flagrare incendio, & cum domo pariter etiam arca, cum omnibus, quæ intus recondita fuerant, penitus est consumpta; sed baculum ipsum in nullo funditus ignis attingere potuit, verum in medio ignis ita est repertus incolumis, ut nec signum quidem ardoris in eo ullum apparuerit. Unde Deus omnipotens in Sanctis suis vere est laudandus, qui in minimis etiam rebus meritum ipsorum suis declarat fidelibus. Aliud quoque contigit, quod æque beatum virum magni coram Domino fuisse meriti præmonstrat. Calicem quippe ejus, cum quo sacrificium Domino offerre continue solebat, in quodam loco reconditum Discipulorum ejus fidsissima conservabat affectio: ubi etiam cum ingestus ignis cuncta consumeret, ac si quid forte metalli fuerat opere fabricatum, calore liquefactum deflueret. ipse, cum esset argenteus, omnino integer est repertus. Et vere miranda in eo Domini potestas apparuit, ut qui vero igne divini amoris vivens accensus fuerat, in ejus reliquias post mortem ipsius terrenus ignis non valeret. Creatura enim Creatoris subiecta imperio, etiam vim naturæ perdit, cum jussu dominantis attendit. Nec potest aliquid detrimenti quamvis natura dictante perficere, cum vis uniuscujusque naturæ in Creatoris pendeat omnipotentissima voluntate. Mansit autem in Episcopatu *Beatus Willehadus* electus Domini Pontifex (x) annis duobus, mensibus tribus, diebus 26. & peracto boni certaminis cursu feliciter migravit ad Dominum: cui est honor, & gloria & potestas & imperium, per infinita Secula Seculorum Amen. Explicat *Vita S. Willehadi* Episcopi. Incipit de *Miraculis* ipsius.

Ca-

(t) *Adamus Brem.* p. 7. ita de *Willerico*: „Ecclesias ubique per Episcopium congruis erexit in locis, tres vero „*Bremæ*, quarum primam, scil. *Domum S. Petri*, de lignea lapideam fecit, & corpus *S. Willehadi* exinde „translatum in australi, quod fecit, oratorio recondidit; Quod etiam Scriptor vitæ ejus præterire noluit. „Narrantque posteri, hoc factum pro timore piratarum, qui propter virtutem miraculorum Confessoris „nostri corpus auferre maluerunt.

(u) Miracula illa, quæ in hoc Capite narrantur, facta in baculo Episcopali & calice *S. Willehadi*, haud diu a morte ejus contigerunt. Quæ vero sequuntur, incipiebant Anno 860.

(x) Hæc *Adamus Brem.* p. 5. repetit & aliqua addit: „Sedit, inquit, dominus & pater noster *Willehadus*, post „ordinationem suam, annos duos, menses III. dies XXVI. prædicavit tam *Frisiis*, quam *Saxonibus*, post „martyrium *S. Bonifacii* omnes annos triginta quinque.“ Ultima verba *Car. le Cointe* T. VI. p. 413. ita explicat: Superstes quidem *S. Bonifacio* vixit *S. Willehadus* annos triginta quinque incompletos, & post *S. Bonifacii* martyrium tam *Frisios* quam *Saxones* erudit: At annis haud paucis ab illo martyrio jam elapsis • *Nordanhumbria* serius in *Frisiam* transfretavit.

Caput XIII.

Præfatio S. Ansgarii in miracula S. Willehadi.

Dono omnipotentis Dei, qui gratuita pietatis suæ præordinatione, quosque in Ecclesia sancta Pastores constituit ac Doctores, *Ansgarius* (y) *Bremenensis* Ecclesiæ Præsul, universis per orbem concordie fraternitate degenti fidelium societati, pacem & beatitudinem in Christo orat sempiternam.

Laudes Dei, quas Sanctorum ejus acta miranda testantur, non debere silentio præteriri, multoties jam exemplis Patrum addiscimus, qui plurima eorum, quæ Domini pietas per servos suos in hoc exercuit seculo, studiosius literis commendavere. Quæ non solum viventium religiosam portenderent sanctitatem, verum etiam perenni vita cum Christo regnantium immortalem præmonstrarent gloriam. Revera enim, qui hinc translati, adhuc tamen miraculis, & diversarum ope virtutum hic populis adesse cernuntur, magnam nobis suæ glorificationis dignitatem ostendunt, & quanti apud Deum sunt meriti, luce clarius fidelium patefaciunt cordibus. Sed & magnum catholicæ in hoc fidei declaratur indicium, dum quod invisibiliter divina peragit sublimitas, ac si oculis conspiciat, indubitanter cœlitus factum christiana non diffidit credulitas. Et Sanctorum acta deputat meritis, quæ in eis sunt locis, ubi sacratissimæ eorum conditæ & habentur & venerantur Reliquiæ. Quia licet solus sit omnipotens Deus Israel, qui dat virtutem & fortitudinem plebi suæ, tamen mirabilis ipse in Sanctis suis prædicatur & colitur; quorum precibus fit ac meritis, ut prodigia & signa Majestas operetur divina. Nec tamen solummodo ibi Sancti prodesse cernuntur. ubi temporaliter in cineribus suis ac reliquiis præsentis fore videntur; Verum ubicunque fideliter invocati per eum, qui ubique præsens est, potentia & majestate Creatoris meritum ipsorum remunerantis, in omni loco dominationis ejus fidelibus suffragari creduntur. Quod multis jam & evidentibus sæpius patefactum constat remediis: quia plurimi sive inter tempestates ac procellas fluctuum seu inter alia quoque discrimina positi, ad invocationem cujuslibet Sancti subito se divinitus senserunt adjutos. Unde, si qua Dominus per sanctos suos miranda dignatus fuerit operari, jure ad notitiam plurimorum, ut posteris in memoria maneat spei, quod priores ob gratiam perceperunt fidei. Quapropter nostra quoque humilitas ea, quæ in diebus nostris per potentiam divinæ operationis ad ostendenda merita Beati Pontificis & Confessoris *Willehadi* patefacta claruerunt, literis indagare censuit; ut, quæ in antiquis olim venerata jure prædicavimus Sanctis, nunc in temporibus nostris ab eo, qui hujus nostræ, *Bremenensis* videlicet *Ecclesiæ*, primus extitit Pontifex, innovata, toto cordis gaudentes annis, suscipiamus pariter ac collaudemus Miracula. Non enim immemor Deus adhuc populi sui deseruit, quos redemit: verum inter innumera paganorum infestantium discrimina, omni pene solatio destitutis hanc supernæ visitationis voluit impendere gratiam, ut de divina multo certius præsumerent clementia, qui tantum tamque Deo acceptum Patronum, in spiritu velut & in corpore secum manere cognovissent, nec timerent, licet vastatam de novo inhabitare patriam, in qua sibi adesse Sanctissimi Patris non diffiderent merita, immo læti desertas repeterent sedes, quos licet hostilis incurfus fecerit exules, bonis exuberantes divina rursus reconciliaverit benignitas. Nec desperent sibi præsidia Sancti in omnibus affutura, cujus virtutem tam multiplicem in sanandis varie vexatorum, senserunt flagrare corporibus.

Ca-

(y) *Ansgarius*, scriptor vitæ S. Willehadi, utpote de Episcopo *Bremenensi* scribens, se heic *Præsulem Bremensem*, non autem Archiepiscopum *Hamburgensem* nominat.

Caput XIV.

Tempus miraculorum S. Willehadi.

Anno itaque incarnationis Dominicæ DCCCLX. Regni vero Domini nostri Serenissimi Principis HLUDOVICI XXVIII. Indictione VIII. in *Ecclesia Bremensi*, cœperunt divinitus agi *Miracula*, & de die in diem semper multiplicius crescere, ita ut jam longe lateque per populos rumor increbesceret plurimus, vere divinam in eodem loco apparuisse gloriam, & merita *Beati Willehadi*, in eadem Basilica requiescentis, honorabili virtutum flore pullulare. Quæ cum per multorum ora volutarentur, & tam in præsentia nostri, quam etiam absentibus nobis, publice multi ibidem sanitatis adipiscerentur commoda; decrevimus hæc eadem literis comprehensa posteriorum tradere memoriæ: quo una nobiscum Deum, qui in sanctis suis operatur, omnis fidelium natio gavisâ collaudet. Et sicut præsentibus per singula, quæ tunc forte miranda contigerint, in Domini laudibus tripudiando conclamant; ita etiam post futura religiosorum societas, cœlestem in beato viro congratulans ammiretur potentiam. Abhinc igitur miraculorum gesta ordiri incipientes, primo tempus quoque ipsum, quo hæc agi cœperunt, insinuamus, scilicet post Pentecosten, Anno Nativitatis Domini supra dicto; post transitum vero beati viri ⁽²⁾ circiter annis evolutis 70. Qui tamen prius & in multis Deo dignus apparuit: quanquam hæc negligentia abolita non fuerint celebri pervulgata sermone. Deinde & nomina eorum, qui sunt curati una cum valetudinis morbo; sed & loca quoque, in quibus vel progeniti vel conversati fuerant, partim prout res se habebat, interserendo texuimus: quo & veritas *Miraculorum* multiplicius attestata commendetur, & singuli ex propinquis vel vicinis suis ejus subsidio medicatis, quantam beati viri præsenferint gratiam, devotius recognoscant.

Caput XV.

De quatuor in aliis post mortem ejus factis miraculis.

Igitur femina quædam de *Osleveshusum* ^(a), *Tida* nomine, per septem annos cæcata, dum quodam sabbatho Dominam suam peteret, quo ad Ecclesiam procederent; illaque responderet, sibi tunc non licere, sed in crastinum mane die Dominico se simul ituras: illa statim mature diluculo surgens, suam acceleravit præire Dominam, atque ad Ecclesiam, quadam deducente se anicula, gressu properare veloci. Quo cum pervenisset, ibique orationi dedita solo prostrata incumberet, subito divini muneris dono lumen recepit amissum. Cumque post eam veniens domina ipsius Basilicæ penetraret intima; eamque ex ipsa loquela præsentem adesse cognosceret, repente ad illam occurrit gaudens & dicens: Mea Domina desideratissima, gratias Deo omnipotenti & laudes refero, quia Meritis beati *Willehadi* te oculis meis videre promerui. Quod factum illa ammirata, cunctis ibi astantibus, confestim enarravit, & quod vere illuminata fuerit, multorum testimonio approbant, patefecit. Sicque hæc virtus in populo ad clarificationem Dei publice manifestata est.

2. Rursus

(2) Obiit *b. Willebadus* An. 789. d. 8. Novembris, ergo a morte ejus ad initium Miraculorum, quæ incipiebant An. 860. post pentecosten, effluxit dimidiis annus supra septuaginta.

(a) Putatur esse locus *Osleuessem*, hodie *Osfelse*, in Præfectura Ruthe Episcopatus Hildeshemensis, *Falke* Tradit. Corbei. p. 76.

2. Rursus de pago *Emisga* ^(b) fœmina quædam nomine *Wimod* novem annis cœcitatem perpeſſa, cum quodam die vespertino tempore ad ecclesiam conveniret prædictam, ibi facta oratione post vespervas hospitium, ubi erat mansura, repeteret, subsequenti nocte ei, quod ex amisso lumine salutis ibi esset remedium perceptura, in visu est denunciatum. Cui rei ipsa ex voto utcumque credula Ecclesiam statim adire studuit, ibique merita Sancti toto invocans corde, divina adjuta gratia, luminis, quod amiserat, recepit officium. Quod etiam ad gloriam Dei multorum attestazione continuo patefactum claruit.

3. Post hæc autem, die Nativitatis S. Johannis Baptistæ, in conventu populi maximo, septem languidi a diversis sunt infirmitatibus liberati. Quod quia per singula enarrare non necessarium duximus: duo tamen eorum, quæ peracta sunt, miraculorum singulatim perstrinximus; quo ex his etiam cetera valeant intellectu perpendi. Nempe una ex ipsis fœmina quædam fuit ex villa in proximo sita *Luidwinenshusun*, nomine *Simod*, quæ tribus aut eo amplius mensibus oculorum privata lumine, ibidem nutu Dei gratiam pristina visionis recepit. Altera quoque de villa ipsius loci, videlicet *Brema* extitit, morbo contracta fœmina, quæ in infantia dum fortuito ignis adustione pede cremaretur, nulla subveniente medicina, articuli sursum versi pene ex toto pedem ei subverterant. Quæ multis annis eandem perpeſſa molestiam, præfato die, cunctis adstantibus, pedis & articulorum extensio sanitatem promeruit.

4. Porro ex *Laris* ^(c) de villa *Sluttra* ^(d) vocabulo, quædam fœmina fuit per multos annos incurvata, quæ non aliter ambulare nisi manibus reptando poterat, nec omnia sursum respicere ac postremum quoque ita morbo perurgente debilitata fuerat, ut non, nisi portaretur, aliquo devenire potuisset. Quæ etiam habebat filiam, quam ex ipsa infantia nativo lumine cœcitas obscuraverat. Hanc itaque, audita miraculorum virtute, simul cum filia propinqui vel vicini ad januam Bremensis detulerunt Ecclesiæ. Quæ inibi posita, cum fide aliorum subvecta advenisset, miseratione divina & de filia illuminatione gaudere promeruit & semet ipsam gestans ac sursum erecta, propriis gressibus notas repedavit ad sedes.

Caput XVI.

Alia quinque Sancti Willehadi miracula.

5. Item ex *Laris* de villa *Falathorp* ^(e), duæ fœminæ, una contracta, & altera orba, cum ad eundem locum deductæ fuissent, divini muneris largitate, incolumes ad propria sunt reversæ.

6. Ex pago quoque suprascripto de villa *Bokkenhusun* ^(f), quidam adolescens multo jam tempore paralyticus ad eundem locum deductus, divino nutu incolumitati pristina redditus, ad propria rediit sanus.

Uuuu 2

7. Cæterum

(b) *Emisga* five *Emisgo*, pagus Frisiæ veteris, ad fluvium Emisam, in Diplomatis Imperatorum vetustis de An. 997. 1062. 1096. nominatur *Emische*, *Emisgoa*, & *Emescowa*, vid. *Falke* Trad. Corb. p. 452. *Scapborst* T. I. p. 421. 451.

(c) De *Laris* vide supra p. 347.

(d) *Sluttra*, hodie dicta *Sluer* five *Schlutter*, non procul a castro Delmenhorst, vid. *Falke* Trad. Corb. p. 85.

(e) De *Falathorp* vid. *Falke* Trad. Corb. 85.

(f) Videtur esse *Beckhusen*, in Comitatu Oldenburgensi, haud procul a Raftede.

7. Cæterum de pago *Ostarburge* (g), ex villa nomine *Baldrikeſwich*, quædam fœmina, vocabulo *Adſuit*, paralyſi valde graviter & diu vexata, cum quadam die Dominica eo adducta fuiſſet, & multi in eadem die, ſeptem videlicet & octo ex diverſis curati fuiſſent languoribus, ac poſt Miſſæ celebrationem hoc idem populo denunciaretur, & pro exhibitis miraculis tam Clerus quam & populus laudes Deo debitas modulatis decantaret vocibus, ſubito ipſa e medio populi ſurgens ad gradus Altaris, ubi alii ægroti ſanati jacebant, cœpit accurrere. Quæ cum a circumſtantibus, ne in chorum Clericorum canentium forte proſiliret, retineri conaretur, ipſa, quod ſibi præceptum fuerit, quo ante altare cum aliis ſeſe collocaret, menti alacri fatebatur. Viſum namque ei fuerat, quod Sacerdos, qui de aliorum ſanitate populo annunciaverat, ei quoque, ut ſurgens cum cæteris ad Altare procederet, manu annuerit. Cujus requiſita infirmitate ac ſanitate patefacta, omnes ad laudandam omnipotentia divina majestatem atque extollenda Beatiſſimi viri merita tanto instantius, quanto & iterata virtute optabilius corde compuncti, lacrymisque præ gaudio obortis, denuo alacres perſonuerunt.

8. Deinde ex *Waldſatis* (h) quædam fuit fœmina, de villa *Willianſtedi*, nomine *Ikkia*, quæ ſeptem annis viſus fuerat cœcitatem perpeſſa, cui cum de præſato loco ſigna miraculorum jam fama vulgante ubique percrebeſcerent, quædam vicina ſua exhortans dixit: Quare non & tu Sanctum Dei exquirere conaris, ut tibi quoque lux oculorum patefacta clareſcat? Illa autem ſe libentiſſime ita velle reſpondit, verum hoc tantum ſuo repugnare deſiderio, quia non haberet ductorem. Cui illa denuo ſubjunxit: Ecce! ſi alium non habes, ego te, quomodocunque potero, illuc deducam. Cujus illa promiſſum, quia aliud ſibi neſciebat refugium, gratantiſſime accepit. Erant autem ambæ pauperculæ. Arrepto itaque itinere, ipſæ duæ tantummodo Domini ſecum comitante gratia, ad præſatum tandem pervenerunt Sanctuarium. Ubi cum devote precibus inſiſterent, illa, quæ cœca fuerat, ſubito illuminatur; Et converſa ad ſociam ſuam ſubridens atque congratulans dixit: o quam bene, quam bene mihi tuum contigit audiſſe conſilium, ut Sanctum Dei perquirerem, ecce, una tecum lumen cœli video? Hoc itaque factum ſtatim publice prædicatum, magnam populis divina miſerationis ſpem dedit: quoniam ſecundum Pfalmiſtæ dictum: Illi dereliſtus eſt pauper. Ideoque & ipſe refugium & pauperum in tribulatione, pupillo quoque & orphano ipſe promptus ſemper erit adiutor. Recepto itaque luminis viſu, ipſa jam non ſocia ducente, ſed pariter comitante, ad ſuum ſana rediit tugurium, Domini laudes ſemper cantando & comparis ſuæ ſalutaria monita, gratias jugiter referendo extollens.

9. De pago autem eodem quædam fœmina æque *Ikkia* vocata fuerat, quæ per multa annorum curricula a cingulo uſque deorſum paralyſi ita contracta extitit, ut de membris ipſis nihil penitus ſentiret, nec quoquam ire niſi cum ſcabello ſeſe trahendo poſſet, quæ ad ſanctum perveniens locum, Domini miſeratione viribus reparatis, ſuis ſe pedibus, quo voluit, ipſa ſubvexit.

Ca-

(g) Vocatur pagus *Aſterburgi* in Trad. vet. Corb. ſitus in Comitatu Schaumburgico & Episcopatu Mindenſi, vid. *Falke* Trad. Corb. p. 10. 11.

(h) De *Waldſatis* & pago *Waldſatorum*, vide quæ habet *Gruppen* Orig. Germ. T. II. p. 241. 243.

Caput XVII.

Alia fex S. Willehadi miracula.

10. Quidam vero homo indigena, causa paupertatis circumeundo stipendia quærens, ad *Basilicam Sancti* dudum convenerat *Alexandri* (i), qui habebat filiastram secum circumeuntem cæcam, & ipse quoque duplici pœna multo tempore orbitatem sustinens: ubi cum morarentur, contigit meritis Sancti prædictam filiastram ipsius unius oculi visionem percipere. Quo dono exhilarati, ulteriora progredientes, ad *oratorium* pervenerunt *Bremenſe*: ubi in oratione positi, *Beati Willehadi* intercessionem multiplici sunt scœnore ditati. Nam & ipse amborum visionem percepit oculorum, & filiastra ipsius alterius quoque illuminatione est gayisa. Quod cum fidelium, qui affuerunt, denunciaretur testimonio, plebs omnis exultando laudem dedit Deo.

11. Præterea ex pago *Nordwidu* quidam homo ad limina memorati Martyris olim transierat *Alexandri*: qui mutus simul & surdus diutino labore ab infantia miserrabili potiebatur vexatione. Meritis præfati Martyris auditum percepit. Ultra vero tendens & ad *Basilicam Bremenſis Ecclesiæ* perveniens, divinæ largitatis clementia loqui pariter & audire, *Beato Willehado* interpellante, promeruit.

12. Item ex *Laris*, de villa *Otiſhuſun* (k), cujusdam *Friderberni* filia omnibus membris diutino fuerat contracta languore: quæ ad prædictam deducta Basilicam, per dies septem gravissimam in corpore molestiam pertulit, ita ut jam pene exanimis præ doloris crederetur magnitudine. Sed tandem, divina annuente clementia, levius agi cœpit, & ad pristinum reparata officium, meritis sancti incolumitatem recepit. Quæ paternam revisens domum, omnibus sana membris, parentibus ac vicinis festivum plane exhibuit gaudium.

13. De *Steornigis* quoque, ex villa *Gandríkessard*, quædam scœmina, *Herimod* nomine, duobus annis furda extiterat: quæ ad prædictum deveniens locum, intercessionem Sancti audiendo redire meruit.

14. Item de *Laris*, de villa *Falathorpe*, duæ illuc advenerant scœminæ, una incurvata nomine *Hatbaburg*, & altera orba, nomine *Macſwid*: quæ divinum ibi flagitantes præsidium, ambæ cum sanitatis gaudio proprias sedes lætabundæ repetierunt.

15. Porro de *Wege* villa publica, quædam puella multo tempore omnibus infirmata membris nihil omnino virium in proprio retinebat corpore: ad confessionem itaque deducta Sancti, divinæ largitatis munificentia, & virium possibilitatem & totius corporis recepit sanitatem.

Ca-

(i) Ex hoc & sequenti Articulo comprobantur, quæ *Adamus Bremenſis* p. 9. dixit: „Si, inqviens, temporum „seriem diligenter computemus, ipsum est tempus, quo in Saxoniam *Translatio Sancti contigit Alexandri*: „In qua illud memorabile videtur, *Confessorem nostrum cum advena Martyre certasse*, quis eorum videre- „tur esse major, & in gratia sanitarum populis acceptior.“ Anno circiter 855. corpus *S. Alexandri* Roma per *Walbertum* Comitem *Wildesbusanæ* translatus est, Anno autem 872. Collegium Canonicorum, *Ecclesiæ S. Alexandri Wildesbusanæ* ab eodem Comite additum, dotatum est, Vid. *Eccardi Geneal. Saxon.* p. 17-21. *Vogt Monum. Bremenſ.* T. I. p. 406-409. *Chron. Brunſv.* ap. *Leibnit.* T. II. p. 14. *Meginhard.* in *Bibl. Hist. Goettingensi* p. 10.

(k) De villa *Otiſhuſun*, vid. *Falke Trad. Corb.* p. 85.

Caput XVIII.

Alia septem S. Willehadi miracula.

16. Cæterum de *Sturmi* ⁽¹⁾ ex villa *Ekina*, quædam fœmina vocabulo *Gerswid*, cœcitatem multo tempore passa, in eodem loco posita, lumine est privato donata.

17. Similiter quoque de *Stenthorpe* pago quædam fœmina diutius cœca, dum orationi decumberet, auxiliante Beato Viro, luminis est curata remedio.

18. Deinde ex *Fresia* de villa *Westanko* vir quidam cœcus *Meinradus*, eo adveniens, superna illustratus gratia, luminis recepit officium.

19. De *Laris* ex villa *Habthoreinmod* nomine, novem annis cœcata Sanctissimi viri precibus longe optatam ibi recipere visionis promeruit gratiam.

20. De *Wigmodis* autem, de villa *Midlistan*, *Fadarvurd*, quidam homo manu multis admodum contractus annis, ibidem Domino tribuente incolumis est redditus.

21. Item de *Wigmodis* ex villa *Westrifranbeverigifeti* ^(m) fœmina, *Thiadgardis* nomine, diu cœca ibidem est illuminata.

22. De *Sturmi* vero, ex villa *Ekynon*, *Akko* quidam vocabulo, jam quodam in brachio vulneratus fuerat. Cui cum nulla subveniret medicina, armum ad omnia opera multis annis inertem habuit. Qui illo veniens, & dierum suorum ociosam consumptionem deplorans, auxiliumque Beati viri exposulans, superna donante gratia, cum diu dolore brachii torqueretur, tandem sanatus porrectam extendit dexteram. Pro cuius incolumitate cum omnes Deo gratias retulissent, ille domum reversus, fiducia jam suæ sanitatis ammonitus, & de Dei misericordia certissime confusus, uxorem suam, quæ multo jam tempore in cœcitate permanerat, secum ipse ad eandem reduxit Ecclesiam. Ubi cum pro concessio remedio vir fide corroboratus mulieri beneficium, & mulier quoque viri sui doctrinis ammonita, Dominum sibi inhiante posceret adesse propitium, cœlitus inspirato lumine, subito mulier clare cœpit cuncta videre. Quod statim in populo declaratum magna fidei tribuit incitamenta, & cunctorum animos ad credulitatem divinæ confirmavit potentia. Cumque pro eorum salute clerus ac populus personaret, ipsi ad propria gaudentes reversi, tanto alacrius atque studiosius labori insistere cœperunt, quanto se meminerunt otiose vacantes dies multos antea perdidisse.

Caput XIX.

Alia quinque S. Willehadi miracula.

23. De *Laris* quoque concepta jam dudum divina creverunt miracula. Nam quidam *Rhoudwig* ex villa *Stenbike*, tribus annis mutus cum inibi positus auxilium Beati viri imploraret tacitus, divina miserante gratia, aperto ore subito Domini cœpit enarrare magnalia.

24. Item de villa *Rehteresflet*, quædam fœmina multis fuerat annis morbo ita contracta, ut nec in lecto se in alteram partem absque adjutorio posset movere, nec ullius membri aliqua prorsus commoditate potiretur. Quam cum amici fide excitati ad confessionem deveherent Sancti, ibique in medio posita grabato ac si feretro tanquam præmorta

(1) Pagus *Sturmi* sive *Sturmidi* in Episcopatu Verdensi, in *Dipl. Caroli M.* apud Adam. Brem. p. 4. *Sturmegoe* dicitur, Conf. *Falke* Trad. Corb. p. 297. *Meibom.* T. III. p. 109.

(m) Villa forte, quæ postea *Bederickesæ* castrum fuit, haud procul ab urbe Brema, vid. *Falke* Trad. Corb. p. 13.

præmortua decubaret, subito sana profuit e lecto, & prorumpens in medium, laudes concinebat Domino. Nec jam curans grabati præsidia, in pace dimissa, viam, qua advecta fuerat, propriis gressibus ambulabat intrepida.

25. Porro de villa *Bouchem*, ex pago *Lobingao*, quædam fœmina, *Siberin* vocata, cum infirmitate cogente omnibus esset membris invalida, ita ut nihil ei jurium in proprio esset corpore, meritis Beati viri ibidem sanitatem adepta est integerrimam.

26. Rursus de *Laris*, ex villa *Eggrikenhusun*, quædam fœmina ab infantia ita extiterat manca, ut nulli unquam usui aptari altera fuerit manus: quæ cum in sancto posita loco auxilium divinæ miserationis corde posceret intimo, subito sana manibus plaudens utrisque jubilationem Deo in voce reddebat exultationis.

27. Sed & de *Liaßmona* ⁽ⁿ⁾ quædam fuerat ancilla venerandi Comitis *Hirimanni*, quam ipse causa operis textrini in domo sua *Hethas* cum aliis ancillis esse præceperat: quæ cum ibidem posita dominico inesset servitio, occulto quidem, sed recto Dei judicio alias sana, loquelæ tantum est amisitione damnata. Qua cum diutius molestia premeretur, nec aliquid prorsus loquendo resonare valeret, prædictus Comes miseratione Domini compunctus, libertatem ei pro animæ suæ tribuit remedio; sicque inde dimissam ad propria redire permisit liberam. Deducta igitur a comitibus ad *Bremam* pervenit, statimque Ecclesiam adire devota, ut creditur, intentione curavit. Namque rerum effectu claruit, quid ipsa fidei mente tractaverit. Properans quippe ad fores ecclesiæ, statim misericordiam Domini sibi obviam sensit. Nam in ipso introitu Basilicæ, cum ingrederetur fores atrii, impedimento lingvæ repente resoluta, altius exclamare ac laudes canere Deo cœpit. Cujus cum causam coram positi requirerent, quæ gesta fuerant, plane ac dilucide enarravit. Sicque hæc virtus aliorum etiam testimonio in populo declarata Beati viri merita cumulavit eximia. Quæ inde ad paternam se transferens domum, cum ipsa hilaris ac irret læta, sanitate simul ac libertate donata, parentes quoque ac propinquos ex suo fecit adventu ac prosperitate gaudere.

Caput XX.

Alia septem S. Willehadi miracula.

28. Item de *Bremis* puella quædam, nomine *Wige*, diu muta & omnibus quoque membris contracta, ita ut non aliquo nisi ab aliis delata sese transferre posset, in eodem loco meritis Beati viri & loquelæ usum, & membrorum omnium recepit officium.

29. Posthæc etiam de *Uprîustri* quædam fœmina ex dextra parte a tempore nativitatis manca, nomine *Tethileis*, Domino auxiliante, ibidem est sanata.

30. De *Wignodis* autem, ex villa *Medemahem*, fœmina quædam, *Ida* vocabulo, novem annis cœcitatem passa, ibidem Domini gratia oculorum donata est luciflua claritate.

31. Cæterum de *Riustri*, ex villa *Smalonflet* ^(o) quædam fœmina, *Dislith* nominata, per undecim menses uno oculo cœcata, illo adveniens, Beati viri meritis amborum se gavisa est potitam lumine.

32. Ex villa quoque *Tadinghem* quædam fœmina, *Egilmare* vocata, quatuor annis paralytica, eodem a parentibus in carruca adducta, adjuvante superna gratia, propriis gressibus gaudens remeavit ad propria.

X x x x 2

33. Deni-

(n) *Adamo Brem.* p. 35. 41. *Liaßmona* & *Lismona*, idem forte pagus in Episcopatu Bremensi in Comitatu Stadenfi qui *Lessem* sive *Lesmen*, vid. *Staphorst* p. 14. 404. 418. 561.

(o) Hodie *Smalenflet*, villa in Advocatia *Goltzwarden* Comitatus *Oldenburgici*.

33. Denique ex loco *Citirothe* nuncupato, quædam fœmina anno uno ac dimidio luminibus oculorum orbata, exorante Beato viro, ibidem sanitatem recepit illuminata.

34. Porro de *Liaftmona* quædam fœmina, *Rotgardis* vocata, multis jam annis uno pede clauda, cum duobus baculis præfatam adiens Basilicam, gressu amisso pedis sibi reddito, sensit Beati viri vere divinitus concessam in eodem loco flagrare virtutem.

Caput XXI.

Conclusio miraculorum S. Willehadi.

Fuerunt præterea multi causa recuperandæ salutis ad eundem locum properantes, meritis Beatissimi Pontificis in via sanati. Quorum aliorum relatione innotuit sanitas: quia nequaquam ipsi, ut cœperant, locum sanctum expetere curaverunt, verum magis sanitate donati, ex itinere redeuntes ad propria festini cum gaudio sunt reversi, Dominum & beatum *Willebadum* magnificis laudibus prædicantes.

Verum nos, ne prolixior narratio onerosa fiat legentibus, hæc & alia multa intermisimus, quæ tamen plurimorum ore vulgata in populis habentur. *Corpus* autem ipsius *Sancti*, quod jam tunc a loco requietionis suæ in alteram *translatum* fuerat (p) *Basilicam*, nos cum maxima fidelium turma ac Cleri innumerabilis conventu, exinde sublatum feretroque impositum magnis populorum vocibus in laudem Dei ac beati viri concrepantibus, *die depositionis* illius, in *nova*, quam tunc dedicavimus, collocavimus *Basilica*: ubi honorifice compositum magnifice postmodum atque innumeris clauit virtutum indiciis; & de die in diem meritis Beati viri multiplicia inibi crescunt miraculorum signa. Agitur autem *dies depositionis* ejus simul & *translatio* corporis *VI. Idus Novembris* ad laudem & gloriam nominis nostri Domini Jesu Christi, qui cum Patre & Spiritu Sancto unus & verus Deus, vivit & dominatur per immortalia secula seculorum, Amen.

(p) *Adamus Brem.* p. 9. Translationem S. Willehadi ad Annum 861. refert: „Ipse (Anscharius) *transtulit corpus S. Willehadi* in matricem *b. Petri Apostoli Ecclesiam*, ab illo australi oratorio, quo deportatum est a „*Willerico*: Et tunc facta sunt illa Miracula, quæ per merita *S. Willehadi* populo ostensa sunt ab Anno „*Domini DCCCLXI.*“ Superius Cap. XIV. Anscharius posuit initia Miraculorum ad An. 860. Hæc erat secunda S. Willehadi in Novam Basilicam Translatio; ante enim a Willerico prima facta erat, de qua supra ad Cap. XI. XII.

XXIII.

Legenda de Sancto Willehado.

Postquam *Sancti Willebadi Vitam*, a S. Anschario scriptam, inter Scriptores meos adoptassem, occurrit mihi in memoriam *Legenda* ejusdem *S. Willebadi*, quæ in vetusto ac rariori illo Libro, qui *Pasfionael este dat Leuent der Hyllighen* inscribitur, Lubecæ An. 1497. in folio impresso, legitur. Ea *Legenda* sive potius *Vita Sancti Willebadi*, quæ cum nuper inserta ejusdem Vita convenit, & ni fallor, ex eadem desumpta est, licet lingua inferiori

riori Saxonica five Holfatica exarata fit, heic eo magis præcedenti adjungi meretur, quo majorem eidem auctoritatem, si cum ea conferetur, ac lucem conciliare potest. Si quis plura de S. Willebado scire aver, adeat *Mollerii Cimbriam Literatam* T. II. p. 985. sq. En ipsam Legendam.

Willebadus de was eyn eerwerdich man, geboren in *Engelant*, vth der stad *Northumbris*; Van sinen kyntlyken yaren he sick ouede in den leren der hillighen schrift vnde in gheystlyken werken, alze in vastende, bedende, vnd wakende, tho der ere Ghades, nacht vnde dach was alle syn vlyt, so dat alle de ynwoners dar suluest doer syn doghentsam leuent en eerwerdighen laueden vnde leeff hadden. Na vorloep der tyd, van gunst weghe des ghanzen volkes, wart he gekoren to deme erwerdighen Presterlyken state, welken staet myt vordenste finer hillicheyt, vnde myt ouynge veler guden werke, van tyden to tyden he vormerede. Alze he nu hadde entfanghen de confirmacien des Presterlyken states, horde he, dat dat volk der *Vresen* vnde der *Sassen*, de so langhe hadden vnlouifck vnde heyden ghewezen, vorleten dath anbetent der affgode, vnde hadden anghenamen de vorborgenheyt des cristen louen, vnde sick leten wasscken van allen synden mit dem Sacramente der hilghen Dope. Des wart he sere ghevrouwet vnde in groter leue entfenghet vnde dachte mit alleme vlyte, wodane wyfze he mochte kamen in de lande, vnde se vort bestedighen in der leue Gades. Doer schyckynge des hylghen ghestes van daghen to daghen he yo meer wart entfenghet to vullenbrynghen dissen guden vorsath. Alze nu dat licht gheseth in dat duster vnder den schepel kan nycht blyuen verborghen, men ghesath vp den luchter, denne schynet dat aural. In den ghelyk disse erbar man in allen dogheden schynede, ginck tho den *Konnynghe* vp de tyd regerende in *Engelant*, gheheten *ALACHRAT*, vnde sede em mit vthghetynge finer tranen, wodane wyfze in gantzer leue he entfenghet were, vnde van em orloff bad to preddiken dat wort Gades, vnde mit synen wyllen em themedede to gaende in dat lant. Do de Konnynk vornam sinen guden willen, he versammelde to sik vele hillighe *Bysschoppe*, den he vorghaf sinen andechtighen hillighen wyllen. Alze se nu alle wol hadden vorstaen sinen guden hillighen wyllen, se en alle beuolen der gotliken gnade.

Do van stunt he sik gaf mit vlyte dar hen to wanderende mit schepen ouer water, wente dat meer nicht verne was van dar, vnde he quam in *Vreszlant*, to eyner stede, gheheten *Dokinkirka*, welke stede was yn dem dorpe *Hoftracha*, dar de *Bysschop Bonifacius* in vortyden ghemartert was, vnde dar suluest doer de predicacien des hylghen Martelers vele in vortyden weren tho deme louen bekeret, unde dar na wart he van ene in groter ere entfanghen. Daer leerde he en de werke, welk Gode to kamen, vnd mit en dar wonede langhe tyd, vele eddelynge em sanden ere kyndere to leren de wyfzheit, den he leerde de wetenheyt der tucht, vnde gude bylde van sik to geuende, mit vlyte he en ok leerde, dat se scholden hebben de leue godes, vnde dede dweleden, de brochte he to deme rechten louen, vnde vele mynschen de he dar hadde bracht myt finer preddikye to deme cristen louen, he de dar ok doffte.

Do wanderde he van dar ouer eyn water, gehehen *Loueke*, vnde to eyner stede quam, genomet *Humercha*, dar he anhoeff den vnlouighen to predikende den namen vnser heren Jhesu Cristi, vnde dat se scolden verlaten de ydelicheyt der afgode, vnde kennen eynen waren God, doer welken se worden gewasscken vermyddelst der dope van allen eren sunden, vnde entfanghen de gnade der vnschuld, vnde were vmme nicht, dat me van stenen hulpe bede, vnde van den affgoden, welke dede doef vnde blynd weren, nenen trost vnde gnade konden hebben, worumme dat grymmige verblyndede volk wart entfenghet in grote meerne, vnde seden

mit gnyfternen thenen, man ſcholde den vnredeliken mynſchen nicht lengher laten leuen, wente he were ſchuldich des dodes, dede ere vnvorwinlike gode dorſte ſo ganſzliken vernichtighen vnde verachten. Welk doch vnde etlyke mank en meer vornufft hebbende vnde vorſtant der redelicheyten reden den anderen vnde ſeden. Wy weten nicht van deme louen, den he vns hefft ghepreddiket eſte he vns ſy vor geuen vth deme wyllen Gades. Wy konen den man myt nenen vndaden vorwynnen, doer welk wy moghen en ſo vorſichtighen bryngen to dode. Wy wyllen daromme legghen dat *loth* (a), doer wat vns gotlyker wyſe werde geapenbaret, eſte he ſchuldich ſy des dodes, eſte nicht. Do na wonheyt der vnlouighen wart ghelecht dat *loth* van tho larynghe der ſchyckynghen Gades, dat *loth des dodes* konde nicht vallen vp em, woromme in nenen dyngen ſe em dorſten ſchedelyk wezen. Men ſe tho rade ghynghen, vnde lethen ene myt vryen wyllen ghaen van dar vngheſeriget.

Do roech he van dar, vnde quam to *Hianta* (b), dar he preddikede dat wort Gades, vnde vele ſchaer des volkes dar ſulueſt nemen de gnade der dope. Daer he ock alle wyle mit en bleeff. De vnlouighen he leerde, vnde de louighen mit allen vlyte he beſtedigheden in deme weghe der warheyt, mit worden vnde guden bilden. Vele vrame minſchen dar anhouen ein guet leuent, vnde den erdom der vnlouighen ſe helden to hate, den criſten louen, welken ſe hadden anghenhauen mit allem vlyte erer kreffte ſe helden van gantzen herten. Darna ſchach dat, dat etlyke van den yungheren *Sunte Willehadi* de tempele der heyden vpgerychtet in velen ſteden vornichtigheden vnde nedder worpen. Do de heyden, noch welke weren in eren vnlouen, worden ghans tornich, vnde quemen mit aller macht vnde menden de criſten alle to vordelghende, vnde dar ſulueſt den denre Gades *Sunte Willehadum* ſloghen mit külen vnde ſeer plagheden. Do eyn van den heyden vthtoch ſyn ſwert, vnde floech na *Sunte Willehado*, em meende aff to houwende ſyn houed. Vp de tyd de hilghe man hadde hengende ouer ſinem halſe ein ſchryn mit *hillichdom* (c). Alze nu de houwe des quaden mynſchen quam vp den hals *Sunte Willehadi*, wart entwey ghehowen de reme, dar dat ſchryn des hillighedomes ynne hanghede, vnde de werdighe man bleef vngheſeriget. Do de vnlouighen dat mirakel ſeghen, ſe alle worden vorſchrecket, ene vnde ſine gheſelſchop leten vorder vnuoruolghet.

Darna de alderwerdigheſte KAROLUS eyn Konynek van Frankeryke, welke mannighe tyd hadde arbeyt ghedaen, dath lant tho *Sasſen* tho deme criſtene louen to brynghende, den ſe vaken hadden entfanghen, men in ereme olden erdome bleuen, vnde den criſten louen wedder vorleden. De ſande boden na deme hillighen manne *Sunte Willehado*, dat he vor eme queme. Alze he nu tho eme quam, wart he erwerdighen van eme entfanghen. Alze de Hoehgheboren eddelen Vorſte horde ſine wort, vnde ſine lere, vnde ock vornam, dat *Sunte Willehadus* was eyn erbaer man, van leuende vnde guden bylden, he ſande ene in dat lant to *Sasſen*, in eyne yeghen de dar benomet is *Wignodia*, dar he van Konynklyker walt buwede Kerken, vnde preddikede dat wort Gades deme volke. Dar wanderde he vmme dat ghantze lant vnde bekeerde vele to den criſten louen mit ſiner hilghen lere, ſo dat he in dem anderen yar na ſiner anheuynghe alle de *Sasſen* vnde *Vreſen* bekeerde to den criſten louen. Dyt ſchach in dat *yaer vnſes heren VII. bundert vnde LXXI.* (d), vnde in dem

(a) De *Sortium* uſu etiam in *Actis Sancti Willibrordi & Sancti Vulframni* Episcoporum quædam occurrunt.

(b) Legendum *Trianta*, vide ſupra p. 345. *Jo. a Leidis* in *Sweertii Annal. Belg.* p. 56. *Posthac venit in Tretoniam, id eſt, Drentherlant.*

(c) *Talia Reliquiaria ſive Serinia cum Reliquiis Sanctorum antiqui dixerunt Phylacteria.*

(d) Legendum *LXXXI*. Sic habet *S. Willehadi Vita* ab *Anſchario* ſcripta. *Chronicon autem Moisiſiacenſe* ap. *Du Chesne*

dem ryke des vorbenomeden Vorsten finer regerynghe des XIII. yars. Vnde de tyd noch nicht was ghekoren tho Keyser, deme de hellighe vader Pawes *Leo* darna to Rome kronede mit groter werdicheyt to eynen Romeſchen Konynghe vnde to Keyſere in deme XXXIII. yaer fines rykes vnd finer regerynghe. In diſſen tyden de hilghe man *Willebadus* in dem lande gheheten *Wignodia* preddikede vnde kerken leet buwen vnde preſtere wygede, welk mit em den denſt Gades vnde den criſten louen hulpen ſterken vnde vormeren.

Des anderen yares dar na van beſchyckinge des bozen gheſtes, dede ein hater is alles guden, anvörde enen tirannen, geheten *Widekindus*, de ſik vprichtede wedder den Konyneck vnde Hochgheboren Vorſten *KAROLUM*, vnde to ſik toech vele *Sasſen*, dede ouer eyn quemen to vorvolghende alle den, dede ghedofft weren vnde beſtedighet in dem hylghen criſten louen, welk ſe yagheden vth eren eruen, huſeren vnde wonynghen, ſo dath ſe dweleden in deme lande, alze ſchape ſunder heerden. Do de hilghe man aldus mit finen ſchapken voruolghet vnde vorſchuchtert wart, dachte na den boden Gades ſik to holdende, das ſus ludet: *Yſſet dat ſe yum veruolghen in der einen ſtat, vleget in de anderen.* Do ſettede ſik de hilge man in ein ſchyp, vnde ſeghelde dar by *Vryſzlant*, vnde ſo entquam vth den henden erer voruolginge. Noch nicht aff en leten de voruolgere der criſten, ſe doetſlogen *Volgardum* den preſter in den vorbenomeden dorpe *Leri*, mit den Greuen *Ennigo*, vnde ock *Bernanium* in *Vpruſtryngen*, *Atrebanum* den Clerik in *Thiatmaresgaue*, *Gerualum* mit finer ſelſchop tho *Bremen*, vnde ſodane wyſe to den ryke des hemmels mit vthghetinge eres bloddes ſalichliken geſant worden.

Do dyt nu aldus was gheſcheen, vornam de hilghe man *Willebadus*, dar nene wyſe eſte mate em dar meer were tho preddikende doer dat grote voruolgent der tirannen. Men he wanderde to dem Konninge *PIPINO* der *Longebarden*, vnde ſo mit ſuntheyt quam to *Rome*, vnde dar Sunte Petro vnde Paulo ſine ſcape, welke he in dem lande to *Sasſen* to den louen hadde bekeret, mit vthghetinge finer tranen vnde ynnigen bede beuoel. Dar wart ok he van den Paweſze *Adriano* getroſtet vnde geſterket. Des he wedder afftoch, vnde quam in *Frankryke*. Do he dar ene wyle hadde gewezen, he wedder wanderde in dat lant to *Sasſen* to der ſtede, welke dar heth *Aſternacha*, dar to em quemen ſine yungheren, welk vorſchuchtert weren vorvruchten der voruolginge, de he guetlyken troſtede vnde lerede, dat ſe doer den louen vnde vmme de leue Criſti ſcolden wezen vaſte vnde ſtede in alle ereme wedderſtalle, vnde dar do mit en bleef twe yar. He hadde dar ein entſame leuent, ſo dat he ſtede mochte lezen, vnde beden, vnde ok ſchryuen. He ſchreff dar de *Epiftelen Sunte Pawels* mit erer vthleggynghe, vnde vele andere gude boke, welke daer noch yn vorwaringhe ſint to eyner ewigen dechniſſe. Dar ſulueſt dar vele quemen to der bekantniſſe doer de guden bylde, vnde doer de hylighen lere, vnde annamen eyn better leuent, den ſe eer hadden ghehath.

Darna de werdighe Biſſchop *Wylebadus* wanderde tho Konnyneck *KAROLO*, de vp de tyd was in dem lande tho *Sasſen*, to *Merſzborch* (c), vnde dar em vorgaff finen hilghen wyll'en, welken he hadde tho vormerende den louen, vnde den wyll'en Gades, vnde ene dar to troſte fines arbeydes em gaff eyn leen, welk belegghen was in *Frankryken*, in eyner ſtede dede heth *Juſtina*, vnde ock do em beuoel, dat de

Y y y y 2

hadde

Chesne T. III. p. 138. & reliqui fere omnes *Francorum Annales* hanc *Saxonum* & *Freſonum* converſionem ad An. 780. referunt.

(c) Legendum *Eresburg*, *Saxoniz* oppidum ad *Wiſeram* fluvium, *Carolo M.* frequentatum.

hadde anghenamen doer den namen Cristi, dat scholde he vullenbringhen, dat de hilghe man danknamichliken mit alleme vlyte annamede to doende. Do quam he wedder to *Wigmodiam*, vnde den cristen louen apenbar den vnlouighen preddikede. De vorstreden kerken he wedder buwede, vnde werdighe personen dar in settede, welke dem volke vorwezen scholden mit lerende, vnde mit alle den, dat to der salicheyt horede dar vnde in allen steden. Do dat *Sasfen lant* van schykynghe wegghen des alweldighen Gades wedder keret wart to den louen, vnde *Wedekyndus* ^(f) de Voruolger sik wedder horfam gaf vnder den Konink KAROLUM, vnde ok entfenk de hilghe dope. Do nu alle dynghe to vreden weren ghekamen, KAROLUS sath in finer stad *Wormes*, den dener Gades *Willebadum* leet consecreren to Bysscoppe, vnde settede en eyenen vorwezer ouer *Wigmodiam*, *Laras*, *Riustri*, *Asterga*, vnde ok *Nordendi*, vnde *Wanga*, dat he den steden vorwere alze eyn bisschop.

Alze he nu de kronynge hadde entfangen, mer he sik ouede in hilgher ynnicheit, wente wyn vnde mennigherleye ghedrenke, welk den mynschen berouen finer redelicheyt, na der tyd he nicht was brukende. Syne spise was broet vnde honnich, koel vnde appele, van vleesch, melke, vnde van vyfcken he sik ghenfzliken enthelt. Men de vorgedachte Pawes *Adrianus* em doer vele angeuallen krankheyt heet vnde boet visck to ethende, den he horfam vnde finen boden ghenoch deden, so dat he in welken tyden vische brukede tho syner spyse. Ock nicht eyn dach vorscheen, sonder he hilghen ambachte der missen van eme vullenbrocht worden in wenende vnde mit groter ynnicheyt fines herten. Ock las he in den psalmen, so dath he den heelen Psalter des daghes tho deme ende brochte, vnde ock in etlyken daghen twe Psalter endighede mit lezende, in etlyken daghen dre Psalter las mit vlyte. In disser wyse de hilghe man sin leuent vorede vnde mit velen anderen guden werken syn volk tho der salicheyt brachte, nicht allene to lerende, men ok de he preddikede vnde lerede suluen mit den werken vullenbrachte, so dat in em wart gheleen de lere mit den werken. Des ghelyken in der stad *Bremen* he buwede eyne schone wolgheczuredede kerke in de ere vnses leuen heren Jhesu Cristi, vnde der hilgen Apostolen *Petri* vnd *Pauli*, in der he wolde weszende stede des stoel des Bysscoppes.

Darna mit wyllen fines hellighen vorsates he vmmewanderde syn gantze steyte syn volk lerende de wege der salicheyt, vnde de werke de Gade behoren mit aller gotlicheyt, vele he brochte vnde bekerde to deme cristen louen, vnde ok bestedighede. Vnde do quam he to ener stede genomet *Pleccateshem*, vnde dar beuil he mit groter swarer krankheit der febris, vnde van daghe to daghe de sike sik vormeerde, so dat sine denre, welke myt eme weren, fines leuendes sik begheuen, wo doch eyn van finen denren, em meer besunderich wen eyn der anderen, gheheten *Egisryk*, gynk to em vnde fede: Sü werdighe vader, vns de du in god versammelt hefft nicht vorlaet, wente wy dyn volk vnde dyne ghestliken noch nicht sint ghans vullenkamen, so dat wy konen wedderstaen den thenen der grypenden wuluen, nycht vns verlaet dyne arme denre, vp dath wy nicht werden gheleen alze schape de daer dwelen sonder herde, nicht vns beroue dyner yeghen wardicheyt. Do antwordede de hyllighe man *Sunte Wylbadus*, vnde fede: Nicht my lengher afkere myn sone van der yeghenwardicheit mynes herten. De wedderstalt diffes tytlyken leuendes nicht bemoye mit sulken vndrechliken worden, wente des leuendes ik nicht beghere, ok to sterueude yk my nicht bevruchte, men mynen heren vnde mynen God, den ik

van

(f) De *Saxonum & Widikindi* conuersione legitur Epistola *Hadriani* Papæ ad *Carolus M.* ap. Du Chesne T. III. p. 809. Incertum autem est, an *Widkindus* a *S. Willebado* baptizatus sit, ut legitur in *Maderi* Antiqv. Brunsv. p. 162.

van ghanzeme vlyte ghedenet, bydde ik, dat he my gheue dat louen na vordenste na sineme wyllen vnde behaghe mit syner gnade vnde mit finer barmherticheyt. De schape, welke he my heft belouet, yk em beuele, wente wat ik gudes ghedaen hebbe, dat hebbe ik ghedaen van finer gnade, vnde van finer macht, en nicht aff weze sine mylde gnade, wenthe alle de werld vul is finer barmherticheyt, myt ghanzter ynnicheyt he stede de oghen hadde in den hemmel mit vlytigheme bede to Gade. Des *Sondages* na der sonnen vnderghank des maenthes *Nouembris* vpgaff de salighe man syne Zele tho Gade deme heren. Tho finer bygraft quam dat ynnighe volk van allen enden, eren Bisscop vnde eren hylghen doctör mit lange vnde mit laue voerden in de *Doemkerken to Bremen*, de he nyge van grunde vp hadde ghebuwet, vnde en dar begrouen mit groter ere vnde werdicheit, so sik dat behorde vnde wol themedet, dar vele teken vnde wonderwerke scheghen. Daer vth is to merken, dat dyffe hilghe man ein vtherkaren vrunt is ghewezen des alweldighen Gades.

Vnder velen wunderteken, de ghescheen sint, is ein van den tho wetende to eren vnde to laue deme werdighen hilghen man. Den *Staff*, welken he plach to dreghende na wyse vnde na wanheyt eynes Byscoppes, na sineme dode etlike vramen personen van ynnicheyt vnde yn guder andacht wech voerden in einem schryne mit anderen hillichdoem, van vnschychten dat huez mit dem schryne vorbrande vnde dat ander hillichdoem, dat in dem schryne was, vth genamen de vorbenomede *Staff* bleef vngheferighet van deme vure, so dat neen teken des brandes an em ghevunden wart, vnde doch mydden in dem vuer wart ghevunden ghanzlyken mit aller suntheit. De alweldige God in sinen Hilghen alle tyd is to lauende, vnde to benedyende, dede in den mynsten dynghen den vordenst finer vterkaren vns apenbaret.

Dem gheliken eyn ander Mirakel. Id is ghescheen, dat de Kelk, dar he alle daghe misse mit dede, in eyner stede was besloten mit ghanczeme vlyte van sinen yungheren, dar ok vuer tho quam vnd vorbrande allent dar, dat dar was, vnde allent, dat van metalle was ghemaket, vormoltede van hytte wegen des vures, vnde dyffe Kelck wol dat he van suluer was, doch heel vnde vndgheferighet wart ghevunden. Dar ock de walt Gades ynne is to verwunderende, wente alze in em wart entfenghet dat vuer der gotlyken leue in sineme leuende, so enkonde dat tytlike vuer sine *Reliquien* na syneme dode nycht vorteren.

Sunte Willebadus (*) sath yn sineme Bysschopdoem eyn vtherkaren Bysschop *twe yare, dre maent, vnde XXVI. daghe*, vnde do na velen guden werken starff he in God vnsen benedyeden Heren. Deme sy ere, loff, vnde werdicheyt to ewyghen tyden. Amen.

(*) Effigies S. *Willebadi* primi *Bremenſium* Episcopi conſpicitur adhuc in Curia *Bremensi*, *Relation d'un Voyage* en *Danemarc* p. 604. Hujus libri auctor ibid. falso credidit, S. *Willebadum* in Anglia Ducatus *Slesvicensis* natum fuisse.

XXIV.

De Ecclesia Bremensi vetus Scriptum.

Vetus hoc Monumentum deprompsit *Lindenbrogius* ex Scheda manu exarata, quæ fuit apud *Jobannem Kleyen*, Seniore ac Thesaurarium Ecclesiæ cathedralis Hamburgensis. Quo autem Seculo & a quo conscriptum est, nullibi legimus. Quantum conjectura assequi possum, haud diu post Seculum X. scriptum est, & forte a Canonico quodam Bremensi; solum enim res Bremenses Seculi VIII. & IX. tractat, nec ulterius procedit Auctor noster anonymus, quod tamen sine dubio fecisset, si recentiori ævo vixisset. Varia ille, quæ cum narratis *Adami Bremensis* conveniunt, habet: Num vero hic ex illo, an ille ex hoc sua mutuatus sit, non facile conjicio. Haud pauca etiam particularia hic Anonymus profert, quæ vix alibi occurrunt. An vero omnia vera sint, probe cauteque dispiciendum est.

Gloriosa dicta sunt de sancta *Bremensi Ecclesia*, quæ inclyta, solemnis & egregia cæteris aqvilonarium nationum ac totius Alemaniae inferioris Ecclesiis præfulget ab antiquo. Sed ut radios suæ sanctitatis & gloriæ ad vicinas Ecclesias transmittere valeat clariores, quædam de ejus prærogativa, sanctitate & beatitudine sub compendio sunt recitanda eloquio. Ipsa namque metropolitana Ecclesia est ter sancta quaterque beata. Sancta origine, sancta nomine, sancta loco, beata miraculis, beata divinis officiis, beata reliquiis^(a), & beata indulgentiis.

Ipsa enim primo est sancta origine, ex eo quod *Beatus Willehadus*, primus Episcopus dictæ Ecclesiæ, vir miræ abstinentiæ, qui cotidie missam cum lacrymis celebravit, ac jejuniis, vigiliis, orationibus, & bonis operibus, devotus semper insistebat. Et quasi stella matutina in medio nebulæ, quasi luna plena in diebus suis lucet, & quasi sol refulgens, sic vir iste refulsit in populo Dei. Cujus vita inclyta cunctas istas illustravit regiones. Nam ejus esca non erat aliud nisi poma & fructus autumnales, & potus fuit aqua^(b).

In ipsa Ecclesia *Sedem* instituit primam *Cathedralem*^(c). Ac Sanctus CAROLUS MAGNUS Imperator, comperta sanctitate ipsius *beati Willehadi*, eandem Ecclesiam Regia munificentia largifluis fundavit bonorum temporalium possessionibus: ac eidem Ecclesiæ etiam dedit Suæ Regiæ Majestatis eximia insignia, quæ in eadem Ecclesia honorifice conservantur, videlicet *Crucem argenteam deauratam*, lapidibus pretiosis redimitam, coram qua devote adoravit Crucifixum Dominum nostrum Jesum Christum, in quo est salus, vita & resurrectio nostra, ac etiam ipsius Sancti KAROLI *Trabeam* seu *Tunicam Imperialem*, in qua Evangelium in eadem Ecclesia, in summis festis, ob ipsius reverentiam solemniter legitur, ac *flasculam ejus argenteam deauratam*, imaginibus diversis bene redimitam, ac *chirothecas* & *calceamenta ipsius*, quibus utebatur in Sua Regiæ Majestate, & etiam *Psalterium*^(d) *Divæ ipsius Conjugis* literis aureis bene & subtiliter confricatum.

Sanctitas

(a) Præter Reliquias S. *Willehadi*, S. *Anscharii*, aliorumque Sanctorum domesticorum, *Brema* etiam olim servavit Reliquias S. *Remigii*, quas S. *Anscharius*, sibi ab *Ebbone* Archiepiscopo Rhemenfi donatas, ibi cum ingenti honore collocaverat, vid. *Adam. Brem.* ed. *Lindenbr.* p. 7.

(b) Lege *Vitam* S. *Willehadi* superius allatam Cap. X.

(c) *Vit.* S. *Willehadi* Cap. X.

(d) De *Psalterio*, a CAROLO M. Adriano Papæ, & ab Adriano b. *Willehado* donato, vid. supra *Vitam Willehadi* p. 350.

Sanctitas etiam originis dictæ Ecclesiæ apparet ex eo, quia dicto *Beato Willahado* successit *Sanctus Ansgarius*, primus istius Ecclesiæ Archiepiscopus, Sedis Romanæ Legatus in ultima terræ, vir magnæ sanctitatis, cujus anima, rapta in cælum, vidit manifestissimas & verissimas notabiles visiones (e), de statu totius cœlestis curiæ, & de pœnis purgatorii, & etiam alias utiles visiones, ex quibus fuit cœlitus inspiratus spernere hujus vitæ contagia, & anhelare ad regna cœlestia, qui *Ecclesiam collegiatam Rameslon* (f), & *Monasterium in Bersen* (g), & *magnum Hospitale in Brema* (h) construxit pro pauperibus recreandis, prout ex *Vita sua* multum pulchre deducitur.

Cui quidem *Beato Ansgario* immediate successit *Beatus Reimburtus*, secundus Archiepiscopus dictæ Ecclesiæ, quem *Beatus Ansgarius* commendavit, sic inqviens: *Dignior est Reimburtus dignitate Archiepiscopali, quam ego Archidiaconatus officio* (i), qui *Regem Daciæ* baptizavit, & *Ecclesiam Ripensem* fundavit, & quia plures infirmos, quos ibidem sacro baptismatis fonte purificavit, etiam ab omni corporis ægritudine sanavit. Ipse etiam *Regem Sveciæ* baptizavit, & totum ejus regnum in fide Christi solidavit, & ipse inter cætera sanctitatis miracula (k) legitur tempestatem maris sedasse, & hominem a dæmonio liberasse, scilicet *Karolum*, filium *LODEWICI* (l) Imperatoris, nec non cæcum illuminasse per signum Crucis, quod Episcopali more faciebat.

Etiam anno Pontificatus Domini *Reimburti* duodecimo *LUDEWICUS PIUS* (m) Cæsar obiit. Post cujus mortem multiplicata sunt mala super terram, ita quod a *Danis* & *Normannis* urbes cum civibus, Episcopi cum Cleris, interfecti sunt. Et Ecclesiæ cunctæ incendio perierunt, *Saxonia*, *Colonia*, *Aquisgranum*, civitates ab eisdem destructæ sunt. Palatium, quod *KAROLUS* Imperator *Aquisgrani* gloriose construxerat, stabulum eqvis suis fecerunt.

(e) De Visionibus *S. Ansgarii* legatur *Vita ejus* Cap. I. II. III. XXII.

(f) De Ecclesia Ramesloensi vid. *Adam. Brem.* ap. Lindenbr. p. 8. 9. *Hist. Archiep. Brem.* p. 71.

(g) *Adamo Bremensi* p. 9. nomen illud scribitur *Briximon*, sed in *Hist. Archiep. Brem.* ap. Lindenbr. p. 71. *Barsen*. Idem Monasterium, quod in Dipl. *Ottonis I. & II.* nominatur *Biresinum* & *Birrhisinum*, in aliis Dipl. *Eirchisinum*, *Byrsen*, *Bersen*, vid. *Staphorst T. I.* p. 284. 312. 323. 563. 687.

(h) De *Hospitali Bremensi* vid. *Vitam S. Ansgarii* Cap. XXXI. Conf. *Adam. Brem.* p. 9.

(i) Vid. *Vitam S. Reimburti* Cap. X.

(k) De *Miraculis S. Reimburti* ita in *Vita ejus* Cap. XXI. legitur: „Fertur etiam, antiquorum more Sanctorum, „quædam fecisse *Miracula*, frequenter videlicet dum iret ad *Sueoniam*, tempestatem maris orationibus suis „sedasse, cæci cujusdam oculos illuminasse per confirmationem, quam Episcopali more cum chrismate facro in eodem faciebat. Sed & filium quendam *Regis* dicitur a dæmonio liberasse: cui affirmationi hoc astipulari videtur, quod, multis astantibus Episcopis, clamor ab ore vexati sapius sonabat, *Reimburtum jolum inter eos digne commissum egisse officium, ipsumque sibi esse cruciatui.*“

(l) *LUDOVICUS* ille erat Rex Germaniæ, Ludovici Pii filius, qui, licet Imperator non esset, a nonnullis tamen vetustis Scriptoribus Imperatoris aut Cæsaris titulo salutatur; ex. gr. ab *Adamo Bremensi* ap. Lindenbr. p. 8. 9. 10. Hujus filius *Karolus*, postea Imperator factus & *Crassus* cognominatus, ille erat, quem *S. Reimburtus* a Dæmonio liberavit, Vid. *Reimburti Vitam* c. 21. *Adamus Brem.* p. 11. hæc confirmat, ex *Historia Francorum* addens, ea in *Franconford* acta esse anno *Ludovici* Regis XXXIV. s. circa 872. quo anno mense Decembri *Ludovicum* ad *Franconfurt* venisse perhibent *Annales Fuldenfes* ap. Du Chesne T. II. p. 565.

(m) Hæc eadem *Adamus Brem.* ap. Lindenbr. p. 10. narrat: *Anno*, inqviens, *Domini Reimburti XII. Luthewicus Pius Cæsar magnus obiit.* Per *Ludovicum* autem & Auctor noster & *Adamus LUDOVICUM* Germaniæ Regem, Ludovici Pii Imperatoris filium, intelligit; Ille enim, teste *Annalista Fuldenfi* ap. Du Chesne T. II. p. 569. obiit Anno 876, qui erat annus Archiepiscopatus Reimburti duodecimus.

(n) Quæ sequuntur usque ad finem, narrantur etiam ab *Adamo Bremensi* p. 10. Conf. *Hist. Archiep. Brem.* p. 71.

XXV.

Anonymi Nestvedensis Chronologia Danica ab An. 821.
ad An. 1300.

Anonymum hunc Annalistam *Nestvedensem* voco, eo quod fata ejus urbis & Abbates *Monasterii S. Petri Nestvedensis* præcipua quadam cura inter cetera recensere videtur, unde eum hujus Monasterii Monachum fuisse suspicor. Vixisse illum & hanc Chronologiam scripsisse exeunte Seculo XIII. & regnante ERICO MENVED, quo scil. tempore eidem finem imposuit, vix dubitari potest. Ego eam exscripsi ex Apographo, quod *Arnas Magnæus* fieri fecit ex Tomo I. Collectaneorum Bartholinianorum deperdito, ubi ex Codice veteri manuscripto, quod ante incendium Hafniense Anni 1728. in Biblioth. Univ. Hafn. fuerat, descriptum erat. Hanc Chronologiam Illustriss. *Westphalius* Monum. Cimb. Tom. I. p. 1404. dudum publici juris fecit, sub tali Titulo: *Anonymi Chronologia ab A. C. 821. ad A. 1330. ex antiquissimo Codice in membrana manuscripto Regiæ Bibliothecæ Hafniensis signato E. 39.* Per Regiam Bibliothecam, ut sæpius, ita hic, *Bibliotheca Academica* intelligitur, unde vereor, Codicem illum in prædicto urbis incendio deperditum esse. Præter defectus varios, etiam haud pauca librariorum menda habet *Editio Westphaliana*, quæ cuique, nostram cum ea conferenti, mox sub oculos cadunt, ut sunt: *Tbryuscegs* pro *Tyvuscegb.* *Heplandiam* pro *Estlandiam.* *Helena* pro *Eleonora.* *Mönuffo* pro *Mön.* *Uffo.* *Herkekbis* pro *Hetbeby.* *Nestwerb* pro *Nestweth.* *Loberb* pro *Lobetb.* *Huno* pro *Anno.* *Otto* pro *Uffo* s. *Offo.* Promitt hæc Chronologia quædam singularia, plurima etiam cum aliis communia. Ex factis enim Historicis Auctor ea, quæ sua tempora anteverterunt, ex aliorum monumentis compilavit, quæcunque autem suo ævo acciderunt, ipse, ut auritus testis, annotavit.

DCCCXXI. HARALDUS factus est Rex Danorum.

DCCCXXVI. HARALDUS Rex Danorum baptizatus est, cum uxore, & multis *Danis.*

DCCCXXVII. Sanctus *Ansgarius* ewangelizavit *genti Danorum.*

DCCCXLVI. HARALDUS Rex Danorum obiit. ERICUS succedit.

DCCCLVI. ERICUS Rex Danorum obiit. ERICUS puer succedit.

DCCCCI. ERICUS Rex Danorum obiit. FROTHE succedit.

DCCCCXXV. FROTHE Rex Danorum obiit. Secundus FROTHE succedit.

DCCCCXXVII. FROTHE Rex misit ad *Agapitum* Papam, ut Episcopos mitteret in *Daniam.*

DCCCCXXXI. FROTHE obiit. GORM succedit.

DCCCCXLIX. GORM Rex Danorum obiit. HARALDUS succedit.

DCCCCLXII. *Adaldagus* Bremensis Archiepiscopus ordinavit tres Episcopos in *Daniam, Horedum, Liafdagum, Rehinbrandum.*

MI. HARALDUS Rex Danorum obiit, qui dictus est BLATAN.

MII. SVENO filius ejus factus est Rex, qui dictus est TYVUSCEGH.

MXX. SVENO Rex Danorum obiit, qui vocabatur TYVUSCEGH.

MXXI. KANUTUS filius ejus succedit, qui vocabatur *Senex.*

MXXXVI. KANUTUS Rex Danorum & Anglorum obiit.

MXXXVII. HARTHEKNUT filius ejus succedit.

MXLIII. HARTHEKNUT Rex Danorum & Anglorum obiit.

MXLIV. SVENO MAGNUS factus est Rex Danorum.

MLXXIV.

- MLXXIV. SVENO MAGNUS Rex Danorum obiit.
 MLXXV. HARALDUS filius ejus succedit.
 MLXXX. HARALDUS Rex Danorum obiit.
 MLXXXI. Sanctus KANUTUS frater ejus succedit ei.
 MXC. Sanctus KANUTUS Rex Danorum occisus est in *Othinsbō*.
 MXCI. OLAVUS frater ejus succedit ei.
 MXCVIII. OLAVUS Rex Danorum obiit.
 MXCIX. ERICUS BONUS frater ejus succedit ei.
 MCIII. ERICUS BONUS Rex Danorum obiit in peregrinatione Iherosolimitana.
 MCIV. NICOLAUS frater ejus succedit ei.
 MCXV. Sanctus *Kanutus* factus est *Dux Jutiae*.
 MCXVII. MARGARETA Regina Danorum obiit.
 MCXXVII. *Karolus* Dux Flandriae interfectus est a suis, filius S. KANUTI Regis & martyris.
 MCXXX. Sanctus *Kanutus* Dux Jutiae filius ERICI Regis occisus est.
 MCXXXI. Bellum fuit in *Jallungi* inter *Ericum* & *Magnum*.
 MCXXXII. *Roskild* devastata est.
 MCXXXIV. *Magnus* occisus est in *Scania* in prelio, & NICOLAUS Rex occisus est in *Jucia*.
 MCXXXIX. ERICUS EMUNI Rex Danorum occisus est.
 MCXLIII. *Olavus* filius *Haraldi* occisus est.
 MCXLVII. ERICUS LAMB Rex Danorum obiit.
 MCXLVIII. KANUTUS & SVENO electi sunt.
 MCXLIX. Bellum fuit in *Thorstinstorp*.
 MCL. Bellum fuit *Wibiargis*.
 MCLV. Dani elegerunt KANUTUM & WALDEMARUM. SVENO fugit.
 MCLVII. SVENO rediit. Et KANUTUS doio occisus est *Roskildis*.
 MCLVIII. SVENO occisus est in *Jucia*, & WALDEMARUS totum regnum obtinuit.
 MCLIX. *Ascerus* Episcopus obiit.
 MCLXIII. WALDEMARUS Rex ad Imperatorem ivit.
 MCLXV. WALDEMARUS Rex *Sclaviam* devicit.
 MCLXVII. *Burifius* captus est.
 MCLXX. *Translatio S. Kanuti* Ducis & Martiris.
 MCLXXII. Magna pars *Lundis* combusta est.
 MCLXXVII. *Eskillus* Archiepiscopus discessit a Dania.
 MCLXXVIII. *Abfalon* factus est Archiepiscopus.
 MCLXXIX. Facta est dissensio inter Archiepiscopum & *Scanienses*.
 MCLXXX. Bellum fuit *Anundalevæ*.
 MCLXXXI. *Magnus* & *Kanutus* occisi sunt.
 MCLXXXII. Gloriosus Rex WALDEMARUS obiit.
 MCXCI. *Petrus* filius *Sunonis* factus est Episcopus *Roskildensis*.
 MCXCII. Episcopus *Waldemarus* captus est in die S. Stephani.
 MCXCVI. KANUTUS Rex profectus est ad *Hestlandiam* cum exercitu. Eodem anno GERTRUDIS Regina obiit.
 MCXCVII. Cardinalis *Fidencius* obiit in *Scania*.
 MCXCVIII. SOPHIA Regina obiit. Eodem anno *Petrus* Episcopus captus est.

- MCC. *Absalon* Archiepiscopus obiit. Succesit ei *Andreas* filius *Sunonis*.
 MCCI. *Holfatia* subjugata est, & captus est Comes *Adolfus*.
 MCCII. KANUTUS Rex Danorum obiit.
 MCCIII. WALDEMARUS frater ejus, Dux Jutiæ, Rex factus est.
 MCCVI. Episcopus *Waldemarus* solutus a vinculis, discescit a Dania.
 MCCVIII. Exercitus Danorum cecidit in *Svecia* apud *Lenom*.
 MCCXIII. MARGARETA Regina Danorum de Boemia obiit.
 MCCXV. *Petrus* Episcopus Roskildensis filius *Sunonis* obiit.
 MCCXVII. *Petrus* filius *Jacobi* factus est Episcopus *Roskildensis*.
 MCCXVIII. *Nicolaus* Comes Halandensis obiit.
 MCCXIX. Prima expeditio facta est in *Hestlandiam*.
 MCCXX. RICHICE Regina Sveciæ, & BERINGERA Regina Daniæ, obierunt.
 MCCXXII. Cardinalis *Gregorius* fuit in Dania.
 MCCXXIII. Rex WALDEMARUS cum filio captus est a *Hinrico* Comite.
 MCCXXIV. *Petrus* Præpositus ordinatus est Archiepiscopus *Lundis*.
 MCCXXV. *Petrus* Episcopus Roskildensis in peregrinatione obiit.
 MCCXXVI. Rex WALDEMARUS solutus a captivitate rediit in *Daniam*.
Nicolaus factus est Episcopus *Roskildis*.
 MCCXXVII. Bellum fuit apud *Heydoram*.
 MCCXXVIII. *Dani* capti sunt in *Holfatia* a *Saxonibus*.
 MCCXXX. Cardinalis *Otto* fuit in Dania.
 MCCXXXI. HELEONORA Regina Danorum & WALDEMARUS Tertius Rex obierunt.
 MCCXXXII. HERICUS filius WALDEMARI II. unctus est in Regem.
 MCCXXXIII. WALDEMARUS SECUNDUS Rex profectus est in *Sclavi-*
am cum exercitu.
 MCCXXXVII. Dux *Abel* duxit uxorem filiam Comitis *Adolfi*.
 MCCXXXVIII. Hoc anno *translatus* est *S. Wilhelmus* abbas de *Paraclito*.
 MCCXXXIX. Rex ERICUS duxit uxorem.
 MCCXLI. Obiit venerabilis Rex WALDEMARUS, frater KANUTI Regis.
 Cui succesit in regnum filius suus ERICUS. Et eodem anno ignis incendio consump-
 tum est *Clastrum Ringstadense* III. Kal. Junii, feria quinta.
 MCCXLIII. ERICUS Rex duxit exercitum contra *Abel* apud *Kaldengi*.
 MCCXLV. *Nicolaus* Episcopus Roskildensis expulsus est.
 MCCXLVI. Obiit piæ memoriæ Dominus *Jacobus Sunonis*.
 MCCXLVII. *Ripa* capta est a Duce *Abel*, & iterum reddita Regi ERICO.
Sora combusta est.
 MCCXLVIII. *Kanutus* Dux & *Christoforus* fratres capti sunt a Rege ERICO.
 MCCXLIX. *Köpmannehafn* a Teuthonicis devastata est. Obiit Episcopus
Nicolaus.
 MCCL. *Sleswic* capta est a Rege ERICO, & iterum reddita Duci *Abel*. Rex
 ERICUS in nocte Beati Laurentii occisus est ipsa die in mane. Obiit Abbas *Nicolaus*.
 Obiit Pincerna *Olavus*. Captus est *Waldemarus* filius *Abel* ab Archiepiscopo Colo-
 nienfi. Coronatus est Rex ABEL.
 MCCLI. Obiit Comes *Nicolaus* (a).

MCCLII.

(a) Scil. Hallandiæ septentrionalis.

MCCLII. Tertio Kalend. Julii occisus est Rex ABEL in *Jutland*. Electus Rex CHRISTOFORUS. *Henricus de Hemmelthorp* occupavit *Mön*. *Uffo* Archiepiscopus obiit.

MCCLIII. *Suineborg* & *Skielfisköer* destruuntur.

MCCLIV. *Jacobus* Archiepiscopus & *Petrus* Episcopus efficitur (b).

MCCLVI. Obiit *Petrus* filius *Ebbonis*. Et clava ferit (c).

MCCLVII. reconciliatus est Rex CHRISTOFORUS cum Rege Norwegiæ.

MCCLVIII. Rex CHRISTOFORUS occidit rusticos. ERICUS Rex *translatus* est de *Hetbeby*.

MCCLIX. Captus fuit Archiepiscopus *Jacobus* in nocte S. Agathæ. Fugit *Petrus* Episcopus. *Jarmarus* occupavit *Sialandiam* quinta die Paschæ. Archiepiscopus *Jacobus* solutus est. Strages bondonum fuit juxta *Nestmeth* in festivitate S. Basilii in mane. *Marchio* & *Dani* reconciliati sunt. Concilium fuit in *Rostok*. ERICUS filius CHRISTOFORI Regis coronatus est undecimo ætatis suæ anno.

MCCLX. primo, VI. Kal. Maji, tertia nocte Paschæ, sequenti nocte post natale Marci Evangelistæ, combustum fuit *Claustrum Nestmeth*. Eodem anno fuit bellum in loco, qvi dicitur *Lobeth*.

MCCLX. secundo, factus est Dux *Albertus de Brunswich* Princeps Danorum.

MCCLXIV. solutus est HERICUS Rex filius CHRISTOFORI a captivitate.

MCCLXV. Obiit Abbas *Nicolaus Pinc*.

MCCLXXI. Combustum fuit *Nestweht*.

MCCLXXII. Mortuus est *Ericus* Dux Jutiæ & uxor ejus. *Johannes* Dapifer *Wittingh* duxit exercitum magnum ad *Sleswig*.

MCCLXXIII. ERICUS Rex duxit Reginam AGNETAM.

MCCLXXIV. *Jacobus* Archiepiscopus obiit in Dominica, qva cantatur *Invocavit*. *Erlandus* Archidiaconus in Episcopum est electus in Dominica qva cantatur *Misericordia Domini*. Et eodem anno *Concilium* generale celebratum *Lundis*, quando statutum est, Decimam solvi VI. annis ad terram sanctam.

MCCLXXV. Bellum fuit in *Svecia* apud *Houa* inter Danos & Svecos, & *Dani* habuerunt victoriam. Et parvo tempore post hoc WALDEMARUS Rex Sveciæ per fratres suos captus est, & regno suo privatus. Eodem anno obiit Archiepiscopus (d) *Erlandus*, & Dominus *Thrugotus Thorstani* in Archiepiscopum electus est.

MCCLXXVI. in die Beati Johannis Evangelistæ prædictus *Thrugotus* Electus consecratus est in curia Romana in Archiepiscopum a Papa *Johanne*.

MCCLXXVII. Obiit Episcopus *Petrus* Roskildensis, dictus *Bang*, in vigilia Beati Johannis Baptistæ, cui succedit *Stigotus*.

MCCLXXIX. Archiepiscopus *Thrugotus Thorstani* anno ordinationis suo tercio fecit visitationem per regnum Daciæ, & convocavit provinciale Concilium in *Hamblewæthle*, quod celebratur prima Dominica quadragesimæ, quæ erat XI. Kal. Martii. Eodem anno obiit *Petrus* Abbas dictus *Ruth* in præcedenti die Valentini martyris. Cui succedit *Petrus Efræthorp*. Ipso quoque anno, in vigilia Beati Jacobi Apostoli, præfente Rege, cum pluribus regni nobilibus & multitudine vulgi innumera, *Pugiles*, qvi venerant de *Ymbria*, inierunt *duellum* apud *Nestmeth*, in loco, ubi *Jarmarus* quondam bondones debellavit, quorum pars altera obtinuit in campo, quamvis utriusque partis *pugiles* vulnerabantur graviter, diutissime dimicando.

A a a a a 2

MCCLXXX.

(b) Vid. *Chron. Erici* An. 1254.

(c) Conf. *Chron. Erici* ad An. 1256.

(d) Ap. *Westphal*. T. I. p. 1406. legitur *Archieleus*, quod forte rectius.

MCCLXXX. Seqventi nocte Dominica resurrectionis, quæ celebratur XI. Kal. Maji, littera Dominicali existente F. anno bisextili, combusta est *civitas Nestmeth* in majori parte & meliori ex utraqve parte amnis & *major Ecclesia*.

Eodem anno, seqventi die Walburgis virginis, quæ est sexto Non. Maji, obiit Archiepiscopus *Thrugotus Thorstani Lundis*, & sepultus est ibidem sabbato subsequenti, anno ordinationis suæ quarto. Electus est *Johannes* in Archiepiscopum.

MCCLXXXI. Filia Regis *Daciae* est filio Regis *Sveciae* juncta.

MCCLXXXII. Combusta est *Ecclesia Beati Lucii Roskildis* seqventi die post festum Beati Lucii. Eodem anno obiit MARGARETA Danorum Regina, & *Nicolaus* Cancellarius.

MCCLXXXIII. Concilium fuit *Helsingeburg*. Concilium fuit *Nyköping*. Concilium fuit *Orthingæburg* cum Rege & V. Episcopis. Et *Jutenses* cum Domino Rege sunt reconciliati, & *Ericus* factus est Dux Juciæ. Domicellus *Ericus*, *Kanuti* Ducis filius, factus est Dapifer. Et cecidit *Ecclesia Beatae virginis Ripis* in nocte nativitatis Domini post primam missam, ubi multi viri ac mulieres fuere obruti.

MCCLXXXIV. Parlamentum *Orthingæburgh* celebratum est, præsentente Domino Rege, cæterisque Episcopis & Optimatibus regni, die ascensionis Domini. Ibidemque *Jutenses* cum Domino Rege reconciliabantur ex integro, & *Ericus* Ducatus gubernaculum suscepit. Ubi Dominus *Uffo* secundario Dapifer est effectus.

MCCLXXXV. Dux *Waldemarus* captus est cum Dapifero suo a Rege ERICO.

MCCLXXXVI. Celebratum est Concilium in *Nyburgh*. Dux *Waldemarus* liberatus est. ERICUS Rex occisus est in *Jutia*. Cui successit ERICUS filius in regnum.

MCCLXXXVII. *Jacobus* Comes, & *Stigotus* Marscalcus, cum multis Nobilibus *Daciae*, expulsi sunt.

MCCLXXXVIII. *Abfalon* filius *Andreae* obiit.

MCCLXXXIX. ERICUS Rex Norvegiæ duxit expeditionem in *Hafniam*. *Johannes* Archiepiscopus obiit, cui successit Præpositus *Johannes Roskildensis* cognominatus *Grandis*.

MCCXC. *Ingvarus* Episcopus obiit. Cui successit *Johannes* dictus *Crakæ*. *Alverus* pyrata captus est & rota fractus apud *Helsingæburgh*. *Hialm* castrum ædificatur. Secunda expeditio Regis *Norvegiæ* in *Daciam*. MAGNUS Rex *Sveciæ* obiit.

MCCXCII. *Skialm* dapifer interfectus est in præsentia Regis.

MCCXCIII. Tertia expeditio Regis *Norvegiæ* in *Daciam*. Gerardus Comes *Hollatiæ* duxit AGNETEN Reginam.

MCCXCIV. *Johannes* Archiepiscopus captus est, & cum eo *Jacobus* Præpositus dictus *Lang*, in annunciatione Dominica, & seqventi anno clanculo evasit de turre *Syoburgh*. *Boetius* Abbas obiit, cui successit *Sweno* dictus *Capdur*. *Yfernus* Domini Papæ nuncius in *Dacia* fuit.

MCCXCVI. ERICUS Rex duxit INGEBORGH filiam Regis *Sveciæ*.

MCCXCVII. *Yfernus* Domini Papæ nuntius fuit in *Dacia*. *Dacia* interdicto supponitur. *Sweno* Abbas cesit. Combusta est *Nestmeth* & molendinum magnum in die *Petronillæ* virginis.

MCCC. *Johannes* quondam Abbas *Lundensis* electus est in Abbatem *Nestwediensem*. *Johannes* Archiepiscopus transfretando de *Flandria* venit *Lybeck*, & Abbas *Johannes* cum eo.

Recentiori manu additum:

Anno Domini Millesimo quingentesimo quinto, visus est sol totus sanguineus ipso die *Francisci*, statimque 3tia die reformatum est Monasterium in *Nestveth Minorum*.

XXVI.

Anonymi Roskildensis Chronicon Danicum ab An. 826 - 1157.

Adhibita intentissima hujus Chronici perlectione, videor mihi indubie observasse, Auctorem ejus anonymum non alium esse posse quam *Roskildensem* vel Monachum vel potius Canonicum. Res enim *Ecclesie Roskildensis*, ejusdem initia & incrementa, ejusdem Episcoporum characteres & fata, singulari quodam studio attrectare videtur. Quisquis autem fuerit, inter optimos medii ævi scriptores nostros locum meretur, utpote qui particularia quamplurima sui temporis reliquit, quæ alibi frustra quæsi veris, & quæ sine eo ignota penitus fuissent. Certorum Regum partibus additiorem se præbet, quam aliis; quosdam enim, contra alios Scriptores, magis extollit, quosdam magis perstringit. Sic HARALDUM HEIN, ab aliis culpatum, ob justitiam & bonas Leges impense laudat. Famam OLAVI Regis dum videtur vindicare velle, ERICUM BONUM, quem omnes Regem optimum agnoscunt, deprimit & injustitiæ in legibus ferendis insinulat. NICOLAO adhæsisse videtur & filio ejus *Magno*, cujus occasum pariter adeo deplorat. E contra ERICO EMUND minime adulatur. *Horum Regum* & etiam WALDEMARI I. temporibus, adeoque maximam partem Seculi XII, vixisse Auctorem, certum est. Et, si hoc ejus de *Olavo Haraldii* filio judicium penitus inspexero: *Olavus unus superest, bellua multorum capitum*, non aliam exinde conjecturam capio, quam Anonymum nostrum partem Chronici sui tempore Regis ERICI LAM scripsisse, reliqua sub WALDEMARO I, cujus encomium breviter dicit. Ultima vero & paucissima verba de KANUTO VI. & WALDEMARO II. forte ab alio adjecta sunt, nisi dicere velis, Auctorem summam senectutem & initia regni WALDEMARI II. attigisse. Ex his omnibus patet, eum & *Saxoni* & *Svenoni Aggonis*, quorum Historiæ ex hujus narratis suppleri possunt, non modo coævum fuisse, sed etiam, tam ætate, quam scribendo, eisdem superiorem. Anonymi hujus Chronicon, ex *Petri Olai* supra laudato *Collectaneorum Libro*, qui jam ducentorum quadraginta annorum ætatem superat, exscripsi. Apographum ejusdem, quod ex Codice vet. Bibliothecæ Acad. Hafn. in 4to dudum deperdito defunctum erat, olim in Tomo I. *Collectaneorum Bartholinianorum*, per incendium Anni 1728. etiam amisso, fuit. Ex jam dicto Codice illud forte exemplar factum erat, quod Illustriss. *Westphalius* Monumentorum suorum Tomo I. p. 1408. sub hoc Titulo inferuit: *Incerti Auctoris Chronologia, ex antiquissimo Codice membranaceo (*) Bibliothecæ Hafniensis*. Quicumque Editionem illam cum nostra contulerit, eandem deprehendet & librarii & typographicis adeo scatere erroribus, imo quibusdam lacunis, ut & varia nomina plane deformata sint, & verus sensus aliquibus in locis vix elici queat. Quotquot autem in Editione Westphaliana lectiones bonas & notabiles observavi, eas nostræ in Notis subjunxi, si modo textus noster ex iis lucem aliquam & emendationem fœnerari possit; nec enim exemplar *Petri Olai* nævis omnibus absolvo. Quod ad *numeros annorum* attinet, aliquot in apographo *Petri Olai* inveniuntur, plures in *Editione Westphaliana*, quos inde in Notis annotavi. Cum autem aliqui eorum nimium falsi sint, eos potius imperito librario quam ipsi Auctori adscribo. Ceterum de instituto Auctoris nostri monendum est, eum in principio opellæ suæ usum fuisse *Adamo Bremensi* & forte quibusdam *Scriptoribus Anglicis*, sed perplexe & justo negligentius. Reliqua, quæ sua tempora proxime præcesserunt, partim ex aliorum relatu, partim, ut videtur, ex Archivis Roskildensibus hausit, quæ vero suo ævo acciderunt, ipse aut oculatus aut auritus testis addidit.

Anno Dominice incarnationis DCCCXXVI. HARALDUS Rex Danorum apud *Maguntiam* est baptisatus ab *Othgario* Archiepiscopo, susceptus ab Imperatore *Ludowico*,

(*) Hunc Codicem membran. vidit *Arnas Magnus*, vid. *Knytl. Sag.* p. 194.

mico, anno sexto regni sui. Cum quo frater ejus *Hericus*, & uxor Regis, cum magna Danorum multitudine, illuminati sunt & Christianæ fidei conjuncti. Quibus in regnum suum tendentibus, cum nemo Doctorum facile potuisset inveniri comes, *Sanctus Ansgarius* cum socio se ultroneum obtulit *Authberto*. Cum quo IV. annis commorantes, multos ad fidem converterunt. Qui reversus, Archiepiscopus *Hamburgensis* effectus, nunc *Danos*, nunc *Transalbianos* visitans, innumerabilem utriusque gentis multitudinem ad fidem contraxit. Deinde, mortuo *Lyudrico* Bremensi Archiepiscopo, LIUDVICUS Imperator filius *Liudvici*, frater *Lotarii* & *Karoli*, Bremensem Archiepiscopatum *Ansgario* concessit. Hoc regali munere confessor Dei valde gavisus, in *Daniam* perrexit. Ubi Regem Danorum, fratrem Regis HARALDI, predictum ERICUM Christianissimum cum suo populo reddidit. Nam mortuo HARALDO, iste in regnum assumptus erat. Hic primum Ecclesiam *Slesvic* erexit, data pariter sententia, ut, quisquis esse vellet, in regno suo Christianus fieret.

Interea *Normanni Galliam* demoliti, per fluvios *Ligerim*, *Secanam*, *Renum*, dederunt excursum. Quo timore compulsus Rex Franciæ KAROLUS, terram eis concessit ad habitandum, quam & hodie possident. Deinde *Daniam* aggressi, HERICUM Regem interfecerunt. Quo mortuo, HERICUS PUER in regnum levatus est. De isto HERICO PUERO non minima dubitatio est, utrum filius predicti HERICI fuerit, an non. Qui mox super Christicolas efferatus, Sacerdotes expulit, Ecclesias claudi precepit. Ad quem veniens sanctus *Ansgarius*, intrepidus, crudelem tyrannum de feroci leone mansuetissimum convertit in agnum, adeo ut ipse Christianitatem susciperet, & suis omnibus per edictum Christianos fieri mandaret. Tunc sacerdotes revocati, Ecclesie sunt erecte & restaurate. Insuper apud *Ripam* basilica exstructa est, post *Slesvic* secunda.

Eo tempore collectis Rex crudelissimis Normannorum *Yuar* filius LOTHPARDI (a), quem ferunt osibus caruisse (b), cujus fratres *Inguar* & *Ubi* & *Byorn* & *Ulf* aqvilonis gentibus prefuerunt. Reges etiam *Danorum* vocavit in auxilium ad destruendum regnum *Francorum* (c). Reges dico, quia tunc temporis multi fuerunt Reges in *Dania*. Nam, ut referunt, duo aliquando in *Futia*, in *Fyunia* tertius, in *Selandia* IV. in *Scania* V. aliquando duo per totam *Daniam*. Aliquando etiam unus per totam *Daniam*, aliquando unus per totam *Angliam* & *Daniam* simul, ut post docebimus.

Igitur *Yuar* Britanniam classe petiit & crudele prelium cum *Regibus Anglorum* conferuit. Ibi Reges Nordumbrorum *Jelle* (d) atque *Osbertus* ceciderunt, ac *Deniuolf* & *Berruolf* de prelio fugerunt. EDMUNDUS Rex sanctissimus Orientalium Saxonum, qui sepe antea victor extiterat, & tunc victus, & in prelio captus, manibus post terga ligatis, pro Christi confessione flagellatus ac deinde sagittatus, ad ultimum decollatus, gloriosam martirii coronam adeptus est. Hec prima Nordumbrorum plaga taliter gesta est in *Anglia*.

Inde permotus Rex INGVAR, cum novem aqvilonis Regibus, classem divisit, aliosque Reges in *Galliam* destinavit, alios in *Germaniam*. Quorum pars, vecta per *Albiam*, *Saxoniam* invasit, ibique Ducem *Brunonem* cum decem Comitibus occidit sibi occurrentem, cum quibus duo Episcopi trucidati sunt. Deinde *Trajectum*
oppidum

(a) Sic nomen *Regneri Lodbroki* five *Lothbrok* corruptum legitur apud quosdam externos Scriptores.

(b) Hinc illi cognomen *Beenlös* impositum. In Ol. Trygg. Sag. T. I. p. 81. dicitur *Ivar binn Beinlaus*.

(c) Edit. Westphalii legit *Anglorum*.

(d) Edit. Westphalii *Gelle*. Idem est, qui Saxoni & Scriptoribus Anglicis dicitur *Ella*. De illo & *Osberto* a Danis in prælio cæsis, vid. *Sim. Dunelm.* ap. *Twisden* p. 14. 142. *Jo. Bromton* ib. p. 803.

oppidum invadunt, urbemque solotenus prosterunt, in qua *Rabodo* tunc claruit Episcopus. Ad ultimum *Renum* transeunt, *Coloniam* & *Treueros* incendunt. *Avis-grani* stabulum eqvis suis fecerunt, urbes cum civibus, mulieres cum infantibus in ore gladii trucidaverunt, Ecclesias sanctas cum fidelibus aut incenderunt aut subvertunt. *Maguntia* ob metum eorum instaurari cepit. Tunc *Fresia* etiam a *Danis* depopulata est.

Hæc dum agerentur, HERICUS Rex defunctus est (e), & in regnum FROTHI levatus est, quem *Unni* Bremensis Archiepiscopus baptizavit. Extemplo erecte sunt Ecclesie, quæ pridem destructe sunt, *Slesvicensis* & *Ripensis*. Tertiam Rex in honorem sanctæ Trinitatis apud *Arusam* edificavit. Dicunt quidam, quod *Unni* Bremensis Archiepiscopus GORM & HARALDO, qui in Dania Reges extiterant, predicaret, & Christianis placatos redderet, & Ecclesias diu neglectas revocaret. Ille GORM pater HARALDI extitit, qui HARALDUS, vivente patre, XV. annos regnum gubernavit. Mortuo patre (f), quinquaginta annos regnavit. Hic Christianus extitit cognomine BLATAN sive CLAC HARALD (g). Mortuo HARALDO, SUEN quidam *Normannorum* transfuga, collecta multitudine, *Angliam* invasit, Regem ALDRADUM expulit, ipse regnum tenuit. Hujus filii GORM & HARTHACNUT, patre (h) non contenti, latrocinio *Daniam* insiliunt, occisoque Rege Danorum HALDANO cum filiis ejus regnum Danorum partiti sunt, GORM *Daniam*, HARTHACNUT *Angliam*. Nam SUEN pater eorum interim, quo (i) ipsi *Daniam* invaserunt, mortuus est. HALDANUS autem utrum fuerit filius CLAC HARALDI, annon, in dubio est. GORM crudelissimus Rex sedem regni apud *Selandiam* constituit.

Hujus filius mitissimus HARALD fuit, qui primus apud *Seland* ecclesiam (k) construxit. Qui contra patris imperium Christianos amicos habuit, eosque pro viribus undique susceptos in persecutione fovit. Itaque in malis patre perseverante, HAROLDUS post mortem ejus in Regem assumptus est, Christianusque effectus est. Qui mox sacerdotes tam ab *Anglia*, quam a *Saxonia* venientes, recepit & Christum publice colere cepit. Unde venerabili *Adaldago* Episcopo & OTTONI Augusto amicus & valde familiaris fuit, adeo ut filium ejus baptizatum a sacro fonte (l) & *Suen Otto* vocaverit. Itaque Rex devotus & in Christo fidelissimus, non solum baptizatus, sed etiam, ut Episcopi per regnum constituerentur, per nuncios deprecatus est. Qua petitione *Adaldagus* Bremensis Archiepiscopus gaudens, consilio Regis & Pape tres ordinavit in *Daniam* Episcopos, *Hericum* ad *Sleswic*, *Liafdagum* ad *Ripam*, *Rebinbrandum* ad *Arus* (m). Postea etiam plures ordinavit *Adaldagus* Bremensis Archiepiscopus ad nostrates Episcopos, ad *Sleswic* post *Hericum* *Marconem*,

B b b b b 2

post

(e) Edit. Westphalii addit: A. D. 901.

(f) Edit. Westphalii addit: A. D. 849. sed male.

(g) Auctor HARALDUM KLAK cum HARALDO BLAATAN male confundit, & hunc iterum ab *Haraldo Gormonis* distingvit. Unde *Stephanus* (Vid. Westphel. T. I. p. 1410.) sequentia a Mortuo *Haraldo* usque ad *annon, in dubio est*, hoc loco expungenda vult, utpote falsa & Chronologiam turbantia, imo male coherentia.

(h) Edit. Westphalii legit *patria*.

(i) Edit. Westphalii *quando*.

(k) *Adamus Brem.* Edit. Lindenbr. p. 21. de Rege HARALDO BLAATAN ita: *cujus corpus apud Roskild civitatem, in Ecclesia, quam ipse primus in honorem S. Trinitatis construxit, est sepultum.*

(l) Deest forte *susceperit*, Vid. *Adam. Brem.* p. 16.

(m) Ed. Westphal. addit: A. C. 962. Conf. *Adam. Brem.* p. 16. 20.

post *Liafdagum* ad *Ripam Folbertum*. *Othyncarus Albus*, ad *Suethiam* ordinatus, *Scaniam* & *Seland* procuravit. Post quem fuit *Thurgotus* (*).

Iste etiam HARALDUS Regem Normannorum *Haconem* de regno expulsum restituit (n). Filius *Haconis Trucco* fuit, qui HAROLDO subditus fuit. Filius ejus OLAF CRACABEN fuit. HAROLDUS quinquaginta annos in Dania regnavit, quem filius SVEN in acie vulneravit, vulneratum a regno expulit. Qui fugiens venit in *Sclaviam*, ibique exul obiit (o), & velut alter David magis de perfidia filii, quam ex sua miseria dolens. Corpus ejus a suis in patriam reportatum in civitate *Roskild* tumulatum est. Quod audiens *Olaf Cracaben*, augur peritissimus (p), filius *Truccori*, filii *Haqvini*, quem *Haqvimum* HAROLDUS de regno expulsum stabilivit, memor illius beneficii, statim *Danos* adiit, Regem SVEN expulit & regnum *Danorum* tenuit. SUEN exulans, potentissimum Regem *Sveonum*, nomine etiam OLAF, adiit, supplex, ut in regnum restitueretur, oravit. Nec mora, superveniens cum *Sveonibus*, bellum habuit gravissimum, in quo *Norvegiæ* Rex OLAF, augurio deceptus, occidit.

SUEN cognomine TYUUSCEG duo regna tenuit, Christianis valde inimicus, quos etiam finibus suis expelli precepit, sed cum a *Sclavis* in bello victus, ter caperetur, & bis argento, tertia vice auro ponderaretur, tandem Deum cognovit post flagella, quem cepit querere eique credere. Nam accersito e *Norvegia* *Bernardo* (q) Episcopo, in *Scania* ecclesiam erexit. *Bernardus* mare transfretans, in *Seland* venit, ibi bone conversationis exemplo vitam finivit. Deinde SVEN *Angliam* invasit, Regem ADELDRADUM expulit, & *Britannie* fines potitus, vix tres menses supervixit (r).

Post cujus mortem *Edmundus* filius *Adelradi*, quem SVENO expulit, KANUTUM filium SVENONIS & OLAVUM filium OLAVI Regis *Norvegiæ*, qui ibi obsides fuerant, in vincula conjecit. Qui de vinculis ejus fugientes, navi venerunt *Bremam*, ibique a sancto *Unwano* *Bremensi* Archiepiscopo fidem Christi susceperunt & baptizati, reversi sunt in *Daniam*. OLAVUS autem Rex *Norvegiæ* constituitur. Qui dum regnum suum primus Christianæ fidei subjugasset totum, a paucis in bello percussus, gloriosam martirii coronam est adeptus (s). Cujus corpus a fidelibus *Throndemis* (t) humatum, multis hodie miraculis illustratur. Cujus filius in regnum successit, nomine MAGNUS, qui ex concubina genitus, etate puer, magnanimus, forma speciosus. Sed, ne ab incepto opere longe transgredi videar, ad Reges *Danorum* revertar.

Mortuo itaque EDMUNDO Rege Anglorum, filius ADELDRADUS in regnum successit. Quod audiens KANUTUS, veteris injuriæ non immemor, quam pater ejus sibi & OLAVO intulerat, cum mille armatis navibus transfretavit, & immensis viribus *Angliam* invasit, triennium cum *Adelrado* certavit. ADELDRADUS fessus & bello & senio, cum obsideretur in *Londonia* civitate, obiit, reliquens filium *Edmundum*, quem suscepit ab YMMA Regina, quæ fuit filia *Rothberti* Comitiss.

KANUTUS

(*) *Adam. Brem.* p. 27. 29.

(n) *Adam. Brem.* p. 20.

(o) Edit. Westphal. addit. *A. D.* 1001. sed male. Conf. *Adam. Brem.* p. 21.

(p) *Adam. Brem.* p. 24. 26.

(q) Juxta *Adam. Brem.* p. 25. *Bernardus* a KANUTO M. ex Anglia adductus est. Sed cum Anonymo nostro consonat *Saxo* p. 189. 190.

(r) Edit. Westphalii addit: *mortuus A. C.* 1020. sed falso. Conf. *Adam. Brem.* p. 26.

(s) Edit. Westphalii addit: *A. C.* 1027.

(t) Conf. *Adam. Brem.* Edit. Lindenbr. p. 28.

KANUTUS victor existens, ipsam YMMAM duxit uxorem, genuitque ex ea filium HARTHEKNUD. KANUTUS *Ricardo* suam dedit sororem nomine *Estrid*. Quæ ab illo repudiata Duci *Ulf*^(u), sine fratris consensu, est conjuncta. Quod audiens KANUTUS, inimicari cepit *Ulf* & sorori sue in tantum, ut etiam eos de regno expelleret. Tandem precibus multorum & auxiliis sub quadam simulatione reconciliati. Non post multum tempus fecit *Ulf* interfici in *Ecclesia Roskildensi*, euntem ad matutinas, quem uxor sua *Estrid* honorifice sepelivit, *ecclesiamque lapideam* in loco *lignæ* construxit, quam multis modis ditavit^(v). Habuitque ex eo duos filios *Svenonem* & *Byorn*^(x). Quo peracto, KANUTUS reversus est in *Angliam*, ibique vitam finivit^(y).

Interea *Libentius* Bremensis Archiepiscopus ad *Seland* ordinavit *Auoconem*^(z), quem antecessor *Unuanus* primus ordinavit. Qui etiam *Libentius* Archiepiscopus ordinavit ad *Sleswic Popponem*^(a), dehinc *Efyconem*^(b), ad *Ripam Othyncharum*^(c). Quorum *Poppo* vir sanctissimus fertur SVENONI multum familiaris fuisse. Hic etiam, paganis de fide Christi dubitantibus, in generali Regis & Populi conventu, quia tunc se credituros sponponderant, ferrum candens in manu gestavit, & illesus apparuit. Unde factum est, ut populus crederet, & sanctus clarusque in regno fieret. Post mortem vero Kanuti, tres filii ejus regnare ceperunt. SVEN, quem habuit de *Aluia*, regnavit in *Normannia*, HAROLD in *Anglia*, etiam filius *Aluie*, HARTHAKNUD in *Dania*, filius YMMÆ, sub quo *Wilhelmus*^(d) post *Auoconem* predicavit. Iste HARTHAKNUD contra HAROLDUM fratrem suum, Regem Anglie, a Dania veniens, in *Flandria*^(e) classem adunavit. Sed HAROLDUS morte preventus, bellum diremit.

HARTHEKNUD *Daniam* possedit & *Angliam*. Interea SVEN obiit in *Norvegia*, frater HARTHEKNUD. Tunc *Normanni* elegerunt MAGNUM filium sancti OLAVI a Concubina. Tunc HARTHEKNUD & MAGNUS Rex *Norvegiæ* talem conditionem inter se fecerunt, & super reliquias cum juramento firmaverunt, ut, qui diutius viveret, superstes regnum defuncti acciperet, duoque regna quasi hereditario jure possideret^(f). Sed non post multum temporis HARTHEKNUT obiit^(g).

Cujus morte audita, MAGNUS, non immemor pacti, *Daniam* adiit manu magna & valida. Cui occurrens SVEN, Regis HARTHAKNUD ex sorore nepos, filius *Estrid* & *Ulf*, quem GAMBLEKNUD interfecit, tum navali bello, tum eqvis, cum eo certavit, ad ultimum victus, in *Scaniam* fugit. Qui cum *Lundis* prepararet iter suum, ut in *Svethiam* fugeret, ecce nuncii de *Seland* venientes, MAGNUM Regem

(u) Conf. *Adam. Brem.* p. 26. *Saxo Gram.* p. 194.

(v) Conf. *Sax. Gram.* p. 195.

(x) *Adam. Brem.* p. 27.

(y) Edit. Westphalii addit: *A. D.* 1036.

(z) *Adam. Brem.* p. 29. 57. *Saxo Gram.* p. 205.

(a) *Adam. Brem.* p. 22. 23. 25. 28. 29.

(b) *Adam. Brem.* p. 20. 25. 26. 28.

(c) *Adam. Brem.* p. 20. 23. & Schol. (23). 25. 26. & Schol. (31). 29.

(d) *Adam. Brem.* p. 54. 55. 56. *Saxo Gram.* p. 208. 209. 210. 212. 215. 216.

(e) *Adam. Brem.* p. 31.

(f) Conf. *Saxo Gram.* p. 202. *Snorl. Sturl.* T. II. p. 9. 51.

(g) Edit. Westphalii addit: *A. C.* 1043.

Regem defunctum nunciant ^(h). Qvi mox *Seland* reversus, deinde a *Fiunensibus* & a *Jutensibus* ultro ⁽ⁱ⁾ in Regem electus, *Daniam* per multos annos strenue gubernavit, & filios filiasque ex diversis mulieribus procreavit. Cujus filii V. omnes Reges unusquisque post alium extiterunt. Quatuor mors matura prevenit ^(k).

Sub quo ^(l) *Willelmus* Episcopus predicavit, vir strenuus, viribus fortis, & impetuofus, & qvi sola virtute corporis debellaret potentes & animi virtute nullique parcens iratus. Cujus temporibus mater Regis SVENONIS *Estrid* Ecclesie *Roskildensi* L. mansos, filio consentiente, contulit, quos prescriptus Episcopus sigillo & privilegio Ecclesie confirmavit ^(m). Nec multo post *Willelmus* obiit, cui gloriosus Rex SVENO equivocum suum ⁽ⁿ⁾ & Capellanum subrogavit, virum quidem omni morum probitate clarissimum, & omnium antecessorum longe optimum, terror male facientium, remuneratio benevolentium, pater patrie, cleri & salus populi, egregius pietate, & qvi omnia vellet ad perfectum ducere. Ipse *Roskildensem Ecclesiam* fere veluti a fundamento fundavit ^(o), quam egregia corona & marmoreis columnis omnibusque ornamentis decoravit. Ipse *claustrum lapideum* ^(p) fratribus construxit, & ut XV. *prebende* essent, de mensa sua fratribus & Ecclesie, quam in honore sancte *Trinitatis* consecravit, addidit. Preterea *Monasterium Ringstathæ* in honore sancte *Marie* construxit, aliud *Slaglofi* ^(q).

Interea gloriosus Rex Danorum SVENO MAGNUS in *Jutia* obiit, anno Dominice Incarnationis MLXXIV. anno regni sui XXXI. cujus corpus honorifice *Roskildie* est sepultum, ut ipsemet vivens jufferat. Post cujus mortem, filius ejus HAROLDUS in regnum succedit, & regnavit annos VII. unde, secundum *antiquos*, iste *quartus HAROLDUS* Rex in Dania extitit. *Primus HAROLDUS*, qvi apud *Maguntiam* baptizatus fuit. *Secundus HAROLD BLATAN*. *Tertius HAROLD* filius GORM ^(r). *Quartus* iste filius SVEN, vir optimus, *rector justissimus* ^(s). Hic *silvas*, a solis potentibus obseffas, *communes fieri* jussit.

Quo mortuo ^(t), frater ejus KANUTUS in regnum levatus est. Hic cum populum quadam *nova lege* & inaudita ad tributum, quod nostrates *Nefgiald* ^(u) vocant, coegit, a *Jutia* in *Fyuniam* fugatus, *Othynshö* in ecclesia sancti *Albani* Martyris, ante altare, magna confessione cordis, martyrizatus est anno Dominicæ incarnationis

(h) Conf. *Adam. Brem.* p. 35. *Sveno Aggon.* Cap. 5. *Saxo* p. 204.

(i) Edit. Westphalii legit *ultimo*.

(k) Edit. Westphal. addit: *licet satis regno & nomine digni fuerunt*.

(l) Pro sub quo ap. Westphal. Quo aro.

(m) Hinc apparet, Auctorem Archivum Roskildensis Ecclesie inspexisse.

(n) *Svenonem* scil. quem Dani cognominabant *Norbag. Saxoni* p. 208. *Sveno* Norvagicæ regionis vir, p. 213. *Sveno Noricus*.

(o) Conf. *Ælnoth. Mon.* p. 17. *Saxo* p. 215. 216. 223.

(p) Idem forte cum uno de *Mariæ Sacriis*, de quibus *Saxo* p. 223.

(q) Vid. *Saxo Gram.* p. 223.

(r) Hic iterum Auctor *Haraldum Blaatan* & *Haraldum Gormonis* ut duas personas male distingvit, Vid. supra p. 375. Not. (g). Uno autem ex his duobus facto, HARALDUS HEIN fit hoc nomine *Tertius*. Attamen etiam *Quartus* fieri potest, si *Haraldum*, Kanuti M. fratrem, inter Reges numerare velis.

(s) De *Legibus Haraldî Hein* leg. *Sven. Aggonis* Cap. V. *Saxo Gr.* p. 213. 214. *Ælnoth. Mon.* p. 19. *Kofod Ancher Hist. Leg. Dan.* p. 31. sq.

(t) Edit. Westphalii addit: *A. C. 1080.* quod verum est.

(u) *Nef* in lingua vet. Dan. est *Nafus*. Hinc *Nefgiald* ɔ: *Tributum* cuilibet *Nafō* s. Capiti impositum, hodie *Ropstæt. Isl. Nefgildi*, Verelii Lex. p. 180. *Nefgiald* nominatur in Test. Regis Magni Ladulaas 1285. Act. Lit. Svec. 1731. p. 47. *Hvitfeldius* p. 91. hoc tributum *Neffuegielð* vocat. *Odinus* primus in septentrionem hoc tributi genus introduxit, *Torfæi H. N. T. I.* p. 145. *Dalin H. Sy. T. I.* p. 113. Conf. *Saxo* p. 218.

nis MXC. anno XI. (v) regni sui. Cujus corpus magnis miraculis illustratur, & Christus in martyre glorificatur. Cum quo etiam occisus est frater ejus nomine *Benedictus*.

Convenientibus igitur regni Primatibus, OLAVUM fratrem ejus in Regem^(x) assumpserunt, consortemque totius regni Daniæ fecerunt. In cujus temporibus *ingens fames* (y) Daniæ per *novem annos* optinuit, ut vix ab illicitis escis & interdictis se abstinuerit, sed quia necessitate cogente, aliquando lex frangitur & transgreditur, *equi* ad vescendum occidebantur, *canes* a multis excoriabantur. Non mentas diversis ferculis ornabant, nec aliquem apparatus habere cupiebant. Quam plagam venerabilis *Sveno* Episcopus statim post interfectionem KANUTI predixit^(z) venturam, & ut penitendo eam amoverent, paterna ammonitione multos consuluit. Sed quia Deus, quos vult, indurat, & quibus vult, miseretur, cor omnium induravit, & ut predictum est, plagis flagellavit. Pastoris autem misertus Deus, ab omnibus angustiis hujus nequam seculi eum liberavit. In secundo enim anno Regni OLAVI, non contentus domestica quiete active vite cum Martha, sed etiam contemplative speculationis particeps fieri voluit cum Maria, licentiam a Rege & populo petiit, Jherosolimamque adire penitendo, peregrinationem elegit. Sed veniens ad quandam insulam nomine *Rodus* (a), infirmitate detentus, victrix anima Christo traditur, corpus a discipulis flentibus ibidem sepelitur. Cujus morte audita, OLAVUS Rex, cum omni clero *Selandensis* Ecclesie, licet doluit, *Arnoldum* (b) tamen intronizavit. Is vir erat natura simplex, & plusquam pastorem curam decuit, negligens. Murum tamen lapideum circa *Monasterium Roskildense* construxit, *picturam* etiam ejusdem *Monasterii* renovavit. Anno cujus VII. OLAVUS Rex obiit (c), & ipse regnavit novem annis, in quibus nec unus ubertatis fuit.

Quo mortuo, HERICUS BONUS frater ejus in regnum successit, & mox exosa fames discescit, & vindicta Dei a populo. Utrum autem hec opulencia causa HERICI, & hec fames causa OLAVI inciderit, cum neuter horum hoc meruit, penes illum est, qui omnia, antequam fiant, scit, & quando vult, & quomodo vult, disponit. HERICUS autem octo annis regnavit, & *multas* (d) *iniquas & injustas leges adinvenit*. Hic filios tres ex concubinis habuit, *Haroldum*, *Benedictum*, *Hericum*, ex legitima nobilissimum genere, nomine *Kanutum*. Hujus quinto anno, MC. incarnationis Domini anno, Jerusalem capta est a Christianis, Idus Julii. HERICUS tandem, octavo anno regni sui, anno Domini MCIV. (e) volens Jerosolimam adire, una cum uxore BOTILDA, & veniens ad *Ciprum*, obiit.

Cujus morte audita, Dani fratrem ejus NICOLAUM in Regem statuerunt, virum mansuetum & simplicem, *minime rectorem*. In diebus cujus magna persecutio

C c c c c 2

tio

(v) Fallitur Auctor in Annis & Christi & regiminis Canuti, occisus enim est, docente *Ælnotho* p. 61. Anno Domini 1086. regni VII.

(x) Edit. Westphal. *regnum*.

(y) Conf. *Ælnoth.* p. 69. *Sven. Aggonis* p. 97. *Saxo* p. 222. 223. *Knyt. Saga* p. 140.

(z) *Saxo Gram.* p. 223.

(a) *Saxo Gram.* p. 223.

(b) De *Arnoldo* Episc. Roskild. parum ap. alios memoria proditum est. *Hvitfeld* in Chron. Episc. p. 45. dicit, eum in exilio mortuum esse. Sed ex iis, quæ paulo infra narrat Auctor noster, videtur *Arnoldus* haud diu post An. 1120. senex in officio obiisse, quod vero simile est.

(c) Edit. Westphalii addit: A. C. 1098. quod non recte.

(d) Alia manu vet. in margine adscriptum: *mensitur*. Et sane hic Anonymus est unicus, qui ERICUM EJE-GOD propter injustas Leges vituperat. E contra propter justitiam & legum observantiam laudatur a *Saxone* p. 225. & ab Auctore Hist. Knytling. p. 142. 146. 162.

(e) Edit. Westphalii 1103. habet.

tio Cleri & populi facta est. In anno XX. regni sui, *Petrus* quidam filius *Botildis*(f), consilio & instinctu Capellani sui *Notholdi*, qui postea *Ripensis Episcopus* effectus est, incepit questionem contra Clericos, quatinus habentes uxores dimitterent, & non habentes nequaquam ducerent (g). Cui questioni Clerici non valentes resistere, quippe *Arnoldo* Episcopo jam senio pregravato & egrotante, alii membris truncabantur, alii occidebantur, alii de patria expellebantur, pauci sua retinere. *Arnoldus* vero sequenti anno post illam inceptionem bundonum obiit.

Cui Rex NICOLAUS Capellanum filii sui *Magni*, nomine *Petrum*, subrogavit. Hic fuit vir crudelis (h) & litteratus, & inter omnes Episcopos Daniae tunc temporis eloquentissimus & constantissimus. Qui mox causam Clericorum contra Bondones suscipiens, non solum ex illo liberavit, sed insuper illud effecit, ut nullus laicus quærimoniam super Clericos in *placitis* faceret, sed in sancta *Synodo*, quod prius nequaquam licuit. Valentes Clericos adamavit, ecclesie autem sue nullum proficuum intulit. *Curias* suas lapideis & ligneis domibus ornavit. Et licet prepostero ordine utebatur, quærens, quæ sua & quæ Cæsaris erant, dicebat tamen, se ea, quæ Dei erant, velle quære, si aliqua tranquillitate pacis cum Maria & cum Jacob posset permanere. Et ut impleret opere, quod mente & verbo disposuit, domos ad *ecclesiam sancti Clementis* (i) & terras addidit, ut *congregatio Monachorum* ibi esset. Sed quia antiquus hostis semper sub velamine latens & semper invidens operibus justorum, tantam discordiam inter Danos seminavit, quod, ex quo Christianitas in Dania inolevit, major tribulatio Cleri & plebis non est facta.

Nam *Magnus*, unicus filius NICOLAI Regis, diabolo instigante, *Kanutum* filium HERICI Regis, simulata pace interfecit, virum pudicum, sobrium, sapientia & eloquentia & omnibus bonis moribus ornatum, anno Domini MCXXX. Unde fratres ejus *Haroldus* & *Hericus* seditionem contra NICOLAUM Regem & *Magnum* filium ejus excitabant, & ut NICOLAUS regno & nomine privaretur, & *Magnus* interficeretur, omnibus modis laborabant. Igitur

(f) *Petrum* hunc *Botildis*, qui sub NICOLAO & ERICO EMUND Regibus unus ex Optimatibus Daniae fuit, cum *Episcopo Roskildensi* contemporaneo, cui etiam nomen *Petrus* erat, male confundunt, *Hvitfeldius*, *Pontoppidanus*, & recentiorum plurimi, imo ipse *Grammius* Not. ad Meurs. p. 246. 251. 264. Anonymus autem hic noster illos aperte distingvit, dum dicit, *Petrum*, qui fuit *Magni* Regis filii Capellanus, immediate post mortem *Arnoldi* circa 1123. vel 1124. factum fuisse Episcopum Roskildensem, eundem partibus NICOLAI fuisse, & Anno 1134. in prælio Fotvicensi cum *Magno* occisum fuisse, ei quæ immediate *Eskillum* successisse. E contra Auctor noster *Petrum Botildis* ut Clericorum in causa matrimonii persecutorem & quasi exsecutorem decreti Concilii Rhemensis depingit, imo eundem aliquot annis post pugnam Fotvicensem adhuc viventem sistit, & controversiam illam *Eskillum* inter & *Riconem* de Archiepiscopatu Lundensi auctoritate sua feliciter sedantem. Præterea irrefutabilia Diplomatum testimonia de *Petro Botildis* diu post prædictum prælium superstiti, & Anno 1135. non solum Donationi ERICI EMUND Regis, Monasterio Ringstadeni factæ, subscribente, sed etiam Monasterium S. Petri Nestvedense una cum matre & fratribus fundante, habemus, quam foundationem Rex ERICUS LAM Anno 1140. confirmavit, ipso *Petro Botildis* præfente. Imo vixisse tum adhuc *Petrum Botildis*, ex Diplomate quodam probatur. Mirum autem est, *Stephanium* in Not. ad Saxonem p. 230. qui ibi ipse Diploma foundationis Monast. Nestved. d. 29. Nov. An. 1135. datum edidit, etiam *Petrum Botildis* cum *Petro* Episcopo Roskildensi, qui in prælio Fotvicensi occubuit, confudisse. De hoc *Petro Botildis* conf. Saxo p. 240. 248. 249. 250.

(g) Manu veteri supra scriptum:

M. C. bisque Decem Danorum Clerus abegit

Uxores ductas non sine clade gravi. Hac occasione *Eskillum*, post Archiepiscopum, uxorem repudiare coactum fuisse credo, nisi mors antea eam sustulerit.

(h) Edit. Westphal. pro *crudelis* habet *eruditus*, quod melius videtur.

(i) Ecclesia illa S. *Clementis* congregationi Monachorum destinata an *Roskildia* fuerit, aut alibi, mihi incompertum est. Forte quis diceret, *Ecclesiam S. Clementis Hafniensem*, etiam ante Urbem conditam, extructam fuisse: At extitisse eam tempore *Abfalonis* Episc. Rosk. seculo duodecimo, certum est, Vid. *Pontopp.* Hafn. Antiqv. p. 152. sqq.

Igitur HERICUS, collectis omnibus perfidis & sceleratis, in *Jutiam* venit, ibique partem populi falsis promissionibus Regium nomen sibi usurpavit^(k). Nam hic junior *Haroldo* fuit, & eo multo eloquentior, vir flagitiosus, furore & mendacio repletus. Hoc audiens *Haroldus*, contulit se ad Regem NICOLAUM, juniore fratri servire nolens, tum causa etatis, tum propter turbam filiorum XV^(l), quos habuit, tum denique propter infinitam pecuniam, quam ab omnibus injuste rapuit. Rex autem NICOLAUS perrexit in *Jutiam*, & multa bella cum HERICO habuit. In his omnibus HERICUS victus, fugiendo venit *Slesmic*. Sequenti vero anno, navali bello pugnauerunt ad insulam, quæ vocatur *Syra*^(m), ibi *Magnus* filius Regis NICOLAI, putans patrem esse & prius venisse, circumdatus ab exercitu HERICI, multis captis, plerisque occisis, vix paucis navibus aufugit. Tertio vero anno⁽ⁿ⁾ Rex NICOLAUS *Scandiam* cum C.^(o) navibus venit, & quia major pars populi, cum *Petro* Episcopo^(p), NICOLAUS favebat, inito certamine ad *Verebro*^(q), HERICUS primo conflictu fugit, NICOLAUS victor existens, *Roskildiam*^(r) devastavit.

HERICUS *Scaniam* veniens, auxilium petiit, quibus expellentibus eum, MAGNUM^(s) Regem Norwegiæ filium SIVARDI Regis adiit, & supplex ab eo auxilium petiit. At ille, jam sciens pulchre, quod voluit, & sub quadam pacis ac fidei sponione se ei benefacturum, per omnia promisit. Sed postquam eum cum paucis suscepit, omnia, quæ in corde & ore locutus fuerat, manifeste rei eventus ostendit^(t). Nam ablata omni pecunia, quam attulerat, & hominibus ipsius depulsis, precepit suis, ut eum tenerent in compedibus, nec admitti poterat quislibet extraneus. Quo facto, HERICUS omnibus destitutus, & tunc maxime vite sue diffusus, vertit se ad callida argumenta. Nam egrotum se simulabat, &, ne *Cumunchelde*^(u) transferreretur, palam non bibit nec manducavit. Præterea nuncium in *Daniam* ad amicos suos misit, rogans, ut si vellent memorie commendare, quæ & quanta eis bona contulisset, citius liberarent eum de instanti morte, dato tempore & termino. Unde factum est, ut eadem, qua indictum erat, hora navi venirent, HERICUMque imponentes, custodibus inebriatis & dormientibus, cum sola *Regina* & pedissequa in *Scaniam* fugerunt.

At

(k) Pro *usurpavit* Edit. Westphalii legit *tribuere coegit*, quod rectius. Hoc factum est Anno 1131.

(l) Filii *Haraldi* inferius distincte recensentur.

(m) Edit. Westphalii addit: *A. C. 1132*. De victoria illa per ERICUM ad insulam *Sejero* reportata, vid. Saxo p. 243. *Chronicon Sialandiæ* aliique Annales ERICUM ex hoc prælio fugientem falso perhibent, excepto uno, Vid. *Chron. Sial.* p. 77.

(n) Edit. Westphalii addit 1133.

(o) Edit. Westphalii pro C. habet *sex*. Apud *Saxonem* p. 245. *crebra Jutiarum partium classe*, quam longe pluribus quam sex navibus constitisse, nullum est dubium.

(p) Verba *Saxonis Gram.* p. 243. de hoc Episcopo ea sunt: *Petrus Roskildensium Pontifex ERICUM corpore, NICOLAUM animo comitabatur, metu alterum, alterum charitate complexus*. Et paulo infra de ERICO ita: *dubiam suscitamque Petri fidem habebat*.

(q) Præliis hujus apud *Warebro* meminit Saxo p. 245. Ego, contra alios, hoc prælium distingvo ab illo apud *Othenshyllam*, de quo *Sveno Aggon.* p. 110. 111. Vid. infra Not. (q) ad Cap. VII. *Sven. Agg.*

(r) Conf. Saxo p. 245. *Chron. Sial.* p. 20. *Subms Forbedringer* p. 202.

(s) Tota hæc periodus, intolerabili librarii incuria, in Edit. Westphalii desideratur.

(t) Fugam ERICI in Norvegiam MAGNIque Regis infidias enodate satis narrat Saxo p. 245.

(u) Hodie *Kongelle*, olim urbs & arx munitissima; ideo timuit ERICUS, se, si eo transferretur, vix evasurum. Sensus hujus loci apud Westphalum e contra eo redit, quasi ERICUS *Konungellam* deferri optaverit. De hac urbe ejusque nomine, vid. quæ infra ad nomen *Sciringesbeal* in *Otteri Periplo* commentatus sum.

At *Scanienses*, quamvis ei prius auxilium negaverunt, nunc communi consilio, quasi penitentia ducti, omnes unanimiter susceperunt eum, dicentes, se velle vivere & mori cum eo, *Aspero* tunc Archiepiscopo existente. Iste primus Archiepiscopus in *Dania* & in *Suethya* & in *Norvegia* existit. Acer (v) & amarus, & sapiens, & nullius constantia. Hic in tanta perturbatione regni se murum pro domo Israelis non opponebat, sed quocunque aura flabat, ut arundo vento agitata, illuc se vertebat.

Eo tempore *Lund* muro & vallo iussu HERICI (x) est circumdata. NICOLAUS interea expeditionem terris sibi subditis indicavit, & ut omnes meliores *pridie Nonas Junii* (y) *Scaniam* venirent, cum omni diligentia precepit. Nam predicto termino sancta dies *Pentecostes* celebratur. Igitur *secunda feria* incaute de navibus ascendentes, nec de rebus suis sapienter disponentes, occurrit eis HERICUS cum suo exercitu, & inenarrabile & irrecuperabile dampnum toti Daniae intulit. Heu crudelis annus, dies amara, dies mortis, dies tenebrarum, doloribus plena, singultibus onerata. Heu dies, in qua *Magnus* occiditur; flos Daniae deprimitur, pulcherrimus juvenum, fortis robore, hilaris dator (z), & sapiens, & constantiae amator, *Magnus* occiditur, & cum eo Duces, & quinque Episcopi (a), *Petrus* (b) Roskildensis, *Thoricus* (c) Ripensis, *Ketillus* (d) Vestervicensis, *Henricus* (e) expulsus de Suethia. *Adelbertus* (f) Slesvi-

(v) Praecipuo *Asperum* caractere signat Anonymus noster, cui ut coevo fidendum.

(x) Munitam ab ERICO civitatem *Lundensem*, vix apud alios reperies.

(y) Accuratissimus est hic Auctor coevus in definiendo die praelii *Forvicensis*, scil. ad d. 4. Junii sive pridie *Nonas Junii*, qui An. 1134. in secundam feriam *Pentecostes* incidebat; *Feria* enim *secunda* est Dies Lunae s. *Mandag*, & eo anno primus dies *Pentecostes* d. 3. Junii celebrabatur. Etiam *Liber Daticus Lundensis* & *Necrologium Lundense* hanc memorabilem pugnam ad II. Non. Jun. 1134. referunt. *Albericus Mon.* P. II. p. 263. etiam habet *secunda feria Pentecostes*. Ap. *Annalist. Sax.* Eccard. T. I. p. 667. pro in sancto die *Pentecostes* forte legend. *secundo die Pent.* *Knytl. Saga* p. 194. a *Hvitadogum* 3: in diebus *Pentecostes*.

(z) Edit. Westphal. *bilaris corde*. Sed melius videtur *bilaris dator*, in quo elogium *munificentiae* & *liberalitatis* Magno tribuitur.

(a) In numero Episcoporum, cum *Magno* occisorum, Scriptores veteres inter se dissentientes sunt, aliquo tamen modo plerique conciliari possunt. Rectissime omnium ita Saxo p. 246. *Petrus Roskildensis, & Henricus Svecicarum partium Pontifex, omnesque Jutiae, praeter unum, Antistites hoc praelio oppressi*. Unus ille, qui praelio forte non interfuit aut in favorem fratris sui *Asperi* Archiepiscopi & ERICI Regis interesse noluit, fuit *Sveno* Episcopus Viburgensis, qui paulo ante *Eskillo* iussu ERICI occiso successerat, & diu post vixisse probatur. Itaque Saxo sex Episcopos recenset, scil. *Roskildensem, Svecicum, Arhusiensem, Burglandensem, Ripensem, & Slesvicensem*, qui sauciatus paulo post ex vulneribus obiit. Cum eo pulchre conspirat *Knytlunga Saga* p. 194. *Thar voro i lidi med bonum VI. Biskupar*, 3: In Magni castris sex Episcopi militabant. Ita & *Chronicon Sialandiae* p. 20. *Chron. Episcoporum. Lund.* p. 4. *Chronicon Erii* ap. Lindenbr. p. 269. *Herm. Cornerus* ap. Eccard. T. II. p. 681. ac alii nonnulli Annales. Anonymus ille ap. Ludew. Tom. IX. p. 212. qui VII. Episcopos habet, audivit de caede *Eskilli* Viburgensis Episcopi, quem forte connumerat. Qui 5. Episcopos occisos volunt, ut *Annalista Saxo, Chronographus Saxo*, aliique, numerant solum in loco occisos, excluso saucio Slesvicensi. *Albertus Stadenfis*, qui solum quatuor Episcopos nominat, Svecicum forte nescivit. *Sveno Aggonis* p. 112. duos tantum Praefules ad tartara transmittit. *Chronol. vet.* ap. Benzeliu p. 81. tres solum agnoscit. Nemo autem omnium nomina caesorum Episcoporum nomina accurate adeo, ac Anonymus noster *Roskildensis*, recensuit, unius tamen inter ceteros hoc loco oblitus scil. *Ullkilli* Arhusiensis Episcopi, quem paulo infra nominat.

(b) *Petrum* nominat Saxo p. 246. quem, ut fati comitem, ita tumuli quoque consortem habuit *Magnus*. Hujus Episcopi etiam meminit *Knytlunga Saga* p. 194. It. *Lib. Dat. Lund. & Necrol. Lund.* ad II. Non. Junii. Iste *Petrus* fuerat Frater Collegii Canoniceorum Lundensis, *Necrol. Lund.* in Bring. Mon. Scan. T. II. p. 265.

(c) In Codice *Perri Olai* ut & Edit. Westphal. legitur *Thoricus*, sed rectius nomen *Thorirus* s. *Thorerns* scribendum. Hunc Episcopum occisum nominat *Knytl. Saga* p. 194. it. *Necrolog. Lund.* ad II. Non. Junii. Saxoni p. 242. *Thoro Riparum Antistes* vocatur. *Hvitfeldio* & aliis male *Thack* & *Tocko* dicitur.

(d) *Ketillus* erat Episcopus *Vendilensis* sive *Jorungensis*, sic dictus a *Hioringa*, ubi sedem habuit, *Knytlunga Saga* p. 194. Dicitur autem *Vestervicensis*, quia interdum in *Vestervico* suae dioecesis Monasterio Augustiniano-rum residebat. In *Necrol. Lund.* l. c. dicitur *Catelo Wendilensis*, & in *Lib. Dat. Lund.* *Katillus Wendilensis*.

Slesvicensis insanabili vulnere fauciatus, vix annum & dimidium supervixit. Sextum autem *Eskillum* (g) Episcopum duobus annis ante istud bellum HERICUS fecit interfici in Ecclesia, matutinalibus horis inservientem, virum pulcherrimum & prudentissimum & optime literatum.

NICOLAUS vero Rex, videns alios capi, alios membris detruncari, alios interfici, alios aquis submergi, vix arrepto eqvo, cum *Haroldo* (h), navem optinuit. Deinde ad *Selandiam* veniens, ut potuit, suos confortavit. Post hæc in *Jutiam* venit, & *Haroldum* participem *dimidii regni* fecit, & *Regio nomine* sublimavit (i). Inde a *Slesvicensibus*, fide data & juramento confirmata, pessima fraude est deceptus, & cum Primatibus suis residuis in civitate infideliter (k) interfectus est VII. Kal. Junii (l) anno supradicto, anno regni sui XXXI. *Haroldus* vero, quasi sciens fraudes illorum, & multum dehortans Regem, ne crederet eis, finxit se alias iturum.

Hoc audiens HERICUS, *Slesvic* adiit, & pro nefario scelere *Slesvicenses* donis ditavit. Illic (m) *Eskillus*, in loco *Petri*, Roskildensis efficitur Episcopus, *Notboldus* (n) in loco *Thorici* Ripis intruditur, *Self* (o) Vandalensium in loco *Ketilli* subrogatur, *Illugo* (p) Arufiensium post *Ulkillum* constituitur. Interea infidelis *Adel-*

D d d d d 2

biörn

(e) Saxoni p. 246. *Henricus partium Svecicarum Pontifex* audit. Nominatur quoque in *Chron. Sial.* p. 20. *Knyrl. Saga* p. 194. nomen non habet, sed solum: *oc var einn ofan af Svithiodi* & erat unus ex superiori parte Sveciæ. *Örnhielmus* H. E. p. 411. *Henricum* ob partium Danicarum studium expulsam Svecia verisimiliter putat, sed ex quanam sede, nescius. *Messenius* T. IX. p. 61. T. XII. p. 89. *Scarensem* fingit. *Perill. Dalinus* T. II. p. 71. conjicit, hunc fuisse aut *Herbrichtum Lincopensem*, aut *Henricum Pauli Danum Westera-rosensem Episcopum*, fretus auctoritate *Benzeli* in *Monum. Eccl.* p. 224. Ita habet *Pet. Niger* Hist. Ep. Arol. p. 2. 25. Cui concinunt *Spegelius* p. 344. & *Rhyzelius* P. I. p. 245. At distinctissime omnium *Henricum Sictunensem* eum nominat ceteris omnibus antiquior *Codex Necrol. Lund.* vid. *Bringii* Mon. Scan. T. II. p. 231. Num vero *Henricus Sictunensis* idem fuerit cum illo *Westera-rosensi*, Eruditis Svecorum investigandum relinquo.

(f) *Adelbertus*, qui paulo infra infidelis *Adelbiörn* vocatur, Saxoni p. 250. *Allertus* nominatur.

(g) Ex Ms. vet. Bibl. Hafn. Pontopp. Annal. T. I. p. 334. sequentia allegat: *An. 1133. d. 30. Octob. occisus est Eskillus Episcopus Vibergensis, vir litteratus & prudentissimus, Rex ERICUS fecit eum interfici in Ecclesia.* Conf. *Magni Matthiæ* Ser. Archiep. Lund. p. 27. Sed si duobus annis ante bellum Fotvicense occisus est, factum sit Anno 1132. necesse est, nisi pro duobus annis apud nostrum legendum sit dimidio anno. *Arnas Magnus* ex Breviario Arhusiensi, quod mihi nunquam videre contigit, de eo hæc annotavit: *Eskillus Episcopus in Ecclesia beata Margaretae occiditur.* Ecclesia autem b. Margaretae pertinebat ad Monasterium Ordinis Augustini jam recens Viburgi fundatum, sed paulo post extra urbem ad *Asmild* translatum. *Eskillus* ille Episcopus fuerat Canonicus Lundensis, Vid. *Necrol. Lund.* in *Bringii* Mon. Scan. T. II. p. 265. Hinc iidem *Fasti Necrologici* p. 252. ita: XIII. Kal. Nov. [i. e. d. 20. Octob.] Anno Domini MCXXXIII. *Eskillus Vibergensis Episcopus, frater noster, occisus est.*

(h) *Haroldo* cognomine *Kesia*, fratre ERICI EMUN, sed castra NICOLAI sequente.

(i) Edit. Westphalii sublevavit.

(k) Edit. Westphalii crudeliter.

(l) Edit. Westphalii legit: VIII. Kal. Junii A. C. 1134. Sed in utroque quoad diem error librarii; Nam NICOLAUS occisus est die VII. Kalend. Julii i. e. d. 25. Junii, ut recte docet *Liber Dat. Lundensis* Vid. *Bring.* Mon. Scan. T. II. p. 119.

(m) Magnam hanc ab ERICO An. 1134. Slesvici peractam Episcoporum promotionem nullus alius Scriptor commemorat.

(n) *Notboldus*, quem *Chron. Eccl. Rip. Norbel* vocat, & quem ERICUS jam in Episcopatum Ripensem intrusit, fuit ante, ut paulo supra annotatum, *Petri Borithis* Capellanus & pravus Consiliarius. Creditur Plogoni Nigro instigator fuisse ad eadem ERICI Regis, *Hvitfeldii* Chron. Ep. p. 18. Vixit adhuc 1140. *Hvitfeld* p. 103.

(o) *Self* idem est, qui *Sylvester Burglanensis Episcopus* salutatur in Dipl. Anni 1139. Conf. *Hvitfeld* p. 103. Neque ille nec antecessor ejus *Ketillus* in Catal. Episc. Hvitfeldii comparent. Vid. *Pontopp.* Annal. Eccl. T. I. p. 337.

(p) Series Episcoporum Arhusiensium hinc belle emendatur. Habemus hic *Ulkillum* An. 1134. in pælio Fotvicensi occisum, & eodem anno successorem ejus *Illoclum* sive *Illugonem*, cujus nomen ap. *Holbergium* T. I.

biörn (q) Slesvicensium Episcopus de vulnere supradicto moritur. Post quem *Ruco* (r) Capellanus HERICI constituitur.

His omnibus peractis, HERICUS *Scaniam* petiit, ibique Natale Domini per-
egit. *Haraldus* interea in *Jutia* commoratur, & a *Jutensibus* quam pluribus con-
fortatur. Hæc audiens HERICUS, subito *Selandiam* venit & prepeti cursu magno
frigore *Jutiam* navigio petiit, & sequenti nocte fratrem, cum liberis & uxore, in
villa, qve vocatur *Scipyng* (s), incautum cepit, captumque a tortoribus occidi fecit,
cujus caput parrochiani ejusdem ville in extremo angulo cymiterii sepelierunt. HE-
RICUS de morte fratris multum gloriabatur, filios autem ejus in *Scaniam* vexit, &
usque ad Augustum mensem in compedibus tenuit. Tunc inito pessimo cum *Scani-
ensibus* consilio, misit eos ad quendam insulam, qve vocatur *Suer* (t), ibique omnes
occisos in unam foveam projici precepit. Quorum nomina (u) hæc sunt, *Sywardus*,
Hericus, *Sveno*, *Nicolaus*, *Haroldus*, *Benedictus*, *Mistiuint*, *Knut*. *Olavus* (v)
vero,

p. 211. male scribitur *Flocus*. Ille adhuc vixit 1140. & forte postea, ac subscripsit Diplomati Ricolfi Episcopi
Ottoniensis, nominans se *Illich*, *Dugdall* Monast. Anglic. T. I. p. 150. Perverse autem scribit *Hvitfeldius*
Chr. Ep. p. 99. *Ilockum* in bello cum *Magno* casum, cum fuerit *Ukillus*.

(q) Qui hic *Adelbiörn* paulo supra *Adelbertus* nominatur.

(r) *Rykonem* Anno 1135. adhuc Capellanum Regis fuisse, demonstrat Diploma quoddam Ringstadense. Sed
credibile est, eum initio hujus anni Episcopum Slesvicensem factum. Anno 1137, mortuo d. 5. Maji
Afcero Archiep. Lundensi, *Riko* a Cleri Scanienfis parte eligitur Archiepiscopus. Cui electioni etiam Rex
ERICUS, quod in potiundo regno familiari ejus opera usus fuerat, suffragatur, *Saxo* p. 250. Sed orta
inter *Rikonem* & *Eskillum* de Archiepiscopatu vehementi & diuturna controversia, prior mediante *Petro*
Borildis, juri suo cesit, Anno 1138. Episcopatum Roskildensem invitis clericis adeptus. An. 1139. Con-
cilio Lundensi interfuit, ut docet Diploma Ottoniense cui cum ceteris Episcopis subscripsit. *Hvitfeld.* p. 103.
hanc Episcoporum congregationem ad An. 1140. haud recte refert. Tristem *Rikonis* Episcopi exitum or-
dine narrat *Saxo* p. 252. Additamentum *Chronici Sialandiae* hoc factum ad An. 1143. ponit, quo anno
ipse Pseudo-Rex *Olavus* occubuit. *Necrologium* autem *Lundense* & annum & diem indubitanter indicat,
scil. ad d. 18. Octob. 1139. his verbis: XV. Kal. Nov. *Rycco Roskildensis Episcopus, frater noster, cum suis*
occisus est Anno Domini MCXXXIX. Conf. *Hvitfeld* p. 102.

(s) *Sveno Aggonis* p. 112. *Haraldum* interceptum vult in curia sua *Jaling*. Sed Auctori nostro, ut etiam coæ-
vo & paulo antiquiori testi, potius fidendum duco, præcipue cum hic *Saxonem* p. 248. consentientem ha-
beat, qui locum *Scypetborp* nominat. Hoc autem nomen idem sit ac nostri *Scipyng*. Locum hunc olim credidi
fuisse *Skierup*, villam territorii Holmansherred, cujus nomen olim *Skyapthorp* & forte *Skipetborp* fuisset,
& ubi adhuc reliquæ *Regiæ Domus* sunt, Vid. *Atlas Dan.* T. V. p. 605. Nunc vero, meliora edoctus,
opinor, locum illum, in quo *Haraldus* tunc residebat, fuisse villam *Skibet* in territorio Tyrildensi, tum
propter nominis similitudinem, tum etiam propter adjacens prædium nobile, olim *Curiam Regiam*, *Ha-
raldskier*, quæ, si non a Rege *Haraldo Blaatend*, certe ab *Haraldo Kefia* nomen obtinuit. Situs quoque
loci hanc opinionem confirmat. Nam & traditio majorum & certa indicia sunt, amnem præterlabentem
olim ex sinu Vedelensi navigerum, & portum ad villam *Skibet* fuisse, Vid. *Atlas Dan.* T. V. 685. ut &
Mappa Geogr. Dioecesis Ripensis, Conf. *Job. Neuchs* de Regia Sede *Haraldskier* p. 10. 12. Ideo locus iste
ERICO navigio venienti multo aptior ad opprimendum *Haraldum* inopinantem videtur, quam villa *Skie-
rup*, longius a mari & aqua navigabili distans.

(t) Forte insula ea, quæ apud veteres alias *Syra* scribitur, hodie *Sejerø*.

(u) Nemo Scriptorum, hodie superstitum, præter nostrum, nomina filiorum *Haraldi* nobis conservavit. Dixit
supra, eos numero *quindecim* fuisse. Cum autem hic solum duodecim recenset, octo scil. simul occisos
& in unam foveam projectos, unum in prælio Fotvicensi casum, duos in Slia submersos, & unum elap-
sum, credere fas est, tres infantes obiisse. Vid. quæ de iis supra ad *Sven. Aggonis* Cap. VII. dicta sunt.

(v) Post necem Regis ERICI EMUN, *Olavus* a parte Scanienfium Rex eligitur, & diu cum ERICO LAM de
Regno certavit, donec tandem in bello casus est Anno 1143. ut plerique asserunt. Unde in Fastis Ne-
crologicis Lundensibus & aliis quibusdam Annalibus in numerum Regum Daniæ relatus reperitur. Auctor
noster paulo infra eum parum honorifice *belluam multorum capitum* nominat. Imo a quibusdam cogno-
mine *Malus* s. den *Unde* dictus est, testante *Hvitfeldio* p. 102. *Chronol. vet.* in Mon. Benzeli p. 14. appel-
lat eum *Olaum Hung.* An *Hung*, quod *Stobæus* in Tribus Mon. Lund. p. 23. putat, idem sit ac *ond*, ne-
scio, an potius sit error in vocula. Aliud cognomen *Skagbug* ei tribuitur in Pontopp. Annal. Eccl. T. I.

vero, capto patre & fratribus, mendicis & peregrinis se sociavit, & sic eorum vestibus indutus ad *Regem Svethyæ*, nomine SUERKER, pervenit, & supplex ab eo auxilium petiit. Qui, postquam totam seriem cognovit, qualiter & pater ejus interfectus fuit & fratres, sperans aliquid boni ex eo futurum, in sua eum suscepit, & partem regni sui omnibus diebus HERICI ad necessaria sibi benignissime concessit. *Byorn* (x) & *Hericum* (y) Dyaconum, anno uno ante mortem patris, ad *castellum* (z), quod est ante *portum Slesvic*, submersit. *Magnus* (a) duodecimus in *Scania* cum *Magno NICOLAI* Regis filio in bello cecidit. Omnes isti filii *Haroldi*, & omnes isti immatura morte consumpti sunt. *Olavus* unus super est, bellua multorum capitum.

Interea *Ascerus* Lundenfis Archiepiscopus *tertio Idus Maji* (b) moritur, & in *basilica sancti Laurentii* tumulatur. HERICUS autem per omnia ut *Cæsar* factus, omnia obstacula superans, nullum parem, nullum sibi priorem volens (c), superbus, elatus, & in malicia potens, per omnia terribilis, more fulminis (d) incescit, flentibus, si quid videbantur habere, abstulit, habentibus & male ridentibus (e) sparsit. Hæc vita HERICI, hæc incescio, talis introitus; sed nunc, quis sit exitus, videamus. Igitur veniens ad quoddam *placitum* (f) juxta *Ripam*, surrexit quidam nomine *Plog*, quod latine *aratrum* sonat, & Regem incautum mortali vulnere prostravit (g), vir deformis, brevis stature (h), per se nihil faciens, nisi Dominus in aratro, Dominus in lancea, ut Dominus in funda, Dominus in lapide.

Sic eo mortuo & *Ripis* sepulto, Primates terre convenerunt, & *HERICUM Tertium* (i), filium sororis predicti HERICI, in Regem assumpserunt. Vir is erat, plus

- p. 315. Vid. de *Olavo*, quæ narrat Saxo p. 251. 252. *Knytl. Saga* p. 207. *Chron. Sial.* p. 21. *Chron. Eri* ap. Lind. p. 259. Ego, donec aliter convictus fuero, puto, eum patrem fuisse *Haraldi* illius, cognomine *Skreng*, qui post mortem WALDEMARI I. regnum affectavit, Saxo p. 374. 375. *Pet. Olai* supra p. 178.
- (x) *Biorno* ob eximie strenuitatis claritatem *Ferreo* cognominatus est *Latere*, teste *Svenone Aggonis* p. 111. *Saxoni* p. 247. dicitur *Bero*. *Biorno* ille *Jarnfida* uxorem habuit *Catbarinam* filiam *INGONIS* Regis *Sveciæ*, ex ea genuit filiam *CHRISTINAM*, postea *Reginam Sveciæ*, nuptam Regi *ERICO SANCTO*, *Knytl. Saga* p. 170. Fidem *ERICO* Regi præstitam submersione luit, Saxo p. 248. *Sven. Agg.* p. 113.
- (y) *Hericus* s. *Ericus*, & frater ejus *Biorno Jernfide* erant natu inter *Haraldi Kefiæ* filios primi, teste *Saxone* p. 247. Uterque *ERICI* partibus adhæsit, uterque pari fato ac simul aqua absumentus, ibid. p. 248. *Svenon. Agg.* p. 113. Ut hic egregius bellator exitit, ita ille sacro ordini consecratus erat, quod ex titulo *Diaconi* patet. Ceterum ex recensione Auctoris nostri, videtur *Haraldus* duos filios ejusdem *Eri* nominis habuisse, unum scil. cum *Biornone* submersum, alterum una cum septem fratribus occisum. Duorum horum fratrum nomina in *Edit. Westphal.* p. 1417. misere deformata sunt in *Pryuorn* & *Hericum-Dicuonem*.
- (z) *Castellum* forte idem fuit, quod *Canutus* Dux in portu *Slesvicensi* exstruxit & propugnaculis variis muniavit, de quo *Knytl. Sag.* p. 176. Saxo p. 247. *Sven. Agg.* p. 110.
- (a) *Magnum*, *Haraldi Kefiæ* filium, in bello *Fotvicensi* casum, frustra alibi quæres.
- (b) Lapsum aut memoriæ aut calami Auctor noster sive librarius *tertio Idus Maji* scripsit, pro *tertio Nonas Maji* æ. d. 5. Maji; Sic enim docent & *Liber Daticus* & *Codex Necrol. Lundenfes*, quibus in hac parte omnino fidem habeo. Annum isti non apponunt, sed si obitus *Asceri* ante necem *ERICI EMUND* contigerit, quod & Auctor noster, & Saxo p. 250. indicant, Anno 1137. *Ascerum* decessisse necesse est.
- (c) *Edit. Westphalii* videns.
- (d) *Corn. Hamfortius* in *Annalibus* suis, supra p. 39. 272. *ERICUM* dicit nomen *Fulminis Septentrionalis* meritum esse, & hoc, ut addit *Hvitsfeldius* p. 110. propter tyrannidem & crudelitatem.
- (e) *Edit. Westphal.* vitiose habet *reddentibus*.
- (f) Proximum juxta *Ripas* *Placitum* erat *Hvidingense*, *Hvidingherreds Ting*, in quo potius *ERICI* cædem perpetrata duco, quam in *Urnenfi* *Placito*, quod præfert *Sveno Aggonis* Cap. VII. vide quæ supra p. 61. annotavi.
- (g) *Edit. Westphalii* addit 1139. quod tamen falsum; Anno enim 1137. XIV. Kal. Oct. factum est, annotante *Necrologio Lundenfi*.
- (h) Auctor anonymus *Plogi* personam novisse videtur.
- (i) Qui tum vivebant, solum *ERICOS*, memoria hominum regnantes, numerabant, scil. *ERICUM EIEGOD Primum*, *ERICUM EMUN Secundum*, & *ERICUM LAM Tertium*. Hoc in variis *Diplomatibus* & *Annalibus* observatum video.

plus quam regali dignitati decuit, simplex & in omnibus viis suis inconstans & duplex adnichilatio Regni & Sacerdotii. Eo tempore non mediocris lis inter *Rukonem* Slesvicensis Episcopum & *Eskillum* Roskildensem Antistitem de *Lundensi* Archiepiscopatu orta est (k). Quod tamen certamen venerabilis *Petrus* filius *Botildis* suo sapienti consilio & solerti discretionem sedavit (l), & eos hoc modo pacificavit, quatinus *Eskillus* Archiepiscopatum obtineret. *Ruko*, quamvis electus a *Scaniensi* clero & populo, tamen utens consilio predicti *Petri*, & disturbance & guerram devitans, *Roskildensem* sibi Episcopatum, Clericis & Laicis reclamantibus, usurpavit. Rex autem *HERICUS*, firmissima pace facta in patria sua, *decimo anno* regni sui, regnum resignavit, Monasterium adiit, & habitu religionis recepto, mundi miseriis feliciter valefecit, deinde bono fine quievit in Domino (m).

Post cujus mortem convenerunt *Jutenses*, & elegerunt *KANUTUM* filium *Magni*, filii *NICOLAI* Regis. *Scanenses* vero elegerunt *SVENONEM* filium *ERICI EMUN*, & constituerunt eum super se Regem. Unde facta est longa concertatio inter *SVENONEM* & *KANUTUM* annis XII (n). Succedente enim *SVENONE* in regnum, pax periit, excitatur seditio & commotio intestina, etiam pacificos ad prelia provocavit.

Tandem decimo anno convenerunt omnes *Dani*, & paci consulentes, elegerunt duos Reges, *KANUTUM*, qui prius fuerat electus a *Jutensibus*, & *WALDEMARUM* filium sancti *Kanuti* Ducis & Martyris. *SVENO* vero expulsus a Dania, fugit in *Saxoniam* ad socerum suum Ducem Saxonie (o), cum quo fere tribus (p) annis mansit, a regno remotus. Tertio demum anno sub specie pacis ad patriam remeavit. Tunc quidem *SVENO*, *KANUTUS* & *WALDEMARUS*, fideiusforibus interpositis, in unum convenerunt, & prudentum consilio paci consulentes, seditionem regni sedare satagebant. Tali ergo conditione confederantur cognati, ut regionis divise quislibet illorum tertiam partem libere possideret. Et facta sunt fedus fictum & pax falsa. Convenientibus enim illis *Roskildis*, *KANUTUS* & *Constantinus* cognatus ejus a *SVENONE* nequiter necantur *V. Idus Augusti* (q). *WALDEMARUS* vero graviter fauciatus evasit. Qui fugiens in *Jutiam* auxilium *Jutensium* petiit. Post quem veniens *SVENO*, & in *Grathebeth* cum eo dimicans, prout Deus voluit, infeliciter occubuit, dignum insidiarum consecutus finem. Cujus corpus in *ecclesia villulae* terrae commendatum est.

Post hec gloriosus *WALDEMARUS*, filius sancti *Kanuti* Ducis & Martyris, filii *HERICI* Regis *Boni*, a cunctis optimatibus Daniae in regnum assumptus, atque ab *Eskillo* Archipresule in Regem unctus & purpuratus, & diademate gloriosissime coronatus, atque in regni folio honorifice collocatus est Anno Dominicae incarnationis *MCLVII*. Qui regnum Danorum *viginti sex annis* nobiliter rexit. Nam paganos
ad

(k) Lis illa, ut supra vidimus, orta erat, regnante *ERICO EMUN*, sed demum sub *ERICO LAM*, auctoritate *Petri Botildis*, sopita.

(l) Edit. Westphalii *levavit*.

(m) Edit. Westphalii addit: *A. D. 1147*.

(n) In numerandis horum Regum annis nimis rotundus est Auctor.

(o) Socerum *SVENONIS* Saxo p. 263. *Conradum Saxonum Satrapam* appellat. Hujus etiam meminit Saxo p. 269. Erat autem *Conradus* Marchio Misniae & Lusatiae, natus Comes Wettinensis. Hinc *Helmoldo* Ed. Bangeri p. 196. *Marchio de Witbin* salutatur. Vid. hujus *Conradi* Hist. a *Chr. Schöngen* editam p. 72-77.

(p) Saxo p. 271. *SVENO* continuato apud Socerum exilio *triennium* emensus. *Helmoldus* p. 196. mansit illic annis *fere duobus*. Pro quo forte rectius Auctor noster *fere tribus* habet.

(q) Recte; Nam ita *Necrol. Lundense* ap. Bringium T. II. p. 240. *V. Idus Augusti occisus est KANUTUS Rex filius Magni*.

ad fidem, fideles ad pacem, pacificos ad securitatem provocavit, odium in dilectionem, dolorem in gaudium, bellum in pacem, & egestatem convertit in opulentiam.

Cui successit filius suus KANUTUS, & post eum WALDEMARUS frater ejus in regnum levatus est.

XXVII.

Anonymi veteris Rerum Danicarum & Svecicarum
Chronologia ab An. 826. ad An. 1415.

Habetur ea in Systemate Chronologiæ Danicæ a *Stephano* collecto, quod ex donatione Delagardiana servatur in Bibliotheca Academiæ Upsaliensis sub No. XXVI. 12 (a), unde ante plures annos ego illam exscribi feci. *Stephanus* vero suum exemplar ex vetusto Codice Bibliothecæ Academiæ Hafniensis olim descripsit, qui Hafniensi incendio Anni 1728. ni fallor, cum ceteris periit. Edita est ab *Erico Benzelio* inter Monumenta vet. Eccles. Sveogoth. p. 81-97. Auctor quis aut cujas sit, haud facile conjectu est, nisi velis eum facere Monachum Cisterciensem, eo quod hujus Ordinis in Septentrione origines sollicitè adeo annotavit, & quid ni ex Cænobio nostro Sorano? Reverendiss. *Benzelius* eum forsan fuisse *Svecum* putat. Cum vero res *Danorum* æque serio ac *Svecorum* tractet, aliquando in *Svecicas*, aliquando in *Danicas* partes magis inclinans, ego, *Danus* fuerit an *Svecus*, in medio relinquere cogor. Quisquis autem fuerit, necesse est, cum utriusque gentis Annales vetustiores habuisse, ex quibus ea, quæ ante sua tempora gesta sunt, consignavit. Quæcunque autem sibi propiora & suo ævo contigerunt, ipse adjecit, inter quæ pleraque egregia sunt, & alibi vix obvia. Quod seculi XV. initio, sub auspiciis Imperii ERICI POMERANI, iisque temporibus, quibus Chronicon suum finiit, vixerit, eo minus dubitari potest, cum sub Anno 1411. de filiis & nepotibus *Abrahami Broderfon*, suo adhuc ævo viventibus, loquatur, & paulo infra de liberatione ab advocatis, quos Svecis MARGARETA præfecerat.

Anno Domini DCCCXXVI. *Dani* cum HARALDO Rege suo ad fidem Jesu Christi Domini nostri sunt conversi, per *Poponem* diaconum, qui candens ferrum nudis manibus illæsus, cunctis stupentibus, portavit, credideruntque omnes, qui aderant, & *Popo* Episcopus factus est.

DCCCXLV. Beatus *Ansgarius* Archiepiscopus Hamburgensis *Svecos* primo ad fidem sua prædicatione convertit.

MXXVIII. Martyrium perpeßus est sanctus OLAVUS, inclitus Norvegiæ Rex.

MLXXXVIII. Sanctissimus CANUTUS Rex Danorum a perfidisimis *Jutiis* occiditur *Otthoniæ*.

MXCVIII. Initium cepit *Cistertiensium Fratrum Ordo* sub beato *Roberto*.

MC. Fundata est *Claravallis*, ejusdem Ordinis celeberrimum Monasterium.

MCI. ERICUS BONUS, Rex Daciæ, mortem oppetiit, peregre agens versus Hierosolymam, sepultusque est in *Cypro*, quæ est maris mediterranei famosissima insula.

MCIII. *Afcerus* primus consecratus est Archiepiscopus in Dacia.

MCXIX. Factus est Dux Slesvicensis sanctus *Canutus*, filius ERICI BONI.

MCXXX. Idem sanctus *Canutus* martyrizatus est Ringstadiæ VII. Idus Jan.

MCXXXIII. *Roskildia* vastatur a *Slavis*.

MCXXXV. NICOLAUS Rex & Episcopi tres occisi sunt.

MCXXXVI. HARALDUS Rex interfectus est.

MCXLIII. *Riche*, Episcopus Roskildæ, occiditur.

MCXLIII. Conventus missus est in *Alvastrum*, & in *Novam Vallem* uno die.

Eodem anno venit in *Herivadum*.

MCXLVII. Conventus venit in *Hovetöön*. Eodem anno obiit mortem ERICUS Rex Daciæ, in *Otthonia* Monachus factus.

MCXLIX. *Eskillus* Archiepiscopus captus est a SVENONE Rege.

MCL. Conventus fratrum venit in *Warnhem*.

MCLIII. S. Bernhardus migravit a seculo, LXXIII. ætatis suæ anno. Eodem anno Conventus venit in *Esrom*.

MCLVIII. *Vitæ Schola* fundatur. Eodem anno *Absalon* factus est Episcopus Roskildensis.

MCLX. Conventus venit in *Saba*. Eodem anno sanctus ERICUS Rex Sveciæ *Upsaliæ* martyrium passus est, anno regni sui decimo.

MCLXI. Conventus mittitur in *Soram*, & in *Tutam vallem*.

MCLXII. Fundatum est monasterium *Julitte* (b) a CAROLO Rege, filio SVERCHERI primi.

MCLXIII. Conventus mittitur in *Cuthvaliam* (c). Eodem anno consecratus est *Stephanus* Archiepiscopus Upsalensis, qui fuit monachus in *Alvaastro*, anno CAROLI Regis quinto.

MCLXIII

(b) Hinc commode emendatur *Rhyzelius* in *Monasteriol.* p. 214. qui errat & in anno foundationis & in Fundatore Monasterii *Julitta*. Hoc Monasterium idem est, quod paulo supra ad An. 1160. *Saba* nuncupatur. Utroque nomine in Diplomatis & Annalibus promiscue usitato. Dipl. Anni 1199. *Ecclesiam b. Mariae Jolath* nominat. Fundus sive Prædium, in quo hoc Cisterciensium Monasterium fundatum erat, dicebatur *Saby*, unde Monachi suam *Sabam* finxere, idem situm erat in paroecia Sudermanniæ, quæ adhuc nomen *Julitam* retinet. Hodie locus Monasterii est Prædium Regium, dictum *Julita-Gaard*, Vid. *Dalim.* T. II. p. 145. *Tunelds* Geogr. Svec. Ed. 3. p. 68. 71. 82. Falluntur autem insigniter, qui Sanctam aliquam Martyrem *Julitam* fingunt. *Hvitfeldius* p. 148. *Olivam* prope Dantiscum cum *Julita* confundit.

(c) Nomen aliis scribitur *Guthualia* & *Guthnalia*. Fuit olim Abbatia s. Monasterium Ordinis Cisterciensis, Sanctæ Mariæ consecratum, Vid. *Lib. Dat. Lund.* ap. Bringium T. II. p. 74. situm in *Gotlandia*, duobus a Wisbya miliaribus distans, & alio nomine a paroecia, in qua jacet, *Ruma* dictum. *Manrique* Annal. Cist. T. II. p. 406. Abbatiam *Gurnalia* vel *Gurvalia* An. 1164. VI. Idus Septembris fundatum perhibet. Forte & huc pertinet, quod idem Auctor p. 247. 250. de fundata Anno 1153. Abbatia de *Gurlande* sive *Gutlande*. Quis non errores librorum cognoscit. *Hvitfeldius* p. 148. plus simplici vice errat, dum *Guthvaliam* in *Livonia* ponit, dicens, eandem ex Monasterio *Esromensi* Sialandiæ An. 1164. Monachos accepisse, & paulo supra eandem a Monasterio *Gudvald* distingvit, cui Monachos misit Monasterium *Nydala* Sveciæ. His ceteros propemodum omnes circumduxit *Hvitfeldius*. *Dalimus* T. II. p. 127. putat, aliud ejusdem nominis, ab illo *Gotlandiæ* genitum, Monasterium in *Livonia* fuisse, Conf. *Wallin* Coll. *Gotland*, p. 12. *Rhyzelium* in *Monasteriol.* p. 158. 185. 274. si evolvas, *Rumam* quidem, imo *Gudwallam*, sed Auctorem simul & in nomine ejus & in situ totum confusum, invenies. Haud multum enodatus J. G. Arndt in *Chron. Liv.* T. II. p. 48. se explicat. Recte quidem ille ex Bullis *Benedicti* XI. observavit, *Gudwallam* in Episcopatu *Lincopensi*, sed non ubi, situatam. Haud exiguum autem olim inter Monasterium *Gudvaliam* *Gotlandiæ* & *Livoniam* nexum fuisse, observandum est; *Gudvaliam* enim non modo fundos aliquos in *Revalia*, sed etiam plurimas possessiones in *Estonia* & *Livonia*, a Duce *Canuro* aliisque donatas, habuisse, ex Diplomatis & Annalibus certum est. Conf. *Hvitfeld* p. 220. Quod Scriptores in varios errores abduxit. E contra Fratres Militiæ Christi *Livonienfes* possessiones in *Gutlandia* habuere, quarum

MCLXIII. *Tres magi* Coloniam translati sunt. Eodem anno canonizata est sancta *Helena* ab *Alexandro* Papa *Tertio*, per *Stephanum* Archiepiscopum Upsalensem. Eodem anno, primo venit *Pallium* ad regnum *Sveciæ*.

MCLXVII. CAROLUS Rex *Sveciæ* interfectus est in *Vifinxöö* a CANUTO Rege *Sveciæ*, filio sancti *ERICI* Regis & martiris.

MCLXVIII. Translatus est beatus *Canutus* Dux *Ringstadiæ*, præsentibus *Eskillo* Lundenfi & *Stephano* Upsalensi Archiepiscopis.

MCLXXI. Sanctus *Thomas* Archiepiscopus Cantuariensis martyrizatus est, quia noluit consentire, ut ecclesiastica bona venirent in prædam & direptionem quorundam tyrannorum regni Angliæ.

MCLXXIII. Conventus venit in *Locum Dei*.

MCLXXVI. Passa est beata *Margareta Roskildie*.

MCLXXVII. *Eskillus* Archiepiscopus, relicta sede Lundenfi, factus est monachus in *Claravalle*, cui surrogatur in archiepiscopatu *Abfalon* Episcopus Roskildensis.

MCLXXXI. WALDEMARUS Rex Daniæ apud *Travenas* occurrens Imperatori, duas filias suas desponsavit, unam Imperatoris filio, & alteram Comiti *Sigfrido*.

MCLXXXI. Obiit *Stephanus*, primus Archiepiscopus Upsalensis, *XV. Kal. Augusti*, & sepultus in capella monachorum monasterii de *Alvaastro*, unde postulatus erat.

MCLXXXII Obiit WALDEMARUS Primus, sancti *Canuti* Ducis filius, *IV. Idus Maji*. Eodem anno vita functus est *Eskillus* Archiepiscopus in *Claravalle*.

MCLXXXVI. Conventus venit in *Olivam*.

MCLXXXVII. Hierusalem capitur a Soldano. Eodem anno *Johannes* Archiepiscopus Upsalensis interfectus est apud *Almarnstæk* a paganis, & sepultus Upsaliæ. Et *Sichtuna* combusta est a paganis.

MCLXXXVIII. Facta est Translatio Sancti *Cetelli* ^(d). Et eodem anno ordinatum est *Officium* in Ecclesia Lundenfi.

MCXC. Monasterium *Reinfældt* fundatur.

MCXCI. Conventus venit in *Rus Regis*.

MCXCIV. Conventus venit in *Asilum*.

MCC. *Holfatia* subjugatur a *Danis*.

MCCI. Obiit *Abfalon* Archiepiscopus, & *Andreas* in illius locum eligitur.

MCCII. *Birgerus* Dux primus *Sveciæ* obiit. Eodem anno migravit ex hoc seculo beatus *Wilhelmus* Abbas *Æplæholt*.

MCCII. Obiit CANUTUS Rex Daciæ, *pridie Idus Novembris*, & coronatur in Regem WALDEMARUS II.

Ut

quarum defensionem *Abbati de Gotlandia* committit Papa *Innocentius III.* Epist. T. II. p. 807. *Frater Angelus* Abbas Monasterii de *Runa*, qui inter ceteros septentrionales nuncios comparet ap. *Martene* T. VII. p. 221. sine dubio hujus Monasterii Gotlandensis Abbas fuit. In Diplomate Wisbyense Anni 1317. occurrit *Frater Conradus Abbas & totus Conventus Claustræ Gurbualiæ Ordinis Cisterciensis*, & in alio Anni 1438. *Johannes Abbas in Gurbualia*.

(d) Sanctus *Kerillus*, Viburgensium Patronus, passus est in Ecclesia *S. Margarete Asmild* prope Viburgum Jutiæ An. 1151. V. Kal. Octobris. Fuit ille, non, ut *Hvitfeldius*, & qui eum sequuntur *Pontoppidanus* aliiqve, Episcopus Viburgensis, sed ejusdem Capituli sive Ecclesiæ *Præpositus*. De eo ita *Necrolog. Lund.* ap. *Bringingium* T. II. p. 248. V. Kal. Oct. ex hoc mundo migravit bonæ memoriæ *S. Kerillus*, Prælatas *S. Mariæ Viburgensis Ecclesiæ*.

Ut intelligas, Lector, Regiam Stirpem, jus habentem ad regnum *Sveciæ*, descendisse a *Danorum* Regum profapia, subiectam oculis tuis genealogiam diligenter expende. SVENO ESTRIDSON inter multos, quos habuit filios, duos eximios genuit viros. Unus erat CANUTUS Rex, insignis Christi martyr, cuius sacræ reliquiae *Otthoniæ* conditæ sunt, ubi etiam passus est. Alter erat ERICUS BONUS, dictus *Eyegodt*, qui moriens *Hierosolymam* profectus, sepultus est in *Cypro*. Prior, nempe Sanctus CANUTUS martyr, genuit filium, *Carolus* nomine, Flandriæ Comitem, & duas filias, *Ceciliam* & *Ingridem*. Hæc posterior nupsit *Fulchoni* cuidam, viro inter omnes Svecos nobilissimo, qui ex ea genuit *Benedictum*, patrem *Magni Mannekioldt*, qui postea genuit *Birgerum* nobilissimum Ducem, dictum *Jarl*, patrem MAGNI LADELAAS Regis Sveciæ. Alter SVENONIS filius ERICUS EYEGODT genuit *Canutum* Ducem & martyrem de *Ringstadia*, cuius filius WALDEMARUS genuit *Rikissam* Reginam Sveciæ, ex qua nati sunt, ERICUS Rex dictus *Lespe*, qui absque liberis mortuus est, & *Ingeborgh* Ducissa, uxor *Birgeri Jarl* eximii Ducis, qui genuit MAGNUM LADELAAS prædictum Regem Sveciæ.

MCCIII. WALDEMARUS II. coronatur.

MCCIV. Arma movit contra *Norwegiam* WALDEMARUS Rex (e), itaque hostibus factus superior, *Erlingum* constituit Regem ibi, & *Philippum* quendam fecit Ducem. *Erlingus* præstitit homagium WALDEMARO, datis in hoc obsidibus ex Normannis. Hæc autem facta sunt apud *Tunsbiergh*.

MCCVIII. Initium habuerunt Ordines *Minorum* & *Prædicatorum*. Eodem anno pugnatum est acriter in *Lena Westgothiæ*, duce SVERCHERO, filio Regis Sveciæ CAROLI, cui multæ erant Danorum copiae fortissimæ, sub principibus belli *Ebbone Suneson* & *Laurentio* fratre illius, fortissimis pugnatoribus, filiis ducis *Sunonis* Sialandici de *Knarretorp*, factaque est magna utriusque exercitus strages, cecideruntque in eo prælio ipsius belli principes. Pugnatum est autem *pridie Kalendas Februarii*, cesitque victoria SVERCHERO, verum maxima sui exercitus iactura.

MCCX. Bellatum est rursus in *Gyllstenreen* (f). Rex SVERCHERUS dictus *Hack*, CAROLI Regis filius, occubuit, & *Folcho* Dux, alii quoque multi viri nobiles de *Folkungis*, cesitque victoria *Svevis*.

Eodem anno coronatus est ERICUS II. filius CANUTI Regis, in Regem Sveciæ, *XI. Kalend. Decembris*, duxitque uxorem RIKISSAM filiam WALDEMARI Regis Danorum, filii Sancti *Canuti* Ducis, quæ genuit postea ERICUM LESPE Regem Sveciæ, qui absque liberis defunctus est, & *Ingeburgem* Ducissam, uxorem *Birgeri Jarl* Ducis, qui postea genuit MAGNUM LADELAAS, patrem BIRGERI Regis, & duorum Ducum, scilicet *Waldemari* & *Erici*.

MCCXV. Celebratæ sunt nuptiæ Regis WALDEMARI cum filia *Regis Portugalliæ*, qui antea duxerat filiam *Regis Bohemiæ*.

Eodem anno Rex WALDEMARUS constituit filium suum WALDEMARUM Regem in placito *Wibergensi*.

Eodem anno, cum OTTO Imperator armato milite venisset adversus WALDEMARUM Regem, occupaturus *Holsatiam*, si res successisset illi ex voto. Sentiens autem, occurrere sibi Regem WALDEMARUM cum ingentibus copiis, in fugam est conversus, nec quievit, donec ultra *Albiam* ventum esset.

MCCXVI.

(e) Conf. *Chron. Erii* ad An. 1204. supra pag. 164.

(f) Scribendum rectius *Gestilreen* five *Gyæstilren*, *Ihre Catal. Vet. Regum* p. 108. Locus est in Ostrogothia Sveciæ, vid. *Dalin* T. II. p. 171. *Benzelii* *Utkast* p. 178. Vitio typographorum hoc nomen apud Auctores male deformatum est, e. gr. *Hist. Compendi. Reg. Dan.* p. 36. *Gulstus Reen*.

MCCXVI. Obiit ERICUS II. Rex Svecorum filius CANUTI. Eodem anno Rex WALDEMARUS terram Comitit *Henrici* ultra *Albiam* paulatim vastare ac populari cæpit, extruxitque *duas arces* non procul ab *Hamborgh*, *Ducatum Slesvicensem* vero *Erico* filio suo contulit, *Comitatum* (g) autem, quem ab *Henrico* vindicarat, *Nicolao* filio suo dedit, quem ex pellice habuit, non autem ex uxore libera ac legitima.

MCCXVIII. WALDEMARUS TERTIUS Rex coronatur apud *Sleswigh*. Eodem anno *Roskildia* vastatur.

MCCXXI. Transiit ex hoc mundo beatus pater *Dominicus*.

MCCXXIII. Captus est WALDEMARUS cum filio, dolo, & in *Slaviam* ductus.

MCCXXVI. Obiit sanctus *Franciscus*.

MCCXXVII. Liberatus est a captivitate WALDEMARUS Rex una cum filio suo, interveniente maxima mulcta.

MCCXXXI. Obiit WALDEMARUS III. Rex Daciæ.

MCCXXXI. Coronatus est ERICUS in Regem Daciæ, & frater ejus *Abel* *Jutiæ* Ducatum accepit.

MCCXXXVII. Bellum fuit in *Schanör* inter *Normannos* & *Danos*.

MCCXXXIX. ERICUS Rex Daciæ duxit uxorem JUTTAM, filiam Ducis *Saxoniae*.

MCCXLII. Inclitæ recordationis WALDEMARUS II. Rex Daciæ in *Coena Domini* quievit *V. Kalend. Aprilis*, filiis autem suis antea in matrimonio junctis, disposito prius regno in optima pace.

MCCXLIV. Celebratæ sunt nuptiæ ERICI III. Regis Sveciæ (h).

MCCXLV. *Laurentius*, Legifer quidam *Ostrogothorum*, rapuit sororem *Reginæ Sveciæ* (i).

MCCXLVII. Grave incendium totum *Sorensæ monasterium* absumsit.

MCCL. Obiit ERICUS III. Rex Sveciæ, & WALDEMARUS in regno succedit. Eodem anno ERICUS Rex Danorum a fratre suo *Abel* dolo occiditur in *vigilia S. Laurentii*. Est autem *Ringstadii* sepultus.

MCCLI. Coronatus est WALDEMARUS Sveciæ Rex in Ecclesia *Lincopensi*. Eodem anno nobilissimi viri, *Canutus Magni* & *Philippus Canuti* filius, etiam *Philippus Petri*, cum multis *Teutonibus*, interfecti sunt. Erat autem dictus *Canutus* filius *Dominæ Catharinæ* filiæ Regis ERICI SECUNDI.

MCCLII. ABEL Rex Daciæ interfectus est a *Frisonibus* iusto Dei iudicio, quod ille prius occiderat dolo innocentissimum fratrem suum ERICUM. Huic ABEL succedit alius frater nomine CHRISTOPHORUS, cujus tempore bellatum est in *Schanör*.

MCCLIX. Obiit CHRISTOPHORUS Rex Daciæ.

MCCLXXIV. Ortum est disfidium inter WALDEMARUM Regem Sveciæ & illius fratres.

MCCLXXVI. Coronatus est in Regem Sveciæ MAGNUS LADELAAS in Ecclesia *Upsalensi*. Et eodem anno, circa *festum S. Martini*, duxit uxorem Dominam HELVIGH, filiam Comitit *Holfatiæ*.

MCCLXXVII. WALDEMARUS cum Rege Daciæ ERICO in exercitu magno vastavit *Westgothiam*. Eodem anno reconciliati sunt MAGNUS Rex & Domi-

F f f f f 2

nus

(g) Comitatum *Hallandiæ*.

(h) Vid. *Dalini Hist. Svec. T. II. p. 203*.

(i) Vid. *Sriernmanni Höfdinga minna p. 262. Dalin T. II. p. 203*.

nus WALDEMARUS Regis frater, qui ob stuprum, quod admiserat cum uxoris suæ forore, a regno Sveciæ deturbatus est, postquam multis annis gloriose regnaverat. Igitur hac lege reconciliati sunt, ut WALDEMARUS esset *Westgothorum* & *Ostgothorum* Dominus, MAGNUS vero partium superiorum, dicereturque solus Rex & Princeps totius regni Sveciæ.

MCCLXXIX. Resignavit Dominus WALDEMARUS totum Sveciæ regnum ad manus fratris sui Domini *Magni Ladelaas*, factusque est exul apud Danos ob stuprum prius commemoratum.

MCCLXXXIV. Electus est in Regem Sveciæ BIRGERUS filius MAGNI LADELAAS, & *Ericus* illius frater Dux factus est, utroque adhuc impubere. Dominus vero *Benedictus*, frater Domini Regis MAGNI, factus est *Dux Finlandiæ*.

MCCLXXXVI. Interfectus est ERICUS Rex Daciæ dictus *Klipping*, filius CHRISTOPHORI Regis, & pater alterius CHRISTOPHORI patris WALDEMARI dicti (k) . . . *Soræ* sepulti. In nocte vero *sanctæ Ciciiliæ* ruri agens venationis gratia in diocesi Wibergerensi, villa *Findetorp* (1), cum graviter soporatus dormiret in horreo quodam, dormientibus etiam omnibus, qui cum illo erant, ingressi sunt clam septem viri, prævia laternula, de industria armati, quorum unus Regis caput manui innixum gravi pugione crudeliter perfodit, ceteri autem invadentes Regium cadaver jam exanime intulerunt illi LXX. vulnera, in ultionem, ut ferebatur, nefandæ libidinis, qua corruperat & expugnaverat multarum etiam nobilium matronarum pudorem, inter quas fuerat etiam stuprata uxor Domini *Stigoti* Marschalci regni.

MCCLXXXVII. Juratum est in Dacia a XXVII. nobilibus viris, Dominum *Jacobum* Comitem Hallandiæ, Dominum *Stigotum* Marschalcum, Dominum *Nicolaum Hallandsfar*, Dominum *Petrum Porse*, aliosque multos illorum complices, veros esse Regis ERICI interfectores, qui statim sibi timentes, in *Norvegiam* fugerunt, receptique sunt sub Regis Norvegiæ protectione.

MCCXC. mense Decembri, XV. Kalend. *Januarii*, obiit Princeps magnarum virtutum, sempiterna memoria dignus, Dominus MAGNUS LADELAAS Rex Sveciæ, regnavitque filius ejus BIRGERUS pro eo, undecimum annum agens, cum regnare cœpisset.

MCCXCIII. Mortuus est Dominus *Stigotus*, quondam Marschalcus Regis Daciæ, in insula *Hielm*, quam arce quadam munierat, unde etiam piraticam exercuit. Corpus postea occulte traductum est in *ecclesiam Hindzholm* (m).

MCCXCIV. Captus est *Rane Jonson* a *Christophoro* fratre Regis Danorum, & ante *Roskildiam* rota percussus occubuit, in ultionem patris dicti *Christophori*, scilicet ERICI Regis, cujus idem *Rane* fuerat cubicularius.

MCCXCVI. Congelatum est mare tanto rigore, ut equitari poterat de *Opslo* ad *Jutiam*.

MCCXCVIII. Factæ sunt nuptiæ Regis BIRGERI & Reginae MARGARITÆ in *Stokholm*.

MCCXCIX. Obiit ERICUS Rex Norvegiæ, filius MAGNI Regis Norvegiæ, successitque illi in regno frater ejus.

MCCC. Natus est *Magnus*, BIRGERI Sveciæ Regis filius, qui, dum adolevisset, ob paternum scelus, quod in duos fratres commiserat, a Consulibus regni Sveciæ capite

(k) Forfan supplendum *Atterdag*, lacuna enim hic est.

(1) Hodie *Finderop*, villa ruralis in territorio Nörlyngensi, haud procul Viburgo distans.

(m) Peninsula Fioniæ.

capite truncatus est. BIRGERUS autem fratrueis ⁽ⁿ⁾ ejus fame, crudelissimo mortis genere, duos fratres suos interemit.

MCCCII. *Ericus* Dux Sveciæ, frater BIRGERI Regis, ab eodem postea fame interemptus, duxit in uxorem filiam *Regis Norvegiæ*.

MCCCIII. Incepit dissidium inter ecclesiasticos & proceres prophanos regni *Sveciæ*, subjeceruntque universum clerum tributis & exactionibus, qui antea gavisus erat ecclesiastica libertate. Eodem anno conatus est Rex BIRGERUS, ad suggestionem Domini *Trugilli* Marschalci, captivare reverendum dominum Archiepiscopum, cum ceteris regni Sveciæ Episcopis, circa *festum Magdalena*.

MCCCIV. Facta est magna discordia inter Regem BIRGERUM & illius fratres, scilicet *Ericum* & *Waldemarum* Duces, qui, timentes fratris insidias, fugerunt in *Norvegiam*.

Eodem anno vastarunt iidem Duces incendio *Ludofiam*, civitatem *Westgothiæ*, ædificaveruntque arcem in *Daal* ^(o).

Eodem anno, consiliis Marschalci dolo & fraude occupavit ^(p) arcem *Nyköpingh*, quæ subiecta erat *Erico* Duci.

Eodem anno ædificaverunt iidem Duces & illorum complices munitionem *Daalzburg*, quam postea ad suggestionem Domini *Torchilli* Marschalci BIRGERUS Rex, cum universo exercitu suo, occupare volens, obsedit.

MCCCIV. Concordia facta est inter Regem & Duces *die beati Sigfridi*. Simul etiam inter *Regem Daciæ* & *Regem Norvegiæ* ictum est fœdus, quod autem paulo post ruptum est.

Eodem anno captus est & *Holmis* carceri mancipatus, Regis & Ducum jussu, Dominus *Torchillus* Marschalcus, qui fuerat fraterni dissidii author, & anno sequenti, circa *festum Dorotheæ* virginis, capite truncatus est, atque in ipso truncationis loco mox sepultus, sed paulo post circa *festum Erici* Regis in *Capellam Fratrum Minorum* ^(q) est translatus.

Annis proxime superioribus incredibilibus malis afflictum est Sveciæ regnum a supradicto *Torchillo* Marschalco illiusque sodalibus tyrannis. Tertia die a captivitate Marschalci factum est divortium inter *Waldemarum* Ducem & illius uxorem, quæ erat filia Domini *Trugilli Knutson* Marschalci jam sæpius commemorati.

MCCCVI. In *festum divi Michaelis* archangeli captus est Rex BIRGERUS ab exercitu fratrum suorum, una cum Regina MARGARETA, & duobus filiis unaque filia. Captus est etiam, scilicet ^(r) cum eo, Dominus *Nicolaus* Episcopus Arosiensis, sex Equites aurati, & XVI. Armigeri, ductique sunt omnes in *Nycopiam*. Ac interim *Magnus* Regis primogenitus delatus est in *Daciam* ad avunculum suum ERICUM Regem.

MCCCVIII. Rex BIRGERUS cum filiis fugit in *Gotlandiam*, & postea in *Daciam*.

MCCCIX.

(n) Error est in voce *fratrueis*.

(o) Mox infra *Daalzburg*, Arx *Westrogothiæ*, *Dalino* T. II. p. 347. *Daleborg*, *Rhyzelio* Sviogoth. Mun. p. 50. *Dalaborg* sive *Dalabus*.

(p) Scil. BIRGERUS Rex.

(q) Hodie *Templum Riddarbolmensæ*, quod ante Reformationem pertinuit ad Monasterium Fratrum Minorum *Stokholmia*.

(r) Pro *scilicet* legendum est *simul*.

MCCCIX. *Rex Daciæ* suppetias laturus Regi Sveciæ, grandi exercitu venit *Junacopiam* usque, adversus Duces, ubi fuerant per VI. septimanas in obsidione cujusdam castri, quod construxerunt hi, qui Regis partes fovebant. Nihil ergo proficiens *Rex Daciæ*, re infecta, & treugis cum Ducibus factis, & terris utrinque miserabiliter vastatis, ad proprios fines est reversus.

MCCCX. Interfecta sunt tria millia *Templariorum* (*), qui erant sub religionis titulo falsi christiani authoresque magnæ hæresis, cujus causa totus tandem Ordo deletus & extinctus est.

MCCCXI. Dux ERICUS, ex peregrinatione reversus, quo fuerat peregrinatus amore Romani Pontificis, qui tunc *Avenione* suam curiam habebat, desponsavit sibi in uxorem filiam HAQVINI Regis Norvegiæ.

MCCCXIII. Rex BIRGERUS rediit in *Sudercopiam*, multatisque prius *Gotlandensibus*, per quos transiit, jam facta cum illis pace.

MCCCXVII. Rex BIRGERUS, *sabbatho post festum beati Nicolai* episcopi, dolo fratres suos *Ericum* & *Waldemarum* Duces interceptit, captos enim nocte, cum in lectis quiescerent, nudos, posito omni pudore, mox in vincula conjecit, carcerique mancipavit, compilato universo ipsorum thesauro.

Eodem anno creatus est Romanus Pontifex *Johannes XXII*.

Eodem anno *civitas Holmensis* est ligneis mœnibus cincta & munita.

MCCCXVIII. Idem Rex BIRGERUS, contempto Deo, nec habens æqvitas aut fraternitatis rationem, duos fratres suos Duces, iniquissime captos, plagis & verberibus graviter affectos ac in carcerem missos, fame, crudelissimo mortis genere, interfecit. Periit autem *Ericus* tertia die, quia tantis fuit verberibus, dum caperetur, afflictus, *Waldemarus* autem XI. die occubuit. Interea procures ac milites Ducum, crudelissimam necem suorum dominorum moleste ferentes, congregati sunt in ultionem tantæ immanitatis, inter quos erant præcipui, Dominus *Carolus Eleri* (s) *filius dictus Kolpöye*, & Dominus *Burgo rex* (t) *Smalandiæ*, occupantes castra *Nycöping*, *Stækeborg*, *Lagabholm*, & *Wisinxö*, illa subverterunt. Captusque fuit cum aliis multis Regis Dapifer *Johannes Brunche*, & in monte, qui nunc ab eodem dicitur *Brunchebiorg*, rotatus interiit. Insuper Rex cum tota familia pulsus e regno Sveciæ, fugit in *Daciam*, ibidem exilium passus est toto tempore vitæ suæ, & in eodem exilio miserabiliter obiit.

Eodem anno bellatum est primo in *Karleby langa* (u) XIV. Kalend. Aprilis, deinde in *Mielcka langa* (v). Eodem anno Ducum procures magnam partem *Scaniæ* invadentes occuparunt, fugato *Danorum Rege* in *Sielandiam*, qui ibidem erat in præfidiis. Eodem anno funera fame interfectorum Ducum ad *civitatem Holmensensem* translata sunt, ibidemque in templo civitatis sepulta.

MCCCXIX. Obiit HAQVINUS Rex Norvegiæ, cujus filiam *Ingeburgem* habuerat uxorem Dux *Ericus*, ex qua genuit MAGNUM SMEEK, postea Sveciæ, Norvegiæ & Scaniæ Regem.

Eodem

(*) De deletionem *Templariorum*, lege *Henr. Panzaleon* de Ord. *Johamit.* p. 94.

(s) Nonne legendum *Carolus Elinæ filius de Kalmare*, de quo vid. *Stiernmanni* *Höfdingaminne* p. 282. *Dalini* *Hist.* Sv. T. II. p. 401. *Hadorphi* *Chron.* Rhyth. p. 86. 133. T. II. p. 9. *Eric. Olai* Edit. *Locc.* p. 115.

(t) Aliis *Buggo*, ut annotat ipse *Benzel.* *Mon. Sveog.* p. 91. Sed credo, hæc culpa librarii corrupta esse, & pro *Burgo rex* aliud aliquod nomen in autographo scriptum fuisse, forte *Byrgerus* sive *Byrger ex Smalandia*.

(u) Magna villa ruralis haud procul *Falecopia Westrogothiæ*, Vid. *Tuneld* *Geogr.* p. 227.

(v) Locus est in *Scania*, prope stagnum *Finia* in territorio *Gyngensi* occidentali. Apud *Ericum Olai* Edit. *Locc.* p. 119. *Molklang* dicitur. *Hvitfeldius* p. 406. Locum illum *Milkelang* in *Færsherred* collocat.

Eodem anno, VII. Idus Julii, eligitur in Regem Sveciæ prædictus MAGNUS SMEEK, *Erici* Ducis filius, apud *Upsaliam*.

MCCCXXI. Obiit Rex BIRGERUS, fratricida crudelissimus. Eodem anno vita functus est etiam *Benedictus* Episcopus Scarenfis.

MCCCXXII. Dominus *Petrus* de *Hofeby* eligitur in Episcopum Scarensem.

MCCCXXIII. Obsessum fuit novum castrum *Axemalld*. Sequenti vero anno obsessum fuit *Hunebals*.

MCCCXXVII. Dominus *Canutus Porse* duxit uxorem *Ingeburgem*, relictam *Erici* Ducis, matrem MAGNI Regis.

MCCCXXX. Obiit idem *Canutus Porse* in hebdomade Pentecostes, quo anno etiam combusta fuit *Holmis* civitas.

MCCCXXXIII. Dominus MAGNUS Rex Sveciæ emit totam *Scaniam* a Dominis *Holfatiæ*, qui illam in pignus acceperant a CHRISTOPHORO Rege Danorum, patre WALDEMARI dicti . . . (x). Emptionis autem pretium erat LXX. millia marcharum argenti puri. Videntes enim *Holfati*, ob suam tyrannidem defecisse proceres Scaniæ ad MAGNUM Sveciæ Regem, coacti sunt vendere, quod alioqui non fuissent diu habituri.

MCCCXXXVI. Rex MAGNUS regni Sveciæ coronam accepit *Holmis*. Quo anno mortuus est Dominus *Petrus* Episcopus Scarenfis.

MCCCXL. Cum esset in regno Daciæ interregnum, mortuo scilicet Rege CHRISTOPHORO, & nondum ex aula Imperatoris reverso illius filio *Waldemaro*, ingressi sunt *Jutiam* Domini *Holfatiæ* *Johannes* Dux (y) & *Gerardus* Comes, tanquam illam mox occupaturi. Cumque Comes *Gerardus* ad *Randrusiam* *Jutiæ* civitatem pervenisset, ac ibidem sua firmasset præsidia, a nobili quodam viro *Nicolao Ebbonis*, patriæ libertatis studiosissimo, nocte interfectus occubuit. Qui paulo post fertur interfectus in obsidione arcis *Scandeborrh*, cum illam conaretur vindicare e manibus dictorum *Holfatorum*.

MCCCXLIV. Mortuus est Dominus *Ulpho Gudmari*, maritus beatæ *Birgittæ*. Eodem autem anno primum factæ sunt *Revelationes* eidem beatæ *Birgittæ*.

MCCCXLVI. Demolitum & subversum est castrum *Falkenbierg*. Quo anno tantum erat *frigus* tantaque aeris intemperies in die conversionis b. Pauli, quod multi periclitantes in sylvis & campis mortui sunt inventi.

MCCCL. Gravis quædam *pestis ac mors subitanea* tam in hominibus quam in pecoribus grassabatur.

MCCCLIII. Dominus MAGNUS Rex creavit in Ducem *Finlandiæ* & *Hallandiæ* Dominum *Benedictum Algothi* circa festum *purificationis beatæ virginis*.

MCCCLVI. ERICUS Rex, filius MAGNI, obsedit castrum *Wardbierg*, fugato *Benedicto* Duce.

MCCCLIX. Obiit ERICUS Rex, filius MAGNI Regis.

MCCCLX. WALDEMARUS Rex Daciæ, dolo & fraude, abusus simplicitate MAGNI Regis Sveciæ, iterum vindicavit *Scaniam* e Svecorum possessione, exultis omnibus litteris MAGNI Regis.

MCCCLXI. WALDEMARUS Rex occupavit *Ölandiam* & *Gotlandiam*, privatus est tamen eodem anno *Ölandia*, *Gotlandia* retenta.

(x) Forſan deest *Atterdag*. Est enim hic lacuna, quæ cognomento Regis ſuppleri debet.

(y) *Johannes* erat non *Dux*, ſed *Comes*, niſi *Dux* hoc loco ſit nomen appellativum.

MCCCLXI. Rex MAGNUS captus est *Calmaria* ab HAQVINO filio suo, quia passus est se decipi in amisione *Scania*, tanti emptæ a *Svecis*, Proceribus regni hoc agentibus, qui filium adversus patrem excitabant.

MCCCLXII. *Axelwald* ⁽²⁾ rursus instauratur. Quo anno HAQVINUS Rex Norvegiæ desponsavit sibi in uxorem MARGARITAM filiam WALDEMARI Regis.

MCCCLXIII. ALBERTUS filius Ducis Megapolensis in Regem Sveciæ eligitur, in odium & destructionem Regis MAGNI SMEEK, sed incredibili *Svecorum* damno & jactura.

MCCCLXV. Bellatum est apud *Östinbro* ^(a) inter ALBERTUM & MAGNUM Reges. Ubi Rex captus est *III. die Martii*, occisis ibidem Nobilibus multis, & HAQVINO Rege Norvegiæ fugato, qui volebat Regi MAGNO patri suo esse præsidio.

MCCCLXXI. Liberatus est a captivitate Rex MAGNUS per HAQVINUM filium circa *festum assumptionis* b. virginis. Quo anno *civitas Holmensis* est obsessa per eundem HAQVINUM Regem.

Eodem anno, circa Adventum Domini, peperit Regina MARGARITA, uxor HAQVINI Regis, OLAVUM Norvegiæ & Daciæ Regem.

MCCCLXXII. Obiit Dominus MAGNUS SMEEK, Ducis *Erici* filius, submersus in quodam stagno Norvegiæ.

MCCCLXXIV. Mortua est beata *Birgitta* Romæ *X. Kalend. Augusti*.

MCCCLXXX. Obiit Dominus HAQVINUS Rex Norvegiæ, Domini MAGNI Regis filius.

MCCCLXXXIV. Fundatum est Monasterium Sancti Salvatoris *Wasten*, introductusque Conventus Fratrum & Sororum per reverendum Episcopum Lincopensem, & sequenti die, quæ erat postridie beati Severini, receperunt Fratres habitum regularem, præsentibus reverendis patribus *Archiepiscopo Upsaliensi* & *Episcopo Strengensensi*.

MCCCLXXXVII. Obiit OLAVUS Rex Daciæ & Norvegiæ, MARGARITÆ Reginae filius, *Soræ* sepultus.

MCCCLXXXIX. Bellatum est in *Asle* ^(b) inter ALBERTUM Regem Sveciæ & MARGARITAM Reginam Daciæ & Norvegiæ, postquam utrinque facta est strages magna. Tandem fortuna cesit MARGARITÆ victoriam, captusque est ALBERTUS in prælio, una cum filio suo *Erico* Duce, simulque cum illis capti sunt *Rodolphus* Episcopus Scarenfis, *Dux Magnopolensis* Regis pater, *Comes Holsatiæ* ^(c), & *Comes de Reppin* ^(d), aliique multi Barones & Proceres.

MCCCXCI. Canonizata fuit beata *Birgitta* per *Bonifacium* Papam Romanum.

MCCCXCV. Liberatus est a captivitate, circa *festum S. Michaelis*, ALBERTUS Rex, hac lege, ut in termino præfixo aut solveret Reginae LX. millia marcharum Holmensium, aut fieret deditio *civitatis Holmensis*, aut rediret, perduraturus in captivitate.

MCCCXCVI.

(2) Vid. paulo supra ad An. 1323.

(a) Sive *Östenbro*, non *Örebro*, ut Stephanus conjecit. Pons erat prope Ecclesiam *Tillinge*, inter Enecopiam & Westerarosiam situs, *Hvitfeld* p. 538. *Ericus Olai* p. 136. *Dalin* T. II. p. 542.

(b) Legendum forte *Fale* pro *Asle*. Locus enim prælii erat in campo *Fala* circa Falecopiam Westrogothiæ, *Eric. Olai* p. 142. Conf. *Hvitfeld* p. 584. *Dalin* T. II. p. 580. *Tuneld* Geogr. p. 227. *Hadorfi* Chron. Rhytm. p. 168.

(c) *Gerhardus*, *Hvitfeld* p. 585. *Dalin* T. II. p. 579.

(d) *Otto* Comes Ruppinenfis, qui Regis ALBERTI Socer erat.

MCCCXCVI. ERICUS Dux Pomeraniæ, adhuc puer XIV. annorum, electus est in *Regem Sveciæ*, id procurante Domina MARGARITA, quæ tunc trium regnorum tenebat sceptrum.

MCCCXCVII. (e) Coronatus est *Calmarniæ* Rex ERICUS ab Archiepiscopis *Lundensi* & *Upsalensi*, præsentibus Episcopis *Lincopensi*, *Scarensi*, *Strengenensi*, *Arosiensi*, *Wexionensi*, *Arusiensi*, *Ripensi* (f), *Orchadensi*. Creati sunt autem ibidem *Eqvites aurati* CXXXIII.

MCCCXCVIII. *Domini de Prutia* occuparunt civitatem *Wisby*, expulsis inde piratis. Quo anno, in festo *S. Michaelis*, MARGARITA Regina per deditionem accepit *castrum* & *civitatem Holmensæ*, fuitque honorifice & magna procesionis pompa introducta.

MCCCC. In octava apostolorum Petri & Pauli, & postridie octavarum, tanta fuit in *Ofstgothia* & circumjacentibus provinciis *pluvia*, ut homines multi in *Suderco-pia* peterent montana, metuentes novum quoddam diluvium, quod illi civitati videbatur imminere, repleverat enim omnia loca cæmiteriorum & platearum usque ad genua transeuntium, dejecti sunt etiam pontes omnes & universa molendina illius regionis.

MCCCCI. ERICUS Rex Sveciæ ejus nominis *Quintus*, regnum Sveciæ pertransiens (g), Regiis sacramentis se populo obstrinxit, promittens & jurans, se observaturum *patriæ leges*.

MCCCCII. Dominus *Abraham Brodersson* & Dominus *Algothus Magnus* cum exercitu magno venerunt in *Gotlandiam* circa festum sancti Martini, ibique extruxerunt *quinque munitiones* fortissimas, quæ essent illis præsidiorum vice, obsederuntque civitatem *Wisby*.

MCCCCIV. *Magister Prusiæ* in magna militum copia & ingenti navium classe succurrebat civitati *Wisby*, jam obsessæ & graviter afflictæ, subvertitque omnes munitiones, quas *Dani* & *Sveci* extruxerunt, accepta interim magna populi sui clade, ceciderunt namque multo plures de *Prutenis*, quam de *Danis* aut *Svecis*.

MCCCCV. Fuit continua *pluvia* a festo beati Olavi usque ad festum *nativitatis Domini*, putrefactæque omnes fruges tam agrorum quam pratorum, eratque hyems levis & instabilis.

MCCCCVI. Dominus *Thurius Benedicti*, cum duobus nobilibus viris de *Dania*, *Angliam* profectus est, ducturus ERICO Regi in uxorem filiam Regis Angliæ, nomine *Philippam*, celebratæque sunt nuptiæ *Lundis* circa festum omnium Sanctorum.

MCCCCVII. paulo post festum Paschæ, combusta est *civitas Stockholm* repente ac totaliter.

MCCCCIX.

(e) In Festo *S. Trinitatis*, quod An. 1397. in d. 17. Junii incidit, Vid. *Hvitfeld* p. 610. 611. *Dalin* T. II. p. 598.

(f) Præter hos, ex Danorum Episcopis aderant, *Roskildensis*, *Ottoniensis*, & *Burglandensis*, vid. *Hvitfeld* p. 610.

(g) Novi Regis per omnes regni provincias transitum Sveci olim vocarunt *Eriks-gata*. Dipl. ap. *Hadorffum* T. II. p. 95. *i alla Laghsagur then tiidb han fina Eriks gatu redh*. Hunc ERICI POMERANI Transitum per Sveciam inceptum mense *Februario*, nos docent Diplomata, unum his verbis: *Sten Bengtson, boghorens Forsta, mins Herra Konungz ERICHS dom bafvande, tha han redh sin Eriks-gatu, Dat. Lynkoping 1401. Dominica Carnisprivii*, quæ erat d. 2. Februarii, alterum hac clausula: *Datum Junacopia 1401. die S. Martini apostoli* [id est 24. Februarii], præsentem Nobilissimo Rege ERICO, cum Optimatibus totius regni, in Transitu suo, qui dicitur *Eriks-gata*. *Dalinus* T. I. p. 225. 563. nomen hujus vetusti ritus potius scribendum vult *Riks-gata*.

MCCCCIX. ERICUS Rex, cum MARGARITA Regina, redemit *Gotlandiam* e manibus *Prutenorum* pro decem millibus nobilium Anglicanorum, quam ipsi tamen *Pruteni* habebant impignoratam pro XX. millibus nobilium.

MCCCCX. ERICUS Rex *Gotlandiam* veniens, ædificavit fortissimam arcem circa civitatem *Wisby*, cum antea nulla fuerat ibidem arx exstructa.

MCCCCXI. ERICUS Rex, cum obsideret arcem *Synderborgh*, non sine gravi suarum copiarum jactura, decollari fecit etiam quendam equitem auratum, nomine *Abraham Brodersson*, qui cum esset pene præcipuus in regno, egit tam crudelem tyrannum contra nobiles, pauperes, episcopos, ac clericos, fuerantque tota vita sua magnus virginum & puellarum stuprator. Habet etiam nunc^(h) in *Hallandia* viventes filios & nepotes.

MCCCCXII. Circa festum *Simonis & Judæ*, obiit Domina MARGARETA Regina Daciæ, Sveciæ & Norvegiæ, quæ fuit avarissima⁽ⁱ⁾, subjugaverat namque sibi incredibili astutia hæc tria regna, quæ pene in nihilum redegerat, nec poterat aliquis illius astutiæ resistere. Hæc est *Svecorum* de MARGARETA sententia, & quorundam etiam Procerum regni *Daciæ*, Ecclesiasticis tantum regni ejusdem habetur religiosissima pariter ac christianissima. Ab hujus Reginæ obitu cæpit plene regnare ERICUS Rex, filius Ducis Pomeraniæ, ejusdem MARGARETÆ nepos ex sorore, liberavitque *Ostgothiam* ab impiissimis tyrannis^(k), videlicet, Domino *Esberno Dirighson*^(l) & *Petro Andersson* ejus advocato, qui fertur fuisse crudelissimus tyrannus. Nam illorum crudelitas & impietas habet perpetuam quandam memoriam, eisdem in perpetuam damnationem.

MCCCCXV. Celebratum est *Concilium* generale in urbe *Constantia*.

(h) Hinc concluditur, ætatem Auctoris incidere ante medium Seculi XV.

(i) Auctor, dum MARGARETAM velle denigrare videtur, argumentando ab unione & appetentia trium regnorum ad ejus avaritiam & astutiam, summam Reginæ prudentiam & heroicam magnanimitatem extollit.

(k) Hæc monstrant, Auctorem haud diu ab obitu MARGARETÆ scripsisse, siquidem ERICUM laudibus effert, cujus imperio & Præfædis Sveci postea haud ita contenti erant.

(l) *Stierman* Höfdingamüne p. 224. nominat *Esbernus Christiernson* Capitaneum Ostgothiæ 1406. eundem forte cum proxime præcedenti *Esberno Diakn*, quod nomen sine dubio rectius quam *Esbernus Dirighson*.

XXVIII.

Ermoldi Nigelli Narratio de Baptismo Haraldi Danorum Regis An. 826.

Inter alienigenas ac simul vetustissimos Scriptores, qui nobis, aliquid de rebus Danicis tradendo, rem gratam fecerunt, *Ermoldus Nigellus* infimum non meretur locum. Ille de Rebus Gestis LUDOVICI PII Imperatoris ab An. 781. usque ad An. 826. *Carmen Elegiacum*, quatuor libris absolutum, conscripsit, quod, primum ex vet. Cod. Cæsareæ Vindobon. Bibliothecæ a *Lud. Ant. Muratorio* inter Scriptor. Ital. Tom. II. P. II. cum Notis doctissimis editum, *Jo. Burch. Menkenius* Scriptor. Rer. Germ. Tom. I. p. 865-956. iterum publici juris fecit, & tandem post eos *Buquetius* Scriptor. Gall. Tomo VI. incorporavit. Ejusdem operis *Librum quartum*, in quo Auctor HARALDI Danorum Regis ad Imperatorem adventum ejusque

que *Actum Baptismalem*, Ingelhemii ad Moguntiam Anno 826. solenni ritu celebratum, describit, ne acceptum adeo frustum apud nos diutius desideretur, in usum nostrorum denuo publicare, Corporique nostro Scriptorum Rerum Danicarum inferere nullus dubitavi, utpote qui singulares quasdam & ante incognitas circumstantias in illa parte veteris Historiæ nostræ illustranda detexit, varia etiam, & haud levia, momenta de primo Danorum Apostolo, *Ebbone* Rhemenfi Archiepiscopo, deque HARALDO Rege per eum converso, prodens; In tribus enim prioribus Libris nihil, quod res nostras tangit, reperitur. Tanto majori fide *Nigellus* dignus est, quanto rebus, de quibus scribit, ætate propior. Est enim Scriptor totus synchronus, imo, ut videtur, testis ocularis (+), & ex seculi Noni Scriptoribus, qui nomine noti sunt, post *Eginbardum* primus, qui aliquam de *rebus Danorum* mentionem facit. Vixit sub ipso LUDOVICO Augusto, & Carmen suum scripsit haud diu post HARALDI Baptismum, forsan Anno 827, si non ipso Anno 826. Id quidem, ipsum opus attentius legenti, facile patebit. Anno 837. adhuc in vivis fuit (*), postea vero, quantum novimus, nihil de eo memoriæ proditum est. Quod *Ermoldus Nigellus* Abbas Anianensis Monasterii fuerit, Clariss. *Muratorius* in erudita sua Præfatione (·)· vero perquam simile reddidit. Quod autem in captivitate sua Strasburgensi, qua ob ignotum aliquod crimen politicum detentus tunc fuit, Carmen hoc, spe recuperandi clementiam Cæsaris, exul condiderit, ipse circa finem operis expressis verbis profitetur. Si denique de *Nigello*, ut *Poëta* simul & *Historico*, aliquid monere opus sit, verba solum Illustr. *Muratorii* ex dicta Præfatione mea faciam: *Nibilo secius*, inquit, *ad institutum meum quod attinet, egregium Historicum, fidum, synchronum, profero; neque enim lectores huc volo ad Poëticos flores, sed quidem ad unam Historiæ veritatem assequendam: Hanc autem luculenter accipias ab ERMOLDO nostro, idoneo suorum temporum teste, & in hoc præsertim a melioribus Poëtis dissimili, quod nullas usquam fabulas narrationi suæ intermiscat.*

Incipit Liber Quartus.

Cura pii passim gliscebant denique Regis (**),
 Francorumque fides creverat usque polos.
 Undique collectim gentes populi que fluebant,
 Cernere Christicolam, Cæsaris atque fidem.
 Gens erat interea, antiquum cui perfidus anguis
 Liqverat errorem, sustuleratque Deum.
 Quæ pagana diu cultus servabat iniquos,
 Pro Factore colens Idola vana suo.
 Proque deo Neptunus (a) erat, Christi retinebant
 Jupiter (b) orsa locum, cui sacra cuncta dabant.

H h h h h 2

Hi

Danorum
 vet.
 Religio.

(+) Vid. *Eckart* Rer. Franc. T. II. p. 205.

(*) Vid. *Muratorii* Præfat. ap. *Mencken*. T. I. p. 274. & *Hamberger* von den vornehmsten Schriftstellern T. III. p. 569.

(·)· Conf. *Eckart* Rer. Francig. T. II. p. 206.

(**) *Ludovicus Imperator* a Poëta nostro promiscue salatur, Rex, Cæsar, Induperans, Induperator.

(a) Per *Neptunum* Auctor intelligere videtur *Odinum* sive *Wodanum* nostrum, respiciens forte ad situm Daniæ maritimum, cujus Deus, præfidens mari, *Neptunus* foret. Hinc inter nomina, quæ in *Edda* Odino tribuuntur, etiam occurrunt *Hlefreir* s. Maris Dominus, *Neptunus*, & *Hlefredur* s. maris peritus. Alii vero, ut *Jonas* Auctor Seculi VII. in Vit. Columbani ap. *Mabillon*. Act. SS. Bened. T. II. p. 26. 35. 232. *Paulus Warnefridi* L. I. c. 9. *Adamus Bremensis* *Lindenbrogii* p. 61. *Odinum* nostrum a nonnullis aut *Mercurium* aut *Martem* vocari dicunt.

(b) *Jupiter* sine dubio erit *Thor*, veterum septentrionalium Deus princeps, de cujus imagine *Adamus Brem.* p. 61. ita: *Thor cum sceptro Jovem exprimere videtur*. Testatur quoque Prologus *Eddæ*, quod *Jupiter* lingua septentrionali *Thor* appelletur. Conf. *Subms Gudelære* p. 141. 144.

Nomen. *Hi populi porro veteri cognomine DENI* (c)
 Ante (d) vocabantur, & vocitantur adhuc.
 NORT quoque *francisco* (e) dicuntur *nomine* MANNI (f),
 Veloces (g), agiles, armigerique nimis.

Laudes. Ipse quidem populus late pernotus habetur,
 Lintre (h) dapes qværit, incolitatque mare.
 Pulcher adest facie, vultuque statuque decorus,
 Unde *genus Francis* (i) adfore, fama refert.

Franci a Danis oriundi. Victus amore Dei, *generis*que misertus *aviti*,
 Temptat & hos *Cæsar* lucrificare Deo.

Indoluit-

- (c) *Danos* Nigellus ubique *Denos* appellat. Et sicut vetusti Germani, ita etiam hodierni, nostros, quos ipsi *Danske* dicimus, nominant *die Danen* s. *Denen*, & Danorum regnum *Denmark*. Dipl. Henrici Ducis Sax. 1152. habet *Thenemark*. In Periplo Otheri *Dene*, *Denamearc*, *Dencnearcan*. Dipl. vet. Anglo-Sax. in Hemmingi Chartular. p. 404. *Denscemen*. *Denos* five *Danos* & *Daniam* nomen habere a *Dina* fluvio, contendunt viri illustres *Leibnitius* Script. Brunsv. T. I. p. 29. & *Eckardus* Rer. Franc. T. I. p. 2. *Dinam* autem volunt fuisse nomen antiquum & verum fluminis *Eidora*, freti auctoritate *Geographi Ravennatis*, qui L. IV. c. 17. *Dinam* fluvium nominat. Quum vero idem Anonymus *Ravennas* ib. c. 13. eundem fluvium, ut videtur, *Linam* forte rectius appellet, quo nomine notissimum & magnum Jutiæ fluvium *Limam*, *Limfjord* potius intelligi credo, & vix credibile sit, integrum Dania regnum a parvo illo *Eidora* flumine denominari potuisse, timetur structuræ totius hujus Etymologiæ ruina. Præter hæc eadem ratione æque contermina *Eidora* *Holsatia* ab hoc flumine nomen ducere deberet.
- (d) Per hoc *ante*, s: *ab olim*, *ab antiquo*, & *veteri cognomine*, vetustus ille Auctor de *nominis Danorum antiquitate* illustre testimonium perhibet.
- (e) s: *Francico* vocabulo, a *Francis*.
- (f) *Geogr. Ravenn.* L. I. XI. & L. IV. 13. *Nordmannorum patria, quæ & Dania ab antiquis dicitur*. *Eginhardus* Vit. Car. M. Cap. 12. 14. per *Nordmannos* aut *Danos* ac *Sveones* aut solos *Danos* intelligit. In Periplo Otheri *Nortmen* sunt *Norvegi* & *Nordmannaland* *Norvegia*. Scriptores Francici fere omnes promiscue sub *Nordmannorum* nomine comprehendunt omnes gentes septentrionales. *Luithprandus* Seculi X. Scriptor ap. Du Chesne T. III. p. 565. 617. etiam *Rusfos* aliasque Constantinopoli ad boream sitas nationes *Nordmannorum* nomine exprimit.
- (g) *Velocitatem Danorum* veterum laudat *Geogr. Ravennas* L. IV. 13. 17.
- (h) Auctor significare vult, *Danos*, maris accolas, navigiis & piraticam & forte piscaturam exercuisse. Hinc Ill. *Leibnitius* in Præfat. ad Access. Hist. *Saxonum nauticæ artis peritiam*, quam extollit *Sidonius*, ad *Danos* sub *Saxonum* nomine etiam pertinuisse putat. *Arnold. Lub.* p. 306. *Dani olim formam nautarum in vestitu habuerunt propter navium consuetudinem, quia maritima habitant*. An. 815. filii *Godefridi classẽ ducentarum navium* habuerunt, *Eginbardi* Anhal. ap. Du Chesne T. II. p. 259. De filiorum *Regneri classe mille septingentarum navium* loquitur *Saxo* p. 177. An. 886. *Dani cum septies centum navibus*, quas *barcas* nominant, ad *Parisiõs* veniunt, *Abbo Mon.* ap. Du Chesne T. II. p. 502. Propter assiduas autem *Danorum* & *Nordmannorum* infestationes maritimas, Imperatores *Carolus M.* & *Ludovicus Pius* rei nauticæ operam dare classesque adversus eos moliri coacti sunt, vid. *Freberi* Corp. Hist. Franc. p. 439. 452. Ab iis piraticæ exercitiis, & quod *sinus ac littora* exterarum gentium, prædæ inhiantes, *Dani* & *Normanni* nostri continue lustrabant, sermone patrio *Wikinger* dicebantur. *Adamus* p. 56. eos *Wichingos* appellat, asserens, eos a *Saxonibus* *Afcomannos* dictos, ludibrio forte & respectu parvorum navigiorum ac lembunculorum, quibus appellebant; *Afk* enim five *Æske* in lingua Danica est *pyxis*, & ni fallor, sic quoque olim in *Saxonica*, quæ vox etiam olim forte ad certas navigiorum species translata fuit. Diu etiam post inter titulos, quos *Fridericus II.* Imp. singulis Europæ Regnis attribuit, *Dania* salutatur *Dacia Navalis*, vid. *Raynaldi Annales* T. XIII. p. 505.
- (i) Hinc liquet, Seculo IX. famam fuisse de *Francorum a Danis origine*. *Leibnitius* p. 16. ad asserendam sententiam suam de eadem *Francorum origine*, præter auctoritatem *Geographi Ravennatis*, hoc *Nigelli* loco utitur, Vid. *Eccardi* Leg. Salic. p. 254. Hoc etiam respectu *Nigellus* gentem Danicam *genus avitum* Imperatoris vocat. *Hrabanus Maurus*, Scriptor ejusdem IX. Seculi, ap. *Goldastum* T. II. p. 69. eandem confirmat sententiam, disertè asserens, eos, qui *Theodiscam linguam* loquuntur, a *Nordmannis* originem trahere. Per *Nordmannos* autem, & *Danos* & ceteros septentrionis lingvæ *Danicæ* populos intelligi, docent *Eginhardus* aliique vetusti Scriptores. Alius quoque ejusdem Seculi Scriptor, *Freculphus*, *Francos* ex septentrione nostro deducit: *Affirmant*, inquit, *eos de Scanzia insula, quæ vagina est gentium, exordium habuisse, de qua Gotbi*

Indoluitque diu, nullo monitante, perisse
 Tot gentis populos, totque greges Domini.
 Mittitur ad hoc opus *Remensis Episcopus* EBO (k),
 Quo faciente, qveant credere nempe Deo.

Ebbo Da-
 norum Apo-
 stolus.

Nam

Gothi & ceteræ nationes Theotifcæ exierunt, quod & idioma linguæ eorum testatur. Eo lem longe vetustior Auctor, *Eumenius* in Panegyri. ad Constantinum p. m. viactur respicere his verbis: *Quid loquar rursus intimas Franciæ nationes, non jam ab his locis, qui olim Romani invaserant, sed a propriis ex origine suis sedibus, atque ab ultimis Barbariæ litoribus avulsas, ut in desertis Galliæ regionibus collocatæ, etiam pacem Romani imperii cultu juvarent.*

- (k) Hujus nomen apud Scriptores promiscue scribitur *Ebo*, *Ebbo*, *Hebo*, *Hebbo*. Fuit ille unus ex primariis *Dania nstra Apostolis* & ipse dux primæ ad majores nostros gentiles Legationis Evangelicæ. Digna ergo, quatenus Ecclesiam Septentrionalem concernit, memoria viri hujus celebratissimi, quæ heic paucis recolatur. Anno 816. *Ebbo*, volente sic *Ludovico Pio* Imperatore, cujus collataneus & conscholasticus fuerat, fit Archiepiscopus Rheimensis. An. 817. Concilium *Aquisgrani* celebratum est, & An. 821. Conventus apud *Theodonis villam*, *Diedenhofen*, habitus, cui *Ebbo*, cum pluribus Episcopis, interfuit, *Le Cointe* Annal. Franc. T. VII. p. 434. 573. sed in horum neutro, quod scimus, aliquid de *Conversione Septentrionalium* aut de *Missione Ebbonis* actum, apud ceteros Auctores invenimus, quod tamen viri quidam eruditi contenderunt, seducti forte ab *Alberto Stadenfi*, qui sub An. 817. de *Ebbonis* diu post secuta Legatione mentionem facit. Dubitari tamen vix potest, in prædictis alijsve Imperii Conventibus accidisse, quod *Rembertus* Vit. S. Anshar. C. XII. refert, *Ebbonem*, cum sæpius in *Palatio*, ubi frequenter morabatur, testante *Frodoardo* L. II. c. 19. *Danorum Principes & Legatos æthnicos* vidisse, doluisse eorum errores, ferventissimoque ad salutem gentium promovendam arsisse desiderio. At in *Conventu Attiniacensi*, quem An. 822. LUDOVICUS Imp. mense Augusto habuit, forte etiam in *Concilio Theodonisvillensi* An. 821. in Octobri habito, *Vit. Lud. Pii* ap. Pithoeum p. 214. 215. cui *Elbo* interfuit, *Capit. Reg. Franc. T. I.* p. 626, tale quid publice propositum ac deliberatum fuisse, docent non modo *Ebbonis* eum in finem brevi post institutum iter Romanum datumque ei a Papa de *Missione ad gentes Decreto*, verum etiam clarius hocce *S. Ansharii* in Epistola ad Episcopos testimonium: „*Ebbo* Remensis Archiep. divino afflatus spiritu, temporibus D. LUDOVICI Imp. cum consensu ipsius ac pene totius regni ejus Synodi congregatæ (scil. Convent. Attiniac. aut forte potius prædicti Theodonisvillani) Romam adiit, ibique a venerabili Papa *Paschali* publicam evangelizandi licentiam in partibus aquilonis accepit“, *Le Cointe* Annal. T. VII. p. 637. *Pagi Breviar. T. II.* p. 32. *Staphorst* T. I. p. 59. Collega hujus Legationis *Ebboni* datus est *Halitgarius* Episcopus Cameracensis, conf. *Adam. Brem. Lindenbr.* p. 6. Eodem anno 822. exeunte, *Annal. Fuldens.* ap. Pith. p. 32. aut certe sub initium Anni 823, ut verbis *Frodoardi* p. m. 263. utar, „*Ebo* Præsul, cum consilio LUDOVICI Imp. & auctoritate *Paschalis* Romani Pontificis, prædicandi gratia ad terminos usque *Danorum* accessit, ac multos ex eis, ad fidem venientes, baptizavit“, Conf. *Annal. Eginhardi* ap. Du Chesne T. II. p. 267. *Bertin.* ibid. T. III. p. 181. In aestate ipsius Anni 823. facta est hæc complurium *Danorum ad fidem accessio*: Per autumnum autem ejusdem anni, cum Legatis, quos in *Daniam* ad GODEFREDI filios Imperator miserat, *Ebbo* reversus est in Gallias, ac mense Novembri *Conventui Compendiensi* interfuit, *Annal. Lauresham.* ap. Le Cointe T. VII. p. 665. 681. *Adelm.* ap. Freherum p. 425. Putatur tum *Halitgarius*, *Ebbonis* Comes & alter noster Apostolus, in Galliis remansisse, imo Anno sequenti 824. apud Imperatorem fuisse invenitur, *Cap. Reg. Franc. T. I.* p. 643. circa quæ tempora, per Epistolam *Ebbonis* excitatus, Librum Poenitentialem scripsit, vid. *Canis.* T. II. P. II. p. 87. An. 823. Legatus Imperatoris Constantinopolim missus, *Annal. Bertin.* ap. Du Chesne T. III. p. 185. An. 829. rediit, obiitque Anno 831. *Ebbonem* autem continuo Anno 824. in *Daniam* rediisse, ibique & in vicinia proxime sequentibus annis moratum fuisse, ac *conversioni Danorum* operam dedisse, probabili potius imo ex *Nigello* probata conjectura, quam disertis veterum testimoniis asserere audeo, vid. *M. bill.* Act. SS. Bened. T. VI. p. 88. Eidem interim Legatione Danica impedito An. 823. sufficiuntur in Dioecesi Rhemenfi *Rotardus* Sueslionensis & *Ragenarius* Noviomensis Episcopi, *Capit. Reg. Franc. T. I.* p. 640. 743. Ipse autem *Ebbo* circa ea tempora, rebus Danicis occupatus, forte An. 824. aut 825. ab Imperatore donatus refugii loco ultra Albiam, *Welano* dicto, ibi Cellam construxit. Ad eum locum, ut *Rembertus* Vit. Ansch. c. XII. XIII. narrat, *multoties venit, & pro lacrandis animalibus multa in Aquilonis partibus dispensavit, ac plurimos religioni christianorum adjunxit, atque in fide catholica roboravit.* Circa hæc tempora ab *Eugenio* Papa *Ebbo* in Legatione *Dania* confirmatur, docente *Frodoardo* p. 267. Credibile etiam est, imo certissimum, quod putant plures recentiorum, *Ebbonem* HARALDO Regi, Moguntia An. 826. baptizato, annis præcedentibus christianæ religionis principia instillasse, eumque non solum christianæ Religionis faventem readidisse, sed

Nam HLUDOVVICUS enim puerum nutritat eundem,
Artibus ingenuis fecerat esse catum.

Hunc ergo alloquitur *Cæsar*, verbisque coruscet,
Multa canens famulo dat pia iussa suo:

Ito

sed etiam ad baptismum præparasse ac ei pervasisse, ut ad *Ludovicum* baptismi suscipiendi gratia veniret, imo latum hunc nuntium Imperatori ipsum attulisse, quæ quoque omnia apud *Nigellum* ex ipsius Regis ore & expressis *Nigelli* Scriptoris coræ verbis probantur. An. 827. *Ebbo* in Episcopatu suo Rhemenſi verſatus est, & An. 829. Concilio Pariſienſi interfuit, *Capit. Reg. Franc. T. I. p. 651. 653. 660. Coinſe T. VIII. p. 3. 7. 48. 70.* An. 831. aſtitit *conſecrationi Anſcharii in Archiepiſcopum Hamburgenſem*, & ſimul cum *Anſchario* conſtitutus ipſe porro *Legatus ad gentes boreales* evangelicus, vid. *Lambecii Auctar. ap. Lindenbr. p. 102. ſq.* Poſthæc, ut *Adamus p. 7.* dicit, ſeu fatigatione itineris, ſeu corporis debilitate impeditus, ſive potius occupatione ſeculi delectatus, cum ipſe *Ebbo* ad *Sveones* ire ſubterfugeret, conferebat cum *Anſchario*, de ordinando illi alio adjutore, qui in *Svecia* Epſcopi officio fungeretur. Ad hoc opus *Ebbo*, cum conſenſu Imperatoris, *Gautbertum* propinquum ſuum elegit, eumque, vicarium pro ſe, *Anſchario* comitem dedit, *Legatumque in gentibus Sveonum* conſtituit. Quem ipſi ambo conſecrantes Epſcopum, in *Sveciam* miſerunt, ipſique poſtea Imperator, conſilio *Ebbonis*, Cellam in *Welauno*, tanquam locum refrigerii & pro officio, dedit. An. 832. menſe Januario *Ebbo* Conventui Epſcoporum Pariſienſi interfuit, *Eckart Rer. Franc. T. II. p. 255.* In præcepto LUDOVICI, dato An. 832. d. 26. Aug. *Ebbo* Metropoliſta Durocortorum vocatur, *Cap. Reg. Franc. T. I. p. 676.* Gloriam autem, ſacra ad Danos Legatione partam, *Ebbo* circa hæc tempora, turpiter ſe negotiis politicis & filiorum Imperatoris in patrem conſpirationi immiſcendo, ſummaque in LUDOVICUM ingratitude, An. 832. & 833. obſcavit. An. 834. LUDOVICO in Imperium reſtituto, *Ebbo*, male ſibi conſcius, e civitate Rhemenſi cum quibusdam *Normannis*, quibus iter & portus maris ac fluminum noti fuere, paucisque aliis domeſticis, noctu auſugit, plurima ſecum, quæ de bonis eccleſiaſticis in argento & auro ferre potuit, aſſumens, & iter ad *Normannos* (ſc. Danos), quibus a *Pafibali* & *Eugenio* fuerat Prædicator ordinatus, arripuit, teſte *Frodoardo p. 267. Chronicon Ep. Hild. ap. Leibnit. T. II. p. 785.* dicit, *Ebbonem* Hamburgum ad *S. Anſcharium* conſugiſſe, cujus opera poſtmodum Epſcopus Hildeſianus conſtitutus eſt, in quo officio boni paſtoris munia fideliter adimplevit, conf. *Reuteli Chron. Hildesh. in Synt. Paullini p. 74.* Qua forte occasione, ſi non ante, factum eſt, ut *Ebbo* Reliquias quorundam Sanctorum Rhemenſis Eccleſiæ *Anſchario*, quos ille Hamburgi aliisque ſanctis locis repoſuit, donaverit, *Adam. Brem. p. 7.* conf. *Reuteli l. c.* Prodentibus quibusdam, illico eodem anno 834. captus & Voldæ in Monaſterio S. Bonifacii detentus, *Frodoard. p. 268. Narratio vet. ap. Du Chesne T. II. p. 341. Theganus ib. p. 283.* An. 835. *Ebbo* in Synodo Theodonisvillienſi, facta confeſſione & ſpontanea renuntiatione, depoſitus fuit, *Frodoard. L. II. c. XX. Hincmarus c. 36. Vir. Lud. Pii ap. Du Chesne T. II. p. 313. Annales Bertin. ib. T. III. p. 191.* Poſt deſiſitionem, in Ciſalpinis regionibus verſatus uſque ad obitum LUDOVICI Imp. An. 840. *Frodoard. p. 273.* An. 840. VIII. Kal. Jul. in Engilnheim a HLOTHARIO Imp. *Ebbo* Sedi Rhemenſi reſtituitur, ubi in Decembri ab omnibus receptus, *Cap. Reg. Franc. T. II. p. 342.* An. 841. Romam ivit, & a *Gregorio* plenarie reſtitutus eſt, *Narrat. vet. ap. Du Chesne T. II. p. 341. ſq. Conf. Pagi Breviar. T. II. p. 52.* An. 841. & 842. per biennium Dioceſin Rhemenſem quiete adminiſtravit. Interim Clericos aliquot ordinat, quos *Hincmarus*, Sedem poſt adeptus, illegitimos cenſuit. Qua de re cum illi apud Synodum Svesſionenſem diu poſt mortem *Ebbonis* An. 853. præſente KAROLO habitam, expoſtulaſſent, Synodus ſecundum *Hincmarum* pronunciaſcit, *Cap. Reg. Franc. T. II. p. 49.* Circa An. 842. *Ebbo* Balduino Comiti Flandriæ corpus S. Donatiani cum Epiſtola ſua mittit, *Miræi Op. Dipl. T. I. p. 22.* An. 843. facta diſiſione, & Rhemenſi Eccleſia in partem KAROLI veniente, *Ebbo* furorem Fulchonis Abbatis fugiens, ad LOTHARIUM Imp. ſe recepit, qui An. 844. apud *Sergium* Papam pro eo fruſtra ſe interponit, *Fragm. ap. Du Chesne T. II. p. 395.* donans ei Abbatiam S. Columbani, quam poſſedit, donec legationem in Græciam ab Imperatore commiſſam exequi detrahit. Poſthæc ad LUDOVICUM migravit, a quo vacante *S. de Hiltinesheimenſi* donatus eſt, *Narrat. vet. ap. Du Chesne T. II. p. 243. Frodoard. p. 276.* quo autem anno, incertum eſt. An. 844. in Concilio Vernenſi Epſcopi KAROLUM orant, ut Sedi Rhemenſi Epſcopum præficiat, *Lupus Baluzii p. 201.* An. 845. in Synodo Bellovacenſi, renovata deſiſitione *Ebbonis*, *Hincmarus* electus & ordinatus eſt Archiepiſcopus Rhemenſis, *Frodoard. L. III. c. I.* Si Epiſtola Nicolai Papæ de confirmatione Rameſſoæ genuina ſit, ex ea conſtat, *Ebbonem* circa An. 845. aut 846. ulum adhuc titulo *Rhemenſis Archiepiſcopi*, in Conventu quodam Wormatiienſi adſuiſſe, ibique partibus *Anſcharii* contra *Waldegarium* foviiſſe, vid. *Staphorſt T. I. p. 54.* An. 846. Epſcopi, qui in Februario Pariſiis convenerunt, *Ebboni* Literis ſuis Dioceſin Rhemenſem interdixere, *Pagi Breviar. T. II. p. 59.* An. 847. menſe Septembri *Ebbo* cum *Anſchario*, ut Epſcopus Hildeſheimenſis, interfuit illuſtri Synodo Moguntinæ, *Binii Concil.*

T. III.

Ito Sacer, populum blando sermone ferocem
 Compellato prius tempore sive modo.
 Est Deus in coelo, mundi plasmator & omnis,
 Quidquid rura tenent, quæ mare, quæque polus
 Fecerat hic hominem primum nostrumque parentem
 Præposuit Tempis & Paradisi tuis,
 Ut sibi serviret latus per secula cuncta,
 Ignarusque mali, dante Creante, foret.
 Sed quia peccavit, cecidit mox: Inde nepotum
 Dæmonis invidia mox genus omne cadit.
 Crevitat inde seges, silvas replevit & arva,
 Non coluere Deum, sed simulacra manus.
 Diluvii hos rapidis sepelivit denique flustris
 Ni pia quos paucos Arca redemit aquis.
 Hinc generosa cohors parvo de semine crevit,
 Unde Deum quidam percoluere suum.
 Cetera turba quidem, variis infecta venenis,
 Avia curva petit, Idola sæva colens.
 Ille iterum miserans Natum transmisit ad arva,
 Consortem regni, qui tenet alta poli.
 Hic homines mortale suo sociavit honori,
 Delicto primo liberat hic hominem.
 Qui mundum salvare valens cum Patre potenter,
 In terris voluit pro pietate mori.
 In cruce confixus, morti se tradidit ultro,
 Ut sua militibus regna beata daret.
 Hic sedet ad Patris sociatis munere dextram,
 Invitat famulos: Currite, regna dabo.
 Hic jubet electis, omnes revocare bidentes,
 Et sacra Baptismi munia rite dare.
 Non aliter coeli quisquam conscendet in aulam,
 Ni, quæ jussit, agat Filius ille Dei.
 Scilicet amisfis culturis dæmonis atri,
 Mox sacra Baptismi munera percipiat.

Iiii 2

Ad

T. III. P. I. p. 372. *Schæten. Annal. Paderb. p. 135.* Quum itaque *Ebbo*, licet exul omnibus odio esset (ut etiam *Teganus* ap. Du Chesne T. II. p. 282. eum *impudicum & crudelissimum* vocet, qui erat ex *originalium fervorum stirpe*, & p. 285. *turpissimum rusticum*), *Anschario* tamen ad obitum amicissimus fuerit, teste *Adamo Brem. p. 8*, dubitari non potest, eum, quoties necesse fuit, *Anscharium* in conversione gentilium maturis semper adjuvisse consiliis, omnemque de gentium borealium salute curam, quoad vixerit, nunquam deposuisse. Cujus curæ vestigia apparent in *Ansfride*, gente *Dano*, qui ab *Ebbone* ad servitium domini educatus fuerat, & post ejus obitum a *Gautherto* in *Sveoniam* missus, vid. *Ramb. c. XXIX.* *Ebbonis* etiam devotio mentis & fervor continuus circa *Legationem Septentrionalem*, qui a *Remberto* ibidem impense laudatur, etiam ex ultimo ejus cum *Anschario* colloquio satis clare elucescit. Post varias tandem ac diuturnas molestias, quas ipse sibi contraxerat, *Ebbo*, ab Ecclesia Septentrionali non nisi bene meritis, obiit d. XIII. Kal. Aprilis An. 851. *Hincmari Op. T. II. p. 313.* *Necrol. Hildesh. ap. Leibnit. T. I. p. 764.* *Frodoard. L. III. c. 2. Annales Corbei. ap. Leibn. T. II. p. 297.* narrant, *Alfredum An. 849. factum esse Episcopum in Hillenesheim.* Aut itaque dicendum est, *Annales* hos in anno initii *Alfredi* Episcopi errare, aut *Ebbonem*, senio & molestiis debilem, ante obitum resignasse Episcopatum. Qui plura de *Ebbone* desiderat, adeat *Molleri Cimbr. Lit. T. II. p. 175.* *Stapborst T. I. p. 20.* *Celsii Hist. Eccl. Svec. p. 171. sq.* *Eckart. Rer. Franc. T. II. p. 394. sq.*

Instructio
 Ebboni data
 ad Danos.

Ad hanc, *Ebo*, fidem gentem revocare studeto;
 Nostra fides hæc est, hanc colit Ecclesia.
 Linqvere vanæ decet; sculptis servire metallis
 Heu scelus est homini, qui ratione viget.
Jupiter aut *Neptunus* eos, vel quemque sequuntur,
 Quid juvat, aut manibus sculpta metalla suis?
 Vana colunt miseri, surdis mutisque precantur,
 Dæmonibusque litant debita danda Deo.
 Non pecudum placare Deum fas sanguine nostrum;
 Pluris amat hominis vota benigna pius.
 Jam satis errori tempus tribuerê profano,
 Cultibus illicitis cedere tempus adest.
 Ultima labentis hos jam vocat hora diei,
 Vinetis domini portio restat adhuc.
 Otia lenta decet jam nunc quoque rumpere, dum lux
 Alma, licet homini quærere dumque Deum.
 Ne nox atra cadens miseros comprehendat inertes,
 Tradat & ignicomis ^(l) illico rite focis.
 Tu, Sacer *Ebo*, tamen perlectis accipe Biblis,
 Testamenta novi dogmatis ac veteris.
 Hoc de fonte sacro fer pocula dulcia primo,
 Quis haustis recolant dogmata vera Dei.
 Aspera dede locis mox convenientibus, atque
 Nosse queant ^(m) hætenus orsa colunt.

Mandata
 Imperatoris
 ad Regem.

His breviter *Regem* nostris de partibus HERDOLT ⁽ⁿ⁾
 Adgredere, & dictis nostra referto sibi.
 Nos pietate Dei pariter nostræque fidei
 Dogmate compuncti, hæc sibi dicta damus.

Confiliis

(l) Alibi *ignicomis*.

(m) Addendum *falsa, quæ*.

(n) *Heinfeldius* & Historici nostri recentiores HARALDO huic, Regi Jutiæ, cognomentum *Klak* tribuunt, freti auctoritate plerorumque Annalistarum nostrorum veterum, apud quos *Haraldus* cognominatur *Clac*, *Clak*, *Clag*, *Klag*, vide supra p. 16. 36. 65. & anteposito cognomine p. 19. *Klak-Harald*, eodem modo quo ab Auctore Historiæ Olai Trygg. P. I. p. 1. 72. recentior quidam *Haraldus*, Comes in Holsatia five potius in Jutiæ parte, pater Reginæ *Thyræ Danebod*, & hujus forte *Haraldi* nepos, etiam dicitur *Klak-Haraldur*. Licet autem neque *Adamus*, neque *Saxo*, nec *Annales Francorum* HARALDUM istum seniore, Moguntia baptizatum, cognomine *Klak* nuncupaverint, ex eorum tamen silentio, consentientibus ex majorum traditione ceteris, illi hoc cognomen minime denegare audeo. Iste HARALDUS, quem alii *Haroldum*, *Harioldum*, *Herioldum* nominant, non totius Daniæ, sed tantum Jutiæ Rex fuit; Insularum per ista tempora imperium, cum Scania & Hallandia, tenentibus *Sigvardo Angvioculo* ejusque filio *Horda-Cnuto*, vel eorum nomine *Gormone Cnuti* filio, *Torfæi* Ser. p. 401. 403. *Grammii* Meurs. p. 115. conjicitur fuisse *Godefridi* An. 810. mortui nepos ex fratre. Occiso fratre *Anulone* An. 812. HARALDUS fit Rex & missa ad Imperatorem Legatione pacem petit. An. 813. a filiis *Godefridi* regno pellitur. An. 814. bello victus, ad Imperatorem *Ludovicum Pium* confugit, a quo in Saxoniam mittitur, cujusque auxilio An. 815. patriam recuperare frustra tentat. Sic & Anno 817. & forte sapius. An. 819. *Haraldus* duobus filiis *Godefridi* fociatur, aliis duobus patria pullis. Et An. 821. a filiis *Godefridi* in societatem regni recipitur. An. 823. in Conventu Compendiensi Imperatorem adit, auxilium petens contra filios *Godefridi*, qui eum patria pellere nitebantur. An. 825. in pace facta inter Imperatorem & *Godefridi* filios *Haraldus* restitutus videtur. An. 826. Moguntia, cum Uxore, Filio & Nepote, baptizatur. An. 827. a *Godefridi* filiis de consortio

Consiliis modo si mavult parere benignis,
 Suscipiat nostra pectore verba pio (*).
 Proh dolor, accelerans errorem liqvat avitum
 Poscimus, & Christo det pia vota pio.
 Offerat atque Deo semet promptissimus ipsum,
 Cujus factura est, quique creavit eum.
 Monstra nefanda procul, seu *Juppiter* (o) horridus absit,
Neptunum (p) linquat, Ecclesiamque colat.
 Dona salutaris capiat de fonte sacrato,
 Atque crucem Christi frontibus, opto, ferat.
 Non, sua regna mihi ut cedant, ut consulo, credat (*),
 Sed quo plasma Dei lucrificare qveam.
 Si cupit, ad nostras concurrat concitus arces,
 Percipiat vero fonte lavacra Dei.
 Insuper ablutus, dapibusque juvatus, & armis,
 Mox sua regna petens vivat amore Dei.
 Hac nos vera fides divini jussa Tonantis
 Dicere quippe monent, quæ volo perficere.
 Mox jubet EBONEM donari munere magno.
 Vade, Deus tecum, *Induperator* ait.

Nuntius interea *Brittonum* (q) a parte rebellum
 Ecce venit solito, nuntia sæva refert.
 Scilicet infectum quod nuper Cæsar ad illos
 Firmarat pignus, insuper atque fidem.
 Accitis populis, armis quoque rite paratis,
 Illuc Cæsar ovans concitus ire parat.
 Francia cuncta ruit, veniunt gentesque subactæ,
 Et *Pippine* (r) tua parte venire paras.
 Divisit populum ternis sub partibus omnem,
 Ductoresque dedit, ordinat & Proceres.
 Partem unam Æquivoco (s) belli committit, & una
Matfridum sociat, millia multa simul.
Pippino Regi hac *Helisachar*que, potentes
 Junguntur: numero cetera turba caret.

Expediit
Britannica.

Agmen

sortio regni ejectus, Danorumque finibus excedere compulsus est. An. 828. negotio pacis durante, Danos aggreditur, videtur tamen, auctoritate Imperatoris, filiis Godefridi conciliatus & parti suæ regni restitutus. Hæc ex *Annal. Bertinianis*, *Metensibus*, *Laurisbamenfibus*, *Fuldensibus*, & *Loislianis*.

(*) Hinc ap. *Rembertum* in Vit. S. Ansch. Cap. VI. *Ludovicus* dicitur HARALDUM Regem convertisse.

(o) Vide supra Not. b.

(p) Vide supra Not. a.

(*) Nulla hujus venditionis & spontanæ ab Imperatore factæ cautionis habita ratione, accidit postea, ut HARALDUS ante discessum se regnumque suum manibus Imperatoris tradiderit, ut infra legitur.

(q) Describitur hic Bellum Britannicum, Anno 824. gestum, de quo lege *Annales Fuldenses*, *Eginbardi*, aliosque ad hunc annum.

(r) *Pippinus* erat *Ludovici Pii* filius, Aquitaniæ Rex.

(s) Scil. *Ludovico*, *Ludovici* filio, Boioariæ Regi.

Agmen ovans Cæsar medium sibi vendicat ipse
 Belliger, & sapiens ordine bella movet.
 Hos *Lantpertus* (r) agit, hos ducit in agmina *Matfrid*,
 Et *Hludovice* puer, bella paterna geris.
Pippin, five sui, & Francorum mixta caterva
 Arma ferunt, vastant undique gentis honos.
Cæsar agens *Francos*, per calles dirigit amplas;
 Regmina *Brittonum* sic peragrata patent.
 Huc egomet (u) scutum humeris ensiqve revinctum
 Gessi, sed nemo, me feriente, dolet.
Pippin hoc aspiciens, risit, miratur, & inquit:
 Cede armis, Frater! literam amato magis.
 Tunc peragrant agros, silvas, tremulasqve paludes,
 Vastatur populus, & pecus omne perit.
 Ducuntur capti miseri, moriuntur & armis;
 Tandem reliquæ *Cæsar*is arma petunt.
Cæsar namqve Duces custodes ponit opimos;
 Si capiant, nequeunt bella movere magis.
 Victor at inde pius *Cæsar* remeavit, & omnes
 Victores *Franci* mox sua tecta petunt.

Haraldus
 fidem am-
 plectitur.

EBØ facer dudum *Nortmannica Regna* (v) peragrans,
 Munia clara dabat nominis apta Dei.
 Jam, HEROLDE, tuas *Præsul* pervenerat arces,
 Et tua de Christi dogmate corda replet.
 Ille Dei monitis, *Regis* quoqve credere verbis
 Coeperat, & populum prædicat ipse suum.
 Credo, *Sacer*, dictis tantum si gesta sequantur:
 Perge, ait, ad *Regem*: Hæc sibi dicta refer.
 Cernere namqve placet *Francorum* regna fidemqve
*Cæsar*is, arma, dapes, christicolumqve decus,
 Culturamqve Dei, cui servit cuncta potestas,
 Ut canit, atqve fides firmiter alma tenet.
 Tum mihi si vester, recinis quem dogmate, Christus
 Cedat opem voti, protinus acta dabo.
 Dii quoqve servantur, quorum sacravimus aras,
 Usqve Dei possum visere templa tui.
 Si Deus ille tuus nostris præfertur honore,
 Et valet oranti munera plura dare,
 Linqvere causa monet, Christo parere juvabit,
 Sculptaqve flammivomis ferre metalla focis.

Munera

- (r) *Lantpertus* five *Lambertus* Comes nominatur in *Vita Ludovici Pii* ad An. 825. 829. Hunc nonnulli *Andegavensem*, alii potius *Namnetensem* fuisse Comitem volunt.
 (u) Ipse scil. Auctor hujus Poëmatis *Ermoldus Nigellus*, Abbas, ut putatur, Monasterii Anianensis, qui An. 824. milites monasterii sui in expeditionem Britannicam ducebat.
 (v) Et si Auctor de *Ebbone* hac phrasi utatur, quod *Nortmannica Regna peragraverit*, dubitari tamen merito potest, eum ulterius in Septentrionem, quam in *Daniam*, aut forte solam *Furiam*, penetrasse. Sola igitur licentia poetica *Nigellum* excusabit.

Munera ferre jubet, donat quoque munere Sacrum,
Qvalia *Denorum* rus quoque habere valet.

EBØ redit gaudens, lucrisque Propheta futuris
Æstuat, & *Regi* vota placenda refert,
Qvaliter HEROLDUS, *Denorum Rector* opimus,
Sacra lavacra Dei suscipienda petat.
Cæsar at deinde pius grates persolvit opimas
Cuncti patri Domino, qui dedit omne bonum.
Et jubet extemplo Imperii per jura subacti
Omnibus obnixè solvere vota Deo,
Scilicet ut Christus, qui mundum sanguine totum
Salvavit, redimat hos quoque ab hoste malo.

Elbonis
reditus.

Engilin ipse pius placito tunc tramite *heim* (x)
Advolat *Induperans* conjuge cum sobole.
Est locus ille situs rapidi prope flumina Rheni,
Ornatus variis cultibus, & dapibus.
Qvo domus alma patet centum perfixa columnis (y),
Qvo reditus varii, testaque multimoda.
Mille aditus, reditus, millenaque claustra domorum,
Acta magistrorum artificumque manu.
Templa (z) *Dei* summo (a) constant operata metallo,
Ærati postes, aurea ostiola.

Ingelheim-
um.

K k k k k 2

Inclita

- (x) *Ingelheimum*, Moguntia conterminum, nunc Palatinatus Rhenani oppidum. Ibi *Godefridus Viterb.* CAROLUS M. natum esse, forte ex traditione veteri, asserit, Vid. *Schminckii* Not. ad Eginhard. p. 35. Idem *Eginhardus* ibid. p. 85. de Palatio ibi a CAROLO exstructo testatur: *Inchoavit & Palatia operis egregii, unum haud longe a Moguntiaci juxta villam, cui vocabulum est Ingilenheim* &c. *Poeta Saxo* ap. Du Chesne T. II. p. 180. Palatium illud ejusque columnas marmoreas laudat. In hoc Palatio *Ingelheimensi* CAROLUS M. sapissime commoratus est, ibique sequentes Imperatores varios Imperii publicos conventus celebrarunt, ut testantur Francorum Annales. Duos uno anno 826. Conventus publicos *Ingelheimii* habuit LUDOVICUS PIUS, unum in mense Junio, alterum in Octobri, ut docent *Eginbardi Annales* ap. Du Chesne T. II. p. 269. 270. & *Annal. Bertin.* ibid. T. III. p. 183. 184. De priori *Nigellus* heic loquitur. Sic & *Auctor Vitæ Ludovici* ibid. p. 304. ad An. 826. *Imperator*, inquit, *Kalendis Junii mensis, ad Ingelheim venit, ibidemque illi Conventus populi sui occurrit, — Nec non Herioldus a Nortmannia partibus cum uxore veniens, Danorumque non parva manu* &c.

- (y) Qvod Columnæ illæ Arcis *Ingelheimensis* marmoreæ fuerint, & unde advectæ, hisce docet *Poeta Saxo* ap. Du Chesne T. II. p. 180.

Ad quæ marmoreas præstabat ROMA columnas,

Quasdam præcipuas pulchra RAVENNA dedit.

- (z) *Templum*, quod hic describitur, & in quo sine dubio solennis *Haraldi Baptismus* peractus est, videtur ex verbis Auctoris nostri *Ingelheimii* fuisse; Cum tamen *Annales Eginbardi, Fuldenses, Bertiniani, & Auctor Vitæ Lud. Pii* in eo consentiant, quod HARALDUS *Moguntia* & quidem in *Basilica S. Albani* baptizatus sit. *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 202. 204. Auctores horum Annalium erroris incusat, contendens, fide *Ermoldi*, HARALDUM non in æde *S. Albani*, sed in *Capella Palatii Ingelbemensis* baptizatum esse. Utrumque autem recte se habere potest, si consideremus *Ingelbemium*, ut *Suburbium Moguntia* & tanquam partem ipsius civitatis sub ejusdem juribus comprehensam; Qvo nomine illud appellat *Eginhardus* ap. Du Chesne T. II. p. 245. ad An. 787. de CAROLO M. ita scribens: *In suburbano Mogontiensi, in villa, quæ vocatur Ingelheim, & Natalem Domini & Pascha celebravit.* Cum jam *Monasterium & Templum S. Albani* *Moguntienſe* inveniatur olim situm fuisse extra muros urbis, ideoque forte in *Suburbio Ingelheim*, facile conciliatur *Nigellus*,

Picturæ
Templi.

Inclita gesta Dei, series memoranda virorum,
Pictura insigni quo relegenda patent.
 Ut primo, ponente Deo, pars læva recenset,
 Incolitant homines te *Paradise* novi.
 Inscia corda mali serpens ut perfidus *Evæ*
 Temptat, ut illa virum tangit, ut ipse cibum.
 Ut Domino veniente tegunt se tegmine ficus,
 Ut pro peccatis jam coluere solum.
 Frater ob invidiam fratrem pro munere primo
 Perculit, haud gladio, sed manibus miseris.
 Inde per innumeros pergit *pictura* seqvaces,
 Ordine, sive modo, dogmata prisca refert.
 Utque *latex* ^(b) totum merito diffusus in orbem
 Crevit, & ad finem traxit ut omne genus.
 Ut miserante Deo paucos subvexerat *Arca*,
 Et corvi meritum, sive columba tuum.
 Inde *Habrahæ*, sobolisque suæ pinguntur & acta,
Joseph, seu fratrum, & *Pharaonis* opus.
 Liberat ut populum *Ægypto* jam munere *Moses*,
 Ut perit *Ægyptus*, *Israel* utque meat.
 Et *Lex* dante Deo geminis descripta tabellis,
 Flumina de rupe, deque volucre cibus.
 Et promissa diu quo redditur hospita tellus,
 Ut *Iesus* populo dux bonus exstiterat.
 Jamque *Prophetarum*, *Regum* præmagna caterva.
 Pingitur, acta simul & celebrata nitent.
 Et *Davidis* opus, *Salomonis* & acta potentis,
 Templaque divino ædificata opere.
 Inde Duces populi qvales qvantiqve fuere,
 Atque Sacerdotum culmina seu procerum.
 Altera pars retinet *Christi* vitalia gesta,
 Quæ terris missus a genitore dedit.
 Angelus ut primo Mariæ delapsus ad aures,
 Utque Maria sonat: Ecce puella Dei.
 Nascitur ut Christus, sacris longe ante Prophetis
 Notus, & e pannis volvitur utque Deus.
 Ut pia pastores capiunt mox iussa Tonantis,
 Cernere moxque Deum quo meruere Magi.
 Ut furit Herodes, Christum succedere credens,
 Perculit ut pueros qui meruere mori.

Ut

Nigellus, Auctor gravis sane & cœvus, qui *Templum Ingelbemensæ* innuit, cum ceteris vetustis *Annalistis*, qui HARALDUM *Moguntia* ad Sanctum Albanum baptizatum referunt. In eadem *Æde S. Albani* An. 794. sepulta est Regina *Fastrada* uxor Caroli M. *Annal. Metens.* ap. Du Chesne T. III. p. 286. Conf. T. II. p. 648. Eadem *S. Albani Ecclesia* An. 858. Kal. Januar. terræ motu ita concussa est, ut murus de fastigio cadens, oratorium S. Michaelis terræ cœqvaret. *Annal. Fuld.* ap. Du Chesne T. II. p. 554.

(a) Legendum forte *summi*.

(b) c: Diluvium universale.

Ut fugit Ægypto Joseph, puerumque reportat,
 Crevit ut ipse puer, subditus utque fuit.
 Ut baptizari voluit, qui venerat omnes
 Sangvine salvare, qui periere diu.
 More hominis ut tanta tulit jejunia Christus,
 Ut temptatorem perculit arte suum.
 Ut pia per mundum docuit mox munia patris,
 Reddidit infirmis munia prisca pius.
 Mortua quin etiam ut reparavit corpora vitæ,
 Dæmonis arma tulit, expulit atque procul.
 Discipulo ut tradente fero sævoque popello
 More hominis voluit ut Deus ipse mori.
 Ut surgens propriis apparuit ipse ministris,
 Utque polos palam scandit, & arva regit.
 His est *Aula Dei picturis* arte referta,
 Pleniter artificii rite polita manu.

Regia namque *Domus* late perculpta nitescit,
 Et canit ingenio maxima gesta virum.
Cyri gesta canit, nec non & tempore *Nini*
 Prælia multimoda, duraque facta nimis.
 Hic videas fluvio Regis sævire furorem,
 Vindicat ut cari denique funus equi.
 Dehinc mulieris ovans infelix prenderat arva,
 Sangvinis utre caput ponitur inde suum.
 Impia nec *Phalaris* (c) reticentur gesta nefandi,
 Utque truces populos hic necat arte fera.
 Ut *Pyrrius* (d) ei quidam faber æris & auri
 Jungitur, & *Falari* cum impietate miser
 Ære celer taurum nimio fabrivit honore,
 Truderet ut hominis quo pia membra ferus.
 Moxque tyrannus eum tauri conclusit in alvo,
 Arsque dedit mortem ut artificique suo.
Romulus & *Remus* Romæ ut fundamina ponunt,
 Perculit ut fratrem impius ille suum.
Hannibal ut bellis semper persvetus iniquis,
 Lumine privatus ut fuit ipse suo.
 Ut quoque *Alexander* bello sibi vendicat orbem,
 Ut *Romana* manus crevit & usque polum.
 Parte alia recti mirantur gesta paterna,
 Atque piæ fidei proximiora magis.
 Cæsareis actis Romanæ sedis opimæ
 Junguntur *Franci*, gesta que mira simul.
Constantinus uti Romam dimittit a more,
Constantinopolim construit ipse sibi.

Palatii
 descriptio.

Theodosius

(c) *Phalaris* Siciliæ tyrannus crudelis.

(d) Alias *Perillus* scribitur, futuræ Artifex Atheniensis.

Theodosius felix illuc depictus habetur,
 Actis præclaris addita gesta suis.
 Hinc *Carolus* ^(e) primus *Frisorum* Marte magister
 Pingitur, & secum grandia gesta manus.
 Hinc *Pippine* micas, *Aqvitanis* jura remittens,
 Et regno socias, Marte favente, tuo.
 Et *Carolus* ^(f) sapiens vultus prætendit apertos,
 Fertque coronatum stemmate rite caput.
 Hinc *Saxona* cohors contra stat, prælia temptat,
 Ille ferit, domitat, ad sua jura trahit.
 His aliisque actis clare locus ille nitescit,
 Pascitur & visu, cernere quosque juvat.
 Illic ergo pius *Cæsar* dat jura subactis,
 More suo regni rite revolvit opus.

Haraldi
 Adventus.

Ecce volant *centum* per *Rheni* flumina *puppæ* ^(g),
 Velaque candidolis confociata modis,
Denorum populis onerata munere, nec non
 HEROLDUM ^(h) Regem prima carina vehit,
 Te, HLUDOVICE, petens; Debetur hoc tibi munus,
 Qui facis Ecclesiæ crescere rite decus.
 Jamque propinquabant ripæ, portumque tenebant.
Cæsar ab excelsa hæc prospicit arce pius,
Matfridumque ⁽ⁱ⁾ jubet, juvenum comitante caterva,
 Ocius occurrat pro pietate viris.
 Mittit equos faleris multos ostroque paratos,
 Qui revehant homines ad sua tecta novos.
Francisco subvectus equo HEROLDUS adibat,
 Conjunx ^(k), atque Domus cuncta venire parat.
Cæsar eum gaudens celsa suscepit ab aula,
 Ordinat expensas, distribuitque dapes.
 HEROLDUS Regem adclinis affatur opimum,
 Incipit ore sua vota referre prior:

Cæsar

(e) *Carolus Martellus*, qui *Frisios* An. 733. & 734. ditioni suæ subjecit.

(f) *Carolus Magnus*, bello Saxonico præcipue clarus.

(g) Habes hic iter *HARALDI Regis*, quod scil. cum comitatu pluribus navigiis per *Rhenum* Moguntiam advectus sit. Revertens in patriam idem iter maritimum per *Rhenum* ingreditur; nam, ut *Rembertus* Cap. VII. docet, in via *Coloniæ* & *Dorestadum* invisit. Et *Annalista Lauresham* ap. le Cointe T. VII. p. 785. *HARALDUS* per *Frisiam*, qua venerat via, reversus est.

(h) Tertius minimum hic fuit *HARALDI* ad Imperatorem adventus, factus Anno 826. de quo ita *Eginhardus* ap. Du Chesne T. II. p. 269. „Eodem tempore *HERIHOLTUS* cum uxore & magna *Danorum* multitudine veniens, *Mogunciaci* apud *Sanctum Albanum* cum iis, quos secum adduxit, baptisatus est, Multis, que muneribus ab Imperatore donatus, per *Frisiam*, qua venerat via, reversus est. In qua provincia „Comitatus, qui *Rhinistri* vocatur, eidem datus est, ut in eum se cum rebus suis, si necessitas exigeret, „recipere potuisset“. Paulo supra Not. (n) annotatum est, *HARALDUM* An. 814. & 823. apud *Cæsa-*rem fuisse.

(i) *Matfridus* erat Comes Aurelianensis, & An. 824. unus ex ducibus belli contra Britannos gesti, de quo paulo supra.

(k) Regina *Danorum*, uxor *HARALDI*.

Cæsar opime, tuas quæ res me vexit ad arces,
 Meque, Domumque meam, & Genus omne simul.
 Incipiam narrare, jubet si vestra potestas,
 Cæsareis promptus auribus, atque canam.
 Namque diu patrum sectatus jura priorum,
 More mei generis hætenus usque tuli,
 Et mea sacra meis semper *Dīs* atque *Deabus*.
 Persolvi supplex, & pia vota dedi.
 Scilicet ut horum suffragia regna paterna
 Servarent, populum, prædia, five lares,
 Auferrentque famem, seu noxia cuncta potenter
 Abstraherentque, darent, prospera cuncta suis.
 EBO facer vester dudum *Nortmannica rura*
 Ingrediens, aliter prædicat, atque probat ⁽¹⁾.
 Namque canit, coeli terræque, marisque Creantem
 Esse Deum verum, quem decet omne decus.
 Qui geminos homines luti de somate primo
 Fecerat, unde genus crevit in orbe virum.
 Ille Deus summus Natum transmisit in arva,
 De cujus latere sanguis & unda fluit.
 Hæc ^(m) lavit mundum miserans mox crimine ab omni,
 Atque renascenti cœlica regna dedit.
 Filius ille Dei Christus vocitatur Jesus,
 Cujus chrisma beat nunc genus omne pium.
 Hunc nisi confessus fuerit quisque esse Tonantem,
 Et pia Baptismi munera suscipiat,
 Tartarei invitus properabit ad ima profundum,
 Quo male dæmonibus confociandus erit.
 Ast quicumque cupit cœli conscendere sedem,
 Quo manet omne bonum, & procul omne malum,
 Jam fateatur, eum verum esse Deumque Hominemque,
 Expurget nec non corpora fonte sacra.
 In *Patris* & *Nati* seu nomine *Flaminis* almi
 Membra salutiferis ter quoque mundet aquis.
 Hic Deus est unus, quamvis sint nomina trina,
 Par honor atque decus est, fuit, est, quoque erit.
 Cetera, quæ manibus constant prædicta, metalla
 Idola vana vocat Præsul, & esse nihil.
 Hanc mihi, *Cæsar* amans, *Præsul* sanctissimus EBO
 Esse fidem vestram censuit ore suo,
 Cujus ego exemplo verbis recreatus honestis ⁽ⁿ⁾,
 Credo Deum verum, respuo sculpta manus.
 Idcirco ad vestrum properavi remige regnum,
 Ut mihi vestra fides confociata foret.

LIIII 2

Cæsar(1) HARALDUS *Ehbonis conciones sacras* laudando recitat.(m) Legendum forte *Hæc* lavit.(n) Ex hoc & aliis *Nigelli* locis clarum est, *Ehbonem* Archiepiscopum HARALDUM Danorum Regem, testante id ipso Rege, ad fidem christianam convertisse.

Haraldus
cum Regina
& Filio bap-
tizatur.

Cæsar ad hæc: HEROLDE, tibi, quæ poscis, amice,
Rite dabo, & grates inde rependo Deo.
Qvo miserante, diu sectatus iussa celydri,
Christicolam tandem poscis adire fidem.
Ecce, parate, jubet, cuncti concurrere, *Cæsar*,
Munera Baptismi rite parate, decet,
Candidolas vestes, quales gestare decebit
Christicolis, fontes, chrisma, seu latices.
Ordine his gestis, sacris quoque rite paratis,
Cæsar & HEROLDUS recta sacrata petunt.
Cæsar honore Dei HEROLDUM suscepit ^(o) ab undis,
Vestibus albidulis ^(p) ornat & ipse manu ^(*).
JUDITH Reginam HEROLDI ^(q), pulcra Induperatrix
Fonte levat sacro, vestibus atque tegit.
HLUTHARIUS Cæsar, *Hludovici* filius almi,
HEROLDI *Natum* ^(r) sustulit a latice.
Regis Honoratos Proceres relevantque, decorant,
Ast alios plures turba levavit aquis.

O HLU-

- (o) *Theganus* de gestis Ludovici ap. Pithoeum p. 119. rem ita explicat: *Sequenti anno (826) erat in Palatio Ingulenheim, & ibi ad eum venit ERIOLTH de Danis, quem Dominus Imperator elevavit de fonte baptismatis. Et ante eum Rembertus in Vita S. Ansharii Cap. VII. Ludovicus HARALDUM, sacro baptismo perfusum, ipse de sacro fonte suscepit, sibi que in filium adoptavit. Conf. Chron. Ademari ap. Labbeum T. II. p. 159.*

- (p) *Gualdus* hæc ita in Vita S. Ansharii Cap. XII.

*Quem Cæsar niveis, ut mos est, induit Albis,
Et pater in lavacri natalibus extitit illi.*

- (*) Heic verba Celeb. Eckarti Rer. Franc. T. II. p. 202. mea faciam: *Accurate singula refert Ermoldus: Sed vellem, accuratius paulo ceremonias baptismatis Regis Danorum recensuisset, atque addidisset, quis Præfulum Heroldum & suos baptizasset. Qvod Wolfgarius Episcopus Wirceburgensis hoc peregerit, incertum omnino est & mera Eckarti conjectura.*

- (q) *Theganus* l. c. ita: *Et Uxorem ejus elevavit de fonte Domina JUDITH Augusta.*

- (r) Anecdota heic Auctor nobis detegit, quod, præter ipsum, nemo Scriptorum cœvorum prodidit, *Filium* scil. aliquem HARALDI cum parentibus Moguntia baptizatum. Alii quidem paulo recentiores Historici, scil. Herm. Contractus ap. Canis. T. III. p. 246. Sigebertus Gembl. ap. Pistorium T. I. p. 562. Chron. Turon. ap. Martene T. V. p. 963. Theod. Engelbus. p. 161. HERIOLDUM Regem Danorum, cum uxore, & filiis, & magna suorum multitudine, Mogontiæ baptizatum esse, narrant, sed sine vetustiorum auctoritate filios adjungunt. E contra *Nigellus* nihil de Haraldi fratre habet, quem tamen cum eo baptizatum *Adamus Brem.* p. 6. refert. Auctor *Historia Ol. Trygvini* P. I. p. 68. non fratrem, neque filium, sed fratris filium, nomine Harek cum Haraldo baptizatum scribit. Harecus ille, apud Scriptores Francicos Roric five Rorich dictus, in *Annalibus Fuldens.* ap. Du Chesne T. II. p. 550. & *Metensibus* ib. T. III. p. 303. Frater Haraldi nominatur, sed in *Annal. Bertin.* ib. p. 204. Nepos Herioldi. Quidquid sit, *Nigello*, ut contemporaneo Scriptori & forte oculato testi, cui *Natus* five *Filius* Haraldi bis aut ter repetitur, credendum puto. Ex silentio autem ejus *Roricum*, five frater, five nepos ex fratre, Haraldi fuerit, excludendum a prædicto actu baptismali minime volo; Quum enim ille, una cum Haraldo, beneficium ab Imperatore accepisset, quod *Annales Fuldens.* ac *Metens.* & *Adamus Brem.* l. c. aperte testantur, credi etiam debet, eum cum Haraldo & inter multitudinem Danorum Baptismi participem in conspectu Imperatoris factum fuisse. Ipse vero *Nigellus* noster, cum paulo infra, *Nepotem* Haraldi Moguntia præsentem fuisse ac una cum *Filio*, Haraldo abeunte, obsidem in aula Cæsaris relictum, testetur, rem omnem enucleat & fere indubiam facit. Hunc autem Haraldi *Nepotem* quis, & quibus argumentis, neget *Roricum* fuisse? Videntur igitur ii ex Annalistis Francorum, & *Adamus Bremenensis*, quique eos sequuntur, a vero abludere, qui *Roricum*, pro *Filio Fratris*, *Fratrem* Haraldi profitentur, Conf. *Grammii* Not. ad Meurs. p. 119. Sed ut ad *Filium* Haraldi, qui cum ipso baptismi gratia perfusus est, redeamus, conjicerem, eum fuisse *Godefridum* illum, de quo *Annal. Bertin.* ap. Du Chesne T. III. p. 206. ad An. 852. ita tenent.

Godefridus,

O HLUDOVVICE, Deo quantas das, magne, catervas!

Quantus odor Christo, te faciente, meat!

Hæc tibi lucra diu, Princeps, servata manebunt,

Abstrahis ore lupi, quæ facis esse Dei.

Vestibus albatis HEROLD, seu corde renatus,

Jam patris eximii candida tecta subit.

Cæsar ei cellus *prægrandia munera* donat ^(s),

Qualia *Francorum* gignere rura valent.

Confertam *clamydem* gemmis seu murice rubro,

Aureus in gyro, quam quoque lymbus arat.

Dat lateri insignem *Cæsar*, quem gesserat, *ensem*,

Aurea quem comunt *cingula* rite data.

Aurea mox geminos constringunt *vincla* lacertos,

Femora gemmatus *balteus* ejus obit.

Et caput insigni donatur rite *corona*,

Perstringuntque pedes aurea *plectra* ^(t) suos.

Aurea per dorsum resplendent *tegmina* latum,

Ornanturque manus *tegmine* candidulo.

Munera præterea *Matronæ* Regia JUDITH

Congrua namque dedit, gratificumque decus.

Scilicet ex auro *tunicam* gemmisque rigentem,

Conficit ast qualem arte Minerva sua.

Aurea *vitta* caput gemmis redimitta coronat,

Atque *munile* tegit pectora grande nova.

Flexilis obtorti per collum it *circulus auri*,

*Armilla*que tenent brachia famineæ

Femora lenta tegunt auro gemmisque peracta

Cingula, dorsa tegit aurea *cappa* sua.

Nec minus interea HLUTHARIUS ornat amore

HEROLDI Natum ^(u) vestibis aurigeris.

Ornatus
Haraldi.

Ornatus
Reginæ Da-
norum.

Ornatus
Filii & co-
mitum Ha-
raldi.

Cetera

Godefridus, Herioldi Dani filius, qui quondam sub Imperatore Ludowico Moguntiaci fuerat baptizatus, a Lothario deficiens, ad suos se confert. Si vero hic idem Godefridus sit, qui postea Anno 882. baptizatus, Gislam Lotharii filiam uxorem accepit, Annal. Metens. ibid. 319. non potest esse ille ex Haraldi filiis, qui cum eo Moguntia baptizatus est. Alterum filium Haraldus habuit, Rudolfum nomine, occisum An. 873. de quo vid. Annal. Bertin. p. 218. 243. 244. 246. At si horum neuter fuerit, habemus Scriptorem Seculi XII. qui nobis disertis verbis nominat Manigoldum filium HARALDI cum ipso baptizatum, si modo ille in rebus tam antiquis fidem meretur, & quidni mereretur, cum ex longe vetustioribus fontibus hanc notitiam haurire potuisset. Is est Gorfrius Viterbiensis, qui ap. Pistorium T. II. p. 465. tali carmine Baptismum HARALDI descripsit:

Tunc Rex Danorum Baptisma recepit HEROLDUS,

Filius ipsius, cum Matre, Puer Manigoldus,

Et reliqui populi chrisma tulere sui.

Conf. Chron. Theod. Engelhus. p. 166. qui tamen tempora confundit. Sed nonne hic Haraldus sit alius & recentior?

(s) De muneribus HARALDO a Cæsare donatis, lege *Vitam Ludovici Pii* ap. Du Chesne T. II. p. 304. *Eginhardi* Annal. ibid. p. 270. *Tleganus* ibid. p. 281. *Annal. Bertin.* ibid. T. III. p. 183.

(t) Per *plectra* sine dubio heic intelligantur *calcaria*.

(u) *Haraldi filius* hic secundo nominatur, qui post Baptisma a Lothario Imperatoris filio vestibis auro distinctis ornatur.

Cetera namque cohors *francisco* more paratur,
Vestimenta sibi *Cæsar* amore dedit (*).

Sacra per-
agenda.

Interea *Missarum* aderant jam *sacra* parata,
More vocat *signum* (v) ad culmina sacra (x) homines.
Tecta nitent vario Clero repleta corusco.
Ordine mirifico vernat amoena domus.
Turba sacerdotum Clementis dogmate constat,
Levitæque micant ordine namque pii.
Theuto (+) chorum Cleri disponit rite canentum,
Adhallvitus adest, fertque manu ferulam,
Percutit instantesque, viam componit honore
*Cæsar*is, & Procerum, Conjugis, & Sobolis.

Procesio
ad Tem-
plum.

Atria *Cæsar* ovans per lata petebat in Aulam,
Sedulus officiis adfore sæpe sacris.
Resplendens auro nimium gemmisque refulgens,
Innexus famulis lætus abibat iter.
Hilduinus (y) habet dextram, *Helisachar*que (z) sinistram
Sustentat: *Gerung* (a) pergit at ipse prior,
Virgam more gerit, servans vestigia *Regis*,
Aurea cujus habet quippe *corona* caput.
HLUTHARIUSque pius, HEROLDUS & ipse togatus
Pone sequuntur eos, muneribusque micant.
Ante patrem pulcher *Carolus* (b), puer inclitus, auro
Lætus abit, plantis marmora pulsat ovans.

JUDITH

(*) Hac forte occasione, & sæpius, videtur accidisse, quod de *Danorum Baptismo* refert *Mon. Sangall.* ap. Du Chesne T. II. p. 134. Quorum inquit, Legatos Imperator aliquando miseratus, interrogavit, si christianam religionem suscipere vellent. Et responso accepto, quod semper & ubique & in omnibus essent obedire parati, iussit eos baptizari. Qui a Primoribus Palatii quasi in adoptionem filiorum suscepti, de Camera quidem Cæsaris candidatum, a Patrinis vero suis habitum Francorum in vestibus pretiosis & armis ceterisque ornatis acceperunt. Quod cum diutius actitaretur, & non propter Christum, sed propter commoda terrena, ab anno in annum, multo plures jam, non ut Legati, sed ut devotissimi vassalli, ad obsequium Imperatoris, in Sabbato sanctæ Paschæ festinarent occurrere: contigit, ut quodam tempore ad Ludovicum venissent. Quos Imperator interrogatos, si baptizari votum haberent, & confessos, iussit aqua sancta sine mora perfundi. Cumque tot linearum vestes non essent in promptu, iussit incidi camisia, & in modum sepium consui, vel in modum vitium pastinari. Quarum cum una cuidam Seniorum illorum repentino fuisset imposita, & ille eam curiosioribus oculis ex tempore contemplatus fuisset: jamque indignatione non modica mente concepta, dixit ad Imperatorem: Jam vices hic lotus sum, & optimis candidissimisque vestibus indutus. Et ecce talis saccus non milites sed subulcos concedet: Et nisi nuditatem erubescerem, meis privatus, nec a te datis contextus, amictum tuum cum Christo tuo tibi relinquerem.

(v) c: Campana ad sacra peragenda vocans, quam *Rembertus* Vit. S. Ansch. Cap. XXVIII. *Cloccam* appellat.

(x) c: Templum, ubi res divina perpetraretur, sine dubio *Sancti Albani*, de quo supra Not. 2.

(+) Cantor Cleri Palatini, qui post paucos annos Cancellarius Imperatoris factus est.

(y) *Hilduinus* Abbas S. Dionysii, *Archicapellani* dignitate sub *Lud. Pio* functus, vid. *Tbeganus* ap. Du Chesne T. II. p. 281.

(z) *Helisachar*, variorum Cœnobiorum Abbas & Cancellarius Imperatoris.

(a) *Gerungus*, Ostiariorum Magister five *Summus sacri Palatii Ostiarius*, vid. Du Chesne T. II. p. 265. 712.

(b) *Carolus*, filius minimus *Ludovici Pii*, ex *Juditha* progenitus, tum An. 826. puerulus tres annos natus, postea *Calvus* cognominatus.

JUDITH interea regali munere fulta
 Procedit, renitens munere mirifico.
 Qvam Proceres gemini summo comitantur honore
Matfridus ^(c) sive *Huc* ^(d) confociando gradum,
 Atque *coronati* ^(e) Dominam venerantur honestam,
 Vestibus auratis celsus uterque micat.
 HEROLDI sequitur propius quam denique *Conjux*,
Induperatricis munere læta piæ.
 Et *Fridugifus* ^(f) abit, sequitur quem discipulorum
 Turba sagax, candens vestibibus, atque fide.
 Ordine composito sequitur dehinc cetera pubes ^(*),
 Vestibus ornata munere Cæsareo.
Cæsar, ut *Ecclesiam* gressu pervenit honesto,
 Exposcit votis more suo Dominum.
 Mox tuba *Theutonis* clare dat rite boatum,
 Qvam sequitur Clerus protenus atque chori.

Miratur HEROLD, *Conjux* mirantur & omnes,
 Proles ^(g), & focii, culmina tanta Dei,
 Mirantur Clerum, mirantur denique *Templum*,
 Atque Sacerdotes, officiumque pium.
 Regis præcipue mirantur proemia magni,
 Imperiis cujus currere tanta vident.
 Dic, HEROLDE, precor jam nunc, quam pluris amabis,
 Celse, fidem Regis, an tua sculpta nequam?
 Ferque fabrita focus auri argentiue metalla,
 Et tibi sive tuis inde paretur honos.
 Si ferrum fuerit, fortassis ad arva colenda ^(h)
 Sufficit, & cultros inde fabrire jube.
 Plus tibi vomer opes telluri infixus habebit,
 Qvam Deus ille tibi conferat arte sua.
 Hic Deus est verus, *Franci* quem, *Cæsar* & ipse,
 Rite colunt votis: Hunc cole, linque *Jovem*.
 De *Jove* ⁽ⁱ⁾ fac ollas nigras, furvosque lebetes,
 Ignem semper ament, auctor ut ipse suus.

Haraldi
 admiratio.

M m m m m 2

Neptuno

(c) *Matfridus*, Comes Aurelianensis.

(d) *Hugo* Comes, cujus filiam *Lorbarius* Ludovici filius An. 821. uxorem duxerat.

(e) *Matfridus* & *Hugo* Comitum *Coronis* decorati.

(f) *Fridugifus*, qui procedentem Reginam Danorum sequitur, fuit Abbas S. Martini Turonensis & Cancellarius Imperatoris.

(*) 3: Juvenes Danici ministeriales, qui cum Rege suo advenerant, & christianis sacris imbuti erant.

(g) Hic tertio nominatur *filius* Regis Haraldi.

(h) Auctor HARALDUM ad *agriculturam* in regno suo promovendam hortatur. Nihilominus etiam adhuc circa medium Seculi XI. *Jutia* ab *Adamo Brem.* ed. Lind. p. 56. ut regio *inculta* sic describitur: „Ager ibi „sterilis. Præter loca flumini propinqua, omnia fere deserta videntur: Terra salsuginis & vastæ solitudinis. Porro cum omnes tractus Germaniæ profundis horreat saltibus, sola est *Jutland* ceteris horridior, quæ in terra fugitur propter inopiam fructuum, &c. Vix invenitur culta in aliquibus locis, vix humanæ habitationi opportuna.“

(i) De *Jove* & *Neptuno*, ex mente Auctoris *Haraldi* & *Danorum* idolis, vid. supra p. 399.

Neptuno fabricetur atque gerulus tibi jure
Urceus, & laticum semper habebit honos.

Convivii
apparatus.

Interea reverenter opes parabantur heriles,
Atque cibi varii, multimodumque merum.
Pistorum *Petrus* hinc princeps, hinc *Gunto* coquorum (k)
Accelerant, mensas ordine more parant.
Candida præponunt niveis mantelia (l) villis,
Marmoreo disco disposuere dapes.
Hic *Cererem* solitus, hic carnea dona ministrat.
Aurea per discum vasa federe vides.
Nec minus *Otho* (m) puer pincernis imperat ardens,
Præparat & *Bacchi* munera lenta meri.
Cultibus almificis transactis rite verenter,
Venerat unde prius, *Cæsar* abire parat
Aureus, & conjunx, proles, auratus & omnis
Coetus abit, Clerus denique candidolus.
Inde pius moderando gradum pervenit in ædes,
Qvo sibi Cæsareo more parantur opes.
Discubuit lætus lateri JUDITH quoque pulcra,
Jussa, sed & *Regis* basiat ore genu (n).
HLUTHARIUS Cæsar, nec non HEROLDUS & hospes,
Parte sua resident, Rege jubente, thoro.
Miranturque dapes *Deni*, mirantur & arma
Cæsaris, & famulos, & puerile decus (o).
Ille dies lætus *Francis*, *Denis*que renatis,
Namque fuit merito, post recolendus erit.

Venatio
instruitur.

Alter namque dies primo veniebat Eoo,
Cedunt astra polo, sole calescit humus.
Venatum ire parat *Cæsar*, *Francique* solentes,
Et secum HEROLDUM *Cæsar* abire jubet.
Insula (*) propter adest Rheni quoque gurgite cinta,
Qvo viret herba recens, est nemus umbriferum.
Illuc quippe feræ multæ variæque fuerunt,
Et late filvis turba jacebat iners.
Hanc quoque complerunt venantum hanc inde manipuli,
Atque molossorum magna caterva simul.

Cæsar

(k) *Pistorum princeps* & *Coquorum princeps*, Illustres olim in aula Regum Francorum dignitates.

(l) *Mantilia niveis villis*, sine dubio *Mappa fimbriis candidis ornata*.

(m) Pincernæ supremus, Archipincerna; quem olim *Buticularium* vocabant.

(n) En ipsam Imperatricem genu mariti sui Imperatoris deosculantem. Mos venerationis ergo olim observatus. Sic *Ermoldus* Lib. III. de uxore *Murmanni* Britonum Regis refert: *Oscula prima genu libabat & oscula colla*. Idem illo tempore etiam procures Imperatorem vel Regem adeuntes faciebant. Obsoleto nunc in Europa genu osculandi more, eum in una Polonia adhuc vigere asserit *Eckartus* Rer. Franc. T. II. p. 202.

(o) 3: Pueros Cæsaris honorarios, quos *Pager* vocamus.

(*) Eadem forte Rheni *Insula*, infra Maguntiam ad prospectum Ingulenheim Palatii sita, in qua postea Anno 840. *Ludovicus Pius* Imp. defunctus est, *Annal. Bert.* ap. Du Chesne T. III. p. 197.

Cæsar veloci residens terit arva caballo,
Wito (p) pharetratus cui comes ibat eqvo.
 Plurima turba fuit juvenum, nec non puerorum,
 Inter HLUDARIUS quos celer ibat eqvo.

Atque simul *Deni*, nec non HEROLDUS & hospes,
 Spectandi studio huc quoque lætus adest.
 Jam pia scandit eqvum JUDITH, pulcherrima conjunx
 Cæsaris, ornata, comæque mirifice.

Dani vena-
 tioni inter-
 sunt.

Quam procures summi dominam seu turba potentum
 Præterit & sequitur Regis honore pii.
 Jam nemus omne sonat crebris latratibus ictus,
 Hinc hominum voces, hinc turba crebra furit;
 Disfiliuntque feræ, fugiuntque per aspera dumi.
 Nec fuga subsidio, nec nemus estque, latex,
 Inter cornigeros cecidit quoque damula cervos.

Dentifer ipse cadit cuspide fixus aper.
Cæsar lætus enim dat corpora multa ferarum
 Ipse neci, propria perculit atque manu.
 HLUTHARIUSque celer florens, fretusque juvena
 Percutit urforum corpora multa manu.

Cetera turba virum passim per prata trucidat
 Diversi generis multimodasque feras.
 Forte canum infestante fugit damella caterva
 Per nemus umbriferum, perque salicta salit.
 Ecce locum, quo turba potens, & Cæsara JUDITH,
 Constiterant, *Carolus* cum quibus ipse puer.
 Præterit instanter; pedibus spes constat in ipsis;
 Ni fuga subsidium conferat, ecce perit.

Quam puer aspiciens *Carolus* (q), cupit ecce parentis
 More sequi, precibus postulat acer eqvum.
 Arma rogat cupidus, pharetram, celeresque sagittas,
 Et cupit ire seqvax, ut pater ipse solet.
 Ingeminatque preces precibus; Sed pulchra creatrix
 Ire vetat, voto nec dat habere viam.

Ni pædagogus eum teneat, materque volentem,
 More puer pueri jam volet ire pedes.

Pergunt aut alii juvenes, capiuntque fugacem
 Bestiolam, inlæsam mox puero revehunt.

Arma ævo tenero tunc convenientia sumit,
 Perculit atque feræ terga tremenda puer.

Hunc puerile decus hinc inde frequentat & ambit,
 Hunc patris virtus, nomen & ornat avi.

Qualis Apollo micat gradiens per culmina Deli,
 Latonæ matri gaudia magna ferens.

Jam

(p) Ille *Venationi Præfectus* erat.

(q) Hæc de *Carolo*, puerulo trienni, proluxe adeo narrans Poëta, matri *Judithæ* Augustæ egregie blanditur.

Convivium
venatorium.

Jam pater eximius *Cæsar*, seu cetera pubes
Venatu gravidæ tectâ subire parant.
Sed tamen in medio nemoris viridantia claustra
JUDITH prudenter construit, atque tegit
Vimina præaraso, nec non & tonsile buxo,
Palleolis cingit, linteolisque tegit.
Atque pio Regi viridanti ruris in herba
Ipsa sedile parat, ordine atque dapes.
Mox manibus lotis, *Cæsar*, seu pulchra jugalis,
Aurato ecce thoro discubere simul.
HLUTHARIUS pulcher, HEROLDUS & hospes amatus
Accumbunt mensæ, Rege jubente pio.
Cetera gramineo residet nam rure juvenus,
Per nemus umbriferum corpora lassâ fovet.
Pingvia tosta ferunt juvenes mox extra ferarum;
Cæsareis dapibus mixta ferina coit.
Aufugit acta fames dapibus; dant pocula buccis,
Pellitur atque sitis ipsa liqore pio.
Lætificatque bonus mox pectora fortia Bacchus.
Lætanter repetunt aulica tectâ viri.

Officia ve-
spertina.

Aulai ut venerê, foveant mox corda Lyæo,
Et vespertinis pergitur officiis (r).
His quoque transactis solite digneque verenter,
Inde Palatinas jam subiere domus.
Ecce manus juvenum, venatus munera tollens,
Multa fuit, cupiens Regis adesse oculis.
Millia cervorum prægrandia cornua, nec non
Urforum referunt tergora, seu capita.
Plurima setigerum revehunt & corpora aprorum,
Capreolos, damas fert puerile decus,
Ille pius prædam famulos partitus in omnes
More suo, Clero pars quoque magna cadit.

Haraldi
Confilia.

Interea HEROLDUS cum talia cerneret hospes,
Multimoda versat pectore confilia.
Regia jura videns, stupet, imperiumque fidemque,
Officiumque Dei currere jure suo.
Sed tandem incertos tergit de pectore motus,
Confiliumque capit, quod Deus ipse dedit.
Ecce fide plenus, Regi hæc quoque verba profatur,
Sponte sua veniens, procidit ante pedes.
Cæsar opime, Dei cultor, rectorque tuorum,
Quos tibi cunctipotens contulit alme Deus.
Cerno, quod insignis, patiens, fortisque, piusque,
Armiger, & clemens sis, tribuente Deo.

Dives

(r) ɔ: ad vespertinum officium sacrum, quod per Clerum in Templo decantabatur.

Dives opum nimium, nec non largitor egentum,
 Blandus subiectis, atque quietus ades.
 Omnia virtutum video tibi credita, *Cæsar*,
 Flumina, fidereo pectora rore madent.
 Colla iugo Christi en monitans mea vestra subegit
 Svasio, & æternis traxit ab usque focis.
 Deque errore malo memetque domumque subactam
 Abstulit, & vero pectora fonte replet.
 Insuper en donis variisque juvatus, & armis,
 Corde Deo plenus, corpus abundat ope.
 Talia quis faceret, ni Christus ignitus amore
 Ingratæ plebi munia tanta ferens?
 Credo quidem, in terris vos nunc caput esse bonorum,
 Christicolum imperii rite tenere decus.
 Idola cuncta mihi ut cedunt pro nomine Christi,
 Sicque potestates nomine quippe tuo.
 Cedat jamque potens antiqui gloria secli,
 Dum viget imperium, dante Tonante, tuum.
 Forte aliquis æqvandus erat tibi munere & armis,
 Præcellis cunctos sed quoque amore Dei.
 Sed quid agam jamjam? Cur me mea verba retardant?
 Et sermone brevi prodere tanta volo.

Mox *manibus junctis Regi se tradidit ultro* ^(s),
 Et *secum Regnum*, quod sibi jure fuit.
 Suscipe *Cæsar*, ait, me nec non Regna subacta,
 Sponte tuis memet confero servitiis.
Cæsar at ipse *manus manibus suscepit honestis*,
 Junguntur *Francis Denica Regna* piis.
 Mox quoque *Cæsar* ovans, *francisco more* veterno,
 Dat sibi *eqvum* ^(t), nec non, ut solet, *arma* simul.
 Festa dies iterum surgit renovata nitescens,
Francis & Denis concelebrata micat.

Haraldi
 cum Cæsare
 fœdus.

Interea *Cæsar* HEROLDUM jamque fidelem
Munera donat opum pro pietate sua,

Munera
 Haraldo
 data.

N n n n n 2

Illius

(s) Solus omnium veterum Scriptorum *Nigellus* nobis narrat, HARALDUM An. 826. ante abitum cum *Ludovico* fœdus iniisse ei que fidelitatem ac subjectionem aliquam pollicitum fuisse. Ille igitur est primus Rex Danorum profugus, qui se & parvam illam Regni partem, quam, adhuc satis vacillanter, tenuit, Imperatori supposuisse videtur, necessitate forte quadam ac nimia gratitudine compulsus, sed nullo accedente subditorum consensu. Talia HARALDUS antea An. 814. prima vice exul fecerat; Sic enim ad hunc annum *Vita Ludovici Pii* ap. Du Chesne T. II. p. 296. *HERIOLDUS*, ad quem summa regni Danorum pertinere videbatur, & qui pridem a filiis Godefridi regno pulsus fuerat, ad Imperatorem *Ludovicum* confugium fecit, & juxta morem Francorum manibus illius se tradidit: Quem Rex susceptum in Saxoniam ire jussit. Pro quibus *Eginhardus* ibid. p. 259. sic habet: *HERIOLDUS* rebus suis diffidens ad Imperatorem venit, & se in manus illius se commendavit. Interim observandum, Imperatorem, supra p. 405. testante *Nigello*, in antecessum declarasse, se tale quid ab HARALDO minime desideraturum.

(t) Eodem veterum Francorum more Rex *Pippinus* cum *Remistanum* in suam ditionem receperit, multa munera auri & argenti, & pretiosa vestimenta, equos & arma largiendo eum ditavit, teste *Continuatore Frédegarii* ad An. 764.

Illius ast propter tribuit sibi praelia *fines* (u),
 Et *loca vinifera* (v), multimodasque dapes.
 Officiiue Dei cultum quo rite perorner,
 Dat sibi *Cæsar* adhuc omnia vasa potens.
 Ordinibus vero dat vestimenta sacratiss,
 Datque Sacerdotes, catholicosque libros.
 Illuc & *Monachos* (x) mittit miserando volentes,
 Qui revehant populos ad pia regna poli.
 Munera quanta quidem seu qualia donat habenda,
 Ingenium vincunt, exsuperantque melos.

Haraldi
 discessus.

Interea nautæ, pelagi qui pignora norant,
 Stripe rates onerant, regificisve cibis.
 Et jam vela vocant auræ, ventusque morantes
 Arguit, atque hyemis signa tremenda monet.
 Navibus æqvatis tandem, velisque novatis
 Cum licitu HEROLDUS intrat honore ratem.
Filius (y) atque *nepos* (z) ipsius *Regis* in aula
 Excubiis (a) vigilant, *Francica jura* colunt.
 HEROLDUS, dapibus variisque refertus & armis,
 Per mare fluctivagum propria Regna petit.
 Hæc, HLUDOVVICE, Deo das te quoque lucra potenti,
 Et socias regnis inclita regna tuis.
 Arma patrum, nullo quæ non valere duello,
 Sponte sua capere te modo Regna petunt.

Quod

- (u) De his ita *Tbeganus* ap. Du Chesne T. II. p. 281. *Tunc Dominus Imperator magnam partem Frisonum dedit ei, & donis honorificis ornavit eum, & cum Legatis suis dimisit eum ire in pace.* Hæc confirmat *Auctor Vit. Lud. VII* ibid. p. 304. sic habens: HERIOLDUS — *sacri baptismatis unda perfusus, plurimisque muneribus ab Imperatore donatus: Verens autem piissimus Imperator, ne ob tale factum negaretur ei habitatio soli naturalis, dedit ei quendam Comitatum in Frisia, cujus vocabulum est Riustri, quo se suosque, si necessitas exigeret, tuto recipere posset.* Conf. *Eginhardi Annal.* ibid. p. 270. *Rembertus* vero in *Vita S. Ansch.* Cap. VII. rem ita exponit: *Et quia interdum pacifice in regno suo HERIOLDUS Rex consistere non poterat, dedit ei memoratus Augustus ultra Albiam beneficium, ut, si quando ei necessarium esset, ibi subsistere posset.* Vid. quæ infra ad Cap. VII. *Remberti* hac de re scripsi.
- (v) Prædia scil. ad Rhenum aut Mosellam, unde vinum haberet. Forte etiam tractus *Dorestadensis* in Frisia intelligitur, de quo infra *Remberti* *Vit. Ansch.* Cap. VII. Not. c. & d. *Loca vinifera* eo ævo *Danis* placuisse, exemplum est in *Godefrido* Principe Dano, qui An. 882. beneficio *Caroli Frisiam* obtinuerat. Ille An. 885. *Confluentem, Andernacum*, aliosque locos a *Cæsare* propter vini affluentiam postulat, eo quod terra, quam ex munificentia Principis possidendam perceperat, minime vini ferax esset, *Regino* ap. *Pistor.* T. I. p. 61. Videmus etiam *Danos & Normannos* inter tributorum species vinum a Francis exegisse, *Annal. Bertin.* ap. Du Chesne T. III. p. 238. *Cbron. Northman.* ib. T. II. p. 526. 527.
- (x) *Anscharium* scil. & *Autbertum*, Monachos *Corbeienfes*, de quibus *Rembertus* in *Vita S. Anscharii* C. VI. VII.
- (y) *Filius* HARALDI Regis a Nigello heic quarta vice nominatur.
- (z) Habemus hic, præter filium, etiam nepotem HARALDI, Moguntia Anno 826. præsentem, ibique cum cetera Danorum multitudine baptizatum. Sine dubio is est *Roricus* ille, quem *Annal. Bertin.* ap. Du Chesne T. III. p. 204. *Nepotem Herioldi* vocant, *Ol. Tryg.* Saga autem P. I. p. 68. Harek *filium fratris* Haraldi nominat. *Auctores* *Annalium Fuldensium* ac *Metensium*, ut & *Adamus* *Bremensis*, *Roricum Fratrem* Haraldi faciunt, minus autem recte, ut videtur, Vid. supra p. 412. Not. (r).
- (a) Principes hi, ut videtur, ab HARALDO Rege abeunte apud *Ludovicum* dimissi ut obfides ac in pignus datæ fidei, & ut in Aula Imperatoris educarentur. Hujus memorabilis circumstantiæ omnes *Annalistsæ*, præter *Ermoldum*, obliti sunt.

Quod nec *Roma* potens tenuit, nec *Francica jura*,
 Tu retines Christi nomine cuncta pater.
 Organa^(b) quin etiam, quæ numquam *Francia* crevit,
 Unde Pelasga tument Regna superba nimis,
 Et quis te solis, *Cæsar*, superasse putabat
Constantinobilis, nunc *Aquis* aula tenet.
 Fors erit indicium, quod *Francis* colla remittant,
 Cum sibi præcipuum tollitur inde decus.
Francia, plaude, decet: HLUDOVVICO fer pia grates,
 Cujus virtute munera tanta capis.
 Det Deus omnipotens cæli terræque repertor,
 Secla perampla suum nomen in orbe sonet.

Hæc quoque dum canerem, *Strazburc*^(c) custode tuebar^(d),
 Delicti proprii conscius atque reus.
 Virgo Maria, tibi quo templa dicata nitescent,
 Quo tuus in terris rite veretur honos.
 Sapius has equidem dicuntur visere sedes
 Coelicolæ, & cætus has colere angelicus.
 Plurima mira quidem referunt, sed pauca renarrans
 Sume Thalia, favet si tibi virgo pia.
 Ecclesiæ custos *Theutramus*^(e) nomine quondam
 Præfatæ fuerat, nomine dignus eo.
 Pervigil hic solitus noctuque dieque sacratam
 Virginis ante aram sæpe rogare Deum.
 Idcirco meruit cælesti munere fretus
 Angelicos cives cernere sæpe Sacer.
 Nocte quidem quadam, psalmis hymnisque peractis,
 Cum cuperet membra fessa locare thoro,
 Templum namque videt subita clarescere luce
 Ut sol, & accendi sole serena dies.
 Surgit ab usque thoro, causam cognoscere mavult,
 Lumine quo tanto fulgeat alma domus.
 Forte aquilæ similis pennis prætexerat aram;
 Non tamen in terris gignitur hæc volucris.
 Rostrum erat ex auro, gemma pretiosior unguis,
 Et color in pennis æthere fusus adest.

Auctoris
 exilium.

Ast

- (b) De *Organis* ex Græcia in Franciam Sec. VIII. primum allatis, Vid. *Annal. Franc.* ap. Du Chesne T. II. p. 4. 8. 12. 26. 114. 235. Hæc autem *Nigellus* forte respicit ad *Organum* illud *pneumaticum*, quod *Lubinus* An. 826. *Aquisgrani* fabricari fecit per *Georgium* Presbyterum de Venetia, *Eginbardi Annal.* ibid. p. 270.
- (c) Auctor, cum hæc scriberet, *Argentorari* propter aliquod crimen in rem politicam quasi captivus & exul degabat. Antiquitatem nominis *Strasburg* hinc collige. *Nithardus* ejusdem Seculi IX. Scriptor ap. Du Chesne T. II. p. 374. hujus etiam loci meminit: *In civitate, quæ olim ARGENTARIA vocabatur, nunc autem STRAZBURG vulgo dicitur.* Et *Annal. Fuldens.* ibid. p. 548. Apud urbem *Argentoratum*, quæ nunc *Strasburgus* vocatur. Imo diu ante circa An. 709. in *Vita S. Wilfridi* Mabill. Act. SS. Bened. T. V. p. 691. nominatur *civitas Siteithurg*.
- (d) Nonne legendum *tenebar*.
- (e) *Teutramus* ille Sacerdos, cujus visiones Poëta noster describit, floruit tempore S. Bonifacii circa medium Seculi VIII.

Ast oculis lux ipsa micat. Stupet ipse Sacerdos,
 Nec valet obtutus tendere contra suos.
 Miratur volucrum, pariter miratur & alas,
 Lumina præcipue, corpus & omne simul.
 Tamque diu residet, cum galli garrula terna
 Vox resonat, fratres excitat officio.
 Inde levans, miranda fides, se sponte fenestra
 Obvia recludit, laxat & ire foras.
 Ipse abeunte polos, pariter lux ipsa recesit:
 Apparet, civem inde fuisse Dei.
 Tempore nempe alio crevit didasculus idem,
 Mira satis cecinit quæ mihi turba fratrum.
 Pfalleret ut solito præfatæ Sedis ad aram,
 Expendens tenebras, corde petendo Deum.
 Discipuli secum, quorum custodia noctis
 Servabant signi tempora pervigiles.
 Ecce repente sonus, tonitrus, ventusque perurgens
 Concutit instanter ardua tecta domus.
 Discipuli cecidere solo, trepidique per aulam
 Corpora prosternunt, mensque timore fugit.
 Intrepidusque Sacer palmis ad sidera panfis
 Scire cupit, causæ quid sonus ille ferat.
 Aspicit alma aperire domus mox tecta sacratæ,
 Intrantesque videt tres quoque honore viros,
 Lumine perfusos, vestitos vestibis albis,
 Candidiora nive corpora, lacte caput.
 Tertius in medio Senior namque ipse duobus
 Fultus abit famulis, ingrediturque pie.
 Ut pedibus tenere solum, mox virginis aram
 Religione petunt, & prece vota canunt.
 Tramite more hominis nam culmina cetera poscunt,
 Ore sonant verba, ordine dantque preces.
 Dextera pars ædis Pauli nam munere gaudet,
 Fulcitur læva nomine quippe Petri.
 Egregius doctor hinc, claviger inde polorum,
 Inter utrosque micat Mater opima Dei.
 Michael mediam sibi, seu Crux vindicat aulam,
 Ultima Johannis ungvine læta nitet.
 Hos quoque cœlicolæ terris petiere precatu,
 Quorum animas cernunt sapius ante Deum.
 Quis nam idiota ferat demens, non corpora patrum
 Sanctorum merito rure colenda fore,
 Cum Deus in famulis merito veneretur amatis,
 Quorum nos precibus scandimus alta poli?
 Non Deus est Petrus, sed Petri credo precatu
 Noxa delicti posse carere mei.

Nam tenuis usque viri properant per templa Mariæ,
 Semper tecta super discooperta patent.
 Expletis votis remeant ad fidera fursum:
 Suscepere suum tecta reclusa locum.
 Hoc Sacer aspiciens pergīt, fociosque revisit,
 Qvi stupefacta diu pectora rure tenent.
 Surgite, ait, focii, nam quæ fortuna coëgit
 Vos dormire modo, dum vigilare decet?
 Singultu quatiente valent vix promere verba,
 Ignotosque rei se fore nempe ferunt.
 Eja, ait, instanter horam tempusque notate:
 Forte feret nobis hæc quoque res aliud.
 Credo, fuit vates, Præfulque dicatus honore,
 Angelicus revehit quem quoque in æthra chorus.
 Mira fides rerum! *Bonifacius* ^(f) almus in illo
 Tempore decessit, quem Sacer ille videt,
 Ferrea *Frisorum* Christi dum dogmate vellet
 Frangere corda, viam ad cœlica regna dare.
 Morbida heu medicum mox gens extinxit opimum,
 Vulnere quippe suo regna paravit ei.
 Hic properans cœlos, socio comitante gemello
 Virgo Maria tua visere templa volet.
 Magna tibi virtus cœlo terraque potestas,
 Quæ Patrem mundi progenerasse vales.
 Tu mihi confer opem immerito, conferque medelam
 Exilio, cujus limina sæpe colo.
 Et si præsentis fugit effera gloria sæcli,
 Te duce, virgo pia, cœlica regna petam.

Hoc tibi, *Cæsar*, opus stolidæ crocitante cicuta
 Porrigit *Ermoldus* exul, egenus, inops.
 Munere quippe carens, fero carmina pauca potenti,
 Divitiis liber offero namque melos.
 Regia corda manu Christus, qvi stringit & ornat,
 Vertit & in partes quas sibi cumque placet.
 Qvi tua præcipue virtutum flore replevit,
 Atque redundare de pietate dedit,
 Conferat, ut nostram propius, Rex inclyte, causam
 Respicias, aurem accommodando pie.
 Veridicis poteris forsan agnoscere verbis
 Criminis objecti me minus esse reum.
 Non tamen excuso me illius, crede reatus,
 Infelix quo sum trusus in exilium.
 Sed pietas immensa, reis quæ debita laxat,
 Deprecor, ut nostri sit memor exilii.

Gratiam
 Cæsaris im-
 plorat.

O o o o o 2

Tu

(f) *S. Bonifacius* Archiep. Mogunt. Germanorum Apostolus & Martyr, cujus mors in *Frisia* An. 755. contigit.

Tu quoque digna tibi Conjux, pulcherrima JUDITH,
 Quæ secum Imperii culmina jure tenes,
 Confer opem lapsò, allisum solare misellum,
 Erige labentem, carcere solve reum.
 Ut vos Altitonans per plurima tempora fecli
 Sublimet, salvet, ditet, honoret, amet.

XXIX.

Nomina Regum Daniæ ab An. 827. usque ad An. 1171.

Brevis hæc primorum *Regum Daniæ christianorum Series* habetur in vetustissimo illo & insigni Academiæ Regiæ Carolinæ Codice membraneo, quem *Necrologium Lundense* vocamus, a Canonico quodam, sive alio Capituli olim Lundensis membro, incepto circa finem Seculi XI. aut sequentis principio, post primum vero Auctorem ab alio post alium Seculo XII. & sequentibus continuato. Ex ipso Codice autentico, quem Anno 1753, dum *Lundie Scanorum* per aliquot septimanas in *Itinere* meo *Baltico* agerem, benevolo superiorum permisso manu mea verbotenus exscripsi, hanc, quam nunc exhibeo, Regum Seriem obtinui. Eam ante me edidit ac eruditis commentariis illustravit Celeberr. *Kil. Stobæus*, in Dissertatione quam *Tria Antiqua Monumenta Lundensia* inscripsit, Londini Scan. 1734. impressa. Post eum autem Illustris nostri temporis Svecorum Historicus *Sveno Lagerbring* eandem in Monum. suis Scanensibus Vol. II. p. 206. cum ipso prædicto Necrologio iterum publicavit. Auctorem hujus Regum Seriei fuisse natione *Scanum*, ex eo conjicio, quod OLAVUM, filium *Haraldi Kessæ*, a *Scanis* Regem electum, sed a plerisque Historicis prætermisum, *Regum Danorum* numero adscribat. Hanc Seriem scripsisse videtur circa Annum 1171. quo eam finit. In quibusdam annorum numeris, quos Regibus adscribit, hallucinatur Auctor, in nonnullis vero exploratior est. Errat etiam insigniter, in ERICO LAM & ante & post OLAVUM Pseudoregem posito, & CANUTUM V. ante & post SVENONEM repetendo.

Anno Domini DCCCXXVII. HARALDUS Rex Dacie primus (a) *Maguntie* (b) baptizatus est. r. f. XX. (c).

ERICUS (d) Rex DCCCXLVII. f. r. X.

ERICUS (e) PUER Rex DCCCLVII. f. r. XLVII.

FROTHER

(a) Scilicet *Primus* hujus nominis *christianus Rex*; nam fuere antea in ethnicismo plures *Haraldi*, inter quos nominatissimus ille Rex HARALDUS HYLDETAN, & forte alius, HARALDUS Rex, qui Seculo VIII. vixit, & cujus nepos fuit *Annulo*, de quo Francorum *Annales Eginhardi, Fuldenses, & Bertiniani*, ap. Du Chesne T. II. p. 257. 542. T. III. p. 171.

(b) Vide supra Not. ad *Nigellum* p. 408.

(c) Legend. forte: *regnavit feliciter XX. annos*, & sic de sequentibus. *Annales Francorum Baptismum Regis Haraldi Klak* ad An. 826. referunt.

(d) Ille, qui apud Francorum Scriptores *Horicus*, & supra in Vita S. Anscharii Cap. XXI. XXII. XXVIII. *Oricus Senior* nominatur.

(e) Supra in Vita S. Anscharii Cap. XXVIII. vocatur *Oricus Junior*, in *Annal. Fuldens.* ap. Du Chesne T. II. p. 533. *Horicus & unus puer*, Conf. *Annal. Metens.* ib. T. III. p. 304. 305. *Adam. Brem. L. I. c. 18.*

Nomina Regum catholicorum.
 in dama. quorum industria propagata ē
 fides catholica. qui religionis amo
 re p̄ diuersa loca ecclesias construxerūt.
 & regali munificentia donauerunt.
 Quorum apud nos memoria celebris ē.
 & manet p̄ secula.

^{f. r. xxx.}
 Sveho. Magnus Rex. 01. xl. iii.

^{f. r. vii.}
 Haroldus filius eius. Rex. 01. lxx. iii.

^{f. r. vii.}
 Canutus S. S. C. S. Qui nostram fundavit ecclesiam. 01. lxxxi.

^{f. r. viii.}
 Olafus frater eius Rex. 01. lxxx. vii.

^{bonus f. r. viii.}
 Ericus frater eius. Rex. 01. xc. v.

^{f. r. xxx.}
 Nicolaus frater eius. Rex. 01. c. iii.

^{f. r. vii.}
 Ericus Rex. 01. c. xxx. Sedis

^{f. r. vii.}
 Ericus Rex. 01. c. xxx. Sedi

^{f. r. ii.}
 laus Rex. 01. c. xxx. ix.

^{f. r. ix.}
 ricus Rex. Quartus

^{f. r. x.}
 anitus Rex.

ueno Rex.

Canutus
 Waldimar.

FROTHE ^(f) Rex DCCCCIII. f. r. L . . ^(g).

HARALDUS Rex *Secundus* ^(h) DCCCCLV. f. r. LX.

SVENO Rex MXV. f. r. X. ⁽ⁱ⁾.

KANUTUS HARTHE ^(k) Rex MXXV. f. r. XIX.

Nomina Regum catholicorum in Dania, quorum industria propagata est fides catholica, qui religionis amore per diversa loca ecclesias construxerunt, & regali munificentia donaverunt. Quorum apud nos ^(l) memoria celebris est & manet per secula.

SVENO MAGNUS ^(m) Rex MXLIII. f. r. XXX.

HAROLDUS, filius ejus, Rex MLXXIII. f. r. VII.

CANUTUS SANCTUS, frater ejus, qui nostram fundavit ecclesiam ⁽ⁿ⁾, MLXXXI. f. r. VI.

OLAVUS, frater ejus, Rex MLXXXVII. f. r. VIII.

ERICUS BONUS, frater ejus, Rex MXCV. f. r. VIII.

MCIII. vacat regnum sub custodibus, *Haraldo* ^(o) filio ejus & domino *Afcer* ^(p) Lundenfi Arceepiscopo.

NICOLAUS, frater ejus, Rex MCIII. f. r. XXX.

ERICUS EMUNE Rex MCXXX. *Secundus*. f. r. VII.

ERICUS LAMB Rex MCXXXVII. *Tercius* ^(q) f. r. IX. Tercio anno regni ejus insurgit contra eum *Olavus*.

OLAVUS ^(r) Rex MCXXXIX. f. r. II.

ERICUS

(f) *Frotho* ille nec in Annalibus Francorum, nec apud *Adamum Bremensem*, occurrit, nisi forsan sub nomine *Sigefridi* aut *Godefridi*, quod tamen omnino incertum est. Sed in *Ol. Trygg. Saga* T. I. p. 69. *Frotho* Rex Jutlandiae nominatur, ab *Umnone* Archiep. Hamb. baptizatus, ac tres in Jutia Episcopatus instituisse perhibetur. A *Svenone Aggonis* supra p. 48. *Kanuti* filius traditur. Sic etiam a *Saxone Grammatico* p. 178. qui eum in Anglia baptizatum scribit. Habetur quoque *Frotho* in plerisque vetustis Regum nostrorum Catalogis, vide supra p. 14. 16. 19. 29. 33. 37. 66. 115. 158. 268. In horum nonnullis *Frotho* dicitur *Svenonis filius* aut *frater*, in aliis *Victor Angliae*, & *bin Friske, Vegetus*, cognominatur. *Petrus Olai* supra p. 173. duos *Frothones*, Jutiae Regulos, statuit, &, ut videtur, haud inepte. Lege, quæ de *Frothone*, postremo Regulorum Jutiae, erudite commentatus est magnus noster *Grammus* Not. ad Meurf. p. 129. 130. 140.

(g) Posterior numerus discerni non potest, sed ex computatione auctoris nostri qualicunque erit I. hinc *Stobæus* recte ponit LI. Ceterum, GORMONEM patrem Haraldi Blaatan an studio omiserit auctor, an FROTHONEM loco illius erronee posuerit, incertum est.

(h) Cognomento *Blaatan*, *Secundus* ejus nominis christianus Rex.

(i) In annis regiminis *Haraldi*, *Svenonis* & *Kanuti* computandis, Auctor hujus Seriei toto cælo errat.

(k) Oscitanter hic auctor noster patrem cum filio confundit, *Hartbe-Canutum* pro *Canuto Magno* sive *Divite* ponendo.

(l) In *Ecclesia* scil. *Lundenfi*, cujus *bi Reges* erant primi fundatores ac benefactores præcipui.

(m) Cognomentum *Magnus* non solum in *Necrologio Lundenfi* SVENONI ESTRIUO attribuitur, sed etiam ab aliis vetustis & probatæ fidei Scriptoribus, *Ælnotho* Monacho, & *Wilhelmo* Abbate. Imo in Dipl. dotationis Ecclesiæ Lundenfis Anni 1085. CANUTUS dicitur MAGNI Regis filius.

(n) *Canuti IV.* sive *Sancti* Diploma Foundationis & Dotationis Ecclesiæ S. Laurentii Lundenfis, datum Lundæ An. 1085. d. 21. Maji, legitur in *Kil. Stobæi* Tribus Mon. Lund. p. 20. & *Lagerbringii* Monum. Scan.

(o) De *Haraldo* ita *Saxo* p. 227. Tunc Rex *Haraldum* filium, quem præstantior ætas bonori tempestivum effecerat, Regis partibus perfuntorie donat.

(p) *Afcerum*, ut destinatum tunc Archiepiscopum Lundensem & quasi Primate regni, *Haraldo* in regimine administrando adjunctum dedisse ERICUM Regem, hinc discimus.

(q) Ratione ERICI BONI *Primi*, & ERICI EMUN *Secundi* ejus nominis, *Tertium* dici ERICUM LAM, jam ante ad præcedens *Cbron. Anon. Rosk.* No. XXIV. p. 385. monui.

(r) *Haraldi Kæstæ* filius, de quo supra ad jam citatum *Cbron. Anon. Rosk.* p. 384.

ERICUS Rex *Quartus* ^(s) f. r. IX.

MCXL. XII. Kalend. Aprilis ^(t) feria IIII. post nonam facte sunt tenebre.

CANUTUS Rex ^(u).

SVENO Rex.

CANUTUS.

WALDIMARUS.

MCXLVI. VI. Kalend. Decembris feria IIII. facta est *eclipsis*.

MCLIX. anno Regis WALDAMARI V. ^(v) electus est scismaticus *Victor*.

VII. Regni ejus ^(x) *E. Lundenfis Archiepiscopus Ierosolimam* ivit, redit autem XIII.

MCLXXI. *H. Dux Saxonie* tradidit filiam suam ^(y) Domino *Kanuto*, Regis WALDEMARI filio, uxorem.

(s) ERICUS, quem noster hic *Quartum* nominat, nullus alius esse potest, quam mox antea memoratus ERICUS LAMB, *Tertius* dictus, lapsu quodam memoriae hic repetitus. Ergo hic ultimus ERICUS recte expungendus. Haec Regum nomina scripta sunt una eademque vetustissima manu, unde patet, primum Seriei hujus in Necrologio Lundenfi Scriptorem vixisse ante & ad tempora Regis ERICI LAM. Proximus continuator non ultra tempora WALDEMARI I. vitam protraxisse videtur, cum nullum huic succedentium Regum annotaverit.

(t) Apud *Stobæum*, vitio forte typographi, legitur *XIV. Kal. April.*

(u) CANUTUS Rex perperam bis positus est, lapsu forte calami, & ante & post SVENONEM, cum tamen unus idemque CANUTUS V. sit, postea in Ianuaria Roskildensi occisus. Hic igitur CANUTUS e numero Regum eliminandus.

(v) Si *Annus Christi* 1159. quo *Victor* initio mensis Septembris Papa proclamatus est, fuerit regni WALDEMARI I. quintus annus, sequitur, WALDEMARUM Anno 1154. primo electum fuisse Regem.

(x) Scilicet anno. *Septimus* autem regni WALDEMARI I. annus, ad computationem praemissam, sit *Annus* 1161. & *annus decimus quartus* regni WALDEMARI sit *Annus Christi* 1168. Hinc videmus, Auctorem annos peregrinationis *Eskilli* Archiepiscopi recte emensum esse, ut scilicet in aestate Anni 1161. *Eskillus* profectus sit, ac circa exitum Anni 1167. domum redierit. Hujus peregrinationis Hierosolymitanæ meminit Saxo p. 299. 341. Dum in eodem itinere *Eskillus* apud *Alexandrum III.* Papam *Senonis* in Gallia morabatur, *Stephanum* primum Svecorum Archiepiscopum Anno 1163. aut 1164. consecravit, Vid. *Benzelii* Monum. p. 82. 190. 191. An. 1164, ut testantur *Annales Esromenses* supra sub No. XVIII. inserti p. 241. *Eskillus Hierosolymam* ivit. An. 1167. in gratiam cum Rege rediit, & in festo b. Martini cum honore & letitia omnium in Ecclesiam & Civitatem suam receptus est, ut docent circumstantiæ ex *Epistolis Jo. Sarsberiensis* p. 238. 344. perpensa. Redux ex hac peregrinatione, anno sequente expeditioni in *Wagriam* contra *Brammesios*, Saxo p. 341. & alteri in *Rugiam* contra *Arconenses* interfuit, Saxo p. 324. Conf. *Helmoldus Bangerti* p. 234. 237.

(y) *Gertbrudem* nomine, Saxo p. 350. Cum nostro amice conspirat *Albertus Stadenfis*, ad An. 1171. ita scribens: *Heinricus Dux filiam suam Regi Daciae desponsavit, qui heredem ex ea non habuit.* Conf. Saxo p. 317. *Helmoldus Bangerti* p. 338.

XXX.

Vita S. Anscharii Archiepiscopi Hamburgensis
a S. Remberto conscripta.

Nongenti jam effluxere anni, ex quo S. Rembertus Archiepiscopus Hamburgensis Vitam præcessoris sui S. Anscharii, primi Hamburgensis Archiepiscopi ac totius Septentrionis Apostoli, quam heic Eruditio patriæ meæ offero, conscripsit. Rembertum auctorem hujus vitæ esse, testatur non solum Adamus Bremensis Lib. I. Cap. 31. eandem alias sæpius scil. Cap. 18. 19. 21. 24. 26. 28. 29. allegans (*), sed etiam Vitæ S. Remberti Auctor Cap. 9. qui ipsius æqualis fuit, temporibusque Imp. Caroli Crasfi & Arnulphi floruit. Haud sane levis jactura foret, si Liber Remberti de Vita S. Anscharii deperditus fuisset, quod suo tempore credidit queriturque Baronius (a); multa enim ille particularia de rebus Septentrionis nostri, Seculo nono gesta, prodit, quæ alibi frustra quærantur, & quæ absque eo hodie ne sciremus. Huic autem irritæ querimonie ac creditæ jacturæ postea, cum magno reipublicæ literariæ emolumento, abunde consultum est. Varias enim Vitæ Anscharianæ Editiones jam diu Germani habent, satis notas, videlicet, Philippi Cesaris ex Codice Hamburgensi in Triapostolatu Septentrionis, Lambecii ex Cod. Corbeiensis sive Parisiensis in Originibus Hamburgensibus, iteratam in Lindenbrogii Scriptor. Rer. Septentr. Editionis Fabricianæ, & Nicolai Staphorstii in Hist. Eccl. Hamb. Sic etiam Batavi suam Editionem in Bollandi & Henschenii Actis Sanctor. ad d. 3. Febr. ex prædicto Cod. Corbeiensis, Galli suam in Mabillonii Actis SS. Benedict. T. VI. p. 75. (b), & Sveci suam, procurante Claudio Arrbenio (c), ostentare possunt. Post has omnes, cur ni nos quoque Danos, qui ratione plantatæ per eum apud nos Ecclesiæ Christi, haud minori ceteris jure Sanctum Anscharium nobis vindicare possumus, nostram tandem Editionem producere oporteret (d). In ea vero adornanda, cum nulli illius libri apud nos scripti Codices hodie existent (e), ingenue fateor, me non multum novi præstitisse, nisi quod ex ceterarum omnium collatione & variantibus Textum, quantum fieri potuit, emendatum castigatumque tradere, ac varios locos observationibus notisque necessariis illustrare conatus fuerim. Lectiones variantes minoris momenti, & quæ parum ad rem faciunt, plane omisi, quæ omnes in Editione Staphorstiana annotatæ consuli possunt. Summaria quorundam Capitum, quæ coæva videntur, suis locis restitui, licet non in omnibus exemplaribus compareant, reliqua Summaria Capitum ipse addidi. Capitum distinctio eadem

P P P P P 2

est,

- (*) Auctor quoque Hist. Arch. Brem. ap. Lindenbr. p. 71. idem his verbis confirmat: „*Quam Vitam* veridico „sermone descripsit suus Successor S. Reimbertus, more beati *Johannis Evangelistæ*, quasi de alio scribens, „innuit se fidelissimum ejus discipulorum perhibere veritati testimonium, quam cognovit in verbo Dei. „*Hunc librum* direxit ad fratres Cænobii Corbeie, beatificans eos, quod talem miserunt, & nobis congratulans, quod talem meruimus suscipere pastorem.“
- (a) Verba Baronii Annal. T. X. p. 150. hæc sunt: „*Res præclare gestas Anscharii* scriptis mandavit æque sanctus ejus successor *Rembertus*, qui de Vita ejus librum conscripsit, sed magna jactura deperditum queritur. Ex eo tantum illa sunt nobis nota, quæ idem, qui supra, *Adam* suo Chronico intexuit.“
- (b) Excerpta etiam *Vitæ Anscharii* prolixiora leguntur ap. Du Chesnium T. III. p. 395. sq.
- (c) Latino Textui *Arrbenius* adjunxit *Versionem Svecicam veterem*, in Monasterio Naadendalensi Finlandiæ repertam, cujus auctor sine dubio fuit *Nicolaus Hermannides* Episcopus Lincopensis, Anno 1391. mortuus, Vid. *Arrbenii* Præfationem in Vitam Anscharii, *Dalmi* Hist. Svec. T. II. p. 557.
- (d) *Örnhielmus* Hist. Eccl. Svec. p. 97. singularem & inanem fingit rationem, cur Scriptores Dani *Vitam S. Anscharii* nunquam edere voluerint, quia scil. ea tradit, quæ palam in ipsorum Historiis vel negantur vel aliter narrantur, Conf. Index ejusdem libri in voce *Rembertus*. At, quæso, cur non eadem ratio *Andream Vellejum Danum* ab edendo *Adamo Bremensi* abstinuit?
- (e) Penes *Stephanium* fuit olim exemplar *Vitæ S. Anscharii*, ex veteri ms. Codice transcriptum, Vid. *Stephanii* Not. ad Saxon. p. 193. An vero Codex iste in Dania nostra fuerit, aut ubi, non indicat. Conf. *Staphorst* T. I. p. 44.

est, quæ in plerisque & optimis Editionibus, a quibus tamen omnibus recessi in *distinctione Capituli XIII.* cui partem Capituli XII. addidi, quantum scilicet *Legationem Gautberti in Sveciam* concernit, ut sic & Caput XIII. ceteris coæquetur, & omnia, quæ cohærent, simul legantur. Apud *Bollandum* & *Henschenium* longiora sunt Capita, quam in ceteris Editionibus, ideoque sunt ibi solum numero septendecim, cum heic triginta quatuor sint. Prodit itaque egregii hujus monumenti *octava* minimum & *Danica Editio*, quæ factum esse spero, ut nulli nationi, cujus interest *Anscharium* novisse, de jactura vitæ ejus ulterius conquerendi ansa jam superfit. Optandum omnino erat, ejusmodi quærimoniæ causam aliquando removendam fore de jactura *Diarii ipsius B. Anscharii*, in quo ipse *Itinera suæ Missionis, & quæ quotannis ad convertendos Septentrionales nostros* gessit, annotavit. Vereor autem, dudum hunc thesaurum deperditum esse, nisi forte inter *spolia Romana* fortunato casu aliquando detegeretur. Exstitisse olim illud *Diarium* post quatuor ab ævo Anscharii Secula, *Romamque Corbeia* Saxonica a *Tymone* Abbate, qui Monasterio illi Anno 1249. præfectus fuit, circa An. 1261. missum esse, nos docent *Annales Corbeienses* ap. Leibnit. T. II. p. 310. his verbis: *MCCXV. donavit nobis Baltasar Rummer S. Ansgarii Manuale, in quo sancti ejus labores in Septentrione juxta annos & dies studiose notati sunt breviter: Tymo (f) postea id Romam misisse dicitur.* Dignum lamentatione talis cimilii detrimentum! Facile crederem, hoc *Diarium Adamo Bremenensi*, præter cetera, quibus usus est, subsidia, etiam ob oculos fuisse, siquidem particulares quasdam proferat circumstantias, quæ in *Vita S. Anscharii* adeo explicite non exstant. An vero *Manuale* illud *B. Anscharii Remberto* cognitum & ad manus fuerit, incertum valde est; Minimum ille ejusdem ne verbulo quidem meminit. Et si eodem usus fuisset, vix dubitarem, quin in rebus narrandis meliorem sæpius ordinem chronologicum observasset, nec aliquibus in locis obscurus adeo fuisset (g). Quanti autem pretii *Rembertus* nobis sit, & quam alias copiosus accuratusque in describenda *Vita S. Anscharii* fuerit, utpote fidelissimus ejus discipulus, pene in omnibus conscius ac familiarissimus, videmus tamen, cum haud paucas circumstantias, aut ob defectum forte subsidiorum, omisisse, aut forte tum, cum scriberet, non recordatum fuisse. Imo studio aliqua *Rembertus* neglexisse videtur, tanquam res aut omnibus tunc notas, aut certis quibusdam Anscharii comitibus cognitæ, ex. gr. *Witmaro*, ad cujus notitiam *Rembertus* Cap. IX. appellat, his verbis: *In qua Legatione, quanta quamque gravia perpeffus sit mala, melius ipse, qui interfuit, prædictus pater Witmarus intimare poterit.* Quæ admonitio iis præcipue data sit, qui ex silentio Scriptoris argumenta captare solent. Inter res vero eas *S. Anscharii*, quarum nullam *Rembertus* mentionem injicit, sunt, quæ sequuntur: (1) Quod post excidium Hamburgense exulans, *Bremâ* a *Leuderico* Episcopo expulsus fuerit, docente *Adamo* ap. Lindenbr. p. 8. & *Hist. Arch. Brem.* ib. p. 70. (2) Quod in prædio *Ramesloa*, ipsi a venerabili matrona *Ikia* donato, Cænobium sive Conventualem Ecclesiam exstruxerit, quo dispersos post excidium Fratres Hamburgenses transtulit, *Adam.* p. 8. 9. *Hist. Arch. Brem.* p. 71. (3) Quod *Bremæ* Cænobium sanctorum virorum condiderit (h), *Adam.* p. 9. (4) Quod in *Briximon* [sive *Birsen*, *Bersen*,

(f) *Annal. Corbei.* ap. Leibnit. T. II. p. 311. MCCLIX. eligitur *Tymo* Abba noster. MCCLXI. ardua meditatur *Tymo* noster, sed quo discordia duxit fratres? Et p. 312. MCCLXXII. obit *Tymo* Abba noster.

(g) Notabilis est ille *Adami Bremenensis* Lindenbr. p. 7. locus, de *Vita S. Anscharii* loquentis: *Verum quod distinctio temporum ibi obscura est, pleraque ab aliis scriptis, temporis congruentia, mutuavimus.* Et quæ, quæso, essent alia illa *Scripta*, quibus usus est *Adamus*, si non inter ea fuisset superscriptum illud *Manuale sanctorum Anscharii in Septentrione laborum.*

(h) Quod *S. Anscharius* in urbe *Bremâ* *Hospitale Pauperum* constituerit, id *Rembertus* Cap. XXX. narrat, nullam autem *Cænobii Bremenensis*, neque ceterorum extra urbem *Hospitalium*, mentionem facit. Verum *Adamus Brem.* ap. Lindenbr. p. 9. de sacris hisce locis, ab *Anschario* fundatis, satis distincte loquitur ita scribens: „ — domi Congregationum suarum curam egit. Quarum primam, quæ ab *Hammaburg* olim barbarica „ incursione depulsa est, ipse transtulit ad *Ramsolas*. Secundam in *Bremis* habuit *Sanctorum Virorum*, qui „ habitu quidem usi canonico, Regula vivebant monastica, usque ad nostri fere temporis ætatem. Ter- „ tiam *Sanctarum Virginum* congregationem in *Briximon* adunavit, ubi devota Christi matrona *Lurgard* to- „ tum patrimonium suum offerens cælesti sponso, magnum chorum castitatis suo nutritivum ducatu. Ad

„ curam

Berſen, *Barſen* (i)] congregationem ſanctarum virginum & in variis locis extra Bremam *Hospitalia* inſtituerit, *Adam.* p. 9. (5) Qvod *Diarium itinerum* ſuorum *ſacrorum* in Septentrionem conſcripſerit, ut paulo ſupra obſervatum eſt. (6) Qvod *Vitam S. Willebadi* ſcripſerit, eumque in Sanctorum Catalogum retulerit, *Adam.* p. 5. 7. 9. *Hiſt. Arch. Brem.* p. 69. 71. (7) Qvod *Reliquias Sanctorum Remenſium* ab *Ebbone* perceperit, eaſque variis Eccleſiis diſtribuerit, *Adam.* p. 7. 8. (8) Qvod ei *Sergius* Papa An. 847. prærogativas quasdam, a *Leone IV.* An. 849. confirmatas, conceſſerit, ſcil. ut *Mitra* utatur, ut *Crucem* ante ſe portari faciat, ut *Pallium* pluribus ſolito feſtis induat, *Staphorſt* T. I. p. 38. 40. Inter plura momenta, quæ apud *Rembertum* deſideramus, etiam illud eſt, qvod, HARALDI Regis baptiſmum narrans, nullam aut *Conjugis*, aut *Filii* ac *Nepotis* ejus, mentionem faciat, cum tamen omnes Moguntia adfuerint, & una cum HARALDO ceteriſque Danis baptizati ſint, qvod ſupra ex *Nigello* aliisqve monſtratum dedimus. Hæc ſunt, quæ ad *meam Remberti Editionem* præmonere volui. Qui uberioſiorem, aut de reliquis Editionibus, aut de rebus Anſcharii in genere notiſſiam deſiderat, uniuſcujuſque Præfationem adeat, & præſertim doctiſſima illa Prolegomena, quibus *Bollandus* & *Henschenius* in Actis Sanctorum ſuam Editionem locupletarunt. Antequam tamen ipſum *Remberti Textum* in medium profero, & ut *Acta temporum S. Anſcharii*, quæ ordine ſæpius inverſo narrata ſunt, ſuis quodammodo veris annis & temporibus reſtituantur, placuit ad calcem ſubjungere CHRONOLOGIAM VITÆ ANSCHARIANÆ; Ea enim *S. Anſcharii Chronologia*, quam ad ſuam Editionem contexuit *Arrbenius*, tota in annis rerumque geſtarum ordine errabunda eſt: E contrario illa, quam heic trado, non modo *Acta* & annos ipſius *Anſcharii*, ſed etiam omnia, quæ de *rebus Septentrionis noſtri* eo vivente geſtis ſuperſtites adhuc illorum temporum Hiſtorici tradiderunt, enarratiſſe perſequitur.

Vita Sancti Anſcharii.

Præfatio Auctoris.

Sanctiſſimis, & in Chriſti amore præcipua veneratione reſcolendis, patribus & fratribus, in ſacraſtiſſimo *Corbejæ* (a) monaſterio Deo militantibus, filii atqve diſcipuli (b) reverendiſſimi *Anſcharii* (c) perennem perpetuæ felicitatis orant in Domino dominantium pacem & ſalutem. Diu per Domini gratiam paſtoris boni munere delectati, prædicationibus & exemplis informati, meritis & interceſſionibus ſuffulti, nunc tandem ejus præſentia deſolati, ſatis perpendimus, quid pro nobis gemendum, quidve pro illo gratulandum ſit. Etenim verus Dei cultor abſtinens ſe ab omni opere malo, &

in

„curam autem pauperum & ſuſceptionem peregrinorum, multis locis *Hospitalia* præparavit. Unum autem vel præcipuum habuit *Bremæ*, &c.“

- (i) Conventum Sanctarum Virginum in *Barſen* a S. Anſchario conſtructum, etiam nos docet *Hiſt. Arch. Brem.* ap. Lindenbr. p. 71. Locus ille in Diplomatiſſimis *Ottonis II.* aliorumque veterum Imperatorum ſcribitur *Bireſinum*, *Birrbifinum*, *Birchifinum*, *Byrſen* & *Berſen*, *Staphorſt* T. I. p. 284. 312. 323. 563. 687. Situs loci in Comitibus Hojenſi quærendus.
- (a) *Adamus Bremenſis* L. I. c. 31. *Remberti* Librum de Vita Anſcharii Monachis *Novæ Corbejæ* dedicatum ſcribit. *Adamum* autem erraſſe, & heic intelligendam eſſe *Veterem* in Gallia *Corbeiam*, liquide demonſtrat *Lambecius* in Notis ad h. l. Vid. *Staphorſt*. T. I. p. 201. ſq.
- (b) Hinc apparet, *Rembertum* in ſcribenda S. Anſcharii Vita adiutorem habuiſſe condiscipulum quendam ſuum, qvod etiam Auctor Vitæ ejus Cap. 9. expreſſe teſtatur.
- (c) Nomen illud viri proprium antiquum eſt, & apud Gallos olim uſitatum. Nomullis ſcribitur *Anſgarius*. *Anſcarius* ſubdiaconus, Capit. Reg. Franc. T. II. p. 130. *Anſcharius* Marchio, Chron. Alberici p. 235. Idem eſt qvod *Anſcherus*, Append. ad Flodoard. p. 167. & *Ancherus*, Martene Theſ. Nov. Anecd. T. III. p. 1188. Imo in *Vita Liuthbergis* Eccard. Orig. Saxon. p. 547. ipſe Archiepiſcopus noſter expreſſe *Anſgerus* nominatur. *Hiſt. Gueſſ.* ap. Leibnit. T. I. p. 797. *Anſgardus* Epicoſpus dicitur. Ab *Anſchario* Archiepiſcopo & Danorum Apoſtolo nomen apud nos propagatum eſt, ut etiam hodie vigeat, multique in baptiſmate nomine *Ancher* ſive *Anker* & *Ankarus* nuncupentur.

in simplicitatis modestia permanens, certam de se fiduciam præbuit, quod hinc sublatum ad Deum, quem semper tota devotione dilexit, cuique semper animo intendebat, sine cunctatione eo pervenit. Unde pro retributionis ejus præmiis nobis vere gratulandum credimus; Pro nostra autem desolatione necessario supplicandum, ut, qui humanitus tanto destituti sumus Pastore, cœlitus divino protegamur auxilio. Inter varias etenim pressuras positi, veraciter id sentimus, quod amiserimus, & quid pro nobis dolere debeamus, satis intelligimus. Vivente enim ipso, nihil nobis deesse videbamus. Ejus namque sanctitatem Reges honorificabant, pastores ecclesiæ venerabantur, clerus imitabatur, populus universus admirabatur, & dum illum cuncti sanctum & justum prædicarent, nos quoque tanquam corpus capitis pro ejus bonitate venerandi ac laudabiles videbamus. At nunc tanto munere frustrati, de nostris meritis non præsumimus, cum magis timido corde expavescimus, ne, peccatis merentibus, luporum patere incipiamus moribus. Mundus namque, in maligno positus, magis ea, quæ justa & sancta sunt; evertere, quam religiōsa quarit erigere, & inimicus humani generis diabolus, quanto sanctiorem & religiosiorem quemque conspexerit ducere vitam, tanto majori conamine adversa quæque objicit, ut ea, quæ sunt sancta, destruat, & ne ab aliis imitentur, calida svasione & pravis intentionibus auferat. Nos itaque inter formidolosa pericula suspirantes, licet multiplicia mala temporaliter timeamus, divinum tamen adjutorium nobis licet indignis non defuturum credimus. Ideoque *Vestram* devotissimam *Sanctitatem* supplici corde rogamus & petimus, ut memores nostri intercedere pro nobis dignemini ad Dominum, quod nunc nos ejus misericordia non derelinquat, sed adjutor noster benignissimus noxia cuncta a nobis depellat, sitque nobis refugium in tribulatione, qui non deserit sperantes in se. De illius itaque clementia præsumentes, spemque nostram in illius misericordia collocantes, & quæ nobis contingere (d), vel qualiter in futurum subsistere debeamus, illius judicio derelinquentes, pietatis ejus gratiam toto cordis ac mentis affectu collaudamus & glorificamus, qui nobis vel ad tempus tanta concessit uti Patrono. *Vestram* quoque (e) *Paternitati* gratiarum actiones immensas referimus, quia vestro beneficio ac licentia talem promeruimus Patrem habere. Cujus exempla si quis imitari voluerit, cœlestem quodammodo in terris habebit conversationem. Siquis doctrinæ ejus recordatus fuerit, viam mandatorum Dei sine errore incedere poterit. Siquis monita exhortationis ejus attenderit, laqueos inimici præcavere studebit. Hujus itaque sanctissimi Patris memoriam stylo exarare decrevimus: & qualiter apud nos vixerit, quidque de eo nobis cognitum extiterit, *Vestram Reverentiæ* scriptis intimare, quo divinam clementiam in beato viro *Vestra* nobiscum collaudet affectio, & imitari volentibus exemplum salutis fiat ejus sanctissima devotio.

I N C I P I T V I T A.

Caput I.

S. Anscharii pueritia, tyrocinium monasterium, Visiones.

Beatissimi Patris *Anscharii* religionis sanctitas, divina largiente gratia, ab ineunte crescere cœpit ætate (f), & per singula ætatum momenta virtutum multiplicavit augmentum.

(d) Al. quid nobis contingeret.

(e) Alibi additur: Sanctissima.

(f) Car. le Coindre Annal. Francor. T. VIII. p. 115. alique S. *Anscharium* Anno 800. natum putant. Alii alium

augmentum. Namque ab infantia spiritualibus revelationibus cœlitus inspiratus, & per Domini gratiam superna visitatione est sæpius admonitus, quod mentem suam a terrenis disjungens, toto corde cœlestibus inhiaret (g), quas quidem revelationes quibusdam nostrum, qui ei familiarius adhærebant, innotuerat, eo tamen tenore, ne tempore vitæ suæ cuiquam manifestarentur. Quas nos ad laudem Domini, post obitum ejus, huic operi inferere elegimus, ut quique legentes agnoscant, quanta gratia Dominus servum suum a primæva ætate correxerit, ac deinceps, succedentibus bonorum operum meritis, clarificare dignatus fuerit. Referebat namque, quod in tempore pueritiæ suæ, cum *quinque esset annorum* (h), mater sua in Dei timore admodum religiosa defuncta fuerit, ac non multo post tempore ipsum *pater* (i) suus causa discendi literas ad *scholam* (k) miserit. Ubi cum esset positus, cœpit, ut tali ætati familiare est, cum cœvis sociis suis pueriliter agere, & discursibus inanibus atque jocis magis operam dare, quam discendæ disciplinæ instare. Cumque puerili ætati taliter deditus esset, visum est ei quadam nocte, quod esset in quodam loco nimis lutofo & lubrico, ita ut inde non nisi cum magna difficultate exire valeret; secus illum vero locum esse viam amœnissimam, in qua videbat procedentem quandam, quasi dominam omni ornatu & honestate præclaram; plures vero alias fœminas dealbatas, cum quibus erat & mater sua. Cumque eam recognovisset, cœpit ad eam velle accurrere, sed de loco illo cœnoso & nimis lubrico non facile exire poterat. Chorus autem ille fœminarum cum ei appropiasset, visum est illi, eam, quæ quasi domina aliarum videbatur, quam ille indubitanter *Sanctam Mariam* esse credebat, ei dixisse: *Fili, vis ad matrem tuam venire?* Cui cum ille respondisset inhianter, se velle; rursus illa intulit: Si nostræ societatis particeps esse volueris, omnem debes vanitatem fugere, & jocos pueriles dimittere (l); valde enim nos detestamur omnia, quæ vana & otiosa sunt; nec potest in nostro conventu esse, quicumque fuerit hisce delectatus. Post hanc igitur visionem statim cœpit se gravius agere, & puerilia consortia devitare, lectioni & meditationi, ceterisque utilitatibus arctius se occupare, ita ut focii ejus valde mirarentur, quod tam subito mutatus est in aliam conversationem. Cumque apud Vos consuratus,

Q q q q q 2

atque

alium annum maluit. Ego vero, postquam *diem* ejus *natalem*, ut credo, detexi, *Annum* 801. non possum non præferre. Quod etiam cum optimis Annalists & Chronologis, cum Remberti Cap. XXXIII. collatis, pulchre convenit. Ex his enim constat, illum An. 865. die 3. Februarii mortuum esse, postquam quatuor ante obitum mensibus, scil. circa initium Octobris Anni 864. ægrotare cœperat. Rembertus, testis omni exceptione major, expresse dicit, *Anscharium ætatis suæ anno sexagesimo quarto, Episcopatus trigesimo quarto*, gravi coepisse corporis morbo laborare. Computatione ergo facta, natus sit *Anscharius* Anno 801. & quidem ante mensem Octobrem, Archiepiscopus autem Hamburgensis factus Anno 831, ut infra ad Cap. XI. monstratur. Jam ad *diem natalem* beati viri redeo, quem fuisse *diem* 8. *Septembris*, suspicor, ad illum enim diem sive *V. Idus Septembris* in *Necrologio* nostro *Lundenfi* sic annotatum invenio: *ANSGARII EPISCOPI*, similiterque in *Missali Hamburgensi*: *ANSGARII CONFESSORIS*, quod vix aliud quam *diem* ejus *natalem* designare potest: Nam *dies emortualis* ejus, testibus Remberto & plurimis *Necrologiis*, *Missalibus* & *Martyrologiis*, in *diem* 3. *Februarii* incidit. His omnibus consideratis, ponitur, *S. Anscharium natum esse Anno 801. die 8. Septembris, ægrotare cepisse Anno 864. initio Octobris, & obiisse Anno 865. die 3. Februarii: ætatis suæ anno sexagesimo quarto*. Unde etiam patet, quantum in *Chronologia* *S. Anscharii* a vero abludit *Arrhenius*, qui eum Anno 805. natum, 834. Archiepiscopum factum, & 869. mortuum asserit, eoque justius ipse corrigendus, quod *Lambecium* injuste adeo corrigat.

(g) Al. *initiarer*.(h) An. 806. d. 8. Septembris quintum ætatis annum implevit *Anscharius*.(i) Patre natus videtur illustri & in aula *Caroli Magni* solito versari, *Comte Annal. Franc.* T. VII. p. 665.(k) In monasterio scil. *veteris Corbeie* in Picardia, a *S. Bathilde* Regina Seculo VII. exstructo, cui *Corbeia* *amnis* nomen dederat, *Mabill. Act. SS. Bened.* T. II. p. 311. *Sig. Gembl. Miræi* p. 68.(l) Al. add. *ac temet ipsum gravitate vitæ custodire*.

atque in monasticis disciplinis positus ^(m), adolescentior fuisset factus, humana subrepente fragilitate, aliquantulum cepit a propositi prioris vigore frigescere.

Caput II.

Visiones continuatæ.

Interim contigit, cum excellentissimi CAROLI ⁽ⁿ⁾ Imperatoris obitum audisset, quem ipse antea in magna potentia gloriosum viderat, atque cum magna prudentia regna laudabiliter gubernasse judicaret. De tanti itaque Imperatoris excessu ipse nimio terrore perculsus, rursus ad se cepit redire, & admonitionis sanctæ Dei genitricis ad memoriam verba reducere. Sicque, postposita omni levitate, compunctionis divinæ cepit amore langvescere, totumque se in Dei servitutem convertens, orationi & vigiliis atque abstinentiæ operam dedit. Cumque his virtutum exercitiis verus Athleta Domini insisteret, atque in hac gravitate permanenti mortuus illi mundus fieret, & ipse mundo. Adveniente die *Pentecostes*, gratia Spiritus Sancti, quæ in eadem festivitate super Apostolos effusa est, mentem illius, ut credimus, illustravit atque exhilaravit. Visum est illi eadem nocte, casu subitaneo mori debere, & in ipso mortis articulo *Sanctum Petrum* ^(o) Apostolum & Beatum *Johannem Baptistam* ^(p) in adiutorium sibi involasse; cumque anima, ut ipsi videbatur, egrederetur a corpore, ac statim in aliam pulcherrimam speciem corporis omni mortalitate carentis appareret, sub eodem momento mortis & admirationis apparuerunt præfati viri. Quorum unus erat senior, cano capite, capillo plano & spisso, facie rubenti, vultu subtristi, veste candida & colorata, statura brevi, quem ipse *S. Petrum* esse, nemine narrante, statim cognovit. Alius vero juvenis erat statura procerior, barbam emittens, capite subfusco atque subcrispo, facie macilenta, vultu jocundo, in veste serica, quem ille *S. Johannem* omnino credidit. Hi itaque eum undique circumsteterunt. Porro anima ejus egressa, statim in immensa claritate, qua totus mundus implebatur, sibi videbatur esse: per quam claritatem illum nullatenus in aliquo laborantem, Sancti supradicti miro & ineffabili modo ducentes, cum pervenissent ad locum quemdam, quem ipse *ignem purgatorium* esse, nemine narrante, certissime sciebat, ibi eum dimiserunt. Ubi cum multa passus esset, præcipue tamen tenebras densissimas, pressurasque immanissimas, & suffocationes visus est tolerasse; atque omni memoria oblata, hæc solum excogitare sufficiebat, quomodo tam immanis possit existere pœna. Cumque per triduum, ut ipse putabat, ibi cruciaretur, quod spatium illi mille annis longius, propter immensam pœnam visum est, rursus prædicti viri redeuntes, iterumque illum hinc inde circumstantes & longe majori quam prius alacritate lætantes, atque in omnibus multo suavius incedentes, per majorem, si dici possit, claritatem, gressum immobili sine via corporea ambulantes ducebant, & ut verbis ipsius utamur: „Videbam ^(q), inquit, a longe diversos sociorum ^(r) ordines, quosdam vicinius, quosdam vero longius ab oriente assistentes, ad orientem tamen respicientes. Ipsumque,

(m) In Monachorum ordinem adscitus videtur *Anscharius* Anno 813. tredecimo ætatis anno, quem d. 8. Septembris inceperat, aut initio Anni 814. De obedientia ab *Anschario* tum promissa, vid. sub finem Cap. IV.

(n) *Carolus Magnus* obiit An. 814. d. 28. Januarii.

(o) Conf. infra Cap. XXX. de viso ei *Sancto Petro*.

(p) *Johannes Baptista*, unus ex Sanctis, quos sibi patronos elegerat *Anscharius*, conf. Cap. III. XXXIV.

(q) Sequitur narratio ipsius *S. Anscharii* de secunda sua visione five somnio sacro.

(r) Edit. Col. *Sanctorum*.

„ qve, qvi in oriente apparebat, collaudantes, quidam submisfis capitibus, quidam
 „ supinis vultibus, tensisque manibus adorabant. Cumqve pervenissemus ad locum
 „ orientis, ecce viginti quatuor Seniores, secundum quod in Apocalypsi scriptum est,
 „ in sedibus sedentes, servato introitu amplissimo, apparuerunt, qvi & ipsi reveren-
 „ ter ad orientem respicientes, ineffabiles Deo laudes promebant. Laudes vero in com-
 „ mune canentium suavissimam mihi refectionem ingerebant. Sed post reversionem
 „ ad corpus retinere nullo modo poteram. In ipso vero Orientis loco erat splendor
 „ mirabilis, lux inaccessibilis immensæ claritatis, cui inerat omnis color pretiosissimus,
 „ omnisqve jocunditas. Omnes vero sociorum ^(s) ordines, qvi undiqve latantes cir-
 „ cumstabant, ab ipso gaudium hauriebant. Qvi splendor tantæ magnitudinis erat,
 „ ut nec initium ejus nec finem contemplari valerem, & circumqvaqve cum longe vel
 „ prope respicere possem, in ipsa immensitate luminis, quid intus haberetur, contem-
 „ plari non poteram. Sed ^(t) tamen superficiem cernerem, ipsum tamen *Jesum* cre-
 „ debam, de quo Petrus ait: in quem desiderant Angeli prospicere. Ab ipso nam-
 „ qve claritas procedebat, ex qua omnis longitudo & latitudo sociorum ^(u) illumina-
 „ batur. Ipse quoqve erat in omnibus, & omnes in eo. Ipse omnes exterius cir-
 „ cumdabat, ipse omnes interius satiendo regebat, ipse superius protegebat, ipse in-
 „ ferius sustentabat. Sol vero & luna nequaquam lucebant ibi, nec cælum ac terra
 „ ibidem visa sunt. Sed neqve ipsa claritas talis erat, quæ oculos contemplantium im-
 „ pediret, sed quæ oculos gratisime satiaret. Et ^(v) cum seniores sedentes dixerim,
 „ in ipso quodammodo sedebant; nam nihil corporeum erat ibi, sed erant cuncta in-
 „ corporea, licet speciem corporum habentia, & ideo ineffabilia. Circa sedentes vero
 „ splendor ab ipso procedens similis arcui nubium tenebatur. Cum itaqve a præfatis
 „ viris coram hac immensitate luminis, ubi mihi *majestas Dei Omnipotentis*, nemine
 „ monstrante, esse videbatur, præsentatus fuissim, vox suavissima, omni sonoritate
 „ clarior, quia mihi visum est omne seculum inplevisse, ab eadem majestate procedens,
 „ ad me facta est, dicens: *vade, & ^(x) ad me revertere*. Ad quam vocem omnis
 „ conventus sociorum ^(y), Deum tunc laudantium conticuit, atqve, submisfis vultu-
 „ bus adoravit. Deniqve, hæc vox a quo formata est, prorsus non vidi. Post quam
 „ vocem tristis factus, quia ad seculum redire compellebar, sed revertendi promissione
 „ securus, cum prædictis ductoribus exinde remeabam. Qvi mecum tam euntes,
 „ quam redeuntes, nihil locuti sunt, sed tamen pro ^(z) affectu in me respiciebant,
 „ quemadmodum mater unicum filium contemplatur. Sicqve ad corpus redii. In
 „ eundo vero ac redeundo, nec labor erat, nec mora, quia, quo tendebamus, fla-
 „ tim aderamus. Et licet aliqua visus sum de tanta dulcedine dulcedinum enarrasse;
 „ fateor tamen, quia nequaquam stylus tanta exprimere potuit, quanta animus sen-
 „ tit, sed nec ipse animus sentit, ut fuit: quia illud esse mihi videbatur, quod oculus
 „ non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit“. Ex hac itaqve visione,
 „ quam,

(s) Al. *Sanctorum*, quod melius.

(t) Hic ita legendum putat Lambecius: *Sed cum tantum superficiem cernerem, ipsum tamen inibi esse credebam, de quo &c.*

(u) Al. *Sanctorum*.

(v) Quæ sequuntur usque ad *Cum itaqve*, in plerisque Editionibus desiderantur, sed ad Textum ea pertinere, docet *Versio vetus Sæcica*.

(x) Ed. Col. addit: *martyrio coronatus*.

(y) Al. *Sanctorum*.

(z) Al. *tam pio*.

quam, sicut ipse dictaverat, verbis illius enarravimus, præfatus servus Dei perterritus & consolatus cœpit se sollicitius in divino timore exercere, bonisque operibus de die in diem ardentius inhærere, spemque de Dei misericordia præsumere, quam quolibet^(a) ipse disponderet occasione, ut ad palmam *martyrii*^(b) posset pertingere. Quod tamen, quia corporaliter gladio imminente non contigit, qualiter in mortificatione crucis, quam jugiter in suo corpore pro Christi nominis honore portavit, Deo miserante, completum est, cum de obitu ejus narrare inceperimus, explicabimus.

Caput III.

Præfectura Scholæ in Veteri Corbeia, Visiones.

Post hæc vero, cum Magister fuisset^(c) *Scholæ ad Sanctum Petrum*^(d), eundo vel redeundo ad claustrum, consuetudinem sibi faciebat, in oratorio S. *Johannis Baptistæ*^(e), precibus secretius insistere. Itaque post duos annos superioris visionis^(f), quadam nocte visum est ei, quod ad idem *oratorium* orandi causa divertisset, cumque ab oratione surrexisset, ecce vir per ostium veniebat, statura procera, Judaico more vestitus, vultu decorus, ex cujus oculis splendor divinitatis velut flamma ignis radiabat: quem intuitus, omni cunctatione postposita, *Christum* Dominum esse credebat, atque procurrens, ad pedes ejus corruit. Cumque prostratus in facie jaceret, ut surgeret, imperavit; Cumque surgeret, & coram illo reverenter astaret, atque præ nimio splendore ex oculis ejus emicante, in faciem ejus intendere non valeret, blanda voce locutus est ad eum, dicens: *Dic, ait, iniquitates tuas, ut justificeris.* Cui Dei servus respondit: *Domine, quid necesse est tibi dicere, tu omnia nosti, & nihil te latet.* Ille autem subsequutus: *Scio, inquit: omnia, sed ideo volo, ut confiteantur mihi homines peccata sua, ut remissionem accipiant:* Cui cum omnia, quæ ab infantia gesserat, indicasset, & illo post hæc in oratione prostrato, ipse erectus astans, dixit: *Noli timere, ego sum, qui deleo iniquitates tuas.* Post hanc vocem, qui apparuerat, recessit. Et vir Dei excitatus a somno, de fiducia remissionis peccatorum suorum confortatus, immenso tripudiabat gaudio.

Ca-

(a) Pro *quam quolibet* Edit. Col. habet *quod quadam*.

(b) De *Martyrio*, quam ipse sibi *Anscharius* imaginatus est, Conf. infra Cap. XXII. XXXIII. XXXIV.

(c) Forte legendum *factus fuisset*.

(d) Monasterium *Corbeia* in honorem Sanctorum *Petri & Pauli* apostolorum & *S. Stephani* protomartyris ædificatum erat, hinc Schola hujus Monasterii *Schola ad S. Petrum* vocatur.

(e) *Johannes Baptista*, unus ex Sanctis & selectis Patronis S. *Anscharii*, Conf. Cap. II. XXXIV. *Oratorium S. Johannis* prope a Basilica S. *Petri* Corbeiensi erat, vid. *Mabill. Act. SS. Bened. T. VI. p. 81.*

(f) Si secundam Visionem suam *Anscharius* habuerit eodem anno quo *Carolus M.* obiit, Anno scil. 814. quod ex *Remberti* narratione Cap. II. apparet, sequitur ex hac ejusdem computatione, *Anscharium* hanc tertiam Visionem Anno 816. habuisse, cum vix quindecim annos natus esset. Vix autem credibile esse potest, *Anscharium* jam tum, in prima sua adolescentia, factum fuisse Rectorem sive Magistrum Scholæ S. *Petri*, nisi dicere velis, eum propter crebras Visiones, statim ex puero virum juvenem factum esse. Alias crederem, errorem aliquem calculo *Remberti* inesse, ac *Anscharium*, ut plerique recentiorum probabiliter putant, non ante Annum 820. aut 821. Scholæ præfectum fuisse; vix enim ante vigesimum ætatis annum gravi adeo muneri maturus habitus sit. *Rembertum* vero sapius obscurum esse & contra ordinem chronologicum peccare, in prologo monui, idemque suo tempore *Adamus Bremensis* observavit. Ut igitur *Remberto* quodammodo fides constet, statuere oportet, Visionem illam, cuius *Rembertus* Cap. II. meminit, non eodem anno, quo *Carolus M.* obiit, obtigisse *Anschario*, sed circa An. 818. aut 819. ac demum post duos annos tertiam, cujus hic fit mentio, Visionem evenisse.

Caput IV.

Fulberti cædes. Withmarus Conrektor.

Quo etiam tempore contigit (g), quod Vestræ Reverentiæ notissimum est, ut quidam puerulus in schola, *Fulbertus* nomine, a socio suo tabula percussus, usque ad mortem perductus sit. Pro qua re prædictus servus Dei nimium tristis effectus est, quod sub cura *Magisterii* sui tanta negligentia sibi acciderit. Verum, appropinquante hora exitus ipsius pueri, vir Dei forte sopori deditus loculo incumbibat, cum ecce vidit in corpore & in somnis (h), animam ipsius a corpore sublatam angelico ministerio ad cælum deferri; se quoque miro & ineffabili ministerio, Deo disponente, pariter comitari. Cumque cælorum secreta penetrassent, pueri præfati animam in quandam purpuream mansionem conspexit introduci, & ibi inter agmina *Martyrum* collocari; ibique datum est ei agnovisse, quod, quia puer ille vulnus sibi illatum satis patienter tulit, & animam fratris usque ad mortem diligens, pro percussore suo nimium benigne intercescit, patientiam & benignitatem ejus, divina remunerante pietate, inter *Martyrum* choros deputatus est. Hoc autem tam celerius in hora mortis ejus ei demonstratum est, ita ut, dum in his adhuc moraretur, venerandus Pater *Withmarus* (i), qui cum eo *Scholam* puerorum regibat, & hujus rei *testis præsens adest* (k), cum pro hoc ipso ipsum excitans, obitum discipuli nunciaret, ille se hoc ante scire responderit, quod profecto Domini gratia consolationis causa ei videre concessit, ut, quia pro hac re nimium tristabatur, ex pueri salute mœstitiâ sui relevaret animi. His ergo & aliis quam plurimis revelationibus & visionibus vir Dei cœlitus inspiratus, quanta inter Vos postmodum sanctitatis gratia ac bonitatis excreverit, virorum, qui tunc affuere, testimonio melius comprobabitur. Nobis autem, quæ apud nos gesta sunt, narrare cupientibus, primo indagandum videtur, propter eos, qui hujus rei forte minus conscii sunt, qua occasione a loco stabilitatis suæ (l) huc secesserit, & cum apud Vos Deo oblatus sit, ibique obedientiam (m) promiserit, quo instinctu ad has partes emigraverit, atque ad *Episcopatus* officium apud nos sublimatus sit. Hoc autem scribere necessarium duximus, ne forte levitati quis assignet, quod vir Dei divinæ compunctionis instinctu & peregrinationis amore pro animarum salute suscepit.

Caput V.

Transitus in Corbeiam Novam.

Cœptum (n) itaque est olim in his partibus, videlicet *Saxonie*, *Monasterium* fieri, quod, autoritate & magisterio Vestro, & primo fundatum, & succedenti tem-

Rrrrr 2

pore,

(g) Circa Annum 822. ut videtur.

(h) Hac quarta erat S. Anscharii Visio.

(i) Edit. Col. *Witmarus*, aliis *Wichmarus* & *Wimarus*. Ille postea Anno 829. in Sveciam cum *Anschario* ad convertendos gentiles missus est, vide infra Cap. IX.(k) *Withmarus* adhuc post mortem S. *Anscharii* vixit, quando hujus Vitam *Rembertus* scripsit.

(l) s: ex Corbeia veteri Gallie Monasterio in Saxoniam.

(m) De *Anschario* in Corbeia veteri tonsurato & in disciplinis monasticis posito, vid. Cap. I. Not. (m)(n) An. 822. in Augusto fundamenta Monasterii *Novæ Corbeie* jacta sunt, & An. 823. S. Adelardus Abbas *Anscharium* pluresque fratres ex Veteri Corbeia huc convocat, Vid. *Tract. de construct. Corbeie Novæ* ap. Du Chesne T. II. p. 347. Conf. *Adam. Brem.* ap. Lindenbr. p. 6. Diplomata foundationis hujus Monasterii a *Ludovico Pio* An. 823. data, Vid. *Cointe Annal. Franc.* T. VII. p. 669. sq. *Schæten Annal.* Paderborn. p. 90. sq.

pore, Deo donante, consummatum est, nomenque mutuatum a loco habitationis Vestrae accepit, ut vocaretur *Nova Corbeja*. Ad hoc *Cænobium* Dei famulus, una cum aliis fratribus (o) Vestris, primo directus est, ut inibi officio fungeretur docendi. In qua re ipse tam probabilis & acceptus est inventus, ut omnium electione publice in Ecclesia verbum Dei populis prædicaret. Sicque factum est, ut ejusdem loci ipse primus & *Magister Scholæ* & *Doctör* fieret populi.

Caput VI.

Apostolatus Daniæ.

Post hæc vero contigit, ut HERIOLDUS (p) quidam Rex, qui *partem tenebat* (q) *Danorum*, ab aliis ipsius Provinciæ *Regibus*, odio & inimicitia conventus, regno suo expulsus sit. Qui serenissimum adiit Imperatorem LODOVICUM, postulans, ut ejus auxilio uti mereretur, quo regnum suum denuo evindicare valeret. Qui eum secum detentum, tam per se quam per alios (r) ad suscipiendam Christianitatem cohortatus, quo scilicet inter eos ita major familiaritas (s) esse posset, populusque Christianus ipsi ac suis promptiori voluntate in adjutorium sic veniret, si uterque unum Deum coleret. Tandem, divina gratia tribuente, ad fidem convertit (t), & sacro *baptismate* perfusum (v), ipse de sacro fonte suscepit, sibi que in filium adoptavit. Quem cum iterum ad sua remittere vellet, ut ejus auxilio munitus regni sui fines repeteret, cœpit diligentius quærere, si quem inveniret sanctæ devotionis virum, qui cum eo ire posset, ei que continuo adhereret, fieretque illi & suis ad corroborandam suscipiendamque fidem Domini magister doctrinæ Salvatoris (v). De hoc itaque prædictus *Augustus* in publico *Conventu* (x) *Optimatum* suorum, cum Sacerdotibus, cæterisque fidelibus suis tractare cœpit, ut sibi aliquem ad tale opus & voluntarium & condignum invenirent, sollicitius omnes rogare. Quod cum universi abnuerent, nullatenus se quenvquam scire dicentes tantæ devotionis virum, qui peregrinationem tam periculosam pro Christi nomine suscipere vellet.

Exitit

(o) Conf. *Adam. Brem.* p. 6.

(p) De *Haraldo* Rege, vide quæ supra annotavi ad *Ermol. Nigellum* p. 404.

(q) Alii addunt *Regni*. Sic ap. *Du Chesne* Script. Franc. T. III. p. 395. sqq. Scilicet *Juriam australem*.

(r) Inter hos *Imperator* usus est opera *Elbonis* Archiep. Remensis ad HARALDUM convertendum, ut ex *Ermoldo Nigello* patet.

(s) Hæc etiam *Saxo Grammat.* p. 175. docet: „At *Ludovicus* summo amplificandæ religionis ardore confertus, „conditionem *Barbaro* intulit, opem spondendo, si Christi cultum exequi consensisset. Nullam enim „posse ajebat animorum intervenire concordiam, dissona sacra complexis. Quamobrem petitem opus „primum religionis contubernio opus habere, neque magnorum operum consortes existere posse, quos supernæ venerationis formula disparasset. Qua sententia & salutem hospiti & sibi pietatis præconium perit; HARALDUM enim, solenni lavacro usum, consequenter Saxonis roboravit auxiliis“.

(t) Summam *Ludovici* Imp. curam circa conversionem HARALDI Regis Gentisque Danorum *Ermoldus Nigellus* Carmine suo supra inserto laudat. Imo ipse LUDOVICUS, in Diplomate erectionis Archiepiscopatus Hamburgensis An. 834. dato, Deo persolvit gratias pro conversione Danorum & Sveonum, suis temporibus & studiis factam.

(u) An. 826. circa Kal. Junii *Ludovicus* Imp. solennem conventum in Palatio *Ingelheim* celebrat. Ibi venit HARALDUS, cum uxore, & multitudine Danorum, & cum iis in Basilica S. Albani Moguntiae baptizatur. Imperator *Regem*, *Juditha* Augusta *Reginam* de sacro fonte levavit. Rex ab Imperatore plurimis muneribus ac Comitatu *Riustri* in Frisia donatus est. Hæc ex *Annal. Laurisham. Astronomo*, & *Thegano* narrat *Cointe* T. VII. p. 784. sq. Conf. *Eginhardi Annal.* ap. *Du Chesne* T. II. p. 270. *Vit. Lud. Pii* ibid. p. 304. *Annal. Bertin.* ib. T. III. p. 183. *Annal. Fuld.* ap. *Freherum* p. 15. Item *Ermoldi Nigelli* Poema supra p. 412.

(v) Al. *Salutaris*.

(x) In eodem *Conventu Ingelhemensi*, etiam post Baptismum Haraldi continuato.

Exstitit tunc temporis venerabilis *Abbas* Monasterii Vestri *Walo* (y), qui Imperatori dixit, unum se scire *Monachum* in Monasterio suo, qui multo ardore circa divinam religionem ferveret, ac pro Dei nomine multa pati desideraret. Cujus quoque pariter institutionem ac mores laudavit, & quod ad hoc opus esset satis idoneus, indicavit; sed tamen se nescire, testatus est, utrum ad hanc peregrinationem tolerandam voluntarius esset. Quid plura? jubente Rege, evocatur ad Palatium. Cui *Abbas* cuncta, quæ acta dictaque erant, simul retulit, & ad quid vocaretur, aperuit. Qui se ad Dei servitium in omnibus, quæ ei causa obedientiæ injungerentur, paratum esse respondit. Deductus itaque ad præsentiam Augusti, cum ab ipso interrogaretur, si pro Dei nomine causa *prædicandi in gentibus Danorum* comes fieri vellet HERIOLDI? omnino se velle, constanter respondit. Cui cum *Abbas* etiam intulisset, nullatenus se tantum onus jubendo illi imponere; si ipse tamen hoc sua sponte eligeret, sibi gratum esse, ac suæ authoritatis ei licentiam dare. Quod ille nihilominus se eligere, & modis omnibus se perficere velle, respondit. Denique cum hæc publice protestaretur, essetque omnibus cognitum, qui in domo conversabantur Abbatibus, ceperunt multi tantam ejus admirari mutationem; quod, relicta scilicet patria, & propinquis suis, fratrumque, cum quibus educatus fuerat, dulcissima affectione, alienas vellet expetere nationes, & cum ignotis & barbaris conversari. Multi super eum hoc detestari & improperiis laceßere, quidam a proposito revocare conabantur: sed vir Dei in cæpta voluntate immobilis permanebat. Denique cum *Abbas* per singulos dies ad Palatium iret, ipse domi residens, consortia omnium fugiebat, & in quadam *vineâ* juxta posita solitarium sibi locum eligens, orationi & lectioni vacabat. Erat etiam tunc quidam ibi cum Abbate frater Monasterii Vestri, nomine *Autbertus*, qui, cum eum nimis sollicitum ac tristem, & quotidie secretum ibi consistere, & nullius consortio vel colloquio uti videret, cæpit ei compati, & quadam die pergens ad locum, ubi in supradicta vinea solus sedebat, cæpit ab eo inquirere, utrum veraciter peregrinationem illam vellet suscipere? Qui sperans, eum non compassione hoc, sed propter astutiam magis inquirere, respondit: Quid vobis curæ est super hoc? nolite mentem meam tali inquisitione conturbare. Ille vero nihil omnino se deceptionis in hac re prætere tendere tastabatur, sed magis veraciter scire velle, utrum ille in proposita voluntate disponderet perseverare? Tunc ipse congratulans ejus benevolentia, respondit: Interrogatus sum, si pro Dei nomine vellem inter gentes ire paganas, ad prædicandum Evangelium Christi? cui propositioni ego nequaquam reniti ausus sum, imo totis viribus exopto, ut mihi ad hoc copia detur eundi, nullusque ab hac intentione mentem meam poterit immutare. Tunc præfatus frater ei respondit: Et ego te nunquam patiar solum ire, sed pro Dei amore tecum proficisci cupio, tantum ut Domini Abbatibus mihi licentiam impetres. Firmata itaque inter eos conventionem hac religiosa, redeunti Abbati ipse obvius astitit, & quod sibi socium inventum haberet, qui hujus professionis comes esse voluntarius vellet, indicavit. Cujus personam cum *Abbas* inquireret, & ille fratrem *Autbertum* nominaret, multo miraculo obstupuit, nequaquam putans, eum, qui & nobilis prosapiæ in seculo, & apud eum tunc familiaris, ac post ipsum Domus ejus Procurator habebatur, talia velle. Advocatum tamen eum super hoc interrogavit. Qui respondit, nequaquam se pati posse, ut ille solus iret; sed pro Christi nomine se velle ei solatio & adjutorio fieri, si suam & fratrum haberet licentiam. Cui

Dominus

(y) *Walo* erat patruelis Caroli M. & Comes. An. 811. paci cum *Hemmingo* Rege Danorum compositæ præfuit. Postea sub Ludovico Pio factus Abbas Corbeiensis in Gallia.

Dominus Abbas, se daturum licentiam, si ille spontanee hanc profectionem eligeret, respondit. Nullum tamen eis ex familia sua comitem ad obsequium servitii deputaturum, nisi forte ipsi aliquem ad hoc provocare possent, ut sua sponte cum eis ire vellet. Hoc autem venerabilis Abbas non de inaffectione faciebat, sed quia abominabile eo tempore & injustum videbatur, ut quis invitus inter *paganos* conversari cogeretur.

Caput VII.

I t e r i n D a n i a m.

Posthæc itaque ambo deducuntur ad Regem ^(a), quorum voluntate & desiderio ipse condelectatus, dedit eis ministeria ecclesiastica, & scrinia, atque tentoria, cæteraque subsidia, quæ tanto itineri videbantur necessaria, & cum præfato HERIOLDO ire præcepit: denunciatis, ut ejus fidei maximam impenderent sollicitudinem, eumque & suos, qui simul baptizati fuerant, pia exhortatione, ne ad pristinos reducerentur, diabolo instigante, errores, continue roborarent; simulque etiam alios ad suscipiendam Christianam religionem verbo prædicationis strenue commonerent. Dimissi itaque ab Imperatore, nullum habuerunt socium, qui eis aliquid servitii impenderet, quoniam nemo ex familia Abbatis cum eis sua sponte ire, nec ille queminquam ad hoc invitum volebat cogere. HERIOLDUS quoque, cui commissi fuerant, adhuc rudis & neophytus, ignorabat, qualiter servi Dei tractari debuissent. Sui quoque tunc nuper conversi, & longe aliter educati, non multa super eos cura intendebant. Cum gravi itaque difficultate hanc suscipientes peregrinationem, pervenerunt *Coloniam*. Ubi tunc temporis venerandus Antistes *Hadeboldus* ^(b), compatiens eorum necessitati, dedit eis navem optimam, ubi sua reponerent, in qua erant duæ mansiunculæ, satis optime præparatæ. Hanc itaque prædictus HERIOLDUS conspiciens, elegit ipse in eadem navi cum illis manere, ut ipse una, & altera illi potirentur mansiuncula. Sicque inter eos familiaritas cæpit & benevolentia crescere; sui quoque exhinc servitium eis diligentius impendebant. Inde egressi per *Dorstatum* ^(c), & vicina *Fresonum* transeuntes,

(a) c: Imperatorem *Ludovicum*.

(b) An. 819. mortuo *Hildeboldo* Archiepiscopo Colonienfi succedit *Hadeboldus*, qui vixit & Archiepiscopatu usque ad An. 842. præfuit, vid. *Eckart* Rer. Franc. T. II. p. 153. 364. 917. 918.

(c) *Dorstatum* s. *Dorestadum* erat olim Batavorum celeberrimum Emporium, in Comitatu veteris Anstraxiæ *Teisterbant* situm, cuius reliquæ adhuc supersunt in *Wyck te Duerstede*, oppido ditionis Ultrajectinæ ad Rheni veterem alveum, prope ab hodierna urbe *Trajecto* vulgo *Utrecht*, nec procul a *Noviomago*, ut docent *Annal. Bertin.* ad An. 837. Quanta hoc oppidum antiquitatis sit, inde liquet, quod illud, ut verosimile est ac Cellario Geogr. Ant. p. m. 348. approbatum, *Batavodurum* vicus Taciti Hist. L. V. c. 20. fuerit. Ap. Geogr. Ravenn. L. I. XI. & L. IV. 24. *Derostates* & *Dorostrate* dicitur Frisonum patria. Circa An. 714. S. Bonifacius Londonia profectus prospero ventorum flatu pervenit ad *Dorstat*, ibique aliquandiu commoratus, *Willibaldi* Vit. S. Bonif. ap. Mabill. Act. SS. Bened. T. IV. p. 10. Tractus ille opera Sanctorum Willebrordi & Bonifacii sociorumque eorum fidem christianam ante medium Seculi VIII. amplexus est. Unde in *Vita S. Gregorii* Abb. ib. p. 326. de hoc S. Bonifacii discipulo legitur, „quod doctrina sua *Trajectum*, antiquam civitatem, & vicum famosum *Dorstad* cum illa inradiaverit parte *Fresonia*, quæ tunc christianitatis nomine censebatur, idem usque in ripam occidentalem fluminis, quod dicitur *Lagbeki* [hodie *Laca*, *Lecke*], ubi confinium erat christianorum *Fresonum* & paganorum, cunctis diebus Pippini Regis“. In Diplomate KAROLI MAGNI, Anno regni ejus nono dato, nominatur Basilica S. Martini, quæ erat constructa in *Trajecto veteri subtus Dorestado*, Vid. *Falke* Tradit. Corbei. p. 420. Postea Seculo IX, ut ex hac b. *Anscharii Vita* discimus, *Dorestadum*, Ecclesiis & Sacerdotibus abundans, christianis undique confluentibus, præcipue *neophytis septentrionis nostri*, commune receptaculum patuit, Vid. infra Cap. XVII. XXI. XXIV. Num vero ejus tum magnitudinis fuerit, ut vere de

transeuntes, ad *confinia* pervenerunt *Danorum* (*). Et quia interdum pacifice in regno suo HERIOLDUS Rex consistere non poterat, dedit ei memoratus *Augustus* ultra *Albiam* (d) beneficium, ut, si quando ei necessarium esset, ibi subsistere posset.

S s s s s 2

Præfati

eo Joh. de Beka p. 28. & *Tribemius* Chron. Hirsau. ad An. 856. scribere possint: „*Nortmanni* cum „*Danis* Hollandiæ cum ingenti multitudine classium applicantes, *Durfladen* vicum nominatissimum, in „qvo *Parochiales Ecclesiæ* fuisse dicuntur *quingenta quinque*, omnibus habitatoribus ejus crudeliter in- „terfectis, usque ad solum penitus destruxerunt“, hoc ut valde dubium aliis inquirendum relinquimus. Conf. Acta Sanctor. Februarii T. I. p. 398. *Annales Fuldenses*, *Metenses* & *Bertiniani* eversionem *Dorefladi* ad An. 847. referunt. Etiam aliquoties antea *Nordmanni Dorefladum* & *Tiefiam* depopulati fuerant, Vid. *Annal. Fuld.* ad An. 835. 836. 837. Videtur autem *Dorefladum* ab unaquaque vastatione sua se brevi recollegisse. Utrum vero *Dorefladum* pars beneficii, a LUDOVICO Pio Regi HARALDO statim a baptismo collati, fuerit, an postea ab ipso Imperatore HARALDO aut fratri sive nepoti ejus *Rorico* concessum, maturiori eget indagatione. Vide interim, quæ proxime sequenti Not. (d) dicta erunt, & quæ ibi ex *Annalibus Fuldens.* & *Metens.* citantur insignia loca. De legibus *Dorefladensibus*, Sede Trajectensi Anno 890. concessis, vid. *Wilb. Heda* p. 64. De Nummis sub Carolo M. Ludovico, & Lothario *Dorefladi* *cusis*, vid. *Eckart* *Rer. Franc.* T. II. p. 91. 92. 330. 445. Demum præterire nequeo, *Dalimum* Hist. Svec. T. I. p. 475. *Riustri*, de quo in sequenti Nota (d), cum *Doreflado* confundere, & ante p. 253. dubium esse, an *Dorefladum* sit *Batemburgum* Geldriæ, an *Wiek* ditionis Ultrajectensis. *Pontopp.* T. I. p. 26. *Dorefladum* fuisse *Dordrechtum* perperam putat. Alb. Krantzius *Dorefladum* cum *Stadio ad Albim* confundit, vid. *Abhandl. von Brem. und Verd.* T. V. p. 279.

(*) Sunt, qui dubitant, HARALDUM Regem, cum *Anschario* & comitibus, post baptismum & iter Moguntiacum in Daniam rediisse. Ego autem per *Confinia Danorum*, ad quæ, teste Remberto, pervenerunt, intelligendam credo *extremam regni Danorum partem*, Saxoniam conterminam, *Futiam* scil. australem & quidem *Slesvicum*. Eo sensu in *Annal. Bertin.* ad An. 804. dicitur *Godfridus* venisse ad locum *Sheftorp* in *Confinio Regni sui* & Saxoniam. Quod etiam *Nigellus*, Scriptor coævus, supra p. 420. hoc versu indigitat: „HERIOLDUS, dapibus variisque refectus & armis, per mare fluctivagum propria Regna petit“. Minimum in Dania HARALDUS quiete vixit usque ad Annum 827. quo eum, testantibus Annalista Bertiniano, Adelmo, aliisque Francorum Scriptoribus, *Godfridi* Filii de consortio regni ejecerunt & finibus Nordmannorum excedere compulerunt. Si Alb. Krantzio fides sit, & quis neget, eum *Annales* vetustos, qui jam desiderantur, habuisse, non modo HARALDUS in *Futiam* pervenit, sed & *Anscharius* cum consorte ad *intima Regni* penetravit, verbum Dei annuntians, vid. *Metrop. L. I. c. 19.*

(d) Si locum hunc cum tribus aliis locis apud Rembertum, scil. Cap. XI. XII. & XIX. ubi hac phrasi, *ultra Albiam*, utatur, conferamus, nullum alium sensum inde elicere possumus, quam quod idem sit, ac *trans Albiam* in Dipl. Ludov. Pii & Gregorii IV. ap. *Hvitfeld.* p. 23. 25. *Staphorst* T. I. p. 27. 32. five in regione illa ad septentrionale latus *Albis* fluminis, dicta hodie *Holfatia*, olim *Nordalbingia* & nonnullis *Saxonia antiqua*. Si jam *Beneficium ultra Albiam*, de quo hic Rembertus, consideremus, illud non possumus non alibi querere, quam in *Holfatia* aut aliqua ejusdem provinciae parte. Ita ut conjectura *Hvitfeldii* p. 22. de hoc HARALDO ab Imperatore collato Beneficio, *maassee Holfaten, forte Holfatia*, non omnino a vero abludat. *Hvitfeldius* conjecturam hanc ex hisce *Adami Brem.* L. I. c. 15. verbis sumit: *Imperator dedit ei* (Haraldo) *trans Albiam Beneficium*. Adamus vero eadem verba a Remberto mutuatus est, & sic unam eandemque significationem phrasibus, *ultra Albiam* ac *trans Albiam*, tribuit. *Sperlingius* in Notis ad *Adamum* ap. *Westphal.* T. II. p. 663. sq. rem tanquam extra omne dubium ponit, sic scribens: „Pertinebant „istæ regiones, *Ditmarsia*, *Holfatia*, *Stormaria*, quæ uno nomine *Nordalbingia* vocantur, ad Imperium „& Imperatorem usque ad *Eydoram* limitem inter *Saxones* & *Danos*; Illud igitur *Beneficium* aut *Holfatia* „fuit, aut *Ditmarsia*, *trans Albim*“. Et paulo post: „*Nordalbingia* verum erat illud *trans Albiam Bene-* „*ficium*, quod Imperator tradiderat, & quo cum HARALDO *Anscharius* ivit in *Daniam*“. Imo diu ante Annum 826. Imperator HARALDO videtur concessisse *asylum* sive refugii locum in aliqua *Holfatiæ* parte, & forte, ut suspicor, in munitissimo recens extructo Castello *Esfelsfeld*; Ita interpretor sequentia *Astronomi* Auctoris *Vitæ Lud. Pii* verba: „An. 814. HERIOLDUS, qd quem summa regni *Danorum* per- „tinere videbatur, & qui pridem a *Filiis Godfridi* regno pulsus fuerat, ad Imperatorem LUDOWICUM „confugium fecit, & juxta morem Francorum manibus illius se tradidit: Qem Rex susceptum in *Saxoniam* „ire jussit, & tempus, quo ei auxilium ferre posset, ad recuperationem sui Principatus, *ibidem operiri*“. Eadem haud aliter ad h. a. narrant *Annales Bertiniani*, qui etiam ad sequentem Annum 815. sic tenent: „Imperator, antequam de motibus Romanis disponit, res HARALDI ordinat, eumque in *Saxoniam* di- „mittit“. Quid, quæso, per *Saxoniam* his locis aliud debet intelligi, quam *Saxonia Transalbina* sive *Holfatia*, & ubi in Saxonia tutior ac commodior HARALDO locus, quam in *Holfatia*? Hæc autem positio,

Imperatorem

Præfati itaque Servi Dei, cum eo positi, aliquando inter *Christianos*, aliquando inter *Paganos* constituti, cœperunt verbo Dei insistere, & quoslibet poterant, ad viam veritatis

Imperatorem didisse Haraldo Beneficium ultra Albiam sive in Holfatia, minime alterum excludit, scil. *Imperatorem plura Beneficia, & quidem in Frisia, Haraldo & Fratri sive potius Nepoti ejus Rorico concessisse*. Id clare testantur *Scriptores Francorum* cœvi, licet non omnes æque distincte nec omnes circumstantiarum omnium satis scientes; Quidam enim *Comitatum in Frisia nomine Riustri*, alii *magnam partem Frisonum*, alii *Vicum Dorestadum* nominant: Nemo autem *Beneficii ultra Albiam*, præter Rembertum & qui eum sequuntur, meminit. *Adamus Bremensis* L. I. c. 15. de duobus distincte loquitur *Beneficiis* ab Imperatore collatis, altero *ultra Albiam HARALDO Regi*, altero *in Frisia fratri ejus Horico*, quem *Annales Francorum Roricum & nepotem Haraldi* appellant. Audiamus ipsa horum Annalistarum cœtaneorum testimonia. *Auctor Vita Lud. Pii*, quem *Astronomum* dicunt, ap. Du Chesne T. II. p. 304. rem ita narrat: „Verens piissimus *Imperator*, ne ob tale factum negaretur ei (Haraldo) habitatio soli naturalis, dedit ei „qvendam *Comitatum in Frisia*, cujus vocabulum est *Riustri*, quo se suosque, si necessitas exigeret, tuto „recipere posset“. Eadem iisdem pene verbis repetit *Adelmus* ap. Freher. T. II. p. 428. *Annales Fuldenses* nihil de hac donatione, *Bertiniani* autem ap. Du Chesne T. III. p. 183. ita de *Haraldo* habent: „Multis „muneribus ab *Imperatore* donatus, per *Frisiam*, qua venerat via, reversus est: In qua provincia unus „*Comitatus*, qui *Riustri* vocatur, eidem datus est, ut in eum se cum rebus suis, si necessitas exigeret, „recipere potuisset“. Sic etiam tenent *Annales*, dicti *Eginbardi & Laurisbemenses*. Paulo aliter, & sine mentione loci, *Theganus* ap. Du Chesne T. II. p. 281. Beneficium illud describit: „Tunc Dominus Im- „perator *magnam partem Frisonum* dedit ei, & donis honorificis ornavit eum, & cum *Legatis suis* dimisit „eum ire in pace“. Ad hanc *magnam Frisonum partem*, præter *Riustri*, credo pertinuisse *tractum Dorestadensem*, quem *Annales Fuldenses* ap. Du Chesne T. II. p. 550. & *Metenses* ibid. T. III. p. 303. HARALDO fratrique ejus *Rorico* a LUDOVICO Pio concessum plane & diserte perhibent: „An. 850. *Roric* na- „tione *Nordmannus*, qui temporibus *HLUDOWICI Imperatoris* cum fratre *HARIOLDO vicum Dorestadum* „jure beneficii tenuit, post obitum *Imperatoris* defuncto fratre, apud *HLOTHARIUM*, qui patri successit „in regno, proditoris crimine falso insimulatus, tentus, & in custodiam missus est. Unde fuga lapsus, „in fidem *HLUDOWICI Regis Orientalium Francorum* veniens, cum per annos aliquot ibi moraretur, & „inter *Saxones*, qui *confines Nordmannis sunt*, mansitaret, collecta *Danigenarum* non modica manu, cœpit „piraticam exercere, & loca regni *LOTHARII*, septentrionalis oceani litoribus contigua, vastare: Venit- „que per ostia *Rheni fluminis Dorestadum*, & occupavit eam atque possedit: Et cum a *Lothario Principe* „sine periculo suorum non posset expelli, cum consilio *Senatus*, *Legatis* mediantibus, in fidem receptus „est, ea conditione, ut tributis ceterisque negotiis ad *Regis Ærarium* pertinentibus fideliter inserviret, „& piraticis *Danorum* incurfionibus obviando resisteret“. In his verbis, præter *Beneficium Dorestadense*, videtur etiam mentio fieri alterius Beneficii sive *Ayli* alicujus inter *Saxones Danis confines* sive *Holfatos*, ubi *Roricus*, mortuo Rege HARALDO, per aliquot annos morabatur. Hinc apparet, *Adamum Bremensem* a *Lambecio & Mabillonio* injuste notari, eo quod, præter fidem Remberti ceterorumque Annalistarum Francorum, fratrem Haraldi etiam beneficium accepisse dicat. Verba *Adami* L. I. c. 15. hæc sunt: „Qvem (scil. HARALDUM) *Imperator* a sacro fonte suscipiens, cum decrevisset in regnum suum resti- „tuere, dedit ei trans *Albiam Beneficium*, & *Fratri*, ejus *Horico*, ut tum piratis obfisteret, partem *Fresie* „concessit, quæ adhuc *Dani* quasi legitima sui juris repossunt“. Utrumque Beneficium, & *Holfaticum* & *Frisicum*, sine dubio respicit *Ermoldus Nigellus* supra p. 420. hoc versu: „Illius aut propter tribuit sibi „prælia fines, & loca vinifera“. Per fines intelligi regionem *Danico regno conterminam*, conjicit *Muratorius*, ap. *Mencken*. T. I. p. 951. Sicut per *Loca vinifera* terras ad *Rhenum* aut *Mosam*. Si modo ita sit, quod vix dubitari potest, HARALDUM ab Imperatore & in *Holfatia* & in *Frisia* Beneficia accepisse, statuere utique licet, jus aliquod ad eadem derivatum esse posse ad sequentes *Danorum Reges*, ut haud adeo absurde *Adamus Brem.* l. c. de ambobus illis Beneficiis dixerit: *Quæ adhuc Dani quasi legitima sui juris repossunt*. Ideoque minime ineptum judicari debet, quod de *Legibus Haraldinis* idem *Adamus* L. II. c. 19. refert, ita scribens: „Certissimum vero est, cum (HARALDUM BLAATAN) tam nostro populo (scil. Bre- „mensibus), quam *Transalbinis*, & *Fresonum Genti*, *Leges & Jura constituisse*, quæ adhuc pro tanta au- „toritate viri servare contendunt“. Absurdum autem est, hæc de *Adaldago* scripta esse, ut nonnulli *Novatores*, a *Conringio* seducti, contendunt. Conf. Ill. *Kosod Ancher* Hist. Leg. Dan. p. 255. sqq. Per *Transalbinos* nullum est dubium intelligi *Holfatos* sive *Ditmarfos*: sed conjectura est, per nostrum populum significari *Rustros* sive *Rustringos*, quorum Regio Diocesis Bremensis pars erat, & per *Fresonum gentem* forte *Dorestadenses*; qui omnes ad Beneficia Haraldo a *Cæsare* collata pertinebant. De *Dorestado* certum est, eum vicum, cum pluribus Comitatus, non solum a *LOTHARIO Rorico* clientelari jure concessum esse, ut testantur *Annales Bertiniani*, *Metenses*, & *Fuldenses* invicem collati ad Annos 850. 855. & 857.

veritatis movere. Multi etiam exemplo & doctrina eorum ad fidem convertebantur, & crescebant quotidie, qui salvi fierent in Domino. Ipsi quoque divino inspirati amore, ad promulgandam devotionis suae religionem, ceperunt curiose *pueros* quaerere, quos emerent (e), & ad Dei servitium educarent. Praefatus quoque HERIOLDUS ex suis aliquos sub eorum cura erudiendos posuit. Sicque factum est, ut *Scholam* inibi parvo tempore statuerint *duodecim*, aut eo amplius, *puerorum*. Alios quoque hinc inde sibi asciverunt servitores, & adjuutores. Caeptique eorum fama & religio in Dei nomine fructuosius crescere. Cum itaque in hoc sancto proposito *biennio aut eo amplius* morarentur (f), contigit, jam dictum fratrem *Autbertum* infirmitatis gravari molestia. Qua de causa inde ad *Novam Corbejam* deductus, languore diutino ingravescente, felici, ut credimus, transitu, in tempore *Paschae* (g), sicut & ipsi ante a Domino revelatum fuerat, diem inibi clausit extremum.

Ca-

Sed etiam HARALDO simul & Rorico a LUDOVICO Pio datum, occasione forte Baptismi eorum. Conf. *Grammii* Meursius p. 120. Tandem de Comitatu Frisico *Riustri*, parte Beneficii Ludoviciani, aliquid dicendum: Miror sane *Lambecium*, qui, in Notis ad hunc locum Remberti, *Comitatum Riustri* sive *Riustri*, quem vetus *Poeta Saxo* ap. Leibnit. T. I. p. 122. *Fresonum pagum Hriustri* appellat, ignorans, illum in regione & nomine *Sturiorum* sive *Stauriae Frisiae occidentalis* quaerit. Propius u & quidem verissime rem tangunt, qui, cum *Meibomio* Opusc. p. 107. *Pontano* p. 96. *Winkelman*. Westphal. p. 274. aliisque per *Riustri* significari volunt *Rustringiam* partem Jeverensis ditionis hodierni *Comitatus Oldenburgici*, qui & ipse fuit *veteris Frisiae* pars. *Helmoldus* ap. Leibnit. T. II. p. 605. *Fresones* nominat, qui dicuntur *Rustri*. Quoad loci situm *Annales Eginhardi* ad An. 793. & *Aimoinus* L. IV. c. 84. pagum *Hriustri* expresse ad *Wifuram fluvium* ponunt, ubi copiae Caroli M. caesi sunt. In *Rustringia* adhuc notissima est Advocatia & Paroecia *Blexen*, locus olim S. Willehadi emortualis, quem *Anscharius* in Vit. S. Willeh. supra p. 351. *Pleccateshem* nuncupat, & de quo *Adamus Brem.* ap. Lindenbr. p. 5. ita: „Obiit in *Fresia*, in villa *Pleccatze*, quae sita est in *Rustri*“. Conf. *Hist. Archiep. Brem.* ibid. p. 69. Vetus *Adami Scholastes* ib. p. 4. *Rustringam* inter *septem* ad Episcopatum Bremensem pertinentes *Pagos Fresicos* numerat, quorum situm inter *Weserae* ostia & paludem *emisgoe* determinat. Diu ante b. *Anscharius* supra p. 349. inter pagos, super quos CAROLUS M. An. 787. *Willehadum* Episcopum consecrari fecit, etiam *Riustri* recenset. Adhuc idem *Anscharius* de Mirac. S. Willehadi supra p. 359. inter sanatos ope huius Sancti recenset feminam de *Upriustri*, & aliam de *Riustri* ex villa *Smalonstet*. Per *Riustri* autem heic intelligenda venit pars illa *Comitatus Oldenburgensis*, *Rustringia* dicta; Eam enim villam, parum mutato nomine, *Schmalenstet* in *Rustringiae* Advocatia *Goltzwarden* adhuc superesse, recentissima *Comitatus Oldenburgensis* Mappa demonstrat. Ex omnibus hisce allatis non possum aliud colligere, quam HARALDUM Danorum Regem & fratrem aut nepotem ejus *Roricum*, tacente licet aut nesciente *Remberto*, tria ad minimum Beneficia a LUDOVICO PIO accepisse, unum scilicet *Nordalbingicum*, de quo *Rembertus* noster, & duo aut plura *Frisica*, inter quae *Riustri* & *Donestadum*, de quibus superius allegati *Scriptores Francici*. Postea, mortuo LUDOVICO, Rex HARALDUS a LOTHARIO An. 841. etiam obtinuit *Walachiam* insulam, quam in *Annal. Beron.* ap. Du Chesne T. III. p. 198. corrupte nominari *Gaula Crusalia*, putat *Eckart* *Rer. Franc.* T. II. p. 350. 408. 417. Conf. *Grammii* Not. ad Meurs. p. 115.

(e) De emtione puerorum, conf. infra C. XIV. XXX. Sic S. Wenceslaus *Pueros* gentilium servituti genitos emens, fide Christi pradtos dabat libertati, *Jordan Orig. Slav.* P. IV. p. 298. De pueris *Anglorum* olim *Romae* venalibus, vid. *Vit. Greg. M.* & *Vit. Augustini* ap. Mabill. Aet. SS. Bened. T. I. p. 391. 405. 426. 504.

(f) *Adam. Brem.* p. 6. ita: *Biennio in regno Danorum commorati, multos ex gentibus ad christianam fidem converterunt.*

(g) An. 829. paschali tempore *Autbertus*, Anscharii Comes & alter Danorum per biennium Apostolus, probabiliter obiit. Si enim An. 826. sub exitum anni in Daniam venerint, ibique aliquod tempus supra biennium in conversione Danorum consumserint, sequitur, sub initium Anni praedicti 829. *Autbertum* morbo ingravescente Daniam reliquisse.

Caput VIII.

Apostolatus Sveciæ.

Interim vero contigit, Legatos *Sveonum* ^(h) ad memoratum Principem venisse LUDOVICUM ⁽ⁱ⁾, qui inter alia Legationis suæ mandata clementissimo Cæsari innotuerunt ^(k), *esse multos in gente sua, qui Christianæ Religionis cultum suscipere desiderarent, Regis* ^(l) *quoque sui animum ad hoc satis benivolum* ^(m), *ut ibi sacerdotes Dei esse permetteret, tantum ejus munificentia mererentur, ut eis prædicatores destinaret idoneos.* Quod religiosismus audiens Imperator, plurimum exhilaratus, denuo quærere cœpit, quos in illas partes dirigeret, qui probarent, utrum populus ille ad credendum paratus esset, sicuti *Misfi* illi intimaverant, & cultum Religionis Christianæ illis tradere inciperent. Unde factum est, ut iterum cum memorato *Abbate* ⁽ⁿ⁾ *Vestro* Serenissimus *Imperator* tractare cœperit, si quem forte de suis *Monachis* invenire posset, qui pro Christi nomine in illas partes ire vellet, aut certe, qui cum HERIOLDO moraretur, & is, qui cum eo erat, servus Dei *Anscharius*, illam susciperet Legationem. Qua de re contigit, ut regio jussu abhinc ad Palatium vocaretur, ei que denunciatum est, ne se tardaret ^(o), antequam ad præsentiam Imperatoris veniret. Vir autem Dei, ad quid vocaretur, prænosens, cœpit toto cordis fervore in amore Dei exardescere, & omne gaudium existimare, si lucrandis sibi animabus liceret insistere. Siquid quoque in hujusmodi profectione contrarietatis five adversitatis ei potuisset accidere, proposuit animo patienter tolerare pro Christo, nihilque dubietatis in corde pro tali gerebat opere; quoniam visionis divinæ, quam ante præviderat, consolabatur munere. Siquidem tempore supradicto, cum apud Vos ^(p) moraretur, & jam duabus visionibus cœlitus inspiratus haberetur, quadam nocte visum est ei, quod devenisset in quandam domum, ubi plures ex ordine prædicatorum, ad prædicandi officium præparati, adstabant, coram quibus subito in excessu mentis raptus,

(h) *Sveones* sunt, qui Tacito *Swiones* dicuntur, Jornandi *Svetbans* & *Svetbidi*, Eginhardo & in Annalibus ac Diplomatis Francorum *Sveones*, ita & Adamo aliisque, in Otheri Periplo *Sveon*, In Annal. Bertin. *Svesiones*, In Dipl. Canuti M. *Swavi*, aliis *Svevi*, Huntindonio *Suatbedi*, Ælnotho Mon. *Suerbi*, alias hodieque *Sveci* & *Svedi*.

(i) An. 829. vernali tempore videntur *Legati Regis Svecorum* ad Imperatorem venisse. Fuit hæc *Legatio Svecica*, ut putat *Car. le Coinre* Annal. Franc. T. VIII. p. 79. in Franciam missa, omnium, quarum vestigium in Historiis superest, *antiquissima*. Quærant igitur *Arrbenius*, *Dalinus*, aliique, alia argumenta ac testimonia, quam quæ producant, de initiis Religionis christianæ in *Svecia* ante *Ludovicum Pium*, & de negotiationibus inter *Carolum M. Svecorumque Reges*.

(k) *Innotescere* ubique ab Auctore active usurpatur pro *notum facere, notificare*.

(l) Cap. seqv. Rex ille *Sveonum* nominatur *Bern*.

(m) Mirum omnino est, quosdam *Svecorum* Scriptores dubitare ac fere negare, Legatos *Svecicos* in mandatis habuisse expetere ab Imperatore christianæ fidei doctores; cum tamen hoc negotium mihi videatur quasi præcipuus ac primarius legationis eorum articulus, Remberto diserte narrante, illos *inter alia Legationis suæ mandata* Cæsari notum fecisse, *multos in gente sua esse, christianam religionem suscipere desiderantes, Regis quoque sui animum ad permittendum ibi Sacerdotes benivolum, ex Cæsaris ergo munificentia postulare, ut eis Prædicatores idoneos mitteret.* Vix enim credi potest, Legatos *Regis sui nomine* abuti ausos fuisse, si tanti momenti negotiationem ipse eis in mandatis non dedisset. Cetera vero eorum mandata sine dubio negotia politica, ac forte dissensiones inter Reges *Sveonum Biornonem* & *Anundum* exortas, aut eas inter Jutorum Reges *Haraldum* & *Godefredi filios*, attigerunt. Conf. *Celsii* Hist. Eccl. p. 110.

(n) Erat *Walo*, Abbas Veteris Corbeie, tunc adhuc in Palatio Imperatori gratus, quem ille anno sequenti 830. jussit ad monasterium redire, ut legitur in *Vita Ludovici Pii*.

(o) Sic Ego omnino legendum puto. Nonnulli legunt *traderet*, alii *raderet*, quod mihi non placet; Hæ enim lectiones abbreviationi male a librariis lectæ debentur, vanasque explicationes pariunt.

(p) *Monachos Corbeie veteris* heic, ut sapius, Rembertus adfatur.

raptus, videbat immensi luminis claritatem super solis radium, de cœlo emissam, se circumfulsisse; cumque miraretur, quid hoc esset, vox quoque pene similis illi, quam in prima visione se audisse narraverat, facta est ad eum, dicens: Dimissum est peccatum tuum. Cui ille, divino, ut credimus, spiritu afflatus, respondit, dicens: Domine, quid vis, ut faciam? & iterum vox sonuit, dicens: Vade, & annuncia Gentibus verbum Dei. Hanc itaque visionem servus Dei pertractans animo, latus gauderat in Domino, videns jam ex parte completum, quod sibi imperatum fuerat, & ad maiorem laboris sui cumulum etiam *Sveonibus* verbum Dei annunciare cupiens.

Caput IX.

Iter in Sveciam.

Cum itaque ante præsentiam Cæsaris adductus, interrogatus ab eo fuisset, utrum *Legationem* illam suscipere veller? libera voce respondit: se paratum ad omnia, quæ illi pro Christi nomine sua auctoritate decrevisset injungere. Tunc, Dei ordinante providentia, socium illi ex Vestra fraternitate venerabilis *Abbas* invenit, nomine *Witmarum* (q), tanto operi satis condignum & voluntarium. Porro cum *HERIOLDO* esse disposuit Patrem devotissimum *Gislemarum*, fide & operibus bonis probatum, atque in Zelo Dei ferventissimum. Suscepit itaque *Legationem* sibi a Cæsare injectam, ut in partes iret *Sveonum* (r), & probaret, utrum populus ille ad cre-

T t t t 2

dendum

(q) Nomen hujus Svecorum Apostoli varie scribitur, *Wimarus*, *Wimarius*, *Witmarus*, *Wichmarus*, & Adamo Bremensi *Witmarus*. Fuerat ille una cum *Anschario* Rector Scholæ S. Petri in Monasterio veteris Corbeie, vide supra Cap. IV. p. 435.

(r) Nescio, quid Svecorum quosdam eruditos ad disputandum permoverit, *Anscharium*, iturum in Sveciam, per *Daniam* non profectum fuisse. *Rembertus* enim, licet illud non expresse dicat, certe neque rem negat, nec ad aliud credendum ansam dat. Cumque *Anscharius* & socii, a piratis victi, ac quasi naufragium passi, ad littus quoddam Sveciæ appulerint, (alias enim pedibus Bircam venire non possent,) sequitur, iter illud in *Mari Baltico* fuisse. Hinc quaeritur, unde eo venissent, nisi aut *Slesvico* aut ex alio quodam *Danorum* portu? Præterea *Adamus*, qui sine omni dubio *Diarium* ipsius *Anscharii* inspexerat, iter ejus Svecicum disertis his verbis p. 6. Edit. Lindenbr. describit: *Intrepidus athleta Christi Ansgarius, assumptis secum fratribus Gislemaro & Witmaro doctoribus, gaudens pervenit in Daniam, ubi relinquens Gislemarum HARALDO, ipse cum Witmaro in Sveoniam transfretavit.* Nec video, cur *Anscharius* Daniam hac vice vitaret, longiusque iter pro breviori eligeret, cum tamen & ipse secunda vice Sveciam adiens, in *Daniam* primo profectus, a littore *Danorum* (Slesvicensi) transfretaverit in *Sveoniam*, ut verbis *Adami* p. 8. utar, collatis cum *Remberti* Cap. XXIII. Incertus etiam sum, an alius & commodior tunc temporis ex Germania in Sveciam per mare Balticum profecturis transitus fuerit, quam ex portu *Danorum Slesvicensi*. Hoc etiam *Adamus* p. 56. indicare videtur: *Ex quo, inquit, Portu (Slesvicensi) naves emitti solent in Slavoniam, vel in Svediam, vel ad Semland, & usque in Græciam.* Ex hoc portu *Ragembertus* Presbyter ab *Ansgario* in Sveciam circa An. 860. destinatus, eo trajecisset, si iter non abruptum fuisset, *Rembert.* Cap. XXIX. Et nisi me omnia fallant, eadem via per *Daniam* An. 935. in Sveciam, perrexit *Unni* Archiepiscopus, vid. *Adam. Brem.* p. 14. ubi expressis verbis de eo scribit: *Omnes Danorum insulas penetravit, deinde vestigia sequutus magni prædicatoris Ansgarii, mare Balticum navigans, gravi labore venit ad Bircam.* Si ergo non hac, dic mihi, qua via *Anscharius* prima vice Sveciam peteret? an ex Rheno aut *Wesera* per mare Britannicum, Normannicum & fretum Balticum? quod vix adducar ut credam; nili per terras Slavorum malis, quod tunc temporis nimis periculosum foret. Nihilominus *Adamus* p. 19. nobis refert, suo ævo, præter portus *Slesvicensem* & *Aldenburgensem*, Mare Balticum navigantibus etiam *Jumne* sive potius ex portu *Jumnesi* solvi potuisse; Verba Ejus ex Codice Seveliano adducam: *Ibi (de Jumne loquitur) ad Semland provinciam, quam possident Pruzzi, navigatur: Iter ejusmodi est, ut ab Hammaburg vel Albia flumine VII. die per terram ad Jumne pervenias civitatem, nam si per mare navim ingrederis, ab Siaswig vel Aldinburg, ut pervenias Jumne, ab ipsa urbe vela tendens XIV. die ascendes ad Ostrogard Rusiæ.* Satis audacter & sine ulla veterum suffragio *Anscharii* iter Svecicum sic describit *Carolus le Cointe* Annal. Franc.

dendum paratus esset, sicut *Misfi* supradicti innotuerant. In qua Legatione quanta quamque gravia perpeffus sit mala, melius ipse, qui interfuit, prædictus *Witmarus* intimare poterit (s). Nobis hoc tantum narrasse sufficiat, quod, dum in medio fere essent itinere, in piratas offenderunt. Et cum *negotiatores* (t), qui cum eis ibant, se viriliter defenderint, & primo quidem victoriam ceperint, in secundo tamen ab eisdem piratis devicti ac superati sunt, ita ut naves & omnia, quæ habebant, eis tulerint (u), & ipsi vix pedibus, ad terram fugientes, evaserint. Ibi itaque & munera Regia, quæ illuc deferre debuerant, & omnia, quæ habuerant, perdiderunt; excepto parvo, quod forte profilientes e navi secum auferre & asportare poterant. Inter quæ & pene *quadragenta libros* (v), quos ad servitium Dei sibi aggregaverant, illis diripientibus, amiserunt.

Caput X.

Annunciatio Evangelii in Svecia.

Hoc itaque factò, cum quidam reverti, quidam in antea ire disponerent, Servus Dei a ccepto itinere nulla ratione flecti potuit, quin potius in Dei ponens arbitrio, quid illi contingeret, nequaquam redire disposuit, antequam nutu Dei dignosceret, utrum in illis partibus licentia prædicandi fieri posset. Cum gravi itaque difficultate pedibus hic per longissimam viam (x) incedentes, & ubi ingruerat, interjacentia maria (y) navigio transeuntes, tandem ad *portum regni* ipsorum, qui *Byrca* (z) dicitur, pervenerunt,

T. VIII. p. 80. "*Legati Sveonum*, cum Corbeienfes Monachos in *Sveciam* secum ducerent, *Mosæ* fluvio „se commiserunt, ut secundo flumine deferrentur in oceanum, sed antequam oceanum ingrederentur, in „piratas inciderunt. Ideoque, mutato consilio, non per *oceanum* & *Mare Balticum*, ut antea statuerunt, „sed per *Germaniam* & *Daniam* in *Sveciam* terrestri perrexerunt itinere, navigioque transierunt interjacen- „tia tantum maria seu freta, quorum unum *Futiam* & *Fioniam*, alterum *Fioniam* & *Selandiam*, tertiam „*Selandiam* & *Scaniam* interjacet. Ad urbem Regiam, cui nomen *Byrca*, post multos labores tandem per- „venerunt“. Hoc autem iter terrestre nimis longum fuisset, eoque tempore nimis difficultatibus obnoxium. Conf. infra Cap. XXIII. Not. (y).

(s) Hinc liquet, *Witmarum* adhuc vixisse, cum *Rembertus* Vitam S. *Anscharii* conscriberet.

(t) Ut tutiores a piratarum impetu itinera sua tam navalia quam terrestria absolverent, *negotiatores* olim cater- vatim proficiscebantur, quorum societati primi christianæ fidei doctores, ituri in terras ethnicorum, ple- rumque accedebant. Nihilofecius in Mari Baltico, navigando e Dania in *Sveciam*, hac vice in manus piratarum inciderunt. De christianismi propagatione per *mercatores* promota, Vid. infra Cap. XXVII. XXIX.

(u) Pro *abstulerint*.

(v) Deploranda illa prima in Septentrione *Bibliotheculæ jactura*. Majus autem postea An. 845. damnum passus est *Anscharius*, incendio *Bibliothecæ Hamburgensis*, de quo infra Cap. XIV.

(x) Crederem, illos ad littora *Scaniæ* aut *Blekingiæ* aut *Ölandiæ* adpulsos fuisse. Cumque eo ævo *Smalandia* & *Ostrogothia* sine dubio inviæ meatibus fuerint, ingresi sunt illud per *Westrogothiam* iter pedestre, de quo ita *Adam. Brem.* p. 62. *Si per terram eas a Scania per Gotthorum populos, & civitatem Scaranem* (transfretando locum *Wether* & plures aquas), *Telgas* & *Birkam*, completo mense pervenies *Sictonam*.

(y) Per *interjacentia maria* intelligenda sunt *Stagna*, fluvii, aliæque aquæ, viatores morantia, quibus *Svecia* eo ævo abundabat, quorum haud pauca successu temporum & hodie exsiccata sunt & in continentem mutata. Ea de causa ipse *Rembertus* Cap. XXII. *omnem Sveciam in insulis constitutam asserit*. Ex hisce argumentum iis nascitur, qui *decrementum aquarum* cum Ill. *Dalino* tuentur.

(z) Ex veteribus *Rembertus*, & post eum *Adamus Bremenfis*, primi sunt & soli, qui *Byrcam* five *Bircam*, anti- quisimum *Sveciæ* Emporium, hoc nomine celebrem fecerunt. Ex his *Helmoldus*, *Albertus Stadenfis*, *Eri- cus Olai*, *Krantzius*, *Zieglerus*, *Annalistæ* haud pauci, ceterique omnes, tam vetustiores quam recentiores, domestici æque ac exteri, sua, quæ de *Birca* tradunt, nonnullis tamen aut mutatis, depromserunt. Du- bium autem mihi est, unde *Saxoni Grammatico*, qui nec *Rembertum* nec *Adamum* legisse videtur, anne ex

solo

pervenerunt, ubi benigne a Rege, qvi BERN ^(a) vocabatur, suscepti sunt ^(b), *Mis-*
sis ejus referentibus, qva de causa advenerint. Cognita itaqve legatione eorum, &
 cum

solo rumore, loci nomen innotuerit; Ille p. 190. *Bircam*, oppidum veteri fama inclitum, nominat. De situ hujus loci, & an *Birca* certi alicujus oppidi nomen proprium fuerit, diu inter eruditos Svecorum disputatum est, vixque hodie plane convenit. Eo minus mirandum est, *Andream Wellejum* nostratem, exterum & subsidii nostri temporis destitutum [Not. ad Adam. L. I. c. 50.] in *sua Birca* determinando hæsitalle, quod ei, ut crassam ignorantiam, ad ductum *Mesfenii*, exprobrant *Mehmer* Disp. de Birca, *Arenius* de Fierdhund. p. 35. aliique, errantes ipsi & in nomine & in officio *Welleji*. Ego ad eorum sententiam lubentissime inclino, qvi *Bircam* aut cum *Sigtuna* veteri, *Jörn*, *Sigtuna*, eandem urbem autumant, aut minimum ejusdem quasi propugnaculum, suburbium, emporium, portum mercatorum celebrem, *Gorborg*, *Gorstad*, *Köping*, *Hærn og Handels Plads*, fuisse, ac cum eadem in propinquieri quadam nexu stetisse. Ut sic *Birca* fuerit non tam nomen loci proprium, quam potius appellativum, idem significans ac Dan. *Borg*, Germ. *Burg*, Angl. Sax. *Tun*, *Byrig*, *Burh*, Goth. *Baurgs*, Gr. *πόργος*, Lat. *Purgus*, *Burgus*, locus munitus & ad mercaturas secure agendas aptatus, unde *Borger*, *Borgmeister*, *Birke*, *Birke-Ret* &c. Non enim facile adducor ut credam, quin locus ille, mercatui publico consecratus, a negotiatoribus habitatus, & a mercatoribus exteris frequentatus, munitione aliqua, ad tuendum tam commercia, quam ipsam juxta situatam Civitatem, a primis piratarum incurribus cinctus vallatusque fuerit. Lege interim, qvæ de voce *Birke* egregie commentatur *Illustr. Jbre* Glossar. p. 190. quam vocem *Birk* five *Biark* *Hadorfius* aliique sine omni veterum auctoritate *mercaturam*, *Handel*, denotare volunt. Cumque ita *Sigtuna* suburbium, forte simul cum ipsa civitate, olim in quotidiana locutione, nomine *Birca*, ratione præcellentiæ, quasi *Staden*, *Borgen*, *Byrken*, ab indigenis dicta sit, ab exteris facile creditum est, illud fuisse nomen loci proprium. Mirum alias mihi videtur, antiquissimam Historiam, quam nobis Islandi veteres reliquerunt, aut ante aut post conditam *Upsiliani*, nullam omnino *Birca*, sed ubique *Sigtuna*, ut unici Svecorum ad Melerum lacum emporii, mentionem facere. Quomodo enim accidere potuit, si *Birca* aliud & plane diversum a *Sigtuna* fuisset oppidum, notissimum simul & ditissimum, ut in eam, æque ac *Sigtunam*, non offendissent piratæ principesque advenæ & ceteri Meleram navigiis lustrantes. Et quid causæ foret, veteres Scriptores nostros *Birca* non æque ac *Sigtuna* notitiam habituros, si non utraque pro una eademque, aliquo modo combinata, civitate considerata fuisset. Audiamus descriptionem loci, qualem nobis dederunt *Rembertus*, cujus tempore *Birca* floruit, & *Adamus*, cujus ævo jam interierat: *Byrca* fuit (1) *Portus regni Sveonum*, Remb. c. X. Ad. L. II. c. 51. (2) *Vicus*, ubi multi habitabant *negotiatores divites*, Remb. c. XVI. XXV. (3) *Statio tutissima* in maritimis Sveoniæ regionibus, ad quam commerciorum causa Danorum, Nordmannorum, Slavorum, Semborum, aliorumque Scythiæ populorum naves conveniebant, Adam. L. II. c. 50. (4) *Piratarum excursionibus exposita*, Adam. L. II. c. 50. (5) *Oppidum Gorborum*, Ad. L. II. c. 50. 51. (6) *In medio Sveonum posita*, Ad. L. II. c. 50. & contra civitatem Slavorum opposita respicit *Jummem*, de Situ Dan. p. 59. (7) *Ad Sinum freti Baltici in boream vergentem* [i. e. Melerum], Ad. L. II. c. 50. (8) *A Scania tentio limite Gotbi habitant usque ad Birkam*, postea regnant *Sveones*, item *Ostrogotia protenditur juxta mare Balticum usque ad Birkam*, Ad. de Sit. Dan. p. 58. 60. Item Sveonia ab austro longitudinem habet Baltici maris, ibi est civitas magna *Sigtuna* pag. 61. (9) *A Scania navigantibus ad Birkam quinque dierum, & a Birca in Rusliam iter quinque dierum*, Vet. Schol. 80. Sic Ad. de Sit. Dan. p. 62. a Scania per mare velificans, quinto die pervenies usque *Sigtuniam* vel *Birkam*: Si per terram, completo mense eo pervenies. (10) *Estland non longe sita a Birca Sveonum* Ad. de Sit. D. p. 59. (11) *Sigtuna & Birca juxta sunt*, Ad. de S. D. p. 62. (12) *Birca non longe distat a templo Upsala*, Ad. L. II. c. 50. Item *Sigtuna distat ab Upsala itinere unius diei*, Ad. de Sit. Dan. p. 62. Item *Upsala non longe posita a Sigtuna vel Birca* ib. p. 61. (13) *Birca residebant Reges*, *Biörn* An. 829. *Anundus* 850. & *Olaf* 858. Remb. c. X. XVI. XXIII. Ad. L. I. c. 26. (14) *In vico Byrca Placitum generale populi habitum circa 858. mox aliud Placitum in altera parte regni celebratum*, Remb. c. XXIV. Ad. L. I. c. 26. (15) *Birca Præfectum habuit Herigarium* Confiliarium Regis, Remb. c. X. XVI. (16) *Bircenses* circa 850. obfessi a Danis, *Anundi* auxiliariis, confugiunt ad Civitatem, qvæ juxta erat, non multo firmam, ubi multi Dii, ubi Ecclesia constructa, Remb. c. XVI. ea forte, quam *Gaurbertus* consensu Regis & populi 832. fabricaverat c. XIII. (17) *Birca floruit Anno 936. quo Unni ibi docuit ac obiit*, Ad. L. I. c. 51. (18) *Birca Civitas* post med. Seculi XI. ab *Adelberto* Archiep. destinata in Metropolim earum geritum, Ad. de S. Dan. p. 59. (19) *Birca desolata erat, ut vestigia civitatis vix apparerent*, cum *Adamus* circa An. 1072. scripserit, Ad. de situ Dan. p. 62. Hactenus ex *Remberto* & *Adamo*. Prodeant jam pauca illa vestigia, qvæ de *Sigtuna* apud Scriptores septentrionales inveni: *Edda Proem.* c. 2. *Odinus* Sveciam ingressus, ibi civitatem munitam [*borgarstad*, in qva voce forte *Birca* nomen latet] sibi elegit, qvæ jam *Sigtuna* vocatur. Sn. Sturl. T. I. p. 6. *Odinus* sedem sibi cepit ad *Logum* [i. e. Melerum], loco, qvi jam

cum suis de hujusmodi negotio pertractans fidelibus, omnium pari voto atque consensu dedit eis licentiam ibi manendi, & Evangelium Christi ibi prædicandi; concessa libertate,

vetus Sigtuna [Forno Sigtuner] ibique magno splendidoque fano exstructo, ac multa sacrificia instituit. Sn. Sturl. T. I. p. 40. 41. (circa Ann. 531.) Solvo Regulus Jutiæ, postquam in Lofaund (Loföen, insula Meleri) Eysteinum Sveciæ Regem inopinantem concremaverat, Sigtunam pergit, regium nomen sibi dari contendens; ibi, post undecim dierum conflictum, victoriam nactus, in Regem Svecorum assumitur. Hist. Sorlii Robusti ap. Biörner p. 30. (Eodem Seculo VI. accidit) Thorerus, cæso in Oresunda a Sorlio Halfdano Rege Sveciæ, in Sveciam navigat, & portum intrat prope arcem, ad quam tunc regni metropolis erat, nærri borginni, sem tha var hofudstadir i Sviaveldi. Postea Sorlius in eodem portu juxta arcem capitalem (hofutborginni) applicuit p. 34. Thorerus arcis portas & civitatis muros defendit, Sorliumque oppugnantem recedere cogit p. 47. Hognius cum classe in portum revertitur prope civitatem, arcemque (Borgen) intrat p. 50. In campo extra civitatem Sorlii exercitum Hognius vincit, cæsosque tumulis inferri facit p. 58. Hæc, si modo non fabula narratur, vix de alia civitate alioque burgo quam Birca & Sigtuna veteri intelligi debent; Et forte multi illi tumuli, qui hodieque in insula Biörkö visuntur, Arenius de Fierdhund. p. 37. iidem sunt, quibus prædicti cæsi illati sunt. Orvar-Oddi Saga p. 26. 27. 50. & Hervarar-Saga p. 72. (Seculo forte VII.) Hialmarus, in insula Samsoa cæsus, in cantu suo cygneo virginum Sigtunenium meminit, Sigtunam etiam, ut splendidissimum Sveciæ oppidum, funus eius cura Oddi deductum est. Saxo Grammat. p. 145. (Seculo VIII.) Sigmundus ex Sigtun oppido in prælio Bravallensi Regi Sigurdo Ring militavit. Fragm. Hist. Præl. Braval. p. 24. duos Sigtunenium belli duces recenset, Sigmundum Kaupungs Kapa (o: oppidi athletam) & Tolafostum. Ol. Trygg. Sag. T. II. p. 323. Post cæsum An. 1000. Olavum Tryggonis, Sigurdus Episcopus ejus cum Olao Rege Sveciæ in Sveciam ivit, & brevi post, ut ipse testatur, Sigtunæ Regem multosque homines baptizavit; post tres annos (circa 1003.) Sigtunam rediit, ubi tum multi divites convenerant, qui veram fidem & baptismum desiderabant. Sn. Sturl. T. I. p. 378. Olaf Saga in Verel. Not. ad Herv. S. p. 84. (circa An. 1007.) Olavus Princeps Norvegiæ juvenis, postea Rex & Sanctus, Melerum hostiliter ingressus, utrumque litus prædando devastavit, Sigtunam appulit, & stationem navium habuit ad veterem Sigtunam (Forn Sigtuna). Sn. Sturl. T. II. p. 2. (An. 1035.) Magnus S. Olavi filius, Norvegiam repetiturus, Sigtunam venit, ubi tum aula Regis Anundi erat. Sn. Sturl. T. II. p. 74. (An. 1045.) Haraldus S. Olavi frater, in patriam reversurus, ex Oriente & Russia rediens, Sigtunam navibus petiit, ubi in aula Regis Sveciæ Svenonem Regem Daniæ invenit. Si jam exterorum Remberti & Adami testimonia de Birca cum his nostrorum de Sigtuna strikte conferantur, parum aut nihil inveniemus de una dictum, quod non in alteram quodammodo quadrare potest, nihilque contrariari sententiæ de Birca & Sigtuna olim quasi una eademque civitate cum suo suburbio & portu. Ex hisce omnibus adhuc considerata veniunt: (1) Civitatem Remberti, juxta Bircam positam, in quam Bircenses metu Danorum confugerunt, non aliam fuisse quam Sigtunam veterem, nisi dicere velis, Sigtunam novam jam tum fundatam fuisse ac inhabitari cæptam, quod vix credibile. Testatur quidem Hist. S. Olai in Verel. Not. ad Herv. S. p. 59. quod circa primordia christianismi in Svecia Reges desierint Upsalia residere; quibus Verelius conjectura probabili addit: sedemque regiam Birkam & Sigtunam transtulere, quo etiam cives de rebus gravioribus deliberaturos convenire par erat. Sed hoc sine dubio de Sigtuna veteri intelligi debet, & verum esse ex Remberto & Adamo concluditur. Progressu temporis tum Reges cum mercatores, in veteri Sigtuna & Birca habitantes, cum viderent se in insulis Meleri prædonibus maritimis nimis obnoxios, paulatim cum rebus suis in alterum lacus Meleri litus secessisse videntur, unde demum nova civitas emergere cæpit, quæ initio Seculi XI, Olavo Sancto Melerum infestante, jam una cum veteri extitisse perhibetur. Quæritur vero, an eadem invasione vastata sit Birca & Sigtuna vetus? quod quidem, cum nulla aptior huic occasio in Historia occurrat, probabile est, licet idoneis argumentis ac veterum testimoniis non satis probatum; neque enim Historia S. Olai, nec Snor. Sturlaus, imo nec longe recentior Ericus Olai illud expresse dicunt. Ex proposito etiam Adelberti Archiep. Brem. inter An. 1060. & 1070. erigendi Birkam in Metropolim sive Sedem Archiepiscopalem, Adam. de Sit. Dan. p. 59. dubium formari potest; videtur enim eo tempore Birca aut adhuc extitisse aut aliquomodo surrexisse, & paulo post, antequam Adamus scriberet, casu aliquo nobis jam ignoto interiisse. Credi etiam potest, Bircam & Sigtunam veterem, si non unico casu infortunato, pedetentim & prout veteres coloni alio migrarunt, defecisse & tandem in nihilum redactam esse. (2) Melerum lacum iis seculis limites constituisse inter Gothiam & Sveciam proprie sic dictam, insulasque Meleri, in quibus Birca & Sigtuna vetus una cum Sudermannia pertinuisse ad Ostrogothiam; quam limitationem observavit Adalbertus Brem. Archiep. quando Adalwardum & Tadicum, unum post alterum, Svecorum Episcopos ordinavit, quorum Sedes Sigtuna nova esset, sed postea Upsalam translata: Hiltinum autem sive Johannem circa eadem tempora Episcopum s. Metropolitanum Bircensem constituit, qui sedem in civitate Birca sive Sigtuna veteri haberet, & proprie Ostrogothorum Episcopus esset, unde postea Sedes Episcopalis Lincopiam translata, conf. Adam. p. 55. 59. cum Subscriptionibus Episcoporum ad Remberti

tate, ut quicumque vellent, eorum doctrinam expeterent. Itaque alacri corde Servi Dei videntes, prospere sibi ea, quæ optaverant, successisse, populis ibi constitutis

Uuuu 2

verbum

berti Vitam, Staphorst T. I. p. 273. (3) per *Sigtunam*, quoties nomen illud & apud *Adamum*, & apud *Sturleum* post invasionem S. Olai, occurrit, significari *Sigtunam novam*, quæ eo seculo florere cœperat, sed ante Seculum XI. & forte Seculo IX. primordia sua sumserat, postquam scilicet Reges in *Sigtuna veteri* & *Birca* sedem fixerant, ibique non tuti satis relidebant. Ubi demum verus *Sigtuna veteris* aut *Birca* situs quærendus sit, in *insula Biörkö*, quæ adhuc magnæ alicujus dirutæ civitatis figura & vestigia monstrat? an propius ad *hodiernam Sigtunam*? aliis disceptandum relinquo; huic enim rei dijudicandæ accuratissima distantia, situs & mensuræ locorum notitia ocularisque inspectio necessaria erat. Inquirendum etiam, ubi inter insulas *Meleri commodissimus* olim ac *tutissimus portus* esse potuerit. Cujus locus si ad insulam *Biörkö* inveniatur, sique ipsa insula, ad capiendam simul civitatem *Sigtunam veterem* cum castello aut suburbio suo *Birca*, spatiosa satis censeatur, facile credam, ibi sitam fuisse & *Bircam* & forte *Sigtunam veterem*, donec alium ac indubitatum *Sigtuna veteris* situm aliquis demonstraverit. De insula *Biörkö* adhuc notandum, eam potius, ut puto, nomen obtinuisse a *Birca* sive *Burgo* in illa olim sito, quam a *sive Berulina*, sic & ab eadem *Birca* finis insulam circumfluentes *agilonalem* & *australem Bispfjärden* denominatos. Delineationem *Insulæ Biörkö ruderumque*, quæ ibi cernuntur, publicarunt Comes *Dalbergius* in *Svecia Antiqua*, & *Gripenhielmus* ad *Legem Bircensem Hadorphi*, in cujus præfatione eorundem accurata descriptio legitur. Conferantur, quæ de *Birca* commentati sunt, *Arenius* de *Fierdhundria* p. 36. *Salvus* *Descript. Upland.* p. 210. *Wilde* *Annot. ad Puffend. T. II.* p. 425. sqq. *Bring* de *Orig. Urb. Ant.* p. 16. *Dalin* T. I. p. 255. 618. 622. *Celsius* *Hist. Eccl.* p. 101. sqq. *Wallin* *Sigtuna Stans & Cad.* p. 214. sqq.

- (a) Idem nomen est ac *Biörn*, apud Septentrionales & olim & hodie usitatissimum, quod a nonnullis latine *Bero* redditur. Plures Seculo IX. & X. hujus nominis in *Svecia* Reges Regumque filios fuisse, certum est. Quisnam autem eorum hic, quem *Rembertus* nominat, *Biørno* fuerit, varie eruditi disceptarunt. *Illustr. Dalinus*, qui in *Chronologia Regum Seculi IX.* nimium hallucinatus videtur, T. I. p. 469. hunc *Bern* sive *Biørnonem* artificiose fabricavit ex *Eysteino Beli*, *Haraldi Hyldetani* filio, quem *Conregem Sigurdi Ringii* facit, quemque ante Seculum IX. vixisse necesse est. *Örnbjelmus* *Hist. Eccl.* p. 9. eum *Beronem Tertium* nominat & p. 94. regnasse Annos 60. putat. Alii *Biørnonem Jernside* *Regneri Lodbrokii* filium malunt, qui vero diu an *Anscharii* adventum mortuus sit. Alii alium fingunt. Mihi autem verosimiliana videtur *Jac. Wildii* sententia, quam etiam *Rev. Celsius* *Hist. Eccl.* p. 108. amplexus est, Regem scilicet illum, quem *Anscharius*, primo veniens in *Sveciam*, An. 829. regnantem invenit, fuisse *Biørnonem Haugensem*, cujus ex fratre *Erico Upsalensi* nepos & *Conrex Anundus* sive *Emund* paulo post eadem anno a regno expulsus fuit, sed *Danorum* ope postea restitutus. Hujus *Biørnonis* filium puto fuisse *Olaum* sive *Olavum* *Sveciæ Regem*, qui *Bircæ* refedit, quando *Anscharius* secunda vice circa 858. in *Sveciam* rediit. Ut autem *Genealogia Regum Sveciæ*, qui *Seculis IX. & X.* a *Regnero Lodbrok* ad *Olaum Skotkonung* pervenerunt, evidentior fiat, sequens Schema, qualem ego genealogiam ex vetusta Serie *Langfedgatal*, ex *Cap. XX. Herv. Sagæ*, ex *Snorr. Sturleo*, & ex *Wildio* recentiorum accuratissimo, concipio, adponere libet:

1. *Ragnar* *Lodbrok*, mortuus circa 794.

2. *Biørno Jernside*, ob. ante 815.

3. *Ericus I.* brevi regnavit, imperium fratris filio relinquens

Refil, Rex maritimus, mortuus forte ante fratrem

NB. nonne hic *Biørno* fuit minor filius *Refilii*? & frater *Erici*.

Biørno, puer admodum moriente patre, ipse aut in exteris, aut juvenis & ad imperium non admissus mortuus videtur.

4. *Ericus II.* circa 817. improlis videtur obiisse circa 826. imperium patruelis filiis relinquens, ex quibus duæ lineæ Regales non tam alternatim quam conjunctim regno præfuerunt.

5. *ERICUS III.* *Upsalensis*, pater Regum *Upsaliæ* residentium, & forte ille, quem in numerum *Deorum* retulere *Remb. Cap. XXIII.* haud diu vixisse videtur.

6. *BIØRNO* *Haugensis*, pater Regum *Bircæ* sive in *Sigtuna veteri* residentium, vixit 829. ad primum *Anscharii* adventum *Remb. Cap. X.*

7. *ANUNDUS*, s. *EMUND*, vix. 840. regno pulsus, *Danorum* auxilio 850. restitutus, *Conrex* patris.

8. *OLAVUS* 858. ad secundum *Anscharii* adventum, videtur ideo *Biørnonis* filius fuisse, quod *Bircæ* sedem habuit, *Remb. Cap. XXIII. XXVI.* Hujus forte filius aut potius nepos fuit

9. *Ericus IV.* circa 860. etiam *Upsalensis* dictus.

Ring, qui *Bircæ* floruit, adveniente *Umnone* circa 935. *Ad. Brem. L. I. c. 51.* NB. Inter hunc & *Olavum* forte interponendi *Anund* & *Biørn*, de quibus *Adamus* *ibid.*

Biørno, vixit 880. regnavit annos 50.

Ericus & *Emund*, Reges *Bircenses* post 936. *Adam. Brem. L. I. c. 51.*

Olavus An. 932-964. *Strybiørn.*

Ericus Sigurjel, infans Rex factus, ob. circa 994. *Olavus Skotkonung.*

verbum salutis annunciare cœperunt. Plures quoque erant, qui eorum Legationi favabant, & doctrinam Domini libenter audiebant. Multi etiam apud eos captivi habebantur christiani, qui gaudebant, jam tandem se mysteriis divinis posse participare. Probatumque est, ita omnia veraciter constare, sicuti *Misfi* ipsorum Serenissimo Cæsari innotuerant, & baptismi gratiam nonnulli devote expetebant. Inter quos etiam Præfectus vici ipsius & Consiliarius Regis, admodum illi amabilis, *Herigarius* (c) nomine, sacri baptismatis donum suscepit, atque in fide catholica firmissimus exitit. Ipse namque in hæreditate sua non multo post *Ecclesiam* (d) fabricavit, & in Dei servitio semet ipsum religiosissime exercuit. Hujus viri diversa extant præclara insignia, & ejus invictæ fidei multa probantur indicia, quæ in sequentibus evidentius exponemus.

Caput XI.

Archiepiscopatus Hamburgensis.

Peraçto itaque apud eos *altero dimidio anno* (e), præfati Servi Dei, cum certo suæ Legationis experimento, & cum *literis regia manu more ipsorum deformatis* (f),
ad

- (b) Ex hac benigna Legatorum sacrorum susceptione & consecuta ætutum prædicandi licentia, aliud colligi non potest, quam ad Regis *Biornonis* desiderium & ex ejus mandato eos in Sveciam ad Religionis christianæ propagationem accersitos fuisse.
- (c) Ex hoc nomine *Arrhenius* in marg. *Ericum* facit. *Peringjkiöldius* Mon. Uller. p. 66. eum *Heriker* appellat, *Dalinus* autem T. I. p. 485. *Hergeir*, quod sine dubio verum viri nomen domesticum fuit, utpote apud Septentrionales olim usitatum. Illustis hujus viri etiam mentio fit infra Cap. XVI. XVIII.
- (d) Hanc omnium *primam in Svecia edificatam Ecclesiam* eam esse putant, quæ adhuc in insula *Meleri Muntso* superest; structura enim ejus præ ceteris Sveciæ templis præcipuam præ se fert antiquitatem, formam, qualem Romanorum amphitheatra, servans rotundam, *Peringjk.* Mon. Upl. p. 66. *Arenius* de Fierdhundria p. 21. Sed hæc mera est conjectura. Incertum vero est, an hæc eadem Ecclesia fuerit, quam *Rembertus* paulo infra Cap. XIII. a *Gautberto* fabricatam narrat. Credibile tamen est, duas ac diversas fuisse. *Herigarii* etiam *Ecclesia* Cap. XVI. nominatur.
- (e) Male *Rembertum* intellexit accuratissimus alias *Carolus le Cointe* Annal. T. VIII. p. 114. dum *Anscharium* cum socio, postquam *Sveones* primis christianæ fidei rudimentis per sex posteriores menses Anni 829. instruxissent, ad LULOVICUM Aquisgrani commorantem ineunte Anno 830. rediisse, ac in eodem Conventu ordinatum esse primum Hamburgensem Archiepiscopum tradit. Conf. *Eckart* Rer. Franc. T. II. p. 250. Aliquanto melius *Adamus Brem.* p. 6. annum integrum huic legationi Sveciæ tribuit. Verba autem *Remberti* (*altero dimidio anno*) nec de *dimidio anno* nec de *toto anno*, sed de *uno integro anno cum dimidio*, necessario intelligenda sunt, ita ut *Anscharius*, qui in æstate Anni 829. in Sveciam venerit, ibique toto Anno 830. permanferit, demum ineunte Anno 831. ad Imperatorem reversus sit. Ille tum, ut tenent *Annales Bertiniani*, *Aquisgrani* initio Februarii generale Placitum habuit, in quo deliberatum & decretum esse credo de erigendo *Hamburgensi Episcopatu*. Consecrationem etiam *Anscharii* non alio anno, quam hoc 831. factam esse posse, rectissime & solidissimis argumentis probavit *Limbæcius* Auctar. Rer. Hamb. ap. Lindenbr. p. 102. In loco autem & tempore hujus consecrationis sine dubio fallitur doctissimus ille vir, dum eam sub principium autumnus in *Theodonis villa* in Conventu Imperii factam esse contendit. Cum vero non initio autumnus, sed mense Novembri, ut docent Ludovici Diplomata, habitus sit *Conventus Theodonisvillensis*, ideoque reliquum anni ad *Gautberti* electionem, consecrationem & missionem in Sveciam, uti & ad iter *Anscharii* Romanum perficiendum, non suffecisse videatur, mallem consecrationem *Anscharii* ad generalem illum Conventum retrahere, quem Imperator, mense Maio & forte initio Junii ejusdem anni 831. *Ingelhemii* celebravit, de quo ex cœvis mentionem facit *le Cointe* Annal. T. VIII. p. 180. 181. Quo modo de inauguratione & *Anscharii* & *Gautberti*, deque utriusque longinquo itinere hoc anno 831. absoluto, omnia recte constabunt. Per hæc autem duo Placita, *Aquisgranense* scil. & *Ingelhemense*, intelligendos puto, paulo infra hoc eodem Capite nominatos, *Synodi Conventum* & *Conventum Imperii*.
- (f) Habemus hic, in *literis manu Regis Biornonis more Sveonum deformatis*, optimum & indubitatum de Scriptura & sine omni dubio *Literarum Runicarum* in septentrione ante christianismum usu testimonium. Quod contra incredulos quosdam recte observarunt viri eruditi, *Er. Benz.* Utkast til Sv. Hist. p. 55. *Dalinus* Hist.

ad Serenissimum reversi sunt *Augustum*. Qvi honorifice & cum maxima pietatis benevolentia ab eo suscepti, narraverunt ei, quanta Dominus secum egerit, & quod ostium fidei in illis partibus ad vocationem gentium patefactum fuerit. Hoc itaque devotissimus audiens *Imperator*, immenso lætificabatur gaudio, pariterque recolens, quæ jam olim apud Danos circa Dei cultum concepta fuerant, & laudes ac gratias omnipotenti Deo referens, ardore fidei succensus, quærere cœpit, quomodo in partibus Aquilonis, in fine videlicet Imperii sui, *Sedem* constituere posset *Episcopalem*, unde congruum esset *Episcopo* ibi consistenti, causa prædicationis illas frequentius adire partes, & unde etiam omnes illæ barbaræ nationes facilius uberiusque capere valerent divini mysterii sacramenta. Cum itaque pro hujusmodi sollicitudine cura vigilanti instaret, quibusdam fidelibus suis referentibus, ei innotuit, quod, quando gloriosæ memoriæ Pater suus *CAROLUS Augustus* omnem *Saxoniam* ferro perdomitam, & iugo Christi subditam, per *Episcopatus* (g) divisit, *ultimam partem* ipsius *Provinciæ* (h), quæ erat in Aquilone ultra *Albiam*, nemini *Episcoporum* tuendam commisit, sed ad hoc reservare decrevit, ut ibi *Archiepiscopalem* constitueret *sedem*, ex qua, Domini gratia tribuente, etiam successio fidei Christianæ in *exteris* proficeret *nationes*. Qua de re *primitivam* etiam ibi *Ecclesiam* (i) per quendam *Episcopum* Galliæ, *Amalbarium* nomine, consecrari fecit. Postea quoque ipsam *Parrochiam* (k) cuidam *Presbytero*, *Heridac* nomine, specialiter gubernandam commisit, nec omnino voluit, ut vicini *Episcopi* aliquid potestatis super eum locum haberent. Qvem etiam *Presbyterum*

Hist. Sv. T. I. p. 232. 486. Lagerbringius Hist. Sv. T. I. p. 449. Brocman ad Ingv. Sag. p. 76. Conf. Celsi Hist. Eccl. Sv. p. 119. Magnum hisce Remberti verbis robur addit *Alphabetum* illud vetus & vere *Runicum*, quod Hrabanus Maurus ejusdem Seculi IX. Scriptor nobis conservavit, vid. Goldasti Scriptor. Aleman. T. II. p. 69. Verba Hrabani digna sunt, quæ heic repetantur: *Litteras, quas utuntur Marcomanni, quos nos NORDMANNOS vocamus, infra scriptas habemus, a quibus originem, qui Theodiscam loquuntur linguam, trahunt: Cum quibus carmina sua incantationesque ac divinationes significare procurant, qui adhuc paganis ritibus involvuntur.* Eadem verba & maximam partem ipsius Alphabeti ex antiquissima membrana, tamen sine mentione Hrabani, excerptit Wolfg. Lazius de Migr. Gent. p. m. 514. quærens, ceteras literas in eodem antiquo Codice desiderari & ob nimiam vetustatem legi non posse. Facile erat Hrabano, aut ab ipso Anschario, aut ab aliis, qui eo seculo ex Septentrione nostro venientes frequenter aulam Imperatoris adibant, tale Alphabetum adipisci. Per *Marcomannos*, quo nomine Helmoldus aliique Scriptores alios ac diversos populos designant, Hrabanus *Nordmannos* intelligit. Per *Nordmannos* autem Eginhardus & optimi ejus ævi Auctores nullos alios significari volunt, quam *Danos & Septentrionis nostri populos*, quibus originem debent *Franci* iique qui linguam *Theodiscam* loquuntur, ut docent heic Hrabanus, & ante eum Erm. Nigellus supra insertus p. 400.

(g) Quod *CAROLUS M.* *Saxoniam* in *Episcopatus* divideret, ex hoc Remberti testimonio indubie monstratur. Quando autem & quo modo hoc factum est, nondum convenit inter Historicos. Ad tale quid forte respicit Auctor *Chronici Moissiac.* ap. Du Chesne T. III. p. 138. ad An. 780. ita scribens: *Et divisit ipsam patriam (Saxoniam) inter Episcopos, Presbyteros & Abbates, ut in ea habitarent, & prædicarent.* Conf. *Fragm. Annal.* ibid. T. II. p. 22. *Adam. Brem.* Lindenbr. p. 4. *Eckart* *Rer. Franc.* T. I. p. 622. 781. T. II. p. 23. 29. *Car. le Cointe* T. VI. p. 176. 548.

(h) Ultima pars *Saxonie* ad aquilonem & ultra *Albiam* plerisque vetustis auctoribus dicebatur *Nordalbingia* seu *Saxonia Transalbina*, Eginhardo *Transalbiana Saxonum Regio*, Alberto Stadenfi *Transalbia*, tres regiones *Holfatiam*, *Stormariam* & *Ditmarsiam* complectens. Hinc *Adam. Brem.* Edit. Lind. p. 18. „*Transalbiano-*rum *Saxonum* tres sunt populi: Primi ad oceanum *Tbiatmarsgoi*: Secundi *Holtzari* dicti a sylvis quas ac- colunt: Terti, qui & nobiliores, *Sturmarii* dicuntur.

(i) An. 811. *Carolus M.* primum *Hamburgi* in honorem Christi & matris ejus Mariæ exstructum Templum per *Amalarium* Archiepiscopum *Trevirensē* consecrari fecit, Vid. *Lambecii Orig. Hamb.* ap. Lindenbr. P. I. p. 3. & subjunctam *Chronolog.* p. 99. *Staphorst* T. I. p. 14. Conf. *Adam. Brem.* Lindenbr. p. 5. & *Præceptum Lud. Pii* ap. *Staphorst* T. I. p. 27.

(k) Scil. *Hamburgensem*.

rum consecrari disposuerat *Episcopum* ⁽¹⁾, sed velocior ejus de hac luce transitus, hoc ne fieret, impedit. Post obitum itaque tantæ memoriæ *Augusti*, filio ejus supradicto, videlicet Imperatore LUDOVICO, in sede regni ejus collocato, suggerentibus quibusdam, *partem illam Provinciæ, quæ ultra Albiam erat*, in duo divisit, & *duobus vicinis Episcopis* ^(m) interim commendavit. Non enim satis attendit Patris sui super hoc constitutionem, aut certe omnimodis ignoravit ⁽ⁿ⁾. Ista vero facta occasione, quæ jam fides Christi in partibus *Danorum* atque *Sveonum* per gratiam Dei fructificare cœperat, cognito Patris sui voto, ne quid ejus studii imperfectum remaneret, una cum consensu Episcoporum ac plurimo *Synodi conventu* ^(o), in præfata ultima *Saxonie* regione *trans Albiam*, in civitate *Hammaburg*, *Sedem* constituit *Archiepiscopalem*, cui subjaceret universa *Nordalbingorum Ecclesia*, & ad quam pertineret *omnium Regionum Aquilonalium* potestas, ad constituendos Episcopos sive Presbyteros, in illas partes pro Christi nomine destinandos. Ad hanc ergo *Sedem* Dominum & Patrem nostrum sanctissimum *Anscharium* prædictus *Imperator* solemniter consecrari fecit *Archiepiscopum* per manus *Drogonis* Metensis Præfulis & summæ sanctæque Palatinæ dignitatis tunc Archicapellani, astantibus Archiepiscopis, *Ebbone* Remensi, *Hetti* Treverensi, & *Otgario* Maguntiacensi, una cum pluribus aliis in *Conventu* ^(p) *Imperii* Præfulibus congregatis, assistentibus quoque & consentientibus ac pariter consecrantibus *Hilingaudo* ^(q) & *Wilderico* ^(r) Episcopis, a quibus jam dictas Parrochiæ illius partes commendatas receperat ^(s). Et quia *Dioecesis* illa in periculosis fuerat locis constituta, ne propter *Barbarorum* imminentem sævitiam aliquo modo deperiret, & quia omnimodis parva erat, quandam cellam in Gallia, *Turbolt* ^(t) vocatam, ad eandem *Sedem* perpetuo servituram, ejus Legationi tradidit ^(*).

Ca-

- (1) *Heridagus* ergo non, ut veteris Chronici Holf. Auctor aliique perhibent, fuit *Episcopus*, sed tantum *Presbyter* novæ Ecclesiæ *Hamburgensis*, destinatus tamen in Episcopum, nisi mors ordinationem ejus prævertisset, *Ludov. Pii* præceptum de Anno 834. Conf. *Cointe Annal. Eccl. Franc. T. VII. p. 210. 325.*
- (m) Scil. *Bremensi* & *Ferdensi*, priori forte *Ditmarsiam*, posteriori *Holsatiam* & *Stormariam* commendavit. Vid. *Staphorst T. I. p. 18.*
- (n) *Adam. Brem.* Lindenbr. p. 6. ita: *Lothewicus voluntatem patris oblitus provinciam Transalbinam Bremensi & Ferdensi Episcopis commendavit.* Imo ipse LUDOVICUS Imp. in Præcepto suo An. 834. dato, se patris sui studium minus caute attendisse, profitetur.
- (o) Per hunc *Synodi Conventum* intelligendum puto *Aquisgranensem Conventum*, quem An. 831. initio Februarii *Imperator* habuit, de quo paulo supra lege Not. (e). Fallitur *Gualdus* Cap. XXVIII. & male in verba *Remberti* intendit, dum *Synodum* eam *Hamburgi* convocatam scribit.
- (p) Per hunc *Conventum Imperii*, in quo *Anscharius* consecratus est, intelligo *Ingelbemensem* illum, quem An. 831. circa initium Junii *Ludovicus* Imp. celebravit, de quo lege paulo supra Not. (e).
- (q) *Helingaudus* erat *Verdensis* Episcopus ab An. 829. Vid. *Eckart* *Rer. Franc. T. II. p. 244.* An. 838. adfuit in Comitibus *Noviomagensibus*, ibid. p. 309.
- (r) *Willerici* *Bremensis* Episcopi elogium vid. ap. *Adamum Brem.* edit. Lind. p. 7. Ille An. 837. in *Conventu* *Aquisgranensi* præfens erat, *Eckart* *Rer. Franc. T. II. p. 299.*
- (s) Quæ toto hoc Capite tradita sunt, partim ad verbum desumpta sunt ex ipsius *Ludovici* *Diplomate* *Fundationis*, An. 834. dato, quod legitur apud *Staphorst. T. I. p. 26.* & multis aliis locis.
- (t) Si quando persecutione *Barbarorum* impeditus est *Anscharius* a studio prædicandi, apud *Turbolt* cum discipulis suis se retinuit, teste *Adamo* p. 6. & infra p. 7. Sæpe etiam monasterium *Galliæ*, quod dono *Cæsaris* possedit, *Turbolt*, visitans, fratribus ibidem Deo militantibus salutaris regulæ tramitem verbo exemploque monstravit: In quorum nobili contubernio jam tum a puero sanctus effulsit *Rembertus*. De situ hujus Cellæ sive Monasterioli *Turbolt*, Archiepiscopo *Hamburgensi* loco refugii ab Imperatore concessi, inter Scriptores non plane convenit. Videntur tamen haud difficulter conciliari posse. In *Vitis Anscharii* Cap. XI. & *Remberti* Cap. III. dicitur Cella *Turbolt* in *Gallia* sita. In *Dipl. Nicolai* Papæ An. 858. in *occidentali Francia.* *Adamus* p. 6. 7. eam promiscue Cellam & Monasterium *Galliæ* vocat, vetus autem ejus *Scholinfes* 5. & 6. *Thurboltz Monasterium Flandriæ* appellat. *Henschenius* *Turboltum* in *Flandriæ* pago sive Comitatu *Turboltano*

Caput XII.

Legatio ad gentes Septentrionales.

Et ut hæc omnia perpetuum suæ stabilitatis retinerent vigorem, eum honorabiliter ad Sedem direxit Apostolicam, & per Missos suos venerabiles, *Bernoldum* & *Ratoldum* ^(u) Episcopos, ac *Geroldum* ^(v) Illustrissimum Comitem, omnem hanc rationem sanctissimo Papæ *Gregorio* intimari fecit confirmandam. Quod etiam ipse tam *Decreti* ^(x) sui auctoritate, quam etiam *Pallii* ^(y) datione, more prædecessorum suorum roboravit, atque ipsum, in præsentia constitutum, *Legatum* in omnibus circumquaque gentibus *Sveonum*, sive *Danorum* ^(z), nec non etiam *Slavorum* ^(a), alia-

X x x x x 2

rumque

Turboltano collocat, in quo & aliud Monasterium Rokashemum s. Roxem haud longe ab hoc disitum erat. *Mabillonio* Aët. SS. Bened. T. VI. p. 473. *Turboltum in Flandria prope Brugas, Remberti natalis sedes*, & p. 88. nunc oppidum *Turboltani Comitatus caput, Flandria contiguum. Turboltum ad Tornacensem dioecesim olim pertinebat, hodie ad Burgensem*, inquit *Carolus le Cointe* Annal. Franc. T. VIII. p. 115. Plura de *Turbolto* legi possunt in *Ott. Sperlingii* Not. ad Adamum ap. Westphal. T. II. p. 667. *Celsii* Hist. Eccl. Svec. p. 130. Singularis & nulla auctoritate nisi de *Turbolti* nominis origine opinio, a *Torildo* scilicet, Judice quodam Jutiæ vetusto, legitur in *Wolffii* Encom. Regni Dan. p. 10. In hac Cella *Turbolt* S. Ansharius pueros quosdam, partim ex gente *Danorum* & *Slavorum* emtos, partim ex captivitate redemptos, ad servitium Dei enutriendos posuit, vid. infra Cap. XIV. XXX. Post annum autem 840. mortuo *Ludovico Pio*, Rex *Carolus* ipsam Cellam S. Anshario & Sedi Hamburgensi abstulit, vid. Cap. XV. XVIII. XX. *Turboltense Monasterium* jam Seculo Septimo floruit, ejus primordia S. Amando tribuitur, vid. *Mabill.* Aët. SS. Bened. T. II. p. 402. sq.

(*) *Ad supplementum Legationis suæ*, inquit *Adamus Br.* p. 6.

(u) *Bernoldus* erat Argentoratensis, & *Ratoldus* Sveshionensis Episcopus, *Car. le Cointe* Annal. Franc. T. VIII. p. 115. Nominantur ambo in Bulla Gegerii IV. ap. *Staphorst* T. I. p. 32.

(v) Hujus *Geroldi* fit mentio in *Annal. Eginbardi & Fuldens.* ad An. 826. Conf. *Adelm.* ap. *Freher.* ad-An. 815. p. 416.

(x) Decretum *Gregorii IV.* de confirmatione *Ansharii* datum, ut puto, An. 832. legitur ap. *Staphorst* T. I. p. 31. *Lindenbrogium*, aliosque.

(y) De *Pallio* vide infra Cap. XX.

(z) Quum ea, quæ hic & in præcedenti Capite *Rembertus* narrat, ex ipsis *LUDOVICI PII & Gregorii IV.* Diplomatis, quæ adhuc ipsius *Remberti* tempore procul omni dubio pura & incorrupta fuere, desumferit, nullaque heic de aliis quam *Danorum*, *Sveonum* atque *Slavorum* gentibus mentio fiat, dubitare amplius non debemus, quin additio illa (*Norweborum, Farria, Gronlandon, Halvingalandon, Islandon, Scridevindon*) quæ in nonnullis prædictorum Diplomatum editis exemplaribus & in Cap. I. Vitæ S. Remberti comparet, recentiori ævo sit addita & a rudi ignaroque librario interpolata; tempore enim S. Ansharii & Remberti fama inventæ *Islandiæ & Grönlandiæ* vix ad Germaniam penetraverat, & tempore *Ludovici Pii & Gregorii IV.* illæ insulæ nondum detectæ erant. Interpolationem eam factam credo sub superbo illo Archiepiscopo *Bremensi Adelberto*, cui tum omnes adulabantur, & ad quem, ultimo ejus tempore, primum extremi venerunt *Islandi, Grönlandi, Gotthorumque & Orchadum* Legati, ut testatur *Adamus Brem.* ed. *Lind.* p. 39. 54.

(a) Pro *Slavorum* in nonnullis exemplaribus Diplomatis Ludoviciani de Anno 834. legitur *Winedorum*, in aliis *Wandalorum*, incertum vero, an ultima lectio sit vera & autentica. Videmus interim, *Ansharium* etiam in gente *Slavorum* constitutum fuisse Legatum Evangelicum. Quid vero & numquid in hac parte præstiterit, silente eorum temporum Historia, nescimus. *Alb. Krantzii* Metrop. L. I. c. 42. rem ita decernit: „Forte lector requirit, quomodo vir sanctus in tanta lucrandarum animarum solitudine, longe per maria verbum Dei circumferens, ne semel quidem vicinam *Wandaliam*, quam *Slavorum* dixere provinciam, memoratur attingisse, quum tamen fuerit in ejus Legationis amplissimo mandato, quum & gens *Obostrorum* Magno Carolo fuerit fœderata: Sed ego ferocei tum gentem divini verbi mentionem ne admisisse crediderim, ut non Pontificis dissimulatione, sed omnimoda gentis contradictione omissam prædicationem pene certus putaverim. Possunt & multa facta esse, quæ scripta non sunt“. Fatetur quidem longe vetustior *Helmoldus* L. I. c. 4. de Anshario loquens, *Hammenburgensis Ecclesiæ Pontificum* instantia disseminatum esse verbum Dei in omnes *Slavorum, Danorum, sive Nortmannorum* populos. Idem vero L. I. c. 6. speciatim de *Slavis* ita scribit: „Non ergo caret admiratione, quod dignissimi Præsules & Evangelici Prædicatores, *Ansharius, Reimbertus, & sextus* in ordine, *Unni*, quorum in conversione gentium ingens
„claruit

rumque in *Aquilonis partibus* gentium constitutarum, una cum *Ebone* (b) Remensi Archiepiscopo, qui ipsam *Legationem* ante susceperat, delegavit: & ante corpus & confessionem *Sancti Petri* Apostoli publicam Evangelizandi tribuerit auctoritatem. Et ne horum quicquam in futurum irritum fieret, omnem resistentem ac contradicentem, vel quolibet modo his sanctis studiis (c) piissimi Imperatoris insidiantem, anathematis mucrone percussit, atque perpetua ultione reum diabolica sorte damnavit. Porro, ut præmisimus, eadem *Legatio*, auctoritate *Paschalis* Papæ (d), *Eboni* Remensi Archiepiscopo prius commendata fuerat. Siquidem ipse divino, ut credimus, afflatus spiritu, pro vocatione Gentium & maxime *Danorum*, quos in Palatio (e) sæpius viderat, & diabolico deceptos errore dolebat, ferventissimo ardebat desiderio, & pro Christi nomine se suaque omnia ad salutem gentium tradere cupiebat. Cui etiam Dominus *Imperator* locum unum *ultra Albiam*, qui vocatur *Welanao* (f) dederat,

„claruit studium, *Slavorum curam tantopere dissimulaverint, ut nec per se, nec per ministros, aliquem in eis fructum fecisse* legantur. Effecit hoc, ut æstimo, populi hujus incredibilis duritia, non autem Prædicatorum torpor, quibus animus circa vocationem gentium adeo fuit affectus, ut nec opibus, nec vitæ percerint“. Quod S. *Anscharius Wismaria* Christum prædicaverit, merum est recentiorum quorundam figmentum, omni veterum auctoritate destitutum. Omnem tamen *salutis gentis Slavica curam* minime deposuisse *Anscharium*, ex eo præcipue elucet, quod, narrante Remberto Cap. XIV. & XXX. ex gente *Danorum* atque *Slavorum nonnullos emerit pueros, aliquos etiam ex captivitate redemerit, quos ad servitium Dei educaret*. Hos eum destinasse ac forte postea misisse genti suæ prædicatores, nullum debet esse dubium.

- (b) De *Ebbone* Archiepiscopo Rhemenfi ejusque in *Ecclesiam Danicam primitivam meritis* supra ad *Nigellum* p. 401. satis prolixè commentavi. Quibus addi potest memorabilis illa, quæ mihi postea succurrit, de *Ebbone* ejusque *fatis narratio*, quæ habetur in *Trecensis Concilii* ad Papam An. 867. data *Epistola*, vid. *Binii Concil. T. III. P. I. Sect. poster. p. 567. sq.* Inde colligitur, de quo ante incertus eram, *Ebbonem* An. 844. Romam adiisse, & Roma reversum Episcopatum Hildeshemensem obtinuisse. Ipsa prædictæ *Epistolæ* verba digna sunt, quæ audiantur: „*Ebbo* Rhemensem Ecclesiam tenuit, donec *Carolus*, resumtis viribus & copiis, Sequanam transmeavit, & in Belgicam regionem iterum reversus fuit. Quod audiens *Ebbo*, relicta Rhemenfi Ecclesia, ad *Hlotharium* secessit, & in ejus familiaribus obsequiis mansit, & in Cisalpinis regionibus *Abbatiam S. Reclami*, sed & *Abbatiam S. Columbani* in Italia apud eum obtinuit — & per idem tempus *Imperatoris* diversas *Legationes* in diversas partes peregit, usque dum *Anno Incarn. Dom. Octingentesimo quadragesimo quarto*, una cum *Drogone*, Metensium Episcopo, sub *Sergio* Papa Romam adiit. Quorum adventum moleste *Sergius* accipiens — Demum Roma reversus, quodam processu temporum *Legationem* in Græciam a *Hlothario* sibi injectam suscepit, quam exequi detrectavit. Idcirco idem, ab eodem Imperatore *Abbatibus* ablatis — *Hludowici* largitione Regis Germaniæ, in Provincia Moguntina & regione Saxoniæ, non longe a vicinitate finium *Nortmannorum*, quibus a *Paschali* Papa *Prædicator* fuerat destinatus, Episcopium *Hildesheim* vacans obtinuit. Ubi etiam, auctoritate cujusdam *Privilegii*, nobis ostensi, ab *Gregorio* Papa sibi collati, conniventi supra memorata sua restitutione, *ministerium Pontificale* finetenus exercuit“.

(c) Edit. Col. addit: *Domini apostolici atque*.

(d) Decretum *Paschalis I.* de missione *Ebbonis* ad gentes *aquilonis* convertendas dat. An. 822. legitur ap. *Staphorst* T. I. p. 21. & alibi.

(e) a: in aula Imperatoris.

(f) In *Welanao* *Ebbo* Cellam five *Monasteriolam* construxit, quam postea *Imperator* circa 831. *Gautberto* Sveonum Episcopo, quasi locum refrigerii, suggerente ipso *Ebbone*, tradidit, Vid. infra Cap. XIII. Per locum illum *Welanao*, *Lambecius* in Not. ad Rembertum ap. Lindenbr. p. 233. *Henschenius* in Actis SS. ex Phil. Cæsare, *le Coïnte* Annal. Eccl. Franc. T. VII. p. 744. *Feustkingius* Obf. in Adam. ap. Westphal. T. III. p. 394. *Pontop.* Annal. T. I. p. 23. *Celsius* Hist. Eccl. Sv. p. 70. 76. *Eckart* Rer. Franc. T. II. p. 251. alii-que viri eruditi, quasi uno ore denotandam voluerunt *Wedelam*, oppidulum five vicum Domini Pinnenbergensis in Holsatia, in ripa *Albis* fluvii oceanum versus situm, & æquali ferme itinere ab Hamburgo & Glücfstadio distantem; ubi statua antiqua, *Rolandi* credita, visitur. Ego vero pace tantorum virorum, cum nec nomen *Wedelæ*, cujus origo simplex & nota, cum *Welanao* satis convenire mihi videatur, nec *Wedelæ*, quantum Historia suggerit, vestigia hujusmodi Cellæ five religiosi instituti unquam fuerint, neque Rembertus dicat, locum *Welanao* sitam fuisse ad *Albim* sed *ultra Albim*, longe aliam ego de situ *Welanai* sententiam foveo, credens, eam fuisse villam, quæ hodie & a multis seculis *Münsterdorf* dicitur, prope

dederat, ut, quotiens illas in partes pergeret, locum subsistendi ibi haberet. Multotiens itaque ipse ad eundem venit locum, & pro lucrandis animabus multa in *aquilonis partibus* dispensavit, ac plurimos religioni Christianorum adjunxit, atque in fide catholica roboravit.

Ca-

prope Itzehoam in Stormaria situta. Hujus loci & vetus nomen, quod *Welna* s. *Welnau* fuit (*Noodt Beyträge* T. I. p. 248), & recentius *Münsterdorf*, quod *institutum* aliquod *monasteriale* involvit, totum negotium conficere videtur. Præterea locus ille, etiam hodie, & a tempore Reformationis, ex Consistorio suo ecclesiastico celeberrimus est. Consistorium illud *Fraternitati Kalandarum*, quæ tempore Papatus, sub patrocinio Sanctorum *Ansgarii* & *Vicelini* quotannis in Majo exulta, floruit in *Münsterdorf* pago *Welna* prope Itzehoam, dicta etiam *Fraternitas S. Sixti in Welna*, originem debet, Vid. *Lamb. Alardi Nordalb.* ap. *Westphal.* T. I. p. 1798. *Steinman Orig. Frat. Cal.* ib. T. III. p. 549. 555. lqq. Hujus autem Fraternitatis origo videtur mihi ascendere ad longe vetustiora tempora, quam ad Annum 1304, quo *Henricus Rantzovius* eam vult ab *Henrico* Comite *Holf.* institutam. A quo quidem tempore Diplomata habemus de *Capella S. Sixti*, ab ipsa Fraternitate, cum consensu tam *Capituli Hamburgensis* quam *Sanctimonialium Itzehoenfium*, juxta villam *Münsterdorf* in antiquo *Cemiterio* fundata, non autem de fundatione ipsius Fraternitatis, quæ forte fuit reliquia *Cellæ* illius sive *Monasterioli*, quod in *Welnao* instituit *Ebbo*, cuique post eum *Gauthertus* præfuit, unde & nomen *Münsterdorf* ortum esse potuit. Post *Gauthertum*, probabili conjectura, videtur *S. Ansgarius*, ut *Ehbonis* in Legatione gentium septentrionalium successor, indultu forte *Imperatoris*, qui prædictam Cellam officio Legationis borealis consecraverat, sibi & *Capitulo Hamburgensi* vindicasse jus quoddam patronatus hujus loci, eundemque *Oratorio* in honorem *S. Sixti* consecrato ornasse, de quibus nobis jam defunt evidentiæ eorum temporum documenta. Vestigia tamen aliqua, tale quid indicantia, & majorum traditionibus sine dubio fundata, annotata invenio a *Joh. Ruffe* *Fragm. Rer. Ditm.* ap. *Westphal.* T. IV. p. 1454. his verbis: *S. Ansgarius setzte eine Capelle bey Itzehoe genomed Münsterdorf in der ehre S. Sixti*, unde *Münsterdorf* in *Bulla* *Papali* Anni 1462. *S. Sixti* villa dicitur, *Noodt Beyträge* T. I. p. 437. & adhuc clarius ap. *Westphal.* T. III. p. 24. ab *Auctore veteris Chronici Holfatici*, cujus hæc sunt verba: „*S. Ansgarius prope Idzebo in terra Holfatiæ in Welna parvum Oratorium in honorem S. Sixti*, „cujus caput semper secum deferebat, consecravit: Ubi cum aliquibus *Monachis* aliquando, propter securitatem vel serenitatem loci, ad contemplandum solebat residere: Et legitur in *Legenda sua*, quod cum communiter in pane & aqua solebat carnem subjicere, ibidem una dierum aqua fuit in vinum conversa, & „fons, ubi illa aqua extracta fuit, hodierno dicitur *Fons Sanctus*“. Conf. *Acta Sanctor.* T. I. Febr. p. 403. Fontem illum in pago *Münsterdorf* *D. Sixto* sacrum, & opinione vulgi febri laborantibus salubrem, post Reformationem collapsum, An. 1587. *Henricus Rantzovius* restauravit, teste ipso in *Deser. Cimbr.* ap. *Westphal.* T. I. p. 14. *Sancti Sixti corpus*, quod cum aliis Reliquiis ab *Ebbone* *Rhem.* *Arch. Ansgarius* dono acceperat, primum *Hamburgi* reposuit, postea in *Cænobio Ramesloensi*, *Adam.* ap. *Lindenbr.* p. 8. 9. *Brachium S. Sixti* in *Cymbario argenteo* diu *Hamburgi* servatum, *Staphorst* T. I. p. 464. *Caput autem S. Sixti*, quod *Ansgarius*, ut traditur, in collo suo semper solitus portare visus est, *Cellæ* forte *Welnensi* obtulit, Vid. *Chron. Rasted.* ap. *Meibom.* T. II. p. 94. & *Chron. Wolteri* ib. 25. Præterea vetustum *Sigillum Fratrum Calendarum in Welna*, quod adhuc utitur *Consistorium Münsterdorfense*, effigiem præfert *Episcopi*, qui vix alius quam aut *S. Ansgarius* aut *S. Sixtus* esse potest, Vid. *Westphal.* *Monum.* T. III. ad p. 550. 557. Hæc sunt, quibus conjecturæ meæ robur aliquod addere valeo, *Welnaum* veterem scilicet fuisse *Welnam* s. pagum *Münsterdorf* prope Itzehoam, non autem *Wedelam* ad *Albim*. Patet hinc, non adeo ineptam fuisse doctorum sagaciumque virorum *Henr. Mublii* & *Ulr. Petersenii* conjecturam, quod *Münsterdorpium* forte *S. Vicelini* ætate *monasterium* fuerit, dederitque *Vicelino*, respectum ad hoc vetus *monasteriolum* habenti, occasionem, *Cænobium* illud, quod *Wippendorpii* instituit, appellandi *Novum Monasterium* s. *Neu-münster*, Vid. Ill. *Dreyeri* *Notit. Mss. Cimbr.* p. 98. Nec absurde vetus *Remberti* interpretes *Svecus* dicit, *Imperatorem Ebboni* dedisse locum *Daniæ vicinum* (wid *Danmarks Eidsbo* s. ad latus *Daniæ*) dictum *Walo*. Ultimo addendum, pagum *Welnam* circa An. 1530. *Johanni Rantzovio* a *FRIDERICO I.* concessum, & An. 1578. *Henricum Rantzovium* in monticulo *Welna* erexisse pyramidem marmoream in perpetuum suæ familiæ monumentum, Vid. *Westphal.* T. I. p. 1886. 1925.

Caput XIII.

Gautberti Episcopi in Sveciam adventus.

Verum post ordinationem (g) Domini & Patris nostri *Anscharii* superius comprehensam, visum est illis de eadem *Legatione* inter se conferentibus necessarium esse, ut aliquis illi ordinaretur adjutor, qui in *partibus Sveonum* Ministerii *Episcopalis* (h) officio fungeretur, quoniam in regione tam longe posita praesens adesse deberet *Pontifex*, & ipse solus ad utrumque locum minus sufficeret. Cum consensu itaque & voluntate praedicti *Imperatoris*, venerabilis *Ebbo* quendam propinquum (i) suum *Gautbertum* (k) nomine, ad hoc opus electum, & *Pontificali insignitum honore*, ad partes direxit *Sveonum*, cuique ministeria Ecclesiastica & necessarios sumptus, tam ex sua, quam ex datione Regia, abunde tribuit, eumque (l) quasi vice sua quidem praedicandi officium prius auctoritate Apostolica suscepit, *Legatum in Gentibus Sveonum* esse constituit. Cui etiam postea clementissimus *Augustus*, suggerente venerabili Praefule *Ebbone*, *Cellam*, quam ipse in loco memorato *Welanao* (m) construxerat, quasi locum refrigerii (n) tradidit, ut scilicet ad ipsius ministerium officii perpetua stabilitate deserviret (o). Praedictus itaque *Gautbertus*, quem ipsi consecrantes honore Apostolici nominis *Simonem* (p) vocaverunt, ad partes veniens *Sveonum* honorifice & a Rege (q) & a populo susceptus est, cepitque, cum benevolentia & unanimitate omnium,

(g) Contextus totius hujus Capitis evidenter monstrat, *Gautberti* electionem, ordinationem & missionem in *Sveciam* eodem Anno 831. & paulo post consecrationem *Anscharii* evenisse, post hunc enim annum, propter exortos in Imperio tumultus, nulla amplius *Imperatorem* inter & *Ebbonem* fuit aut esse potuit familiaritas, ut Imperator in gratiam & propter preces *Ebbonis* non solum ad propinqui hujus electionem & legationem consensum praeretur sumtusque itineris *Svecici* eidem porrigeret, sed etiam ex *Ebbonis* consilio *Gautberto* *Cellam Welanao* concederet. Neque credibile est, *Ebbonem* post hoc tempus potestatem habere potuisse vice sua *Legatum in gentibus Sveonum constituendi*. Adhuc *Annales Corbeiensis* ap. Paullin. p. 370. auspicia *Episcopalis* officii tam *Gautberti* quam *Anscharii* ad An. 831. refert. Errant igitur *Arrhenius*, *Dalinus*, aliique, qui missionem *Gautberti* in *Sveciam* ad Annum tandem 835. aut sequentem pertinere volunt. *Eckartus* quidem *Rer. Franc. T. II. p. 282.* putat, *Gautbertum* *Sveonum* Episcopum An. 835. in Januario inter plures Episcopos adfuisse in Synodo Theodonisvillana, sed, quum ille, ut propinquus *Ebbonis*, vix ad sententiam in degradatione ejusdem ferendam adhibitus sit, fallitur forsitan *Eckartus*, dum apud *Hincmarum* pro *Morberto* legi vult *Gozbertum*. Nisi dicere velis, *Gautbertum* ex *Svecia* tum in *Franciam* rediisse ac postea in *Sveciam* reversum esse.

(h) *Gautbertus* fuit primus in *Sveoniam* ordinatus Episcopus, quo titulo illum *Rembertus* ubique nominat. Nonnulli autem eum a *Gregorio IV. Archiepiscopali dignitate* decoratum autumant, seducti a clausula illa, quae apud *Lindenbrog. p. 186.* Bullae Paschalis de *Ebbonis* Missionem, manu longe recentiori, subjuncta est, in qua inscite fingitur *Gregorius* roborasse *Simonem Archiepiscopum*, cum *Anschario* *Pontificali Pallio* pariter decoratum, in *Archiepiscopali dignitate*, vid. *Wildii* Annot. in *Puffend. T. II. p. 314.* *Dalini* Hist. Sv. T. I. p. 490. *Celsii* Hist. Eccl. p. 134.

(i) *Adamus* p. 7. nepotem habet.

(k) De *Gautberto*, primo *Sveonum* Episcopo, conf. Cap. XV. XXII. XXV. & XXIX. Not. (d). Illum ante exitum Anni 831. in *Sveciam* profectum esse puto.

(l) Edit. Colon. eumque vice sua *Legatum Hammaburgensis Ecclesiae in gentibus Sveonum esse constituit.*

(m) Vid. supra Cap. XII. Not. (f).

(n) Edit. Col. refugii.

(o) Hinc patet, locum *Welanao* *Ebboni* & *Gautberto*, non in possessionem, sed pro officio *Legationis* septentrionalis, ab Imperatore concessum fuisse. Quo fundamento, vero haud ab simile est, *Ansgarium*, post mortem *Ebbonis* & *Gautberti*, sibi ut Legato septentrionis apostolico locum illum vindicasse, de quo vid. supra Cap. XII. Not. (f).

(p) Sub primordiis christianismi Episcopis in consecratione saepe novum nomen datum est, quod exemplo *S. Bonifacii* & aliorum probatur. Eodem modo, quo etiam hodie electus Pontifex Romanus novum nomen assumit. Sic *Gautberto* Petri Apostoli nomen *Simon* obvenit.

(q) Edit. Col. addit nomen *Bern.*

um, *Ecclesiam* (r) inibi fabricare, & publice Evangelium fidei prædicare. Fiebatque gaudium salutis Christianis ibi degentibus, & de die in diem numerus credentium augebatur.

Caput XIV.

Hamburgum combustum.

Interim quoque Dominus & Pastor noster in Diœcesi sibi commissa, & in *partibus Danorum*, strenue suum implebat officium, & exemplo bonæ conversationis multos ad fidei gratiam provocabat. Cœpit quoque ex *gente Danorum* atque *Slavorum* (r) nonnullos emere *pueros* (s), aliquos etiam ex captivitate redimere (t), quos ad servitium Dei educaret. Quorum quosdam hic secum retinuit, quosdam vero ad Cellam prædictam *Turbolt* (u) nutriendos posuit. Fueruntque cum eo hic ex societate *Vestra* (v), sancti Patres nostri & Magistri, quorum doctrina & institutione feliciter nobiscum religionis divinæ crevit opinio. Verum cum hæc in utraque parte laudabiliter & Deo digne agerentur (x), contigit (y) ex improvise, piratas advenientes (z) *Hammaburgensem civitatem* navigio circumdedisse. Quod cum inopinate & subitaneæ accidisset, spatium non fuit Pagenfes congregandi, quippe cum & *Comes*, qui eo tempore præfecturam loci illius tenebat, illustris vir *Bernarius* (a), tunc deesset. Dominus vero Episcopus ibi positus cum his, qui aderant in *urbe* ipsa, vel in *suburbio* (b) manentibus, primo quidem audito adventu eorum, locum ipsum continere voluit, donec majus eis veniret auxilium: sed impellentibus (c) *Paganis*, & civitate

Y y y y 2

jam

(r) Supra Cap. X. narratum est, *Herigarium* in bonis suis hæreditariis *Ecclesiam* exstruxisse, quæ omnium prima in Svecia fuit. Hæc vero, quam *Gautbertus* ædificavit, secunda erat, nisi credere velis eandem fuisse cum illa *Herigariana*; de *Herigario* enim non dicitur, eum statim a baptismo, sed *non multo post*, *Ecclesiam* fabricasse, baptizatus autem forte est Anno 830. aut circa finem præcedentis anni 829. & *Ecclesia*, de qua hæc *Rembertus*, statim post *Gautberti* adventum An. 831. aut 832. exstrui cœpta videtur. Si vero hæc *Gautberti Ecclesia*, quod verosimile est, alia ac diversa ab *Herigariana* sit, potest esse illa *Ecclesia*, quam infra Cap. XVI. *Anundus* Rex circa An. 850. perhibet olim constructam fuisse in urbe [*Sigtuna veteri*] *Birca* contigua.

(r) Vide supra Cap. XXII. Not. (a).

(s) De emtione puerorum, vid. supra Cap. VII. & infra Cap. XXX.

(t) Quod etiam alios captivos redemerit, vid. infra Cap. XXX.

(u) De Cella *Turbolt*, vide supra Cap. XI.

(v) Patres Monasterii veteris *Corbeia* alloquitur *Rembertus*.

(x) Hæc, ante excidium *Hamburgense*, interferenda forent, quæ Auctor infra Cap. XVIII. de *Ludovici Pii* obitu & *Turbolti* amisique narrat.

(y) Quæ sequuntur, partim iisdem verbis habentur in *Bulla Nicolai* de *Ramesloa*, vid. *Strapborst* T. I. p. 55. si modo eadem genuina sit.

(z) Excidium illud *Hamburgi* a *Danis* duce *Harico* Rege factum est, non Anno 840. ut *Adamus Bremenfis*, & qui eum sequuntur, habent, sed Anno 845. uti longe vetustiores *Annales Fuldenses*, *Metenses*, *Bertiniani*, pluresque, concorditer testantur, Vid. *Du Chesne* T. II. p. 524. 549. T. III. p. 201. sq. Conf. *Strapborst* T. I. p. 36. *Lambecii* Orig. Hamb. ap. *Lindenb.* p. 5. sq.

(a) Ex conjectura J. G. *Eckarti* *Rer. Franc.* T. II. p. 421. *Bernarius* Comes *Hamburgensis* fuit *Billungi* filius fatorque familiæ *Billingane*.

(b) Per *Suburbium* & vicum proximum, ait *Lambecius* in Notis ad *Rembertum*, significatur is Urbis *Hamburgensis* tractus, quem nunc *Parochia S. Nicolai* occupat. Is enim, quamvis jam *S. Anscharii* tempore fuerit habitatus, mœnibus tamen vel vallo cinctus non erat: Sed ubi deinde, prolato veteris urbis pomoerio, munimentis circumdari cœpit, ex eo non jam *Suburbium* amplius, sed *nova urbs* appellatus est, Conf. *Lambecii* Orig. Hamb. ap. *Lindenb.* p. 7.

(c) Al. implentibus.

jam obfessa, cum eis resisti non posse conspexit, quomodo *pignora sanctarum reliquiarum* (d) asportarentur, præparavit, sicque ipse clericis suis huc illucque fuga dispersis, etiam sine cappa (e) sua vix evasit. Populi quoque a loco ipso exeuntes, & hac illaque palantes, plurimis aufugientibus, quidam capti, plerique etiam perempti sunt. Denique *hostes*, arrepta (f) civitate, & omnibus, quæ in ea vel in *vico proximo* (g) erant, spoliatis, cum vespertino tempore eo adventassent, noctem ipsam cum sequenti die & nocte ibi confederunt. Sicque, succensis omnibus ac direptis, egressi sunt. Ibi *Ecclesia*, miro opere magisterio Domini *Archiepiscopi* constructa, una cum *Claustro Monasterii* mirifice composito, igni succensa est. Ibi *Bibliotheca* (h), quam Serenissimus jam memoratus *Imperator* eidem Patri nostro contulerat, optime conscripta, una cum *pluribus aliis libris*, igni dispersiit. Sicque omnia, quæ inibi, aut in Ecclesiasticis ministeriis, aut in aliis thesauris & facultatibus habuerat, aut deprædatione, aut igne, aut hostili impetu, direpta sunt, ut quasi nudum eum dimiserint. Quippe cum pene nihil exinde prius elatum sit, nec tunc quidem aliquid subvectum, nisi quod quisque fugiens casu arreptum forsan exportare potuit. Pro quibus omnibus Dominus & Pater sanctissimus nullatenus vel animo molestabatur, vel labiis peccavit; sed cum omnia fere, quæ ab initio Episcopatus aggregare, vel in fabricam ædificiorum componere potuerit, uno velut momento perdiderit, illud beati *Job* sæpius verbis replicabat: *Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit, ita factum est, sit nomen Domini benedictum.*

Caput XV.

Gautberti exilium.

His itaque ita peractis, cum Dominus Episcopus cum suis in multis effet pressuris & calamitatibus, & fratres congregationis ejus, una cum sanctis pignoribus (i), per varia loca circumeundo huc illucque vagarentur, & nusquam sederent quieti, prævalente iniqui machinatione, contigit etiam diabolico instinctu, ut populus *Sveonum* furore Zeli accensus, præfatum *Gautbertum* (k) Episcopum insidiosè persequi cœperit; factumque est, ut ad domum, in qua manebat, unanimi conventionem pars quædam populi, causa direptionis, irruerit, & nepotem (l) quidem ipsius, *Nithardum* (m) nomine,

(d) Inter has sine dubio fuerunt Corpora Sanctorum *Xisti* & *Sinnicii*, quæ Ansgario cum pluribus Reliquiis ab *Ebbone* Rem. Arch. donata erant, & ab eo *Hamburgi* collocata, teste *Adamo Brem.* ed. Lindenbr. p. 7.

(e) *Adam. Brem.* p. 7. cum Reliquiis Sanctorum nudus evasit.

(f) Al. *direpta*.

(g) An *Vicus* illi proximus idem sit ac *Suburbium* *Hamburgense*, de quo paulo ante, incertum est, an alius vicus.

(h) Hæc erat altera & intolerabilior *Bibliotheca* jactura, quam *Ansgarius* fecit. De hac ita *Adamus* p. 7. *Ibi Bibliotheca, summo collecta studio, consumpta est.* De priori librorum jactura, facta in primo itinere *Svecico*, vid. supra Cap. IX. Plures eo Seculo, a sævientibus, ubique *Danis* nostris, incendio deletæ sunt, inter quas *Croylandensis*, *Ingulph.* ap. *Savile* fol. 494. & *Haugustaldensis*, *Mirac. S. Wilfridi* ap. *Mabill. Act. SS. Bened. T. III.* p. 214. *Monasterii S. Vincentii Paris.* *Vit. S. Droctovei* ibid. T. I. p. 252.

(i) Vid. paulo supra Not. (d).

(k) Edit. Col. *Simonem*, de quo *Gautberti* novo nomine vid. supra Cap. XIII.

(l) Rem ita narrat *Adamus Brem.* ap. *Lindenbr.* p. 7. Tunc quoque *Gautbertus* Episcopus Zelo gentilium a *Sveonia* depulsus, & *Nithardus* capellanus ejus martyrio cum aliis coronatus est. Alius *Gautberti* nepos nomine *Erimbertus*, postea in *Sveciam* ivit, Vid. Cap. XXII. XXV.

(m) An. 832. *Nithardus noster prius in Svecia Martyr*, ita annotatum invenio in *Annal. Corbei.* ap. *Leibnit.* T. II. p. 296. & Edit. *Paullini* p. 370. Annus autem sine dubio falsus est; *Rembertus* enim hæc facta narrat circa idem tempus, quo *Hamburgum* vastatum est, Anno scilicet 845.

nomine, gladio peremerit, & odio Christiani nominis percussus, Dei, ut credimus, *Martyrem* fecerit. Ipsum vero cum cæteris sociis, qui simul aderant, ligaverunt, & diripientes omnia, quæ apud eos invenire potuerunt, contumelia & opprobriis affectos a finibus suis expulerunt. Quod tamen *non Regio jussu* ⁽ⁿ⁾ factum, sed populari tantum conspiratione est perpetratum. Divinæ vero Majestatis clementia hoc nequam inultum passa est abire; sed omnes pene, qui affuere, quamlibet diverso modo, in parvo tempore puniti sunt. De quibus multa dici poterant, sed ne fastidium legentibus inferamus, unius tantum mentionem facere curavimus, ut, qua pœna cæteri quoque evindicati fuerint, ex hujus perditione patefiat. Quidam namque in terra illa potens extitit, cujus filius in eadem conspiratione cum aliis fuerat, & quæ sibi de spoliis inibi captis provenerant, in domum patris sui contulit. Post quod factum cœpit illius substantia minui & pecora quoque ac familia deperire. Ipse quoque filius, divina ultione percussus, interiit. Sed & uxor ejus cum filio & filia non multo interjacente spatio obiit. Cum itaque se, excepto uno filio parvulo, omnibus bonis suis defraudatum videret, cœpit miser deorum iras expavescere, & quod hæc omnia aliquis Dei offensione pateretur, mente tractare. Qua de re, sicut ibi moris est, quendam adiit divinum ^(o), rogans, ut, cujus Dei offensam haberet, & qualiter eum placare deberet, ipsi indicaret. Agens itaque ille, quæ circa cultum hujusmodi observare solebat, omnes deos illorum ipsi placatos esse respondit; Deum vero Christianorum illi omnimodis infensum: Christus, inquit, sic te habet perditum; Et quia quodlibet illorum, quod illi consecratum fuerat, in domo tua manet reconditum, ideo venerunt super te omnia mala hæc, quæ perpeffus es, nec poteris ab eis liberari, donec illud in domo tua manserit. Hoc ille audito, mente pertractans sollicita, quid illud esse posset, de filio suo recordatus est, quod ex spoliis supradictis quendam *librum* in domum suam advexerit. Qua de re horrore nimio & terrore percussus, & quia sacerdotis tunc ibi deerat præsentia, quid de eodem *libro* faceret, omnimodis nescius, secum quoque illum longius retinere nullatenus ausus. Tandem, vix reperto consilio, in conspectu populi, qui in eadem villa manebat, eum attulit, & quæ passus sit, retulit. Cumque se omnes ignaros consilii super hac re dicerent, & tale aliquid in domo sua recipere, vel habere pertimescerent, ipse eum diutius apud se retinere obstupescens, honeste compositum ad quendam levavit ^(p) sepem, denuncians, ut, quicumque vellet, eum inde sumeret, & pro reatu commisso Domino Jesu Christo voluntariam satisfactionem vovit. Quem *librum* quidam Christianorum exinde sublatum in sua advexit ^(q). Ex cujus ore etiam ista cognovimus, qui postea magnæ fidei & devotionis extitit, ita ut psalmos quoque apud nos ^(r) postea memoriter sine literis didicerit. Taliter ergo & cæteris sive morte, sive peste, & damno rerum suarum punitis, liquido omnibus patuit, quod, quia sanctum Dei Pontificem & suos inhoneste tractare & dispoliare præsumperant, gravissimam Domini nostri Jesu Christi senterint ultionem.

Ca-

(n) Conf. infra Cap. XXIII.

(o) s: *Harionum, Vatem*, qui divinat, & futura prædicat.(p) Al. *ligavit*.(q) Al. *addit domo*.

(r) Hinc videtur Christianus ille, qui librum acceperat, postea aut Hamburgum aut Bremam transiisse, & Scriptori hujus Vitæ ea narrasse.

Caput XVI.

Ardgarii in Sveciam iter. Miracula & obitus Herigarii.

Posthæc ita locus (s) ille septem fere annis (t) sine sacerdotali fuit præsentia (u); pro qua re Dominus & Pastor noster *Anscharius* nimio mœrore anxius, Christianæ religionis fidem ibi cœptam perire non sufferens, & maxime pro filio (v) suo, quem supra memoravimus, *Herigario* (x) condolens, qvendam Anachoretam (y) *Ardgarium* (z) nomine, illas in partes direxit, & ut specialius eidem adhæreret, præcepit. Ipse itaqve illo adveniens (a), officiose ab ipso susceptus est *Herigario*, & Christianis, qvi ibi aderant, magnum suæ præsentia exhibuit gaudium. Cœperuntqve, sicuti primo egerant, ea, quæ Dei sunt, devote qværare, & ritum Christianitatis libenti animo custodire. Nemo qvoqve incredulorum ejus prædicationi audebat resistere, qvia, qva pœna mulctati fuerint, qvi servos Dei inde expulerant, mente pavida meminere (b). Suggestione qvoqve præfati *Herigarii* (c), *Regis*, qvi tunc erat (d), & jussu & licentia, publice cœpit Dei celebrare mysteria. Qvi videlicet fidelissimus vir *Herigarius*, tempore, qvo sacerdotalis ibi deerat præsentia, multa ab infidelibus sustinuit opprobria, sed largiente divina gratia, signis cœlestibus ejus petitione veræ fidei declarata sunt præconia. Ex qvibus, uti promissimus, aliqua hic interferere curavimus, qvo ejus fidei invictus declaretur animus. Qvadam namqve vice ipse in qvodam sedebat *placito* (e), scena in campo (f) ad colloqvium parata, ubi cum, inter alia colloctionum verba, illi deos suos laudassent, qvorum favore prospera sibi multa provenirent, & ei, qvod solus a consortio omnium inani fide aberraret, verbis multiplicibus improperebant; Ipse, ut erat fervens spiritu, respondisse illis fertur: Si tanta est de divina majestate dubietas, qvod tamen dubium esse nullo modo deberet, probemus miraculis, qvis sit majoris potentia, vestri multi, qvos dicitis, Dii, an meus solus omnipotens Dominus Jesus Christus. Ecce tempus adest pluvia; siqvidem tum pluvia imminebat, invocate vos nomina deorum vestrorum, ne pluvia super vos descendat, & ego invocabo Dominum meum Jesum Christum, ne aliqua stilla pluvia me contingat, & si qvis in hac parte se invocantes exaudierit, ipse sit Deus.

(s) Scil. *Birca Svecia*.

(t) Ab Anno scil. 845. usqve ad An. 851.

(u) Qvo tempore *Herigarius* *Bircæ* Præfectus christianitatem ibi solus sustentavit, inquit *Adamus Brem.* Edit. Lindenbr. p. 7.(v) *Anscharius* *Herigarium* vocat *filium suum*, filium scil. spiritualem, eo qvod illum baptizaverat, vid. supra Cap. X. Sic & infra Cap. XX. *Nordfridus* dicitur *filius* ejus.(x) *Herigarius*, de qvo sæpius in hoc Capite fit mentio, etiam memoratur supra Cap. X. & infra Cap. XVIII.(y) *Anachoretas* sive Heremitas S. Anscharius frequentibus visitationibus & donis in Dei servitio confortavit, vid. Cap. XXX.(z) Nomen hujus alibi scribitur *Artgarius* & *Ardagarius*. Adam. Br. p. 8. *Hartgarius*. De eo infra Cap. XVII.(a) *Ardgarius* in Sveciam venit circa An. 851.

(b) Vide supra Cap. XV.

(c) Ex omisso commate inter *Herigarii* & *Regis*, nonnulli, verbis auctoris male intellectis, *Herigarium* asserunt tanti æstimatum, ut quandoqve Rex vocaretur.(d) Videntur hæc verba indicare, alium tunc in Svecia regnasse Regem, quam supradictum *Biørnonem*, forte *Anundum*, qvi haud diu ante *Ardgarii* adventum restitutus erat.(e) *Placitum* apud Medii ævi Scriptores significat, (1) *Conventum publicum*, solenne populi *Concilium*, (2) *Forum*, locus ubi causæ aguntur, nobis *Ting*. *Concilium* populorum commune a Sveonibus *Tbinc* vocari, a Bremenfibz *Warph*, ait *Adamus Brem.* ap. Lind. p. 60. Hinc *placitare* idem est qvod *litigare*, *judicio experiri*.(f) Exeundi in *campum* olim mos erat Septentrionalibus nostris, quando aut *placitum* celebrarent, aut vota facerent, aut sortes mitterent; conf. infra in hoc eodem Capite, & Cap. XXIV.

Deus. Hac itaque facta inter se conventionem, cum illi omnes in una parte federent, ipse vero cum uno puerulo in altera, cepit unusquisque eorum invocare Deum suum, ille quoque invocabat Dominum Christum; Et descendens immensa de cælo pluvia, ita omnes illos aquis infudit, ut quasi in flumine cum vestimentis jactati viderentur, & etiam folia ramorum de umbraculo ibi facto, super ipsos magno casu decidentia virtute divina illos oppressos ostenderent. Super ipsum vero & puerum, qui cum eo erat, nec una descendit pluviae gutta. Quo facto, confusis illis & admirantibus; Ecce, inquit, videte, quis sit Deus; nolite me, infelices, ab ejus cultura revocare, quin potius ab erroribus vestris confundamini, & veritatis viam discite. Alio quoque tempore contigit, ut dolorem in tibia sua sustineret nimium, ita ut non aliquo modo se movere a loco, in quo erat, posset, nisi portaretur. Cum hanc ergo diutius sustineret molestiam, ceperunt multi ad eum causa visitandi venire, & quidam adhortationibus, quo pro salute sua Diis sacrificaret, commonere, quidam improperiis, quod sine Deo esset, laceßere, & idcirco eum salute carere. Cum itaque hæc sapius agerentur, & ipse constanter malis eorum suggestionibus resisteret, postremo, non ferens eorum calumniam, respondit: Nequaquam se a vanis simulachris auxilium petere velle, sed a Domino suo Jesu Christo, qui posset in momento, si velit, ab infirmitate sua eum sanare. Et ascitis illico domesticis suis, ut ad suam eum deferrent Ecclesiam, præcepit. Ubi positus coram cunctis, qui stabant, supplices ad Deum preces effudit, dicens: Domine mi Jesu Christe, ut sciant isti miseri, quis tu es Deus solus, & non est alius præter te, da mihi servo tuo in hac hora pristinam corporis mei sanitatem, ut videntes inimici magnalia tua, de suis erroribus confundantur, & ad cognitionem tui nominis convertantur: Fac, quæso, quod peto, propter nomen tuum sanctum, quod est benedictum in secula, ne sit confusio confidentibus in te Domine. Postquam vocem, divina eum medicante gratia, confestim sanissimus est redditus, sicque de Ecclesia ipse per semetipsum egressus, pro salute sua Deo gratias agebat, & in fide Christi convalescens, magis magisque incredulos confundebat. Per idem fere temporis (g) accidit, ut etiam quidam *Rex Sveonum*, nomine ANOUNDUS (h) ejectus (i) regno suo, apud *Danos* exul fuerit. Qui fines regni quondam sui denuo repetere cupiens, cepit ab ipsis auxilium querere, spondens, quod, si sequerentur, multa eis possent donaria provenire. Proponebat enim eis *vicum*, nominatum *Byrca* (k), quod ibi multa essent *negotiatores divites* & abundantia totius boni, atque pecunia thesaurorum multa. Ad illum itaque *vicum* se eos promittebat ducturum, ubi sine sui exercitus damno multo suæ necessitatis fruerentur commodo. Illi ergo, promissis muneribus delectati, & thesaurorum acquisitione avidi, in auxilium ejus expeditorum ad pugnam hominum *viginti & unam naves* impleverunt, & cum eo destina-verunt. Ipse vero de suis *naves* habebat *undecim*. Exeuntes ergo de *Danis*, ad *vicum* insperate venerunt memoratum. Forte tunc *Rex* ipsorum longius (l) inde ab-

Z z z z z 2

erat,

(g) Circa Annum 850. eo scil. tempore, quo sacerdos in Svecia deerat, & paulo ante *Arðgarii* adventum.

(h) Vitio librarii in quibusdam exemplaribus legitur *Avoundus*. Ap. *Adamum* p. 7. *Amundus* legitur pro *Anundus*, quod forte rectius; In vetustissima enim Regum Serie *Langfedgatal* supra p. 12. hic idem Rex *Emundr* dicitur, & in *Hervar. Sag.* p. 181. *Amundr*. Hunc puto fuisse *Biornonis* ex fratre *Erico* nepos & Conrex, vid. supra p. 445. Errant aperte, qui hunc *Amundum* cum *Bratr-Anundo* confundunt; ille enim aliquot ante secula vixit.

(i) *Adam. Brem.* p. 7. addit de *Amundo* regno pulso, quod in christianos moverit persecutionem.

(k) De *Byrca*, vid. supra Cap. IX. Not. (z).

(l) Si *Rex* tunc, ut haud improbabile videtur, extra regnum fuerit, conjicere liceret, eum forte in expeditione bellica fuisse adversus *Curlandos*, de quibus infra Cap. XXVII. dicitur, eos *Regi Sveciæ etiam antea subjeptos fuisse*. Opportunum illud momentum ad patriam recuperandum observavit *Anundus*. *Rex* ille, qui tum longius

erat, & Principes ac populi multitudo congregari non poterant. Tantum supradictus *Herigarius*, Præfectus ipsius loci, cum eis, qui ibi manebant, negotiatoribus & populis, præsens aderat. In magna ergo angustia positi, ad *Civitatem*^(m), quæ juxta erat, confugiunt. Cæperunt quoque diis suis, immo dæmonibus, vota & sacrificia plurima promittere & offerre, quo eorum auxilio in tali fervarentur periculo. Sed quia *Civitas* ipsa non multum firma erat, & ipsi ad resistendum pauci, miserunt ad eos legatos, dexteram & fœdus postulantes. Quibus Rex præfatus mandavit, ut pro redemptione ipsius vici, centum libras argenti persolverent, sicque pacem haberent. Quod illi, ut petebatur, statim miserunt, & a Rege jam dicto susceptum est. Porro *Dani* graviter hujusmodi ferentes conventionem, quia non, sicuti disposuerant, actum fuisset, cæperunt velle super eos⁽ⁿ⁾ irruere, & locum ipsum funditus deprædari atque incendere; dicentes, unumquemlibet negotiatorem plus ibi habere, quam sibi oblatum fuisset, & nullo modo se tantam calumniam sufferre posse. Cum hæc ergo inter se agerent, & ad diripiendam urbem^(o), in quam *Byrcenses* confugerant, se præpararent, hoc quoque illis innotuit. Unde rursus pariter congregati, cum nullo modo vires haberent resistendi, nullaque ei spes esset refugii, ad vota & sacrificia majora diis suis offerenda se invicem cohortabantur. Contra quos iratus fidelis Domini *Herigarius*: Maledicta sunt, inquit, a Deo vota & sacrificia vestra, cum idolis vestris: Quamdiu vultis dæmonibus seivire, & vos ipsos ad perniciem vestri votis inanibus in paupertatem redigere? Ecce multa obtulistis, & ampliora vovistis, insuper & centum libras argenti dedistis. Quid profuit vobis? Ecce omnia, quæ habetis, veniunt diripere, uxores vestras & filios ducent captivos, Civitatem & Vicum^(p) igni succendent, & vos gladio peribitis: Quid ergo profunt vobis simulachra vestra? Ad quam vocem illi omnes perterriti, &, quid agerent, nescii, unanimiter responderunt: Salus nostra & consilium in tua sit deliberatione, & quicquid nobis suggereris, procul dubio faciemus. Quibus ille: Si, inquit, vota spondere vultis, vovete & reddite Domino Deo omnipotenti, qui regnat in cœlis, & cui ego in conscientia pura & fide recta deservio. Ipse omnium Dominus est, & in voluntate ejus omnia sunt posita, nec est, qui ejus ditioni possit resistere; Si itaque ejus auxilium toto corde petieritis, omnipotentiam ipsius vobis non defuram sentietis. Accepto itaque ab eo consilio, cuncti unanimes & voluntarii exeuntes, sicut sibi^(q) consuetudinis erat, in campum^(r), pro liberatione sibi jejunium & eleemosynas Domino Christo devoverunt. Interim Rex præfatus cum *Danis* agere cœpit, ut sorte perquirent, utrum voluntate deorum locus ipse ab eis devastandus esset. Multi, inquit, ibi sunt Dii potentes & magni^(s), ibi etiam olim Ecclesia^(t) constructa

longius aberat, creditur fuisse Anundi patruus *Biorno Haugensis*, jam senex, qui adveniente primum in Sveciam Anschario An. 829. regnavit, Vide supra Cap. X.

(m) Civitatem hanc fuisse *Sigtunam veterem*, supra ad Cap. X. Not. (z) probare conatus sum. Quæ hic Civitas, paulo infra *Urbs* nominatur.

(n) Al. add. subito.

(o) Vid. supra Not. (m).

(p) Per Civitatem intelligenda est *Sigtuna vetus*, per Vicum autem *Birca*, de quibus supra Cap. X. Not. (z).

(q) Alibi pro sibi legitur ibi.

(r) Conf. paulo supra Not. (f), & infra Cap. XXIV.

(s) *Odinus* olim, dum *Sigtunam veterem* ad Melerum Sedem elegerat, magnum ibi fanum, juxta morem Asarum, exstruxit, multaque ibi sacrificia instituit, vid. Sn. Sturl. T. I. p. 6.

(t) Ecclesia in urbe veteri *Sigtuna* olim exstructa vix alia esse potest, quam ea, quæ *Gautherti* Episcopi cura fabricata est, de qua supra Cap. XIII. Illa autem, quam *Herigarius*, ut narrat Caput X, exstrui fecit, si non eadem fuerit, videtur rure fuisse.

constructa est, & cultura Christi a multis Christianis ibi excolitur, qui fortissimus est Deorum, & potest sperantibus in se, quomodo vult, auxiliari; Necessario ergo quaerendum est, utrum divina ad hoc voluntate incitemini. Quod illi, quia sic apud eos moris erat, nequaquam abnuere potuerunt. Quasitum est igitur *fortibus*^(u) & inventum, quod cum sua hoc prosperitate nullatenus perficere possent, neque locum ipsum eorum deprædationi a Deo concessum. Iterum quasitum est, in quam partem ituri essent, ubi sibi pecuniam acquirerent, ne forte, vana spe frustrati, ad sua vacui remearent. Ceciditque *fors*, quod ad *urbem* quandam longius inde positam in finibus *Slavorum* ire deberent. Hoc ergo illi, videlicet *Dani*, quasi divinitus sibi imperatum credentes, a loco memorato recesserunt, & ad *urbem* ipsam directo itinere properarunt, irruentesque super quietos & secure habitantes, improvise *civitatem*^(v) illam armis ceperunt, & captis in ea spoliis ac thesauris multis, ad sua reversi sunt. Rex vero ille^(x), qui ad eos deprædandos venerat, pace cum eis fœderata, argentum, quod ab eis nuper acceperat, reddidit, & apud eos aliquamdiu resedit, volens^(y), genti suæ reconciliari. Sicque Domini gratia, propter fidem servi sui *Herigarii*, populum illius loci ab hostium incursum liberans, bonis suis restituit. Quo facto, ipse in *Conventu populi publico* eandem rem proposuit, & ut, quis Deus esset, intentius providerent, monuit. Heu miseri, dicens, vel jam intelligite, quod vanum sit a dæmonibus auxilium petere, qui non possunt tribulatis^(z) subvenire. Suscipite fidem Domini mei Jesu Christi, quem probastis verum Deum esse, qui vobis, nullum habentibus refugium, suæ miserationis tribuit solatium. Nolite ultro culturam supersticiosam quaerere, & inani sacrificio idola vobis placare. Verum Deum, qui omnibus, quæ in cœlis & terris sunt, dominatur, colite, & ipsi vos subijcite, ipsius omnipotentiam adorete. Denique post hæc tanto alacrior, quanto frequentibus Domini beneficiis in fide robustior factus, publice, ubicunque aderat, partim exaltando virtutem Domini, & fidei gratiam cunctis nuntiabat. Sicque bonum certamen usque ad finem suæ perduxit vitæ: Consummatoque boni operis cursu, langvore ingravescente, astante jam dicto *Ardgario* Sacerdote, divinæ commendatus clementiæ, communione sacra percepta, feliciter in Christo obiit^(a). De cujus fidei constantia^(b) multa adhuc dici poterant, sed, quia brevitati studuimus, hæc sufficiant.

Ca-

(u) De *fortilegiis* eo tempore usitatis, Vide infra Cap. XXIV. Conf. Cap. XXIII. XXVII.

(v) Quænam illa *Civitas Slavorum* fuerit, a Danis jam Anno 850. capta & spoliata, incertum quidem est. Si autem verum sit, quod *Helmoldus* p. 5. refert, civitatem opulentissimam *Vinneta* sive *Jummeta* a quodam *Danorum Rege*, maxima classe stipata, funditus eversum esse, & quidem *Seculo IX.* ut *Krantzius* *Wandal. L. II. c. 20.* vult, vix alia expeditio esse potest, quam ea *ERICI Regis Danorum*, de qua heic *Rembertus* loquitur; Quæ enim *Krantzius* de *Haraldo* quodam Svecorum & *Hemmingo* *Danorum* Regibus addit, videntur mera figmenta esse, composita forte ex hac *ANUNDI Sveonum* & *ERICI Danorum* Regum expeditione *Svecica*. De prædicta civitate *Vinneta* sive *Jummeta*, sequenti *Seculo X.* a nostris restaurata, castellis & munitionibus instructa, ac *Jomshurgum* dicta, vide, quæ supra p. 51. Not. (h) commentatus sum.

(x) *Anundus* scilicet, de quo paulo supra.

(y) Vitio librarii male alias legitur *nolens*.

(z) Al. in *tribulationibus*.

(a) Sub initio Anni 852. aut fine præcedentis *Herigarium* obiisse puto.

(b) Famam *Herigarii* talem suo tempore describit *Adamus Brem.* p. 6. *Quem tradunt etiam miraculis & virtutibus insignem.* Et p. 7. *Qui tantam fidei gratiam meruit, ut potentia miraculorum & exhortatione doctrinæ multa paganorum millia salvaret.*

Caput XVII.

F r i d b u r g i s o b i t u s.

Illis quoque temporibus apud eos Matrona (c) quædam fuit valde religiosa, quam nulla unquam improborum perversitas a fidei suæ potuit rectitudine evertere. Cui frequenter in quacunque necessitate positæ, ut more eorum idolis sacrificaret, suggestum est. Sed illa immobilis fidei suæ munia non reliquit, vanum esse dicens, a simulachris mutis & surdis auxilium quærere, & abominabile sibi videri, ut his, quibus in baptismo renunciaverat, denuo intenderet, & sponsonem, quam Christo promiserat, falleret. Si enim malum est, inquit, hominibus mentiri, quanto magis Deo? Et si bonum est, inter homines fidem constare, quanto magis, qui fidem Domini accipit, nullatenus ab ea debet immutari, neque vanitatem veritati miscere? Dominus, inquit, meus Jesus Christus omnipotens est, ipse mihi, si in ejus fide perseveravero, & sanitatem, & omnia, quibus indigero, bona, secundum voluntatem suam præstare poterit. Prædicta itaque religiosa femina, nomine *Frideburg* (d), in bonitate vitæ & fidei constantia laudabilis, dies vitæ suæ usque ad tempus perduxit senectutis. Cumque jam appropinquare diem suæ crederet mortis, & post discessum (e) Domini *Gautberti* (f) nullus ibi tunc adesset Sacerdos, ipsa amore sacrificii, quod audierat esse viaticum Christianorum, de vino aliquid emptum (g) in quodam reservari fecit vasculo; filia suæ etiam in fide religiosæ demandans, ut, si quando ei tempus instaret ultimum, de ipso vino, quia sacrificium non habebat, ei in os distillaret, ut vel sic Domini gratiæ exitum suum commendaret. Illud itaque vinum tribus fere annis apud eam conservatum est, sicque contigit, illuc prædictum adventasse Sacerdotem *Ardgarium* (h). Quo ibi posito, ipsa, quamdiu vires habuit, religionis suæ devotionem exercuit, missarum solemnia & salutaria monita sedulo ab eo exquirens. Verum inter hæc, langvore se præoccupante, cepit infirmari. Et sollicita de obitu suo, memoratum ad se accersiri fecit *Presbyterum*, & accepto de manu ejus optato viatico, feliciter migravit ad Dominum. Ipsa vero eleemosynis semper intenta, quia in seculi quoque rebus dives erat, filia suæ prædictæ, *Cathle* nomine, injunxerat, ut, post suum ex hac luce discessum, cuncta, quæ illius erant, in pauperes dispensaret. Et quia hic minus pauperes (i) inveniuntur, post obitum, inquit, meum, cum tibi prima opportunitas evenerit, venditis omnibus, quæ hic dispensata non fuerunt, sume tecum & vade ad *Dorstadum* (k). Ibi sunt Ecclesiæ plurimæ (l), & sacerdotes ac clerici, ibi indigentium multitudo; illo adveniens, quære, qui te doceant, fideles, quomodo ea dispenses, & pro animæ meæ remedio omnia distribue. Post excessum itaque matris, filia, quæ mater jusserat, strenue adimplevit. Arreptoque itinere, perveniens ad *Dorstadum*, religiosas ibi exquisivit fæminas, quæ cum ea loca sancta circumirent,

&, quid

(c) Conf. infra Cap. XVIII.

(d) Edit. Col. *Frethuburg*, al. *Fridburg*.

(e) Gautbertus e Svecia expulsus est Anno 845. Vid. supra Cap. XV.

(f) Edit. Col. *Simonis*, de quo *Gautberti* cognomine vid. supra Cap. XIII.

(g) Post *Gautberti* discessum, qui fiebat in prima ætate Anni 845, *Frideburgis* Anno 848. in autumnno emit vinum, quod conservavit fere tribus annis usque ad *Ardgarii* adventum Anno 851.

(h) De *Ardgario* supra Cap. XVI.

(i) Locus præcipuus de paucitate mendicorum & pauperum in Svecia Seculo IX.

(k) De *Dorstado*, vide supra Cap. VII. Not. (c).

(l) Refert *Trithemius* Chron. Hirsaug. ad An. 856. fuisse tum in vico Durstaden Ecclesias parrochiales quingenta quinqve, quæ fide, ipse videat. Sic & *Joh. de Beka* p. 26. vid. Not. (b). ibid. p. 29. De Ecclesiis Dorestadi *Ubkirca* & *S. Martini*, vid. *Wilb. Heda* p. 64.

&, quid cuique dispensari deberet, eam instruerent. Cumque ergo quadam die, causa dispensandi, loca sancta peragrarent, & medietas jam distributa esset, ipsa sociis suis dixit: Nunc jam lassæ sumus, melius est, ut nobis aliquid de vino ematur, unde refocillari possimus, & sic demum cœpta peragamus. Datis igitur ad hoc *septem* ^(m) *denariis*, & viribus resumptis, quod cœpere, peregerunt. Quibus completis, ipsa ad hospitium suum rediens, saccum, in quo argentum fuerat, in quodam loco vacuum posuit, sed largiente superno munere, denuo ipsum locum adiens, sicuti antea fuerat, plenum invenit. Quæ tanto obstupefacta miraculo, adscitis ad se, quæ cum ea prius ierant, religiosæ fæminis, quid sibi contigerit, ostendit. Coram quibus, quid ibi esset, computans, tantumdem pretii esse invenit, quantum illo advexerat, exceptis *decem* ⁽ⁿ⁾ *denariis*. Consilio itaque ab eis accepto, ivit ad sacerdotes, qui ibi probabiliore videbantur, & id ipsum eis innotuit ^(o). Qui gratiam Dei pro tanta ejus bonitate laudantes, quod ejus labori ac bonæ intentioni Dominus ea retribuerit, intimabant. Quia cum, inquirunt, matri tuæ obediens fuisti, & fidem tuam circa eam illibatam servasti, & tanti itineris labore suscepto, eleemosynam illius strenue implesti, Dominus omnium bonorum retributor, pro mercedis retributione & necessitatis tuæ subsidio, ista tibi contulit. Ipse nempe est omnipotens, & omnibus sufficiens, nullius indiget. Ipse quoque omnia, quæ pro illius nomine a fidelibus in necessitates pauperum ac servorum illius distributa fuerint, in cœlesti regno compensabit. Quod ita esse, ne aliquo modo dubitares, & ne te census dati distributio pœniteret, hoc te Dominus miraculo certificare dignatus est. Hoc jam signo, quod mater tua cum Domino salva sit, firmiter crede; hoc miraculo admonita, tu quoque tua pro Christo dare ne timueris, certa, quod tibi a Domino recompensabuntur in cœlis. Ista ergo tibi a Domino donata tua sunt, & tuo arbitrio, quomodocunque volueris, ea dispensabis. Nam ea, quæ in usus tuos acceperas, ipse tibi reddere noluit, quia ea tantum sua benignitate retribuit, quæ pro ejus amore in pauperes illius distributa fuerunt.

Caput XVIII.

Reditus Ardgarii ex Svecia.

Igitur post discessum ^(p) prædicti viri *Herigarii* ^(q) jam memoratus Sacerdos Dei *Ardagarius* ^(r), amore solitariae, quam ante duxerat, vitæ, ab illis partibus egressus, locum suum repetiit ^(s). Sicque denuo Christiani, ibi positi, sacerdotali sunt præsentia destituti. Quare manifesto patuit iudicio, quod ad corroborandam fidem præfati viri *Herigarii*, nec non & supradictæ Matronæ ^(t), pariterque ut exitum eorum divinæ commendaret clementiæ, & quod fideliter desideraverant, mysterium videlicet sacræ communionis, pro ultimo viatico perciperent, jam dictus Anachoreta *Ardgarius* ad illas partes destinatus fuerit. Verum inter hæc superius comprehen-

A a a a a 2

fa

(m) Edit. Col. *quatuor*. Gualdo Poeta, ut & vetus Interpres Svecicus, etiam *quatuor* habent.

(n) Edit. Col. & Vet. Interpres Svecicus habent *quatuor*. Verus sensus erit, eam tantum reperisse, quantum in eleemosynas distribuerat, non vero eos denarios, quos in refectorem suam consumserat.

(o) 3: notum fecit, indicavit.

(p) Al. *excessum*. Vid. supra ad finem Capitis XVI.

(q) De *Herigario*, vid. supra Cap. X. XVI.

(r) Al. *Artgarius* & *Ardgarius*. Vid. supra Cap. XVI. XVII.

(s) Ardgarium Anno 852. ex Svecia discessisse puto.

(t) Edit. Col. *Fretburgis*. Vid. supra Cap. XVII.

sa^(u) contigit, bonæ memoriæ LUDOVICUM Serenissimum Imperatorem, divino ordinante iudicio, vita præsentis decessisse^(v). Post cuius obitum, cum de *Regni divisione* magna fuerit perturbatio, Pastoris quoque nostri labefactari cœpit *Legatio*. Nam cum Cella supradicta *Turbolt*^(x) in partem cecisset venerandi Regis CAROLI^(y), ipse eam a servitio, quod pater suus disposuerat, amovit^(z), & Vobis bene cognito dedit *Reginario*^(a). Pro qua re cum & a fratribus suis^(b) gloriosissimis Regibus, & a multis quoque aliis sæpius fuisset admonitus, & ipse eorum petitioni nullatenus assentiret, jam dictus Pater noster multiplicibus tunc atteri cœpit necessitatibus & indigentis. Unde contigit, ut & fratres Vestri, qui hic tunc cum eo aderant, ad Vestram societatem redierint, & multi quoque alii causa paupertatis eum dereliquerint. Ipse tamen cum paucis, qui cum eo substiterant, prout poterat, se agebat, & licet in paupertate degens, injunctum sibi officium nequaquam deferere voluit.

Caput XIX.

Episcopatus Bremensis Hamburgensi unitus.

Dominus quoque humilitatem ejus & patientiæ fortitudinem conspiciens, quia cor Regis in manu Domini est, clementissimi Domini & Senioris^(c) nostri LUDOVICI^(d) Regis, qui post patrem suum hujus regni gubernacula suscepit, ad hoc animum incitavit, ut quærere inciperet, unde ei solatium subsistendi facere posset, quo Legationis suæ mandatum perficeret. Et quia in hac provincia Cellam nullam huic Legationi habebat congruam: Erat autem ibi juxta *Episcopatus Bremensis Ecclesiæ* tunc desolatus Pastore^(e), illum ei dare disposuit. Unde in *publico Conventu Episcoporum*

(u) Incipit hic Auctor noster ea narrare, quæ diu antea Cap. XIV. interferenda forent, & partim ante excidium Hamburgense, partim post, acciderant.

(v) *Ludovicus Pius* obiit An. 840. d. 20. Junii.

(x) De *Turbolt* vide supra Cap. XI. p. 450. Not. (t).

(y) *Caroli* nempe *Calvi*, cui pro hæreditate paterna obtigerat *Gallia*.

(z) Conf. *Adam. Brem.* p. 8.

(a) Circa An. 843. aut 844. De *Reginario* conf. infra Cap. XXX.

(b) *Lothario* scil. Imperatore, & *Ludovico* Germaniæ Rege.

(c) *Senioris* 3: Principis, Domini, Heri, in qua significatione apud Medii ævi Scriptores sæpius legitur, vid. *Lambeckii* Not. ad Rembertum ap. Lindenbr. p. 134.

(d) *Ludovici* scil. Germaniæ Regis, filii *Ludovici Pii*.

(e) *Episcopatus Bremensis* tum vacabat, mortuo *Leuderico*. Ille quo anno obierit, dissentiunt Scriptores. In *Vita Anscharii obscure notatur tempus*, inquit *Adamus* p. 8. *Albertus Stadenfis* fõl. 91. b. obitum ejus ad An. 844. d. 22. Aug. five IX. Kalend. Sept. ponit. Eundem diem habet *Adamus*, p. 7. 8. de anno incertus. *Hist. Archiep. Br.* ap. Lindenbr. d. VIII. Kal. Sept. habet, quod parum differt. Annus autem 844. consistere non potest; si verum sit, quod *Adamus* p. 8. & *Hist. Arch. Br.* l. c. narrant, *Anscharium* post excidium Hamburgense, quod An. 845. circa medium æstatis accidit, exulem *Bremam* venisse, & propter invidiam a *Leuderico* Episcopo e civitate expulsum esse. Opinor ergo, *Ludericum* eodem anno brevi post mortuum esse, die scil. 22. aut 23. Augusti 845. Hæc opinio quodammodo conciliari potest cum verbis *Adami*: *Leudericus*, inquit, *sedit annos octo*; ex libro *Traditionum* discimus, eum *sedisse usque ad Annum Luthowici junioris sextum*. Quæ ita explico: Si *Leudericus*, ad meam computationem, An. 838. in *Majo* factus sit Episcopus, mortuus est octavo *Episcopatus sui* anno in Augusto 845. & simul anno sexto *Ludovici Germanici*. Apparet hinc, errare *Trithemium* Chron. Hirfaug. p. 20. qui *Leudericum Bremensem Episcopum* inter plures Episcopos Anno 848. in Octobri adfuisse Synodo Moguntinæ; aut ergo expungendus est ille Episcopus, aut si adfuerit cuidam Synodo, illa ante Annum 845. habita sit. Item errant *Chronogr. Saxo* ap. Leibnit. p. 138. & *Annalista Saxo* ap. Eccard. T. I. p. 194. qui *Ludericum* mortuum volunt Anno 849. Ludovici IX.

porum^(f), cæterorumque fidelium suorum, tractare cum eis cœpit, utrum hoc ei facere Canonica auctoritate liceret. Dominus enim & Pastor noster hoc sibi periculosum esse aliquomodo formidans, & ne a quibuslibet nævo cupiditatis reprehenderetur, caute prævidens, non facile huic dispositioni assentiebat. Jubente itaque Rege, hæc eadem res in *Concilio Episcoporum* ventilata est. Qui multis præcedentibus exemplis probaverunt, bene posse fieri, ut, quia *Diæcesis* illa, ad quam ordinatus fuerat ipse, admodum parva erat, nam non nisi *quatuor baptismales*^(g) habebat *Ecclesias*, & hæc ipsa^(h) multotiens jam *Barbarorum* incursionibus devastata, ista ei causa solatii⁽ⁱ⁾ adjungeretur. Verum ne in aliquo scrupulum *Ferdensis* pateretur *Episcopus*, quod etiam partem, de suo Episcopatu *ultra Albiam* sumptam, ipse cum *Bremensi* tota simul parrochia retineret, statuerunt, ut, sicut tempore Domini LUDOVICI Imperatoris primo fuerant Episcopatus ipsi, & *Bremensis* scilicet & *Ferdensis*, restituerentur, & ipse teneret *Bremensem*, ex qua major pars *Diæcesis* suæ sumpta fuerat, quæ etiam
tunc

(f) Totum hoc Caput XIX. videtur loqui de *tribus distinctis Synodis* sive *Conciliis*, sive *Conventibus publicis*, in quibus cognita ac deliberata est quæstio de *Bremensi Ecclesia* cum *Hamburgensi* unienda. Non autem additur, ubi & quando illi *Conventus* celebrati sunt. Si igitur conjecturis locus detur, crederem cum *Schatenio* *Annal. Paderb.* p. 133. hanc quæstionem prima vice a *Ludovico* Rege, recentem *Anscharii* casum dolente, propositam Episcopis fuisse in *Concilio Paderbornensi*, sub initio Decembris An. 845. celebrato, de quo ad hunc annum *Annales Fuldenses* ita tenent: *Tempore Autumni, in Saxonia apud Paderprunno generale placitum habuit, ubi Normannorum (inter alias) Legationes suscepit.* Et forte inter ceteros Episcopos præsentum fuerit ipse *Anscharius*, tunc non facile huic dispositioni assentiens, ut *Rembertus* loquitur. Interim Anno sequenti 846. videtur *Ludovicus Anschario* diu resistenti Episcopatum donasse, si modo computatio *Adami* p. 8. constabit, quod scil. *Anscharius* annos XVI. ante & XVIII. post receptam *Sedem Bremensem* Archiepiscopus fuerit. Alterum *Concilium*, in quo, jubente Rege, hæc eadem res ventilata est, sine dubio *Moguntienſe* primum fuit, quod *Hrabanus* recens ordinatus *Moguntienſis* Archiepiscopus An. 847. habuit, de quo *Annales Fuldenses* ita: *Qui in eodem anno, jubente Hludovico Rege, apud Moguntiacum Synodum habuit circa Kal. Octobris.* Acta hujus Synodi [vid. *Bini* *Concil. T. III. P. I. p. 372.*] docent, præter ceteros Episcopos, tum adfuisse ipsum *Anscharium*, forte ut designatum *Bremensem* Episcopum, una cum *Walgario* *Verdensi* Episcopo, qui, testante *Remberto*, adversus hanc conjunctionem scrupulum aliquem movebat. Tertium denique *Concilium* fuit, ut puto, *Moguntienſe* alterum, cujus iidem *Annales Fuldenses* ad An. 848. hisce meminere: *Circa Kal. Octobris generale Placitum [Hludovicus] habuit apud Moguntiacum, in quo Legatos fratrum suorum & Nordmannorum Slavorumque suscepit, audivit, & absolvit.* Conf. *Bini* *Concil. T. III. P. I. p. 377.* In hoc *Conventu* ipsa re iterum diligentius ventilata, ut verbis *Remberti* utar, *Walgarii* scrupulus remotus est, & voluntas Regis, de *Bremensi Episcopatu* cum *Archiepiscopatu Hamburgensi* conjungendo, unanimo Episcoporum consensu approbata est. Post quod *Synodale conclusum*, sequenti Anno 849. qui erat annus IX. *Ludovici* Regis, testante *Adamo* p. 8. *Anscharius* a Legatis Regis *Aldrico* Clerico & Comite *Reginaldo* in Episcopatum *Bremensem* ductus est. Conf. *Albert. Stradens.* ad An. 845. Hoc autem notandum, pleraque Comititia, iis temporibus a Regibus indicta, fuisse simul synodos sacras & a Prælatiſ æque ac Proceribus Imperii frequentata; in iis enim non tantum politica sed etiam ecclesiastica res tractabantur. Conf. quæ de duobus tantum *Conciliis*, & quidem An. 849. haud satis confiderate scripsit *Eckart* *Rer. Franc. T. II. p. 404. sq.* Ego hisce, ut spero, veram *Remberti* sententiam de *tribus diversis Conventibus publicis* aliquvaliter extricavi, nisi loco primi illius *Concilii*, scil. *Paderbornensis*, substituere malis *Conventum Wormatiensem*, si modo talis circa An. 846. habitus sit, de quo vide supra p. 402.

(g) Quænam fuerint *quatuor illæ Ecclesiæ baptismales*, quæ tempore S. *Anscharii*, & quidem circa An. 845. sub *Diæcesi Hamburgensi* extiterunt, haud satis notum est. Una fuit ipsa *Hamburgensis Ecclesia*, altera sine dubio *Heiligenſtadenſis* in *Holsatia*, in qua Reliquiæ S. *Materniani* repositæ sunt, & quæ postea ab *Adelberto* Archiepiscopo Episcopatui erigendo destinata fuit, *Adam. Brem.* p. 7. 41. Tertia vero & quarta num fuerint, *Sullenbergenſis*, in qua postea Præpositura *Ad. Brem.* p. 35. 40. & *Welnens* Cellæ, quæ *Ebboni* concessa fuerat, de qua supra Cap. XII, incertum est. Nisi loco duarum posteriorum Ecclesiarum potius substituere velis *Sconenfeldensem* in *Holsatia* & *Meldorpenſem* in *Ditmarsia*, de quibus *Adamus Brem. L. II. c. 8.*

(h) Scil. *Hamburgensis Ecclesia.*

(i) Nempe *Bremenſis Ecclesia.*

tunc Pastoris erat præsentia desolata. Quo decreto ita ab Episcopis constituto, ipse, jubente Rege, *Bremensem* suscepit *Diecepsim* gubernandam. Porro partem Parrochia, quæ *ultra Albiam* ad se pertinere debebat, *Waldgarius* recepit, tunc^(k) *Ferdensis Episcopus*. Quod cum ita aliquamdiu esset, iterum diligentius ipsa re in alio *Concilio Episcoporum* ventilata, visum est eis, bonum non esse, ut Sedes, ad quam ille ordinatus fuerat, ab alio Episcopo teneretur. Nam *Hammaburg* tunc in partem cesserat *Waldgarii*, potestatem quidem Regis esse, dicentes, ut *Diecepsim* parvam & admodum captivatam augeret, locum^(l) tamen ad *Archiepiscopalem dignitatem* auctoritate Apostolica firmatum nullatenus immutandum. Unanimo ergo consensu, cum voluntate prædicti Regis piissimi LUDOVICI, Episcopi ibi constituti censuerunt, ut Sedem, ad quam consecratus fuerat Pater noster *Anscharius*, reciperet, & si quid *ultra Albiam* ex *Ferdensi* ipse retineret *Diecepsi*, ex *Bremensis Ecclesiæ parrochia* illius Sedis restitueret Episcopo. Quod ita, & *Regio jussu*, & *Synodali Episcoporum Decreto*, ipsius quoque *Waldgarii* memorati *Ferdensis* Episcopi voluntate statutum^(m) est.

Caput XX.

Conjunctio Episcopatum oppugnata, auctoritate Apostolica confirmata.

Porro cum hæc agerentur, *Colonia* civitas, ad quam *Bremensis Parrochia* suffraganea erat, eo tempore absque benedictione Episcopali degebat⁽ⁿ⁾. Quod quia *diuturnum extitit*, istud etiam sine illius loci Pontificis præsentia necessario discernendum fuit. Postea tamen, consecrato ad eundem locum venerabili Præsule *Gunthario*, hoc ipsum Dominus & Pater noster ei suggerere studuit, ut sua quoque auctoritate firmaretur, cui tamen rei ipse admodum contrarius extitit. Qua de causa postmodum, in *Wormacia* civitate^(o) positus duobus Regibus^(p), LUDOVICO scilicet & LOTHARIO, coram multa Episcoporum utriusque Regni frequentia, præsente venerabili Patre nostro, hæc eadem res exposita est. Quod cum ab omnibus bene ita ordinatum probaretur, ut prædictus quoque Pontifex *Guntharius* hoc ipsum sua auctoritate

(k) *Hilingaudus* antea erat Episcopus *Ferdensis*, de quo supra Cap. XI. *Waldgarius* An. 847. *Concilio Moguntino* interfuit, *Eckart* *Rer. Franc.* T. II. p. 392. 394.

(l) *Hamburgum* scilicet. Nihilominus tamen Sedes *Archiepiscopalis* postea *Bremam* translata est.

(m) *Al.* add. & *assensu perfectum*.

(n) *Eckart* *Rer. Franc.* T. II. p. 364. ex *Annalibus ineditis* monstrat, *Hadeholdo* *Archiepiscopo* *Colonienfi* circa An. 842. obeunti successisse *Hilduinum*, quo mortuo, *Guntharius* An. 850. factus est *Archiepiscopus*. Heic autem ex *Remberto* discimus, Sedem *Coloniensem* inter *Guntharium* & Antecessorem ejus diu vacasse, unde concluditur, *Hilduinum* paucis annis Sedi præfuisse, ac forte circa An. 845. obiisse; alias enim ad *Bremensis Ecclesiæ*, quæ *Colonienfi* suffraganea erat, conjunctionem cum *Hamburgensi*, de qua ab Anno 845. & sequentibus agebatur, consilium ejus & consensum necessario adhibuissent.

(o) De hoc conventu, An. 857. *Wormatiæ* habito, quo *Lotharius* patrum suum *Ludovicum* ex *Confluente* castello comitabatur, ita in *Annal. Fuldens.* legitur: *DCCCLVII. tempore Quadragesimæ Placitum habuit apud Wangionum civitatem.* Inter ceteros Episcopos *Anscharius* & *Guntharius* aderant. Etiam *Vet. Schol.*

(7) ad *Adamum* p. 9. hoc ita persequitur: *Concilium unionis factum est Wormatiæ, præsente Cesare cum Episcopis, sicut Privilegium testatur.* Hoc in *Privilegio Ludovici* Regis, quod sine dubio jam periit, extitisse conjicitur; in *Bulla enim Nicolai* Papæ de *Ecclesiis. Hamb. & Brem. unione Wormatiæ* non fit mentio. Hallucinatur autem *Vetus Scholiastes*, dum *Ludovicum* *Germaniæ Regem* *Cesarem* appellat, quod & ipse *Adamus* p. 8. 9. fecit, cum tamen hunc temporis hujus ex fratre nepos *Ludovicus II.* *Imperator Rom.* esset.

(p) Sub LUDOVICO erat *Brema*, sub LOTHARIO *Colonia*.

fortitate firmaret, cuncti rogaverunt. Qui primo quidem fortiter his reniti cœpit, justum non esse, multipliciter asserens, ut *Sedes suffraganea* in *Archiepiscopalem* verteretur, nec se debere honorem Sedis suæ in aliquo minuere. Postremo tamen, & ipsis Regibus, & cunctis simul Episcopis, ibi aggregatis, pro hoc ipso eum rogantibus, & omnino causa necessitatis id licitum fore dicentibus, respondit: Si Apostolica auctoritate firmaretur, ex se quoque ratum esse^(q). Quo responso accepto, cum etiam omnes *Suffraganei* ejus hæc eadem consensissent, piissimus Rex jam dictus LUDOVICUS, cupiens & Patris sui eleemosynam in omnibus augmentare, & quod ipse disposuerat, per omnia ratum fieri, reverendissimum *Salomonem*, Constantiæ civitatis Episcopum, pro hoc ipso ad Sedem direxit Apostolicam. Cum quo etiam Dominus & Pater noster *Anscharius*, quia ipse per se non poterat, filium^(r) suum, fratrem nostrum, *Nordfridum* misit Presbyterum. Qui officiosissime a sanctissimo suscepti Papa *Nicolao*, Legationis suæ mandatum ei plane & dilucide retulerunt. Qui prudenter & sollicite ea, quæ ab ipsis dicebantur, mente pertractans, & Deo inspirante, pro lucrandis animabus gentilium, hanc constitutionem justam esse decernens, voluntatem Regis^(s) nostri sua auctoritate firmavit. Denique ut ipsam rem diligentius ab eo elucubratam manifestius aperire possimus, verba ipsius interponere decrevimus. Cum enim causam Legationis ejus & cætera superius comprehensa plene & breviter recapitulasset, denique subjunxit^(t): „Cujus delegationis, & auctoritatis, & Pallii „acceptionis pagina nobis est a filio nostro LUDOVICO per *Salomonem* sanctissimum „Episcopum destinata, juxta morem sanctæ Romanæ Ecclesiæ bullata: per cujus te- „norem paginæ hæc ita fuisse comperimus, sicut pietas nobis jam fati Regis per fide- „lem virum *Salomonem* scilicet Episcopum intimavit. Unde nos vestigia tanti Pon- „tificis, & prædecessoris nostri sequentes *Gregorii*, omnemque ibi Deo dignam sta- „tutam providentiam agnoscentes, magnorum Principum votum, LUDOVICI vi- „delicet divæ recordationis Augusti, & æquivoci ejus filii excellentissimi Regis, tam „hujus Apostolicæ auctoritatis præcepto, quam etiam *Pallii*^(u) datione, more præ- „decessorum nostrorum roborare decrevimus, quatenus tanta fundatus auctoritate „prænominatus *Anscharius*, primus *Nordalbingorum Archiepiscopus*, & post ipsius „successores ejus, lucrandis plebibus insistentes, adversus tentamenta Diaboli validio- „res existant: ipsumque filium nostrum, jam dictum *Anscharium*, Legatum in omni- „bus circumquaque gentibus *Sveonum* sive *Danorum*, nec non etiam *Sclavorum*, „vel in cæteris, ubicunque illis in partibus constitutis, divina pietas ostium aperuerit, „publicam evangelizandi tribuimus auctoritatem. Ipsamque *Sedem Nordalbingo- „rum, Hammaburg* dictam, in honore S. *Salvatoris* sanctæque ejus intemeratæ ge- „netricis *Mariæ* consecratam, *Archiepiscopalem* deinceps esse decernimus, atque ut „strenui prædicatoris Episcopi, post decessum crebro dicti *Anscharii* Archiepiscopi, „persona, tantoque officio apta, eligatur semper successura, sub divini judicii obte- „statione statuimus. Verum quia CAROLUS Rex, frater sæpediti Regis LUDO-

B b b b b 2

„VICI,

(q) Conf. *Adam. Brem.* p. 9.(r) *Filium* scilicet *spiritualem*, eodem modo, quo supra Cap. XVI. Herigarius dicitur *filius S. Anscharii*, eo quod eum baptizaverat ac in fide confirmaverat, conf. Cap. X.(s) *Adam. Br.* p. 9. innuere videtur, præter confirmationem Papæ *Nicolai*, a *Ludovico* Rege anno regni XXI. etiam datum esse *Privilegium* sive *Præceptum* de *Hamburgensis* & *Bremensis* Ecclesiarum conjunctione, quod tamen nunquam in lucem prodiiit.(t) Sequitur fragmentum Rescripti Papæ *Nicolai I.* de *conjunctione Hammaburgensis & Bremensis Ecclesiæ*, quod Anno 858. in Majo datum est. Illud in extenso legitur ap. *Strapforst* T. I. p. 41.(u) De *Pallii* usu vid. *Lindembrogii* Cod. Leg. ant. p. 1451. & *Du Fresne* Glossar. in voce *Pallium*.

„ VICI, post discessum Imperatoris Patris sui piæ memoriæ LUDOVICI, abstulit a
 „ prænominato loco, qui dicitur *Hammaburg*, monasterium, quod appellatur *Tur-*
 „ *bolt* (v), utpote quod, post partitionem inter fratres suos, in Regno suo conjacere
 „ videbatur, situm in *occidentali Francia*, quod illic *genitor* suus ad supplementum
 „ & victum Episcopo & Clericis ejus dederat, cœpere, sicut fertur, omnes ministri
 „ altaris recedere; Deficientibus quippe necessariis sumptibus, ab ipsis recesserunt gen-
 „ tibus, & eadem *ad gentes Legatio* per hujusmodi factum defecit. Ipsa quoque *Me-*
 „ *tropolis Hammaburg* pene deserta facta est. Igitur dum hæc agerentur, mortuus
 „ est *Diæceseos Bremensis Episcopus*, quæ huic contigua esse dicitur. Cumque sæpe-
 „ dictus Rex, & hanc Diæcesim vacantem, & illam novellam Institutionem cerneret
 „ deficientem, insuper & utramque hanc Ecclesiam, Dei permittente occulto iudicio,
 „ per *Barbarorum* sævitiam admodum attenuatam: quærere cœpit, qualiter prædicta
 „ *Bremensis Ecclesia* prædicta novellæ *Archiepiscopali* uniretur ac subderetur *Sedi*, no-
 „ stro hoc votum roborante decreto: Unde per sæpenominatum venerabilem missum
 „ *Salomonem*, videlicet Constantiæ civitatis Episcopum, nobis hoc relatum est confir-
 „ mandum, ac postulatum est nostra auctoritate roborandum. Nos igitur id subtili
 „ perpendentes examine, animadvertimus, propter instantem necessitatem, & anima-
 „ rum lucra in gentibus demonstrata, utile fore. Omnia enim, quæ proficua Eccle-
 „ siæ probantur existere, & divinis non resultant præceptionibus, licita & facienda
 „ esse non dubitamus; maxime in tam novellæ Christianitatis plantatione, in qua varii
 „ solent eventus contingere. Quamobrem auctoritate omnipotentis Dei, & Beatorum
 „ Apostolorum Petri & Pauli, & hoc nostro decreto, decernimus, secundum reve-
 „ rendissimi Regis LUDOVICI votum, ipsas prædictas Diæceses *Hammaburgensem*
 „ scilicet & *Bremensem*, non deinceps duas, sed unam esse & vocari, subdiqve *Sedi*,
 „ quæ Prædecessoris nostri decreto *Archiepiscopali* est munere sublimata, restituta dun-
 „ taxat de *Bremensis Ecclesiæ* rebus *Episcopatus Ferdensi* parte inde ablata; Nul-
 „ lus vero *Archiepiscopus Colonienfis* ullam sibi deinceps in eadem Diæcesi vindicet
 „ potestatem. Qvin immo & ipsis & omnibus omnino svademus vere religionis cul-
 „ toribus, ut *sacra hac Legatione* fungentibus adiutorio & solatio sint; quatinus gra-
 „ tia hujus beneficii plenam mercedem recipere mereantur ab eo, qui dixit: Ite, do-
 „ cete omnes gentes, & quicumque receperit vos, me recipit. Itaque omnia a dilecto
 „ filio nostro Rege LUDOVICO ad hoc Deo dignum officium deputata, nostra etiam
 „ pia ejus vota auctoritate firmamus. Et quia casus præteritorum nos cautos faciunt
 „ in futurum, omnem quoque adversantem vel contradicentem, atque piis nostris his
 „ studiis quolibet modo insidiantem, anathematis mucrone percutimus, atque perpe-
 „ tuæ ultionis reum diabolica sorte damnamus: ut culmen Apostolicum more præde-
 „ cessorum nostrorum, causamque Dei pio affectu zelantes, ab adversis hinc inde par-
 „ tibus tutius muniamus“. His itaque Decretis atque institutionibus Papæ sanctissimi
 „ *Nicolai, Bremensis Ecclesiæ*, adjuncta & unita *Sedi Hammaburgensi*, quæ prius *Me-*
 „ *tropolis* constituta fuerat, facta est *Archiepiscopalis*. Verum quia de Diæceseos illius
 „ ratione ita firmata hæc præoccupando diximus, multum enim fuit temporis, ex quo
 „ Sedem illam gubernandam suscepit (x), priusquam auctoritate Apostolica firmaretur.
 „ Ad ea, quæ prius (y) gesta sunt, redeamus.

Ca-

(v) De *Turbolt*, vide supra Cap. XI. Not. (t).(x) Hæc verba repetit Adamus p. 8. Ansharius enim An. 849. Sedem Bremensem gubernandam suscepit, ple-
 nam demum possessionem assecutus Anno 858. per Bullam *Nicolai* Papæ.(y) Scil. ante Annum 858. quo Bulla Papæ *Nicolai* confirmatoria edita est.

Caput XXI.

Legatio in Daniam resumta.

Namque suscepta *Bremensi Parrochia* ^(z), iterum spiritu cœpit fervere intimo, quia jam tunc, quod daret, habebat ^(a), si quid posset in *Partibus Danorum* pro Christi elaborare nomine. Unde frequentius ORICUM ^(b) adire ^(c), qui tunc solus *Monarchiam regni* tenebat *Danorum*, & muneribus eum, ac quibuscunque poterat obsequiis, conciliare studuit, ut sua licentia prædicationis officio in regno ejus frui valeret. Aliquotiens namque *Regia* ^(d) etiam *Legatione* ad eum mittebatur, & quæ ad fœdera pacis & utriusque regni utilitatem pertinebant, strenue & fideliter ^(e) peragebat. Quia de re cognita fide & bonitate sancti viri, prædictus ORICUS Rex multo eum affectu cœpit venerari, & libenter ejus consilio uti, ac familiarissimum in omnibus ^(f), ita ut etiam inter secreta sua, dum de *negotiis regni* cum *Consiliariis suis* tractaret, ipsi liceret interesse ^(g). Ea quoque, quæ inter populum hujus terræ, videlicet *Saxorum*, ac *Regnum ipsius*, causa fœderis, debebant constitui, non aliter nisi fide illius volebat firmari, hoc sibi dicens omnino fidissimum ^(h) esse, quod ille ei & laudasset & spopondisset. Hac itaque familiaritate potitus, cœpit etiam illi persuadere, ut fieret Christianus ⁽ⁱ⁾. Ille quoque omnia, quæ ei ex divina intimabat Scriptura, benigne audiebat, & bona prorsus ac vere salutaria esse laudabat, seque his plurimum delectari, ac libenter Christi velle gratiam promereri. Cui, post talia vota, Pater sanctissimus patenter ^(k) suggerere cœpit, ut Christo Domino hanc concederet benevolentiam, quod ei gratissimum foret, ut in Regno suo *Ecclesiam* ^(l) fieri permetteret, ubi

(z) Bremensis Ecclesiæ susceptionem computari debere puto ab *introductione Anscharii* in eandem, quæ, ut supra monui, Anno 849. per Legatos Regios fiebat. Quem etiam annum indigitat *Adamus Brem.* p. 8. his verbis: *Sanctus Ansgarius receptus Bremis, annos XVIII. sedit, antea Hammaburgensi Cathedra præfuit annis XVI. qui sunt simul XXXIV.* Ab anno enim 831. ad 849. sunt XVIII. & ab Ann. 849. ad eternalem Anscharii 865. sunt XVI. anni.

(a) Hoc Regalis munificentia dono Confessor Dei valde gavissus, in *Daniam* festinavit, ait *Adamus Brem.* p. 8.

(b) Alii *Horicum*, *Horich*, *Horuc* scribunt, nostri *Ericum* eum vocant. Hunc plerique confundunt cum *Horico*, Haraldi Moguntia baptizati fratre sive nepote, quem *Annales Francorum* *Roricum* appellant. *Ericus* autem, de quo hic agitur, est *primus* ejus nominis Jutia Rex, qui etiam infra a *Remberto* Cap. XXII. XXIII. & XXVIII. nominatur, & loco ultimo *Oricus senior* dicitur. Erat ille *Godefridi* Regis An. 808. interfecti filius, monarchiam regni Jutici, mortuis forte fratribus, natus circa vel ante An. 850. & in memorabili illo, tot Principum Regii sanguinis cæde celebri, prælio An. 854. occisus, Vid. *Grammii* Not. ad Meurf. p. 119.

(c) Deest vox *cœpit*. Circa An. 850. *Anscharius* alteram hanc *Legationem* in *Daniam* incepit, *Erico* solo jam totius Jutia arbitrium consecuto.

(d) Regis scil. *Germania Ludovici* nomine.

(e) Al. *feliciter*.

(f) Deesse videtur *habere* aut tale quid.

(g) Hinc apparet, *Anscharium* tunc *linguam Danicam* calluisse.

(h) Al. *fidelissimum*.

(i) Hinc liquet, ORICUM sive ERICUM hunc non fuisse illum, qui cum HARALDO Rege Moguntia baptizatus erat, ut quidam volunt. ERICUM autem hunc, quem *Anscharius*, ut præter *Rembertum Adamus* p. 8. dicit, *christianum reddidit*, vix dubitari potest, ab eo etiam baptizatum esse. *Auctor* etiam *vetæ Historiæ Archiep. Brem.* ap. *Lindenbr.* p. 70. de *Anschario* expressis verbis testatur, quod *Regem Dacia baptizaverit*.

(k) Al. *patienter*.

(l) Ergo ante alterum hunc Anscharii in *Daniam* adventum, circa An. 850. factum, nullum in hoc Regno Templum exstructum fuerat. Credibile quidem esse potest, HARALDUM post baptismum An. 826. in patriam reducem, tale quid tentasse, sed prævalente ethnicismo & idololatria & propter mox infectam regni

ubi *Sacerdos* omni tempore præsens adesset, & verbi divini semina ac baptismi gratiam quibusque suscipere volentibus traderet. Quod ille benignissimo concessit affectu, & in *portu* quodam *regni sui* ad hoc aptissimo, & huic regioni proximo, *Sleswic* ^(m) vocato, ubi ex omni parte *conventus* fiebat *negotiatorum*, *Ecclesiam* ⁽ⁿ⁾ illi fabricare permisit, tribuens *locum*, in quo *Presbyter* maneret: data pariter licentia, ut, *quicumque vellet, in regno suo fieret Christianus*. Hac ergo, Dominus *Episcopus* noster, accepta licentia, statim, quod diu desideraverat, perfecit: Et constituta ibi *Ecclesia* in *honore sanctæ genitricis Dei Mariæ* ^(o), & constituto ibi *Presbytero*, gratia Dei in eodem loco fructuosius crescere cæpit. *Multi* namque ibi antea erant *Christiani*, qui vel in *Dorstado* ^(p), vel in *Hammaburg* ^(q), baptizati fuerant ^(r), quorum quidam *primores* ipsius *vici* habebantur, & gaudebant, sibi facultatem datam Christianitatem suam observandi. Quorum exemplo multi quoque alii & viri & faminae, relicta superstitione Idolorum cultura, ad fidem Domini conversi baptizabantur. Factumque est gaudium magnum in ipso loco, ita ut etiam gentis hujus homines absque ullo pavore, quod antea non licebat, & *negotiatores* tam hinc ^(s), quam ex *Dorstado*, vicum ^(t) ipsum libere expeterent, & hac occasione facultas totius boni inibi exuberaret. Et ^(u) cum multi inibi baptizati supervixerint, innumerabilis tamen *Albatorum* ^(v) multitudo exinde ad regna conscendit cælorum ^(x). Quia libenter

regni perturbationem propositum ejus irritum factum esse. Saxo noster p. 175. hanc opinionem confirmat, de HARALDO loquens: *In territorio Slesvicensi dicendam Deo ædem sollicita moliebatur impensa*. Quod Templum, si condi cæptum erat, mox, HARALDO expulso, a gentilibus destructum sit.

(m) Al. *Sleswigh*, *Sleswich*. Urbs ita dicta, quod *Slea* fluvius, seu brachium maris Baltici, ea se penetret & *sinum* ibi faciat, qui Danice dicitur *Wig*, Germ. *Wick*. Alio nomine veteres Dani locum vocarunt *Hezbehy*, quod in *Otheri* Periplo *Hetbum* dicitur. *Etheilverdo* locus ille oppidum Angliæ veteris capitale audit, quod sermone Saxonico *Slesuic* nuncupatur, secundum vero Danos *Haitbaly*.

(n) Adamus p. 8. hæc ita narrat: *Is [Horicus] statim Ecclesiam in portu maritimo erexit apud Sleswig, data pariter licentia, ut quisque vellet in regno suo, fieret christianus*. Hæc circa An. 851. facta fuisse puto. Ol. Trygg. Saga p. 68, HARALDO tribuit, Ecclesiam in *Heideby* struxisse. Chron. Erii supra p. 158. de S. Anschario narrat, quod sub HARALDO Ecclesiam in *Hadeborb* construere fecerit. Imo Saxo Gramm. p. 175. de ipso HARALDO KLAK asserit, eum in territorio Slesvicensi dicendam Deo ædem sollicita molitum fuisse impensa. Hoc quidem verum esse potest, sed merito dubitatur, an aliqua Templi structura in Dania, ante supradicti ERICI Regis tempus, perfectionem nata fuerit.

(o) An ulla unquam *Slesvici* Ecclesia fuerit, quæ a S. Anschario nomen habuit, incertum est, vid. Staphorst T. I. p. 44. Rembertus autem heic nos docet, primum *Slesvicense Templum beatae virginis Mariæ* consecratum fuisse.

(p) De *Dorstado* vid. supra Cap. VII. Not. (c).

(q) Scil. *Hamburgo*, anne potius *Brema*.

(r) Multi etiam Danorum iis temporibus in aula Imperatoris baptismum acceperunt, non autem omnes fidei ac devotionis causa, sed propter pretiosas vestes, arma, aliaque dona, quibus baptizati ab Imperatore & Patrinis ornabantur, unde detestabiles abusus existerant, & quidam se sæpius baptismi ablui fecerunt, ut narrat *Monachus Sangall.* ap. Du Chesne T. II. p. 134.

(s) Hinc discimus, Danos illos, qui ante constitutam *Slesvici* Ecclesiam baptismum desiderarunt, eum aut *Dorrestadi* in Frisia aut *Hamburgi* apud Anscharium quæsisisse.

(t) Scil. *Slesvicum*.

(u) Hæc omnia, ab *Et cum* ad usque ad *intrarent*, in Colonienfi Editione defunt, ex Codice autem Corbejenfi in ceteris Editionibus restituta sunt.

(v) *Albati* dicebantur *recens baptizati*, ob candidam, qua induebantur, vestem. Baptismatis illa vestis, *Alba* vocata, Gallis *l'Aube*, apud veteres Septentrionales dicebatur *Hvita vadir*, vid. Jo. Olavium de Baptismo Cap. VIII. & Illust. Ibri Diss. de mortuis in Hvitavatum. De vestibus albis quibus ab Imperatore *Haraldus* Rex post Baptismum induebatur, vid. supra *Nigellum* p. 412.

(x) *Remberti* hic ea mens est: multos ex gentilibus conversis statim baptismum accepisse, multo autem plures Catechumenos tantum permansisse, & baptismum usque in ultimam vitæ horam distulisse, & in candida illa veste, qua post baptismum fuerant induti, exspirasse. Tales apud neophytos nostros septentrionales dicebantur

ter quidem *signaculum crucis* (y) recipiebant, ut *Catechumeni* fierent, quo eis Ecclesiam ingredi & sacris officiis interesse liceret: *Baptismi* tamen perceptionem differebant, hoc sibi bonum dijudicantes, ut in fine vitæ suæ baptizarentur (z), quatinus purificati lavachro salutari, puri & immaculati vitæ æternæ januas absque ulla retardatione intrarent. Multi quoque apud eos infirmitatibus detenti, cum se frustra idolis pro salute sua sacrificasse viderent, & a propinquis suis desperarentur, ad Domini misericordiam confugientes, Christianos fieri se devovebant. Cumque, accersito sacerdote, baptismi (a) gratiam percepissent, statim incolumes divina largitate fiebant. Sicque crevit in eodem loco Dei miseratio, & ad fidem Domini populi conversa est multitudo (b).

Caput XXII.

Legatio in Sveciam parata.

Inter hæc vero Dominus & Pater noster *Anscharius* pro *gente Sveonum*, eo quod sacerdotis tunc præsentia desolati essent, nimio condolens affectu, a præfato poscere cæpit Rege ORICO (c), sibi in omnibus familiarissimo, uti suo auxilio fines illius regni petere posset. Qui cum maxima benevolentia hanc quoque petitionem ejus suscipiens, ita se per omnia facturum promisit. Qua de causa Dominus *Episcopus* noster cum præfato cæpit *Gautberto* (d) Pontifice de hoc ipso tractare (e), necessarium esse dicens, ut iterum probaretur, si forte gens illa divinitus admonita, sacerdotes secum manere pateretur, ne fides Christi, illis in partibus cæpta, eorum negligentia aliquomodo (f) deperiret. Prædictus vero Pontifex *Gautbertus*, qui & *Simon*, se inde expulsum, rursus locum illum repetere non ausum, respondit, nec id valde proficuum fore posse, immo magis periculosum, si denuo priorum reminiscens, aliquid perturbationis circa eum excitarent: sibi magis congruum videri, ut ille iret, qui hanc legationem primo susceperat, quippe (g) benigne ibi habitus fuerat. Ipse vero

C e c c c c 2

cum

dicebantur ad andas i spvitavodum, o: mori in albis, *Ol. Trygg. Saga* T. II. p. 8. 41. *Sn. Scurl. T. I.* p. 308. Sic in ipsis albis obiit Clodovei Regis filius, de quo ita mater: Scio, in albis ab hoc mundo vocatos, Dei obtutibus nutriendos, *Greg. Turon. L. II. c. 29.* Sic etiam *Cedwaldus* sive *Cedwalla* Anglo-Saxonum Rex, Romæ a Sergio Papa baptizatus, adhuc in albis constitutus, ad regna cælestia migravit, *Paul. Warnefrid. in Bibl. Max. Patr. T. XIII. p. 195. Th. Rudborne ap. Wharton T. I. p. 194. Alberici Chron. p. 64. Conf. Lambecii Not. ad Gualdonem ap. Lindenbr. p. 141.*

(y) De ritu illo *Primæ Signationis*, per quem *Signum Crucis* fidei christianæ Novitiis ante baptismum conferebatur, majoribus nostris *Primsigning* dicto, erudite commentatur *Job. Olavius Isl. de Baptismo Cap. V.* Exempla hujus sacri ritus dantur, in *Norna-Gesto*, qui primam signationem non autem baptismum accepit, in *Olavo Tryggonio* Rege, qui sancta cruce in Dania signabatur, diu antequam baptizaretur, & in *Ormone Storolfi* filio, primam Signationem in Dania, baptismum vero in Islandia accipiente, *Ol. Trygg. Saga* T. II. p. 133. 144. 186. & Append. p. 14.

(z) *Catechumeni* illi, qui baptismum ad vitæ finem differebant, in veteri ecclesia *Clinici* vocabantur, vid. *Lambecii Not. ad Remb. ap. Lindenbr. p. 134.*

(a) *Adam. Brem. Lindenbr. p. 8. Plures, ut aqua baptismi loti sunt, ab omni corporis infirmitate liberati.* *Conf. Hist. Arch. Brem. ibid. p. 70.*

(b) *Conf. Adam. Brem. p. 8.*

(c) De *Orico* s. *Erico I.* Rege Danorum in Jutia, vid. supra Cap. XXI. & infra Cap. XXIII. XXVIII.

(d) De *Gautberto*, conf. Cap. XIII. XV. XXV. XXIX.

(e) Hæc *Adamus* p. 8. ita explicat: Cum *Gaudberto Episcopo consilium habuit, quis eorum laudabile pro Christo subiret periculum: At ille periculum sponte declinans, Sanctum, potius ut iret, rogavit Anscharium.*

(f) *Al. aliquando.*

(g) *Al. quique.*

cum eo *nepotem suum* ^(h) mitteret, qui ibi, si locus prædicandi inveniretur, remaneret, & sacerdotali apud eos officio fungeretur. Hoc itaque ratum inter se decernentes, coram præsentia clementissimi Regis venerunt LUDOVICI, causamque huiusmodi ei retulerunt, atque ut ejus licentia ita fieri permitteretur, exorabant. Qui sciscitans, utrum ipsi in hac voluntate concordessent, responsum a venerabili *Gautberto* Pontifice tale accepit: *In Dei*, inquit, *servitio nos semper concordēs & fuimus & sumus, & istud unanimo consensu ita fieri cupimus.* Itaque serenissimus Rex in Dei causa semper voluntarius, secundum quod inter eos convenerat, *Legationem* hanc pro Christi nomine Pastori nostro injunxit religiosissimo, suæ quoque partis, sicuti & Pater ejus fecerat, ad *Regem Sveonum* mandata ei committens. Igitur devotissimus Pater noster ad hoc iter præparare se cepit, & ut quantocius hoc expleret, ferventiori incitabatur spiritu; Siquidem & hoc cœlitus sibi injunctum credebat, visionem quadam imbutus, quam ante præviderat. Visum namque est ei, quod pro ipso itinere, sicut erat, valde esset sollicitus, & videbatur ei, quod ad quendam devenerit locum, in quo erat structura ædificiorum magna, & mansiones diversæ, ubi quidam ei obvius factus, locutus est ad eum, dicens: De itinere, quod sollicitaris, & de his, quæ sunt in corde tuo, ne supra modum contristeris, quia hic quidam est Propheta, de quo tibi cœpi dicere ⁽ⁱ⁾. Abbas quondam clarissimus *Adalardus* ^(k), ipse nunc ^(l) est Propheta ad te a Domino missus, qui tibi ea, quæ proventura sunt, annunciabit. Quo ille audito exhilaratus animo, visus est illi respondisse: Domine, ubi inveniam eum? Et ille: tuo, inquit, labore invenies eum, nec est licitum cuiquam eum tibi insinuare. Tunc visum est ei, quod iret per circuitum mansionum ipsum quærendo, & pariter in mente sua tractaret. Si, inquit, ille non interrogatus a me, annunciaverit mihi, quæ sunt in animo meo, tunc verum illum Prophetam comprobabo. Ad quendam ergo perveniens mansionem clarissimam & speciosissimam, videt eum ibi in folio suo sedentem, & statim recognovit. Ille quoque confestim pronuncians, intentus in eum, dicere cepit: Audite insulæ, & attendite populi de longe, Dominus ab utero vocavit te, de ventre matris tuæ recordatus est nominis tui. Et posuit os tuum quasi gladium acutum, in umbra manus suæ protexit te, & posuit te sicut sagittam electam: in pharetra abscondit te, & dixit tibi: Servus meus es tu, quia in te gloriabor. Quo dicto, extento brachio, manum dexteram ad eum cepit erigere. Ille autem hoc viso, ad gēna ejus accessit, sperans, eum se velle benedicere. At ille subjunxit: Et nunc hæc tibi dicit Dominus, formans te ex utero servum: Dedi te in lucem gentium, ut sis illis in salutem usque ad extremum terræ, Reges videbunt & consurgent Principes, & adorabunt Dominum Deum tuum & sanctum Israel, quia glorificabit te. Hanc ergo visionem servus Dei cum ante perfectionem illam longe vidisset, certum tenebat animo, Dei se imperio ad partes illas incitari, & maxime in verbo, quo dictum est: *Audite insulæ*, quia *omnis* ^(m) *patria illa in insulis* est constituta ⁽ⁿ⁾: & quod subjunctum est, Eris illis in salutem usque

(h) Hujus nomen *Eribertus* 1. *Erimbertus* erat, vid. Cap. XXV. XXVII. XXIX. Alius *Gautberti* nepos, *Nithardus* nomine, antea in Svecia martyrio coronatus, vid. supra Cap. XV.

(i) Alibi additur: *qui te de his omnibus certum reddet, & ne aliqua menti tuæ super hoc insideat dubitatio, dicam tibi, quis sit ille Propheta.*

(k) S. *Adalardus*, Caroli M. Imp. consanguineus, An. 817. Abbas Corbeie veteris factus, S. Anscharii præceptor fuit, & An. 822. fundamenta jecit monasterii Corbeie novæ in Saxonia. Ille est, qui jam in visione S. Anschario apparuit.

(l) Pro *nunc* Edit. Col. habet *nempe*.

(m) Al. add. *ferre*.

(n) *Adam. Br.* p. 8. considerans *Gothorum* populos in *Sveonia* regnantes, omnemque hanc regionem in *insulas* dispartitam, huc trahit Prophetiam Ezechielis. *Emittam ignem in Magog & in his qui habitant in insulis confidenter.*

que ad *extremum terræ*; quia finis mundi in *aquilonis partibus* in *Sveonum* conjacet *regionibus*. Denique etiam verbum quod de Propheta Jeremia in finem ^(o) commutatum est; scilicet Quia glorificabit te, ardorem desiderii illi maximum nutrebat, quia *palnam Martyrii* ^(p) olim sibi promissam hoc significare putabat.

Caput XXIII.

Legatio Sveciæ.

Profectionem itaque hanc ^(q) suscepturus, jam dicti Regis ORICI ^(r) *Missum* ^(s) pariter & *Signum* ^(t) habuit secum, qui *Regi Sveonum*, nomine OLEPH ^(u), partis suæ mandatum tale intimari iussit ^(v): „*Servum Dei*, qui, ex parte Regis LUDOVICI missus, fines regni ejus peteret, sibi per omnia cognitum esse, ac se in vita „sua nunquam tam bonum vidisse hominem, nec in quolibet mortalium aliquando „tantam fidem invenisse: Ideoque, cognita ejus sanctissima bonitate, omnia, quæ „ille

(o) Al. *fine*.

(p) Vide supra Cap. II. Conf. Cap. XXXIII. XXXIV.

(q) *Örnhelmius* alteram hanc *Anscharii in Sveciam profectionem* ad An. 861. refert. *Lambecius*, &, qui eum sequuntur, *Wildius* & *Dalinus*, Annum 858. præferunt. *Celsius* Hist. Eccl. Sv. p. 160. propius adhuc ad veritatem accedit, Annum 856. vel 857. ponendo. Ego vero eam diu ante susceptam puto, hac præcipue ductus ratione: *Ericus* senior Danorum sive Jutiæ Rex, cujus *Missum* & *Signum* *Anscharius* secum in Sveciam habuit, Anno 854, testantibus diserte Francorum Annalibus, in prælio tot Regii sanguinis Principibus funesto occubuit. Iter ergo Svecicum *Anscharii* præcessisse necesse est, & quidem, ut opinor, Anno 853. Sic enim proxime præcedentia S. *Anscharii* acta computo: Anno 849. introductus a Legatis Regis Ludovici, Episcopatum Bremensem gubernandum suscepit, unde cogitare cæpit de iterata in Daniam Legatione. An. 850. & 851. *Ericum* Regem Danorum frequentius adit, ejusque summa familiaritate fruitur. Anno 852. cum *Erico* & *Gauberto* de altera in Sveciam Legatione consulit, seque ad iter Svecicum præparat, quod sequenti Anno 853. aggreditur, demum An. 854. e Svecia revertitur, eodem scil. anno, quo *Ericus* Rex interficitur. Hi anni cum ætate *Anscharii*, & cum multitudine negotiorum, quæ eum post reditum ex Svecia in diæcesibus ejus occuparunt, imo cum contextu rerum a *Remberto* relatarum, melius congruunt, quam aut 858. aut 861, vita ejus ac valetudine ad finem declinante. *Messenius*, qui alias sæpius a vero tramite abludit, in hoc rem acu tetigisse videtur, ut mecum in Anno 853. consentiat, vid. Scand. Illustr. T. I. p. 66.

(r) *Erici I.* Regis Daniæ sive potius Jutiæ, de quo supra Cap. XXI. XXII. & infra Cap. XXVIII.

(s) *Missus* Medii ævi Scriptoribus idem est ac *Legatus*.

(t) *Adamus Brem.* p. 8. *Sigillum* interpretatur. *Signum* autem mihi rectius videtur idem fuisse, quod supra Cap. XI. dicitur *certum legationis experimentum*, literarum forte credentiales, sive alia res in fidem publicam data; Incertum enim est, an *figillorum* usus in Septentrione tum viguerit, *literarum* autem usum viguisse, & *Rembertus* & *Hrabanus Maurus* docuere, vid. supra Not. (f) ad Cap. XI. Singularem *Wildii* sententiam de hoc signo, quod idem ac *Landaurea* ap. *Sturlæum* T. I. p. 460. putat, vide in Annot. ad Puffend. T. II. p. 324.

(u) Idem *Olaph* Rex nominatur infra Cap. XXVII. Inapte quidam hunc Regem fuisse putant *Olavum Tratalie*, qui ante integrum seculum vixerat & a Sveonibus regno pulsus fuit, vid. *Wilde* ad Puffend. T. II. p. 323. *Dalinus* T. I. p. 513. *Olavum* hunc aut filium *Biornonis Jernside* fuisse autumat, aut filium *Ringonis*, qui ab *Adamo Brem.* p. 15. nominatur. Cum autem incertum sit, num horum alteruter filium nomine *Olavum* habuerit, & si vel ita, alter diu ante, alter diu post *Anscharii* ultimum in Sveciam adventum vixerit, probabilius mihi videtur, hunc *Olavum* fuisse filium *Biornonis Haugenfis*, illius scilicet, qui in primo *Anscharii* adventu regnavit & *Birca* sedem habuit. *Wildius* l. c. in dubio relinquit, an hujus *Biornonis*, anne potius *Emundi* f. *Anundi* olim exulis filius *Olavus* fuerit. Ad meam mentem *Anundus* f. *Emundus* & *Olavus* fuerunt patruels, prior filius *Erici Upsalensis*, posterior *Biornonis Haugenfis*. *Biornonem* autem credo fuisse *Erici* fratrem juniorem, ejusque filium *Anundum* in exilium coegisse, vid. Tab. Geneal. supra allatam.

(v) Seqvuntur contenta mandatorum Regis Danorum per Legatum suum ad Regem Sveciæ.

„ille in regno suo causa Christianæ Religionis disponere vellet, se ei concessisse, ipsumque petere, ut similiter & in regno suo ei permetteret culturam Christianitatis, quam optabat statuere, quia ipse nihil aliud, quam quod bonum & rectum foret, vellet perficere (x)“. Susceptum itaque peragens iter (y), *viginti ferme diebus* navigio transactis, pervenit ad *Byrcam* (z), ubi invenit *Regem* & multitudinem populi nimio errore confusam. Instigante enim diabolo, adventum boni viri omnimodis præsciente, contigit eo ipso tempore, ut quidam illo adveniens diceret, se in *conventu Deorum*, qui ipsam terram possidere credebantur, affuisse, & ab eis missum, ut hæc *Regi* & populis nunciaret (a): „Vos, inquam, nos vobis propitios diu habuistis, & terram incolatus vestri multa abundantia nostro adjutorio in pace & prosperitate longo tempore tenuistis; Vos quoque nobis sacrificia & vota debita persolvistis, grataque nobis vestra fuerunt obsequia: At nunc & sacrificia solita subtrahitis, & vota spontanea segnius offertis, & quod magis (b) displicet, alienum Deum super vos introducit. Si itaque nos vobis propitios habere vultis, sacrificia omissa augete, & vota majora persolvite: Alterius quoque Dei culturam, quæ contraria nobis docetur, ne apud vos recipiatis, & ejus servitio ne intendatis: Porro, si etiam plures Deos habere desideratis, & vobis non sufficimus, ERICUM (c) quondam *Regem* vestrum nos unanimes in *Collegium nostrum* asciscimus, ut sit unus de numero *Deorum* (d)“. Hoc ergo diabolicum mandatum, publice denunciatum in adventu Domini *Episcopi*, mentes cunctorum perturbabat, & error nimius ac perturbatio corda omnium confuderat. Nam & *Templum in honore* supradicti *Regis* dudum defuncti statuerunt, & ipsi tanquam *Deo* vota & sacrificia offerre cœperunt. Adveniens itaque illuc Dominus *Episcopus*, ab amicis suis quondam ibi cognitis quærere cœpit, quomodo *Regem* super hac re interpellaret. Qui omnes toto annisu contradicentes, asserabant, nihil omnino ea vice *Legationem* ejus proficere posse, sed si aliquid haberet pretii, ea ratione illum dare debere, ut vivus inde evaderet. Quibus ille, Non, inquit, pro vitæ meæ redemptione aliquid hic daturus sum, quia si Dominus meus ita disposuerit, pro ejus nomine paratus sum hic & tormenta subire & mortem pati. Cum ergo pro hac re in maxima esset positus anxietate, tandem, accepto consilio, *Regem* ad suum invitavit hospitium. Cui convivium exhibens, dona, quæ potuit, obtulit, &

Legationis

(x) Ex his & ex iis, quæ in gratiam *Erici* Regis pro *Anschario* effecit *Olavus*, apparet, intimam tunc temporis amicitiam ac familiaritatem Reges Danorum inter ac Sveonum intercessisse.

(y) Iter illud S. *Anscharii* maritimum, dubitari non debet, ex portu *Slesvicensi* susceptum esse; alium enim portum ad Mare Balticum eo tempore usitatum ignoramus, ex quo solvere poterant, qui ex Germania venientes in Sveciam tendebant. *Adamus Brem.* qui sine dubio *itinerarium ipsius Anscharii* legerat, p. 8. expressis etiam verbis dicit: *A littore Danorum transfretans in Sveoniam pervenit.* Sed quum in hoc itinere nautico viginti fere dies *Anscharius* transegerit, facile conjicitur, eum non omnino secundum habuisse ventum. Conf. quæ supra ad Cap. IX. Not. (r) scripta sunt.

(z) De *Byrca* sive *Birca*, vide supra ad Cap. X. Not. (z) prolixam commentationem.

(a) Sequitur *Deorum Oratio* missa per legatum ad Regem & populum.

(b) Al. add. *nobis*.

(c) Ms. Corbeienſe *Horicum*. Vixerunt Seculo IX. plures *Erici* Sveonum Reges, quorum tres ante Seculi medium obierant. Ex iis ultimus, qui nominabatur *Ericus Upsalensis*, eo quod Upsaliæ resedit ibique idolatriam & sacrificia ferventer sustentavit, videtur ille fuisse, quem in *Deorum* numerum retulerunt, utpote cujus superstitiosæ vitæ ac meritorum memoria adhuc recens erat. Fuit ille, ut ex supra posita Genealogia apparet, abnepos *Biørnonis Fernside*, pater *Anundi* sive *Emundi*, & frater *Biørnonis Havgensis*. Videtur autem ille *Ericus* haud diu regnasse. An vero idem *Ericus* fuerit, quem nonnulli *Vederbat*, alii *Arſell* cognominant, incertum est. Conf. *Wilde* ad Puffend. T. II. p. 324. sq. *Celsii* Hist. Eccl. p. 161. *Dalini* Hist. Svec. T. I. p. 195. 514. *Örnbjelmii* Hist. Eccl. p. 47. 73. 148.

(d) Singularis locus de Regum apud ethnicos septentrionis apothecosi.

Legationis suæ mandata retulit. Nam & antea per *Missum* ORICI (e), & per fideles Domini *Episcopi*, qui ibi manebant, causa adventus ipsius eidem *Regi* denunciata fuerat. Delectatus itaque & charitatis ejus benevolentia, & munerum datione, se quidem, quæ ille suggererat, gratanter velle, respondit. Antea tamen hic, inquit, fuerunt Clerici (f), qui populari hinc seditione, *non Regio jussu* (g), ejecti sunt: Quapropter hanc *Legationem* vestram confirmare nec possum nec audeo, priusquam *sortibus* (h) Deos nostros consulam, & populi quoque super hoc voluntatem interrogem: Sit *Missus* tuus in *placito* (i) mecum proximo, & ego pro te loquar populo, & si quidem, diis fautoribus, illi tuæ consenserint voluntati, quod quæsis, prosperabitur, sin autem minus, & hoc tibi notum faciam. Sic quippe *apud eos* *moris* est, ut quodcunque negotium publicum magis in *populi* (k) *unanima voluntate*, quam in *Regia* consistat *potestate*. Hoc ergo Pastor noster devotissimus responso *Regis* accepto, totum se ad Domini convertit refugium, jejuniis & orationibus vacans, atque in contritione & afflictione cordis semetipsum in conspectu Dei humilians.

Caput XXIV.

Fundatio Religionis Christianæ in Svecia.

Verum ipso inter has pressurarum angustias posito, cum *dies placiti* (l) appropinquaret, quadam die inter sacra missarum solemnias, dum Sacerdos altari astant, mysteria sancta benediceret, illi in terram prostrato, cœlestis effusa est inspiratio. Si quidem Spiritus sancti dono interius roboratus, & fiducia maxima in animo confortatus, cognovit omnia sibi proventura, uti vellet. Unde eidem Sacerdoti, sibi in omnibus familiarissimo (*), post missam denunciavit, nihil trepidationis se habere debere, quia secum gratia Dei comitaretur. Cui interroganti, quomodo hoc sciret, divinitus sibi inspiratum respondit. Quam mentis ejus illustrationem Frater ille satis recognovit, quia taliter eum divinitus consolari multis ante probavit indiciis. Hanc ergo animi ejus fiduciam statim rei confirmavit eventus. Nam *Rex*, congregatis primo Principibus suis, de hac Patris nostri *Legatione* cum eis tractare cœpit. Qui *sortibus* quærendum statuerunt, quæ super hoc deorum esset voluntas. Exeuntes igitur more ipsorum in *campum* (m), miserunt *sortes* (n), ceciditque *fors*, quod Dei voluntate *reli-*

D d d d d d 2

gio

(e) Vid. paulo supra Not. (r).

(f) *Gaubertus* scil. & nepos ejus *Nirbardus*, vid. supra Cap. XV.

(g) Vide supra Cap. XV.

(h) Conf. Cap. XVI. XXIV. XXVII.

(i) *Adam. Brem.* Ed. Lindenbr. p. 3. *Ansharius* in Sveoniam pervenit, ubi tunc *Oleph* Rex apud *Bircam* generale populi sui habuit *Placitum*. De *Placito* vide supra Cap. XVI. Not. (e).

(k) Illustre hic habes testimonium de antiquis populi *Sveonici* juribus *Regum*que limitata potestate. *Adamus Bremensis* Edit. Lindenbr. p. 60. ita in eandem sententiam: *Reges habent ex genere antiquos, quorum tamen vis pendet in populi sententia; Quod in commune laudaverint omnes, illum confirmare oportet, nisi ejus decretum potius videatur, quod aliquando sequuntur inviti: Itaque domi pares esse gaudent: In prælium euntes, omnem præbent obedientiam Regi, vel ei, qui doctior ceteris a Rege præfertur.* Longe aliam apud *Sviones* antiquissimis temporibus fuisse Regiminis Formam, docet *Tacitus* Germ. Antiq. Cap. XLIV. *Est apud illos, inquit, & opibus bonos, eoque unus imperitat, nullis jam exceptionibus, non precario jure parendi.*

(l) Vide paulo supra Not. (i).

(*) Sacerdotem illum sive Fratrem S. Anschario familiarissimum, qui eum hac vice in Sveciam comitatus fuerat, conjicio fuisse eundem, qui infra Cap. XXX. dicitur ei familiarissimus, & Cap. XXXIII. fidelissimus ejus discipulus, ipsum nempe *Rembertum*, qui modeste se nominare non vult.

(m) Conf. supra Cap. XVI. bis.

gio Christiana ibi fundaretur. Quod factum unus ex primoribus, amicus Domini Episcopi, statim ei innotuit (°), & ut consolaretur animo, amice admonuit dicens: Confortare & viriliter age, quia Deus voluntati & Legationi tuæ non abnuit, sicque ipse, fiducia sumpta, spiritu interiori lætificatus, exultabat in Domino. Denique cum *dies placiti* advenisset, quod in prædicto vico *Byrca* habitum est, sicut ipsorum est consuetudo, præconis voce *Rex*, quæ esset eorum *Legatio*, intimari fecit populo. Quo illi audito, sicut erant antea errore confusi, diversa sentire & tumultuare cœperunt. Quibus ita perstreptentibus, confurgens unus, qui erat *senior natu*, in medio plebis dixit (p): „*Audite me Rex & populi*: De cultura istius Dei pluribus nostrum „bene jam est cognitum, quod in se sperantibus magnum posset præstare subsidium; „Nam multi nostrum jam sæpius & in marinis periculis, & in variis necessitatibus hoc „probaverunt. Quare ergo abjicimus, quod necessarium nobis & utile scimus? Ali „quando nempe quidam ex nobis *Dorstadum* (q) adeuntes, hujus Religionis normam „profuturam sibi sentientes, spontanea voluntate suscipiebant. Nunc multæ interja „cent infidiæ, & piratarum infestatione periculosum valde nobis iter illud factum est. „Quod ergo tam longe positum prius sollicitè quærebamus, hic nobis modo oblatum, „quare non suscipimus? & qui Dei gratiam nobis in multis utilem probavimus, quare „servos ejus nobiscum manere non libenter assentiamus? Attendite populi consilium „nostrum, & nolite abjicere utilitatem vestram. Nobis enim, quando nostros pro „pitios habere non possumus Deos, bonum est hujus Dei gratiam habere, qui sem „per in omnibus potest & vult ad se clamantibus auxilia præbere“. Hoc ergo ita perorante, omnis multitudo populi unanimis effecta, elegit, ut secum & Sacerdotes essent, & quæ competeabant mysteriis Christi, apud eos sine contradictione fierent. *Rex* itaque surgens a placito, statim cum Misso Domini Episcopi suum direxit nuncium, mandans, populi unanimiorem ad suam voluntatem conversam, sibi que hoc per omnia placere, necdum tamen se plenam licentiam ei concedere posse, donec in *alio placito*, quod erat in *altera parte* (r) *regni* sui futurum id ipsum populis ibi positus nunciaret. Tunc iterum bonæ memoriæ Pater noster consveta sua requirens subsidia, divinam clementiam intentius exorabat, cum ecce *placiti tempus* advenit, & *Rex* præconis voce *Legationem* Domini Episcopi, atque omnia pariter, quæ in *priori placito* dicta & acta fuerant, intimari fecit. Divina ergo providentia largiente, omnium corda ita adunata sunt, ut *prioris placiti* consensum cuncti laudarent, & se quoque his assentire velle modis omnibus faterentur.

Ca-

(n) De sortilegio veterum Germanorum lege Taciti Germ. Cap. X. Quem morem Saxonibus usitatum, ex Eginhardo repetit Adamus Brem. Edit. Lind. p. 2. Scythis etiam & Alanis Sortilegia & Divinationes in usu fuisse, docent Ammianus Marcell. Ed. Gronov. p. 673. & Herodotus Wesselingii p. 311. Ab hisce morem illum forti res dubias committendi majores nostri septentrionales didicerunt. Exempla habemus ap. Snor. Sturl. T. I. p. 736. & T. II. p. 58. Apud Danos æque ac Svecos Sortilegia olim magni fuisse, docet Rembertus noster Cap. XVI. XXIII. XXVII. Adamus Brem. p. 8. præter jactum fortis Idoli responsum addit. Vetus ejusd. Scholiastes (86) p. 60. rem sic exponit: Omnia, quæ inter Barbaros aguntur, sortiendi in privatis fiunt rebus, in publicis autem causis etiam demonum solent responsa peti, sicut in gestis S. Ansgarii potest cognosci. Singularis est Messenii sententia Scand. Illustr. T. XII. p. 14. de hoc responso per Statuam Orhini Upsalæ dato. Rembertus autem nihil aliud, quam de jactu fortis & quidem in campo Bircensi, loquitur. Etiam in Sacra Scriptura Sortilegiorum non desunt exempla.

(o) o: Notum fecit, significavit.

(p) Sequitur oratio Senioris cujusdam Sveci ad Regem & populum.

(q) De Dorstado vid. supra Cap. VII. Not. (c).

(r) Svecia scilicet stricte sic dicta; Byrca enim Gothiæ vicus censebatur. Unde tiqvet, distinctionem ejus regni in Sveoniam & Gothiam jam Seculo IX. viguisse. Adamus Brem. & Sveones & Gothos inter Svedicæ populos præcipuos recenset, eorumque limites p. 58. clare distingvit: Supra Sconiam tenso limite Gothi habitant usque ad Bircam, postea longis terrarum spatiis regnant Sveones, Conf. p. 60.

Caput XXV.

Ecclesia constructa in Svecia.

Hoc itaque facto, convocato ad se *Rex* Domino *Episcopo*, quæ fuerant gesta, retulit; sicque omnium unanima voluntate & consensu decrevit, ut apud eos & *Ecclesiæ* ^(s) fabricarentur, & *Sacerdotes* adessent, & quicumque vellet de populo, absque contradictione fieret Christianus. Dominus autem & Pastor noster prædictum nepotem venerabilis *Gautberti* ^(t) *Episcopi*, *Eribertum* ^(u) nomine, manibus Regis commendavit, ut suo auxilio & defensione munitus, mysteria divina ibidem ageret. Cui etiam *Rex* in præfato vico atrium unum ad oratorium dedit fabricandum: Dominus quoque *Episcopus* Presbytero ad habitandum alterum cum domo emit, præbensque idem *Rex* benignissimum circa Dominum *Episcopum* dilectionis suæ favorem; fidelissimum quoque in omni parte suis circa christianæ Religionis cultum se fore velle promisit. Sicque per Domini gratiam rite omnibus peractis ^(x) Dominus *Episcopus* ad sua reversus est ^(y).

Caput XXVI.

Incrementum Ecclesiæ in Svecia.

Porro angustiam maximam mentis, quam in ipso perpeffus est itinere, dum illud iter pararetur, Domino revelante, Pater noster sanctissimus ante præcivit. Visum est namque illi quadam nocte, quod tempus esset passionis ^(z), & quod ille præfens adesset, cum Dominus Jesus Christus a Pilato duceretur ad Herodem, & ab Herode ad Pilatum; denique cum a Judæis & militibus sputa & opprobria patiens, per omnia membra verberibus, ut ipsi videbatur, afficeretur, ipse non sufferens, illum sic puniri, accurrens, opposuit se post dorsum ejus verberantibus, omniaque verbera, quæ illi infligebantur, ipse in corpore suo susciperet, excepto, quod statura procerior capiti illi eminentior videbatur, & idcirco illud defendere non poterat. Hanc itaque visionem miles Christi invictus, quid significaret, prius non cognovit, quam de hoc itinere reversus mente tractavit, quanta opprobria & irrisiones ibi sustinuerit, & in quanta angustia fuerit, quantasque blasphemias in Deum illatas ibi sustulerit. Nam quantum ad ejus pertinuit animum, ubi ille sine dubio pro Christo passus est, & ibi

Christus

(s) Jam antea in Svecia *Ecclesiæ* constructæ erant, una scil. ab *Herigario*, de qua supra Cap. X. XVI. altera a *Gautberto* *Episcopo* Cap. XIII. XVI.

(t) De *Gautberto*, conf. Cap. XIII. XV. XXII. XXIX.

(u) Al. *Erimbertum*. Alii *Herbertum* & *Heribertum* eum nominant. De hoc *Gautberti* nepote, conf. Cap. XXII. XXVII. XXIX.

(x) *Adamus Br.* Ed. Lind. p. 8. cuncta ab *Anschario* in Svecia peracta paucis his complectitur: „Qvem [Regem], „præveniente misericordia Dei, ita placatum invenit, ut ex ejus imperio, & populi consensu, & jactu „fortis, & idoli responso, *Ecclesia* ibi fabricata, & baptismi licentia omnibus concessa sit. His etiam ex „sententia finitis Evangelista noster *Ecclesiam* Sveonum *Erimberto* commendavit presbytero, & rediit “. *Auctor Hist. Arch. Brem.* ibid. p. 70. addit: *Posthac Regem Sveciæ cum suo populo baptizavit.* Quod verosimile omnino videtur, & cujus rei notitiam *Auctor* ille ex superius allegato *S. Anscharii Diario* habere potuerat.

(y) *S. Anscharius*, ad meam computationem, Anno 854. ex Svecia revertitur.

(z) Al. add. *Domini*.

Christus in servo suo prius sibi illata denuo sustinuit impropria. Porro quod caput illius defendere non poterat, hoc significare putabat, quia caput Christi Deus, quod passiones, quas sancti in hoc mundo pro Christo sustinent, partim ad ipsam etiam Dei pertineant maiestatem, quas ipse in se quodammodo compatiendo suscipiens, ad tempus quidem tolerat, sed quandoque districte iudicabit, sicut scriptum est: *Mihi vindictam, ego retribuam* dicit Dominus.

Caput XXVII.

Victoria bellica.

Nec prætereundum quoque videtur, qualiter virtus Domini post hanc perfectionem jam dictis *Sveonibus* patefacta sit. Gens enim quædam ab eis longe posita, vocata *Chori* ^(a) *Sveonum principatui olim subiecta* fuerat, sed jam tunc diu erat, quod rebellando eis subijci dedignabantur. Denique *Dani*, hoc scientes, tempore supradicto ^(b), quod Dominus Episcopus jam in partes *Sveonum* advenerat, navium congregata multitudine, ad eandem perrexerunt provinciam ^(c), volentes & bona eorum diripere, & sibi eos subjugare. *Regnum* vero ipsum *quinque* habebat *civitates*. Populi itaque inibi manentes, cognito eorum adventu, conglobati in unum, cœpere viriliter resistere & sua defendere. Dataque sibi victoria, medietate populi *Danorum* cæde prostrata, medium quoque navium eorum diripuerunt, *auro & argento* spoliisque multis ab eis acceptis. Quod audiens prædictus Rex OLEPH ^(d) populusque *Sveonum*, volentes sibi nomen acquirere, quod facere possent, quæ *Dani* non fecerant, & quia sibi etiam antea ^(e) subiecti fuerant, innumerabili congregato exercitu, illas adierunt partes ^(f), & primo quidem improvise ad quendam *urbem* regni ipsorum,

(a) ɔ: *Curlandi*, Saxoni *Curi*, *Curii*, *Curetes*, in Dipl. 1230. *Curones*, ap. Snorronem & Islandos veteres *Kurir* & *Kurer*. Regio autem, quam incolunt, Saxoni dicitur *Curetta*, in Dipl. vet. *Curonia* & *Curlandia*, Islandis vett. *Kurland* & *Kurland*. An vero *Scyri* Jornandis quoad nomen, cum *Choris* f. *Curis* commune aliquid habeant, dispiciant alii. Singularis est illa, quæ apud *Adamum* Edit. Lindenbr. p. 58. legitur, *Curlandia* veteris descriptio, & digna, quæ heic repetatur: „Sed & aliæ insulæ interius sunt, quæ sub-
„jacent *Sveonum* imperio: Quarum maxima est illa, quæ *Curland* dicitur, iter octo dierum habens, gens
„crudelissima, propter nimium idololatriæ cultum fugitur ab omnibus: *Aurum* ibi plurimum, equi op-
„timi, divinis, auguribus, atque necromanticis omnes domus sunt plenæ, qui etiam vestitu monachico
„induti sunt: A toto orbe ibi responsa petuntur, maxime ab *Hispanis* & *Græcis*: Hanc insulam in vita
„Sancti *Anscharii* CHORI nominatam credimus, quam tunc *Sveones* tributo subjecerunt: Una ibi nunc
„facta est *Ecclesia* cujusdam studio *negotiatoris*, quem *Rex Danorum* multis ad hoc allexit muneribus; Ipse
„enim *Rex*, gaudens in domino, recitavit mihi hanc *cantilenam*“. Hoc autem dissimulari non debet, sus-
spicionem nonnullis fuisse, *Adamum* per *Curlandiam* intellexisse *Gotlandiam*, eo quod nullibi celebris huius
insulæ meminit, eandemque haud procul a *Birca* collocat, & eo quod *Odinus* olim in *Gotlandia* habitaverat
ac in illa insula responsa dederat, testante *Alberico* p. 187. collat. cum *Paulo Warnefrido* L. I. c. 8. 9. Sed huic suspicioni varia & haud levia obstant argumenta.

(b) *Danorum* hæc in *Curlandiam* expeditio bellica facta est circa Annum 853. quo *Anscharius* in *Sveciam* pervenerat, ut supra Cap. XXIII. Not. (q) dictum est.

(c) Al. *patriam*.

(d) De eo supra Cap. XXIII. Not. (u).

(e) Queritur, quo tempore subiectio illa *Curlandorum* a *Rege Sveciæ* facta fuerit? Conjecturam supra ad Cap. XVI. Not. (l) proposui, quam tamen nemini obtrudo, *Curlandicam* illam expeditionem tum peractam fuisse, cum *Anundus*, Rege absente, ad *Bircam* circa 850. appulerit, regnum patrium recuperaturus. Haud diu post iterum defecisse *Curlandos*, inde colligitur, quod *Rex Sveciæ Ericus Emundson* inter ceteras vicinas gentes etiam *Curlandos* debellaverit, *Snor. Sturl.* T. I. p. 485.

(f) Expeditio hæc *Svecorum* *Curlandica* Anno 854. facta videtur.

ipforum, vocatam *Seeburg* (g), in qua erant septem millia pugnatorum devenientes, penitus illam devastando succenderunt. Exinde confortati animo, dimissis navibus, iter quinque dierum arripientes, ad aliam urbem ipforum, quæ *Apulia* (h) dicebatur, effero corde properabant. Erant autem in illa urbe quindecim millia hominum bel-latorum. Cum itaque illo advenissent, conclusis ipsis in civitate, isti a foris urbem debellare, illi de intus cœpere viriliter repugnare; illi intrinsecus defendebant, isti exterius impingebant, sicque transierunt dies octo, ut omni die a mane usque ad vesperam dimicantes bello instarent, & multi hinc inde caderent, neutra tamen pars victoriam obtineret. Cum ecce nono die populus *Sveonum*, diutina cæde fatigatus, cœpit angustari, & timido corde expavescens hoc solum cogitare, quomodo inde evaderent. Hic, inquit, non proficimus, & naves nostræ longius absunt. Nam quinque dierum, ut prædiximus, iter erat ad portum, in quo naves eorum stabant. Cum ergo, quid sibi esset agendum, nimium turbati omnimodis nescirent, quærendum *fortibus* (i) statuerunt, utrum dii eorum eis vellent auxiliari, ut vel victoriam caperent, vel vivi inde evaderent. Misiss itaque *fortibus*, neminem deorum, qui eis subsidio esse vellet, reperire potuerunt. Quod cum denunciaretur in populo, ululatus & gemitus excitatus est in castris, omnisque virtus ab eis recessit. Quid, inquit, infelices acturi sumus? Dii recesserunt a nobis, & nullus eorum adiutor est nostri. Quo fugiemus? Ecce naves nostræ longius sunt positæ, fugientibusque nobis insequentes usque ad internecionem nos delebunt. Quid ergo nobis erit? Cum itaque in tanta angustia essent positi, quidam *negotiatorum* (k) memores doctrinæ & institutionis Domini *Episcopi*, suggerere eis cœperunt: Deus, inquit, Christianorum multotiens ad se clamantibus auxiliatur, & potentissimus est in adjuvando. Quæramus, an ille nobiscum esse velit, & vota ei placita libenti animo spondeamus. Omnium itaque rogatu supplici missa est *sors*, & inventum, quod Christus vellet eis auxiliari. Quod cum publice denunciatum cunctis innotuisset, omnium corda ita subito roborata sunt, ut confestim ad urbem expugnandam intrepidi vellent accedere. Quid, inquit, nobis formidandum quidve pavendum est, Christus est nobiscum; pugnemus & viriliter agamus; nihil nobis obstare poterit, nec deerit nobis certa victoria, quia potentissimum Deorum nostri adiutorem habemus. Conglobati ergo omnes, lato & forti animo ad debellandam profecti sunt urbem. Cumque in circuitu astantes, pugnam inire vellent, ab his, qui intrinsecus erant, postulatum est, ut copia eis daretur loquendi. Quod cum *Rex Sveonum* annuisset illis, subsecuti sunt: Nobis jam pax magis quam pugna placet; fœdus vobiscum inire cupimus. Et primo quidem, quic-

E e e e e 2

quid

(g) *Henschenius* aliique *Seeburg* putant fuisse *Seleburgum* five *Castrum Selonum* in Semigallia ad dextram ripam *Dunæ* fluvii, de quo *Chronicon Livon.* Gruberi p. 50. 51. unde primi Semigalliæ & Curlandiæ *Episcopi* dicebantur *Episcopi Selonienfes*. *Selonienfes populi* nominantur *Alberto Stad.* p. 208. *Selonum* agri in *Dipl. Rig.* 1226. *Bernardus* primus *Selonie* *Episcopus*, *Alberici Chron.* P. II. p. 542. *Gualdo* in vit. *Ansch.* Cap. LXIV. locum *Seeburg* nominat.

(h) Reliquias nominis *Apulie* quidam quærun in *Pila* ad fluvium *Weta* five *Windau*, si modo ibi locus & vestigia vetustæ alicujus urbis appareant; nisi nomen & locum oppidi *Piltzen*, ad eundem fluvium siti, præferre velis.

(i) De *fortilegiis* veterum Septentrionalium in causis dubiis ac maximi momenti rebus, vid. supra Cap. XVI. XXIII. XXIV.

(k) *Negotiatores* olim, sub christianismi auspiciis, Ecclesiæ plantandæ ac doctorum fidei promotores fuisse, præter hoc, exempla habes supra Cap. IX. & infra Cap. XXIX. Sic in *Curlandia* [nisi *Guslandiam* malis] adhuc Seculo XI. gentili, studio cujusdam *Negotiatoris*, quem *SVENO Rex Danorum* multis ad hoc illexit muneribus, prima extructa est Ecclesia, testante *Adamo* p. 58. Et Seculo XII. *S. Meinardus* prædicandi causa cum comitatu *mercatorum* in *Livoniam* venit, *Chron. Liv.* Ed. Gruberi p. 2. 177. *Helmoldus Bangerti* p. 513.

quid ex spoliis *Danorum* præterito anno in *auro* & *armis* acquisivimus, vobis pro munere fœderis damus. Deinde pro unoquoque hominum in hac urbe constitutorum *dimidiam libram argenti* offerimus; & insuper *censum*, quem antea solebamus vobis dare, persolvemus, & datis obsidibus, abhinc subiecti & obaudientes, sicuti antea fuimus, vestro imperio esse volumus. Cum hæc itaque oblata fuerunt, nec dum tamen animi juvenum sedari poterant, verum alacriores facti, & absque metu imperterriti, pugnare tantum desiderantes, armis se urbem & omnia, quæ haberent, vastaturos, ipsosque captivos abducturos, dicebant. Rex vero & Principes saniori consilio dexteras ab eis accipientes, fœdus inierunt, & thesauris innumerabilibus, atque obsidibus triginta sibi collatis, cum gaudio ad sua reversi sunt. Denique, pace inter eos fœderata, statim *Sveones* Christi Domini nostri omnipotentiam collaudantes, ejusque magnificentiam, quod vere magnus super omnes esset deos, totis viribus prædicantes, quid ipsi, per quem tantam obtinuissent victoriam, vovere deberent, sollicitè quærere cœperunt. Unde a Christianis edocti *negotiatoribus*, qui simul aderant, Christo Domino placitum devoverunt jejunium, ita, ut ad sua reversi, postquam domi septem dies essent, alios septem omnes pariter a carne abstinerent. Sed & post hac, quadraginta diebus evolutis, ipsi quoque unanima conventionē quadraginta sequentes similiter a carne abstinentiam agerent. Quod & factum est, omnesque, qui ibi affuerant, hoc statutum libenti perfecerunt animo. Multi etiam posthæc reverentia & amore Christi apud eos jejuniis, quæ Christiani observabant, insistere incipientes, & eleemosynis, quia hoc Christo gratum didicere, quoslibet pauperes adjuvare cœperunt. Sicque favore omnium prædictus *Erimbertus* ⁽¹⁾ sacerdos libere apud eos, quæ Dei sunt, agere, & cunctis Christi potentiam laudantibus, Religionis divinæ in illis partibus devotio augmentum sui ab eo tempore sine ullius contradictione cœpit habere.

Caput XXVIII.

Incrementum Ecclesiæ in Dania inter persecutiones.

Inter hæc vero divino contigit iudicio, ut piratarum infestatione memoratus ORICUS ^(m) Rex, quibusdam propinquis ejus regnum ipsius invadere conantibus, bello interemptus sit ⁽ⁿ⁾. Cum quo pariter omnes primores terræ illius, qui olim Domino *Episcopo* familiares & amici habebantur, gladio interierunt. Deinde posthac constituto in regno ipsius ORICO *Juniore* ^(o), quidam eorum, quos ille tunc habebat Principes,

(1) De *Erimberto*, nepote Gautberti Episcopi, vid. Cap. XXII. XXV. XXIX.

(m) *Ericus I.* dictus infra *Oricus Senior*, de quo supra Cap. XXI. XXII. XXIII.

(n) *Adamus Brem.* p. 9. rem ita gestam narrat: „Contententibus ad invicem *Gudrum* Principe *Nordmannorum* „cum patruo suo *Horico*, scil. Rege *Danorum*, tanta cæde utrique mactati sunt, ut vulgus omne caderet: „de stirpe autem Regia nemo omnium remaneret, præter puerum unum, nomine *Horicum*“, Conf. *Chron. Erici* ap. Lindenbr. p. 266. Memorabile hoc prælium *Annales Fuldenses* & *Metenses* ad An. 854. referunt, his verbis: „Inter *Horuc* Regem *Danorum* & *Gudrum* filium fratris ejus, qui hæcenus ab eo regno pulsus „piratico more vixit, orta contentione, ita se mutua cæde mactaverunt, ut vulgus quidem promiscuam „innumerabile caderet, de stirpe vero Regia, nisi unus puer, nullus remaneret“. *Annales Bertiniani* tri-duanum fuisse prælium annotant: „*Dani* intestino inter se prælio dimicantes, adeo *tridui concertatione* „obstinatissima bacchati sunt, ut, *Orico* Rege & ceteris cum eo interfectis Regibus, pene omnis nobilitas interierit“. *Ol. Trygg. Saga* p. 68. hanc pugnam minus recte ad An. 861. refert.

(o) *Ericus II.* sive *junior*, quem *Dani Erik Barn* appellarunt, Rex *Jutiæ*, ex probabili conjectura *Grammii* Not. ad *Meurf.* p. 118. 123. fuit filius *Erici I.* in supradicto prælio occisi, non autem *Sigvardi* Regis, ut *Saxo* p. 177. & ab eo seducti recentiores asserunt.

Principes, & minus antea Domino cogniti fuerant *Episcopo*, persuadere (p) ei cœperunt, ut *Ecclesia* apud eos facta destrueretur, & Religio Christianitatis ibi cœpta annullaretur^(q), dicentes: Deos suos sibi iratos esse, & quod ideo cuncta^(r) eos mala invenerint, quia alterius & ignoti Dei apud se culturam receperint. Qua de re Comes præfati vici, *Slieswic* videlicet, nomine *Hovi*, qui huic Religioni præcipue resistebat, & ad destruendam Christianitatis fidem *Regem* provocabat, *Ecclesiam* ibi factam iussit claudi, Religionemque Christianitatis ibidem prohibuit observari. Unde & *Presbyter*, qui ibi aderat, persecutionis acerbitate compulsus, inde recessit. Pro hac itaque re Dominus *Episcopus* nimium sollicitus, & admodum tristis effectus fuerat, quia nullum tunc cum *ORICO Juniore* de amicis habebat, quos antea largissimis donationibus sibi familiares acquisierat, per quos eum ad Domini voluntatem conciliare posset. Unde quia humano destitutus fuerat, ad divinum solito more concurrebat auxilium. Nec spes eum sua fefellit. Consolatus est quippe eum Dominus spirituali in animo consolatione, & certus omnino factus est, quod nullo modo, ut hostes Christi machinabantur, Religio ibi cœpta deperiret. Quod ita, Domino annuente, non multo post contigit. Nam cum pro hac eadem causa ad prædictum *Regem* ire disponderet, Domini præveniente gratia, idem *Rex*, expulso prius de vico memorato jam dicto *Comite*, ita ut nunquam postea in ejus gratiam redire potuerit, ad Dominum *Episcopum* suum gratis direxit *Legatum*, mandans, ut *Sacerdotem* suum ad propriam remitteret *Ecclesiam*: non se minus, quam *Seniorem ORICUM*, Christi velle gratiam promereri asserens, Dominique *Episcopi* amicitiam. Quo facto cum ipse quoque Reverendissimus Pastor noster ad ejusdem Regis præsentiam cum adjutorio *Burchardi* (s) illustrissimi *Comitis* venisset^(t), qui etiam antea apud *ORICUM seniorem* adjutor illi in omnibus fuerat, & apud *Regem utrumque* bene poterat, quia *propinquus ipsorum* erat, tanta gratia a *Juniore* susceptus est *ORICO*, ut statim ei omnia, quæ antecessor suus causa Christianitatis in regno suo fieri permiserat, ipse quoque concederet^(u). Insuper etiam, quod antea nefandum paganis videbatur, ut *Clocca* (v) haberetur in Ecclesia

(p) Persecutio ea christianæ religionis in Dania post obitum *Erici senioris* orta, quæ *Comiti Hovi* ceterisque *Erici junioris* malis *Consiliariis* competit, ab *Adamo Bremensi* p. 9. ipsi *Erico* Regi injuste attribuitur, his verbis: *Qui [HORICUS] mox ut regnum suscepit Danorum, ingento furore super christicolas effervatus, sacerdotes Dei expulit, & Ecclesias claudi præcepit. Et mox Ericus crudelis tyrannus salutar. Ab Adamo* ergo, qui minus attente legit & interpretatus est hunc *Remberti* locum, seducti sunt recentiores fere omnes, qui *Ericum* vexationis populi christiani insimulant, cum tamen *Rembertus* nullam ipsi *Erico* culpam adsignet. Præter *Adamum*, etiam *Saxo* noster p. 177. sq. persecutionem christianismi sub primis imperii *Erici* annis exaggerat. *Ericum* autem ipsum non adeo furiosum ac crudelem fuisse, docet subito secuta animi ejus flexibilitas ac summa in christianos benignitas.

(q) Al. annihilaretur.

(r) Al. tanta.

(s) Quis ille *Burchardus* Comes fuerit, investigare nondum licuit. Ex *Remberto* solum discimus illum utriusque *Erici* & *Senioris* & *Junioris* fuisse & fidelem amicum & propinquum. Forte soror ejus fuit uxor *Erici Senioris* & mater *Junioris*.

(t) Sine dubio hæc facta sunt Anno 855. Imo ipse *Rex Ericus junior* videtur postea fidem christianam amplexus, quod non modo ex propensione ejus in *Ansgarium* probatur, sed etiam ex muneribus ejus *Papæ* An. 857. missis, & ex *Nicolai* *Papæ* responso An. 858. dato, ex quo tamen elucet, *Regem* nondum baptizatum fuisse. Vid. *Nicolai* Lit. ap. *Staphorst* T. I. p. 52. & *Baluz.* Miscell. T. V. p. 484. Forte *ERICUS* hic junior ille *Rex Daciæ* est, quem postea *Rembertus* baptizavit, quod refert *Ver. Scriptum* Eccl. Brem. supra p. 367.

(u) Dubitari vix potest, quin etiam *Ericus*, ut inquit *Adamus* p. 9. christianitatem ipse suscepit. Auctor *Historiæ Ol. Trygg.* P. I. p. 68, asserit, *Ansgarium* eum baptizasse, quod quidem a vero non abludit.

(v) c: Campana, quam etiam hodie Danice dicimus en Kloffe. Ol. Trygg. S. T. I. p. 196. ein stor Blucka, magna

Ecclesia consensit. In alio quoque vico regni sui, *Ripa* (x) vocato, similiter locum, ubi *Ecclesia* (y) fabricaretur, tribuit, & ut ibi *Sacerdos* præsens adesset, suæ potestatis licentiam dedit.

Caput XXIX.

Viri Apostolici in Sveciam misi.

Denique dum hæc agerentur, prædictus venerabilis *Gautbertus* Episcopus ad gentem *Sveonum* quendam misit Presbyterum, nomine *Ansfridum* (z), qui ex gente *Danorum* oriundus, a Domino *Ebbone* (a) ad servitium Domini educatus fuerat: qui cum

magna campana. *Sn. Sturl. T. I. p. 307. 821. Kluckna-bliod*, sonus campanæ. Anglo-Sax. *Clugga*. Gall. *Cloche*. German. *Kloche, Glosche*. *Wachterus* vocem a veteri Germanico *Klocken* five *Klobbon* derivat. In *Epist. Bonifacii* Bibl. Max. Patr. T. XIII. p. 74. 146. vox *Cloca* occurrit. *Willibaldi* Vit. Bonif. in Aët. SS. Bened. T. IV. p. 26. Ecclesiæ *Cloccum* commotum est. *Canis. T. III. p. 367. Glocca*. Capit. Caroli M. ap. Baluz. T. I. p. 243. *Clocas* non baptizent. *Vit. S. Sturmii* in Aët. SS. Bened. T. IV. p. 284. omnes *Gloggas* pariter moveri imperavit. *Vit. Remberti* ibid. T. VI. p. 474. Signum Ecclesiæ, quod nos *Cloccam* vocamus. *Gualdo* Cap. 73. voce *Nola* utitur.

(x) Insignem Urbis *Ripensis* antiquitatem testatur hic Remberti locus. *Portus Ripensis* meminit *Adamus Brem.* p. 9. & p. 56. eundem ita describit: *Quæ civitas [Ripa] alio tangitur alveo, qui ab oceano influit, & per quem vela torquentur in Friesiam, vel in Saxoniam, vel in Angliam.* Vetus Adami Scholiastes (75) ibid. itineris cursum ex hoc portu per oceanum & mare mediterraneum ad Palæstinam usque recenset. De Portu *Ripensi* ita Saxo *Gramm.* p. 235. *Illuc frequens navigiis portus oppido splendidam mercium varietatem importat.*

(y) Idem Auctor Hist. Ol. Trygg. p. 68. his verbis affirmat: *Harekur let kirkiu gora i Rifum.* Ædificationem primi templi *Ripensis* *Andreas Vellejus* aliique referre non dubitant ad An. 860. *Grammius* autem Not. ad Meurs. p. 124. in dubio ponit, ullane ædificata vel *Erici II.* vel *Anscharii* ætate *Ripis* fuerit ædes sacra, licet facultas erigendi data esset. Interim quum *Adamus Brem.* p. 9. diserte adferat, ERICUM Regem, suggerente *Anschario*, in alio portu regni sui apud *Ripam* exstruxisse Ecclesiam in Dania secundam, & *Rembertus* heic non solum de loci donatione sed etiam de concessa per Regem Sacerdotis præsentia mentionem faciat, non video, quid magis *Ripis* quam *Slesvici* hoc factum impediret. Non obstat, eam partem regni inter mare & *Eidoram*, ut docent *Annales Fuldenses*, ab ERICO Rege An. 857. donatam fuisse *Rorico*; quis enim dixit, vicum aut portum *Ripensem* huic donationi fuisse inclusum; Contrarium potius elucescit ex potestate, quam ERICUS exercuit, & locum tribuendi & Sacerdoti licentiam dandi. Adhæc ERICUS, ut opinor, ante An. 857. *Anschario* hanc gratiam concesserat, quum ille Annis 855. & 856. Regem inviseret. Circa quæ tempora templum *Ripis* ædificari cæptum videtur. Hoc tamen credo, magnificam aliquam structuram nec Regem nec *Anscharium* intendisse, neque ad talem impensas tum suppetiisse, ligneam potius & humilem ædem fuisse, qua primi christiani, ut eo citius sacris suis in publico cætu operarentur, maluerunt contenti esse, vid. *Terpagr. Rip. Cimbr.* p. 76. Primam hanc *Ripensem Ecclesiam* *Anscharius Rimberto* Presbytero commendavit, testante *Adamo* p. 9. Ille autem *Rimbertus* diversus est a *Rimberto* eo Dano, quem S. *Anscharius* An. 859. Episcopum ordinavit, ac in Sveciam misit. An vero cum S. *Remberto* postea Archiepiscopo *Hamburgensi* & S. *Anscharii* Successore idem sit, quod *Helvaderus*, *Pontoppidanus* & forte plures recentiorum perhibent, id ab aliis disputatur, vid. *Celsii* Hist. Eccl. Sv. p. 169. mihiqve etiam forsan disputabile fuisset, nisi evidens illud *Annalium Corbeiensium* ap. Leibn. T. II. p. 298. & *Paullini* p. 372. testimonium obstitisset: DCCCLX. *Rembertus noster fit Pastor in Ripen*, & infra ad An. 866. de eodem: *Rembertus noster fit Episcopus & succedit Ansgario nostro.* Unde liquet, *Rembertum* pastorem *Ripensem* eundem esse, qui mortuo *Anschario* in Archiepiscopatu *Hamburgensi* succedit. E contra fallitur omnino *Staphorstius* T. I. p. 52. 56. qui *Rembertum* pastorem *Ripensem* cum *Rimberto* Episcopo *Sveciæ*, de quo Auctor noster Cap. XXIX, confundit, cum tamen hic in Sveciam An. 859. iverit, ibique multos annos manserit, ille autem An. 860. factus est pastor *Ripis*. Quod autem *Rembertus* Archiepiscopus antea fuerit Diaconus S. *Anscharii*, impedire non potest, quin & Pastor Ecclesiæ *Ripensis* esse potuerit: Ex silentio etiam Auctoris Vitæ S. *Remberti* nihil inferri potest, cum certum sit, eum, æque ac ipsum *Rembertum* in Vita S. *Anscharii*, plures circumstantias omisisse.

(z) Aliis *Ansfridum*. *Ansfridi* misio *Svecica* sine dubio Anno 855. facta est. Post cujus adventum *Erimbertus* exinde revertitur.

(a) De *Ebbone* Archiepiscopo *Rhemenfi* & post Episcopo *Hildeshemensi*, vid. supra p. 401.

cum illo advenisset, memoratus *Eribertus* ^(b) sacerdos exinde reversus, & ille ^(c) ibi cum multa omnium ambitione *tribus* aut *eo amplius annis* demoratus est. Post hoc vero, audito Domini *Gautberti* ^(d) obitu, ipse quoque exinde reversus, & apud nos ^(e) aliquamdiu conversatus, infirmitatis molestia correptus, aggravescente dolore, defunctus est. Quo facto, Dominus *Episcopus* non susterens, fidem Christianitatis ibi cœptam deperire, suum illuc Presbyterum, *Raginbertum* ^(f) nomine, mittere disponebat ^(g). Qui cum ad hoc satis idoneus, & tanta ^(h) profectione valde esset voluntarius, dum ad portum memoratum *Sleaswich*, in quo naves cum *negotiatoribus* ⁽ⁱ⁾, qui cum eo ituri erant, constabant, pergeret, diabolica machinatione fortuito in via *Danorum* latrocinantium insidiis circumactus, & iis, quæ habebat, spoliatus, die *Assumptionis sanctæ Mariæ* ^(k) ipse quoque in bonæ voluntatis cursu feliciter consummatus est. Quod factum cum Domini *Episcopi* animum nimio affecisset mœrore, nequaquam tamen a cœpta ^(l) retrahi potuit voluntate. Verum non multo post

F f f f f f 2

ad

(b) De *Erimberto*, vid. supra Cap. XXII. XXV. XXVII.

(c) *Ansfrius* scilicet, ut ego arbitror.

(d) Disertis heic verbis testatur *Rembertus*, *Gautbertum* Episcopum aliquot annos ante mortem S. Anscharii obiisse, & quidem ad meam computationem circa Annum 858. Jam vero quaeritur, quomodo cum *Remberto* conciliari possint *Erdmannus* in Chron. Ep. Osnabr. ap. Meibom. T. II. p. 200. 201. & *Krantzius* Metrop. p. m. 51. qui *Gosbertum* [qui idem sit ac *Gautbertus*] Episcopum, e Sveonia pulsum, præfuisse narrant *Episcopatus Osnabrugensi* usque ad 874. quo anno d. III. Idus Aprilis obierit. Mirum est, nec *Rembertum*, nec *Adamum* [quod tamen *Staphorst* T. I. p. 47. asserit] hanc de *Gautberto* sæpius ab ipsis laudato circumstantiam attigisse. An ergo figmenta tradidisse *Erdmannum* & *Krantzium* credamus? Minime. Res tamen Summe Rev. D. *Celsio* Hist. Eccl. Sv. p. 169. sq. dubia est, mihiqve etiam dubia foret, nisi ante paucos annos, cura Amici mei æstumatissimi Dn. *Lud. Alb. Gelbaridi* Prof. Luneb. mihi obvenissent duo Diplomata, ex Tabulario Osnabrugensi descripta, quæ multam rei lucem affundunt, eamque extra omnem controversiam ponunt. Ea Diplomata monstrant, *Erdmannum* sua ex eodem Tabulario hausisse, ex eoqve sua *Krantzium*. Si autem hi erraverint, error est in anno *Gautberti* sive *Gosberti* emortuali, qui, si *Remberto* fides sit, non fuit Annus 874. sed diu ante Anscharii mortem incidit: Anscharius autem Anno 865. obiit. *Örnbjelmus* Hist. Eccl. Sv. p. 76. 77. omnino fallitur, dum, male intellecto *Krantzio*, putavit, *Gosbertum* Osnabrugensem Episcopum sive Administratorem alium fuisse a *Gautberto* Sveonum Episcopo, & longe serius, quam *Gautbertus*, in Sveciam missum fuisse, cum tamen una eademqve persona sit. Prædicta Diplomata, quorum alterum est *Ludovici Germanici* [idem forte, quod *Eckart* Rer. Franc. T. II. p. 274. 398. ex *Hensfeler* citat & ad An. 864. refert], *Egiberto* Episcopo Osnabrugensi Anno 863. datum, alterum est *Egilmari* Episcopi Osnabrugensis ad Stephanum Papam Anno 888. scriptum, rem ita explicant: *Goswinus* Episcopus Osnabrugensis An. 832. 833. conspirationi in *Ludovicum* Imperatorem se immiscuit, unde ab Episcoporum consortio semotus, ad cænobium Fuldense fugit. Diæcesis Osnabrugensis sic Episcopo destituta, a variis invaditur, donec, post excessum Imperatoris, *Ludovicus* Germaniæ Rex eam *Cobboni* Comiti tuendam committit. Postea *Gosbertus* Episcopus, a gente Sveonum ejectus, *Cobbonem* adiit, quo impetrante & Rege consentiente, suscepit eundem Episcopatum, decimis maxima ex parte vacuatum &c. Quum autem *Egibertus* An. 863. fuerit Episcopus Osnabrugensis, dubitari vix potest, *Gautbertum* sive *Gosbertum* ante obiisse, & *Rembertum* vera narrasse. Diploma quoque Anni 852. ægritudinem & senectutem *Gosberti* Episcopi memorat: unde concluditur, eum non diu post supersitem fuisse, vid. *Eckart* Rer. Franc. T. II. p. 419. De confusione circa nomen & personam *Gautberti* vid. *Al. Sancti*. T. I. Februar. p. 313. 314. De loco mortis ejus dissentiunt Scriptores, Conf. *Gualterii* Chron. Chronicor. T. I. p. 1373. *Paullini* Syntagm. p. 478. sq. Vide, quæ supra Cap. XIII. XV. XXII. XXV. de *Gautberto* dicta sunt.

(e) Incertum, an *Hamburgi*, *Bremæ*, aut in *Corbeia Nova* decesserit.

(f) Al. *Raginbertum*.

(g) Hæc sine dubio facta sunt Anno 858.

(h) Al. *tantæ profectionis*.

(i) De christianæ fidei per *mercatores* promotione, vid. supra Cap. IX. Not. (t) & Cap. XXVII. Not. (k).

(k) ɔ: Die 15. Augusti.

(l) Al. *accepta*, sed *perperam*.

ad hoc opus alium ordinavit *Episcopum* e gente quoque *Danorum* ^(m) progenitum, nomine *Rimbertum* ⁽ⁿ⁾. Quem cum ad illas partes pro Christi nomine destinasset, benigne ibi a *Rege* & a populo susceptus ^(o), divina apud eos mysteria, largiente Domino, libere hactenus ^(p) celebravit. Denique & ipsi, sicut & cæteris, quos inter paganos ante constituerat, denunciavit Sacerdotibus, ut nullius aliquid concupiscerent, neque peterent, sed ut magis exemplo beati Pauli Apostoli, ipsi quoque manibus suis laborarent, & victu ac vestimento contenti essent, pie eos adhortatus est. Quibus tamen ipse & sequacibus eorum, quicquid necessarium habebant, insuper & quid pro amicis acquirendis dandum erat, de suo abundanter ministrabat. Porro inter has multiplices variasque angustiarum pressuras, quamvis, uti commemoravimus de eadem *Legatione*, divina, ut prædictum est, semper inspiratione roboraretur, ne a cæpto desisteret opere, tamen Domini quoque *Ebbonis* ^(q) memorati Remensis Archiepiscopi, qui hanc *Legationem* primo susceperat, non modice eum in hac causa & devotio mentis & fervor consolabatur animi. Siquidem ipse intimo pro *vocatione gentium* flagrans spiritu, jugiter eum ad fidei gratiam in partes istas promulgandam incitabat, & ut cæpta non defereret, strenue commonebat. Cujus verbis exhortationis, & maximo ardore mentis, quo ad hoc fervebat iste bonus ^(r) vir, provocatus, indubitanter officii sibi commissi curam agebat, nec aliqua unquam incommoditatis adversitate a cæpto opere averti poterat. Et licet innumera fuerint prædicti *Pontificis* svasoria monita, quibus *Pater* noster intimo consolabatur gaudio, illius tamen semper recordabatur sermonis, quem de *Legationis* hujus causa in ultimo colloquutionis suæ habuere tempore. Nam, cum Dominus *Episcopus* noster, dinumeratis multis, quæ sibi contingerant, angustis, quid de eadem *Legatione* sibi videretur, ipsum requireret, qualemque consolationem sibi super hoc dicere vellet, ab eo sollicitè exposceret, ille ^(s), quasi prophetico afflatus spiritu, respondit: *Certus sum, inquit, quia, quod nos pro Christi nomine elaborare cœpinus, fructificare habet in Domino; Nam ita est fides mea, & sic firmiter credo, immo veraciter scio, quia & si aliquando propter peccata quodammodo impeditum fuerit, quod nos in illis cœpinus gentibus, non tamen unquam penitus extenuetur, sed fructificabit in Dei gratia, & prosperabitur, usque quo perveniat nomen Domini ad fines orbis terræ.* Hæc itaque fides fuit eorum, hac voluntate exterarum gentium fines petierunt, hujus religionis amore pro Domino certaverunt, a quo & præmium laboris sui sine dubio percepturi sunt. Hujus devotionis voluntas ab animo Domini & Patris nostri nunquam recessit, & pro *salute gentium* nunquam orare cessavit. Quin potius cum assidua fere *piratarum* infestatione, qui ex *gentibus* jam dictis veniebant, *Parochia* illius in circuitu vastaretur, ac familia diriperetur, ille tamen pro adversantibus & insidiantibus sibi jugiter exorabat, & pro conversione

(m) Hinc patet, plures primòrum *Sveciæ Apostolorum* fuisse gente *Danos*, quod sine omni dubio propter communem *Sveonibus* cum *Danis* linguam factum est, cujus ignorantia exteris in propagando christianismo haud parvo fuit impedimento.

(n) *Rimbertus* hic alius est a *Remberto* Hamburgensi Archiepiscopo, qui hanc S. Anscharii vitam scripsit. Ex sequentibus enim patet, *Rimbertum* illum Episcopum, tunc, cum hæc scripta sunt, etiamnum in *Svecia* superstitem fuisse. Erat ille *secundus Sveonum* sive *Bircensium Episcopus*, multis annis in *Svecia* Christum prædicans.

(o) *Rimbertus* Episcopus circa Annum 859. in *Sveciam* venit.

(p) Dum *Rembertus* hanc vitam scriberet.

(q) De *Ebbone* vid. supra p. 401.

(r) Al. *beatus*.

(s) Scil. *Ebbo*, tunc *Hildeshemensis* Episcopus, ante *Rhemensis* Archiepiscopus, & Legatus Apostolicus ad gentes septentrionales.

conversione eorum, qui sibi malefaciebant, apud Dei misericordiam sine cessatione rogabat, petens, ne statueretur illis in peccatum, quod ignorantes Dei justitiam, errore diabolico decepti, Christianorum rebus essent infesti. Cujus sollicitudinis causa in tantum fervebat, ut etiam in infirmitate positus novissima, jam dictæ suæ *Legationis* causam nunquam antea tractare & disponere omiserit, quousque ultimum exhalavit spiritum vitæ. In quo Religionis ardore a seculo susceptus (t), credimus, quod maxima secum comitante fidelium multitudine, quos ex *gente Danorum* atque *Sveonum* Domino lucratus fuerat, meritum boni certaminis illius, divina remunerante clementia, in die resurrectionis omnium gloriose & feliciter regna penetravit cælorum.

Caput XXX.

S. Anscharii pœnitentia, preces, eleemosynæ.

Sane quia de causa *Legationis* ejus & cura, qua alios salvare cupiebat, multa jam diximus, qualis in semet ipso in exercitatione salutis propriæ animæ extiterit, qualiterque corpus suum pro divino timore continue afflixerit, jam nunc tempus est enarrandi. Qualis namque apud Vos (u) in monasterio in omni frugalitate & devotionis studio effulserit, non opus est Vobis ea dicere, quæ Vobis sunt optime comperta: Tamen, ut auditum habemus, ipse adolescens & juvenis senibus & grandævis mirandus videbatur & imitandus. Jam vero, sumpto apud nos *Episcopatu*, hoc omnino, quod in monasterio inchoaverat, modis omnibus augmentare, sed & omnium vitas sanctorum imitari studuit; specialius tamen *Beati Martini*. Cilicio namque ad carnem non solum in die, sed etiam in nocte usus est. Denique, sicut in ejus vita legerat, magnopere populis verbum Domini prædicando prodesse studebat, interdum tamen, ut se ipsum in divina exerceret Philosophia, solitudinem amabat. Ad quod opus & *Cellam* (v) aptam sibi constructam habebat, quam appellabat *quietum locum* & *amicum mœrori*. Ubi cum paucis demoratus, quotiescunque a prædicatione & Ecclesiasticis officiis, & ab *inquietudine paganorum* liber esse poterat, habitavit secum. Ita tamen, ut proprium commodum & solitudinis amorem nunquam gregis sibi commissi præponeret utilitati. Porro quousque juventutis aliquatinus potitus est robore, persæpe & panem in pondere, & aquam in mensura sumebat, maxime quamdiu solitudine ei uti licitum erat. Quo tempore non modice, ut ipse affirmabat, a spiritu tentatus est *cenodoxiæ* (x). Studebat namque inimicus humani generis peste jam dicta animum illius inficere, & magnus sibi in oculis suis videbatur, quia taliter abstineret. Qua de re tristis factus, & ad Domini pietatem totis viribus in oratione conversus postulabat, ut sua eum gratia ab hoc perniciosissima impietate liberaret. Quodque & factum est. Cumque pro hac re precibus esset sollicitius intentus, quadam nocte sopori deditus, vidit se quasi usque in cælum rapi, & totum seculum, ac si in teterrimam vallem collectum, ex quo tamen & bonorum (y) animæ licet raro Angelico ministerio rapiebantur & ducebantur in cælum. In qua, videlicet tenebrosa valle, ostensum est

ei

(t) Al. *susceptum*.

(u) Fratres Monasterii Corbeix veteris Rembertus alloquitur.

(v) Per hanc *Cellam* an Rembertus respiciat ad *Canobium Ramesloense*, aut ad illud *Bremenſe*, aut aliud aliquod, de quibus *Adamus* p. 9, incertum est.

(x) *Cenodoxia* ɔ: vana gloria.

(y) Al. *beatorum*.

ei etiam quasi sementivum ^(z) quoddam, ex quo genus hominum ducit originem. Cumque hæc omnia admirans & horrescens aspiceret, iussus est, ut attenderet, quo initio in hanc vitam veniret, ac dictum est. Unde, inquit, homini ulla jactantia esse poterit, qui de tam vili origine in convalle lachrymarum procreatus sit, & quicquid boni habuerit non a se, sed ab eo, a quo omne datum optimum & omne donum perfectum est, acceperit; Si igitur, ulterius inquit, ab ulla tentatus fueris *cenodoxia* peste, istud in mentem reducens memorare, unde progenitus sis, & cum Dei gratia liberaberis; quod ita & factum est. Jam vero, postquam senuit, non adeo potuit de cibo abstinere, potus tamen ei semper aqua erat, nisi quod propter vanam gloriam vitandam magis, quam aliquam sva vitatem capiendam, aliquantulum ipsi aquæ, quam bibiturus erat, de potu ^(a) admiscebat. Quia tamen in senectute sua solita nequivit uti parsimonia, studuit hoc eleemosynis & orationibus, multisque aliis bonis compensare. Hujus namque rei gratia multos redemit captivos ^(*), quos & libertate donavit. Nonnullos tamen eorum, qui ad hoc apti esse poterant, ad Dei servitium educandos literis divinis instruere iussit. Porro ad devotionem sibi in Dei amore acuendam, quam studiosus fuerit, testantur *Codices* ^(b) *magni apud nos* ^(c), quos ipse propria manu per notas inscripsit, qui solummodo illa continere noscuntur, quæ ad laudem omnipotentis Dei pertinent, & ad peccatorum redargutionem: Ad laudem quoque beatæ & æternæ vitæ, & terrorem gehennæ, & quicquid ad compunctionem pertinet & lamentum. Testes sunt & fratres, & apud Vos ^(d) & in nova Corbeja degentes, quos pro hoc opere frequentes postulavit, quique illi nonnulla hujusmodi conscripta miserunt. Sed nunquam illi sat esse poterat, quia omnem vitam suam in luctu & lachrymis exigere volebat. Nam licet illi compunctio cordis frequenter lachrymas exciteret, non tamen unquam ei sufficientes videbantur, nisi quod in ultimo ætatis suæ anno

hanc

(z) Al. *sementinum*.

(a) Forte *cerevisia*.

(*) Quod pueros ex captivitate redemerit, vid. supra Cap. XIV.

(b) Scripta S. Anscharii, quorum aliquam notitiam habemus, fuere sequentia: (1) *Piæ meditationes* in laudem Dei, de peccatis, de vita æterna, & de inferno, de quibus heic Rembertus. (2) *Orariuncula*, Psalmis Davidicis adaptatæ, quas ipse *Pigmenta* vocavit, teste Remberto. Eadem forte sunt, sive earundem pars, quæ tempore Alberti Krantzii Hamburgi superfuere, de quibus *Metrop.* L. I. c. 42. ita: *Tenemus devotionis ejus breve, sed clarissimum monimentum, libellum, Psalmorum Summam paucis includentem, qui, qualis fuerit in majoribus, satis attestatur.* (3) *Vita & Miracula S. Willehadi*. Libellus iste editus est a Philippo Casare in Triapostolatu Septentrionis, a Mabillonio in *Actis Sanctor. Benedict.* a Fabricio in *Memoriis Hamburgensibus*, & a me in hoc opere supra p. 342. sqq. De hoc Adamus Brem. p. 5. Extat, inquit, *Vitæ Actuumque ejus insignis Liber, quem successor ejus quartus fidei stilo exaravit Ansgarius.* Et *Hist. Arch. Brem.* ap. Lindenbr. p. 71. *S. Anscharius Vitam & Miracula b. Willehadi fideliter scripsit.* (4) *Epistolæ ejus ad Reges Romanorum, Reges Danorum, aliosque, de Legatione sua septentrionali, quæ tempore Adami Bremensis* [Vid. Edit. Lind. p. 9. 10.] plures extiterunt. Krantzius autem *Metrop.* L. I. c. 42. de harum jactura ita queritur: *Extabant diu Epistolæ ejus plures, quæ nunc per injuriam perierunt.* Asserit quidem Otto Sperlingius in *Not. ad Ad. Brem.* ap. Westphal. T. II. p. 689. aliquas Anscharii Epistolæ Hamburgi in Mss. Bibliothecæ cathedralis superesse, sed sine omni dubio fallitur; illud enim Hamburgenses eruditi vix tacuerunt. Una tamen, ad Episcopos scripta, adhuc integra conservata est in *Actis Sanctorum* T. I. Febr. p. 404. & apud Staphorst T. I. p. 59. Conf. infra Cap. XXXII. (5) *Missale S. Anscharii* ante integrum Seculum in possessione fuit Cardinalis a Wartenberg Episcopi Osnabrugensis, vid. Paullini *Theatr. Illustr. Corbeia* p. 21. (6) *Manuale S. Ansgarii* five *Diarium*, in quo sacri ejus labores in Septentrione juxta annos & dies studiose notati fuerunt breviter, quod An. 1215. a Baltasare Rummer Fratribus Corbeiensibus donatum fuerat, postea circa 1260. ab Abbate Tymone Romam missum, *Annal. Corbei.* ap. Leibn. T. II. p. 310. & ap. Paullini p. 400. (7) Præter hæc *Privilegia Apostolica Sedis de Legatione ejus septentrionali* in multis libellis ipse describi iussit, vid. Rembert. Cap. XXXIV.

(c) Sine dubio Hamburgi Codices isti S. Anscharii asservabantur, nisi Bremam malis.

(d) Alloquitur hic, sicut aliquoties supra, *Monachos Corbeia veteris*, quibus hoc opus suum Rembertus dedicavit.

hanc quoque gratiam diu quaesitam Domino largiente promeruit, ut, quotienscunque vellet, ploraret. Denique ex ipsis compunctivis rebus ex sacra scriptura sumptis per omnes psalmos, *unicuique* videlicet *psalmo propriam* aptavit *oratiunculam*, quod ipse *Pigmentum* ^(e) vocitare solebat, ut ei psalmi hac de causa dulcescerent. In quibus videlicet *pigmentis* ipse non compositionem verborum curabat, sed compunctionem tantum cordis quaerebat. In quibus aliquando Dei laudat omnipotentiam & iudicium, aliquando semet ipsum vituperat & increpat, aliquando sanctos, qui Deo obediunt, beatificat, aliquando miseros & peccatores luget; quibus omnibus semet ipsum semper deteriorem dicebat. Quæ tamen aliis cum eo psalmos canentibus, finito psalmo, ipse solus tacite ruminare solebat, nec ulli ea manifestare volebat. Quidam tamen nostrum, qui ei familiarissimus ^(f) erat, magna vi precum vix ab eo obtinuit, ut ei ipsa *pigmenta*, sicut ille cantare solitus erat, dictaret. Quæ tamen ipse conscripta, vivente eo, nemini innotuit, sed post obitum ejus quibusque legere volentibus exhibuit. Inter psalmos autem cantandum, frequenter etiam manibus operari solitus erat; nam his temporibus rete operabatur. De ipsis vero psalmis dispositum habuit, quos in nocte, quos in die cantaret, quos, dum se ad missam cantandam parabat, quos, dum iterum discalceatus ad lectum ire volebat. Mane autem semper, quando se calceabat & manus lavabat, litaniam cantabat, & sic ad Ecclesiam profectus, tres aut quatuor missas, ipse astans & officium agens, celebrari faciebat. Statuto tamen legitimo tempore in die, publicam missam, nisi aliqua ei incommoditas accidisset, ipse cantabat: sin vero, audiebat. In eleemosynis vero dandis quam liberalissimus fuit, quis enarrare poterit, cum omnia, quæ habebat, in Domini voluntate necessitatem patientibus subministrare cupiebat. Ubicunque enim aliquem in necessitate positum sciebat, ex quanto poterat, eum adjuvare satagebat; & non solum in propria parrochia, sed etiam in longinquis regionibus positus, subsidium sui adjutorii ministrabat. Specialius tamen *Hospitale Pauperum in Brema* ^(g) constitutum habebat, ad quod decimas de nonnullis villis disposuit, ut ibi cum quotidiana susceptione pauperum agroti quoque recrearentur: Per omnem quoque Episcopatum suum decimas animalium & omnium reddituum, decimasque decimarum, quæ ad eum pertinebant, in pauperum expansionem distribuebat: Et quicquid argenti, vel cujuslibet census illi proveniebat, in usus indigentium decimabat. Insuper in quinto anno, omnium animalium, licet antea decimata fuerint, ad eleemosynarum dationem iterum ex integro decimationem faciebat. De argento etiam, quod ad Ecclesias in Monasteriis veniebat, quartam partem ad hoc ipsum destinatam habebat. Curam vero pupillorum ac viduarum maximam semper habebat, & ubicunque Anachoretas esse sciebat, sive viros sive feminas, frequentibus visitationibus & donis ipsos in Dei servitio confortare, & necessariis subsidiis adjuvare studebat. Habebat quoque & in zona propria semper sacculum ^(h) cum nummis, ut, si quando egens veniret, & dispensator eleemosynæ suæ decisset, ipse sine mora, quod daret, haberet. Studebat enim illud beati *Job* dictum per omnia implere, ut nec saltem oculos viduæ aliquandiu expectare faceret. Sicque & oculus cæco, & pes claudò, & pater pauperum omnino esse studebat. In Quadragesimo vero tempore quatuor pauperes quotidie in *Brema* ad escam suscipi jubebat, duos

G'g g g g 2

scilicet

(e) Al. *pigmenta*.

(f) Ipse forte *S. Rembertus*, qui infra Cap. XXXIII. dicitur *S. Anscharii fidelissimus discipulus*.

(g) Conf. *Hist. Archiep. Brem.* ap. Lind. p. 71. *Xenodochium Bremense* ab *Anschario* institutum not iliter auxit Successor ejus *S. Rembertus*, *Adam. Brem.* p. 12. *Gvaldoni* Cap. 86. *Hospitale* illud *Stabulum* egenis dictum dicitur.

(h) Al. *sacculum*.

scilicet viros, & duas fæminas. Et viris quidem ipse cum fratribus pedes lavabat, fæminis autem in prædicto *Hospitali pauperum*, vice illius, quædam Deo sacrata, quam ipse in Dei voluntate & religionis amore probatam habebat. Denique cum *Parochias* more Episcopali circuiret, antequam ipse ad convivium accederet, pauperes præcipiebat introduci, quibus ipse & aquam ad manus lavandas exhibebat, & eulogiis datis miscebat, & mensa ante ipsos posita, sic demum ad suum convivium cum hospitibus accedebat. Et ut misericordiæ ac pietatis ejus viscera exemplis approbamus, vidimus quondam, cum inter multos alios cujusdam viduæ filium in longinqua regione *captivum* abductum, in *Sveonum* videlicet, *pretio redemptum* (i), ipse secum ad patriam reduxisset, & cum ipsum mater sua gaudens videret reversum, sicuti mos est fæminarum, præ gaudio in conspectu ejus astans lachrimata fuisset, ipse quoque *Episcopus* compunctus non minus flere cœpit, statimque ipsum viduæ filium libertate donatum matri reddidit, domumque gaudentes ire permisit. Et (k) quia conversatio ejus, secundum beatum Paulum Apostolum, semper erat in cœlo, nonnunquam ipse cœlestibus revelationibus, sicuti jam præfati sumus, licet multa omiserimus, illustrabatur in terra, ita ut fere omnia, quæ ei proventura erant, antea semper five per somnum, five per intimam revelationem in mente, five per excessum ipsi cognita fuerint (l). Nam quod diximus fieri in mente, hujusmodi esse putamus, sicut in actibus Apostolorum legitur: Dixit, inquit, spiritus Philippo. Ad omnia enim, quæ forte præcipua definire debebat, spatium cogitandi habere volebat, & nihil temere disponebat, antequam gratia Dei illustratus, ipse in mente sua sentiret, quid melius esset, sicque superna visitatione certificatus, in mente sine cunctatione, quæ agenda erant, disponebat. Porro ea, quæ per somnum videbat, sicuti jam superius multa comprehensa sunt, tam vera erant, ut nunquam cassata reminiscamur. Nam ad probationem hujus rei omiſsa referamus. Antequam ad *Bremensem* invitaretur *Ecclesiam*, quadam nocte visum est ei, quod venisset in quendam regionem amœnissimam, in qua invenit *beatum Petrum* (m) Apostolum; Cumque illum admiraretur, venerunt quidam homines petentes, ut ipse, beatus videlicet *Petrus*, eis Doctorem & Pastorem destinare deberet. Quibus cum ille respondisset: *Iste est, quem debetis habere Pastorem*, Dominum Episcopum coram se stantem proponens, visum est ipsi, quod terræ motus fieret magnus, & ipse in terram cecidisset, & quod venisset vox super eum, & magna levitas in mente, unctio videlicet Spiritus Sancti, ita ut se quasi innovatum sentiret in gratia Christi. Vox vero, quæ venit, quasi benedictionem super eum fudit. Post hæc iterum, sicut ipsi videbatur, jam dicti viri admonuerunt Apostolum, quo eis doctorem (n) quemlibet destinaret. Contrarii tamen esse videbantur his, quæ ille eis ante proposuerat. Quibus ille quasi indignando respondit: Nonne dixi vobis, quia hic esse deberet, qui in præsentiarum stat? quid dubitastis? Nonne audistis vocem super eum spiritus sancti ad hoc delapsam, ut eum vobis consecraret Pastorem? Quo dicto, somno expergefactus, quod *triennio* ante (o) viderat, quam ad *Bremensem* regendam invitaretur *Ecclesiam*, certus omnino factus est, quod aliqui in nomine Domini ire deberet, sed quo, nesciebat. Postquam vero regio jussu

ad

(i) De redemptione puerorum ex captivitate, vid. supra Cap. XIV.

(k) Hic in quibusdam exemplaribus novum Capitulum incipit cum hac inscriptione: *Illustrationis divine miracula.*(l) Al. *fierent.*

(m) Conf. Cap. II. supra p. 432.

(n) Al. *doctorem.*

(o) Circa Annum 842. aut sequentem.

ad prædictam Ecclesiam venit, & eam in *honore S. Petri* (p) consecratam didicit, & nonnullos quoque ibi invenit, qui cum non libenti reciperent animo, recordatus est visionis suæ, hacque de causa consensit, ut illam regendam susceperet dicecesim, nam aliter nunquam se hoc facere voluisse attestando dicebat. Eo quoque tempore, quando cellam prædictam *Turbolt* (q) habuerat, quoniam omnis ei cura de *vocatione gentium* erat, ut eis in sua *Legatione* prodesse potuisset, nonnullos *pueros* (r) ex *Nortmannis vel Sclavis emptos* in eadem *Cella* causa discendi ad sacram militiam nutriendos (s) posuerat, quorum quosdam prædictus *Reginarius* (t), quando *Cella* ipsi data est, inde abstulit, & ad suum servitium misit. Qua de causa cum nimium esset Dominus Episcopus anxius, post paululum visum est illi, quod venisset in quandam domum, invenissetque ibi & venerandum Regem CAROLUM, & ipsum *Reginarium*, quos ipse, ut ei videbatur, de eisdem *pueris* increpavit, asserens, quod eos ad Dei omnipotentis servitium nutrire disposuerit, non ut *Reginario* servirent. Quo dicto visum est ei, quod idem *Reginarius* levato pede suo ad os calcitraret Domini Episcopi. Denique hoc facto mox visum est ei, quod Jesus Christus propter eum astaret, diceretque *Regi* præfato pariter & *Reginario*: Cur, inquit, hunc hominem vos tam turpiter dehonestatis, scitote, quia ipse Dominum habet, & vos de hac causa non eritis immulcati. Quo dicto, ipsi exterriti facti, conturbati sunt: Dominus vero *Episcopus* evigilavit. Quod illi ostensum, quia verum fuerit, testatur ultio divina, quæ super ipsum venit *Reginarium*; Nam non multo post iram *Regis* meruit, & Cellam ipsam, una cum omnibus, quæ ex parte *Regis* habebat, perdidit, nec ulterius in gratiam pristinam redire potuit.

Caput XXXI.

Illustrationes divinæ. Miracula.

Verum de Pastoralis ejus gratia, qualis quantusque extiterit, præterisse ne videamur, in illo certe probavimus, quam verum sit, quod beatus *Gregorius* in figura pastorum, qui in nativitate Domini super gregem suum vigilabant, de Pastoribus Ecclesiæ dixit: Quid est, inquit, hoc, quod vigilantibus pastoribus Angelus apparuit, eosque Dei claritas consulit, nisi quod illi præ cæteris videre sublimia mererentur, qui fidelibus gregibus præesse solliciti sciunt, dumque ipsi pie super gregem vigilant, divina super eos gratia largius coruscat. In omni enim actione illius gratiam Dei cum eo comitasse, multis experimentis probavimus. Nam quod ipse super gregis sui custodiam sollicitus, multa sublimia videre promeruit, & in mente divinitus superna frequentius visitatione inspiratus sit, superius jam in multis comprehensum ostendimus. Denique etiam exterius gratia Dei in eo largius coruscante, sermo quoque prædicationis

(p) Carolus M. *Saxoniam* victam & conversam *S. Petro* obtulit, vid. *Diplom. Caroli M.* ap. Adamum Br. p. 4. *Gregorii VII.* Epist. in Binii Concil. T. III. P. II. p. 367. Hinc prima *Bremæ* a *S. Villebado* exstructa Ecclesia *S. Petro* dedicata est, quam postea *Willericus* Episcopus de lignea lapideam fecit: Eandem vero An. 1041. conflagrata *Bezelinus* Archiepiscopus longe majorem exstruere cepit, *Adamus Brem.* ap. Lindenbr. p. 7. 32.

(q) De *Turbolt* vid. supra Cap. XI. Not. (t).

(r) De emtione puerorum, supra Cap. VII. XIV.

(s) Vid. supra Cap. XVIII.

(t) Vid. supra Cap. XVIII.

nis illius multa suavitate perfusus, partim erat horribilis, ut certo probaretur indicio, infusione spiritali verba ejus moderari, quo miscens terroribus blandimenta vim divini jam prætenderet judicii, in quo veniens Dominus & terribilis peccatoribus, & blandus apparebit iustis. Hac quippe gratia in verbis quoque propriis & vultu admirandus erat, ita ut cum potentes & divites, maxime tamen contumaces & protervi, terribilem attenderent, mediocres vero quasi fratrem complecterentur, pauperes autem quasi patrem piissimo venerarentur affectu. Porro licet signa virtutum velut instrumenta jactantiæ caute fugeret, tamen eo non quærente, & hæc ipsa non deerant, quod evidenti probatum est indicio, quia scilicet mandatum Domini ex ore illius in irritum prolatum non cessit. Nam cum quodam tempore in *Fresia*, in pago videlicet *Ostargao* ^(u), in die Dominica prædicaret populo, & inter alia prohiberet, nequis in die festo opus servile exerceret, quidam illorum, ut sunt contumaces & stolidi, domum reversi, quia serenus erat aer, in pratum euntes, collecto feno acervos fecerunt, quibus factis, advesperascente die, omnes illi acervi, qui eodem die facti fuerant, divinitus igni consumpti sunt, illæsis illis permanentibus, qui anterioribus diebus preparati in medio constabant. Quo facto populi in circuito manentes, fumum a longe cernentes, hostem adesse putantes, timuerunt valde. Sed diligentius rei veritatem perscrutantes, contumaciam nonnullorum probaverunt esse mulctatam.

Caput XXXII.

Captivi apud Nordalbingos liberantur.

Nec silentio quoque prætereundum arbitramur, quia cum quodam tempore *gens Nordalbingorum* plurimum deliquisset, quorum delictum nimis horribile & huiusmodi erat; videlicet cum nonnulli captivi, qui de Christianis terris rapti, & ad *Barbarorum* terras perducti, nimis apud externos affligebantur, spe evadendi inde fugerent, & ad Christianos venirent, ad prædictos videlicet *Nordalbingos*, qui proximi noscuntur esse *Paganis*, ipsi eos absque ulla miseratione, cum ad se venissent, capiebant, & in vinculis ponebant; quorum alios iterum *ad Paganos vendebant* ^(v), alios suo mancipabant servitio, aut aliis Christianis venundabant. Cum ergo hoc Domino innotuisset *Episcopo*, nimium tristis effectus fuerat, quod tantum nefas in sua dicecesi contigisset, sed qualiter id emendari potuisset, non satis ratione colligebat, quoniam in hoc nefandissimo scelere erant plurimi inretiti, qui potentes apud eos & nobiles habebantur. Denique cum de hac re nimium esset anxius, quadam nocte more solito divina ei apparuit consolatio. Videbatur namque illi, quod Dominus Jesus esset in præsentī seculo, sicut quondam fuit, quando suæ præsentiae doctrinam & exempla populis præbebat, visumque est ei, quod esset cum multitudine fidelium, & quod ipse videlicet Dominus *Episcopus* cum eo in eodem esset itinere, lætus & adgaudens, quia nulla erat contradictio, ut ipsi videbatur, sed erat in omnibus contumacibus terror divinitus illatus, & ereptio fiebat oppressorum, & quies magna in omnibus, ita ut nihil contradictionis aut contrarietatis in ipso videretur esse itinere. Post hanc itaque visionem confirmatus, ad prædictum populum suum ipse paravit profectionem, ea videlicet voluntate, ut & miseros, qui irrationabiliter servituti addicti erant, & venditi

(u) Nomen varie scriptum reperitur, *Osterga*, *Asterga*, *Ostringa*, *Ostergaus*. Pagus in pago Emdano.

(v) De venditione hominum apud veteres & specialiter Christianorum, vid. *Capitul. Reg. Francor.* T. I. p. 131.

351. *Wilkins* Leges Anglo-Sax. p. 107. 120. *Ejusd.* Concil. T. I. p. 235. 287. 293. 295.

venditi quoque pacto, liberaret, & ne in posterum aliquis tantum malum committere auderet, cum Dei gratia prohiberet. In qua videlicet professione tantam illi Dominus concessit gratiam, tantumque metus auctoritatis ejus contumacibus terrorem incussit, ut, licet essent nobiles & male potentes, nullus tamen eorum suæ consultationi aut imperio ullatenus auderet contradicere. Verum quærebantur miseri, ubicunque venditi erant, & donati libertate, dimittebantur, ut irent, quocunque vellent. Insuper ne ulla fraus in futurum pro eadem re obtenderetur, conventionem talem fecerunt, ut non *juramento* nec *testibus* se ullus eorum, qui in prædicta rapacitate mulctati fuerant, defenderet, sed *judicio omnipotentis Dei* se committeret, aut ipse, qui pro tali scelere impetebatur, aut certe captivus, qui (*) alium impetebat. Hoc ergo factò, in ipso itinere Dominus veraciter exhibuit, quod fidelibus pollicitus est, dicens: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi. Tanta enim prosperitate & gaudio iter illud perfecit, ut quidam cum eo comitantes dicerent, nunquam se in vita sua tam bonum & tam fructu iter egisse; Nunc ergo pro certo, inquirunt, cognovimus, quia Dominus fuit nobiscum.

Caput XXXIII.

M o r b u s S. A n s c h a r i i .

Quanti vero oratione illius, & *unctione olei sacri* sanati sint, enumerare non possumus; Hoc enim multorum assertione comperto, certatim ad eum non solum de ipsius diœcesi, sed etiam de longinquo venire solebant ægrotantes, medicinam salutis ab eo poscentes. Ipse tamen hæc omnia semper occultari maluit, quam vulgari; nempe cum de hujusmodi virtutum signis aliquando coram eo fieret sermo, ipse cuidam suo dixit familiari: si dignus essem apud Dominum (y) meum, rogarem, quatinus unum mihi concederet signum, videlicet, ut de me gratia sua bonum faceret hominem. Præterea cum talis ei esset vita, infirmitate tamen proprii corporis pene assidue laborabat. Omnis quippe vita ejus fere *martyrium* fuit. Quippe in laboribus plurimis infra diœcesim propriam, propter incursiones & depredationes *Barbarorum*, nec non & contradictiones malignantium, insuper & cruciatione propria, quam sibi ipse in corpore suo pro amore Christi nunquam cessavit inducere. Sed quid facimus, qui post tot dulcia & salubria illud cogimur referre, quod sine nostro luctu non valeamus explicare? Nam *ætatis suæ anno Sexagesimo quarto, Episcopatus vero trigesimo quarto*, cæpit gravi corporis morbo laborare, *Dysenteria* scilicet jugi, qua cum per multos dies, *mensibus* scilicet *quatuor*, & *eo amplius* (*), acriter laboraret, & se ad mortem urgeri (†) sentiret, semper Deo gratias agebat, minoremque ipsum laborem esse dicebat, quam sua meretur iniquitas, illud beati Job sæpius decantans: Si bona suscepimus de manu Domini, quare mala non sustineamus. Tamen quia se propter supradictas visiones *martyrio* (a) potius, quam tali infirmitate credebat consummari, tristis admodum factus, sibimet ipsi & peccatis suis cæpit reputare, quod

H h h h h 2

quasi

(x) Al. *quem alius*.

(y) Al. *Deum*.

(*) *Anscharius* moritur die 3. Februarii 865. vid. Cap. XXXIV. Not. (o), postquam 4 mensibus & amplius morbo laboraverat, ergo ægrotare cæpit circa exitum mensis Septembris Anni 864. cum nuper annum ætatis 64. ingressus esset.

(†) Al. *vergere*.

(a) Conf. Cap. II. XXII. XXXIV.

quasi spe certissima sua esset culpa defraudatus, illud Psalmigraphi sæpius decantans: Justus es Domine, & rectum iudicium tuum. Quem videlicet mœrorem cum suo *fidelissimo discipulo* (b), qui ei conscius, qverendo revelaret, &, ipse eum consolari intentius studuisset, dicens, quod non ei promissum fuisset, ut gladio trucidaretur, aut igne cremaretur, aut in aqua necaretur, sed ut cum *corona martyrii* ad Dominum venire deberet, nullatenus tamen consolationem recipere potuit. Denique cum sæpius de eadem re cum prædicto *discipulo* suo (c) colloquutionem haberet, & ipse eum summopere consolari voluisset, ad memoriam ejus revocare studens, quanta in Dei servitio sustinuerit, quantamque corporis sui pertulerit molestiam, & quod, etsi nihil talium passus sit, ipsa infirmitas novissima gravis nimium & diutina, satis superque ipsi pro martyrio cum Dei gratia reputari potuisset, ipse tamen nullo modo consolationem recipiens, in supradicto permanebat mœrore. Unde factum est, ut Dominus servum suum, non jam ut prius per somnum (d), sed apertius consolari dignatus sit, quatinus tanto mœrori suæ gratiæ præstaret remedium. Nam cum quadam die ad missam in oratorio consistens, pro hoc ipso nimium esset sollicitus, subito in excessu mentis raptus, audivit vocem quandam sic (e) vigilans, quæ ipsum vehementer increpabat, quod ullatenus de Dei promissione dubitare debuisset, quasi aliqua iniquitas Dei potuisset pietatem vincere: Firmissime itaque crede, inquit, & nullatenus dubites, quia utrumque tibi Deus sua gratia faciet, id est, & peccata tibi dimittet; pro quibus modo sollicitus es, & omnia, quæ promisit, implebit. Qua consolatione suscepta, ipse quoque solabatur semetipsum.

Caput XXXIV.

Obitus & Sepultura.

Et exinde sollicitius, quæcunque erant in diœcesi sua, procurando cœpit disponere; insuper & Privilegia Apostolicæ Sedis, quæ erant de *Legatione* ipsius facta, in multis libellis iussit describere, & per omnes pene Domini LUDOVICI Regis *Episcopos* destinare. Ipsi quoque Regi LUDOVICO, filioque ejus æqvivoco (f), hoc ipsum dirigens, addens & sui nominis litteras (g), quibus postulavit, ut hæc in memoriam haberent, simul etiam, prout res dictaret, adjutorio essent, quatinus *Legatio* ipsa, Dei auxiliante gratia, & ipsis adjuvantibus, fructificare & crescere in gentibus potuisset. Porro cum jam per *tres continuos menses* prædicta laboraret infirmitate, & *Epiphania Domini* transisset, optare cœpit, quatinus in *Purificatione S. Mariæ* sibi ad Domini gloriam transire liceret. Qua videlicet festivitate appropinquante, præcepit & Clero & pauperibus convivium præparari, ut in *sanctissimo die* epularentur. Iussit etiam, ut *tres* fierent *cerei* magni ex sua speciali cera, quam optimam habuit: Quibus factis, in ipsa *vigilia* (h) prædictæ *festivitatis* fecit eos ante se ferri, quibus

(b) Ipsi scil. S. Remberto, hujus vitæ scriptore, vid. *Vitam S. Remberti* ap. Staphorst T. I. p. 258. Conf. *Adam. Brem.* p. 10.

(c) Al. add. *qui ei conscius plane in omnibus fuit.*

(d) Al. *somnium.*

(e) Al. *quasi* pro *sic.*

(f) *Ludovico* scil. secundo ejus nominis Germaniæ Regi, *Ludovici Pii* ex filio *Ludovico Germanico* nepoti, conf. *Adam. Brem.* L. I. c. 31. p. 10.

(g) *Epistola* S. Anscharii ad omnes Præfules in regno Ludovici legitur ap. Staphorst T. I. p. 59.

(h) *Vigilia* olim & apud Catholicos est *Dies ipsum Festum præcedens*, ut *Vigilia Purificationis Mariæ* sit ipsa *Kalendæ* five Dies 1. Februarii.

qvibus allatis, unum ante *altare Sanctæ Mariæ* accendere præcepit, alterum vero ante *altare Sancti Petri*, tertium autem ante *altare Sancti Johannis Baptistæ*, optans, ut ipsi eum de corpore susciperent egredientem, qvi in supradicta visione olim ejus fuerant ductores (i). Cæterum prædicta infirmitate ita erat fatigatus & attritus, ut pene jam in corpore ipsius nihil remaneret, exceptis ossibus nervis ligatis & corio tectis. Attamen ipse semper in Domini laude se exercebat. Illucescente vero jam dictæ *festivitatis die* (k), Missas pro eo, sicuti quotidie soliti fuerant, cuncti pene, qvi affuere, Sacerdotes celebrarunt. Ipse vero ordinare cœpit, qualiter ad populum fieret sermo, asserens se nihil eodem die gustaturum, donec publica finiretur Missa. Qua finita, cum parumper comedisset & bibisset, per omnem pene diem studiosius suos commonere, & ad Domini servitium accendere studuit, nunc communiter, nunc singillatim, quemque, prout poterat, ad divinum animans servitium. Maxime tamen ejus cura & sollicitudo de sua fuit *Legatione ad gentes*. *Noctem* (l) quoque sequentem in talibus admonitionibus pene duxit continuam. Fratres vero, qvi aderant, cum & Litaniam facerent, & Psalmos ex more pro ejus exitu decantarent, admonuit ipse, ut etiam Hymnum ad laudem Dei compositum, id est, *Te Deum laudamus*, pariter canerent; *Fidem* quoque *catholicam* a beato *Athanasio* compositam. *Mane* (m) vero facta, omnibus fere, qvi aderant, Sacerdotibus, sacra Missarum solemnias pro eo celebrantibus, *Dominici corporis & sanguinis communione percepta*, elevata manu precabatur, ut quicumque in eum quoquo modo peccasset, divina ei pietas remitteret. Deinde versiculos istos cœpit frequentius repetere: *Secundum misericordiam tuam memento mei propter bonitatem tuam Domine: Et, Deus propitius esto mihi peccatori: Et, In manus tuas Domine commendo spiritum meum, tu redemisti me, Domine Deus veritatis*. Cumque hæc ipse sæpius repeteret, & frequenter anhelitu jam ea frequentare non valeret, cuidam fratri (n) præcepit, ut hæc eadem vice illius frequentando caneret. Sicque oculis in cælum intentis, Domini gratiæ commendatum spiritum exhalavit vitæ (o). Cujus corpore ex more thurato (p), feretroque im-

posito,

(i) S. Petrus scil. & S. Johannes, Vid. supra Cap. I. II. XXX.

(k) Nempe *Festum Purificationis Mariæ* s. Dies 2. Februarii.

(l) *Noctem* scil. ad d. 3. Februarii, sequentem ipsum *Festum Purificationis*.

(m) *Mane* scil. Diei 3. Februarii & sequente prædictum *Festum*.

(n) Ipsi forte *Remberto*, vid. paulo supra Not. (b).

(o) Licet varii ad varios annos *mortem S. Anscharii* retulerint, nullum tamen hodie superest dubium, illum mortuum esse *Anno 865. die 3. Februarii, Indictione XIII. Ludovici Regis Germ. anno XXVI*. Hoc *Adamus Brem.* non solum p. 10. aperte dicit, sed etiam aliis modis exprimit, videlicet, quod *Anscharius* federit post ordinationem in Archiep. Hamb. XXXIV, post introductionem in Bremensem Episcopatum XVIII, & post plenariam Ecclesiarum Bremensis & Hamburgensis copulationem VII. annos, ibid. p. 8. 10. Jam alibi monstravi, primam Anno 831. secundam 849. tertiam 858. factam, unde concluditur, *Annum 865.* & non alium esse ejus annum emortualem. Ante hunc annum nemo eum mortuum vult; post hunc vero annum illum mortuum non esse, indubitanter probat *Bulla Nicolai I. Papæ*, quæ *Rembertum* Successorem ejus in officio Archiepiscopali confirmat, data eodem anno 865. *Indictione XIV. in mense Decembri*, Vid. *Staphorst T. I. p. 57. 67.* Eundem Annum 865. assignant *Necrol. Corbei. Misc. Lipf. Nov. Vol. X. p. 403.* *Chron. Quedl. ap. Leibnit. T. II. p. 278. Alb. Stad. fol. 93. b. Annalista Saxo ap. Eccard. T. I. p. 200.* Diem autem Anscharii emortualem fuisse *diem proxime sequentem post Purificationem Mariæ* sive d. 3. Februarii, primo mane, ipse *Rembertus* nos luce clarius hic edocet. Cur nonnullæ Ecclesiæ alio die, & quidem d. 4. Februarii, *Anniversarium S. Anscharii* celebraverint, ita explicat *Mabillonius Act. SS. Bened. T. VI. p. 76.* „*Anscharii Memoriam* retinent *Fasti Sancti-Gallenses* ap. Goldastum his verbis: *Pridie Nonas Febr. Anker Archiep. obiit.* Tamen si ejus obitus in recentioribus Martyrologiis & libris ecclesiasticis ponitur „*Tertio Nonas*, præterquam in *Breviario Raceburgensi & Missali Suevico* pervetustis, in quibus itidem, ut

„in

posito, cum ad Ecclesiam deferretur (q), illud interrari visum est, luctus videlicet omnium, & vox una plangentium, maxime tamen Clericorum, orphanorum, viduarum, pupillorum, & indigentium. Quamvis enim de illius salute non sit dubitandum, quis religiosorum, aut fidelium se justo a fletu continere poterit, cum ille nos desolatos reliquerit, in quo solo pene omnium antiquorum vigeant exempla Sanctorum. Siquidem ut ab ipso statim electorum omnium capite incipiamus, *Christum* inops inopem est secutus, cum *Apostolis* omnia dereliquit, & cum *S. Joanne Baptista* (r), primævum tempus a turbarum frequentia remotum ducens, *monasterii* solitudinem expetivit. Ubi cum temporis processu quotidiano profectu excrevisset, & de virtute in virtutem ivisset, vas electionis ad portandum Christi nomen coram gentibus cum beato Apostolo *Paulo* deputatus, pascendarum Christi ovium postmodum curam cum principe Apostolorum *Petro* suscepit. In quo regimine qualem se quantumque exhibuerit, hoc vel maxime probare videtur, quod inter cælum & terram medius inter Deum & proximum sequebatur, nunc divinæ visioni & cœlestibus revelationibus intererat, nunc commissorum sibi actus & vitam disponebat, ad quas active & contemplative geminas alas ideo ipse sufficiebat; quia cum mundicordes soli, juxta Evangeliorum fidem, Deum credantur visuri, ipse virgo ab eo electus, cum *S. Apostolo* & Evangelista *Joanne*, & mente & corpore virgo in ævum permanfit, & tanta insuper ad cunctos charitate tenebatur, ut cum beato protomartyre *Stephano* etiam oraret pro suis persecutoribus. O vere beatum & omni laudis præconio dignissimum virum, quem talem ac tantum imitari, quem solum plurimorum tot simul habere virtutes contigit, qui mente sanctus & corpore castus cum virginibus agnum, quocunque ierit, sequetur, qui semper in confessione Christi perseverans, gloriosum admodum inter *Confessores* locum habebit, qui in sublimi illa cum Apostolis iudicum sede in regeneratione sessurus est, ac mundum, quem contempserat, iudicaturus, & cum *Martyribus* iustitiæ coronam & *palmam Martyrii* (s) adepturus. *Martyrii* duo esse genera constat, unum in pace Ecclesiæ occultum, alterum persecutionis articulo ingruente manifestum; utrumque voluntate tenuit, ad alterum affectu (t) pervenit. Quia enim quotidie semper lachrimas, vigiliis, jejuniis, carnis macerationem, & desideriorum carnalium mortificationem, in ara cordis Deo mactabat, *Martyrium* profecto, quod pacis tempore non potuit, voto consecutus est. Quia vero ad apertum corporis *Martyrium* persecutoris gladii sibi animus non defuit, quod opere minus potuit,

„in *Gallenſi Necrologio*, habetur *Pridie Nonas*. Quod *Henschenius* factum putat ob *Festum Sancti Blasii*, „qui in *Februarii Diem Tertium* incidit. Quamquam forsitan *S. Blasio* præferendus fuerit *S. Ansharius*, „gentis *Svecicæ* Apostolus. *S. Ansharii Deposito* summa veneratione *Bremæ* colebatur *III. Nonas Februarii* „tempore *Adami* Canonici *Bremensis*, qui medio *Seculo XI.* floruit“. *Missale Hamburgense* Anniversarium *B. Ansharii* ad *III. Nonas s. d. 3. Februarii* refert, e contra *Breviarium Ottoniense* & *Breviarium Arosense* ad *II. Nonas s. d. 4. Februarii*.

(p) *Al. curato*, sed melius videtur *thurato*, antiquus enim, ut notat *Lambecius*, Ecclesiæ mos erat thura dandi corporibus defunctorum, antequam humo mandarentur.

(q) Ex hisce videtur corpus *b. Ansharii* eodem die, quo mortuus est, postridie scil. Purificationis Mariæ *An. 865.* terræ mandatum esse. Id etiam *Adamus Br.* p. 10. affirmat, dicens, *depositionem ejus III. Non. Februarii coli.* Ipso mox die depositionis *Ansharii Rimberty* omnes concorditer elegerunt, testante *Auctore vitæ Rimberty* Cap. XI. Quod item *Adamus* p. 10. his verbis confirmat: *Eadem die, qua ipse terræ commendatus est, Rimberty Diaconus ejus a Clero simul & Populo electus est.* Unde elucet error *Henschenii*, *Staphorsti*, aliorumque, qui *Rimberty* die 4. Februarii electum esse volunt. *Annales Corbei.* ap. *Leibnit.* T. II. p. 298. *Electiorem Rimberty* ad *An. 866.* falso referunt.

(r) Conf. supra Cap. II. III.

(s) Conf. supra Cap. II. XXII. XXXIII.

(t) *Al. effectu.*

tuit, voluntate adeptus est. Quamvis hoc quoque *Martyrium* opere eum habuisse, omnino negare nequeamus, si tantos ejus pro Domino labores juxta Apostolum attendamus. In *itineribus* sæpe periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus, in labore & ærumna, in vigiliis multis, in fame & siti, in jejuniis multis, in frigore & nuditate: Præter illa, quæ extrinsecus erant, instantia ejus quotidiana, sollicitudo omnium Ecclesiarum. Quis infirmabatur, & ipse non fuit infirmus? Quis scandalizabatur, & ipse non urebatur? Qui ergo tot ac tantis est pro Domino & corporis adversitatibus & animi æstibus excoctus, quomodo *Martyr* (u) esse jure negabitur? Nam si sola vita per passionem terminata *Martyrio* deputaretur, nequaquam sanctum Evangelistam *Joannem* calicem suum Dominus bibiturum esse testaretur, quem minime vitam *Martyrio* finivisse scimus. Proinde si illum juxta Dominicam sententiam inter *Martyrum* numerum (v) ascribendum esse non dubitamus, de eo quoque, quem præmisimus, *Sancto* plane & *Beato* admodum *viro*, omnino ambigere non debemus. *Martyr* enim fuit, quia juxta Apostolum, & ipsi mundus & illi mundo crucifixus erat: *Martyr* fuit, quia inter diaboli tentamenta, inter carnis illecebras, inter persequentes paganos, semper imperterritus, semper immobilis, semper invictus in Christi confessione usque ad exitum vitæ permansit. *Martyr* fuit, quia dum *Martyr* testis dicatur, ipse divini semper verbi & Christifici (x) nominis extitit testis. Qua in re nemo miretur, eum ad hoc, quod summo ipse desiderio optabat, & sibi repromissum putabat, *Martyrium* non pervenisse; Quia nec hoc sibi pollicitum juxta hujus nominis interpretationem probatur. Et certe poterat in aperto corporis *Martyrio* aliqua forte suæ menti elatio subrepere. Quod ut caveretur, hoc divina providentia & spopondit & concessit, unde & meritis suis nihil minueretur, & humilitati, quæ omnium est custos virtutum, provideretur. Quo circa, quia jam ex his, quæ superius commemoravimus, claret, quantæ vir iste Sanctitatis, quanti apud Deum meriti fuerit, restat, ut, sicut ipse *Christi imitator* in omnibus fuit, sic nos quoque ejus imitatores esse studeamus. Sic quippe fieri quibit, ut & ipse semper usque ad consummationem sæculi nobiscum vivere possit in terris, & nos post præsentis vitæ transcursum, cum eo in cœlis vivere mereamur. Vivet namque nobiscum in terris, si eum vitæ sanctitas, & doctrinæ recordatio nobis repræsentat: Vivemus nos cum ipso in cœlis, si ejus exempla sequentes, ad eum semper toto desiderio & tota virtute tendamus, ad quem nos ille præcescit, *Jesum Christum* Dominum nostrum, qui cum Patre & Spiritu Sancto vivit & regnat Deus per omnia secula seculorum, Amen.

(u) De S. *Anscharii* incruento *Martyrio* loquitur *Lambeckius* Bibl. Vindob. T. II. p. 270. occasione *Gregorii* Episcopi Neocæsariensis, qui etiam, licet sine cruento *Martyrio* obierit, tamen improprie & eodem sensu, quo *Anscharius*, *Martyr* dicitur.

(v) *Anscharium* statim ab obitu suo in numerum *Sanctorum* relatam esse, inde colligit *Staphorstius* p. 60. quod *Ado Viennensis*, qui ei coævus fuit, & decimo a morte ejus Anno 875. obiit, illi in suo *Martyrologio* *Sanctorum* locum tribuerit.

(x) Al. *Christiferi*.

XXXI.

Chronologia Rerum Septentrionalium Ævi Anschariani.

Perductæ ad calcem *Vitæ Sancti Anscharii* subjungam, quam superius promisi (a), *Chronologiam Vitæ Anscharianæ* eorumque quæ ævo *S. Anscharii* circa res *Danicas* & *Septentrionis* acciderunt, qualem tam ex ipso *Remberto*, *Adamo*, aliisque vetustis ac coævis maxime *Francorum Scriptoribus*, quam ex probabili conjectura, ubi defunt testimonia, & vera rerum connexionem, concinnare licuit. Quæ quidem Chronologia non modo *Vitæ S. Anscharii* lucem aliquam affundi, verum etiam haud parvam in *Historia nostra Seculi IX.* lacunam suppleri posse confido. Veteres Auctores, quantum fieri potuit, ipsos loqui sino, & ea, quæ *Rembertus* sæpius inverso ordine & loco alieno narravit, veris suis annis ac temporibus quodammodo me restituissse spero. Eodem negotio credo, me exhibuisse *Specimen Excerptorum*, quibus, & quo modo, *Historia nostra septentrionalis*, per omnia Secula, ex cunctis Medii Ævi Scriptoribus exteris, collatione cum Historicis patriæ instituta, suppleri posset & deberet. Unde iis, qui opus aliquod in *Historia Patriæ* moluntur, labor redderetur facilior, nec opus esset, vasta & sumtuosa volumina aut emere aut sæpius frustra quærere. Fateor quidem nec dubito, plura, quam hic trado, *Rerum Danicarum ac Septentrionalium vestigia* apud veteres Scriptores inveniri, quum autem multi dentur libri, quos mihi videre non contigit, talia aliis commodiorique occasione investiganda relinquo: Hæc interim hac vice Speciminis loco sufficiant. Ad uberiolem hujus Chronologiæ elucidationem adnectere placuit *Tabulam Genealogicam Regum ac Principum Danorum*, ex familia scil. Regia Jutiæ australis, qui ævo Anschariano viguerunt, & quorum nomina apud Scriptores coævus, maxime exteros occurrunt.

An. 801.

Ante Octobrem hujus anni, & quidem, ut puto, die 8. Septembris (b), *S. Anscharius* natus sit; nam circa exitum Septembris aut initio Octobris Anno 864. quatuor mensibus & amplius ante obitum suum, qui incidit in d. 3. Febr. An. 865, ægrotare cœpit. *Remberti Vit. S. Ansch. Cap. XXXIII.*

An. 802.

CAROLUS Imperator, ætatis tempore, missis *Saxonum* (c) exercitu, *Transalbinos Saxones* (d) vastavit. *Annal. Bertin. ap. Du Chesne T. III. p. 165.*

Die 8. Septembris *Anscharius* annum ætatis secundum ingreditur.

An. 804.

Imperator æstate in *Saxonia* ducto exercitu, omnes, qui *trans Albiam* (e) & *Wimbuodi* habitabant, *Saxones*, cum mulieribus & infantibus (f) transtulit in *Fran-*
ciam,

(a) Vide supra ad finem Prologi *Vitæ S. Anscharii* p. 429.

(b) Vide supra ad *Vitæ S. Ansch. Cap. I. Not. (f).*

(c) Plurimi quidem *Francorum Annales* habent *Saxonum*, sed nonne legendum *Francorum*; vix enim Cæsar ad vastandam ipsorum gentem *Saxones* misit, & *Annales Fuldenses* ap. Du Chesne T. II. p. 539. ita dicunt: *Transalbani Saxones a Francis vastantur.* Nisi pro *Saxonum* legendum malis in *Saxoniam*, ut loquuntur *Annales Metenses* ibid. T. II. p. 290. & *Regino* ap. Pistor. T. I. p. 34.

(d) c. *Holfati*, qui etiam *Nordalbingi* a veteribus vocantur.

(e) Cel. *Eckartus* *Rer. Francic. T. II. p. 35.* in ea est sententia, *Transalbinos* in *Franconiam* ablegatos esse, & locum habitationis inter *Radantiam* & *Moenum* accepisse, ibique extorres permanisse. Nominantur, ita pergit *Eckartus*, adhuc in *Dipl. Ottonis III.* quo An. 996. confirmat Præcessorum suorum præcepta de *Servis* vel *Slavis* sive *Parochis*, quos *Bargildon* dicunt, seu *Saxonibus*, qui *Nortelbingi* dicuntur, sive cæteris accolis, pro liberis hominibus, in ejusdem Ecclesiæ prædiis manentibus. Eadem iisdem verbis *Conradus II.* Anno 1032. rata habuit. *Nortelbingi* vero iidem sunt, qui *Saxones Transalbini* vocantur. Conf. *Schuback Diss. de Transportat. Saxonum.*

GENEALOGIA

Stirpis Regiæ Danorum

ævo Anschariano

in Jutia australi regnantis.

SIGEFRIDUS Danen non adeptus. Princeps Legationis Sigegit Widekindus An. 777 ad Carolum M. An. 782. Vixit adhuc & rolum M. An. 782. & o M. sociatur An. 807. recipit. Obiit circa vel

Halfdan,

Reginoldus filius fratris *Godefridi* Regis, interfectus in Slavia An. 808.

HEMMINGUS Rex Danorum, defunctus, cui successit A. 810. Patrem cum Carolo M. ad Eidoram facit A. 811. Moritur An. 812.

ARALDUS KLAK Dan. An. 812. Legatus ad Carolum M. tit. Regno pellitur A. 812. Iterum victus, ad imperatorem fugit 814. riam recuperare fructus tentat 815. 816. 817. *Godefridi filius* in societatem regni recipitur. Ita 821. An. 822. Legatos ad p. mittit. A. 823. ad Imp. venit titulum petit. A. 825. videtur re-utus. A. 826. Moguntia baptizatur. A. 827. iterum regno pellitur.

REGINFRIDUS Rex simul cum *Haraldo* eo regno pellitur A. 813. In prælio cadit. A. 814.

Hemmingus Halfdani filius, frater Regum *Haraldi* & *Reginfridi*, Obles apud Carolum M. 812. redditur 813. Occiditur in Walchria a contraneis suis A. 837. Hujus filii mihi videntur fuisse

Omnes in hoc Schemate, partim ex probabili conjectura con- tur mihi ex veteri *Danica Skioldung*, sed postea iterum expulsus. isse Propinqui & Agnati Filiorum *Lothario* adversus fratres facit, ris, quorum diversæ lineæ, per ipso Walachria donatus A. 841. *Biornonis Fernside* in Svecia, summ- itis fugit A. 842. Mortuus cir- dum hi ex *Herioldo* derivati, *Lod-* An. 846. ac forte Fionia pluribusque insulis

tibusve sibi sedes quærebant, five *Lodbrokus* ipse ejusque Nepotum autem, quoniam fuere sequentes oriundi, & quot ex iis ad hanc Ge-

Turgesius An. 815. 835. &

in patria *Thurgils* live

Ragnerus f. *Ragenarius* An. 810

Reginarius alius & *Reolfus*

Hastingus, qui & *Gurmundus* Rin- adhuc 832.

Hals & *Wrm* A. 832. an- dicitur.

Hoferi live *Oferi* A. 841.

Bierius fil. *Lothbroci* A. 8

Berno A. 855. 856. 858. 4

Sydroc, *Sidric* A. 852-856

idem qui *Sigefridus* A.

Amelaus, *Sytaracus* & *Yv-* vegi, anne ex filiis *Lo-*

Gillandus cum Danis, *Rol-*

Welandus A. 861. 862. 86

Roricus, *Sineus* & *Truvor*

Sveci, *Dani* an *Borusli*

Roricus, A. 862. nuper

rico nepote *Haraldi Klak*

Ruinus sub Carolo simplic

Maurus Rex Normannoru

Baretus Dux Normannoru

Abdagus Rex Annal. Fuld

Sigefridus & *Godefridus* al

Godefridus, *Rodulfus* procul dubio locarium cum Patre baptizatus 826. A. 864. ac Karolus eum cepit. Ann. in societatem 872. cum Regni suscipit, Carolo eique terram colloqui- ad inhabitandum habet, dum dat An. eidem inf. 850. A. Lothar- delis. Oc- rio deficit, Fri- cius Ann. 873. fiam aggredi- tur 852. Cum Carolo conciliatur A. 853. Cum *Rorico* Daniam irrita successu repetit, Dorestado se continet A. 855.

Guttorm Dux

AAR- narcha

Kanutus Dana-ast.

HARALDUS BLAATAN Rex Danicæ.

THYRA Danebod Regina Danicæ, nupta **GORMONI GRANDÆVO** Monarchæ Danicæ.

Manegoldus baptizatus cum Patre A. 852.

Godefridus junior, qui A. 882. baptizatur Filiamque, quam *Roricus* habuit, obtinet, ac *Gislam Lotharii* filiam uxorem ducit. A. 884. Normannis adsentit. A. 885. a fidelitate Imperatoris subducitur ac trucidatur. Hujus filia dubio procul fuit

Reinbild f. *Ragnbildis* nata circa 883. Danorum Fresonumque germine procreata, nupta *Theodorico* Com. Ringelhi. f. Oldenb.

MATHILDIS Imperatrix, uxor **HENRICI AUCUPIS.**

ciam, & pagos Transalbinos Abodritis (g) dedit. Eodem tempore GODEFRIDUS Rex Danorum venit cum Classe sua, nec non & omni Equitatu regni sui ad locum, qui dicitur Liestorp (h), in confinio regni sui & Saxoniae (i). Promisit enim, se ad colloquium Imperatoris venturum. Sed consilio suorum territus, propius non accessit, sed quicquid voluit, per Legatos mandavit. Nam Imperator super Albiam sedebat, in loco, qui dicitur Holdunsten (k). Et missa ad GODEFRIDUM Legatione pro profugis reddendis, mense Septembrio Coloniam venit. *Annal. Bertin.* p. 166. *Regino* ap. Pistor. T. I. p. 35.

Die 8. Septembris *Anscharius*, finito tertio, annum ætatis quartum incipit.
An. 806.

S. Anscharii Mater obiit, cum ille esset quinque annos natus; Die enim 8. Sept. quintum ætatis annum implevit. A Patre in Scholam, scil. Monasterii Corbeie veteris in Gallia, & quidem sub Adelardo Abbate, mittitur. *Rembert.* Cap. I. *Gualdi* Præfat. *Gerardi* Vit. S. Adalhardi ap. Mabill. Act. SS. Bened. T. V. p. 345.

An. 807.

Halfdan (l), *Nordmannorum Dux*, Carolo M. fœdere jungitur; sic enim *Poeta Saxo* ap. Du Chesne T. II. p. 169.

Interea *Northmannorum Dux*, ALFDENI dictus,
Augusto, magna sese comitante caterva,
Subdidit, atque fidem studuit firmare perennem.

Dani

- (f) *Eginbard.* Vit. Car. M. Cap. 7. de his ita scribit: *Decem hominum millia ex his, qui utrasque ripas Albis fluminis* [scil. in Holfatia & Wigmodia sive districtu Bremensi] *incolebant, cum uxoribus & parvulis sublatos transtulit, & huc atque illuc per Galliam & Germaniam multimoda divisione distribuit.*
- (g) *Eckartus* Rer. Franc. T. II. p. 35. observavit, tunc Obotritos in Wagriam, veterem Cimbrorum & postea Saxonum civitatem immigrasse. Quod tamen hinc non satis probatum est, & a Mich. Ricbey in Diss. de Conoburgo Smelding. p. 38. negatur. In *Vita Wala* Abb. ap. Mabill. Act. SS. Bened. T. V. p. 473. Obotriti dicuntur *Abitrices*.
- (h) *Annales Franc. auctiores* ap. Du Chesne T. II. p. 19. qui hæc ad An. 805. referunt, habent *Sliestorp*. *Vita Caroli M.* ibid. p. 61. *Sliestorp*. *Mon. Egoism.* ib. p. 81. *Sliestorp*. *Regino* ap. Pistor. T. I. p. 35. *Schlieswich*. Et forte *Slerwicum* in principio *Sliestorp* vocatum fuit.
- (i) *Saxonia & confinia Regni Danorum* etiam antiquissimis temporibus, sicut & postea, eodem loco terminata sunt, fluvio scilicet *Eidora*.
- (k) *Chronicon Moissiac.* ap. Du Chesne T. III. p. 145. locum corruptius *Oldonstæck* vocat, & ultra *Alaram* collocat. *Monach. Egoism.* ibid. T. II. p. 81. *Ondulstetin*. In alijs *Francor. Annal.* ibid. T. II. 43. 61. 252. T. III. p. 291. legitur *Hodumsteti*, *Holdunsteti*, *Holdunstetin*, & *Holdensteti*. Hodie locus ille dicitur *Hollenstedt*, Advocatia & Paroecia in Principatu Luneburgensi. *Eckart* Rer. Franc. T. II. p. 34. putat esse *Oldestadium*, sub oppido Ulzena ad Ilmenaviam amnem in pago Bardengau situm. *Hamsfortius* supra p. 267. hunc locum per *Hollingstedt* haud procul Slesvico perperam explicat. Alii neque rectius ex hoc nomine faciunt *Heiligenstede*, alii *Holstein* sive *Holfatiam*, vid. *Danckwerth* p. 160.
- (l) Quæ heic de *Halfdano* narrat *Poeta Saxo*, nemo, præter illum, veterum Scriptorum, quod scio, retulit. Quis autem hic fuerit, difficile dictu est. Ante Seculum IX. inter vetustissimos Danorum Reges & Principes fuere minimum duo aut tres *Halfdani*, ut docent supra inserti Regum nostrorum Catalogi. Forte hic *Halfdanus*, qui Seculi IX. initio vixit, & Carolo M. se subdidit, fuit pater *Hemmingi* illius, quem *Annales Fuldenses* An. 837. occisum perhibent, & consequenter, ut creditur, etiam pater *Annulonis*, *Haraldi Klak*, & *Reginfridi* Regum. Idem, ex mea conjectura, fuit frater junior *Sigefridi* & *Godefridi* Regum, aut forsan eorundem affinis, & sine dubio idem, qui Anno 782. erat Princeps Legationis *Sigefridi* ad *Carolam M.* Vid. *Annal. Francor.* ap. Du Chesne T. II. p. 32. 54. 537. T. III. p. 157. 283. apud quorum quosdam nomen *Halfdan* deformatum est in *Haltoni*, *Almtram*, & *Altdem*. Hujus forte nepos fuit recentior *Halfdanus*, qui vixit An. 867. 878. qui nominatur in *Annal. Fuld.* ibid. T. II. p. 566. in *Chron. Sax.* Gibson p. 81. 83. *Sim. Dunelm.* ap. Twisden p. 14. 17. 21. 70. *Ric. Hagustald.* ib. p. 299. sq. *Adam. Brem.* L. I. c. 33. Et forte adhuc recentior *Halfdanus* vixit An. 911. *Chron. Sax. Gibf.* p. 103. *Order. Vis.* in *Script. Norm.* p. 516.

Dani & Norwegii, vel *Ostmanni*, ut vocantur, *Hiberniam* primum incur-
sionibus intrarunt (*). *Rod. O Flaberty Ogyg.* p. 433.

Die 8. Septembris *Anscharius* annum ætatis suæ sextum absolvit, septimum
exorsus.

An. 808.

Quia nunciabatur, *GODEFRIDUM Regem Danorum* in *Abodritos* ^(m) cum
exercitu trajecisse, *Carolus* filium suum ad *Albiam* cum valida *Francorum & Saxo-*
rum manu misit, jubens vesano Regi resistere, si *Saxonie terminos* aggredi tentaret.
Sed ille, stativis per dies aliquot in littore habitis, expugnatis etiam & manu captis
aliquot *Sclavorum Castellis*, cum magno copiarum suarum detrimento reversus est.
Nam licet *Draconem* (*), Ducem Abotritorum, popularium fidei diffidentem, loco
populisset, & *Godelaibum* alium Ducem dolo captum patibulo suspendisset, *Abodri-*
torumque duas partes sibi vectigales fecisset, optimos tamen militum suorum &
manu promptissimos amisit, & cum eis *filium fratris sui* ⁽ⁿ⁾, nomine *Reinaldum* ^(o),
qui in oppugnatione cujusdam oppidi, cum plurimis *Danorum Primoribus* est inter-
fectus. Filius autem Imperatoris *Carolus* in *Albiam* pontem junxit ^(p), & exerci-
tum, cui præerat, in *Linones* ^(q) & *Smeldingos* ^(r), qui & ipsi ad *GODEFRIDUM* Re-
gem defecerant ^(s), quanta potuit celeritate, transposuit. Populatisque circumqua-
que eorum agris, transito iterum *flumine*, cum incolumi exercitu in *Saxoniam* se re-
cepit.

(*) Tum *Roscomaniam* regionemque adjacentem ferro flammaque vastarunt &c. *Warai* Antiqv. Hibern.
p. 122.

(m) *Chron. breve* ap. Du Chesne T. III. p. 129. sic habet: *GODEFREDUS Rex Normannorum* cum exercitu ve-
nit in *Wenedonia*. *Eginhardus* Vit. Car. M. c. XIV. ita de *GODEFRIDO* scribit: *Jam Abodritos, vicinos*
suos, in suam ditionem redegerat, jam eos sibi vectigales fecerat. *Chron. Moisfac.* ap. Du Chesne T. III. p.
145. rem his verbis expedit: „*Karolus* Imp. misit *Karolum* filium suum Regem super *Saxonia ultra Albiam*
„ad illos *Sclavos*, qui vocantur *Linai*, & vastavit maximam partem regionis ipsius: Sed & aliqui ex nostra
„parte ibidem ceciderunt. Et *GODEFREDUS Normannorum Rex* venit super illos *Sclavos*, qui dicuntur
„*Abotriti*, & vastavit magnam partem regionis eorum, & aliquas civitates destruxit“.

(*) *Draeco* i. *Trafco* Abodritorum Dux postea a Danis in urbe *Reric* interfectus, vide infra ad An. 809.

(n) Fratrem illum *Godefridi* credo fuisse *SIGEFRIDUM*, qui ante eum Rex fuit, ad quem An. 777. fugit
Witekindus, qui ad *Carolus* M. An. 872. Legatos mittit, & ab eo An. 798. Legatum accipit,
Eginb. Annal. ap. Du Chesne T. II. p. 240. 242. 249. Conf. *Grammii* Not. ad Meurf. p. 97.

(o) *Chronicon Moisfac.* ap. Du Chesne T. III. p. 145. „Ibi fuit *Reginaldus*, nepos ejus, qui *primus post eum*
„in Regno fuit; interfectus, & multi de populo *Normannorum* ibidem corruerunt“. Alii *Annales* hunc
Reginoldum & Reginboldum appellant, *Regino & Annales Metenses Reginbaldum*.

(p) *Albiam* ponte junxit, sic habent ceteri *Annalistsæ*.

(q) *Regino* ap. *Pistorium* T. I. p. 37. & *Eginb. Annales* ad An. 808. 811. ap. Du Chesne T. II. 254. *Hilinones*
habent, hinc bellum illud ab *Eginbardo* in Vit. Car. M. c. XIV. *Hilinsonicum* vocatur. In autographis
forte scriptum fuit *Hlinones*; veteres enim sæpius ante L posuerunt literam H. *Poëta Saxo* ap. Du Chesne
T. II. p. 169. *Linus* habet, & in *Chron. Moisfac.* ad An. 808. 811. *Linai & Lanai* corrupte dicuntur.
Adamus Brem. L. II. c. X. *Lingones*, & *Helmoldus* ed. Bangerti p. 6. *Linguones*. Hos nonnulli sedes circa
Luneburgum habuisse putant, sed falluntur omnino; nam ad populos *Slavorum* pertinuerunt, & Impera-
tor, *Aquisgrani* moratus, exercitum suum *ultra Albiam* trajecto fluvio in *Linones & Smeldingos* transmisit,
ergo hæ gentes ab hac & Slavica parte *Albis* fluvii habitaverunt. *Adamus & Helmoldus* l. c. *Lingones*, qui
iidem sunt ac *Linones*, inter *Polabos & Warnos* collocant, & inter hodiernos *Lauenburgenses & Rostochi-*
enses. Sedes ergo *Linorum* *ultra Eldam* fluvium & in Comitatu *Sverinenfi* ac *Vandalie Ducatu* quærenda
est. *Eckart* Rer. Franc. T. II. p. 67. *Linones* ab amne *Lina*, nunc *Lockenitz* dictos putat. Conf. *Staphorst*
T. I. p. 10. 654. *Schminckii* Not. in *Eginhardum* p. 70. 194. *Schlöpke* Chron. Bardevic. p. 144.

(r) *Smeldingam* *Eckartus* Rer. Franc. T. II. p. 53. per *terram ad Eldam* exponit, sic dictam a *Seme*, quod *Slavis*
terram notat, & *Elda* amne. Cumque *Smeldingi*, vicini *Linorum*, etiam *ultra Albim* a parte Slavica, ac
inter *Eldam* & tractum *Hamburgensem* habitarent, crederem, illos fuisse eosdem, quos *Adamus* L. II. c. X.
Polabingos, & *Helmoldus* Lib. I. c. 2. *Polabos* dicunt, hodie vero *Raceburgenses* sive *Lauenburgenses* dictos,
terminus tamen nobis ignotis & longe aliter ac hodie distinctis.

cepit. Erant cum GODEFRIDO in expeditione prædicta *Sclavi*, qui dicuntur *Wilzi* (s). Qui propter antiquas amicitias, quas cum *Abodritis* habere solebant, sponte se copiis ejus conjunxerant. Ipso quoque in *regnum suum* revertente cum præda, quam in *Abodritis* capere poterunt, & ipsi domum regressi. GODEFRIDUS vero, priusquam reverteretur, destructo *Emporio*, quod, in *oceanî littore* (u) constitutum, lingua Danorum *Reric* (v) dicebatur, & magnam regno illius commoditatem, *vestigium persolutione*, præstabat, translatisque inde *negotiatoribus*, soluta classe ad portum, qui *Liesthorp* (x) dicitur, cum universo exercitu venit. Ibi per aliquot dies moratus, *limitem regni sui*, qui *Saxoniam* respicit, *vallo munire constituit* (y), eo modo, ut *ab orientalis maris sinu*, quem illi *Ostfarsaltz* (z) dicunt, *usque ad occidentalem oceanum*, totam *Egidoræ* fluminis ripam aqvilonalem munimentum prætexeret, *una tantum porta dimissa*, per quam carra & equites emitti & recipi potuissent. Diviso itaque opere inter duces copiarum, domum reversus est. — Imperator vero, ædificatis per Legatos suos *super Albiam duobus Castellis* (*), præsidioque in eis con-

K k k k k 2

tra

(s) Ab antiquis adeo temporibus, videtur jus illud derivatum esse, quod, etiam post aliquot Secula, Reges Danorum, præcipue WALDEMARUS I. CANUTUS VI. & WALDEMARUS II. sibi armis & fœderibus vindicandum sumserunt. Unde *Fridericus II.* Imp. Regi nostro WALDEMARO II. An. 1214. Privilegium concedit, quo omnes terminos ultra *Elenam & Albiam*, quos Rex CANUTUS, multis provectus injuriis, cum fratre suo jam dicto WALDEMARO Rege, armis obtinuit & possedit, & quicquid in *Slavia* Rex CANUTUS, comparatum paterno suoque labore tenuit, Regno ipsius addidit. Dipl. orig. adhuc in Archivo Regio asservatur. Conf. *Hvitfeld* p. 180. ubi male *Eidora* pro *Eldena* legitur, it. p. 243.

(t) *Wilzi* erant *Pomeranorum pars*, a citeriori parte *Odoræ* fluvii habitantes, a fortitudine sic dicti. Lingua propria *Welezabi* s. *Welezabi* dicebantur, *Eginbard.* ap. Du Chesne T. II. p. 98. 245. *Wladawi* autem in lingua Slavica idem est ac *regentes populi*, observante *Jordano* in Orig. Slav. P. III. p. 192. Hi *Wilzi* alio nomine, forte a civitate *Loitz*, *Leuticii* sive *Luticii* dicebantur. Sub eo nomine comprehendebantur quatuor illi populi, *Circipani* & *Kyzini* ab una, *Tholenzi* & *Redarii* sive *Riadari* ab altera parte *Penis* fluvii, *Helmoldus* Ed. Bangerti p. 6. 11. 61. Eos *Adamus Brem.* p. 19. 39. Ed. Lind. *Chizzinos*, *Circipanos*, *Tholosantes* & *Retharoi* appellat. *Tolenzi* sive *Tholosantes* a *Thollensb* fluvio, & *Redarii* sive *Rethari* a *Reibre* vulgatissima civitate sine dubio sic dicti sunt. *Krantzius* *Wandal.* L. II. c. 22. *Reibre* eandem cum *Oldenburgo* *Vagriæ* civitatem male facit, vid. *Staphorst* T. I. p. 191. *Kyzini* sunt, qui in tractu *Gutzkoveni*, & *Circipani* qui circa *Penim* habitant. *Wilzorum* nominis reliquæ forte in vico *Wilsnac* supersunt.

(u) In littore *Maris orientalis* sive *Baltici*, quod hic *oceanus* dicitur.

(v) *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 54. *Rericum* urbem in littore *Wagriæ* sitam fuisse putat, quam GODEFRIDUS destruxit, quia eam servari posse diffidebat. Melius ii faciunt, qui *Rericum* fuisse magnam *Abodritorum civitatem*, ab *Adamo* p. 19. *Magnopolim*, & ab *Helmoldo* p. 6. *Miklinburgk* dictam, credunt, circa *Wisnatiæ* olim sitam, ex qua *Abodriti* sive *Obotriti* alio nomine etiam *Reregi* appellati sunt, *Adam.* l. c.

(x) Legendum, sicut supra ad An. 804, *Liesthorp*. Conf. *Annal. Loifel.* ap. Du Chesne T. II. p. 45. In *Remberti Vit. Ansb.* Cap. XXI. locus ille nominatur *Portus Slaswich*, & Cap. XXVIII. *Vicus Sleswic*, hodie *Slesvig*, *Slesvicum*, Metropolis *Jutiæ Australis* sive Ducatus *Slesvicensis*.

(y) Habemus hic prima vestigia decantatissimi illius Munimenti Danici, *Donewerk* sive *Donewirki* nuncupati. Putat *Cel. Gebhardi Hist. Dan.* p. 381. heic reperiri originem *Vallorum Eidorensium*, quæ adhuc ad inundationes fluminis prohibendas sustentantur.

(z) *Annales Loifel.* l. c. habent *Esfarsaltz*. *Mon. Egoism.* ap. Du Chesne T. II. p. 83. *Oestarsaltz*, *Eginb. Annal.* p. 255. *Ostersaltz*, quod ap. *Reginomen* ad h. a. corrupte legitur *Hofarsaltz*. Nomen hoc belle convenit cum illo, quo veteres Islandorum Historici *Mare Balticum* nominarunt, scil. *Eystra Saltz*, *Stor. Sturl.* T. I. p. 218. *Austur i Saltz* ib. p. 277. *Æiftra Saltz*, *Ol. Trygg. Sag.* T. I. p. 36. Nos Dani hodie *Ostfarsen* dicimus. Mare illud suo tempore sic describit *Eginbardus* *Vit. Car. M. c. 12.* „Sinus quidam ab occidentali oceano orientem versus porrigitur, longitudinis quidem incertæ, latitudinis vero, quæ nusquam centum millia passuum excedat, cum in multis locis contractior inveniatur“.

(*) Unum horum Castellorum exstructum videtur superius ad Albiam ad compescendos *Slavos*, alterum inferius contra *Danos*, dictum sine dubio *Hochburg*, *Hohenburg*, *Hobburbi*, quod nomen apud Scriptores Francicos ad An. 810. corruptum legitur in *Hobbuoki*, *Hochuoki*, *Hobbuchi* & *Hobbuochi*. Recte igitur *Lambertus Schafnab.* ap. *Pist.* T. I. p. 153. ad An. 808. sic scribit: *Hohenburg Castellum impositum est Albi flumini*
ab

era *Slavorum* incursiones disposito, Aquis Natalem Domini celebravit. *Annal. Bertin.* ap. Du Chesne T. III. p. 168. *Metenses* ibid. p. 293. *Regino* ap. Pistor. T. I. p. 36. 37.

Die 8. Septembris *Anscharius* annum ætatis suæ septimum finivit, octavum ingressus. Circa hæc tempora, vel paulo ante *Anschario* Visio prima de matre sua & S. Maria obtigit. *Rembert.* Cap. I.

An. 809.

GODOFRIDUS *Rex Danorum* per *negotiatores* quosdam, quos damnavit^(a), dum audisset, quod *Imperator* ei fuisset iratus, eo quod in *Abodritos* anno superiore duxisset exercitum, & suas ultus esset injurias, addens velle se purgare dixit ab eo, quod ei objiciebatur, *sceleris irruptionem* ab illo primitus fuisse inchoatam. Petebat etiam, ut conventus Comitum *Imperatoris* atque suorum juxta *terminos Regni sui trans Albiam* fieret. In quo res invicem gestæ proferri & emendatione digna inter partes emendari potuissent. Non abnuit *Imperator*, colloquiumque *trans Albiam* habitum cum *Primoribus Danorum*, in loco, qui dicitur *Melac*^(b), multisque hinc & inde prolatis enumeratisque rebus, negotio penitus infecto discessum est. *Trafco*^(c) vero Dux *Abodritorum*, postquam *filium* suum postulanti GODEFRIDO obsidem dederat, collecta popularium manu, & auxilio a *Saxonibus* accepto, vicinos suos *Wulzos*^(d) aggressus, agros eorum ferro & igni vastat. Regressus^(e) domum cum ingenti præda, accepto iterum a *Saxonibus* validiori auxilio, *Smeldingorum*^(f) *maximam Civitatem*^(g) expugnat. Atque his successibus omnes, qui ab eo defe-

cerant,

ab *Imp. Carolo contra Danos*. *Annalista Saxo* ap. Eccard. T. I. p. 174. male legit *Hodenburch*. Vix dubitari debet, in hoc *Castello Hobburbi* sive *Hobenburg* origines *Hamburgi* & nominis & urbis querendas esse. Quod etiam vult *Mich. Richey* de *Connoburgo Smeld.* p. 25. 28. Erat ergo hoc *Hamburgense Castellum*, quod *Wilzi* post biennium occuparunt, vid. infra ad An. 810.

(a) Videtur hic error aliquis librarii & defectus inesse, qui ex *Annal. Metens.* ap. Du Chesne T. III. p. 294. sic corrigi potest: „Interea GODEFRIDUS *Rex Danorum* per quosdam *negotiatores* mandavit Ducem, qui „*Fresiam* prævidebat, audisse se, quod ei *Imperator* esset iratus &c. Conf. *Vit. Car. M.* ib. T. II. p. 64. *Eginb. Annal.* ib. p. 255.

(b) Plerique *Annalistas Melac* legunt. Sed *Eginbardi Annales* l. c. locum nominant *Badensflet*. An locus ille, quod conjicit *Eckart* *Rer. Franc.* T. II. p. 54, sit *Padensflet* ad *Egidoræ* ripam sinistram, non procul Novo Monasterio, inquisitione indiget. Ego autem opinor, me verum locum invenisse in paroecia *Bein-flet* sive *Beidenflet* prope ab Albi ad *Storam* fluvium sita. Et si etiam nomen *Melac* habere cupias, accipe, si placet, haud longe disitum prædium *Melbeck*, in quo aliqua nominis similitudo, ubi forte congressus *Legatorum Danorum* & *Francorum* habitus sit, *Legatis Cæsareis* alias in *Beidenflet* diversantibus.

(c) Anno superiore *Trafco* a GODEFRIDO expulsus & dominium ejus occupatum erat.

(d) Legendum *Wilzos*. De his vide ad An. 808. Not. (t).

(e) Quæ heic de præda a *Wilzis* reportata, deque *Civitate Smeldingorum* occupata, & de defectoribus ad partes reductis, *Trafconi* adscribuntur, *Monachus Egoism.* ap. Du Chesne T. II. p. 84. ad *Francos* & *Saxones* transfert. Hi autem ejus scederati & auxiliares erant. *Annales Fuldenses* ib. p. 541. rem ita narrat: „*Trafco* „Dux *Obodritorum*, postquam cum auxilio *Saxonum Wilzos* & *Smeldingos* perdomuit, & omnes, qui a „se defecerant, reverti coëgit, in *Emporio Reric* ab hominibus GODEFREDI per dolum interfectus est“.

(f) De *Smeldingis* vid. supra ad An. 808. Not. (r).

(g) *Chron. Moissiac.* ap. Du Chesne T. III. p. 145. de hac expeditione ita: „*Karolus* in illa ætate misit scaras „suas ad *Marchias*. Et aliqui de illis *Saxones* venerunt, *ultra Albiam* fugerunt. Ibi unam *Civitatem* cum „nostris *Guinildinis*, qui appellantur *Semeldini*, *Connoburg*“. Quis non videt, locum hunc corruptum & mutilum esse. Ultima verba *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 54. 55. sic exponenda vult: *Ibi cum nostris Winidis ceperunt unam Civitatem, Connoburg dictam, eorum nempe Winidorum sive Slavorum, qui appellantur Semeldini*. Porro *Eckartus* pro *Connoburg* legendum putat *Camoburg* sive *Hamburg*, & hanc primam esse mentionem *Civitatis Hamburgensis*, quæ primo ad *Smeldingos*, nunc autem auxilio *Saxonum* ab *Obodritis* occupata & *Saxonibus* incolenda data fuit. Hanc vero *Eckarti* sententiam *Cel. Mich. Richey* *Diff. de Connoburgo* p. 29. 35. 36. 41. omnino & haud vanis argumentis refellit, verba *Chronici Moissiacensis* longe aliter explicans. *Maximam* ergo *Smeldingorum Civitatem*, quam *Trafco* expugnavit, non in *Hamburgo*, sed potius in urbe aliqua *Polaborum*, forte *Raceburgo*, aut alio dudum deleto nobisque jam ignoto oppido.

cerant, ad suam societatem reverti coëgit. — *Imperator*, cum ei multa de superbia & jaëtantia *Regis Danorum* ^(h) nunciaretur, statuit *trans Albiam* fluvium *Civitatem* ædificare, *Francorumque* in ea ponere præsidium. Cumque ad hoc per *Galliam* atque *Germaniam* homines congregasset, armisque ac ceteris ad usum necessariis rebus instructos per *Fresiam* ad locum destinatum ducere jussisset, *Traſco Dux Abodritorum* in Emporio *Reric* ⁽ⁱ⁾ ab hominibus GODEFREDI per dolum ^(k) interfectus est. Sed *Imperator*, postquam locus *Civitati* constituendæ fuerat exploratus, *Egbertum* Comitem huic negotio exeqvendo præficiens, *Albiam* trajicere & locum jussit occupare. Est autem locus ^(l) super ripam *Sturiæ* fluminis, vocabulo *Effesfelt* ^(m). Hic occupatus est ab *Egberto & Comitibus Saxonis* circa *Idus Martias* & muniri ⁽ⁿ⁾, cæpit ^(o). *Annal. Bertin.* p. 69. *Metens.* p. 293. *Regino* ap. Pistor. T. I. p. 38.

Die 8. Septembris *S. Anſcharius*, anno ætatis suæ octavo completo, nonum intravit.

An. 810.

Imperator Aquisgrani adhuc degens, & contra GODEFRIDUM Regem expeditionem meditans, nuntium accepit, *Classem CC. navium* de *Nortmannia* ^(p) *Fresiam* appulisse ^(q), totasque *Fresiaci littori adjacentes insulas* esse vastatas. Jamque exercitum illum in continenti esse, ternaque prælia cum *Fresonibus* commisisse, *Danosque* victores *tributum victis imposuisse*, & vectigalis nomine *C. libras argenti a Fresonibus* ^(*) jam esse solutas, & Regem GODEFRIDUM domi esse. Et revera ita erat. Qui nuntius adeo Imperatorem concitavit ^(r), ut, misis in omnes circumquaque regiones ad congregandum exercitum suum nunciis, ipseque sine mora exiens, primo quidem eis occurrere, deinde, transmissio *Rheno* flumine, in loco, qui *Lippia* vocatur,

(h) *Eginbartus* in Vit. Car. M. c. XIV. *Quorum Rex GODEFRIDUS adeo vana spe inflatus erat, ut totius sibi Germaniæ promitteret potestatem. — Jactabat etiam, se brevi Aquisgrani, ubi Regis comitatus erat, cum maximis copiis adventurum. Nec dictis ejus, quamvis vanissimis, omnino fides abnuebatur, quin potius putaretur tale quid inchoaturus, nisi festinata morte fuisset preventus.*

(i) De Emporio *Reric* vid. supra ad An. 808. Not. (v).

(k) *Chron. Moissiac.* hæc sub An. 810. ita narrat: GOTHOFREDUS Rex Normannorum misit quasi pacifice per insidias vasallum suum, ut in dolo DROSOCUM Regem Abodritorum occideret, quod ita factum fuit.

(l) *Chron. Moissiac.* etiam hæc sub An. 810. refert his verbis: „Et Karolus Imp. misit scaras suas ad Marchas, „ubi necesse fuit, & mandavit Civitatem ædificare ultra Albiam, in loco, qui dicitur Effefeldoburg, & mandavit illis hominibus, qui custodirent Civitatem“. Apud Saxonem Grammaticum, *Helmoldum*, & in Diplomatis Sec. XII. XIII. locus scribitur *Ezebo & Etzebo*. Nomen loci hodie est *Iszebo*.

(m) In *Annal. Loisel.* ap. Du Chesne T. II. p. 46. legitur *Effelfelt*. In *Annal. Merens.* ad An. 809. *Effelfeltb*.

(n) *Mon. Egolism.* ap. Du Chesne T. II. p. 84. *Et muniri cæptus est, & ædificata est fortissima Civitas Effelfelt.*

(o) Ap. ceteros Annalistas pro cæpit legitur cæptus.

(p) s: *Dania* & præcipue *Jutia*.

(q) *Eginbartus* Cap. XIV. de Godefrido Rege ita: *Frisiam quoque & Saxoniam haud aliter atque suas provincias æstimabat. Apud Reginonem legitur Pbryſiam & Pbryſionibus. Conf. Saxo Gramm. Ed. Steph. p. 167. Chron. Moissiac. ap. Du Chesne T. III. p. 146. Et occulte misit pyratas cum navibus in Frisia, qui fecerunt ibi magnum damnum de populo christiano. Poëta Saxo ap. Leibnit. T. I. p. 166. hanc Godefridi expeditionem Frisicam ad parvam solum insulam restringit, ita canens:*

Est quod, Northmannis vastantibus, Insula quædam

Parvula Fresonum damna tulit gravia.

(*) *Auſtor Hiſt. Ol. Tryggv. T. I. p. 67. forte ex longe vetustioribus Annalibus narrat, GUTTFREDUM Jutlandiæ Regem Hrærekum Frisiorum Principem occidisse, Frisiosque tributo subjecisse. Conf. Torſeti Ser. p. 404. sq. De more Fresonum tributum Danis solvendi, vid. Sax. Gram. p. 167.*

(r) Hinc non mirum, si KAROLUS, quod refert Saxo p. 167. audita morte GODEFRIDI, effuso gaudio exultavit, nihil eo casu unquam fortunæ suæ jucundius obvenisse confessus.

vocatur, copias, quæ nondum convenerant, statuit operiri. Congregatis tandem copiis, quanta potuit celeritate, ad *Alaram* fluvium contendit, castrisque juxta Confluentem ejus, quo *Wiseræ* flumini conjungitur, positis, minarum GODEFREDI Regis præstolatur eventum. Nam *Rex* ille ^(s) vanissima spe victoriæ inflatus, acie se cum *Imperatore* congredi velle jactabat. Sed dum *Imperator* memorato loco stativa haberet, diversarum rerum nuncii ad eum venerunt, hoc est, *Classẽm*, quæ *Fresiam* vastabat, domum regressam, & GODEFRIDUM Regem a quodam suo satellite ^(t) interfectum, *Castellum*que vocabulo *Hobbuoki* ^(u) Albiæ flumini appositum, in quo *Odo* ^(v) Imperatoris Legatus & *orientalium Saxonum* erat præsidium, a *Wulzis* ^(x) captum. — GODEFRIDO *Danorum* Rege mortuo, HEMMINGUS filius *fratris ejus* ^(y) in regnum successit, ac pacem cum *Imperatore* fecit Anno Domini nostri Jesu Christi DCCCXI. *Annal. Bertin.* p. 170. *Annal. Loisel.* ap. Du Chesne T. II. p. 47. *Regino* ap. Pistor. T. I. p. 38.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ nonum implevit, decimum incepit.

An. 811.

Condicta inter *Imperatorem* & HEMMINGUM *Danorum* Regem pax ^(z), propter hiemis asperitatem, quæ inter partes commeandi viam claudebat, in *armis tantum jurata* servatur, donec, redeunte veris tempore, & apertis viis, quæ immunitate frigoris clausæ fuerant, congregientibus ex utraque parte utriusque gentis, *Francorum* scilicet & *Danorum*, XII. *Primoribus* ^(a) super fluvium *Egidoram* ^(b), datis ^(c) vicissim

(s) *Mon. Egoism.* ap. Du Chesne T. II. p. 85. ita: Nam ille *Rex Daniscus* inflatus vana spe victoriæ &c.

(t) Sic & *Eginhartus* Cap. XIV. Nam a proprio satellite interfectus, & suæ vitæ & belli a se inchoati finem acceleravit. *Saxo Gr.* p. 167. *Propriis satellitis insidiis circumventus, ferro domestica fraudis interiit.* *Hist. Ol. Tryggv.* T. I. p. 67. *Gutfridum a suis hominibus casum* refert. *Chron. Moissiac.* ap. Du Chesne T. III. p. 146. GODEFREDUS fuit interfectus a suo Vassallo, & perdidit regnum cum vita. *Mon. Sangall.* ib. T. II. p. 130. singulare hoc anecdoton de morte ejus habet: „GODEFRIDUS Rex Nordinannorum, absentia Caroli „animatus, fines regni Francorum invasit, *Mosellanum*que pagum in sedem sibi prælegit. Cum vero falco „nem suum de aneta vellet extrahere, consecutus est eum filius suus, cujus nuperrime matrem reliquit, „& alteram super eam duxit uxorem, & cum gladio per medium divisit“ Hoc autem, reliquis omnibus aliter narrantibus, sine dubio falsus rumor fuit.

(u) Legendum procul dubio *Hobburbi*, *Hochburg* s. *Hohenburg*, in quo nomine prima vice apud Scriptores verosimiliter *Hamburgum* occurrit, cujus *Castellum* An. 808. a *Carolo M.* fundatum, de quo vid. paulo supra Not. (*), hoc anno 810. a *Wilzis* occupatum est. *Albertus Stadenfis*, vetus adeo Historicus, ad An. 810. non dubitavit hanc sententiam pro rata pronuntiare: „*Castellum*, inquit, *Hochburi*, quod nunc *Hamburg* „dicitur, Albiæ oppositum, in quo vico legatus Imperatoris erat, a *Wilzis* captum“. *Albertum* sequuntur *Lambecius* in *Orig. Hamb.* aliique. *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 53. e contra *Hamburgum* ab *Hobbuoko* omnino distingvit, dicens, *Hamburgum* significare *Castellum Indaginis* & in *Smeldingis* situm fuisse, *Hobbuockum* vero notare *Altum Fagum* altiusque ad Albim in veteri Marchia stetisse, *Linonibus* oppositum. Sed falli *Eckartum*, *Cel. Mich. Richey* in *Disp. de Connoburgo Smeldingorum* monstravit. Conf. quæ supra ad An. 808. Not. (*) & An. 809. Not. (g) scripta sunt.

(v) In *Annal. Metens.* *Oddo* scribitur, ab aliis *Vodo* dicitur, idem forte, qui An. 811. pacificationi inter Danos & Francos interfuit.

(x) Potius *Wilzis*, de quibus vide supra ad An. 808. Not. (t).

(y) *Frater* ille *Godefridi*, & *Hemmingi* pater, vix alius esse potuit, quam SIGEFRIDUS Rex, qui vixit & in *Jutia* regnavit ad Seculi VIII. finem, de quo supra ad An. 808. Not. (n). *Hist. Ol. Tryggv.* T. I. p. 67. *Hemmingum fratrem* *Gutfredi* perperam vocat. Conf. *Torfaei* *Ser.* p. 404.

(z) Hinc apparet, pacem anno superiore, statim a morte GODEFRIDI inter *Imperatorem* & HEMMINGUM conventam ac ad interim juratam esse.

(a) Fere omnes Francorum Annalistæ in *duodecim Primoribus* conveniunt, licet apud plurimos solum decem ab utraque parte numerentur, apud aliquos solum novem. *Annales Loisel.* & *Mon. Egoism.* *Bernardum Comitum* addunt, ut sic fiant numero undecim. In *scriptione nominum* pene omnes variant, quod sine dubio *librariorum culpa* factum est. Qui fuerint aliquot horum Comitum, explicat *Eckart* *Rer. Fr.* T. II. p. 67.

vicissim secundum ritum ac morem suum sacramentis, pax confirmatur. *Primores* autem, de parte *Francorum* hi fuere: *Walach* Comes filius Bernardi, *Burchardus* Comes, *Hurocus* Comes, *Vodo* ^(d) Comes, *Meinhardus* Comes, *Egbertus* ^(e) Comes, *Theodericus* Comes, *Abo* Comes, *Osdach* Comes, *Wicman* Comes: De parte vero *Danorum*, in primis fratres *HEMMINGI*, *Hacuvin* & *Angandeo* ^(*), deinde ceteri honorabiles inter suos viri, *Offrid* cognomento *Turdinulo*, & *Warsten*, & *Suomi* ^(f), & *Vuirm*, & alius *Osfrid* filius *Eiligen*, & *Offrid* ^(g) de *Sconatue* ^(h), & *Hebbin*, & *Aduuin* ⁽ⁱ⁾. *Imperator* vero cum *HEMMINGO* pace firmata, & *Placito* generali secundum consuetudines *Aqvis* habito, in tres partes Regni sui totidem exercitus misit, unum *trans Albiam* in *Linones* ^(k), qui & ipsos vastavit, & Castellum *Hochbuoki* ^(l), superiori anno a *Wulzis* destructum, in ripa *Albiæ* fluminis restauravit. *Annal. Bertin.* ap. Du Chesne T. III. p. 170. *Regino* ap. Pistor. T. I. p. 39. *Eginh. Annal.* p. 257.

Carolus M. Ecclesiam, *Hamburgi* ^(*) superioribus annis condi cceptam, consecrari facit; quam *Heridago* Presbytero committit, eidem Cellam *Hrodname* attribuens, ac disponens, *Hamburgensem Ecclesiam* cunctis *Slavorum Danorumque* gentibus *Metropolim* statuere. *Rembert.* Cap. XI. *Ludovici Pii* Præceptum de An. 834. *Adam. Brem.* ap. Lindenbr. p. 5. Conf. *Lambecii* Orig. Hamb. ibid. p. 3. 4.

Hoc & forte sequentibus annis *CAROLUS M.* laxavit *Nordalbingorum captivitatem*, quam ob perfidiam, in ipsis christianitatis initiis patratam, *per septennium* passi sunt, eorum autem terram, ne locus ille a *Barbaris* invaderetur, *Ecberto* Co-

LIIII 2

miti

(b) *Annales Loifel. & Mon. Egoism.* addunt: *In loco qui vocatur . . .* nomine loci non expresso.

(c) Pro *datis* legitur ap. *Adelmu* Freher. T. II. p. 413. *in loco, qui vocatur Claris*, quod forte est error librarii, neque circa *Eidoram* invenitur locus aliquis, qui hujus nominis similitudinem habet.

(d) Idem forte, qui supra ad An. 810. *Odo* vocatur, Legatus Imperatoris & Præfectus Castelli *Hamburgensis*, & qui An. 834. in prælio perit, *Annal. Fuld.* p. 546.

(e) *Egbertus Comes* idem est, qui An. 809. a *Carolo M.* missus est ad occupandum & muniendum locum in *Holtatia*, Castellum scil. *Effesfelt* sive *Itzebo*. De ejus familia & posteris vid. *Eckart* Rer. Fr. T. II. p. 713.

(*) *Gandeo* nominatur ap. Du Chesne T. II. p. 65.

(f) Apud *Adelmu* Freher. p. 13. legitur *Suonus*, quod, si recte, fieri potuit *Sveno*. Sed nonne pro *Suomi* legendum sit *Gluomi* s. *Gluomus*, ille scil. qui infra sub An. 817. Custos *Normannici* littoris appellatur, si modo ille Regis *Danorum*, & non Imperatoris, vices gerebat.

(g) Pro *Offrid* forte ubique legendum *Osfrid*, nisi ubique *Offrid* malis; nam *Offer* est vetustum nomen viri proprium apud *Danos*.

(h) Male deformatum est hoc provinciæ nomen in *Desconatue*. Melius in *Annal. Loifel.* legitur *de Sconanue*, & in *Eginh. Annal.* *Sconowe*, quod sine dubio *Scaniam*, *Skaney*, *Skaane*, notabit.

(i) Ultimi duo procul dubio sunt iidem *Danorum* Magnates, qui circa finem hujus anni missi sunt ab *HEMMINGO* Rege ad *Imperatorem* Legati, nomine *Hacuvin* & *Hebbin*.

(k) Gentem quandam *Slavicam* in *Meklenburgi* parte, de qua supra ad An. 808. Not. (q). *Chron. Moissiac.* ad An. 811. hæc ita tradit: „Misit *Karolus* Imp. exercitum *Francorum* & *Saxonum* *ultra Albiam*, ad illos „*Slavos*, qui nominantur *Lanai* & *Bethelclereri*. Et vastaverunt regiones illas, & ædificaverunt iterum *Ca-* „*stella* in loco qui dicitur *Abochi*“. Quis non videt, *Abochi* esse ceterorum *Annalistarum* *Hobbuoki* sive *Hamburgum*, & *Lanai* ceterorum *Linones*. *Bethelclereros* autem, corrupte sic scripto nomine, *Bellegeretos* scribendos vult *Eckartus* Rer. Franc. T. II. p. 67. ratus, illos esse, qui ad *Stepenizam* annem circa *Wit-* „*zenbergam* habitabant, illud autem Castrum a *Slavis* *Bellegered* vel *Biallogorod* dictum putat, quod *Album* „*castrum* denotat. Illam autem explicationem, licet non ridiculam, ut nimis audacem, deridet *Mich. Richey* *Diff. de Connoburgo* p. 34.

(l) Hic, ut supra ad An. 810, legendum *Hochburg*, quod *Hamburgum* erit.

(*) Quantum ex *Bulla Gregorii IV.* de confirmatione S. *Anscharii* colligi potest, primum *Hamburgense Templum* in honorem *Christi Salvatoris* & b. *Mariæ* matris ejus consecratum sit. Quam Ecclesiam vulgo nunc *Domum*, *Domstirten*, nuncupant, *Lambec.* Orig. Hamb. Edit. Fabric. p. 7.

miti (*) eis restituere præceperat. Hæc ipse *Ludovicus* Imp. in Præcepto de Anno 834. testatur, ap. Staphorst T. I. p. 27.

Hoc & superioribus annis *Carolus M.* molitus est & *Classẽm contra Nordmannos* (m), ædificatis ad hoc navibus juxta flumina, quæ de Gallia & Germania septentrionalem influunt oceanum, & quia *Nordmanni Gallicum littus atque Germanicum assidua infestatione vastabant*, per omnes portus & ostia fluminum, quæ naves recipi posse videbantur, stationibus & excubiis dispositis, ne quæ hostis exire posset, tali munitione prohibuit. — Ac per hoc nullo gravi damno Gallia atque Germania a *Nordmannis* diebus suis affecta est, præter quod — in *Frisia* (n) *quædam insulæ*, Germanico littori contiguæ, a *Nordmannis deprædatæ sunt*. Eginhardi Vit. Car. M. Ed. Schminckii p. 87.

Carolus in *Flandriam* venit, omnemque *nostri maris lustravit oram*. Bononiæ, quam institui imperaverat, *Classẽm* inspexit. — Flexit inde ad flumen *Scaldem*, ac *Gandavi* aliquandiu commoratus est propter *naves* (o), *quas & ibi contra Danos Normannosque ædificari jusserat*. *Meyeri Annal. Flandr. fol. 11.*

Die 8. Septembris S. Anscharius annum ætatis suæ decimum implevit, ac undecimum ingressus est.

Circa medium Novembrem Imperator *Aquis* venit. Obviaverunt ei venienti Legati HEMMINGI Regis, *Hacuin & Hebbin* (p), munera Regis & verba pacifica deferentes. *Annal. Bertin. p. 171. Regino ap. Pistor. T. I. p. 39. Eginh. Ann. p. 257. An. 812.*

Imperator Aquis hiemavit. Non multo post HEMMINGUS *Danorum Rex* defunctus nunciatur. Cui cum *Sigifridus* (*) nepos GODEFRIDI, & *Anulo* (q) nepos HERIOLDI & ipsius Regis (r), succedere voluissent, neque inter eos, uter regnare

(*) Comes *Ecbertus* ille erat, quem CAROLUS M. An. 809. exstructioni & munitioni Civitatis *Essesfeld* sive *Itzeho* præfecit, qui etiam hoc anno 811. in *Holsatia* ad *Eidoram* inter Legatos Imperatoris pacificationi cum *Danis* intererat. Vid. *Annal. Bertin. ap. Du Chesne T. II. p. 169. 170.* LUDOVICUS postea Imperium nactus, hoc Patris beneficium extendere volens, An. 814. *Saxonibus* [inter quos *Nordalbingi*] & *Frisionibus*, ab exilio reductis, jus paternæ hæreditatis, quod sub Patre legaliter perdiderant, Imperatoria clementia restituit, testante *Auctore Vita Lud. Pii ap. Du Chesne T. II. p. 296. Conf. Jac. Schuback Diss. de Saxon. Transport. p. 52. 57.*

(m) In *Vit. Lud. Pii ap. Du Chesne T. II. p. 292.* sub Anno 807. sic legitur: *Præceperat tunc temporis fabricari naves contra Nordmannicas incursiones, in omnibus fluminibus, quæ mari influebant: Quam curam etiam filio injunxit super Rodanum & Garonnam & Silidam.* Conf. *Schminckii Not. ad Vit. Caroli M. p. 87.* CAROLUS M. experientia doctus, notitiam rei nauticæ *Danorum* affecutus erat; nam, ad primam Clasis in mari advenientis conspectum, ex structura navium vel agilitate *Normannos esse* dignoscere potuit, ut testatur *Mon. Sangall. ap. Du Chesne T. II. p. 130.*

(n) Vide supra ad Annum 810.

(o) Hæc ex *Adelmo ap. Freher. T. p. 413. Annal. Bertin. p. 171. Metens. p. 296.*

(p) *Adelmus l. c. Aouus & Hebbi. Annal. Metens. Acuin & Hebbi. Annales Loisel. corruptius Arouuin & Hebbi.* Quæ nomina forte erunt *Danica* nostra *Haquin* s. *Hakon, Hakun, & Ebbe.*

(*) *Sigefridus* procul dubio fuit frater *Hemmingi*, & *Godefridi* ex fratre *Sigefrido* nepos. Scriptores Islandi eum *Sigfrodum* vel *Sigrodum* nominant, facientes illum *Godefridi* ex filia nepotem: Hoc autem fundamento regnum petere non potuit, dum plures tunc Regum Filii supererant. Vid. *Torfaï Ser. p. 404. 407.*

(q) Ap. *Reginonem* legitur *Anilo.* *Eginh. Annales* habent *Amilo.* *Chron. Moissiac.* vitiosius *Auolo.* Ceteri habent *Annulo* sive *Anulo*, factum a latino *Annulus*, *Danice Ring*, quod apud veteres *Danos* etiam nomen viri proprium fuit, scriptum olim a nonnullis *Hring*, quo nomine *Annulo* ab *Auctore Hist. Ol. Trygg.* nuncupatur.

(r) 3: nepos *Herioldi*, qui & ipse Rex fuit. *Eginh. Annal. p. 257.* ita: *Nepos Herioldi quondam Regis.* *HERIOLDUS* ille sive *HARALDUS* Rex quis fuerit & quando vixerit, *Historia* nostra non prodit, ut ita opus sit ad conjecturas recurrere. Mihi videtur fuisse pater *SIGEFRIDI & GODEFRIDI* Regum & *Halfdani* patris

nare deberet, convenire potuisset, comparatis copiis, & commisso prælio, ambo moriuntur. Pars tamen *Annulonis*, adepta victoria, fratres ejus HARIOLDUM ^(s) & RAGENFREDUM ^(t) Reges sibi constituit. Quam pars victa necessario secuta, eosdem sibi regnare non abnuit. In eo prælio X. Millia DCCCCXL. viri cecidisse narrantur ^(u). — *Clasfis Nortmannorum* ^(v) *Hiberniam*, *Scotorum insulam*, adgressa, commissoque cum *Scotis* prælio, parte non modica *Nortmannorum* interfecta, turpiter fugiendo domum reversa est. — HARIOLDUS & RAGINFRIDUS, Reges *Danorum*, missa ad Imperatorem Legatione, pacem petunt, & fratrem suum *Hemmingum* ^(*) sibi remitti rogant. *Annal. Bertin.* p. 171. *Annal. Loisel.* p. 48. *Fuldens.* p. 542. *Mon. Egolism.* p. 86. *Regino ap. Pist.* p. 39. 40.

Die 8. Septembris S. *Anscharius*, undecimo ætatis anno completo, duodecimum inchoavit.

An. 813.

Missi sunt de hoc Conventu ^(x) quidam *Francorum* & *Saxonum* Primores *trans Albim* fluvium ad *confinia Nordmannorum*, qui pacem cum eis, secundum petitionem *Regum* ^(y) illorum, facerent, & *fratrem* ^(z) eorum redderent. Quibus cum pari numero, nam XVI. erant, de *Primatibus Danorum* in loco deputato occurrissent, juramentis utrimque factis, pax confirmata, & *Regum* ^(a) *frater* eis redditus est. Qui tamen eo tempore domi non erant, sed ad *Weslaeruoldan* ^(b) cum exercitu profecti

patris *Annulonis*, *Haraldi*, *Reginfridi* ac *Hemmingi*. Vixisse illum Seculo superiore octavo, nullum est dubium, & forte primus fuit ex *Skioldangorum* Regia familia, qui a supremis *Danorum* Monarchis, *Lethrarum* *Regibus*, Jutiam australem potestate quadam absoluta, ut regni fines eo melius tutaretur, obtinuit. Probabile ergo sit, HARALDUM fuisse *Filium* aut *Fratrem* minorem Regis alicujus *Lethrensis*. Et quis scit, ane fuerit filius SIGURDI RING & frater junior REGNERI LODBROK, qui hac extrema regni parte donatus sit, unde ipse & posterius viverent. Nec dubitari debet, quam plurimos Principes *Regum* filios ab Historicis nostris per incuriam omissos esse. Hoc etiam considerari debet, inter nepotes hujus HARALDI fuisse illa nomina, *Annulo* sive *Ring*, *Harald*, *Reginfrid* quod forte idem sit ac *Regner*.

(s) Prima heic fit mentio nominatissimi Regis Jutiæ HARALDI, Moguntia post baptizati, quem Annalistæ nostri *Klak* cognominarunt, & a quo junior quidam Princeps, ut puto, *Harald Klak* nominatus est, cujus filia THYRA DANEBOD Regina Daniæ fuit.

(t) *Annales Metenses* & alii *Reginfridum* legunt. *Chron. Moissiac.* *Reganfredum*. *Islandi Reinfridum* habent, eumque *filium Godefridi* perpetam faciunt, vid. *Torfaei Ser.* p. 405.

(u) *Chron. Moissiac.* p. 146. ita habet: *Fuit occiso magna Normannorum, & Auolo ibi corruit*, sed rem perperam ad Annum 811. trahit. *Auctor Hist. Ol. Trygg.* narrat, *Haraldum* eo prælio votum fecisse recipiendi cum suis sacri baptismatis, si victoria potitus sit ac salvus evaderet, vid. *Torfaei Ser.* p. 405.

(v) *Annales Fuld.* ap. Du Chesne T. II. p. 542. *Clasfis Danorum Hiberniam aggressa, a Scottis prælio superatur.* Conf. *Herm. Contract.* ad An. 812. O *Flaberty* Ogyg. p. 433. *Waraus* *Antiqv. Hibern.* p. 122. addit: *Historici Hibernici Danos sub eodem tempore duobus præliis ab Hibernis profligatos asserunt.*

(*) *Hemmingus* ille, *Annulonis* frater, vocatur infra ad An. 837. *Halfdani filius*, unde concludimus, *Halfdanum* etiam fuisse *Annulonis*, *Haraldi* & *Reginfridi* patrem. Procul dubio *Hemmingus* anno superiore 811. Carolo M. a Danis in pacificatione obses datus fuerat.

(x) Qui scil. *Aquisgranis* verno tempore habebatur.

(y) Reges antedicti HARIOLDUS & RAGENFRIDUS.

(z) Frater *Regum*, qui Imperatori obses datus fuit, erat *Hemmingus*, de quo supra ad An. 812.

(a) In *Annal. Bertin.* vitio forte typographico sic legitur: & *Regnum & frater eis redditus est*; regnum enim non amiserant.

(b) Nonnulli Annalistarum *Francorum* habent *Westerfalt*, alii *Westerfoldam* & *Westerfoeldam*, per quod nomen quidam *Insulam Foer*, *Westfordam*, *Westerlands Foer*, *Frisiam minorem*, *Nordstrandiam*, aliasque partim adhuc superstites, majori vero parte submersas, Ducatus *Slesvicensis* ad occidentem insulas, intelligi volunt. Conf. *Gebhardi Geschichte von Dänemark* p. 382. *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 85. per *Westerfoldam* significari putat *Norvegiam*, quod iis eo minus improbable videbitur, qui aliquam partem *Norvegiæ Westfolden* dici sciunt. Quæritur, anue nomen *Westerfalt* & *Westerfolda* aliquid commune habeat cum

Wes-

profecti, quæ regio *ultima Regni eorum* inter septentrionem & occidentem sita, contra aquilonem *Britanniæ* summitem respicit, cujus Principes (c) ac populus eis subijci recusabant. Quibus perdomitis (d), cum revertissent, & fratrem ab Imperatore missum recepissent, *Filii Godefridi* Regis, & ex *Primoribus Danorum* non pauci, qui jamdudum, relicta patria, apud *Sveones* (e) exulabant, comparatis undecumque copiis, bellum eis intulerunt, & confluentibus ad se passim ex *omni Danorum terra* popularium turmis, commisso prælio, etiam regno (f) eos non multo labore pepulerunt. *Inc. Auct.* ap. Du Chesne T. II. p. 67. *Mon. Egolism.* ib. p. 87. *Ann. Bertin.* p. 172. *Regino* ap. Pistor. T. I. p. 40.

Die 8. Septembris *S. Anscharius*, duodecimo ætatis suæ anno transacto, decimum tertium ingreditur.

An. 814.

Die 28. Januarii CAROLUS M. Imperator moritur, quem *Anscharius* antea in magna potentia gloriosum viderat, unde ille, puer tum duodecim annorum, magno terrore perculsus, ad se redire cæpit. *Rembert.* Cap. II.

LUDOVICUS PIUS in Imperio Romano succedit. Ille voluntatem Patris oblitus, *Provinciam Transalbinam Bremensi & Ferdensi Episcopis* commendat, Cellamque *Hrodname*, a Patre *Ecclesiæ Hamburgensi* An. 811. attributam, Indæ Monasterio confert. *Præceptum Ludovici* An. 834. ap. Staphorst p. 28. *Rembert.* Cap. XI. *Adam. Brem.* Ed. Lind. p. 6.

HARIOLDUS & RAGENFRIDUS, *Reges Danorum*, qui superiori anno a *Filiis Godefridi* victi & regno pulsi fuerunt, reparatis viribus, iterum eis bellum intulerunt. In quo conflictu & RAGENFRIDUS & unus de *Filiis Godefridi*, qui major natus erat, interfectus est. Quo facto, HARIOLDUS, rebus suis diffidens, ad Imperatorem venit (g), & se in manus illius commendavit. Quem ille susceptum, in *Saxoniam* (h) ire, & opportunum tempus iussit expectare, quo ei auxilium ferre posset. *Annal. Bertin.* p. 173. *Adelmuus* ap. Freher. p. 415. Die

Wesfaldingis, quo nomine *Normannorum* turba vocatur in *Chron. Aquit.* ap. Labbeum T. I. p. 291. & *Chron. Engolism.* ib. p. 324. Quoniam autem sic *Westerfolda* apud nos ipsos aut in *Dania* aut in *Norvegia* commodè haberi potest, non opus est ad conjecturam Torfæi de *Westfalia* Ser. Reg. Dan. p. 409. 411. recurrere. Hoc vero operæ pretium erat, inquirere, an *Westerforda*, an etiam *Westfolda* heic a Scriptoribus Francicis intelligatur.

(c) In *Eginb. Annal.* ap. du Chesne T. II. p. 258. legitur *Princeps*.

(d) Hæc *Chron. Moisiac.* ap. Du Chesne T. III. p. 146. ita exponit: „Exierunt *Normanni* cum navibus suis in „*Frisia*, & fecerunt ibi grande malum, ceperunt viros, mulieres & prædam magnam. Postea venerunt „*Filii Godefridi* cum exercitu, expuleruntque *Beraldum* [Heraldum] & *Reganfredum*, atque *Amingum* „[Hemmingum] de regno ipsorum, & illi fugerunt usque ad abdita“. Nonne in *viris & mulieribus*, tunc & sæpius ex *Frisia* abductis, quærendæ sint origines *Frisiorum* in *Furia australi* ad littora maris occidentalia habitantium?

(e) Plerique Annalium *Sveones* legunt, *Regino* *Suiones*, *Annales* autem *Bertin.* *Svesiones*.

(f) *Regino* addit *paterno*.

(g) *Astronomus* Vit. Lud. Pii ap. Du Chesne T. II. p. 296. hæc ita refert: „Eodem tempore HARIOLDUS, „ad quem *summa Regni Danorum* pertinere videbatur, & qui pridem a *Filiis Godefridi* regno pulsus fuerat, „ad Imperatorem *Ludovicum* confugium fecit, & juxta morem *Francorum* manibus illius se tradidit. Quem „Rex susceptum in *Saxoniam* ire iussit, & tempus, quo ei auxilium ferre posset, ad recuperationem sui „*Principatus* ibidem operiri. Quo etiam tempore *Saxonibus* atque *Frisionibus* jus paternæ hæreditatis, quod „sub Patre ob perfidiam legaliter perdiderant, Imperatoria clementia restituit. Quod alii liberalitati, alii „improvidentiæ assignabant, eo quod hæ gentes, naturali feritati asvescæ, talibus habenis deberent coerceri, ne scilicet effrænes in perduellionis procacitatem ferrentur. Imperator autem eo sibi arctius eos „vinciri ratus, quo eis beneficia largiretur, non est spe sua deceptus; Nam posthæc easdem gentes semper „sibi devotissimas habuit“. Inter *Saxones* hos, quibus LUDOVICUS paterna bona restituit, fuere *Nordalbingi* sive *Holfati*, quos CAROLUS M. per *Ecbertum* Comitem in patriam ab exilio revocaverat, de quibus supra ad An. 811.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ tredecimum implevit, decimum quartum incipiens.

Circa hæc tempora, & forte hoc anno, *Anscharius*, adolescentior factus, tonsuratus & in Monasticis disciplinis positus fuit, obedientiam Abbati promittens. *Rembert. Cap. I. IV.*

An. 815.

Circa medium Majum, omnes *Saxonici Comites* omnesque *Abodritorum* copię, cum Legato Imperatoris *Baldrico*, ad auxilium HARIOLDO deferendum, trans *Heidoram* fluvium, in terram *Normannorum*, vocabulo *Sinlendi* ⁽ⁱ⁾, perveniunt: & inde profecti, septimo tandem die in loco, qui dicitur ^(k) . . . in littore oceani ^(l) castra ponunt. Ibiqve stativis triduo habitis, cum *Filiis Godefridi*, qui contra eos magnis copiis & *ducentarum navium Classe* comparata in *insula* ^(m) quadam, tribus millibus a continenti separata, residebant, cum eis congredi non auderent, vastatis circumquaque vicinis pagis, & acceptis popularium obsidibus ⁽ⁿ⁾ quadraginta, ad *Imperatorem* in *Saxoniam* reversi sunt ^(o). *Imperator*, antequam de moribus Romanis disponit, res HARALDI ordinat, eumque in *Saxonia* ^(p) dimittit. *Annal. Bertin. p. 173. Eginb. Annal. p. 259. Vit. Lud. Pii p. 296. Annal. Fuldenf. p. 542.*

Altero regni sui anno, *Ludovicus* generale Placitum in partibus *Saxonie* ^(q) habuit, ibi *Legatio Danorum* ad eum venit, postulans pacem. *Theganus ap. Du Chesne T. II. p. 278.*

Turgesius Norwegus ^(r) in *Hiberniam* appulit, & exinde ibidem *Dani* & *Norwegi* fixas sedes habere cœperunt. *Rod. O Flaberty Ogyg. p. 433. Waræi Antiqv. Hib. p. 123.*

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ quartum decimum complevit, decimum quintum ingrediens.

An. 817.

Filii Godefridi Regis Danorum, propter assiduam HERIOLDI infestationem, missa ad *Imperatorem* Legatione, pacem petunt, eamque a se servandam pollicentur. Sed cum hæc simulata magis quam veracia viderentur, velut inania neglecta sunt, auxilium

M m m m m 2

xilium

(h) Per *Saxoniam* hoc loco sine dubio intelligenda venit *Saxonia Transalbina* five *Holfatia*, ubi HARALDUS auxiliares ab Imperatore mittendos præstolaretur.

(i) Pro *Sinlendi* Adelinus ap. Freher. p. 416. *Sialandiam* legit. Alii *Sinlande* habent. Aliis forte magis arridebit *Finlandi* s. *Fynlandi*, Fyonia. *Eckart Rer. Franc. T. II. p. 118.* nomen illud in *Filendi* mutandum censet, ut locum designet, ubi postea *Filendisburg* five Castrum *Flensburg* constitutum, sed hæc conjectura, ut nimis audax, vix succedet. Melius igitur *Sinlendi* pro *Sydland* five *Syndland* contracte a *Synder-Jylland*, Jutia australi, accipi potest; Statim enim ac Franci *Eidoram* trajecissent, in terra Danorum *Sinlendi* erant, & post septem dierum iter stativa habuerunt in loco opposito insulæ tribus milliaribus a continenti separatæ.

(k) Do'endum est, nomen loci interiisse. Cum autem Franci septimo tandem die professionis ab Eidora hic stativa posuerint, pene crederem, hoc factum esse ab hac parte *Hadersleviæ* in littore *Fionie* opposito.

(l) In littore Maris Baltici minoris, ut puto.

(m) *Insula* ea videtur fuisse *Fionia*. Gebhardi Hist. D. p. 383. *Aroam* mavult.

(n) *Job. Iperii Chron. ap. Martene T. III. p. 504. Ludovicus Imperii sui anno secundo exercitum contra Danos misit, & pacis obsides dare compulit.* In *Annal. Eginhardi* numerantur *Obsides XLI.*

(o) Hujus expeditionis meminit etiam *Claudius Scorus*, ejus temporis Scriptor, in Præfatione suæ interpretationis in *Matthæum*, Vid. *Baronii Annal. T. IX. p. 672. Eckart Rer. Franc. T. II. p. 118. Conf. Ufferii Ep. Hibern. No. XIX.*

(p) Forte in *Saxonia Transalbina* five *Holfatia*.

(q) Conventus ille generalis *Paderbrunnæ* habitus est, *Annal. Bert. p. 173. Vit. Lud. Pii ad An. 815.*

(r) *Turgesius* infra ad An. 845. dicitur *Danorum Dux*. Alii ad Annum 818. *Turgesium* in *Hiberniam* adventum referunt, *Giraldus* vero nimis sero ad An. 838. Lege, quæ de *Turgesio* narrantur a *Silv. Giraldo* ap. *Camdenum p. 748. sq. Jo. Bromton ap. Twisden. p. 1074. Ufferii Eccl. Brit. Antiqv. p. 425. 447. 474. 542. sq.*

xilium est contra eos HERIOLDO datum. — *Sclaomir* Abodritorum Princeps (s), missa trans mare Legatione, junxit amicitias cum *Filiis Godefridi*, & ut exercitus in *Saxoniam Transalbinam* mitteretur, impetravit. Nam & *Clasfis eorum* per *Albian* usque ad *Eselsfeld Castellum* (t) venit, quæ totam *Sturia* (u) *fluminis ripam* devastavit. *Ecgluomi* (v), Custos Normannici limitis, pedestres copias ducens, simul cum *Abodritis* terreno itinere ad ipsum Castellum accessit. Quibus cum nostri fortiter resistissent, omiſſa Castelli oppugnatione, discesserunt. *Annal. Bertin.* p. 174. 175. *Eginhardi* p. 260. 261. *Vita Lud. Pii* p. 297. 298. *Annal. Fuld.* p. 345.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ decimum sextum implevit, decimum septimum incepit.

An. 818.

Circa hæc tempora *Willericus*, *Bremensis* Episcopus, *Transalbinis* populis, ante *Anscharium*, prædicat, & *Ecclesiam in Milintorp* (x) frequenter visitat, usque ad tempus, quo *Hammaburg* Metropolis facta est. *Adam. Brem.* Edit. Lind. p. 5.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ decimum septimum clausit, decimum octavum incipiens.

HARIOLDUS, jussu Imperatoris, ad naves suos per *Abodritos* reductus, in patriam, quasi regnum ibi accepturus, navigavit. Cui se duo ex *Filiis* (y) *Godefridi*, quasi una cum eo regnum habituri, sociasse dicuntur, aliis duobus patria expulsis. Sed hoc dolo factum putatur. *Annal. Bertin.* p. 176. *Adelmus* ap. Freher. p. 419 sq.

Hoc anno, ut & sæpius, *Ebbo*, Archiepiscopus *Rhemensis*, *Danos in Palatio viderat*, eorumque errores ethnicos dolens, ardebat desiderio eos convertendi. *Rembert.* Cap. XII.

Hoc anno (z) circa Pentecosten, *S. Anschario* obtigit Visio illa de *S. Petro* & *S. Joh. Baptista*, ex qua sibi *Martyrium* divinavit. *Rembert.* Cap. II.

Die 8. Septembris *S. Anscharius*, decimo octavo ætatis anno egressus, nonum decimum intravit.

An. 820.

De *Nortmannia tredecim piraticæ naves* (a) egressæ, primo in *Flandrensi littore* prædari molientes, ab his, qui in præsidio erant, repulsæ sunt: Ubi tamen ab eis,

(s) *Vit. Lud. Pii* ap. Du Chesne T. II. p. 298. „Statim ei *Abodritorum* defectio nuntiatur, qui cum *Filiis Godefridi* amicitias jungentes, *Saxoniam Transalbinam* vexabant. Contra quos *Imperator* sufficientes copias „dirigens, eorum motus, Deo favente, comprescit“. *Matth. Westmonast.* p. 153. hæc ad An. 818. refert: *Sclaomir Abodritarum Rex*, ab *Imp. Ludovico* de regno pulsus, ad *Danos* transiit.

(t) *Eselsfeld* sive *Effesfeld* Castellum in *Holsatia*, hodie *Itzebo*, a *Carolo M.* contra *Danos* exstructum, vid. ad An. 809.

(u) Hinc liquet, *Sturiam* tunc usque ad *Itzehoam* navigabilem fuisse.

(v) *Adelmus* ap. Freherum p. 418. pro *Ecgluomi* legit: *Et Gluomus*. Sic *Eginb. Annales* ap. Du Chesne T. II. p. 261. *Et Gluomi*, *Nordmannici limitis Custos*. Marchio ille, sive Limitis ad *Eidoram* Custos, non vice *Imperatoris*, sed a parte *Regni Danici* fuit, ut totus indicat contextus. Ipsum etiam nomen confirmat, eum *Danum* fuisse, *Gluomi* enim sive *Glum* vetustum est viri nomen proprium apud *Danos*, ex quo adhuc ab olim nominatos habemus varios pagos, *Glumstorp*, *Glumswitz*, *Glumshöi* &c. Nomen hoc etiam apud veteres *Islandos* in usu fuit, e. g. *Glumr Olafsson*, *Glumr Hildisson*, *Nials Saga* p. 22. 192.

(x) c: *Meldorp* in *Dithmarfia*, ubi *Seculo octavo* a *S. Willebado* Ecclesia plantata videtur. Conf. supra p. 347.

(y) Ex hisce *HORICUS* sive *ERICUS I.* fuit unus, ut ex sequentibus constat.

(z) Si *Anscharius* hanc Visionem habuerit duos annos ante illam, de qua Cap. III. & quæ ei obtigit postquam *Rektor Scholæ* factus est, necesse est, illum hanc habuisse circa Annum 819; vix enim plausibile est, *Anscharium* Rectorem Scholæ factum fuisse ante Annum 821. & ante vigesimum ætatis annum. Falli ergo videtur *Rembertus*, dum Cap. II. narrat hanc Visionem quasi factam Anno 814. & statim a morte *Caroli M.*

(a) *Astronomus* in *Vit. Lud. Pii* ap. Du Chesne T. II. p. 301. de hac expeditione ita: „Ipso tempore nunciatum „est,

eis, propter Custodum incuriam, aliquot casæ viles incensæ, & parvus pecoris numerus abactus est. In ostio *Sequanae* similia tentantes, resistentibus sibi *littoris Custodibus*, quinque suorum interfectis, irritæ recesserunt. Tandem in *Aqvitanico littore* prosperis usæ successibus, vico quodam, qui vocatur *Burnad* ^(b), integrum depopulato, cum ingenti præda ad propria reversi sunt. *Annal. Bertin.* p. 177. *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 524. *Adelmus* ap. Freher. T. II. p. 421. *Eginb. Annal.* p. 264.

Die 8. Septembris *S. Anscharius*, completo decimo nono ætatis suæ anno, ad viceſimum pervenit.

An. 821.

De parte *Danorum*, omnia quieta eo anno fuerunt, & *HERIOLDUS* a *Filiis Godefridi* in societatem Regni receptus, quæ res tranquillum inter eos hujus temporis statum fecisse putatur. Sed quia *Ceadragus*, Abodritorum Princeps, perfidiæ & cujusdam cum *Filiis Godefridi* factæ societatis notabatur, *Sclaomir* avunculus ^(c) ejus in patriam remittitur. Qui cum in *Saxoniam* venisset, ægritudine decubuit, perceptoque baptismi sacramento, defunctus est. *Annal. Bertin.* p. 178. *Eginhardi* p. 265. *Fuldenses* p. 544.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis viceſimum explevit, vigesimum primum inchoavit.

Medio mense Octobris *Ebbo* Archiepiscopus Rhemensis interfuit *Conventui Theodonisvillano* ab Imperatore *Ludovico* habito, in quo primum cum *Ebbone* actum credo de *Danorum conversione* & conclusum de *Ebbone* eum in finem Romam mittendo, ut Papali simul cum Imperatoris auctoritate suffultus Legationem ad gentes Septentrionales obiret, Vid. supra p. 401.

Circa hæc tempora *S. Anscharius* factus est Rector Scholæ *S. Petri* in *Corbeia* veteri, Collegam nactus *Withmarum*, post ipsius mortem adhuc superstitem. Tunc, post duos annos a superiori visione evenit *S. Anschario* Visio illa de Christo. *Rembert.* Cap. III. IV. IX.

An. 822.

Hoc anno, sine dubio, contigit *Fulberti* pueri & discipuli sui cades, quia *Anscharius* nimium contristabatur, & de qua Visionem habebat. *Rembert.* Cap. IV.

Corbeia Nova Monasterium in Saxonia fundatur & in Augusto exstrui incipitur. *Rembert.* Cap. V. *Chron. Corbei.* ap. Meibom. T. I. p. 755. 766. *De Construct. Corbei.* ap. Du Chesne T. II. p. 347.

In *Conventu Attiniacensi*, mense Augusto habito, de *conversione Septentrionalium* aliquid actum esse creditur. *Ebbo* a *LUDOVICO* Imperatore ad hanc Missionem deligitur & instruitur. *Ebbo* (*) Romam it, ac a *Paschali* Papa licentiam accipit

„est, naves piraticas tredecim, a *Normannia* sedibus mare conscendisse, & prædatum nostros fines appellere.
„Contra quas Imperatoris circumspectio custodiam fieri quum imperasset, a *Flandrensi* solo simul & ostio
„*Sequanae* repulsæ, in *Aqvitaniam* sese verterunt, & vastato vico, cujus vocabulum *Buin*, multaque one-
„ratæ præda reversæ sunt“. Duces hujus expeditionis navalis fuisse duos illos Principes Danos, *Godefridi* filios, patria superiori anno expulsos, dubitari non debet.

(b) Pro *Burnad. integrum* *Eginhardi* Annales habent *Bundium ad integrum*. Vit. Lud. Pii *Buin*.

(c) Pro *avunculus* legitur in *Annal. Eginh.* & *Fuld. amulus ejus*.

(*) Sic plurimi putant, *Ebbonem*, finito *Conventu Attiniacensi*, Romam profectum esse. Quum autem circa finem ejusdem anni in *Daniam* profectus sit, intervallum temporis vix ad Iter Romanum sufficere videtur.

Mihi ergo probabilius est, *Ebbonis Iter Romanum* conclusum fuisse Anno 821. in *Conventu Theodonisvillensi*,

pit evangelizandi in *Septentrione*. *Halitgarius* ei Missionis Socius datur, cum quo in *Daniam*, Roma reversus, *Ebbo* proficiscitur, forte in comitatu *Legatorum Danorum*, qui ex parte tam *HARALDI*, quam *Filiorum Godefridi*, in *Conventu Francofordensi* ^(d), vergente ad finem anno, fuerunt, pacem renovantes & confirmantes. *Ebbo* ^(*), auctoritate Imperatoris ac Pontificis Romani, &, ut videtur, ex pacto cum *Danorum Legatis*, verbum Dei *Danis* statim annuntiare incipit. *Rembert.* Cap. XII. *Anscharii Epist.* in Act. SS. Febr. T. I. p. 404. ap. Staphorst p. 60. *Paschalis Decret.* ib. p. 21. & Act. SS. l. c. *Vit. Lud. Pii* ap. Du Chesne p. 302. *Flodoardus* Ed. Duac. p. 263. *Le Cointe* Annal. Franc. T. VII. p. 637. Conf. omnino *Nigellus* supra p. 401. sq.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ vicesimum primum implevit, vicesimum secundum exorsus.

An. 823.

S. Anscharius ex Corbeia Veteri Galliæ ad Corbeiam Novam Saxoniam vocatus pervenit ^(e), ut ibi sit *Rektor Scholæ* & simul *Doctor populi*. *Rembert.* Cap. V.

Hoc anno *Manderius*, filius *Regis Daniæ* ^(f), *Jonam* insulam ^(g) diripit. *Annal. Bartholin.* supra p. 335.

Ebbo, maximam partem hujus anni in *Dania* moratus, *Danorum conversioni* operam dat, multos ex eis ad fidem & baptismum trahens.

Die 8. Septembris *S. Anscharius*, completo anno ætatis suæ vicesimo secundo, vicesimum tertium incepit.

Ad Kalendas Novembris LUDOVICUS Imp. ad *Compendium Palatium*, ubi *Conventum* indixerat, venit. Venerat & *HARIOLDUS* de *Nortmannia*, auxilium petens contra *Filios Godefridi*, qui eum patria pellere nitebantur ^(h). Ob cujus causam diligentius explorandam, ad eosdem *Godefridi Filios Theotarius & Ruotmundus* Comites

villensi, susceptum Anno 822. in æstate, Decretum autem Papale in *Conventu Attiniacensi* productum, *Ebbonem* demum in *Daniam* profectum esse.

(d) *Eginb. Annales* p. 266. ad An. 822. Fuere in eodem *Conventu* & *Legationes de Normannia*, tam de parte *HERIHOLTI*, quam *Filiorum Godefridi*. *Vita Lud. Pii* ap. Du Chesne T. II. p. 302. ita: *Missi Nortmannorum*, pacem renovantes & confirmantes, non defuerunt. Quos auditos quum congrue remisisset, in eodem loco præparatis novo opere ædificiis, hiemavit.

(*) *Annales Fuld.* ap. Du Chesne T. II. p. 544. ad An. 822. *Ebo Remorum Archiepiscopus* genti *Nordmannorum* evangelizavit verbum Dei.

(e) Ex *Narratione de construct. Nov. Corb.* ap. Du Chesne T. II. constat, hoc anno plures ex fratribus eo cum Abbate *Adelardo* venisse, ut in *Libello de Vita* ejus invenitur.

(f) Qvis sit ille *Manderus*, nisi sit unus *Filiorum Godefridi*, nescio. Nec, unde hæc *Bartholinus* habuit, mihi succurrit; Ex *Annalista* quodam veteri sumta esse, dubitari vix potest.

(g) Eandem, opinor, expeditionem fuisse, in qua, teste *Waræo* Antiqv. Hibern. p. 122. *S. Blaitbmacus* Reguli Hibernici filius a *Danis* sive *Norwegis* ethnicis in *Jona insula* cæsus est, ut ex *Vita* ejus, a *Walafrido Strabone* carmine descripta, liquet. Ea Insula ab *Adamanno* Scriptore Seculi VII. nominatur ap. *Canis.* T. I. p. 680. 682. 686. sed male ibi scribitur *Jova* pro *Jona*. Nomen alias hujus insulæ olim erat, *li, Hii, Hy, Hu*, vid. *Gibson Chron. Saxon.* p. 21. 53. & *Explic. locor.* ib. p. 33. Scribitur etiam *Hiona* & *Ihona*. Insula autem sita est in mari Hibernico inter *Scotiam* & *Ilam* insulam, vid. *Gibson* l. c. & *Canis.* l. c. p. 682. Vocatur a Beda *Hii* & incolæ *Hiienses*. In hac Insula, notatu dignum est, eminere inter ceteros tres tumulos, quorum unus est *Regum Scotiæ*, alter *Regum Hiberniæ*, tertius *Regum Norwegiæ*, vid. *Jo. Smith* Not. ad *Bedam* p. 106.

(h) *Eginbardi Annales* legunt *minabantur*. Tunc, sicuti & ante & postea, factum sit, quod *Rembertus* Cap. VI. refert: „Posthæc contigit, ut *HERIOLDUS* ab aliis ipsius provinciæ Regibus, odio & inimicitia conventus, Regno suo expulsus sit. Qui Imp. *Ludovicum* adiit, postulans, ut ejus auxilio uti mereretur, quo „Regnum suum denuo evindicare valeret. Qui eum secum detentum, tam *per se*, quam *per alios*, ad suscipiendam christianitatem cohortatus, ut scil. inter eos major familiaritas esse posset, populusque christianus ipsi ac suis promptiori voluntate in adjutorium sic veniret, si uterque unum Deum coleret“.

Comites misſi fuerunt. Qvi & cauſam *Filiorum Godefridi* & ſtatum totius Regni *Nortmannorum* diligenter explorantes, adventum HARIOLDI præceſſerunt, & Imperatori omnia, quæ in illis partibus comperire potuerunt, patefecerunt. Cum quibus & Ebbo, Remorum Archiepiſcopus, qvi, conſilio Imperatoris & auctoritate Romani Pontificis, prædicandi gratia ad terminos Danorum acceſſerat, æſtate præterita ⁽ⁱ⁾ multos ex eis, ad fidem venientes, baptizaverat, reſſus eſt. *Annal. Bertin.* p. 181. *Eginh. Annal.* p. 267.

An. 824.

Ebbo in Daniam ſive ad Dania terminos, ut creditur, reſſus, Miſſionis ſacræ opus continuat, HARALDO Regi populoque Danico fidei chriſtianæ dogmata tradendo. Conf. *Erm. Nigellum* ſupra p. 401. & *Rembert.* Cap. VI.

Die 8. Septembris S. *Anſcharius* annum ætatis ſuæ vigefimum tertium complevit, vigefimum quartum ingreſſus.

An. 825.

Hoc vel præcedenti anno, Imperator Ebboni locum *Welanao* ^(k) ultra Albiam donat, ubi Cellam exſtruit; plurimos etiam ex Danis Ebbo religioni chriſtianorum adjungit. *Rembert.* Cap. XII.

Ebbo etiamnum videtur HARALDI Danorum Regis converſioni operam dediffe. Vide *Nigellum* l. cit. & *Rembert.* Cap. VI.

Circa hæc tempora, & forte hoc anno, Ebbo ab Eugenio Papa ^(l) in Legatione gentium Septentrionalium confirmatur. *Flodoardus* Ed. Duac. p. 267.

Menſe Auguſto, in Conventu *Aquisgranenſi*, Imperator *Filicrum Godefridi* Legatos audivit, ac pacem ^(m), quam iidem ſibi dari petebant, cum eis in *Marca eorum* ⁽ⁿ⁾ menſe Octobri confirmari juſſit. *Annal. Bertin.* p. 183. *Eginh. Ann.* p. 269. *Vit. Lud. Pii* p. 304. *Annal. Fuldenſ.* p. 545.

Die 8. Septembris S. *Anſcharius* anno ætatis ſuæ vicesimo quarto egreditur, vicesimum quintum intrans.

An. 826.

Imperator circa Kalendas Junii ^(o) ad *Ingelenhaim* venit, habitoque ibi Conventu non modico, multas & ex diverſis terrarum partibus miſſas Legationes audivit & abſolvit. — Legati quoque *Filiorum Godefridi* Regis Danorum, pacis ac fœderis cauſa directi: Et de *Sclavorum* regionibus quidam *Abodritorum* Primores, *Ceadragum* Ducem ſuum accuſantes. *Annal. Bertin.* p. 183. *Eginhardi* p. 269.

Eodem tempore HERIOLDUS Rex, qvi partem tenebat Regni Danorum ^(p), claſſe per Rhenum advectus *Moguntiam*, in *Palatio Ingelheimenſi* ^(q) ab Imperatore

N n n n n 2

excipitur,

(i) Scilicet hujus Anni 823.

(k) *Welanno* quâs ſit locus, vid. ſupra p. 452. Sunt, qui aſſerunt, locum *Welanno* ab Imperatore Regi HARALDO tanquam Aſylum eſſe donatum, ex verbis autem *Remberti* ſupra p. 452. alius ſenſus elici non poteſt, quam hunc locum Ebboni conceſſum fuiſſe.

(l) *Epistoła Eugenii Papæ ad Ebbonem*, de Legatione ejus ſeptentrionali, quam *Frodoardus* p. 267. citat, vix hodie ſupereſt.

(m) In hac pace HARALDUM incluſum fuiſſe ac Regno reſtitutum credo.

(n) *Marca Danorum* videtur ad nomen Regni Danici *Danmark* alludere, licet heic ſignificari videatur *Limes Regni Danorum ad Eidoram*.

(o) *Annales Fuld.* ap. Du Chesne T. II. p. 545. ita: „Menſe Majo apud *Ingelenheim* habito Conventu, diverſarum gentium Legationes auditas abſolvit. Quo tempore HERIOLDUS cum uxore, & magna Danorum „multitudine, apud *Mogontiam* baptizatus eſt“.

(p) Partem ſcilicet *Furia* & forte *Futiam australem*, quæ hodie eſt *Ducatus Slesvicensis*.

(q) Vid. *Nigellus* ſupra p. 407. 410. & *Tbeganus* infra Not. (u).

excipitur, & cum *Uxore*, *Filio*, *Nepote* (r), ac magna *Danorum* multitudine, quos secum adduxit, apud *Sanctum Albanum* (s) baptizatur. Imperator *Regem* de sacro fonte levavit sibi in filium (t) adoptavit, *Juditha* Imperatrix *Reginam* (u), *Lotharius* junior *Cæsar Filium Regis* (v) suscepit. Imperator HARALDO multis muneribus, *Beneficio ultra Albiam* (*), & *Comitatu Riustri in Frisia* (x) donavit, ut eo secum rebus suis, si necessitas exigeret, recipere potuisset. *Rembert.* Cap. VI. VII. *Nigellus* supra p. 410. 412. *Annal. Bertin.* p. 183. *Adam. Brem.* L. I. c. 15.

S. Anscharius, auctoritate Imperatoris, eligitur Apostolus Septentrionis, & una cum *Autberto* HARALDUM Regem, per Coloniam & Frisiam, in *Daniam* comitatur. Eo circa finem hujus anni pervenientes, apud HARALDUM & in sancto conversionis gentis Danicæ opere, biennio aut amplius, morantur (+). *Rembert.* Cap. VI. VII.

Die 8. Septembris Anscharius vicesimum quintum ætatis annum implevit, vicesimum sextum incepit.

An. 827.

Anscharius & socius anno primo in Dania operi conversionis insistant, & pueros emunt, quos ad Dei servitium educarent. HARALDUS Rex ex suis etiam aliquos eis erudiendos tradit. *Scholam* (*) duodecim aut eo amplius puerorum instituunt. *Rembert.* Cap. VII.

Imperator duobus Conventibus habitis, uno apud *Nimagam* propter falsas HORICI filii Godefridi Regis Danorum pollicitationes, quibus se illo ad Imperatoris præsentiam venturum promiserat, altero apud Compendium. — Interea Reges *Danorum*, *Filii* videlicet *Godefridi*, HERIOLDUM de consortio Regni ejicientes, *Normannorum finibus* excedere compulerunt. *Annal. Bertin.* p. 185. *Eginh. Annal.* p. 271. *Adelmus* ap. Freher. T. I. p. 430.

Magna

- (r) Vid. *Nigellus* supra p. 412. 413. 420. *Job. Iperii Chron.* ap. Martene T. III. p. 515. *Erioldus* Rex *Danorum*, cum uxore & filiis, & magna parte *Danorum*, *Maguntia* baptizantur.
- (s) Vid. *Nigellus* supra p. 407. Not. (z).
- (t) *Ademarus* ap. Labbeum T. II. p. 159. rem hisce exponit: „EROLDUS, cum *Uxore* sua, & magna *Danorum* multitudine, veniens ad Imperatorem *Moguntiacum*, & apud *S. Albanum*, cum his, quos secum adduxit, baptizatus est, fuitque *Filiolus Imperatoris de fontibus*: & multis muneribus ab eo donatus, per *Frisiam*, qua venerat, reversus est: In qua provincia dedit ei Imperator in *filiolatu* [Dan. *Gadbergave*] unum „Comitatum, qui *Driustri* [leg. *Hriustri*] vocatur“. *Gualdo* infra Cap. XII. hæc ita exprimit: *Et Pater in lavacri natalibus exitit illi*.
- (u) A *Thegano* ap. Du Chesne T. II. p. 281. ita hæc narrantur: „Sequenti anno Imperator erat in *Palatio Ingulenheim*, & ibi ad eum venit ERIOLTH de *Danis*, quem Dominus Imp. elevavit de fonte baptismatis, & *Uxorem* ejus elevavit de fonte Domina JUDITH Augusta. Tunc Dominus Imp. magnam partem *Frisionum* dedit ei, & donis honorificis ornavit eum, & cum *Legatis suis* dimisit eum ire in pace“. Conf. *Nigellus* supra p. 412. 413.
- (v) Vid. *Nigellus* supra p. 412.
- (*) De *Beneficio ultra Albiam*, vid. supra p. 439. Conf. *Gebhardi* Geschichte von Dänn. p. 384.
- (x) *Astronomus* in Vit. Lud. Pii ap. Du Chesne T. II. p. 304. his utitur verbis: „HERIOLDUS a *Normannia* partibus cum *Uxore* veniens, *Danorumque* non parva manu, *Magontiaci* apud *Sanctum Albanum*, cum suis omnibus sacri baptismatis unda est perfusus, plurimisque muneribus ab Imperatore donatus: Verens autem piissimus Imperator, ne ob tale factum negaretur ei habitatio soli naturalis, dedit ei quendam *Comitatum in Frisia*, cujus vocabulum est *Riustri*, quo se suosque, si necessitas exigeret, tuto recipere posset“. Conf. supra *Nigellus* p. 420. & *Vita Anscharii* p. 439. Not. (d).
- (+) Hæc ab *Adam. Brem.* p. 6. ita dantur: *Biennio in regno Danorum commorati, multos ex gentilibus ad christianam fidem converterunt*.
- (*) *Scholam* hanc *Hatbehyæ* five *Slesvisi* fuisse institutam, probabiliter opinatur doctiss. Dn. *Gebhardi* in Hist. Dan. p. 385.

Magna *Normannorum Classis* in *Galleciam* appulit (y), quæ cum hostiliter omnia vastaret, *Ranimirus* obviam profectus, magna illos clade affecit, & *septuaginta naves* incendit. Reliqui *Hispalini* profecti, depopulati omnia, magnam inde prædam egerunt. In quodam *libro vetusto* reperi, tempore *Ordonii*, *centum naves Normannorum* in *Galleciam* venisse, & post triennium ad suos rediisse. *Jo. Væsaus* in *Hispan. Illustr.* T. I. p. 709.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis vicesimum sextum complevit, vicesimum septimum incipiens.

Hoc vel sequenti anno, *Egbertus* in Regem totius *Britanniæ* coronatus est: Edixit illa die, ut *Insula* in posterum vocaretur *Anglia*, & qui *Juti* vel *Saxones* dicebantur, omnes communi nomine *Angli* vocarentur. *Annal. Winton.* in *Monast. Angl.* T. I. p. 32. *Conf. Chron. Cant.* ap. *Twisden* p. 2238.

An. 828.

Anscharius & Authbertus HARALDUM Regem, anno superiori Regno ejectum, ac, ut creditur, in *Beneficio suo Transalbino* sive ultra *Eidoram* in *Holsatia* diversantem, secuti, ibidem, & per varias forte excursiones in *Daniam*, adhuc secundo anno pergunt in sacro opere conversionis *Danorum*. Quod *Rembertus* Cap. VII. hisce indicare videtur: „Præfati itaque *Servi Dei* cum eo [HARALDO] positi, ali-
„quando inter *Christianos*, aliquando inter *Paganos*, constituti, cœperunt verbo Dei
„insistere, & quoslibet poterant, ad viam veritatis movere; multi enim exemplo
„& doctrina eorum ad fidem convertebantur, & crescebant quotidie, qui salvi fierent
„in Domino“.

Interea cum in *Confinibus Nortmannorum*, tam de fœdere inter illos & *Francos* confirmando, quam de *HERIOLDI* rebus tractandum esset (z), & ad hoc totius pene *Saxonie Comites* simul cum *Marchionibus* illo convenissent, *HERIOLDUS* rerum gerendarum nimis cupidus, *condictam & per obsides firmatam pacem*, incensis ac direptis aliquot *Nortmannorum villulis*, irrupit. Quod audientes *Filii Godefridi*, contractis subito copiis, ad *Marcam* (a) veniunt, & nostros [i. e. *Francos*] in ripa *Eidora fluminis* sedentes, ac nihil tale opinantes, transito flumine, adorti, castris exuunt: eisque in fugam actis, cuncta diripiunt, ac se cum omnibus copiis suis in sua castra recipiunt. Deinde, inito consilio, ut ultionem hujus facti prævenirent, *missa Legatione ad Imperatorem*, quam inviti & quanta necessitate coacti id fecerunt, exposue-
runt:

(y) *Mariana* hanc expeditionem ad An. 847. refert, & forte rectius.

(z) *Astronomus* in *Vit. Lud. Pii* ap. *Du Chesne* T. II. p. 306. rem taliter gestam narrat: „Interea *Filii Godefridi*
„*Danorum* quondam Regis *HERIOLDUM* regno expulerant. Sed quum *Imperator* & *HERIOLDUS* ju-
„vare vellet, & cum *Filiis Godefridi* fœdus pacis inisset, missis in hoc ipsum cum ipso *HERIOLDO* Co-
„mitibus *Saxonibus*, præcepit, ut agerent cum prædictis, quatenus eum in societatem, ut pridem habuerant,
„susciperent. *HERIOLDUS* autem harum morarum impatiens, insidiis nostris, aliquas villarum illorum
„igne injecto concremavit, prædamque abduxit. At illi putantes, hæc voluntate nostrorum gesta, im-
„provise & nihil tale suspicantibus nostris superveniunt, transitoque *Egidora flumine*, castris pellunt, in
„fugam compellunt, potitque omnium, in castra propria se recipiunt. Sed, his gestis, cognoscentes rei
„veritatem, & verentes debitam ultionem, mittentes ad eos, quibus talia intulerant, primum, deinde ad
„*Imperatorem*, profesli sunt errorem. Dehinc obtulerunt congruam vindictæ satisfactionem: modum au-
„tem satisfactionis conferentes in *Imperatoris* voluntatem, dummodo *firmitas pacis inconvulsa maneret*. Qui-
„bus *Imperator* pro voto & petitione annuit“. *Annales Fuld.* vero ib. p. 545. rem omnem paucis explicanti:
Fœdus cum Nordmannis factum, per negligentiam ruptum, & castra nostrorum a Nordmannis direpta sunt.

(a) i. e. Limitem *Daniæ* ad *Eidoram*. Hujus *Danici* sive, ut tunc a *Francis* dicebatur, *Normannici Limitis Custos* sine dubio fuit ille *Gluomi*, de quo ad An. 817. supra Not. (y).

runt: se tamen ad satisfactionem esse paratos, & hoc in Imperatoris esse arbitrio, qualiter (b) ita fieret emendatum, ut de re *inter partes pax firma* (c) maneret. *Annal. Bertin.* p. 185. 186. *Annal. Eginb. f. Laurisham* p. 271. sq.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* anno ætatis suæ vicesimo septimo completo, vicesimum octavum intravit.

An. 829.

Sub initio anni, *Autbertus*, quum biennio & eo amplius, una cum *Anschario*, Danis convertendis insudasset, ægrotans, in *Corbeiam Novam* transfertur, ubi *tempore Paschatis* ex hac vita discedit. *Rembert.* Cap. VII.

Interim & hoc eodem veris tempore contigit, ut *Legati Sveonum* ad Imperatorem venientes, *Prædicatores* nomine Gentis & Regis sui expetant. *Anscharius* revocatur, duos integros annos cum dimidio emensus in *Dania*, ubi tunc sine dubio, restituto præcedenti anno HARALDO (d), morabatur. Ipse *Anscharius*, jussu Imperatoris, una cum *Withmaro*, constituto vice sua apud HARALDUM in *Dania Gislemaro* (*), pergens in *Sveciam*, & *Mare Balticum* trajiciens in manus piratarum incidit. Autumnali primo tempore, ut puto, *Bircam* (e) post varias molestias pervenerunt, a BIÖRNONE Rege benigne excepti, qui eis licentiam ibi manendi & Evangelium prædicandi dedit. *Rembert.* Cap. VIII. IX. X.

Imperator priusquam ad Kalendas Julii Aquisgrano moveret, nuncium accepit, *Nordmannos* velle *Transalbinam Saxoniam regionem* invadere, atque exercitum eorum, qui hoc facturus esset, nostris finibus appropinquare. Quo nuncio commotus, misit in omnes Franciæ regiones, & jussit, ut summa festinatione tota populi sui multitudo (f) in *Saxoniam* veniret, indicans simul, velle se apud *Nonesium* medio Julio Rhenum transire. Sed ubi vana (g) esse compererat, quæ de *Nordmannis* fama disperferat, medio Augusto Wormatiam venit. *Eginhardi Annal.* p. 272. *Annal. Bertin.* 186. *Ademari Chron.* ap. Labbeum T. II. p. 159.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* annum ætatis suæ vicesimum octavum finivit, vicesimum nonum incepit.

An. 830.

Anscharius & Withmarus toto hoc anno in conversione *Sveonum* laborare pergentes, quotquot possunt, ad fidem Christi perducunt & baptizant. *Herigarius* Præfectus

(b) *Eginb. Annal.* ita legunt: *quatenus ita fieret emendatum, ut de reliquo inter partes &c.*

(c) Hac pace, licet impatientia & impetu HARALDI pene corrupta fuisset, non possum non credere, HARALDUM Regem iterum Regno sive parti suæ Regni Danici restitutum esse; pacis enim condiciones in arbitrio Imperatoris positæ erant, & Haraldi restitutio, quæ causa belli erat, fuit pacis conditio sine qua non, ut liquet ex testimonio Auctoris Vitæ Ludovici Pii paulo supra Not. (z) adducto, Conf. *Gebhardi Hist. Dan.* p. 385. Non ergo video, quomodo *Grammius* noster ad Meurs. p. 115. ex *Annalibus Francicis* colligere possit, HARALDUM post Annum 828. non rediisse in *Daniam*, sed in *Frisiam*, in Comitatu *Riustri* sedem fixisse. An vero demum patria, finaliter extorris, exceßerit, & quo anno hoc factum sit, mihi non constat. Nec credo, quod nonnulli putant, HARALDUM apostatam factum esse & fidem christianam dereliquisse; vix enim tum Beneficia Imperatorum retinisset.

(d) Lege præcedentem Notam (c).

(*) *Adam. Brem.* ap. Lindenbr. p. 6. *Ansgarius* assumtis secum fratribus *Gislemaro & Withmaro*, gaudens pervenit in *Daniam*, ubi relinquens *Gislemarum* HARALDO, ipse cum *Withmaro* in *Sveoniam* transfretavit. Conf. supra p. 443. Not. (r).

(e) De *Birca*, vide supra p. 444. sq.

(f) *Annal. Bertin.* ita legunt: *tota populi sui generalitas post se in Saxoniam.*

(g) In *Vita Lud. Pii* ap. Du Chesne T. II. p. 306. hæc ita narrantur: „Rumor erat, *Nordmannos* velle transgredi statuta pacis & proprios fines, & *Transalbinam Regionem* populari. Sed his aliter se habentibus, „Imperator secundum dispositionem loci & temporis advenit“.

factus Bircæ & Confiliarius Regis baptizatur, & paulo post *Ecclesiam* (·) in sua hereditate exstruit. *Rembert.* Cap. X.

Nortmanni cum timerent *Saxoniam* intrare, reflexis navibus, ad *mare Aquitanicum* appellant, & *Herio insulam* incendunt mense Junio, & destituta est a generali Monachorum habitatione. *Ademari Chron.* ap. Labbeum T. II. p. 159.

Armacham Hiberniæ hoc anno a *Danis* & *Normegis* per spatium unius mensis esse occupatam, produnt *Annales Hibernici.* *Waræi* Hibern. Sacra p. 8.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* vicefimum nonum ætatis annum implevit, trigefimum ingressus.

An. 831.

Peraçto in *Svecia* uno & dimidio anno, circa initium anni, *Anscharius*, una cum *Withmaro*, acceptis a Rege BERONE literis, redit ad Imperatorem (*). In *Conventu Aquisgranensi*, initio Februarii habito, deliberatur de voto CAROLI MAGNI implendo five *Archiepiscopatu Hamburgensi* erigendo (h), cui *Nordalbingorum* Ecclesia & *Regiones Septentrionales* quoad rem christianam subjacerent. Circa initium Junii, in *Conventu*, ut mea fert opinio, *Ingelheimensi* (*), *Anscharius* consecratur *Archiepiscopus Hamburgensis* (i). Cui tum *Cellam Turholt* (k), securitatis & commoditatis causa, *Legationi Septentrionali* perpetuo servituram, Imperator tradit. *Episcopi Bremensis & Ferdensis*, quorum curæ *Provincia Transalbina* commendata fuerat (l), consecrationi *Anscharii* consentiunt, postquam Imperator ab eis *partes Parochiæ Hamburgensis*, illis olim commendatas, receperat. *Rembert.* Cap. XI. *Ludovici Dipl.* de An. 834. ap. Scaphorst p. 26. *Annal. Corbei.* ap. Leibnit. T. II. p. 296. *Vit. S. Remb.* Cap. 2. 3. *Adam. Brem.* L. I. c. 17.

Gautbertus consensu Imperatoris eligitur, & ab *Ebbone* ac *Anschario* ordinatur *Sveonibus* (m) *Episcopus*, cui ab Imperatore *Cella Welanao* (n), pro officio ac tanquam asylum five refectionis locus, donatur. *Gautbertus* primo autumno, ut puto, *Ebbonis* vice Legatus, in *Sveciam* mittitur. Honorifice ibi a Rege & populo susceptus, cæpit publice evangelium fidei prædicare (o). *Rembert.* Cap. XIII.

Anscharius ordinatus *Archiepiscopus*, cum Legatis Imperatoris, post consecrationem *Gautberti*, *Romam* confirmandus proficiscitur, ubi per aliquod tempus &

O o o o o o 2

forte

(·) Vid. supra p. 448. Alia procul dubio Ecclesia ab ea, quam *Gautbertus* ædificavit, de qua infra ad An. 832.

(*) *Adamus Brem.* p. 6. hæc ita habet: *Hac legationis suæ prosperitate gavisi, Corbejam novi Apostoli cum triumpho duarum gentium regressi sunt.*

(h) Vide supra p. 448. Not. (e).

(●) *Rembertus* Successor *S. Anscharii* etiam *Moguntia* consecratus est ob certas causas, vid. *Vit. S. Remb.* c. XI.

(i) Lege, quæ hæc de re scripsi supra p. 448. Legitur quidem ap. *Adamum* L. I. c. 17. *Anscharium* Anno 833. ordinatum esse; hoc autem esse vitium librarii, & legendum esse 831. monstrat additio sequens ex Codice vetusto Seveliano, quæ in editis desideratur: *qui est Luthewici Imperatoris XVIII.* Annus autem 833. minime fieri potest *Ludovici XVIII.* Anno item *Willerici* Bremensis Episcopi XLIII. Si jam *Willericus* circa finem Anni 789. factus sit Episcopus, potest Annus 831. fieri Episcopatus ejus XLIII. eo modo, quo sæpius veteres computarunt, scil. primo anno incepto, & ultimo non completo. Conf. *Vit. S. Remberti* Cap. 2. 11.

(k) De *Cella Turholt* vide supra p. 450.

(l) Post obitum *Caroli M.* his Episcopis a *Ludovico* Imp. *Provincia Transalbina* commendabatur, vide supra ad An. 814.

(m) *Annales Corbei.* ap. Leibnit. T. II. p. 296. ita habent: *DCCCXXXI Ansgarius noster Episcopus in Hammaburg designatur a Rege Lothewico, & Gautbertus in Svecia.*

(n) De *Cella Welanao*, vide supra p. 452. 454.

(o) *Remberti* Cap. XII. & XIII. ex Arithenii & Staphorst Editionibus, Cap. VI. ex Edit. Henschenii, sed ex *mea* Cap. XIII. vide supra p. 454.

forte ad primum ver anni sequentis moratus videtur. *Rembert. Cap. XII. Gregorii Bulla* ap. Staphorst. p. 31.

Die 8. Septembris *S. Anscharius*, trigesimo ætatis anno completo, trigesimum primum ingreditur. *Archiepiscopatus* ejus annus primus a die 1. Junii vel circiter, Anni 831. computari potest.

In *Placito Theodonisvillensi*, mense Novembri habitò, *Missi Danorum* de pace ad Imperatorem veniunt, & fœdere firmato, ad propria repedant. *Annal. Bertin. p. 187.*

An. 832.

Circa initium anni *Gregorius IV.* Papa *Anschario* Romæ præsentì Pallium confert, & Bullam confirmationis tribuit, eumque, una cum *Ebbone*, *Apostolicæ Sedis Legatum* apud gentes *Sveonum*, *Danorum*, & *Slavorum* constituit. *Rembert. Cap. XII. Gregorii Bulla* (*) ap. Lindenbr. p. 128. Staphorst p. 31. Aët. SS. Febr. T. I. p. 406.

Gautbertus apud *Sveones* in prædicatione Evangelii pergit, & *Ecclesiam* sive Templum, forte in vico *Birca*, fabricare cœpit (p). *Rembert. Cap. XIII.*

Pagani [c: Dani ac forte Norvegi] devastarunt *Sceapige* (q) [Insulam Angliæ]. *Gibson Chron. Saxon. p. 72. Flor. Wigorn. p. 580.*

Normanni, ex Norvegia delati, *littora Flandrica* tentaverunt, sed & hic & ad *Seqvanae* ostium fortiter repulsi, tandem in *Aquitaniam* irruperunt. Eodem tempore *Ludovicus* Cæsar atque *Ansgarius* Archiepiscopus Hamburgensis, in *Flandriam* venerunt, visitantes *Turhold* (r), Monasterium, Archiepiscopo ab Imperatore donatum, unde *Rembertum*, optimæ indolis magnæque spei puerum, futurum Archipræfulem, *Ansgarius* secum duxit. *Meyeri Annal. Flandr. fol. 11. b. Conf. Vit. S. Remberti Cap. III. V.*

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ tricesimum primum finivit, tricesimum secundum intrans. *Archiepiscopatus* autem annum secundum a die 1. Junii inceperat.

Hoc anno & sequenti, *Ebbo* Archiepiscopus negotiis politicis & persecutione *Ludovici* Imperatoris, Benefactoris sui, turpiter occupatus erat, partibus filiorum favens (s). *Annal. Bertin. p. 189. Flodoardus Edit. Duac. p. 263. Theganus ap. Du Chesne T. II. p. 282.*

An. 833.

(*) Aliud etiam, forte eodem tempore, *Anschario* datum fuisse *Gregorii Privilegium* de donatione Cellæ *Turholt*, quod tempore *Adami* in Ecclesia Bremensi conservatum fuit, testatur ipse *Adam. Brem. L. I. c. 17.* Illud autem nullibi editum est, & vix hodie exstat.

(p) Incertum, anne priori anno & statim ab adventu *Gautberti* structura templi hujus cœpta sit. Conf. supra p. 455.

(q) Nomen scribitur alias *Scepige* & *Scapeya*, & significat *Insulam ovium*, hodie dicitur *Schepye Island*, in agro Cantiano. Hanc vastationem *Matth. Westmon. p. 155.* ad An. 833. refert, his verbis: „Exercitus *Danorum*, infidelium piratarum, postquam apud *Dunemutham* victi & fugati fuerunt, *Scapeiam*, i. e. ovium „insulam, deprædati sunt. Applicuerunt enim ibidem *Pagani* illi cum navibus 35. & spoliata insula „illa, navigaverunt & applicuerunt in loco, qui *Carrum* nuncupatur, prædis ibidem & spoliis vacantes, „nulli sexui pepercerunt“. Conf. quæ infra sub An. 833. narrantur.

(r) Ex vetustioribus Annalibus *Meyerus* hæc hauserit. *Adami Brem.* verba L. I. c. 20. hæc sunt: „Sæpe etiam „Monasterium Gallia, quod dono Cæsarum possedit, *Turholt*, visitans, fratribus ibidem Deo militantibus „salutaris regulæ tramitem verbo exemploque monstravit. In quorum nobili contubernio jam tunc a „puero *Sanctus* effulsit *Rembertus*, quem sanctus pater *Ansgarius* adoptans in filium prophetico spiritu, „quo plenus erat, longe ante prædixit illum suæ virtutis æmulum, & in *Cathedra Pontificali* succedere“.

(s) Hinc in *Annal. Bertin.* dicitur *Ebo Remorum Episcopus falsarum objectionum incensor & factionis velut signifer.*

An. 833.

Hoc & sequentibus annis, *Anscharius* in Dicecesi sua strenue officium suum Episcopale implet, nunc *Danos*, nunc *Transalbianos* visitans, & innumerabilem utriusque gentis multitudinem traxit ad fidem. Cœpit ex *Danis* & *Slavis* pueros emere (†), aliquos ex captivitate redimere, quos ad servitium Dei educaret, quorum quosdam secum retinuit, quosdam in *Cella Turholt* nutriendos posuit. *Rembert. Cap. XIV. Adam. Brem. Ed. Lindenbr. p. 6.*

Pugnavit *Ecgbryhtus* Rex [Anglorum] cum 35. navibus piraticis, & ibi magna strages facta est, verum *Dani* stragis locum adepti. *Herefrithus* etiam & *Wigenus*, duo Episcopi, mortem obibant, & *Dudda* ac *Osmodus*, duo Praefecti, decesserunt (··). *Gibson Chron. Saxon. p. 72. Flor. Wigorn. p. 580.*

Die 28. Augusti, *Egbertus* Westsaxonum & *Witlafius* Merciorum Reges, cum Pontificibus & Proceribus Angliæ, *Lundoniæ* in Concilio congregati erant, ad consilium capiendum contra *Danicos piratas*, littora Angliæ assidue instantes. *Dipl. ap. Ingulphum Ed. Henr. Savile fol. 488.*

Die 8. Septembris S. *Anscharius* annum ætatis tricesimum secundum complevit, tricesimo tertio incepto. Sed a die 1. Junii tertium Archiepiscopatus annum cœpit.

An. 834.

LUDOVICO Imp. in Imperium restituto, *Ebbo* e Rhemenfi civitate ad *Normannos* [·: *Danos*] fugit, quibus a *Paschali* & *Eugenio* fuerat Prædicator ordinatus, proditus autem & interceptus est. *Flodoardus ed. Duac. p. 267.*

Hoc anno die 15. Maji, LUDOVICI Imp. Præceptum (*) de fundatione Archiepiscopatus *Hamburgensis* & constitutione *Anscharii*, Anno 831. factis, primum publicatum est, quod antea propter exortos in Imperio tumultus expediri non potuit.

Clasfis de Danis veniens in *Frisiam* (u), aliquam partem ex illa devastavit, & inde per *vetus Trajectum* ad Emporium, quod vocatur *Dorestadus* (v), venientes, omnia diripuerunt: Homines autem quosdam occiderunt, quosdam captivos abduxerunt, partemque ejus igni cremaverunt. *Annal. Bertin. p. 190.*

Die 8. Septembris S. *Anscharius* annum ætatis suæ trigessimum tertium supplavit, trigessimum quartum ingressus. Et a die 1. Junii quartum Archiepiscopatus sui annum egit.

An. 835.

Dum *Imperator*, in mense Junio, in *Placito Stremiacensi* moratur, *Nordmanni*, secunda irruptione, *Dorestadum* irruentes vastaverunt atque hostiliter deprædati sunt. *Imperator* autem graviter ferens, *Aquis* perveniens, disposita omni *maritima custodia*, *Arduenna* autumnalem venationem exercuit. *Ann. Bertin. p. 191. Fuldenf. p. 546.*

Impe-

(†) Hoc etiam prima vice in Daniam veniens *Anscharius* fecerat, vid. supra p. 441.

(··) *Mtth. Westmon. p. 155.* hæc ad An. 834. refert. An. 833. *Wilbertus* Ep. Salisb. a *Danis* interfectus, *Godwini* Præful. Angl. p. 331.

(*) *Ludovici Diploma* legitur in Aët. SS. Febr. T. I. p. 406. ap. Lindenbr. p. 125. Staphorst p. 26. & a'ibi. Sed cave, ne propter interpolationes & varias lectiones, quæ in plurimis exemplaribus occurrunt, ipsum Diploma condemnes. *Adam. Brem. L. I. c. 17.* hoc *Ludovici Præceptum* perperam ad An. 833. refert; editum enim est in Majo *Indictione XII.* quæ in An. 834. quadrat, & *Ludovici Imp. anno XXI.* qui etiam erit 834. si primus & ultimus anni computentur non completi.

(u) Hæc *Chron. Normann.* ap. Du Chesne T. II. p. 524. ad An. 833. refert.

(v) De *Dorestado*, emporio *Frisiæ*, & christianorum Septentrionalium Asylo, vid. supra p. 438.

Imperator limina Apostolorum invisere voluit. Quod ne fieret, irruptio *Nordmannorum* in *Frisiam* impedit. Ad quorum insolentiam comprimendam pergens, misit *Missos* ad *Lotharium*, *Falconem* scil. Abbatem & *Richardum* Comitem. — Illi quidem Imperatori a *Frisia*, post *fugam Nordmannorum* revertenti, talia nunciant in *Franconoford* Palatio. *Vit. Lud. Pii* ap. Du Chesne T. II. p. 314.

Nordmanni *Insulam Herensem* invadunt (x), & *Rainaldus* ibi XIII. Kal. Sept. cum iis congressus, aliqua victoria potitus est, ut *Chron. Egoism.* & *Ermentarius*, testis oculatus, Lib. II. de Mirac. S. Filib. affirmant. *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 294.

Magnus navalis exercitus (y) appulit in occidentales *Britonas* (z), qui cum iis in foedere junctus contra *Ecgbryhtum*, occidentalium Saxonum Regem, praelium commisit. Ubi is illud audivisset, cum exercitu adversum eos progreditur, & cum iis pugnavit apud *Hengestdune*, ibique fugavit tum *Britannos*, tum *Danos*. *Gibson* *Chron. Saxon.* p. 72. *Flor. Wigorn.* p. 581.

Norwegi majoribus instructi copiis, magna classe appulerunt, sub ductu *Turgesii* (a), & *Conatiam* ferme universam, una cum quibusdam *Lageniae* & *Midiae* partibus devastarunt. *Waræi Antiqu. Hibern.* p. 123.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ trigessimum quartum implevit, trigessimum quintum ingreditur. Anno Archiepiscopatus sui quinto d. 1. Junii incepto.

An. 836.

Egbertus, Rex occidentalium Saxonum, novum *Danorum* adventantem exercitum, contritione gravi conterens, in fugam convertit. *Matth. Westmon.* p. 155.

In Septembri *Nordmanni* *Dorestatum* & *Frisiam* (b) rursus depopulati sunt. Sed & *HORICH*, Rex *Danorum*, per *Legatos* suos in *Placito Wormaltensi* (c) amicitiae atque obedientiae conditionis mandans, se nullatenus eorum importunitatibus assensum præbuisse testatus, de *suorum ad Imperatorem Missorum* interfectione conquestus est, qui dudum circa *Coloniam Agrippinam* (d) quorundam præsumptione necati fuerant. Quorum necem etiam *Imperator*, misis ad hoc solum Legatis, iustissime ultus est. Peracta autumnali venatione, in *Franconofurd* Palatio, ad *Aquisgranum* reversus

(x) Conf. *Chron. Aquitan.* ap. Labbeum T. I. p. 291. *Chron.* autem *Ademari* ibid. T. II. p. 160. sic rem narrat: *Rainaldus Comes Arbatilicensis* mense Septembri cum *Nordmannis* in *Herio Insula* dimicat, & trucidatus est, in ms. *fugatus*, quod forte rectius, nam post aliquot annos adhuc vixisse reperitur. Hanc insulam ante visitaverant, vid. An. 830.

(y) *Ran. Higdenus* ap. Gale T. I. p. 253. *Dani* cum multa classe apud occidentales *Britones* in loco, qui dicitur *Curvália*, applicuerunt &c.

(z) *Wallenses* dicuntur ap. *Matth. Westmon.* p. 155. qui rem ita explicat: „An. 835. *Wallenses* cum *Danis* junctis viribus, igne & ferro regnum *Egberti* invadentes, castella ejus & municipia diruere satagebant. Quo audito, Rex *Egbertus* cum exercitu copioso hostibus occurrens, maximam ex obstantibus stragem fecit, & tandem *Danos*, cum *Wallensibus*, damnosam inire fugam coëgit, patriamque ab hostium irruptione liberavit.“

(a) De *Turgesio*, vide supra ad An. 815. & infra ad An. 846. Fuit ille sine dubio *Princeps* quidam *Norvegus*, cujus nomen in patria putatur fuisse *Thorgils* sive *Trygve*, aut tale quid. Sub sequentis Seculi X. initiis recentior *Thorgillus*, filius magni Regis *Norvegiæ HARALDI Pulchriconi Irlandiam* hostiliter invisit. *Snor. Sturl.* T. I. p. 113.

(b) *Iperii* *Chron.* ap. Martene T. III. p. 511. sic habet: „*Normanni*, resumtis viribus, junctis sibi *Saxonibus* atque *Danis*, *Frisiam* depopulantur, & eam sub tributo redigunt, anno *Ludovici* Imp. vicesimo secundo.“

(c) *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 294. putat, *Missos* Regis *Danorum*, de eade Legatorum Regis sui querentes, non in eodem, sed in alio, Conventu Imperatorem adiisse.

(d) De his *Legatis Danicis* ad *Coloniam* interfectis a Francis, sine dubio intelligenda est hæc, in *Annalibus* *Codici Concil. Bibliothecæ Colon.* adjectis & nondum editis, Annotatio: *DCCCXXX. Nordmanni Colonia occisi*; ita ut conjectura *Eckarti* *Rer. Franc.* T. II. p. 293. de victoria Imperatoris prope *Coloniam* a *Nordmannis* reportata debilitari videatur.

reversus est, ubi etiam *Misfi* ejusdem *HORICH* venerunt, quærentes summam eorum, quos ipse captos ex his interfici fecerat, qui in nostros fines talia jam dudum moliti sunt. *Annal. Bertin.* p. 192.

Nordmanni Andwerpam civitatem incendunt, similiter & *Wittham* ^(e) Emporium juxta ostium *Mosæ* fluminis, & a *Frisionibus* tributum acceperunt. *Annales Fuldens.* ap. Du Chesne T. II. p. 546.

Accidit quandoque, ut, propter multas hominum iniquitates, *Nordmannorum gens ferocissima* in eam regionem adveniret, omnia circumquaque depopularetur, *Antverpiam* inflammaret, & ubique luctu compleret omnia. Porro per fluvium *Schildam* ad villam *Turninum* [nunc *Doorne*] pervenerunt Barbari illi, ubi erat *Monasterium S. Fredegandi* Confessoris: Sed Deus propter iniquitatem habitantium exorsus locum, reliquias ejus jussit alio transferri, ut nullum esset obstaculum adversus imminentem desolationem. Iis sublati, tamquam muro & propugnaculis urbis everfis, irruit *barbara gens*, & ædificia omnia, atque ipsum *Monasterium* incendit, homines partim trucidavit, partim captivos abduxit, nihil præter humum relinquens. Inde progressi illi apud *Mechliniam S. Rumoldi Ecclesiam* exusserunt, villam & incolas gladio & igni perdidērunt. Ubi vero ad *S. Gommari Ecclesiam* ventum est, vires suas ejus meritis enervari senserunt. Cum enim in *Monasterii* rectum ignem iniecissent, repulsus & extinctus est divinitus. Sed ea re magis inflammatus est furor hostilis. Itaque in Templum irruunt, *Fredegerum* presbyterum, sacrificium offerentem, ad sacram aram crudeliter perimunt. Sed non dormitat ultio præpotentis Dei. Cum enim prædam omnem ad navim apportarent, duo Duces eorum, *Reolfus* & *Reginarius* (*), divinitus percussi sunt; *Reolfus*, ventrem purgans, viscera omnia effudit, *Reginarius* & oculis captus & dira morte extinctus est. Hæc ex *Gestis S. Gummari* recenset *Franc. Haræus* *Annal. Brabant.* T. I. p. 67.

Die 8. Septembris *S. Anscharius*, completo anno ætatis suæ trigésimo quinto, trigésimum sextum inchoavit. Verum a die 1. Junii *annum Archiepiscopatus sextum* auspiciatus est.

An. 837.

Imperator, disposita *Frisiæ maritimæque custodia* (f), mense Majo ad *Theodonis villam* venit. — Ea tempestate *Normanni* irruptione solita *Frisiam* irruentes, in insula, quæ *Walachria* dicitur, nostros imparatos aggressi, multos trucidaverunt, plures deprædati sunt. Et aliquandiu inibi commorantes, *censu*, prout libuit, exacto (g), ad *Dorestadum* eadem furia pervenerunt, & tributa similiter exegerunt. Quibus *Imperator* auditis, prætermisso memorato itinere, ad *Nouiomagum* Castrum vicinum *Dorestado* properare non distulit. Cujus adventu *Nordmanni* audito, continuo recesserunt. *Imperator* vero, generali Conventu habito, publice cum his quæstionem habuit, quos principes ad eandem custodiam delegaverat. Qua discussione patuit, partim impossibilitate, partim quorundam inobedientia, eos inimicis non potuisse

P p p p p 2

(e) Al. *Witlam* legunt. *Haræus* *Annal. Brabant.* T. I. p. 67. credit legendum *Wittham*, nunc *Geer-Vittham*. De his *Iperius* ap. Martene T. III. p. 511. Inde [ex *Frisiâ*] littora *Brabantia* discurrentes *Normanni*, *Antverpiam* & *Wittham* juxta ostium *Mosæ* fluminis incendunt *Ludovici Imp.* anno XXIII.

(*) De alio Danorum Principe *Ragenario* sive *Ragnero*, vid. infra ad An. 845. 846.

(f) Ut *Nordmannis* eo fortius resisteretur.

(g) Conf. *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 524. *Iperii Chron.* ap. Martene T. III. p. 511. Deinde *Zelandiam* aggressi, *Wallengam* [Vallacahiam] insulam vastantes, sub tributo redigunt *Ludovici Imp.* anno XXIV. *Chron. Elnon. & Tornac.* ap. Martene T. III. p. 1394. 1454. hæc ad An. 839. perperam referunt.

tuisse resistere. Unde & ad comprimendam *Fresiorum* ^(h) inobedientiam strenui Ab-
bates ac Comites directi sunt, & ut deinceps illorum incurfionibus facilius obfisti queat,
Clasfis quaquaversus diligentius parari iussa est. *Annal. Bertin.* p. 192.

Prænuñciavit *Imperator*, ut cum omni exercitu voluisset ire Romam cum filiis
Pippino & Hludouuico. Et statuit seditiones ⁽ⁱ⁾ in nonnullis locis contra *Danaos* ^(k).
Illi vero *Danai*, nave venientes ad unam seditionem, & interfecerunt ibi innumera-
bilem multitudinem christianorum. Et ibi cecidit *Hemminch* ^(l), qui erat ex stirpe
Danorum, Dux christianissimus, & *Eccihardus* ^(m) alius Dux, & multi Optimates
Imperatoris, & aliqui comprehensi sunt, & postea redempti. Hoc audiens *Impera-*
tor, dimisit iter, quod prænuñciatum habebat, & revertens ad prædium Gundulfi,
cum omni exercitu venit *Nouiomagum castrum*, quod situm est super fluvium Va-
lum ⁽ⁿ⁾. *Thegani Append.* in Lambec. Bibl. Vindob. T. II. p. 392. *Kollarii Analect.*
Vindobon. T. I. p. 597. Conf. *Eckart* Rer. Franc. T. II. p. 300.

Northmanni tributum exactantes, in *Walchram insulam* venerunt, ibique
Eggihardum, ejusdem loci Comitem, & *Hemmingum*, *Halpdani filium*, cum aliis
multis, XV. Kal. Julii occiderunt, & *Dorestadum* vastaverunt, acceptoque a *Frisio-*
nibus tributo, reversi sunt. *Annal. Fuldenf.* p. 546.

Wulfheardus Dux depugnavit apud *Hamun* cum XXXIII. *piratarum Clas-*
se ^(*), ibique magnam stragem fecit, victoriamque adeptus est. Eodem anno deces-
sit *Wulfheardus*. Eodem anno præliatus est *Æthelhelmus* Dux cum *Denorum* exer-
citu in *Port*, Dorsetensibus adjutus, ac spatio temporis bene magno exercitum fuga-
vit. *Dani* autem obtinuerunt loci, ubi facta est strages, potestatem, Ducemque in-
terfecerunt. *Gibson Chron. Sax.* p. 73. *Flor. Wigorn.* p. 581.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* annum ætatis tricesimum sextum finivit, tri-
cesimum septimum exorsus. A Kalendis Junii *annus Archiepiscopatus ejus septimus*
numeratur.

An. 838.

Hoc anno LUDOVICI Imp. XXV. & penultimo, *Willericus* Episcopus Bre-
menfis obiit, sepultusque est in *Domo S. Petri* die 4. Maji. Ei succedit *Leudericus*,
cujus *anno III.* Ludovicus Imp. obiit. *Adam. Brem.* L. I. c. 19. 22.

.. Mense Majo *Noviomagum*, juxta conditum, Imperator progredi dispone-
bat, quatenus sua præsentia damnum, quod annis præteritis *pyratarum importunitate*
nostrorumque desidia contigerat, vitaretur. Habitoque *Conventu* fidelium, copiosus
circa

(h) *Frisii* videntur favisse *Nordmannis*.

(i) *Seditio*, *Seditio*, heic loci notat *Præsidium* urbis sive castelli, quod Danice dicimus *Besætning*.

(k) ☞ *Danos*.

(l) *Hemmingus* ille Princeps Danus infra in *Annal. Fuldenf.* vocatur *Halpdani filius*. An. 811. a Danis *Carolo M.*
fine dubio Obses datus erat. An. 813. fratribus suis HARALDO & REGINFRIDO tunc Regibus red-
ditus. Vide supra ad An. 812. 813. Nonne *Hemmingus* ille *Dorestadum* tum in Beneficio habuerit?

(m) *Chron. Job. de Beka* p. 24. ita refert: „Abcedente sancto Pontifice, *barbaræ gentes* prædictam invaserunt in-
„sulam [Walachiam], *Eggardum* Comitem, cum multitudine Francorum perimentes, multasque sæmi-
„nas abinde captivas, cum spoliis diversæ supellectilis absportantes“. Conf. *Jac. Endii Chron. Zeland.*
L. 2. c. 2.

(n) *Vabalus* fluvius, nunc *die Wael*.

(*) *Marth. Westmon.* p. 155. ad An. 838. rem sic narrat: Applicuerunt *Dani* in *Portu Hamonis*, cum navibus
„33. magna comite superbia. Quos Comes *Vlfwardus*, prælio commisso, multis ex eis millibus interfe-
„ctis, turpiter abire coëgit. Sed non multo post eodem anno, idem *Pagani* in ostium *Portus* appulsi,
„patriam depopulari contendunt. Rumore itaque divulgato, Dux *Æthelhelmus*, cum Dorsetensibus oc-
„currens, ipsos diu convertit in fugam, sed tandem inconsulte viribus utens, dum nimis cum suis inor-
„dinate procescit, ab ipsis interfectus est“.

circa *maritima apparatus* (°) distributus est. Inter quæ *Danorum pyratæ*, patria egressi, ortoqve subito maritimorum fluctuum turbine, vix paucissimis evadentibus, submersi sunt. — *Missi HORICI*, in Novembri, *Attiniacum* venientes (p), piratarum in Francorum fines dudum irruentium maximos a se, ob *Imperatoris* fidelitatem, captos atqve interfici iustos retulerunt, petentes insuper (q), *sibi dari Frisianos* atqve *Abodritos*. Cujus petitio quanto *Imperatori* indecens sive incongrua visa est, tanto vilius spreta & pro nihilo ducta est. *Annal. Bertin.* p. 193.

Herebryhtus Dux fuit occisus a *Paganis* (r), & complures cum eo in *Mersewaris*. Postea in *Lindiffa*, & *orientalibus Anglis*, & *Cantuaris*, multi occisi fuerunt ab isto exercitu. *Gibson Chron. Saxon.* p. 73. Conf. *Ran. Higden.* ap. Gale T. I. p. 254. *Flor. Wigorn.* p. 581.

Classe sexaginta navium Nortmannos ingressos esse ostia *Boandi* fluminis (s), & alia 60. *navium* ostia *Liffii* fluminis in *Lagenia*, asserit *Colganus* ex *Annal.* 4. Magistror. *Waræi* Antiqv. Hib. p. 123.

Hoc & sequentibus annis, *S. Anscharius Legationem* sibi creditam fideliter executus, apud *Hammaburg* novellæ plantationi insudavit, doctrina oris & opere manuum exercens ecclesiam. *Adam. Brem.* Lib. I. c. 20.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* tricesimum septimum ætatis annum finivit, tricesimum octavum ingrediens. *Octavum* etiam *Archiepiscopatus annum* a Kalendis Junii inceperat.

An. 839.

Venerunt Legati Græcorum, a *Theophilo* Imperatore directi. — Quos *Imperator* XV. Kal. Junii in *Ingulenheim* honorifice suscepit. — Misit cum eis quosdam, qui se, id est, *Gentem suam Rhos* (r) vocari dicebant. Quos Rex illorum, *Chacanus* (u) vocabulo, ad se amicitiae, sicut asseriebant, causa direxerat. Petens per memoratam epistolam, quatenus benignitate *Imperatoris* redeundi facultatem atqve auxilium per Imperium suum totum habere possent: quoniam *itinera*, per quæ ad illum *Constantinopolim* venerant, inter *barbaras & nimiae feritatis gentes inhumanissimas* habuerant, quibus eos, ne forte periculum inciderent, redire poluit. Quorum adventus causam *Imperator* diligentius investigans, comperit, eos gentis esse *Sveonum*, exploratores

(o) Huc pertinet, quæ ad An. 838. referunt *Annales Fuldenses* ap. Du Chesne T. II. p. 546. *Naves contra Nordmannos adificantur.*

(p) *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 303. hæc ad An. 837. pertinere putat.

(q) Hinc constat, *Danos* olim non temere neque ob solam prædam bella gessisse, sed terras etiam vicinas affectasse, quas quum præliando obtinere non poterant, eas gratificationibus ac obsequiis appetebant.

(r) *Pagani*, quando apud veteres Anglorum Scriptores occurrunt, fere ubique *Danos* & *Nortegos* designant. *Martb. Westmon.* p. 156. hæc sub An. 839. refert. Idem autem vastationem *Lindiffæ* sub An. 841. narrat.

(s) In Hibernia.

(t) Nuntii illi, ad Imperatorem Constantinopolitanum & ab eo ad Imperatorem Romanum missi, fuerunt ex septentrionis quadam parte, & quidem, ad penitiorem eorum examinationem, ex *Svecia*. Num vero nomen *Rhos*, quo Gentem suam appellabant, aliquid commune cum *Rufforum* nomine, an cum nomine *Roslavia* provinciae *Sveciæ*, incertum est, & ulteriori inquisitione dignum. Ill. *Dalinius* *Hist. Sv.* T. I. p. 476. audacter satis asserit, illos a *Sveciæ* Rege SIGURDO RING emissos esse, & quidem Anno 824. quod est contra fidem *Annalistarum Bertinienfis*. De nomine *Rhos* ea est *Eckartii* *Rer. Franc.* T. II. p. 316. opinio. „Populi, *Rhos* dicti, jam in Sacra Scriptura memorantur, nec diversi sunt a *Russis*: Nomen vero hoc suum, traxerunt a fluvio *Rha*, quem primitus accoluerunt, & quem nunc *Volgam* nominamus, &c.“

(u) *Chacanus* videtur non nomen proprium, sed appellativum fuisse, significans Regem aut Principem, quo titulo *Chan* Tartari adhuc Principes suos nominant.

exploratores potius Regni illius nostrique, quam petitores ratus, penes se eo usque retinendos judicavit, quoad veraciter inveniri posset, utrum fideliter eo, nec ne, pervenerint. Idque *Theophilo* per memoratos Legatos suos atque epistolam intimare non distulit, & quod eos illius amore libenter susceperit, ac si fideles invenirentur, & facultas absque illorum periculo *in patriam remeandi* daretur, *cum auxilio remittendos*: Sin alias, una cum Misfis nostris ad ejus præsentiam dirigendos, ut, quid de talibus fieri deberet, ipse decernendo efficeret. — Imperator, descriptis atque destinatis, qui cum *Saxonibus* adversus *Danorum Sclavorumque*, qui ferebantur, incursum occurrerent. — Quidam etiam *Pyratæ*, in quendam *Frisiæ* partem irruentes, non parum incommodi nostris finibus intulerunt. Direxit & ORICUS *Missos* ad Imperatorem (v), quendam videlicet, cujus consiliis præ cunctis fidere, & omnia agere videbatur, & cum eo *Nepotem suum*, munera gentilitia deferentes, pacis amicitiaque arctius stabiliusque gratia confirmandæ. Quibus hilariter susceptis atque muneratis, quia propter quædam incommoda super *Frisionibus* querebantur, duces strenui destinati sunt, qui tempore constituto illis de omnibus justitiam adimplerent. — Sed & *Legati Imperatoris* ad HORICH (x) pacis gratia directi, receptis sacramentis, indissolubilem pepigerunt. *Annal. Bertin.* p. 195. 196. 197.

Hoc anno (y) fuit magna cædes in *Lundonia*, & in *Cwantawic*, & in *Hrofesceaster* (z). *Gibson Chron. Saxon.* p. 73. *Flor. Wigorn.* p. 581.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* tricesimum octavum ætatis annum explevit, tricesimum nonum intrans. A Kal. Junii *annum Archiepiscopatus nonum* incepit.

An. 840.

Die 20. Junii LUDOVICUS PIUS Imperator vita decedit. Post cujus obitum magna in Imperio perturbatio secuta est, propter quam etiam S. *Anscharii Legatio* labefactari cæpit. *Rembert.* Cap. XVIII.

Northmanni, in quendam *Frisiæ* partem irruentes, non parum incommodi nostris [3: Francorum] finibus intulerunt. *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 524.

Æthelmulfus (*) Rex pugnavit apud *Carrum* cum XXXV. navibus *piratarum*: *Dani* autem obtinebant loci, ubi facta est cædes, potestatem. *Gibson Chron. Saxon.* p. 74. *Flor. Wigorn.* p. 581.

Anno Regni *Kennethi* Scotorum Regis sexto (a), *Piratæ Danorum*, occupatis littoribus *Scotiæ*, *Pictos* sua defendentes non modica strage prædando maritima protriverunt. *Joh. Fordun Scotichron.* p. 285.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* annum ætatis suæ tricesimum nonum attingit, quadragesimum ingressus. A d. I. Junii *annum Archiepiscopatus decimum* inchoaverat.

An. 841.

Lotharii Imp. anno primo, *Hastings*, cum innumera *Danorum* multitudine, *Franciam* ingressus, oppida, rura, vicos, ferro, flamma, fame, depopulatur. *Gallicæ* itaque *superioris* finibus accensis, *Turoniam* venit; ibique *Ambazia*, & universis,

(v) Hi Legati, ut videtur, comparuerunt in *Conventu Cavillonensi* circa Kalendas Septembris celebrato. Tunc forte factum est, quod *Mon. Sangall.* ap. Du Ch. T. II. p. 134. de gladiis per Legatos Danicos Imperatori porrectis narrat.

(x) Sic legendum, non *Corich*, quod error est typographicus.

(y) *Afferii Annales* ap. Gale T. I. p. 155. hoc sub Anno 842. narrant, Sic etiam *Matth. Westmon.* p. 156.

(z) Ex præcedentibus & sequentibus liquet, hanc cædem ab exercitu *Danico* patratam esse. *Cwantawic* s. *Cwentawic* eadem urbs est quæ *Cantuaraburh*, hodie *Canterbury*, vid. *Gibson Chron. Locor. Explic.* p. 22. Non ergo confundenda cum *Qventovico* *Franciæ* oppido, de quo infra ad An. 842.

(*) Idem forte est, quod *Joannes Abb. Petrib.* ap. Sparke p. 13. ad An. 843. refert, his usus verbis: *Adulphus filius Regis in bello a Danis victus est.* *Matth. Westmonast.* hæc sub An. 844. narrat.

(a) *Kennethus* Anno 834. regnare cæpit. *Joh. Fordun Scotichron.* p. 281.

sis, quæ inter *Ligerim* & *Carum* fluvios continebantur, in favillam redactis, *Turonim* obsidet. Cumque urbem crebris assultibus infestaret, *Turonici* viribus diffidentes, corpus b. Martini flentes & dolentes rapiunt, & super murum, quo belli violentior impetus erat, mortuum pro vivis propugnatorem opponunt. Virtute Sancti, *Dani* fugiunt, fugientes *Turonici* persequuntur, secum corpus b. Martini cum laudibus deferentes. Sicque pars *Danorum* gladio cadit, pars capta reducit, pars altera fugiens sic evasit. *Turonici* vero cum gaudio redeunt, in loco, quo Sancti substitit corpus, dum *Danos* fugarent, in honore Sancti fabricaverunt *Ecclesiam*, quæ propter belli eventum *S. Martini Bellum* ab incolis nuncupatur. — In honore vero Sancti eo die, quo de *Danis* habuerunt victoriam, scil. *IV. Idus Maji*, instituerunt solemnitatem annuam celebrandam, quam *Subventionem* proprie nuncuparunt. *Chron. Turon.* in Scriptor. Norman. p. 25.

Hoc anno, Indictione IV. quarto Idus Maji, venerunt *Normanni*, OSCHE-RI (b) quoque Dux. Pridie Idus Maji incensa est ab eis urbs *Rothomagus* (*). XVII. Kal. Junii regressi sunt a *Rothomago*. IX. Kal. Junii *Gemeticum Monasterium* igne cremarunt. VIII. Kal. Junii redemptum est *Fontinellense Cænobium* libris VI. V. Kal. Junii venerunt Monachi de S. Dionysio, redemeruntque captivos sexaginta octo libris viginti sex. Pridie Kal. Junii *Pagani* mare petierunt. Obviusque illis factus est *Wlfardus* Regis homo cum populo. Sed *Pagani* minime ad pugnam se præparaverunt. *Chron. Fontanell.* ap. Du Chesne T. II. p. 387.

Pyratæ Danorum ab oceano Euripo devecti, *Rotumani* (c) irruentes, rapinis, ferro, ignique bacchantes, urbem, monachos, reliquumque vulgum & cædibus & captivitate pessumdederunt: & omnia Monasteria, seu quæcumque loca flumini *Seqvanæ* adhaerentia, aut depopulati sunt, aut, multis acceptis pecuniis, territa relinquant. — *Lotharius* terga vertens & *Aqvasgrani* perveniens, *Saxones* ceterosque confines restaurandi prælii gratia sibi conciliare studet: in tantum, ut *Saxonibus*, qui *Stellinga* (d) appellantur, quorum multiplicior numerus in eorum gente habetur, optionem cujuscumque legis, vel *antiquorum Saxonum* consuetudinis, utram eorum mallent, concesserit. Qui semper ad mala proclives, magis ritum paganorum imitari, quam christianæ fidei sacramenta tenere delegerunt. HERIOLDO, qui cum ceteris *Danorum maritimis*, incommoda tanta sui causa, ad patris injuriam, invexerat, *Gaula Crusalia* (e), quæ vicina loco, hujus meriti gratia in beneficium contulit. Dignum sane omni detestatione facinus, ut, qui mala christianis intulerant, iidem christianorum terris & populis Christianique Ecclesiis præferrentur: Ut *persecutores fidei christianæ* (f) domini christianorum existerent, & *demonum cultoribus* christiani populi deservirent. *Annal. Bertin.* p. 198.

Q q q q q q 2

Die

(b) Postea sub An. 851. nominatur *Hoferi*.

(*) *Ordericus Vir.* in Script. Norm. p. 367. hæc ad An. 842. refert: *Eodem Anno*, inquit, *Normanni Rothomagum vastaverunt, & Monasterium S. Audoeni Præfulis Idus Maji succenderunt.* Sub eodem anno *Hugo Flaviniac.* ap. Labbeum T. I. p. 120. sic habet: *Normanni, aquilonares populi, vastaverunt Rothomagum.* Et *Chr. Rothomag.* ib. p. 365. *Translatio S. Audoeni, quando Normanni vastaverunt Rothomagum, succenderunt Monasterium ejus Idibus Maji.*

(c) ɔ: *Rothomagum.* Conf. *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 524.

(d) *Saxones*, a fœdere cum Francis recedentes, novo se nomine *Stellingas* vocarunt ɔ: *restitutos.*

(e) *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 350. *Gaula Crusalia* corruptum putat ex *Walacaria* vel *Walacria.* Et ni fallor recte; nam ex antiquis Annalibus mss. *Hospit. S. Nic.* prope *Cusam Bollandus & Henschenius* T. I. Febr. p. 399. probant, *HARALDUM Anno 841. a Lothario Walcbram seu Walacras in Selandia Belgica aliisque vicina loca in beneficium obtinuisse.*

(f) Auctor *Lothario* Imp. irascitur, quod *HARALDO & Danis* inter suos terras concesserit, putans, eos, quia

Die 8. Septembris S. *Anscharius* ætatis suæ annum quadragesimum implet, quadragesimum primum ingreditur. *Annum Archiepiscopatus sui undecimum* a die 1. Junii inchoaverat.

An. 842.

HERIOLDUS ceterique, quos *Lotharius* Imperator ad *Mosellam* (g) reliquerat, ut fratribus suis transitum prohiberent, timore perterriti, litore relicto, fugerunt. *Nithardus* ap. Du Chesne T. II. p. 375.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* annum ætatis quadragesimum primum finivit, quadragesimum secundum incipiens. A die 1. Junii *duodecimum Archiepiscopatus annum* agens.

Ea tempestate [circa Kal. Octobr.] *Normannorum Classis* in Emporio, quod *Qventovicus* (h) dicitur, repentino sub lucem adventu, deprædationibus, captivitate, & nece sexus utriusque hominum adeo debacchati sunt, ut nihil in eo, præter ædificia pretio redempta, relinquerent. *Annal. Bertin.* p. 199.

Nortmanni *Cotuuig* (i) deprædati sunt, inibique, mari trajecto, *Hannuuig* (k) & *Nodbunnuig* (l) similiter depopulati sunt. *Nithardus* ap. Du Chesne T. II. p. 377.

Circa hæc tempora S. *Anscharius*, triennio antequam ad *Bremensem* regendam invitaretur *Ecclesiam*, *Visionem de b. Petro* habuit. *Rembert.* Cap. XXX.

An. 843.

Divisione Imperii inter Ludovici Imp. filios facta, *Cella Turholt*, quæ in partem *Caroli* cesserat, *Anschario* adimitur, & a *Carolo* Rege datur *Reginario* (m) Comiti, qui inde pueros (n), militiæ sacræ destinatos, ad suum servitium abstulit. Hinc *Anscharius* cum paucis fratribus in paupertate degit, reliquis eum relinquentibus. *Rembert.* Cap. XVIII. XXX. *Adam. Brem.* L. I. c. 23.

Normanni

quia Normanni erant, etiam christianorum persecutores esse, neque distingvens in Normannos jam christianos factos, & Normannos adhuc ethnicos demonumque cultores. Hinc forte quidam ansam nacti sunt, HARALDUM utpote apostatam calumniandi. *Nithardus* etiam ap. Du Chesne T. II. p. 377. hujus rei sic meminit: „*Lodbarius Nortmannos* causa subsidii introduxerat, partemque christianorum illis subdiderat: quibus etiam, ut ceteros christianos deprædarent, licentiam dabat. Igitur metuens *Lodbuwicus*, „ne iidem Normanni, nec non & *Sclavi*, propter affinitatem, *Saxonibus*, qui se *Stellinga* nominaverant, „conjungerent, regnumque sibi vindicaturi invaderent, & christianam religionem his in partibus annu-
„larent“.

(g) Conf. *Annales Bertin.* ap. Du Chesne T. III. p. 199.

(h) Teste *Eckarto* Rer. Franc. T. II. p. 361. *Qventovicus* erat oppidum Ambianensis diœceseos ad *Quantiam*, prope Stapulas olim situm. Hujus loci vastationem *Cbron. Fontanell.* ap. Du Chesne T. II. p. 388. 390. non recte ad An. 844. retulit: *Qventawich portum miserabili clade devastaverunt Normanni.* Locus hic ratione nominis non confundendus est cum *Cwantavic* five *Cwentawic* Angliæ, Cantii urbe primaria, alias *Cantuaraburb*, hodie *Canterbury* dicta, de qua supra ad An. 839.

(i) *Eckartus* Rer. Franc. T. II. p. 361. *Cotwig* in Francia quærit, eundem locum putans cum præcedenti *Qventovico*. Ego potius per *Cotwig* intelligendum volo *Catwick* five *Katwyck* Hollandiæ vicum maritimum, haud procul Leida urbe situm, de qua *Jo. a Leidis* Chron. Belg. p. 88. *Cluverii* Germ. Ant. p. m. 470. *Büschings* Geogr. T. IV. p. 94.

(k) *Eckartus* l. c. pro *Hamwig* legendum vult *Santwig*, locumque quærit in *Santvico* oppido litorali Angliæ. Credo autem eum falli, & malo locum aliquem Hollandiæ maritimum, nobis jam ignotum. Et nonne in *Hamwig* lateat *Amsterdami* nomen?

(l) *Nodbunwig* etiam in Anglia jacuisse putat *Eckartus* l. c. corruptum a *Dunwig*, hodie *Kingsdowne*. Ad meam vero mentem legendum sit *Nordbunwig*. Idem, ni fallor, Frisiæ pagus, qui ap. *Alb. Stadenf.* fol. 94. b. *Nordwige* appellatur. *Cluverii* Germ. Ant. p. 470. *Noortwyck*, etiam hodie *Nortwyck* dictus, *Büschings* Geogr. T. IV. p. 94.

(m) Idem forte *Reginardus* Comes inter procures Ludovici Pii, de quo in *Vita ejus* ap. Du Chesne T. II. p. 317.

(n) De pueris istis, quos S. *Ansgarius* ex *Danis* & *Slavis* emit, ac in *Cella Turholt* ad servitium Dei educandos posuit, vide supra ad An. 833.

Normanni (o) sub *Bier* (p), filio Regis *Danemarchiæ*, & Magistro ejus *Hastungo* (t) Franciam infestant, & usque *Parisiis* navigio veniunt. *Rad. de Diceto* ap. *Twysden* p. 450. *Jo. Bromton* ib. p. 804.

Mense Junio, *Normannorum ferox natio* (r) numerosa classe advecti, *Ligerim* fluvium, qvi inter novam Britanniam & ultimos Aquitanix fines in occiduum mergitur oceanum, ingrediuntur. Demum, dato Clasibus Zephro, ad *Urbem Nanneticam*, impiissimo *Lamberto* (s) crebro exploratore præcognitam, celeri carbaforum volatu, pariter remorum impulsu, contendunt. Quam mox navibus egressi undique vallant, & sine mora, nullo propugnatore, capiunt, vastant, diripiunt. Alii quippe scalis murum subeunt, alii oppilatum olim additum offendentes infringunt & penetrant. Porro civitatis Episcopus, vocabulo *Guibardus* (t), vir innocens, & omni pietate repletus, Clerus omnis cum Monachis, qvi ex vicino Cœnobio, cujus vocabulum est *Antrum*, ad urbem copiosum Ecclesiæ thesaurum habentes confugerant, cumque reliqua vulgi multitudine, quos vel metus hostis incluserat, vel *Præcursoris*, quæ inerat, *Nativitas* (*), non solum ex vicinis regionibus & vicis, sed etiam ex procul positis urbibus

- (o) *Normanni* illi, qvi cum *Bierio* & *Hastungo* Galliam invadabant, dicuntur *Wifigotbi* in *Fragm. Mirac. S. Bercharii* ap. *Mabill. Aët. SS. Ben. T. II. p. 846.* *Du Chesne T. III. p. 436.*
- (p) Hæc de *Bierio* Dano ad An. 851. refertur in *Chron. Tyr.* ap. *Martene T. III. p. 1432.* nisi forte duæ diversæ fuerint expeditiones. In *Chron. Fontan.* ap. *Du Chesne T. II. p. 390.* *Berno* vocatur. *Wilhelm. Gemmer. Script. Norm. p. 218.* vocat eum *Bier Costa ferrea* cum ejus pædagogo *Hastungo*, addens rationem cognominis: Ideo *Costa ferrea* vocabatur, quia non ei clypeus objiceretur, sed inermis in acie stans, armorum vim quamcunque sperneret illesus, vehementissimis matris ejus venenis infectus. *Orderico Vitali* ib. p. 458. vitio librarii *Brier* dicitur cognomento *Costa-ferrea*, filius *Lobroci* Regis Danorum, cum *Hastungo* nutritio suo. Nobis *Biörn Fernside*, *Biorno* ferrei lateris.
- (q) Nomen *Hastungi* apud vetustos Scriptores varie scribitur, *Astingus*, *Astannus*, *Alstagnus*, *Anstignus*, *Anstinnus*, *Hæstenus*, *Hvæsten*. De hujus Herois Danici sive Nortmannorum Ducis rebus in Gallia, Italia & Anglia gestis, leg. *Regino* ap. *Pistor. T. I. p. 41. 55.* *Du Chesne* Scriptor Franc. T. III. p. 260. 436. T. IV. p. 9. *Scriptor. Norman. p. 24. 25. 32. 63. 65. 216. 221.* *Mabill. Aët. SS. Bened. T. II. p. 578. 666. 846. 957.* *Martene Thesaur. T. V. p. 1073. T. VI. p. 802.* *Gesta Conf. Andeg.* ap. *Acherium T. III. p. 237. 239.* *Alberici Chron. P. II. p. 69.* *Gihfen Chron. Sax. p. 92. 93. 94.* *Pontani Hist. Dan. p. 105.* *Pontop. Gest. Dan. T. I. p. 117. 212. sqq.* *Hastungi* fortitudinem in oratione ad milites suos laudat *Wilhelmus Conquestor*, *Jo. Bromton* ap. *Twysden p. 959.* Videntur autem plures uno *Hastungi* Seculo IX. floruisse, nisi primus ille ad summam senectutem venerit. Quod alio nomine *Gurmundus* dictus sit, testatur *vetus Chronicon* inter *Scriptor. Norman. p. 32.* *Chron. Tur.* ap. *Martene T. V. p. 969.*
- (r) Qvi heic *Normanni*, in *Chron. Aquit.* ap. *Labbeum T. I. p. 291.* & *Chron. Engolism.* ib. p. 324. *Wesfaldingi* nominantur, sed in *Chron. Malleac.* ib. T. II. p. 197. lapsu forte calami aut typorum *Winfaldingi*. Forte *Normanni* hi fuerunt ex *Westfoldia* Norvegiæ. Et inquirendum, an *Wesfaldingi* commune aliquid habeant cum *Westerfalt*, de quo supra ad An. 813. p. 505. *Conf. Hist. Mon. Salmur.* ap. *Martene Tom. V. p. 1083. 1095.*
- (s) De *Lamberto* s. *Lamberto*, Comite *Nanneten*si, qvo exploratore usi sunt *Normanni*, vid. *Lupi Epist. p. 128. 130. 429.* *Conf. Capit. Reg. Franc. T. II. p. 733.* *Chron. Malleac.* ap. *Labbeum T. II. p. 197.* *Chron. Andegav.* ib. T. I. p. 284.
- (t) *Fragm. Hist. Armor.* ap. *Martene T. III. p. 831.* Episcopum *Gunbardum* nominat. In Notis sequentibus *Gunthardus* & *Guruardus* vocatur. *Gurnardus* in *Scriptor. Norm. p. 32.*
- (*) *Fragment.* ap. *Du Chesne T. II. p. 336.* & *Scriptor. Norman. p. 32.* sic rem narrat: „Cooperuerunt Dani „superficiem terræ sicut locustæ, nec erat cuiquam hominum eos facile prohibere. Igitur die Natalis S. „*Baptistæ Joannis* urbem *Nanneticam* adorsî concremant, & *Guruardum* Præfulem sacra Missarum solennia peragentem super aram Martyris *Ferreoli*, quæ est ad lævam ædis b. *Petri apostoli* matris Ecclesiæ ejusdem Civitatis, obtruncant: Denique, urbe succensa ac depopulata, quasi tempestas valida cæperunt hæc „illacque discurrere, & omnia, per quæ vagabantur, prosternere“. Hæc *Nannetis urbis vastatio* non confundenda est cum illa recentiori, quæ postea Anno 853. Sabbato Paschæ accidit, licet utraqve multum similitudinis habeat. *Chron. Malleac.* ap. *Labbeum T. II. p. 198.* *Nanneten*sem vastationem ad An. 864. perperam refert.

bibus attraxerat, cernentes intra mœnia hostem, certatim cuncti ad *Templum* Apostolorum *Petri & Pauli*, quod in urbe nobilius & pulchrius erat, utpote ignari certaminis, concurrerunt, obleratisque ostiis ædis, solum quod supererat cœlitus auxilium anxie flagitabant. At gentiles, effractis ostiis, fenestrisque propulsis, templum feraciter irrumpunt, imbellem pariter & inermem multitudinem gladio feriunt, tantaque crudelitate in Christi sæviunt gregem, ut præter quos five captivandi five distrahendi gratia in naves transtulerunt, omnem multitudinem Sacerdotum, Clericorum atque Laicorum, cum prædicto *Antistite*, intra Ecclesiam gladio sternerent. — Post hæc, erasis omnibus opibus, cum gregibus captivorum utriusque ordinis & ætatis, ad naves remeant. Ad quorum postmodum redemptionem plurimum a cladis supersticibus collatum est. Quibus peractis, *Cænobium Insularum*, de quibus supra, natalitio Apostolorum Petri & Pauli, scaphis adeunt, vastant, incendunt. *Fragm. de Bello Britan.* ap. Du Chesne T. II. p. 386. & ap. Martene T. III. p. 831. *Con. Vit. S. Maxim.* ap. Mabill. Aët. SS. Bened. I. p. 602.

Cum isti crudelissimi *Normanni Urbem Nanneticam*, & territorium ejus, viros & castella *Metallicæ regionis*, & *Theofalgia*, & *Herbadilla* dissipassent, oneratis navibus suis plurima multitudine captivorum, atque magna congerie auri & argenti & ornamentis per alveum *Ligeris* navigantes usque *Herio insula* regressi sunt. Et capta illa, placuit eis suæ rapinæ congestum dividere: quæ in præsentia majorum & juniorum ad ripam delata, illi, visa immensitate pecuniæ, omnis timoris sui principatus obliti, ut canes ad carnes vorandas, cœperunt violenter abripere: unde inter eos magna seditione commota, in illa die perierunt multi, voluntate divina interfecti. Captivi vero, videntes hunc turbinem, per abdita insulæ omnes fugerunt; attamen ex his fuit unus magnæ invasionis audax, qui *Bibliothecam* [c: Biblia sacra], quæ usque hodie in Ecclesia Nannetenſi habetur, in collo suo accipiens fugit. *Fragm. Hist. Armor.* ap. Martene T. III. p. 832.

Pyratæ Nordmannorum Urbem Nannetum adgressi, interfectis *Episcopo* (u) & multis clericorum atque laicorum sexusque promiscui, deprædata civitate, *inferioris Aquitaniæ* partes depopulari adoriuntur. Ad postremum *Insulam* quandam ingressi, convectis a continenti domibus, hiemare, velut perpetuis sedibus, statuerunt. *Annal. Bertin.* p. 200. *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 524.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ quadragesimum secundum implet, quadragesimum tertium ordiens. A die 1. Junii annum Archiepiscopatus sui decimum tertium incipit.

An. 844.

HLUDOVICUS (v) *Obodritos*, defectionem molientes, bello perdomuit, occiso Rege eorum *Gozzomuil*, terramque illorum & populum, sibi divinitus subjugatum, per Duces ordinavit. *Annal. Fuldens.* p. 549. *Annal. Metens.* p. 302.

LOTHARIUS Imperator five, ut alii malunt, LUDOVICUS Germanicus, *Rugiacensis Insulæ Slavos* (x), cum *tota terra ejusdem Insulæ*, Monasterio *Novæ Corbeia*

(u) *Chron. Fontanell.* ap. Du Chesne T. II. p. 388. An. 843. *Nannetes Urbem depopulari sunt, & Gunthardum Episcopum martyrizaverunt.* Conf. *Eckart Rer. Franc.* T. II. p. 366. ubi hæc irruptio die *S. Joannis Baptiste* facta narratur.

(v) *Annal. Bertin.* ap. Du Chesne T. III. p. 201. paulo aliter hoc factum exponit: „HLUDOVICUS Rex Germanorum populos *Sclavorum* & terras aggressus, quosdam in deditionem cepit, quosdam interfecit: omnes pene illarum partium *Regulos* aut vi aut gratia subegit“.

(x) *Chron. Corbei.* ap. Meibom. T. I. p. 755. hæc ita refert: *Domnus Lotharius Imperator tradidit Rugiam Insulam*

Corbeia in honorem *Sancti Viti* (*) confert. *Dipl. Lotbarii* ap. Schaten. *Annal. Paderb.* p. 126. *Annal. Corbei.* in *Miscell. Nov. Lips.* Vol. X. p. 402. 418.

Nomenogius Britto *Cenomannos* usque pervenit. Ubi, audita *Nordmannorum* in fines ejus irruptione, redire compulsus est. — *Nortmanni Britanniam* Insulam, ea quam maxima parte, quam *Angli-Saxones* incolunt, bello impetentes, tri-duo pugnando victores effecti, prædas, rapinas, neces pasim facientes, terra pro libitu potiuntur. — *Nortmanni* per *Garondam Tolosam* usque proficiscentes, prædas pasim impuneque perficiunt. Unde regressi quidam, *Galliciamque* (z) adgressi,

Rrrrr 2

partim

lam cum tota circumjacente provincia. Sic quoque *Annal. Corbei.* ap. Leibnit. T. II. p. 297. „DCCCXLIV. „totam insulam *Rugarencem* ob victoriam, per intercessionem *S. Viti* martyris nostri impetratam, *Lotbarius* „eidem *Sancto* in *Corbeia*, cum omnibus rebus suis, tradit in perpetuum“. *Leibnitius* heic pro *Lotbarius* legendum vult *Ludovicus*, quod etiam *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 378. Sed forte in autographo stetit *L* five *Hl*, quod æque *Ludovicum*, *Illudovicum*, ac *Lotbarium* five *Hlotbarium* indicare potuit. *Diploma Lotbarii* de donatione illa *Rugiæ*, quod *Schatenius* loco supra citato & *Stangefol Annal. Westph.* L. II. p. 136. ediderunt, falsum quidem & fictitium judicant *Eckart* l. c. *Heumannus* de *Re Dipl. Imp.* p. 318. & *Scheidius* in *Not. ad Orig. Gvelf.* T. IV. p. 353. freti fide *Annalium Bertinianorum*, *Fuldensium* ac *Metensium*, qui solo *Ludovico* hanc *Slavicam* expeditionem tribuunt. Quum vero nullum ex silentio *Scriptoris* tuto sumi debeat argumentum, curni *Lotbarius*, fratri *Ludovico* tunc reconciliatus, eidem expeditioni interesse partemque suam devictæ terræ obtinuisse potuerit, & curni eandem *Monasterio Corbeienfi*, utpote a *Patre* suo fundato, ac totius *Septentrionis* *feminariorum*, offerre potuerit, licet illud sub dominio fratris jam esset. Ipsam quidem *Rugiæ* donationem veram esse, vix dubitari potest, an vero *Lotbarius* ejus auctor sit, id est, quod disputatur. *Vetustus* interim & satis gravis *Historicus*, *Lambertus Schafnaburgensis* ap. *Pistor.* T. I. p. 154. prædictam expeditionem *Slavicam* An. 844. factam, *Lotbario* adscribit: *Luitbarius Rex* *Slavorum Gestimulum* occidit. Imo *Ditmarus Merseb.* ap. Leibnit. T. I. p. 403. [si modo locus ille genuinus sit] rem adhuc enodatus explicat: „*Lotbarius* Imperator venit cum orientalibus *Francis* in *Slavoniam*, „& eorum Regem *Gestimulum* occidit, ceterosque subegit, & dedit *Ecclesiæ Corbeienfi*, ipso anno dedica- „tionis ejus, ut *Chronica* testatur“. *Ultima* autem verba haud bene constant. *Conf. Chron. Quedlinb.* ap. Leibn. T. II. p. 278. *Helmoldus* L. II. c. 12. videtur donationem *Rugianam* *Ludovico Pio* Imp. adscribere velle, his usus verbis: „*Tenuis* fama commemorat, *Ludovicum* *Karoli* filium olim *Terram Rugianorum* „obtulisse *h. Vito* in *Corbegia*, eo quod ipse fundator extiterit *Cænobii* illius: Inde egressi *Prædicatores*, „gentem *Rugianorum* five *Ranorum* ad fidem convertisse feruntur, illicque oratorium fundasse in honorem „*Viti Martyris*, cujus venerationi *Provincia* consignata est“. *Conf. L. I. c. 6.* Hæc etiam confirmat *vetustior* Auctor *Zaracho* in *Registro* *honor. Corbei.* ap. *Falke* p. 44. his verbis: *Rugiensis insula* *Slavi* ad *patrimonium S. Viti* spectant, sed ob avaritiam & insolentiam *villicorum* nostrorum a fide defecerunt. Minime vero rem tetigit *Saxo* noster, qui p. 321. donationem illam ipsi *Carolo M.* tribuit, sic scribens: *Rugiani* quendam a *Carolo* *Cæsare* expugnati, *Sanctumque Vitum Corvegiensem*, religiosa nece insignem, *tributis* colere jussi.

- (y) Ex *Sancto Vito*, cujus cultum cum *Religione christiana* *Monachi Corbeienfes* in *Rugiam* insulam introduxisse feruntur, *Rugiani* postea sibi *Idolum* finxerunt, cujus nomen *Zuantevith* five *Svantevithum* appellabant. *Vid. Saxo Gr.* p. 248. *Schatenii Annal. Paderb.* p. 111. *Leibnit. Script.* T. III. p. 300. *Paullini* *Diff. Hist.* p. 46. *Mabill. Aët. SS. Bened.* T. V. p. 525. *Grammii* *Meurf.* p. 262. Evidentissime autem omnium hæc persequitur *Helmoldus* *EJ. Bang.* p. 21. „*Tradit* veterum antiqua relatio, quod temporibus *Ludovici II.* egressi „*fuerint* de *Corveia* *Monachi* sanctitate insignes, qui *Slavorum* salutem sitientes, impenderunt se ipsos ad sub- „eunda pericula & mortes pro legatione verbi Dei. *Peragratique* multis *Slavorum* provinciis, pervene- „runt ad eos, qui dicuntur *Rani* five *Rugiani*, & habitant in corde maris. Ibi fomes est errorum, & se- „des idololatriæ. *Prædicantes* itaque verbum Dei cum omni fiducia, omnem illam insulam lucrati sunt, „ubi etiam oratorium fundaverunt in honorem Domini ac Salvatoris nostri *Jesu Christi* & in commemo- „rationem *Sancti Viti*, qui est *Patronus Corveia*. Postquam autem, permittente Deo, mutatis rebus, „*Rani* a fide defecerunt, statim pulsus *Sacerdotibus* atque *Christicolis*, religionem verterunt in superstitio- „nem. Nam *Sanctum Vitum*, quem nos *Martyrem* ac *servum Christi* confitemur, ipsi pro Deo veneran- „tur. — Solo nomine *S. Viti* gloriantur, cui etiam *Templum* ac *Simulacrum* amplissimo cultu dedi- „caverunt &c.“. Juxta *Legationem*, etiam ad gentes *Slavorum*, *S. Anshario* a Summo Pontifice An. 832. injunctam, vix dubitari potest, *Ansharium* suum fecisse ad hanc *Monachorum Corbeiensium* *Missionem* ad *Rugianos*. *Vid. supra* p. 451. *Not. (a).* *Conf. Chron. Episc. Mind.* ap. Leibnit. T. II. p. 161. *Henschenius* *Aët. SS. Febr.* T. I. p. 558. hanc *Missionem Remberto* tribuit.

- (z) *Fragm. Hist. Armor.* ap. *Martene* T. III. p. 833. „*Volentes* inde ad regionem suam navigare, *ventus* vio- „lentus

partim *balistariorum* occurſu, partim tempeſtate maris intercepti, diſpereunt. Sed & quidam eorum ulterioris *Hiſpaniæ* partes adorſi, diu acriterque cum *Sarracenis* dimicantes, tandem victi reſiliunt. *Annal. Bertin.* p. 201. *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 524.

Die 8. Septembris *S. Anſcharius*, annum ætatis ſuæ quadrageſimum tertium egreditur, quadrageſimum quartum orditur. *Annus Archiepiſcopatus ejus decimus quartus* a Kalendis Junii computatur.

An. 845.

Hoc anno, Indiſtione VIII. *Ragnerus* ^(a) Dux *Nortmannorum* cum *Clasſe* ſua uſque *Pariſios* acceſſit, ac in Vigilia ſanctæ Paſchæ, id eſt, XV. Kalend. Aprilis ^(b), urbem intravit. *Chron. Fontan.* ap. Du Chesne T. II. p. 388. 391.

Normanni per *Sequanam* uſque *Parifiſus* navigio venerunt, regnumque *Caroli* vaſtaverunt: & tam ab ipſo quam ab incolis terræ *accepta pecunia copioſa*, cum pace diſceſſerunt. In *Freſia* quoque *tribus præliis* ^(c) conflixerunt, & in primo quidem victi ſunt, in aliis duobus ſuperiores effecti, magnam multitudinem proſtraverunt. *Caſtellum* etiam in *Saxonia*, nomine *Hamaburg* ^(d), populati, nec inulti reverſi ſunt. *Annal. Metenſ.* ap. Du Chesne T. III. p. 302. *Annal. Fuldenſ.* ib. T. II. p. 549.

Nordmannorum naves centum viginti, menſe Martio, per *Sequanam* hinc & abinde cuncta vaſtantes, *Loticiam Pariſiorum*, nullo penitus obſiſtente, pervadunt. Quibus cum *Carolus* occurrere moliretur, ſed prævalere ſuos nullatenus poſſe proſpiceret, quibusdam pactiõibus & munere *ſeptem millium librarum* eis exhibito, a progrediendo compelſcuit, ac redire perſvaſit. — *Nortmannorum Rex ORICUS ſexcentas naves* per *Albim* fluvium in *Germaniam* adverſus *Hludovicum* dirigit. Quibus *Saxones* occurrentes, commiſſo prælio, Domini noſtri Jeſu Chriſti auxilio victores efficiuntur. Unde digreſſi, *Sclavorum* quandam impetunt & capiunt *Civitatem* ^(e). *Annal. Bertin.* ap. Du Chesne T. III. p. 201.

Contigit ex improviſo, *Piratas* advenientes *Hammaburgensem Civitatem* navigio circumdediſſe. Quod cum inopinate & ſubitaneæ accidiſſet, ſpatium non fuit pagenſes congregandi, quippe cum & Comes, qui eo tempore præfecturam loci illius tenebat, illuſtris vir *Bernarius* tunc deeſſet. Dominus vero *Epicoſopus* ^(f) ibi poſitus, cum

„lentus eos coactos *Galleciam* deduxit. *Gallecii* vero ſe ab eis in fortitudine magna defendentes, omnes, „exceptis triginta navibus, interfecerunt. Quibus inde fugatis, ipſimet a Zephyro deduſti redierunt *Burdegalam*. Qua devaſtata, navigaverunt uſque *Santonas*, ubique magnis rapinis captis, ad ſuam inde patriam valde deſideratam remeaverunt, ſatis ditiffimis ſpoliis onerati“.

(a) *Chron. Vezel.* ap. Labbeum T. I. p. 394. *Raynerius Normannus Pariſium* invadit. De hoc *Ragnero* ſive *Ragenario*, ejusque miſerabili morte, lege infra ad An. 846. & ibid. Not. (7).

(b) Legendum V. Kalend. Aprilis, 5: d. 28. Martii, nam Paſcha An. 845. in diem 29. Martii incidit: Tunc contigit in Monafterio S. Germani Miraculum, de quo infra ſub Anno 846.

(c) *Eckart* Rer. Franc. T. II. p. 383. putat, hæc prælia cum *Normannis* in *Ditmarſia*, *Stormaria*, *Hadelenſi tractu* & confini *Friſia*, commiſſa eſſe, præcipue vero in Ducatu *Luneburgenſi*, ubi *Saxones* eos fudiſſe credibile eſt.

(d) *Annal. Fuld.* legunt *Hammaburg*. *Rembertus* Cap. XIII. *Hammaburgensem Civitatem*. Conf. *Lamhec. Orig. Hamb.* ap. *Lindenbr.* p. 8. *Adam. Brem. L. I. c. 21.* ita ſcribit: *Excidium Hammaburg* *Historia non tacet Francorum & Privilegia Romanorum.*

(e) *Hamburgum Civitatem*, quam ceteri Annaliſtæ nominant, hic intelligendam eſſe, quis dubitet. Aut igitur heic pro *Sclavorum* legendum eſt *Saxonum Civitatem*, aut Annualiſta noſter aliud non ſcivit, quam *Hamburgum* in terra *Sclavorum* ſituatum fuiſſe. *Eckartus* quidem Rer. Franc. T. II. p. 53. 384. probare voluit, *Hamburgum* in *Slavica Albis ripa* ſitum & *Slavorum Smeldingorum caput* fuiſſe, vix autem ſuccedere eam ſententiam, oſtenſum eſt ſupra ad An. 808. 809. 810. Sunt, qui putant, Danos tunc, præter *Hamburgum*, aliam quoque ex *Civitatibus Slavorum* juxta *Albim* poſitis, occupaviſſe, quod tamen valde incertum eſt.

(f) *Anſcharius* ſcilicet.

cum his, qui aderant in urbe ipsa, vel in suburbio manentibus, primo quidem audito adventu eorum, locum ipsum continere voluit, donec majus eis veniret auxilium. Sed impellentibus *paganis*, & Civitate jam obsessa, cum eis resisti non posse conspexit, quomodo pignora sanctarum reliquiarum asportarentur, præparavit, sicque ipse Clericis suis huc illucque fuga dispersis, etiam sine cappa sua vix evasit. Populi quoque a loco ipso exeuntes, & hac illacque palantes, plurimis aufugientibus, quidam capti, plerique etiam perempti sunt. Denique *hostes*, direpta civitate, & omnibus, quæ in ea vel in *vico proximo* erant, spoliatis, cum vespertino tempore eo adventassent, noctem ipsam cum sequenti die & nocte ibi confederunt. Sicque, succensis omnibus ac direptis, egressi sunt. Ibi *Ecclesia* miro opere, magisterio Domini *Episcopi* (g) constructa, una cum *Claustro Monasterii* mirifice composito, igni succensa est. Ibi *Bibliotheca* (h), quam Serenissimus *Imperator* eidem Patri nostro contulerat, optime conscripta, una cum *pluribus aliis libris* igni dispersit. Sicque omnia, quæ inibi aut in Ecclesiasticis Ministeriis, aut in aliis thesauris & facultatibus habuerat, aut de prædatione, aut igne, aut hostili impetu direpta sunt, ut quasi nudum eum dimiserint. Quippe cum pene nihil exinde prius elatum sit, nec tunc quidem aliquid subvectum, nisi quod quisque fugiens casu arreptum forsan exportare potuit. *Rembert.* Cap. XIV. *Adam. Brem.* Ed. Lind. p. 7.

Nortmanni, alveo Seqvanæ remenso, maria repetunt, cuncta maris loca finitima diripiunt, vastant, atque incendiis concremant. Sed licet peccatis nostris divinæ bonitatis æquitas nimium offensa taliter christianorum terras & regna attriverit: ne tamen etiam *Pagani* improvidentiæ aut certe impotentiae Dominum omnipotentissimum ac providentissimum impune diutius insimularent, cum a quodam Monasterio, *Sithdiu* nomine, direpto incendioque, oneratis navibus, repedarent, ita divino judicio vel tenebris coëcati, & insania sunt perculsi, ut vix perpauci evaderent, qui Dei omnipotentis iter ceteris nunciarent. Unde, ut fertur, commotus animo Rex ORICUS, ad *Hludowicum*, Regem Germanorum *Legatos* (i) pacis gratia destinat, captivos absolvere, thesaurosque paratos pro viribus restituere. — Dani, qui anno præterito *Aquitaniam* vastaverant, remeantes, *Sanctonas* (k) invadunt, confligentes superant, quietisque sedibus immorantur. *Annal. Bertin.* p. 202.

Eamulfus

(g) Præter *Templum S. Mariæ*, quod CAROLUS M. *Hamburgi* sub primordiis urbis strui & consecrari fecit, de quo supra ad An. 811, videmus hic, ab *Anschario*, postquam An. 831. Archiepiscopus factus esset, etiam *Ecclesiam* constructam esse. Quanam autem ea fuit, ignoratur. Miror, *Lambeckium* ad hunc locum non satis attendisse, dum in *Orig. Hamb.* ap. Lindenbr. p. 7. sic scribit: *Templi tunc S. Petri neque vola neque vestigium extitit, sed unica in urbe erat Ecclesia S. Mariæ*; credidit enim, eandem a *Carolo M.* constructam Ecclesiam a *Ludovico Pio* auctam & ornata fuisse. Quod tamen *Rembertus* non dicit; nam ex verbis ejus non aliud colligi potest, quam quod *Anscharius* aliam ac novam suo tempore construxerit Ecclesiam, quæ cum *Claustro* a Danis succensa est. Et curni potuerit esse *Templum S. Petri*, cum *Sanctus Petrus* ex principis S. *Anscharii* Patronis etiam ab adolescentia fuisset, vid. *Rembert.* Cap. II. XXX. XXXIV.

(h) Forte per *Bibliothecam* heic intelligenda *Biblia Sacra*, quo sensu vox sæpius apud veteres occurrit. *Adamus Brem.* autem Cap. XXI. loquens de *Bibliotheca summo studio collecta*, vocem sensu ordinario de *libraria* sive *librorum collectione* accepit.

(i) *Annales Metenf.* p. 302. & *Fuldens.* p. 549. ita narrant: „In autumno, in *Saxonia*, in *Padrabrunno* Generale Placitum habuit *Ludovicus*, ubi fratrum suorum, & *Normannorum*, *Sclavorum* quoque, & *Bulgarorum* *Legationes* suscepit, audivit & absolvit“.

(k) *Chron. Aquitan.* ap. Labbeum T. I. p. 291. *Sigoinus* Comes a *Nortmannis* capitur & occiditur, & *Sanctona urbs* concrematur, thesauris ejus optimis exportatis. Conf. ad An. seqv. 846.

Eanmulfus Præfectus pugnavit cum Sumursætenfibus, & *Ealchstanus* Episcopus, ac *Osvicus* Dux una cum Dorfætenfibus, præliati sunt ad *Pedridæ ostium* cum *Danorum exercitu* ^(l), ibique magnam stragem fecerunt, & victoria potiti sunt. *Gibson Chron. Saxon.* p. 74. *Matth. Westmon.* p. 156. *Flor. Wigorn.* p. 582.

Normegi diripuerunt & incenderunt *Clonmacnoisam*, *Clonfertam*, *Loghran*, & *Tirdaglassam* ^(m). Porro circa eundem annum *Turgesius* ⁽ⁿ⁾ *Melachlini* seu *Mel-sechlini* Regis *Midia* filiam deperiisse fertur. Rex ille, virus sub pectore versans, filiam suam illi concedens, ad insulam quandam *Media*, scil. de *Loch-vair* ^(o), illam cum 15. puellis egregiis ei missurum se spondit. Quibus & *Turgesius* gavisus, cum totidem nobilioribus gentis suæ, statuto die & loco obviam venit, & invenit in insula 15. adolescentes imberbes, animosos, & ad hoc electos, sub habitu puellari dolum palliantes, cultellis, quos occulte secum attulerunt. Statim inter amplexus *Turgesius* cum suis occubuit ^(p). — Fama tum pernicibus alis totam statim Insulam pervolante, & rei eventum, ut assolet, divulgante, *Normegienses* ubique truncantur, & in brevi, omnes omnino, seu vi, seu dolo, vel morti traduntur, vel iterum *Normegiam* & *Insulas*, unde venerant, navigio adire compelluntur ^(q). — Quasiverat autem a *Turgesio* *Midenfium* Rex, & in dolo, quonam tenore vel arte aves quædam, in regnum nuper advectæ, terræ toti patriæque pestiferæ, destrui possent & deleri. Cumque responsum accepisset, nidos eorum ubique destruendos, si jam forte nidificassent [de *Castellis Normegiensium* hoc interpretantes]. Mortuo *Turgesio*, in eorum destructione *Hibernienses* per totam insulam unanimiter insurrexerunt. Annos igitur circiter 30. *Normegiensium* pompa & *Turgesii* tyrannis in *Hibernia* perduravit ^(r), & deinde gens *Hibernica*, servitute depulsa, & pristinam libertatem recuperavit, & ad regni gubernacula denuo succedit. *Silv. Giraldi Topogr. Hibern.* ap. *Camden.* p. 748. 749. *Warai Antiqv. Hib.* p. 124. sq. *Jo. Bromton* ap. *Twisden* p. 1074.

Gautbertus, *Sveonum* Episcopus, in conspiratione populari, *Nithardo* nepote ejus gladio perempto, cum ceteris focis, ligatus, spoliatus, & e regno expulsus. Exinde *Sveonia* caruit septennio sacerdotali præsentia. Quo tempore AMUNDUS regno pulsus, in christianos movit persecutionem. *Herigarius* vero *Birca* Præfectus christianitatem ibi solus sustentavit. *Remb. Cap. XV. XVI. Adam. Brem. L. I. c. 21.*

Anscharius, vastata Ecclesia sua *Hamburgensi*, exul *Bremam* venit, ex ea urbe a *Leuderic* Episcopo, qui doctrinæ ac virtutibus ejus invidit, expellitur. *Ramesloa*, prædium in Episcopatu *Ferdensi* tribus rastis ab *Hamburgo* positum, ei ab *Ikia* pia matrona in solatium datur. *Adam. Brem. L. I. c. 23. Hist. Arch. Brem.* p. 70.

Hoc anno, die 24. aut. 25. Augusti, ut puto, *Leudericus* Episcopus *Bremensis*, anno *Ludovici Germanici* sexto, Episcopatus sui octavo, moritur, & Ecclesia *Bremensis* diu viduata permansit. *Adam. Brem. L. I. c. 20. 22. 23.*

Die

(l) Conf. *Matth. Westmonast.* p. 156. *Johannes* Abb. *Petriburg.* ap. *Sparke* p. 14. hæc ad Annum 847. refert.

(m) In *Hibernia*.

(n) *Turgesii* *Normegi* primus in *Hiberniam* adventus ad An. 815. refertur. Ille circa vel ante Annum 840. *Farananum* Archiepiscopum *Armachanum* sede sua expulit, *Warai Hib. Sacr.* p. 8.

(o) Pro scil. de *Lochvair* *Giraldus* legit in stagno scilicet *Lochyreno*, *Bromton* vero apud stagnum *Lachermum*.

(p) Auctor *Annalium Ultoniensium*, de dolo eo tacens, *Turgesium* a *Melachlino* Rege captum fuisse & in prædicto stagno submersum tradit, *Warai Ant. Hib.* p. 124. *Rod. O Flaberty Ogyg.* p. 426. hoc ad An. 846. refert, dicens: *Turgesius Danorum Dux in Hibernia submersus*.

(q) Proxime sequentibus annis & præcipue An. 848. Dani & Norvegi ab *Hiberniensibus* vincuntur & expelluntur.

(r) Si *Turgesii* Dominium circiter triginta annos in *Hibernia* duraverit, necesse est, eum eo adventasse circa Annum 815. ut supra notatum est.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* annum ætatis quadragesimum quartum implevit, quadragesimum quintum ingressus. A die 1. Junii annum *Archiepiscopatus quintum decimum* inceptat.

In *Concilio Paderbornensi*, initio Decembris habito, *Ludovicus* Rex, ut *Anschario* solatium subsistendi facere posset, proponit quæstionem de *Bremensi Ecclesia Anschario Hamburgensi Archiepiscopo* concedenda ^(s). *Rembert.* Cap. XIX.

In eodem generali Placito *Paderbornensi* *Ludovicus* Rex, inter plures, Legationem etiam *Normannorum* suscepit, audivit & absolvit. *Annal. Fuldens.* p. 549. *Metens.* p. 302.

An. 846.

Pyratæ Danorum, Fresiam adeuntes, provincias & ecclesias vastaverunt, & populum in eis occiderunt. Quod audientes *Flandrenses*, vicinarumque urbium Pontifices & Abbates, cum Sanctorum suorum reliquiis ^(t) ad *Sanctum* venerunt *Audomarum*, quia muro valido & turribus atrium ejus divina providentia munitum erat. Isti sunt *Sancti*, qui propter persecutionem illam pervenerunt ad idem castrum: *Sancti, Bauo, Wandregisilus, Ausbertus, Wlfrannus, Wafulpbus, Piatas, Bainus, Winnocus, & Austreberta* virgo, & quadraginta annis eorum aliqui ibi permanserunt. Eodem anno *Northmanni Frisiam* adeuntes, recepto pro libitu *censu*, pugnando quoque victores effecti, provincia potiuntur. *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 525. *Annal. Bertin.* p. 202.

Deddo, religiosus Pater, a *Werino* Abbate Corbeienfi, cum *Ailboldo* Monacho, ad *Northmannos* missus ^(u). *Annales Corbei.* ap. Leibnit. T. II. p. 297.

Ludovicus Germaniæ Rex *Kobbonem* ^(v) aliosque ad *Nortmannorum Principem* ^(x) *HORICH Legationis* ^(y) causa direxit. Illi cum audiverunt, quomodo *Ragenarius* ^(z) *Danorum Dux*, qui *Monasterium S. Germani Parisiense* ^(a) infestaverant, de gestis suis coram *HORICHO* Rege gloriatus est, sed maximis cito tormentis

S s s s s 2

afflictus,

(s) Hinc forte factum est, ut *Annales Corbei.* ap. Leibnit. T. II. p. 297. ad An. 845. hæc referant: *Anscharius simul sit Episcopus Bremensis*, licet primam tantum propositionem eo anno factam putem.

(t) *Jac. Meyeri Annal. Flandr.* p. 12. „Corpora Sanctorum *Bauonis & Phalaridis* Enkericus Abbas Gandens ac „Frangerus Prætor, metu *Normannorum*, transportaverunt ad Castrum Fani Audomari, quod Sacellum Comititis appellabatur, nunc autem Templum est divi Donationi Brugensis, *Sithiu* tunc dictum“. Postea Laudunum translata, ib. ad An. 853.

(u) De hac *Deddonis ad Nortmannos sive Danos missione* nulla apud alium aliquem Auctorem mihi mentio occurrit. Suspicio autem mihi orta est, nonne pro ad *Normannos* legendum esset ad *Slavos, Rugianos* scilicet, ad quos, supra ad An. 844. monstratum est, missos fuisse Monachos prædicatores ex Coenobio Corbeienfi, & quidem, ut haud improbabile est, instinctu S. *Anscharii*.

(v) *Eckart* *Rer. Franc.* T. II. p. 391. *Legationem* hanc *Cobbonis* ad Annum sequentem 847. refert ac forsan recte. *Cobbo* erat Dux Saxonie occidentalis, frater *Warini* Abbatis, filius *Echerti* Comitis & S. Idæ, idem qui, una cum *Gautherto Sveonum Episcopo*, fuit Administrator *Episcopatus Osnabrugensis*, vid. *Eckart* ibid. p. 261. 274. 362. 384. 398.

(x) Imo Regem *Danorum* sive potius Regem *Jutiae australis ERICUM I.*

(y) Hanc *Cobbonis Comitis Legationem* *Schatenius Annal. Paderb.* p. 130. factam vult in Gallias ad *Roricum Nortmannorum Ducem* ibi existentem, cum tamen textus hujus Anonymi clare loquitur de patria *Horichi & Ragenarii*, videlicet *Dania*. Quæ dissensio ex similitudine nominum *Horich & Rorich* orta videtur. Ap. *Astronomum* Edit. *Freheri* p. 476. pro *Horico* male legitur *Boricus*.

(z) Idem *Ragnerus*, de quo supra ad Annum 845. Quis hic fuerit, incertum est. *HORICI* *Danorum Regis* Vassallus & Propinquus procul dubio fuit. Fratrem *Horici* illum fuisse suspicatur *Henschenius* Aët. SS. Febr. T. I. p. 399. quod nec *Grammio* in Not. ad *Meurf.* p. 122. improbabile erat. Minime idem fuit cum juniore *Regnero Lorchbrok*, quod opinatur *Pontopp.* *Vestig. Dan.* T. I. p. 229. ille enim diu post vixit, nec in *Dania* nec tali mortis genere occubuit, ut docent Scriptores veteres tam Angli quam Islandi. De alio *Dano Principe Reginario* nomine, vid. supra ad An. 836.

(a) Infestatio illa anno superiore 845. facta est.

afflictus, miserrimo mortis genere consumtus est. Ceteri etiam in *patria* morbis perculsi perierunt, præter eos, quos HORICH postea jussit occidi; timens enim ipse, ejusque Optimates, & populus pariter universus, hujusmodi morte pessima damnari, præcepit omnes, qui residui erant, exceptis paucis fuga lapsis, decollari, eorumque capita, veluti satisfaciens morbo, christiano, qui captivus illic erat, populo tradi. Insuper jussit, cunctos captivos, qui christianitatis vocabulo censerentur, in regno suo perquiri, eosque cum libertate & honore in suam patriam reverti. *Fragm. de Norm.* ap. Du Chesne T. II. p. 656. sq. *Aimoinus* de Mirac. S. Germ. ap. Mabill. Act. SS. Ben. T. IV. p. 108. sq.

Nortmanni, mense Julio, *Herio Insulam* (b) succendunt. *Chron. Aquitan.* ap. Labbeum T. I. p. 292.

Siguinus Comes (c) Burdegalensis & Santonicensis a *Nortmannis* captus & occisus est, & *Santonas* urbs a *Normannis* concremata est, thesauris ejus optimis exportatis. *Ademarus* ap. Labbeum T. II. p. 161.

Ex Gallia validæ Classis [Normannorum] per hæc tempora missæ, maritimas *Hispaniæ* (+) urbes omni injuria belli vexarunt, ac primum *Galaciæ* oram universam infestam reddentes, & ad *Brigantium portum* appulsi, *Ramiri* armis victi prælio, atque ad mare rejecti sunt, *septuaginta naves* quæ captæ, quæ submersæ in navali pugna. Auctor *Rodericus* Præsul. Numerus vix fidem facit. Nam qui cladi superfuere, *Nerio* (d) promontorio superato, ad *Tagi ostium* inveci, *Olisponem* urbem, quæ ad *Maurorum* ditionem redierat, omni belli injuria fatigarunt. *Jo. Mariana* in *Hisp. Illustr.* T. II. p. 416.

Hoc anno mortuus creditur notissimus *Danorum Rex HARALDUS KLAH* (*), qui Moguntia baptizatus erat, quod ex vetustioribus Annalibus annotarunt *Petrus Olai* supra p. 172. *Hvitfeldius* p. 29. Conf. *Grammii* Meurf. p. 115. *Torfæi* Ser. p. 416. & infra ad An. 850.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* annum ætatis suæ quadragesimum quintum absolvit, quadragesimum sextum inchoavit. A Kalendis Junii annum Archiepiscopus decimum sextum ingressus.

Hoc anno, ut puto, & quidem circa finem anni, aut minimum ineunte anno sequente, LUDOVICUS Rex, Hamburgensis Ecclesiæ desolationem miseratus, *Anschario* diu resistenti donavit *Episcopatum Bremensem*. Præfuerat tum Archiepiscopatui XVI. annos, & vixit postea XVIII. annis. *Adam. Brem.* L. I. c. 25.

S. Ansch-

(b) *Chron. Rich. Pictav.* ap. Martene T. V. p. 1165. hæc ita narrat: „Normanni *Herio Insulam*, quæ est in pago „Pictaveni, facta per mare irruptione, succendunt, quæ destituta est a generali monachorum habitatione. „Ibi enim Dominus *Carolus* Imp. fecerat Monasterium S. Philiberti. Unde his temporibus corpus S. Philiberti *Normannorum* infestatione de *Herio Insula* effoditur VIII. Idus Julii, & in Burgundiam a Monachis defertur“. Hanc *Insulam* Normanni five Dani sæpius hostiliter invaserunt, vid. supra ad An. 830. 835. & Anno seqv. 847.

(c) *Lupi Epist.* ed. Baluzii p. 64. de his ita: „Quidam de *Aquitania* venientes, *Nortmannos* inter *Burdegalam* & „*Santones* his diebus fecisse retulerunt, & nostros, pedestri cum eis prælio congressos, & miserabiliter, „nisi quos fuga eripere potuit, peremptos. In quo bello comprehensum Ducem Vasconum *Siguinum* & „peremptum, etiam jurando testati sunt“. *Chron. Rich. Pictav.* ap. Martene T. V. p. 1165. *Burdegalensem* & *Xantonensem* duos Comites facit, quod minus rectum videtur.

(+) Conf. *Petri de Marca* Marca Hispanica p. 327.

(d) Nescio, an ex hoc promontorii nomine *Nerio* veteres Septentrionales, in Mare Mediterraneum navigantes, mutuati sint nomen illud *Norva* five *Niorva Sund*, quo *Fretum Gaditanum* nuncupaverunt.

(*) *HARALDUM* morbo decessisse, perhibet Auctor *Vit. Ol. Trygg.* vid. *Torfæi* Ser. p. 405.

S. Anscharius in supradicto prædio *Ramesloa* ^(e) Cænobium constituit, ubi gregem sacrum, Hamburgo profugum, collegit, reliquiasque Sanctorum locavit, cui rei *Waldegarius* Episcopus Ferdensis admodum contrarius exitit. *Adam. Brem.* L. I. c. 23. 29. *Herm. Corner.* ap. *Eccard.* T. II. p. 458. *Nicolai Bulla* de An. 858. ap. *Staphorst* p. 55.

An. 847.

In *Conventu Marsnensi* ^(f), a tribus Fratribus, **LOTHARIO** Imperatore, **LUDOVICO & CAROLO** Regibus, habito, Articulo XI. statutum est: *Ut ad Regem Nordmannorum Legati mittantur* ^(g), *qui eum contestentur, quod aut pacem servare studebit, aut communiter eos insensos habebit.* *Capit. Reg. Franc.* T. II. p. 42.

Northmanni IV. Kal. Aprilis *Deas Monasterium* succendunt. *Chron. Aquitan.* ap. *Labbeum* T. I. p. 291.

Sergius II. Papa, paucis ante obitum diebus, mense Aprili, *S. Anschario* jura Archiepiscopatus Hamburgensis, Legationem gentium septentrionalium, & usum *Pallii* confirmat, *Mitram* ⁽ⁱ⁾ simul deferendam & *Crucem* ante se portandam concedens. *Sergii Bulla* ap. *Staphorst* T. I. p. 38.

Anscharius ex *Ramesloa* Cænobio, ubi cum fociis suis jam morabatur, hoc & sequentibus annis, *Ecclesiam* suam *Hamburgensem* visitavit, *Nordalbingos* in fide reformavit, quos ante persecutio turbavit. Tunc quoque *Prædicatores in Daniam misit.* *Adam. Brem.* L. I. c. 23.

Dani ^(k) partem inferioris Galliae, quam *Britones* incolunt, adeuntes, ter cum eisdem bellantes superant. *Nomenogius*que ^(l) victus, cum suis fugit. Dein per Legatos *muneribus* a suis eos sedibus amovit. — *Scotti* ^(m) a *Normannis* per annos plurimos impetiti, tributarii efficiuntur: *Insulis circumquaque positis*, nullo resistente, *inmorantes.* **HLOTARIUS, HLODOWICUS, & CAROLUS**, *Legatos* ⁽ⁿ⁾ ad *ORIC Danorum Regem* destinant, mandantes, ut suos christianorum infestationibus cohiberet, sin alias, bello se impetendum nullatenus dubitaret. — *Dani Aquitaniam maritimam* impetunt & prædantur, urbemque *Burdegalam* diu oppugnant. Alii quoque *Danorum* ^(o) Emporium, quod *Dorostadum* dicitur, & *Insulam Batavam* occupant atque obtinent. *Annal. Bertin.* p. 203.

Nortmanni

(e) *De Ecclef. Saxon.* ap. *Leibnit.* T. I. p. 261. An. 846. *Sanctus Ansgarius Episcopus Hamburgensis Ecclesiam Rameslaw fundavit.*

(f) *Conventus* ille habitus est in loco *Marsna* prope Trajectum An. 847. mense Februario, hebdomade secunda Quadragesimæ, *Lupi Epist.* Ed. *Baluz.* p. 101. 392.

(g) Hos Legatos ad Regem *Danorum* aliquanto post missos fuisse, testatur non modo *Annalista Bertin.* ad An. 847. sed etiam hæc *Ludovici Annuntiatio* *Capit. Reg. Franc.* T. II. p. 43. *Sciat is, quia communiter Missos nostros ad Nordmannos pro pace accipienda mittimus.*

(h) *Chron. Rich. Pictav.* ap. *Martene* T. V. p. 1165. hoc *Monasterium de Oias Insula* vocat.

(i) *Mitra* usus cuius Episcopo citra privilegium olim non fuit licitus. *Mitram* alii *Cidarim*, alii *Laminam* vocant, vid. *Pagi Breviar.* T. II. p. 70.

(k) *Chron. Norman.* ap. *Du Chesne* T. II. p. 525. hæc ad An. 846. refert.

(l) *Nomenogius* s. *Nomenoius*, at Dux Britannorum, qui An. 843. a Karolo Francorum Rege defecerat, & a suis Rex salutatus est. A Synodo Turonensi ap. *Lupum Epist.* LXXXIV. Prior gentis *Britannicæ* dicitur, *Sirmondi Opera* T. III. p. 38.

(m) Hæc in *Chron. Norman.* l. c. ad Annum 846. referuntur.

(n) *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 391. & fortan recte, hanc eandem putat fuisse *Kobbonis Comitæ Legationem*, de qua supra ad An. 846.

(o) *Annal. Fuld.* ap. *Du Chesne* T. II. p. 549. *Nordmanni Dorestatum incendentes vastaverunt.*

Nortmanni Herio Insulam (p) mense Junio concremarunt. Et his temporibus diffusi sunt per *Aqvitaniam*; quia Duces ejus inter se bellis ceciderant, nec erat, qui eis resisteret, & maxime, quia *nostri Classē non habebant ad tutelam oræ maritimæ*. Et concrematus ab eis mense Majo *Lucionnus* (*), & mense Junio *S. Florentii Monasterium*. Deinde concremata sunt ab eis *Nannetensis Civitas, Monasterium Deas, Burdegala, Santonis, Egolisma, Lemovicas, Parisius, Turonis, Beluagus, Nouiomagus, Aurelianus, Pictavis*, & innumera *Monasteria & Castella* destructa. *Ademari Chron. ap. Labbeum T. II. p. 161. Chron. Malleac. ib. p. 198.*

Aucti Classe & viribus [Normanni], *Hispalim* obsederunt. *Gaditanos agros & Asfidoniæ fines* vastarunt, hominum & pecorum prædæ abactæ. Mauri tribus præliis magno numero cæsi. Ad extremum, cum diutius iis in locis confedissent, nunciatumque esset, *Abderrahmanum* Regem (q) novam Classē comparare, magna gloria parta, spoliisque onusti, ex *Hispania* decesserunt. *Jo. Mariana in Hisp. Illustr. T. II. p. 416.*

Die 8. Septembris *S. Anscharius*, anno ætatis suæ quadragesimo sexto finito, quadragesimum septimum exorditur, sed a Kalendis Junii annum *Archiepiscopatus decimum septimum* ingressus.

Initio mensis Octobris, in *Concilio Moguntienſi primo*, deliberatum est (r) sed non omnino diffinitum de unitione *Bremensis & Hamburgensis Ecclesiarum*. *Rembert. Cap. XIX.*

In eo provinciali Concilio ipse *Anscharius*, ut designatus Episcopus *Bremensis*, una cum *Ebbone* tum Episcopo *Hildesheimensi* & ceteris Coëpiscopis, præsens aderat. *Binii Concil. T. III. P. I. p. 372. Falkenstein Cod. Dipl. Nordgav. Append. p. 26.*

An. 848.

CAROLUS Rex cum Francis *Aqvitaniam* ingressus, super fluvium *Dordona novem naves Danorum* cepit, interfectis pyratibus earum, in diebus Quadragesimæ. Eodem anno *Nortmanni Burdegalam urbem* ceperunt, & Ducem ejusdem *Guilhelmum* noctu. *Chron. Fontan. ap. Du Chesne T. II. p. 388. 390.*

CAROLUS *Normannorum, Burdegalam* oppugnantium, partem aggressus, viriliter superat. *Dani Burdegalam Aqvitanix, Judæis* prodeuntibus, captam depopulatamque incendunt. — *Nortmanni Metallum* (s) vicum populates, incendio tradunt. *Scotti* (t) super *Normannos* irruentes, auxilio Domini nostri Jesu Christi victores, eos a suis finibus propellunt. *Annal. Bertin. p. 203. Chron. Norman. ap. Du Chesne T. II. p. 525.*

Prælium

(p) Iteratam ac diversam hanc fuisse hujus Insulæ vastationem ab illa prioris anni, liquet ex *Chron. Rich. Pictav. ap. Martene T. V. p. 1165.* ubi res ita describitur: „His temporibus *Normanni* diffusi sunt per *Aqvitaniam*, quia Duces ejus regionis inter se bellum deciderant, nec erat, qui eis resistere posset. Ideo concremata sunt ab eis iterum *Herio Insula*, & *Monasterium de Oias Insula, Burdegala, Xantonas, Engolisma, Lemovicas, Pictavis, Andegavis, Turonis, Aurelianus, Parisius, Beluagus, Noviomus*, & innumera *Monasteria & Castella* destructa“. Conf. ad An. 846.

(*) *Chron. Aqvitan. ap. Labbeum T. I. p. 292.* hæc ad An. 853. refert.

(q) *Abdirhaman* Rex Sarracenorum nominatur ad An. 847. in *Annal. Bertin. ap. Du Chesne T. III. p. 202.*

(r) Negotium hoc jam Anno 845. in Concilio Paderbornensi propositum, & Anno 846. *Anscharium* a Ludovico Rege designatum esse Episcopum *Bremensem*, opinor.

(s) *Metallus* vicus alias *Metullus* sive *Medolus*, nunc *Melle* dictus, in Comitatu *Pictavienſi* jacet, ibi tempore *Caroli M.* plures Nummi cusi sunt, vid. *Eckart Rer. Franc. T. II. p. 396.*

(t) Per *Scotos* intelligi *Hibernos*, docet *Usserius* *Antiqv. Eccl. Brit. p. 447.* De *Hibernorum* victoriis, a *Danis* reportatis, vid. quæ ex *Waræ* allegantur.

Prælium inter *Melachlinum* Regem Hiberniæ & *Danos*, *Fouræ* commissum est, in quo 700. Danis occisis, victoria *Melachlino* cecidit. In prælio itidem ad *Sciagnacht*, ab *Olcobaro*, Rege Casseliæ (u), & *Lorcano* filio *Kellachi*, Rege Lageniæ, cæsi sunt e *Danis* 1200. ac in duabus aliis pugnis, ante finem anni, ceciderunt circiter 1700 (v).

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ quadragesimum septimum egreditur, quadragesimum octavum incipiens. A die 1. Junii annum Archiepiscopatus decimum octavum ingreditur.

Circa Kalendas Octobris LUDOVICUS generale Placitum habuit apud *Mogontiacum*, in quo Legatos Fratrum suorum & *Nordmannorum* Sclavorumque suscepit, audivit & absolvit. *Annal. Fuld.* ap. Du Chesne T. II. 550.

Initio Octobris, in hoc Concilio Moguntienfi altero (x), unio *Bremenfis* cum *Hamburgenfi* Ecclesia, consensu Regis & Episcoporum, ac placato Episcopo Ferdensi, approbata est. *Rembert.* Cap. XIX.

Hoc anno, ex mea computatione, *Fridburgis* matrona Sveca emit vinum ad ultimum viaticum. *Rembert.* Cap. XVII.

An. 849.

Mense Martio, *Leo IV.* Papa *S. Anschario* Legationem Septentrionalem, usum Pallii, Mitram, Crucem, & alia Archiepiscopatus *Hamburgenfis* jura confirmat. *Leonis Bulla* ap. Lindenbr. p. 127. & *Staphorst* T. I. p. 39.

S. Anscharius, anno LUDOVICI Regis IX, vernali forte tempore, per Legatos Regios, *Aldricum* Clericum & *Reginbaldum* Comitem, ducitur in Episcopatum *Bremensem*. *Adam. Brem.* L. I. Cap. XXIV.

Anscharius, suscepta *Bremenfi* Ecclesia, iterum cœpit spiritu fervere ad opus sacræ *Missionis Daniæ*. *Rembert.* Cap. XXI.

Nortmanni (y) *Petrocorium*, Aquitaniæ civitatem, populates incendunt, atque impune ad naves remeant. *Annal. Bertin.* p. 204.

Auxiliares copię, e *Dania* & *Norwegia* 140. navibus, in *Hiberniam* appellentes, bellum, magno *Hibernorum* damno, redintegrarunt. *Waræi* Antiqv. Hib. p. 126.

Die 8. Septembris *S. Anscharius*, anno ætatis suæ quadragesimo octavo absoluto, quadragesimum nonum ingreditur. A Kalendis Junii annum Archiepiscopatus decimum nonum agens.

An. 850.

In *Asturibus* prope *Balobrigam* in mari oceano resederunt *Naves Normannorum*, quæ precibus *Gundisalvi Sancti*, Episcopi *Mindonienfis* vel *Balobrigenfis*, submersæ sunt Anno 850. *Luitprandi* Fragm. p. 17.

Burdigala (z) a *Nortmannis* capitur & concrematur. *Chron. Aquitan.* ap. Labbeum. T. I. p. 292.

Melachlinus Rex Hiberniæ, jam bello civili implicatus, pace ad tempus *Danis* stabilita, eorum auxilio hostes magna strage profligavit. *Waræi* Antiqv. Hib. p. 126.

T t t t t t 2

ANUN-

(u) *Abbatem Imelacensem* appellat Liber Cœnobii Inisfallensis, *Waræi* Antiqv. Hibern. p. 125.

(v) Victoriæ illæ *Hibernorum* eadem sunt, quas *Annal. Bertin.* supra *Scottis* tribuunt.

(x) De Concilio *Moguntienfi* primo, vide ad An. 847.

(y) *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 525. hoc ad An. 848. refert.

(z) *Burdigala* etiam Anno 848. incensa erat, nisi dicere velis, utroque loco de una eademque vastatione mentionem fieri.

ANUNDUS *Rex Sveonum*, regno ante ejectus & apud *Danos* exul, hoc anno, ut opinor, ope & navibus *Danorum* adjutus, regnum recuperat, & apud *Bircenses* residet. Abfuit tum longius BIORNO Rex, forte in *expeditione Curlandica* ^(a). *Dani* a *Birca* recedentes, *Civitatem* quendam *Slavorum* ^(b) occupant & spoliant. *Rembert.* Cap. XVI.

ORICH ^(c) *Rex Normannorum*, impugnantibus sese duobus *Nepotibus* suis, bello impetitur. Quibus *partitione Regni* pacatis, *Rorich Nepos* ^(d) HERIOLDI, qui nuper a *Lothario* defecerat, assumptis *Normannorum* exercitibus ^(e), cum multitudine navium, *Fresiam* & *Batavum Insulam*, aliaque vicina loca per Rhenum & Vahalem devastat. Quem *Lotharius*, cum comprimere nequiret, in fidem recepit, ei que *Dorestadum* ^(f) & alios *Comitatus* largitur. Ceterorum vero pars *Menapios*, *Tarvisios*, aliosque maritimos deprædantur: pars *Britanniam Insulam* Anglosque impetentes, ab eis auxilio Domini nostri Jesu Christi superantur ^(g). *Annal Bertin.* p. 204.

Roric, natione *Nordmannus*, qui temporibus HLUDOUVICI Imperatoris ^(h), cum *fratre* ⁽ⁱ⁾ HARIOLDO, vicum *Dorestadum* jure beneficii tenuit, post obitum Imperatoris, *defuncto fratre* ^(k), apud HLOTHARIUM, qui Patri successit in regno, prodicionis crimine falso, ut fama est, insimulatus, tentus, & in custodiam missus est. Unde fuga lapsus, in fidem HLUDOUVICI Regis orientalium Francorum veniens, cum per annos aliquot ibi moraretur, & inter *Saxones*, qui *confines Nordmannis sunt* ^(l), mansitaret, collecta *Danigenarum* non modica manu, cepit piraticam exercere, & loca *regni Lotharii* ^(m), septentrionalis oceani littoribus contigua, vastare. Venitque per ostia Rheni fluminis *Dorestadum* ⁽ⁿ⁾, & occupavit eam atque possedit. Et cum a *Lothario* Principe sine periculo suorum non posset expelli, cum consilio Senatus, Legatis mediantibus, in fidem receptus est, ea conditione, ut tributis ceterisque negotiis, ad Regis ærarium pertinentibus, fideliter inserviret, &

piraticis

(a) Crederem, hoc anno Sveonum principatui subiectos fuisse *Choros*, qui paulo post defecerunt, sed profligatis Anno 853. Danis, tandem Anno 854. cum Svecis iterum fœdus inierunt. *Rembert.* Cap. XXVII. Conf. supra p. 459.

(b) Quanam illa *Slavorum Civitas* fuerit, ignoratur. Conjici. quidem potuit, fuisse *Jumnem* sive *Jumnetam*, quæ forte per errorem *Vinneta* scribitur, postea a nostris *Jomsburgum* dictam. Vide supra p. 461. Not. (v).

(c) *Ericus I.* Rex Danorum sive Jutiæ australis.

(d) *Roricus*, qui infra in *Annalibus Fuldens.* vocatur *Frater* Haraldi, dicitur hic *Nepos* ejus, quod forte rectius.

(e) De his *Chron. Fontanel.* ap. Du Chesne T. II. p. 389. ita: „Dum hæc in Britannicis finibus geruntur, *Clasfis Danorum* in regnum CLOTHARII appulit, ducibus *Rorico* & *Godefrido*. Nec mora de *Walo* fluvio „recedentes absque ulla præda, *Flandrensem* adorsi *regionem*, variis deprædationibus populati sunt“.

(f) Ex infra allato loco apparet, *Roricum* ante defectionem suam, & jam a *Ludovico Pio*, *Dorestadum* jure beneficii habuisse.

(g) Hic forte respicitur ad victorias illas, quas *Angli* ex *Danis* Anno sequenti 851. reportarunt, de quibus vide *Gibson Chron. Sax.* p. 74.

(h) Testimonium evidens de *Rorico* & *Haraldo* *Dorestadum* a *Ludovico Pio* jure beneficii habentibus.

(i) *Roricus*, qui hic *Frater* Herioldi nominatur, vocatur in *Annal. Bertin.* *Nepos* ejus sc. ex fratre, quod rectius duco. Conf. supra p. 412. 420. in Notis ad Nigellum.

(k) Locus hic diserte testatur, HARALDUM Regem obiisse ante Annum 850. & post obitum Ludovici Pii An. 840. Quo verum anno, apud coævos non reperitur. Donec igitur melius edocti fuerimus, contenti sumus testimoniis *Heitsfeldii* nostri & *Petri Olai*, qui ex *Annalibus* vetustioribus *mortem Haraldi* ad Annum 846. referunt. Conf. supra ad An. 846. & *Grammii* *Meurs.* p. 115.

(l) Sine dubio *Roricus* jam, consensu Regis *Ludovici*, morabatur in *Beneficio* illo *Holsarico ultra Albiam*, quod HARALDO Regi baptizato LUDOVICUS PIUS concesserat, ut supra probabile factum est.

(m) *Annales Metenses* ita legunt: *Loca regni Lotharii, quæ sibi erant viciniora, vastare.*

(n) LOTHARIUS *Rorico* *Dorestadum*, ab ipso jam occupatum & antea possessum, cum aliis Comitatus iterum largitur. Conf. locum ex *Annal. Bertin.* adductum.

piraticis Danorum incursionibus obviando resisteret. *Nordmanni*, *Godafrido* Duce, per *Seqvanam* ascendentes, regnum *Karli* prædantur. Ad quorum expulsionem *Lotharius* in auxilium vocatus, cum sibi pugnandum esse cum hoste putaret, *Karlus* clam mutato consilio *Godafridum* cum suis *in societatem Regni suscepit*, & terram (o) eis ad inhabitandum delegavit. *Lotharius* vero, adventum suum illo supervacuum videns, ad propria reversus est. *Annal. Fuld.* p. 550 (p).

Post prædictam *partitionem Regni Danici* sive potius *Jutici* inter ORICUM & duos *Nepotes* ejus, conjicere licebit, pugnam subito eodem anno recruidisse, in qua *uterque Nepos regni æmulus* cæsus sit. Post quorum necem, ORICUS sive ERICUS I. *Monarchiam regni Danorum* (q) assecutus est. *Anscharius* tum denuo in *Daniam* Legationem suam incepit, ERICUM Regem adiit, ejusque gratiam & amicitiam sibi conciliavit. *Rembert.* Cap. XXI.

Hoc circiter anno, consecrato ad Ecclesiam Coloniensem, quæ diu vacaverat & cui *Bremensis suffraganea* erat, *Gunthario* Præfuli *S. Anscharius* suggerere studuit, ut sua quoque auctoritate *Bremensis Ecclesiæ* cum *Hamburgensi* unionem firmaret. Cui rei ipse admodum contrarius exitit. *Rembert.* Cap. XX.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ quadragesimum nonum implevit, quinquagesimum incipiens. A die 1. Junii annum *Archiepiscopatus vicissimum* ingressus est.

An. 851.

Die 20. Martii obiit *Ebbo*, *Rhemenfis* olim *Archiepiscopus*, jam *Episcopus Hildesheimensis*, *primus Danorum Apostolus* & ad Gentes Septentrionales Legatus facer, qui, quoad vixit, *Anscharium*, Collegam suum & amicum intimum, consiliis ac solatio adjuvit. *Frodoardus* L. III. c. 2. *Hincmari* Opera T. II. p. 313. *Rembert.* Cap. XXIV. *Adam. Brem.* L. I. c. 22.

ERICUS Rex Danorum multo *Anscharium* affectu veneratur, & libenter ejus consilio, etiam in secretis Regni negotiis, utitur. Qua familiaritate potitus *Anscharius*, Regi persuasit, ut fieret christianus (*). Rex concessit, *Ecclesiam* in regno suo fabricari, data pariter licentia, ut, quicumque in Regno veller, fieret christianus. *Anscharius Ecclesiam S. Mariæ Slesvici*, Regis auctoritate, exstrui fecit, ibique Presbyterum constituit. *Rembert.* Cap. XXI. *Adam. Brem.* L. I. c. 25.

Ardgarius Eremita in *Sveciam*, fere septem annis (r) Pastore destitutam, ab *Anschario* mittitur, ibique *Herigarii* suggestione ac Regis (s) jussu & licentia mysteria Dei celebrat. *Rembert.* Cap. XVI. *Adam. Brem.* L. I. c. 23.

Pyratæ Danorum (t) *Fresiam* & *Batavos* populantur. Sed & usque ad *Monasterium S. Bauonis*, quod *Gant* dicunt, debacchantes, idem Monasterium incendunt.

Venientes-

(o) Quamnam illa terra in Gallia, quæ a *Carolo* Rege ad inhabitandum data sit *Godefrido* suisque *Normannis* sive *Danis*? Nonne fuerit *Neustria* vel ejus provinciar pars? De *Godefrido*, vid. infra ad An. 852. 853. 855.

(p) Hæc eadem, paucissimis mutatis, tenent *Annales Metenses* ap. Du Chesne T. II. p. 303.

(q) Potius partis regni Danorum sive *Jutia*.

(*) Tunc, puto, ERICUM Regem a *S. Anschario* baptizatum esse. Vid. supra p. 469. Not. (i).

(r) A tempore scil. *Gautberti* Episcopi, qui An. 845. e regno *Sveciæ* expulsus erat.

(s) Sine dubio *Anundi*, a superiori anno *Bircæ* residentis, qui, ut videtur, in exilio suo Danico, religioni christianæ favere cœperat.

(t) Idem hisce verbis, sed sub Anno 850, narrat *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 525. „*Northmanni* „*Fresiam* & *Batavos* populantur, & in oppido *Gandavo* venientes, *S. Bauonis Monasterium* incendunt. De „inde *Rorumum* & usque *Beluacum* pedestri itinere pervenerunt &c.“ *Meyeri Annal. Flandr.* fol. 12. b.

DCCCL

Venientesque urbem *Rotunnum*, usque ad *Beluacum* pedestri gradu perveniunt. Qua incensa, cum redirent, a nostris intercepti, & aliqua ex parte profligati sunt. *Annal. Bertin.* p. 205. *Mirac. S. Bauonis* ap. Mabill. Act. SS. Ben. T. II. p. 409. 415.

Venit *Bierius* ^(u) *Danus*, cum *Hastingo* ^(v) Magistro tempore *Caroli Simplificis*. *Chron. Lyrenf.* ap. Martene T. III. p. 1432.

Ceorlus Præfectus, una cum *Devonensium* Comitatu, pugnavit cum pagano exercitu apud *Wicganbeorche*, & ibi magnam stragem fecerunt, victoriamque sunt adepti. Eodem anno ^(x) *Æthelstanus* Rex & *Ealcherus* Dux prælium navale commiserunt, & magnum exercitum prostraverunt apud *Sondwic* in Cantio, IX. enim naves ceperunt, & reliquas fugarunt. *Pagani* etiam in *Tenet* primum in hibernis confederunt. Et eodem anno venerunt *ter centum naves cum dimidio* ^(y) in *Tamisis* ostium, atque in terram conscenderunt, expugnabantque *Cantwaraburh* & *Lundenburh*, ac fugabant *Beorthwulfum* ^(z) *Merciorum* Regem, cum illius exercitu. Progresi deinde sunt austrum versus trans *Tamesim* in *Suthrige*, atque contra eos pugnant *Æthelwulfus* ^(a) Rex ejusque filius *Æthelbaldus* apud *Acleam*, cum occidentalium Saxonum exercitu. Ibi autem majorem stragem fecerunt in pagano exercitu, quam fama accepimus factam fuisse in hunc diem, ibique victoriam adepti sunt. *Gibson Chron. Sax.* p. 75. *Asferii Annal.* ap. Gale T. I. p. 155. edit. F. Wile p. 5. 6. *Sim. Dunelm.* ap. Twysden p. 120. 138. *Flor. Wigorn.* p. 582.

Inter *Danos*, *Dublinio* & regiuncula vicina *Fingallia* potitos, & alios ejusdem gentis, hoc anno atrox commissum est prælium, in quo *Dani Dublinienses* ^(b) profligati sunt, & *Dubliniam* a victoribus direptum. Atque fuga non pauci elapsi, in
patriam

DCCCLI. *Normanni Gandavum*, cum *Cænobiis Gandensi*, *Blandiniensi*, ac *Tronchinensi*, ferro & igne evastaverunt.

(u) *Wilb. Gemmet.* inter *Script. Norman.* p. 216. 218. 221. „*Pagani* cum *LOTHROCI* Regis filio *Bier Costa* „quidem *ferrea*, procurante ejus expeditionem *Hastingo* — a *Noricis* seu *Danicis* finibus eruantes“. *Saxo Gram.* p. 174. *Biörnus*, quod integer hosti cladem ingesserat, tanquam a *ferrei* lateris firmitate sempiternum usurpavit agnomen.

(v) *Cbron. S. Mich.* ap. Labbeum T. I. p. 348. An. 851. venit *Hastings* in Regnum Francorum. *Hastings* ille *Danorum* Dux a populo *Gurmundus* vocabatur, *Cbron. Turon.* ap. Martene T. V. p. 969. Conf. *Chron. vet.* in *Scriptor. Norman.* p. 32. Videndum autem, anne hæc eadem *Biörnons* & *Hastingsi* expeditio sit, quæ supra facta narratur Anno 843.

(x) *Sim. Dunelm.* ap. Twysden p. 120. hoc ad An. 852. refert. *Matth. Westmon.* p. 156. hæc sub An. 846. narrat, & pro *Æthelstano* Rege habet *Æthelstanum Episcopum*.

(y) Conf. *Matth. Westmon.* p. 157. Est sine dubio hæc *Danorum* ac forte *Norvegorum* expeditio, quam *Job. de Fordun* *Scotichron.* p. 305. sic describit: „*Kennethi* Regis anno XIII. classes diverse *Paganorum* portus „*Angliæ* piraticis irruptionibus sæpius invadentes, tandem *Londoniæ* Civitatem ceperunt, fregerunt, ac de- „populati sunt“. Et p. 306. 307. idem Auctor pergit: „Suo [*Constantini* Regis *Scotiæ*] & omni tempore „suorum Prædecessorum, Patris [*Kennethi*] & Patruis [*Donald*], magna classis ab oriente *paganorum*, *Danorum*, *Norguigencium*, & *Frisonum*, emergens, totum Mare Britannicum atque Belgicum turbavit; „Nam anno *Monarchiæ* Patris sui decimo tertio [*Kennethus* *Monarcha* factus An. 839. ib. p. 281.] per „*Thamensem fluvium* *Angliam* impetentes, *Londoniæ* Civitatem viceperunt, asportatis secum spoliis & gazis „quibusque preciosis. Et sic continue multis diebus utrumque regnum, *Scociam* & *Angliam*, nunc hic, „nunc illic, ut ventis agebantur, irrumpentes, subito pluribus incommodis affecerunt“.

(z) *Bertulfus* *Merciorum* Rex *Abbati* *Monachisque* *Croylandiæ* gratias reddit pro pecunia, qua ipsum, a *Danis* fugientem, refoverunt, *Epist. ap. Ingulphum* edit. Oxon. p. 12.

(a) Victoriæ de *Danis* reportatæ *Ædilulfo* *Anglorum* Regi gratulatur *Lupus Abbas* *Ferrar.* edit. Baluz. p. 32.

(b) *Danos* sive *Ostmannos Dublinienses* intelligit procul dubio *Vita S. Coemgeni* s. *Keivini* *Scriptor*, cum de *Dublinio* ejusque Civibus ita loquatur: *Civitas Ath-Cliath* est in *Aquilonali* *Laginiensium* plaga, super fretum maris posita, & id *Scotice* dicitur *Dub-lein*, quod sonat *Latine nigra therma*: Et ipsa Civitas potens & belligera est, in qua semper habitant viri asperissimi in præliis & peritissimi in classibus, *Waræi* *Ant. Hib.* p. 126.

patriam confugerunt, unde anno insequente, auxiliaribus copiis reversi, hostibus victis, Dublinium recuperarunt & restaurarunt. *Waræi* Antiqv. Hib. p. 126.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* annum ætatis suæ quinquagesimum complevit, quinquagesimum primum ingressus. A die 1. Junii annum *Archiepiscopatus vigesimum primum* agit.

Clasfis Nortmannorum fluvium *Sequanam* (c) ingressa est ipso die tertio Idus Octobris, duce *Hoferi*, qui aliquot ante annos (d) *Rotbomagum* urbem depopularat, ac incendio cremarat, id est, Anno Dominicæ incarn. DCCCXLI. & per annos undecim multas regiones latrocinando occuparat. Inter quas & urbem *Burdigalim* munitissimam, caput regionis Novempopulanæ, — primitus *Fontinellam* Monasterium aggressi, cuncta ejus depopularunt. Ad extremum etiam, post dies ingressus sui *Sequanam* LXXXIX. ipso die V. Idus Januarii (e) ad solum usque cremaverunt. — *Belloacus* interea urbem cremarunt & *Flaviacum* Monasterium. De qua cum reverterentur, in loco, nuncupato *Wardera*, a Francis excepti, plurimi interfecti sunt, reliqui silvis se occuluerunt. Sicque noctu aliqui ad naves reversi sunt. Fuerunt autem in *Sequana*, a tertio Idus Octobris usque Nonis Junii (f), dies ducentos octoginta septem. Sicque onustis navibus ad *Burdegalem* reversi sunt. *Chron. Fontanell.* ap. Du Chesne T. II. p. 389.

An. 852.

Circa initia hujus anni, *Herigarius*, Bircæ Præfectus & christianismi in Svecia protector, moritur. Haud diu post obiit etiam Matrona religiosa *Fridburgis*, communionem sacra ab *Ardgario* percepta, cujus filia *Cathle*, ex matris testamento, peregrinationem sacram *Dorestadum* versus suscipit. *Rembert.* Cap. XVI. XVII. XVIII.

Ipsa Paschatis die, *Armacha* a *Danis* ethnicis denuo devastata est, unde *Diermitius* (g) Archiepiscopus ægritudine & moerore contabescens, anno nondum circumacto extinctus est. *Waræi* Hibern. Sacr. p. 8. *Ejusd.* Antiqv. Hib. p. 126. Conf. *Ufferii* Eccl. Brit. Ant. p. 447.

Æstivo tempore, *Ardgarius* Anachoreta Sveciam relinquit, consuetam suam solitudinem quærens. *Rembert.* Cap. XVIII.

Anscharius cum ERICO Rege *Danorum*, & deinde cum *Gautberto* Episcopo, de nova Legatione *Svecica* consulit. *Anscharius* & *Gautbertus* LUDOVICUM Regem Germanicum adeunt. Ille *Anschario*, renuente ob satis graves causas *Gautberto*, hanc Legationem injungit, mandata sua ad *Sveonum Regem* ei committens. *Anscharius* se ad iter *Svecicum* præparat. *Rembert.* XXII. *Adam. Brem.* L. I. c. 26.

Herioldus (h) Normannus, qui superioribus annis iram Domini sui HORUC *Danorum Regis* fugiens, ad Regem HLUDOUICUM se contulit, ab eo benigne

Uuuuuu 2

susceptus,

(c) *Chron. Rothom.* ap. Labbeum T. I. p. 369. An. 851. venerunt Normanni in *Sequanam*, & iterum venerunt alii Normanni.

(d) Vid. supra ad An. 841. ubi Dux ille Normannorum *Oscheri* scribitur.

(e) Anno nempe sequenti 852.

(f) 2. a d. 13. Octobris 851. usque ad d. 5. Junii 852.

(g) *Diermitium* Annales Hibernici sapientissimum omnium Doctorum Europæ appellant, *Waræi* Antiq. Hib. p. 127.

(h) Sic nomen recte legit *Codex Vienn.* ap. Kollar. Annal. Vindob. T. I. p. 506, non autem *Hemaldus* nec *Genaldus*, ut alii Annales male & vitio libratorum habent. *Herioldus* hic junior est & alius ab illo seniore HARALDO, *Klak* cognominato, *Danorum Rege*, qui sub *Ludovico Pio* Moguntia baptizatus erat, quique, ut supra observatum est, circa Annum 846. mortuus est. Hic autem *Herioldus* procul dubio HARALDI KLAK Regis ex fratre *Hemmingo* Nepos, vel alius ejus Propinquus, qui forte, cæcis Anno 850. duobus ERICI I. Nepotibus, cum quibus regnum partitus fuerat, partem eorum regni affectaverat, ac ea propter

susceptus, baptizatus, ac fidei sacramentis imbutus est: Cum per plures annos honorifice inter *Francos* haberetur, tandem *Principibus borealium partium & Custodibus Danici Limitis*, quasi lubricæ fidei & molimine proditoris, cœpit esse suspectus, unde & ab eis occisus est. *Annal. Fuldens.* p. 552. *Herm. Contract.* ap. Canis. T. III. p. 248.

Godefridus (*), *HERIOLDI Dani* filius, qui quondam sub Imperatore *LUDOVICO Moguntiaci* fuerat baptizatus, a *LOTHARIO* deficiens, ad *suos* se confert. Unde, conrogata manu valida, *Fresiam* (i) aggreditur. Deinde vicina *Scaldis* fluminis ad postremum ingreditur. Quo occurrentibus *Lothario & Carolo*, cum omni suo exercitu utramque ripam ejusdem fluminis obsident. In qua obsidione Dominicæ nativitatis festivitatem celebrant. Sed nolentibus, qui ex parte *Caroli* erant, inire bellum, absque utilitate recessum est. *Annal. Bertin.* p. 206.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ quingagesimum primum implevit, quingagesimum secundum inchoavit. A Kalendis Junii annum *Archiepiscopatus sui vicefinum secundum* incepit.

Clasfis Sydroc & Godefridi, Ducum *Danorum*, VII. Idus Octobris *Sequanam* ingreditur, & usque *Augustodunas* accedit. Contra quos *Clotharius & Carolus*, Reges gloriosi, obsidiones ponunt. Sed *Nortmanni*, aqua freti, deputatam sibi hiemem exegerunt in loco, qui vocatur *Ghiuoldi fossa*, & in mense Junio (·:) recedunt, mare petentes. *Chron. Fontan.* ap. Du Chesne T. II. p. 389.

Rammulfus *Pictavenfis* ac *Raino* propinquus ejus pridie Nonas Novembris in *Briliaco* villa cum *Nortmannis* dimicant (k). *Chron. Norman.* ap. Martene T. III. p. 1449. *Chron. Aquitan.* ap. Labbeum T. I. p. 292. *Chron. Malleac.* ib. T. II. p. 198.

An. 853.

CAROLUS Godefridum quibusdam pactionibus sibi conciliat. Ceteri *Danorum* usque ad mensem Martium inibi absque ulla formidine resident, cuncta eo furiosius quo liberius diripiunt, cremant, atque captivant. — *Dani* (l) mense Julio, relicta *Sequana*, *Ligerim* adeunt, *Nannetim* urbem, & *Monasterium S. Florentii*, ac vicina loca populantur. — *Pyratæ Danorum*, a *Nannetibus* superiora petentes, mense Novembri, VI. videlicet Idus, urbem *Turomum* impune adeunt, atque incendunt, cum *Ecclesia S. Martini* & ceteris adjacentibus locis. *Ann. Bert.* p. 206. 207.

Nortmanni Britannicum mare navigio girantes, ostia *Ligeris* fluminis occupaverunt, & repentina irruptione *Civitatem Nannetis* invadunt (m). Omniaque ca-

dibus,

propter in iram ejus inciderat, jam vero post Annum 852. ob suspicionem a Francis occisus. Et, si recte conjicio, *Herioldus* hic ille est, quem *Gosfr. Viterb.* ap. Pistor. T. II. p. 465. cum uxore & filio sub *Lothario* Imp. baptizatum perhibet. Si vero ita sit, quod mihi jam magis probatur, erravi supra p. 413. ubi testimonium *Gosfridi Viterbiensis*, quasi de *HARALDO KLAK* seniore scriptum, allegavi. *Herioldus* hic junior mihi ille fuisse videtur, qui Islandis dicitur *Klak-Harald*, Comes Jutiæ five partis Holsatiæ, & fuit pater inclytæ *Danorum* Reginae *Thyræ Danebod.* De illo narratur, quod patriam reliquerit, & christianam religionem apud *Francos* amplexus sit, vid. *Ol. Trygg. Sag.* T. I. p. 72-78.

(*) De *Godefrido*, vid. supra ad An. 850. & infra ad An. 853. 855.

(i) *Annal. Bertin.* & *Chron. Norman.* ad Annum 852. ita habent: *Normanni CCLII. navibus Fresiam adeunt, acceptisque multis, prout ipsi statuerunt, ad alia divertunt.*

(·:) Scil. sequenti Anno 853.

(k) *Chron. Ademari* ap. Labbeum T. II. p. 162. addit: & victi fuga liberantur.

(l) *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 525. pro *Dani* legitur *Nortmanni*.

(m) Hæc *Nannetis* Civitatis a *Normannis* Anno 853. facta vastatio non confundi debet cum illa, quæ sub An. 843. occurrit, *Episcopus enim Nannetensis* tunc existens die *S. Johannis Baptistæ* occisus est, hic vero Pon-

tifex

dibus, incendiis ac rapinis depopulantes, *Pontificem* Civitatis ipso die *Sabbato Sancto Paschæ*, cum baptismum ex more celebraret, in Basilica interficiunt, clerumque trucidant. Omnemque circumquaque regionem devastantes, primum *Andegavensem*, deinde *Turonicam* occupant urbem, ac velut immanis tempestas cuncta consumunt. *Templum* etiam præcellentissimi Pontificis *Martini* incendio cremaverunt ⁽ⁿ⁾. Tunc primo *Nortmannorum Classis*, ut ajunt, *Ligeris* littora attigit. *Annal. Metensf.* ap. Du Chesne T. II. p. 304. *Regino* ap. Pistor. T. I. p. 41.

Sanctus Gujardus ^(o) trucidatus est a *Normannis* in civitate *Nannetica*. Posteaquam isti *Normanni civitatem Nanneticam* ceperunt, non parvo tempore in ea habitavere, & exinde egressi, proximas regiones vastando pradaverunt. Superveniens vero alia *classis Normannica*, ubi audivit eos in civitate ipsa residere, omnesque provincias circumquaque quasi in proprium jus vindicasse, misit nuncios suos ad *Erispoum* ^(p) Britannicum Principem, mandans ei, ut congregato exercitu veniret, junctique simul supradictos *Normannos* a civitate expellerent. *Herispoiis* hæc audiens, *Nannetum* pergens, & adjuvantibus sibi *Normannis jam dictæ Classis*, civitatem obsedit. Illis autem deintus haud segniter se defendentibus, pugna gravis usque ad noctem deducitur, fauciatumque est in illo certamine *Sidric* ^(q) *Comes præfatæ Classis*. Nocte vero sequente pacem fecerunt inter se *Normanni* cum *Insulanis*. Insulanos ideo dico, quia in Insula quadam, *Becia* nomine, sub *civitate Nannetica* sua magalia exstructa habebant. Mane autem facto, mare ingressi, per *Sequanam* fluvium superiores Franciæ partes agere cupientes petierunt: Sed nefandissimi eorum conatus omnino frustrati sunt; Nam a *Carolo Calvo* ^(r) ibi congressi, & usque ad interuccionem omnes deleti sunt. *Chron. Malleac.* ap. Labbeum T. II. p. 200.

Aquitanorum Legati *Ludovicum* Regem crebris supplicationibus sollicitant, ut aut ipse super eos regnum susciperet, aut filium suum mitteret, qui eos a *Karli* Regis tyrannide liberaret: ne forte ab *extraneis & inimicis fidei* ^(r), cum periculo christianitatis, quærere cogerentur auxilia, quæ ab orthodoxis & legitimis dominis invenire nequirent. *Annal. Fuldensf.* ap. Du Chesne T. II. p. 552.

Anscharius

zifex in *Sabbato Paschæ* interfecit. Interim utraque expeditio & hæc & illa multum similitudinis habet. De utraque, ut diversa, *Chron. Turon.* in Scriptor. Norman. p. 25.

- (n) Vid. *Baronii Annal.* T. X. p. 30 & 97. de *Hastingo* An. 853. *Turonensem civitatem* obsidente, ex *Oldone Abbate*. De hisce *Revelat. Audradi* ap. Du Chesne T. II. p. 393. sic tenent: „Eodem anno *Normanni* „per *Ligerim* alveum ascendentes, *Monasterium S. Martini Turonense & Basilicam* ejus toto orbe venerabilem, nullo obstante, mense IX. incendunt. *Corpus* autem b. Domini *Martini* Clerici ejus inde fugientes secum portaverunt in *Monasterium Monachorum*, quod dicitur *Cormaricus*, eidem Sancto subiectum“. Conf. *Annal. Fuld.* p. 552. Inde ad *Civitatem Aurelianorum* transportatum est, *Chron. Norman.* ib. p. 525.

- (o) Si hæc *Nannetis urbis vastatio*, ut videtur, est alia & diversa ab illa, quæ sub Anno 843. occurrit, habemus hic alterum *Nannetensem Episcopum* a *Normannis* trucidatum. *Nomen* autem *Episcopi* in utroque loco rem dubiam ac disputabilem facere videtur. *Chron. Malleac.* hæc sub An. 844. perperam narrat: Tunc autem *Erispous* gubernacula nondum obtinuerat.

- (p) *Erispoias* Britannicæ Princeps Anno 851. patri suo *Nomenoio* succesit, An. 855. interfectus.

- (q) Idem forte, qui infra in *Historia Hibernica* *Syrbaracus* nominatur, vel qui supra sub An. 852. & infra 855. 856. *Sydroc* dicitur. De hac autem *Sidrici expeditione* lege omnino longe plura, quæ scribit *Anonymus coarvus* de Gestis Convoionis, in *Mabill. Act. SS. Bened.* T. VI. p. 221. sq. *Sidrici classis* erat centum quinque navium. Insula, quam tenuerunt conterranei ejus, alii *Normanni*, *Betia* scribitur, *Argentæo l'isle de Biere*.

- (r) Tunc *Torguazius* Venator *Karolum Calvum* contra *Danos* viriliter adjuvabat. *Chron. Turon.* in Scriptor. Norman. p. 25.

- (r) *Danis* scilicet sive *Normannis*.

Anscharius in *Sveciam*, una cum *Eriberto*, *Gautberti* nepote, secundo proficiscitur, *Legatum* & *Signum ERICI I. Regis Danorum*, præter mandata LUDOVICI, secum habens. OLAVUM Regem ^(s) *Bircæ* invenit, & populum nimio errore confusum, ERICUM ^(t) enim quondam Regem suum in numerum Deorum retulerant, ejusque honori & *Templum* & *Sacrificia* statuerant. *Anscharius* ad partes suas OLAVUM traxit, qui tandem, unanimo populi tam *Gothici* quam *Svecici* consensu decrevit, ut apud eos & *Ecclesiæ* fabricarentur, & *Sacerdotes* adessent, & quicumque vellet, christianus fieret. *Rembert. Cap. XXIII. XXIV. XXV. Adam. Brem. L. I. c. 26.*

Dani, scientes, *Anscharium* in *Sveoniam* advenisse, expeditionem navalem, sed infelici successu, in *Curlandiam*, Regnum quinque Civitates habens, suscipiunt. *Rembert. Cap. XXVII.*

Ealherus cum *Cantwaris*, & *Huda* cum *Suthrigenibus*, depugnabant in *Tenet* ^(*) cum pagano exercitu ^(u), & primitus victoria potiti sunt: Multi autem ibi fuerunt occisi & aquis demersi ex utraque parte, atque Dux uterque periit. *Gibson Chr. Saxon. p. 76. Sim. Dunelm. ap. Twysden p. 120. Asserii Annal. ed. F. Wise p. 7.*

Amlavus s. *Amelaus* magna *Danorum* & *Norwegorum* classe in *Hiberniam* appulit, eique omnes *Dani*, in *Hibernia* tum degentes, se submiserunt. De his *Sib. Giraldus* ^(v) L. III. c. 43. ita scribit: „Non multo post tempore ^(x) iterum de „*Norwagiæ* & *Insularum Borealiū* partibus, quasi de reliquiis gentis prioris, & „quia vel oculata fide, vel parentum relatione, terram optimam noverant, non in „bellica classe, sed sub pacis obtentu, & quasi *mercaturæ exercendæ* prætextu, in in- „sulam quidam advenerunt: Qui & *maritimos Hiberniæ portus* statim occupantes, „tandem de assensu *Principum terræ Civitates* in ipsis varias construxerunt. Quoni- „am enim innatæ ociositatis vitio *Gens Hibernica* nec maria lustrare, nec *mercaturæ* „indulgere aliquatenus voluerat, de communi totius Regni consilio perutile videbatur, „ut gens aliqua, cujus opera *aliarum regionum commercia*, quibus hæc terra carue- „rat, huc advehi possent, in aliquibus Regni partibus admitterentur. Fuerunt au- „tem Duces eorum tres fratres, *Amelacus* ^(y), *Sytaracus* ^(z), & *Yuorus* ^(a). Con- „structis itaque primo civitatibus tribus, *Dublinia* ^(b), *Gwaterfordia*, *Limirico*, „*Dubliniæ* principatus cesit *Amelao*, *Gwaterfordiæ* *Sytaraco*, *Limirici* *Yuoro*: & „ex iis paulatim ad alias *Hiberniæ Civitates* construendas processu temporis sunt de- „rivati.

(s) De Olavo Sveonum Rege, vid. supra p. 447. 473.

(t) De Erico Sveonum Rege, Deorum in numerum adscripto, vid. supra p. 474.

(*) Insula illa Saxonice dicitur *Tenet*, Britannice *Ruim*, Flor. Wigorn. p. 583.

(u) *Danorum* scilicet.

(v) *Camdeni* Anglica, *Hibernica* p. 749.

(x) Scil. post mortem *Turgesii*, de qua supra ad An. 845.

(y) *Amlavus* ille putatur esse *Olavus Hvite* s. *Albus*, qui nominatur a *Snorrone Sturl.* T. I. p. 98. cujus uxor *Audura Diupaudga* s. *Prædives* videtur ex nomine descendisse a vetustiori illa *Audura Prædivite*, quæ fuit filia IVARI VIDFADMI & mater HARALDI HYLDETANI Regum Daniæ inclytorum, vid. supra p. 5. 6. *Amlavus* autem s. *Olavus Hvite* Rex *Dubliniæ* & fratres ejus procul dubio fuere *Principes Norvegi*, vid. *Schonings Norges R. Hist.* T. I. p. 507. 519. 521. nisi malis eos ex familia *Lodbrochidum* derivare.

(z) An idem, qui paulo supra *Sidric* nominatur.

(a) Ex hisce tribus fratribus *Ainlaiph* & *Ivar* vixere adhuc 871. quo anno cum ducentis navibus ex Albania venientes maximam prædam *Dubliniam* advexerunt, ut ex *Annal. Ulton.* testatur *Ufferius* Ant. Eccl. Brit. p. 375.

(b) *Jocelinus* in Vit. S. Patric. ita de origine *Dubliniæ* scribit: *Hæc a convenis Norwagiæ & Insularum populis, exercitio peritisimis, omni armatura munitis, bello fortibus, dapilibus pace, omni regno necessariis, in favorem Regis Hiberniæ sub Regina filia Regis Norwagiæ initiata; in posterum, per varias rerum vices, modo rebellis, modo fœderata regno Hiberniæ extitit.*

„rivati. Gens igitur hæc, quæ nunc *Ostmannica Gens* vocatur, in primis terræ istius „*Regibus* satis tractabiles fuerant & pacifici. Sed ex quo in immensum generis numero „merofitate jam excreverant, & Civitates fossatis & muris optime cinxerant, antiquas „inimicitias alta mente repositas, nunnunquam renovare, & acriter rebellare solebant. „Dicti sunt autem *Ostmanni* lingua ipsorum, corrupto quodam Saxonico, quasi „*orientales homines*. Respectu namque terræ istius ab *orientalibus* huc *partibus* unde „cunqve advecti sunt. Ex hoc igitur & *priorum Norwagiensium* adventu, de quibus „parum securi fuerant, usum securum contraxerunt, & malitiam, quam ipsi ab aliis „susceperant, æmula malorum doctrina in alios multoties transfuderunt“. *Waræi* Antiqv. Hibern. p. 227.

Hoc anno *Nithardus* Abbas & Comes maritimæ Franciæ bello peremptus est, cum *Dani Sveviqve*, quos Theotisci *Nortman*, id est *Apylonares* appellant, suæ habitationis finibus egressi, jam per viginti annos omnem oram maritimam, incendiis, rapinis, omniqve crudelitatis genere afficerent. Ex *Harulfo* Du Chesnii T. II. p. 356.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ quingagesimum secundum complevit, quingagesimum tertium exorsus. A die 1. Junii *annum Archiepiscopatus vigesimum tertium* incepit.

Hoc anno, ut plurimi opinantur, vel circiter, magnus ille Norvegiæ Monarcha HARALDUS HAARFAGER natus est (c). *Annal. Isl. mss. Torfæi* Ser. Reg. p. 433.

Mense Novembri LOTHARIUS & CAROLUS ad *Valentinianas* conveniunt, & de regnorum suorum quiete & pace conservanda consultarunt. *Commune ibi contra Normannos adjutorium* decretum est. *Capit. Reg. Franc. Baluz. T. II. p. 62.*

An. 854.

Anscharius, vere ineunte, *Eribertum* Regi Sveciæ commendat, cui Rex Atrium in Vico *Birca* ad fabricandum Oratorium dedit: *Anscharius* autem Presbytero domum emit, sicqve, omnibus in Svecia bene peractis, ad sua reversus est. *Remb. Cap. XXV. Adam. Brem. L. I. c. 26.*

OLAVUS Rex & populus Sveciæ, audientes *Danorum* superiori anno in *Curlandia* stragem, volentes sibi nomen acquirere, cum innumerabili exercitu in *Curlandiam* trajiciunt, victoriam & prædam, agnito Christi auxilio, reportantes. Post hac *Eribertus* libere apud *Svecos*, quæ Dei sunt, agere cæpit. *Rembert. Cap. XXVII.*

Dani in *Ligere* consistentes, usqve ad *Blisium Castrum* veniunt, ipsumqve incendunt. Volentes inde *Aurelianis* pervenire, eadem patraturi. Preparantibus vero adversus eos navigia & bellatores Episcopis Aurelianensium *Agio* & Carnutum *Burdiardo*, ab intentione desistunt, & inferiora *Ligeris* repetunt. Alii quoque *Pyratæ Danorum Fresiam*, Saxonix adjacentem, populantur. — *Dani* (c), intestino inter se prælio dimicantes, adeo *tridui concertatione obstinatissima* bacchati sunt, ut, ORICO Rege & ceteris cum eo interfectis *Regibus*, pene omnis *Nobilitas* interierit. *Pyratæ Nordmannorum*, *Ligere* insistentes, denuo *Civitatem Andegavorum* incendio concremant. *Annal. Bertin. p. 207.*

X x x x x x 2

Piratarum

(c) Alii HARALDUM Anno 854. natum volunt. *Vetusti Islandorum Annales* nonnulli nativitatem ejus ad An. 852. alii ad An. 848. alii ad alios annos referunt. Vid. *Schenningii Orig. Norveg. Append. p. 17. 24. 84. Ejusd. Norv. R. Hist. T. I. p. 431.*

(d) *Chron. Normann. ap. Du Chesne T. II. p. 525.* hæc, vitio forte librarii, sub An. 853. refert, ibiqve pro *Dani* legitur *Nordmanni*.

Piratarum infestatione ORICUS Rex, quibusdam *Propinquis ejus Regnum ipsius invadere conantibus*, bello interemptus est. Cum quo omnes *Primores terræ*, qui *Anschario* familiares & amici erant, gladio interierunt. *Rembert.* Cap. XXVIII.

Nordmanni, qui continuis XX. annis Regni Francorum fines per loca navibus accesibilia cædibus & incendiis atque rapinis crudeliter vastabant, congregati de regionibus (e), per quas prædandi cupiditate dispersi fuerant, in *patriam suam* reversi sunt. Ibiqve inter HORUC Regem Danorum & Gudurm (f) filium fratris ejus, qui eatenus ab eo regno pulsus piratico more vixit, orta contentione, ita se mutua cæde mactaverunt, ut vulgus quidem promiscuum innumerabile caderet, de stirpe vero Regia nisi (g) unus puer nullus remaneret: Domino sanctorum virorum suorum injurias ulciscente, & adversariis digna factis retribuente. *Annal. Fuldens.* p. 552. *Metens.* p. 304.

ORICO Seniori Rege cæso ORICUS Junior, in Annalibus nostris ERICUS PUER dictus, in regno Jutiæ succedit. Quidam eorum, quos ille tunc Principes habebat, & qui minus *Anschario* cogniti fuerant, persuadere Regi cœperunt, ut Ecclesia apud eos facta destrueretur, & Religio christianitatis ibi cœpta annullaretur (h). Hovi, Comes vici *Sliesvic*, Ecclesiam ibi factam jussit claudi, Religionemqve christianitatis ibidem prohibuit observari. *Presbyter*, qui ibi erat, persecutione compulsus, inde recesit. *Rembert.* Cap. XXVIII. Conf. *Adam. Brem.* L. I. c. 28.

Pagani viri (i) primum in *Sceapige* (k) in hibernis (l) confederunt. *Gibson Chron. Saxon.* p. 76.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* anno ætatis suæ quinquagesimo tertio egreditur, quinquagesimum quartum iniens. A Kalendis Junii annum *Archiepiscopatus sui vicesimum quartum* exorsus est.

An. 855.

Anno nativitatis Elfridi Regis VII. *magnus paganorum exercitus* tota hieme in insula *Sceapege*, id est, *Insula Ovium*, hiemarunt (m). *Sim. Dunelm.* ap. Twysden p. 121. 140. *Asferii Annal.* ed. F. Wile p. 8.

Hovi, Comes Slesvici, iram ERICI Regis meritis, de eo vico expellitur. Mox ERICUS ad *Anscharium* Legatum dirigit, mandans, ut *Sacerdotem* suum ad propriam remitteret Ecclesiam, seqve non minus, quam *ERICUM Seniore*m, Christi gratiam ac Episcopi amicitiam velle promereri. *Anscharius*, adjutorio Comitis *Burchardi*

(e) *Annal. Metens.* legunt *nationibus*.

(f) *Gudurm* in *Annal. Metens.* *Saxo Gram.* p. 177. hunc *Guthormum Haraldii filium* nominat. *Chron. Erii* supra p. 157. *Guthormum* male *Regem Norwegiæ* vocat. *Adam. Brem.* L. I. c. 28. sic rem narrat: „Contentibus ad invicem *Gudurm* Principe Nordmannorum cum Patruo suo HORICO Rege Danorum, tanta cæde utriqve mactati sunt, ut vulgus omne caderet: De *Stirpe* autem *Regia* nemo omnium remaneret, præter *Puerum unum*, nomine HORICUM“. Scriptores Islandi *Guthormum* Erii aut ex fratre nepotem aut avunculum faciunt, vid. *Torfæi Ser.* p. 405.

(g) *Annal. Metens.* non nisi unus puer remaneret. Memorabilem hanc pugnam Auctor *Hist. Ol. Trygg.* male ad Annum 852. trahit, vid. *Torfæi Ser.* p. 405.

(h) Quæ heic *Rembertus* de persecutione christianæ religionis Ministris Regiis adscribit, de ipso Rege ERICO juniore *Adamus Brem.* L. I. c. 28. tradit, injuste illum vocans *crudelem tyrannum*, ingenito furore super christicolos efferatum.

(i) ɔ: Dani, qui iis temporibus Angliam infestabant. Hæc *Flor. Wigorn.* p. 583. ad An. 855. refert.

(k) ɔ: *Ovium Insula*. Nomen scribitur etiam *Sceapege*, *Scepeya*, *Scapeia*. Est insula agri Cantiani in Angliæ, hodie *Scheppe Island*.

(l) Ibi tota hieme manserunt, vid. An. seqv. 855.

(m) Huc Danorum Clasis in autumno superioris anni appulerat.

chardi ⁽ⁿ⁾, utriusque Regis Propinqui, ad Regem accedit, tanta ab eo gratia susceptus, ut non solum ei *Rex* omnia, quæ Antecessor ejus causa christianitatis ^(*) permiserat, sed etiam, ut *campana* in *Ecclesia Slesvicensi* haberetur, concederet. *Ripis* quoque locum, ubi *Ecclesia* exstrueretur, tribuit Rex ERICUS, &, ut ibi *Sacerdos* esset, licentiam dedit. *Rembert.* Cap. XXVIII. *Adam. Brem.* L. I. c. 28.

Gautbertus Episcopus, tunc procul dubio Administrator Osnabrugensis, adhuc curam *Sveonum* gerens, *Ansfridum Danum* Presbyterum in *Sveciam* mittit. *Eribertus* ^(o) ex *Svecia* revertitur. *Rembert.* Cap. XXIX.

LOTHARIUS totam *Fresiam* filio suo *Lothario* donat. Unde *Roric* & *Godefridus* patriam, id est, *Daniam*, repedant, spe potestatis Regiæ nanciscendæ ^(p). — *Nordmanni Burdegalam* Aquitaniæ civitatem invadunt, & hac illacque pro libitu pervagantur. — *Nordmanni Ligerim* ingresşi, relictis navibus, pedestri itinere *urbem Pictavorum* ^(q) adire moluntur. Sed occurrentibus *Aquitanis*, adeo profligati sunt, ut ultra trecentos pauci evaserint. *Roric* & *Godefridus*, nequaquam ardentibus sibi successibus, *Dorestado* se continent, & parte maxima *Fresiae* potiuntur ^(r). *Annal. Bertin.* p. 208.

Pippinum ^(r), ut regnum suum ope *Normannorum* recuperaret, *barbaris hisce sociatum*, *Tolosam* obsedisse, sed *Normannos*, aliquot diebus frustra obsidioni insumtis, praeda, ut poterant, facta, cum conductore suo recessisse, testatur *Aimoinus* L. II. de Transl. S. Vinc. ap. Mabill. Sec. IV. Bened. P. I. p. 768.

Die XV. Kal. Augusti, *maxima Clasfis Danorum* fluvium *Sequanæ* occupat; duce *Sydroc* ^(s). Die XV. Kal. Septembris *Berno* ^(t) *Nordmannus* cum valida Classe ingressus est. Deinde cunctis viribus usque *Particum Saltum* plurimam stragem ac depopulationem fecerunt. Quo in loco CAROLUS eis cum exercitu occurrens, maxima eos strage percussit. *Chron. Fontanel.* ap. Du Chesne T. II. p. 390.

Die

(n) Haud multum a vero abludunt *Annales Barthol.* supra p. 335. qui *Burchardum*, Comite *Hovio* expulso, *Comitem Slesvici* factum esse asserunt.

(*) Auctor Hist. Ol. Trygg. in *Torfae* Ser. p. 405. ERICUM hunc juniorem ab Anschario baptizatum tradit. Si vero ita, longe hoc serius factum sit. Conf. supra *Remberti* Cap. 28. Not. (t). Idem Auctor Hist. Ol. Trygg. l. c. perhibet, ERICUM, post mortem S. Anscharii fidem christianam abjecisse ac paulo post mortuum esse: quæ vero fide, ipse videat.

(o) *Eribertus* cum Anschario An. 853. in *Sveciam* venerat.

(p) Scil. ad famam celebris illius prælii, quod superiori anno tot Regii sanguinis Principes absumpserat, & quum ERICUS Rex admodum juvenis esset, sperabant, se eo facilius regimen in patria obtenturos.

(q) *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 525. hæc eadem habet. *Chron. Malleac.* ap. Labbeum T. II. p. 198. ita: An. DCCCLV. *Normanni* milliaro prope *Pictavim* interfecti sunt.

(r) Ab eo tempore procul dubio factum est, ut ea pars *Frisiæ* & *Hollandiæ*, quæ in *Danorum* possessione ac potestate erat, ab hisce novis colonis nomen *Denemarcæ* sortita sit, quo eam *Regino* ap. Pistor. T. I. p. 61. appellat. Situs hujus *Denemarcæ Hollandiæ*, quæ adhuc nomen idem retinet, partim in agro Trajectino partim in agro Amstelodamensi quærendus est, ut docent *Doufa* in *Annal. Batav. & Holl.* p. 330. 335. *Eyndius* in *Chron. Zeland.* p. 168. *Vossius* in *Annal. Holl.* p. 7. Conf. *Gebhardi* *Dân. Gesch.* p. 389. 392.

(r) *Pipinus II.* Rex Aquitaniæ, *Normannis* fœdere junctus, erat filius *Pipini I.* Regis Aquitaniæ & *Ludovici Pii* nepos.

(s) *Sidro* s. *Sidric* Princeps Danicus nominatur ante sub An. 852. 853.

(t) Incertum, an idem, qui supra ad An. 843. 851. *Bier* dicitur, *Lodbrochi* filius, nobis *Biörn*. Imo diversus fuisse videtur, & potuit esse *Biorno* ille, *Biörn*onis *Jernside* senioris Nepos, qui supra p. 447. ex *Herv. Saga* c. XX. nominatur, ad regimen in patria non admissus, sed in exteris ut Rex maritimus & Pirata mortuus.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* annum ætatis suæ quingagesimum quartum implevit, quingagesimum quintum incipiens. A die 1. Junii *annus Archiepiscopatus ejus vigesimus quintus* inceperat.

An. 856.

Sydroc egreditur de fluvio *Sevana*. *Berno* in quadam *Insula Castrum* ædificat, ubi a CAROLO navali obsidione obsessus est Anno 859. sed factione LUDOVICI fratris & quorundam seditiosorum ab eo expellitur. *Chron. Fontanell.* ap. Du Chesne T. II. p. 390.

Pyratæ Danorum ^(u) XIV. Kalend. Maji Civitatem *Aurelianis* adeunt, prædantur, & impune revertuntur. — Iterum *Pyratæ Danorum* alii, mediante Augusto, *Sevanam* ingrediuntur, & vastatis direptisque ex utraque fluminis parte Civitatibus, etiam procul positis Monasteriis atque villis, locum, qui dicitur *Fossa Giualdi* ^(v) *Sevanæ* contiguum, stationique munitissimum, deligunt, ubi hiemem quieti transigunt. *Annal. Bertin.* p. 208.

Inter *Melachlinum* Hiberniæ Regem & *Danos* atrox ortum est bellum, quo multi utrinque ceciderunt. *Waræi* Ant. Hibern. p. 128.

Anscharius Ecclesiam Ripis exstructam, quæ in Dania secunda fuit, *Remberto* Presbytero commendat. *Adam. Brem.* ap. Lindenbr. p. 9.

Anscharius ex Dania Hamburgum reversus, *Nordalbingos* de venditione christianorum correxit. *Rembert.* Cap. XXXII. *Adam. Brem.* p. 9.

Die 8. Septembris S. *Anscharius*, anno ætatis quingagesimo quinto expleto, quingagesimum sextum orditur. A die 1. Junii *annum Archiepiscopatus vicesimum sextum* inchoavit.

Dani cum *Nordtmannis* classem suam ^(*) *Hollandiæ* partibus applicarunt, ubi cladem inauditam cum tyrannide crudelissima commiserunt, destruentes *Dorestadum*, vulgariter *Duersteden* dictum, vicum nominatissimum totius patriæ, in quo LV. parochiales Ecclesiæ ^(x) fuisse dicuntur. Demum iidem *Dani* vallaverunt urbem *Trajectensem* per circuitum, devastantes cives sagittis & fundibulis per assultum creberrium, donec tandem egregiam civitatem bellanti manu caperent, nihilominus & castrî præsidium armipotenter invaderent. Et ecce cruenti prædones universum populum, & totum pene clerum, proh dolor, occiderunt. Quinimo turres, antemuralia, portas, & propugnacula civitatis & castrî funditus devastarunt, ita quod *Hungerus* Antistes solus cum paucis Canonicis ægre diffugerit, & ad præsentiam *Lotharii* ^(y) Regis in Prumicense Monasterium se receperit. *Lotharius* vero motus misericordia bonitatis Regiæ, contulit Canonicis *Trajectensis Ecclesiæ Monasterium Montis Odiliæ*, quatenus ibidem ab incursione *Danorum* quiete residerent. His itaque gestis,

Dani

^(u) Pro *Pyratæ Danorum* legitur *Northmanni* in *Chron. Normann.* ap. Du Chesne T. II. p. 525. ubi hæc, incuria forte Scriptoris, sub An. 855. referuntur. Hoc anno 856. in excubiis contra *Normannorum* invasionem degebant, testante *Hincmaro* ap. Flodoard. p. 395.

^(v) Ad hunc etiam locum *Dani* Anno 852. appulerunt, sequentem hyemem ibi transacturi.

^(*) *Joh. de Leydis* in *Chron. Egmondano* p. 5. hanc expeditionem paulo aliter narrat, addens ejusdem duces, scil. *Gillandum* cum *Danis* & *Rollandum* cum *Nortwegianis*.

^(x) Hoc inter *Luciani* veras narrationes referendum. Ne omnes quidem harum provinciarum parochiales Ecclesiæ eum numerum effecissent. Tantum abest, ut unum oppidum, non ita celebre, tot esset ornatum, quot ne quidem *Trajectum* caput religionis & Sedes Episcopi habebat, *Buthelii* Nor. ad Jo. de Beka p. 29. Conf. *Wilh. Heda* p. 48. & supra p. 438. 462.

^(y) Hic non intelligitur *Lotharius* Imperator, qui An. 855. obierat, sed ejus filius & successor in regno *Lotharingiæ Lotharius* junior Rex. Hujus literæ donationis Monasterii *Montis Odiliæ*, datæ d. 2. Jan. 858, leguntur ap. *Wilb. Heda* p. 57. & *Miræi Op. Dipl.* T. I. p. 499.

Dani cum *Nordmannis* omnes Hollandiæ populos nimis acriter affligentes, deveniunt ad *Kenemariam*, ubi sancti Confessoris *Adelberti* dilapidaverunt Ecclesiam; beatum *Jeronem* Presbyterum in *Noertich*, ut traditur, capite truncantes, & castrum munitissimum *Aurindulii* quondam Regis prope *Voerburch*, *Vorenburg* destruentes. *Hollandenses* autem incolæ prendiderunt e contra confestim arma bellica, committentes in diversis pagis multa prælia, sed *Dani*, Deo permittente, prævalentes, *Thietboldum* & *Gerolfum*, egregios Equites, cum infinitis Hollandinis, cruentè necaverunt, ac mulieres cum parvulis captivos ad exteras partes & provincias abduxerunt. *Chron. Job. de Beka* p. 28.

An. 857.

In *Conventu Wormatiensi*, tempore Quadragesimæ ⁽¹⁾ celebrato, cui ipse *Anscharius* interfuit, præsentibus duobus Regibus LUDOVICO & LOTHARIO, controversia inter *Guntharium* Coloniensem, qui diu contrarius fuerat, & *Anscharium* Hamburgensem Archiepiscopos de *Episcopatu Bremensi* composita est. LUDOVICUS Constantiensem Episcopum *Salomonem* ^(*) & *Anscharius* Presbyterum *Nordfridum* Legatos ^(a) *Romam* mittunt ad impetrandam Summi Pontificis confirmationem. *Rembert. Cap. XX. Adam. Brem. p. 9. Nicolai Bulla* ap. Staphorst p. 42.

In eodem *Conventu Wormatiensi* controversia inter *Waldgarium* Ferdensem Episcopum & *Anscharium* Hamburgensem Archiepiscopum de *Monasterii Ramesloa* terminata est. *Ludov. Dipl. ap. Pfeffinger Br. Lün. Hist. T. II. p. 76. Nicolai Bulla* ap. Staphorst p. 55.

In æstate hujus anni, ut puto, *Anscharius*, visitans *Fresiam*, populum die dominico laborantem castigat. *Rembert. Cap. XXX. Adam. Brem. p. 9.*

Roruc ^(b) *Normannus*, qui præerat *Dorflado*, cum consensu Domini sui LOTHARII Regis junioris, Classẽ duxit in fines *Danorum*, & consentiente HORICO *Danorum* Rege, partem Regni, quæ est inter Mare & *Egidoram* ^(c), cum locis suis possedit. *Annal. Metens. p. 305. Fuldens. p. 553.*

Y y y y y 2

Cathaldus

(1) Vid. *Annal. Fuldens. p. 553. Vet. Schol. (7) Adami* Ed. Lindenbr. p. 9. ita habet: Concilium unionis factum est Wormatiæ, præsentẽ Casare [sic Ludovicum Regem nominat] cum Episcopis, sicut Privilegium testatur.

(*) Videtur mihi *Salomon* ex parte LUDOVICI duas Legationes ad Papam obisse, unam hac vice An. 857. & 858, de qua *Rembertus*, *Adamus*, & ipsius *Nicolai Bulla* indubie testantur: alteram circa Annum 864, de qua *Capitula Responsionum Nicolai Papæ ad Legationem Salomonis Ep. missi a Rege Hludovico Germanico*, in *Baluzii Miscell. T. V. p. 479.* clare satis testantur; Ea enim *Capitula* loquuntur de rebus, quæ primum Annis 861. 863. acciderunt, ergo hæc legatio necessario post 863. facta ac recentior priori illa sit, vide infra ad An. 864.

(a) *Eckartus* *Rer. Franc. Tom. II. p. 457. 459.* putat, hanc Legationem in *Synodo Moguntina* hoc anno 857. mense Octobri decretam, sed non ante sequentem annum 858. susceptam esse. Hoc autem *Remberto* contrariatur, qui eam statim ex *Wormatiensibus Comitibus* *Romam* destinatam fuisse scribit, nec *Synodi Moguntinæ* mentionem facit. Et cur non eodem anno Legati *Romam* abirent? Quod autem illi usque in sequentem annum *Romæ* impediti fuerint, in causa esse potuit, præter multa alia ac gravia negotia, *Benedicti* Papæ morbus & mors incidens in d. 8. April. 858. & *Nicolai* consecratio d. 24. Aprilis facta, post quam demum mense Majo *Bulla* confirmatoria expedita est.

(b) *Annal. Fuld.* habent *Ruoruc*. Alias *Hrorik*, *Roric*, *Roricus* dicitur. De eo sæpius supra actum est. Nonnulli eum Fratrem Regis HARALDI KLAK nominant, alii rectius HARALDI Nepotem ex fratre eum faciunt. Est ille Princeps Danicus, qui, cum Haraldo An. 826. baptizatus, beneficium in *Frisia* a Ludovico Imp. accepit. Vide supra p. 412. 420.

(c) Videntur tunc primum *Littora occidentalia & Insulæ Jutiæ australis* sive *bodierni Ducatus Slesvicensis* incolis ex *Frisiorum* gente esse frequentata. Unde postea regio illa, colonis *Frisicis* habitata, dicta est *Frisia minor*. Potuit autem etiam evenisse, ut diu ante & inde a temporibus GODEFRIDI Regis, per iteratas multoties *Danorum in Fresiam expeditiones*, novi coloni inde huc advehi fuerint; Legimus enim in præcedentibus, nostros olim, præter aliam prædam, homines cum mulieribus & liberis sæpius ex *Frisia* abduxisse.

Cathaldus Albus in Hibernia, dum res novas moliretur, ab *Amlavo* & *Ivaro* (d) prælio profligatus est in *Momoniam*. *Waræi* Ant. Hib. p. 128.

Rex KAROLUS cum præfato tyranno (e) fœdus pepigit, & hostem, quem ferro nequibat, auro compescuit. Quo fœdere securus *Alstagnus* a *Francorum terra* per oceanum pelagus *Italiam* tendens, *Lunæ* portum attigit, & ipsam urbem (f) continuo cepit. Qua potitus, per numerosa annorum curricula ibidem deguit, Regique familiaris postmodum factus est ex inimico amicus. Verum iste *Alstagnus* vulgo *Gurmundus*, verso nomine, solet nominari. *Chron. Mon. Floriac.* inter Script. Norman. p. 32.

His calamitatum malis Galliis per XXX. fere annorum spatium lugubre detritis, *Hastings* Dominum suum (g) ad altiora cupiens provehere, de *Imperiali Diadimate* cum agmine complicum cœpit attentius tractare. Postremo inito consilio, velivolum permeantes mare, *Romam* deliberant clandestina irruptione obtinere. Sed nimia exorta tempestate, ad urbem *Lunis* devolvuntur. — Cives tanta attoniti Classe, Civitatis repagula portis inducunt, propugnacula & jaculis muniunt, atque semetipsos hortantur ad resistendum. Quorum audaciam *Hastings* ut comperit, ratus hanc *Romam* fore, omni conatu cœpit attentare, quo pacto posset eam dolo invadere. Denique *Episcopo* & *Comiti* suæ perfidiæ ministros dirigit, mandans, non sua sponte illuc appulisse, sed suam repetere patriam voluisse: pacificos se esse, pacem deinceps querere, & se letali pressum langvore, ab eis christianum fieri supplici prece deposcere. His *Episcopus* & *Comes* auditis, gaudio exhilarati, pacem cum nefandissimo pacis inimico firmant, fitque communis utrique populo urbis ingressus. Tandem scelestus ad Ecclesiam fertur *Hastings*, *sacro baptismo mergitur*. — Quem ad sui perniciem a fonte excipiunt *Episcopus* & *Comes*, hincque bajulorum manibus refertur ad navim, crismate delibutus. Post hoc, intempesto noctis medio, loricator locatur in feretro, innuens ceteris, ut suas induerent loricas sub tunicis. Proinde fit intolerabilis luctus per exercitum, *Hastings* obiisse *neophytum*. Resonat maris littus tanti Ducis excessu. Dehinc navi effertur; ad Ecclesiam bajulatur. Sacra vestitur *Antistes* indumenta, sacrosactam pro defuncto mactaturus hostiam. Fit commendatio animæ, ut corpus tradatur sepulturæ (h). Sed ecce, profilit de feretro, *Episcopum*que & *Comitem* obtruncat gladio. Dehinc lupina rabie cum suis grassatur in plebe. His a funesto perpetratis, theatrum efficitur Dei domus, jugulantur juvenes, trucidantur senes, depopulatur civitas, diruuntur a fundamentis mœnia. Hujus itaque peracta urbis subversione, comperientes *Pagani*, se *Romam* nullatenus cepisse, veriti, ne ulterius quicquam proficerent, inito consilio de regressu disponunt. Nam *Bier*, totius excidii signifer, exercituumque Rex, dum nativum solum [*Danamarcam*] repeteret, naufragium passus, vix apud *Anglos* portum obtinuit, quampluribus de suis navibus submersis. Indeque *Frisiam* repetens, ibidem obiit mortem. *Hastings* vero KAROLUS *Francorum Regem* adiens, pacem petiit, quam adipiscens, *Urbem Carnotensem*

(d) De his fratribus vid. supra ad An. 853.

(e) Scil. *Alstagnus* Duce Danorum, qui alias *Hastings* dicitur. De eo supra ad An. 843.

(f) *Muratorii* Antiq. Ital. T. I. p. 25. Anno 857. *Lunæ* civitas in Italia a Nortmannis dolo capta &c. Dolum & stratagemam, quo *Lunam* Civitatem, quam *Romam* esse putabant, occuparunt *Hastings* & *Dani*, prolixè describit *Dudo* in Script. Norm. p. 64. sq.

(g) Scil. *Bier* five *Biornonem Fernside* juniorem, Regis *LODBROKI* junioris filium, de quo paulo infra, & supra ad An. 843. 851. Diversus videtur a *Bernone*, qui se in Sequana muniverat, de quo ad An. 855. 856. 858.

(h) Stratagemam illud five fictus processus exsequialis *Hastings* late describitur a *Dudone* Script. Norm. p. 65.

fem (*) stipendii munere ab ipso accepit. *Wilhelm. Gemmetic.* inter Script. Norman. p. 220. fq.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ quingvagesimum sextum implens, quingvagesimum septimum ingreditur. A die 1. Junii annum *Archiepiscopatus vicefinum septimum* incepit.

Piratæ Danorum (h) V. Kalend. Januarias *Loticiam Parisiorum* invadunt atque incendio tradunt. Hi vero, qui apud inferiora *Ligeris* morabantur, *Turones*, & omnia circumquaque loca usque ad *Blisum* [Blois] *Castrum* deprædantur. — *Pippinus* (i) *Danorum* pyratibus sociatur, *Pictavorum Civitatem* devastat, & multa alia *Aquitaniæ* loca depopulat. — *Dani Sequanæ* insistentes, cuncta libere vastant, *Lu-tetiam Parisiorum* adgressi, *Basilicam b. Petri & Genovesæ* incendunt, & ceteras omnes, præter *Domum S. Stephani & Ecclesiam S. Vincentii* atque *Germani*, præterque *Ecclesiam S. Dionysii*. Pro quibus, tantummodo, ne incenderentur, multa solidorum summa soluta est (k). Alii *Danorum* Emporium, quod *Dorestadum* dicitur, vi capiunt (l), totamque *Batavorum Insulam*, & cetera loca contermina diripiunt. — *Frotbaldus* (m) *Episcopus Carnotum*, insistentibus sibi *Danis*, in eadem civitate, pedibus fugiens, fluviumque *Auduram* natatu petens, aquis interceptus, moritur. *Anal. Bertin.* p. 209.

An. 858.

Hoc anno, ut opinor, *Gautbertus* Sveonum & Osnabrugensium *Episcopus* moritur. Cujus morte audita, *Ansfridus*, tribus aut eo amplius annis in *Svecia* demoratus, exinde revertitur, & paulo post ex vita decedit. *Anscharius* Presbyterum suum *Ragembertum* in *Sveciam* mittere vult, ille autem, in via ad portum *Slesvic*, spoliatus a latronibus *Danis*, die 15. Augusti occumbit. *Rembert.* Cap. XXIX.

Nicolaus Papa die 31. Maji, in gratiam *Anscharii*, per *Salomonem* *Episcop.* *Legatum* superiori anno Romam missum, plenariam *Hamburgensis & Bremensis Ecclesiarum conjunctionem* confirmat (n). *Rembert.* Cap. XX. *Nicolai Bulla* in Act. SS. Febr. T. I. p. 406. ap. Staphorst p. 41.

Nicolaus

(*) *Hastings* postea, dolo *Terboldi* Comitibus deceptus, ipsi *Carnotenam urbem* vendidit, &, distractis omnibus, peregre profectus, disparuit, *Wilb. Gemmet.* p. 228. *Terboldi* abnepos Comes *Theobaldus* An. 1037. *Carnotum* adhuc tenuit, *Alberici Chron.* P. II. p. 69. *Glaber Rodulphus* ap. Pithoeum p. 8. *Hastingsum* non *Danum* aut *Normannum* origine, sed *Gallum*, fuisse vult. Si verum est, quod *Auctor Transl. S. Aigulsi* ap. Mabill. Act. SS. Ben. T. II. p. 666. narrat, *Hastingsum* in bello contra *Rodulfum Francorum Regem* gladio peremptum esse, quod circa An. 936. factum sit, *Hastings* ad summam pervenerit senectutem; nisi duos velis *Hastingsos* statuere.

(h) Pro *Piratæ Danorum* legitur *Northmanni* in *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 525. *Chron. Turon.* in *Script. Norman.* p. 25. hæc ad An. 856. refert: Anno *Lotharii XVI. Dani per Flandriam venientes, Sanctum Quintinum & urbem Suesionis, & Parisius cum adjacenti terra destruxerunt &c.*

(i) De *Pipino Aquitanicæ Regis* cum *Normannis* societate, vid. supra ad An. 855.

(k) *Chron. Norman.* l. c. hæc addit: *Ludovicum Abbatem S. Dionysii capiunt.*

(l) *Roricus* *Danus*, qui *Dorestadum* in beneficio habuit, tunc, ut supra dictum est, ad patriam suam profectus erat. Videndum autem, an hæc eadem sit *Dorestadi* invasio, de qua supra ad An. 856.

(m) *Mabill. Vet. Analecta* p. 230. hoc ad An. 858. & forsitan recte referunt, his verbis: Anno octingentesimo quingvagesimo octavo, Indictione sexta, a *Paganis Sequanenſibus* facta est magna cædes *Carnotis*, in qua interempti sunt, *Frotbaldus* *Episcopus*, *Stephanus* *Presbyter*, — & cetera multitudo, pro quibus exorate Dominum.

(n) Hoc *Nicolai Privilegium* tempore *Adami* adhuc in *Ecclesia Bremensi* conservatum fuisse, & notare *Annum Domini* 858, qui est ab ordinatione *Anscharii* 28, ipse testis est *Adam. Brem. L. I. c. 27.* Idem *Adamus* ib. Cap. XXX. alio modo *Annum* 858. designat, his verbis: *Supervixit S. Anscharius post illam plenariam Hamburg*

Nicolaus Papa, eodem forte anno & die, & per eundem Legatum *Salomonem* Ep. Constant. *Anschario* & Archiepiscopatu Hamburgensi *Monasterium Rameslo* confirmat. *Nicolai Bulla* (°) ap. Lindenbr. p. 128. & Staphorst. p. 54.

Nicolaus Papa (*), per *Salomonem* Episc. Constant. *ERICO Regi Danorum* pro misis muneribus gratias agit, Regemque ad perseverantiam in fide christiana, & ut videtur, ad sacrum baptismum percipiendum, exhortatur. *Lit. Nicolai* in Act. SS. Febr. T. I. p. 407. & ap. Staphorst p. 52.

LUDOVICUS Rex (p), *Frankofurti* die 7. Junii, *Anschario* & Archiepiscopatu Hamburgensi possessionem *Monasterii Rameslo* confirmat. *Ludovici Dipl.* (q) in *Letzeneri Chron. Lud. Pii* p. 72. *Pfeffingeri Br. Mün. Hist.* T. I. p. 76.

Berno, dux partis *Pyratarum*, *Seqvanae* insistentium, ad **KARLUM** Regem in *Vermeria Palatio* venit, ejusque se manibus dedens, *fidelitatem statim jurat*. Pars altera eorundem *Pyratarum Ludoicum* Abbatem *Monasterii S. Dionysii*, cum fratre ipsius *Gvazleno*, capiunt, eisque redemptionis suae gravissimam *multam* imponunt, ob quam multi thesaurorum Ecclesiarum Dei ex regno **KARLI**, ipso jubente, exhausti sunt. Sed his minime sufficientibus, ab eodem Rege, & omnibus Episcopis, Abbatibus, Comitibus, ceterisque viris potentibus, multae ad suppletionem praedictae summæ certatim conlatae sunt. — *Dani Saxoniam* (r) adgrediuntur, sed repelluntur. — **KARLUS** Rex Insulam *Seqvanae*, vocabulo *Oscellum*, *Danos in ea commorantes obsessurus*, mense Julio adgreditur. **LOTHARIUS** etiam Rex ad eandem Insulam mense Augusto properat, avunculo adiutorium conlaturus. Ubi usque IX. Kalendas Octobris absque profectu obsidionis demorantes, tandem ad propria remeant. *Annal. Bertin.* p. 210.

Mense

maburg & Bremae copulationem annos septem. Jam ab An. 858. d. 31. Maji ad d. 3. Febr. 865. currunt anni septem, scil. septimo ex more computationis veterum non completo.

(o) Haec Bulla, vitio forte exscriptorum, & in Textu & in Datis valde depravata habetur, unde eam, nescio quam juste, falsam & supposititiam profitetur *Eckartus* *Rer. Franc.* T. II. p. 587. Ego nihilominus in eam sententia, rem se recte habere & ipsam Bullam veram esse, modo a mendis & interpolationibus purgetur. Hoc autem mihi dubietatem movet, ad quem annum illam referam; Si enim diem considero, scil. *Kal. Junii*, convenit cum altera *Nicolai Bulla*, quæ data est *prid. Kal. Junii* An. 858. & æque ac hæc, per *Salomonem* remissa. Sin vero *Indictio XII.* est genuina lectio, Bulla hæc de *Rameslo* data sit Anno 864, quo anno *Salomon* procul dubio iterum tanquam Legatus Romæ fuit, ut ex *Capitulis Responsum* in *Baluzii Miscell.* T. V. p. 479. concludere licet.

(*) Quia *Salomon* Episc. Constant. qui An. 858. Romæ Legatus fuit, munera *ERICI* Danorum Regis Summo Pontifici obtulit, ideo *Epistolam Nicolai Papæ ad Regem* ad hunc annum refero. Nisi malis Annum 864, quo iterum *Salomon*, ut supra observavi, in Legatione Romana fuit.

(p) Circa eadem tempora, ut credo, **LUDOVICUS** etiam *Hamburgensis & Bremensis Ecclesiarum unionem* suo Diplomate roboravit, quod tempore *Adami* cum aliis Privilegiis in Ecclesia Bremensi adhuc conservatum fuit, postea vero forsan deperditum. De eo *Adam. Brem.* L. I. c. 17. obscure satis ita loquitur: *Igitur Bremensis atque Hammaburgensis parochia coadunatio facta est ultimo S. Anscharii tempore: Vita ejus annum non ponit, PRÆCEPTUM autem REGIS ponit ANNUM REGNI XXI.* Si heic in numero nullus sit error, referatur illud Privilegium ad Annum 861. aut 862. Hoc autem tam diu post unionem factam esse, mirum videtur.

(q) *Ludovici Diploma*, quod a *Letznero*, *Vorburgio*, & *Pfeffingero* editum est, innumeris vitiis & in textu & in Anno ac clausula scatet. Ex *Indictione Sexta* patet, illud ad hunc Annum 858. pertinere debere. At ex incuria aut ignorantia aut erronea mente librarii ad falsitatem statim Diplomatis argumentari, præcipitatum nimis ac injustum duco. Et sic de quamplurimis aliis Diplomatis, quæ docti viri falsa, spuria ac fictitia declararunt. Religio mihi semper fuit, ipsa Diplomata, quæ falsi aliquid ostendunt, condemnare; danda autem est opera, interpolationes & qui vitiosa lectione irrepperunt, errores discernere & quantum fieri potest, emendare.

(r) *Chron. Norman.* ap. *Du Chesne* T. II. p. 525. hoc ad An. 857. refert.

Mense Julio Legati ab occidente ad LUDOVICUM veniunt, postulantes eum, ut populo periclitanti præsentia sua subveniret. Quod nisi celeriter fieret, a *Paganis* cum periculo christianitatis quærere deberent defensionem, quam a legitimis dominis invenire non possent. Tyrannidem enim KAROLI se diutius ferre non posse testati sunt, quia, quod eis Pagani extrinsecus, nemine resistente aut scutum opponente, pradando, captivando, occidendo, atque vendendo, reliquissent, ille intrinsecus subdole faviendo disperderet. — Mediente mense Augusto venit in Galliam ad villam Regiam, quæ vocatur *Ponticonæ*, ubi occurrerunt ei fere omnes Primates partium illarum, exceptis eis, quos tunc KARLUS secum in præsidio habuit, pugnans contra *Nordmannos* supra *Ligerim* fluvium. Qui, ut audivit, LUDOVICUM esse intra terminos regni sui, *dimissa obsidione*, cum exercitu occurrit. *Annal. Fuldenf.* ap. Du Chesne T. II. p. 554.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ quingvagesimum septimum complevit, quingvagesimum octavum orditur. A Kalendis Junii annum Archiepiscopatus sui vicesimum octavum inchoavit.

An. 859.

Anscharius Rimbertum ^(s) *Danum* Episcopum Sveonibus ordinat, qui eo perveniens, benigne a Rege & populo susceptus est, & ibi diu, etiam post obitum *S. Anscharii*, divina mysteria libere celebravit. *Rembert.* Cap. XXIX.

Amlæus & *Ivarus* cum magno exercitu in *Midiam* profecti sunt. De successu tacent Annales Hibernici. Sub eo vero tempore, ut videtur, induciæ inter *Melachlinum* & *Danos* sunt pactæ. *Waræi* Ant. Hibern. p. 128.

Dani loca ultra *Scaldem* populantur. Vulgus promiscuum inter *Sequanam* & *Ligerim* inter se conjurans adversus *Danos* in *Sevana* consistentes fortiter resistit. Sed quia incaute suscepta est eorum conjuratio, a potentioribus nostris facile interficiuntur. — *Pyratæ Danorum* longo maris circuitu, inter *Hispanias* videlicet & *Africam* navigantes, *Rhodanum* ingrediuntur, depopulatisque quibusdam civitatibus ac monasteriis, in Insula, quæ *Camarias* dicitur, se disponunt. — *Dani* noviter advenientes *Monasterium S. Walarici* & *Samarobricam* Ambianorum Civitatem, aliaque circumquaque loca rapinis & incendiis vastant. Alii quoque eorum Insulam *Rheni Patavum* simili furore invadunt. Hi vero, qui in *Sevana* morantur, *Noviomum* ^(t) Civitatem noctu adgressi, *Immonem* ^(u) Episcopum, cum aliis nobilibus tam clericis quam laicis, capiunt, vastataque civitate secum abducunt, atque in itinere interficiunt. Qui etiam ante duos menses *Ermenfridum* Belvagorum in quadam villa interfecerant. Sed & anno præterito *Blatfridum* Bajocasium Episcopum necaverant. Ossa beatorum martyrum *Dionysii*, *Rustici*, & *Eleutherii*, metu eorundem *Danorum* in pagum Mauripensem, in villam sui juris *Novientum* devecta sunt. *Annal. Bertin.* p. 209. 210. *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 525. sq.

Z z z z z z 2

Normanni

(s) *Rembertus* hic, qui An. 859. factus est *Sveonum Episcopus*, in *Vita S. Anscharii* Cap. XXIX. aperte distinguitur a *S. Remberto* Archiepiscopo Hamburgensi, eo quod ille natione *Danus* fuit & adhuc in Svecia docens cum *S. Rembertus* *Vitam Anscharianam* scripserit: Præterea hic procul dubio gente *Flander* fuit, ut indicat *Vita ejus* Cap. III.

(t) *Chron. Enon.* ap. Martene T. III. p. 1394. hoc ad An. 858. refert. Conf. *Lupi* Op. edit. Baluz. p. 389.

(u) De *Immonem* Episc. ita habet *Jac. Meyerus* *Annal. Flandr.* fol. 12. b. *Emmo Episcopus Noviomagensis* occiditur a Normannis in urbis direptione: Hic aliis vocatur *Omnio*. Apud *Dudonem* *Script. Norm.* p. 63. sic legitur: *Enno Noviomagensis Episcopus cum suis Diaconibus IV. Kalend. Maji peremptus est*. Alii necem *Emmonis* *Tornacensis* Episcopi & depopulationem *Tornaci* per Normannos ad An. 860. referunt, vid. *Narrat. de Abbas. Tornac.* in *Spicil. Acherii* T. II. p. 903.

Normanni Piratæ his temporibus ad nostra litora pervenerunt. Deinde *Hispaniam* perrexerunt, omnem ejus maritimam gladio igneque prædando dissipaverunt. Deinde mari transvecti *Nacchor* civitatem *Mauritaniæ* invaserunt, ibique multitudinem *Chalæorum* interfecerunt. Deinde *Majoricam*, *Formenteram* & *Minoricam* insulas aggressi, gladio depopulaverunt. Post *Græciam* advecti, post triennium in patriam sunt reversi. *Sebast. Salmantic. Episc.* ap. Petr. de Marca in Marc. Hisp. p. 327. & 328.

Anno regni Arabum 241. LX. naves a Normannia advenerunt, & *Gelzirat*, *Alhadra*, & *Mezquitas*, undique deductis spoliis, cæde & incendio consumpserunt. Deinde in *Africam* processerunt, ubi exterminia gravia exercuerunt, & reversi, in maritimis *Hispaniæ* hyemarunt, & in vere ad propria redierunt. *Roder. Toletan.* in Hisp. Illustr. T. II. p. 276.

Die 8. Septembris *S. Anscharius*, completo anno ætatis suæ quingvagesimo octavo, quingvagesimum nonum inchoat. A Kalendis Junii annum Archiepiscopatus sui vicesimum nonum exorditur.

An. 860.

Rimbertus (v) noster fit Pastor in Ripen. *Annal. Corbei.* ap. Leibnit. T. II. p. 298. & in Paullini Syntagm. p. 372.

Dani Piratæ Tarvanensem pagum devastant. *Chron. Elnon.* ap. Martene T. III. p. 1394.

KARLUS Rex, inani *Danorum* in *Seqvana* consistentium pollicitatione pellectus, exactionem de thesauris Ecclesiarum, & omnibus mansis, ac negotiatoribus etiam paupertinis, ita ut etiam domus eorum & omnia utensilia adpreciarentur, & inde *statutus census* exigeretur, fieri jubet. Nam idem *Dani* promiserant, ut, si eis *tria millia librarum argenti pondere examinato* tribueret, se adversus eos *Danos*, qui in *Seqvana* versabantur, ituros, eosque inde aut expulsuros, aut interfecuros. — *Dani*, in *Somna* consistentes, cum eis non daretur supradictus *census*, receptis obsidibus, ad *Anglo-Saxones* navigant, a quibus profligati (x) atque repulsi, alias partes petunt. Hi vero *Dani*, qui in *Rhodano* morabantur, usque ad *Valentiam* civitatem vastando perveniunt. Unde direptis, quæ circa erant, omnibus, revertentes, ad Insulam (y), in qua sedes posuerant, redeunt. — *Dani*, qui in *Rhodano* fuerant, *Italiam* petunt, & *Pisas* civitatem (z) aliasque capiunt, deprædantur, atque devastant. *Annal. Bert.* p. 211. 212. *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 526.

Æthelbaldus Rex decesit, *Æthelbryhtus* ejus frater totum regnum capesit. Ejus tempore advenit de mari *magnus navalis exercitus* (a), & expugnavit *Wintanceaster*.

(v) *Rimbertus* hic, qui An. 859. factus est Pastor *Ripensis*, & quem Monachi Corbeienses in Annalibus suis ap. Leibnit. T. II. p. 298. nostrum vocant, vix alius esse potest, quam *S. Rimbertus* Archiepiscopus *Hamburgensis*, *S. Anscharii* Successor ejusque Vitæ Auctor. Illum iidem Annales Corbei. paulo infra iterum nostrum nominant his verbis: *Rimbertus noster fit Episcopus & succedit Ansgario nostro*, & sic tertio ad Annum 888. de eodem scribunt: *Rimbertus noster Episc. Brem. & Hammab. obit.* Hoc etiam *Heizfeldius* noster Chr. Episc. in fol. p. 3. bene observavit, sic scribens: *Primus doctor Ecclesiæ Ripensis dicitur fuisse S. Rimbertus, S. Ansgarii discipulus, cui Ansgarius dictam Ecclesiam commendavit, qui etiam erat Diaconus & Præceptoris sui Ansgarii in Episcopatu Successor, Anno 888. mortuus.* Cumque per Pastorem veteres sapius intellexerint Episcopum, quo sensu ipse *Rimbertus* *Anscharium* Pastorem vocat, nemini absurdum videbitur, summe venerab. *Pontoppidanum* *Annal. Eccl. Dan.* T. I. p. 144. *Sanctum Rimbertum*, licet eum cum *Rimberto* *Sveonum* Episcopo confundat, primum *Ripensium* Episcopum habere. Conf. supra p. 482. Not. (y).

(x) Idem scil. *Dani*, qui infra in Angliæ cæsi narrantur.

(y) Nempe *Camaria*, *Rhodani* insula, quam Anno 859. occuparunt, ut supra dictum est.

(z) Conf. *Muratorii* *Antiqv. Ital.* T. I. p. 29.

ceaster. Cum isto vero exercitu depugnabant *Osricus* Dux cum *Hamtonscyre*, & *Æthelwulfus* Dux cum *Bearwucscyre*, eumque fugabant, & loci, ubi facta est strages, potestatem obtinebant. *Gibson Chron. Sax.* p. 78. *Affer. Menev.* ed. F. Wise p. 14. *Sin. Dunelm.* ap. Twysden p. 121. *Flor. Wigorn.* p. 584.

Waregi ab altera parte maris in *Rusfiam* venerunt, tributum annuum a *Slavis*, *Meranis* & *Krivizis*, *Rusfiæ* incolis, postulantes. *Chron. Theodos. Kiov.* in Saml. Russ. Gesch. T. I. p. 9.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ quingagesimum nonum conficit, sexagesimum ingrediens. A Kalendis Junii annum Archiepiscopatus trigesimum incepit.

Hoc anno, & sequentibus, *Anscharius* videtur maximam temporis partem *Bremæ* resedisse, rebusque & institutis sacris operam dedisse.

An. 861.

Dani^(b) mense Januario *Lutetiam Parisiorum*, & *Ecclesiam S. Vincentii* martyris & *S. Germani* confessoris, incendio tradunt. *Negotiatores* quoque, per *Sequanam* navigio fursum versus fugientes, insequuntur & capiunt. Alii quoque *Danorum* *Pyratæ* *Tarvanensem* pagum adeunt & devastant. — *Dani*, qui pridem *Morinum* civitatem incenderant, de *Anglis*^(c) revertentes, duce *Vuelando*, cum ducentis & eo amplius navibus per *Sequanam* ascendunt, & Castellum, in Insula, quæ *Oscellus*^(d) dicitur, a *Nortmannis* constructum, & eosdem *Nortmannos* obsident. Ad quorum obsidentium videlicet locarium^(e) quinque millia libras argenti, cum animalium atque annonæ summa non modica, de regno suo, ne deprædaretur, exigi *KAROLUS* præcepit. — Interea *Danorum* pars altera cum sexaginta navibus per *Sequanam* in fluvium *Tellas* ascendunt, indeque ad obsidentes Castellum perveniunt, & eorum societate junguntur. Obsessi autem, famis inedia & miseria omni squalore compulsi, sex millia libras inter aurum & argentum obsidentibus donant, eisque sociantur, & sic per *Sequanam* usque ad mare descendunt. Quos imminens hyems ingredi mare prohibuit. Unde se per singulos portus ab ipso loco *Parisiis* usque secundum suas sodalitates dividunt. *Vuelandus* autem per *Sequanam* usque ad Castrum *Milidunum* cum sociis suis ascendit. Castellani vero cum *Vuelando* filio *Fossatis* Monasterium occupant. — *KAROLUS* contra *Nortmannos* a quibusdam invitatus &c. *Annal. Bertin.* p. 212.

Tempore *Hugonis* Abbatis^(f), *Normanni*, qui de Francia in patriam suam reversi, invicem bellis intestinis se colliferant^(g), nunc invicem pacificati, & resumtis viribus adunati, *Franciam* repetunt, & amica sibi fraude, pecunia avidi, rapina famelici,

(a) Idem videlicet *Danorum* exercitus, qui, ut supra dictum est, in *Somna* fluvio refederat, unde, receptis in Gallia obsidibus, ad *Anglo-Saxones* navigaverat. Quod ex Anglia in Galliam reversus sit, vid. Annum sequentem. *Marb. Westmon.* hoc sub Anno 861. narrat.

(b) Conf. *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 526.

(c) Quod hi *Dani* in Anglia repulsi sint, vid. An. 860.

(d) De hac Insula, vide *Lupi Epist.* ed. Baluz. p. 180. *Aimoinus* de Mirac. S. Germ. de eadem ita: *Normanni* apud eundem locum, qui dicitur *Oscellus*, in quadam *Sequana* Insula residentes, *Parisiis* sæpe, dum prorsus placebat, navali excursu veniebant.

(e) Edictum *Caroli Calvi* Carisiense de Conjecto & ad navium compositionem & *Nortmannis* pro regni salvamento dando, editum An. 861. Vid. *Capit. Reg. Franc.* T. II. p. 151. *Sirmondi Op.* T. III. p. 226.

(f) Abbatis Monasterii Sithivensis S. Bertini.

(g) Forte *Roricus* & socii ejus, qui An. 857. in patria *Dania* ab *HORICO* Rege partem regni obtinuerant, jam vero iterum inquieti facti.

famelici, toto nisu per mare velivolantes, ad has partes applicuerunt, in finibus *Menapum* (h), in sinu, qui vocatur *Iferd-portus*, ibique profluentes e navibus, incendiis & ferro cuncta vastantes, ad hunc locum pausationis Christi confessorum Audomari & Bertini properant aviditate surripiendorum thesaurorum, sabbatoque Pentecostes hebdomadæ huc advenerunt Anno Domini DCCCLXI. sed provisione tutantis Dei nullos ex fratribus nostris præter quatuor invenerunt; reliqui vero, quia villa fortalicio firmata non erat, ad loca tutiora confugerant. Hac igitur vice prima Monasterium hoc destruxerunt & prædaverunt: Quatuor autem Monachi antedicti, qui se Deo devoverant, a Monasterio non recessuros, sed magis animam pro Deo & sancta religione posituros, *Worardus* scil. & *Winedbaldus*, *Germaldus* & *Begenardus* diaconi, ab iis Danis diversis mactati cruciatibus, martyrio coronantur. *Job. Iperii Chron.* ap. Martene T. III. p. 518.

Ob tam furibundas Septentrionalium Barbarorum incursiones *Flandri* in suis pagis castellisque munitiones facere cœperunt. *Meyeri Annal. Flandr.* fol. 12. b.

Russos tributum negantes *Waregi* armata manu adoriuntur. Disidentium inter se Principum Russorum pars *Waregis* se sociat. Tres *Waregorum* Principes, fratres, *Ruricus* (*), *Sineus* & *Trumor*, ad regimen populi Rusfici eliguntur. Post biennium duobus ultimis ex hac vita discedentibus, solus *Ruricus* imperium Rusficum adeptus, civitatem *Novogardiam*, cujus veteres coloni ex *Waregis* sive gentibus septentrionalibus oriundi erant, Sedem sibi adoptavit, eandemque novis ac melioribus ornavit ædificiis. Ex ea totam *Rusfiam* *Waregi Novogardiam* nuncuparunt. Cum *Rurico* *Waregorum* Duce duo Principes advenerant, *Scold* & *Dir* nominati, qui *Kiowiam* & partem magnam *Poloniæ* occuparunt, *Principatum Kiowiensem* constituentes. *Chron. Theodos. Kiow.* in Saml. Russ. Gesch. T. I. p. 9. sq. *Stepenna Kniga* in Actis Boruss. T. I. p. 882. sq.

Circa hæc tempora, & forte hoc anno, *Islandia* insula a *Norvegis* primum inventa est ac postea sensim habitari coepta. *Landnama Saga* p. 1. 2.

Hoc anno, translato per *Anscharium* corpore *S. Willehadi* ab australi Oratorio in Ecclesiam b. Petri, ad sepulcrum ejus Miracula fieri incipiunt. *Adam. Brem. L. I. c. 30.*

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ sexagesimum implevit, sexagesimum primum ingressus. A die 1. Junii annum *Archiepiscopatus sui trigesimum primum* incepit.

An. 862.

KAROLUS Silvaneæti dum moraretur, expectans, ut ad eum populus conveniret, quatenus aciebus dispositis ex utrisque suis ripis, singulæ aquæ *Isara*, *Matrona*, & *Sequana*, custodirentur, ne *Normanni* in prædam ire valerent: nuncium accepit, quia *Danorum* electi de his, qui in *Fossatis* resederant, cum parvis navibus *Meldensium* Civitatem (··) adirent. Ipse autem cum suis, quos secum habuit, illo

pergere

(h) *Eckartus* Rer. Franc. T. II. p. 472. ex Auctore Mirac. S. Bertini L. II. sub An. 860. rem sic narrat: „Veniunt quidam *Normannorum* navibus in finibus *Monapiorum*, in sinu, qui tunc vocabatur *Isara Portus*, nunc *Neoportus*, applicant, omniaque incendiis & cædibus vicina loca infestant: In Sabbatho Pentecostes in *Sithivense* S. Bertini Monasterium irrumpunt, sed Monachos jam inde profugos non reperiunt &c.“ Conf. *Mabill. Act. SS. Bened. T. III. p. 125.*

(*) *Mich. Lomonossov* in sua veteri Hist. Russ. *Rurik* Principem *Borussum*, nullo autem modo *Danum* aut *Svecum*, fuisse contendit, cum tamen ipsum nomen hominem ex nostro Septentrione oriundum prodat. Minime tamen cum Ill. *Dalino* Hist. Svec. T. I. p. 538. *Roricum* pro *Erico* *Biornonis* Regis *Sveciæ* filio venditare ausim.

(··) De *Meldensium* civitate per *Normannos* visitata, leg. *S. Faronis Vir.* ap. *Mabill. Act. SS. Ben. T. II. p. 624. sq.*

pergere maturavit. Et quoniam, pontibus a *Nortmannis* destructis, & navibus occupatis, eos adire non poterat, necessario usus consilio, pontem ad insulam secus *Trajectum* reliecit, & *Nortmannis* descendendi aditum intercludit. Scaras nihilominus ex utraque ripa *Matronæ* ad custodiam deputat (i). Qua de re *Normanni* valde conficti obsides electos, & CAROLO missos, ea conditione donant, ut omnes captivos, quos ceperant, postquam *Matronam* intraverant, sine mora aliqua redderent, & aut cum aliis *Nortmannis* constituto die Placiti a *Seqvana* recedentes, mare peterent: aut si alii cum eis redire non vellent, una cum exercitu CAROLI retractantes ire bello appeterent. Sicque, datis decem obsidibus, sunt ad suos redire permisi. Et post viginti circiter dies ipse *Welandus* ad CAROLUM veniens, illi se commendavit, & sacramenta cum eis, quos secum habuit, statim præbuit. Indeque ad naves regressus, cum omni *Danorum* navigio usque ad *Gemetium*, ubi illorum naves statuerunt reficere, & vernale æquinoctium exspectare, descendit. Refectis navibus, *Dani* mare petentes, per plures classes se dividunt, & prout cuique visum est, in diversa vellicant. Major autem pars *Britannos*, qui *Salomone* duce habitant in *Niustria*, petit. Quibus & illi junguntur, qui in *Hispania* fuerant. De quibus *Rodbertus* duodecim naves, quas *Salomon* in contrarietatem ejus locario jure conduxerat, in fluvio *Ligeri* capit: omnesque, qui in illo fuere navigio, interfecit, præter paucos, qui fuga lapsi delituerunt. *Rodbertus* autem *Salomonem* sustinere non valens, cum præfatis *Nortmannis*, qui de *Seqvana* exierunt, antequam illos *Salomon* sibi adversus eum adscisceret, datis utrimque obsidibus, in sex millibus argenti contra eundem *Salomonem* convenit. *Welandus*, cum uxore, & filiis, ad CAROLUM venit, & christianus cum suis efficitur. — CAROLUS *Seqvana* munitiones construens, ascendendi vel descendendi navibus propter *Nortmannos* aditum intercludit. — *Dani* magnam regni *LODOVICI* partem cade & igni vastantes, prædantur. *Annal. Bertin.* p. 213. 214.

Nicolaus Papa CAROLUM CALVUM hortatur, ut *Baldvinum*, qui filiam ejus in uxorem rapuerat, in gratiam recipiat, ne propter iram Regis *Normannis* se conjungat. *Du Chesne* Script. Franc. T. III. p. 829. *Miræi* Op. Dipl. T. I. p. 132.

Hincmarus Archiep. Rem. *Isaaco* Lingonensi Episcopo, pro quodam Regio Milite (k), ab ipso excommunicato, fradet, ut mitius erga eum ageret, propter instantem de infestatione paganorum necessitatem. *Frodoardus* ed. Duac. p. 477.

Hincmarus Archiepiscopus *Hungarium* Episcopum *Trajectensem* hortatur, ut admoneat *Roricum* *Normannum* (l), nuper ad fidem Christi conversum, ne recipiat *Baldvinum*, neque præsidium ferat: Sed &, si ceteri *Nortmanni* per ejus consilium, ut audierat, post conversionem ipsius istud regnum deprædati fuissent, hoc digna poenitentia emendare studeret. *Frodoardus* p. 478.

Hincmarus scribit *Rorico* *Normanno*, ad fidem Christi converso, ut in Dei voluntate & mandatorum illius observatione proficiat, sicut & eum velle & facere per multos audiebat, & ut nemo ei persuadere valeat, quo contra christianos *paganis* aut consilium aut adjutorium præster, quia nihil ei proderit, baptismum christianitatis accepisse, si contra christianos, vel per se, aut per alios quoscunque perversa vel adversa fuerit machinatus. — Monens etiam, ut *Baldvinum* anathematizatum nullo

A a a a a a 2

modo

(i) Hæc CAROLI contra *Normannos* expeditio in mense Januario suscepta est, vid. *Eckart.* *Rer. Franc.* T. II. p. 489. sq.

(k) *Baldvino* procul dubio, qui postea factus est Comes *Flandriæ*.

(l) *Roricus* ille *Normannus*, qui An. 862. dicitur nuper ad fidem conversus, alius sine dubio & diversus videtur fuisse a *Rorico*, Regis *HARALDI KLAK* nepote, qui cum eo An. 826. *Moguntiz* baptizatus erat, & de quo in præcedentibus sæpius.

modo reciperet, neque solatium vel refugium aliquod apud se habere permetteret &c. *Frodoardus* p. 521.

Defuncto *Melachlino* Rege Hiberniæ, *Lorcannus* filius Cathaldi & *Cornelius* filius Dermitti *Regnum Midie* inter se partiti sunt. Iis vero ab *Edano* cognomento *Finliat*, *Danorum auxilio*, postea captis, *Edanus* Rex Hiberniæ salutatur. *Lorcannum* ab *Edano* tunc oculis orbatum, & *Cornelium* ab *Amlavo* ^(m) Clonardæ submersum ferunt. *Waræi* Ant. Hib. p. 129.

Hoc anno, ut opinor, *Anscharius* Vitam & Miracula *S. Willehadi* insigni libro & fideli stilo describit. In eadem descriptione seipsum hoc titulo nominat: *Dono omnipotentis Dei, Anscharius Bremensis Ecclesiæ Præsul*. Vid. supra p. 353. *Adam. Brem.* L. I. c. 11. 30.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ sexagesimum primum complevit, sexagesimum secundum inchoavit. A Kalendis Junii annum Archiepiscopatus sui tricesimum secundum agens.

An. 863.

Dani ⁽ⁿ⁾ mense Januario per Rhenum versus *Coloniam* navigio ascendunt, & depopulato emporio, quod *Dorestatus* dicitur, sed & villam *Nonmodocam* ^(o), ad quam *Frisii* confugerant, occisis multis *Frisiorum negotiatoribus*, & capta non modica populi multitudine, usque ad quandam *insulam* secus Castellum *Nouesium* perveniunt. Quibus *LOTHARIUS* ex una parte Rheni cum suis, & *Saxones* ex alia parte, aggrediuntur, & usque circa Kalendas Aprilis confident. Unde iidem *Dani*, consilio *Rorici*, sicut acceperant, & recedunt. — Duo *Nortmanni*, qui nuper cum *Vuelando* ^(p) christianitatem dolo, ut tunc dicebatur, & post claruit, postulantes, de navibus exierunt, super eum infidelitatem miserunt. Quorum unus, secundum gentis suæ morem, cum eo negante armis coram Rege contendens, illum in certamine interfecit. Interea tristi nuncio *Carolus* Rex comperit, quod *Nortmanni Pictavis* ^(q) venerant, & sub redemptione civitate servata, *Ecclesiam S. Hilarii* incenderant. *Ann. Bertin.* p. 215. 218.

Turpio Engolismensium Comes cum *Normannis* congreditur, & occidens eorum Regem, nomine *Maurum*, ab eo ipse occiditur. *Chron. Aquitan.* ap. Labbeum T. I. p. 292. Conf. *Baluz.* in Lupi Epist. p. 434.

Baldvinus in Regis verba jurat, totam regionem, Scalde, Somona, & oceano terminatam, dotalem ab eo accipit, appellatur Comes Regni, in hoc maxime, ut adversum Danos omnemque Septentrionis barbariem perpetuus foret Regni Galliarum propugnator. — Eodem anno *CAROLUS* Rex, quo plures haberet, quos *Danis* *Normannisque tam effereis hostibus* opponeret, *Hollandiam* quoque, Batavorum olim celebrem insulam, Comitatus honore decoravit, *Theodorico* primo instituto Comite. *Meyeri Annal. Flandr.* fol. 13.

Hoc & sequenti anno, regnante *Michaele* Græcorum Imperatore, *Scold* ^(*) & *Dir*, Waregi Principes *Kioviensium*, expeditionem in *Constantinopolim* fecerunt, cum

(m) De *Amlavo* Rege Ostmannorum in Hibernia: vide supra ad An. 853. 857. 859.

(n) *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 526. hæc ad An. 863. refert.

(o) *Eckart* Rer. Franc. T. II. p. 495. *Nouiomagum* hic intelligi putat.

(p) De *Welando* vid. supra ad An. 861. 862.

(q) *Chron. Malleac.* ap. Labbeum T. II. p. 198. ad h. a. *Pictavis a paganis vastata est, & Basilica S. Hilarii igne cremata est.*

(*) *Ofkold* rectius scribitur a *Lomonoffow* Hist. Russ. p. 68. Conjecturæ *Dalini* in Hist. Svec. T. I. p. 523 539. de hac expeditione & de his Principibus, sunt nimium audaces.

cum ducentis navibus civitatem obsidentes. Exorta tandem vehementissima tempestas classem disperfit navesque fregit, ita ut pauci Russorum evaserint, qui sacro se baptismo perfundi cupiebant, & religionem christianam amplexi sunt. *Chr. Theodos. Kiov.* collat. cum Græcis eorum temporum Scriptoribus, *Müllers Saml. Russ. Gesch.* T. I. p. 11. 28. sq.

LUDOVICUS Rex Germaniæ restituit *Egiberto* Episcopo Osnabrugensi decimas & res Ecclesiæ suæ, direptas a *Cobbone* Comite & *Gosberto* (r) *Sveonum Episcopo*, dum eorum tuitioni ea Ecclesia commissa fuerat. *Ludovici Dipl.* dat. Mogunt. 10 Novembr. 863.

Die 8. Septembris *S. Anscharius* annum ætatis suæ sexagesimum secundum absolvit, sexagesimum tertium inivit. A die 1. Junii annum *Archiepiscopatus sui tricesimum tertium* incepit.

Hoc anno HARALDUS HAARFAGER, decem annos natus, factus est Rex Norvegiæ, testantibus optimis *Islandorum Annalibus* (s).

Circa hæc tempora, & post, GORMO GRANDÆVUS Danorum Rex debellandis provinciarum Regulis & Monarchiam Regni stabiliendo occupatus erat, cujus exemplum *Haraldus Haarfager* postea imitatus est. *Torfæi Hist. Norv.* T. I. p. 410. An. 864.

CAROLUS Aquitanos hostiliter contra *Nortmannos*, qui *Ecclesiam S. Hilarii* incenderunt, disposito exercitu, ire præcipiens, filium & æquivocum suum CAROLUM secum ducens, Compendium rediit. *Nortmanni Aruernum* Civitatem petunt, ubi *Stephanum* (t) *Hugonis filium* cum paucis suorum interfectum, impune ad suas naves redeunt. *Pippinus*, Pippini filius, ex monacho laicus & apostata factus, se *Nortmannis* conjungit, & ritum eorum servat. — LOTHARIUS, Lotharii filius, de omni regno suo quatuor denarios ex omni manso colligens, summam denariorum, cum multa pensione farinæ, atque pecorum, nec non vini ac siceræ, *Rodulfo Nortmanno*, *HERIOLDI* filio, ac suis, *locarii* nomine tribuit. — *Nortmanni*, qui cum plurimo navigio in *Flandris* appulerunt, resistentibus sibi pagensibus, per Rhenum ascendunt, & vicina regnorum LOTHARII & HLUDOVICI ex utraque ripa ipsius fluminis vastant. — CAROLUS firmitates in *Seqvana*, ne *Nortmanni* per eundem fluvium possint ascendere, ibidem fieri jubet. — *Pippinus* apostata a *Nortmannorum* collegio ab *Aquitanis* ingenio capitur, in *Placito Pistensi* præsentatur, & a regni Primoribus, ut patriæ & christianitatis proditor, & demum generaliter ab omnibus ad mortem dijudicatur, & in *Silvanectis* artificissima custodia religatur. — *Rodbertus* Comes *Andegavenensis* rediens, duos cuneos de *Nortmannis*, qui in *Ligeri* fluvio residebant, unum quidem, exceptis paucis evadentibus, interfecit, & altero majore retro superveniente, vulneratur. Unde paucis suorum amissis, sibi secessu consuluit, & post paucos dies convaluit. *Annal. Bertin.* p. 218. 221. 222.

Obtinente regnum Francorum CAROLO Rege, filio Ludovici Magni Imp. grassata ingens persecutio in Ecclesia Christi in regionibus *Aquitaniæ* seu *Gasconiæ*. Siquidem *Paganorum barbaries*, quos usitato sermone *Danos* seu *Normannos* appellant,

(r) De *Gosberto*, qui idem est ac *Gauthertus* *Sveonum* Episcopus, vid. supra p. 454.

(s) Codex *Annal. Island.* scriptus An. 1313. de quo supra p. 2. sic ad Annum 863. habet: *Vpphaf Rikis Haralds Haarfagra*, s: Initium Regni *Haraldi Pulchricomi*. Idem legitur in alio egregio *Annalium Islandicorum* Codice membranæo, circa Annum 1306. scripto, sed sub Anno 858.

(t) *Chron. Malleac.* ap. *Labbeum* T. II. p. 198. Anno 864. *Stephanus Comes Arvernorum a Danis interfectus est.*

lant, a suis sedibus cum innumerabili exeuntes navali gestamine, ad *Sanctonicam* sive *Burdegalensem* urbes sunt advecti. Indeque pasim in præfatis discurrentes provinciis, depopulando Monasteria, Ecclesias, nec non & cunctas hominum ædes igne cremantes, non parvas hominum strages occidendo dederunt. — *Arnaldus*, Dux Gasconum, sæpius cum præfatis *Barbaris* ob defensionem sanctæ Ecclesiæ præliando certaverat, & multos ex tetra illa atque spurcissima natione interficiens, maximam ad ultimum sui nobilissimi exercitus partem amiserat. Erat autem tunc in pago *Lemo-vicino* a præfatis *Paganis* incensum Monasterium, quod *Solempniacum* (*) more antiquo vocant. *Fragm. Lemov.* ap. Du Chesne T. II. p. 400.

In Junio celebrantur *Comitia Pistensia*, quo Regem & Proceres traxerat generalis necessitas *instituendi munitiones contra Normannos*. In iisdem Comitibus *plures adversus Normannos cautiones* adhibitæ sunt. *Acherii Spicil.* T. I. p. 600. *Capit. Reg. Franc.* T. II. p. 173. sqq. *Eckart Rer. Franc.* T. II. p. 502.

In Ediçto Pistensi, quod de defensione patriæ contra *Nortmannos* editum est, ita Capite XXV. constituitur, ut, quicumque post proximas Kalendas Julii *Nortmannis*, quocumque ingenio, vel pro redemptione, vel pro aliquo pretio, *bruniam*, vel quæcumque *arma*, aut *caballum*, donaverit, sicut proditor patriæ & expositor christianitatis ad perditionem gentilitati sine ulla retractatione vel redemptione de vita componat. *Capit. Reg. Franc.* T. II. p. 186.

Nicolaus Papa Romam citat Episcopos Galliarum ad Synodum: Illi autem se *propter Normannorum* excursionem excusant. *Nicolai Lit.* ad Ludov. & Carol. Reges ap. Du Chesne T. III. p. 834. Conf. *Hincmari Epist.* ad Nicol. in Opp. Hincmari T. II. p. 249.

Hoc anno *Salomon* Episc. Constant. jussu *Ludovici* Regis alteram Legationem (u) Romanam obiisse videtur. Responsiones, quas tum a Papa obtinuit, inter alios hos continent articulos: (1) „Ut *Episcopus Bremensis*, licet a *Gunthario* hæc non potuerit „dari licentia, nec ab eo tale quid peti debuerit, tamen pro amore *Domini Regis*, „quia pia est ejus petitio, cum nostra auctoritate in prædicto loco *Bremem* potestatem „& honorem *Archiepiscopatus* (v) *super Danos & Suevos* habeat, & simili modo „*sui Successores* per tempora futura perpetualiter teneant atque possideant“. (2) „Pro „*Rege Danorum* (x), *qui vovit votum Deo & sancto Petro*, gratias agimus eidem „Deo, deprecantes pariter, ut, quod nobis de *Cornelio Centurione* refertur, faciat „quoque clementer de hoc in proximo nos audire. Cui orationes & eleemosynæ etfi „ante

(*) *Monasterium Solempniacense* a *Nortmannis* direptum & incendio consumptum, patet ex Privilegio ap. Sirmond. Concil. Gall. T. III. quod Patres Synodi Suesionensis *Bernardo* Abbati An. 866. contulerunt, quoniam, *Nortmannorum crudelitate grassante, priora instrumenta incendio fuerant concremata.* *Mabill. Act. SS. Bened.* T. VI. p. 73.

(u) Primam *Salomonis* Legationem Romanam puto inceptam Anno 857. finitam Anno 858. fuisse, vide supra ad hos annos. Altera autem ejus Legatio post Annum 863. necessario facta sit; nam *Capitula Responsonum Nicolai Papæ*, quæ in Baluzii Miscell. T. V. p. 479. sq. leguntur, res quasdam continent, quæ hoc anno contigerunt. Nisi velis utramque Legationem in unam eandemque contrahere, quæ demum Anno 864. suscepta sit; quod tamen vix concedere possum.

(v) Hinc apparet, Legationem hanc ab illa Anni 858. diversam esse; in priori enim *Nicolaus* Papa *Hamburgensem* & *Bremensem* dioceces deinceps non duas sed unam esse & vocari subdiqve *Ecclesiæ Archiepiscopali Hamburgensi* jubet: In hac vero posteriori Legatione idem Papa *Archiepiscopalem potestatem ac honorem super Danos & Suecos* transfert ad *Ecclesiæ Bremensis Episcopum ejusque Successores*; quod etiam *Rembertus* Vit. S. Ansch. Cap. XX. circa finem suboscure videtur indicare.

(x) An ad hunc annum trahatur *Nicolai Papæ ad Ericum II. Regem Danorum Epistola*, de qua ad Annum 858. supra, incertus sum. Crederem, & in prima & in secunda *Salomonis* Legatione apud Nicolaum Papam factam fuisse *Regis Danorum* mentionem.

„ante Baptismum non profuerunt, tamen ad cognoscendam veracissimam pietatem“. *Capit. Respons.* ap. Baluz. T. V. p. 479. 482. 484.

Die 8. Septembris S. *Anscharius* annum ætatis suæ sexagesimum tertium complevit, sexagesimum quartum ingressus. A Kalendis Junii annum Archiepiscopatus sui tricesimum quartum incepit.

Circa exitum mensis Septembris aut initio Octobris, S. *Anscharius*, anno ætatis suæ sexagesimo quarto, Archiepiscopatus vero tricesimo quarto, gravi dysenteriae morbo laborare cœpit, quo per quatuor menses & eo amplius, usque ad obitum suum, tenebatur. *Rembert.* Cap. XXXIII.

S. *Anscharius*, ante mortem, res Diceceseos suæ sollicitè disponit. *Privilegia Apostolicæ Sedis*, quæ erant de *Legatione* ipsius facta, in multis libellis iussit describere & per omnes pene LUDOVICI Regis Germaniæ Episcopos destinare. Ipsi quoque Regi LUDOVICO ejusque filio *Ludovico* hoc ipsum opus dirigit, addens & sui nominis *litteras* (y), quibus eis, fundata jam apud Danos ac Sveones Ecclesia, *Legationem Septentrionalem* intime commendat. *Rembert.* Cap. XXIV. *Anscharii Lit.* ap. Staphorst T. I. p. 59.

An. 865.

Cum jam S. *Anscharius* per tres continuos menses morbo laborasset, & *Epiphania Domini* transisset, optare cœpit, quod in *Purificatione S. Mariæ* ad cœlestem gloriam assumeretur, seqve ad beatam mortem præparavit. *Rembert.* Cap. XXXIV.

In *Vigilia Purificationis b. Mariæ*, 3. d. 1. Februarii, tres magnos cereos ante se in Ecclesiam ferri fecit. Illucescente ipso dictæ Festivitatæ die, 3. d. 2. Febr. Missas pro eo Sacerdotes celebrarunt. Eo die Clero & Pauperibus convivium præparari fecit, suos ad divinum animans servitium. Maxima tamen ejus cura & sollicitudo de sua fuit *Legatione ad Gentes*. Noctem sequentem in talibus admonitionibus piisque meditationibus pene duxit continuam. Mane vero facta, 3. d. 3. Februarii, percepta corporis & sanguinis Domini communione, intentis in cœlum oculis spiritum vitæ exhalavit. Morienti S. *Anschario* familiarissimus illi *Rembertus* assidue assistit. Eodem die corpus ejus ex more thuratum, feretroque impositum, ad Ecclesiam deferretur & terræ mandatur. *Rembert.* Cap. XXXIV. *Vit. S. Remb.* Cap. 9.

Supervixit S. *Anscharius* post plenariam Hammaburg & Bremæ copulationem annos septem (z). Sedit autem omnes annos XXXIII (a). Cujus depositio summa veneratione colitur III. Nonas Februarii (b). Obiit ergo Anno Domini DCCCLXV. Indictione XIII. qui est LUTHEWICI SECUNDI XXVI (c), sepultusque est in *Basilica S. Petri* ante altare S. Dei genitricis Mariæ. *Ad. Brem.* L. I. c. 31.

S. *Anscharius*, sicut triduo ante mortem S. *Remberto* prædixerat, quod sibi in Archiepiscopatu (d) succederet, ita moribundus cum astantibus singulari elogio commendavit. Ipso etiam mox die, quo S. *Anscharius* terræ mandatus est, *Rembertum*

B b b b b b 2

Diaconum

(y) Plures Epistolas de *Legatione sua Septentrionali* scripsisse S. *Anscharium*, quæ adhuc Seculo XI. extiterunt, testatur *Adamus Bremensis* L. I. c. 21. „Episcopos tam voce, quam literis, ut vigilarent super domini, cum gregem, hos arguit, illos obsecravit. At vero Romanorum Regibus pro sua *Legatione*, Regibus Danorum pro christiana fide crebro mandavit. Extant Epistolæ ejus plures hujusmodi“.

(z) Septimo scilicet non completo, vid. supra ad An. 858.

(a) Ultimo non completo; tricesimum quartum enim Archiepiscopatus annum a Kalendis Junii superioris anni inchoaverat.

(b) Eodem enim die, quo mortuus, sepultus est, scil. die 3. Februarii. S. *Anscharius Bremæ* moritur.

(c) Scil. primo anno & ultimo non completo, ut computarunt veteres.

(d) Imo longe ante prædixit illum suæ virtutis æmulum & in *Cathedra Pontificali succedere*, ut scribit *Adamus Brem.* L. I. c. 20.

Diaconum ejus Clerus & Populus concorditer elegerunt. Postea hic a *Theodorico* Episcopo Mindenensi & *Adelgario* Abbate Corbeienfi ad LUDOVICUM Regem adducitur, a quo Pontificalem baculum suscipit. Jussu Regis ducitur *Moguntiam*, ubi a *Luidberto* Archiepiscopo consecratus, venit *Corbeiam*, vestemque suscepit cum professione Monastica. Circa finem anni Pallium Pontificale suscepit a Papa *Nicolao*. *Vita S. Remberti* Cap. II. 12. *Adam. Brem. L. I. c. 31. 32.*

Eodem forte anno, aut non diu post, *Anscharius* noster *Sanctorum Catalogo* adscriptus creditur. Num vero, ut tum moris erat, a Successore ejus *Remberto* hoc actum sit, an ab alio, approbante post Summo Pontifice, nullibi legimus.

Nortmanni secunda irruptione *Aurelianos* aggressi, urbem ambustione cremant, parsque illorum, duce *Bareto* ^(e), cum *quadragenta navibus*, *Monasterium S. Benedicti* ^(f) expetunt, quod ab urbe Aurelianensi decem & octo distant millibus. Illud denique vacuum habitatoribus reperientes, cunctis vero mortalium temporaneis refertum commodis, more sibi familiari prædantur, dissipant, ad postremum vero igni immisso adurunt. Aberat jam tunc corpus sacratissimum Confessoris Christi *Benedicti* &c. *Adrevaldus* Auctor coævus ap. Mabill. Act. SS. Bened. T. II. p. 388.

Nortmanni ^(g) residentes in *Ligeri*, cum maximo impetu, faciente divino judicio, secundo vento per eundem fluvium usque ad Monasterium S. Benedicti, quod *Floriacus* dicitur, navigant, & idem monasterium incendunt, & in redeundo *Aurelianis* civitatem, & monasteria ibidem & circum circa consistentia igne cremant, præter *Ecclesiam S. Crucis*, quam flamma, cum inde multum laboratum a *Nortmannis* fuerit, vorare non potuit. Sicque per annis alveum descendentes, & vicina quæque depopulantes, ad stationem suam reversi sunt. — *Carolus* ab *Attiniaco* contra *Nortmannos*, qui cum navibus quinquaginta in *Seqvanam* venerant, hostiliter pergit. — *Nortmanni* vero, residentes in *Ligeri*, libere *Pictavum* ^(h) civitatem pedestri ordine pergunt, eandemque civitatem incendunt, & impune ad naves suas reveniunt. *Rodbertus* autem de eisdem *Nortmannis*, qui sedebant in *Ligeri*, amplius quam quingentos sine damno suorum occidens, *vexilla* & *arma Nortmannica* Carolo mittit. *Carolus* autem perveniens usque ad locum, qui dicitur *Pistis*, ubi immorabantur *Nortmanni*, fidelium suorum consilio pontes super *Ifaram* & *Matronam* refici curat, in locis, qui dicuntur *Aluernis* & *Carenton*: quoniam ab incolis, qui ex antiquo ipsos pontes fecerant, propter infestationem *Nortmannorum* refici non valebant &c. Ipsi autem *Nortmanni*, quoniam adhuc citra *Seqvanam* custodes non venerant, ex se circiter ducentos *Parisiis* mittunt. Ubi, quod quæsierant, *vinum* non inveniunt, ad suos, qui eos miserant, sine indemnitate sui reveniunt. Indeque amplius quam quingenti ultra *Seqvanam* usque ad *Carnotum* prædatum ire disponentes, a Custodibus ripæ ipsius fluminis impetuntur: & quibusdam suorum amisissis, quibusdam etiam vulneratis, ad naves regrediuntur. — *Carolo* nunciatur, quia *Nortmanni* XIII. Kal. Novembris Monasterium S. Dionysii intraverunt. Ubi viginti circiter diebus immorantes, & quotidie prædam exinde ad suas naves ducentes, post multam deprædationem sine contradictione cujusquam ad castra sua non longe ab eodem monasterio sunt reversi. Interea *Nortmanni*, residentes in *Ligeri*, commixti cum *Britonibus*, *Cinomanis* civitatem petunt, & impune deprædantes eam, ad suas naves revertuntur. *Aquitani* confligentes cum *Nortmannis*, qui in *Carento*, *Sigefrido* duce, resident, quadrin-

(e) Nonne legendum sit *Harecus*.

(f) Monasterium Floriacense.

(g) Conf. *Chron. Norman.* ap. Du Chesne T. II. p. 526.

(h) Conf. *Chron. Malleac.* ap. Labbeum T. II. p. 198.

quadringentos circiter ex eis occiderunt. Ceteri autem fugientes ad naves suas redierunt. *Carolus Adalardo*, cui custodiam contra *Nortmannos* commiserat, sed & suis propinquis *Hugoni & Berengario*, quia nihil utilitatis contra *Nortmannos* egerant, collatos honores tollit. *Nortmanni*, qui praefatum monasterium deprædati sunt, vario modo infirmantur, & quidam in rabiem versi, quidam autem scabie correpti, quidam intestina cum aqualiculo per anum emittentes, moriuntur. *Carolus*, dimissis Custodibus contra eosdem *Nortmannos*, *Silvanectis* revertitur. *Annal. Bertin.* p. 222. 223. 224.

Paganus exercitus (i) in hibernis defedit in *Tenet*, & fœdus pepigit cum *Cantwaris*; *Cantwari* enim iis pecunias promiserunt, modo pacem ferirent. Sub praetextu vero istius pacis & pecuniæ promissæ, exercitus noctu se clam castris subduxit, & devastavit totum *Cantium* ex parte orientali. *Gibson Chron. Sax.* p. 78. *Affer. Menev.* Ed. F. Wise p. 15.

865. *Balduinus Princeps Burgum*, hoc est, *Castrum Brugis* munivisse traditur adversus *Danos*. *Meyeri Annal. Flandr.* fol. 13. b. Conf. *Iperii Chron.* ap. *Martene T. III.* p. 520.

(i) *Sim. Dunelm.* ap. *Twysden* p. 122. hoc ad An. 864. refert, sic & *Flor. Wigorn.* p. 585. sed *Martb. Westm.* p. 160. ad An. 863.

XXXII.

Gvaldonis Poëma de Vita S. Anscharii Archiepiscopi Hamburgensis.

Gvaldonis Poëma, quod, excepta Præfatione, est mera paraphrasis *Vitæ S. Anscharii* a *Remberto* conscriptæ, primus ex antiquissimo Codice Corbeienfi Lutetiæ describendum curavit *Petrus Lambecius*, oculisque omnium ac judiciis exhibuit. „Multa, inquit Cel. ille „Editor, passim in eo occurrunt barbara, soloeca multa, multa nove, inepte & contra ipsos „etiam profœdicos canones posita: Quæ omnia tamen consulto præterii, quippe cum neque „fas neque opus esse crediderim, quidquam eorum corrigere & immutare, quæ in Archetypo „invenissem. Præterea neminem existimo fore tam iniquum, qui a barbari Seculi Scriptore „puritatem & elegantiam *Virgilii* desideret, aut mihi vitio vertat, quod barbarum illum potius, „quam pro lubitu a me correctum ediderim“. Hanc *Lambecii Editionem* *Arrhenius* ac reliqui omnes, qui *S. Anscharii vitam* publici juris fecerunt, iterarunt. Lectiones variantes, quæ in omnibus exstant editionibus, curiose collegit *Staphorstius* in Tomo I. *Historiæ suæ Eccl. Hamb.* Ego præcipuas solum variantes in Notis subjunxi; illos, qui plures desiderant, ad *Editionem Staphorstianam* ablegans. *Ætatem Gvaldonis* indicat Præfatio, quæ scripta est ad *Adelbertum*, decimum tertium *Hamburgensem Archiepiscopum*, qui huic & *Bremensi Ecclesiis* ab Anno 1043. usque ad An. 1072. præfuit. *Auctorem* fuisse *Monachum Corbeie veteris in Gallia*, & hoc suum Poëma circa Annum 1065. scripsisse, ipse in eadem Præfatione haud obscure prodit. Unde pater, metricam hanc vitam supra septingentos abhinc annos esse compositam, Auctoremque ejus *Gvaldonem* celeberrimo illi *Historiæ Ecclesiasticæ Hamburgensis Archiepiscopatus & Septentrionis Scriptori Adamo Bremensi* synchronum fuisse. Quo autem *Gvaldo* antiquior, eo felicius confirmat, *Vitam illam S. Anscharii*, quam habemus, ducentis ante eum annis a *Remberto* conscriptam, quamque ipse *Paraphrasi metrica* illustravit, genuinam, veram & integram esse.

Præfatio.

Dulce tuis, *Alberte* ^(a), decus, jubar ignivaporum,
 Ecclesiæ turris, regni diadema decorum,
 Gloria Pontificum, Regum ^(b) venerabile numen!
 Qvod tibi *mater* init *Corbeia* ^(c), fume volumen.
 Id tamen ante tui sibi direxere priores,
 Sed non illa suos acuit scriptura tenores:
 Per planam discurrit iter sermone pedestri,
 Non se per tumulos moderamine flectit equestri.
 Scanditur hoc senis pedibus modulante Thalia,
 Qvam petimus, ne vestra velit reprobare sophia.
 Hæc pro pigneribus collatis dona rependit,
 Cujus ab uberibus felix puer ille pependit,
 Qvi hac salvificum Scythico stillavit in orbe,
Primus & in *vestra* surrexit *Episcopus urbe* ^(d).
 Qvam speciosa fuit tua mater, sancta juvenus,
 Cujus adhuc vernat jam canis sparsa senectus.
 Qvalis eras cum Regis opes *Adalardus* ^(e) & aulas
 Respuit, atqve tuas albo cum vellere caulas
 Ingrediens, primo gradu surrexit ab uno.
 Hic tibi *Ratbertum* ^(f) genuit, sapientia cujus
 Guttura ditavit dociles ingressa recessus,
 Contra Catholicos ne sibilet impius angvis.
 Verus in altari Christi de corpore sanguis
 Stillat, & occisi pro mundo carnibus agni
 Vescimur in terra, per qvod revocamur ad astra,
 Fitqve per hoc epulum Domini mens nostra sepulchrum.
 Hanc scriptura fidem tenuit, qva condidit idem
Matris Corbeia rector *Paschasius* ipse.
 Tertius a primo decimus, sed qvartus ab ipso,
 Qvi dedit Aufoniis leges & fœdus in armis,
 Regni præsidium, lux mundi, gloria Regum.
 Et pater & custos *Adelardus* nobilis heros.

Hic

- (a) Gualdo librum suum dedicavit *Alberto* five *Adelberto* Hamburgensi Archiepiscopo & Bremensi Episcopo, qvi temporibus Imp. *Henr. III. & IV.* floruit, & decesit An. 1072. Vitam ejus ac res gestas fuscè descripserunt *Adamus Bremensis* & *Lambertus Schaffnaburgensis*, illorum temporum Scriptores.
- (b) Scil. *Henrici III. & IV.* vid. *Adam. Brem. L. III. c. 6.* *Lamb. Schaffnab. ad An. 1063. 1072.*
- (c) Gualdo fuit Monachus *Veteris Corbeja* in Gallia, quam ubiqve *Matrem* vocat ratione *filia* five *Nova Corbeja* in Saxonia; hanc enim *Corbejam juniorem* postea appellat.
- (d) *Hamburgi* scilicet, ubi *S. Anscharius* primus erat Archiepiscopus, *Adelbertus* autem decimus tertius.
- (e) *S. Adalardus*, *Corbeja* veteris Abbas, Confangvineus *Caroli M.* & frater *Wala* Comitissæ, qvi post ipsum Abbas fuit. Hujus vitam conscripsit paulo infra laudatus *Paschasius Radbertus*, qvartus ab ipso Abbas *Corbejen*sis, qvi discipulus ejus fuit & tempore *Caroli Calvi* floruit. *Hincmarus* Epist. 14. c. 12. *Adelbardum senem & sapientem*, qvem in Adolescentia sua viderat, laudat. Conf. *Du Chesne Hist. Franc. T. II. p. 652.*
- (f) *Paschasius Radbertus*, cujus Opera Parisiis An. 1618. edita sunt, Abbas *Scriptis clarissimus* audit *Mabilonio* Aët. SS. Bened. T. II. p. 1042. Idem T. VI. p. 124. de eodem ita: „Anno 831. *Paschasius Radbertus* Abbas *Corbeien*sis in Gallia a LUDOVICO in *Saxoniam* causa sacrae, ut puto, expeditionis, qvæ per *Anscharium* in *populos Septentrionales*, procurante Imperatore, tum fiebat, legatus est, ex Lib. de *Vita Wala* Cap. 8.“

Hic tuus, *Anschari*, bonitate magister in omni (*)
 Extitit, hoc dulces haufisti fonte liquores,
 Qveis inrorasti *Slavos*, *Danosque* rigasti
 His aquilone rigens, chorisque nivalibus arens
 Tota madet guttis, fecundaque fruge salutis.
 Erroris lolium contrivit humus *Sveonum*
 In via terrarum rivis portantur aquarum.
 Stagnat enim fluviis eremus prius uita pruinis,
 Per deserta rubent incultis sentibus uvæ;
 Cum myrtho redolet lignum felicitis olivæ,
 Cedrus odora, comis abies, sublimis & ulmus
 Collibus incubuere, venustat humillima buxus,
 Quæ nescit labi convalles fronde virenti.
 Fontibus irriguis divini gratia roris
 Exprimitur, per quam reparatur languidus Adam,
 Per torrentis aquas fidei doctrina redundas
 Rite figuratur, eremi situs unde rigatur:
 Spina manum lacerat, doctrinis lingua cruentat
 Cor delinquentis verbi mucrone potentis.
 Quas Deus infundit, quas mens liquefacta refundit
 De lacrymis animæ pendent in sentibus uvæ
 Contusæ myrthus, quæ corporis alligat artus
 Exprimit afflictis affectum compatiens
 Myrthus membra fovet, compassio tristitia mulcet,
 Pectore propellit curas animumque reducit.
 Et quid elemosynæ speciem nisi fructus olivæ
 Innuit hac flammam assumit ab arbore lampas,
 Et dum diffusis opibus miseretur egenis
 Fructus elemosinæ speciem nisi fructus olivæ
 Emicat ante Dei faciem splendore perenni.
 Quæ cariem nescit, quæ nulla labe putrescit.
 Quos virtus celebrat sua cedrus odora figurat.
 Horum tota Dei domus halat odore suavi.
 Qui meritis operum per signa potentia rerum
 Christi pace vigent, nullaque putredine lucent,
 Hyrtæ comis abies sublimi vertice nubes
 Excrecendo petit, cælumque cacumine tangit:
 Quis tenet hanc speciem, nisi quis trans æthera mentem
 Vibrat & in terris positus, caput inserit astris.
 Ulmus apocat humum, per frondea brachia fructum
 Non habet ipsa tamen, portat cum germine vitem
 Divitiis mentes ut frondibus exuberantes
 Ex mundi culmo portendi remur ab ulmo

C c c c c c 2

Sed

(*) *Gerardus* Mon. Corb. in Vita S. Adalhardi ap. Mabill. Aët. SS. Bened. T. V. p. 345. hæc confirmat: „S. An-
 „scharius, qui a *Walone*, S. *Adalardi* fratre, in *Gorbeia* fuit electus, ut a Rege LUDOVICO cum HE-
 „RIOLDO *Danorum* Rege ad prædicationem *Danorum* mitteretur, quique postea pro fide Christi multis
 „poenis ab eisdem affectus, tandem in *Bremia* Archiepiscopatu suo requievit, *Sancti Adalardi* auditor fuit
 „et nutritus.

Sed quamvis terræ famulantes germina ferre
 Virtutum nequeunt, justus umbracula fiunt,
 Qvos dum sustentant botrum cum palmite portant,
 Buxus nec fructum profert, neque crescit in altum
 Est tamen hyrtarum fecunda virore comarum:
 Imbecilla per hanc speciem prætenditur ætas,
 Quæ si cum fructu non tollit ad alta cacumen,
 Sed tamen æternum fidei tenet ipsa virorem.
 Quid virgulta per hæc discurrit sermo Poetæ?
 Quid ne per excessum perstringit verba Prophetæ,
 Rite sub arboribus ripi cum paradigma ciemus.
 Namque per *Anscharium* Dominum plantasse videmur
 In *Danis* hortum virtutis odore refertum.
 Cum cedro spinam, cum myrtho sevit olivam,
 Hæc flagrat, hæc pungit, micat hæc ea membra (g),
 Nam redolet virtus, fit enim hæc correctio clavus,
 Fit medicina dolens, miserans jubar, & liquor ungens.
 Alta petens abies, ulmus frondosa virescens,
 Buxus ut accumulens horti speciosa cohærent
 Hac theoria nidet, hac vitis ab arbore pendet
 Hac viret alma fides, quæ nec subsidere canis
 Æstuat hyberno nec marcet frigore tauri.
 Ergo per *Anscharium* glacialis & invia tellus
Danorum Domini frondescit uti paradyfus
 Occidit umbra nocens ferclis sylva comantes
 Ramos deposuit luti cecidere vacantes
 Usibus errorum: latebræ patuere magorum
 Excescit cultura Deorum polluta cruentis
 Officiis pecudum, jam non furit augur in extis
 Omnis in Ecclesiæ populus sacramenta cucurrit.
 Repulit omne nefas, Christo sua colla subegit,
 Imperat in terris Deus, exulat invidus angvis
 At qui barbariem domuit, qui propulit hostem
 Signifer & Domini procurator in *urbe Bremensi*
Transque Albim (h) regnat, sed Gallica rura serenat.
 Pignoribusque suis ditat (i) cunabula matris.

Unde

(g) Deest hic verbum *perungit* aut simile.(h) Nempe *Hamburgi*, ubi primus fuit Archiepiscopus.(i) Hinc colligitur, partem aliquam *Reliquiarum S. Anscharii* ab Archiepiscopo *Adalberto* Monasterio *Corbejæ* veteris donatam fuisse, quod & infra circa finem hujus præfationis confirmatur. De his ita *Steph. Baluzius* in Not. ad Capit. Reg. Franc. T. II. p. 1116. „Ex Epistola *Adalberti* ad *Fulconem* confirmatur conjectura *Petri Lambecii*, qui ex nonnullis *Gvaldonis* versibus collegit, partem aliquam *Reliquiarum corporis S. Anscharii* Monasterio *Corbejæ* veteris donatam fuisse ab Archiepiscopo *Adalberto*, eaque occasione „*Gvaldonem* ad illum scripsisse Poëma de vita *Anscharii*“. Epistola illa *Adalberti* legitur ibid. p. 1554. De eisdem *Mabillonius* Aët. SS. Bened. T. VI. p. 120. sic scribit: „In *Corbeiensi* Monasterio Gallicano Os brachii *S. Anscharii* adservatur, scrinio argenteo inclusum, quod *Fulconi* Abbati *Adalbertus* *Bremensis* cum „Epistola inferius edita dono transmisit circiter Annum 1048. De hoc brachii ossæ intelligenda videntur, „quæ in Martyrologio mss. *Corbejæ* Gallicæ leguntur: *Kal. Martii exceptio Reliquiarum Sancti Anscharii*

Hamma-

Unde pater digne grates, *Alberte*, referre
 Non tibi sufficimus meditari, quippe nequimus
 Quid de te primum sit nobis commemorandum.
 Si genus occurrit, Regum de sanguine prodit ^(k)
 Stirpis origo tuæ, sed nobilitatis opimæ
 Fultus apex titulis transcenditur indole mentis
 Præminet imperio ditione Hierarchicus ordo,
 Altior officii gradus est diademate regni,
 Quamvis per Regem conscendit honoris ad arcem
 Infula Pontificis plus est quam purpura Regis,
 Nil tibi detractum, nihil est, *Alberte*, negatum:
 Gloria, nobilitas, species, decus, ampla facultas,
 Progenies, quæ prima putat mortalis & ambit.
 Omnia sufficiunt tibi, nil fortuna reliquit.
 Quo possit niti, quo possit opinio tendi
 Quæ partim conferre solet natura, quibusque
 Dona suæ cumulavit opis locupletius in te.
 Corporis est habitudo decens, jucunda senectus,
 Cor prudens, mens sancta, fluens dulcedine pectus.
 Aspectu frons læta suo, vox blanda loquentis,
 Gravior in sermone favi dulcere loquentis,
 Affectu miseris pietas effusa benigno,
 Larga manus nulli vultu contracta retorto.
 Ergo, quid, alme pater, reparati corporis Isrel.
 Currus & auriga Christi libamen & ara,
 Tene levem dicam nubem residemve columbam,
 Nil defraudabo tibi nomen utrumque vocabo,
 Tu terris cedens animo, celestibus hærens,
 Abdita rimaris, hominum dum pectora guttis
 Doctrinæ in roras: quasi nubes æthera tranas;
 Cum vero refugis per turpia lucra rotari,
 Nec cohibes oculos per devia quæque vagari,
 Cum mitis placidus non exardescis in ira,
 Ad propriam resides sine felle columba fenestram.
 Hæc super *urbs Romana* tibi sacravit honorem,
 Legatum terram quem fecit in ulteriorem
 Sedis Apostolicæ primæque Vicarius urbis,
 Castra Dei metator habes in finibus urbis
 Si tua majestas adeoque potentia crevit
 Ut rerum Dominæ, quæ mundi regna subegit,
 De folio Romæ confidat Episcopus in te,
 Qui cælos referat, qui vincula cuncta resolvit,

Auspiciis

„*Hammaburgensis Archiepiscopi*. In Corbeia Saxonica nonnullæ Reliquiarum *Anscharii* particulæ, quas *Vitelinus* Bremenfis Canonicus, cum consensu *Fritberici* Episcopi sui, Monachis contulit, præcedente Seculo XII, ut ad Vitam S. Willehadi observatum. Conf. paulo infra Not. (o).

(k) *Adamo Brem.* L. 3. c. 3. Adalbertus dicitur genere nobilissimus. Abblandiuntur autem ei Gvaldo & Scriptores corvi.

Auspiciis, *Patriarcha* ^(l), tuis ad tegmina surgit,
 Ergo tuæ, petimus, memor esto senilis alumnae,
 Ne titubet, sis turris ei, roburque columnæ,
 Qua nihil in terris fuit excellentius unquam.
 Extulit hanc *Batildis* ^(m) humo Regina puellam,
 Fecit ei thalamum genetrix pulcherrima Regum
 Pulchra subornavit gemmis *Simonique* dicavit,
 Cum thalamo sponsam *Petrus* illi contulit arrham
 Libertatis opem, sibi ne manus æmula dotem
 Auferret per vim, vel eam subverteret olim.
 Nupta semel soli post se non nuberet ulli.
 Nec sibi rivalis *Præsul* foret *Ambianensis*,
 Neve bona sponsæ præsumeret improbus esse.
 Talibus auspiciis *centum quater* hætenus *annis* ⁽ⁿ⁾
 Altrix *Anscharii*, conjux *Corbeia* Petri,
 Quamvis pertulerit discrimen, libera mansit.
 Verum quæ quondam vigit quasi libana cedrus,
 Jam senio marcens dependet ut arida quercus
 Sed tamen hæret humo, nec turbine flectitur ullo.
 Ergo manum prætende, libenter *Episcopus urbis*
Romanæ, decernet ei, quodcunque rogabis.
 Talem se lætetur avus genuisse nepotem,
 Quo tutante suam conserveat libera dotem.
 Maternis laribus sacro de corpore pignus ^(o)
 Transmissum per te, fœdus renovavit utrinque.
 Quod Deus æternet nobis, omniqve gubernet
 Tempore, te mortis, pater, eripiendo periclis,
 Contra naturam quem compulit esse Poëtam ^(p)
Gualdo tibi fidus, sanctissime Præsul, amicus:
 Te ne forte scaber stilus informisve character
 Irruget naves doctas, aut differat aures.
 Corrigere transductis abolens errata lituris.

Incipit

- (l) Cogitavit *Adalbertus* de *Patriarchatu Hamburgi* instituendo, ideoque se *Patriarcham* appellari sivit, vid. *Ad. Brem. L. 3. c. 34. 41.*
- (m) *Batildis*, Clodovei f. Ludovici II. Francorum Regis uxor, circa An. 665. Monasterium *Corbejæ* veteris exstruxit, & S. Petro consecravit. Post mortem Sanctarum Catalogo adscripta.
- (n) Ergo circa Annum 1065. *Gualdo* hæc scripsit, five octavo ante mortem *Adalberti* anno.
- (o) De *Reliquiis S. Anscharii* ab *Adelberto* Archiep. Brem. ad Monasterium *Corbejæ* veteris transmisiss, vid. paulo supra Not. (i). Plures *S. Anscharii Reliquiæ* aliis in locis olim servatæ inveniuntur. Ex. gr. Apud Fratres Minores *Reiskildie* de *Osibus S. Anscharii*, de *Digito S. Anscharii*. *Hamburgi Caput b. Anscharii cum Corona deargentatum*, *Staphorst T. I. p. 465.* *Dens de S. Anschario*, Episcopo *Minden* An. 1183. ab Abbate *Corbeien* missus, *Paullini Chron. Mind. p. 22. 65.* Anno 1603. *Altare portatile*, quo *S. Anscharius* *uti solebat*, e Saxonia *Moguntiam* allatum fuisse, tradit *Nic. Serarius* *Rer. Mogunt. L. 3. Not. 23.* De *speculo S. Anscharii* An. 1095. in *Bibliotheca Corbeien* viso, leg. *Annal. Corbei. ap. Paullini p. 390.*
- (p) *Lambeckius* in *Prolegomenis* ad *Vitam S. Anscharii* putat, inter hunc & proxime sequentem Versum librarii culpa omissum esse talem forte Versum:

Anscharii meritis semper devota voluntas.

Incipit Narratio Vitæ S. Anscharii.

Præfulis Anscharii tenet ætus iste libellus,
 Qvaliter altrici qvondam tellure profectus
 Sidus uti rutilans, qvod noctis nubila pellit,
 Disponente Deo, *Danorum regna petivit.*
 In tenebris mortis *gens illa* sedebat & umbra,
 Mors erat errorum populi caligo profunda:
 Barbara sacrilego cultu portenta colebant,
 Horrendumqve nefas vice Religionis habebant,
 Nondum justitiæ sol luxerat in regione:
 Nullus adhuc liquidis baptismi merfus in undis,
 Per sacramenta piæ fidei deterferat in se
 Aut labem propriam, vel qvæ pater intulit Adam.
 Ergo Dei penitus leges miserabile vulgus
 Ignorans sacris operam dabat impietatis.
 Ast opifex hominum, qvi librat pondera rerum,
 Te, pater *Anschari*, Deus illum misit in orbem,
 Ut per te populi dissolveret impietatem.
 Ergo, beate Pater, stellanti sede recepte,
 In terra positus fer opem fidentibus in te.
 Adde pauca tuis amor est Epigrammata gestis,
 Vela damus pelago, votis, Pater alme, faveto.

Cap. I.

Libri principia lachrymas & gaudia miscet.
Corbeia Patres in primis rite salutant.
 Discipuli Patris *Anscharii* gemitumqve frequentant
 In partes animi fluctu pietatis aguntur,
 Et nunc ad lachrymas, ad gaudia nunc rapiuntur,
 Qvod pater occubuit, qvod mortis debita soluit
 Plangunt & lugent; petit qvia sidera gaudent,
 Ut sit in exemplum lecturis vita per ævum,
 Tradunt notitiæ, bona qvanta peregerit ipse.

Cap. II.

Arguit infantem levitatis virgo vacantem.
 Virtutem meritis primis excrevit ab annis.
 Lustrum ferme puer compleverat, & sua mater
 Cesserat humanis thalamis illata supernis.
 Tradiderat natum pater artibus erudiendum
 Cum fociis pueri pariter proclive vagantis
 Arguit errantem per somnum visio mentem.
 Lubricus & lini locus humens labe tenaci
 Infantem qvadam sopitum nocte tenebat
 Ut vix inde suum posset convertere gressum.

Sed via propter erat, mulier speciosa per illam
 Ibat, eam multas vultu formaque venustas
 Vidit pone seqvi, matremque suam comitissam (q)
 Ut tener agnus ovem cupiebat adire parentem,
 Sed palus obstabat, gressumque movere neqviat.
 At mulier, sanctam quam credidit esse *Mariam*,
 Dixit ei: Fili, vis esse comes genitrici?
 Otia mundanæ levitatis lubrica sperne.
 Sperne voluptatem, gravitatis habeto rigorem.
 Nullus enim nostri poterit collega videri.
 Captus ludibrio, quod nos horremus. Ab illo
 Tempore se totum puer immutavit in actum,
 Ut vitæ species fociis mirabilis esset.

Cap. III.

Principis interitus Monachi deterruit actus.
 Cæsariem tonsus post hæc monachumque professus.
 Cœperat in studiis sancti torpere rigoris,
 Cum subito Regem CAROLUM cognovit obisse,
 Et vitæ sceptrisque modum simul imposuisse.
 Regis decessu gravis illum terruit horror,
 Rursus & in totis canduit osibus ardor,
 Rursus amore Dei cœpit langvescere iustus;
 Prorsus cœpit ei florens arefcere mundus.
 Venerat ergo dies omni pietate celebris,
 In quo discipulos quondam sacer imbuit ignis.
 Nox erat & somnus langventes solverat artus,
 Cum subito sese morituram cernit, & ipse,
 Horrescens mortem *Petrum* vocat atque *Joannem*.

Cap. IV.

Occurrunt hilares animæ Petrus atque Joannes.
 Jamque excessum de corpore raptus abibat,
 Splendidiorque virum species & vultus obibat,
 Ecce repente viri forma cultuque verendi
 Apparent: unus cano planoque capillo,
 Jam senior, miti vultu facieque rubenti,
 Veste coloratus, habitu brevis & moderatus.
 Indicio formæ *Petrum* cognovit adesse.
 Alter erat longus, juvenis macer, ore serenus,
 Fusca casarie, crispus, barbatus, habensque
 Purpuream vestem, quem credidit esse *Joannem*.
 Hi circumstantes animam per luminis auram
 Ad quendam duxere locum, qui torridus igne

Flammi-

(q) Al. comitari. Comitissa hic dignitatis nomen non est, sed simpliciter comitem seu comitantem significat.

Flammivomo, vere sibi *purgatorius* esse
 Constiterat, nullo narrante, quid esset. In illo
 Demissus tot sustinuit tormenta malorum
 Inter pressuras densosque globos tenebrarum,
 Immemor ut mundi vix sufficeret meditari
 Qvi tam difficilis potuisset poena parari.

Cap. V.

Offertur Domino productus ab igne vapore.

At cum per visum triduo pateretur in umbris,
 Qvod sibi mille fuit spatium prolixius annis,
 Ecce iterum rediere viri sat splendidiores,
 Qvi circumstantes immobiliterque meantes,
 Per calles incorporeos in lumine puro
 Ducebant animam, seu retulit ipse: Videbam,
 Inquit, Sanctorum cœtis orientis in orbe
 Longe diversos, quosdam vicinius esse,
 Hos procul astantes, omnes tamen aspicientes
 Auroram manibus tensis orientis ad ortus.
 Isti summissis, resupinis vultibus illi
 Numen adorabant, quod solis ab axe micabat.
 Jam locus auroræ nos accipiebat, & ecce:
 Luminis ante fores secus introitum seniores.
 Quatuor atque quater quini totidem reverentur.
 Effulsi foliis resonabant cantica laudis.
 Dulcis erat laus illa quidem carmenque suave,
 Redditus at terris ea non potui retinere.

Cap. VI.

In splendore Dei non est modus aspicientis.

Lucis inaccessæ splendore mirabilis illic
 Sed vincebat idem jubar in spatio *Zoroontem* ⁽¹⁾
 Ut nec principium, nec finem cernere possem,
 Purpurei splendoris erat color atque serenus,
 Inde pias animas satiebat grata voluptas
 Sed per circuitum quamvis aciem oculorum
 Iret & in partes diversas volveret orbes,
 Qvod tamen intus erat, visu penetrare nequibam.
 Exteriora videns intrinsecus esse putabam.
 Luminis auctorem, lux inde profunda ruebat,
 Qua per circuitum chorus ille sacer radiabat.
 In cunctis Deus unus erat, manus omnis in ipso

Sancto-

(1) Al. in spatiis *Horizontem*.

Sanctorum, supra quam (s) Deus intus & extra
 Omnia girabat Deus, idem cuncta regebat.
 Non polus aut tellus, non Cynthia, sed neque Phœbus
 Hæc in parte mihi penitus potuere videri,
 Nil ibi corporeum, nil materiale videndum,
 Lux radiis aciem non impediēbat ibidem.

Cap. VII.

Vox de martyrio sonat, & non paret imago.

Quamvis ergo senes fulciri sede putarent,
 Attamen absque throno chorus ille sedebat in ipso,
 A quo lux rutilans quia fons manabat inundans,
 Cujus erat species, ut in arcu splendida nubes.
 Cumque per immensam divini luminis auram
 Luminis ad fontem deductus forte fuisset,
 Omnipotentis ubi majestas esse videri
 Aque viri mecum summissis vultibus illud
 Numen adorassent; tonuit fragor altus ibidem
 Vocis clarisonæ, quæ verbum pertulit ad me:
Huc cum martyrio (t) victor rediturus abito,
 Hic chorus obticuit, vox altera silentia fecit,
 Nec vidi formam, quæ vocem protulit illam.

Cap. VIII.

Digressu luget, reditus solamine gaudet.

Hinc ergo digrediens, nimium tristatus abibam,
 Sed de spe reditus solamina concipiebam,
 Porro viri placide fixis obtutibus in me;
 Me deducebant, & tam pie respiciebant,
 Quo vultu tenere mater blanditur alumno;
 Nil redeundo mihi nil prorsus eundo locuti.
 Corporis his ducibus sic sum per membra refusus
 Hoc in progressu verum tamen atque regressu
 Nec labor ullus erat, mora nec nos ulla tenebat.
 Quo tendebamus, quoniam properanter eramus,
 Et licet tanta videar dulcedine pauca
 Enarrasse, tamen rerum depromere partem,
 Quas animus sentit, carnalis lingua nequivit,
 Nec mens ipsa capit, nec enim vis corporis haurit
 Auris, cor, oculus, splendorem luminis hujus:
 Hæc iusti mentem summæ virtutis ad arcem
 Visio promovit, cœpitque beator esse,
 Inque dies Domino se mortificando litare,

Martyr

(s) Deest verbum forte *aderat*.

(t) Vid. supra p. 434.

Martyr uti roseam posset contingere palmam.
 Quam licet hostili non ille dicaverit ensi,
 Per crucis meritum martyr fuit absque cruore.

Cap. IX.

Orat, Christus adest, gemit, ille piacula delet.
 Inde magistratus regimen præceptor adeptus,
 Cum *Sanctum* peteret *Petrum*, claustrumve rediret,
 Gressum figebat, *Sanctique Joannis* adibat
 Privatis aptum precibus lachrymisque *Sacellum*
 Illius ut sacram clam se mactaret ad aram,
 Et jam bis tropicum sol volverat aureus annum,
 Ex quo per visum raptus fuit in paradisum.
 Se procumbentem precibus cum justus eodem
 Quadam nocte videt, sed cum discedere vellet,
 Ecce per introitum veniebat vir venerandus
 Schemate judaica, procerus & ore coruscus,
 Cujus ab aspectu splendor stillabat ut ignis.
 Luminis indicio facies erat omnipotentis,
 Intuitus vultum, Christum fore credidit ipsum,
 Et nil cunctatus pedibus provolvitur ejus.
 Cumque jaceret humi, prostratum surgere jussit.
 Cum staret Domino coram reverentius ergo,
 Ejus & ardentem conspectum ferre nequiret,
 Dixit ei blande: Tua nunc delicta fatere,
 Justificeris uti. Non est opus, omnia nosti,
 Ille refert, te nulla latent. Mihi cuncta patefcunt,
 Inquit, eoque mihi volo mortales profiteri
 Quatenus absolvi valeant, veniamque mereri.
 Ergo repente viro cum simplicitate professo
 Omne quod a primis scelerum commiserat annis:
 Ne vereare, tuas ego sum, qui deleo culpas.
 Hæc ubi vox sonuit, vir splendidus ille recessit,
 At Domini servus somni torpore solutus.
 Exultare sibi venia peccata remitti.

Cap. X.

Cælica quo penetrat radio terrena tenebat;
 Sic prælectus homo cæli secreta videndo,
 Crebrius in somnis procescit eo bonitatis,
 Ut simul ignitum jubar & splendore coruscum
 Abscondi gremio modii non posset opaco
 Hoc ignorantes causam fortasse movebit.
Matrem Corbeiam qua conditione reliquit,
 Cum persistendi sacramentum fecerit illi.

Cap. XI.

Albo martyrii puerum vidit attitulari,
 Contigit hæc inter, puerum quod perculit alter
 In caput e tabula, mortis comitante ruina,
 Qui percussus erat, *Philibertus* (u) nomen habebat.
 Hic pater *Anscharius* somno mœrore solutus.
 Illius angelicis animam vectarier ulnis
 Vidit ad æternam requiem cœloque receptam
 Martyribus Christi feliciter annumerari,
 Et didicit, quoniam meruit patientia palmam.
 Sic prælectus homo cœli secreta videndo,
 Crebrius in somnis procescit eo bonitatis,
 Ut simul ignitum jubar & splendore coruscum
 Abscondi gremio modii non posset opaco.
 Hoc ignorantes, causam fortasse movebit
Matrem Corbeiam qua conditione reliquit,
 Cum persistendi sacramentum fecerit illis.
 Cœlica quo penetrat radio, terrena terebat.
 Sed ne præcipites evertat quæstio mentes.
 Haud levitas hominem rapuit, nec religionis
 Fregit propositum, patriis digressus ab oris.
 Cœnobium quoddam, nomen dixere moderni
Corbeiam dictum de nomine *matris* eorum,
Saxonum in terris, quas *Viscera* (v) proluit amnis,
 Regum progenies, & Regum nobilis hæres,
 Exilio remeans (x) *Adalardus* condidit Abbas.
 Illuc *Anscharium* direxit ad erudiendum
 Pignora prima suæ *Corbeia mater* alumnae,
 Quo turbis crebro verbum Domini faciendo,
 Undique cum ruerent & templi septa replerent.
 Ad Christi cultum formam dedit & documentum
 Nobilis ipse pater populi, locique magister.

Cap. XII.

Regni primatus recipit Rex fonte renatus.
Regibus interea *Danis* ineuntibus arma,
 Privatus sceptris *HERIOLDUS* (y) fraude paternis,
 Supplex Augustum Rex expetiit *LUDOVIGUM*,
 Ejus uti per opem regni repararet honorem,

Regem

(u) Al. *Fylbertus*. In Vita S. Anscharii vocatur *Fulbertus*, vid. supra p. 435.

(v) Fluvius ille Saxoniz vetustis auctoribus *Vifurgis* nuncupatur, Medii ævi Scriptoribus *Viscera*, *Wifura*, *Wifuracha*, *Wrracha* & *Wirra*, nunc vulgo *Weseren*, die *Weser*.

(x) *Adalardus* Abbas Corbeienfis An. 817. cum Bernhardo in Ludovicum Pium conspirat. An. 818. in Aquitaniam proferbitur. An. 821. ab exilio revocatur. An. 822. fundamenta jecit Monasterii *Corbeja Novæ* ad *Vifurgim*, vid. *Lamb. Schaffnab.*

(y) De *Herioldo* sive *Haraldo* Danorum Rege, vid. supra *Rembertum* Cap. VI. p. 436. & quæ ad *Nigellum* p. 404. annotata sunt.

Regem magnifice detentum Cæsar apud se
 Cæpit adhortari suscepto nomine Christi
 Fonte perennis aquæ lavachrum novitatis inire,
 Sic ope *Francorum* citius subveniendum,
 Si foret in populis communio religionis.
 Tandem mollitus divino numine *Danus*
 Credidit, & liquidas fontis descendit in undas;
 Qvem Cæsar *niveis*, ut mos est, induit *Albis* (2)
 Et pater (a) in lavacri natalibus extitit illi.

Cap. XIII.

Mittere quem possit Cæsar cum Rege, requirit.

Auspiciis opibusque suis altricibus oris
 Cæsar item profugum missurus sceptrâ receptum,
 Ut direpta sibi, sollerter quærere cæpit,
 Sicubi forte virum sibi quis reperiret honestum,
 Ac pietate gravem, verbi virtute potentem,
 Qui cum *Rege* libens prodiret, eiqve cohærens,
 In sermone Dei superesset jure magistri,
 Ingrueretqve suis in dogmate religionis.
 Unde sacerdotes super hac aliosqve fideles
 In cœtu procerum reconveniendo suorum,
 Cæsar huic operi sibi quemlibet insinuari
 Orabat, dignum simul & procedere promptum,
 Æternæ populis lumen proferre salutis.

Cap. XIV.

Prodendo monachum Walo letificat Ludovicum.

Omnibus ergo virum se scire negantibus esse.
 Quemlibet, hoc pondus qui vellet sponte subire,
 Exul ut externis *Regem* sequeretur in oris,
Abbas Corbeie veteris Walo profilit ante,
 Esse sibi *Monachum* falsus perferre paratum,
 Si contingat ei, mortem pro nomine Christi.
 Vitam, propositum, mores, animi quoque votum
 Cum laudavisset, docuit, quod idoneus esset
 Clangere signa Dei, vexillum tollere Christi,
 Se nescire tamen, num sponte migraret in orbem,
 Non tolerando moram Cæsar, præcepit ad aulam
 Acciri *Monachum*, cui providus *Abba* quid actum,
 Aut dictum foret, exposuit, retulitque vocari

Cæsar

(2) Conf. supra p. 412. 470. *Dudo* in Script. Norman. p. 64. de *Hastings* nuper baptizato ita: *Deportatus ad navim, corpore dealbatus torus.*

(a) Hæc omnino exprimunt illam phrasin Danicam: *San stob fadder til hannem.*

Cæsaris ad solium, quæ causa coegerit illum:
Anscharius sese facturum naviter esse
 Cuncta refert injuncta sibi pro nomine Christi.

Cap. XV.

Sanctus inesse sibi votum profitetur eundi.
 Hinc vir ab Augusto coram productus abire
 Vellet utrum cum Rege rogatus ad ultima terræ
 Per verbum Domini *Danos* evellere morti?
 Hanc, ait, aggrediar constanti pectore pugnam,
 Abbas, inquit, ego non te hoc fasce gravabo:
 Qvod si sponte subis, fas nostri juris habebis
 Arbitrium de te gratum mihi noveris esse.
 Ille nihil Domini præponens infit amor:
 Omnibus ultro modis ego me suppono labori.

Cap. XVI.

Exilio Monachi graviter turbantur amici.
 Res ubi percrebuit vulgique per ora cucurrit,
 Isque clientelæ discurrens rumor ubique
 Claruit Abbatis, multis inopina stupori
 Causa fuit, patriis quod cedere vellet ab oris.
 Qvod sibi posthabitis consanguinitate propinquis,
 Dulcia fraternæ linquens consortia turmæ,
 Barbariem sævam peteret gentemque profanam.
 Pluribus opprobriis quidam simul & maledictis
 Deterrendo virum tentabant frangere votum.
 Ille nihil motus nec duris cedere pronus,
 Fixior hærebat cæptis annixa voluntas.
 Flekti non poterat, sed cum properaret ad aulam,
 Abbas, ipse domi turba semotus ab omni
 Contiguum quoddam vinetum solus adibat.
 Illic orabat latitando, librisque vacabat.

Cap. XVII.

Autbertus fratrem, dum tentat, adhæret eidem.
 His erat *Autbertus* frater cum patre diebus,
 Qui cum crebro virum latebræ captare recessum,
 Et nimis attentum cûrisque ingentibus ægrum
 Cerneret, auferri cætu, cum nemine fari,
 Rem miserando, die quadam devenit, ubi ipse
 Vineti vacua secretus agebat in umbra,
 Præmissoque vale: viridi confedit in herba,
 Tum percunctari cæpit, quid mentis haberet,

Utrumque

Utrumque pro Domino *Danos* peregrinus adiret?
 Ille dolis falli metuens, id quærere noli,
 Nevè meam super his mentem turbaveris, inquit,
 Non tibi decipulæ laqueus prætenditur a me,
 Ille refert: de te sed certius omnia nosse,
 An tibi sit cordi via gentis pande volenti,
 Tunc *Heros* alacris pro sedulitate rogantis
 Intulit, an vellem paganis ferre salutem,
 Est mihi propositum: placet, idque refellere verbum
 Horreo, quin sanctæ rapior pietatis amore
 Gentibus ire salus, errorum solvere nexus,
 Nec valet inde meam mentem pervertere quisquam.
 Tunc *Autbertus* ei, non, inquit, solus abibis,
 Hoc ego in Domino tecum luctamen inibo,
 A pastore mihi si copia fiat eundi.

Cap. XVIII.

Conformes patri veniunt in fœdere Christi.

Vinxit ut ergo fides amborum fœdere mentes,
 Obvius Abbati fuit ipse domum redeunti,
 Insinuatque viæ collegam se reperisse,
 Fidum, concivem, subiturum sponte laborem,
 Nomen personæ cum quæreret ejus; & ipse
 Diceret *Autbertum*, sibi mira relatio multum
 Intulit horroris, stupuit studium novitatis
 Affectare virum, quem nobilitaret origo
 Prosapiæ veteris titulus & sanguine longo,
 Grator in rebus sibi qui popularibus esset,
*Provisor*que *Domus* post se prima loca teneret.
 An tamen ire velit, rogat, ille fatetur amicum
 Se non posse pati patria decedere solum;
 Æterni sese compelli Regis amore
 Esse viri comitem, pro posse ferendo juvamen,
 Si comitetur eum sua vel permissio fratrum.
 Abbas respondit: Si mavis ire, licebit;
 Attamen ex famulis ego nullum deputo vestris
 Obsequiis quemquam, nec enim procedere cogam
 Invitum vobis, nisi quemlibet inveniatis,
 Qui velit ire simul, fieri peregrinus & exul.
 Quo foret aversus, non sic est inde locutus
 Nobilis ille pater, sed eo quia flagitiosum
 Cogere nolentem tunc temporis esse colonum
 Inter paganos erat & nimis invidiosum.

Cap. XIX.

Quæ sunt apta viæ Cæsar legavit utrique.

Cæsaris oblatis post hæc obtutibus ambo
 Athletæ Christi, conjurant fœdere sacro
 Contra fana Deum sese committere bellum,
 Eminus emisissis Reges urgere sagittis,
 Cominus ense Dei prærumpere pectora vulgi.
 Cæsar agens grates Divûm locupletius hostes
 Ornat, & in tanto quæ credit idonea bello,
 Armis Ecclesiæ munitos jussit abire
 Post Regem, liquidis quem nuper merferat undis,
 Esse sui memores monet arcus inter & enses,
 Et triplicem fidei clypeum prætereundum Regi,
 Confirmare suos noviter hæc castra secutos.
 Ne minus instructis hoc in certamine martis
 Æmula vulnificam manus intorquendo sagittam,
 Falleret incautam funestis fraudibus alam.

Cap. XX.

Nullus amicorum comes voluit esse virorum.

Cæsare digressis igitur Regemque secutis
 Nullus in obsequium comitum fuit aut famulorum
 Nemo sequi voluit, nullum pater ire coëgit.
 Rex erat ignarus, rudis utpote pignoris hujus,
 Quem deferre Dei famulis deberet honorem,
 Porro suis, qui dissimili ratione priorem
 Duxissent vitam, prætereundum sedulitatem
 Affectus neque cura frequens erat, unde profectis
 Difficilis fuit & munii via plena laboris,
 Ut tuta tandem statione Colonia classem
 Excepit, monachis compassus Episcopus urbis
 Hildeboldus (b) opem tulit, attribuendo biremen,
 In qua vectari deberent, vasa reponi,
 Firmis exstructum compagibus & satis aptam.
 Duplicibus tectis illectus schemate navis
 Rex elegit ea vehier, frueretur ut una
 Ipse domo, monachis esset pars altera navis.
 Inter eos ita crevit amor & reverentia sanctis
 Officium majus famulantium cultior usus.
 Hinc per Dorstadium (c) Fresonum prætereuntes,
 Proxima Danorum sistunt in littore naves.
 Ergo quod interdum Regem consistere tutum,

In

(b) *Ramberto* Cap. VII. legitur *Hadeboldus*, quod rectius: *Hildeboldus* autem erat ejus. Antecessor, vid. supra p. 438.

(c) Al. male *Dorstratum*. De eo oppido vide supra p. 438.

In folio Regni prohibeat motio belli,
Fixit ei certum *trans Albim* Cæsar asylum (d).

Cap. XXI.

Fructificante fide, moritur socius logotheta.
Hic aliquando viri loca per diversa secuti
Regem, gentiles inter Christumque colentes,
Ut discursus erat sibi, promulgando salutis
Dogmata, nonnullos rapiebant ore draconis.
Quotque diebus erant, fidei quos rete trahebat
Sicque novus in domino fecunda ab alvo
Ecclesiæ fœtus fontis currebat ad ortus.
Ipsi autem sacri spiraminis imbre refusi,
Uberius sacræ pro Religionis amore,
Cœperunt iuguli studio curaque frequenti
Quærere, quos emerent pueros (e), Christoque dicarent,
Nec non ex propriis aliquot Rex tradidit ipsis,
Quos ad militiam nutrent omnipotentis.
Unde brevî senos schola bis collegit ephebos.
Ascitis etiam sociis hinc inde quibusdam,
Cum fructu late sibi crevit opinio famæ.
Sol bis signiferi spatium lustraverat orbis
Hoc in gymnasio cum desudantibus ipsis
Mors, quæ cuncta metit, fœdus sociale dirimit.
Contigit *Autberti* valetudine membra gravari,
Pro quo *Corbeia juniori* (f) ductus, ut ante
Præscierat, tritus multis langvore diebus,
Cessit naturæ solemni tempore Paschæ
Trans exutus ictu felici carnis amictu.

Cap. XXII.

Missurus Byrcam Monachus revocatur ad aulam.
Gentis Barbaricæ *Sveonum* contigit inde
Legatos quosdam venisse ad Cæsaris aulam.
Qui cum mandatis habitis de rebus agendis
Induperatori (g) dixerunt, fonte renasci
Velle suæ gentis quosdam, dominoque dicari,
Esse suum *Regem* promptum satis ad pietatem,
Præcones tantum mereantur habere per ipsum.
Cæsar ad omne bonum promptissimus, experimentum

Ex

(d) *Rembertus* Cap. VII. supra p. 439. *Dedit ei Augustus ultra Albiam Beneficium &c.*

(e) Vide supra p. 441.

(f) ɔ: *Corbeia Nova*, Saxonica.

(g) ɔ: *Imperator*, vid. supra p. 399. 405.

Ex re qui caperent, missum decernit, ut idem.
 Si foret in populo devotio credulitatis,
 Inciperent normam sibi tradere Religionis.
Corbeia pro quo Rector consultus ab ipso
 Iterum si quem monachum sibi prodere posset,
 Aut qui regna libens *Sveonum* visere vellet,
 Vel potius cum *Rege* maneret, ut in regionem
Anscharius rerum Domini Legatus abiret.
 Ergo Dei propere famulus revocatur, & ante,
 Quam veniens oculis assisteret imperitantis,
 Attondere comam prohibetur, radere barbam.

Cap. XXIII.

Principis ad nutum subit ultro negotia rerum.

Militis invicti mens præcia se revocari,
 Ad studium pugnae Christi flagrabat amore,
 Omne bonum ratus invigilare lucris animarum.
 Proposuit patienter homo proferre periculum,
 Hæc si forte sibi via quid peperisset acerbi,
 Neve per anfractus raperet dubitatio pectus,
 Fundarat certam spem cordi visio quædam.
 Incoleret primævus adhuc quo tempore cunas
Matris Corbeia solitus ventura videre,
 Intuitu mentis per somnia plena figuris.
 Lumine conspicuam per somnum venit in aulam:
 Interius vero doctorum plurimus ordo,
 Stabat ad officium verbi prodire paratus.
 In facie quorum subita vertigine raptus,
 Se radiis Phœbi vallatum fulgidiori
 Æthere delapso splendere videbat ab alto.
 Deficiens oculis tanta vibramine lucis
 Dum stupet insonuit vox ferme simillima voci,
 Quam prius audierat summi patris ante tribunal.
 Dicens: Scito tuum me delevisse reatum.
 Quid vis, afflatus divini flaminis aura
 Ille refert, ut agam? vox inquit; gentibus insta
 In fermone Dei. Quam rem vir ille tenaci
 Petraetans animo, Domino plaudebat, eo quod
 Quæ prædicta forent, partim completa videret.
 Et quia virtutis meritum tritura laboris
 Accumulat, populis *Sveonum* Præco salutis,
 Ardebat fieri sua quærere lucra tonanti.
 Ergo ubi venit ad *Augustum*, consultus ad id ne.
 Egredieretur iter? facturum noveris esse.
 Quicquid pro Domino mandaveris, inquit, ut ultro.

Cap.

Cap. XXIV.

Pertulit insidias, rapuit pirata carinas.

Dum nutu Domini Pastor venerabilis illi
Invenit socium, *Witmarum* nomine, sanctum
Insignemque virum, te *Gislemare*, probatum,
Athletam Christi voluit cum *Rege* morari.
Cæsaris imperio *Sveonum* partibus ergo.
Delegatur, uti missorum dicta probaret,
Illius terræ gens utrum credere vellet.
Quas autem salebras obitum, quantumve pericli
Pertulerit, vacat in lepido sermone revolvi.
Witmarus novit mala, quæ pariter toleravit.
Ut medium tenere rates iter æqvoris alti
Piratæ hominum genus insatiabile lucri
Incurrerê, fugæ spes non fuit, insonuerê,
A clamore poli, fremit bellona; priori
Concursu pugnæ summo conamine nautæ
Se defensores, victos repulerê latrones.
Congressu vero manus impacata ^(h) secundo
Prævaluit, prædæ patuerunt omnia, vixque
Diffugiendo viri pedibus per littora nudi
Evaserê, rapax renuit pirata carinas.
Obtinuit gazam, libros, & regia quædam
Munera, nil victis ex omni merce reliquit,
Id præter, quod dum fugeret, sibi quisque recondit.
Turbine dejecti plures statuerê reverti,
Uterius quidam procedere, non tamen usquam
Militis electi potuit sententia flecti,
Arbitrio potius committens omnipotentis,
Quicquid in adversis posset contingere causis,
Proposuit retro non ante reflectere gressum
Vomere, quam verbi sulcasset agros *Sveonum*.

Cap. XXV.

Auget oves Domini libertas, forma loquendi.

Præcepto pelagi procurfu, calle pedestri
Explicuerê viam per dura per aspera longam
Inter fusa locis naulo conductâ biremis
Æqvora transmisit, tandem se *Byrca* ⁽ⁱ⁾ recepit;
Quo portu Regem *Bern* ^(k) invenerê morantem.
Cur veniant, qui sint, Regi legatio pandit.
Rex per consultum decernit, quid sit agendum.

G g g g g g 2

Una

(h) c: *impedita*.

(i) De *Byrca* Sveciæ lege supra p. 444. sq.

(k) De *Bern* Rege Svecorum, vid. supra p. 447.

Una fuit procerum sententia, par quoque votum;
 Sanctis permitti jus inter eos habitandi;
 Jus indicendi cœlorum regna volenti;
 Esse facultatem monitis, vitalibus aurem
 Inclinare suam, novitatis discere formam.
 Ut licuit tandem populis proferre salutem
 Inspirante Deo, fidei nova crevit origo.
 Et verbum Domini cum multis esset amori
 Indigenis terræ, tum quos retinebat apud se
 Captio Christicolis erat exultatio cordis,
 Participando sibi demum myſteria Christi,
 Post longam esuriem cœli contingere panem.
 Indiciis rerum tenuit labor experimentum.
 Quidquid ad Augustum tulerat legatio, verum
 Conſtitit, & Christo plures in carne renati,
 Fonte perennis aquæ uteris contagia vitæ
 Depoſuerê, novam naſti pietatis abollam,
 Credidit inter eos *Herigarius* inclitus heros,
 Præfectus vici, Regis Conſultor, & illi
 Fidus, qui lavacri profuſus rore perenni,
 Erexit mentem ſummæ virtutis ad arcem,
 Eſſet ut indicio fidei, quam rure paterno
 Condedit Eccleſiam, ſicut & miracula quædam,
 Quæ Deus oſtendit per eum, quem glorificavit.

Cap. XXVI.

Tripudiat reditu Legati Cæſar & acta.

Gentibus ergo viri vitalis ſemina verbi
 Per ſenos meſes Chriſto ſulcante ferentes,
 Ut ſibi iudicium facit experientia certum,
 Ut mos eſt terræ, quas Rex inſcripſerat ipſe,
 Cum chartis redeunt & limina fauſta reviſunt
 Cæſaris officii totius honore recepti,
 Quid feciſſet ei Dominus, qui finibus illis
 Sit pateſacta fides, quid verbi vomere gentes
 Exultæ duplicem referant ex ſemine frugem
 Inſinuant, animo Cæſar rumore ſecundo.
 Exultans alacri, cum grates omnipotenti
 Redderet, in *Danis* recolendo jubar Deitatis
 Exortum quondam noctem vacuaſſe profundam.
 Cura ſolerti quærebat, *Pontificalis*
 Poſſet ut inſtitui *Sedes Aquilonis in oris*,
 Finis ut Imperii præcluſus limite tali,
 Principium fieret regni, quod fine careret,
 Cujus ut Eccleſiæ rectorem crebrius ire
 In partes illas compelleret ipſa facultas,

Ex quo doctrinæ leviori fracta ligone
Effera barbaries fructus daret uberiores.

Cap. XXVII.

Quod Rex proposuit, suspensum morte reliquit.
Rex autem CAROLUS, quando compescuit omnem
Saxoniam ferro, lavit baptismate gentem,
Pontificesque suos populis statuendo quibusque,
Qui sunt *trans Albim*, sub Præsule noluit esse.
Decernebat enim Princeps in finibus illis
Poni Pontificem, qui summi culmen honoris
Scilicet *Ecclesiam* regeret *Metropolitanam*,
Ex qua flante Deo fidei stillaret origo
In reliquas gentes in terras ulteriores.
Ecclesiam, quæ prima locis adolevit in illis,
Sanxit Amalharius, Gallorum Præsul ab oris,
Pontificum vero nulli sub jure redactam
Augustus *Heridac* commisit Paroeciam,
Quem simul ad culmen summi promôllet honoris,
Ni citius rueret præventus tempore mortis.

Cap. XXVIII.

Urbs quo flat Boreus (l) sit mundi climate Primas.
Ast ubi post mortem patris LUDOVICUS ad arcem
Regni surrexit, primam quæ *transjacet Albim*
A quisdam monitus binos per Pontificatus.
Distribuit, quid enim Pater ejus fenserit olim.
Ponere Pontificem quod noluit in regionem,
Terrarum domitor non comperit *Induperator*,
Hac in *Danorum* regionibus & *Sueorum*
Sorte salutiferi cum sensim gratia Christi
Vitam spirantem jam fructificasset odorem.
Ut concepta fide spes esset firmior ex re,
Ac Patris affectus per se prodiret in actus,
Orbis Romani Reçtor, Lux aurea mundi,
Victor magnificus, Cultorque Dei, LUDOVICUS,
Ut coram multis ageret consultius, inde
Hammaburgensi Synodum (m) *collegit in urbe*,
Collegit Proceres, regni venerê Priores,

Arbitrio

(l) Al. *Boreas*.

(m) *Gualdo* hic, male intellecta *Remberti* narratione Cap. XI. de *Synodo Hamburgi* labira omnino hallucinatur. Errore suo ad idem affirmandum viros doctos seduxit. *Rembertus* quidem de *Synodi conventu* loquens, minime dicit, eundem *Hamburgi* celebratum fuisse; potius *Conventus* ille aut *Aquisgrani*, aut *Ingelhemii*, aut etiam in *Theodonis villa* habitus est, vid. supra Not. ad *Rembertum* p. 448, 450.

Arbitrio quorum per Pontificum synodalem
 Censuram fluvium *trans Albi* in finibus urbem
Saxoniae positam matrem caput atque tribunal
Nordalbingorum fore censuit Ecclesiarum,
 Omnibus terris simul & *populis aquilonis*
 Et praelata foret, *Sedesque Metropolis* esset.
 Presbyter & mittendus Episcopus omnis ut illis
 Finibus egrederetur ab hujus Praesule sedis.

Cap. XXIX.

Ex quo pingvescit caput, infula rore madescit.
 Hanc igitur, tota Synodi plaudente corona,
 Primum Pontificem reverenter *Ebone* Remensi
 Assistentibus *Otgario*que Moguntiacensi
 Cum medius *Hettis* fulciret eos Trevirensis,
 Archimandritam sacrari *Caesar* ad aram
Anscharium fecit, quem circa iusta peregit
Drogo Palatinae tum forte Jerarcha Capellae
Drogo vir illustris Metensis Episcopus urbis
 Patribus imperii, quos culmen in orbe coegit,
 Inter *Helingaudus* fuit, & Coepiscopus ejus
Vulgericus ⁽ⁿ⁾, eam qui pridem Parochiam
 Per dispertitum tenuerunt Pontificatum,
 Rem confirmando, patris caput illiniendo
 Unguentis Hermon, quae barba flagravit Aaron.
 Sed ne Barbaricis incursum hanc dioecesis
 Ad nihilum redigi posset, pro sorte periculi
Caesar ad hanc Cellam *Turbolt* ^(o) solatia partam
 Cespite Gallorum, quod devitando tumultum
 Praesul, ubi fremeret rabies, secedere posset,
 Contulit Ecclesiae servitum tempus in omne.

Cap. XXX.

Decreto Papae Scythico legatur in orbe.
 Hoc ut praeceptum firmum foret omne per aevum,
Gregorio Papae multo comitatus honore
 Qui sanciret idem *Roman* legatus ad urbem
 Perrexere duo, pariter comitante *Geroldo*
 Consule, *Radoldus* ductores & *Bernoldus*
 Christi cultorum Rectores Ecclesiarum,
 Sedis Apostolicae decretis hanc solidare.
 Papa beatificus Regis mandata probavit,
 Et *pallae* ^(p) tribuendo decus, munimine sanxit

Juris

⁽ⁿ⁾ Apud *Rembertum* Cap. XI. legitur recte *Wildericus*. Apud Adamum *Willericus*.

^(o) De *Turbolt*, vid. supra p. 450.

^(p) 3: Pallae decus 3: *Pallium*, vid. supra p. 451.

Juris Apostolici, statuens, ut Episcopus orbi,
 Barbara *Danorum* quem gens colit & *Sueonum*,
 Quemque colunt *gentes boreæ glacialis* ad arces.
 Cum Domino, terræ cui fors obvenerat ante,
 Effet Romanæ Sedis Legatus *Ebone*.
 Concessaque palam sibi libertate docendi
 Ante locum, veneranda sacrat quem gleba beati
 Corporis ante tuam, Paradisi Janitor, arcam.
 Addidit edictum super hoc anathema tremendum,
 Quo se nectendum sciret cum Principe mortis,
 Hoc quicumque bonum subvertet ariete fraudis,
 Cæsaris aut studiis occurreret invidus hostis.

Cap. XXXI.

Verba Dei Danis prior intulit Ebbo Remensis.

Porro, quod antequam calamus contexuit, hujus
 Officii sortem tulerat gentisque vocamen,
 Nomine *Paschalis* Papæ, prius *Ebbo* Remensis (q),
 Quippe vir angelicus, mitis, sine felle columba.
 Credere, quod fas est, interni flaminis aura
 Com foret afflatus, cupiens inferre salutem,
 Cœlitus æternum populis infundere lumen,
 Pro *Danis*, quos implicitos errore videbat,
Cæsaris arma sequi, lugubri corde dolebat,
 Et tanquam lampas accenso pectore flagrans,
 Ardebat desiderio succurrere meritis
 Gentibus horrenda caligine perditionis
 Pro Christo penitus seque & sua tradere promptus.
 Augustus *Welani* (r) *trans Albim* cesserat illi
 Fundum, cum peteret patriam, quo degere posset.
 Ergo locum crebro visebat Episcopus *Ebbo*,
 Plurima dispensans, animarum lucra frequentans,
 Confirmando fide lotos baptismatis imbre.

Cap. XXXII.

Jure ministerii Simon (s) est suffectus Eboni.

At pater *Anscharius* feliciter urbe regressus,
 His compellanti sese de rebus *Eboni*
 Pontificem terræ sacrandum censuit esse,
 Qui præsens populis feret in studio Deitatis,
 Jure ministerii concessus Apostolus orbi,
 Et legem Domino statuendo Vicarius ipsi;

H h h h h h h 2

Namque

(q) De *Ebonis* in Ecclesiam Danicam meritis, lege supra p. 401. 452.

(r) De *Welano* s. *Welna* ad Itzehoam in Holsatia, vid. supra p. 452.

(s) *Gautbertus* *Sveonum* Episcopus, in consecratione *Simon* appellatus, vid. supra p. 454.

Namque locis solus non posset adesse duobus.
 Ergo favente pio sibi *Cæsare* nobilis *Ebbo*
Lumbos Gautberti cujusdam Pontificali
 Zona præcinxit, caput ejus rore rigavit,
 Qui super arva Sion stillat de collibus Hermon.
 Contulit ornatus, quibus Ecclesiasticus usus
 Indiget, atque viæ sumptus explevit abunde
 Ubertate sui, dono simul Imperiali,
 Direxitque virum pro se populis *Sueonum*.
 Ut commissæ sibi legatio crederet illi,
 Officiumque vicis exerceret in orbe.

Cap. XXXIII.

Dogmate Gautberti caligo fugatur averni.

Post hæc Augusti clementia contulit illi
Cellam Welani, primo quam cesit *Eboni*.
 Id pater ille suo tamen impetravit alumno,
 Quod sibi perpetuum certæ stationis asylum
 Effet, & ipsius locus ille vacaret in usus
 Rex autem *Simonem* [dedit hoc sibi gratia nomen
 Ordinis] & terræ populus suscepit honeste;
 Et qui corda regit hominum, qui tempora ponit
 Rebus & æterno circumdat secula vallo,
 Auspiciis terræ primis & *Rege* favente
Ecclesiam Domino fundamine cœpit ab ipso
 Ædificare, palam credendi tradere formam.
 Christicolæ illic positos gaudere videres,
 Gentiles haurire Dei de fonte liqvores,
 Crescere credentum per quot momenta dierum,
 Agmen, & Ægypti currus in gurgite mergi,
 Israel dulcisonis modulari carmina psalmis.

Cap. XXXIV.

Multos erudiit pueros, quos ipse redemit.

Anscharius vero jus pastoralis agendo
 Naviter officii pater propria diocesi,
 Inde per exemplum vitæ, tum per documentum
 Lucrari domino, plures *pueros coëmendo*,
 Quosdam *Sclavorum*, quosdam de gente *Danorum*,
 Quosdam *captivos* ad opus Deitatis alendos;
 Non nullos quorum retinens in dogmate secum,
 Quosdam prædictæ direxit ad ubera Cellæ.
 Sed comites habuit, sibi quos *Corbeia* misit,
 Sanctorum genetrix monachorum Cella beatrix,

Hammaburgensis Schola ^(t) qveis edocta magistris
Crevit, & ad florem perducta refudit odorem.

Cap. XXXV.

Effugit urbe pater, rapit illam barbarus ater.
Ergo Deo digne gereret cum Præsul uterque,
Hammaburgensem piratas contigit urbem
Ex improvise multo vallasse liburno.
Ad propugnandum cogi manus indigenarum
Plurima non potuit, spatium properantia rupit,
Istis terrifico valentis mœnia giro.
Non erat obsessis arcere pericula mortis
Virtus, cum Præses *Bernarius* urbis abesset.
Urbe Pater positus primi terrore tumultus
Tentavit retinere locum, sed barbara murum
Ut vis irrupit, formido superna coëgit
Cedere; vix tantum rapiens sacra pignora secum
Integer evasit, *cappam* ^(u) tamen hostis ademit.
Cessit uti laicus fugiendo per avia clerus.
Et quidam capti, plerique fuere perempti.
At fera barbaries totam diffusa per urbem,
Postquam congescit gazam, biduumque peregit,
Ædibus incensis, discescit onusta rapinis.
Hoc *domus Ecclesiæ Claustrumque* flagravat ab igne,
Et cultus alii, flammis arserunt libelli,
Non tamen idcirco pater ingemuit, licet illo
Turbine perdiderit, quæcunque paraverat illic,
In rerum damnis viguit patientia fortis.

Cap. XXXVI.

Pellitur e terris Simon ager morte nepotis.
Pressuris igitur cum multis afficeretur,
Ac per circuitum manus errabunda suorum
Pignora deferret, nusquamve quiescere posset
Contra *Gautbertum* fremuit rabies *Sueonum*,
Et face pars populi quædam succensa furoris
Præsulis hospitium circumvallando, *Nithardum*
Perculit infontem mucronis more nepotem,
Ejus martyrium pro Christi nomine nactum
At vero comites alios ipsumque ligantes,
Ejecerunt suis spoliatos turpiter oris.
Sed qui cuncta videt momenta latentia rerum,

Hoc

(t) Quorum quosdam *hic* secum retinuit, inquit *Rembertus* supra p. 455.

(u) Vide supra p. 456.

Hoc transire nefas Deus est non passus inultum.
 Impia namque manus paucis punita diebus
 Pertulit exitium diversa sorte malorum.
 Unius cladem pro cunctis scribimus autem.

Cap. XXXVII.

Poenituit sceleris poenæ terrore sequentis.

Vir fuit in terra quidem ditissimus illa,
 Hujus in hac rabie consensit filius, atque
 De spoliis partem patris portavit ad ædem
 Morte repentina sed mox defecit, & una,
 Interiit conjux, simul alter filius ejus.
 Ut videt orbatum sese miser esse Deorum
 Credidit offensam, quæsit ab augure causam,
 Augur agens sortes, sibi divos esse faventes
 Afferit, in Christum factum docet esse reatum.
 Sed neque placari Christum, nec posse repelli
 Vim morbi penitus, dum res possederit ejus.
 Ergo per augurium tremefactus barbarus ille,
 Evertendo domum, librum res inter apud se
 Repperit; hanc plebem rem promulgando per omnem.
 Cum, qui susciperet, nullum reperire valeret,
 Nam miseranda lues hominum formidine mentes
 Terruerat, rursus proprii sub culmine tecti
 Barbarus horrescens sanctum retinere libellum,
 Ne prorsus clades deleret iniqua penates,
 Vicinis coram sepe suspendit ad unam.
 Post ex plebe sibi nullo spirante reniti,
 Indicio cujus patuit vindicta reatus,
 Quidam cultorum Christi tulit inde libellum.

Cap. XXXVIII.

Mittitur ad populos quævis deest Eremita sacerdos.

Taliter afflictis ferali peste profanis,
 Non fuit in septem post annis Rector ibidem.
 Anscharius pro quo tactus moerore profundo,
 Ardgarium quendam direxit eis Eremitam;
 Hunc Herigarius multo suscepit honore,
 Filius Anscharii (*), nec plebs correpta timore
 Obstitit, opprobriis hominem cum crebro protervis
 Ante redargueret, quod nullum numen haberet,
 Sed sua jam miris radiarat opinio signis.

Cap.

(*) Vide supra p. 458.

Cap. XXXIX.

Turba madet pluviis ager viget, ingruit hostis.

Quadam forte die turbis coëuntibus ipse,
 Idola cum vulgus Christo præferret, agamus,
 Inquit, iudicium de religione Deorum.
 Plurimus ecce super nos est in nubibus imber.
 Si quis in hac turba pluviam non senserit, illum
 Sit manifesta fides summæ Deitatis amicum.
 Fecerat arboribus cæsis umbracula vulgus:
 Cum puero longe solus confederat ille,
 Verum cum tantus stillasset ab æthere nimbus,
 Ut penitus scenas torrens stravisset inundans,
 Ac veluti mediis populus maduisset in undis,
 Nec pluviae stillam sensit *Herigarius* unam.
 Hoc quoque provenit, quod crus aliquando doleret;
 Viribus ut propriis sese remove nequiret
 Verum pagani svadentibus, idola votis
 Ut placaret homo dives de more litando,
 Sprevit, & Ecclesiæ ferri se fecit, ibique
 Orans cum lachrymis, astantibus undique turbis;
 Promeruit celerem Christo medicante salutem
 In domum sanus Domini cum laude reversus,
 Auxit propositum vulgus reprimendo profanum.
 Regno privatus *Sueonum* Rex *Anoundus* (y)
 Collectis *Danis*, prædæque cupidine ductis,
 Appulit ad *Byrcam* (z), populo metuente rapinam,
 Ludibrium, cædem, cum nulla repellere Regem
 Effet eis virtus, placuit deposcere fœdus.
 Rex petit argenti sibi libras adnumerari
 Centum pro vico, misso pro pace tributo.
 Displicuit *Danis* vehementer pactio Regis,
 Ire super plebem, subvertere funditus urbem,
 Compulerat vulgus quo transmigrare tumultus
 Disponunt, miseri sola formidine victi,
 Quod nequeunt armis, tutantur mœnia votis.
 At *Herigarius* Christi munimine fîsus,
 Cives corripuit, sacris quid inanibus, inquit,
 Pauperiem vobis & perniciem cumulatis?
 Idola quid profunt? nulli succurrere possunt;
 Est Deus in cœlis, cujus si corde petatis
 Auxilium, vere vos conservabit ab hoste.
 Consilium placuit, Christo plebs munera vovit.

Iiiiiiii 2

Cap.

(y) Potius *Anoundus*, *Anundus* sive *Amundus*, vid. Rembert. cap. XVI. supra p. 459.

(z) De *Birca* supra p. 444. sq.

Cap. XL.

Parcitur obsessis, urbs provenit altera Danis.

At Rex per sortem quæsit, si locus idem
Pro voto *Danis* in prædam cederet ipsis.
Sors aliam Regem proficisci iussit ad urbem,
- Qua propere *Dani* nullo prohibente potiti,
In sua cum multis alacres rediere rapinis;
Argentum vero totum Rex reddidit ultro.
Tunc *Herigarius*, Christi quæ maxima virtus
Effet, prodigiis populum docuit manifestis;
Post hæc decubuit pacisque sopore quievit.

Cap. XLI.

Fortis amore Dei fit compos femina voti.

His quoque temporibus quædam matrona fidelis
Firmiter inter eos cultum tenuit pietatis,
Barbara tempestas, quam nec mortalis egestas
Flectere prævaluit, Christo sed semper adhæsit.
Propositumque piæ fidei servavit ad usque
Extremum tempus, quæ cum ruinosa senectus
Urgeret, *vini* modicum sibi vase recondi
Fecit, uti moriens Sacramenti non foret expers.
Quod cum jam ferme tribus annis esset apud se,
Contigit *Ardgarium* Domini venisse ministrum,
De cuius manibus percepto corpore Christi,
Eructata (a) carne gravi sedes petiit paradisi.

Cap. XLII.

In vacuis virgo oculis stupet ære reperto.

Hæc autem *Cathle* vivens præceperat ante,
Christi pauperibus proprios expendere census.
Filia præceptis cupiens parere parentis,
Mater ut occubuit, *Dorstadum* (b) prompta petivit.
Illic personis sociata fidelibus, ipsam,
Quam secum tulerat, loca per sacratissima gazam
Tradidit. Ergo die quadam confecta labore,
Quatuor ad vinum nummos sibi misit emendum;
Viribus assumptis post hæc rebusque peractis,
Venit ad hospitium, congesta pecunia saccum
Quo fuerat, posuit procul, explicitumque reliquit,
Argento plenum subito sed reperit ipsum.
Fæmina prodigio stupuit perterrita tanto,
Et cum presbyteris causam retulisset, ab ipsis,
Hoc didicit verbum, cælum penetrasse profundum,

Qvas

(a) Al. *Eruta*.

(b) De *Dorstado* vide supra p. 438.

Qvas dispersit opes, qvos pertulit ipsa labores
Matris ad imperium; qva propter fœmina Christum
Crederet exhaustam rursus cumulasse crumenam.

Cap. XLIII.

Terræ caret sacris, Eremita recedit ab oris.

Ut *Herigarius* mortales exuit artus,
Cesit & terris *Frideburg* matrona fidelis,
Ardgarius cultor eremi Christiqve sacerdos
Advertit mentem vitam reparare priorem,
Egressusque locum rediit, qvo venerat, ipsum.
Sicqve sacerdotis benedictio partibus illis
Rursus defecit, sacer ut Eremita recesit.

Cap. XLIV.

Rex obit, ad damnum venit in divortia regnum.

Interea mundi Sidus concidit LUDOVICUS,
Regis post obitum secuit partitio Regnum,
Qvod patris *Anscharii* rem maxime debilitavit.
In partes Regni Carolus, cui *Francia* cesit,
Pontificis Cellam *Turbolt* (c) de jure removit,
Qvam pater ante suus legarat ei LUDOVICUS.
Nec fratrum monitis potuit sententia Regis
Flecti, cumqve virum premeret penuria rerum,
Adversis fracti se deseruerê ministri,
Perstitit ipse tamen vice Christi Pastor ibidem.

Cap. XLV.

Fit Reſtor Bremiæ, propriumque recepit (d) ovile.

Sed qvi corda regit Regum Deus instimulavit
Reſtoris regni super hoc animum LUDOVICI,
Rebus ut attritis succurreret; Ergo *Bremensis*
Ecclesiæ Sedem Cæsar Reſtore carentem
Auxit Pontifici, sed iudicio Synodali.
Ac ne jacturam *Ferdensis Episcopus* ullam
Ferret, in hoc Synodus distingvit Pontificatus.
Hoc est, *Ferdensem* percensuit atqve *Bremensem*,
Qva ratione prius discrêrat eos LUDOVICUS.
His ita dispositis, regimen tulit ipse *Bremensis*,
Porro *Walgarius* *Ferdensis* Episcopus ejus
Trans Albim positam suscepit Paroëchiam.
Rursus Pontifices Synodum de rebus agentes,
Decreverê sibi justum non posse videri,
Qva fuit ipse pater sacratus Episcopus, alter

Ur

(c) De *Turbolt*, vid. supra p. 450.

(d) Al. *receptat*.

Ut teneat sedem, cum jam Romanus eundem
 Sanxerit esse *locum* Præsul *Metropolitanum*.
 Ergo pari voto Rex, & celeberrimus ordo
 Pontificum sedem Patri statuerê priorem;
Walgarius cesfit, sic res pacata quievit.

Cap. XLVI.

Præsul ei cedit, Romam Legatio tendit.

Urbs autem Rectore *Colonia* forte vacabat
 Iisdem temporibus, quod rem nimis impediabat.
 Namque *Bremenſis* ad hanc esset cum subdita Sedem,
 Præsulis illius poscebat causa favorem.
 Urbis *Guntharius* tandem moderamen adeptus,
 Hoc ut firmaret, cum Dominus eum monuisset
Anscharius, valde contrarius exitit. Unde
Wormacio geminis post Regibus urbe coactis,
 Hoc est, LOTHARIO, magnoque simul LUDOVICO,
 Pontifices Regni rem contigit ante referri,
 Hoc actum juste cunctis profitentibus, ipse
 Contra multiplici cæpit ratione reniti
Guntharius, sese commissæ sedis honore
 Privari dicendo bonum non esse nec æquum.
 Pontificum monitis, postremo rogantibus ipsis
 Regibus, & tota Synodi svadente corona,
 Annuit, & sese promisit legibus esse
 Cessurum, canonem si *Papa* probaret eundem
 Rex augere suum cupiens opus atque paternum,
 Romam Pontificem *Salomonem* misit eam rem
 Auribus inferri sancti Papæ *Nicolai*;
Anscharius pro se *Nordfridum* iussit abire.

Cap. XLVII.

Verbum Papa probat, rem sanxit, & inde perorat.

Quo cultu decuit, Legatos *Papa* recepit,
 Quorum mandatis vigilante corde volutis,
 Hoc fore catholicum decernens & pie cautum.
 Ferre manum populis errorum nocte sepultis,
 Regis firmavit votum canonemque probavit.
 Esse bonum cuius hic ponere verba putamus,
 Ut lector paucis aucto quicunque citatis
 Scire velit seriem citet hoc in nobile (e) carmen.
 Ut quantum libuit præmissa recensuit, inſit,
 Pagina *Romanæ* signata notamine *Bulle*:
 Ad nos pervenit hoc omne, quod insinuavit
 Missus ab Augusto Præsul *Salomon* LUDOVICO,
 Nobis explanans, quod sit concessa potestas

Anschario,

(e) Al. ignobile pro in nobile.

Anschario, *Scythicis* (f) ut sit Legatus in *oris*,
 Sedis Romanæ pallii redimitus honore,
 Et nos *Gregorii* sequimur vestigia nostri
 Prædecessoris, Regumque favendo benignis
 Votis magnorum, canonem firmamus, & ipsum
Anscharium sacræ legis decernimus esse
 Latorem populis, qui sunt in finibus illis,
 Ut fidei lumen, si perlustraverit orbem,
 Prædicet armatus gladio, cui spiritus almus
 Est acies, per quem squamosum strangulet angvem.
 Ecclesiam vero, cui mundi præsidet ipse
 Salvator, quem virgo suo sacravit honore,
Nordalbingorum Sedem decernimus esse,
 Ut *domus* ipsa prothos Pontificalis & archos.
 Et cum naturæ fœdus dissolverit esse,
 Successor dignus virgam sibi vindicet ejus.

Cap. XLVIII.

In jus Ecclesiæ Rex urbem amplat utrumque.
 At quoniam frater LUDOVICI, filius alter
 Augusti CAROLUS Ludovici, quem pater ejus
 Præsulem & ad Clerum cultuque ciboque fovendum
Hammaburg tribuit *Turholt*, vehementer ademit.
 Quod postquam Regnum secuit partitio fratrum,
 Cellam continuit, quam Rex in parte recepit
Francia; deciduas mundi quæ vergit ad oras,
 Altaris sacri custodes atque ministri
 Demigrare loco victu cœperê negato.
 His igitur causis filuit legatio gentis,
 Desiit ipsa prope sedes Metropolis esse.
 Interea carnis *Bremensis Episcopus* urbis
 Clausit iter raptus prorsus de turbine mundi.
 Hæc urbs *Ecclesiæ* vicina *Metropolitane*
 Cum foret, orbatam Rex esse, perire novellam,
 Immo Barbarie populari prorsus utramque,
 Prospiciens, sedes uniri sanxit & urbes,
Hammaburgensem supplens subdendo *Bremensem*.
 Hoc per Pontificem nobis patuit *Salomonem*
 Juris Apostolici firmandum robore nostri.
 Discussa iuste causa perpendimus esse
 Proficuum populis erroribus eripiendis,
 Cum fieri liceat, quod non in lege repugnat,
 Ac magis Ecclesiam sit fas augere novellam,
 Quæ solet ancipiti casu plerumque moveri.

(f) 2: In gentibus Sæconum, Danorum, & Slavorum, vid. supra p. 467.

Cap. XLIX.

Roborat edictum subdens anathema tremendum.

Hinc, auctore Deo, quod Rex petit, indice Petro
Hammaburgensem decernimus atque *Bremensem*
 Non debere duas jam dici Paroëchias,
 Et locus alter ut jam non erit unus & alter,
 Sed quasi corpus idem, fiet thronus unus & idem.
 Archipræful erit, sedem quicumque tenebit,
 Ut jam *Gregorius* decrevit Papa beatus,
 Quod tamen Ecclesiæ sublatum creditur esse
 Antea *Ferdensi*, referat de jure *Bremensi*
 Urbs vero quemcumque *Colonia* Pontificatu
 Extulerit, nullo premat Ecclesiam dominatu.
 Insuper ipse simulque Deum quicumque verentur,
 Subveniendō rogamus ut ipsis auxilientur,
 Sorte ministerii Christo quibus auspice fungi
 Contigerit, pro quo cumulator in paradiso
 Fiat eis merces, qui gentes evocat omnes,
 Quem recipit quisquam recepit quos dirigit ipse
 Ad pietatis opus. Quapropter Rex LUDOVICUS
 Quicquid devovit, Christo quæcumque dicavit,
 Robore firmamus, quo Petri jura tenemus.
 Et quia nos rerum discrimina præteritarum
 Cogunt, sollicitè quæ sunt ventura cavere,
 His oblatrantem studiis anathematis omnem
 Personam gladio jugulamus & igne vapore
 Arsuram sathanæ damnamus forte gehennæ.

Cap. L.

Ecclesiam Danis instaurat munere Regis.

Ergo modo tali suscepta *Sede Bremensi*,
Anscharius Danis iterum mandata salutis
 Tradere fervebat, Regemque ferventer adibat.
 Hoc regnum solus tunc forte tenebat HORICUS.
 Et nunc obsequiis, nunc illum flectere donis
 Cœpit, ut in populum cœli fas pandere Regnum
 Effet, & inferri terræ mysteria Christi.
 Crebrius ergo virum Regni pro fœdere missum,
 Rex inter primos venerari cœpit amicos.
 Cujus tanta fides erat, ut decernere Reges
 Si quid deberent, mediator Episcopus esset.
 Sic in amicitiiis admissus Præful eundem.
 Christicolam fieri svadebat sedulo Regem.
 Ille favebat ei, captus dulcedine verbi;
 Christi præsidium passus se velle mereri.
 Tunc suggestit ei Christo nil gratius esse

In ditione sui, quam si permetteret ipse,
Regiminis *Ecclesiam* fundari quolibet unam;
Ille pio favit nutu, portuque *Sleasmik*
Ecclesiam fieri permisit, & esse volenti
Converti liquidam fas currere fontis ad undam.

Cap. LI.

Floro novo fidei seges exuberat paradisi.

Hoc pietatis opus pater ergo licenter adeptus,
Nec mora subrepfit, quod avebat, rite peregit.
Christi Presbyterium populis sacramenta daturum
Ut locus accepit, fidei nova gloria crevit,
Vici primores baptismatis ante liqvores
Quidam contigerant, multi quoque percipiebant
Sexus uterque sacris mergi properabat in undis.
Jam tuto portum nautis adeuntibus ipsum.
Cunctarum superabat eis opulentia rerum,
Sed cum post undam lavachri superesse quibusdam
Contigerit, *niveis* pars multa migravit in *Albis* (g),
Percipiendo quidem *crucis* admirabile *signum* (h).
Esse bonum differre sibi baptismatis usum
Credebant vitæ supremum tempus ad usque,
Ut mox in Domino vitali fonte renati
Felices animas efflarent immaculati.
Multi languentes ipsa formidine mortis
Sese perfundi faciebant rore perenni
Mox divina salus ægros diffusa per artus
Incolumes morbis homines reddebat ab actis;
Sic tua, Christe, loco soboles adolevit in illo.

Cap. LII.

Quo Simon ire negat, pastor Sveonibus instat.

Pro populis etiam *Sueonum* Pastor habendo
Curam quod nullus foret in regione sacerdos,
Regem præfatum deprecari cœpit HORICUM,
Ut sibi ferret opem, quo posset visere gentes.
Paruit oranti Rex auxiliumque spondit.
Intulit ad *Simonem Gautbertum* Præsul eam rem,
Esse bonum populi mentes iterato probari,
Ne per neglectum fidei plantatio pessum
Iret, quæ pridem stillaverat in regionem.

Propul-

(g) Vid. supra p. 412. 470. & *Lambecii* Not. ad Gvaldonem ap. *Lindenbr.* p. 141.

(h) Vid. supra p. 471. de ritu illo antebaptismali *Crucesignationis*, quam majores nostri at *primsignes* dixerunt. De hoc vetustus *Legendarum Svecicarum* Codex membran. mihi ab amico meo Illustri *Lagerbringio* communicatus sequentem explicationem perhibet: *Catechumenus, thet thyäher brynsignader* [leg. *Primsignader*] *ok ey döpter*, id est: *Catechumenus* significat *Crucesignatum* & non baptizatum.

Propulsum sese *Gautbertus* Episcopus inde
 Non audere locum regredi profitetur ad illum,
 Plebs iterum recidiva sibi ne bella moveret;
 Hoc ipsum potius luctamen inire deceret,
 Qvi prius ad gentes tulerat mandata salutis,
 Et nihil adversi fuerat perpeffus ab ipsis.
 Se non posse suum tamen allegare nepotem,
 Qvi sacramenta Dei populis aperiret eisdem
 Inter eos habitans, tenebris si forte remotis
 Lumen Evangelii radios infunderet orbi.
 Hoc ita proposito rem *Cæsar*is auribus ambo
 Insinuant, Rex in Domino laudabilis illud
 Approbat, & Christi præconem dirigit illuc
 Ad Regem terræ, Genitor quod fecerat ante,
 Dans privatarum rerum mandata seorsum.

Cap. LIII.

Spicula sollicitæ menti sunt dicta Prophetæ.

Ut super *Anscharium* legatio tota pependit,
 Ardor eum divinus ad hoc impellere cœpit.
 Accelerare viam svadebat visio quædam
 Propter iter dubium curarum turbine pressum.
 Devenisse locum se viderat, ordo domorum
 In quo multiformis erat, multique recessus,
 Vir procurrit ubi quidam sibi, parce vereri
 Dicens, neve via te sollicitaverit ista;
 Hic etenim quendam tibi noveris esse profectum (i),
 Menti ne qua tuæ dubitatio possit inesse,
 Hoc animadvertens quondam clarissimus Abbas
 A Domino missus tibi vates est *Adalardus* (k)
 Ille refert, ubinam dic quæso videbo Prophetam?
 Per te reperies, inquit, fas prodere non est.

Cap. LIV.

Circuit & dubitat coram venit ille Prophetæ.

Vestigando virum girabat in orbe domorum,
 Hoc volvens animo, vatem sic esse probabo,
 Si secreta meæ mentis patefecerit ipse,
 Cum subito quandam jucundi luminis aulam
 Ingrediendo fenem vidit sublime sedentem,
 Agnovitque virum, qvi sic est orsus ad illum:
 Insulæ & populi, procul hoc attendite verbum;
 Te Deus ex utero matrisque vocavit ab alvo,
 Os dedit, ut frameam manuum te fovit in umbra,
 Te velut electam pharetra condendo sagittam,

Servus,

(i) Al. *prophetam*.

(k) De *S. Adalardo* Abbate Corbeienfi, vid. supra ad Præfationem p. 562.

Servus, ait, meus es, quia per te glorificabor.
 Hoc dicendo, manum protendit, & intulit, & nunc
 Gentibus in lucem Dominus Deus inque salutem
 Te dedit extremæ fines telluris ad usque,
 Spectabunt in te Reges coramque Toparchæ
 Surgent, atque colent Dominum te glorificantem.
 Hoc igitur verbum cum viderit ante profectum,
 Afflatum sese credebatur cœlitus esse,
 Iret ut ad populos aqvilonis in orbe remotos,
 Palma martyrii sperans se posse beari.

Cap. LV.

Quanto viro virtus sit Olef commendat Horicus.

Ergo viæ tandem pater aggrediendo laborem,
 Secum prædicti Legatum Regis HORICI,
 Deduxit pariter, qui Regi diceret OLEF:
 Rex servum Domini LUDOVICUS dirigit ad te,
 Quem per cuncta mihi spectatum noveris esse,
 Moribus insignem sanctumque virumque fidelem.
 Hunc ego, nam virtus homines supereminet omnes,
 Regni Danorum populis inducere cultum
 Catholicæ fidei permisi: quæso, quod ipsum
 In ditione tui possit disponere Regni.

Cap. LVI.

Præveniendæ senem sathanas everterat orbem.

Exactis igitur bis denis ferme diebus,
 Appulit ad Byrcam, Regem populi que catervam
 Dæmonis impulsu nimio fervere tumultu
 Repperit errorum. Prævenerat ergo beatum
 Forte virum quidam, qui terræ Numina quendam
 Diceret inter se conventum constituisse,
 A divis ipsum populis notescere missum.
 Hactenus a nobis in pace plagam tenuistis;
 Felices vobis fuimus dum nos coluistis,
 Sed cadit a vobis nunc rarior hostia nobis,
 Idque quod est gravius, nobis inducitur unus
 Ecce Deus, sacris nostris inimicus & aris.
 Quod si forte parum nobis impendere cultum
 Est vobis, vestrum Regem cum scimus HORICUM ⁽¹⁾,
 In cœtu nostro Deus iste domesticus, ergo
 Illum nosque simul votis placate, sed illud
 Æternum numen vestrum non intret in orbem.

Cap. LVII.

Vulgus eum terret, plaudit Rex & bene spondet.

Hic igitur populos adeo perverterat error,

Vota

(1) De apotneosi Horici s. Erics Sveonum Regis, vid. Rembertum supra p. 474.

Vota quod offerrent, quod thurificando litarent
 Defuncto Regi, posito fundamine *Templi*;
 At Pater antiquos super hoc convenit amicos,
 Qui dixere virum frustra venisse, nec illum
 Ni redimat sese, vivum decedere posse.
 Se nihil ille refert mortis terrore daturum,
 Pro Christo potius tormenta subire paratum.
 His nuper afflicto diverso turbine mentis,
 Cæpit consilium, *Regem* sibinectere donis;
 Convocat hospitio; mensam proponit & offert
 Munera, tum demum quid vellet apertius infert.
 Alloquio dulci Patris obsequioque frequenti
 Illectus, plane sibi *Rex* mandata placere
 Afferit, ante tamen populi per seditionem
Non jussu Regis fore de regionibus illis
 Propulsos quosdam, nunc se decernere causam
 Solum non posse, nisi numina consulat ante.
 Sed tuus interfit præsentis nuncius, inquit,
 Si vis in placito mecum populumque rogato
 Sortibus arcanum scrutabor velle Deorum
 Et tu quod quæris, si Diis fautoribus ipsis
 Vulgus laudarit, tua res tranquilla manebit,
 Verum quicquid erit, tibi nuncius insinuabit.

Cap. LVIII.

Cessurum præscit sibi cælitus omne quod ambit.

Accepto *Regis* responso præco salutis
 Christi præsidium tutumque petivit asylum,
 Esurit & vigilat, flet, humi sua membra volutat.
 Volveret ergo virum cum tanta molestia rerum.
 Jamque propinqua dies placiti foret, accidit inter
 Cœlestem mensam, dum forte litaret ad aram
 Presbyter, infundi sanctum spiramine Christi.
 Concipiens eqvidem divinum pectore rorem
 Novit, ut vellet sibi res cessura quod esset.
 Inde sacerdotem monuit, ne forte timeret,
 Cum sibi pro certo virtus divina faveret,
 Quod fratri patuit, quia multis ante probavit
 Indiciis rerum solari cælitus illum.
 Fit Patris ergo fides rata, Rex nam scilicet OLEF.
 Primo principibus mandata recensuit ejus,
 Quærare per sortem Divum statueret favorem.
 Protinus in campum, veluti mos poscit eorum,
 Egredi, missis viderunt sortibus illis,
 Velle Deum, quod vera fides adoleret in oris.
 Res ea Pontifici statim defertur, amici
 Indicio se confortet, soletur agatque

Pectore

Pectore constanti, quoniam Deus annuit illi;
Exilit angelicus Pater hoc solamine fultus.

Cap. LIX.

Turba fremit, senior verbum facit, & filet error.

Lux ubi processit placiti, Rex ipse coëgit
In *Byrca* populum, tum morem præco secundum,
Quid velit antistes, cœtum promulgat ad omnem.
Exoritur mixtus clamor, creberque tumultus.
Infidum vulgus querulum facit error iniquus,
Murmure confusis, fremituque strepentibus illis,
Surgens in medio quidam provectior ævo,
Sic est ad Regem populumque locutus eundem:
Hujus jure Dei cultura probabilis, inquit,
Est, in se cum præsidio sperantibus adsit.
Quam rem supremis experti sæpe periculis
Ex nostris quidam, *Dorstat*i sponte lituram
Chrismatis, & sacrum jam perceperê lavachrum.
Quærere quam libuit procul ad nos gratia venit,
Et nunc in manibus spem libertatis habemus.
Utile consilium, cur ergo repellimus istum,
Res probat esse Deum, qui summovit omne periculum (m).
Inter nos hujus servos habitare sinamus,
Et dii nequeunt, vel si succurrere nolint,
In quo certa salus, hunc nobis conciliemus.

Cap. LX.

Cœtus abit, causæ pars consonat altera terra.

Talibus oranti plaussit collectio vulgi.
Ut Christi Domini cultores atque ministri
Inter eos habitent, & munia sacra frequentent.
Conventum solvit Rex & notescere fecit
Anschario verbum, se vero cedere nondum
Posse licenter, ait, donec *pars altera Regni*,
Ad quam deferret causam, consulta probaret,
Ergo die placiti, cum rursus in agmine vulgi
Rex per præconem rem declarasset eandem,
Totius turbæ sonuerunt ora favore.

Cap. LXI.

Rex stat & unda fluit, stat presbyter, ille recedit.

At ubi, quæ voluit, populo plaudente peregit,
Advocat ad sese sanctum Rex, *Ecclesiasque*
Dat libertatem fabricandi per regionem;
Esse Sacerdotes secum decernit & omnes,

Qvi

(m) Hic defunt Versus aliquot, ut patet ex collatione cum Remberto.

Qvi vellent liqvidis merfare licenter in undis.
 Præful *Heribertum*, qvem diximus esse propinquum
Gautberti, manibus *Regis* commisit, ut ejus
 Mystica præsidio sacra protegeretur agendo.
 In vico fundum qvo conderet ille facellum,
Rex dedit ære domum, Pater ipse coëmit & hortum,
 Inde sacerdoti qvoniam deferret honorem,
Rege sibi spondente, suam remeavit ad urbem.

Cap. LXII.

Obviat (n) in somnis sua Christi terga flagellis.

Hunc pater angorem, mentisque viæque laborem
 Præscivit longe, navim qvem solveret ante.
 Viderat in somnis vinctum cæsumque flagellis
 Ut qvondam Christum tormenta crucis subiturum;
 Jeru forte salem sese præsentem per urbem
 Herodi duci, rursus sub præside sisti,
 Pasim militibus Domini laniantibus artus
 Cum colaphis gemeret cervix faciesque maderet
 Immaculata sputis, sese prorupit & ipfis
 Flagris oppositus plagas excepit & ictus.
 Tergo procumbens igitur, laterique cohærens.
 Cætera cum prorsus tegetet loca corporis ejus
 Nam sibi præstabat, caput obvelare neqibat.
 Hæc Domini miles, quid visio significaret,
 Non intellexit primo, sed ubi inde rediit
 Tractanti secum, per quot discrimina rerum
 Transierit, quantum fuerit derisus in illum,
 Evomuerê viri convitia quanta profani,
 Claruit hæc in se Christum maledicta tulisse.
 Sed Christi caput est Deus, ejus membra fideles,
 In quibus affectus patitur pietatis agones.

Cap. LXIII.

Diro bella chori committunt omine Dani.

Quanta salus Christum sit credere, barbara demum
 Natio cum timuit bellorum sorte probavit.
 Quædam, dicta *Chori* (o), *Scithici gens incola mundi*,
 Cum foret imperio *Sveonum* subdita, rupto
 Fœdere dissensit, pactumque fidemque revulsi;
 Nec latuit *Danos* ea res ad bella protervos,
 Ergo manu valida cum multa classe coacta
 Fluctibus emensis (p), appulsi ad littora gentis,
 Insistunt bello, dominandi tanta libido
 Prædæ tanta fames; at Regni quinque per urbes

Divisus

(n) Al. *Objicit*.

(o) Vide supra p. 478.

(p) Al. *expensis*.

Divisus populus tanti terrore tumultus
 Una convenit, totisque resistere cœpit
 Viribus, & *Danis* ingenti cæde subactis,
 Ad mediam partem protritum perculit hostem.
 Pars abit infaustæ clasfis, pars (q) altera prædæ.
 At manus argentum victrix pervasit ad aurum,
 Vasa virum, vestes, clypeos, sua tela, bipennes.

Cap. LXIV.

Occupat & delet Segeburg Exercitus Olef.

Casu *Danorum* comperto, Rex *Sueonum*
 OLEF collegit naves, totamque coëgit
 Imperii gentem, cupiens acquirere nomen.
 Si victor *Danis* animo præstaret & armis.
 Ac fieret terræ Rex & Dominator, ut ante.
 Æqvore transvectis igitur portuque receptis
 Navibus in tuto glomerantur, & impetu factō
 Illius regni quādam properanter adorsi
 Munitam septem pugnantum millibus urbem,
 Expugnaverunt *Segeburg* ignique dederunt.

Cap. LXV.

Imminet Appuliæ, mars arma cruentat utrinque.

Inde viri primo successu robore sumpto.
 Puppibus eductis pelago portuque relictis,
 Per terram pedibus discurrunt quinque diebus,
 Ter quinque celebrem bellantum millibus urbem
Appuliam, spoliis armis opibusque potentem,
 Aggere circumdant, & muros ariete pulsan.
 Turribus e summis cives pugnando resistunt.
 Misilibus, faxisque viros sudibusque repellunt,
 Atræ grandinis instar; utrinque volatile ferrum
 Errat, & incautis infert lachrymabile fatum,
 Traxerat ambiguis bellum labor octo diebus:
 Nulla quies intra, creberrimus impetus extra.
 Et sine spe palmæ fragor hinc concursus ab urbe.
 Plaga, dolor, gemitus, sanguis, furor, ira, tumultus
 Par erat exclusis, par valli robore clausis.

Cap. LXVI.

Missâ sorte gemunt, quod castris numina desunt.

Nona dies pugnae *Sueonum* pectora fregit,
 Cæde manus tremuerê, suus vigor ossa reliquit.
 Decernunt, quid agant, redeunt urbemve relinquant?
 Sed procul est clasfis, via longa, gravissimus hostis,
 Imminet a tergo mors, est sibi fæva cupido.

M m m m m m m 2

Ecce

(q) Al. patet pro pars.

Ecce mori metuunt, & bello cedere nolunt,
 An urbem vincant armis, sanive recedant,
 More suo misis inquirunt fortibus illis,
 Ast quia præsidium Dii nolunt ferre repertum,
 Dicitur in castris ubi diræ misio fortis.
 Invasit nimius horror miserabile vulgus.
 Flent, lugent, ululant, gemitu planctuque cruentant
 Pectora, se moestis inculat turba querelis:
 O miseranda manus! gens perdita! quo fugiemus?
 Nulla fugæ spes, nulla viæ; nos deseruerê
 Numina: castra Dei nolunt infausta tueri,
 Sunt procul inde rates, cedendo sequetur euntes
 Hostis, & ut pecudes ferro sternemur inertes.

Cap. LXVII.

Missa forte gemunt, quod castris numina desunt.

Jam sine cæde viris sola formidine fractis,
 Dogmatis *Anscharii* memores terrore pericli.
 Quidam nautarum Christum senserê probandum
 Sortibus, offerri sibi munera, vota voveri,
 Utrum vellet eis iter hic aperire salutis,
 Qui Deus adversos retro committere casus
 Et valet, & miseros solet exaudire rogatus.
 Mittitur ergo ducum (r) monitu, populi que precatu
 Sors, & felici casu canit auxiliari
 Velle sibi Christum; quod ut est in castra relatum,
 Clamor lætitiæ summo ferit astra fragore,
 Robur & ingenuus juvenum vigor induit artus,
 Concurrent alacres animis virtute potentes
 Funditus eversis urbem rescindere muris:
 Quid formidandum jam nobis, quidve timendum?
 Exclamant, Deus omnipotens hæc castra tuetur.
 In manibus nostris victoria certa tenetur.

Cap. LXVIII.

Civis fœdus init, pubes armata resistit.

Jam circum muros acies directæ sub armis
 Stabat, & eductis gladiis horrebat & hastis,
 Urbis conclusæ cum proclamatur ab arce,
 Ut cum *Rege* sibi sit copia concionandi,
 Cedit & assultum cohibet *Rex* atque tumultum;
 Cives continuant, & sic de pace perorant:
 Parcite jam nobis, potior concordia bellis
 Est, in hoc fœdus vobiscum percutiemus:
 Bello navali *Danis* æstate priori
 Quidquid in argento tulimus, quoque quicquid in auro,

Arma,

(r) Al. *Divum*.

Arma, rates, vobis dabimus pro pignore pacis,
 Pro maribus nostris, quos continet ambitus urbis,
 Argenti mediam capitum per singula libram.
 Vectigal solitum super hoc reddemus in annum,
 Obsidibusque datis in fœdere conditionis,
 Subjicimur vestræ ditioni, sicut & ante.
 Hæc mollire tamen juvenum promissa feroces
 Non poterant animos, ira belloque frementes
 Conspirant ferro flammisque regalibus urbem
 Perdere, captivam terris abducere gentem.

Cap. LXIX.

Rex pacem statuit, datur obses, & urbe recedit.

At Rex & primi procerum de pace locuti
 Congressu pugnae pactum sibi tutius esse,
 Iram fregerunt juvenum, dextrasque dederunt.
 Ter denos vades igitur pro pignore cives
 Tradunt: argenti numerari summa vel auri
 Non potuit, numerum superavit copia rerum.
 Legibus impositis terræ de pace colonis
 Solvitur, obsidio. *Sveones* Marte secundo
 Gavisi, repetunt naves, patriamque revisunt,
 Confessi Christum, per quem meruere salutem,
 In virtute Deos super omnes esse potentem.
 Inquirunt, quid agant illi, quæ vota rependant,
 Auspice quo tanti sibi sit data palma triumphi.

Cap. LXX.

Nauticus in votis favor est in laude tonantis.

Quidam de nautis, qui Christi nomen haberent,
 Edocuerê viros, ipsi quæ vota voverent.
 Scilicet appulsis ratibus felicibus undis
 Ad patrium littus, cum septem luna diebus
 Cederet auroræ lucis hebetata rubore
 Jejunando dies septem, non tangere carnes.
 Inde quaterdenis epulatos carne diebus
 Continuare quaterdecies jejunia rursus.
 Omni complacuit populo votumque peregit.
 Sobria catholico ritu jejunia multi
 Inter eos duxere dehinc in nomine Christi
 Et quia didicerant Christo nil gratius esse
 Mendicos fulcire bonis cœperê benigne.
Heribertus eos inter sic dogma sacerdos
 Catholicæ fidei pandebat plebe favente.

Cap.

Cap. LXXI.

Rex interficitur, gens sævit, terra movetur.

Contigit hæc inter piratas insidiari
 Regno *Danorum*, certamen & inde moveri,
 In quo confossus quoque Rex defecit HORICUS (s)
 Decubuerê (t) Duces terræ simul atque Tribuni
 Rerum Pontificis fautores ejus amici.
 Regni primatum *junior* suscepit HORICUS.
 Alteritas (u) Regum fuit immutatio rerum.
 Consilium Regni proceres verterê moderni,
 Cum quibus *Anscharius*, *senior* dum vixit HORICUS,
 Fœdus amicitiae nullum devinxerat ante.
 Unde novum Regem svaserê, juberet, ut ædem
 Funditus Ecclesiæ subverti stantis apud se,
 Et terra pelli penitus mysteria Christi.
 Se mala perpeßos, offensaque numina dicunt,
 Induci Regno quod barbara sacra tulerunt.
 His permovetur *Hovih* Vice-Comes (v) *Scleaswich*,
 Sacrilegæ mentis vir, Christi legibus hostis,
Ecclesiam claudi jusfit, cultumque relinqui
 Legis divinæ; compulsus presbyter inde
 Discescit profugus tanti terrore tumultus.

Cap. LXXII.

Mens præfaga senis fit certa vocamine Regis.

Fecerat *Anscharium* cum sollicitudine tristem
 Res ea, quod veterum nullum cum Rege fidelem,
 Qui sibi præsidium conferret, habebat amicum.
 Humana privatus, opem sibi more petivit
 Divinam solito, nec eum spes illa fefellit.
 Namque superna viri mentem solatio certam
 Reddidit, ut sciret rabiem nil posse malignam,
 Quod fidei lumen tenebris operiret ibidem
 Nubes erroris pallens caligine mortis.
 Exitus edocuit, quod mens præfaga futurum
 Viderat: ad *Regem* quoniam pro rebus iturum
 Nuncius ante diem *Regis* prævenit eundem,
 Presbyterum mandantis ad Ecclesiam debere remitti,
 Velle patrociniis sese committere Christi,
 Nil in amicitia a se minus esse colendum.
 Pontificem, coluisse *senem* quam sciret HORICUM.

Cap.

(s) De memorabili hoc prælio, vide supra p. 480.

(t) Al. *Occubuerê*.

(u) 3: Alternitas, Alternatio, per vices successio.

(v) A Remberto supra p. 481. *Hovi* dicitur *Comes Vici* *Slieswic*, unde forte per incuriam a Poëta nostro *Vice-Comes* factus est.

Cap. LXXIII.

Pontificem donat Rex & jus omne reformat.

Ergo Pater super his cum Regem sanctus adisset,
Et coram *Burcardus* cum Comes exhibuisset,
Nobilis & magnus *Regi* vir utrique propinquus.
Qvo fautore *senem* sibi conciliarat HORICUM,
Senferat & fidum per cuncta negotia rerum.
Rex gratanter eum summoque recepit honore,
Restituitque libens regali jura favore,
Jam collata sibi dono *senioris HORICI*.
Ecclesiæque *Nolam* (x) trabibus permisit ab altis
Appendi, quod grande nefas erat ante profanis.
Cessit & in portu Regni, qvi *Rippa* vocatur,
Ut *domus Ecclesiæ* Christo nova construeretur.

Cap. LXXIV.

Is venit, hic migrat, redit hic & febre laborat.

Aufridum quendam nutritat Episcopus *Ebbo*
Ordine presbyterum, sed carnis origine *Danum*,
Qvi per tempus idem *Sveonum* missus in orbem,
Mansit apud populos, præfatus & inde sacerdos
Venit *Erimbertus*, cum vero presbyter idem,
Gente favente sibi, tribus annis esset ibidem,
Præfulis audito *Gaudberti* fine, recessit.
Inde dies aliquot post vitæ tempora clausit
Ultima correptus febre carnis morte solutus.

Cap. LXXV.

Presbyterum spoliat latro, nudum Christus adoptat.

Anscharius, ne forte fides ibi coepta periret
Anxius, ad populum, cæli qvi rore rigaret
Corda, *Regimbertum* satis hoc operamine dignum
Mittere disposuit, sed presbyter iste *Sleaswich*,
Qvo portu puppes stabant, & nautica pubes,
Cum peteret, captum manus impacata latronum
Detinuit, res diripuit, nudumque reliquit.
Hic ad nos rediens felici morte beatus
Transit ad superos torris pro parte retentus,
Qvo mundi Regina die de carne migravit,
Et regni solium super astra Maria locavit.

Cap. LXXVI.

Tota sacerdoti gens est cum Rege favori,

Impatiens animi Pastor turbatus in hac re.
Impositus alium manibus sacravit, eumque

N n n n n n 2

Misit;

(x) 3: Campanam. Remberto supra p. 481. Clocca habetur.

Misit; ut in populis impleret opus Deitatis.
 Illi *Remberto* nomen, natalis origo
 Et *genus ex Danis* erat; hunc *Rex* totaque gentis
 Excepit digne facies; habuitque benigne
 Huic etenim Pater ille pius legarat, ut omnem
 Turpis avaritiæ vellet contemnere labem,
 Neve quid a populo peteret manuumque labore
 Tegminis & victus usum sibi quæreret ipse.
 Sic, inter gentes statuit quos esse ministros,
 Omnes commonuit, quod si quid propter amicos
 Lucrandus dandum foret, a se sanxit habendum.

Cap. LXXVII.

In fervore senis cor spiritus urit Ebbonis.

Quamvis semper eum per tot discrimina rerum
 Vinxerit interius divini gratia roris,
 Ne torpore pii curam laxaret agonis,
 Hoc tamen in studio vehementer Episcopus *Ebbo*,
 Cui fuit imprimis Legatio credita gentis,
 Illius mentem verbis amantibus ignem
 Inflammarat, ut in populis mandata salutis
 Promulgaret; & intrepidus luctaminis hujus
 Curreret in stadio. Pro gentibus ille vocandis
 Cœlitus æterni flammis flagrabat amoris,
 Cujus adhortatu Pater hic pro nomine Christi
 Bella gerens, nullo potuit terrore moveri.

Cap. LXXVIII.

Quod labor in Domino fructum ferat asserit Ebbo.

Multis quippe virum monitis formaverat *Ebbo*,
 Sed tamen illius nunquam de pectore sermo,
 Inter eos habitus supremo afflamine prorsus
 Evelli potuit, nec præfulis ore recesit,
 Nam, quas passus erat, cum domnus Episcopus illi
 Ærumnas retulisset, eumque rogaret, ut ipse,
 Quid super hoc esset sibi visum, dicere vellet.
 Tunc velut afflatus divini numinis aura,
 Responsum dedit: Est nil spe mihi certius ista,
 Fructificante Deo, quam quod labor iste maniplos
 Colliget, & fructum dabit; At si quando procellam
 Humani sceleris tempestas moverit ullam,
 Non tamen arebit penitus sed fructificabit
 Fruge salutari, nomen laudabile Christi
 Finibus externis dum dilatabitur orbis.

Cap.

Cap. LXXIX.

Fregit nulla virum vis, aut populatio rerum.

Hinc desiderium succenderat ardor eorum
Tanta fides animi direxit ad extera mundi
Regna viros sacræ pro religionis amore,
Adversus Zabulum (y) Christi sic arma tulerunt,
A quo non dubiam palmam sudoris habebunt.
Hæc pietas, hic verus amor, hæc gratia nunquam
Cesit ab *Anschario*, genus implacabile quanquam
Pirata raperent famulos, terrasque gravarent
Ecclesiæ crebris incurfibus, ille beatus,
Ille pius, mitis, patiens, pater atque benignus
Orabat Dominum semper, nec verteret illis
Hoc in peccatum, quod gens intenta rapinis,
Quam delusisset sathanas erroribus, esset
Ignorando Deum rebus damnosa piorum.
Hoc adeo vigit mentis fervore per omne
Tempus, quod summo positus langoris agone
Non tamen ante suæ disponere fortis omisit
Munia, quam moriens oris spiramina clausit.
In quo proposito perventum (z) credere fas est,
De tumulis, hominum caro mortua quando resurget,
Multis *Danorum* comitantibus & *Sueonum*
Quos salvavit, eum conscendere regna polorum.

Cap. LXXX.

Ut parco victu, scabro se mulctat amictu.

Ferbuerat sane constat pro gentibus ipse
Quantum salvandis, superest evolvere, qualis
Extiterit, sanctam quo duxerit ordine vitam.
Quantus *Corbeie* fuerit, noverê priores,
Sicut fama refert, mirandus apud seniores
Vixit adhuc juvenis nimii fervore rigoris.
Jam vero promotus ad arcem Pontificatus,
Augmentum capiendo pios excrevit in actus.
Cum Zelando patres vitam sequeretur eorum,
Martinum sanxit specialius esse sequendum.
Silicio subtus nudos obvolverat artus,
Ufu nocturno, non tantum dico diurno.
In verbo Domini populis prodesse studebat.
Liber ab officiis aliquando remotus agebat,
Ad quod opus cellam sibi vir fabricaverat aptam.
Nomen ei *placidus locus* & *mæroris amicus*.

Otia

(y) ɔ: *diabolum*.(z) Al. *præventum*.

Otia duxit in hoc remoratus dogmata secum
 Cum paucis, quotiens siluerê negotia rerum
 Ecclesiæque tamen sibi prætulit utilitatem.
 Dum vixit corpus, dum rexit membra juvenus
 Dimensos latices, appensos pondere panes
 Degere cum licuit solum, sæpissime sumpsit:
 Gloria vana viri quo tempore cor tenebravit.

Cap. LXXXI.

Quis foret agnovit, dum vana mente superbit.

Cæperat ergo sibi vir maximus esse videri,
 Qui sic tabe famis tenuasset viscera carnis;
 Sensit ut interius pestis crudefcere virus,
 Sollicitus pro re precibus sibi consulit ipse.
 Nocte soporifera torpebat langvida membra,
 Reppulerat carnis somnum vigilantia mentis,
 Se super astra rapi, faucesque dehiscere mundi
 Vidit ut horrendæ vallis baratrum, tamen inde
 Felices animas consurgere lucis ad auras
 Angelico ductu; sed in ipso vallis hiatu
 Quædam sementis species apparuit illi,
 Unde genus hominum carnis prorumpit in ortum.
 Aspiciendo stupor totum pervasit & horror,
 Horruit aspectu super hoc mirabile visu;
 Audit & vocem se pertractare jubentem
 Præsentis vitæ quo processisset in esse
 Principio, dictumque sibi fuit; Ergo videto
 Unde superbit homo modo, quem sic exilis origo
 Et cum peccatis parit in convalle doloris,
 Et si quid bonitatis habet, non accipit a se
 Luminis est a patre bonum quo ducitur omne
 Ortus ergo tui primordia commemorabis,
 Si cor ulterius turbabit improba pestis,
 Et tibi subveniat Deus & vis illa recedet.

Cap. LXXXII.

Escas non potus auxit ruïnosa senectus.

At ubi consenuit, non sic jejunia duxit,
 Sed tamen hausit aquam semper, licet auxerit escam
 Ni quia, vitando vanæ contagia laudis,
 Quas bibiturus erat, modicum stillabat in undis.
 De potu tenuem nihil indulcando saporem
 Indulgere cibus si compulit ægra senectus,
 Sparfit opes fuditque preces, operatio virtus
 Virtutum radix, & earum sedula nutrix
 Captivos de servitio plerosque redemit
 In libertatem quorum sub jure redegit
 Christi nonnullos divinis usibus aptos.

Cap.

Cap. LXXXIII.

Langvet amore, sitit lachrymas & habendo profudit.

Qvam fervens in amore Dei fuit & studiosus,
 Indicio *Libros*, quos ipse notavit, habemus,
 In quibus omnipotentis laus æterna resultat,
 Tum delinquentum correptio crimina mulctat:
 Laus quoque perpetuæ lucis, terrorque gehennæ,
 Id quod lamentum producit, corda legentum
 Et mollit lachrymis, stimulis & pungit amoris.
 Hoc desiderium senis infatiabile fratrum
 Multis *Corbejæ veteris*, plerisque *novellæ*
 Notuit, his libris aliquid conferre rogatis.
 Sed lachrymas acuens, & luctu pectora scindens,
 Pagina nulla sibi poterat satis esse volenti
 Perpetuo moerore suam perducere vitam.
 Nam licet asiduo lachrymarum rore maderet,
 Cor tamen ardebat, cum mens liquefacta sitiret,
 Tandem supremo Dominus sibi præstitit anno
 Ætatis, vellet quotiens ut flere valeret.

Cap. LXXXIV.

Conterit in psalmis pigmentum nectare mellis.

Et sacris collecta libris oramina psalmis
 Aptavit quædam quoque cordis alentia flammam,
 Quod genus orandi placuit *pigmenta* vocari,
 Quod sibi tota per hæc modulatio dulcior esset
 Quæ non verborum phaleris, sterilive lepore
 Texuit, interno permiscuit illâ sapore.
 Et nunc iudicium collaudat cunctipotentis,
 Glorificatque pios; modo fontes luget in illis,
 Omnibus esse tamen se iudicat inferiorem.
 Decantando quidem psalmos in fine filebat,
 Et tacitus psallente choro *pigmenta* terebat ^(a).
 Pandere nolenti quidam cum posset apud se
 Vix precibus multis extorsit, quæ tamen ipse
 Scripta sibi vivente viro non prodidit ulli.
 Exposuit vero post mortem scire volenti.
 Inter psallendum contexere rete solebat,
 Non linguam, non ipse manus torpere sinebat.

Cap. LXXXV.

Nox, aurora suos habet ara, cubatio psalmos.

Disposuit psalmos quos in nocte recitaret
 Quos redeunte die, quos dum libare pararet,
 Quos jam discinctus dum lecto poneret artus.

(a) Al. tenebat.

At cum mane sibi velamina circumferret,
 Muniret pedes, oculosque lavaret,
 Os litanæ cantu resonabat & inde
 Ibat ad Ecclesiam; tum tres aut quatuor astans
 Missas rite sibi faciebat concelebrari.
 Tempore legitimo missæ solennis agebat
 Ipse ministerium, si non audire volebat.

Cap. LXXXVI.

In sumptus inopum decimat pecus atque metallum.

Jam vero quam pauperibus pie prodigus iste
 Vir fuerit, quantum dederit, comprehendere mente
 Non opus est. In amore Dei discrimina passis
 Subveniendo ferebat opem pro posse, nec illis,
 Indigenas terræ tantum quos noverat esse
 Longinqva positis sumptus dabat in regione.
 In *Brema* stabulum (b) speciale dicavit egenis.
 Hoc de contiguis *decimas* conducere villis
 Constituit, quibus æger, inops, peregrinus & hospes.
 Effet habendo cibos recreato corpore sospes.
 At *pecudum decimas* ex omni pontificatu
 Ad se spectantes, inopum dirimebat in usus,
 Nec minus argenti censum decimabat in anno,
 Rursus ab integro decimans animalia quinto,
 Omne caput decimum manibus tradebat egentum.
 Porro monasteriis quod cederet in ratione
 Argenti quartam partem discrevit in hac re:

Cap. LXXXVII.

Extulit in omnes (c), ne pauper abiret inanis.

Ergo super viduas, pupillos, anachoretas
 Maxima curâ sibi pasci, munuscula mitti,
 Corpora subsidiis recreari, pectora verbis.
 In Zona propria semper pendente crumena
 Ibat cum nummis, pauper si quando veniret,
 Nec forte oeconomus præsens, ut munus haberet,
 Illud Job studuit de se complere, quod inquit:
 Nec faceret viduæ cunctari lumina; sicque
 Orbis erat cæco, claudo pes, tutor egeno.

Cap. LXXXVIII.

Corporis ima lavat, pauper sedet, ille ministrat.

Omni vero die sacrati temporis, in se
 Quod quater & decies currit, faciebat egentes
 Quatuor induci sexus utriusque *Bremenſi*

Hospitio,

(b) Quod hic *Stabulum*, a Remberto supra p. 487. *Hospitale pauperum in Brema* vocatur.

(c) Al. *Æt tulit in Zonis* pro *Extulit in omnes*.

Hospitio, maribusque pedes pater ipse lavabat;
 Hoc quædam Dominum metuens reverenter agebat,
 Pro se famineis incumbens famina plantis.
 Si per Episcopii trans aliquando migraret
 Primum pauperibus, domum ad quamcunque veniret,
 Poneret ut mensam, sibi desudabat in escam:
 In quibus obsequiis adeo fore promptus, ut imbres
 Funderet in manibus, misceret pocula, panes
 Inferret mensæ, si demum accumberet ipse,
 Hospitibus secum concitis (d) ad comedendum.

Cap. LXXXIX.

Mœsta probavit anus, quantum fuit ille benignus.

Fas est exemplis cujus fuerit pietatis
 Promere: nunc versu quod claruit indice visu
 Expediam: Viduæ cujusdam captus ab hoste
 Filius in regnum ductus fuerat *Sueonum*,
 Præsul eum juvenem, descendens in regionem,
 Exilio solvit pretio secumque reduxit
 In patriam, mater quem cum gemebunda videret,
 Immaduit lachrymis animo gaudente profusis,
 Res inopina boni pectus muliebri resolvit,
 Nec minus undanti fletu pater ora rigavit,
 Et juvenem viduæ comitem permisit abire.
 Liber abit servus lachrymis auroque redemptus,
 Accepit fletum pietas, quæ præbuit aurum,
 Et tamen ingemuit, pareret cum gaudia, flevit.

Cap. LXXXX.

Omnia præscivit, nec eum res ulla fefellit.

Ergo beatus homo, quia civis erat Paradisi,
 Crebrius æternis splendoribus irradiari
 In terris meruit, vel cum sopor ossa rigaret,
 In somnis arcana videns, aut cum vigilaret,
 Sive per excessum, vel mente per interiorem
 Intuitum fere rem venturam noverat omnem,
 Si foret interdum magnum quid forte gerendum,
 Nil inconsulte statuens, optabat habere
 Tempus tractandi secum, dum cœlitus illi
 Gratia suggereret Domini, quid rectius esset,
 Sic animo certus causam fidenter agebat,
 Jamque Sion mentem trepidatio nulla movebat.
 Sed quæcunque sibi locupletius enituerunt
 In somnis, adeo mysteria certa fuerunt,
 Ut nequeat falsi quid eum vidisse probari.

Argu-

(d) Al. *conficitis*.

Argumenta fidem faciunt in rebus opertis,
 Visus & auditus dijudicat in manifestis.

Cap. LXXXI.

Per visum terræ Pastor decernitur esse.

Ergo prius *Bremam* quam procesisset ad urbem,
 Præsul ut esset ibi, devenerat in regionem
 Qvandam per visum, peragrans ea Tempe, beatum
 Introitum vitæ qui pandit in æthere, *Petrum*
 Repperit, & valde mirari cœpit; & ecce!
 Advenere viri quidam de gente petentes,
 Ut præceptorem legaret Apostolus illis.
 Vobis pastor erit, coram quem cernitis, inquit,
 Hic vir ut *Anscharium* promovit, tum sibi visum
 Est, magno terram motu tremuisse, ruinam
 Perpeßam terræ, vocem venisse super se,
 Quæ pluit in mentem tantæ dulcedinis imbrem,
 Ut se perfundi flatus aspergine sacri
 Sentiret totum Christi novitate refertum.
 Vox delapsa fuit benedictio; postea vidit
 Prædictos iterare viros, ut quemlibet illis
 Doctorem legaret Apostolus; ille molestis
 Respondit veluti dedignans, nonne ego dixi,
 Quod vobis iste deberet Episcopus esse,
 Idcirco super hoc audistis ab æthere vocem
 Advenisse sacri spiraminis, opilionem
 Ut sacraret eum vobis. Hic excita somnum,
 Ut solet, excusit sibi mens, & visio cesfit.
 Post tamen annalem sol ter circumtulit orbem,
 Quam *Bremensis* ad *Ecclesiæ* consurgeret arcem,
 Quolibet ob Dominum cum se præsciret iturum.

Cap. LXXXII.

Quod sopor involvit, plebis dissensio solvit.

Imperio Regis tandem directus ad urbem
 Ætheris Ecclesiam tibi Claviger esse dicatam
 Repperit, ac quosdam cum dissentire videtur.
 Ex re cognovit, quod visio significasset.
 Sic urbis dictæ consensit Episcopus esse,
 Ante quod omnino renuebat. Tempore vero,
 Quo *Turbolt* tenuit, quosdam de gente coëmit
Sclavornum pueros, quos legibus erudiendos
 Catholicis, Cella Pater educabat in illa.
 Horum nonnullos *Rainarius* expulit inde,
 Quam sibi Cellam CAROLUS concessit, eosque
 Rex tibi Christe tulit, homini servire coëgit.

Cap.

Cap. LXXXIII.

Dux furit, ultor adest, tremit ille, nec irrita vox est.
 Cum super hoc pateretur Episcopus anxietatem,
 Immodicam venisse domum se vidit in unam,
 In qua Rex CAROLUS simul & *Rainarius* ipse
 Inveniebantur, quos ille redarguit inde,
 Quod pueros, nutrire Deo quos disposuisset,
 Usibus hosce suis *Rainarius* applicuisset.
 Concitus ille furore, pedem surrexit, ut ejus
 Tunderet os, sibi visus adest assistere Christus,
 Et sic ad Regem dixisse virumque rebellem:
 Qui vos estis, ait, qui sic innobilitatis
 Alterius servum, licet illum non timeatis,
 Servus habet dominum, quod non impune feretis
 Hoc sermone viri tremuerunt, ille sopori
 Eripitur, nec se delusit visio; nempe
 Pœna mali vindex fuit hujus Oromatis index.
 Post paulo tantam siquidem *Rainarius* iram
 Principis incurrit, quod eum placare nequivit,
 Ultra sed cellam cum rebus perdidit ipsam.

Cap. LXXXIV.

Clemens, facundus, lenis fuit & verecundus.

Hanc etiam partem decurrat inepta Poësis,
 In pastoralis fuerit moderamine qualis.
 Id quod dixisti, sanctissime Papa *Gregori*,
 In specie vigilum, Christi quibus angelus ortum,
 Didicit (e) Ecclesiæ, pater hunc vigilem meruisse
 Vallari splendore Dei videre cohortes,
 Angelicas super excubias gregis opiliones.
 His vigilanter oves, Christus quas morte redemit,
 Pavit, & ad vitæ fontes & pascua duxit,
 Promeruitque frui divini luminis aura,
 Mente videre Deum, mysteria nosse suprema.
 Agnoverê sui, quoniam comes extitit illi
 Ut Dux in rebus faciendis cœlica virtus.
 Gratia quippe Dei radiabat in ore venusto;
 Dulcior inde favi redolentis nectare sermo
 Emanans erat horribilis tamen & metuendus,
 Blandimenta metus consperserat, unde modestus,
 Terror blanditiis influxerat, unde molestus,
 Et fera terrebat pater, & pia corda fovebat.
 In quo judicii jam quædam forma futuri
 Præcedebat, ubi judex erit ille severus
 Et blandus justis, & iniquis intolerandus.

PPPPPPP 2

Cap.

(e) Al. *Tradidit.*

Cap. LXXXV.

Prata virum Fresiæ flammescunt ætheris igne.

Hæc erat in verbis igitur vultuque docentis
 Gratia, terribilem, quod eum locuplesque potensque
 Aspiceret; tremereque procax; at pauper inopsque
 Ut patrem coleret, fratrem mediocris amaret
 Quærere nolenti, virtutum signa caventi,
 Ne qua pruriret mens, ex virtute periret,
 Non tamen hæc aberant, quoniam prolata nequibant
 Illius ore viri Domini mandata resolvi.
 Hoc autem, *Fresiæ* quod contigit in regione,
 Cælum conspexit, tellus exusta probavit.
 Forte dies sollemnis erat, lux prima dierum,
 Quæ nomen trahit a Domino, qui rupit avernum,
 Præsul in *Ostargo* verbum de more salutis
 Fecerat ad populum terræ, prohibendo colonis,
 Exerceret opus festis ut nemo diebus,
 At quidam de plebe truces hominesque baburri,
 Ut redierê domum, cœli cum fuda fereni
 Rideret facies, nec læderet æra nubes,
 Prata petunt, fœni cumulos faciunt; sed acervos,
 Vesper ut advenit, combustit cœlitus ignis,
 Stulta die cumularat eo quotquot manus: acti
 Anteriore tamen non sunt incendia passi.
 At per circuitum populi consurgere fumum,
 Et procul ignivomas ferri per inane favillas
 Cernentes. Valde timuere, putando, super se
 Hostilem venisse manum: discussa superbam
 Res docuit mentem flammis cœlestibus ultam.

Cap. LXXXVI.

Flagitio populi moeret, mens deficit illi.

Nordalbingorum facinus reor esse notandum,
 Quove modo Præsul crimen correxerit illud.
 Captivi quidam de terris Christicolarum,
 Cum devenissent ad barbara Regna malorum,
 Ponderibus fracti properabant inde reverti.
 Sed nihil horrifonas miseris rupisse catenas
 Proderat, aut oneri pede consuluisse fugaci,
Nordalbingorum quoniam gens forte locorum,
 Proxima paganis, profugos constringere vinclis,
 Cum coleret (f) Christum, paganis vendere rursum.
 Vendere Christicolis emptoribus impietatis
 Proh dolor audebat, vel eosdem jure tenebat
 Servitii, lugubre nefas. Quod ut attigit aures

Præsulis,

(f) Al. colerent.

Præfulis, indoluit rem commisisse fideles
 Illicitam populos, esset quibus ipse sacerdos.
 Sed cum participes sceleris fore nobiliores
 Audisset populi, vulnus referare volenti
 Consilium pro re non sufficebat apud se.

Cap. LXXXVII.

Prosequitur Dominum cor tollit gloria rerum.

Cum super hoc igitur fluctu quateretur & æstu
 Curarum, solitam meruit solaminis auram.
 Alta quies noctis fessis diffusa medullis
 Obruerat corpus, sed cor erexerat intus,
 Visio procescit, quæ mentis nubila terfit.
 Vidit in hoc fuit ut quondam Deus orbe quod esset,
 Cum populis documenta dedit, viditque quod esset
 Sanctorum multa circumvallante caterva,
 Quorum se comitem progressu sensit eodem
 Exultare, sibi quoniam nihil esse molesti,
 Tantus erat terror tumidis illatus & horror.
 Cœlitus at fieri nullo spirante reniti,
 Libertas captis, optata redemptio vincit.

Cap. LXXXVIII.

Corrigitur facinus, rapitur de carcere vinculus.

Hæc patris in Domino firmavit visio mentem,
 Iret ut ereptum miseros, compescere fontem
 Flagitio populum, facinus damnare nefandum.
 Movit iter petiitque viros, ubi gratia Christi
 Sic prævenit eum, quod nemo resisteret illi.
 In primis opibus tum nobilitate potentes
 Poenituit fecisse malum, timuere minores.
 Compeditibus vincit vulgo scrutantur, & ante
 Producti malunt, ubicunque sinuntur abire.
 Pactum constituunt nullum jurando tueri
 Oppositum crimen, sed vis examine Christi
 Hanc adeo pater ergo viam feliciter egit,
 Effet ut indicio, Dominum fecisse, quod inquit:
 En ego vobiscum sum temporis omne per avum.
 Porro viæ comites, alacres ex prosperitate,
 In tam felici se nunquam calle fuisse
 Afferuerê, palam dicentes: ergo videmus,
 Quod Dominus vere nostros direxerit actus.

Cap. LXXXIX.

Exul & affinis tulit æger dona salutis.

Dicere nemo valet, quantos orando saluti
 Reddidit, ægra foyens olei medicamine sacri

Membra, quod experti passim vulgando celebrem,
 In virtute virum terram fecerê per omnem.
 Non modo finitimos longinqvis rumor ab oris.
 Svaferat infirmos ad dona venire salutis,
 Occultare tamen quam divulgare volentem,
 Gratia quanta foret in virtute medenti.
 Hoc uni dixisse ferunt aliquando suorum,
 Cum fieret coram se mentio prodigiorum,
 Qvem Deus audiret, si scirem me fore dignum,
 Jam peterem mihi, vellet uti concedere signum,
 Ut faceret de me, quo possem vir bonus esse.

Cap. C.

Piis formido virum torfit jus lingua malorum.

Sed tamen illius morbi violentia corpus
 Urgebat, fortis cum sic in robore mentis
 Effet, vita quidem fere pertulit omnis agonem
 Martyrii, flammis duri decocta laboris.
 Plurima bella pati, quærendo negotia Christi,
 Contigit, exterius metus, & labor extitit intus,
 Propter barbariem prædas violenter agentem.
 Pondera tanta viri contraveniendo maligni
 Auxerunt linqvis, spirantes virus ut angvis.
 Id præter proprii cruciatio corporis illi
 Quid nisi martyrium fuit & cœleste trophæum.
 Dulcia quæ cecinit rerum monumenta piarum,
 Cogitur ad lachrymas luctu confusa voluptas.
 Restat in accubitu lugubri plaudere versum,
 Luctificum Musæ, sed nollent carmen inire.
 Sed licet ora riget fletus, creberqve fatiget
 Guttura singultus, contundat pectora planctus
 Patris ad exeqvias tamen invitabo camoenas
Quatuor ad sextum decies cumulaverat *annum*,
 Tot rota totius vitæ fuit acta diebus.

Cap. CI.

In langvore gemit, quod Christi victima non sit.

At vero decimum ter Episcopus egerat *annum*
Quatuor adjectis, quo tempore lurida pestis,
 Quam *dissenteriam* dicunt, in carne ruinam
 Intulit, exhaustit vires, vitalia torfit
 Jugi digerie bis bino passio mense
 Tabuerat corpus, labor attenuaverat artus,
 Senferat urgeri sese glaucomate lethi.
 Inde Deo grates cum redderet uberiores,
 Dicebat scelerum merito minus esse flagellum.
 Illud proclamans, illud Job sæpe frequentans:

Si Domini tulimus bona, quare non toleremus
 Et mala; Moeror erat tamen inde gravissimus illi.
 Quod se martyrio non hoc discrimine solvi
 Rebatur, veluti per somnum viderat olim,
 Ergo senex animo sibimet reputabat amaro,
 Extorrem palmæ fructum victricis honore,
 Ipsum laurigera se defraudasse corona
 Per vitium culpæ, spem sanguinis evacuassee
 Cantans cum gemitu, quod ait Psalmista: Deus tu
 Justus es, & recte causam decernis & æque.

Cap. CII.

Carnis lingua fileat, vox cæli pectora mulcet.

Hanc animi tandem cum panderet anxietatem,
 Discipulo (g), qui fidus erat, qui cætera norat
 Interiora senis, vitæ prope conscius omnis,
 Isque laboriferum cordis lenire tumultum
 Et consolari cupiens, cum diceret ipsi,
 Non fore permissum, se vel fornace cremandum
 Aut obtruncandum gladio, fluctuque necandum,
 Sed neque dissectum ferris, aut rupibus actum,
 Casu felici scansurum culmina cæli,
 Sed cum martyrii palma debere reverti,
 Se propter Christum diversa pericula passum,
 In stadio fidei palmam meruisse triumphi.
 Si nihil adversi vita tolerasset in omni,
 Accumulare tamen juguli felicitis honorem,
 Lethalis morbi poterat labor ultimus illi.
 Attamen attolli solamine dulcis amici
 Non potuit senior, conceptus pectore moeror
 Dulcorem mentis potarat felle doloris,
 At Domini pietas, cui semper prona facultas
 Moestos solari, contritos corde mederi,
 Moeroris nebulam terfit, pacando procellam
 Sollicitæ mentis superi medicamina roris,
 Corripuitque senem, stillans vigilantis in auram
 Vocem sensificam: nunquam sopor ingerit umbram,
 In somnis animæ cum torpent membra sopore.

Cap. CIII.

Spes redit, ancipitem solidat correctio mentem.

Ergo die quadam cum mystica fercula mensam
 Ornarent Domini sacri de carnibus agni,
 Æget & ante sacram resideret Episcopus aram,
 Sollicitusque nimis subito libramine mentis
 Raptus in excessu, carnisque reductus ab æstu

Qqqqqqq 2

Ereptus-

(g) Remberto scil. auctori vitæ S. Anscharii.

Ereptusque sibi, venientis ab æthere verbi
 Voce redarguitur vehementer, quod quateretur
 Mentis arundineæ ventosis motibus ipse,
 Qvi de promissis dubitasset cunctipotentis;
 Seu vis ulla mali Dominum pervertere possit,
 Aut aliquod facinus bonitatem subruat ejus:
 Indubitanter, ait, credas, utrumque salutis
 Auctor perficiet tibi, nam peccata remittet
 Quæ modo te torquent, modo quæ te cura remordet,
 Et tibi promissi cumulabit gaudia voti,
 Fiet & optatam pariet tibi visio palmam.
 Vox filuit, pater intremuit, mentemque recepit.
 Mentem compositam, mentem moerore piatam
 Melliflui mentem solaminis imbre madentem.

Cap. CIV.

Unit Pontifices, monet ejus Epistola Reges.

Inde Dei famulus vigilanter Pontificatus,
 Quantum prævaluit, librare negotia cœpit.
 Regni Pontifices pasim mittenda per omnes
 Sedis Apostolicæ fecit decreta notare
 Pluribus in foliis Boreæ glacialis in oris,
 Quæ sibi pro populis fuerant legata vocandis.
 Hoc etiam terræ dominis & gregibus æque,
 Ut genus alternum sic nomen habentibus unum,
 Cum foret ille pater, foret illi filius alter,
 Commendans proprios apices, direxit & ambos
 Communiit curæ jus Religionis habere;
 Hujus propositi pro Regis amore superni
 Ut memores essent, & uti pro tempore ferrent
 Præsidium sese Domini comitante favore,
 Quatinus in gentes legatio fructificaret.

Cap. CV.

Clerus inops prandet, lichnis sacraria lucent.

Mensibus ergo tribus cum jam violentia corpus
 Pestis tabificæ torfisset, eoque labore
 Viribus exhaustis raperet vicinia mortis
 Ad suprema virum celeberrimus ille dierum;
 Sideris indicio qvi duxit ab orbe remoto
 Gentes ad Christi præsepe refulserat orbi
 Egressus tropici de finibus Ægocerotis,
 Phœbus ad imbrifluam currum raptaverat urnam,
 Instabatque dies *Hypapante* ^(h) dictus Achivis,
 Festus in Ecclesia pro partu virginitatis,

Qvo

(h) 3: *Festum Purificationis S. Mariæ*, vid. *Rembert. c. XXXIV. Albertus Stad. fol. 57. b. Anno Domini DXLI.*
Hypapante Domini sumpsit initium apud Byzantium. Conf. Lambeckii Not. ad Gvaldonem ap. Lindenbr. p. 143.

Quo coram Domino verbum patris innuba virgo
 Intulit in templum velamine carnis opertum,
 Observans legem, cum nil deberet eidem;
 Quæ non in partu muliebri tabuit actu,
 Concipiendo quidem non perdidit integritatem
 Hoc in solemni cupiens homo corpore solvi
 Sanctus, ut ad Dominum procederet in paradysum,
 Lux ubi lætitiæ jam proxima cæpit adesse,
 Pauperibus Christi pariter, cleroque parari
 Solemnes epulas fecit, iussit quoque ternas,
 Candelas fieri sibi de cera speciali.
 Accendi primam quarum præcepit ad aram
 Virginis, æternæ peperit quæ gaudia vitæ,
 Quæ referando polum mortis conclusit abyssum,
 Stella Maria maris, mater jus omne tenentis.
 Qui cœli portum pandis tibi *Petre* secundam
 Obtulit, ad Domini *Baptistam* tertia cecidit.
 Hoc erat in votis, ut eum vos susciperetis
 Eductum carni clarissima lumina mundi,
 In visu quondam quem iudicis ante tribunal,
 Ut jam retulimus, solis duxistis ad ortus.

Cap. CVI.

Urbs sibi tota litat, prægustat & inde perorat.
 Et jam decoctis diro langvore medullis,
 Aruerat penitus quasi testa solubile corpus
 Lurida consumptis extabant carnibus ossa,
 Nervis vinctæ (i) suis, & amictu pellis operta.
 Attamen in Domini mens integra laude vigeat;
 Spiritui mox membra senex moritura dicabat,
 Jamque die tenebris inlucescente remotis,
 Multa sacerdotum manus adventarat ad urbem,
 Proque salute viri missas celebrando per omnem
 Ecclesiam, corpus Christi, tum sanguinis haustus
 Obrulerant oculis solemniter omnipotentis.
 Ad populum vero quo debitus ordine sermo
 Promulgaretur, digessit Episcopus illud,
 Affirmando cibum penitus se tangere nullum,
 Omnibus officiis dum *publica missa* peractis
 Finem fecisset; quæ postquam dicta fuisset
 Langventem pavit stomachum, modiceque rigavit
 Guttur, & inde diem vitæ præcepta per omnem
 Inculcando suis verbi virtute potentis
 Ad Christi cultum mentes animavit eorum.

Cap.

(i) Al. *juncta*.

Cap. CVII.

Clerus adest psalmis, vox tota resultat & ignis (k).

Sed tamen inprimis commissa vocatio gentis
Sollicitum tenuit, noctem quoque taliter egit.
Ejus in egressum jam sancta frequentia fratrum,
Quæ circumstabat, *psalmos de more canebat.*
Quos pater angelicum monuit modularier hymnum,
Quo *Te laudamus Deus*, in quo te profitemur,
Catholicamque fidem, quam composuisse beatus
Fertur *Athanasius*. Rosea jam lampade Phœbus
Terras lustrabat, tenebras aurora fugarat.

Cap. CVIII.

Libat & obdormit, plebs glebam mæsta recumbit.

Presbyteris pro se missas celebrantibus, ipse
Corporis ut fragmen sumpsit, sacrique liqvore
Sanguinis, erexit dextram, dominumque rogavit,
Ut quicumque modo læsisset quilibet illum,
Indulgeret ei venia delendo reatum.
Crebrius hoc iterans, & suspirando frequentans:
Justa quod soli tibi jus Deus est misereri
Gratuita parcendo mei bonitate memento,
Et peccatori mihi tu placabilis esto;
Me manibus commendo tuis; a principe mortis
Eripe Christe, crucis pro quo tormenta subisti.
Hinc in supremo ducens spiramine vitam,
Cum jam vinciret vocis defectio linguam,
Hæc vice verba sui de fratribus innuit uni
Dicere. Sic altum vibranti lumine cælum
Aspèctans, animam paradisi misit ad aulam.
Corpus ad Ecclesiam cum deferretur humandum,
Ingens luctus erat, modus in lachrymis viduarum
Non fuit, orbatos, inopes, clerumque videres
Flere, genas alapis contundere, vellere crines.
Cujus enim gemitum posset compescere pectus,
Quo præsentis gregis pastor foret ille sepultus,
Quem licet in Domino nullus dubitaret obisse
Officium pietatis erat tamen ingemuisse
Cultor enim Domini, nulli virtute piorum
Aut meritis dispar, speculum tulit omne piorum,
Christi pauperiem primis imitatus ab annis,
Ut vir Apostolicus, quæ sunt peritura, reliquit,
Seqve monasterii placida statione retrusit,
Amatus turbis studium zelando *Joannis*,
In quo gymnasio laurum virtutis adeptus,

Alter

(k) 2: *faces & cerei* in exsequiis S. Anscharii adhibiti.

Alter ut in verbi sudet certamine *Paulus*
 Gentibus æternæ Deitatis nuncius esse.
 Assertor Christi decernitur; inde regendi
 Officio *Simonis* curam suscepit ovilis.
 Altior iste gradus fuit, illi plurima virtus
 Qvod valet esse palam; si quidem libramine qvondam
 Ætheris & terræ medio suspensus, utrinque
 Discurrens interque Deum populumque sequester,
 Nunc celeri penna mentis super astra volabat,
 Nunc commissorum sibi causas conciliabat.
 Hujus enim geminæ pennam virtutis utramque
 Induit ipse Deum, si mundis corde videndum
 Credimus, hic virgo primævi floris ab ipso
 Electus, fœdam labem non pertulit unquam
 Corporis aut animi, sed compar virgo *Joanni*
 Mansit in æternum. Jam vero tantus in illo
 Fervor mentis erat, pietas in corde benigno
 Tanta redundabat, veluti *Prothomartyr*, ut iste
 Non minus oraret sævo vallatus ab hoste.
 O sanctum vere, dignumque per omnia laude,
 Qvem multiformi virtutum dote beari
 Contigit, & solum simul obtinuisse bonorum,
 Qvicquid in antiquis partim fuit. Ergo pudoris
 Lilia contexens, ac virgo cohortibus hærens.
 Virgineis, agnum sequitur, qvocunqve per altum,
 Æthera tendit iter, gemmisque micantibus inter
 Fulcra sacerdotum radiantem tollit amictum,
 Juris apostolici sortitus in ordine sedem,
 Judicio dirimet quem sprexit parvulus orbem.
 Martyribus vero vitæ consortus in albo,
 Victricis palmæ potietur ovanter honore.
 Martyrii siquidem duplex genus esse fatetur,
 Hoc in pace latet, patet illud, & ense dicatur.
 Hoc albet lachrymis, illic rubet unda cruoris,
 Hæc tenuit votum species, tulit altera fructum
 Fletibus, esurie tabescens excubiisque,
 Dum carnis vitulam cordis mactavit ad aram.
 Martyrii calicem, non effundendo cruorem,
 Ebibit effectu martyr non temporis usu.
 Quamvis ergo caput sibi non avulserit ensis,
 Obtulerat jugulum, sed voto defuit hostis.
 Attendendo tamen, quanto sua membra labori
 Subdiderit, violam non inficiabimur illi,
 Quid juxta Paulum creberrimus ille viarum
 Sudor & undarum fragor, incurfusque latronum?
 Quid genus & gentes, mare quid eremusque, quid urbes,
 Quid fratres falsi? quid mille pericula lethi,

Algor, acerba fames, fitis, excubiæque frequentes,
 Tot simul æumnæ pepererunt nonne coronas,
 Viâtricem laurum, & rubicundi sanguinis ostrum?
 Præter bella, virum quæ per momenta dierum
 Vallaverê foris, timor anxius Ecclesiarum
 Excoxit mentem; quis enim fuit æger, & ille
 Non agrotavit violenti flamma doloris?
 Ergo tot internis facibus torrente camino
 Pectoris exustus, per tot discrimina ductus,
 Palma Martyrii frustrabitur? anne putandum
 Est, occiforum tantum genus esse beandum?
 Nonne sacrum Domini calicem bibit ille *Joannes*,
 Verbera carnificum quem non rapuere nec enes?
 Quod si Martyribus disjungit nemo *Joannem*,
 Laurigeris ducibus hunc inferat oppilionem
 Martyr quippe fuit, quoniam sibi mortuus iste
 Mundus erat, mundoque crucem conscenderat ipse
 Gloria Martyrii merito decernitur illi.
 Namque dolis sathanæ, carnisque vaporibus actus,
 Inter gentiles animos mundi que tumultus,
 Dum neque terreri, neque sicut arundo moveri
 Prævaluit semper, tot fluctus præstitit inter
 Inviâctus Christi vita confessor in omni.
 Dum martyr græca, quod testis voce latina,
 Innuit, & speciem translatio reddit eandem,
 Obtineat nomen, tenuit qui martyris omen,
 Testis Christe tuus, tua sed puer arma secutus.
 Ergo quod ardenti voto cupiebat, & ipsi
 Promissum fuerat diademate nemo refellat
 Esse coronatum, palmamque cruoris adeptum.
 Forsitan in stadio poterat præire cruoris
 Urtica, privandus ob hoc mercede laboris.
 Liber ab hoc moderante Deo discrimine justus,
 De meritis nihil imminuit, nec humillima virtus,
 Quæ dat cautelam reliquis, est passa ruinam.
 Jam quoniam plane prædicta probasse videntur,
 Qua vigit bonitate senex, quicunque movemur
 Ad laudes ejus, superest imitemur ut actus.
 Sic quoque nobiscum versabitur ipse per altum
 Sic virtutes iter nos viderit ire magister.
 Nos quoque post mundi momenta merebimur illi
 Conregnare polo, si pectore semper anhelò
 Tendimus ad Dominum per blanda, per aspera Christum,
 Ex quo procedit patri quem spiritus unit.
 Ecce procellosis tibi sancte cucurrimus unde
 Sit rimosa licet, jam tandem littora puppis
 Attigit, & madidum collegit navita velum,

Fluctibus

Fluctibus in mediis te saepe vocavimus ambo ⁽¹⁾,
Anschari, fer opem, ne nos Acheronte sub uno
 Sorbeat infernus, sed possideat paradisus.
Anschari praeful nobis, & civis & exul,
 Luminis ad fontem nos transfer ad omnipotentis
 Regna, quibus habitas in deliciis orientis
 Floridior palma, speciosus sicut oliva
 Ante thronum Domini, quo Rex cum patre perenni
 Jure triumphat, amen, flos virginis & Deus idem.

F i n i s

Vitæ S. Anscharii a Gvaldone Monacho Corbeienfi compositæ.

(1) *Rembertus* scil. & *alter ille*, qui eum in conscribenda S. Anscharii vita adjuvit.

XXXIII.

Legendæ veterum de Sancto Anschario.

Supplementi loco ad *Vitam Sancti Anscharii*, addere lubet *Legendas* aliquot, *Lectiones*, *Hymnos* & *Orationes*, quibus sub Papatu memoriam sancti hujus viri, *Danorum Svecorumque Apostoli*, in ecclesiis suis, praesertim in festo ejus anniversario, majores nostri coluerunt. Sunt eadem exscriptæ partim ex Manuscriptis, partim ex Libris impressis rarioribus, ut sunt *Missalia*, *Breviaria*, *Legende Sanctorum*, quotquot mihi ad manus fuere. Ea, quæ sub No. 1. occurrit, desumpta est ex Collectione Mss. Magnæana in Biblioth. Acad. Hafn. Fascic. No. 670. in 4to, cui Tit: *Historiales Lectiones de Sanctis*. Legendam hanc Arnas Magnæus, ante incendium Hafniense Anni 1728, exscribi fecit ex Codice membran. in 4to, qui in eadem Bibliotheca Capl. Ambros. Part. I. Ord. 4. No. 26. fuit asservatum. No. 2. est fragmentum vetus, sed unde sumtum, nescio, nisi sit ex schedis quibusdam Grammianis. No. 3. ex *Missali Othinienfi* exscripta est, qui Liber rarissimus in Bibliotheca mea comparet. No. 4. ex *Breviario Arosienfi Svecico* (a) descripta, in plurimis convenit cum ea Legenda, quam Clar. *Arrbenius* ex Libro vetusto Ms. *Laurentii Odonis* suæ Vitæ Anscharianæ Editioni pag. 270. sq. subjunxit, paucis tamen mutatis & ordine paululum inverso. No. 5. ex *Breviario* quodam *Svecico*, quod *Skarense* (b) autumo; Hymni, Antiphonæ & Responsoria maximam partem cum iis ex *Breviario Arosienfi* conveniunt, Lectiones autem differunt. No. 6. ex *Missali Hamburgensi*, cujus etiam exemplum ipse posideo. No. 7. Legenda ista habetur in *Passionali Lubecensi*, Lingua Saxonica scripto, quod *Vitas Sanctorum* continet. Ex hisce omnibus Historiæ S. Anscharii haud multum novi accedit. Ad varias tamen in Vita ejus obvias circumstantias confirmandas aliquantum conducunt. Videmus ex iisdem Legendis, *Vitam S. Anscharii*, a *Remberto* compositam, in Septentrione nostro olim, & ante inventam Typographiam, cognitam fuisse.

I. De

(a) De *Breviario Arosienfi*, vid. *Siernmans* Tal om lærda Vetenskapers Tillstånd p. 60. Libri hujus rari exemplar in parva quoque mea supellestili habetur.

(b) Exemplaris, quod posideo, & principium & finis deest, unde dubius sum, cujas hoc fit Breviarium; Quum vero prolixius sit de *Sancta Helena Westgothiæ Patrona*, credo illud *Skarense* esse, de quo vide *Siernmans* Tal om lærda Vetenskapers Tillstånd p. 60.

I. De Sancto Ansgario.

Deus, qui nos annua Beati *Ansgarii* Confessoris tui atque Pontificis solemnia celebrare concedis, præsta, quæsumus, ut devotis ea mentibus celebremus, & ejus patrocinio promerente, plenæ capiamus securitatis augmentum. Per Dominum.

Imperator LODOVICUS, armis strenuus & fide devotissimus, immenso repletus est gaudio, pariterque recolens, quæ olim apud *Danos* circa Dei cultum incepta fuerant, & laudes Deo referens, ardore fidei accensus quærere, quomodo in *partibus aquilonis*, in fine regni sui, sedem constituere posset Episcopalem; unde cognitum esset Episcopo ibi consistenti, illas frequentius prædicationis causa adire partes, & unde etiam omnes inter *barbaras nationes* facilius capere valerent divini ministerii sacramenta.

Cum itaque pro hujusmodi sollicitudine cura vigilanti instaret, quibusdam fidelibus suis referentibus, innotuit ei, quod, quando gloriosæ memoriæ pater suus KAROLUS Augustus omnem *Saxoniam* ferro perdomitam & Christi jugo subditam per Episcopatus divisit, ultimam partem ejusdem Provinciæ, quæ citra aquilonem *ultra Albiam*, nemini Episcoporum commisit, Sed ad hoc reservare decrevit, ut ibi Episcopalem constitueret Sedem, ex qua, Dei gratia referente, etiam Christianæ fidei successio in extraneas proficeret nationes. Quia de re primitivam ibi etiam *Ecclesiam* (c) per quendam Episcopum Galliæ, *Adelegardum* nomine, consecrari fecit. Præterea ipsam Provinciam cuidam Presbytero commisit, nomine *Heridago*, spiritualiter gubernandam. Nec voluit, ut vicini Episcopi aliquid potestatis super eum locum haberent. Quem Episcopum etiam consecrari disposuerat Episcopum, sed velocior de hoc mundo ejus transitus, ne hoc fieret, impedivit.

Post obitum igitur tanti *Augusti*, filio ejus supradicto, sc. Imperatore LODOVICO, in Sede regni ejus collocato, suggerentibus quibusdam, partem illam Provinciæ, quæ *trans Albiam* erat, in duo divisit, & duobus vicinis Episcopis interim commendavit. Non enim satis attendit patris sui super hoc constitutionem, aut certe omnimodo ignoravit. Ista vero facta occasione, quia jam fides, Christi in partibus *Danorum* atque *Sveonum* per Dei gratiam fructificare cœperat, cognito patris sui voto, ne quid ejus studii imperfectum remaneret, una cum consilio Episcoporum ac Synodi, in præfata ultima regione *trans Albiam* in civitate *Hammaburgh* Sedem constituit Archiepiscopalem, cui subjaceret omnis *Nordalbingorum Ecclesia*, & ad quam pertineret omnium *regionum aquilonarium* potestas, ad constituendos Episcopos sive Presbiteros, in illas partes pro Christi nomine destinandos. Ad hanc Sedem igitur Dominum & patrem nostrum sanctissimum *Ansgarium* Imperator Sollemniter consecrari fecit Archiepiscopum (d) per manus *Drogonis* Metensis Episcopi.

Interim quoque Dominus & Pastor noster *Ansgarius* in Diocesi sibi commissa & in partibus *Danorum* strenue suum implebat officium & odore bonæ conversationis multos ad fidem Christi convocabat. Cœpit quoque ex gente *Danorum* atque *Sclavorum* nonnullos pueros emere, aliquos etiam ex captivitate redimere (e), quos ad Dei servitium educavit. Quorum quosdam secum hic retinuit, quosdam vero ad cellam *Thurbolt* nutriendos posuit. Fueruntque hic cum eo ex societate sancti patres, venerabiles Magistri, quorum doctrina & institutione feliciter nobiscum divina religionis crevit opinio.

Verum

(c) Vid. supra p. 449. 503.

(d) Vid. supra p. 450. 515.

(e) Vide supra p. 455.

Verum cum hæc in utraqve parte laudabiliter & digne Domino agerentur, contigit ex improviso, piratas *Hammaburgensem civitatem* navigio circumvenisse. Quod cum inopinate & subito accidisset, spatium nullum pagenses congregandi, quippe cum & *Comes*, qui eo tempore Præfecturam habebat, vir illustris *Benebarius* ^(f), tunc deesset, Dominus Episcopus ibi positus cum his, qui aderant, in urbe ipsa, vel in suburbio manentibus, primo eorum audito adventu, locum ipsum continere voluit, donec majus ei auxilium veniret. Sed impellentibus paganis, & civitate jam obsessa, cum se eis resistere non posse conspiceret, quoniam pignora sanctarum reliquiarum asportarent, præparavit, sicque ipse Clericis suis fuga huc illucque dispersis, sine capta sua vix evasit, & plerique perempti sunt. Denique hostes, arrepta civitate, & succensis omnibus ac direptis, egressi sunt, cum quo quisque casu arripere & secum asportare poterat. Dominusque & pater sanctissimus nullatenus vel animo molestabatur vel labiis peccavit, sed fere omnia, quæ ab initio Episcopatus congregaverat, in momento perdidit, beati Job verba sæpius replicat: Dominus dedit, Dominus abstulit, sic Domino placuit, ita factum est, sit nomen Domini benedictum, Amen.

Qualiter vero Beatus *Ansgarius* in seipso & pro salute animæ suæ exstiterit, qualiterque corpus suum affligerit, jam nunc est tempus enarrandi. Qualiter namque apud nos in Monasterio, omni devotionis studio effulserit, vobis compertum est. Tamen, ut habemus auditum, ipse adolescens & juvenis senibus & grandævis mirandus & imitandus videbatur. Jam vero sumpto apud nos Episcopatu, hunc animum, quem in Monasterio inchoaverat, omnibus modis augmentavit, & vitam omnium sanctorum unitam studebat, specialius tamen *Beati Martini*; Cilicio namque ad carnem indutus erat, non solum in die, sed etiam in nocte, & magno opere populis viam Domini prædicando prodesse studuit. Interdum tamen, ut semetipsum in divina prophetia exerceret, in solitudine manebat. Quodque opus, Cellam aptam constitutam habebat, quam appellabat *Quietum locum* & amicum memoriæ ^(g). Ubi cum paucis demoratus, quotiescunque & prædicatione & ecclesiasticis officiis & ab inquietudine paganorum liberatus esse poterat, illic habitavit. Ita tamen, ut nunquam commodum proprium & solitudinis amorem gregis sibi commissi præponeret utilitati. Porro quousque juventutis aliquatenus potitus est robore, per sæpe panem in pondere & aquam in mensura sumebat. Quo tempore, ut ipse asserbat, etiam non modice temptatus est a spiritu cenodoxiæ.

Studebat namque inimicus humani generis peste jam dicta animam illius interficere, & magnus oculis suis videbatur; Qua de re tristis factus & ad Domini pietatem in oratione conversus postulabat, ut sua cum gratia ab hoc perniciosissima liberaret peste. Quod & factum est. Quia vero in senectute solita nequivit uti parcimonia, studuit hoc elemosinis & orationibus multisque bonis operibus compensare. Præterea cum debilis ei esset vita, infirmitate tamen corporis pene assidue laborabat. Omnis quippe vita ejus *Martyrium* fuit. Nam *ætatis suæ anno sexagesimo quarto*, Episcopatus vero *trigesimo quarto* ^(h), gravi cæpit corporis morbo laborare, jugi sc. *dysinteria*. Qua cum per multos dies, *mensibus* videlicet *quatuor* & amplius, acriter laboraverat, & se ad mortem urgeri sentiret, semper Deo gratias agebat, minoremque dicebat esse laborem ipsum, quam sua mereretur iniquitas.

S s s s s s 2

Denique

(f) Rectius *Bernarius* s. *Bernbarius*, vid. supra p. 455.

(g) Pro *memoriæ* legendum *memori*, vid. supra p. 485.

(h) Vid. supra p. 491.

Denique cum sæpius de eadem re cum discipulo, qui ei bene conscius fuit in omnibus, colloqueretur, & eum summopere consolari voluit, ad memoriam ei revocare studens, quantum in Dei servitio, quantam in corpore pertulerit molestiam, & quod ipsa confirmitas novissima gravis nimium & diutina satis, ei pro *Martyrio* reputari potuisset; Ipse tamen nullo modo recipiens consolationem, in supradicto permanebat mœrore. Unde factum est, ut Dominus servum suum aperte consolari voluit, quatinus tanto mœrore gratiæ suæ remedium portaret. Nam cum quadam die ad Missam in Oratorio consistens, pro hoc ipso nimium sollicitus esset, subito in excessu mentis raptus, audivit vocem quandam, sic vigilans, quæ ipsum vehementer arguit, quod quasi de Dei promissione dubitaret, quod aliqua iniquitas Dei poterat pietatem vincere: Firmissime crede, inquit, nullatenus dubites, quia utrumque tibi Deus sua gratia faciet, & peccata, pro quibus modo sollicitus es, dimittet, & omnia, quæ promisit, implebit.

Qua suscepta consolatione, ipse quoque consolabatur semetipsum. Porro cum per tres menses continuos prædicta laborasset infirmitate, & *Epiphania Domini* transisset, optare cœpit, ut in *die Purificationis Sanctæ Mariæ* ad Domini gloriam transire sibi liceret. Qua festivitate appropinquante, præcepit Clero & pauperibus convivium præparari, ut in ipso sanctissimo die epularentur. Jusfit etiam, ut fierent cerei tres magni ex sua speciali cera. Quibus factis, in ipsa vigilia prædictæ festivitatis fecit eos ante se ferri, & unum ante *altare Sanctæ Mariæ* accendi præcepit, alterum in *altari Sancti Petri*, tertium ante *altare Sancti Johannis Baptistæ*, optans, ut ipsi eum de corpore susciperent egredientem. Cæterum prædicta infirmitate erat fatigatus & attritus, ut pene jam nichil in ejus corpore remaneret, exceptis ossibus, nervis ligatis & corio relictis. Attamen ipse semper in Dei laude se exercebat. Illuscescente jam vero dictæ festivitatis die, pro eo Missas, sicut cottidie soliti erant, omnes, qui affuerent, Sacerdotes celebrabant. Ipse vero ordinare cœpit, qualiter ad populum sermo fieret, asserens, se nichil eo die gustaturum, donec Missa publica esset. Qua finita, cum parumper comedisset & bibisset, per diem totam studiosius suos commonere & ad Domini servitium accendere studuit, nunc generaliter, nunc singillatim quemque, ut poterat, ad Dei ammonens servitium. Maxime tamen ejus cura & sollicitudo fuit de sua *Legatione ad gentes*. Noctem quoque sequentem in talibus ammonitionibus duxit continuam. Fratres vero, qui aderant tunc, & letaniam fecerunt, & preces pro ejus exitu ex more decantarunt. Ammonuit ipse, ut etiam hymnum ad Dei laudem compositum, sc. *Te Deum laudamus*, pariter cantarent, *Fidem* quoque *Catholicam* a Beato Anastasio (i) compositam. Mane vero facto, omnibus, qui aderant, sacerdotibus sacra Missarum sollempnia pro eo celebrantibus, Dominici Corporis & Sangvinis percepto Sacramento, elevatis manibus precabatur, ut, quicumque in eum quocumque modo deliquisset, divina pietas ei remitteret. Deinde versiculos istos cœpit frequentius repetere: Secundum misericordiam tuam memento mei, Tu, propter bonitatem tuam, Domine, &, Deus propitius esto mihi peccatori, &, in manus tuas Domine commendo spiritum meum. Cumque hæc ipse repetere & frequenti anhelitu jam ea non valeret frequentare, fratri cuidam præcepit, ut hæc eadem vice ipsius frequentando cantaret. Sicque oculis in cœlum intentis divinæ gratiæ commendatum spiritum exhalavit.

(i) Leg. *Anastasio*.

2. *Novæ Legendæ de Ansgario Episcopo.*

Beatus Ansgarius ab infantia divino instinctu monitus est cælestem vitam ac-
ceptare. Nam cum quinque esset annorum, Mater ejus devotissima defuncta est.
Deinde cum a Patre ad scholas esset positus atque cum aliis coævis pueriliter luderet, ha-
buit visionem in sompnis quadam nocte, quod ipse in cænoſo loco positus esset, vidit-
que non longe a se viam amœnissimam, in qua procedebat quadam Domina omni
gloria refulgens, quam matrem Domini indubitanter credebatur, sequebanturque eam
multæ dealbatae, inter quas vidit & matrem suam.

Lectio II. Cum ad eam pueriliter vellet accurrere, dixit prædicta Domina ad
eum: fili, vis ad matrem tuam venire? Cui, cum respondisset, se libenter velle, illa
intulit: si nobiscum esse volueris, omnem vanitatem & jocos pueriles debes dimittere,
ac te ipsum in gravitate vitæ custodire, valde enim detestamur vana & otiosa, nec in
nostro conventu poterit esse, qui his fuerit delectatus. Igitur post hanc visionem pue-
rilia consortia vitans, maturitatem sectabatur, atque Monasterium intrans, orationi-
bus & vigiliis & abstinentiæ operam dedit.

Lectio III. Accidit post hæc, ut quidam HARALDUS Rex Danorum per
æmulos a regno fugaretur. Qui supplex ivit ad Christianissimum Imperatorem LU-
DOWICUM, qui patri suo KAROLO MAGNO in imperio successerat, petens ab eo
auxilium pro recuperatione regni sui, Imperator promisit auxilium, dummodo fidem
reciperet Christianam. Fidem igitur recepit, quem Imperator de sacro fonte levavit,
ac in filium adoptavit, ei que auxilium delegavit.

Lectio IIII. Dum autem HARALDUS versus *Daciam* redire deberet, petivit
ab Imperatore virum industrium, qui ipsum & populum suum in spiritualibus edoce-
ret. Dum autem de tali viro Imperator inquireret, Abbas sancti *Ansgarii* de ipso
ſvasit, quod pro hoc tamquam summe ydoneus mitteretur. Veniens igitur servus
Dei cum HARALDO in *Daciam*, cœpit constanter verbum Domini prædicare, mul-
tique ejus exemplo & doctrina ad Dominum convertebantur.

Lectio V. Post hæc venerunt *Legati Svecorum* ad Imperatorem, qui inter
alia postulabant ab eo prædicatores fidei Christianæ. Quod audiens religiosissimus Im-
perator gavisus est, misitque iterum *Ansgarium* Dei, ut etiam *Svecis* communicaret
viam veritatis. Dum autem in via esset, incidit in piratas, amisissive libris & rebus,
cum magno labore prædicando in *partes Sveciæ* venit, ubi fide Christi prædicata ac
Ecclesia constructa, post annum & dimidium rediit ad Imperatorem, indicans, quanta
per eum fecerat Deus.

Lectio VI. Audiens devotus Imperator fidem Christi seminatam in partibus
Aqvilonis, exhilaratus gaudio cogitare cœpit, ubi in illis partibus poneret sedem Epi-
scopalem, ut noviter conversis sacramenta fidei non deessent. Habito igitur Consilio
cum multis Episcopis & aliis solempnibus personis, in ultima regione *Saxoniae Trans-*
albiana in *Civitate Hamburgensi* Sedem constituit Archiepiscopalem, cui subjaceret
universa *Northelbingorum Ecclesia*, & ad quam pertineret instituere Episcopos sive
Presbyteros illarum regionum.

Lectio VII. Ad hanc autem Sedem consecrari fecit Imperator *Beatum Ansga-*
rium per manus *Dragonis* Præſulis Metensis, astantibus Episcopis & aliis Ecclesiastici
ordinis viris. Deinde misit ad Sedem Apostolicam, ut summus Pontifex Dominus
Gregorius IV. sua auctoritate, quod factum fuerat, in perpetuum confirmaret. Qui
consentiens, *Beatum Ansgarium* coram se stantem gentibus *Danorum, Svecorum,*
Sclavo-

Sclavorum ^(k), & omnium *aquilonarium & orientalium nationum* Archiepiscopum delegavit.

Lectio VIII. Regressus autem a Domino Papa cum ad sedem suam pervenisset, quendam *Gaubertum* consecrans Episcopum ad partes direxit Svecorum, ipse vero in Diocesi sibi commissa, scilicet in partibus Danorum, suum officium exercebat, verbo & exemplo ad Dei cultum populum inducendo, viamque virtutum, quam in Monasteriis cœperat, in Episcopatu servare curabat. Cum autem XXXIII. annis Episcopatum rexisset, cœpit morbo gravi laborare. Cumque III. mensibus infirmitas perdurasset, sensit sibi mortem imminere, Deoque se vocanti semper gratias agebat.

Lectio IX. Fratres vero, qui aderant cum Letaniam & Psalmos secundum morem pro ejus exitu canerent, monuit, ut etiam hymnum ad laudem Dei compositum sc. *Te Deum laudamus*, Fidemque Catholicam, quam Athanasius compilaverat, recitarent. Sumpto vero Dominici Corporis sacramento elevatis manibus invocavit Dominum, ut quicumque in eum deliquisset, divina ei pietas indulgeret, denique frequenter repetens hos versiculos: Secundum misericordiam tuam memento mei, propter bonitatem tuam, Domine, & in manus tuas Domine commendo spiritum meum, erectis sursum oculis obdormivit in Domino.

3. *Ex Missali Othinienfi*, impress. Lubecæ per Lucam Brandis 1497. in 4to.

Antiph. Sacerdos & Pontifex.

Vers. Amavit.

Collecta. Deus, qui populo tuo salutis eterne *beatum Anscharium* ministrum tribuisti, presta, quesumus, ut, quem doctorem vite habuimus in terris, intercessorem semper habere mereamur in celis.

Cantus de Confessore & Pontifice.

Sanctus Anscharius ab infanzia divino instinctu monitus est celestem vitam accitare. Nam cum *quinque* esset annorum, mater ejus devotissima defuncta est. Deinde cum ad *Scolas* esset positus, atque cum aliis coëvis suis pueriliter luderet, habuit visionem in sompnis quadam nocte, quod ipse in loco cenoso esset positus, viditque non longe a se viam amenissimam, in qua procedebat domina, omni gloria refulgens, quam matrem Dei indubitanter credebatur. Sequebanturque eam multe dealbate, inter quas vidit & matrem suam. Tu &c.

Lectio II. Indeque ad eam modo puerili vellet occurrere, dixit predicta domina ad eum: Fili, vis ad matrem tuam venire. Qui cum respondisset, se libenter velle, illa intulit: Si nobiscum esse volueris, omnem vanitatem & jocos pueriles debes dimittere, ac temetipsum in gravitate vite custodire. Tu &c.

Lectio III. Vana enim detestamur & ociosa, nec in nostro conventu poterit esse, qui his fuerit delectatus. Igitur post hanc visionem puerilia consortia vitans, maturitatem sectabatur, atque *Monasterium* intrans, orationibus, vigiliis, & abstinenciis operam dabat. Accidit post hec, ut quidam HARALDUS *Rex Danorum* per emulos a regno fugaretur. Qui supplex iit ad christianissimum Imperatorem LODOWICUM, qui patri suo KAROLO MAGNO in imperio successit, petens ab eo auxilium pro recuperatione sui regni. Imperator promisit auxilium, dummodo reciperet fidem christianam. Tu &c.

Lectio IV.

(k) Hinc patet, exemplaria *Vitæ S. Anscharii*, quæ olim Septentrionales nostri habuerunt, fuisse incorrupta & a notis illis interpolationibus *Islandon, Grönládon, Skrifindon* &c. libera. Vide supra p. 451.

Lectio IV. Fidem igitur recepit, quem Imperator de fonte levavit ac in filium adoptavit, ei que auxilium delegavit. Cum autem HARALDUS versus *Daciam* rediret, petivit ab Imperatore virum industrem, qui ipsum & populum suum in spiritualibus edoceret. Dum autem de tali viro Imperator inquireret, Abbas *Sancti Anscharii* de ipso svasit, quod pro hoc tanquam summe necessarius mitteretur. Tu autem &c.

Lectio quinta. Veniens igitur servus Dei cum HARALDO in *Daciam*, cepit constanter verbum Dei predicare, multi que ejus exemplo & doctrina ad Dominum convertebantur. Post hec venerunt *Legati Sueuorum* ad *Imperatorem*, qui inter alia postulabant ab eo Predicatorem fidei christiane. Tu &c.

Lectio sexta. Quod audiens religiosissimus *Imperator*, gavisus est. Misitque iterum *Anscharium* servum Dei, ut etiam *Suevis* annunciaret viam veritatis. Dum autem in via esset, incidit in piratas. Amisissis que libris & rebus, cum magno labore predicando in partes *Svecie* venit. Ubi fide Christi predicata, & *Ecclesia* constructa, post annum & dimidium rediit ad *Imperatorem*, indicans, quanta per eum fecit Deus. Tu autem &c.

Omelia de Sancto Anschario. Sint lumbi vestri &c.

4. *Ex Breviario Arosiensi*, Basil. 1513. 8.

Sancti Ansgarii ad vespervas Capitulum. Ecce Sacerdos.

Resp. *Ansgari* dedi te in lucem gentium, ut sis salus mea. Usque ad extremum terre Reges videbunt, & consurgent Principes, & adorabunt dominum.

Vers. Ego elegi te, ut eas, & fructus afferas, & fructus tui maneant.

Hymnus.

Ansgari, Pater optime, errantes nos in devio
 Reduc tuo munimine, servans sub Christi gremio.
Danis & *Suevis* gratie donum fidemque predicans
 Pugil fortis in acie gentes Deo sanctificas.
 Notam facis incredulis doctrinam evangelicam,
 Lucem ministras populis, ducis in viam celicam.
 Bonus pastor viriliter gregem pascis dominicum
 Informans quod veraciter Christum colat magnificum.
 Prudens talenta gratie & lucris magnitudinem
 Adducis Regi glorie in pacis pulcritudinem.

Super Magnificat Ant.

LUDOVICUS Imperator dirigit *Ansgarium*,
 Ut sit *Danis* legislator, docens evangelium,
 Celi spargit ex thesauro veritatis gratiam
 Ex doctrine profert auro fidei constantiam.

Collecta. Exaudi, quesumus domine, preces nostras, quas in sancti Confessoris tui atque Pontificis *Ansgarii* solemnitate deferimus: & ejus, qui tibi digne meruit famulari, intercedentibus meritis, ab omnibus nos absolve peccatis. Per &c.

Invitatorium.

Summo Regi supernorum jubilemus pariter,
 Ejus laudes & sanctorum psallentes solenniter.

In I. nocturno Antiphona.

In etate juventutis crevit cum *Ansgario*
 Decus morum, lux virtutis, Dei benedictio.

Tcccccc 2

Antiphona.

Antiphona.

Factus frater monachorum, per virtutes floruit,
Ad conventum supernorum se totus disposuit.

Antiphona.

Primo *Danis*, tandem *Suevis*, fidem Christi predicat,
Nec formidat, quod hec sevis gens se factis implicat.

Lectio I. Sanctissimi patris *Ansgarii* religiosa sanctitas, divina largiente gratia, ab juventute crescere cepit etate: & per singula etatum momenta sua multiplicavit augmenta. Nam ab infantia sua spiritualibus revelationibus celitus inspiratus: & per domini gratiam sepius est superna revelatione admonitus: ut mentem suam a terrenis disjungens toto corde celestibus inhiaret.

Respons.

LUDOUICO preces ferunt *Legati de Suecia* (l),
Et doctores sibi querunt predicandi gratia.

Vers.

Doctor mitis, Dei vitis, offertur *Ansgarius*,
Prædicandi gratia.

Lectio II. Cum adhuc puerulus esset, & cum coëvis suis pueriliter ageret, & discursibus inanibus atque jocis operam potius quam discipline discende daret. Videbatur sibi quadam nocte, quod esset in quodam loco nimis lutofo & lubrico, ita quod inde sine difficultate magna exire non posset.

Respons.

Profert verbum vox divina radiando celitus,
Quod procedat in doctrina, & virtute spiritus.

Vers.

Prevenisti eum, domine, in benedictionibus dulcedinis.

Lectio III. Extra illum locum vidit viam amenissimam & precedentem dominam, omni ornatu & honestate ornatam, & plures alias dominas, inter quas erat mater sua, ad quam cum vellet occurrere, dixit ei principalis domina, quam ille beatam Mariam indubitanter esse credebat: Si nostre societatis particeps esse volueris, omnem vanitatem debes fugere, & jocos pueriles dimittere, & te ipsum in gravitate vite custodire: Valde enim detestamur omnia, que vana & ociosa sunt, nec potest in nostro conventu esse quicumque his fuerit delectatus.

Respons.

Tribulatus ex labore, *Bircum* (m) tandem attigit,
Quem *Rex Sueuo* cum honore reverenter colligit.

Vers. Deduxisti eum, domine, in via tua, & ingressus est in veritate tua.

In II. nocturno, Antiphona.

Pro paganis convertendis fervida devotio
Cor accendit & extendit in doctrine studio.

Antiphona.

Monstrat sursum inspirando dei revelatio,
Quod procedit germinando sua predicatio.

Antiphona.

Stans in *Berca* per doctrinam fideles multiplicat,
Offert pravis medicinam & Christum magnificat.

Lectio III.

(l) Vid. supra p. 442. 514.

(m) Vide supra p. 444. sq.

Lectio IIII. Post hoc apud *Corbegiam* tonsoratus atque in monasticis disciplinis positus cepit ad se redire & omni postposita levitate devotionis divine cepit amore langvescere, totumque in Dei servitio se convertens orationibus atque vigiliis & abstinentie operam dabat.

Respons.

Prefectus Dei inclytus, fidelis *Erigarius* ⁽ⁿ⁾,
Totus in fide floruit, miraculisque claruit.

Vers.

Domum suam magnificat & templum domini dedicat.

Lectio V. Beatus igitur *Ansgarius*, inter paganos constitutus, cepit verbo Dei insistere: & quoscunque poterat, ad viam veritatis movere. Multi etiam doctrina ejus & exemplo ad fidem convertebantur, & crescebant quotidie, qui salvi fiebant in domino.

Resp.

Benigne *Bercam* respicit, dans *Symonem* ^(o) Pontificem,
Qui lapsos fide reficit, scandens virtutum apicem.

Vers.

Verbis, factis & moribus, dat fidem infidelibus.

Lectio VI. Cujus gloriosi Pontificis sanctitatem Reges honorabant, pastores ecclesiarum in magna celebratione celebrabant, clerus multiplicabatur, & admirabatur populus universus, cujus exempla si quis imitari voluerit, conversationem in terris quodammodo celestem habebit. Si quis doctrinam ejus servaverit, viam mandatorum Dei sine errore tenebit. Si quis exhortationes ejus attenderit, laqueos inimici precavere poterit.

Resp.

Hunc *Symonem* vi depulit pravorum persecutio,
Nitardumque mors sustulit, in fidei martyrio.

Vers.

Vitam duxit feliciter hic *Nitardus* presbyter. In.

In tertio nocturno, Antiphona.

Danis in *Sleswik* fabricat *Ansgarius* Ecclesiam,
Fidem Christi fortificat *Rex* mitis per potentiam.

Antiphona.

Illic diversi confluunt nationum populi
In fideque proficiunt, Deo servire seduli.

Antiphona.

Hic sanctus *Ripam* eligit, Ecclesiamque constituit,
Illic fideles colligit, presbyterosque statuit.

Lectio VII. Totus igne divine contemplationis succensus meditabatur celestia, & totis desideriis ferebatur sursum in celum cupiens dissolvi & esse cum Christo. Et tandem etate & laboribus fatigatus. Anno etatis sue sexagesimo ^(p) gravi corporis infirmitate laborare cepit, que infirmitas per quatuor menses & amplius perdurabat: & sic attritus & consumptus fuit, ut pene jam in corpore ejus nihil remaneret, exceptis ossibus & nervis. Tu autem &c.

Resp.

(n) De *Herigario*, vid. supra p. 448.

(o) *Gauthertum* scilicet, quem *Simonis* nomine in consecratione honorarunt, vid. supra p. 454.

(p) Vide supra p. 491.

Resp. In excelsis sedens throno, sic ait *Ansgario*: Audite Infule, & attendite populi, de longe dominus ab utero vocavit me.

Verf. De ventre matris mee recordatus est nominis mei.

Lectio VIII. Et cum in Dei laudibus perseverans, Deo semper gratias agebat, & astantes nunc omnes singillatim quemque ad puritatem fidei & divinum servitium animabat. Sacra communione percepta, elevatis manibus precabatur, ut quicquid in eum quoquo modo peccasset, divina pietas indulgeret. Sicque in celum oculis intentis divine gratie commendatum spiritum exhalabat.

Responsorium. Posuit os tuum dominus quasi gladium acutum, in umbra manus sue protexit te. Et posuit te quasi sagittam electam.

Verf. *Ansgari* servus meus tu, quia in te gloriabor. Et posuit &c.

Lectio IX. Beatus *Ansgarius* dum adhuc viveret, suis sanctis orationibus sacri olei unctione plurimos a diversis languoribus & morbis curabat. Cum certatim ad eum non solum de ipsius diocesi, sed etiam de longinquo confluebant infirmi, medicinam ab eo poscentes & recipientes integram sanitatem, & confirmationem fidei in gentibus & ad laudem & gloriam domini nostri Jesu Christi, qui cum sanctis suis est mirabilis & gloriosus & benedictus in secula.

Resp. *Ansgari* &c.

Ad laudem Antiphona. Missam sibi prophetiam audit vir angelicus, quod at *Suevis* celi viam, dux sit apostolicus.

Antiphona.

Ad *Sueuones* iterato missus, sacerdotibus
Voto semper astat grato pro Dei cultoribus.

Antiphona.

Tam etate quam labore consumptus *Ansgarius*,
Gravi cepit ex langvore infirmari fortius.

Antiphona.

Tandem pellis sola restat cum nervis & osibus
Totus tamen fervens extat in divinis laudibus.

Antiphona.

Ad augendam fidem Christi fratres omnes excitat,
Infra fidem grates sisti Deo plorans supplicat.

Hymnus.

Vidit puer *Ansgarius* quandam raptus in spiritu
Prefulgidam decentius celorum in exercitu.
Ipsam constanter credidit Mariam esse virginem,
Que sibi mitis edidit talem sermonis ordinem:
Si vis nostro consortio & nostra frui gloria,
Vitabis omni studio jocos & puerilia.
Vanus quivis displiceat discursus & lascivia,
Maturus sis & faciet te Christi sapientia.
Nam detestamur ocia, contempto vaniloquio,
Virtutum excellentia nostro servit palatio.
Post hec crescens appetere cepit virtutum federa,
Christum ferventer colere fide transcendens sydera.
Deo patri sit &c.

Super Bened. Antiph.

Langvidorum multitudo suis sanctis precibus
Surgit sana fortitudo daturque debilibus,
Infirmantes apportantur ex diversis partibus,
Omnes Christum confitentur, restitutis viribus.

Ad Magnificat Antiphona.

In extremo terre sita est *Sweuonum regio*,
In pagana forde trita traditur *Ansgario*
Per doctrinam quod polita fiat habitatio
Christo qui est salus & vita summaque protectio.

5. *Ex Breviario quodam Svecico, forte Scarenfi, impresso
Nurnbergi 1498. 4to.*

De sancto Ansgario Episcopo & Confessore.

Ad vesperas Responsio. Ansgari dedi.

Hymnus.

Ansgari, Pater optime, errantes nos in devio
Reduc tuo juvamine, fervans sub Christi gremio.
Danis & Sueis gratie donum fidemque predicas,
Pugil fortis in acie gentes Deo sanctificas,
Notam facis incredulis doctrinam evangelicam,
Lucem ministrans populis, ducis in viam celicam.
Bonus pastor viriliter gregem pascis dominicum,
Informans quod veraciter, Christum colat magnificum.
Prudens talenta gratie cum lucri magnitudine,
Adducis Regi glorie in pacis pulcritudine.
Deo Patri fit gloria, ejusque soli Filio,
Cum Spiritu Paraclito in sempiterno seculo.

Ad Magnificat Antiphona.

LUDOUICUS Imperator dirigit *Ansgarium*,
Ut sit *Sueis* legislator, docens evangelium,
Celi spargit ex thesauro veritatis gratiam
Ex doctrine profert auro fidei constantiam.

Collecta. Exaudi, quesumus Domine, preces nostras, quas in sancti Confessoris tui atque Pontificis *Ansgarii* solennitate deferimus, & ejus, qui tibi digne meruit famulari, intercedentibus meritis, ab omnibus nos absolve peccatis. Per Dominum, &c.

Invitorium.

Summo Regi supernorum jubilemus pariter,
Ejus laudes & Sanctorum psallentes solenniter

Psalms. Venite.

In I. nocturno Antiphona.

In etate juventutis crevit cum *Ansgario*
Decus morum lux virtutis Dei benedictio.

*Psalms de uno Confessore & Pontifice.**Antiphona.*

Factus frater Monachorum per virtutes floruit,
Ad conventum supernorum se totum disposuit.

U u u u u u 2

Antiphona.

Antiphona

Primo *Danis*, tandem *Sueis* fidem Christi predicat,
Nec formidat, quod hec seuis gens se factis implicat.

Legenda require infra post historiā.

Respons. I.

LUDOUICO preces ferunt *Legati de Suecia*,
Et doctores sibi querunt, predicandi gratia.

Vers. Doctor mitis, Dei vitis, offertur *Ansgarius* Predic.

Respons. II.

Profert verbum vox divina radiando celitus
Quod procedat in doctrina & virtute spiritus.

Vers. Prevenisti eum domine in benedictionibus dulcedinis, &

Respons. III.

Tribulatus ex labore *Bircham* tandem attigit,
Quem Rex *Bero* cum honore reverenter colligit.

Vers. Deduxisti eum Domine in via tua, & ingressus est in veritate tua, quem.

In II. nocturno Antiphona.

Pro paganis convertendis fervida devotio
Cor accendit & extendit in doctrine studio.

Antiphona.

Monstrat sursum inspirando Dei revelatio,
Quod procedit germinando sua predicatio.

Antiphona.

Stans in *Bircha* per doctrinam fideles multiplicat,
Offert pravis medicinam & Christum magnificat.

Respons.

Prefectus Regis inclitus, fidelis *Erigarius*
Totus in fide floruit, Miraculisque claruit.

Vers.

Domum suam magnificat, & templum Deo dedicat. Mi.

Respons.

Benigne *Bercham* respicit, dans *Symonem* Pontificem,
Qui lapsos fide reficit, scandens virtutum apicem.

Vers.

Verbis, factis & moribus dat fidem infidelibus. Sancta.

Respons.

Hunc *Simonem* vi repulit pravorum persecutio.
Richardum (q) morte sustulit in fidei martirio.

Vers.

Vitam duxit feliciter hic *Ricardus* presbiter. In.

In III. nocturno Antiphona.

Danis in *Sleswik* fabricat *Ansgarius* Ecclesiam (r),
Fidem Christi fortificat Rex mitis per potentiam.

Antiphona.

Illic diversi confluunt nacionum populi
Et in fide proficiunt Deo servire seduli

Antiphona.

(q) Pro *Richardum* lege *Nirbardum*, vid. supra p. 456.

(r) Vide supra p. 470.

Antiphona.

Hinc Sanctus *Ripam* elegit Ecclesiamque construit,
Illic fideles colligit presbiterosque statuit.

Respons.

In excelso sedens throno sic ait *Ansgario*:
Audite insule & attendite populi de longe,
Dominus ab utero vocavit me.

Vers. de ventre matris mee recordatus est nominis mei. Ab.

Respons. Posuit os tuum dominus quasi gladium acutum, in umbra manus sue protexit te, & posuit te quasi sagittam electam.

Vers. *Ansgari* servus meus es tu, quia in te gloriabor. Et po.

Responsorium. *Ansgari*, dedi te in salutem gentium, ut sis salus in ea usque ad extremum terre, Reges videbunt & consurgent Principes, & adorabunt dominum.

Vers. Ego elegi te, ut eas, & fructus afferas, & fructus tui maneant. Et.

Ad laudem Antiphona.

Missam sibi prophetiam audit vir angelicus,
Quod det *Sweis* celi viam, dux fit apostolicus.

Antiphona.

Ad *Sueones* iterato missis sacerdotibus,
Voto semper astat grato pro Dei cultoribus.

Antiphona.

Tam etate quam labore consumtus *Ansgarius*,
Gravi cepit ex langvore infirmari fortius.

Antiphona.

Tandem pellis sola restat cum nervis & ossibus,
Totus tamen fervens extat in divinis laudibus.

Antiphona.

Ad augendam fidem Christi fratres omnes excitat,
Infra fidem gentes sisti Deo plorans supplicat.

Ymnus.

Vidit puer *Ansgarius* raptus quandam in spiritu
Prefulgidam decentius celorum in exercitu.
Ipsam constanter credidit Mariam esse virginem,
Que sibi mitis edidit talem sermonis ordinem.
Si vis nostro consortio & nostra frui gloria,
Vitabis omni studio jocos & puerilia.
Vani quivis displiceat discursus & lascivia,
Maturus sis & faciet te Cristi sapientia.
Nam detestamur ocia, contempto vaniloquio,
Virtutum excellentia nostro servit solatio.
Posthec crescens appetere cepit virtutum federa,
Cristum ferventer colere fide transcendens sydera.
Deo patri sit gloria.

Ad Bened. Antiphona.

Langvidorum multitudo suis sanctis precibus
Surgit sana fortitudo daturque debilibus

Infirmantes

Infirmantes apportantur ex diversis partibus
Omnes Crīstum confitentur restitutis viribus.

Super Magnificat Antiphona.

In extremo terre sita est *Sueonum regio*,
In pagana forte trita traditur *Ansgario*
Per doctrinam, quod polita fiat habitatio
Crīsto, qui est lux & vita summaque perfectio.

Sequuntur jam lectiones ex gestis ejusdem.

Lectio I. Anno ab incarnatione Domini *Octingentesimo quadregesimo quinto* (s), contigit, *Sueonum Legatos* ad cristianissimum Regem & Imperatorem *LUDOVICUM, Karoli Magni* Imperatoris filium, directos venisse: Qui inter alia legationis sue mandata dixerunt, multos esse in gente sua, qui cristiane religionis cultum suscipere desiderarent, Regis quoque sui animum ad hoc satis benivolum esse, ut Predicatores eis destinaret idoneos. Tu.

Lectio II. Igitur ad Imperatoris instantiam beatus *Ansgarius* sibi *Sueonum Legationem* assumpsit, cepitque toto cordis fervore in Dei amore exardescere, & omne gaudium existimare, si lucrandis Deo animabus sibi liceret insistere, & in hac Legatione, si quid adversitatis accideret, proposuit patienter tollerare pro Crīsto.

Lectio III. Unde in quadam nocte subito in extasi raptus vidit immensi luminis claritatem supra solis radios. Et audivit vocem dicentem: Vade & annuncia gentibus verbum Dei. Fratri vero venerabili *Vicmaro* (t), sibi in socium adjuncto, apud *Danos* autem, quibus jam idem verbum Dei predicaverat, loco sui devotissimum patrem, fratrem *Gildemarum* (u), fide & operibus bonis probatum, & in zelo Dei ferventissimum reliquit.

Lectio IIII. Cum gravi itaque difficultate & in mari & in terra maximis tribulationibus fatigati, & a piratis spoliati, devenerunt ad *portum Sueonum*, qui dicitur *Birchoe*, ubi benigne a Rege eorum, qui *Biorn* (v) vocabatur, suscepti sunt. Adepta est itaque licentia ibi manendi & evangelium Crīsti predicandi. Concessa quoque libertas, ut quicumque vellent, eorum doctrinam libere audirent, & devote baptismi gratiam susciperent.

Lectio V. Inter quos Prefectus loci & Consiliarius Regis amabilis, *Erigarius* nomine, quod nunc communiter dicitur *Ericus* (x), sacri baptismatis donum suscepit, atque in fide catholica ferventissimus extitit. Ipse namque non multo post *Ecclesiam* ex sua hereditate fabricavit, & in Dei servitio se religiosissime exercuit.

Lectio VI. Peracto itaque anno cum dimidio, servi Dei ad Imperatorem reversi sunt, narrantes, quanta cum eis dominus fecerat: & quod hostium fidei in illis partibus ad vocationem gentium patefactum esset. Quibus auditis, Imperator immenso letificabatur gaudio de fidei profectu tam apud *Danos* quam apud *Sueones*: & gratias omnipotenti Deo referebat.

Lectio VII. A Sede etiam apostolica obtinuit, quod *Hamborgh* esset Metropolis pro terris illis, ad quam beatus *Ansgarius* Archiepiscopus consecratus est, & in partibus aqvilonis multa pro lucrandis animabus dispensavit, ac plures religioni christiane

(s) Hic Annus 845, qui & paulo infra occurrit, omnino falsus est: Legati autem Svecici Anno 829. ad Imperatorem venerunt, Vid. supra p. 442. 514.

(t) Supra p. 443. legitur *Witmarus*.

(u) Nomen recte scribitur *Gislemarus*, supra p. 443.

(v) In Vita S. Anscharii supra p. 445. *Bern*, alias *Bero*, Conf. p. 447.

(x) De *Herigario* ejusque nomine, vid. supra p. 448.

stiane adjunxit, atque in fide catholica roboravit. Tandem visum est sibi necessarium, quod aliquis sibi ordinaretur adjutor, qui in partibus *Sueonum* ministerii Episcopalis officii fungeretur: qui in regione *Suenonum* tam longe posita semper presens esse deberet Pontifex.

Lectio VIII. Itaque auctoritate apostolica quendam *Simonem* ordinavit Episcopum, & ad *partes Sueonum* direxit. Qui honorifice a Rege, *BIORN* vocato, & a populo susceptus est. Cepitque cum benivolentia omnium inibi *Ecclesiam* fabricare & publice evangelium Dei predicare. Fiebatque gaudium christianis ibidem degentibus, & de die in diem numerus credentium augebatur.

Lectio IX. Beatus etiam *Ansgarius*, dum adhuc viveret, suis sanctis orationibus & olei sacri unctione plurimos a diversis langvoribus & morbis curabat. Unde certatim ad eum non solum de ipsius diocesi, sed etiam de longinquis, confluebant infirmi, medicinam ab eo poscentes, & recipientes integram sanitatem. Ad confirmationem fidei in gentibus & ad laudem & gloriam domini nostri Jhesu Christi: qui in sanctis suis est mirabilis & gloriosus & benedictus in secula. Amen.

Sequentia de S. Ansgario, ex eodem Missali, ad Festum Patronorum Sueciæ.

Lectio III. Anno igitur incarnationis dominice *Octingentesimo quadragésimo quinto* (y), facta est manus misericordie Dei super *Aquilonis extrema*: ut a gentilitatis errore converterentur ad Dominum. Cum enim per idem tempus cristianissimus Princeps *LUDOUICUS, Karoli Magni* Imperatoris filius, arcem teneret imperii, ipse paterne pietatis circa dilationem fidei devotissimus imitator, subacta jam fidei per Patrem Saxonia, sollicitè studuit *Danorum gentem* cum eorum confiniis, apud *Albam* positis, & aliis maritimis regionibus adjungere fidei cristiane. T.

Respons.

Post doctrinam Salvatoris succedit Apostolica
Veram fidem creatoris Lex docet evangelica,
Ad ovile redemptoris concurret plebs catholica.

Vers.

Ecclesia dominica cum jubilo multiplica
Devota laudum cantica. Ad.

In II. nocturno, Antiphona.

Rex celorum incarnatus & in mundo conversatus
Elegit terre medium,
Hic salutem operatus ad extremos incolatus
Diffudit beneficium.

Antiphona.

Dum de Syon lex exivit verbumque vocis domini,
Successive acquisivit gentes suo nomini.

Antiphona.

Ab extremis aquilonis intrat sanctis cum patronis
Plenitudo gentium:
Salus ex Judeis nata ad extremos dilatata
Vite confert premium.

Lectio IIII. Cum vero hujus rei gratia prelatorum & principum multitudinem congregasset: & misterium consilii sui aperuisset eisdem, omnium unanimi consensu

X x x x x x x 2

ad

(y) Vide paulo supra Not. (s).

ad tante pietatis officium assumptus est venerabilis pater & Deo dignus *Ansgarius*. Qui cum Imperatoris & Principum congregatorum rogatu verbi divini semina prefatis populis eroganda suscepisset. Accidit interim, *Sueorum nuncios* ad eundem Imperatorem directos, inter cetera sue Legationis archana referre, multos esse in gente sua, qui cristiane religionis cultum vellent suscipere, Regisque sui animum ad hoc plurimum inclinatum. Tu.

Respons.

Vasti orbis extrema latera sic fundavit divina dextera,
Ut dilata salutis munera non inferrent electis vulnera.

Vers.

Fremunt hostes, turbantur infera,
Viam Christus pandit ad ethera. Ut dila.

Lectio V. Quo audito, piissimus Princeps exultans in domino, beatum *Ansgarium* rogavit instantius: ut qui jam vicinarum gentium Legationem susceperat, eci-
am *genti Sueorum* annunciator evangelicus esset & pastor. At ille qui totus saluti stu-
debat animarum, sponte se periculis obtulit & labori. Et tandem cum multo dispen-
dio ac labore in *Sueciam* se transferens, ad *Civitatem Byrkö* ⁽²⁾ cum difficultate per-
venit.

Respons.

Hora cene paratis omnibus mandat Christus extremis gentibus,
Mis sis servis verbo potentibus, ut electis intersint fratribus.

Vers. Ad hoc negotium tam necessarium elegit nuncium *Sanctum Ansgarium*.

Lectio VI. Benigne autem cum suo collega *Witmaro* susceptus a Rege, con-
cessa licentia evangelium predicandi, cepit cum fiducia seminare verbum Dei, multi-
que credentes in Christum baptizati sunt. Inter quos Prefectus loci Regisque Consi-
liarius, *Erigarius* nomine, vocabulo ipso in nomen *Ericus* ^(a) exinde mutato, sacrum
baptisma suscepit, & fidelis usque ad finem permansit, qui, fundata in hereditate sua
Ecclesia, multis dabat monimenta salutis.

Respons.

Provocatus inimicus, servus hostis & antiquus
Nostre salutis invidus,
Septem secum neqviores veritatis subverfores
Coassumit lividus.

Vers.

Demonia neqvissima procurant quod novissima
Peiora sint prioribus. Septem.

In III. nocturno Antiphona.

Inter Patronos Suecie primatum tenet curie
Celestis Imperatrix,
Que multiformi gratia depressis in angustia
Succurrit miseratrix.

Antiphona.

Baptista Christi previe *Laurenti* martyr inclite,
Sit vestrum patrocinium semper nostrum presidium.

Antiphona.

(2) Paulo supra nominatur *Portus Sveonum*, qui nominatur *Birchoe*, quod nomen, æque ac *Byrkö*, convenit cum hodierno Insulæ *Biörkö* nomine. In Vita S. Anscharii dicitur *Byrca* sive *Birca*, vid. supra p. 444.

(a) Vid. supra p. 448.

Antiphona.

Qvos direxit *Anglia* nostre salutis gratia,
 Et qvos produxit *Suecia*, qvi modo sunt in gloria,
 Hos petimus humiliter, & credimus stabiliter,
 Qvod nostra sint refugia.

Omelia dominicalis habeatur.

Lectio VII. Hiis itaqve rite peractis, servus Dei *Ansgarius* ad propria remeavit. Post cujus dormitionem facta est fames audiendi verbum Dei in terra *Sueorum*. Factaqve sunt novissima peiora prioribus, populo ad ritum paganitatis & ad ydola redeunte. Qvod cernens ille celestis agricola, cujus miserationes super omnia opera ejus, vineeqve sue desolate compatiens, excitavit cor fidelis athlete sui *Sancti Sigfridi* Eboracensis Archiepiscopi, qvi, relicta sublimi archiepiscopali sede, parentibus & amicis, ministerium ad Spiritum Sanctum cum assumpserat, letus aggreditur, elegitqve peregrinari pro Domino, non veritus incredule gentis experiri feritatem &c.

6. *Ex Missali Hamburgensi*, impress. Argentinæ 1509. fol.

Ansgarii Episcopi.

Introitus. Statuit ei Dominus.

Collecta. Deus, qvi hodiernam diem sacratissimam nobis beati *Ansgarii* Confessoris tui atqve Pontificis solennitate tribuisti, adesto propitius ecclesie tue precibus, ut cujus gloriatur meritis, muniatur suffragiis.

Epistola. Ecce Sacerdos magnus, qvi in vi &c.

Gra. Juravit. Alleluia.

Vers. Sidus aureum aule Christi, *Ansgari* pater, funde pro nobis preces ad Deum.

Trac. Beatus vir, qvi timet dominum, in mandatis ejus cupit nimis.

Vers. Potens in terra erit semen ejus: Generatio rectorum benedicetur.

Vers. Gloria & divitie in domo ejus, & justitia ejus manet in seculum seculi.

Sequent. Ad laudes sal. &c.

Evang. Homo quidam peregre.

Credo. Propter patronatum. *Off.* Veritas.

Secr. Sacrificium tibi, domine, laudis offerimus pro *Sancti* celebritate *Ansgarii* Pontificis, ut propitiationem tuam, quam nostris operibus non meremur, pii suffragatoris intercessionibus assequamur.

Communio. Domine quando &c.

Compl. Tua sancta sumentes quesumus domine Deus noster, ut beati *Ansgarii* Confessoris tui atqve Pontificis nos foveant continuata presidia.

In Octava Ansgarii.

Collecta. Deus, qvi populo tuo eterne salutis *beatum Ansgarium* ministrum tribuisti, presta, quesumus, ut, quem doctorem vite habuimus in terris, intercessorem semper habere mereamur in celis. Per &c.

Secr. Hostias, quesumus domine, quas tue majestati offerimus, intercedente beato *Ansgario* Confessore tuo atqve Pontifice, ad perpetuam atqve presentem fac nobis pervenire leticiam. Per &c.

Compl. Presta, quesumus, omnipotens Deus, ut qvos celesti ministerio refecisti, per gloriosum Antistitem *Ansgarium* eternaliter facias interesse convivii Angelorum. Per.

7. *Ex Pasionali s. Leuent der Hyllighen*, impress. Lubecæ ap. Steph. Arndes 1507. fol.

Sunte Anscharius van sinen kintliken jaren hadde van der gnade Gades gheystlike ynvlöte, welke en reytzeden vnde röghen to allen dogheden, so dat alle syne sinne weren entfenghet in der gotliken leue, vnde sik gaff van allen wertliken dingen. Do he was van V. yaren, verstarff sine Moder, eyne yunghe cristene denerinne Gades. Nicht lange darna settede ene syn Vader thor schole vp dat he lerde doghede vnde Kunste, der he nicht vele en achtete, men wylde spele mit lopende, vnde to ander wildicheyt mer was geneghet wen to der lere, vnde de kyntlyke wildicheyt nicht konde vorlaten. Des sach he vp eyne tiid in deme gheste, wo he were in eyner vnreynen vulen stede, vnde mit groten arbeyde dar nicht konde vth kamen. To der ander syden sach he eyne schone lustighe stede, in welker eme duchte wo he sach eine schone persone mit kostliken klederen getzyret, vnde vele ander yunkfrouwen gekledet in wyttten klederen, mank der scare was syn Moder, so em duchte, vnde he louede gansliken, dat de schone yunkfrowe were de moder Gades, de seden to em: Sone wultu tho diner moder kamen vnde vnser selscop mede deelaftich werden, so giff ouer de wildicheit vnde di suluen vnde dyn leuent beware mit vorsichtiger swarheyt. Do he dyt sach vnde horde, he darna syn leuent in dogentsamen dingen jo mer mit der tiid, yo mer he dat to den besten kerde, so dat dat syne ghesellen verwonderde, dat he in so korten tiiden was vmmekert in einen anderen minschen. Darna to hant he leet sik kleden in dat *Kloster Torbeia* ^(b), vnde wart dar ein gheystlik monnek, vnde gaff ouer alle kyntlyke wyldicheyt, dar he anhoeff syn leuent in doghentsamen werken to beterende, alze mit vastende, wakende, vnde bedende, vnde anderen guden werken.

Int yar vnser heren VIII. hundert vnde XXVI. ^(c) *LODEWICUS* de Keyser in Sassen lande buwede eyne nye Kloster, welck he ock nomen heeth de *Tormeyen* ^(d), dar he ynne vorsamelde vth Frankryke ynnighe gheftlike monneke, mank den was de hilghe man *Sunte Anscharius*, van leuende vnde doghede louelyk, vnde den ganzen lande leeff vnde anname.

Int yaer DCCC vnde XXXIII ^(e) helt *Anscharius* mit den anderen geistliken personen eyne ghemene capittel, dar *LODEWICUS* yegenwardich den gheloffte synes vader *KAROLI* wolde ghenoch doen, de Stad *Hamborch* by der *Elue* he settede eyne houet alleme volke ouer *Dennemarken*, *Sweden*, vnde *Wenden*, vnde allen anderen landen vmmee heer lyggende, vnde dar to *Hamborch* den ersten Erfzebysscop leet wyen vnde benedyen *Sunte Anscharium*, vnde he wart consecrert van *Dragone* den Bysscoppe van Merze in der yeghenwardicheyt *Otgario* Bysschop to Mentze, *Ebrone* ^(f) Bysschop to Remmenfi, *Hetheo* Bysschop to Trere, *Willerico* to Bremen, *Hillingando* Bysschop to Verden, den to voren beuolen was dat Stychte to regerende.

Dyth

(b) Legendum *Corbeia*, vid. supra p. 429.

(c) Pro An. 826. legendum est An. 822. Vid. supra p. 435. 509.

(d) Lege *Cormeyen*, s: Nova *Corbeia*.

(e) Pro An. 833. lege 831. Vide supra p. 448. 450. 515.

(f) Legendum *Ebbone*. De eo vide supra p. 401.

Dyth mede beleuede den Pawes *Gregorius de III.* vnde dat bestedighede mit pawestliker macht.

Alzo nu *Sunte Anscharius* dat Bysscopdom hadde, deme leuende der olden vedere he volghede mit alleme vlyte, besunderghen deme leuen *Sunthe Marten*, eyn haren kleeth he dach vnde nacht droch neghest syner bloten huth, deme volke he preddikede dath wort Gades, vp dath he sik ok mochte gheuen to lerende de hylighe schrift, he mydede alle selschop, vnde ghaff sik in de woltenye daer he eyne *Celle* hadde, welke he nomede eynen *vrund der droffnisse*, vnde eyne *vredefame stede*. Do he noch yunk was van synen yaren, ath he syn broet by der wicht, vnde dranck dat water by der mate. Do he ouerst older wart, konde he zodane mathe in etende vnde in drinkende nicht holden, men dat mit bedende vnde almiffen gheuende wedder vorvullede. He was den vanghenen gans barmhertich vnde vorlozede se wor he konde. He arbeydede ok vaken mit synen handen, wente in den tiiden he plach nette to makende. In dem Psalter hadde he de Psalmen ghedeelt, etlyke las he des nachtes, etlyke wen he sik to der misse bereydede, etlyke wen he sik andede, etlyke wen he to bedde gynk, wen he ouerst to wasschende ghynt syne hende, denne las he de letanie, denne gynk he to der kerken, dar leet he sik lezen *IIII.* missen. Ok was he mylde almiffen to geuende, nicht alleyn in synem stichte, men ok in anderen vernen vremmeden landen. Allent dat gegeuen wart in kerken vnde klosteren to teygheden, van suluer effte an golde, in queke effte wat ghaue dat dat was, dath deelde he myt den armen wedewen vnde weisen, vnde mit ghestlyken personen. He alletiid by sik droech eyn büdel mit gelde, so dat nicht eyn arme mynsche van em bleeff ofte gynk ane beghauet. Syn Stychte na wanheyt so eynen Bisscoppe to behoret, wen he dat visiterde, so ghink he nicht to der taffele, sunder de armen weren ersten ghesettet, den he in syner eghenen personen water plach to gheuende ouer ere hende. wen he dat ghedaen hadde, denne settede he sik to der tafelen to etende mit synen ghesten. Syn sermon der predicacien was mit guden vorgheuynghe mit scharpheyte mede in gemenghet, dath me mochte merken in synen sermonen de barmherticheit der beruwer, vnde de grote varlicheit der fundere. In den sermonen, de he syneme volke dede, wart he van alleme volke vor eynen ynighen vnde hilghen man gheholden, vnde eynen erwerdighen vader.

Vp eyne tiid in *Fryslant*, in eynen dorpe, gheheten *Astergio* (g), he predikede vp eynen sondach deme volke, na veler lere he besunderghen vorhoeff en, dat se in den hilghen daghe nenerleye wiifz arbeyt scholden doen, dar se ere vyre mede breken, etlike mank en vnhorsam synen baden van homodighen sinne ginghen to hufz vnde segghen eyn schone klar weder quemen to velde vnde brochten ere houw to samende. Do se dat hadden ghedaen, des suluen auendes alle dat houw van en to hope gebracht, vorbrande dat vuer van den hemele, vnde dat ander houw dat vp den hylghen dach nicht was to hope ghemaket, bleef vngheferighet. Do se den roeck segghen in deme lande, se menden, dat dar vyende hadden ghewezen, vnde bevruchteden sik ghans seer. Alze se nu vlitich weren to wetende, vornemen se dat dat Got den vnhorsam tor wrake dede.

Y y y y y y y 2

Dat

(g) In Vit. S. Anscharii *Ostargao*, vid. supra p. 490.

Dat scach vp eyne tiid dath de vnderſaten *Sunte Anſcharii* ſwarlyken ſeer fundigheden, in dem dat vele criſten ghefanghen van den heyden, vnde van en worden ouermate ſeer vordrukket, ſe van en lepen, vnde quemen in dat Stychte *Sunte Anſcharii*, vnde menden dar troſt vnde vorhach to hebbende. Dar worde ſe ghefangen vnde in torne gheſlaten, etlyke worden den heyden wedder verkofft, etlike van en to denſte eghen worden ghegheuen, etlyke worden den criſten verkofft. Do dyt den hyllighen man to weten wart, dar vmme wart he ſere bedrouet, dar in ſynen Stychte zodane eyn quaed was beghaen. In eyner nacht de gotlyke troſt entſcheen em, vnde em duchte wo vnſe leue here Jheſus Criſtus hyr vp dyſſer erden was, vnde *Anſcharius* mit em in den weghe in vrouden vnde vrolicheyt weren, vnde alze em duchte, ſo bevruchteden ſick alle de yennen, de ſyn vnderſaten weren, vnde alle de yenne, dede vorkoft weren, worden gelozet, vnde dede weren to eghen ghegheuen, de worden alle ghevryet, vnde na der tiid zodane ſunde nicht meer ſcholde ſcheen. Na dem dage krech de hyllighe man ſo grote gnade, dat eme nemant dorſte entyeghen wezen, he was eddel, eſte othmodich. Dar worden gheſocht de vangen, de vorkoften, vnde dede eghen ghegheuen weren, de worden alle ghelozet vnde ghevryet, ſo dat ſe mochten gaen woer dat ſe wolden. Dat hyr nene bedrechniſſe mede were zodane quaed meer to doende, wart mit nenen eyden beueſtet offte tuchniſſe bewart, men id waert beualen vnde ghegheuen den gherychte Gades. Do dyt gheſcheen was, dat ſik God hadde bewyſet vnde gheapenbaret den vnhorſamen dit ſcach, dat Got ſinen vtherkaren hefft gelauet: Yk bin mit yw wezen wente in dat ende der welt.

Wo vele ſint ſunt gheworden dör dat ynnighe beth vnde des benedyeden olyes *Sunte Anſcharii*, der is neen tal na veler lude ſeggende, nicht alleine in ſynem Stichte, men ok vt anderen vremmeden landen, dede to em quemen, ſochten by eme de *arſtedye* der ſuntheyt. Dyt wolde he hebben hemelyken vnde vorborghen nycht gheapenbaret, wen ſyne denre in ſyner yeghenwardicheyt ſe den van zodanen teken vnde mirakulen de he hadde ghedaen, ſo antwordede he vnde ſede: O were yk werdich by Gade to biddende, dat he my einer bede wolde entwyden, dat ſine gnade vnde barmherticheit van my wolde maken eynen guden mynſchen. Do was ſyn leuent, dat he van ſtrengicheyt wegen alletiid was krank, alle ſyn leuent was alze eynes mertelers in velen arbeyde ſyner vnderſaten in ſynem ſtychte, wente de vnlouighen en ouervyllen, vnde berouenden en vnde de ſynen.

Alze nu de hylghe man na velen arbeyde vnde in groter ſtrengicheit ſines leuendes hadde vor ghewezen ſynem Stichte, en Got van hyr wolde eſſchen in *ſynem LXIII. iar*, vnde in ſynem *XXXIII. ſines Byſſchopdomes* ^(h), do wart he gans kranck vnde lach *III. maente*, vnde daer entbauen ſwarliken. Alze he vornam, dat he ſteruen ſcolde, vnde God wolde en eſſchende wezen, ſede he ſtedes, Gade ſy dank, loff vnde ere, vnde ſede ſtedes, dath ſyn arbeyt nicht were gheachtet yeghen ſine ſunde. Alze he nu dat vaken ſede yeghen ſyne yungher de em hemeliken was, dar to he em antwerdede mit allem vlyte, vnde ſede eme to troiſte, wat vlites he hadde ghedaen to deme denſte Gades, vnde wo grote caſtigynge he ſynem lyue ghedaen hadde

(h) Vide *supra* p. 491.

hadde, daer to de krankheyt, daer he ynne gheleghen hadde, were eme grot vondenst. dat he alle nicht enachtete, men stede bleeff in der moye vnde bedroffenisse.

Id scach, dat God synen denre wolde trosten vnde nicht verlaten in syner droffnisse. Vp eine tiid alze he misse horde, wart he vorrukter in den gheste, he horde eyne stemme ene gans swarliken straffen, dat he nenerleyewiis scolde twyuelen in den lofte, dat em God hadde ghelauet, vnde fede mer. Dat nene bofsheit mach vnde kan ouerwynnen de myldicheit vnde barmherticheyt Gades, worumme hebbe vasten louen, darumme du byst forchuoldich, wert dy God vorgheuen dine funde, vnde ok he wert dy holdende allent dat he dy heft ghelauet. Des ghesichtes unde trostes waert he to vreden. Darna wart he forchuoldich to bestellende dat synem Stichte anligghende was, vnde syn ambegyn wo de bestendlyk bleue, vnde wo de *Priuilegia des Paweses* eyne beuestinge bleue ouer syn Stichte, de leet he schryuen in vele breue⁽ⁱ⁾, vnde sende de den Keyser *LODEWICO* ^(k) vnde synem Sone, vnde velen anderen Bisschoppen, vnde bath se dorch syne breue, dat se synem Stichte bystant deden, wen deme wes anlyggende were.

Alze nu de hylghe man III. maente in krankheit hadde ghearbeydet, vnde de dach der billighen dre Komynge was vorschenen, he begheerde van Gade, dat he vp den dach *Lychtmyssen* ^(l) en van hyr wolde nemen in dat ewighe ryke. Do sik de tyd nalede des *Festes vnser leuen vrouwen to lychtmyssen*, he boet syner Klerefye vnde den armen tho makende vnde to bereidende eyn ghesteboet, vp dat se den fest dach to samende eten, he ok heet maken III. scone waskerfen, do de weren ghemaket, de leet he entfenghen. Vp den auent des vorbenomeden festes leet he de eyne setten vp dat *altaer vnser leuen vrouwen*, de ander vp dat *altaer Sante Peters*, de drudde vp dat *altaer Sante Johannes Baptisten*, vnde begherde van ene, dat se syne Zele entfenghen, wen se vth synem lycham gyinghe, de he to voren in dem gheste hadde ghefeen, alze syne beschermers. He vorgynk in der krankheyt so seer, dat me nicht en sach alze huth vnde knaken, doch allyke wol he was in deme laue Gades. Do de dach quam vnser leuen Vrouwen des vorbenomeden festes, dar leet he vor sik missen lezen, so he wonliken alle daghe plach van allen presteren, de dar yeghenwardich weren, vnde he bestelledede, dat dar predicacien vnde sermoen to dem volck scheen scholde, vnde dat ghemene bed to Gade den heren vor em to doende. Do de missen vthe weren, vnde he gar weinich ghegheten vnde ghedrunkten hadde den ganzen dach, he de synen lerde vnde reyrzede to den denste Gades. Do de brodere, de by em weren, welke de litanien sungen vnde de psalme, welke deme ouer de kranken vnde de vorscheiden scholen plecht to lezende, de bath he, dat se ok dat *Te Deum* sungen vnde de *Louen*. Des morghens alle prestere, de dar yeghenwardich weren, misse lezen, vnde vor em beden. do he entfenghen hadde den hellighen lycham vnser heren Jhesu Cristi, da hoef he vp syne hende, vnde bat mit groter andacht, ofte dar

(i) Vid. supra p. 492.

(k) In Vita S. Ansharii supra p. 492. rectius habetur *Regi Ludovico*; Erat enim ille *Ludovicus Rex Germaniæ*: Quem tamen etiam Adamus Bremensis *Cæsarem* minus recte appellat.

(l) Vide supra p. 492. 493.

dar eyn were, dede wedder em hadde ghesundiget, dat eme dat de barmherticheyt Gades vorgheue. Darna las he de versche vaken: *Na dyner barmherticheyt denke here myner na dyner groten gûde, here wes gnedich my sundere. In dyne hende here beuele yk mynen ghest.* Alze he disse versche vaken hadde ghelezen, vnde to den lasten van krankheit weghehen he nicht meer konde lezen, eyenen van synen broderen both he, dat he de van finer wegen leze. Do sloech he sine ogen vp in den hemel, mit den gaff he to Gade synen ghest.

Sunte Ansharius ^(m) sath Bisschop to *Bremen* XVIII yar, to vorne sath he Bisschop tho *Hamborch* XV. yar, dede tosamende to hope bringen XXXIII. iar. Syn dechnisse wert alle yar begaen mit groter werdicheyt in der *III. Nonas Februarii*. Vp *Sunte Blasius dach* he vorstarff, int yar *vnser heren DCCC. in deme XXV. yar* ⁽ⁿ⁾, vnde wart begrauen to *Bremen* in de kerken *Sunte Peters* vor dat *altaer vnser leuen Vrouwen*. Des sulfften dages, alze he begrauen was, wart *Robertus* ^(o) van ghestlyken vnde wertliken to Bisschope ghekaren, de ok dat *leuent des bilghen Vaders beschreuen heft*, wente he in der warde wol wuste alle syne belegghenheyt, darumme he van eme wuste warafftighe tûchnisse.

(m) Hæc, quæ sequuntur, desumpta sunt ex *Adami Bremensis* Libro I. Cap. 31.

(n) Legendum omnino *DCCC. in deme LXV. jar*, vide supra p. 493.

(o) Legendum *Rembertus*, sive, ut alii scribunt, *Rimbertus*.

FINIS TOMI PRIMI.

Addenda & Corrigenda.

Pag. 8. Not. (o) adde: Confer p. 3.

P. 12. Not. (h) pro *quod via fidem meretur* legendum est: *quod vel ita sit, restante Snorrone Surl. T. I. p. 105.*

P. 20. lin. 26. adde: Conf. Grammii Orat. in Dän. Bibl. T. VII. p. 492.

P. 31. lin. 29. lege *vivebant* pro *videbant*.

P. 34. lin. 30. post *semper habuit* adde: *præter Diplomata.*

P. 52. lin. 51. adde: Nisi malis *everfionem* illam Civitatis Slavorum per Danos circa An. 850. factam, de qua vid. infra p. 461. 536.

P. 53. l. 33. pro *Wolunensi* legendum *Wollinensi.*

Ibid. l. 38. post *inceptit* adde: Vid. Museum Reg. Hafn.

P. 66. Præfatiunculæ ibi adde: Hæc Regum Series cum illa, quæ supra sub No. V. inserta est, in multis convenit, eundemque forte agnoscit auctorem.

P. 75. l. 2. pro *Conwerchi* forte legendum *Cowerki.*

P. 80. l. 1. pro *Danos* lege *Danis.*

P. 89. l. 35. pro *non* lege *nec non.*

P. 98. l. 30. pro *filium* lege *filiam.*

P. 125. l. 14. errat Auctor; non *Margareta*, sed *Sophia*, erat nomen uxoris Regis Waldemari.

P. 149. ad Not. (b) adde: Conf. ejusdem Orat. in Dän. Bibl. T. VII. p. 507.

Ibid. ad Not. (c) adde: De Congestis Menvedi conf. Grammii Orat. in Dän. Bibl. T. VII. p. 498.

P. 156. l. ult. adde: qui est Islandorum *Sigurd Ring.*

P. 157. l. 46. adde: Vid. infra p. 544. & Tab. Geneal. p. 496.

P. 159. l. 24. lege *Sancti Olavi.*

P. 175. l. 23. legendum 1140.

P. 213. l. 7. pro *referat* lege *refert.*

P. 228. l. 17. pro *filius* legendum *filiis.*

P. 251. l. 10. pro *chronologia* lege *chronologica.*

P. 268. l. 13. lege: Anno Domini DCCCXIX.

P. 334. l. 19. adde: aliquot voluminibus in folio comprehensos.

P. 380. l. 30. post 264. adde: & in Dän. Biblioth. T. VII. p. 459.

P. 384. Not. (i) lege: *tres solum Ericos.*

P. 400. ad Not. (h) addendum: Hinc Helgo Rex Daniæ olim *Rex maris* appellatus est, quod piraticam semper exercebat teste Sven. Agg. supra p. 45.

P. 401. l. 26. pro *Decreto* lege *Decretum.*

P. 407. l. 32. lege *Junii.*

P. 413. l. 43. adde: De *Haraldo* juniore, sub Lothario Imp. baptizato ejusque filio *Manigoldo*, vid. infra p. 540.

P. 416. l. 1. pro *atque* lege *aqua.*

P. 421. l. 45. lege *Streithurg.*

P. 429. l. 16. Cogitaveram Chronologiam Textui Remberti præmittere. Mutata post sententia, mutandus quoque heic ita sensus: *Postquam demum ipsum Remberti Textum in medium protuli, placuit ad calcem subungere Chronologiam Vitæ Anscharianæ, eo scilicet fine, ut Acta temporum &c.*

P. 439. l. 15. pro *Sede* legendum *Sedi.*

P. 440. l. 4. lege *dedisse.*

P. 444. l. penult. legendum: aut additis aut mutatis.

P. 447. *Hauga*, quæ in divisione regni Svecici inter *Ericum* & *Biörnnonem* facta est Sedes *Biörnnonis*, videtur sita fuisse in vicinia *Birca.* Et nomen *Hauga* fuerit primum & antiquissimum nomen loci illius, in quo *Birca* fundata fuit?

P. 462. Not. (l) adde: Conf. supra p. 439.

P. 481. Not. (t) adde: Conf. supra p. 469. Not. (i).

P. 485. Not. (v) pro *ant* lege *an*, & pro *aud* legendum *aut.*

P. 499. l. 44. lege *Reginonem.*

P. 523. ad Not. (e) adde: Conf. supra p. 441.

